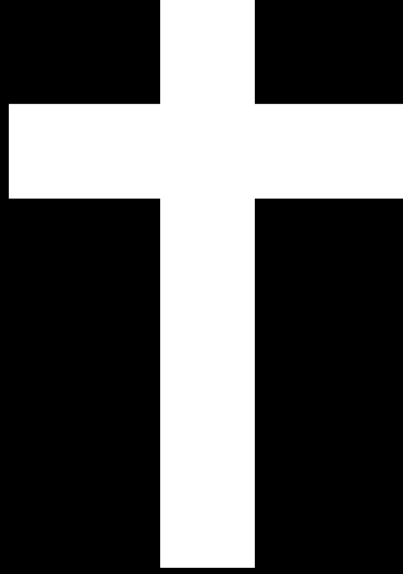

Riosia Warijio Nayewani Ahpo Tisiwa Kaaweruma

Tuuyewari

Huarijó: Riosia Warijio Nayewani Ahpo Tisiwa Kaaweruma

Tuuyewari New Testament

Riosia Warijio Nayewani Ahpo Tisiwa Kaaweruma Tuuyewari

Huarijío: Riosia Warijio Nayewani Ahpo Tisiwa Kaaweruma Tuuyewari New Testament
copyright © 2014 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Huarijio

Contributor: Wycliffe Bible Translators, Inc.

All rights reserved.

2020-11-17

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 12 Feb 2021 from source files dated 22 Dec 2020
c8002ff9-eafc-5d29-b2c7-a847cdca6c74

Contents

Maateo Iyoteria	1
Marako Iyoteria	68
Ruuka Iyoteria	110
Waani Iyoteria	178
Eesusi Ajawariae Nokitiame	227
Rooma	288
1 Koorintio	315
2 Koorintio Iyojurawa	341
Karata Iyotepawa	358
Eejasio Iyotepawa	368
Eeripo Iyotepawa	379
Koorosa Iyotepawa	386
1 Tesaronika Iyojurawa	393
2 Tesaronika Iyojurawa	399
1 Timoteo Iyotepawa	403
2 Timoteo Iyotepawa	412
Tiito Iyotepawa	419
Iremoni Iyotepawa	423
Eureo Iyojura	425
Saantiao Iyojura	448
1 Peero Iyojura	455
2 Peero Iyojura	465
1 Waani Iyoteria	470
2 Waani Iyoteria	478
3 Waani Iyoteria	480
Uurasi Iyojura	482
Waani Tetewiteria Eesusie	485

Riosi Kaaweruma Tuuyewari Maateo Iyoteria

*Eesusi Riosie Weratiame tetejimarisia, ehkoriaami Auranisi o'inia
(Ruuka 3:23-38)*

¹ Kúíraa. Nee Maateo tewaniamea, piiripi puuu Eesusi Riosie Weratiamee weratiamepua tiame, oosa mariki aampa ooka Eesusi ajawaria ahjama. I'wa iyotemane Eesusi Riosie Weratiameo, aatana ehkoriaami tetejimarisichi o'inia eenamekopua, aatia tiiachipa puua Auranitaru tetejimarikopua Raawitaru tiame, ehkoriaami mochiriame ti'tijoerichipua. O'inemane i'ka iyosi aamowichio.

² Ehkoriaami Aurania Ihsa noonora eneriaipua; Ihsaa, Aakowo noonora; Aakowoa, Uura noonora enerepua poponirama. ³ Uuraa, Paaresi noonora enerepua Saara tiame. Yeeyera ihji ooka tatanao, Taamara tewaniame enerepua; Paaresia, Ehroni noonora enerepua; Ihji Ehronia, Aarami noonora enerepua; ⁴ Aaramia, Aaminawa noonora enerepua; ihji Aaminawaa, Naasoni noonora enerepua; Naasonia, Saromoni noonora enerepua; ⁵ Saromonia, Woosi noonora enerepua, yeeyeraa Raaja tewaniame. Ihji Woosi tewaniamea, Ooweri noonora enerepua, yeeyeraa Ruuti tewaniame; Ooweria, Isai noonora enerepua; ⁶ Ihji Isai tewaniamea, Raawi noonora enerepua, yawichi enekame; puuu yawichi Raawia, Saromoni noonora enerepua, ihji Saromoni yeeyeraa, Uuria uupira enekame;

⁷ Saromonia, Roowoami noonora enerepua; Roowoamia, Aawiasi noonora enerepua; Aawiasia, Aasa noonora enerepua; ⁸ Aasa tewaniamea, Osaja noonora enerepua; Osajaa, Oorami noonora enerepua; Ooramia, Uusia noonora enerepua; ⁹ Uusiaa, Ootami noonora enerepua; Ootamia, Aakasi noonora enerepua; Aakasia, Esekia tewaniame noonora enerepua. ¹⁰ Esekiaa, Manase noonora enerepua; Manasea, Aamoni noonora enerepua; Aamonia, Oosia noonora enerepua; ¹¹ Oosiaa, Eekonia noonora enerepua poponirama, isaeri ti'tijoeri Wawironia i'tonioiopua, chapisa i'totiame tiame.

¹² Neipa Wawironia e'enatioio, Eekoniaa, Saratieri noonora enerepua; Saratieria, Soorowaweri noonora enerepua. ¹³ Soorowaweria, Aawiu noonora enerepua; Aawiu tewaniamea, Eriakími noonora enerepua; Eriakímia, Aasori noonora enerepua. ¹⁴ Aasoria, Sooroki noonora enerepua; Soorokia, Aakimi noonora enerepua; Aakimia, Eeriuu noonora enerepua. ¹⁵ Eeriuu tewaniamea, Riasari noonora enerepua; Riasaria, Maatani noonora enerepua; Maatania, Aakowo noonora enerepua; ¹⁶ Aakowoa, Oose noonora enerepua, Maaria kuunara enekame, Eesusi yeeyera. Ihji Eesusipu puua taamoo, Riosie Weratiameko tuuyaa.

¹⁷ Ihji tetejimarira muuwekamea, oosa mariki aampa naao sesenerichi u'matokamepua, ahkasi Auranitaru o'iniaio, Raawitarusiopua; Raawitaru o'iniaioi, wa'achi kehki seseneri u'matorepua, ahkasi Wawironia taawechiopua, i'isaeri ti'tijoerio Wawironia i'totioiopua; Wawironia o'iniaio, wa'achi kehki seseneri u'matorepua, ahkasi Eesusi Riosie Weratiame naawariachisiopua tiame.

*Apoe Eesusi naawariachi simiyame nayewaniame
(Ruuka 2:1-7)*

¹⁸ Ehpeo neea, Eesusi naawariachi simiyame aamo nayewemania, achini teereriopua i'wa weechio. Ihji Eesusi yeeyera Oose ahjama neewimerioio, Riosi utewarie peteterepatetiamepua. ¹⁹ Ihji Oose Maaria ahjama neewimeriaa, ki se'wika kaawerumaka-paopua, ki suuwe erapatenariapaopua Maariao, ki aawata nane'rejererepua achini teeka peteterepariaopua pu'kao. Pukaepa ihchi poanatamo o'rariaipua, apoeche nane'reka.

²⁰ Nape i'ka Oose wa'a e'raka oiyoio Riosi ku'iwaria, kochirewachi chaanerepua pu'kao:

—Ooséee, Raawi tetejimarichi eename, ka'te suuwe eramitia muuua, Maaria ahjama neewikao. Ihji Maaria petetepariaa, Riosi Riosiwarié wa'a e'rariae iikamepua.

²¹ Pukaepa muuua i'ka Maaria sausoopua, i'ka temari naawakameo, Eesusi tewameri eemea ti'tijoeo ooweruopua tiameo, tatakoritiamewichio kokosapuame, newipate-merikoopua.

²² Yooma ihji wa'a ikipuamea, ehkoriaami o'inia Riosi cheeriapua, ahpo nayewatura-chiopua, eee cheeriaepua:

²³ Weemera kutewea, peteterepameripua;

ihji peteterepasaapua, temari saumeripua.

Ihji temaria, Emanuéri teewapuamepua.

Ihji Emanuéri chaniwamea: Riosia taamo ahjamapua, cheeka chaniwamepua.

²⁴ Wa'a chaanetiapa Oosea Riosi ku'iwarié, pusasaapa, yooma wa'a teetorepua waikao, ahkasi Maaria ahjama ahpo neewiachisi. Oosea neewirepua neewiao Maaria ahjamao, ²⁵ nape ki noonoterepua pehjio ahpo uupichitiao, ahkasi neipami sauria yachapachisiopua. Waikaopua i'ka kuita naawasoopua Oosea, Eesusi teewarepua pu'kao.

2

Cherayachitepa e'ename, te'ta pepeniwari machiyame ti'tijoe

¹ Uurea weechio, Eesusi Weereni mochiwachi naaoiopua, Eerore yawichi eneriaipua wa'ao waikamio. Waika taawechiamio, wa'a Eerusareni e'enarepua ookapi ti'tijoe cherayachitepa e'ename. Ihji ti'tijoea, te'ta machiwari pepeniame enerepua, itapiti so'porichi simiyame tísia i'yesika mochitoriamé. ² Ihjia wa'a mochiwachi e'enakao iinatukesirepua ti'tijoeo, chaachapaka:

—¿Akatia naawariarepua kohja, Uurio yawichiwara enemeri? Teemea so'porichitia tajayame ne'netoka e'enakame teemea, cherayachisi o'iniaopua, ahkasi pu'ka so'porika tiame kahtiachisi, i'wa kohja naawamiachio. Pukaepa i'wa e'enakame teemea iyorimia te'teretoapu teemea pu'ka kuitao, ahka naawariachio.

³ Waikao Eerore yawichia wa'a chaachapo tuuwame inamukapaopua mehka e'enakameo, wekana eraparepua kiisi kaawe e'rakao, muuwaeme Eeroreka erakoameai Eerusareni mochiwachio, wa'achi erakorepua tiame Eerorechitiao. ⁴ Wa'a erapakaopua Eerore yawichia, ahpo kahtiachi napawinasaapua, te'ta isaeri ne'neseriosio, pariseroopua tiame napawinurasaopua, cheeka iinatukerepua pu'kao:

—¿Akatia naawameri ohjoarepu Riosie Weratiamea?

⁵ Waikao ne'neseriosi pa'pamiratuamea chaachaparepua:

—Uurea weechi naawameripua Weereni mochiwachi; wa'a cheeka nayewame Ehkoriaami Iyoteria, Riosi nayewatura chaachapariaa. ⁶ I'ka eee chaachapaka:

Muuu Weereni mochiwachio, epeche nu'utirakaimua Uura weechio ki wahjachi te'ta mochiwarichitiaopua,

wa'a aamo mochiwachio wa'a naawamerikaitepua piiripi tijoe, epeche te'ta weruma tiiaemeopua ki aaatachitia,

aaata puuua te'ta yawichi enemeriapua,

yooma no'o ijinuwachio, isaeri ti'tijoechio.

⁷ Wa'a chaachapatiamé nane'resaapaopua Eerorea, ihchi paesapa pu'ka cherayachi e'enakameo, pu'ka iinatukeka nane'rerepua, achinitio o'inia machenariopua so'porio, cherayachi so'pori naaniatiwariopua. ⁸ Wa'a ikisaopua Eerorea, Weereni siimpanurerepua waikao, chaanesa:

—Yooma aamo ye'kachisi i'yapuapua pu'kao, pu'ka kuita naawariachio. Tewisaapa eemea, no'o tuuyepuapua, wa'achi siminariame neeeai, ahjachi paparawemia.

⁹ Waikao cherayachitepa e'enakamea, Eerore cheeria inatatosika siimparepua. Waikao puu so'pori cherayachisi o'inia tetewitoka na'naritosi e'enariaa, pu'ka wa'api so'pori ne'netosirepua Weereni ajasipuawichio. Waikaopua pu'ka so'pori na'naritokao, pu'ka kuita naawakame ta'perachi tahjepaka yasipakopaopua wa'asi,

teewerepua ahpo wa'ami siimpao. ¹⁰ Waikaopua cherayachitepa e'enakamea, tísia kaawe erakorepua, kuita naawakame ohjirachi ajasitiopao. ¹¹ Waikao wa'a karichi muisaopua yooreminao, wa'a kahtiame tetewarepua kuitao, ahpo yeeye Maaria tewaniame ahjama. Waikao cherayachitepa e'enakamea, chopokorieka ajapaka ki nu'uti iyorepua pu'kao. Wa'a ikisaopua ahpo u'paria kaaja wahjonasaopua wa'a manitoame puuyanasaopua, Eesusi kuita ihkokerepua, itapiti tísia nateyáme, naatichitia: apoche o'ro, cho'imori, peenajuri miira tiamé. ¹² Waikao i'ka nonoraka nokisinioipua, Riosi ku'iwaria kochirewachi nayewerepua pu'kao, eee chaaneka:

—Ka'te uumatomitia eemea Eerore kahtiachiamio, pirenachi poowechiami uumitia ohso kaawe.

Pukaepa puuua, piirechi poeochiami uumatorepua nonorakao.

Eejito weeechi ujumaniame Oosee

¹³ Wa'a ikisaopua Riosi ku'iwaria, pu'ka te'ta ma'machiwari nonowasoopua, Oosepechi nayewerepua kochirewachio, puuua Ooseo chaanerepua:

—Yaapi ihtakosa Ooséee! Ikanati werisika ujumamitiapua Eejito, wa'a i'toka ichipupamitiapua pu'ka kuitao yeeyera tiame. Wa'a ikisaopua, wa'a mochipuapua ku'itapi, ahkasi aamo no'o chaaniachisi eenechi, ahka aamo uumpamiachio. I'ka aamo chaanania neeea, Eeroreo amori i'yasiamekopua pu'ka kuitao merinareka.

¹⁴ Waikao Oosea pu'ka tukawarichi wa'api machenarepua Eejitomio, pu'ka weeechi ichipupamiaopua kuita i'tokaopua tiame, yeeyerama. ¹⁵ Wa'a Eejitoo wa'a mochiropua ahkasi Eerore mukuyachisi. Ihji wa'a ikitiame ikitiamea, Riosi cheeria pichiwa machenaka teerere puuua, ehkoriaami ahpo nayewaturachi cheeria. Apoe taamo Noono Paamiraa ehkoriaamio, cheeriaipua: “Eejito o'inia paaenania no'o Taanao.”

Eerore yawichia, kukuchi ko'inurena

¹⁶ Eerorea cherayachitepa e'enakameo tísia ahpo wisikuerioopua, tísia nekarepua waikao. Wa'a iikapa puuua yooma kukuchi ooka paamuameopua waanami, ko'inurerepua, yooma Weereni na'nawakameopua, wa'a norikame mochiwachio tiame, yooma pu'ka so'pori machenariachisi na'nawakameopua kukuchi, cherayachitepa e'enakame chaachapariaopua waika taawechi naawamio tuuka. ¹⁷ Ihji kukuchi ko'itiameai, Riosi chaaneriachitia ikitiamepua tiame, ehkoriaami Eremia nayewariachitia, i'ka cheeriachitiao:

¹⁸ Wahka Raama tewaniachi roomosachio,
aaata oowitime ki teesa kokosa e'raka naarachani,
tísia yuuwesika.

Ihji aaata naarachaniamea,

Raakeri tewaniamepua ahpo tatanawichio tísia naarame.

Ihjia kiisi teewenariame puuua naarakao,

ki nu'uti kaawe erapateniai, ahpo tatana kiterepatekapa.

¹⁹ Neipa Eerore mukisooopua, Eejito kahtioipua Ooseo pehjio, Riosi ku'iwaria eenechi nayewerepua Ooseo, kochirewachi. Puuua kochirewachio, chaanerepua:

²⁰ —Ehpeomua Oose, werisika Isaeri weeechi no'ramitiapua, puuua aamo taana merinariameapa, mukukamekopua wa'asio.

²¹ Waikao Oosea wa'a simirepua waikao, pu'ka kuita i'toka yeeyera tiame, Isaeri weeechi. ²² Nape Oosea Uurea weeechio, Arakerao tewaniame Eerore taanara yawichiko tuuopa wa'ao waikao, majawerepua pu'kaoiopua pehjio, wa'a ahpo ohjoremiaopua. Waikao Oosea eenechi kochirewachi tuuyetiapao Riosi ku'iwario, wa'ao ki kaawe teeremerikooopua wa'ao; ohso kaawe Arirea weechikamera akiparepua no'rakao.

²³ Waikaopua Arirea weeechi enasaopua, Nasare mochiwachi yasarepua waikao ohjoekao. Wa'a iika ihjia, ehkoriaami Riosi nayewatura chaachapariachitia iintorepua. Ihjia eee chaachapariaipua: “Puuu Riosie Weratiame enameria, Nasare tijoe tewapuamepua.”

3

*Waani Paatoamea kuhsitere yasaria**(Marako 1:1-18; Ruuka 3:1-9, 15-17; Waani 1:19-28)*

¹ Pu'ka taawechiami Eesusi Nasare mochiwachi ohjoekoiopua, Waani ti'tjoeri Paatoamea Uurea weechiami yaajatoriaipua, ki tijoeekachi. Wa'ami yasaka tuuwicharepua ti'tjoerio, Riosi tuuyewarichi simiyame. ² Ihji Waania ti'tjoeri sisanawekao, eee cheerepua:

—jYooma toaka mochtipuapua aamo ki ka'karuma yooraka mochikao, puuu aamo ki ka'karuma yooro cheriwemerio, ki mehka kahtioi tiopua pu'kaopua wa'asi! Puuu Apoe aamo cheriwemeria, Apoe ihsimeripua aamo wahjonekao, ahpo ye'karichi muimichioo, ahpokamera ahjama teerepuawichioopua taamoo.

³ Waania wa'a cheeka nayewerepua wa'a chiamekopa Ehkoriami Iyoterichioopua Isaiao, puuuu eee cheeriaipua:

Wahka mehka ki tijoeekachi siinachani aaata, puuuu cheechaniamepua:

“Eeme ti'tjoea ooweru tiamea Riosiwichioo,

aamo iikachi wahjonamitia poee;

nape te'ta pichiwa cheeka,

kiisiki kihta a'chi tiame inasokaopua amochio,

itapiti a'chi tiameopua ki kaawerumao.”

⁴ Ihji Waani wisachucharaa, tumusari animari kuuparae netetiame eneriamepua; ihji wahsipuraraa, wi'chie netetiame eneriamepua. Ihji koayaa ohchi koaka yayasariamepua, se'ma se'ori kuhsitere iintuame tiame. ⁵ Eerusareni mochikame ti'tjoea, yooma Uurea weechiami mochikameopua tiameo, Oorani akichiko ohjoemeapua tiame, Waani kahtiachi eejenapariaipua Waani keepumia. ⁶ Ihji Waania wa'a enapasoopua ahpo kahtiachi, i'kao ahpo tatakoriwa toimo erapasoopua Riosichi tuuka, Waania paapatosiriaipua pu'kao Oorani akichi, kaaweruma enepanariameopua taamo Noono Riosichio.

⁷ Nape seenepi simikameo Waania ki ookapi e'nariopa nanaarame ahpo paatoachio, parisero ti'tjoeo, saruseo ti'tjoeopua tiameo, chaanekapua pu'kao:

—jEeme sayawe ti'tjoeri, itapiti ki ka'karuma masitiame, ¿ihtana yoramia e'enaka eemea i'wao, ti'tjoeri ahpo tatakori ma'chitachio Riosichio, ahpo paatoka toimo tuuwachioopua tatakoriario? ¿Aatana aamo chaaneka aamoo, aamo newipamerikoopua Riosi kokosarichio, aamoo kiisi kaawe nokayameo? ⁸ Toipuapua pahchao aamo tatakorika mochikao, nape pichiwa toinarekaopua aamoo kiisi kaawe aamo nokayao. ⁹ Ki oowera aamo Aurani ojochiwarako erapuapua, aamokamera te'ta ka'karumako erakokaopua Riosichio. Aamoka te'tiame ojochiwa nakiyame enesaa Riosia, i'ka tehte i'wa maaniameoi Aurani tetejimara enepatemiipua. ¹⁰ Riosi kokosari tepuraraapa, nawachi meteka tehpunamerapua wa'asi yooma ki ka'karuma taakiameopua Riosiwichioo. Yooma aaata ki ka'karuma taakiameopua Riosiwichioo, na'ichi ipaka kosimerapua pu'kao.

¹¹ Neeea yooma ahpo tatakoriwa toinariameo, neroie paatoamepua paatoao, nape neipa eenamea ahpo Riosiwarie paatomeripua iikachio, neea pu'kawichioo kihta nateyamepua. Puuu Apoe neipa eename paatoaa, te'ta piipari paatowa enemeripua; na'ie kosoka piipatiamechitiapua tatakorio. Pu'kao neea kihta nateyamenia pukachio, pu'ka kaakaraoinia ki nateyamenia no'o na'sonemiao. ¹² Puuu Apoe Paamiraraa wa'asi, ahpo sekachi makotoamepua wa'asi ahjae kasarapupuameopua tiirikoo. Kasarapusaa-pua tiirikoo katewemeripua pu'kao; nape pu'ka tiiriko moowaraopua na'ichi ipaka tajenatemeripua kosoka. Puuu ti'tjoeri ki ka'karuma ihpapapuachio, kiisi choipame na'ichi ihpapapuamepua.

*Eesusi paatorewa**(Marako 1:9-11; Ruuka 3:21-22)*

¹³ Senepi simikame Waanio paatoka ihsioio Oorani akichio, wa'achi eenariai Eesusiai Arirea o'iniaopua, ahpo paatopuawichioopua. ¹⁴ Nape Waania Eesusio ki paatonariaipua pu'kao, ki nu'uti tiamekopa Eesusio apochio. Pukaepa chaanekaipua Eesusio:

—¿Nape neee? Muuukamera no'o paatometepua. ¿Aatia neekamera aamo paatopua?

¹⁵ Nape Eesusia chaanekapua pu'kao:

—Eje'e, wa'atepua tiiao, nape wa'atioi no'o paatopuapua, ti'tijoerio nane'remichio Riosie no'o weraniamekopua.

¹⁶ Eesusio paatotiache neerochi machenoioopua, te'pa tewekachio wahjoame tetewitapua. Wa'a o'inia kooroka tiame tekikao, Eesusichi yasipakapua. Pu'kao, yooma teeme wa'a nokayame tetewikapua. ¹⁷ Pu'ka Eesusichi yasipasoopua tewekachi o'inia, chiiame inamuretiapua tewekachi o'inia:

—Ihjipu no'o Taanaa, puuu te'ta no'o nakiyaa. Ihji puuuu, te'ta tísia no'o kaawe e'riapua.

4

Aatia iintota Eesusi ne'nawa (Marako 1:12-13; Ruuka 4:1-13)

¹ Riosi Riosiwari wa'a iintosaapua Eesusichio, mehka i'torepua ki tijoeekachi. Eesusi wa'a kahtioopua ki tijoeekachio riaorósia, Eesusio aatia iintotarepua pu'kao.

² Wa'a ki tijoeekachio Eesusia, ooka weerewa taawe yasarepua wa'ao, ooka weerewa tukawari tiame, kiisi koaka. Wa'a yasakaopua tísia toore aiwarepua. ³ Wa'a tiioa Eesusio tísia chorowakao, riaorósia, kiisi kaawe iintotenariapua Eesusio, chaanerepua:

—Pichiwa Riosi Taanara enesaamua, paani enepatepuapua i'ka tehte, ko'kopuapua ihsisa.

⁴ Wa'a chiiopa riaorósio Eesusia, chaanerepua:

—Riosi Ehkoriai Iyoterichi chiiiaa, chiiamepua: “Ki kooameche koaka ahjame ti'tijoeria, Riosi chiiacheeioopua yoorekao, ahjaniamepua.”

⁵ Ehjepamio riaorósia Eerusareni u'parepua Eesusio, Eerusarenio Piipari Mochiwari teewataniachi upasaoi tiopachio, epeche te'pa weeriamie tiopachi moenapusaopua,

⁶ chaanerepua wa'a weerakao:

—Pichiwa Riosi Taanara enesaa,
aamo ihpaomua wa'atipoo,
Riosia ahpo ku'iwarieo,
aamo ku'ipameripua ka'chi ikimichioo

—wa'a chiiamepua Riosi Ehkoriai Iyoterichio. Puuu wa'api Iyoteria chiiamepua tiameo:

Riosia, ahpo ku'iwarie aamo panitomapua,
ki wichipamichioopua pooechi motochikao.

⁷ Eesusia nehjiarepua pu'kao:

—Nape Ehkoriai Iyoterichio chaanipua tiameo: “Aamo Riosiwao, ka'te aatiatamua utewarirao.”

⁸ Neipa wa'asiopua riaorósia, kai waapi weeriamiechi kawijampa i'torepua Eesusio, wa'a werakaopua yomatiamie ma'chiachioopua weechi yawichiwachiamio,

⁹ chaanerepua ne'netekao:

—Nee. Yooma i'ka ye'kari aamo tetewao, yooma aamowichio teerepamania pu'kao, no'okamera yooresoopua chopokorieka.

¹⁰ Nape Eesusia wa'a chiiopa Satanasio, chaanerepua:

—Se'wisa muuuu noochio. Mehka akipaka muuuu ki noochi. Kiisi ahjachi chiiamemua, oowera tísia se'wi chiiamemua. Riosi Iyoteri chiiia eekamera chiiamepua: “Muuua aamo Riosikamera iyorimitiapua, Apoe aamo Paamirakamera. Pu'kakamera yorakeka yasitopuapua kiisi teesaoi se'wika.”

¹¹ Wa'a chaanetiapa riaorósia, toarepua waikao. Eesusi toisooopua riaorósio, Riosi ku'iwaripechi wa'a e'enarepua, Eesusi itapiti ku'ipuame nakisoo ku'ipamia.

Eesusia ahpo tehkiwa o'inenapua, Arirea weeechi
(Marako 1:14-15; Ruuka 4:14-15)

¹² Eesusia Waani karichi yachatame inamukaopua, Arirea weeechi no'rariapua eenechi, Nasare mochiwachi. ¹³ Nape wa'a Nasare mochiwachio ki itipirepua wa'ao, ohso kaawe Kapenaukamera akipariapua, ohjoremia. Kapenau tewaniachio, kawiyamina Arirea weruma neeroi maaniachi suuwerachi enerepua, Sauroni tetejimara weewarachi enerepua, Nehtari tetejimara weewarachi tiame. ¹⁴ Wa'a iintotiamea Eesusieo, Isaia iyoteriaa tísia pichiwa machenarepua, puuu cheeriaopua tiame:

¹⁵ Wa'a Sauroni tetejimari weewarachio Nehtari tetejimari weewarachi tiameo, Oorani akichi o'inia ahkasi kawiyamina Arirea pa'we suuwerachisi enerepua.

¹⁶ Wa'a mochikamea tísia tukapachi mochikme eneriaipua, ki nu'uti tukapachi ahpo te'terame: nape aaata wa'a eenakaopua taajenachi te'terepaterepua, kaaweruma uutapachi iintaparepua iikachio.

Puuua wa'a te'terekao wahjiparichi mochikame eneriaipua ahjaio.

Nape aaata apochi eenakopaopua, ma'chireparepua ahpochi iikachio.

Ihji aaataa, Eesusi wa'a iintoriaa nayewamepua, Isaia ehkoriami cheeria ahpo iyoterichi.

¹⁷ Eesusia wa'a o'inia o'inesirepua Riosi kaaweruma tuuyewari chiia nayewatusikao. Puuuua eee cheeka nayewesirepua ti'tijoeripua ooweruriopua tiame:

—Yooma toaka mochitopuapua aamo kiisi ka'karuma nokayao; ohso kaawe eemea, Riosi kaaweruma chiiakamera na'naritopuapua, puuu Riosi ye'karichi muijerameo, aamo ohjoekachi eenariamekopua wa'asi.

Eesusi naao so'chi chapiyame paajuteria
(Marako 1:16-20; Ruuka 5:1-11)

¹⁸ Piie taaweche Arirea pa'wesuweko ihtoi Eesusia, ooka aaata ahpo poponieme tewarepua sochichaira neerochi ihpapame, puuuua so'chi chapiwa tekipaname eneriaipua. Piiripi puuuua Siimoni Peero tewaniame enerepua, piirea Anteresi, wa'api puuu poonira. ¹⁹ Eesusia wa'a tetewakapao, pu'kao chaanerepua:

—¡Nahpe no'o ahjama, ti'tijoeri Riosichi paajutiam eetai, Riosiwichio so'chi upapamechitia!

²⁰ Wa'a chaanetiapa puuuua ikanati toisapua ahpo sochichaira, ahjama siimparepua.

²¹ Epeche waanakoopua tiameo, piirechi ooka tewarepua ahpo poponieme. Piiripi puuuua Saantiao tewaniame enerepua, piirea Waani. Ihji ookaa Sewereo tatanara enerepua, ahpo noonoma nokayame so'chi ikuchaira koyacheka, pawekakerachi mochika. Pu'ka wa'a tewakapaopua Eesusia, paajutesirepua tiameo, ahpo ahjama ohjomichio. ²² Ihjia paajutetiapa ikanati ahjama siimpariapua tiameo, wa'api pawekakerachi toisaopua ahpo noonoo.

Eesusi ki ookapi ti'tijoeri masiteria
(Ruuka 6:17-19)

²³ Wa'a inisikaopua Eesusia, yooma Arirea mochiwachiami ohjotiapua isaeri ka'karichiami napawiwachi, masitekaopua, Riosi chiia ka'karuma tuuyewari, tuuyesika, Riosi ye'kariwachi simiyame nayewesikapua wa'ao. Yooma wa'amioopua, yooma ihta kokorewa yachapatesikapua tiame. ²⁴ Wa'a inisiam inamukapaopua yooma ihta kokorewa yachapatekao, muuwaeme Nehtari weechiamio, yomachi Siiria weechiamio tiameo ti'tijoeri, wa'a e'enariapua yooma ihta kokoriame u'yepakaopua. Puuu muuwaeme kokoriame u'yepatiamea ti'tijoe ooweru tiame, reemo yahchame eneriaipua, epiresi ko'koame te'terame tiame, tu'tuikame kokoriame, ro'roji kokoriame, chookopakame kokoriame tiame. Yooma i'ka ko'koameopua Eesusia, sautekapua.

²⁵ Wa'a teetochaniopa Eesusio, muuwaeme Eesusichi paparariapua: Arirea ohjoeme, Eerusareni ohjoeme, Uurea weechi ohjoeme, Reekapori weechi mochikame, Oorani akichi cherayachimina ohjoeme tiame.

5

Eesusi roomosate, yasaka masitia

¹ Seenepi simikame muuwaeme ti'tijoeri ahpo na'naritorioio Eesusia, teewi tekorata yasipakapua masitemiao. Waikao wa'a yasipakopa Eesusio masitemiao, ti'tijoeri pepeni-panariamea Eesusi masitiao, waapi eenepakapua Eesusio.

Riosie tísia kaawe erakotewa tesiwa erakoamewichio
(Ruuka 6:20-23)

² Pu'ka muuwari waapi enepakoopa Eesusia, o'inekapua cheekao:

³ —Aaata Riosichi tuukame ahpo tatakorio, tísia kaawe yorapuamepua Riosieo, cheriwepuamepua tatakoririao; puuu tatakori cheriwetiamea, iinuumeri puuuu Riosi ye'karichi muipuameopua.

⁴ 'Aaata tatakoririapa tísia yuuwesiamopua, tísia kaawe yorapuamepua Riosieo, apoe Riosi iintomerikopua kaawe erapatekao, aaata pu'ka tatakoriria cheriwekaopua.

⁵ 'Tísia kaawe yorapuame Riosieopua tiameo, aaata ahpo iikachio tísia tesiwa e'raka ahpo uuyamea Riosichio, wa'a te'tiamekapa Riosichiopua puuukamera muimerikapapua Riosi ye'karichio, te'ta weemera weeopua.

⁶ 'Tísia kaawe yorapuame Riosieopua, chorowa e'rameapua Riosichio tísia paramua e'rameapua tiameo, te'ta ahpo kaawe teeremiapa Riosichio; puuukamerakopua te'ta ahpo ta'iria yasitemeria.

⁷ 'Tísia kaawe yorapuame Riosieopua, aaata tísia kaawe tiamea Riosichio, aaata te'ta tesiwa e'reka tetewame aaatao, aaata tesiwa e'reka tetewachitia aaata, wa'achitia tesiwa e'reka tetewipuamepua Riosieoi.

⁸ 'Tísia kaawe yorapuamepua Riosieo, te'ta piipatetiamea iikachi Riosi Riosiwario, puuukamerakapapua Riosichi ahpo ahjama tetewimeria.

⁹ 'Tísia kaawe yorapuame Riosieopua, Riosichi ahpo katewekamea, ta'iria mochipuawichio ku'ikamea, puuukamera Riosi tatanara tewapuamekapa.

¹⁰ 'Tísia kaawe yorapuamepua Riosieo, Riosi nakiya yoorapa na'ara yoraniamea, pu'kakamerawichio pu tewekachi ye'karia.

¹¹ 'Tísia kaawe yorapuame Riosieopua na'ara chaaneniamea, aaata kihta yoorakai wenejiniamea, no'okamera na'naritoapaopua. ¹² Yooma wa'a ikiwa aiwamea no'owichio, kaawe erakomitia eemea aamowichio enemerikopa Riosi nuutiaopua tewekachio. Wa'achitia aiwateretiaipu ehkoriami Riosiwichio na'nayewatukameai.

Oona wa'achitarichi nayewaniame
(Marako 9:50; Ruuka 14:34-35)

¹³ Piirechi taawechiamio Eesusia, oona wa'achitari nayewakapua waikao, eee cheeka: —Eemea oonaka teeremetepua, i'ka weechi mochikameo ta'iretiame. Nape ki onachitia enesaa eemea, ka'chi iika ta'iretema eemea aaataoi, kihta oonaemekapa. Ihta oona ki onachari enepakameapa, kihtawichio kaawe enepamepua, ipaniame nahkipua kasarachio. Riosiai, aaata ki onacharipakamepua wa'asio, ipaka teteimapua pu'kao.

Tajiwa te'terewachitia nayewaniame

¹⁴ Piirechi taawechiamio Eesusia, chaanekapua ti'tijoerio:

—Eemea tajayameka te'teremeripua, yooma ti'tijoea ooweru tiameai, i'ka weechi mochikamewichio, ti'tijoechiopua ooweruchiopua tiame. Aamo i'ka weechi tajayaa kiisi noriwi teeremetepua, naapi tetewiwachiche teeremetepua, te'pa kawijampa o'inia tahjiamechitia yomachi mochiwaro, ki wahjika tajayame tetewiniachiche. Wa'a te'tereka eemea, aaata te'pa kawijampa mochiwarika teeremeripua, ahkaoi o'inia teteiwame. ¹⁵ Aamo kaaweruma nokaya tajayaa ma'chiachiche te'teremetepua, yooma

ti'tijoe tetewika mochipuawichiopua. Pukaepa itapiti tahjera uutaparai, aaataa ki noriwi weeramepua pu'kao ki weeresi uutapamichioo. Ohso kaawe te'pa weramapua pu'kao yooremina karichio, weeresi uutapamichiopua petechio. ¹⁶ Wa'achitia eemeai tahjerachitiao, yooma tetewachi tajitopuapua aamo kaaweruma yoorao. Aamo wa'a te'teretosoo chaachapama ti'tijoeeria, wa'a te'tiame puuuu ahpo Noonoo te'pa kahtiameo, iyorika mochitoapa.

Riosi nuurarichi simiyame yoorewa, Eesusi masitia

¹⁷ Tajayame te'terewa nayewaka kajusaapa Eesusia, cheekapua waikao:

—Ookapi aaata eeme i'isaeri pa'pamiratuamea, ehkoriaami Moise nuurari Riosie kiaretia, no'o sa'runamio eenario tuuyamepua, pu'ka ehkoriaami na'nayewatura masitiaopua tiameoi. Nape neeea ki wa'a iintomia eenakamenia, ohso kaawe neeea pu'ka Moise nuurario, te'ta utewatemala eenakamenia, ohsotia pu'ka ehkoriaami Riosi na'nayewatura Riosie chaachapaka iyoteriaopua tiameo, te'ta pichiwatamia eenakamenia, pu'kakamera te'ta nateyameko tuumia. ¹⁸ Ihji no'o chiiaa kiisi wehchi wichimeripua. Yooma puuu Riosi iintomia ne'newaka chaachapatiaamea, kiisi sewina chaachapapuamepua piiripi iyotichioi, piiripi chi'pichioiopua, ahkasi ki yooma ikiyachisiopua i'ka tuutiameo. ¹⁹ Pukaepa ki ahsieme e'waka mochikamea i'ka Moisetaru kiaretiaopua nuurari, wa'achitia ki ahsieme masitesaa teeme wahjachioi, kiisi iinumeri teemea Riosi ye'karichi muipuameo. Nape yooma i'ka nuurari chiia ahsieme e'waka mochitokamea, ahsieme masitekamea tiame wahjachioi, muimeripua Riosichi ye'karichio. ²⁰ Pukaepa aamo chaanenania, ki te'ta Riosi e'wiame enesoopua aamo iikachio, pa'pariserochitiaopua, iyoteri ti'tijoechitiaopua tiame, kiisi muimeri puuuu Riosi ye'karichio.

Eesusia, nekarewachi simiyame nayewena.

(Ruuka 12:57-59)

²¹ Piirechi taawechiamio Eesusia ti'tijoeeria, nekarewachi simiyame masitekapua, eee cheekao:

—Inamukame eemeapa aamo ki'yami mochiriame chaachapario: “Ka'te aaata merimitia muuuu. Aaata merisaamua, saaemeriche muuuu Riosi kokosario.” ²² Nape neeea aamo chaaniamepua, kiisi aaata me'yakaio, ooweraoi tisia aaata na'ara chaanekameai, kiisi kaawe iintokamekaitepua tiame. Aaata ki inatame teewakameai aaatao, apoe ahpo wa'api ki teesa Riosi kokosarichi ipayameaitepua, ahkasioi na'ichi ahpo ipaka kosopuame.

²³ 'Wa'a tiame inatatoame enesaamua Riosi iyoriwachi simiyaiopua itapiti oowewamiao, itapiti ki kaaweruma aamo iintoria inatepasaoimua aaatao, ohso kaawe ki asipuapua Riosi te'ta iyoriwachiopua, itapiti Riosiwichio oowewa i'toaiopua, Riosi tepawechi tooemiaopua. ²⁴ Ohso kaawe aamo ki kaawe iintoria aatachio, aamo katewepuapua pahchao. Neipa aamo kaawe katewesaapua na'areriao, enapuapua waikao Riosi oowewa tooemiaopua.

²⁵ 'Aaataoi aamo wenejisoopua karichi yachanarekao, ikanati katewepuapua ahjamao, ke'chu i'toniaipua peereichio. Wa'a peereichi upatiaapa muuuu, karichiche yachapuame muuuu yoorewa neesetoameeopua. ²⁶ Wa'a pachatiaapa muuuu pichiwa teeremerimua, ki ma'chipapuamemua ahkasi yooma natetesa aamo koparomaniao. Wa'a tiachipa eemea aatachi ki kaawe teeresaa, ikanati aamo kaawe erapateka katewepuapua ahjamao, ke'chu epeche aamo teerepoiopua.

Eesusi suweporichi simiyame masitia

²⁷ Piie taawechio Eesusia, suweporichi simiyame masitekapua, eee cheeka:

—Inamukame eemea ki ehpesi o'inia chanitiamekopua: “Ka'te suwepori ihisii.” ²⁸ Nape neeea aamo chaanenapua, aaata tijoeai, oowera ikotuka tetewikai aaata oowitiameo, tatakori suwepori iintokame puuuapa, ahpo e'rariaeo.

²⁹ 'Wa'a tiiachipa muuua aamo puusioi tatakorichi wichitesoo, pujisa mehka ipania nakiyamepua ohso kaawe. Epeche kaawe weerewaoi ku'wichi wekatetiaa, ki yooma weerewa kokosari na'ichi ipaniamechitiaopua ki wahjika tajenarichi. ³⁰ Aamooi seeka tatakorichi wichitesoo, ohso kaawepua tehpunaka mehka ipatiaa, ku'wichioi wekateka ki yooma weerewa na'ichi kosiniamechitia, ki wahjiamesi tajenakame tiiachi.

Nenewikai poanatumame, Eesusi masitia
(Maateo 19:9; Marako 10:11-12; Ruuka 16:18)

³¹ Piirechi taawechio nenewikai poanatumamechi simiyame masitekapua, eee cheekao:

—Ihja ki ehpesi o'inia wa'a cheetiamepua: “Aata ahpo uupichi poanatumamea, poanataro iyosichi to'waka katewesapa, poanatumamepua.” ³² Nape pu'kaonia aamo chaanenania, aataai ahpo uupi ki suwepori iintokoi poanatumamea, suwepori iintokamepua ahpo uupichio, Riosio ki ahpo toaka mochinurariopua pu'kao. Aataai, oowitiamame ahpo kuunachi poanatumame ahjama neewikamea, tatakoriame puuui, pu'ka oowitiamame Riosiwichio, ki poanatumamechitia tetewamekopua.

Eesusia aata ahpo iintomia pichiwatamechi masitewa

³³ Eesusia piie taawechio, aata itapitichi ahpo iintomia pichiwatamechi masitekapua, eee cheekao:

—Inamukame eemea, pu'ka ehkoriami mochiriamepua chaaneretioopua pu'kao: “Ka'te mukiwae pichiwata eemea aamo iintomia, Riosiwichio iintomo tuurikao, ki yorameriali.” ³⁴ Nape neea ohso kaaweo aamo chaanenapua, ki aamo itapitichi pichi-wataka iintojeraninia, tewekaeoi, pu'ka tewekao ki aamo iinuwarakopapua, Riosiche iinuwarakopapua pu'kao ahpo kahtiachi. ³⁵ Weeeoi ki aamo pichiwatamechi eemea a'chi ikijerakao, aamo iintomiaopua. Weeeai kiisi aamo iinuwa puuua, apoe Riosikamera iinuwa puuua, ihteka kahtiachiopua. Eerusarenichioi ki aamo pichiwatamechi eemea aamo iintomia, Apoe Te'ta Yawichi iinuwarakopapua pu'kao, Apoe te'pa kahtiamame taamo Noonoo. ³⁶ Aamo mo'oeoi ka'te aamo iintomotiwichio pichiwatamechi, pu'kaoi ka'chi iika aamo sewina ikitepo tiiapaomua piiripi kuupaio, ohchonasipatekao, tohsanasipatekaoioo. ³⁷ Pukaepa muuua, “eje'e” cheesaa, pichiwa eje'e enepuapua, “ka'i” cheesaa, pichiwa ka'i enepuapua. Epeche u'matoame i'ka ooka pichiwaro, riaorósiche eenamepua.

Ki ahpo na'aretiachitia iintowa, Eesusi masiteria
(Ruuka 6:29-30)

³⁸ Eesusia piie taawechi ti'tjoeri masitekapua:

—Ki ehpesi o'inia inamukame eemeapa chaachapaniamame: “Puichi wewetiaa, wa'achi iintopua muuui puichi wewekao; taamechi wewetiaa, taame wichitemichio pu piiripi, wa'achi iintopuamua taamechi wewekao, wichitemichio pu piiripi.” ³⁹ Nape neea ki wa'a tiame masitiamame, neea eee chiiamenia: Aataoi aamo na'ara yoorasoo paanata wewekao, ohsotia piie aamo paanatawa oowepuapua aamo wewemichioopua tiame. ⁴⁰ Aata piie ahka aamo peereichi upasoo itapiti nu'uti ikitiamewichioo, wakiraoi aamo u'yenarekao, kiapuapua pu'kao ohso kaawe, ahkasi aamo ampawakiraoi i'tomichio. ⁴¹ Aata ku'itapioi ahpo ku'inuresoopua itapiti mooketoka, ehpeche tepepioi ku'ipuapua mooketokekao. ⁴² Aataoi aamo ihko itanesooi, ihkokepuapua pu'kao. Aataoi aamo rewewa itaneka enasoo, rewesaa pu'kao ka'te utewa yooro koparoakaopua pu'kao.

Ki nekamucheka teteiwamepua ahpo seepurawakooi
(Ruuka 6:27-28, 32-36)

⁴³ Pu'ka wa'a tiame nayewasaapua neipao, aata ahpo seepurawachi simiyame masitekapua, eee cheeka:

—Inamukame eemeapa ehkoriami chaachapaniamame: “Aamo kaawe e'riao nakipua-pua, nape aamo seepurawao nekumepuapua.” ⁴⁴ Nape neea aamo chaaniamamepua: Aamo seepurawao nakika tetewipuapua kaawe yooraka, pu'kawichioo Riosio itaka

ku'iwa, ka'karuma enepatemichio pu'kao. ⁴⁵ Wa'a te'teriamo enesaa eeme, tewekachi kahtiamo No'no tatanara enemeripua. Apoe Te'ta taamo No'noa, yooma napati taamo nakika tetewamepua, ki aaata epeche tiame tetewaka. Taaaoi puuuu, yooma napati taamo taajenekiamepua, ki ka'karuma ti'tijoerikoipua, ka'karumakoioipua tiame. Apoea yu'kioi, napati wa'achitia tamochi yukitiamepua, ahpo piipateriamechi, ki ahpo piipateriamechiopua tiame. ⁴⁶ Aamo nakiniamechee nakiyame enesoo aamo, ¿aatana aamo kaawe ihsiameko tuutapua? ¿Ahkasi te'ta ki ka'karumaai ki wa'achi nokayamepu tiame ahpo nakiyao? Ahkasi Rooma weechi yawichiwichio koparowameai, wa'achi nokayamepua pu'kao. ⁴⁷ Aamo Riosichiche te'teriamo kaawe uuyame enesoo, ¿aachin teeka sewina teereta eemea ki Riosichi te'teriamo? ¿Ki wa'achi nokayamepu puuuu tiame, ki Riosichi paparaipua? ⁴⁸ Ahsepari ka'karuma nokipuapua, kiisi se'wika, te'pa kahtiamechitia taamo No'no, nakiyachitia.

6

Ka'karuma yoorarichi simiyame masitewa Eesusie

¹ Eesusia, seepurawa kaawe e'rewa nayewaka kajusaapua, ka'karuma yoorarichi simiyame masitekapua, eee cheeka:

—Riosiwichio aamo yoorao, ka'te oowera aamo kaawe teteipuachewichio ihsimitiapua pu'kao, aaata yooma tetewachioipua. Wa'a aamo ihsiamo enesoo, kihta aamo kaawe e'rema taamo Noonoo tewekachi kahtiamo. ² Pukaepa aaata ku'iwa ki'yaioipua, ka'te aamokamera kaawe chaachapapuaichio ihsimitiapua ihkokiaio, yooma teteiniachioopua; wa'a nokayame aaataai ki ku'inariiai ku'yameai, ahkaiopua napawikarichi-amioi, pooechioipua tiame turupuchaka paajutekao. Pichiwa kaawe chaachapariwa iinuemeripua, nape ti'tijoerieche ki Riosie. ³ Aata ku'isaamua wahka tiopachiamioi, ka'te yooma aamo kaawe ihsiamo tetewimichio ihsimitiamua itapitie ku'ikaiopua ihkokewao. ⁴ Ihjia noriwi teerepuamea aamo kaawe iintorioa, aamo te'pa kahtiamo Noonooche nane'remichioipua. Wa'a aamo iintokame enesoo aamo tewekachi Noonoo, kaawe e'reka aamo tetewimapua.

Eesusi masitia, achini cheeka paparaka nayeweniamo Riosichio (Ruuka 11:2-4)

⁵ Piirechi taawechio Eesusia, Riosichi paparaka nayeweniamo masitekapua. Pukachi simiyame nayewemiaopua, eee cheeka o'inekapua:

—Ka'te aamokamera kaawe teteipuawichio nayewemitia. Wa'a e'raka nokayamea, ahpoche kaawe teteiwa i'yamepua; wa'a e'raka ahkai Riosi nayewiamea, ahkai napawikarichioipua yooremina ajakaoi, ma'chioipua, pichiwa chaaninia pu'kao, aaata wa'a nokayamea, yooma ahpo nakiwa kaawe chaachapawa yowikame puuuupa, nape ti'tijoerieche, ki Riosie. ⁶ Nape eemea, ki wa'a teeka nayewemeripua Riosio. Piineri Riosiche ahjama nayewemeri eemea, yooremina karichioipua mochika. Apoe Te'ta aamo Noonoo wa'a ihsiamo aamo tetewisaapua aamoo, te'pa kahtiamo aamo Noonoo kaawe e'raka aamo teteimapua.

⁷ Riosi ahjama nayewaiopua, ka'te oowera wihtuki ni'ochaka nayewe eemea Riosio, wahjachi ki Riosichi paparamechitiaopua, aaata puuuu weeka naewasao, epeche inamupua e'rakaopua Riosieo. ⁸ Ka'te wa'achi nokaka nayewemitiapua Riosio, Riosia ke'chu aamo nayeio apoe nane'riamepua, yooma aamo inataopua itanareka, yooma ihta aamo nakika yasitoapua. ⁹ Ohso kaawe aamo iikachi erakoae nayewepuapua Riosio, eee cheeka:

Taamo Noonoo tewekachi kahtiamo,
tisia iyoriwa taamo teerewia.

¹⁰ Ikanati enajerani teemea, aamo ye'kario, taamo mochikachi weechio;

Wa'achi teerejerani teemea aamo e'rao, i'wa weechioipua tewekachi tiiaopua tiame.

¹¹ Senepi taawechio taamo oowepuapua, taamo nakisiao.

¹² Taamo cheriwejerani teemea, taamo ki kaawe nokariao, taamoo aaata taamo na'aria, cheriwiachitia.

¹³ Muuua taamo ku'imitiapua ki ruhjimichioopua ki ka'karumachio, ohso kaawe taamo neesetomitia muuua, ki taamo ruhjimichioopua, te'ta taamo seepu-rawa Satanasichio.

Yooma i'ka no'o aamo chaaniao, aamoo te'ta yomatiamе ye'kari Teekorakopapua, amochiopua tiameo, tísia utewariemekopapua, amochiopua yomatiamе te'ta iyoriwao, amochi tiamekopapua, ahkasi ki wahjiamesiopua amochio.

Wa'asi, wa'a teerejeriamenia amochio.

¹⁴ 'Aamo na'ara iintokame cheriwesoo, wa'achitia aamo cheriwema aamo No'noai, tewekachi kahtiamea. ¹⁵ Nape aamoo ki cheriwiamе enesoopua aaata aamo na'arekameo, wa'achita ki aamo cheriwema aamo Noonoi, tewekachi kahtiamea.

Riosi iyorika ki koi'wa Eesusi masitia

¹⁶ Eesusia simiteka masitekao, Riosi iyoriwa ki koi'wamechi simiyame masitekapua, eee cheeka:

—Riosi iyoriwa ki koi'wa yoorairo, ka'te aamo nane'retemitiamua, tísia chorowari aamo aiwariaopua, ka'te aamo nanarichi tetewetemitiaoimua pu'kao. Aaata wa'a nokayame ti'tijoeria, tísia Riosiwichio ahpo ki koaka nokayame, eratiamepua ti'tijoerio. Pichiwa chaaniao wa'a nokayameo, yooma iinuepakame puuupa ahpo kaawe chaachaparewaopua, nape ti'tijoerieche, ki Riosie. ¹⁷ Eemea Riosi iyoriwa ki koi'wa yoorairo, kaawe aamo pusitesa puuyapuapua, kaawe aamo katewesa kuupaoi, ¹⁸ ki aamo nane'repuawichiopua ti'tijoerieo, aamo chorowari aiwariao, pu'ka aamo Riosiwichio ki koi'wa iyoriwa ihsiriao, Riosieche nane'repuawichiopua pu'kao, ki aaatae wa'asi. Waikao te'pa kahtiame Waikao wa'a aamo te'teresoo, Riosi taamo Noonoi, tísia aamo kaawe e'remapua.

Aachin teeka tewekachi paarasateniamе

(Ruuka 12:33-34)

¹⁹ Piie taawechi Eesusia masitiao, tewekachi paarasarichi simiyame masitekapua, eee cheekapua:

—Ka'te weeka paarasari katewepa eemea, itapiti i'ka weechi iintuameopua, ki tehpe yemitupameopua, ihta itapitioi, ki tehpe esoratupameopua, itapiti pikayameoiopua, ihtaohi ichikopua tiiaopua. ²⁰ Ohso kaawe eemea, tewekachi paarasarikamera iinuepua i'yapuapua, ka'chitia taawechi esoratupamera, ki pikayamera itapiti, ichikuameoi wa'ao ki'tiachi. ²¹ Wa'atiao eemea, wa'ache inataka mochtomapua.

Weerewachi tahjera iinueniamе masitewa

(Ruuka 11:34-36)

²² Piirechi taawechi masiteka oiai Eesusia, i'ka masitekapua:

—Aamo weerewachi tahjeraa, aamo puusi puuua, aamo simiyachi tajetoame ki motochimichio; iikara ne'niachipona puuua tiame. Ka'karuma ne'nepuawichio iinuesaaamua aamo puusio, kaaweruma enemamua yomatiamе aamo weerewachio. ²³ Nape aamo puusie ki ka'karuma tiame ne'niame enesaamua, yomatiamе aamo weerewachi aamo na'atameri muuua, ahkasioi aamo iikachisiopua tiame. Wa'a tiame ne'nenareka simitesaaamua, tukaparichi tiame tetewinarekaomua, yomatiamе aamo weerewachi tukapari enepamamua, te'ta tukapari oorosie enepaka.

Ooka teeko ki iinuepuachi chanitiamе

(Ruuka 16:13)

²⁴ Piie taawechio Eesusia, eee cheekapua ti'tijoerio:

—Aaataa ka'chi iika ihsimetepua ooka teeko ahsepari yorakewao, neneku te'ta ahsepari iyoriwao; aaata ooka teekoemea, piiripikamera teeko e'wiame enesaapua, ki e'wiame enemamua piireo, piiripi teekaokamera te'ta iyoriame enesaamua, piire teekoo kiisi iyoriame enemamua. Wa'achi teereniamе i'ka weechiche iintuame

i'yaniameai, ka'chi iika Riosiwichikamera te'ta iyoriwa teeremerkapapua, i'ka weeechi iintuamekamera ikotuka yasitoame enesaapua pehjo.

Riosi ahpo tatanachitia neesetowa
(Ruuka 12:22-31)

²⁵ Eesusia masiteka oiaio, Riosi ahpo tatanachitia neesetowa, masitekapua. Pukachi simiyame nayewakao, eee cheeka o'inekapua pu'kao:

—Ka'te te'ta erakomitia eemea, aamo meere ko'komiawichioo, aamo nerojimiaoipua, wisasorioi aamo chuchamiao. Aamowichio te'ta epeche nateyameraa, Riosichikamera ahjaniame puuuu, ki itapiti kooamechitia, wisasorioi, yooma ihtaoi i'ka wehjoarichi aamo nakika mochitoa. ¿Ki wa'akosa tiame tetewame eemea? ²⁶ ¿Ki pahtekakosa tetewame eemea tuchiki nokayao, kiisi echayameoipua pu'kao, kihtaoi i'ipameoipua suunujorichio ahpo katewemiao, taamo Noonoa pu'kao ki'yamekopua ko'komichioo? ¿Ki epeche nateyame ohjoare eemea taamo Noonoo tatanaraa, ki pu'ka tuchikichitia? ²⁷ Eemea koi'wamechekamerache inatame eemea, ¿pukaekamera epeche tehpe ahjaka mochitomio o'raniche eemea?

²⁸ ¿Achinikai tahpitika erakona eemea wisasori chuchapuamewichioo? ¿Ki tetewame eemea kuhsitere iintuameoi seewao, ki tehki nokayaipua wisasori netekao, ki teesa peeniatame sewayo? ²⁹ Naakona, ¿ki epeche tisia peeniatamepua ki Saromonichitia, apoe yawichi, tisiwa nateyame wisasori chuhchamekaipua? ³⁰ Riosio kuhsitere se-wayameoi ki tehpe e'rame tisia peeniatame enesoo, ¿ki epeche iintotarepua aamooio, yooma ki'yakaopua aamo nakirewaka yasitoa? Wa'a ihsiam e nesoo Riosio, ¿achinikai ki pukachikamera paparani eemea? ³¹ Wa'a teeresoo, kihta a'chi chaachapamete eemea i'kachitia: “¿Ihtatia ko'kota teemea meereo? —erakoniam— ¿Achini nokaka tewita teemea taamo wakiratamiao? —erakoniam.” ³² Yooma ihji ki Riosichi paparama, wa'a tiameche inatame puuuu. Eemea yooma aamo nakiwia nane'riameo, apoe aamo Noonokamerapua, te'pa kahtiamera taamo ne'neka. ³³ Pukaepa eemea epeche nateyamera inataka mochitopuapua, Riosi ye'karichikamera inataka mochitopuapua, kiisi se'wi erakoka te'teretoka. Wa'a aamo te'teresoo te'pa kahtiam e taamo Noonoa, yooma itapiti aamo nakirewaka yasitao, kiameripua. ³⁴ Ka'te yuuwesi eemea, meere aamo a'chi teeremia katewenarekao. Ehpeche wa'api aamo a'chi tiia, katewepuachepua. Puuu meere aamo a'chi teeremiaa, meere wa'api iinuepuamepua katewepuao. Senepi taawechi machenasiam e taamo a'chi teeremiaa.

7

Ki aaata a'chi tiame nayewaniame
(Ruuka 6:37-38, 41-42)

¹ Eesusia ki aaata a'chi chaaneniam echi masitekao, chaanekapua ahpo masitiaio:

—Ka'te ki kaawe chaachapamitia eemea aaata ihsiao, itapiti chiao, ki aamo terijeraa Riosieo, aaata na'ariapao. ² Wa'a te'teriam e aamo enesoo, wa'achitia ki kaawe chaachapapuame eemeai. Kehkisa kehchuma aamo na'areria, wa'achi kehchuma na'arepuame eemeai. ³ Puuu aaata aamo katewenarewaa, aaata puichi pusiwekame, kasarara puhjenariameka tiamepua. ¿Achinikai itapiti tahpitika e'riame eemea aatao, kiisi weruma teekamekoipua pu'kao ahpo puichio, eemea aamo puichio, epeche weruma teekamekaipua, ki nu'uti kutemorika tiame? ⁴ Eemea, puichi ki nu'uti kutemori teekameai wa'a chaachapasaa, ¿achini iika tetewita eemea, aaata pusiweria kasarao? Eemea wa'a kehchuma teekame enesaa puichio, ¿wa'ana chaachapamete eemea, aaata puichi, kasarara ma'chipakemo tuukao? ⁵ Wa'a te'teriam e nesaa eeme, kihta chaachapame tiamepua. Ohso kaawe eemea, aamo puichi kutemorikamera pujipuapua pahchao, waikaope, kihta eina teerema eemea aamo puichio, aaata aamo piirechi kasarae pusiweria, aamo ma'chipasekemichioopua.

⁶ Eesusia masitrepua tiame napawikameo, aaataopua seenekachio, kihta keepunariame Riosichi simiyameopua, peeniatame. Pu'ka naewakaopua, cheerepua:

—Ka'te chuhchuri ki'ya eemea itapiti te'ta iyoriniameo, itapiti koowioi ki ihpapaseni-amepua, perera tehte peenia te'tiameka tiamea, koowia pu'ka ihpapasetiia yooma teke-soka na'atamapua, ti'tijoeai chuhchurika noonoimapua tiameo, amochi e'enakaopua ki'kimia. Wa'a tiamekatepua, aaata ki nakiyamea Riosichi simiyameo ahpo tuuyenia.

Aachin teeka kaaweruma teerewa i'yaniame Riosichi
(Ruuka 11:9-13; 6:31)

⁷ Piie taawechio Eesusia, Riosichi kaawe teerewa i'yaniame masitekapua, eee cheeka o'ineka:

—Aamo Riosichi kaaweruma teerewa itasoo, kaaweruma itapiti aamo kiamapua; aamo Riosichi kaaweruma i'yame enesoo, Riosichi teimache muuua pu'kao; Riosi ta'perachi aamo enasoo itapiti kaaweruma teerewa i'yakao, wahjonepuamemua pu'ka iinueniachiopua yeeterao, aamoo pu'ka aamo i'ya kiapuaichiopua. ⁸ Kaaweruma e'raka itayamea, kiapuamechepua; Riosichi i'yamea, teimeripua Riosichio; Riosichi i'yaka eenamea, wahjonepuamepua kaawe yoramia.

⁹ ¿Aatana eeme aamo taanao takari itakoio, tehte kiatapua? ¹⁰ ¿So'chi itasooi ahpo taanao, siinoi kiatapua? ¹¹ Aaata oowera ti'tijoeakai ahpo tatanao, ka'karumara ki'yame enesoopua itapitio, ¿ki epeche kaawerumara taamo kiatarepu taamo Noonoa, te'pa kahtiamea tewekachi?

¹² 'Pukaepa eemea kaawe teerenariamea aaata wahjachio, aamo yorajerachitia teere-merimua pu'kao. Wa'a chiame Riosia, ehkoriami ahpo nayewaturachi nayewariaa iyotetemichio.

Ku'wichi muirachi masiteniame
(Ruuka 13:24)

¹³ Pu'ka kuuwepasa naewaka Eesusia ti'tijoeio, Riosi ye'karichi muiraa ma'chitekapua eee cheeka:

—Riosi ye'karichi siminariameaa, ku'wichi muirachikamera simiyame i'yapuapua pooeo. Puuukamerapua, Riosi ye'karichi eenamea pooe. Piirechi pooe po'yaitepua tiameo, ki ku'wichi muirachi eename, nape puuua, Riosi kokosamiachikamera simiyamepua. Pu'ka pooeo ki tehki tiamekopao, muuwaeme pu'ka pooechi uumpamepua, ki toinariamekapapua ahpo kiisi kaawe nokayao, pu'ka ki ku'wichi muirachi eenamechi pooe. ¹⁴ Nape Riosi ahjama ahjaniachio pooe ki werepoe puuua, yeetaraai muiwachiopua, kúú'wichipua; wa'a muiwao, ki muuwaeme tewayamepua.

Kuuu kaaweruma taakiamea, taakerachi machiwamepua
(Ruuka 6:43-44)

¹⁵ Piie taawechio Eesusia, kaawe ahpo neesetonurekapua ahpo masitiao, ki pichiwa chaachapamechiopua. Pu'ka ahpo inatenurawa nayewekaopua, eee chaanekapua:

—Eemea kaawe aamo inateka mochtotopuapua, Riosichi simiyameo wihkuaka nayewamechiopua, pichiwaka naewamechitia chaachapamechiopua. Saporika nokayameopua po'wa konarekao. ¹⁶ Pu'kao eemea wa'a nokayachio, wa'a chaachapachiopua tiameo, kaawerumachi puuyanapuapua. Kaawerumachio ka'chitia machenameri ki kaawerumao. ¿Wehchajurichikona taakiamepu panijuwari, chuunakaio? ¹⁷ Ki checheyame kuuua, ka'karuma taakiamepua, nape checheyame kuuua, kiisi ka'karuma taakiamepua. ¹⁸ Ki checheyame kuuua, ka'chi iika taakemapua ki ka'karumao; checheyame kuuuai, ka'chi iika taakemapua ka'karumao. ¹⁹ Yooma puuu kuuu ki ka'karuma taakiamea, tehpunasa na'ichi ihpapapuamepua, tajimichio. ²⁰ Yooma ne'nepasaapa eemea i'ka ma'masitari masitiao, itapiti taakerawachitia machima eemea pu'kao, ka'karuma enesoo, ki ka'karuma enesoo pu'ka masitiao.

Ki yooma Riosi ye'karichi muimeri
(Ruuka 13:25-27)

²¹ Eesusia Riosi ye'karichi muipuame nayewakao, eee cheekapua:

—Ki yooma no'o ahpo Paamira teewame, no'o Noono ye'karichi muimeripua. Wa'a no'o Noono ye'karichio, no'o Noono muimeri kaawe e'reriache muimeripua. ²² Kajuyachi te'ta taawechio, muuwaeme ki no'o Noono e'ra noonoikamea, no'oo chaachapameripua: “Nape Paamira, ¿ki aamo nayewakamekosa teeme? ¿Ki aamo teewaka utewarichi puuyanakame teemeai nanaarario reemó? ¿Ki aamo teewarae cheeka ki ookapi ki maaenari peeniatiamé nokakame teemeai?” ²³ Nape neeea waikao, chaanemapua pu'kao: “¿Kiisi aamo macheyamenia! ¿Se'wi eemea noochio, tísia na'ara noonowikame!”

Kaari chokitera nayewaniame
(Ruuka 6:47-49; Marako 1:22)

²⁴ Seenepi simikameo Eesusia, kaari chokiterachitia wa'achitaka nayewekapua ti'tijoerio, eee cheeka:

—Yooma no'o masiteria teetokamea, e'pechi karitakameka iintoamepua. ²⁵ Yu'ki ki nu'uti eenakoioipua, ahkasioi ki nu'uti yeenakoioipua neeroio, eekaoioipua, ki muuenati motakoioipua pu'ka kaario, kiisi ru'mimeri puuua, e'pechi tísia pewatiame nawateka karitatiamekopa. ²⁶ Nape ki no'o masitia teeretokamea, setechi karitakame ikirichitia. ²⁷ Puuu karitariaa, weruma yukisooipua eeka ahjamao, aaki neeroiai ki nu'uti yeenasooipua tiame, pukae ruruputiaopua, ru'mirepua. ¿Wa'a ikitiamea tísia kokosa ikitiamepua! Wa'achi ikimeripu ki no'o masiteriachi pewatiame weritokamea.

²⁸ Eesusi kajusooipua nayewakao, yooma ti'tijoeria tísia peenia eraparepua Eesusi masitiao, ²⁹ tísia ye'kaka nayewamekopapua masitekao, ki iyoteri ti'tioechitia, kiisi aaata seeweka nayewamekopa pu'kao.

8

Eesusia repera kokoriame yachapatena
(Marako 1:40-45; Ruuka 5:12-16)

¹ Tapanarami Eesusi roomosachi Riosi kaawe ihsiwa nayeweka kajusaapua ti'tijoerio, tetekitiapua wa'a roomosarichi o'iniao. Wa'a tetekitioopua, tisiwa muuwaeme taamo na'naritokapua, ti'tijoe ooweru tiame. ² Pu'ka muuwaeme ahjama nokisinioio Eesusio, aaata chopokorieka weripakapua Eesusio, repera kokoriame, korowari tísia chewipatiamera. Puuua wa'a iintokao chaanekapua Eesusio:

—Paamiraa, no'o piipatenaresaa no'o sautepuapua no'o kokorioa.

³ Eesusia waikao sekae ihchepakao, chaanekapua:

—Eje'e, aamo sautenariame neeea.

Waikao Eesusia wa'a cheesaapua, chaanekapua:

—Saukame itipisa muuua.

Waikao kokoriamea wa'a cheesochepea Eesusio, saukame itipikamepua, ikanati.

⁴ Waikao pu'ka sautesaapua Eesusia, chaanekapua pu'kao:

—Née, ka'te tuuyemitia naaju aaataoi, i'ka aamo no'o yoorariaopua. Ihchi siinka kiapuapua pu'ka Riosi ihkorewao, waami tiopachi eenakaopua neeseriosichio. Wa'a eenakao, pu'ka kiapuapua, Moisetaru nuuraretia Riosiwichio oowewario, aamo yachapariawichioo, wa'a tiopachio yoomahka aamo tetewimichioipua, aamo kokorioa yachapakamekopapua.

Eesusia, rooma kapitai weripateria sautena
(Ruuka 7:1-10)

⁵ Pu'ka repera kokoriame sautesooipua Eesusio, Kapenau mochiwachi siimpatiapua waikao. Wa'a muipuachi nokisinioioipua pehjo, aaata natepatiapua, Rooma yawichi kapitaira. Puuua Eesusi ahsekao, tísia tesiwa cheeka, chaanekapua:

⁶ —Paamira, itapiti eratori teetoamenia amochio. No'o neesetoka weripateriaa, tesiwatia po'yapu no'o ta'pechio, kiisi werisiamé. No'o cheriwejerame neeea sautekekao.

⁷ Wa'a chiioipa pu'kao Eesusia, chaanekapua:

—Wee, kaawepua. Wa'a simimane sautemiao.

⁸ Nape kapitaia wa'a chiiopao chaanekapua pu'kao:

—Nape Paamira, kihta no'o nateyo e'rame neeea no'o petechi pakipuaio. Neeea tísia amochi paparamepua, i'wache o'inia aamo cheesoo, yachapamapua. ⁹ Neeesai nuureniamepua no'o epeche paamiratuameeoi. Nooeai noochi iinueme neesai no'o nuurewa soontaroo. Puuuu no'o cheesoo, “Wa'a siimitia muuuu”, wa'a siimachepua; Piirechi no'o soontarooi chaanesoopua, “Eenaow a'ana”, enamachepua wa'anao; no'o ta'pechi yorataioi chaanesoopua, “I'ka yoramitia muuuu”, yoramachepua pu'kao.

¹⁰ Eesusia wa'a chiiopa kapitaio, tísia peenia erapakapua pu'kao, ki nu'uti paparamekopapua. Wa'a iikapa Eesusia, ahpo pukamina nokisiamene'ne'pakaopua, chaanekapua:

—Pichiwa chiiamenia i'ka tijoeo, yomatiamene'isaeri weechioi, ki tetewikamenia te'ta paparameo. ¹¹ Neeea chiiamepua, i'ka tijoechitia paparakamea, káátisia ki ookapi ti'tijoe ooweru tiame, Riosi ye'karichi muimeripua, yomatiamene'wehjoarichi mochikamea, yomatiamene'nenekumi weechi e'nakame, cherayachitepa o'inia ariyachitikia o'inia tiame. Yooma puuuu wa'a Riosi ye'karichi mochikao, tísia ta'iria mochimeripua, Aurani ahjama, Ihsa ahjamaopua, Aakowo ahjamaopua tiameo, yooma pirena ta'iria koaka. ¹² Nape yooma puuu ki i'ka tijoechitia paparakamea, isaeri ti'tijoeai pahcha inamukai i'ka Riosi tuuyewari ki nakikamea tiame, tukapachi uhjurapuamepua ki nu'uti ooroosi tukapari tiiachi, wa'ao ki nu'uti naarakoniachi, taamerao tahpitika cheeniachi ki'suka tísia aiwakaopua.

¹³ Waikao Eesusia ahpo pukamina nokisiamene'wa'a chaanesaapua, chaanekapua kapitaio:

—Kaawe e'raka no'raka naaju aamo ta'pechio, aamo paparariopa, yachapakame teimamua ta'pechi kokoriameo.

Waikaopu kapitai ta'perachi kokoriamea, Eesusi wa'a cheesoche yachapakame itipiriapua.

Eesusia Peero waasira yachapatena

(Marako 1:29-31; Ruuka 4:38-39)

¹⁴ Eesusia piie taawe Peero ta'perachi ajasitioopua, Peero waasiraopua tísia che'yame tewitiapua, ipetachi po'yame. ¹⁵ Wa'a tiioopua pu'kao Eesusia po'yachi eenakao, sekae ihchepaka yachapatekapua pu'kao. Waikao Peero waasiraa yachapasaapa, itapiti koame yoramia werisikapua ko'kopuawichio.

Eesusia ki ookapi kokoriame yachapatena

(Marako 1:32-34; Ruuka 4:40-41)

¹⁶ Pu'ka wa'api aario yooma wa'ami ohjoemea waapi, ki ookapi reemoikame u'yepakapua Eesusio. Waikaopua pu'ka na'arari yahchameopua, oowera te'yaka pu'yanakapua pu'kao. Wa'aoiopua tiameo, yooma ihta kokoriame yachapatekapua tiame. ¹⁷ Ihji Eesusie sautetiamea, ehkoriaami Isaia cheeria, ikitiamepua. Puuu Isaiaa, i'ka Eesusi naewakao, eee cheeriaipua: “Puuu yooma taamo kokosa ikitiaopua weerewachio, yomatiamene'taamo ihtaoyuuwesiwaopua tiameo, taamo apechunekaopua pu'kao, apochi uuka i'torepua, kurusichi mukukao.”

Eesusi na'naritonarekame

(Ruuka 9:57-62)

¹⁸ Wa'a ohjonioiopua pehji Eesusi ahjamao, muuwaeme napawikame tetewikapapua ahpo norikameo, tísia resipakamekapapua wa'asio, paonamina pa'wechi siimpapo tuukapua waikao. ¹⁹ Wa'a chiioi Eesusio pehji, wa'a naaepakapua aata iyoteri tijoe. Puuuu naaepakao chaanekapua Eesusio:

—Masitari, aamo ahjama siminariame neesai, ahkaoy aamo simiyachi.

²⁰ Nape Eesusia nehjiakapua pu'kao:

—Keeochia yeewachi ohjoemepua wa'atoy, tuchikiai ahpo ta'sochi kochiyamepua, nape neeea Tijoe Tijotukamea, ki iinuemepua i'wa weechio ahka no'o

che'repasimiachioopua karichio. ¿Kaawe inatakamekosamua naaju no'o ahjama oinariao?

²¹ Piirechi aaata Eesusi keepuame tiamea, chaanekaipua Eesusio:

—Paamira, aamo ahjama oinariamene oiyao, nape no'o noono mukukame, wetemajimerikane pehjo.

²² Nape Eesusia i'ka e'rao nane'riamekapaopua, oowera wa'a chiiamekopapua pu'kao, wahjachi wa'a keepuameo wa'achi ahpo e'rameko erakomichiopua pu'kao, pukaepa eee cheeka nehjiakapua pu'kao, Eesusia:

—Pichiwa no'o ahjama oinariame enesaa, kihta eina e'remetemua aamo no'o ahjama siminarewao. Pichiwa enesoo aamo noono mukukameo, wahjipakameka te'teriamie Riosichikamera toipuapua pu'kao, wetemajimichioo.

Eesusia eeka teewetena, pa'we pe'konira tiame

(Marako 4:35-41; Ruuka 8:22-25)

²³ Wa'a cheesaapa Eesusia, pawekakerachi mo'moenatiapua. ²⁴ Wa'a pa'wechi nokisinioio ki kuita yukipakapua ki nu'uti eejeka. Pa'we pe'koniraai pawekakerachio, aampasi chi'posiapua, pawekakerao piwiteme teereteka. I'ka wa'a ikinioio Eesusia kochipari-aipua pawekakera wasichitu poika. ²⁵ Waikao teeme Eesusi ajawariaa, pusatekapua Eesusio, chaachapaka:

—¿Paamíra, Paamíra pusasaaa! ¿Werisika taamo ku'isa! ¿Ki piwiteme teetona teeme?

²⁶ Waikao Eesusia pusatetiaapa, taamo chaanekapua:

—Ai eeme, ¿achinikai tísia majayame eemea? ¿Kiisi ahjachi erakona eemea noochio, no'o ihsia tetewakameai? Wa'a cheesaopua werisikao, ta'omakapua eekao, yu'kiopua tiame.

Waikao yu'kia eekaa tiame ta'omatiapao, teewekapua. Waikao, yooma yúúweeme itipikapua waikao, pa'wechio. ²⁷ Waikao teemea tísia peenia erakokaopua iintoriao, taamo chaachapaka teemea:

—¿Ihtana tijoe iikame ihjia, ahkasi yu'kia eekaa e'wiameo?

Wa'a erakoka itipitiapua pu'kao.

Kaatara weechi ooka tijoe reemoikame

(Marako 5:1-20; Ruuka 8:26-39)

²⁸ Kaatara weechi ajasitioopua paonamina wa'a pa'wechio, pu'ka meereo poecheite mo'moenanioio, senawato ooka ti'tijoe reemoikame taamo natepakapua, Eesusi ahjama nayewamia. Ihji reemoikamea wahjipari toaniachi ohjoeme eneriapua tísia nenekatu-ame. Wa'a te'tiamekopua pu'kao, aataai ki u'matome tiiapua wa'amio, poechio. ²⁹ Ihji ooka reemoikamea wahjipame wetemajiwachi ohjoeme senawato puuyakamea, weeru sisinakokaopua, chaachapakapua Eesusio:

—¿Muuu Riosi Taanara, ihtana yoramia teetonamua wakinao? ¿Taamo kokosamia eenamemua ke'chu taamo kokosapuame asiyoio?

³⁰ Teesa waanami kaawi kahjenachio, muuwaeme ohjoriapua koowi tepuniame, koaka nokayame. Reemoikamea pu'ka wa'a ohjoame tetewapao, ³¹ utewa chaachapakapua Eesusio, pukachi ahpo uhjurapuawichiopua. Puuuu chaachapakapua Eesusio:

—¿Eesúsii!, i'ka tijoechi taamo puuyanameri enesaa, pu'ka koowichi taamo reesisepuapua muimichioo.

³² Eesusia chaanekapua waikao:

—E'esa naaju, wa'a muimitia eemea.

Waikaopu re'remonia pu'ka ti'tijoechi puuyakaopua, koowichi muikapua waikao. Apochi muitiaapa koowia reemonioeo, kai muenáti ujumakaopua, tekoratatipo ruhjikapua pa'wechi neerochi. Waikaopua wa'ao, yooma wahjipakapua si'sirika.

³³ Waikaopua koowi tepuyamea, wa'a noonoikopa koowio, ahkasi mochiwachisi ujumakapua tísia majakame. Wa'a ajasisaopua mochiwachio yooma tuuyeriapua wa'a mochikameo, ihtana ikiriamekopua, puuu ooka ti'tijoe re'remoikameopua. ³⁴ Waikao

wa'a mochiwachi ohjoemea ikanati Eesusi kahtiachi e'enariapua. Wa'a e'enasapua Eesusi ihsiachio, pu'ka iintoria majakaopua, utewaeme itanekapua Eesusio, sewinachi akipamichio, ki ahpo weewachi.

9

Eesusia tu'wikame yachapatewa
(Marako 2:1-21; Ruuka 5:17-26)

¹ Kaatara o'inia Kapenau no'rapakao, pawekakerachi mo'moenatiapua Eesusi ahjama.
² Wa'a ajasitioopua Eesusio, aaata tu'wikame u'yepatiapua wa'ao, e'taparachi tekitoka. Waikao pu'ka tu'wikameo, pu'ka u'pakameopua tiameo, tisia apochi paparamekopua pu'kao, Eesusia chaanekapua tu'wikameo:

—¡Oisa erapasaaa temarií!, aamo sautema neeea, aamo tatakorio cheriweka.

³ Ikanati wa'a cheekopa Eesusio iyoteri ti'tijoea, erakoriapua apochio: “Ihji tijoea, na'arenapua Riosio.” ⁴ Nape Eesusia nane'riapa i'ka erakao, chaanekapua:

—¿Achinikai no'o na'ara cheerio erakoame eemea Riosio? ⁵ ¿Naakonakosa ki epeche ki tehki ohjoarepua: “Aamo cheriwiamenia tatakoriario” —chaniwame, naatikosoi— “Yachapasa oisi”? ⁶ I'ka tu'wikame no'o cheeriaa aamo tetewimichio cheekamenia, nee Tijoe Tijoe tukameo, reesiseri iinuekamekopapua i'ka weeechi cheriwepuameopua tatakorio.

Wa'a chaanesapa Eesusia pu'ka nekakoameo, chaanekapua tu'ikameo:

—¡Sausáaa, werisika oisíi! ¡Saukame muuuapa wa'asíi! Ehpeo apechunasa aamo ipetao no'asa.

⁷ Wa'a cheesoche Eesusio tu'ikamea, saukame itipikapao, ahpo ipeta apechunasa mookeka no'rakapua. Waikao Eesusia wa'a iintosaapa, iyoteri ti'tijoe ne'nepakaopua, chaanekapua:

—Aaí. ¿Ki saukamekosa, no'rapukosamene pu'ka?

⁸ Waikao Eesusi iintoria yooma tetewikamea, ki nu'uti iyoriwa tetewikapua pu'kao. Wa'a iikapa puuua, weruma kaaweruma paparari nayewaka, paparapakua Riosichio, pu'ka Eesusio weruma utewari kiaretio, aaata weeechi tijeokopua.

Eesusie Maateo yeetoniamé
(Marako 2:13-17; Ruuka 5:27-32)

⁹ Ehpeo Eesusi no'o paajuteria ahjama oimichio, nayewamane. Piie taawechi no'o Rooma yawichiwichio koparowaka ihsioio, Eesusia no'o chokichiami u'matoaio, no'o paajutesikapua, eee no'o chaaneka:

—Nahpe Maateo no'o ahjama, ahkaio no'o oiyachi ahjama oitai.

Waikao neeea, ahjama siinkapua. Waika o'inia neeea, ahjama oiyamepua.

¹⁰ Waikaonia pu'ka wa'apichio, no'o ta'pechi paajutekania aari enamichio, ko'komiao, noochitia Rooma yawichiwichio koparowame, napawisa ko'kopuachi. Wa'achi wa'a e'enariapua tiame, ki kaawe nokayame, puuua wa'achi ko'kakapua tiame, Eesusi taamo ahpo masitera ahjama koaka kahtiachi. ¹¹ Neipa meeriamio parisero ti'tijoea, Eesusi nane'rekapao tatakoriame ahjama ko'kariopao, taamo iinatukekapua chaachapakao:

—¿Achinikai aamo masitaria, yawichiwichio koparowame ahjama ko'kakamepua, wahjachi ti'tijoe ahjama tatakoriame?

¹² Wa'a chaachapachaniopao Eesusia, chaanekapua pu'kao:

—Ki kokoriamea ki nakiyamepua ahpo sauteniameo; kokoriamerakamerapua, ahpo sautewa nakiyamea. Neeea, tatakoriame ahjama koayamepua, puuukamerakopapua ahpo tatakoriaria sautepuameo. ¹³ Nonorasaapa, Ehkoriaami Iyoterichi chiia, ne'nepuapua, eee chiiachi: “Ki itapiti no'o ooweniameche tetewinare neeea, itapiti me'yetiamé no'o ooweniame. Neeea aamo iikachikamera, kaaweruma enepakame tetewinare neeea, no'okamera oowe e'reka paparakamera.” Neeea tatakoriamera

noochi paajutemia eenakame neeea, noochi paparaka enasoopua cheriwemiapa tatakoririao, ki ahpo tatakorieme erakoamekoopua ka'i.

*Ki koi'wari Riosi iyoriwachi simiyame iinatukewa
(Marako 2:18-22; Ruuka 5:33-39)*

¹⁴ Seenepi simikame Waani Paatori na'naritoamea, Riosi iyoriwa ki koi'warichi simiyame iinatukekapua, Eesusio:

—¿Achinikai teeme Waani masitewaraa, pa'pariseroa tiameo, tísia Riosi iyoriwa ki koi'wa yooramepua, nape aamo masitewaraa, ki wa'achi nokayamepuá?

¹⁵ Eesusia nehjiakapua:

—¿Yuuweeme mochtariarepua nenewiwachi paajutetiamea, neewimerio ahpo paajutetiachi ahjama kahtioopua pehjo? Nape no'o neewimerika tiame apechunatioopua tewekachio, waikamiope o'inemeri no'o masitewaraa, ki koi'wa Riosiwichio iyoriwa yoorakao.

¹⁶ 'Neeea i'ka wehjoarichio weemera Riosichi te'terewa enepatemia eenakamenia. Oochetiame Riosichi te'terewa nokiwameo, animari ko'yeka kohseniamechitiaopua oowewa, kiteremichioopua pu'ka nokiwameo. Aaata ki koyachiamé weemera wisasorieopua, oochetiame wakiraopua. Weemera wisasori chu'rupasokoopua, oochetiame wisasori koyacheraa si'panamiopa pu'kao, wa'a ikisooopua pu'kao, epeche teeremerikopua si'pariachio. ¹⁷ Wa'achitia weemera wiinooi, ki oochetiame wi'chi aarichi toaniamepua. Puuuu oochetiame wi'chi aarichi toatiaa, si'pama oochetiame aaria wi'chi. Wa'a ikisooopua pu'kao, wa'atia wekamapu wiinoa aaria tiame. Weemera wiinoo weemera aarichi wi'chichi toaniamepua, nenekuti ka'karuma enesoo ki si'pamichioopua.

*Airo maarara nayewaniame; aaata oowitiame Eesusi ampawakirachi ihchepakame tiame
(Marako 5:21-43; Ruuka 8:40-56)*

¹⁸ Wa'a chaanioipua Waani na'naritoao, senawato wa'a eenaka Uurio ti'tijoeri paamiratuamea. Ihjia ikanati chopokorieka weripakao chaanekapua Eesusio:

—Paamira, yaapiti simijerani neeea no'o maara ne'nemia. Ihpi kiterepakapu no'o maaraa, nape wa'a eenaka aamo sekae ahjachi ihchepasoo, eenechi oijenamapua.

¹⁹ Wa'a chaanetiache Eesusia, ahjama siinkapua ne'nemiao, ahpo yeeka oiya yeetoka. ²⁰ Wa'a simiyoiopua pooechio, pukamina naeaparia piiripi oowitiame. Puuu oowitiamea, oosa mariki aampa ooka paaumpari i'toame eneriaipua eerasukao. Ihji oowitiamea noriwi ihchepariapua Eesusi wisasoriwachio, e'raka: ²¹ “Wisasorichioi ihchepasaane, saumachenia.” ²² Wa'a ikitiaapa Eesusia, ku'rika ne'nepakao chaanekapua oowitiameo:

—Kaawe erapasa maarara. Muuuu noochi paparaka ihchepakapao, saukame itipikamemua wa'asi.

Waika wa'apichio, saukame itipiriapua.

²³ Eesusia tijoe paamiratuame ta'perachi ajasitioopa, weeru chaachapa wa'áo naarakokao, pakapuchera chaajateka o'inemeriapua wa'asi mukukame i'topuawichioopua wetemajimiao. ²⁴ Eesusia chaanekapua wa'ao:

—Ehsoo eemea, se'wi ajapasaopua pahchúo. Ihji kutewea kiisi mukukamekaitepua, oowera kohchiaite ihjia.

Wa'a chiiopua Eesusio ti'tijoeria, a'achekapua na'areka. ²⁵ Wa'a cheesao Eesusia yooremina pakikao, yooma puuyanakapua wa'ao. Wa'a ikisaopua pu'ka kiterepakame maaeniameo, sekachi chapika oijenatekapua. ²⁶ Eesusi wa'a iintoriaa, yooma pu'ka weechiami nane'reretiapua.

Eesusia, ooka ki mamachiriame yachapatena

²⁷ Wa'a o'inia Eesusi mchenasoopua, ooka ki mamachiriame na'naritokapua sinakosika, aaatae panitoka i'toniaioopua chaachapasiapua Eesusio:

—¿Ehkoriami Raawichi eenameee, taamo cheriwesa muuuuuu!

²⁸ Aaata ta'pechi pakisooopua Eesusio, wa'a e'enaka naepakapua Eesusio. Wa'a e'enakopapua pu'kao, iinatukekapua Eesusia:

—¿No'o kajumio erakona eemea aamo sautekao?

—Eje'e Paamiraaa —chaachapakapua.

²⁹ Waikao Eesusia puichi ihchepakao, chaanekapua pu'kao:

—Saukame itipiame eemeapa, noochi paparakapa.

³⁰ Waikao ki mamachirerimeamea ti'tijoe, saukame itipikapua. Wa'a iintosaapa Eesusia, chaaneka uhjurakapua ohjirachio:

—Kiisi aata chaanemitia eemea, i'ka no'o aamochi iintoriao.

³¹ Nape puuuu wa'a puuyasacheo, yooma mochiwachiami nane'reteriapua, ahpo yoraretiaopua Eesusio.

Eesusi ni'o tijoe nayewateria

³² Pu'ka ki mamachiriame pukeri puuyasooipua ta'pechio, wahjachi ajasikapua wa'ao, ni'o tijoe u'yepame Eesusio, puuuu reemo yahchame eneriapua tiame. ³³ Puuu tijoe ni'oa, Eesusi ma'chipasochepua reemoo, o'inekapua nayewakao. I'ka wa'a iikame tetewapao Eesusio, ti'tijoeeria tísia peenia erakokao, chaachapakapua:

—¡I'wa isaeri weechio, kiisi tetewameai teemea eee ikiwameo, ihtá taawechio!

³⁴ Nape pa'pariseroa wa'a chaachapame inamukapaopua pu'kao, chaachapakapua:

—Aa nape puuuu wa'a ihsiamepua re'remo puuyachakao, reemo noonorae ku'iniapa, pukae kianiamekapa puuuu, te'ta utewario.

Eesusia, ti'tijoeeria tesiwa e'reka tetewanipua

³⁵ Eesusia yomachi muuwari mochiwachiami oikao, nu'nunti mochiwachiamiopua tiameo, yooma pipiripi i'isaeri napawikarichiamioipua tiameo, masiteka oiriapua tiameo. Eesusia, Riosi ye'karichi simiyame masitekaopua wa'amio, yooma ihta ko'koame sautesikapua tiame, ihtaohi weerewachi a'chi eraniameopua, sautekapua tiame. ³⁶ Yomachiami wa'ami tesiwa te'tiamekopapua ku'iwa nakikao, po'wa ki tepuniamechitia mochitoamekopua pu'kao, tísia tesiwa e'repakapua pu'kao. ³⁷ Waikao Eesusia ki ookapi ti'tijoeeria wa'a tiame tetewikapapua, taamo chaanekapua ahpo ajawario:

—Riosi tehkiwachio ki nu'uti tehki simiyamepua, nape tekipanamea ki weekapua, ehpeche ki ookapi nakiwamepua pehjo. ³⁸ Pukaepa ehpeche weeka tekipaname itamitiapua no'o No'no tewekachio, Apoe i'ka echiwa Teekoraopua, taamo ku'ika apechunameriopua i'ipario, pu'ka i'ipari ti'tijoeeria noochi paparameriopua.

10

Eesusie oosa mariki aampa ooka, uuka ajawatiame

(Marako 3:13-19; Ruuka 6:12-16)

¹ Wa'a cheesapa Eesusia, taamo ahpo ahjama ohjoameo, oosa mariki aampa ooka uusaopua, ahpo waapi ajapanurekapua. Wa'a ikisaopua, taamo nayewatumia siimpameri ajawakapua. Taamo uusaapua siimpamichioo, ahpo utewari taamochi yahchekapua, pu'kae utewarie taamo puuyanemichioopua re'remoopua ti'tijoechio, yooma ihta ko'koameopua tiameo, pukae yachapatemichioopua weerewachi kokoreniamie.

² Ihji teeme oosa mariki aampa ooka ajawatiamea, ihjipua: pahcha simiyamea Siimoni Peero teewataniame, Anteresi Peero poonira; piirea Saantiaokapua Waani tiame, na'pa Sewereo tatanara; ³ piirechia Eeripekupua, piirea Waatorome, epeche piirea Toomasi; wa'a ikisa piirechia tiameo, nee Maateokapua, Rooma kahtiamie yawichiwichio koparoaka yasitoai; piirea Saantiaokapua tiame Arajeo taanara; piirea Taareokapua; ⁴ piirechia tiameo, Siimonikapua Weemuame teewataniame tijoe; piirea Uurasi Ihkariótekapua Eesusio, noriwi nehjakame.

Eesusie Riosi ye'karichi nayewatumichio uhjurawa

(Marako 6:7-13; Ruuka 9:1-6)

⁵ Eesusia taamo oosa mariki aampa ooka masitera uusaopua, eee cheeka taamo uhjurapuame ajawakapua:

—Ka'te ohjomitia ki isaeri ti'tijoerichio, Sa'samaria mochiwachiamioi. ⁶ Ohso kaawe isaeri mochikachiami siimpapuapua, po'wa ki tepuniamechitia mochikamechi, tatakorichi wewekakame mochikachi ti'tijoeri. ⁷ Pu'ka ti'tijoerio chaanepuapua: “Aamo Riosi ye'karichi muitemeria, aamo weechi ihsieme puuupa. Pu'ka aamo nayewemia e'nakame teemea.” ⁸ Pu'ka Riosi ye'karichi simiyame nayeweka nokisikao, yooma aaata kokoriameo sautesipuapua pu'kao; mukukameo ahjatepuapua pu'ka; repera kokoriameoi piipatepuapua pu'kao; reemo na'arari yahchameoipua, ma'chipasepuapua tiame. Eemea pu'ka sauteniame nokisiaio, kihta toomi koparoachi nokisipuapua, wa'a te'teretomeri eemea i'ka Riosi utewario, kihta koparowachi kiatiamekapapua.

⁹ Toomio itapiti aamo ahjae tarimiao, kihta i'toka siimpapuapua. ¹⁰ Mokewarioi ka'te i'toka siimpamitia, itapiti aamo ahjachi i'tomiaio, piirechi wakiraoi, piirechi kaakaoi, teesoraioi; wa'atia siimpameri kihta i'tokao, tekipanameo, ahkaoi ahpo nokayachio ko'kotepuamekopua.

¹¹ 'Ookapi ta'peekachiami asikaio, Riosichi paparame i'yapuapua, aaata aamo che'repamiachi kiamia tiiachi. Aamo che'repari kiatiachioi, wa'ache mochisa uumatopuapua. ¹² Aaata ta'pechi asiyaio, Riosichi mochikamechitia teepotapuapua. ¹³ Wa'a ta'pechi aamo asiyachiamio, Riosichi paparamechitia aamo asipusoo, wa'ache che'repasa uumatopuapua. Nape ki Riosichi iyoriame enesoo, poanachi i'yapuapua che'repauachio. ¹⁴ Nape wahka mochiwachi, ki aaata aamo kianaresoo che'repauachio, aamo tarachi pechichisache kaakao uumatopuapua wa'ao, ki ahpo kaawe e'reretia pechichisa. ¹⁵ Pu'ka wa'a te'tiamechio ti'tijoeri, pichiwa chaaninia pu'kachio, ki teesa tiame wichimerikopua Riosi kokosario te'ta Riosi katewemiachioipua ti'tijoerio. Epeche kokosari aiwamerikopua pu'kao, ki Sooroma muuwari mochiwachi, Omora muuwari mochiwachioipua tiame, Riosi kokosari aiwariachitiaopua.

Chapinarewa erakoa Eesusichi paparame na'ara yoraniame

¹⁶ 'Tisia maajoichitia che'maka ohjopuapua aamo siimpachio, wa'a aamo no'o uhjurachio, sapoori ti'tijoe ooweru tiame mochiwarichiami aamo uhjuramenia. Wa'ami ahka aamo tetewisaapua, aamo ko'konaremapua, pu'ka aamo Riosi kaaweruma tuuyesiopa, tisia aamo na'areka tetewimapua. Pukaepa eemea, koorochitia kihta chiiame enepuapua, kihta nekame tiameo. ¹⁷ Pu'ka ti'tijochio kaawe aamo neesetopuapua, ki senawato yoorewa neesetoamechi wenejipua tiame enepuaichioipua, seenekachioi puuua aamo wenejikao karichiami ahkaoi aamo toanaremapua. I'isaeri napawikarichioi aamo i'tomapua wepipuawichioo. ¹⁸ Te'ta yawichi peereirachi u'upapuame eemea wenejika, noomina te'teriapa eemea ahjama. Waika chaachapameri eemea no'o nehpuapakao, wa'akachi, te'ta ya'yawichi tetewachi. Eepi wa'a yorapuame eemea aamo ohjoachio ihta ya'yawichichioi, ihta aaata seesenu ya'yawichichioi i'isaeri. ¹⁹ Nape ahkaoi te'ta yawichichi upatiaio, ka'te seewemitia eemea aamo chaachapamiao, achini ihtana chaachapaka aamo nehpuapuameopua. Riosi Apoea amochi ihsimeripua nehpuapaka, aamo chaachapamiao nayeweteka. ²⁰ Ki aamoe naewai chaachapameri eemea, apoe Riosi ihsimeripua amochi nayewaka, apoe ahpo Riosiwari.

²¹ Wa'a cheesaapa i'ka nayewasikapua:

—Asimiitepua piie tawechiamio, aaataa no'o ahjama ohjoniopao, ahpo poponiemeai ahpo ko'imiitepua; noonoraai ahpo tatanao, wa'achi iintomiitepua ahpo taana me'yaka; tatanaraai tiame ahpo noonoo nekamuchekao, merimeripua tiame ahpo noonoo, ki tetewinariapa ahpo noonoo ahjama teereniameo. ²² Ahkaoi ti'tijoeria aamo nekamuchemeripua no'owichioo, nape ahkasi kateweri taawechisi ki se'wika noochi paparaka te'teretosoopua newipatepuamepua, kakupachi iintapakao. ²³ Pirenapi mochiwachi na'ara yoramia naanaritoniana, pirenachi mochiwachiami ujumapuapua; neeea no'o ikimiao, kiisi wehchi wichimeripua, nee Tijoe Tijoetukamea ke'chu aamo yooma ohjoi i'isaeri mochiwachiamio, meritiai eenechi oijenakame eenakame enamania.

²⁴ 'Aaataai masiteraa, ki epeche tiamepua ahpo masitario. Aaataai ahpo teeko tekipanakiamea, ki epeche tiamepua ahpo teekoo. ²⁵ Puuu masiteraa, ki ahpo masitari epeche tiame tetewiniamechitia, ahpo tetewipo maaemetepua. Aaata tekipanamea, ki ahpo teeko tetewiniamechitia, tetewipo ahpo maaemetepua. No'oo, no'o Weseu riaorósi tewatioo, ¿ki epeche eemekamerakosa riaorósi tewapuamepua?

Aatanakamera majawepuame
(Ruuka 12:2-9)

²⁶ Eesusi i'ka taamo masitesaapua, i'ka taamo chaanekapu:

—Nee. Ka'te seewemitia masitari ki ka'karumao aamo na'ariao, yooma itapiti aamo na'aretiamea kihta noriwi itipimerikaitepua. Yooma wa'a chaachapakamea, Riosi te'ta kokosari tísia aiwatepuamepua. Yooma noriwi tiamea, yooma ma'chi teerepapuaite puuuu; yooma noriwi na'ara nokitiameai inasoka, yooma nane'repuaitepua, Riosi kokosarichi taawechio, te'ta Riosi ti'tijoeri te'teria katewiachio. ²⁷ Pukaepa eeme piineri mochikai no'o masiteria, yooma tetewachi masitepuapua aaatao, yooma aamo no'o ki aaata inamuachi masiteriao, yooma inamuachi masitepuapua pu'kao. ²⁸ Ka'te seewe nokisimitia aamo weerewa merinariameo, aamo weerewa me'yakaipua, ka'chi iika merimeripua aamo iikao, Riosi ahjama yasimeriopua. Riosikamera aamo kokosamia seewepuapua, te'ta ki wahjiame aiwarichi uhjurapuame.

²⁹ '¿Kikosa tuchikia, piiripi toomichi wa'api nehjitioiopua pu'kao, ki nane'retare Riosia pu'kao, piiripi pu'kaoio mukukoo? ³⁰ Aamoo Riosia, ¿ki epeche nateyame tetewame ohjoare Riosia, ki tuchikichitia? Puuu ahkasi aamo kuupaoui, nane'riamepua kehkina aamo kuupaekopua. ³¹ Pukaepa kihta seeweka mochitomete eemea, epeche nakiwamekapapua Riosieo, ki tuchikichitia.

Ki aaata seeweka Eesusichi paparameko tuuniam
(Ruuka 12:8-9)

³² Eesusia simiteka masitekao, chiiapua:

—Aaata no'o ahjama tiio tuuyameo, wa'achitia no'o ahjama tiio tuuyo tuuyemania pu'kao, apoe te'ta no'o Noonochi te'pa kahtiamechio. ³³ Nape aaata ti'tioechio ki no'o ahjama tiio tuukameo, neea no'o Noochio te'pa kahtiamechio, kiisi machiyo tuumania pu'kao.

Ki napati wa'achi erakowa
(Ruuka 12:51-53; 14:26-27)

³⁴ Pu'ka masitesaapua ti'tioerio, ki ahpo wa'achitia inataniame masitekapua, eee cheeka:

—No'o i'wa weechi eenariwaa, ki napati ta'iria mochipuawichio no'o eenario erakopuapua, ti'tioeriopua noochi simiyame chaachapakao, ahpo nekakomerikopa. ³⁵ Ahkasi aaata ta'pechi mochikameai, ki wa'achitia ahpo erakomapua no'owichio tiachio. Tatanaraa, ahpo noonochi noochi paparamo, ki wa'achitia erakomeripua; mamararaai ahpo yeeyechioi, ki wa'achi tiame erakomeripua noochi paparopa ahpo yeeyeo; momoriawaraai, noochi paparopa ahpo waasio, nekakomeripua. ³⁶ Wa'a te'terewachio, ahpo ta'pechikaiopua wa'apio, ahpo seepuraweka enemeripua.

³⁷ 'Aaata ahpo noonoo ahpo yeeyekamera epeche nakiyameapua ki no'ochitia, ki no'o ijinuwara teereme tiamepua. Wa'achitia aaata ahpo maaraoui ahpo taanaoui epeche nakiyamera ki no'ochitia, ki no'o ahjama teereme tiamepua. ³⁸ Aaata ki noochi paparawawichio anachaka yasitoamea, na'areniaoui aaataeoi, kiisi noochi teeremetepua. ³⁹ No'o ahjama tiia noriwi teerenariamea, kihta iinuumeri puuuu noochio, ahpo ahjama teerewao. Nape ki inasoamea ahpo noochi tiiao, kaawe teeremetepua noochio, ki ahpo inasoamekapapua noochi tiiao.

Iintorewawichio kianiam
(Marako 9:41)

⁴⁰ 'Aamo kaawe tetewamea noochi tiopao, no'o kaawe tetewamepua tiame. Wa'achitia no'ooi kaawe tetewamea, no'o Noono kaawe tetewamepua tiame, Apoe no'o Noono no'o weerakame, tewekachi o'inia kahtiamē. ⁴¹ Aaata noochi tiame Riosiwichio kaaweruma nayewatuamea, kaawe uuka tetewameapua Riosi chiiāo, wa'achitia ahpo iinupakamepua, Riosie ahpo kianiameopua. Yooma noochi eneka Riosichi ka'karupakameo, kaawe tetewame no'o Noonoo, wa'achitia ahpo iinupakamepua Riosie kianiameo. ⁴² Aaataai, pukeri noochi o'ichame paparakao, teesaoi ku'ikoipua pu'kao, neeroioi ki'yakaopua paramusoo, Riosia kaawe e'raka tetewamepua pu'kao, ki wa'atia toimeripua pu'kao, itapiti ahpo kiameriopua, tísia kaawerumaopua.

11

Waani Paatori uhjuraria (Ruuka 7:18-35)

¹ Eesusia kajusaapa taamo oosa mariki aampa ooka ajawatiamē yorapuame tuuyekao, wa'api wa'ami masitemia simikapua taamo ahjamao, ahpo Noono kaaweruma tuuyewari tuuyewamiaopua.

² Waani Paatoria yeetaeka kahtiaopua perekarichio, Eesusi inisia inamukapaopua, ookapi ahpo masitia uhjurariapua Eesusi iinatukemichioo. ³ Waania eee cheeka iinatukenureriapua Eesusio:

—¿Muuupu Ehkoriaami enamio tuutiame Iyoterichi, piirechikosa puuyetaone, pehji?

⁴ Eesusia iinatuketiapao, nehjiakapua cheekao:

—Nonorasaa eemea, yooma aamo tetewaria no'o ihsia, tuuyepuapua Waanio, yooma aamo no'o chiia inamuriaopua tiame: ⁵ ki mamachiriameo no'o ma'chirepatio tuupuapua; rojowi kokoriameo, sautio tuupuapua no'oo; repera ko'koriaameoi, no'o yachapatio tuupuapua tiame, piipakame itipiteka; na'nakapioio, no'o sautio tuupuapua pu'kaoi, inamuteka; mukukameoio, no'o oijenatio tuupuapua eenechi; ahpo tatakoriopua tísia cheriwejerāo, nooe cheriwio tuupuapua. ⁶ Noochi kiisi seweka oowe e'riame, tísia kaawe yorapuameko tuupuapua pu'kao, no'o Noonoeopua Riosi.

⁷ Waikao i'ka Waani na'naritoa nonorapusaapua Eesusia, Waanichi simiyame nayewasikapua wa'a muuwario, eee cheeka:

—¿Ihtana ne'nemia siimpaka eemea ooruchi weechiopua? ¿Aaata majaka kuhsichitia chachapia ihsiamē eekaekosa, ne'nemia siimpakame eemea wa'ao? ⁸ Ki wa'a tiame ne'nemia siimpakame enesaa eemea, ¿ihtana ne'nemia siimpanareka eemea naaju, aaata tijoe ka'karuma wakiraemekosa? Ka'iii, ka'karuma wakiraemea peenia tiame, yawichi karichiche wa'a tiame wakiraetaniamepua, apoe yawichikamera. ⁹ Ki wa'a tiame wakiraeme ne'nemia e'enakame enesaa eeme, ¿ihtanakamera ne'nemia siimpaka eemea naaju, aaata Riosi nayewamekosa? Eje'e. Puuu enerepua Riosi nayewatuame, nape ki oowera Riosi nayewatuame. ¹⁰ Waania ki oowera tijoe enerepua, pu'ka Waanio no'o Noonoo ke'chu no'o eenoio masitemiao, cheeriaipua pu'ka nayewakao, eee cheeka:

Neeea, ke'chu aamo o'inioi masitekao,

wa'a aamo uhjurenania aaata,

yooma ti'tijoe ooweru tiame ki kaawe te'teriamē ahpo iikachio,

katewetiamē mochiwamichiopua ahpo iikachio,

yooma pu'ka ki kaawe ahpo te'teriamēopua,

toinuresika na'arariopua, ki kaawe nokiwameo.

Wa'a cheeka nayewakame Riosia Ehkoriaami Iyoterichio, ahpo ehkoriaami nayewatura-chio.

¹¹ Pichiwa chaaninia i'kao, yooma ooweruchi naawakamea, ihji Waani Paatoriche puuuu, epeche weruma itapiti yoorakamea ki wahjachitia; nape Riosi ye'karichi yasipua ahsepakamea, epeche weruma tiaitepua, ki Waani Paatorichitia, kihta weruma iintokaipua i'ka weechio.

¹² 'Waani eenariachisi o'inia ahkasi ehpe taawechemisio, tísia na'areka tetewiniamepua, Riosi ye'karichi muipuame nayewatuamea. Ehpe taawechemioi, wa'achitia tahpitika e'raka kajuka tetewinariame, Riosi ye'karichi simiyame tuuyewaria. ¹³ Yooma ehkoriaami Riosi nayewatukamea, Ehkoriaami Iyoterichi chiiaa tiamea, i'ka Riosi ye'karichi muira nayewaka chaachapatiamé puuuu, ahkasi Waani enasaoipu tiameo, pu'kachi ehkoriaamisi o'inia Riosi ye'kari nayewatiame nayewarepua tiame. ¹⁴ Neeea pukaepa i'ka Waanio, ehkoriaami Eeríakotinia pukachio, Riosi na'nayewatura enamio tuuka chaachapario, pu'kao wa'achi tiame ihsiwariemekopapua. Aaata wa'achitia erakonariamea, wa'achi erakomapua. ¹⁵ I'ka wa'a tiame pahtenariamea, kaawe inataka ne'nepuapua.

¹⁶ '¿Ihtanako tuutarenia ehpe taawechemi ti'tijoerio? Ihji ti'tijoeria, kukuchika te'tiamepua, muuwaeme mochikame nehjiwachiopua, te'eka chaachapakame: ¹⁷ "Teemea chaachatekamepapua pakapucherao, nape ki yaukame eemea. Yuuawesiw wikatakame teemea, nape ki naarakokame eemea." Ehpiami ti'tijoeria wa'a te'tiamepua. Eemea Riosie paaetiai, kiisi e'wekamepua. ¹⁸ Waanioi ki e'wakame eemea, ohsotia eemea pu'kao, rooroikame teewakamepua eemea, ki ti'tijoeri ahjama koayamekopua pu'kao, mochiwachiampi oika. ¹⁹ Ehpeoi no'o Tijoe Tijoetukame eenakoio, wa'achitia te'teriamépu, ki no'o e'wekao, ohsotia eemea no'oo, tísia koayame no'o teewamepua, nawajiamépu tiame. Eemea, oowera wa'a no'o chaachapamepua, senepi ti'tijoeche ahjama koayamekopa. Eemea wa'a chaachapamea no'oo, tatakoriaamera ti'tijoeri no'o kaawe e'rio tuuyamepua. Nape aamo no'o na'ariao, no'o kaaweruma ihsia aamo ihchitamapua, no'o yooraka yasitooa, kaawerumakapa, no'o Noono tewekachi kahtiamé, te'ta peenewari machiwarikapua.

*Ti'tijoeri mochiwachiai mochikame, kiisi yooriamé
(Ruuka 10:13-15)*

²⁰ Waikao Eesusia wa'a mochiwachio, epeche weeka itapiti peenia ihsiwa ahpo iintoriachio, o'inekapua te'yakao, yooma pu'ka ti'tijoeripua, ki toinarekopa ki kaawe ahpo nokayao. Eesusia chaanekapua pu'kao:

²¹ —¿Aiiiii eemea Korasini mochikame! ¿Aiiiii eemeai We'saira mochikame tiamé! I'ka no'o peeniasiwao Tiuro mochiwachi no'o iintosoopua Siironioiopua mochiwachio tiameo, pichikemii puuuu no'o chiiao Riosichi paparakao, yooma ahpo ki kaawe nokayaopua toakáa. Wisasori suuwiti chuhchamii puuuu napisooi ahpo moochi ipaseka, ahpoo kiisi kaawe ahpo nokario erakoka, ahpoo puuuu wa'a tiame e'rakao, tetewiteka. ²² Nape neee aamo chaanemapua pu'ka aamo nokayawichioo, te'ta Riosi katewemiachio pu taawechemio, Riosia amochio ki nu'uti kokosari amochi teewemiitepu, epeche ki Sooroma Oomora mochiwachio pu tiameo, te'ta kokosari aiwatetiamechitiaopua. ²³ Eeme Kapenau mochikameai, ¿Riosie aamo apechunapuamekosa maayame eemeai te'pa Riosi kahtiachio? ¿Ka'ii, ohsotia eemea kiisi wahjiamé wichiwachi uhjurapuamepua, poanachi ki Riosi kahtiachi, wa'ao te'ta tukapachi! Neeea i'ka peenia tiame amochi iintoriao, Sooroma mochiwachi no'o iintokame enesoo, Sooroma mochikame ti'tijoeria, paparamii puuuuapa, wa'a iikaopua, ahjaka mochimeriipua pehjo. ²⁴ Nape eemea tetewikameaipua i'ka te'ta kaaweruma no'o peenia ihsiriao, kiisi nakika tetewikame eemea. Wa'a te'tiapa eemea, te'ta Riosi yooma ti'tijoeri katewiachio, epeche tísia kokosari aiwatepuame eemea Riosieo, epeche ki Sooroma Oomora tiame aiwatetiamechitia.

*Eesusi apochi resipupuawichio paayea
(Ruuka 10:21-22)*

²⁵ Eesusia yooma ti'tijoeri inamuachio, ahpo Noonoo nayewekaopua, cheekapua: —No'no, aamoo tewekachi yomatiamé ye'kameopua i'ka weechiopua tiame, aamo cheriwema ki'yame neee, aamoo, i'ka ti'tijoeri weechi mochikameo, kihtawichio aamo nakimia erakoamechio pu, ki aamo te'ta ma'chiamé tetewitiamekopapua

pu'kao, aapoeo aapoeche, ahpo ahsepari tiiame maayameopua, kaawe te'teriamopua; ohso kaawe muuuu, tesiwa te'tiamerakachi aamo tetewitiame muuuu, te'ta aamo machika mochitonariamechiopua. ²⁶ Wa'a ihsiamu muuuu No'noo, wa'a tiame iintomo e'rakamekapa.

²⁷ Wa'a cheesapua Eesusia ahpo Noonoo, chaanekapua ti'tijoerio:

—No'o Noonoo yooma no'o ki'yakamepua ahpo itapitiwao, yooma ihta itapiti iintuameopua tiame. Aataai ki te'ta no'o machiyamepua, no'o Noonooche puuuu, te'ta no'o machiyamea; no'o Noonooi, aataai ki'tiamepua te'ta machiyamea, neechepua, te'ta machiyameraa, pu'kao neee aatao, no'o Noonoo machitenaria. ²⁸ Pukaepa noochi e'enajeraninia. Aamo noochi e'enasoopua, aamo machitemania no'o Noonoo. No'o Noonoo te'ta machisaapa eemea, resipumeri eemea yooma itapiti amochi pehtiao, yooma aamo ki ka'karuma nokariaopua, cheriwetiame itipikapa. ²⁹ Noochi te'teresa naaju, yooma teitaihua waikao aamo resipuka yasitopuameo. Pepenipapua naaju no'o masitiao, kiisi tehki tiiame aamo masitema neee, kaawe e'raka. Kihta utewa cheeka aamo masitemeri neee, kaaweruma iikaeka. ³⁰ Neeea aamo maakurakiao, kiisi pehtiamepua tehki. Ihji aamo no'o nuuriaa, kiisi pehtiamu tiiamepua.

12

Eesusi masitewaraa resipuwa taawechi, tiiriko muurara tehpucharia
(Marako 2:23-28; Ruuka 6:1-5)

¹ Piie taawe resipuniame taawechio Eesusia, tiiriko echitiachiami u'matoiopua ahpo ma'masitera ahjamao, ihji ma'masitewaraa cho'chorowame nokisiapaopua tiiriko pahchira koi'siriaipua okisikao. ² Nape parisero ti'tijoea wa'a nokisiopua pu'kao, chaanekapua Eesusio:

—Ne'neo aamo masiterao, resipuniachi taawechioipua, itapiti yooraka nokisinapua, ki reesisewa nokiwameopua.

³ Eesusia wa'a chaanetiapao nehjiakapua pu'kao:

—¿Ki iyonakame eemea Ehkoriaami Iyoterichio ihtana iintorio Raawitaruo ki anachapasaopua toore? ⁴ ¿Ki Riosi kaarirachi pakika paani iyoriwa ko'kakamepua, ahpo yeetoka inisia kipotekaopua tiame, pu'ka paanio tiopachi neeseriosiche reesiseniame, ko'komichio? ⁵ ¿Ki tetewakame eemea tiameo pu'ka Moisetaru Iyoterichio tiame chiiao, tiopachi pa'pamiratuameopua tiameo, itapiti yoorariopua, Moise nuurari resipuniame taawechioi, itapiti ki reesiseri yoorario? ⁶ Pu'ka resipuniame taawechiwichionia, aata te'ta iyoriniame kahtiotinia pehjo, ki pu'ka tiopachi iyoriwachitia. ⁷ Eemea epeche no'o te'ta machiyame enesaa, ki wa'a no'o chaanemii eemea i'ka ki reesisewaopua. Pahtiamu enesaa eemea i'ka tiopachi iyoriniameo, pahtemii eemea tiamea, Ehkoriaami Iyoterichi chiiaoopua, Riosio eee cheeriachio: “Neeea, ki oowera itapiti meritiamu oowewari no'o u'yepaka no'o iyorijeraninia; neee aamo iikachikamera kaaweruma enepaniame, nakiyamenia, aamo aataopua tesiwe e'remichio.” I'ka Ehkoriaami Iyoteri chiia nokisiamu enesaa eeme, kihta chaachapamii eemea, i'ka ti'tijoeri kihta ki kaawe nokayameo. ⁸ Nee Apoe Tijoe Tijoe tukamea, nee wa'api iintokamepua pu'ka resipuniame taaweo, yahchakao.

Tijoe sekachi chookopakame
(Marako 3:1-6; Ruuka 6:6-11)

⁹ Eesusia wa'a tiirikochi o'inia u'matosoopua napawikarichi pakikapua wa'api mochiwachio. ¹⁰ Wa'a tiopachioopua, wa'a tewitiapua piiripi tijoe sekachi chookopakame. Wa'aoi parisero ti'tijoea, itapiti wenejipume tewinariapua Eesusio, chaachapaka pu'kao:

—¿Reesisewa ohjoarepua, aata resipuniame taawechi yachapatepuao?

¹¹ Nape Eesusia i'ka nayewaka nehjiakapua:

—¿Aatana eemea po'wa aamo puhkue tekoriichi wichisooopua piiripio, ki ma'chipatapua, resipuniame taawechio? ¹² ¿Ki wa'achi iintotarepu aataai tisia

ahpo nakiyame enesaaopua aaata tijoeo? ¿Ki epeche nateyame ohjoarepu ti'tijoea oowerua ki po'wachitia? Wa'a teeresoo resipuniame taawechioiopua, aaataai tijoe ku'yamea oowitiameoiopua, kihta ki kaawe tiame ihsiamepua.

¹³ Wa'a cheesaopua Eesusia, chaanekapua chookopakameo:

—Riisasipaomua aamo seekao.

Waikao chookopakamea, riisasipasaopua seekarao, ikanati saukame itipikapua seekarao, piire kaaweruma ahpo seekachitiaopua. ¹⁴ Nape parisero ti'tijoea kaawe e'remitioiopua Eesusi kaawe iintorio, Eesusi meripuame ahpo kateweriapua wa'a puuyasao.

Eesusi ikipuame nayewatiame

¹⁵ Eesusia i'ka noonoimia nane'resaapua, sewinachi siimpatiapua waikao, muuwaeme taamo pukamina nokisiniame ahjama. Eesusia ahpo pukamina nokisiameo, ki ookapi sautesiapua. ¹⁶ Eesusia ahpo sauteriao, ki aaata tuuyenuresiapua pu'kao, aatana ihsiriopua sauteriao. ¹⁷ Ihji Eesusi kaawe ihsika oiriaa, ehkoriaami Riosi cheeria teetotiamepua, ehkoriaami Isaia tewaniamechi Riosi cheeria, Ehkoriaami Iyoterichio puuua, eee cheeria Riosia:

¹⁸ ¡Nee! Senawato yachamiitenia,

aaata no'owichio yorakemeripua;

puuua aaata no'o uuria tijoe enemeripua,

aaata te'ta no'o nakiya,

aaata no'oo, tísia kaawe e'raka tetewamera;

pukachi yasipameri neeea no'o Riosiwario.

Ihja te'ta no'o Taana enemeripua.

Puuua yomachi weeechi mochikameo,

no'o chiia cheesimeri enemeripua,

no'oe cheriwepuame tatakori tiameo.

¹⁹ Ihja kaaweche nayewiame enemeripua ti'tjoerio,

kaawe e'raka nakikache,

kihta uwatiame nayewaka nekayamechitia.

Kihta inamupuamepua, aaata tetewachioipua,

ihta ki oowe e'repuameopua, utewa cheeka aaatao,

weeru nayewaka nekame cheekao.

²⁰ Ihji no'o Taanaa, ki epeche erapatemapua aaata,

ka'chi ikime e'raka kahtiameopua,

neeroturi kahponakachitiaopua,

aaata epeche koomorapatekaopua tísia yuuwesika yasitoameo.

Puuu no'o Taanaa tiameo,

ki wa'atia toimapua ki ku'ikao,

aaata noochi teesa paparawa moroyame choipatiame,

itapiti tahjera meechara choipatiamechitia.

Wa'a inisimeri no'o Taanaa, noochi enapame ku'isikaopua,

ahkasi ahsepari teeremeriachisi noochi paparameripua wa'asi,

ahkasi no'o Taana yawichituwachi,

no'oo mochitepasichi.

²¹ Wa'a pu'ka no'o Taana yawichituwachio,

yomatiam wehjoarichi mochikame,

no'o Taanachi ahjachi erakoka, ohjoepameripua.

Eesusi wenejiwa reemo utewarie ihsia

(*Marako 3:19-30; Ruuka 11:14-23; 12:10*)

²² Wa'ao Eesusia, piiripi tijoe ni'o ki ma'chiriame u'yepatiapua. Ihji tijoea reemo apochi yahchapa wa'a teereriapua. I'kao Eesusia, reemo ma'chipasekaopua, saukame

itipitekapua ki ma'chiriao, ni'ooi naewatekapua tiame. ²³ Yooma i'ka wa'a iikame tetewakamea, tahpítikatia peenia erakokaopua, ahpo iinatukiapua chaachapaka:

—¿Ki ehkoriai Raawichi enamerijuare ihji? ¿Ki ihjipu Riosie enamio tuutiame?

²⁴ Nape parisero ti'tijoea i'ka inamukapaopua, ahpo ihchi chaachaparepua:

—Ihji tijoea, Weseuchi eenamepua utewariraa, pukae ma'chipamepua reemonioo.

²⁵ Wa'a ahpo chaachapopa ihchio, Eesusia chaanekapua pu'kao:

—Nape piiripi yawichiwachio, ka'chi iika ahpo wa'apichi nasiwametepua. Ahpo wa'apichi nasiwasaapua ooka pirenaturi enepakao, ahpo wa'api soopameripua. Ahkaoi mochiwachioi, ahkaoi ta'pechioi, ahpo wa'api nasiwasaapua, ahpo wa'api soopameripua tiameo. ²⁶ Satanasia ahpo wa'api utewarie aaata reemo ma'chipame enesaa, ahpo wa'apichi nasiwame puua. Wa'a tiame enesaa, ¿ki ahpo wa'api me'yaka ihsiamepu? Ahpo wa'api merisaapua, ¿Aachin teeka teetotapua waikao ahpo yawichitua?

²⁷ Eemea no'ooi, Weseu utewarie no'o ma'chipame teewasoopua reemo, ¿ihtana utewarie ma'chipame reemo, aamo na'naritoamea naaju? Puua aamo na'naritoao, Riosi utewarie ma'chipame enesoopua reemo ki Weseu utewarie, se'wi chaachapai no'o wenejina eemea. ²⁸ Nape no'oo Riosi Riosiwari utewarie puuyachame enesoopua reemo, amochi ihsiamepua wa'a teeso, aaata Riosi ye'karichi muitiamea.

²⁹ 'Ihji no'o reemo puuyaka ihsiaa, Riosi seepurawa puraka ihsiniamepua. Ki Satanasi purisaa teeme pahchao, ka'chi iika upameriai teemea aaatao Riosi ye'karichio. Nee. Aawataai ki ichikuetare aaata karichio, ki pahcha purisaopua kariwaameo. ¿Achini ihsika u'yetariapu aaata iinuwarao tísia inatewa iinueme enesoopua? Ka'chi iika u'yetariare ki purisaapua pahcha.

³⁰ 'Ki noochi tiamea ku'itokao, no'o seepurawapua. Ki no'owichio na'poamea, Riosi ye'karichi upapuameo, no'o chi'ripakiamepua, ki noochi e'enamichio.

³¹ 'Riosia, ahpo Riosiwari paaeria apochi oowe e'reka e'enekameopua, cheriwame puua pu'kao. Nape aaata ki nakikameo ahpo Riosiwari paaewao, kiisi cheriwepuamepua pu'kao. Nape ahpo paaeria ahpochi paparamepua nakika, ihta ki kaaweruma iintorioipua pu'kao, yooma cheriwekemeripua pu'kao. ³² Riosia, no'o Tijoe Tijotukame na'aretioopua, cheriwemapua pu'kao pehjo, nape ahpo Riosiwari chiia kiisi apochi uunarekameopua, kiisi cheriwemapua pu'kao, ahkasi ki wahjiamesi taawe, i'wa wehjoarichioi, Riosi weemera wehjoarichioi.

Ihta kuuua, taakerachi machiwamepua ihtana kuuukoo
(Ruuka 6:43-45)

³³ Eesusia simiteka masiteka ti'tijoeo ooweruopua tiameo, chaanekapua:

—Eemea aamo nokayaa, itapiti kuuu taakiameka tiamepua. Ka'karuma taakiamene esaa eemea, ka'karuma nokayame enema eemea. Nape ki ka'karuma taakiamene esaa eeme, ki ka'karuma enema eeme aamo yoorao. Ihtaoi kuuu taakiamene, taakiachi machiniamepua ihtanakoo, kaaweruma enesoo, ki kaaweruma enesooi. ³⁴ ¿Eeme pa'pariseroo, sayawe ti'tijoeee, kiisi ka'karuma eemea! ¿Achini iika ka'karuma naewata eemea kiisi ka'karumakaio? ¿Ki nane'riame eemea aamo iikachi tahpitika ki ka'karuma e'ra, nayewamekopua? ³⁵ Kaaweruma tijoea, ka'karuma ahpo iikachi e'ra, nayewamepua. Ki kaaweruma tijoea, ahpo iikachi ki ka'karuma e'ra, nayewamepua. ³⁶ Pukaepa neea utewaeme aamo chaaniamepua, utewaeme aamo neesetomichioo, kiisi se'wika aamo masitemichioopua, ka'karumache. Wa'a te'teretomeri eemea, te'ta Riosi katewiachio, ahkasi nu'utioi ki kaawe chaachapa tiameo, tuumerichekopua. ³⁷ Te'ta Riosi katewiachio, yooma ihta aamo chaachaparia aamo noonowiria tiame katewemeripua. Yooma ihta aamo noonowiria teteiwachi iintapaka, chanimapua aamo kaawerumakoo, aamo ki kaaweruma enesooiopua. Waika kateweniachio, ahpo chaachaparichi wa'a kateweniachio chapisipamepua waikao, ihta ki kaawe iintokame enesoo, kaaweruma iintokame enesooiopua, wa'a nane'repuame eemea.

Ti'tijoei ki ka'karumaa, itapiti Riosi peenia ihsiwache tetewinarewa
(Marako 8:12; Ruuka 11:29-32)

³⁸ Waikao pukeri e'enakame ookapi pariseroa iyoteri ti'tijoea tiame, chaachapakapua Eesusio:

—Masitari, aamo itapiti peenia ihsiwa tetewinare teemea.

³⁹ Nape Eesusia chaanekapua pu'kao:

—Ehpiami ehpe taawechiami mochikame ti'tijoe ooweru tiamea, no'o peenia ihsiwache tetewinariamepua, nape ihji ti'tijoeia, ki tetewitepuamepua wa'asi itapiti Riosi peenia ihsiwaeopua, naatiche tetewitepuame puuuu, Riosi iintoriachiche, ehkoriaami Oonasichi. ⁴⁰ Ehkoriaami Oonasia, kiiya paika taawe tukawari tiame weruma pawesochi topachi yasariaipua ko'kotiaameo, ahkasi yo'yotiaiopua eenechi ahjakame. ⁴¹ Níniwe ehkoriaami mochiriamea kateweniachi taawechio, Oonasi cheeria pichikekamea, Riosichi aamo wenejimapua, ki no'o pichikiopa Riosi paajutewaopua. Pichiwa aamo chaania-
menia, neea aamo nayewiaa epeche ki nu'uti tiamerapua, ki ehkoriaami Oonasichitia. ⁴² Wa'achi iintomeripu yawichi oowitiameai, yomatiaame Tetuyachi weee yawichituka kahtiameai, Riosichi aamo wenejimeripua, te'ta Riosi katewiachio; puuu oowitiamea kai waapi siinka Riosichi paparakamekapa, ahkasi ehkoriaami Saromoni yawichi kahtiachisi eenakamekapa, Riosichi kaaweruma tuuyewari i'yasikao. Nape eemea pu'ka oowitiame iintoria noonoomitiooi, kiisioi no'o keepunariamepua, no'oo, aamo nayewiameo, epeche tísia werumakoipua, ki puuu Saromonichitia.

Achini ihsiameko na'arario
(Ruuka 11:24-26)

⁴³ Eesusia ti'tijoei simiteka nayewekaopua, chaanekapua pu'kao, nape wa'achitarichi naewakao, eee chaanekapua pu'kao:

—Aata tijeochi oowitiamechiosi machenasaa na'araria, wahka oiyai wakiwechi ooruchiamio, tísia aiwaka ki tewakapa ahpo ohjoeka resipumiachio, erapame puuuu: ⁴⁴ “Ohso kaawe eenechi no'ramania, no'o yasariachi tijeochi.” Waikaopua eenechi ahpo yasariachi enasaapua tijeochio, kakupa ihpichitiachi enesoopua ahpo yasariachio, wa'a ohjoepamapua eenechio, ki Riosi Riosiwari enesoo wa'a ohjoemeo. ⁴⁵ Nape eenechi wa'a enasopua ohjoemiao, oowisani yeeka enameripua wa'a ohjoemiao, epeche nanaarame ki ahpochitia. Wa'a ikitiaa ihji tijeoa, epeche teeremeri ihjia apochio na'arario, ki pukerichitia. Wa'achi ikimeri ehpe taawechiami tísia nanaaramea, ki apochi yachatoka ohjoamea Riosi Riosiwario.

Eesusi yeeyera, poponira tiame
(Marako 3:31-35; Ruuka 8:19-21)

⁴⁶ Eesusio, iiweta yooremina ihsoipua tijeoa nayewekao, ma'chio, wa'a eenaria Eesusi yeeyeraa, Eesusi poponira ahjama pipinira tiame. Ihjia Eesusi ahjama nayewanariame eneriapua. Wa'a ajakoipua pehjo ma'chi, tamochi eenakapua aata Eesusi tuuyemeri.

⁴⁷ Puuuu, chaanekapua Eesusio:

—Aamo yeeyea, aamo poponi aamo pipini ahjama weeriamapua ma'chi, aamo ahjama nayewamia puuyeka.

⁴⁸ Nape Eesusia ahpo tuuyekameo, chaanekapua pu'kao:

—¿Aatanakamerajuarepu te'ta no'o yeeyea, te'ta no'o poponia pipinia tiame?

⁴⁹ Waikaopua ahpo masiterakamera ma'majoekao, cheekapua:

—¿Ki ihjikosapu no'o te'ta yeeyea, no'o te'ta poponia, no'o te'ta pipinia tiame? ⁵⁰ No'o te'ta tetejima, yooma aata no'o Noono yorajera yooraka mochitoamera puuuu.

13

Itapiti wa'achitarichi nayewatiame
(Marako 4:1-9; Ruuka 8:4-8)

¹ Eesusia pu'ka wa'api taawechiopua, wa'a wa'api ta'pechiopua, yooremina machenakaopua weruma neeroi maaniachimina yasipakapua, neerosuwe. ² Wa'aoi

ki ookapi napawiriopa ti'tijoerio, pawekakerachi moenakapua waikao ti'tijoeri nayewemiao, puuu ti'tijoea oowerua tiamea, pa'wesuwe itipikapua. ³ Wa'a yasipasaopua waikao, ki ookapi itapiti nayewekapua ti'tijoerio, itapiti wa'achitarichi, puuaa o'inekapua cheeka:

—Piiripi echayamea tiiriko echimia simiriataipua. ⁴ Nape echimiaiopua, poowechi ruhjiteriataipua ookapi iimorio. Pu'kao tuchikia wa'a e'enakao, yooma pepeka ko'kariatapua pu'kao. ⁵ Wahjachi iimoria, tehteekachi ruhjiriataipua ki tunakame kahtiachi weee. Puuuai ikanati yaupariatapua yaupao, nape waitiamekopua weeeo, ⁶ taaa taipasoopua, ikanati wakipateriatapua pu'kao, ki teeresi naawatakamekopua pu'kao. ⁷ Puuu iimoria paikapichio, wehchaekachi ruhjiriataipua. Pu'kao wehchaa, yau-pakoipua weweripakao, wi'ropateka wakipateriatapua pu'kao. ⁸ Nape wahjachi iimori kaaweruma weeechi ruhjikamea, tísia kaawe taakeriatapua; ihji piiripi pahchiraa, piie sienta pachitariatapua taakekao; wahjachi pahchiraa kaawe taakekamea tiame, paika weerewa pahchi taakeriatapua pipiripi pahchira iimori; epeche ki weeka taakekamea, piie weerewa aampa oosa mariki taakeriatapua, piiripi pahchiraa. ⁹ I'ka pahtenariamea, kaawe inataka i'yewa nakiyamepua.

Aatia wa'achitarichi nayewaniame

(Marako 4:10-12; Ruuka 8:9-10)

¹⁰ Waikao Eesusi masitewaraa, naaepaka iinatukekapua:

—¿Achinikai wa'achitarichi nayewekamua ti'tijoerio?

¹¹ Eesusia pu'kao, cheeka nehjiakapua:

—Eemea kiatiamepua pu'kao aamo nane'repuao, itapiti Riosi iinuekaopua aamowichioo, Riosi apoeo noriwi iinuekaopua pehjo, nape aaata ki no'o oowe e'rekache keepuamea, ka'ipua. ¹² Aaata Riosichi simiyame nane'renariamea, epeche nane'retepuamepua Riosieo, ahkasi ki ookapi Riosi oowe e'ria kiapuaopua. Nape aaata oowera no'o na'arenareka keepuamea, kihta pahtewari kiapuamepua; pu'kao, teesa ahpo pahteriaoi, u'yepuamepua. ¹³ Pukaepa ki Riosichi te'terenariameo, wa'achitarichi masitiamea pu'kao, pu'kao no'o keepuaio, oowera ki pahteka itipimichioopua; ne'niao ki tetewika itipimichioopua, pahtewario. ¹⁴ Wa'a iikaopua ihji ti'tijoea, Isaia iyoterichi cheeriachitia ikiyamepua, ehkoriai Riosi nayewaturachi cheeriachitia; Riosia Isaiachi naewakaopua, cheeriaipua:

Nape ihji ti'tijoea keepuaio, ki pahteka inamumeripua;

ihji ti'tijoea tetewaio, kiisi pahteka tetewimeripua.

¹⁵ Ihji ti'tijoea kiisi pahtenariamepua;

ihji ti'tijoea ahpo nakachio, to'peraemepua;

ihji puichiopua tiameo, kiisi pahteka tetewame enepakamepua.

Wa'a te'tiapa ihji ti'tijoea, Riosichi simiyameo, kiisiki pahteka tetewamepua, tetewai;

inamukai kiisi pahteka inamuamepua.

Ihji ti'tijoeri noochi e'enaka pahtekame enesoopua tiameo,

cheriwemii neea pu'kaoi, puhjekaopua tatakorirao.

¹⁶ Eesusia simiteka naewakao, taamo chaanekapua ahpo ajawario:

—Nape eeme no'o pahtenariamea, te'ta kaawe te'terenariamepua Riosichio, no'o kaawe keepukamea masitiao, pahteka tetewinariamea pu'kao, pichikekamekapapua tiameo, noochi paparawao. ¹⁷ Ihjia tísia pichiwa tiamepua, muuwaeme ehkoriai Riosi nayewatukamea, ka'karuma enepakamea tiame, waika taawechiami mochiriamea, tísia tetewinareka mochikaipua tiameo, i'ka ehpe no'o aamo tetewika mochikao, wa'atia wahjipakamepua ki no'o tetewika. I'kachi tísia inamunariame eneriaipua tiameo, i'ka ehpe taawechiami aamoo, aamo no'o keepuka mochitoao, nape wa'atia wahjipakame puuaa, ki no'o inamuka masitia.

Echayame nayewatiameo, ihtana masiteka cheeria Eesusio

(Marako 4:13-20; Ruuka 8:11-15)

¹⁸ Wa'a cheeka kajusaapa Eesusia, taamo chaanekapua:

—Ehpeo echayamechi simiyame aamo ma'chitemania. Kaawe keepumitiaio eeme.
¹⁹ Puuu iimori pooechi ruhjikamea, Riosi kaaweruma tuuyewari puuua, tijoe pee-waeme iikarachi echitiame. Riosi ye'karichi simiyame inamukaipua, ki pahtekamepua riaorósie u'yeti papua ahpo pahteriaio, ahpo iikachi echitiameopua kaaweruma tuuyewari. ²⁰ Puuu tehtekachi ruhjikamea iimori, kaawe e'raka inamukamepua inamuaio pu'ka Riosi kaaweruma tuuyewario, ²¹ nape ki pewatiame weritokamepua Riosichio, ki teeresi naawaekapa Riosichio; ikanati kokosa yooraka naanaritioniapaopua, towayamepua Riosichi ahpo paparariaio. ²² Puuu wehchaekachi echitiamea iimori, kaawe e'raka inamuamepua inamuaio Riosi kaaweruma naawesario, nape tísia ahpo toomituwa inatapua i'ka weechi iintuameo, ahpo si'ritiamepua pu'kaeo. Yooma ahpo Riosichi simiyame ahpo masiteretiaopua, wa'a iikapapua pu'kao yooma toayamepua. Wa'a iikapa puuua yooma Riosichi simiyame ahpo keepuriaopua penipaka, kihtawichio kaawe eenekame puuua. ²³ Nape kaaweruma weechi ruhjikamea iimori, puuua pahteka inamukamepua pu'ka Riosi kaaweruma tuuyewario. Ihjia, ka'karuma weeka muuwewa iintomeripua Riosiwichioo, itapiti echitiame ki ookapi taakekamechitia. Ookapi ihji ti'tijoea, tiiriko muuraraka tísia muuwekameka teerekamepua, piiripi iimoriopua, piie weerewa aampa oosa mariki taakekamepua pipiripi pahchirakai, wahjachi ihji tiiriko iimoria, paika weerewa muuwekamepua pipiripi pahchirachiopua muurekao; epeche wahjachi wa'asia, piie sientio pahchira pachitakamepua pipirepi muuraraa.

Ki kaaweruma to'iwe tiirikochi

²⁴ Eesusia piirechi wa'achitarichi nayewekao, chaanekapua:

—Riosi ye'karichi mochipuamea, tiiriko iimori echitiameka ikiyamepua. ²⁵ Aaata tijoe teekoraa kaaweruma iimori tiiriko echanurariataipua ahpo wasawachio, nape seepurawaa yoomahka kokochinioio, wa'a eenakao tukaoo, tiirikotui ki kaaweruma eecheriatapua tiirikochio. ²⁶ Waikao ihji ki kaaweruma tiirikotui ai tiiriko yaupariachio, wa'achi yaupaka weweripariatapua tiame. ²⁷ Waikao tiiriko ne'nemia enanioipua, pachitariatapu tiirikoapa, tiirikotui apua tiamé. Wa'a tiame tewakapa ahpo teeko tekipanakiamea, ahpo teeko ne'nemia siimpariatapua tuuyemia, ahpo teekochi ajasisaapua chaaneriataapua pu'kao: “¿Ki ka'karumakosa iimori taamo ki'yakamemua echipuawichio? Tahpitika tiipuu tiirikotui ai tiirikochio, ¿aatia wa'a tiiarepua?” ²⁸ Waikao teekoraa chaaneriataapua: “Aa puuua, aaata no'o seepurawa iintoriapua, taamo echariaio, tiirikotui ki kaaweruma pahchira ipasekao”, cheeriatapu teekoraa. Tekipanakiamea waikao chaachapariataapua: “¿Napotare teemea pu'kao?”, chaachapariataapua. ²⁹ Waikao teekoraa cheeka nehjariataapua: “Ka'i, wa'atia toipuapua pu'kaopua pehjiio, tiiriko ahjama po'tamaoipu —cheeriatapu teekoraa—. ³⁰ Wa'atia toipuapua pu'kao pehjiio, ahkasi tiiriko i'ipapuachisi. Ahkasi waika, naponuremania pu'kao, pu'ka tiirikotuiio, patuka purisa kosimania pu'kao, tiirikochi poanatasapua —cheeriatapu teekoraa—. Tiiriko ki tiirikotui ekachi i'ipatiameo, tiirijomachi katewemania pu'kao”, chaaneriataapua teekoraa ahpo tekipanakiao.

Wa'achi yoorapuame ti'tijoeai, Riosi katewiachi taawechei, asisooopua.

Wacherai pahchira wa'achitarichi nayewatiame

(Marako 4:30-32; Ruuka 13:18-19)

³¹ Eesusia i'ka wa'achitarichi nayewekaopua tiame, cheekapua tiame:

—Riosi ye'karia wacherai tewaniame kuuu pahchiraka tiamepua. ³² Ihji wacherai kuuu pahchiraa kiisi werumakaipua pahchira, ki nu'uti kuuu weripamekaitepua, ahkasi tuchikiai muuwaeme ta'sotachi wa'a nu'nunti atowarachi. Wa'achitia Riosi ye'karichi mochimera, ki nu'uti mehtamiitepua, ki ookapi enepakao.

Rewarurachitia wa'achitari
(Ruuka 13:20-21)

³³ Eesusia wa'a tiame taamo nayewesopua, piirechi wa'achitarichi taamo nayewakapua eee cheeka:

—Riosi ye'karichi nayewaniachio, Riosi kaaweruma tuuyewaria rewaruraka ihsiamepua. Aaata oowitiame teesa rewarura yahcheka wesosoopua paatusio, rewaruraa yomachi muika weruma a'potiamepua paatusio. Wa'achitia Riosi tuuyewariai, yomachi wehjoarichi mu'ipaka tuuyetowatiaopua, ki nu'uti enepatiamepua Riosi ye'kario, Riosichi pararakameepua.

*Aatia tiiachipa Eesusi wa'achitarichi naewaria
(Marako 4:33-34)*

³⁴ Eesusia yooma i'ka ahpo masiteria ti'tijoerio, wa'achitarichiche ahjae masitekapua pu'kao, ki wa'achitarichiopua, kihta. ³⁵ Ihji Eesusia wa'achitarichi naewaniamea, Riosi ehkoriai ahpo nayewaturachi cheetiamepua, waika taawechimio, cheeriaipua: Wa'achitarichiche nayewema neee; itapiti nayewatupuame no'o noriwi teereriopua, ahkasi Riosi i'ka wehjoari mochiwachio, yahchariachisi.

Eesusia to'iwe wa'achitarichi nayewariao, ihtanako tuunapua

³⁶ Waikao Eesusi toisoopua ti'tijoerio, wa'api karichi muitiapua waikao. Wa'a muitioopa teemea, iinatukekapua Eesusio:

—¿Aachin cheeka chanikamua to'iwe naewakao? Naane e'renare teemea Masitari.

³⁷ Waikao Eesusia taamo nehjiakapua cheeka:

—Puuu kaaweruma iimoria, Riosi kaaweruma tuuyewari echayame puuua, echayamea neepua, Riosi Tijoe Tijoetukame. ³⁸ Waasa echiwachio, yomatiamе wehjoarichi ti'tijoeri puuua. Puuu ka'karuma iimoria, ti'tijoe puuua Riosi ye'karichi mochi-toame. Puuu ki kaaweruma to'iwea, ti'tijoeri nanaarame puuua, ki Riosi ye'karichi mochimeri, Satanasi ijinuwarakapa. ³⁹ Puuu ki kaaweruma to'iwe echakamea, riaorosi puuua. I'ipaniamea, i'ka yomatiamе wee kajuyachi teeremeri puuua, te'ta Riosi katewiachi wa'asi. Puuu echitiame i'ipameria, tewekachi Riosi ku'iwari e'eneri puuua. ⁴⁰ Puuu ti'tijoeri ki ka'karumaopua, to'iwe ki ka'karumachitiaopua, yooma patuka poanataopua, ihpapaka na'ichi kosimapua pu'kao, ki teesa aiwaniachio. Wa'asa teeremeriopua i'ka yomatiamе wehjoari kajuyachio. ⁴¹ Nee Tijoe Tijoetukamea waikao, tewekachi mochikame no'o ku'iwaro, yomatiamе wehjoarichi uhjuramania, no'o ye'karichi ki ka'karuma ti'tijoeri wa'a mochikameo, yooma puuyanamichio, ti'tijoeri ka'karuma tatakoritameopua. ⁴² Wa'a ikisaopua, yooma pu'ka nanaarame aaata tatakoritameopua tiameo, na'ichi ihpapamapua ooronachi. Wa'ao puuua, tisia aiwameripua tajakao, tisia naarakomeripua tisia aiwapao; kiisi anachapa aiwakaopua wa'ao, tahpitika chanimapua taamera ki'sukao, ki teesa tiame aiwapa puuua Riosi kokosario. ⁴³ Waikao Riosi te'ta weruma katewiachi u'matosoopua, yooma ti'tijoea ooweruaiopua tiamea, Riosi te'ta nakiyachitia noonowikamea, yooma te'ta Riosie piipatetiamea, tisiwa kaawe erakomeri puuua, taaachitia peenia tiame tajayamechitia, no'o ahjama mochikapapua no'o Noono ye'karichio. Epeche pahtenariame enesaa yooma aamo no'o nayeweriao, tisia kaawe inataka i'yepuapua pu'kao, tisia pahtewari nakimeriopua aamoo, aamo masiteka ohjoachio.

Wehtere inasotiame toomi wa'achitarichi nayewatiame

⁴⁴ Pu'ka to'iwe ki kaaweruma wa'achitarichi nayewaka kajusaapua, eee taamo chaanekapua ahpo ajawariao:

—Riosi ye'karia, wee toomi majitiame tisia nateyame iinuemeka tiamepua. Aaata nane'resaapua tisia nateyamekopua pu'ka weeeo, ahpo ta'pe no'rakaopua, yooma nehjimapua ahpo iinuekao, ahkasi ahpo kariwaoipua tiame. Pu'ka nejisaapua pu'ka toomitutiameopua, pu'ka toomitutiame i'toka siimapua, pu'ka tisia nateyame wee ahjae tarimiaopua. Pu'ka wee tarisaopua, tisia kaawe eramapua waikao, ahpo tarariachi

yasakao. Wa'achi iintomeri aataa, ki teesa te'ta nateyamechitia tetewamea, Riosi ye'karichi yasiwao. Te'ta Riosi chiia e'weka yasitoma puuua, Riosi ye'karichi ahpo yasipoa reesisepuawichioopua.

Perera ki teesa nateyame nayewaniame

⁴⁵ Eesusia weee wehtere toomichi simiyame kajusaapua nayewakao, chaanekapua taamoo:

—Riosi ye'karia, perera ki teesa nateyamechitia tiamepua. Aata perera tarayame, ⁴⁶ perera tísia nateyame tewisaa, ahkasi yooma ahpo iinueka toomichi nehjisaopua, tarimeripua pu'kao. Wa'achitia aata tijoea oowitiameai, tísia nateyamechitia tetewikameapua Riosi ye'kario itapiti pererachitiao, yooma Riosi ahpo nuuria yooraka yasitoma puuua, Riosi ye'karichi yasipoa kiapuawichioopua. Wa'a tiame inatari masitemitia eemea, ahkai aamo masitiachiamio.

Sochichaira wa'achitari

⁴⁷ Perera wa'achitaka nayewasaopua, sochichaira wa'achitarichi taamo nayewekapua, eee cheeka:

—Riosi ye'karichi muimeria, sochichairae pa'wechi chapiwameka ikiniamepua. Yooma ka'karuma so'chi, ki ka'karuma ahjama tiame chapisaopua, ⁴⁸ suuwerachi upasaopua, poanataka uuka ka'karumarao, ihpapaniamepua ki ka'karumao. Yooma ka'karuma uusaopua, weruma waarichi toaniamepua. ⁴⁹ Wa'achi ikipuamepua, i'ka wehjoari kajuyachioopua. Waika taawechio yomatime wehjoarichi ti'tijoe ooweruopua tiameo, Riosi ku'iwari tewekachi e'enakamea, yooma ka'karumara uusaopua, ⁵⁰ ki ka'karumao na'ichi ihpamapua pu'kao ooronachi, wa'ao tísia naarakomiachio, na'ie tajaka ki anachapaopua, tahpitika cheemeripua taamera ki'sukao, tísia kokosa tiame aiwakaopua.

Oochetiame masitewa, weemera masitewa tiame

⁵¹ Wa'a cheesaapua Eesusia, taamo iinatukekapua ahpo ajawario:

—¿Pahteka inamukame eeme i'ka no'o cheeriao?

—Eje'e —chaachapakapu teemea.

⁵² Waikao Eesusia ki ka'karuma toiwamechi simiyame taamo nayewekapua, piirechi wa'achitarichi. Puuua pu'ka wa'achitarichio, eee taamo chaanekapua:

—Aata Riosi ye'karichi tiame masitiamea, aata kariwaamechitia tiamepua, ahpo ijinuwa to'wachi ka'karumache poanataka uuyamechitia, ki ka'karumao ki uuka. Wa'achitia Riosi kaaweruma tuuyewari ma'masitariai, poanameripua oochetiame Moisetaru masiteria nokiwameopua, Riosichi te'tereretiao, weemera Eesusi masitiachitia, te'terepuawichioopua, pu'kakamera masitemeri Riosichi simiyame ma'masitaria, oochetiame Riosichi te'tereretiaopua, toaka.

Eesusia ahpo weripariachi eenani

(Marako 6:1-6; Ruuka 4:16-30)

⁵³ Eesusia kajusaapa yooma pu'ka wa'achitarichi taamo nayewekao, wa'a Ooriwo roomosachio, wa'a chaachapaka taamo masitenurakapua, ahkai taamo masiteka ohjoachioopua. Waikao Ooriwo roomosachi o'inia, Eesusi nu'utikai weripariachi, nonoratiapua Kapenau tewaniachi. ⁵⁴ Eesusia Kapenau ajasitioopua, wa'a napawikarichi pakikapua, i'isaeri napawikarichi. Wa'a masitekapua waikao weesa, senepi taawechi. Wa'a napawikarichi nanapawiamea, tísia peenia erakokaopua, chaachapakapua ahpo:

—¿Akatia penipakamejoarepua, ahpo tísia peenewariopua, ahpo tísia peenia ih-siaopua tiame? ⁵⁵ ¿Ki ihjipu tijoe, i'wa mochiwachi ma're sipaka itapiti neteyame, taanara? ¿Ki Maaria tewaniamepu yeeyeraa ihji? ¿Ki puu poponirapu Saantiao Oosea tiame, Siimonia Uurasia tiame? ⁵⁶ ¿Ki i'wa ohjoepu pipinirai, i'wa taamo mochikachi? ¿Achini ihsika tísia machiyame enepariarepu?

⁵⁷ Pukaepa Eesusia ki ahpo yoorenariopao e'wekao, chaanekapua pu'kao:

—Riosi nayewatuamea, yomachi kaawe tetewiniamepua, nape te'ta ahpo mochiwachiopua, ka'i.

⁵⁸ Ki apochi pichikiopa wa'a ti'tjoerio, paikapi ki weeka peenia ihsiwa wa'api ihsikapua wa'ao.

14

*Waani Paatori mukuria
(Marako 6:14-29; Ruuka 9:7-9)*

¹ Pu'ka taawechiamio Eeroreo, Arireasi yawichikoio, tísia peenia ihsiame inamukapapua Eesusio, ² Eerorea cheeriapua ahpo nuurewao:

—Puuu Eesusia, Waanitaru puuua eenechi ahjakame, weruma utewari yahchaka eenakame. Pukaepa peenia ihsika oiyamepua —cheere Eerorea.

³ Eerorea me'yakamekapapua Waanio, eenechi oijenakame maaeripua, apoe kaarenae o'yaeka yahchakamekapapua karichio. Eerorea wa'a iintokame Waanio, i'ka Waanio ahpo wenejika naewakopa, kiisi kaawe iintorio tuukaopua Riosichio, ahpo pa'chi uupira ahjama neewikaopua. Eeripea Eerore pa'chira eneriaipua, Eroria kuunaraa. ⁴ Waania chaaneriaipua Eeroreo:

—Muuua aamo pa'chi uupira uupitariapao, kiisi yoorekamemua Riosio, tísia tatakorikamemua Riosichio.

⁵ Eerorea pukaepa waika taawechiami merimo o'rariaipua Waanio, nape ki me'yariaipua pehjo, majawiapa Waanimina ti'tjoeriopua, Riosi nayewaturachitia tetewameopua. ⁶ Nape Eerore paamupari paamuachiopua pahkochio, ahpo piisimarara machenasoopua yawimia yooma paajutetiame mochikachiopua tetewachi, tísia pu'serekaopua ahpo piisimarao, u'matome chaacharepua tísia teekupakao. ⁷ Pukaepa ahpo piisimaraopua, chaanerepua:

—Nee, ihtaoi no'o itanekooio, aamo kiamache neeea, kiisi wihtuka chiiamenia.

⁸ Waikao piisimarara ahpo yeeye cheerewachio, chaanerepua Eeroreo:

—Waani Paatori merisa no'o kiamitia naaju, pehtorichi yachasa mo'orao —chaanerepua Eeroreo.

⁹ Waikao Eerore yawichia wa'a chiiame yoomae inamutiapao, yuuwesiparepua erapakao: “Ki wa'a cheeme teeriainia naaju.” Nape Eerorea yooma ahpo paajuteria tetewachi wa'a iintomo tuukapao, kiisi wa'a iintomo e'raipua, wa'a iintoriaipua. ¹⁰ Waikao Eerorea yeetepatiame yahchaipua Waanio kaarenae o'yaekao, mo'ora tehpunasa u'yepanurarepua, itapitichi oowatoka. ¹¹ Waikaopu piisimarara pu'ka u'yepatiao, ahpo yeeye ki'yarepua.

¹² Wa'a iintosoopua Eeroreo Waanio, wa'a e'enaka Waani na'naritoamea meritiachio, i'ka weerewara i'tokao, wetemajirepua. Wa'a noonoisaapua, Eesusi tuuyemia siimparepua.

*Mariki miiri ko'kotena Eesusia
(Marako 6:30-44; Ruuka 9:10-17; Waani 6:1-14)*

¹³ Eesusia Waani ikiria nane'resapao, tísia yuuwesipakaopua poanachi siimo orapakapua piineri tiiachi. Waikao pawekakerachi moenasaopua, pukachi simitiapua. Nape ti'tjoea nane'rekapao, muuwaeme na'naritoriapua pa'we suuwerachikoopua ma'chi, ahkai yooma mochiwachiami ahpo yeetopasikao, muuwaeme enepasiriapua. ¹⁴ Eesusi tekimiachi asisaapua, ki ookapi muuwekame mochiriapua wa'ao, ti'tjoeri. Waikaopua wa'a noonowiriame tewakapaopua, tísia tesiwa e'repakapua pu'kao, wa'a erapakapua, yooma kokoriame u'pariaopua, sautekapua. ¹⁵ Aari enepasoopa wa'ao, teeme Eesusi ajawariaa Eesusi naaepakao, chaanekapua pu'kao:

—Paamira, ariwatonapa wa'asi, mehka ki'tiachi mochiwachi i'wao. ¿Ki kaawe ohjoare ti'tjoeapa nonoraputia, aapoe kooame i'yamichiopua mochiwachiamio?

¹⁶ Nape Eesusia taamo chaanekapua:

—Ka'i, ki nonoramierinia pu'kao. Eeme wa'api ko'kotemeripua pu'kao.

¹⁷ Waikao teemea Eesusi masiteraa, chaachapakapua:
—Nape teemea, mariki paani wa'api itipitiamepua, ooka so'chi tiame.

¹⁸ Waikao Eesusia taamo chaanekapua:
—Ehsoo, no'o u'yepaopua pu'kao.

¹⁹ Wa'a cheesapa Eesusia, wehchi mochipanurakapua ti'tijoeo ooweru tiameopua, paachi. Waikaopua, pu'ka mariki paani uusaopua ooka so'chiopua tiameo, te'pa ne'nepaka cheriwema kiasaopua ahpo Noonoo, taamo ki'yakapua pu'kao, taamoo naachutamichiopua. Wa'a ikitiaapua yooma ti'tijoei naachutekapua. ²⁰ Waikao yooma ahka ko'kakapua ahkasi poposaniachisi. Ehjepao ko'kotiamе soparakameo, oosa mariki aampa ooka weeweruma waari na'poatiapua pehji, chi'wapame. ²¹ Wa'a ko'kakame ti'tijoea, mariki miirikapua, ki ihtetaka ooweruopua kukuchioipua tiame.

Nerojampa ihtoria Eesusi
(Marako 6:45-52; Waani 6:16-21)

²² Waikao pu'ka muuwari ko'kotesaopua Eesusia, taamo paonamina uhjurakapua pa'wechio, pawekakerachi taamo mo'moenapuka. Wa'a taamo uhjurasapua apoeo, ti'tijoe nonorapuka itipikapua pehji. ²³ Yooma nonorapusaapa Eesusia ti'tijoeio, teewi kaawitiachite akipariapua ahpo Noono ahjama nayewamia. Tukapasipoiopua pehji, iiweta wa'a ihsiriapua piineri. ²⁴ Wa'a keenakoopua teeme masiteraa, paaomi nokisiniapua wa'asi. Nape tisia ekayopao, tisia pe'kosiopa pa'weopua tiameo, tehki nokisiapua wa'apoo. ²⁵ Marikarowaopua Eesusia, taamo nokisiachipo eenakapua nerojampa weritoka. ²⁶ I'kao nerojampa weritopao, tisia majakao chaachapatiapua:

—¡Wéiii, naayuripu puuua!

²⁷ Nape Eesusia taamo sisinamukao, taamo chaanekapua:

—¡Ka'te majakoo, oisa erapasa! ¡Ka'te tahpitika erakoo!

²⁸ Waikao Peeroa sisinamukapua tiame:

—¡Paamiraaa, pichiwa Eesusi enesaa no'o Paamira, nerojampa weritoka no'o aamo natepatemitiapuaaa!

²⁹ —¡E'esaaa iiyetasao wa'ananaa! —chaanekapu Eesusia.

Waikao Peeroa pawekakerachi o'inia niipakao, nerojampa o'inekapua simika, Eesusi natepamia. ³⁰ Nape Peero nerojampa ihtoaiopua tisia ekayopao, tahpitika erapakaopua piwiteme teetoapa. Waikao sisinamukapua Eesusio, cheeka:

—¡Yaapitiii, no'o ku'isaaa! —cheeka sisinamukapua. ³¹ Waikao Eesusia, Peero inisiachi asikaopua, ikanati sekachi chapitokapua, chaanekapua Peeroo:

—¿Kiisi noochi paparame muuua teesaoi? ¿Achini iika wekakame muuua noochi paparao?

³² Wa'a cheesopua Eesusio, wa'a pawekakerachi moenasacheopua Eesusia, teewetekapua tisia ekayao. ³³ Eesusio teewetesoopua eekao, teeme pawekakerachi mochikamea, chopokorieka ajapekao Eesusio tisia iyorikao, chaanekapua Eesusio:

—Muuua pichiwa tewekachi o'inia eenakamepua, Riosi weeechi eenaka Tijoe Tijoe-tukame.

Eesusia, Eenesare mochikame yachapateka kokoriame
(Marako 6:53-56)

³⁴ Wa'a neerochi paonasaapua teemea, Eenesare weeechi tetekitiapua. ³⁵ Waikao wa'a ohjoemea Eesusikoopua wa'a eenakameo, muuwaeme u'yepatiapua kokoriame. ³⁶ Eesusio tesiwa chaachapopa, ahpo wisasori suuwerachioi ihchepapua itanekapua. Wa'ao waikao, yooma Eesusi wisasoriwachi ihchepakamea, saukame nonorakapua ahpo ta'pechiamio.

¹ Ookapi Eerusareni e'enakame parisero ti'tijoea, ookapi iyoteri ti'tijoeapua tiamea wa'achi e'enakame, Eesusi naaepaka iinatukekapua:

² —¿Achinikai ki paanikosa koayame aamo masiteraa, taamo pa'pamiratuameo masitiachitia?

³ Wa'a chaanetiapao Eesusia tiame, iinatukekapua pu'kao:

—¿Achinikai eemea aamo pa'pamiratuamekamera nokaya, inatamepua yoorepuameo, ki Riosi nuurari yoorepuamekamera? ⁴ Riosi nuuraria eee chiiamepua: “Yooreka yasitopuapua aamo yayawao; ki yooreka yasitokamea pu'kao, mukimachepua.” ⁵ Nape eemea chaachapamepua aaatao, ahpo yayawao chaachapamichiopua: “Yooma no'o iinuekao Riosichewichiopua, wa'a tiapa neea ka'chi iika aamo ku'imetenia.” ⁶ Wa'a chaachapakao eemea, wehchi ipaka tetewame eemea Riosi nuurari iyoriwao, aamoe wa'apiche nokiwa yoorepuawichiopua na'naritoka. ⁷ Eemea, ¡“wisikuarikamera erakoai”!, chaachapamepua aamo masitiao. Wa'a aamo nokimiao, ma'chiere cheeria Riosia, ehkoriai Isaia iyoterichiopua, eee cheeriaopua:

⁸ Ihji mochiwaria no'o kaawe chaachapanipua chaachapao, nape oowera chuwaeché,

nape ahpo iikachiopua kai waapi mochikai chaachapamepua noochio.

⁹ Puuua wa'a nokayamea, kihta no'o iyoriwa nokayamepua, oowera ti'tijoeche nokaya masitiamepua, ki Riosichi eename nokipua.

¹⁰ Pu'ka kajusaapa naewekao Eesusia, ahpo wapichuri ajapanuresaopua ti'tijoeo ooweruopua tiameo, yoomahka taamoo, chaanekapua:

—Pahteka inamumitiapua i'kao: ¹¹ Aaata chu'wachipo rupituniamea, kihta ki kaaweruma chuhkiamepua aaatao; aaata chu'wachi chiia machenakamera, na'atamepua pu'ka aaatao, tatakoriwatekao.

¹² Neipa taamoche ahjama kahtioi Eesusio, teeme masiteraa chaaneka iinatukekapua Eesusio:

—¿Nane'rekamua pariseroo, aamo wa'a chaanesoo, nekamuka inamurio?

¹³ Nape Eesusia cheeka nehjiakapua:

—Pe'yachipua. Yooma puuu ki no'o Noono ahpowichio uuriao, ihpapameripua, itapiti to'iwe ki ahpo echariachitia, po'tanaka ihpapaniamechitia. ¹⁴ Ka'te pichikemitia eemea pu'ka parisero ti'tijoe masitiaopua. Puuua ki mamachiriai, aaata tukapachi ohjoameo, neesetoka panitonariamepua. Wa'a te'tiamea aaata panitoaiopua wichipasaa, wichipatemapua tiame ahpo panitoaai.

¹⁵ Waikao Peeroa chaanekapua Eesusio:

—Kaawe taamo tuuyeomua pu'kao, chu'wachi machenamechi simiyameopua, aamo naewariaopua.

¹⁶ Nape Eesusia taamo chaanekapua:

—¿Naakona iiweta ki pahtieme eemea pehji? ¹⁷ ¿Ki nane'rena eemea yooma chu'wachi rupituniameo, topachi eenamekopua, wa'a ikisaopua eenechi machenamekopua weerewachio? ¹⁸ Nape chu'wachi machenamea taamo nayewa, iikachi eenamepua, puuukamerapua taamo na'aratiamea. ¹⁹ Ihji na'arari itapiti, tijoe iikachi o'inia machenakamea ihjipua: ki kaaweruma e'raniamera, tijoe ko'inarewa, suwepori nokinarewa, ooweru ikotuwa eraniame, ichikonarewa, wihtunarewa eraniame, na'ara chaninarewa. ²⁰ Yooma puuupua ti'tijoerio ki ka'kaweruma enepatiamea; puuu ki paanikosa koi'wamea, kihta na'ara ikiwamepua iikachio.

*Piiripi seenu oowitiame, Eesusichi paparakame
(Marako 7:24-30)*

²¹ Neipa wa'a o'inia puuyasaapua Eesusi ahjamao, Tiiro weechiami e'enatiapua Siironi weechi tiame. ²² Wa'ao piiripi oowitiame Kaanani weechi ohjoemea, Eesusi sisinamukapua:

—¡Paamira, ehkoriaami Raawitaru oochiwaraa, no'o tésiwa e'remitia muuuuaa!
¡Reemoikamekapu no'o kutewee!

²³ Nape Eesusio kihta nehjiakopa pu'kao, teeme masiteraa, naapaka utewaeme terijerakapu pu'kao:

—Paamira, ¿achinikai ki te'yanimua pu'ka oowitiame aamo pukamina kichiwa cheesiameo?

²⁴ Nape Eesusia taamo nehjiakapua chaaneka:

—No'o Noonoa, isaeri mochikamechiche no'o uhjurakamepua, apochi simiyame tuuyemichioo, wa'ao po'wa wewekamechitia, te'teriamekopa.

²⁵ Nape puuu oowitiamea, Eesusi ihsiachi ahsesaopua, tísia ahpo tésiwa cheeka ahpo sautejerakao, chaanekapua Eesusio:

—Paamira, taamo cheriwemitiapua no'o kutewe yachapatekao.

²⁶ Nape Eesusia chaanekapua:

—Ki kaawe iintomaoui neea aamo ku'isaa, no'o Noonoeo no'o tetejimarichikamera uhjuratiamekapa pahcha, ku'imichiopua pu'kao. Kiisi kaawepu kukuchi ko'komiao, u'yesa chuhchuri kianiaapua pahchao.

²⁷ Wa'a chaanetiapa oowitiamea, nehjiakapua:

—Wa'atepua tiiao, nape chuhchuriai meesatere ruhjikameo, koayamepua.

²⁸ Wa'a chiiopa oowitiameo, chaanekapua Eesusia:

—¡Ai muuuu, tísia paparamemua noochio! Muuuu noochi paparakapao, te'ta aamo itayachitia ikimamua.

Wa'a cheesoche Eesusiopua, saukame itipiriapu puuu kuteweraa.

Eesusia muuwaeme yachapatena kokoriame

²⁹ Eesusia Tiuro weechi machenasaapua, Arirea e'enatiapua pa'wechi. Wa'a pa'wesuweo, suuwerachitetu uumatotiapua. Wa'atetu nokisinioio roomosachite mo'moenatiopua, yasipaka Eesusia. ³⁰ Wa'aoi muuwaeme napawikapua ti'tijoe ooweru tiame, chookopakame kokoriame u'yepaka, ki mamachiriame u'yepaka, rojomika ohjoame, ti'tijoe ni'o ooweru no'oopua tiameo, wahjachi ki ookapi itapiti kokoreniame tiame. Yooma pu'kao Eesusi chokichi upatioopua, Eesusia yooma sautekapua pu'kao. ³¹ Wa'a iintokopao Eesusio, ni'oo nayewatioopua, rojomio kaawe ohjotetioopua, chookopakameo sautetioopua, ki mamachiriameo tetewitioopua tiameo, wa'a napawikame muuwaria, ki nu'uti kaawe erakoapua Riosio, tísia peenia Riosio Eesusio, isaeri Riosiwachio.

Eesusia, naao miiri ti'tijoei ko'kotena

(Marako 8:1-10)

³² Eesusia ahpo kahtiachi taamo paesapao masiterao, chaanekapua:

—Tísia tésiwe e'renania i'ka ti'tijoeio, i'ka muuwari taamo ahjama nokayameopua, paika taawe i'toamekopaopua, kiisi iinuuka kooameo. Ki wa'atia uhjuranarenia i'kao, ki ko'kotesao, toore wahjipamerikopua wahka pooechi nokisiaiopua.

³³ Waikao teeme Eesusi masiteraa chaachapakapua:

—¿Nape aatia nokaka tewitare teemea kooameo, i'wa kai waapi ki tijoeekachio, ki ookapi ti'tijoeiwichio ko'kotepuwichio?

³⁴ Eesusia waikao iinatukekapua ahpo masiterao:

—¿Ihkina paani to'ame eemeapa?

—Oowisani paani wa'api, ookapi nu'nunti so'chi tiame —chaachapaka teemea.

³⁵ Waikao Eesusia yooma ti'tijoeio, wehchi mochipanurekapua. ³⁶ Wa'a cheesapua oowisani paani uusaopua ookapi so'chiopua tiame, te'pa ne'nepaka cheriwema kiasaopua ahpo Noonoo, chi'wanasa ki'yakapua taamoo masiterao. Waikao teemea masiteraa, ahkasi yooma ahsepachisi naachuteka teemea, pu'ka muuwariopua. ³⁷ Ihjia yooma ahsepari poposatioiopua. Ko'kotiamé soparakamea, oowisani weeweruma waari pochiwatiapua, yooma chi'wapameopua soparakame. ³⁸ Kehki wa'a ko'kotiamé, naao

miirikapua ti'tijoe, ki ihtetakaopua ooweruopua kukuchioi. ³⁹ Neipao Eesusia nono-rapuso muuwaro, pawekakerachi moenatiapua waikao. Pukachi mo'moenasaopua, Makarani weechi siimpatiapua.

16

Pariseroa saruseoa tiame, Eesusi peenia ihsiwa itani

(Marako 8:11-13; Ruuka 12:54-56)

¹ Parisero ti'tijoea, saruseo ti'tijoea tiame, Eesusi ne'nemia e'enariaipua, oowera Eesusi peenia ihsiwa teewinaria. Puuaa oowera itapiti ki kaawe iintowachi chapinari-apao, chaanekapua Eesusio:

—Riosi peenia ihsiwa taamo tetewitepuapua, wa'a aamo iintoomua, nane'reme teemea, pichiwa tewekachi eenamekoopua.

² Nape Eesusia chaanekapua pu'kao:

—¿Achinikai epeche tiame tetewinare eemea no'oo naania ihsiwao, tísia machika tetewameko tuuyameai itapiti uurapario, ariyachi sehtanasipasoopua tewekachio, kaaweruma ma'chirepamio tuuyameai, ³ eemea, cherayachitepa sehtanasipasooi ki nu'uti yukimio tuuyameai tiame? Yooma pu'ka uurapari machika tetewameai eemea, ¿kiisi machika tetewame eemea, ehpiami no'o naania teetoao no'o yoorao, ihtana ikipuame ohjoare ehpe taawechiamio? ⁴ Ehpe taawechiami ki ka'karuma ti'tijoeri ki Riosi yooreka mochitoamea, no'o peenia ihsiwachee nane'renariamepua no'o aatanatawao; nape eemea ki tetewitepuamepua wa'asio, no'o peenia ihsiwae no'o aatanatawao, no'o ikimiaeche tetewitepuamepua no'o aatanatao, puuu enemeripua no'o naaniatiwatamea. Puuu no'o ikimiaa, ehkoriai Oonasi ikiriachitia teeremeri, pu'kao, ki nu'nuti so'chie ko'kotiaio, simiteriamechitiaopua ahjakao.

Wa'a cheesoopua Eesusio, uumatotiapua wa'ao.

Parisero masitewara rewarurachitia ihsiame

(Marako 8:14-21)

⁵ Paonamina pa'wechi ajasitioopua Eesusia, taamoo ki uparioiopua nutukao, paani ki rewarurarachi simiyame taamo nayewekapua. ⁶ Pu'kachi wa'achitarichio, taamo chaanekapua:

—Nee, kaawe aamo inateka ohjopuapua parisero rewarurawarachio, saruseo rewarurachioopua tiameo, yoomachi paatusichi mu'ipameka nokayamechioopua.

⁷ Rewarura nayewatioopua, taamo nutuka ki u'pario ijinatopaka teemea. Waikao taamoo, chaachapaka teemea:

—¿Aa e'enone, natakepare teemea nutuka! ¿Ihtana noonoita teemea ehpeo?

⁸ Waikao Eesusia taamo wa'a chaachapame inamukapao, chaanekapua taamoo:

—Ai eeme, ¿kiisi oowe erakoame eemea noochio? ¿Achinikai paani nutuka no'o nayeo erakoame eemea, aamo nutuka natakeparia? ⁹ ¿Kiisi pusakona eemea no'oo aatanakoo? ¿Ki inatepame eemea no'oo, mariki paanieo mariki miiri ti'tijoe ko'koterio, ki ihtetaka ooweruo kukuchioopua tiaméo, kehkina weeweruma waari popochiame na'poatiamekoopua soparakameó? ¹⁰ ¿Ki inatepani eemea neipamioi wa'achi no'o iintorioopua, oowisani paanieoioopua tiame, naao miiri ti'tijoe no'o ko'koterioopua tiame, wa'a soparakameopua kehkina weeweruma waari apechunatioopua? ¹¹ ¿Ki nane'reka inamukame eemea, no'o rewarura naewakoio, pariserochi simiyameo saruseochioopua tiameo, ki paani rewarurara no'o nayewaka cheerioopua?

¹² Ahkasi waika wa'a chiiopa, inateparepua Eesusio ki rewarura nayewaka cheerioopua, pa'akachioopua. Parisero masitewakamera naewaka cheerioopua, saruseopua tiame, ki paanikamera rewarurara.

Peeroa Eesusiko tuunapua Riosie Weratiameo

(Marako 8:27-30; Ruuka 9:18-21)

¹³ Makarani weeechi puuyasaopua, Sesareami e'enaka teemea, Iiripo yawichi ye'karichi. Wa'ami ohjonioio, taamo ahpo masitiaio, iinatukeka Eesusia:

—¿Aatanako no'oko tuuna ti'tjoeria, no'oo Tijoe Tijoetukameo?

¹⁴ Teemea chaaneka nehjiakapua pu'kao:

—Ookapi ti'tjoea, Waani Paatoriko aamo tuunapua; wahjachi ti'tjoea, ehkoriaami Eeria aamo maayamepua; epeche wahjachia, ehkoriaami Eremiako tuuyamepua aamoo; epeche wahjachia pehji, aaata piirechi ehkoriaami Riosi nayewatukame maaenapua.

¹⁵ —¿Eemepe, aatanako no'o tuuna eemea? —chaanekapua taamoo.

¹⁶ Siimoni Peeroa, nehjiakao chaanekapua:

—Neeea aamoo, Riosie Weratiamekotipua, Riosi te'ta ahjarichi eename.

¹⁷ Waikao Eesusia, chaanekapua Peeroo:

—Wa'a e'ramekapa muuuu, tísia kaawe yorapuame muuu Siimonia, Oonasi taanaraa. Ki aaata amochi iintokamepua, aamo wa'a tiiame inatatekaopua, no'o Noonokamera iintokamepua wa'a eratekao, apoe te'pa kahtiamera. ¹⁸ Wa'a cheeriopua aamoo no'oo, Peero teewa aamo yahchiamene neee, e'pe, cheeka chaniwame. Peero aamo teewame neee, pu'ka aamo noochi simiyame cheeriao, e'pechitia pewatiamekopa. Pu'ka e'pechio neee, yooma noochi paparakame wa'a mochiwama neee, no'o tewekachi tiopachio, ki teteiwame pusieopua. Wa'a no'o tiopachi mochikame ti'tjoeo ooweruopua tiameo, aaataa ki no'o u'yemapua, te'ta mukiwari utewariraai apoe Satanasia. ¹⁹ Aamoonia Peeroo, aaata yeetapura ki'yamechitia Riosi ye'karichiopua, muiniame. Puuu yeetapura no'o aamo kiamiaa, no'o aamo aatanakoo cheeriapua. Pukae aaata Riosi ye'karichi pakinariameo, pu'kae aamo wahjopurae reesisemerimua pakimichioo, aaata aamochitia no'o aatanakoo ma'chitame enesoo; nape aaata ki aamo cheeriachitia ma'chitakameopua no'o aatanakoo, ki reesisemerimua pu'kao, Riosi ye'karichi pakimichioo.

²⁰ Wa'a cheesaopua Eesusia, utewaeme taamo chaanekapua ahpo masiterao, kiisi tuumichioopua ahpo, Riosichi ahpo eenamekoopapua, Tijoe Tijoetukao, ehkoriaami o'inia Meesia tewaniame.

Eesusia mukimio tuunapua

(Marako 8:31–9:1; Ruuka 9:22–27)

²¹ Waika o'inia Eesusia Eerusareni enasaopua, tísia aiwamio tuutuwisikapua, yooma wa'a Eerusareni isaeri pa'pamiratuameopua, pukaeo, ki teesa ahpo aiwatepuameko tuukapua, ahkasi mukiwachisi ahpo aiwatewachisi, nape meritaiopua, paika taawechi oijenamio tuukapua eenechio. ²² Waikao Peeroa kiisi inamunariapao Eesusi chiiio, poanachi i'tokaopua te'ya cheekao, chaanekapua:

—¿Kiisi mukimerimua! ¿Riosiai kiisi wa'a aamo ikijeramepua!

²³ Nape Eesusia ku'rikao, chaanekapua Peeroo:

—Waamiami se'wisa noochio. Satanasia muuuu wa'a chiiapao. ¿Ki no'o Noono Riosie ikika itipimeriche tuutiame, eerinatame muuuu? Puuu wa'a chaniwamea, oowera tijoechitia inataka chaniwame puuuu, kiisi Riosi inata.

²⁴ Wa'a chaanesaapua Peeroo Eesusia, eee cheeka masitekapua masiterao:

—Aaata noochi paparaka no'o na'naritonariamea, aiwaka ahpo yasitomia eramete puuuu, ki ta'iriache ahpo yasitopo inataka. ²⁵ Aaata ki aiwanariamea noochi papawawichioo, ki uumapua weemera ahjario, ki pichiwarikapa puuuu noochio, ahpo paparao. Nape ki seewiamea ahpo aiwamiao noochio, kiapuame puuuu weemera ahjario, pichiwaka noochi paparakamekapapua. ²⁶ ¿Ihtatia kaawe enetapu tjoea, ki ookapi paarasatekaipua toomio, ki uumeri teeresaapua weemera ahjario? ¿Kehkina toomi aamo ahsepamia maaena eemea, weemera ahjari taripua, tariniame enesooopua?

²⁷ ¿Aachin teeretapu naaju puuu ki weemera ahjari iinuemea, no'o Noono tisiwari teetokae enesooopua, yooma tewekachi ku'iwari ahjamao? Waika taawechio neee, yooma aaata kiapuame i'toka enameri neee, yooma aaata noochi paparamewichioo.

²⁸ Pichiwa chaaninia, ki wa'atia itipimerikopua aamo ookapiopua, ki tetewikaopua no'o o'iniameopua no'o ye'kari yawichitukao.

17

Eesusi ahpo sewina tiame ikiria
(Marako 9:2-13; Ruuka 9:28-36)

¹ Puhsani taawechei neipao Eesusia, Peero yeetokapua, Saantiao, Waani Saantiao poonira tiame, pu'ka yeetokao teewi kaawichite siimpakapua, kai waapi te'pa weeriachi kaawi. ² Wa'a kaawichi asisaapa Eesusia, sewina tiame eneparepua, yooma pu'ka paika ahpo yeetoria tetewachio. Wa'ao Eesusi nanariraa, taaachitia tajayame eneparepua, puuu wisasoriwaraa, tisiwa tohsaname eneparepua, tisiwa tohsaname, kiisi ne'neme eraniame, tatapara ihsiaame. ³ Pu'ka wa'apichioi, wa'achi ajakame tetewiriapua tiameo, Moise Eeria tiame, ehkoriaami ahjariame Eesusi ahjama nayewaka. ⁴ Pu'ka wa'a tetewapa Peeroa, senawato kihta inatasa chaanerepua Eesusio:

—Paamira, kaawecheupena aamo ahjama e'enakame teeme! Aamo erasoo, paika ekapora ajawama teeme i'wa, piiripia aamowichio, piirea Moisewichio, piirechia pehji, Eeriawichio.

⁵ Wa'a chiiio Peeroo, paawi tajayame eenaka, yooma mo'poreparepua Eesusi ahjama ajaniachio. Waikao pu'ka toomarichi o'inia, eee chiiame inamuriapu puuu paikaa, Eesusi ahjama siimpakamea, Eesusi masiteraa:

—Eeme yooma weechi mochikame, ihjipu no'o taanaá, ki teesa nakika no'o uuriaa, pukachio no'oo, tísia kaawe e'reka yasitoaaa. Yooreka mochitomiapua pu'kao, e'weka keepuka tiame.

⁶ Wa'a chiiame inamukapa Eesusi masitewaraa, tahpitika erapakaopua, ki nu'uti yoorewa e'reweka Eesusio, chopokorieka ajaparepua, ahkasi wehchisi koomorasipaka. ⁷ Waikao Eesusia wa'a te'tioiopua pehji, wa'a te'tiachi pehji eenakao, ahjachi seekarepakao chaanerepua:

—Ajasisa. Ka'te majako wa'asi.

⁸ Waikao Eesusi masitewarao ajapaka ne'nepoio, Eesusiche wa'a weeriamo tetewarepua, ahpo chokichi.

⁹ Ehjepao kaawichi o'inia tetekiaiopua Eesusia, chaanerepua ahpo yeetoria masiteraa: —Ka'te aata tuuyemitia eemea, i'ka aamo teewi tetewiriaopua, ahkasi no'o Tijoe Tijoetukameo, no'o meritioi oijenachisi.

¹⁰ Wa'a chiiopua Eesusio, iinatukeria puuu paika masitewaraa:

—¿Achinitio yasipameri muuuu naaju aamo ye'karichio, iyoteri ti'tijoeo ke'chu Riosie Weratiame yawichi yasipoio, Eeriakamera enameriko tuuyamekopua pahchao?

¹¹ Wa'a chaachapopa ahpo masitewarao Eesusia, chaanerepua pu'kao:

—Pichiwa chaachapame puuuu, Eeria pahcha enameriko tuuakao, puuupua, iintomerikoo ti'tijoei Riosichi te'terepuame katewemeria. ¹² Nape puuu Eeriaa, eenakamekaite puuupa, nape ti'tijoea ki machika tetewikamepua pu'kao, ohsotia a'chikoi yoorarepua na'arekao. Wa'achitia yorapuame neeeai Tijoe Tijoetukamea, pu'ka ti'tijoei nanaarameo.

¹³ Wa'a chiiopua Eesusio masiteraa, pahteka inamure puuuu, Waani Paatori nayewaka chiiamekopua, Eeria yoorari simiteriopa Waanio yorasikao.

Eesusia temari, na'arari tijoeturi yahchame yachapatena
(Marako 9:14-29; Ruuka 9:37-43)

¹⁴ Wa'a kaawichi o'inia tetekioiopua Eesusio, taamo Eesusi masitera toaria mochikachio, muuwaeme e'enakame mochikame tewakapua wa'ao. Wa'ao piiripi wa'a e'nakamea, chopokorieka weripaka Eesusi natepakao, chaanekapua:

¹⁵ —Paamiraa, taamo tesiwa e'rejerani neee, no'o taanaa, mumukipamekapu na'ararie. Tísia aiwamekapu wa'a tiiapao, weesa na'ichi wiwichipateniamepua reemoeopua, neerochiamioipu tiame. ¹⁶ Pukaepa i'wa aamo u'yepakamenia aamo sautemichio. Aamo masitera sautenurekainia nape ki kajukapua yoorakai.

¹⁷ Eesusia nehjiakapua:

—¿Ai eeme kiisi ahjachi erakoame Riosichio! ¿Akanasi aamo chaaneka neeea, aamo noochi paparapamichioo? ¿Akatiasi aamo anachata neeea, aamo ki noochi oowe erakoao? Ehsóó, no'o u'yepao pu'ka temario.

¹⁸ Waikao Eesusia pu'ka temario, pu'ka na'arario, te'yaka ma'chipakapua temarichio. Pu'ka na'arari ma'chipasetiaapua temaria, ikanati kaaweruma kahtiapua, saukame.

¹⁹ Neipao Eesusi piineri kahtioio taamo ahjama ajawariacheo, iinatukeka teemea:

—¿Achinikai ki kajukame teemea, pu'ka tijoe reemo na'arari yahcha ma'chipasekao?

²⁰⁻²¹ Wa'a chaachapaniopao, taamo chaanekapua Eesusia:

—Ai eeme, ¿ma'chipamekosa erakokame eemea, kiisi Riosichi paparaka itayame enesaa? ¿Ki aamo wa'api utewariyekosa ma'chipasemo erakokamekosa eemea? Ihjia tisiwa pichiwa tiamepua: Eemea teesaoi te'ta Riosichi paparakame enesaa, mohtasa pahchirakoi kehchuma ki weruma, Riosia aamo kajutemiipua pu'ka na'arari aamo ma'chipasenariaopua; ihtaoi aamo yoranario, teesaoi Riosichi aamo paparasoo, Riosia aamo kajutemerikoipua kajutekao, ahkasi i'ka kaawioi ikicha weripanurekooi.

Eesusia eenechi tuunapua ahpo mukimia
(Marako 9:30-32; Ruuka 9:43-45)

²² Neipao Arirea weechiami ohjoniaiopua, Eesusia taamo chaanekapua:

—Neee Tijoe Tijoetukamea, tijoe nanaaramechi nehjipamepua. ²³ Neeea pukaeo, meripuamenia me'yao nape paika taawechi oijenamerinia eenechio. Wa'a chiiopa Eesusio, tísia yuuwesipaka teemea.

Yawichi koparoawa i'isaeri tioparawichio

²⁴ Eesusio Kapenau asisooopua taamo ahjamao, wa'a tiopachi koparoamea, Peerochi e'enaka chaanekapua:

—¿Aamo masitariwaa, ki natetiamepua tiopachi koparowaniameo?

²⁵ —Eje'e, natetiamepua tiame pu'kawichioo —nehjiakapua Peeroa.

Ehjepa petechi pakioi Peeroo, Eesusia ke'chu nayeoi iinatukekapua:

—Siimonii, ¿achini chiiamemua? ¿Aatanakamera koparoame ohjoare i'isaeri ya'yawichia, ahpo tiopawichioo, i'wa wa'api ohjoemekosa, ma'chikosa o'inia enapamekosacheoi?

²⁶ Peeroa nehjiakapua:

—I'wa ohjoemeraa, ka'i.

Eesusia waikao aampachi cheekao:

—Wa'a teeresoo teemea, kihta natetemetepua pu'kawichioo. ²⁷ Nape ki seesenukai natetenia kaawepua, ki aaata ki kaawe eramichioopua. Wa'a teesoo, wiitu siinka weruma neerochi, so'chi po'wachupuapua. Pahcha so'chi aamo ma'chipariachi, ne'nepuapua chu'wachio wahjoneka, wa'a tewimamua piiripi toomi. Pu'kaeche ahsepameripua, yawichi koparowa natetepuameo, taamo na'pawichio koparowaniameo.

18

Aatana ohjoare epeche tiamea weruma
(Marako 9:33-37; Ruuka 9:46-48)

¹ Waikao pu'ka wa'api taawechi, aaata Eesusi masitia pepenipanariamea, Eesusi naaepakao, iinatukekapua:

—¿Aatanakamera ohjoarepu, epeche weruma enemeria tewekachi ye'karichio?

² Waikao Eesusia piiripi kukuchi paesapaopua, taamo naasipa werapakaopua, ³ cheekapua yooma inamuachio:

—Tísia pichiwa ihjia: Aaata ki i'ka kuitachitia tiamea apochio, ka'chi iika pakimeri pu-uua tewekachio, no'o Noono ye'karichioopua. ⁴ Epeche weruma teerenariamea tewekachi ye'karichio, i'ka kuitachitia teeremeripua, yooma ahpo noono chiia pichikiame. ⁵ Aaata kuitachitia noochi paparama, pakimeripua Riosi ye'karichio, te'pa tewekachio.

Tatakorichi wichiwa eeyowa
(Marako 9:42-48; Ruuka 17:1-2)

⁶ Nape aaata kukuchichitia noochi paparakame tatakoriichi wihitekamea, ohso kaawe kutachi o'yesa tusura matasurara, pa'wechi ipaniame nakiyamepua, pu'kao kai waapisi teere piwitewika, si'rika mukimichiopua. ⁷ Eesusia pu'ka nayewaka kajusaapa, taamo tatakoriichi wichipua, eeyowa tiia taamo nayewekapua. I'ka naewakaopua, eee taamo chaanekapua:

—I'ka wehjoarichi taamo mochikachio, tahpitika tiamepua itapiti, taamo wihiteme tiame. Wa'a tiiachi i'wao, ki ookapi mochikamekopa ti'tijoeri ki ka'karuma taamo tatakoriichi ruhjitenariame. Nape jai puuu wa'a aaata iintokamea!, kiisi cheri-wepuamepua Riosie.

⁸ 'Pukaepa neeea, aamoo chaaniamepua, aamo seeka aamo taaraoi tatakoriichi aamo wihitesoo, ohso kaawe tehpunasa ipania kaawepua, nape mehkaa. Epeche kaawepu piiripi seekaeka, piipiri taaraekaoi, ki wahjiamе ahjarichi pakiniamea ohso kaawe, ki na'pa seekaekao, na'pa taaraekaoi, ki teesa aiwaniachi pakiniamechitiao. ⁹ Aamo puusioi ki kaawerumachi aamo wihitenaresoo, ma'chipasa mehka ipapuapua pu'kaoi. Epeche kaawepu piiripi puusiekai Riosi ye'kari ahjarichi pakipuaa, ki ooka puusieka ki wahjiamе na'ichi ahpo ipaniamechitia.

Po'wa wekakamechi wa'achitaka nayewatiame
(Ruuka 15:3-7)

¹⁰ Pu'ka naewaka kajusaapa Eesusia, po'wa wekakamechi simiyame nayewakapua. Pu'ka nayewakao o'inekapua cheekao:

—Ka'te ki kaawe chaaneka tetewi aaataoi u'utichitia noochi paparakameo, no'o te'pa te'ta Noonoo, ahpo tewekachi ku'iwariе neesetoamekopapua pu'kao, noochi ahpo paparao ku'ika ki toitemichiopua, ihta keenakooi ku'ipamichio ahpo ku'iwa nakiso. ¹¹ Nee Tijo Tijoetukamea, pu'ka po'wachitia wewekame, i'yamia eenakame neeea, noochi e'enamichiopua pu'kao, noochi paparaka.

¹² 'Ihja, aaata piie sienta po'wa iinuemeka tiamepua. Puuuu, piiripioi ahpo tepuya wekasoo, ikanati simika i'yamepua pu'kao, wahja ahpo tepuyao toisa ku'itapioi. ¹³ Pu'ka wekakame teisaa, ¿ki epeche kaawe e'retarepua pu'kao, ki wahjachitia naao weerewa oosa mariki watani ahpo toariaopua ku'itapi, po'wa?

¹⁴ Wa'achitia no'o Noonoi tisia kaawe erapamepua, aaata ki kaawerumachi oiyai, apochi upatioopua, nu'utichitia apochi paparakopao. Tisia kaawe erapame puuuu, aaataai i'ka nu'utichitia apochi paparakameo, wekakame itipijerapapua, ki kaawerumachio.

Achini teeka ahpo cheriwewa mochitoniamе
(Ruuka 17:3)

¹⁵ Neipao Eesusia, taamo poponiwa cheriwewa nayewakapua. Puuuu pu'ka nayewakao cheekapua:

—Aaata Riosichi paparame ki kaawe iintoopua amochio, piineri ihsioi amoe simika katewepuapua pu'ka ahjamao. Kaawe teereka itipinariaapua amochio, ahpo cheriwenuramapua. Wa'a iintoopua, ahpo kaawe e'reka itipima eeme. ¹⁶ Nape ki katewenaresoopua aamo ahjamao, i'yapuapua ooka paikaoi pu'ka iintoria tetewikame, pu'ka pichiwarie aamo katewepuapua pu'ka iintoriao. ¹⁷ Ki e'wesoopua pu'ka aamo ku'yame katewekaopua, Riosichi paparame pirenaturichi i'topuapua pu'kao, aamo ku'ika ne'neweka katewemichiopua pu'kao. Nape pu'kao ki e'wesoo Riosichi paparame pirenaturio, wa'asi waikao, wa'atia toipuapua pu'kao. Nape pu'kachepa pu'kao, ki Riosichi paparame tetewipuapua pu'kao, tijoekoio oowitiamekoioipua, pu'kao ki ka'karumachiche oiyamekopao.

¹⁸ 'Ihji no'o chiiiaa kiisi se'wi ikimeripua: i'ka weeechi aaata ahpo kateweka cheriwe-soo, wa'achitia cheriwepuamepua tewekachioi; nape ki aaata ahpo kateweka cheriwesoo, wa'achitia ki cheriwepuamepua taamo Noono te'pa kahtiameeopua tewekachi.

¹⁹ 'Enechio chaaninia: Aaata eeme ookaoi paikaoi aamo ki kaawe noonoria katewemia napawisooopua, aamo cheriwepua itasoo Riosichio, no'o Noono tewekachi kahtiamema, aamo cheriwemapua. ²⁰ No'o Noonoa aamo cheriwemapua, nee aamowichio tatakori natetekamea, aamo napawiriachi ihsiopa tiame.

²¹ Waikao Peeroa Eesusi naaepakao iinatukekapua:

—Paamira, aaata no'o Riosichi poponiwa ki kaawe iintosoopua noochio, ¿kehkinasi anachetania cheriweka pu'kao, oowisanisi?

²² Eesusia nehjiakapua pu'kao:

—Muuua ki oowisanisi cheriwemerimua pu'kao, ahkasi paika weerewaoi oosa marikisi o'owisanisa, cheriwemerimua pu'kao.

Yawichichi tekipaname ki cheriwekame aaata

²³ Ahpo cheriweniame naewaka kajusaapua Eesusia, Riosi ye'karichi simiyame nayewakapua wa'achitarichio. Pu'ka naewakao, eee cheeka o'inekapua:

—Aaata yawichia, yooma ahpo tehkiwa neesetoame wikirieka koparoamo o'rariataipua. ²⁴ Pukeri o'ichoi wikiriwa ne'neka, pahcha puuu u'yeparia aaata wikiria ne'niaopua, ki ookapi toomi wikirewakatapua, oosa mariki miiriahka. ²⁵ I'kao teekoraa, ka'chi iika natetemio tiioa wikiriemeo, toomichi nehjinuremo o'rariataipua wikiriemeo, yooma pu'kao iinueka ahjamaopua, uupiraopua, tatanaraopua tiame, pukae nehjitiameo, natetetiame itipimichioopua wikiriaraa. ²⁶ Wa'a yoranarewaopua wikiriemea, chopokorieka weripaka tísia naaracheriataipua ahpo teekoo, tesiwa cheeka ahpo cheriwenureka: “Muuu no'o teekoo, ka'te te'ta yaapi no'o e'remitiamua aamo no'o wikirikawichio; no'o puuyemitiapua pehjo paikapi taaweo, yooma aamo natetemiitena pu'kao.” ²⁷ Waikao teekoraa tísia tesiwa chiiopa pu'kao, tesiwe e'repakaopua pu'kao, yooma cho'weriatapua wikiriarao. Wa'a ikisaopua wa'atia toariatapua no'ramichio. ²⁸ Nape puuu wa'api cheriwetiameaio, ahpo ta'pechi no'raio, aaata wa'achi tekipanameopua tiame, piie sienta wa'api wikiriekoiopua pu'kao toomi, pooechi natepakaopua, kutachi chapikaopua chaanariatapua: “¿Ehpe wa'api no'o natetepuapua aamo no'o wikirieka!” ²⁹ Waikaopu wikiriemea, chopokorieka weripaka tísia tesiwa cheeriataipua chaaneka: “Ka'te ikanati aamo natetejeramua no'o wikirieka, yooma aamo natetemitena, aamo wikirieka.” ³⁰ Nape ihjia ki puuyenarariatapua pu'kao, ohsotia karichi pachariatapua pu'kao, ahkasi yooma ahpo natetiachisi. ³¹ I'kao wahjachi wa'api tekipanamea, wa'a iintokopa pu'kao, ahpo teekochi wenejiriataipua pu'kao. Nekamuchiapapua pu'kao, yooma i'ka iintoria tuuyeriataipua ahpo teekoo. ³² Waikao teekoraa paaeriataipua wa'a wenejitiameo, enasooopua pu'kao, chaanariatapua: “¿Ki tísia na'arame muuuu? No'oo yooma aamo cheriwekoipua aamo wikiriao, ³³ ¿ki wa'achi iintomo teereriamua naaju, no'oo aamo cheriweriachitia?”, chaanariatapua.

³⁴ Waikao teekoraa tísia nekakao, karichi yachanurariatapua pu'kao, wa'a yoorakaopua ahkasi wikirieka nateteriatapua.

³⁵ Eesusia cheekapua aampachi pehji:

—Wa'achitia no'o Noonoai ki cheriwemapua aaatao, ki ahpo iikachi e'raka cheriwiameopua ahpo piirechio, aaata ahpo cheriwenuresoopua.

19

Nenewikai poanatumame masitewa Eesusie (Marako 10:1-12; Ruuka 16:18)

¹ Neipa pu'ka wa'achitarichi naewasooopua Eesusio, puuyatiapua Arireao. Oorani akichi paonamina e'natiapua waikao, Uurea ye'kari nenekuwachi. ² Ki ookapi wa'ami taamo na'naritokameo Eesusia, yooma sautekapua kokoriameo.

³ Wa'a ohjonioio ookapi pariseroa, iinatukekapua Eesusio, itapitichi wichipatenaria-papua, eee chaachapaka:

—¿Reesiseri ohjoarepua ahpo uupichi poanatumamea, ihta itapitiwichiooi?

⁴ Eesusia nehjiakapua:

—¿Ki iyoname eemea Ehkoriaami Iyoterichio, pukeri Riosi tijoe neterioio, eee chiiachio, “piiripi tijoe neterepua, piiripi oowitiame tiame”, chiiachi? ⁵ Riosia pirenachi Iyoterichio, cheriaipua tiame: “Pukaepa tijoea, ahpo yayawa toayamepua, ahpo uupi ahjama neewisaapa, na'pa pirena piiripi enepamiapa.” ⁶ Wa'a tiiachipa no'o Noono Riosia, ki ookachitia tetewanipua nenewikameo, piiripichitia enepakamekopua pu'kao. Pukaepa Riosi pirenaturia nenewika, aaataai ti'tijoeria, kiisi poanatumetepua pu'kao.

⁷ Wa'a chiioapa Eesusio, eenechi iinatukekapua pa'pariseroa:

—¿Nape aatia Moise Nuurari Iyoteria chiiamepua, reesisewako tuuka pu'kao, iyoterichiche poanataru iyotesa kiasapua nenewikameo?

⁸ Wa'a chaachapua, Eesusia cheeka nehjiakapua:

—Moisea wa'a iintorepua pu'kao, ti'tjoerio kiisi e'waka mochitonariopa Riosi nuurario, wa'a tiame aamo tísia itariopua aamoo. Pukaepa wa'a iintorepua poanatuwa reesisekao, nape no'o Noonoa pukeri o'iniachisio, kiisi reesiseriapua wa'a tiameo. ⁹ Pukaepa neeaa aamoo chaanenapua, aaata ahpo uupichi poanatumamea, kihta suwepori iintokame enesoo, wa'a iintosapa piirechi oowitiame ahjama neewisaapua, apoekamera suwepori iintoamepua.

¹⁰ Waikao teemea Eesusi ma'masitewaraa pu'ka wa'a tiame inamukapao, chaanekame teemea Eesusio:

—Wa'a teeresoo ohso kaawe ki nenewinia nahkipua.

¹¹ Waikao Eesusia, taamo chaanekapua:

—Ihji no'o chiiiaa, ki yoomawichio puuuu, nenewiniamewichioche puuuu, puuuu, Riosi chiiia te'ta iyorika mochitonariamewichiochepua. ¹² Nenewiniamewichioche puuuu, puuuu, Riosi chiiia te'ta iyorika mochitonariamewichiochepua. ¹² Nenewiniamewichioche puuuu, puuuu, Riosi chiiia te'ta iyorika mochitonariamewichiochepua. Iintuame ti'tijoe ahpo naawariachisi o'inia ki tatanatame te'tiamekapa. Wahjachi ti'tijoe tiamea, ki nenewiamewichioche puuuu, puuuu, Riosi chiiia te'ta iyorika mochitonariamewichiochepua. Wahjachi ti'tijoe tiamea, ki nenewiamewichioche puuuu, puuuu, Riosi chiiia te'ta iyorika mochitonariamewichiochepua. Wahjachi ti'tijoe tiamea, ki nenewiamewichioche puuuu, puuuu, Riosi chiiia te'ta iyorika mochitonariamewichiochepua. Wahjachi ti'tijoe tiamea, ki nenewiamewichioche puuuu, puuuu, Riosi chiiia te'ta iyorika mochitonariamewichiochepua.

Eesusia, Riosi kaawerumari yahchena kukuchi

(Marako 10:13-16; Ruuka 18:15-17)

¹³ Piie taawechi Eesusi u'yepanioi kukuchio, i'kawichioo kaawerumari itamichioopua Riosio, Eesusi masiteraa te'yariaipua Eesusi u'yepapuaichioo. ¹⁴ Nape Eesusia, chaanekapua masiterao:

—Toowa pu'ka kukuchio noochi e'enamichio. Ka'te wa'ine pu'kao, pu'ka kukuchi tiamekopua no'o Noono ye'karichi muimeria, puuu kukuchi ahpo noonoo ihta chiiiaoi ikanati pichikiamekopua.

¹⁵ Waikao Eesusia, pu'ka kukuchichi seekarepaka, ahpo Noono paparaka kaawerumari yahchesoopua, uumatotiapua wa'ao.

Aaata ki paamira pehji tísia paarasatiame, Eesusi ahjama nayewani

(Marako 10:17-31; Ruuka 18:18-30)

¹⁶ Piie taaweo aaata tijoe eenariapua Eesusi ne'nemio, puuuu chaanekapua Eesusio: —Kaaweruma Masitari, ¿ihtana iintotarenia ki wahjiamesi ahjari no'o iinuepuamichioo?

¹⁷ Eesusia nehjiakapua pu'kao:

—¿Ihtana tiiachipa no'o tísia kaaweruma teewamemua? Te'ta kaawerumaa, piiripi wa'apiche puuuu, Apoe tísia te'pa kahtiame Riosiche. ¿Wa'a tiamekosa no'o e'riame muuuu? Weeh, pu'ka aamo ki wahjiame ahjari iinuenarewachi simiyameo, no'o Noono nuurarira e'weka yasitopuachepua.

Waikao tijoea cheekapua nehjiakao:

¹⁸ —¿Ihtanapu nuurari no'o e'wemiaa?

Waikao Eesusia chaanekapua:

—Ka'te me'ya, ka'te suwepori ihsi, ka'te ichiko, ka'te wistumitia muuuu aatao, ki kaawe yorapuawichioo, ¹⁹ aamo yayawao yoorepuapua, aamo piirechioi kaawe e'raka tetewipuapua tiameo, aamo wa'apichitia.

²⁰ Wa'a chiiopua Eesusio puuu tijoea, chaanekapua:

—Yooma pu'kao neeea, yooraka yasitokame neeeapa, temarikai o'inia. ¿Ihtanajupu no'o toitiaa naaju pehjo?

²¹ Eesusia wa'a chiiopa pu'ka tijoeo, pu'ka pichiwarira nane'renariaapa, chaanekapua:

—Te'ta kaaweruma enenariaa, yooma nehjipuapua aamo iinuekao, wa'a iintosaapa muuuu, te'ta tooremuka mochikamerao, pu'ka ihkokepuapua wa'a iintosaapa waikao. Wa'a iintokame enesaamua, tewekachikamera iinuemerimua aamo te'ta pichiware paarasario, pu'ka ki wahjiamе ahjario, aamo i'yáo. Yooma pu'ka iintosaapa muuuu, noochi enapuapua waikao, no'o yeetowa enepaka.

²² Wa'a chaanetiapa puuuu, yuuweeme akipakapua, no'rakao, ki ookapi tomiwae-mekapa puuuu, kihta wekateme e'ramekapa puuuu.

²³ Pu'ka no'rasoopua Eesusia, chaanekapua ahpo keepuameo:

—Ihja tísia pichiwapua: aata tísia tomiwaemea, tísia eerina tiame puuuu, ahpo Riosi ye'karichi pakimiao. ²⁴ Eenechi aamo chaaniamenia: aata ihtaoi te'ta paarasatiamea, epeche ki tehki tiame piiripi tumusari animari i'ikia puusirachiami u'matoteniamеaa, ki aata te'ta tomiwaemechitia ahpo Riosi ye'karichi pakimiáo.

²⁵ Masiteniamеa wa'a tiame inamukapao, epeche tahpitika erapakao, chaachapakapua Eesusio:

—¡Aa, naakona! ¡Wa'a teesoo aatanakamera newimeripua?

²⁶ Waikao Eesusia kaawe ne'nepakao, chaanekapua:

—Ihji newitoniamеa ti'tjoewichioo, kiisi ahsepame tiamepua, nape Riosiwichioo ka'i.

²⁷ Wa'a chaachapatiopua Peeroa, chaanekapua Eesusio:

—Kaawechupena teeme aamo masitewaraa, yooma taamo iinueriao, toakamepua. Wa'a tiiao uumeri teemea pu'ka paarasario, ¿nape ihtana paarasaripu puuuu?

²⁸ Waikao Eesusia, cheeka nehjiakapua Peeroo:

—Kiisi wehchi wichimeri ihji no'o chiiaa: Yooma ihta weemeratatiachi taawechi asisoo, nee Tijoe Tijoetukameo yasipasoopua tiame, no'o tísia peenia tiamechi ye'karichio, neeea aamoo no'o ku'ika katewemeri ajawamania, pu'ka i'isaeri oosa marikichi aampa ooka tetejimarichio, kateweri enemichio. ²⁹ Yooma aata ahpo iinuwa toakamea no'owichioo, naatichitia: ahpo kariwao, ahpo papachi, ahpo pipini, ahpo yayawa, ahpo tatana, ahpo weewa tiame, epeche ki ahpo toariachitia kiapuamepua Riosieo, u'matoame piie sientoo si'siento paarasari kiapuamepua, wa'a kehki ki'yakameaipua pehjo, weemera ahjari kiameripua tiameo, ahkasi ki wahjiamеsi. ³⁰ Wa'a Riosi weemeratariachiopua, yooma napati wa'achitia paarasateka mochipuamepua, napati te'terewa tiame, ki i'wa weechitia.

20

Tekipaname noonowiriachitia wa'achitari

¹ Eesusia, Peero nehjiaka kajusaapa, yooma taamo wa'a keepuameo, piirechi wa'achitarichi taamo nayewekapua, ahpo ye'karichi simiyame. Puuuu eee cheekapua: Ihji Riosi ye'karichi kiapuamea, aata tekipanakame nateteniamеka tiamepua. Aata teekoa echakamea, pa'a piari werisika simiriataipua aata tekipaname i'yamiaopua.

² Ihja tekipaname teewisaapa, piie taawe yowiwame yowitemio tuuka uhjurariataipua tekipanamichioo. ³ Watanichi keenakoopua wa'asi tiame, eenechi simiriataipua wahjachi tekipaname i'yamiao muuwaeka nehjiwachi, wa'amiahka ajariatapua wahja kihta yoorame. ⁴ Pu'kaoi chaaniatapua: “No'o echiwachi siimpamitia eemeai tekipanamiao, kaawe aamo natetemanе”, chaaneriataipua. Puuuai, wa'achi siimpariatapua tiame,

tekipanamiao. ⁵ Oowetawe asitoio wa'achi iintoriatapua, arikiriopua tiame, tekipaname i'yamiao. ⁶ Marikichi simiyachioopua aario, wahjachi wa'ami ahka oowera ajakame tewakatapua. Pu'kao chaaneriataapua: “¿Achinikai ki tekipanakame eemea, ehpe taawechio?” ⁷ Ihjia chaachapariatapua: “Ki aaata takewakopa”, chaachapariatapua. Waikao takewameraa chaaneriataapua: “Siimpamitia eemeai no'o echiwachi tekipanamia.” ⁸ Neipao teekoraa cheeriataapua ahpo tekipanakiame paamiratiao, nateteniachi asisooa aario: “Natetemitiamua no'o tekipanakiao, pipiripi paaesika, neipa e'enakamechi o'ineka.” ⁹ Marikichi keenako aari tekipanamia e'enakameopua, ahsieme piie taawe yowiwame sotateriataipua pu'kao. ¹⁰ Pahcha piari e'enamea epeche ahpo natetepo orakoriataipua, nape wa'api kehki piie taawe yowiwame kiatiapaopua. ¹¹ Wa'a ikitaa-pua, kiisi kaawe erakokao, chaachapariatapua ahpo teekoo: ¹² “¿I'ka ku'itapi wa'api tekipanakameoi, wa'achi kehki natetere muuua tamochitia, taamoo yooma taawe tekipanakoipua, tatae aiwakao?” ¹³ “Eje'e —chaaneriatapu teekoraa—. ¿Ki piie taawe yowiwamewichiokosa e'enakame eemea aamo tekipanamiao? —chaaneriatapu teekoraa pu'kao—. Ahsieme aamo natetekamenia aamoo. ¹⁴ Natetetiame muuuapa, yaapi no'rasa. I'ka neipa e'enakameopua, nooe wa'a kehki e'rekapa, wa'a kehki natetekamenia. ¹⁵ ¿Ki no'o iintonaria iintotarenia naaju, no'o wa'api tomiwaeo? ¿Tísia ikotuchiamekosamua naaju, i'ka nooe no'o oowe e'reria nateteria toomi?”

¹⁶ Wa'a cheesapa Eesusia, cheekapua:

—Wa'achitia no'o Noonoo ye'karichi muimeria, neipa kuwachi wa'asi e'enakamea noochi paparamiao, pukeri o'iniachi pahcha e'enakamechitia noochi paparamia, wa'achitia napati kiapuamepua, no'o Noonoo tewekachi kahtiameepua.

Eesusia paisa simiyame tuuya ahpo mukimiao

(Marako 10:32-34; Ruuka 18:31-34)

¹⁷ Eerusareni siimpapooio Eesusia, taamo ahpo oosa mariki aampa ooka masiterao poanachi i'tokao, chaanekapua:

¹⁸ —Née, Eerusareni siimpani teemea ehpeo. Wa'ao nee Tijoe Tijoetukamea, isaeri tioparachi neeseriosie nanaaramechi nehjipuamepua, iyoteri ti'tijoechi. Puuu ti'tijoea, no'o merinuremapua. ¹⁹ Wa'a noonowitioopua tísia no'o na'aresao, tísia no'o wepisaopua tiameo, ki isaeri ti'tijoechi kiapuame neeaa, kurusichi chuhchaka merimichioopua. Nape wa'a yooraka meritainia, paika taawe i'toio, oijenamerinia eenechi.

Saantiaoo Waani tiame yeeyera Eesusi itaria

(Marako 10:35-45)

²⁰ Eesusio Eerusareni siimpanioopua taamo ahjameo, Sewereo uupiraa, ooka ahpo tatana ahjama eenakaopua, Aakowo Waaniopua tiame Sewereo tatanarao, Eesusichi eenakaopua chopokorieka weripakapua Eesusio, tesiwa cheeka nayewekaopua, itapiti itanareka. ²¹ Eesusia wa'a iintokopao, iinatukekapua cheeka:

—¿Ihtana eratoame muuua?

Waikao puuu oowitiamea chaanekapua Eesusio:

—Paamira, neeaa aamo itamia eenakamepua, i'ka ooka no'o tatanao, aamo ye'karichi yasipasaamua, aamo kahtiachi nenekuo, chokichi mochitejeraninia, piiripi ahjamina, piireo owemina.

²² Eesusia wa'a chiioa pu'ka oowitiameo chaanekapua:

—Muuua kiisi inatamemua aamo itayao.

Wa'a cheesaopua Eesusia, oowitiame tatanara iinatukekapua:

—¿Anachamerikosa eemea naaju, no'o paasowachi iijimiao iijika, tisiwa chihpuameoipua pu'kao?

Aapoeo chaachapakapua:

—Eje'e —chaachapakapua—, anachaka iijima teemea.

²³ Waikao Eesusia chaanekapua pu'kao:

—Eemea kajutarepua kajuya pu'ka iijikao, nape pu'ka no'o neneku mochipuameo, ki neee iintomeripua pu'kao, apoe no'o Noono iintomeripua pu'kao.

²⁴ Waikao teeme oosa marikia, wa'a chaachapame inamukapa pu'ka tehtemario, nekumeka teemea pu'kao. ²⁵ Wa'a iikopa taamoo Eesusia, taamo chaanekapua:

—Eemea tetewamepua weeweruma tiarieme ya'yawichio, tísia e'raka yooraka tete-wamekopua ahpo yoorewachi mochikameo, tísia ahpo utewarieo saaeteka. ²⁶ Nape amochio eemea, ki wa'a erakoka mochimetepua Riosichi iyoriamea. Ohso kaawe eemea, aaata paamiratuame enenariamea, eemekamera yorakiamera enemeripua aaata aamo ahpoo, kihta aamo weruma uuka. ²⁷ Eemea amochio epeche weruma enenariamea, yorakiamera enemeripua. ²⁸ Wa'a teeremeripua, neeeai Tijoe Tijoetukameai ki no'okamera yorakepuawichio, eenakamenia. Neeea Tijoe Tijoetukamea, ohsotia aamokamera yorakemia eenakamenia, ahkasioi no'o ahjarioi nehjimia, mukiwachisi, ki ookapi ti'tijowichioopua, pejana nateteteka kokosapuameopua, tatakoririawichioo.

Eesusia, ooka ki mamachiriame yachapatena
(*Marako 10:46-52; Ruuka 18:35-43*)

²⁹ Taamo Eriko o'inia puuyatioio, ki ookapi Eesusi ahjama e'enatiapua. ³⁰ Pooechi nokisinioio, ooka ki mamachiriame tetewitiapua pooesuwe mochikame. Puuua wa'ami taamo u'matopoio, Eesusi sisinamukapua, wa'ami ihtoame inamukapa. Puuua chaachapakapua:

—¡Muuu ehkoriaami Raawitaruchi eenameee! ¡Taamo tesiwe e'resa pahchuu, tísia tesiwa erakoka chaachapame teemeaaa!

³¹ Waikao ookapi wa'a nokisiamea taamo ahjamao, ihchi mochinuriaipua pu'kao ta'omaka. Nape aapoeo ohsotia epeche weeru sisinamukapua Eesusio, chaachapaka:

—¡Paamíraaa, Raawítaru ehkoriaamichi eenámeee, Taamo tesiwa e'resa pahchúuu!

³² Waikao Eesusia paaekapua weripakao, wa'a ikisaapua iinatukekapua pu'kao:

—¿Ihtana aamo yorajerani eemea?

³³ Waikao ki mamachitiamea, muuenati naewakaopua wa'asio, chaachapakapua:

—Paamira, taamo ki mamachiria sautejerani teemea.

³⁴ Waikao Eesusia tesiwa e'repakapua pu'kao, puichi seekarepakao, sautekapua pu'kao. Ikanati kaawe ma'chiriame itipitekapua. Waikaopu ki mamachiriame sautetiameai wa'a, Eesusi ahjama nokisikapua tiame siimpaniachi.

21

Eesusia Eerusareni pakina
(*Marako 11:1-11; Ruuka 19:28-40; Waani 12:12-19*)

¹ Eerusareni ke'chu asinioio, Wepaje tewaniachi ajasitioopua Ooriwo roomosachi mo'moenakao, Eesusia ooka ahpo masitera uhjurakapua chaaneka:

² —Eemea pao siimpamitiapua, ma'chiachi mochiwachi. Wa'a teimeri eemea piiripi uuru ye'ira, oowira taanaeme. Pu'ka uuru taanarao o'yaeka chuhkuao, na'sonasa no'o u'yepapuapua. ³ Aaata aamo wa'inesoo, chaanepuapua pu'kao, aamo Paamirae i'yetonuretiamekopua, ku'itapi, ehjepa upapo tuutiamekopua eenechio.

⁴ Ihji uuru upatiamea, ehkoriaami chanitiame pichiwa eneriapua, waikami Ehkoriaami Riosi cheeriaopua, ahpo nayewaturachioopua Iyoterichio. Eee cheeriaipua:

⁵ Siioni muuwari mochiwachio, chaanepuapua pu'kao:

“Ne'neo eemea aamo Yawichio;
tesiwa teetoka yasitoamepua uuru taanarachio.”

⁶ Puuu ooka Eesusi masitewaraa waikao, yooma wa'a noonowirepua waikao, Eesusi uhjurariachitia. ⁷ Ehjepao Eesusia pu'ka uuru taanara i'yepatiapua, wisasori ipeteka yaasetokapua. ⁸ Waikao muuwaeme puuyeka ajakamea uumatopuachio, wisasori ipetesiapua u'matomiachio. Wahjachi puuua, kuhsisawa ipekesiapua, u'matomiachio.

⁹ Waikao pahcha nokisiamea, pukamina nokisiamea tiamea, weeru chaachapasiapua siinasikao:

—¡Nee tetewísaaa, ehkoriaami Raawi yawichichi o'inia enamériiii! ¡Te'ta kaaweruma Yawichi Riosichi eenámeee! —chaachapaka siinakosiapua simipakao.

¹⁰ Eesusi Eerusareni pakisoopa, yooma weeru noonowikapua muuwari mochiwachio, ihjia chaachapakapua:

—¿Aatana ihjia naaju?

¹¹ Eesusi ahjama nokisiamea chaachapakapua:

—Eesusi ihjia, Riosi Apoe nayewatura, Nasare ohjoeme tijoe, Arirea weeechi.

Eesusio i'isaeri tiopa piipateria

(*Marako 11:15-19; Ruuka 19:45-48; Waani 2:13-22*)

¹² Eerusareni enasaapa Eesusia, i'isaeri tiopachi eenaka yooma puuyanakapua wa'a nehjameo, yooma tarayameopua tiame. Meesa toomi naakuriwaniachiopua tiameo, yooma yakana ihpapasekapua, kooro nehjiwaopua korokariraopua tiamé. ¹³ Eesusia chaanekaopua pu'kao:

—Ehkoriaami Iyoterichio no'o Noonoa, chiiamepua: “No'o kariwao, no'oché ahjama nayewapuawichio netetiamepua”; nape eemea ichikuame teesowara enepaterepua.

¹⁴ Wa'a i'isaeri tiopachio, ookapi ti'tijoe ooweru tiame Eesusi naaeparepua, ki mamachiriame, chookopari kokoriame tiamé, puuuu Eesusie ahpo sautemichio e'enariapua wa'ao. Waikao Eesusia, yooma sautekapua pu'kao. ¹⁵ Nape wa'a i'isaeri pa'pamiratuamea, Eesusi ki maaepori iintokopao, kukuchiopua eee chaachapaka siinako chaachapachaniopua tiopachio: “¡Ee, taamo newipateri Eesusiii, ehkoriaami Raawitaru yawichi o'inia eename oochiwaraaa!”, tísia nenekakapu pa'pamiratuamea. ¹⁶ Wa'a ijikikaopua, chaanekapua Eesusio:

—¿Ki inamuame muuuu kukuchioi ihtana aamo chaachapachanio?

—Eje'e, inamuamenia —nehjiaka Eesusia—. ¿Naakona ki iyonamekosa eemea, Ehkoriaami Iyoterichi chiiio, i'ka kukuchichitia teereniame, nayewaka chanitiameo, eee chiiachio?:

Ahkasi kukuchiai, nu'nunti chiiameai pehji,

aamo kaawe chaachapamapua.

¹⁷ Wa'a chaanesopa Eesusio pu'kao, uumatotiapua waikao Wetania mochiwachi. Wa'a ajasisaapa, wa'a che'repatiapua waikao.

Eesusi chuuna kuuu wakipateria

(*Marako 11:12-14, 20-26*)

¹⁸ Piario eenechi Eerusarenite e'enapanioio, Eesusia chorowapariaipua. ¹⁹ Puuuu, chuuna tetewikapao pooechiami u'matoaiopua, ahseka ne'nekaipua, taakaekoipu e'raka. Nape puuuu ki taakaeme eneriapua, saawarache weeriamé. Wa'a tiioa pu'kao Eesusia, chaanekapua pu'kao:

—¡Kiisi taakemeri muuuu wa'asio!

Waikaopu chuuna saawaraa, ikanati waaropakapua. ²⁰ Waikao teemea ikanati wa'a iikopa pu'ka chuunao, iinatukekapua Eesusio:

—¿Achinikai ikanati wakiparepu?

²¹ Eesusia taamo nehjiakapua:

—Neeea pu'ka chuuna wakipatekane, itapiti ki kaaweruma iinueriopa, ki toayame taakemichioo. Pichiwa chiiame neea i'kao: Wa'achitia eemeai, aamo pichiwa Riosichi paparaka no'o itasoo, ihta itapiti ki kaaweruma amochi iinuemeo, pujime tiiamemua amochio, Riosi utewariraeo, kaaweruma taakiame aamo enemichioopua, Riosiwichio. A'chitia kehchumaoi aamo eerina tiiopua Riosiwichio aamo taakemiaopua, i'ka kaawi kehchumakooi, kajuyamenia aamo puhjenekao, aamo i'ka kaawi chaanekooio: “Waami pa'wechi wichime”, wa'a iintotekaoio, kajumania. ²² Yooma ihtaoi amochi eina tiiame

Riosichi paparaka aamo puhjenurewa itanesoo, aamo ahsieme puhjetiamе itipimamua amochio.

Aatana nuurewachi iintoria Eesusi
(Marako 11:27-33; Ruuka 20:1-8)

²³ Ajasisaapa Eerusareni taamo siimpachio, Eesusia i'isaeri tiopachi pakikapua wa'ao. Wa'a yooremina masitioio Eesusio, neeserosi pa'pamuratuamea Eesusi naaepakapua, puuu Uurio o'ochetiamechitia uuniame tiame. Puuuu iinatukekapua Eesusio:

—¿Aatana nuurewachi ihsina muuuu i'kao? ¿Aatana aamo ki'yakamepua i'ka aamo iintomichioo?

²⁴ Eesusia nehjiakapua pu'kao:

—Nape nee aamo iinatuketao pahchao. Pu'ka kaawe aamo nehjiasoo, aamo nehjiama neeeai waikao, aamo iinatukiao. ²⁵ ¿Aatanakamera iintokame Waani uhjuraka paatomi-chioo, Riosikosa puuuu, aaata ti'tijoerikosaoi?

Waikao ihchi ahpo nayewekaopua, chaachapariapua:

—Riosiko tuusoopua taamoo, taamo chaanemapua: “¿Achinikai ki pu'ka pichikeka eeme waikao?” ²⁶ Aaata ti'tijoerioiopua ka'chi iika uhjurario chaachapamete teemea, pu'ka yooma ti'tjoeria Waanio, Riosi nayewaturamekoo, erakoamekopua pu'kao. Wa'a tiiachio, maapori tiamepua taamowichioo, tamochi nenekamiopa puuuu.

²⁷ Wa'a erakoamekapaopua, chaachapaka nehjiakapua Eesusio:

—Kiisi nane'riame teemea pu'kao.

Waikao Eesusia chaanekapua pu'kao:

—Wa'a teesoo neeeai ki chanimapua, aatana no'o nuurekamekopua, yooma i'ka no'o ihsimichioo.

Ooka tatanachi wa'achitaka nayewatiame

²⁸ Eesusia iinatukekapua waikao i'isaeri pa'pamuratuameo:

—Ehsoo, ¿ihtana chaachapata eeme i'ka wa'achitarichi no'o aamo nayewamiao? Piiripi tijoea ooka tatanareriataipua. Ihji noonora chaaneriataipua piiripi ahpo taanao: “Taamo panijuwari eechichi siimitia tekipanamia.” ²⁹ Ihji taanaraa nehjiariatapua ahpo noonoo: “Ki siminarenia tekipanamia”, cheeriataipua. Nape wa'a cheekaipua simiriatapua. ³⁰ Ehjepao piire ahpo taanao wa'achi chaaneriataipua. Ihjia nehjiari-ataipua: “Siimania.” Nape wa'a cheekaio, kiisi simiriatapua. ³¹ Ehsoo no'o tuuyemitiao, ¿aatanakamerapu ihji ooka tatanaraa, kaawe noonoikamepua ahpo noonochio?

—Pahcha simiyamera, ki siimo tuusa simikamera —chaachapakapua i'isaeri pa'pamuratuamea.

Waikao Eesusia, chaanekapua pu'kao:

—Eemea pu'ka pahchachitia te'teriamepua, ki e'weka mochikamekapa te'pa kah-tiame no'o Noonoo. Kiisi wehchi wichimeri ihji no'o chiiaa: Rooma yawichiwichio ko'koparoamea, ooweru suwepori nokayamea tiame, i'kao ki Riosi ye'karichi muimeri enesoo, eemea epeche ki muimeripua. ³² Eemea Waani Paatorio, Riosi kaaweruma tuuyewari aamo masitemia eenarioio, kiisi pichikere eemea pu'kao, nape yooma Rooma kahtiame yawichiwichio koparoamea, suwepori tekipanamea tiame oowerua, pichikerepua pu'kao, Waani chiiao; puuu koparoamea, suwepori tekipanamea tiame, pichikekamekapaopua Waani chiiao, ahpo ki kaawe nokaria cheriwejerarepua no'o Noonoo te'pa kahtiameo. Nape eemea pu'ka no'o Noonoo cheriwetiame tetewikaio, kiisi sewina erapakame eemea kaawerumachio, Waani Paatori cheeria pichikekaopua.

Panijuwari wa'achitarichi nayewatiame

(Marako 12:1-12; Ruuka 20:9-19)

³³ Eesusia kajusaapa pu'ka ooka tatanachi simiyame nayewakao, piirechi wa'achitari o'inekapua nayewakao. Puuuu pu'ka wa'achitarichio cheekapua:

—Aaata tijoea, panijuwari echariataipua. Echisaapua, ko'reteriataipua pu'kao, wa'a ikisaapa, satuneropuachi neteriataipua tiameo. Wa'a iintosaapua, kai waapisi weeriamе

ne'nesori neteriataipua wa'a werika inatepuawichioopua yomachi ma'chiachi echitiachio.

'Wa'a ikisaopua tiameo, ti'tijoe tekipanameri takewariataipua. Yooma wa'a iintosaa-pua waikao, wahka simiriataipua mehka, seenu weechi. ³⁴ I'ipaniachi asisooopua, aaata uhjurariataipua waikao ooka ahpo seekaraeka kahtia, ne'nemichioopua pu'kao, kehkina ahpo yowiria i'ipatiameo. ³⁵ Nape eechi neesetoka toitiamea wepiriatapua pu'kao, piireo me'yariatapua, piirechi pehjiio wa'api pasipuka kahsinariatapua mo'orao. ³⁶ Ehjepao teekoraa eenechi uhjurariatapua epeche weeka, nape pu'kaoi, wa'achi yoorariatapua tiame.

³⁷ Neipaopua wa'asio, ahpo taana uhjurariataipua waikao: "Pu'kao no'o taanakopao yooremakoipua", e'raka. ³⁸ Nape ihji tekipanamea pu'ka taanarakopao pu'kao, ahpo chaachapariatapua: "Ihji tijoea, taamo teeko taanarapua, ihjipua, yooma ahpo noono iinuekao, yooma ahjama itipimeria; meritaria pu'kao, teeme yooma ahjama itipipuawichioopua noonora iinuekao." ³⁹ Wa'a erakosaapua, chapisa me'yariatapua pu'kao.

⁴⁰ Waikao Eesusia iinatukekapua pu'kao:

—Eemea i'ka noonowiriawichioo, ¿ihtana iintomio maaena eemea teekora enasaa, pu'ka tekipanameo?

⁴¹ Waikao aapoeo nehjiakapua Eesusio:

—Kiisi cheriwemapua pu'kao, tísia na'ara noonoikamekopa. Wa'a iintosaapa teekoraa, piirechi ajawamapua ahpo eechichio, ahsieme nehjame ahpo i'ipariaopua ahpo teeko-chio.

⁴² Waikao Eesusia chaanekapua pu'kao:

—¿Ki iyonakame eemea Ehkoriaami Iyoteri chiiio, eee chiiame?:

Puuu tehte ahjae karitaniame ki nakitiameo,
epeche te'ta nateyame enepakamepua, te'ta kaari naawarachi yachaniamechitia.
I'ka wa'a tiame iintokamea apoe Paamirapua,
wa'a tiiachipa tísia peenia e'riame teemea pu'kao.

⁴³ Pukaepa aamo chaanenania aamoo, pu'ka no'o Noonoe aamo kiaretiaopua u'yepuame eemea, pu'ka ahpo chiiia ye'karichi simiyame masitepuameopua ti'tijoerio, ki kaawe noonowiriopua neesetokao. Pukaepa wahjachi ti'tijoeri kiameripua pu'kao, te'ta ka'karumara, kaawe taaketiamera ahpowichioo, pichiwa paparameopua apochio, te'ta iyorika mochitoame. ⁴⁴ Nape aaata no'o Noonoe ahpo karitachi naawarachi yahcheria tehtechi motochikamea, pihtumeri puuua. Puuu tehte aaatachi wichisaa, piwiame pihtunamapua pu'kao.

⁴⁵ Puuu ne'neserosi pa'pamiratuamea, i'ka chiiia keepusaapua, nane'reriapua Eesusio, ahpokamera nayewaka chiio. ⁴⁶ Pukaepa chapimo o'rariaipua Eesusio, nape wa'atia toakapua majawiapa ti'tijoerio, pu'ka ti'tijoeo ooweruopua tiameo, Riosi nayewatura erakoamekopa Eesusio.

22

Nenewiwa pahkotawa wa'achitarichi nayewatiame

¹ Eesusia eenechi wa'achitarichi nayewekao, chaanekapua pu'ka keepuameo:

² —Riosi ye'karia naatika tiamepua, aaata yawichi ahpo taana nenewiwawichio, pahkotakameka tiamepua. ³ Ihjia ahpo ta'pechi weweripateriao, yooma ti'tijoe ooweru tiameo, aaata ahpo paajutenariakamera paajutenureriataipua, nape paajute-tiamea, kiisi aaata e'enareriataipua. ⁴ Waikao wahjachi ahpo weweripateriapechi uhjurariatapua tiame, eenechi paajutemichioopua aaata wahjachi. I'kao chaanesa uhjurariatapua: "Chaanemitiapua ti'tijoeri paajutekao: No'o teekoa, kooame wasikame weerotiapua wa'asi. Wakasi wi'wiwame pasuriapu ko'isa, aamo paajutiapu, wa'a siimpaka ko'komichio, ahpo nenewiwa pahkotaniachioopua." ⁵ Nape puuu paajute-tiamea tiameo, kiisi e'enariatapua aaataoi. Nape puuua ookapio, ahpo wasachi ne'nemia siimpariatapua; wahjachia ookapi, ahpo tehkiwachi uupariatapua ohso kaawe.

⁶ Wahjachi pehja, yawichi uhjurario, chapisa wepika ko'yariatapua pu'kao. ⁷ Waikao yawichia tisia nekakao, ahpo soontarowa uhjurariatapua waikao, pu'ka ti'tijoe ko'yameo, ko'imichio; wa'a ikisaopua yooma ko'isaopua wa'a mochirachio, kosinureriatapua pu'kao. ⁸ Waikao yawichia, chaaneriataapua ahpo weweripateriao: “Yooma yoratiame iinuemia iinuemeko nenewipuameopa, nape pu'ka ki e'nakameopua te'ta paajute-tiaio, kiisi reesise mania pu'kao, no'o neewiwa pahkochi muimichio. ⁹ Ohso kaawe eemea, ahkaii pooechiami ajapasikao, aataoi paajutepuapua”, cheeriatapu yawichia. ¹⁰ Waikaopu yawichi weweripateriiaa, wa'a noonowiriataapua waikao, yooma aataoi paajuteriatapua waikao, ka'karuma ti'tijoeri ki ka'karumaoipua tiame. Waikao yooma aata paajutetia e'enakamea, apoche puuua pochiriataapua nenewiwachio.

¹¹ 'Ehjepao Yawichia wa'a eenaka ne'niania yoorekoo, aata tijoechi ne'neka itipiriataapua, pu'kao ki nenewiniachi wakirataniame chuhchaka eenariopa. ¹² Pu'kao chaaneriataapua: “¿Achini ihsika pakikamua i'wasio, ki nenewiwachi enapaniame wakiraekai?” Nape puuua kihta nehjiaka ihchi itipiriataapua. ¹³ Waikao yawichia chaaneriataapua wa'a neesetowao ko'kopuachio: “Purimitia pu'ka tijoeo sekachi tonochi tiame, wa'a ikisa ma'chi ipamitiapua pu'kaopu tukapachi ki ma'chiachi, wa'ao te'ta naarakoniachi; wa'ao tahpitika chaniwachi taameraopua ki'sukao.” ¹⁴ Riosi ye'karichi muimichio paajute-tiamea, ki ookapipu, nape wa'a muimichio uutamea, paikapi wa'apipua, piipakame wakiraemeche.

*Yawichiwichio koparoaniame iinatukewa
(Marako 12:13-17; Ruuka 20:20-26)*

¹⁵ Pa'pariseroa, neipa apochi utewaeme nayeweretia Eesusie, puu pa'pariseroa Eesusi ahpo chapimia kateweriapua. Puu pa'pariseroa, itapiti iinatukemo o'rariaipua Eesusio, Eesusi nehjarichi chapinariapua pu'kao, ahjae wenejipuameopua. ¹⁶ Wa'a chaachapasaapua ahpominakamera te'tiameopua, aata ti'tijoe uhjurariapua Eerore yawichichi te'teriame ahjama, Eesusio chaanemichioopua:

—Masitari, nane'rena teemea aamoo tisia pichiware chiiamekopua, pichiwa te'ta Riosichi simiyame taamo masitiamekopua aamoo, aataoipua napati wa'achitia tete-wamekopua, ki aata epeche werumaka tiame tetewika. ¹⁷ Wa'a tiopua aamoo, taamo tuuyemitiapua, ¿kaawe ohjoare nateteniapua Rooma ohjoeme yawichiwichioopua, Sersa tewaniamepua?

¹⁸ Nape Eesusia nane'riapa pu'ka erakoao, ahpo itapitichi wichijeraka chaachapopao, chaanekapua pu'kao:

—Wihkuame eemea. ¿Achinikai itapiti chairachi no'o wichitenare eemea? ¹⁹ Ehsoo, no'o ki'yaopua piiripi toomi yawichi koparao.

Eesusia u'yepatiaapa pu'kao ne'nesaa, ²⁰ iinatukekapua pu'kao:

—¿Aatanajupu ihji toomichi kahtiame nanariraa, aatanapu tewaraapua tiame i'ka toomichi iyotetiame?

²¹ Apoeo chaachapakapua:

—Seresa yawichi —chaachapakapua.

Waikao Eesusia chaanekapua pu'kao:

—Wa'a teeso pu'ka yawichio, ahpo kiajerakamera kiapuapua, toomikamera; Riosio ahpo kiajerakamera kiapuapua, iyoriwakamera.

²² Waikaopua Eesusio wa'a tiame inamukapaopua, tisia inatamekoopua, tahpitika erapakaopua, nonorakapua wa'asi.

*Eenechi ahjaniamechi simiyame iinatukewa
(Marako 12:18-27; Ruuka 20:27-40)*

²³ Pu'ka taawechi wa'apioi, ookapi saruseo ti'tijoe wa'a e'enakaipua Eesusi ne'nemia, ki'tio tuuyamekapua eenechi ahjaniameo. Ihja i'ka iinatukekapua Eesusio chaachapaka:

²⁴ —Masitari, ehkoriaami nuurarichio, Moisea cheeriaipua: Aata tijoe pa'chira neewikai ki taanaeka mukisoo, wa'api poonira ahjama neewinuriamepua, pa'chi uupira, ahpo tatanao ahpo pa'chi tatanarachitia enemichio. ²⁵ Wee, aamo tuuyemane aachin teeriaopua aatao i'wao taamo mochiwachio. Piie taaweo, oowisani ahpo poponiemea, pahcha simiyame pa'chiraa, neewisache wa'atia mukuriataipua ki tatanataka. ²⁶ Wa'achi ijikiriataipua wahjachi poponiraai, ahpo pa'chi uupira ahjama nenewikaméa, wa'atia ki tatanataka yooma pipiripi wahjipariataipua, ahkasi yooma oowisanisi kajuka, kiisi tatanataka wahjipakao. ²⁷ Yooma i'ka wahjipasoo, oowitiameai mukuriataipua waikao. ²⁸ Wee, ihji oowitiamea, yooma pu'ka oowisani ahjama neewikame enesaa, ¿aatanakamerapu te'ta kuunaraa i'ka oowitiameo, i'ka oowisani ahpo poponieme ahjama nenewikamea, pichiwa enesoo eenechi ahjapuameo?

²⁹ Waikao Eesusia nehjiakapua:

—Eemea sewina chaachapanipua, kiisi machiyapa eemea Ehkoriaami Iyoterichi chiiao, ki machiyapa tiameo, Riosi utewarario. ³⁰ ¿Ki nane'riamekosaa eemea wahjipakameo, eenechi ahjarichio, kiteremerikopua nenewiniameo? Wa'a eenechi ahjatiachio, ti'tijoea oowerua tiame, Riosi ku'kuira tewekachi ohjoemeka te'teremeripua. ³¹ Nape pu'ka eenechi ahjaniamечи naewaniachio, ¿ki iyonakamekosa eemea pu'ka Ehkoriaami Iyoteri chiiao? Riosia eee cheeriaipua: ³² “Nee puuu Apoea, Aurani Riosiwaraa, Ihsa Riosiwaraa tiame, Aakowopua tiame Riosiwaraa wa'achi.” Riosio pu'ka Riosiwarako tuuyoiopua pehjo, wahjipakame eneriaipua wa'asio. Riosia wa'a cheekao, simitiameko tuukamepua ahjaniamеo, nape ki weechi weerewa weerewaeka. Wa'a teeresoo ki aamo chaachapachitia tiame puuuu, wahjipatioo ki eenechi ahjaniamеko tuuyao.

³³ Wa'a tiame inamukapa yooma wa'a napawikamea, ma'chiame chiipua Eesusio, tisia peenia tiame chiipao, ki teesa pu'sereka inamukapua waikao.

*Moise kiaretia nuuraria, aachin tiamerakopu te'ta nateyameraa
(Marako 12:28-34)*

³⁴ Waikao parisero ti'tijoea nane'riapa saruseo ti'tijoeo, newitioriopua Eesusio, ahpo poanapuka teesa, katewariapua ihtanachi chapipuameopua Eesusio. ³⁵ Wa'a ahpo katewesaapua, aata te'ta peeniamera Moise nuurari, uhjurariapua waikao Eesusi iinatukemichio:

³⁶ —Masitari, yooma puuu Moise Riosie kiaretiaa nuurari, ¿aachin tiamerajuarepu epeche nateyameraa?

³⁷ Eesusia nehjiakapua pu'kao:

—Epeche nateyameraa, ihjipua: “Aamo Paamira Riosio, yomatiame aamo iikae nakipuapua, yomatiame aamo e'rae iikachi, yomatiame aamo inatarie.” ³⁸ Puuupua epeche nateyameraa, te'ta weruma te'terepuamea. ³⁹ Ookachi simiyamea nuurari, ihjipua tiameo: “Aamo piirechiopua, aamo wa'apichitia nakipuapua tiame.” ⁴⁰ Yooma Riosi nuuraria Moiseo, ahpo naewaturachioopua tiameo, ihji ooka nuurari nokipua ahsepari teereniamepua yorapuameo.

*¿Aatanachi mächenakamepu Riosie Weratiame?
(Marako 12:35-37; Ruuka 20:41-44)*

⁴¹ Pu'ka nehjiasapa, iiweta wa'a mochikopua pehjo, iinatukekapua pariseroo:

⁴² —¿Ihtana erakoame eemea, Riosie Weratiameo? ¿Aatana ojochiwarachi eenameko maaena eemea pu'kao?

Waikao pa'pariseroa nehjiakapua:

—Raawitaru —chaachapakapua.

⁴³ Waikao Eesusia chaanekapua:

—Wa'a teesoo, ¿aatia tiiachipa Raawitaruai ahpo Paamira teewarepua Riosie Weratiameo, Riosie ahpo iyoteteniaio? Ehkoriaami Raawitarua ahpo Iyoterichio, eee cheerepua:

⁴⁴ Te'ta no'o Paamiraa, chaanekapua no'o Paamira Weratiameo:

“No'o ahjamina yasipamitia muuuu,

ahkasi no'oo, yooma aamo seepurawao,
aamo taratere toapachisi.”

⁴⁵ Wa'a cheekame enesoo Raawitaruo ehkoriaamio, ¿achini teeka Raawichi eename enetapu Riosie Weratiamea, Raawitaru wa'apioi ahpo Paamira teewakamekoopua pu'kao?

⁴⁶ I'ka wa'a chiia Eesusio, aataai pa'pamuratuame wa'a keepuamea, ka'chi iika nehjiame erakokapua. Waika taawechi o'inia wa'anao, aataai ki iinatukeme erakoapua Eesusio.

23

Eesusia ki kaawe nokayo tuunapua pa'pariseroo
(*Marako 12:38-40; Ruuka 11:37-54; 20:45-47*)

¹ Neipa i'kao Eesusia chaanekapua ahpo masitia ti'tijoeriopua, taamo ahpo masit-eraopua tiame:

² —Iyoteri ti'tijoea, parisero ti'tijoea tiame, Moisetaru nuurari neesetora enepakamepua. ³ Wa'a iikamekopa pu'kao, pu'kakamera e'weka mochitopua, Moisetaru nuurarichi simiyame nokisika, nape kihta aampachi na'roetiameo nokisipuapua, pu'ka ahpo na'roeriopua, pu'ka aapoe ahpo na'roeriaopua, aapoe wa'apioi ki ajasepa yoorakao.

⁴ Tahpitika pehtieme tiamekoopua yorajerawa, aataoi ki chewame tiameopua yoorakao; Aapoeo sutueoi ki ihchepame erakoamekopua pukachio yorapuaichio, tísia pehtiemekopaopua pu'kao yorapuao. ⁵ Yooma ihji i'ka yooraa, ahpokamera kaawe tetewipuawichio nokayamepua, weeweruma iyotetiame Ehkoriaami Iyoteri e'wewa chiia, kutachi chuhchaka ohjowa pu'seriamepua, ramakachi tiame. Ihjia tiameo, ahpo wisasoriwa suuwerachio, itapiti peenia tiame chucheraeme ohjoamepua. ⁶ Pahkochi koi'rachioi epeche kaaweruma yasirachi mochinariamepua puuua, napawikarichioi tiame epeche peenia yoratiamechi momochinariamepua tiame. ⁷ Ihjia wahka ahpo natepaniachioi poowechio, kaawe ahpo yooreka teepotajeramepua masitari teewaka.

⁸ 'Nape eemea te'ta yoorekao, aataoi ki masitari tewapuapua, yooma eemea Riosichikamera aamo poponiemekapaopua, te'ta pichiware Masitari iinuemekapa, pi-iripi wa'api, Riosie Weratiame Eesusi. ⁹ Ka'te aawataoi aamo noono teewamitiapua eemea i'ka weechi mochikameo, te'ta iyoriwa yoorekaopua; te'ta aamo Noonoa, te'ta te'pa kahtiamerapua tewekachi, káii waapisi te'pa. ¹⁰ Eemea aawataoi ki aamo ne'netosiamewapuapua, i'ka weechi mochikameo, neechekopua Riosie Weratiamea, aamo ne'netesiamewa aachin teeka aamo teetomiachio. ¹¹ Amochio eemea, epeche weruma tiameraa amochio, apoe inisiamewapuapua itapiti aamo yorakewao. ¹² Puuu ahpo wa'api werumatamea, yooma tesiwa erapatepuamekaitepua; nape ki ahpo weruma uuyameraa, puuukamera werumatapuaitepua.

¹³ '¡Ai eeme iyoteri ti'tijoea, parisero ti'tijoeopua tiame, kiisi ahjachi kaawe simiyamechi chaachapamepua! Eemea wa'a chaachapakao, aamo wa'api yeetepamepua Riosi ye'karichi muipua. Eemea ki muinarepua muiyao, nape kiisioi ki toinariamepua eemea aamo piirechio, Riosi ye'karichi muimichio.

¹⁴ '¡Ai eeme iyoteri ti'tijoea, parisero ti'tijoeapua tiame, kiiisíoi aamo inata chaachapame eemea! Eemea, ooweru kukunara kariwara u'yamepua. Eemea tiameo, ti'tijoeo kaawe aamo tetewipuawichio, ki e'nekuma ni'ochame eemea. Eemea wa'a aamo nokariawichio, tísia kokosa yorapuame eemea Riosieo.

¹⁵ '¡Ai eeme iyoteri ti'tijoea parisero ti'tijoea tiame, ki kaaweruma inatameai chaachapame eemea! Ahkai ohjopamepua weechiamio pa'wechiopua tiame, ahpo na'naritomeri i'yakaopua amochitia nokayame enepámichio. Wa'a nokaka eemea aamo te'ta kokosa aiwapuame epechetame eemea.

¹⁶ '¡Ai eeme! ¡Ki mamachiriameai eemea, aata piirechi ki ma'chiriame neesetoka panitonariame eemea! Eemea chaachapamepua aatao: “Aata tiopae pichiwata ahpo iintomio, kihta nateyo tuuyame eemea; nape tiopachi maaniamee o'ro ahpo

pichiwasoo, tísia nateyameko tuuyame eemea.” ¹⁷ ¡Kiisi ijinatame eemea! ¡Kisikoi mamachiriame eemea! ¿Ki tiopachi upatiamekapapu o'roa, epeche nateyame enepakamepu? ¹⁸ Eemea tiameo, chaachapamepua: “Riosi tepawetiamechi natewataka iintomo tuuniamea, ki nateyameko tuuna eemea; nape wa'a oowewa towatiamechi aaata ahpo iintomo tuuya pichiwasoo, nateyameko tuuyame eemea.” ¹⁹ ¡Kiisi mamachiriame! ¿Ihtanakamera epeche nateyamera maaena eemea, Riosi tepawetiachi toatiamera oowewari, naatikosaoi, Riosi tepawekamera? ¿Ki puuu oowewaria epeche nateyamepua, Riosi tepawechi toatiamekapa? ²⁰ Riosi tepawetiae ahpo iintomo natewatamea, ki Riosi tepawetiachiche nayewaka chiiatepua. Yooma wa'a maaniame to'wetiamечи ahpo natewatai chiiamepua. ²¹ Puuu Riosi tiopachi ahpo nateyataka ahpo iintomochamea, ki tiopachiche ahpo natewataka chii ai chiiamekaitepua, Riosie ahpo natewatai chiiamepua, Riosiai wa'a yooremina kahtiamekopua tiopachio. ²² Tewekachi ahpo natewataka itapiti iintomo tuuyamea, Riosi yasirachi ahpo natewatai chiiamepua tiameo, wa'a ikisaopua tiame, wa'a Riosi yasirachi kahtiamelopua tiame, Apoe Riosichi.

²³ ¡Ai eeme iyoteri ti'tijoea, parisero ti'tijoea tiame, kiisi aamo erakoa chaachapame eemea! Eemea oosa marikio, piiripi poanatakiamеai, Riosiwichioo, yooma itapiti echitiame pahchiraopua, meenta pahchirachitiaopua, aanisioipua pahchiraoui, koomino pahchiraoipua tiameoio, ki e'waka mochitoame eemea epeche nateyameopua Riosi nuurario, i'ka te'ta kaaweruma masiteniamеchitiaopua: tísia kaaweruma eneniame ahpo wahjachiopua, tesiwewa e'reniame aaata, te'ta Riosi nuurari iyorika yasitoniamе. I'kakamera yooraka mochimete eemea aamo wahjawichioo, kiisi wahjiame teewetoka. ²⁴ ¡Eemea ki mamachiriameai, aaata neesetonariame eemea! Eemea ti'tijoeio, ihta nu'uti ki kaawe tiamekoi tísia teripo chaachapamepua; nape eemea wa'a chaachapao, epeche ki nu'uti ki kaawe nokayame eemea, Riosiwichioo.

²⁵ ¡Ai eeme iyoteri ti'tijoea, parisero ti'tijoea tiame, ki ahpo masitia nokayame! Eemea pehtori tísia ohchorewaemeka te'tiamepua. Aampache aamo papakoame eemea, nape aamo yooreminao tísia ohchorewaeme itipitekaopua, aamo ki kaawe nokaka ichikoriaeo, eemea tiameo, aamo chewichio tahpitika erakoamepua yooma ihta itapitichio. ²⁶ Eeme pa'pariseroa, kiisi mamachiriame ti'tijoe: aamo yooreminakamera papakopapua pahchao, wa'atia ma'chioi papakotiame itipimapua. Wa'a tiame papakotiame enesaa eemea, yooma aamo yoorai ka'karuma enemapua waikao.

²⁷ ¡Ai eeme iyoteri ti'tijoe, parisero ti'tijoe tiame, sewina erakoi chaachapame eemea ki kaawerumachi! Eeme wahjipame toaniachika te'tiame eemea aamo yooreminao, ma'chio peenia yooraka tosawetiame, nape yooreminao, tahpitika tiamekaitepua pikameo, oowera tisiwa eiwepua tiame. ²⁸ Wa'a te'tiamekai yooreminao, ma'chio ka'karumaka te'tiamepua, nape aamo yooreminao pochikame kahtiaipua aamo wihkuariao, aamo na'arariaoipua tiame.

²⁹ ¡Ai eeme iyoteri ti'tijoea, parisero ti'tijoeapua tiame, kiisi kaaweruma erakoi wa'a chaachapame eemea! Eemea wahjipame wetemajira wejayamepua, aaata Riosi nayewatuame meritioopua, kaawe erakoamekapa. Wa'a te'tiameai eemea, tisiwa yoraretupua me'yakao chaachapamepua chaachapao, nape amochio ki wa'a erakoamekai. ³⁰ Ahkasioi eemea, chaachapamepua tiameo: “Teeme ehkoriami mochiriame enesaa, ki ku'imii teemea pu'ka Riosi nayewatura ko'yakao, pu'ka eerara wi'sutekao.” ³¹ Nape wa'a chaachapao eemea, pu'ka noonowiria Riosi ehkoriami nayewatura ko'yakame, pu'ka ojochiwarasisikameko tuuyamepua. ³² ¡Ki wa'achikosa nokayame eemeai, ehpiámikosaoi!

³³ ¡Eeme siinowi iikamepua! ¡Sayawe ti'tijoe! ¿Aamo newipamio maayame eemea Riosi aamo kokosamiachio, ki teesa tiame aiwapuameo? ³⁴ Pukaepa amochi uhjuremania, te'ta Riosichi simiyame nayewatura, te'ta ma'machiyamera masitekao, te'ta pepeneka ye'kamera, aamoo Riosichi oowe erapatemichio. Nape eemea pu'kaio, ko'imerapua tiame ookapio; wahjachi pu'kaopua tiameo, kurusichi chuhchaka ko'imerapua; epeche wahjachiopua pu'kao tiame, aamo napawikarichiamio, wepika

kokosa aiwatemeru eemea, yomachi mochiwachiami wa'achi nokimeripua naanaritoka. ³⁵ Yooma pu'ka aamo ehkoriami ki kaawe noonowiriawichioo, yooma aamo ki kaawe noonowiriawchioopua tiameo, te'ta kokosari iintomeri Riosia amochio. Yooma eemea Riosie kokosapuamepua, Riosi na'nayewatura ko'yakamekapa, ehkoriami Aaweri taawechisi o'iniaopua, ahkasi Sakaria Werekia taanara taawechisi, pu'kao eemea, naasipa Riosi iyoriwachi Riosi tepawetiachi ihsioopua. ³⁶ Neeea i'ka kokosari Riosi iintomerio, ki nu'uti pichiwa chiiamenia, kiisi wa'atia itipimeripua kii iintokao, yooma aamo ki kaawe nokayamechiopua.

Eesusia Eerusareniwichio nanaranipua
(Ruuka 13:34-35)

³⁷ '¡Ai muuu Eerusareni! ¡Muuu Riosi na'nayewaturao papaka ko'yakamea, aamokamera no'o uhjurekoipua, Riosi te'ta ka'karuma nayewaturaopua! ¡Kehkinasa aamo na'poanarekame neeea aamo tatanao, nu'nunti pipilochitia no'o masatere koominarekaopua, aaata toteri yeeyera ahpo tatana koominariachitia! Nape muuu Eerusarenia ohsotia aamo wa'inekamepua. ³⁸ Pukaepa wa'a te'terekamekapa eemea, aamo te'ta iyoriachi tiopaa, ooruchi itipimeripua. ³⁹ Aamo chaaniamenia tiameo, ki no'o tetewipuamekopua, ahkasi taawechi chaachapaniachio: “¡Nee, Riosi te'ta taamo Paamira Tijoetukamea, kaawechupena tamochi eename puuuapa!”

24

Eesusi Eerusareni tiopao ru'mimio tuuria
(Marako 13:1-2; Ruuka 21:5-6)

¹ Eesusi Eerusareni tiopachi machenaso nonoraka nokisinioiopa, teeme Eesusi masitewaraa tísia peenia tiame peeniatewetiamete tetewapa tiopa ka'kariwarao, chaachapasiai teemea:

—¡Néee! ¡Ne'neo achini yooraka tísia peeniatewetiamepu tiopaa!

² Nape Eesusia poanachi sewina tiame e'rapao, chaanekapua taamoo:

—Wa'a tiame tiiao ihjia, nape ihji wa'a tiame aamo tetewaa ehpe, meeriamahkaopua taawechio, kiisi raampata itipimiitepua tehte to'weraa. Yooma pihtuame itipimiitepua ru'mikao.

I'ka wehjoari kajuyachi naaniatiwa
(Marako 13:3-23; Ruuka 21:7-24; 17:22-24)

³ Wa'a muuwarichi puuyasaapua, Oorio roomosate e'enatiapua waikao. Teeme masiteraa wa'a yasipasoopua Eesusio, naaepaka iinatukekapua, piineri kahtioio:

—Paamiraa, wiitu i'isaeri tiopachi taamo cheeriao, ¿achinitio wa'a ikimeri puuuu? ¿Ihtana enetapua naania teerewaa, i'ka wehjoari kajuyachi aamo eenechi enamiachiopua?

⁴ Taamoo nehjiakapu Eesusia:

—Waika taawechiami mochikamea, yooma noochi paparakamea amochitia, tísia kaawe ahpo inatemetepua, ki aawata ahpo wisikuemichioopua. ⁵ Waika taawechiamio ki ookapi e'enerikopua: “Neeepua Apoe Riosie Weratiame”, chaachapame. Wa'a chaachapakao puuuu, ki ookapi ti'tjoeri wihkuemeripua, ti'tjioe, ooweru tiame. ⁶ Waika taawechiamio tiameo, ki nu'uti nasiwaniame inamupuamepua ahkai. Nape wa'a teetioopua pehjo, ki te'ta majapuamepua pehjo, ki te'ta kajuyachipua pehjo. ⁷ Piiripi ti'tjoeturia piirechi ti'tjoeturichi nasiwari mehtameripua. Piiripi yawichituwachi, piirechi yawichituniamechi nasiwasimeripua, ahpo soontarowae. Waika taawechiamio tísia toorewi aiwapuamepua, waikamio ihji wehjoari weechiamio tiame, ahkai ki muenati noonomeripua. ⁸ Nape yooma i'ka ikiyoioopua pehjo, pukeri o'icharichi enemapua tísia iinya tiame aiwapuachioopua, ki teesa kokosa tiame aiwapuachio.

⁹ 'Waika taawechiamio amochitia noochi paparakameopua, tísia nekamuchepuame puuuu, yomatiamie i'ka wehjoarichi mochikameopua; pu'kaopua chapisaoi tísia na'ara

kokosa yorapuamepua, ahkasioi merinarekaopua. ¹⁰ Wa'a yoraniapa puuu noochi paparama, ki ookapi noochi paparama toimeripua, ahpo noochi paparao. Waikaopua, noochi paparama nekamuchiamekapaopua, ki ookapi noriwi wenejimapua pu'kao. ¹¹ Waika taawechemiopua tiameo, ki ookapi Riosi nayewatuame puuyamapua, kiisi pichiwa chaachapame Riosi pichiwarirao, puuuu wa'a chaachapaka wihkuekao, ki ookapi ti'tijoe ooweru tiameo, sewina erapatemapua. ¹² Pu'ka taawechemioi, tísia muuweemapua tiameo, na'ara nokayameai, ahpo piirechi kaawe e'riameai, wekamapua ahpo piirechi kaawe e'riao. ¹³ Nape noochi wa'api teetokamea paparakao, kiisi sewina erapaka ahkasi kajuyachio, newipatepuamepua no'o Noonno Riosieo. ¹⁴ Ihji kaaweruma tuuyewari Riosi ye'karichi simiyamea, yomachi wehjoarichi tuuwitopuamepua, ke'chu wa'a ikinioiopua, yomatiamé i'ka wehjoarichi, nane'reka mochtitopuamichio; waika enemeri, i'ka wehjoari kajuyachio pu'ka wa'asio.

¹⁵ 'Ehkoriami Riosi nayewatura Raanieriai, itapiti eee tuuwame cheeriaipua iyotekao, wahka ihtorichio, itapiti tísia iinya tiame werapuamekopua Riosi te'ta iyoriwachio, tiopachio. (Aaata i'ka iyoteri iyonamea, Raanieri cheereria pu'ka iinya tiamechi simiyame iyotekao, ahkasi ikisopa nane'remapua pehjo, ihtanakoopua pu'ka iinya tiame ahpo iyonario.) ¹⁶ Waika wa'a tiame ikiyopaopua, pu'ka te'ta iinya tiame te'ta Riosi iyoriwachi yachatiamé naaniatiwariaopua, Urea mochikamea ti'tijoe, tísia majaka kaawichiami ujumeripapua waikao. ¹⁷ Te'pa karijampa ihsiamea, ka'te tekimitiapua itapiti ma'chipamiaopua ahpo petechio, ohso kaawe wa'atia toisa ujumameripua. ¹⁸ Ahpo wasawachi nokayameai tekipanakao, ki ahpo ta'pechio e'enametiioi teeremeripua, ahpo wisasoriwaoi ma'chipamiaopua. ¹⁹ ¡Ooweru petetiamea, kohja chiitiamea tiame pehjo, tísia tesiwa te'teremeripua waika taawechemio! ²⁰ Pu'ka taawechemio, yomatiamé ti'tijoei mochikamea, Riosichi itaka mochimeteopua, ki tuuroi enemichio pu'ka kajuyachi taawechemi ikinioiopua, resipuniamé taawechioiopua. ²¹ Waika taawechi aiwaniamio, ki teesa kokosa tiame aiwaniamé teeremerikopua, ihta taawechioi naayachisi o'inia, ka'chitia aiwatiamé chitiaopua, neipamioipua ki iintumeriopua wa'a ikiniaméopua aiwario. ²² Pu'ka aiwari ki ku'we teewetesoopua Riosio, ki aawata newimeriaipua, nape Riosia pu'ka aiwario, ahpo uuriachi ti'tijoe, ki tehpe teewetemeripua pu'ka, yooma ahpo uuriario, apochi newipateka.

²³ 'Pukaepa wahka ihtoriachi ahjaka mochtitoameopua, aamo chaaniamenia, aaata wa'amahka enasoo aamo chaanekao: ¡“Nee, i'wa kahti Riosie Weratiamea”!, ¡“Waamiami ihtonapua”!, aamo chaanesooiopua, ka'te pichikemitiamua pu'ka, wa'a chaachapao. ²⁴ Aamo mochikachio e'enamitepua aaata ki pichiwa chaachapame, Riosie Weratiame ahpo teewaka. E'enamitepua tiame, wisikuaka Riosi nayewatura ahpo teewaka, ki nu'unti peenia ihsiwa nokimeripua tiame, ahkasi Riosi uuriario wisikuemeripua. ²⁵ I'ka aamo tuuyamenia, kaawe aamo neesetoka mochtitomichio pu'ka, ke'chu enapoiopua pu'ka, ²⁶ aaata aamo chaanesoo: “Nee, Riosie Weratiamea, waami ihsiamepua ki tijoeekachi”, ka'te siimpamitiapua wa'ao; seenekachiooio aamo chaanesoopua aaatao: “Nee, waami kahtipua yooremina”, ka'te pichikemitiamua pu'ka. ²⁷ Ka'te pichikemitia pu'ka, no'o enameria yomatiamé ma'chiamé weechi tetewiniame enameripua, kuhjipari tahjepakamechitia, cherayachisi o'inia ahkasi ariyachisi. ²⁸ Yooma pu'ka wa'a tiame ikiwame no'o aamo chaaneriachitia teetooapua, kihta toiyame enemapua wa'asio, no'o enameriopua wa'asiopua, oonori ruhjiame tetewapachitia eemea, wa'a po'ipu mukukamea erakopapua.

Tijoe Tijoe tukame eenechi enameri

(Marako 13:24-37; Ruuka 21:25-33; 17:26-30, 34-36)

²⁹ 'Waika taawechemio, neipa te'ta tísia aiwari u'matosoopua, ikanati taa tuka-pasipamapua, meechaai choipameripua ahpo mechatajenao, so'poriai ruhjimeripua waikao tewekachi o'inia; ahkasi tewekachi ohjoeme nanaarame utewariraai, chachapia

noonoimapua majaka. ³⁰ Waikao te'pa tewekachio, no'o Tijoe Tijoetukame enameriopua wa'asi, tísia naaniateremeripua, tahpitika tiame. Waikao yomatiam weeechi ti'tijoeturi ki Riosichi paparakamea, naarakomapua chaachapakao: “¡Ai teemea, kiisiki ahjameripua!”, chaachapaka, no'o Tijoe Tijoetukameo ki nu'uti utewariego tajitoame, toomarichi weritoka no'o tekioio. ³¹ Waikao weeechi tekisaapania, no'o ku'iwari ki ku'ita chiame kusutenuramania ahpo turupucharío, yomachi weeechi inamumichiopua, ahpo yooma na'poupuamekoopua noochi upapuachio, yooma te'ta noochi paparakameopua, pu'kao yooma no'owichio uuriaopua, yomatiam i'ka wehjoarichi naomina ohjoemeopua.

³² 'Pahtemitia eemea, i'ka wauri echiwamechi simiyamechi nayewaniame, wa'achitarichio: Eemea i'ka wauri uuyoiopua sawatakao, nane'rema eemea amori asiyamekopapua paamunio. ³³ Wa'achitia teeka no'o enamiachi taawechiopua, yooma i'ka no'o cheeria tetewapa ikiwameo, nane'remapua no'o Tijoe Tijoetukameo, tísia waapi ihtoamekopua wa'asi, ahpo petechi pakiwachi weeriamechitiakopua wa'asi. ³⁴ Yooma ihji no'o aamo chaaneria ikipuameo, ikikache itipimapua, ke'chu wahjipoi i'ka no'o cheeria tetewikameopua, waika taawechiamio. ³⁵ Tewekaa weea tiame kiterepamapua, nape yomatiam ihji no'o aamo chaaneria, kiisi wa'atia itipimeripua, kiisi ikikao.

³⁶ 'I'ka wa'a tiame ikimeriopua keenakoo, aawataai ki nane'riamepua pu'kao, ihta taawechioi ikipuameo, tewekachi ohjoemeai Riosi ku'iwari, kiisi nane'riamepua, neeeai tijoehitia nane'rewao, apoeche nane'riamepua pu'kao, te'pa tewekachi kahtiamече no'o Noonoo.

³⁷ 'Ehkoriami Nooe taawechiamichitia ikitiamеka teeremeri no'o eenariwaa. ³⁸ Ke'chu i'ka weeechi si'riwa neeroiopua, natakeka mochitoriaipua tiameo, pu'ka taawechiami itapiti ta'iria pahkotaka, nenewiwa ta'iria pahkotaka tiame, ahkasi ehkoriami Nooeo, tisiwá ki nu'uti pawekakerachi pakiriochisi. ³⁹ Senawato yu'ki wawasora eenakaopua, yooma si'ripurepua. Wa'achitia no'o enamio taawechiopua, wa'achitia senawato enameripua; wa'a teeka enameri neee, nee Tijoe Tijoetukamea. ⁴⁰ Pu'ka taawechio, ooka nokayachio, piiripi wa'api apechunapuamepua. ⁴¹ Ooka ooweru nokayamea tusuka, piiripi apechunapuamepua, toaka piireo.

⁴² 'Pukaepa ki nane'riapa achinitio no'o enamerikopapua, no'o aamo Paamiraopua, ka'te kochika mochitomitia eemea no'o enamiao. ⁴³ Eemea inataka keepusaomua i'kao: Aaata kariwaemeraa, nane'riame enesaa ahpo ichikopua, ki kochika yasimii puuuu, te'ta taawechi ahpo ichikuepuachio. ⁴⁴ Pukaepa eemea ka'te kochika mochitomitia, i'ka no'o Tijoe Tijoetukame eenoio, neee, senawato enamerikaitenia.

*Kaaweruma seekaerewa, ki kaaweruma seekaerewa tiame
(Ruuka 12:41-48)*

⁴⁵ Wa'a cheesaapua Eesusia, eee taamo chaanekapua:

—¿Aatanakamera ohjoare te'ta kaaweruma seekaerewaa? Kaaweruma seekaerewaa ihjipua: aaata teekoraе toitiame ahpo ta'pechi neesetomichio, kaawe koi'teka yasitokamepua ahpo teeko ta'pechio, yooma kaawe yooraka yasitokameopua, ahpo teeko weweripateriao ahpo ta'pechi, ahkasi ahpo teeko eenachisi. ⁴⁶ Waikaopua, ihji Teekoraа eenechi eenasaapa, tísia kaawe yoramapua pu'kao, ahpo ta'pechio tísia kaawe neesetoka yasitorio, pu'kao. ⁴⁷ Puuu teekoraа, kaawe neesetokame enesoopua ahpo ta'pechio, ¿ki epeche tiame tehki kiatarepua neesetomichioo, ahkasioi yooma ahpo iinuwachio? ⁴⁸ Nape pu'ka neesetoame ahpo toariao, na'ara iintokame enesoopua ahpo ta'pechio, ⁴⁹ wepikame enesoopua ahpo ta'pechi weweripakameo, oowera yasaka koaka nawajikame enesoopua, ⁵⁰ teekoraа senawato enasaa, tísia kokosa yoramapua pu'kao. ⁵¹ Wa'achi yorameri Riosiai aatao, ki ahpo chiia e'waka yasitosoo. Poanatapua pu'kao, ki ahpo chokichi yasitomichio, pu'kao, tísia aiwaniachi ipamapua pu'kao, ki teesa naarakoniachi, tahpitika cheeniachi taameraopua ki'supakaopua, tísia aiwakao.

25

Oosa mariki kutewe wa'achitaka nayewaniame

¹ Waikao Eesusia, pu'ka ooka seekaerewachi simiyame wa'achitari naewaka kajusaa-pua, oosa mariki kutewechi simiyame, wa'achitarichi o'inekapua taamo naewekao, eee cheekao:

—Nee, no'o Noono tewekachi kahtiamе ye'karichi muimeria, kaawe ahpo katewetiamе mochtomeripua no'o eenachisi puuyekao, aaata nenewiwachi noonowitiachitia. No'o keepumitia o'ka wa'achitarichi no'o chanimiao, i'ka eee tiameo: Piie taawechio, oosa mariki kutewe eneriataipua, muuwaame napawiriachi nenewipuachio. Wa'a nenewiwachio puuu oosa mariki kutewea, neewimeri natepamerikataipua tahjetokao. ² Puuu oosa mariki kutewea mariki puuu, ki ne'niame eneriataipua ahpo ikitariao, nape mariki puuu oosa mariki kutewea, kaawe ijinatame eneriataipua ahpo ikitariao. ³ Ihji mariki ki ahpo a'chi ikimia inatakamea, ki soparame i'toriataipua aasieteo, ahpo tahjewa to'emiaopua. ⁴ Nape piire mariki kutewe ki kochika te'terekamea ahpo tahjetomia, u'matoame soparame i'toriatapua ahpo ahjae tahjemia aasieterao. ⁵ Nape wa'a neewimeri puuyeka mochinio, tehpe eenepakopa neewimerio, kokochipariataipua ki anachapakapa kochirewao. ⁶ Nape naasipa tukaoopua, sisinapuretiatapua tahjera tahjemichio, eee cheeka: “¡Née, wa'a ihtona neewimeriapaaa! ¡Tahjetoka natepasaaa!” ⁷ Waikao pu yooma puuu kutewea, mochtisiriatapua waikao yooma ahpo tahjetomia tajenatemia. ⁸ Nape puuu mariki kutewe ki ahpo ikimia inatakamea, yooma soopasaapua ahpo tahjetoa aasieterao, chaachapariatapua ahpo wahjachi mariki kuteweo, ahpo ikipua inatakameopua: “Eemea, taamo rewemitia ku'witaoi aasiete, amori choipatiameka teeme taamo tahjetoa, wakipamekapua wa'asi aasietera.” ⁹ Nape puuu kutewe aasiete i'toamea pehji, chaachapariatapua pu'kao: “Ka'i, ki aamo kiama teemea. Aamo kiasaa teemea, ki ijinueka itipimeri teemeai. Tarimitia eemea ohso kaawe.” ¹⁰ Nape pu'ka kutewe aasiete tarimia siimparioipua, puuu kutewe ahsepari aasiete i'tokamea, ahjama muiriatapua neewimiachio, pahkochi. Pu'ka ahjama muisoopua neewimeria, yeetepariatapua muiwachio. ¹¹ Puuu kutewe aasiete tarimia siimpakame e'ensaaapa, chaachapaka sisinamuriataipua muirachio: “¡Taamo paamiraaa, taamo wahjonesaaa, muinariame teemee!” ¹² Nape apoe neewimeria nehjiariatapua pu'kao: “¡Ka'i eemea! ¡Kiisi aamo machiyamenia aamoo!”

¹³ Eesusia kajusaapa i'ka wa'achitarichi naewakao, taamo chaanekapua ahpo masite-wao:

—Pukaepa eemea kaawe aamo neesetopuapua, no'o enamiachi taawechisio, no'oo senawato enamerikopua.

Teekora tomiwara wa'achitarichi nayewatiame

¹⁴ Pu'ka oosa mariki kutewe noonowiria nayewasaopua, teekora iintoria ahpo tomi-wae, wa'achitarichi taamo nayewekapua eee cheeka:

—No'o enamiaa i'ka wa'achitarichitia teeremeripua. Piie taawe aaata teekora, aaata ahpo tekipanatia ahpo toomi tekipanamichio toowesa simiriataipua wahka, seenu weechi.

¹⁵ Piiripi pu'ka toomi tekipanamerio, mariki miiri apoche o'ro toomi ki'yariataipua. Piireopua pu'kao, ooka miiri. Piirechi pehjiopua tiameo, piire miiri toomi toweriatapua pu'kao. Ihji toomi kiatiamеa, yoomahka tekipanaka muuepumichio eneriataipua, ahkasi ahpo ye'kachisio, pipiripio. ¹⁶ Waikao pu mariki miiri apoche o'ro toomi kiatiamеa, oosa mariki miiri iintapariatapua pu'kao, tekipanakao. ¹⁷ Puuu ooka miiri apoche o'ro kiatiamеa, naao miiri iintapariatapua pu'ka toomio, wa'achitia ooka miiri yowiteriatapua ahpo teekoo. ¹⁸ Nape piie miiri apoche o'ro toomi kiatiamеa, kihta muuwepuriatapua, oowera wa'amiahka majisa yasariatapua pu'ka toomio.

¹⁹ Tehpe neipamio teekora enasaapa, ne'neriatapua i'ka noonowiriaopua ahpo toomiwaeo, kehkisa ahpo yowika machenariaopua ahpo toomiwaeo. ²⁰ Waikao mariki miiri toetiamea, pahcha naepakaopua ahpo teekoo, chaaneriataipua pu'kao: “Íya, i'wa

maani aamo toomiwaa mariki miiri, i'wachi maaniamepua tiameo, mariki miiri toomi no'o yowiteria tekipanakao.”²¹ Waikao apoe teekoraa chaaneriataputua pu'kao: “Kaawe iintokame muuuu no'o tekipanakiaa, kaawechupena aamochi oowe e'rere neeea. Kaawe tekipanatekamemua no'o toomiwao, wa'a aamo iintoriawichioonia, epeche weruma aamo kiamania tehkio. Kaawe e'ramitia muuuu noochio, wa'achi erameri neeeai amochio.”²² Ehjepa neipao, wa'achi eenariataputu ahpoo teekoe ooka miiri tootiamekai toomi. Puuuu wa'achi eenakaopua chaaneriataputua ahpoo teekoo: “Paamira, i'wa maani ooka miiri toomi, aamoo no'o tooeria tekipanamichioo. I'wachi maanipua tiame ooka miiri, aamo toomiwae yowiteria tekipanakao.”²³ Pu'kao teekoraa chaaneriataputua: “Tísia kaawe iintokamemua tiameo, kaawechupena kaawe iintorenia aamochi e'rarenia. Kaawe neesetoremua no'o tomiwao, wa'a aamo iintoriawichioo neeea, ehpeche epeche tiame aamo toowemania yowitemichioo. Kaawe e'ramitia muuuu noochio, neeeai wa'achitia e'ramepua amochio.”²⁴ Waikaopu piie miiri toomi toowetiamea, ahpoo teeko naepakao, chaaneriataputua pu'kao: “Paamira, i'wa maani piie miiri aamo no'o tooweriaa. Neeea nane'riamekapa ki cheriwiamekopua ki kaawe machenatioo, aamo majawekania, aamoo ki echakamekaio, muuuu i'ipamekopua, aamoo oritiameo ki ekasuwakai ekasuwatiame uuyamekopa.”²⁵ Pukaepania aamo tomiwao, kihta muuwepukania, wehtere majika katewekania ohso kaawe. Pukaepa wa'api kehki aamo no'rawenania toomio, i'wa maanipua wa'api kehki.”²⁶ Nape teekoraa wa'a iintoriopua pu'kao, chaaneriataputua pu'kao: “Kiisi kaawe iintokamemua, oowera nahsinaka yasakamemua, kihta yooraka pu'ka toomio, itapiti muuetekao.”²⁷ Muuwejerame e'rakame enesaamua pu'ka toomio, toomi yowiteniachi toamii muuuu, pu'ka toomio ehpe taawechi no'o eenoiopua, yowika manimichiopua paikapioi, paikapioi yowikame no'o teimichiopua eenoio.”²⁸ Wa'a chaanesapa teekoraa, ahpoo tekipanatiameoopua chaaneriataputua pu'kao: “U'yemitiapua pu'kao pu'ka piie miiri no'o ki'yaria toomio, naatikamera kiamitiapua pu'kao, oosa mariki miiri muuwepukamera tekipanaka.”²⁹ Wa'achitia Riosichi tekipanameai, epeche kaawe iintokamea Riosie ahpoo oowetiao yorajera, epeche kaawe yorapuamepua wi'suamesi; nape kiisi yorakamea Riosi ahpoo ooweria teesaoi Riosi nakiya yorajerawao, teesaoi ahpoo oowe e'reretia wekatemapua, kihta yoranarekapapua Riosi tehkirao.”³⁰ Waikao Riosia pu'kao, ki apochi teerenarekopaopua apochi tekipanakao, pu'kao, tukapachi ipamapua pu'kao, wa'ao te'ta naarakoniachi, tísia kokosa tiame aiwaniachi, wa'ao tísia aiwakao, ma'chi cheeniachi taamerao ki'supaka.”

Yomatiamé wehjoarichi ti'tjoeri katewewa

³¹ Waikao Eesusia teekora ahpoo tomiwae iintoria kajusaapua, wa'achitarichi naewakao, i'ka wehjoarichi mochiniamé katewerichi simiyame, taamo nayewekapua wa'achitarichio, eee cheeka:

—Nee Tijoé Tijoetukame eenao, norikame tajitoka enamerinia, no'o tewekachi ku'iwari ahjama; wa'a teetoka enamerinia, no'o ye'karichi yasipamiao wa'asi. No'o ye'karichio, tahpitika teeremeripua wa'ao, te'ta peenia tiario.”³² Waika taawechionia, yomatiamé wehjoarichi mochikame ti'tjoeo ooweruo tiameo, no'o kahtiachi upanuremania pu'kao, yooma ahpoo nonowiriaopua, katewepuawichio. Waikaonia Tijoé Tijoetukamea, ti'tjoeo ooweruopua tiameo, poanatanania pu'kao, aaata tepuyamechitia po'wao, poanatamechitia chiiwachio.”³³ Waikaonia pu'ka po'wachitia no'o poanatariao, no'o ahjamina mochiwama neeea. Pu'ka chiiwachitia no'o poanatariaopua ti'tjoeo ooweruopua tiameo, no'o oweminakamera iintapamania pu'kao.”³⁴ Waika wa'a iintosaania, no'o ahjamina mochiwario chaanemania pu'kao: “Yooma eeme no'o Noonochi piipakamea, no'o Noonoo ye'karichi mochimeripua, no'o kahtiachi ahjama. Ihji no'o ahjama aamo mochimiaa, ke'chu naayachikoi o'inia eratiamepua no'o Noonoo, waika o'inia aamowichio nuuteweniamé.”³⁵ I'ka no'o wa'a iintomiaopua aamo no'o ahjama mochimiao, no'o chorooi eeme ko'koteriawichio; no'o paramukoiopua no'o nerogiteriopa; no'o pooechi ihtoio aamo ta'pechi no'o asipuriopa, no'oo aamoo, kaawe noonowiriopua pu'kao; ³⁶ no'oo wisasori nakiyoio, no'o ki'yariopua pu'kao; no'o

kokorioiopua, no'o ne'nemia e'enariopua aamoo; no'o perekarichi kahtioio, wa'achi e'enariopua aamoo, no'o ne'nemia.”³⁷ Waikao no'o ahjamina ajawariaa, chaachapamapua: “Nape Paamira, ¿achinitio wa'a noonowikame teemea, aamo choroio aamo ko'koteriao, aamo paramoi nerojiterioio?”³⁸ ¿Achinitio aamo kaawe yoorakame teemea taamo ta'pechi i'tokao? ¿Achinitio aamo ku'ikame teemea, ki aamo wakiraekoio ki'yakao?”³⁹ ¿Achinitio siimpakame teemea aamo ne'nemia kokorioio? ¿Achinitio aamo ne'nekame teemea aamo karichi kahtioio?”⁴⁰ Waikao neea Yawichichitia, nehjiamapua: “¿Ki no'okosa ku'ikai iikame eemea, aaata no'o poponichitia tetewao no'o pipinichitia tetewaopua tiame, tesiwa te'terioio aamo ku'irioiopua?”

⁴¹ Waikao no'o owenamina ajakameopua chaanemania pu'kao: “Eemea se'wimitapua noochio, eemea Riosieo, te'ta kokosarichi uhjurapuamepua, te'ta aiwaniachi na'ie tatae, kiisii seenampa choipachi na'i, Satanasi ipapuachi na'itiachi, wa'a aiwatepuachi pu'kao yooma ahpo ku'iwari ahjama.”⁴² Wa'a yorapuame eemea no'o choroio, kiisi ko'kotekamea, no'oo tísia paramoio, kiisi nerojitekameo; ⁴³ no'o ki machiwachi oioio, kiisi no'o asipuriopua aamo ta'pechio; no'o wisasori nakiyoio kiisi no'o ki'yariopa; no'o kokorioiopua kiisi no'o neesetoriopa, no'o karichi kahtioio kiisi e'nariopa no'o ne'nemiao.”⁴⁴ Waikao no'o owenamina ajakamea chaachapamapua: “Nape teemea Paamira, ¿achinitio aamo tetewikame teemea chorowameo, paramuameoio, ki machiwame oioio, wisasorioi nakiyoio, kokoriameoi po'yoio, karichi kahtioiopua tiameo? ¿Achinitio ki aamo ku'ire teemea?”⁴⁵ Nape neea Yawichichitia kahtiao, aamo chaanemapua: “¿Ki nane'riame eemea aaata tesiwa te'tioio ki ku'irioo, ki nane'riame eemea no'okamera ki ku'irioo?”⁴⁶ Wa'a teesoo no'o owemina poanatiamea, riisaka aiwaniachi uumpamapua, ki wahjika aiwaniachi; puuu no'o ahjamina poanatiamea, ki wahjiame ahjaniachi itipimapua.

26

Eesusi noriwi chapipua ahpo katewewa

(*Marako 14:1-2; Ruuka 22:1-2; Waani 11:45-53*)

¹ Neipa yooma pu'ka taamo cheesaapa Eesusia, taamo chaanekapua ahpo masitewao:

² —Nane'riame eemea ooka taawe toiyamekopua wa'asio, Semejenato pahko enemiachio. Wa'a pahkochi nee Tijoe Tijoetukamea, kurusichi meripuamenia, nanaaramechi ki'yaka.

³ Pu'ka taawechiami ne'neseriosi pa'pamiratuamea, Uurio pirenaturi o'ochetiamea tiame, Kaija te'ta neeseriosi paamiratuame kahtiachi napawiriaipua, te'ta weruma tiopachi. ⁴ Ihjia Eesusi ahpo chapipua katewemia napawiriaipua, a'chikoi yooraka meripuaichiopua, wistuka. ⁵ Puuuu ahpo katewekao chaachapariapua:

—Nape pahkokoio ki chapima teemea pehjo, ki tahpitika noonoimichiopua pu'ka na'naritoao nenekaka.

Oowitiame, Eesusi peenijauwa to'wekame tarachi

(*Marako 14:3-9; Waani 12:1-8*)

⁶ Eesusi Wetania ihsioio Siimoni reperaeme teewataniame ta'perachio, ⁷ wa'a eenaka piiripi oowitiame sewajuya i'tokao, puuuu piire riimeta pochikame u'pariapua pu'kao, tísia nateyame. Ihji oowitiamea wa'a enasa, meesa chokichi kahtioiopua Eesusio, moochi to'wepakapua ahpo sewajuya u'pariaopua. ⁸ Teemea wa'a iintokame tetewapao, kiisi kaawe erakokao, taamo chaachapaka teemea:

—¿Achinkai ihji oowitiamea na'atanipua pu'ka sewajuya, tísia nateyameoiopua?
⁹ ¿Ki ookapi toomichi nehjime teeriaipua ohso kaaweo, kihta ko'kome tiamekoopua ihkokepuaichio?

¹⁰ Nape Eesusia inamuriapaopua taamo chaachapao, taamo chaanekapua:

—¿Achinkai wa'a aamo chaachapani eemea i'ka oowitiame wa'a ihsiamete tetewikapao? Ihji oowitiame noochi iintoriaa, káátisia kaawe iintotiamepua. ¹¹ Kooamewichio

tesywa te'tiamea, senepi taaweichi tetewimeri eemea pu'ka ku'ipuawichioo, nape no'oo ki senepi taaweichi tetewimeri eemea. ¹² Ihji sewajuya no'o to'wetiamea, no'o weerewa kateweka ihsitiame puuua, ke'chu no'o mukuyoio, no'o weerewa ki iinyajuwa ujuremichiopua. ¹³ Pichiwa chiiamenia i'kao, ihji oowitime no'o yoorariaa, ahkasi wahka ihtoriachi i'ka Riosi kaaweruma tuuyewari nayewatuniachisi, nayewapuame ihji oowitiamea, inatepasikao.

Uurasi noriwi iintoria Eesusi
(*Marako 14:10-11; Ruuka 22:3-6*)

¹⁴ Waika taawechiamio piiripi taamo Eesusi oosa mariki aampa ooka masiteraraa, Uurasi Ihkarióte tewaniame masiteraa, ne'neserosi pa'pamiratuamechi simiriaipua.

¹⁵ Pu'kao chaaneriapua wa'a eenakao:

—¿Ihkina no'o kiatare eemea Eesusi no'o amochi nejisoo?

Aapoeopua chaachapariapua:

—Ahkasi piie weerewa aampa oosa mariki tataparasi toomi.

¹⁶ Waikaopua, pu'ka toomi ahpo kiatiachisi wa'anao, o'ineria Uurasia i'yakao, aachin teeka noriwi nehjimiaopua Eesusio.

Taamo Paamira Aari Koi'wa ko'karia
(*Marako 14:12-25; Ruuka 22:7-23; Waani 13:21-30; 1 Koorintio 11:23-26*)

¹⁷ Pahcha taaweichi pahkochio ki rewaruraeme koi'wachioopua paanio, teeme masiteraa, iinatukekapua Eesusio:

—¿Akana aamo yorakejeranimua Semejenato koi'wariopua?

¹⁸ Wa'a taamo chaanesoopua puuua, taamo chaanekapua:

—I'ka muuwarichi siimpamitia eemea i'ka tijoe ta'perachi, pu'ka wa'a ta'peemeo chaanemitiapua: “Taamo Masitariaa, eee aamo chaanemichio taamo uhjurakapua: Waapi toinapua no'o kiteremiachio; wa'ami simiyamekane aamo ta'pechi, Semejenato koi'wari ko'komiaopua, yooma no'o masitera ahjama.”

¹⁹ Wa'a chaanetiapa teeme masiteraa, wa'a siimpatiapua waikao. Wa'a e'ensaaopua teemea, yooma iintokapua chaaneretiao, wa'a yoratiapu kooameai.

²⁰ Ehjepami aari enasaapa Eesusia, meesamina yasipakapua, yooma taamo ahjamaopua, oosa mariki aampa ooka masitera. ²¹ Wa'a koaka mochinioio, taamo chaanekapua Eesusia:

—Aaata i'wa mochikamea teeme, no'o noriwi nehjimeripua.

²² Waikao teeme masiteraa, tísia yuuwesipatiapua. Wa'a chiiopao teemea yoomahka pipiripio, iinatuketiapua:

—¿Paamira, aatana ohjoare puuua, neekosa? —chaachapatiapua.

²³ Neipa yooma wa'a chaachapatioopua, nehjiaka Eesusia:

—Aaata piirepua, taamo ahjama ichuyame. ²⁴ Neee Tijoe Tijoetukamea, wa'a yooraka noriwi nehjipuamepua, Ehkoriai Iyoterichio, wa'a chiiopa, nape ¡ai puuua, aaata wa'a iintokamea! Epeche kaawe eneriaipua, ki naawakame enesaa.

²⁵ Eesusia, Uurasi ahpo noriwi ihsiaime iinatukekoiopua cheeka:

—Paamira, ¿neee ohjoarepua?

—Wa'a chiame muuua —chaanekapua Eesusia.

²⁶ Waikao koi'oiopua pehjo Eesusia, piiripi paani uusa chi'wanasao, cheriwema ki'yakapua ahpo Noonoo. Wa'a iintosaapua, chaanekapua taamoo:

—Ihji paania no'o weerewapua. Eemea yoomahka eeme pipiripio, chi'watiame ko'komeripua.

²⁷ Wa'a ikisaopua, itapiti iijiwari uusaopua piie paasoo, cheriwema ki'yakapua tiame ahpo Noonoo, wa'a iintosaopua, chaanekapua taamoo:

—I'ka, paasochi maaniameo, yoomahka pipiripi iijimeri eemea i'kao. ²⁸ Ihji paasochi maaniamea, no'o eera puuua. I'ka eeraeo, weemera kateweri ti'tijoeri ahjama no'o yahchapua, yooma ti'tijoeri tatakoriario, cheriwepuamewichio no'o wi'sumeri.

²⁹ Eesusia, simiteka taamo tuuyekao, cheekapua:

—Neeea aamo chaanenapua, ki oosa no'o iijimio tuunania, i'ka uuwa neeroraopua, ahkasi no'o Noono ye'karichi, taamo mochipachisiopua. Ahkasi waika enemapua, eenechi aamo ahjama iijimiaopua, i'ka panijuwari neeroraopua.

Eesusia Peero ahpo ka'itamo tuuna

(Marako 14:26-31; Ruuka 22:31-34; Waani 13:36-38)

³⁰ Neipao, wiikari wikatasaopua, teewi siimpatiapua waikao, Oorio Roomosachi.

³¹ Wa'ao Eesusia, taamo chaanekapua ahpo masiteraao:

—Eemea ehpe tukaoo, yooma eeme no'o toimeripua. Ehkoriaami Iyoterichio, eee chiiamekopua: “Tepuyamea meripumeapua, tepuniamea, chi'ripameripua.” ³² Nape neeea eenechi meritai ahjasaapa, Arirea weechi siimania ke'chu wa'a aamo e'eno'i no'o ne'nemiao.

³³ Peeroa chaanekapua waikao:

—Yoomahka aamo toitarepua nape neeea ka'i; kiisi aamo toimania.

³⁴ Wa'a chiiopua Peeroo, chaanekapua Eesusia:

—Pichiwa chiiame neeea ehpe wa'api tukawarichio, ke'chu totojowira kusuyoio, paisa no'o ka'itamerimua.

³⁵ Nape wa'a chaanetiai Peeroa, nehjiakapua:

—Kiisi wihtuka chaaninia pu'kao, mukimiaiopua aamowichioo, kiisi aamo toimania.

Wahjachi masiteraai, wa'achi chaachapatiapua.

Eesusia E'semaní tewekachi ahpo Noonoma, nayewatiame

(Marako 14:32-42; Ruuka 22:39-46)

³⁶ Ehjepao Eesusia masitera ahjamao, E'semaní tewaniachi e'enatiapua. Wa'a asisaa-pua Eesusia, taamo chaanekapua ahpo masiteraao:

—I'wa itipimitia eemea ku'itapio. Waami siminania ku'itapio, no'o Noono ahjama nayewamia te'pa kahtiameo.

³⁷ Wa'a cheesaopua, waanami akipakapua teesa, Peero yeeka, na'pa Sewereo tatanara tiame. Wa'ao Eesusia, tísia iiyana erapakaopua, ³⁸ chaanekapua ahpo yeetoriao:

—Neeea ehpeo, tísia yuuwesiamapua, ahkasi mukime eraniame iikachio. I'wa no'o puuyemitia eemea pehji, ne'neka mochika.

³⁹ Wa'a cheesaopua epeche teesa waanami enepasaapua, wehchisi koomorasi-pakaopua, chaanekapua ahpo Noonoo tewekachi kahtiameo:

—No'nooo, no'o sewina teeremia enesaamua, i'ka aamo iintomia noochi tísia yuuwesiao, no'o se'wipuaoiopua. Nape ki no'okamera e'rachitia iintojeraninia aamoo, aamo e'rachikamera.

⁴⁰ Ehjepao Eesusia, taamo ahpo masitera toariachi eenai, kokochiame tewakapua taamoo. Wa'a te'tereriopa taamoo, chaanekapua pu'ka Peeroo:

—¿Ku'itapioi ki ne'neka mochime erakona eemea? ⁴¹ Pusakame moochíii, neesetowa itaka Riosichio, ki aamo ahsemichioopua na'arario. ¿Ki nane'rena eemea kaaweruma erakoao, senawato ki kaawerumachi wichitariaio, weerewao ki anachamekopu moochi inatarichi eraniameo?

⁴² Eesusia, oosa simiyachi simisaapua ahpo Noonoma nayewamiao, chaaneka nayewekapua:

—No'noo, ki teeresoo no'o se'winapua i'ka tísia no'o aiwa yuuwesiao, aamo e'rachitia iintopuapua, ki no'okamera e'rachitia.

⁴³ Eenechi oosa simiyachi eenaka ne'nioio, kokochiame taamo tewakapua. Teemea puichio, kiisi ne'neme erakoamekapua kokochinaria. ⁴⁴ Wa'a te'tiame toisaapao, eenechi siinkapua ahpo Noono ahjama nayewamia, paisa simiyachikapua wa'asio. Waikaoi Eesusia, wa'api cheeka nayewekapua ahpo Noonoo. ⁴⁵ Eenechi eenaiopua wa'asio taamo pe'tiachio, taamo chaanekapua:

—¿Iiweta kokochina eemea pehji? ¿Tísia resesipakame eemea? Ne'neka mochikaa, asikame neeepa, Tijoe Tijoetukameapa, nanaaramechi kiapuachioopua, ichipukao.

⁴⁶ Mochisíka wa'ási. Wa'a ihtoamepa no'o noriwi nanaaramechi kiameria.

*Eesusi chapiniame**(Marako 14:43-50; Ruuka 22:47-53; Waani 18:2-11)*

⁴⁷ Iiweta wa'a chiioi Eesusio, Uurasia piiripi taamo oosa mariki aampa ooka masitera, taamo mochikachi asikapua, muuwaeme yeeka soontaro. Ihji ahjama e'nakamea, nasimacheta makoka e'enakamekapua; puuu wahjachia, kuuu ahjae wewepuame. Yooma ihjia, ne'neseriosi paamiratuame uhjurariamekapua, i'isaeri o'ochetiame pirenaturi tewaniame tiame. ⁴⁸ Uurasia noriwi nehjiakaopua Eesusio, chaanekame eneriapua soontaroo:

—Aaata no'o chuchuya, puuu enemapua chapipuamea.

⁴⁹ Pukaepa Uurasia Eesusichi asikao,

—¿Kúíraaa, Masitari! —chaanekaopua Eesusio.

Wa'a chaaneka Eesusio, chuchukapua. ⁵⁰ Waikao Eesusia wa'a yoratiapao, chaanekapua Uurasio:

—¿Ihtana e'raka ihsiamemua?, no'o kaawe uuyaa. Ikanati iintosa naaju, aamo iintomia enariao.

Wa'a cheesochi Eesusio, soontaro i'tomeria, naaepaka chapisa i'tokapua.

⁵¹ Nape Eesusi chapinioio piiripi teeme Eesusi ahjama ohjoamea, ikanati ahpo nasimacheta ma'chipasapao, nakachi meteka tehpunekapua nahkarao, piiripi pu'ka te'ta ne'neseriosi weripateriaopua. ⁵² Nape Eesusia wa'a iintokopa pu'kao, chaanekapua pu'kao:

—Ka'te wa'a iinto muuuu. Yaapiti katewesa muuuu pu'ka aamo merimachetao. ¿Ki nane'renakosa muuuu ki wa'a ihsimerikopua? ¿Ki nane'riame muuuu merimachetae ko'yameo, merimachetae meriniamekoopua tiame? ⁵³ ¿Ki nane'riame muuuu no'o nehpurewa itanesoopua no'o Noonoo, u'matoame piie miiri Riosi ku'iwari no'o uhjuremiikoopua, no'o nehpuamichioopua pu'kao? ⁵⁴ Nape wa'a no'o iintosoopua, ¿achini ikitapu Ehkoriaami Iyoterichi chiia, no'o Noonoo tewekachi kahtinameopua, ikipo tuuria?

⁵⁵ Waikao wa'a chaaneka terisaopua merimachetae metekameopua, Eesusia chaanekapua ahpo chapimia e'enakameo:

—¿Achini iikai eemea kuuu wewera makoka enapamepua, nasiwaniame maacheta makokaopua tiame, aaata ki nu'uti na'ara iintokamechitia chapimiao? ¿Ki senepi taawechi no'o tetewikame eeme tiopachi masitiame? ¿Achinkai ki wa'a no'o chapika eemea? ⁵⁶ Nape eemea, wa'a noonoimeripua noochio, pu'ka Ehkoriaami Iyoterichi chiiao, pichiwa machenamichioopua, ehkoriaami Riosi nayewatura, chaachapario.

Wa'a o'inia Eesusi chapitiachio, piineri toaka teemea, yooma ujumatiapua.

*Eesusia te'ta muuwaeme napawitiachi**(Marako 14:53-65; Ruuka 22:54-55, 63-71; Waani 18:12-14, 19-24)*

⁵⁷ Wa'a chapisa Eesusia Kaija peereimia napawiniachi i'toretiaopua, ne'neseriosi te'ta paamiratuamechi. Wa'a weruma yooremia napawiniachio, wa'a napawiriapua, iyoteri ti'tijoe, o'ochetiame tewaniame pirenaturi tiame, Eesusi chapitiame katewemiapua, puuyeka. ⁵⁸ Peerochea waikao, piineri na'naritoriapua neipa, ahkasi ne'neseriosi te'ta paamiratuame ta'perachi. Wa'a ta'pechi pakisaapua, tiopachi ne'nesetoame ajakachi weripakapua ne'neka, nane'renariapa puuuu, aachin teeremerikopua Eesusichio.

⁵⁹ Yooma neeseriosi pa'pamuratuamea, oochetiame pirenaturi tewaniamea tiame, te'ta weruma napawiwachi napawikamea, Eesusi meripuamesi wenejiwa i'yaipua.

⁶⁰ Nape Eesusia ki ookapi itapiti wenejika e'enatiaipua, kihta na'arari teitiapua, yooma wistuki chaachapariapua. Nape wa'asi neipaopua wa'ao, ooka e'enakapua wenejiame,

⁶¹ puuuu chaachapakapua:

—I'ka tijoeo teemea, i'ka chiiame inamukapua: “Neeea i'ka tiopa ru'minakaio, paika taawechi weramania eenechi.”

⁶² Waikao pu te'ta paamiratuamea neeseriosi, werisika iinatukekapua Eesusio:

—¿Kihta nehjianimua pu'kao, ki nu'uti na'arario tuuka wenejiniai?

⁶³ Nape Eesusia ihchi itipikapua. Waikao te'ta neeserosi paamiratuamea, chaanekapua Eesusio:

—Pichiwa Riosi ahjamechi pichiwataka nehjiapuapua, ¿pichiwa Riosi Taanarakosa muuua, Riosie Weratiame?

⁶⁴ Eesusia waikao cheekapua:

—Eje'e, wa'atepua, te'ta aamo chiiachitia. Neeea aamo chaanemapua tiameo: No'oo Tijoe Tijoetukameo, tewekachi kahtiamé no'o tetewipuawite neeea, te'ta no'o Noono yawichituwa yasirachi ahjamina kahtiamé, ki nu'uti utewarieka yawichituame. Wa'a o'inia no'oo toomarichi weritoka eename tetewipuamepua.

⁶⁵ Wa'a chiiame inamukapa Eesusio, waikao pu te'ta ne'neserosia tísia nekakao, ahpo si'panakapua wisasoriwao. Wa'a iintosaapua, chaanekapua yooma wa'a napawikameopua:

—¿Ihji tijoe chiiáa, tísia na'araripua Riosichioo! ¿Aatia aata nakita teeme, epeche pichiwatameri? Eeme wa'api inamukamepua wa'asio, Riosio, tísia na'ariamekopua. Waikao te'ta neeserosia yooma ahpo ahjama napawikameo, iinatukekapua chaanekao:

⁶⁶ —¿Achina erakoame eemea pu'ka chiiáa? ¿Ihtana yorapua erakoame eemea pu'ka?

Waikao wa'a napawikame iinatuketiamé, chaachapakapua:

—¿Merisáaa! ¿Merisáaa! ¿Riosi tísia na'ariame puuuáa!

⁶⁷ Waikao ookapi weruma napawitiachi mochikamea, Eesusi weeriachi e'enapaka akachupiapua, nanarichi. Wahjachia teesa wepakao, chaachapapua iinatukekao:

⁶⁸ —¿Ki Muuukosapu Riosie Weratiame? ¿Ehsoo, taamo tuuyesao aatanakamera aamo wewekame teeme!

Peeroa ki machiyo tuuna Eesusio

(Marako 14:66-72; Ruuka 22:56-62; Waani 18:15-18, 25-27)

⁶⁹ Peeroa wa'a nokioiopua yooreminao, ma'chi kahtiapua Kaija kaarira ta'pewarachio. Wa'a kahtioiopua Peeroo, wa'a eenaka piiripi oowitiame wa'api tekipanamea, chaanekapua:

—¿Ki pu'ka ahjama oiyame muuuai, Arirea ohjoeme chapitiame ahjama?

⁷⁰ Peeroa nehjiakapua:

—Ka'i, neeea. Kiisi machiyamenia pu'kao, aamo chaachapao.

⁷¹ Waikao Peeroa, waami puuyaniachiami ihtoio, wa'aoi piirechi oowitiame tiamea, Peero tetewikapao tiameo, chaanekapua ahpo wahjachio:

—Ihjipu tijoea tiame, i'ka Eesusi Arirea ohjoeme ahjama oiyamea.

⁷² Waikao Peeroa eenechi ka'itakapua Eesusio cheeka:

—Kiisi machiyamenia pu'kao; ki pichiwa enesoo no'o chiiáa, mukitaonia —cheekapua.

⁷³ Ehjepatakirio wa'a nokayamea, Peero naaepakao, utewaeme chaachapakapua:

—Pichiwápua muuu tiameo, i'ka Eesusi ahjama oiyamea, wa'achi cheeka nayewame muuúai.

⁷⁴ Waikao Peeroa, eenechi ka'itakapua Eesusio, paisachi simiyameopua, eee cheeka:

—Kiisiki machiyamenia pu'ka tijoeo.

Wa'a cheesoche Peeroo, kusuchachakapu totori oowiraa. ⁷⁵ Waikao Peeroa Eesusi cheeria inatepariapua: “Muuua, ke'chu kusuyoi totori oowirao, paisa simiyame no'o ka'itamerimua.” Wa'a iikapa Peeroa, tísia iiyana erapakaopua yuuwesika, ma'chi machenaka nanarariapua.

27

Piiratochi i'towa Eesusi

(Marako 15:1; Ruuka 23:1-2; Waani 18:28-32)

¹ Pu'ka meere ma'chirepasoopua, yooma ne'neserosi pa'pamuratuamea, i'isaeri pirenaturu o'ochetiame tewaniameapua tiame, Eesusi meripuame kateweriapua. ² Waikao Eesusi purisapaopua, Piiratochi i'totiapua, Rooma ohjoeme te'ta yawichiwichio yawichituamechi.

Uurasi ahpo me'ya

³ Waikao Uurasia Eesusi noriwi nehjakamea, Eesusi meripuame iintoriapao, tísia iiyana eraparepua ahpo tísia na'ara iintoriaopua. Wa'a erapakaopua pu'ka piie weerewa aampa oosa mariki tataparasi toomio, eenechi no'rapurepua neeseriosi pa'pamuratuameo, o'ochetiame pirenaturi tewaniameopua tiameo. ⁴ Wa'a iintosaapua pu'ka pa'pamuratuameo, chaanerepua:

—Ki nu'uti tatakore nenea aaata kihta iintokameoipua nehjakao.

Nape puuu pa'pamuratuamea, chaanerepua Uurasio:

—Muuua, muuukamerapua tatakorikamea, teemea kihta noonowikamepua. Amoe wa'api wa'a iintokamemua pu'kao.

⁵ Waikao Uurasia wa'api i'isaeri tiopachi ihpapasesapao toomio, ma'chi akiparepua wa'a mochiwachio. Wa'a machenasaapa puuua, ahpo kuuuchi chuhchaka wiitarichio, ahpo topepateka me'yarepua.

⁶ Waikao te'ta pa'pamuratuamea pu'ka toomi apechunasaopua, chaachaparepua ahpo:

—Ihji toomio eeraemekopaopua pu'kao, ka'chi iika towapuamepua Riosi oowewari maaniachio.

⁷ Waikaoopua kaawe ahpo katewesaopua, Sikoritame Weewara tararepua ahjaeo, seesenu ti'tijoeri wahjipame toapuachi. ⁸ Waika o'inia ehpiamisiopua pehjo, We'e Eraeme teewaniachipua wa'ao. ⁹ Wa'a teeka pichiwa machenare Eremia cheeriaa Riosi nayewatura, puuua eee cheeriaio ahpo iyoterichio: “Puuu isaeri pa'pamuratuamea, ahpo noriwi nateteriae nehjitiameo, pu'ka piie weerewa aampa oosa mariki tataparasi toomio, eenechi no'raputiame itipikamepua. ¹⁰ Pukae toomie taritiame Sikoritame Weewaraa. Nee Eremiaa, wa'a chiiame iyotekamenia, te'ta no'o Paamira tewekachi kahtiamee, no'o nane'reteriachitia.”

Eesusia Piiratochi

(*Marako 15:2-5; Ruuka 23:3-5; Waani 18:33-38*)

¹¹ Eesusia Piirato yawichichi upasao, eee cheeka iinatuketiapua:

—¿Pichiwa uurio ti'tijoeri yawichiwara muuua?

—Eje'e, aamo chiiachite puuua —nehjiaka Eesusia.

¹² Nape puuu ne'neseriosi pa'pamiratuamea o'ochetiame pirenaturi tewaniame tiamea, weeru chaachapoipua Eesusi na'arekao, ihchi itipikapu Eesusia. ¹³ Waika Piiratoa Eesusio ihchi itipikopao, chaanekapua Eesusio:

—¿Kiisi inamuamekosamua yooma aamo tísia na'arechanewao?

¹⁴ Nape Eesusia kiisi nehjiakapua pu'kao. Wa'atia itipikapua. Yawichia wa'a tiioapa pu'kao, “iinsa tiame ihjia”, erapakao, ka'chi ikime e'rapua.

Eesusi meripuaichio i'tonurawa

(*Marako 15:6-20; Ruuka 23:13-25; Waani 18:38; 19:16*)

¹⁵ I'ka pahkochio, aaata karichi kahtiame toiniame eneriaipua pu'ka taawechemio, aaata itasooopua ma'chi toipuawichioo. ¹⁶ Waika taawechemiopua, wa'a karichi yasari-aipua piiripi tijoe tísia inamuniame, Eesusi Warawasi tewaniame. ¹⁷ Pukaepa Piiratoa machenaka iinatukeriaipua wa'a napawikameo:

—¿Aatanakamera toijerame eemea, Eesusi Warawasi, naatikosaoi, Riosie Weratiame Eesusi?

¹⁸ Piiratoa Eesusi Riosie Weratiame toinuramio o'rariaipua, kihta na'ara iintokamekopua Eesusio, oowera tísia nakiniamekopa Eesusio tísia muuwaeme ti'tijoerieopua.

¹⁹ Nape Eesusi katewenioiopua Piiratoe, Piirato uupiraa, chaanenuraka uhjureriapua Piirato, eee cheeka: “Ka'te katewemitiamua pu'ka tijoechi simiyameopua wenejiniameo, kaaweruma tijoekopa pu'kao, pa'a tukaoopua nenea, tísia iinya tiame temukania amochi simiyameopua, kiisi kaawe tiame aamo iintosoopua pu'ka tijoechio.”

²⁰ Nape pu'ka wa'apichio ma'chio, neeserosi pa'pamuratuamea, o'ochetiame pirenaturi tewaniameapua tiame, Warawasikamera toinuramichio, oowe erapaterepua ti'tijoerio, Eesusikamera meripuawichio. ²¹ Pukaepa Piirato eenechi ti'tijoeri iinatukioio aachin tiamera toipuamekoo, Eesusikoio, Warawasikoio, ti'tjoeria chaachapakapua siinakokao:

—¡Warawasikameraa puhjésaa! ¡Warawasikamera puhjésaa!

²² Piiratoa wa'a chaachapopao ti'tijoerio, eenechi iinatukeka chaanekapua:

—¿Ihtana iintotane Eesusio, Riosie Weratiame tewaniameo?

Pu'kao muuwari ti'tjoeria, chaachapakapua:

—¡Kurusíchi me'yaaa!

²³ Wa'a chaachapopao Piiratoa, chaanekapua:

—Nape ¿ihtana ki kaawe iintokamepua wa'a yorapua?

Waikao muuwaeparia, epeche utewaeme chaachapakapua:

—¡Kurusichi merisáaa, kurusichi merisáaa!

²⁴ Piiratoa ka'chi ikime e'rapa Eesusi toinariaio, epeche teetopa muuwario chaachapakao, Piiratoa neeroi uusao, yooma tetewachi paanikokapua cheeka:

—Neee aamo noonowinariao, paanikonania pu'kao, kihta teerenariapa noochio, pu'ka meritoio —chaanekapua pu'ka muuwepari tísia siinakoameopua—. Eemekamera kokosapuamepua, neeea ka'i.

²⁵ Waikao yooma muuwaria nehjiakapua:

—¡Wéee, pe'yáchiii! ¡Pe'yachi tamochi wchitapu Riosi kokosáiaaaa, yooma taamo tatana tijoetusiwachioepua tiaméee!

²⁶ Wa'a chaachapopaopua pu'kao, Warawasikamera puhjesa toakapu Piiratoa; Eesusio wepinurarekapua pu'kao, wepisaopua, merinurekapua pu'kao, kurusichi chuhchaka.

²⁷ Waikao Eesusia soontarokarichi uparetupua kapitai. ²⁸ Wa'a ajapasaapa kapitai kahtiachio Eesusio, yooma wakirapusao, sehtamurame wakirateriapua waikao. ²⁹ Wa'a yorasaopua moochio, wehcha pi'rinaka yawichi mo'kori netesaopua, mosokiraterepua. Wa'a noonosaapua, ahjamina sekachio yawichi teesorara makotesaopua, yawichi teewaka aacherepua na'areka. Wa'a yorasaapua, chopokorieka aajapeka Eesusio, eee chaachapariapua na'arekao:

—¡Kúíraaa, isaeri yawichíwaraaa!

³⁰ Wa'a chaachapakaopua akachupiapua paanatao, wa'a nokakaopua tiame, pu'ka wa'api teesoraehpo ki'yariae, moochi wepariapua wa'ao. ³¹ Wa'a nokisaapua na'arekao, pu'ka ampawakira sehtamurameo puhjesaopua, wa'api wakirara chuhcheriapua eenechi. Yooma wa'a noonosaapua yooreminao, merimiachi i'totia Eesusi wa'asi, kurusichi merimia.

Kurusichi meriwa Eesusi

(Marako 15:21-32; Ruuka 23:26-43; Waani 19:17-27)

³² Wa'a i'tonioio siimpaniachio, pooechi natepatiapua piiripi tijoe Siimoni tewaniame. Ihji tijoea Siirene weechi ohjoeme eneriapua. Waikao soontaroa pu'kao, Eesusi ku'ika i'tonurekapua kurusio, ki kakajuopua Eesusiopa mooketokao.

³³ Wa'a nokisia Ókota tewaniachio, ajasitiapua, Wahjipakame Mo'ojowa chanika chaniwamechi. ³⁴ Wa'ao Eesusio waikao, chipuwari neerora wiino ahjama kiatiaipua tisiwá chihpuame, nape Eesusia yenasache ki nakikapua.

³⁵ Kurusichi chuchasaopa so'sontaroa, Eesusi wisasoriwao ahpó newitowa te'ekapua pu'kao, aatakamera newitokamea, ahjama itipimichiopua, ehkoriaami Riosi na'nayewatura te'ta chaachapariachitia, puuu te'ta ikitiapua. ³⁶ Wa'a nokisaopua, wa'api mochika itipirepua inatekao. ³⁷ Wa'a kurusichio moochikamera tepaminao, itapiti iyotetiame chuhcheretiapua, aatia tiiachipa meritiamekopua chiame. Puuu iyotetiamea, chiamekapua: “Ihjipu Eesusia, uurio ti'tijoeri yawichiwaraa”, chiamekapua.

³⁸ Ooka ichikoame chucharetiaipua tiameo, piiripi ahjamina, piirea owemina, na'pa puuuu neneku chokichi, pipiripi kurusichi. ³⁹ Wa'a chuhkoi Eesusio wa'ami u'matopamea, na'areka Eesusio, mo'rewaka u'matopapua chaachapa:

⁴⁰ —¡Nee, muuua tiopa ru'minakaio, paika taawechi weramio tuukamekaiomua eenechio, ¿ka'chi iika aamo newime o'ranimua ehpeo, pichiwa tísia utewariemeko tuukamekaio? ¡Pichiwa Riosi Taanara enesaa, tekisáoko ehpeo, wa'a kurusíchio!

⁴¹ Puuu neeserosi pa'pamiratuamea, puuu o'ochetiame pirenaturi tewaniameaipua tiame, chaachapakapua:

⁴² —Wahjachio newipatiameko tuukaio, ka'chi iika newipame e'ranipua ahpo wa'apioi. Ihjia i'isaeri yawichikai, tekimetiaipua wa'a kurusichio, taamoo pichikemichiopua pu'kao, apoekopua Riosichi eenameo. ⁴³ Riosichikamera oowe e'riameko tuukamepua; wa'a teeresoo, Riosi apoe enamapua newipatemiao, tísia nakiyame enesaapua pu'kao: “Riosi Taanara neeea”, cheekamekopao.

⁴⁴ Ahkasi puuu ooka ichikuame kurusichi chuchatiameai, na'ara chaachapakapua Eesusio.

Eesusi mukiwa teereria

(*Marako 15:33-41; Ruuka 23:44-49; Waani 19:28-30*)

⁴⁵ Neipa pu'kaopua, oowetawesi o'inia yooma tukapasipasao, ahkasi arikiri paika keenako simiyachisi, taajenakapua eenechio. ⁴⁶ Paika keenako teetoio Eesusia, weeru sisinakaopua chaachapakapua:

—Eeri, Eeri, ¿reema sawatani? —No'o Riosi, no'o Riosi, ¿achinikai no'o toakamemua? —cheeka chaniwamepua eureo naewaniachio.

⁴⁷ Waikao ookapi wa'a ajakamea, pu'ka inamukapao chaachapakapua:

—¡Néé, keepukao! Ehkoriaami Eeria paaechanipua.

⁴⁸ Waikaopua piiripi puuuu, ikanati a'potiame uusa paatatiamechi saampatesao, kuhsichi chuchasa wa'apote oowepakapua, Eesusio pi'pimichiopua. ⁴⁹ Nape i'kao oowioiopua, wahjaa chaachapakapua:

—Ka'te, ka'teopua pehji. Enatakoipu Eeriaa, newipatemia.

⁵⁰ Nape Eesusia eenechi utewaeme sisinakao, mukukapua wa'asi, ahpo Noonochi nehjakapua iikao. ⁵¹ Eesusi mukuyoio isaeri mochiwachi tiopachioi, tísia weruma tiame ikirepua. Puuu wisasori Riosi iyoriwachi pejana chuhkuameai, pu'ka wa'apichi keenakoo, te'pa o'inia teeresi si'parepua. Pu'ka wa'apichi keenakooi, weeeai, ki muenati noonorepua, ahkasi e'peai yooma tataka kahsirepua. ⁵² Wa'a iikaopua tiameo, wahjipakame toatiachioi, yooma wahjorepua, ki ookapi Riosichi paparaka wahjipakamea, eenechi ahjarepua. ⁵³ Neipa Eesusi oijenasoopua, puuu wahjipakame eenechi ahjakamea, ohjosirepua toatiachi puuyakao, Eerusareni e'enare puuuu waikao, wa'a Eerusarenio, ki ookapi ti'tijoe tetewitiamepua.

⁵⁴ Waikao eenechi Eesusi meritiachi nayewakao, puuu soontaro wa'a inateka mochikamea, soontaro kapitairaopua tiameo, yooma pu'ka ikiyame tetewapaopua wa'ao, weeeo tiame ki muuenati nokayopao, tísia majariapua. Waikaopua yooma wa'a tiame ikiniopaopua, Eesusio e'repakaopua, chaachapakapua:

—¡Aa, pichiwa Riosichi o'inia eenakame eneriai ihjia, Tijoe Tijoe tukame!

⁵⁵ Pu'ka wa'a ikiyoioopua wa'ao, wa'achi ajakapu ooweruai muuwaeme Eesusi ahjama e'enakame, Arirea o'inia ku'isika na'naritokamea. Ihjia, mekapi ajakapua wa'ao, ne'neka. ⁵⁶ Pu'ka ooweruchio wa'a ajakapua, Maaria Maarena, Maaria Saantiao Oose tiame yeeyera, Sewereo tatanara yeeyera tiame.

Eesusi mukukatewe teesotiachi

(*Marako 15:42-47; Ruuka 23:50-56; Waani 19:38-42*)

⁵⁷ Pu'ka wa'api aari tukapasipoio, wa'achi eenariapu Oose tewaniameai Arimatéa weechi tijoe, Eesusichi pichikiamekapaopua tiameo. ⁵⁸ Puuu Oosea, Eesusi yeeyera ahjama ahpo katewesaapua masitewara tiame, Piiratochi simika itariapua Eesusi weerewarao, wetemajimio tuuka. Waikao Piiratoa, kianurarepua pu'kao. ⁵⁹ Ehjepao Oosea,

Eesusi weerewara tekipuketiaopua, riino wisasori tohsanamechi ikapikapua. ⁶⁰ Pu'kao ikapisaopua, ahpo weemera teesotariachi teekakapua, ahpo mukiso tekipuachio neteri-achi. Wa'a tekisaopua weruma tehte chihturame to'petiapua ki'sunaka. Wa'a ikisaapa nonoratiapua. ⁶¹ Nape Maaria Maarenaa, piirechi Maariaapua tiame, wa'a mochika itipikapua pehji, tekitiachi ne'neka.

Eesusi mukukatewetiachi inatewa

⁶² Pu'ka meereo ma'chirepasoopua, yooma kateweniame tewaniame taawechi u'matosoopua, resipuniame taawechio neeserosi pa'pamuratuamea parisero ti'tijoe tiame, pirena siimpariapua Piirato chaanemia. ⁶³ Piiratochi e'ensaaopua, chaachapariapua pu'kao:

—Muuu Piirato, muuu taamo paamiratuameraa, naati inatepaka teemea, pu'ka meritiame ahjaka oiioipua, pu'ka tísia wistuameo eee cheekamekoopua: “Neeea meritiaio, paika taawe i'toai oijenamania eenechio.” ⁶⁴ Pukaepa teemea, aamo inatenurawa itamia e'enakapua, wa'a mukuteso tekitiachio, ki seenekachi Eesusi masitewarao, Eesusi weerewara ichikosapaopua, oijenario tuumichioopua. Pu'kao wa'a chaachapasoopua puuu meritiamie wistuniamea, epeche teeremapua, ki pukerichitia.

⁶⁵ Waikao Piiratoa chaaneriapua:

—Weh, kaawepua. Wa'a ajawi soontarora, aamoe wa'api i'toka, inatetepuapua pu'ka mukukame tekitiachio, nape te'ta ki ichikopua teereweka.

⁶⁶ Waikao pu isaeri pa'pamiratuamea, Eesusi tekitiachi e'ensaaopua Piirato so'sontarowa i'tokaopua, tísia kaawe inatenureriapua. Waikao soontarora wa'a noonowiwaapua, kaawe ikichesa toariapua yeetarachio.

28

Eesusi ahjaria eenechi

(*Marako 16:1-18; Ruuka 24:1-12; Waani 20:1-10*)

¹ U'matosoopua resipuniame taawechio, pahcha taawechiopua oowisarichio, ma'chirepasoopua Maaria Maarenaa, piirechi Maaria tewaniameapua tiamea, wa'a e'enariaipua ne'nemia Eesusi mukukame tekitiachioopua. ² Wa'a tekitiachi ajasioopua ooweruo, ki muuenati noonoka we'ea, te'pa o'inia tekikopa Riosi ku'iwaro. Ihji Riosi ku'iwaria, tekisache wahjonasa tehtee to'perarao, ikicha yachapasaopua pu'kao, ahjachi yasiparepua. ³ Ihjia, kuhjiparichitia utewaeme tajaka yasarepua, wisasoriraa, tisiwa tohsaname keepachitia. ⁴ Soontarora wa'a tiame tetewapao, tisiwa majariapua, ahpo sasaweriapua majaka, mukipakame ruhjirepua majakao. ⁵ Ihji Riosi ku'iwaria, chaanerepua ooweruo:

—Ka'te majako eemea. Naane e'rena neea aamoo, Eesusi i'yasiopua, kurusichi meritiamie. ⁶ Nape puuu ki'tepua i'wao, oijenakamepua wa'asi ahpo cheeriachitia. Naakoo ne'nesakooopua tekitiachio. ⁷ Wa'a ne'nesaapa, yaapi nonoraka tuuyepuapua Eesusi masitewarao, Eesusi oijenariopua wa'asi, Arirea ahpo ihsimio tuuko tuupuapua pu'kao, ke'chu wa'a enapoiopua aapoeo. Wa'a ahpo tetewipo chiio tuupuapua pu'kao. I'kache aamo tuuyemia tekikamenia.

⁸ Wa'a chaanetiapapua oowerua Riosi ku'iwarieo, ikanati ujumasiriapua taamo Eesusi ajawaria mochikachi tuuyemiao, tísia majakamekaipua kaawe erakoriapua. ⁹ Nape pu'ka ooweru u'mapasioipua nonoraka, senawato pooechi machejeneka Eesusia — Kúíraa — chaanerepua. Waikao oowerua, tisiwa yuuwesiaopua, tahpitika kaawe erapaka tetewapaopua, tonochi kooreparepua Eesusio, iyorire. ¹⁰ Waikao Eesusia chaanerepua pu'ka ooweruo:

—Ka'te yuuwesipa, iika yachapasa naajúu. Ohso kaawe yaapi nonoraka tuuyepuapua no'o masiterao. Pu'kao chaanepuapua, Arirea no'o tetewimeriko tuuyepuapua.

Soontaroo wihtuki chaachapajewa

¹¹ I'ka ooweruo Eesusi ma'masitera tuuyemia nonorakoiopua, ookapi soontaroa wa'a tekitiachi inatekamea, Eerusareni e'enakaopua, ikanati yooma tuuyerepua wa'a neeserosi pa'pamuratuameo, wa'a itapiti ahpo tetewariaopua. ¹² Waikao ihji pa'pamuratuamea i'ka wa'a tiame tuuyetiapaopua, o'ochetiame pirenaturi tewaniachi e'enarepua ahpo wahjachi ahjama ahpo erakoa katewepuawichio, ihtana yorapume kopua Eesusi ki'tiopa mukukame tekitiachio. Waikao ihji o'ochetiame pirenaturi tewaniamea, ahpo napawika katewesaapua, ki ookapi toomi nateterepua soontaroo, wihtuki chaachapamichio Eesusi ahpo wekateriameopua. ¹³ Wa'a ikisaapua, eee chaachapanurarepua:

—Eemea aatae iinatuketiaa, Eesusi weerewarao, Eesusi wa'api ma'masitera ichikorio tuupuapua, aamo kokochioio. ¹⁴ Taamo yawichio nekasoo nane'resapao, teeme kaawe erapatemapua pu'kao, aamoo ka'chi yorapuawichio.

¹⁵ Waikao soontaroa pu'ka toomi uusao, wa'a tiame katewetiamie itipirepua. Pukaepa uurio ti'tijoeria, wa'api chaachamepua ahkasi ehpe taawechemioi.

Eesusi ahpo ajawaria uhjurawa

(Marako 16:14-18; Ruuka 24:36-49; Waani 20:19-23)

¹⁶ Piirechi taawechemio neipao, puu oosa mariki aampa piiripi masiteraa, Arirea si-impariapua Eesusi chaaneriachi kaawichi. ¹⁷ Wa'a ajasisaapa teemea, Eesusi tetewisaapa, tisia kaawe erapatiapua tisia ahjachi paparaka mukukai eenechi ahjariopa, aatacheo tamochio, ki te'ta oowe e'rerioiopua, te'ta oijenario Eesusio. ¹⁸ Neipao Eesusia, taamo naaepakao, cheekapua:

—No'o Noono Riosi tewekachi kahtiamea, yooma ahpo utewari no'o ki'yakame puuuapa, yomatiamie te'ta aampa tiameopua, tewekachio, i'ka wehjoarichio tiame. ¹⁹ Wa'a tiiachipa neea ehpe o'inia tiame, yomatiamie i'ka wehjoarichi aamo uhjuraninia, yooma noochi paparakameopua tiame nuurewaka, yomachiami siimpaka masitesimichio tiame, i'ka Riosi kaaweruma tuuyewariopua. Yooma pu'ka aamo masitesiao, no'o masitewara enepatemiapua, no'o Noonochi paparaka paatosipuapua, noochiopua tiame Taanarachio, Riosiwariichioopua tiame. ²⁰ Pu'kaoiopua tiame, yooreka mochiwa masitepuapua pu'kao, no'o e'waka mochitomichio, no'o masiteriachitia. Eemea no'oo, te'ta kaawe nane'reka mochitomitiapua, yooma aata noochi paparakameo, ahjama ihsitomerikopua, ahkasi i'ka wehjoari kajuyachio.

Wee, nee Maateoa, i'wasi kajuyamenia i'ka Eesusichi simiyame no'o iyotiao. Cheriwema wa'asi, no'o aamo kaawe teererewa aamowichio.

Riosi Kaaweruma Tuuyewari

Marako
Iyoteria*Waani Paatori ki ti'tjoeekachi**(Maateo 3:1-12; Ruuka 3:1-9, 15-17; Waani 1:19-28)*

¹ Ihji i'wa iyotapechi iyotetiamea, Riosi kaaweruma tuuyewarichi simiyame nayewaniamepua, Apoe te'ta Riosi Taanara, Riosie Weratiamechi simiyame.

² Ehkoriaami Raawitaru Riosi nayewaturaa, eee cheeka iyoteriaipua Riosi chiiiao, Riosi Taana nayewakaopua wahka ihtoriachi naawameriopua:

Wa'a aamo uhjurenane aaata,

amochi simiyame nayewamichiopua ti'tjoerio,
kaaweruma poee ahpo wahjonemichio iikachio,
ke'chu aamo asioiopua weechiami ti'tjoeri nayewemiao,
no'o kaaweruma tuuyewari pichikeka mochtipuawichioopua.

³ Puuu Isaia cheeriaipua tiameo:

Wahka ki tjoeekachi siinachaniamepua aaata tijoe,
puuu eee cheechaniame:

“Eeme ti'tjoe ooweru tiame,

riisame poee wahjonemitiapua aamo iikachio,
Riosi chiiiao aamo iikachi uumichiopua.”

⁴ Puuu wa'a ooruchi siinachania tuutiamea, Waanitaru wa'a teetomia eneriamepua, wahka mehka ki tjoeekachi tuuyeka siinachaniame, ti'tjoe ooweru tiame paatokaopua. Puuu Waania paatoka yaajatoaio eee chaaneka tuuyeriaipua ti'tjoerio: “Ka'karuma enepaka mochtomitia eemea aamo iikachio, aamo ki ka'karuma nokayao, yooma toakaopua wa'asio. Noochi e'enamitia eemea aamo ki ka'karuma nokayao, toinarepaka, aamo ki ka'karuma toinarepasoopania, aamo neeroiye paatomania, aamo tatakoririaopua amochio, no'o aamo paatoriae Riosie cheriwetiame aamo tetewipuawichioopua, ti'tjoerieo.” ⁵ Wa'a Waani kahtiachio, yooma Uurea weechi mochikamea, Eerusareni mochikamea tiamea, wa'a e'enaparepua Waanie tuuyewa keepumia. Waania ti'tjoeo ooweruopua tiame, Riosichi ahpo cheriwejeresoopua ahpo tatakoriario, yooma toinarepasopa ahpo tatakoriario, paatosiriamepua waikao Oorani akichio.

⁶ Waani wakirataa, tumusari animari kuuparae netetiame enerepua, puuu wahsipuraraai wi'chie netetiame enerepua. Ihji koayaa ohchi enerepua, se'ori tiame. ⁷ Waania ti'tjoerio, eee cheeka naaweseriamepua:

—Neipa no'oo piirechi tijoe enameripua, piirechi aaata epeche weruma tiame ki no'ochitia; pu'kao no'oo kiisi nateyamenia, pu'ka kakajoyaraoi no'o na'sonemiao.

⁸ Neeea neeroie paatoamepua ti'tjoerio ooweruopua tiameo, nape apoe enameri enasapua, ahpo Riosiwari paatomeripua.

*Waania Eesusi paatona**(Maateo 3:13-17; Ruuka 3:21-22)*

⁹ Pu'ka taawechiamio Eesusia, Nasare mochiwachi o'inia eenakame eneriaipua, Arirea weechi. Waania wa'a eenakopa pu'kao, paatorepua Eesusio, Oorani akichio. ¹⁰ Eesusia wa'a paatotiai neerochi machenaio, tewekachi wahjoame tetewarepua tepoona. Wa'a tewekachi wahjoriachitepao, Eesusia, Riosi Riosiwari tekiyame tetewarepua, kooroka tiame, pu'ka kooroo apochi eenaka apochi yasipame. ¹¹ Waikao i'ka kooroka tiame Eesusichi yasipoio, teweka wahjorachi o'iniaio, chiiame inamuretupua:

—Muuujupua no'o Taanaa —chiiame—. Muuupua tiameo, te'ta no'o nakika yasitao. Muuupua tiameo no'o iintomiawichioo, te'ta uuriaa.

Satanasio Eesusi aatiataria
(Maateo 4:1-11; Ruuka 4:1-13)

¹² Waikao Riosi Riosiwaria, seenepi pu'ka wa'apichi, mehka i'torepua ki tijoeekachi.
¹³ Wa'a ki tijoeekachio, ooka weerewa taawe yasiterepua wa'ao, oori ohjoachi. Satanasia Eesusio, tatakoritemo o'rariaipua, nape Riosi ku'iwarai wa'achi nokarepua Eesusi ku'ipakao, Satanasi aatiatawao anachapawichio.

Eesusi ahpo o'ichari tehki, Arirea weechiami
(Maateo 4:12-17; Ruuka 4:14-15)

¹⁴ Neipa Waani karichi pachatioiopua, Eesusia Arirea weechi akiparepua Riosi ahpo Noonoo nayewatumia, Riosi kaaweruma tuuyewari. ¹⁵ Wa'a Arireao Eesusia, eee chanika nayewerepua ti'tijoeo ooweruopua tiame:

—Asikame wa'asiopua no'o Noonoo, uhjuramio tuuriaa. Asikamepa aamo mochikachio, Riosi ye'karichi mitemerio. Pukaepa toaka mochipuapua wa'asi pu'ka aamo ki ka'karuma nokayaopua wa'asi, ohso kaawe Riosikamera kaaweruma tuuyewarira pichikeka mochitopuapua, pu'kakamera yooraka mochitosaa eemea, newipatepuamepua tewekachi Noonoo.

Eesusia naao sochiero yeetona
(Maateo 4:18-22; Ruuka 5:1-11)

¹⁶ Eesusia Arirea Pa'wesuweko ihtoaio, Siimoni tewarepua ahpo poonima Anteresi ih-siame. Ihjia sochichaira ihpapaka nokariaipua pa'wechio, so'chi i'yaka tekipanaka, wa'a nokaka tekipanameka puuua. ¹⁷ Eesusia pu'kao, wa'ami u'matokaopua chaanesirepua na'pa:

—No'o ahjama ohjoame enemitia eemea. Neeea aamoo ti'tijoeeri oowe erapatiamie enepatemapua, Riosi kaaweruma tuuyewarie po'wachuame.

¹⁸ Waikao puuua wa'api toisapa ahpo sochichairao, ahjama siimparepua.

¹⁹ Wa'a ikisaopua tiameo Eesusia, teesa waanakoopua tiameo, Sewereo tatanara tewarepua waikao, Saantiaoo ahpo poonima ihsiame tiame, puuua pawekakerachi mochiriaipua, ahpo sochichaira tehpuriachiami katewaka. ²⁰ Pu'kao Eesusia paajute-sirepua tiame ahpo ahjama ohjomichiopua pu'kao. Waikaopu tehtemaria ahpo noonoo pawekakerachi tekipaname toisaopua, ahjama siimparepua tiame, taamo Paamira Eesusi na'naritoka.

Tijoe na'ararie keewakame
(Ruuka 4:31-37)

²¹ Wa'a inisika Eesusia, Kapenau tewaniachi asirepua resipuniachi taawechi, wa'a e'ensaoopua, i'isaeri napawikarichi pakirepua ahpo ajawaria ahjama, wa'a yooremina o'inerepua masiteka. ²² Wa'ao Eesusi masitia keepuamea, peenia erakoka inamurepua pu'kao, tisia peeneka masitiamekopa pu'kao, Riosi kaaweruma tuuyewario, ki i'isaeri iyoteri ti'tijoechitiaopua. ²³ Nape wa'achi tiopachioi yasariaipua aaata keewakame, na'arari pakitekame. Puuua tisia nekawekao, chaanerepua Eesusio:

²⁴ —¿Ihtana yoramia eenakamemua tamochio, Eesusi Nasare ohjoeme? ¿Taamokosa kokosa yoramia eenakamemua? ¿Ki aamo machiyamekosa teemeapa, Riosichi aamo eenakameko, aamoo te'ta Riosi kaawerumarako?

²⁵ Waikao Eesusia te'yarepua pu'ka na'arari pakiteriao chaaneka:

—¿Ihchi yaasa muuua na'arari! ¿Yaapiti, machenasa muuua pu'ka tijoechio!

²⁶ Waikaopu nanaararia, ki muenati sasaweteka pu'ka tijoeo, ki ku'ita sisinaka machenarepua pu'ka tijoechio. ²⁷ Waikaopu wa'a e'enakamea, tisia majakamekapapua, ahpo iinatukerepua chaachapaka:

—¿Ihtana weemera penipaniame ihjia, ihji tijoea tisia utewari iinueka nayewamepua, ahkasi riaorósiwari nanaarariai, e'wiamepua? ²⁸ Ihji Eesusi inisiriaa, ki tehpe yomachi nane'reretupua Arirea weechiamiopua mochiwachiami tiame.

Peero waasira yachapatewa Eesusie
(Maateo 8:14-15; Ruuka 4:38-39)

²⁹ Napawikarichi puuyatioopua Eesusia, Siimoni ta'perachi simirepua Anteresi petherachi tiame, Aakowo yeeka Waani tiame. ³⁰ Wa'a ta'pechi ajasitioopua, Siimoni waasiraa ipetachi poirepua che'yame. Wa'a mochikamea chaachaparepua Eesusio, kokorenio tuuka wa'ao. ³¹ Waikao Eesusia naaepakao, sekachi chapika werisipurepua kokoriameo. Waikao wa'a ikitiaopua kokoriamea, yachaparepua ikanati. Waikaopua yachapatetiaopua, kooame yorasirepua Eesusi ko'kotemia.

Muuwaeme kokoriame Eesusi sauteria
(Maateo 8:16-17; Ruuka 4:40-41)

³² Wa'ao Eesusia taaaa pakioio, muuwaeme kokoriame u'yeparetupua, wahjachi aaataa, na'arari yahchawa kokorewa. ³³ Puuu ti'tjoeria wa'a karichi muirachio, tísia muuwaeme napawirepua. ³⁴ Eesusia wa'ao, ki ookapi kokoriame yachapaterepua, a'chitiame ko'koame iniwaeme. Eesusia na'arario, kiisi toarepua nayewamichioo, machiwamekapa puua pukaao.

Eesusia napawikarichi nayewatuna Riosi kaaweruma tuuyewari
(Ruuka 4:42-44)

³⁵ Eesusia wa'a mochiwachio, amori ma'chirepachi yasisisapa wa'ao, machenarepua wa'ao mehka ooruchi, ahpo Noonno Riosi ahjama nayewamia yuuweekachi. ³⁶ Siimonia ehjepao, ahpo ahjama mochikameo tiameo, Eesusi i'yamia siimparepua. ³⁷ Puua tewisaapa, chaanerepua:

—Yooma ti'tjoeria aamo i'yani wiituo.

³⁸ Nape Eesusia cheerepua:

—Pirenachiami siimpameri teemea ehpeo. Nahpe, i'ka Riosi kaaweruma tuuyewario, pirenachiami i'tomia. Pu'kawichio machenakame neea, nayewatumiao.

³⁹ Wa'a ikire Eesusia waikao. Yomachi Arireami oiparepua, i'ka Riosi kaaweruma tuuyewari tuuyesikao, yomachi napawikarichiami, mochiwachio tiame. Waikao Eesusia wa'a inisirepua waikao, yomachi mochiwachiamio, puuyachasika na'arario, kokoriame sautesikaopua tiame.

Eesusia yachapatena repera kokoriame
(Maateo 8:1-4; Ruuka 5:12-16)

⁴⁰ Piiripi tijoe repera kokoriamea, tawemina chokichi chopokorieka weripakao, chaanerepua Eesusio:

—Aamo no'o sautejerani neea wa'a aamo erasoo, yachapanarenia no'o kokoriao ko'koame.

⁴¹ Eesusia waikao cheriwepakao, ahjachi seekarepakaopua, chaanerepua:

—Aamo yachapatenare neea. ¡Yachapakame itipisa naaju muua, wa'asi!

⁴² Wa'a chaanesochepa Eesusio, puuu repera ko'koamea, toarepua pu'kao wa'asi. Saukame itipirepua wa'asi. ⁴³ Waikao Eesusia pu'kao, no'anurerepua pu'kao ahpo ta'perachi, nape utewaeme eee chaanesapa pahcha:

⁴⁴ —Nee. Ka'te aaata tuuyemitia muua i'ka aamo ikiriao. I'kache iintopuapua muua. Waami siimitia muua napawikarichi neeseriosichi, pu'ka neeseriosio, pu'ka itapiti i'yetomitiapua Moisetaru nuurari nuura, i'ka Riosi aamo yachapariawichioo. Wa'a ihsimitiamua tiameo, i'ka Riosi iintoriaopua amochio, yooma ti'tjoeri tetewimichioopua, aamoo saukamekopua wa'asi, pu'ka aamo repera kokoriaopua.

⁴⁵ Nape tijoea no'rasaapa yooma tuuyesirepua wa'a mochiwachio, yooma Riosi iintoretiaopua apochio, kaawe iintokao. Pukaepa neipao Eesusia, ka'chi iika te'ta ma'chiamie pakime e'rarepua wa'a mochiwachio. Pukaepa oowera ma'chiche oojowirepua waikao ki tijoeekachiche. Nape ahkasi wa'aoi ahkai mochikame e'enaparetupua Waani keepumiaopua kahtiachi, tetewinariapa pu'kao.

2

Eesusia tu'wikame sautena
(Maateo 9:1-8; Ruuka 5:17-26)

¹ Paikapi taawechiami neipamio Eesusia, eenechi pakirepua Kapenauo. Waikao ti'tijoeria Eesusio aaata ta'pechi kahtiame inamukapao, ² ki ookapi napawirepua wa'ao muirachi, wa'a yeetarachio kiisi ojowime teererepua. Pu'ka napawikame ti'tijoerio Eesusia, wa'a ihsirepua masiteka Riosichi simiyame. ³ Wa'a teerenioi wa'ao, wa'a e'enarepua naao ti'tijoe aaata tu'ikame tijoe upakoame. ⁴ Nape tísia tahchiamе weeriopa muirachio, ka'chi ikime erakoapaopua te'ta Eesusi kahtiachi pachanariaiopua ahpо kokoriame u'pariao, karijampa mo'moenarepua. Wa'a mo'moenasaapua, wahjonarepua Eesusi kahtiachi riisakao, wa'a ikisaopua wa'atipo tekipurepua kokoriameo, e'taparachi tekitoka. ⁵ Waikao Eesusia pu'ka kokoriameo, tísia paparamekopua apochio, tísia tesiwa e'repakaopua pu'kao, chaanerepua tu'wikameo:

—Tísia aamo cheriwiamе neea. Wa'a e'rapa neea, aamo sautenania, yooma aamo tatakoriarioiopua puhjeka.

⁶ Nape wa'ao ookapi iyoteri ti'tijoea, wa'a chiiopa Eesusio apoe te'ta cheriwio tuuyopa tatakorio, ki kaawe erakokaopua, chaachaparepua ahpoo: ⁷ “¿Achini iikai wa'a cheeka nayewame ihji tijoea? ¿Ki Riosikamera na'areka wa'a chiiamepu? ¿Ki apoekamerache Riosi cheriwiamepu tatakoriameo? Riosi apoekamera puuua, tatakoriameo cheriwiamе.” ⁸ Nape Eesusia nane'riapa pu'kaopua apochi erakoao, chaanerepua:

—¿Achini iikai wa'a tiame no'o erakoame eemea, kiisi no'o kaawe ihsio erakowao? ⁹ Ehsosao naaju, ¿ihtanakamera epeche ki tehkijuarepua naajuo: “Cheriwetiamе itipimitia muuua aamo takoririao”, chaniwa, naatikosaoipua naajuoi: “Saukame werisikosa muuua”, chaniwakosa? ¹⁰ Weh, ehpe wa'api aamo tetewitemania no'oo, te'ta utewari iinueemekopua no'oo, aaata te'ta tatakoriameoi, te'ta ahsieme saukame no'o itapitiamekoopua, te'ta tatakoriameoi ahsieme cho'wetiamе itipitiamekooipua.

Wa'a cheesaopua chaanerepua tu'wikameo:

¹¹ —Aamo chaanenane tu'wikame, saukame werisika, apechunasa aamo ipetawao, oisika no'ramitia aamo petechio.

¹² Wa'a chaanetiache tu'wikamea, ikanati kaaweruma werisika ahpо petechi no'rarepua, ahpо ipetawaopua tiameo, mooketoka. Waikao wa'a mochikamea, ki Eesusichi na'arekamea, tahpitika tiame peenia erapaka Eesusi iintoriao, cheriwema ki'yarepua Riosio, ki nu'uti peenia iintoriopua Eesusichio. Wa'a erakoapaopua chaachaparepua ahpoo:

—Ka'chitia taawechi tetewameai teemea, i'ka eee tiame iintoniamеo.

Eesusia, Reewi tewaniame yeetona
(Maateo 9:9-13; Ruuka 5:27-32)

¹³ Eesusia wa'a tiame iintosaopua neipao, eenechi pa'wesue eenariamepua. Wa'a enasooopua pa'wesuweo, muuwaeme ti'tijoe ooweru tiameo, napawiriamepua Eesusi eenariachio. Waikao Eesusia o'inerepua wa'a masitekao, apochi waapi enepakameopua keepumiao. ¹⁴ Ehjepamio masiteka kajusaa u'matosaapua, Reewi tewaniame tewarepua, Arajeo taanara. Puuua toomi koparoaniachi yasariaipua, ya'yawichiwichio koparoaniachi wa'a mochiwachio. Wa'a tetewikapa pu'kao, chaanere Eesusia:

—Nahpe no'o ahjama. Neeea aamoo, no'o masitewara enejeraninia.

Waikaopu Reewia pu'serepakapua Eesusi chiiо, ahjama simirepua tiame wahjachitia, ahjama teetomia ahkaoi Eesusi simiyachio.

¹⁵ Neipapamio piie taawechio, Reewi ta'perachi koi'oiо, Eesusia koi'rachi yasariaipua ahpо yeetoria ahjamao, wa'achi nokariaipua tiameo, muuwaeme ti'tijoe Eesusi keepupuame, Eesusi teetoachi pirenatukame. Wa'achi mochiriaipua tiameo Eesusi chokichio, ti'tijoe koparoame te'ta ya'yawichiwichio, wa'a ikisa muuwaeme wahjachi ti'tijoe tatakoriame, ki kaawe nokayame tetewiniame. ¹⁶ Iyoteri ti'tijoea, wa'a kahtiame tetewapa

Eesusio, yooma pu'ka ki ka'karuma ti'tijoe ahjama koakao, puuuu iinatukerepua Eesusi masitewarao:

—¿Achinikai aamo masitaria pu'ka ki ka'karuma ti'tijoeri ahjama koayamepua, pu'ka te'ta yawichiwichio koparoame ahjama, wahjachi ti'tijoeriopua tiameo, ki ka'karuma nokayame tetewiniame ahjama?

¹⁷ Pu'kao wa'a chaachapame inamukapao Eesusia, chaanerepua pu'kao:

—Ki kokoriamea kihta nakiyamepua me'merikoo. Kokoriamekamera nakiyamepua me'merikoo. Neeea kokoriamekamera sautemia eenakamenia, ki kokoriameo ka'i. Neeea tatakorie kokoriamekamera sautemia eenakamenia, kihta ahpo tatakoriame maayameopua, ka'i.

Ki koi'wa Riosi iyoriwa yoraniame

(Maateo 9:14-17; Ruuka 5:33-39)

¹⁸ Aataa seenepi simiyame taawechi Waani ma'masitewarao, pa'parisero masitia na'naritoameapua tiameo, ki koi'wa Riosi iyoriwa nokayame tetewapao, Eesusichi e'enakaopua chaachaparepua pu'kao:

—¿Achinikai Waani na'naritoamea, pa'parisero na'naritoameapua tiame, ki koi'wa Riosi iyoriwa nokayamepua, nape aamo na'naritoamea, ka'í? ¹⁹ Wa'a chaanetiapao Eesusia, cheeka nehjiarepua:

—¿Toore aiwatariarepu nenewiwachi paajutetiamea, aaata neewikame ahpo neewirichi kahtioiopua pehjió? Ka'ipua, ohso kaawe yoomahka paajutetiame, ta'iria ko'kopuamepua, ahkasi posaka. ²⁰ Puuu neewimerika tiamea, neepua, noochi paparamechio. No'o apechunatiopa ki'tioiopua i'ka weechio, waikaope noochi paparamea o'inemapua ki koi'wa Riosi iyoriwa yorasikao.

²¹ Waikao wa'a cheesapa Eesusia ahpo iinatukiameo, chaanerepua:

—No'o tewekachi apechunatiopa, ehkoriaami o'inia oochetiame nokisitiamea toipuamepua wa'asi, weemera tiame te'teretopuawichio, Riosichi kaawe te'terewaopua, aataai ki koyacheme tiachitiaopua oochetiame wisasorio, weemera wisasori chuhchekao. Wa'a iintotioopua weemera wisasorie koyacheraa, chu'rupaka si'panameripua oochetiame wisasorio. Wa'a iikapu oochetiame wisasoria, epeche weere enepameripua yeewasipakao. ²² Wiino weemeraai, ki totoaniamepua oochetiame wichijarichioi. Wa'a iintotiaapu weemera winopatariiai, tatateka si'panamaoipua oochetiame wi'chijario. Wa'a ikisooopua oochetiame wi'chijario, yooma na'itumeri wi'suka weemera winopatariia, wi'chijaria tiame. Pukaepa weemera wiinoa weemera wichijarichi toaniamepua.

Eesusi na'naritoamea tiiriko muurara tehpunaria

(Maateo 12:1-8; Ruuka 6:1-5)

²³ Piire taawe resipuwa taawechio, Eesusi tiiriko echichiami u'matoio ahpo ajawaria ahjamao, chorowapa puuuu, tiiriko kumisiriaipua, muurara okisika. ²⁴ Parisero ti'tijoea wa'a nokisiopa Eesusi ajawariao, iinatukerepua Eesusio, chaachapaka:

—¿Achini iikai wa'a nokayame aamo ahjama ohjoamea, ki reesisenioi resipuwa taawechio, ihtaoi yooramekopua?

²⁵ Nape Eesusia nehjiarepua pu'kao:

—¿Ki nane'riame eemea aamo ehkoriaami Raawitaru iintoriao, ahpo ahjama nokisiam cho'chorowapasooopua piie taawechio? ²⁶ Iiweta Aawiatataruo te'ta neeseriosikoipua, ¿ki Riosi kaarichi pakika Riosi paaniwara ko'kakame puuuu, Riosiwichio to'weniame tiopachio, ne'neseriosiche ko'komichioo? ¿Ki pu'ka paani uusa kipotekamepua tiameo ahpo ahjama nokisiria, tísia cho'choroopa?

²⁷ Wa'a chaanesapao Eesusia, chaanerepua tiameo:

—Resipuniame taawea, ti'tijowichio yachatiamepua, ki resipuniame taawekamera ti'tijoeri ye'kamichio. Resipuniame taawea, Riosie yachatiamepua. ²⁸ Pukaepa nee Riosie Tijoe Tijotutetiamea, neekamera ye'kamepua, resipuniame taaweo.

3

*Tijoe sekachi chookopakame**(Maateo 12:9-14; Ruuka 6:6-11)*

¹ Neipao Eesusia, eenechi napawikarichi eenariaipua. Wa'a yasariaipua piiripi tijoe sekachi chookopakame. ² Nape wa'aoi ihpueniame enere Eesusia, aata resipuniame taawechi sautesoopua, wenejinaria. ³ Eesusia wa'ao, sekachi chookopakameo chaanerepua:

—Werisisa, i'wa weripamitia naasipa.

⁴ Wa'a ikisoopua pu'kao, wahja wa'ao, iinatukerepua cheeka:

—¿Ihtanakamera epeche kaawejoarepua, resipuniame taawechi yoraniaa, kaaweruma yoraniamekosa, ki kaaweruma yoraniamekosaoio? ¿Meriniamekooi, ahjateka newipateniakosaoipua?

Nape aapoeo ihchi itipirepua, kiisioi ihta nehjiaka. ⁵ Waikao Eesusia kiisi kaawe erapaka ahpo norikame ne'nepasaopua, tísia yuuwesiparepua, kiisi pahteka inamuamekopa pu'ka chaaniao. Wa'a iikaopua, chaanerepua chookopakameo:

—Ehsoo, riisasipaomua aamo seekao.

Waikaopu sekachi chookopakamea, riisasiparepua seekao. Ahpo seekache riisasipapua, saukame itipirepua ahpo chookowao. ⁶ Waikao pa'pariseroa wa'a puuyasachepa puuua, Eesusi ahpo merimia katewesirepua, Eeroremina chuchukuame ti'tijoe ahjama.

Eesusia muuwaeme masitena pa'wesuwe

⁷ Eesusia muuwaeme Arirea mochikame na'naritowae ahjamao, ahpo masitera yeekaopua tiameo, Arirea pa'wechi akiparepua. ⁸ Waika taawechiami Eesusiapao, kai waapisi nane'reretiamé enere puuupa, tísia peenia ihšiaopua ahpo Riosi utewarieo. Pukaepa ahkai yomachiami mochikamea wa'a e'enariaipua Eesusi tetewika machinariapa. Puuu wa'a e'enakamea ihji enerepua: Uurea weechi mochikame, Eerusareni mochikame, ahkasi Iruméa mochikame tiame, wa'a ikisa muuwae tiame Oorani akichi cherayachimina ohjoeme. Wa'a e'nakame enerepua tiameo, Tiiro mochiwachiami o'inia e'enakame, Siironi mochiwachiami o'inia e'enakame tiame. ⁹ Pukaepa Eesusia wa'a pa'wechi asiaio, yomachiami weechi o'inia e'enakame wa'a tewarepua. Waikao Eesusia, po'wachuwa nerokakera katewetiamé iinuenurarepua ahpo masiterao, ki tahchika yasinariapa pu'ka tísia muuwaeme yomachi e'enakame masitekao. ¹⁰ Nape ki ookapi Eesusi kahtiachi e'enakaopua, Eesusichi aampa e'enarepua ahjachi ihchepanareka, ikanati yachapanariapapua ahpo kokoreka mochitoa, ki ookapi wa'asi sautekame inamukamekapa Eesusiopa. ¹¹ Puuu ti'tijoe ooweru tiame nanaarari apochi mochitiamea, Eesusi tawemina chopokorieka aajapapua siinakokao, eee chaachapakao:

—¿Muuupua Riosi tepoena o'inia eenakamea, apoe Riosi Taanara tijoe tijoetukamea!

¹² Nape Eesusia wa'a chaachapopa ti'tijoechi mochikame nanaarario:

—Ihchi mochika eemea —cheeka te'yarepua yooma tetewachio, ki nanaararie nane'repuawichio, te'ta aatanakoopua ahpoo.

*Eesusi oosa mariki aampa ooka, uuka ajawaria**(Maateo 10:1-4; Ruuka 6:12-16)*

¹³ Pu'ka nanaarari terisaapa Eesusia, teewi kaawieka tiiachi moenarepua, paikapi ahpo masitera yeeka. ¹⁴ Wa'a yasipasaapua ookapi ahpo oowe e'reria uurepua, oosa mariki aampa ooka ti'tijoe ajawarepua, ahkai ahpo tehkiwa yorasia nokisimichio, Riosi kaaweruma tuuyewari nayewatusikaopua. ¹⁵ Pu'kao ajawasaapa, ahpo Riosiwari utewari yahcherepua, pu'kao pu'ka utewarieo nanaarari puuyanasimichio, ti'tijoechi muikameo. ¹⁶ Ihjipu oosa mariki aampa ooka uutiamé: Siimoni, pu'kao Peero tewatiame tiame; ¹⁷ Saantiao, Sewereo taanara, wa'a ikisa Waani, Saantiao poonira, pu'ka ookao Waanereje teewatanime tiame, Te'oni Tatanaraa cheeka chaniwame; ¹⁸ Anteresi, Eeripe, Waatorome, Maateo, Toomasi, Aakowo, Arajeo taanara; Taareo, Siimoni, Kaanani

ohjoekame tijoe; ¹⁹ Uurasi Ihkarióte tiame, puuuu neipao Eesusi ki ka'karuma ti'tijoechi nehjakame.

Satanasichi o'inia eenameko tuuwame Eesusi utewario
(Maateo 12:22-32; Ruuka 11:14-23; 12:10)

²⁰ Wa'a iintosaapa Eesusia ahpo ajawaria ahjamao, ahpo checherepachi no'rarepua ko'komia. Nape wa'aapechi ajasitioio, ki ookapi mochiriopa wa'ao ka'chi iika ko'kome teererepua. ²¹ Eesusi tetejimaraa wa'a inamukapao Eesusio, wa'a e'enariaipua i'tomia, ki inatameka ihsiopa, ki ookapi ti'tijoechi ku'inarekao.

²² Iyoteri ti'tijoe Eerusareni o'inia e'enakamea, chaachaparepua:

—Ihji Eesusia, te'ta Weseu Satanasi utewarira yahchamepua apochio, apoe te'ta na'arari teekora. Pu'ka utewarie puuyachamepua na'arario, ti'tijoechi muikameo.

²³ Wa'a chaachapopa pu'kao Eesusia, waapi ahpo ajapanurerepua, chaanenariapa. Wa'a ikisooopua chaanerepua:

—¿Achini iintoka ma'chipatapu Satanasia, ahpo wa'apio? ²⁴ Aataai yawichia ahpo wa'apichi nasiwamea, ahpo wa'api soopameripua. ²⁵ Aata ahpo ta'pechi mochikamea, ahpo ta'pechi mochikamechi nasiwasisaa, ahpo wa'api soopameripua. ²⁶ Satanasiai ahpo wa'apichi nasiwasisaa, ahpo wa'api soopameripua, wa'atiao ka'chi iika ahjakame weritomeripua ahpo yawichituwachio.

²⁷ 'Aata tijoe utewaeme enesoo, aataai ka'chi iika ichikonemeripua ta'perachi pakikao, ki o'yesaapua pahchao.

²⁸ 'Neeea i'ka no'o chiiao, te'ta pichiwa chiiamepua: Yooma aata tijoea oowitiamea tiameo, ihtaoi ahpo ki kaawe iintokaio, ihtaoi ki kaaweruma cheekaio, cheriwepuame tiamepua; ²⁹ nape Riosi Riosiwari ahpo chaania ki e'wekamea, ka'chitia cheriwepua tiamepua, ka'chitia cheriwepuamepua tatakoriario, ki itayamekapapua ahpo cheriwepuameo. Puuu aata wa'a tiamea, wa'api teeka itipimeri puuuu tatakoriekao, ahkasi ki wahjiamesi.

³⁰ Wa'a cheeka ahpo nehpuupare Eesusia, Weseu riaorósiwarira apochi iinueko tuuwao.

Eesusi poponira yeeyera tiame
(Maateo 12:46-50; Ruuka 8:19-21)

³¹ Wa'a ihsoi Eesusio tísia naanasoti oika ti'tijoechi sautekao, ma'chi werika Eesusi yeeyeraa, Eesusi poponira ahjamao pipinira tiame, paaenurerepua Eesusio. ³² Waikao wa'a mochikamea Eesusi norikame, Eesusi paaewa inamukapaopua, chaachaparepua Eesusio:

—Aamo yeeyea aamo poponi pipini tiame ahjama, aamo paaechanipua waami ma'chi.

³³ Nape Eesusia, cheerepua:

—Aa no'o tetejima, ¿Aatanakamerajuarepu no'o yeeyea, no'o poponia pipinia tiameo?

³⁴ Waikaopua ahpo norikame mochikame ne'nepakaopua, chaanerepua:

—I'wa mochikamerapu no'o yeeyea, no'o poponia pipinia tiame. ³⁵ Aataai Riosi e'ra yooramea, no'o yeeyekaite puuuu, no'o pooni, no'o piini tiame.

4

Echayame masiteniame wa'achitari
(Maateo 13:1-9; Ruuka 8:4-8)

¹ Piirechi taawechio Eesusia eenechi pa'wesue o'ineriaipua masitekao, wa'a kahtiachio tísia muuwaeme napawiriaipua tiame. Waikaopua pawekakerachi moenasaoopua pa'wechi chuhkuamechio, wa'a yasiparepua waikao. Wa'a ikitioopua ti'tijoechi, waapi ma'chi ajapare puuuu, pa'wesueo. ² Waikao wa'a yasaka Eesusia, itapiti wa'achitarichi masiterepua, muuwaeme itapiti Riosichi simiyame masiteniame. Pu'ka masitewachio cheerepua:

³ —¿Eeme ti'tijoe ooweru tiame, keepumitiao pahchuuu!

Wa'a cheesao o'inerepua ti'tijoechi i'ka eee cheeka wa'achitarichi nayewekao:

—Aata tijoea wahka wasachi echimia simiriataipua. ⁴ Puuuu echimia simiyaio pooechi ruhjiteriatapua ookapi iimori. Pu'kao tuchikia, wa'a e'enaka yooma pepeka ko'kariatapua pu'kao. ⁵ Wahjachi iimoria, waitiame kahtiachi weee echariataipua. Puuu iimoria ku'we yaupariatapua yaupao, nape ki tunakame yasariopapua weeeo, ⁶ taaaa machenasaapa taipakopao, wakipateriatapua pu'kao, ki teeresi naawaeriopa pu'kao. ⁷ Wahjachi puuu iimoria wehchaekachi ruhjiriataipua. Puuuu yaupariatapua yaupao, nape wehchae si'riputiapa mo'porepakao, wa'atia wakipariatapua kihta taakeka. ⁸ Nape wahjachi iimoria kakupa weechi ruhjikamea echitiaio, ka'karuma yaupaka weweripasaopua, ki ookapi taakeriatapua. Ihji muurara pachitariaa, piire weerewa aampa oosa mariki pahchitariatapua, piiripi wa'api pahchira echitiaopua. Wahjachi pipiripi iimoria, pa'paika weerewa pachitariatapua muuraraa; epeche wahjachi iimoria, pipie sienta pachitariatapua muuraraa, pipirepi pahchira echitiamea.

⁹ Wa'a tiame wa'achitarichi nayewasaapa Eesusia, chaanrepua ahpo masitiaio:

—Nahkaesaa eeme, pahteka inamupuapua pu'kao.

Aatia tiiachipa wa'achitarichi nayewaniame
(Maateo 13:10-17; Ruuka 8:9-10)

¹⁰ I'ka wa'achitari Eesusi naewaka kajusooapa, wa'a muuwepariame ti'tijoeria, nonowarepua waikao ahpo petechiami. Ehjepamio Eesusi piineri itipisooapa, paikapi Eesusi masitia keepuamea, puuu oosa mariki aampa ooka Eesusi ajawariaapua tiamea, iinatukerepua Eesusio, ihtana cheeka cheeriopua Eesusio, wa'achitarichi nayewakao. ¹¹ Waikao Eesusia eee cheeka nehjiarepua pu'kao:

—Neeea pu'ka ti'tijoerio wa'a cheeka nayewakamenia wa'achitarichichio, aatiatanariapa pu'kao, no'o te'ta masitia pichiwa pahtenarewa ne'nenariapa pu'kao. Aata aamochitia te'tiameopua, te'ta Riosi ye'karichi muinariameopua, Riosia ki wa'achitarichi ma'chiamame aamo tuuyamepua aamoo; nape neee pu'kao oowera keepumia e'enariame nane'riapao, wa'achitarichi nayewekania pu'kao, kihta Riosichi simiyame pepeninariapa e'enakame. ¹² Puuu wa'a te'teriamea, ne'niaio ki ma'chiriame itipimeripua, keepuaio kihta pahtemeripua. Wa'a te'tiapa puuuu, kiisi ahpo tuuyamepua Riosichio, ahpo ki ka'karuma nokariao, ahpo Riosieo, ahpo cheriwepuawichioopua.

Eesusi echiwame wa'achitaka nayewani
(Maateo 13:18-23; Ruuka 8:11-15)

¹³ Eesusia chaanrepua waikao:

—¿Kiisi pahteka inamukame eemeai, i'ka no'o wa'achitarichi nayeweriaio? Wa'a teeresaa eemea, ¿achini teeka pahteta eeme wahjachi wa'achitari no'o nayewamiaopua meeriamahkao? ¹⁴ ¡Nee! Puuu echayame no'o nayewaria wa'achitarichio, Aata iimori echayamepua, Riosi ka'karuma tuuyewari echisiamepua. ¹⁵ Puuu iimoria, Riosi ka'karuma tuuyewaripua, ti'tijoeri keepua. Puuu iimori echayame echiwachi ruhjikamea, ti'tijoeri iikarachi echitiamepua. Paikapi iimori echayamee pooechi ruhjite-tiamea, ti'tijoeri peewame iikaamechi ruhjikamepua. Puuuu, Riosi chiia keepunapua keepua, nape Satanasia ikanati wa'a eenaka yooma u'yamepua, pu'ka Riosi ka'karuma tuuyewari keepuriao. ¹⁶ Wahjachi iimori e'peekachi ruhjitetiamea, kaawe e'raka keepuamepua keepua Riosi tuuyewario, nape ki tehpesi simiyamechi wekatiamepua, ahpo keepuriao. ¹⁷ Puuuu itapiti aiwateniaapua Riosiwichioo, ikanati toayamepua ahpo paparariao, kihta teeresi naawaekapa Riosi kaaweruma tuuyewarichio. ¹⁸ Wahjachi iimori wehchaekachi ruhjikamea, naatiju puuuu, i'ka weechiche iintuame tisia weemuniamame. Puuu ti'tijoeria pu'ka Riosi kaaweruma tuuyewari kaawe keepuame keepua, ¹⁹ nape epeche ahpo erakoaeopua i'ka weechi iintuamechi itapitio, ahpo si'ripuamepua, tahpitika erakoamekapa puuuu, toomichio. Puuuu yooma ihtaoi iniwaeka mochinariamepua. Yooma ihji wa'a tiame mu'ipakamea ahpo iikachio, yooma apochi si'ripukao, kihta taakiamepua apochio, Riosiwichio ka'karumaopua. ²⁰ Nape puuu iimori kakupa weechi

ruhjikamea, ti'tijoeri ka'karuma iikaamechi ruhjikamepua. Puuuu kaawe e'raka keep-uamepua Riosi kaaweruma tuuyewario, te'ta pewatiame apochi itipiteka. Wa'a iikamea, kaaweruma taakiamepua Riosiwichioo, tiiriko echitiame muurarachitia. Ookapi ihji tiiriko muuraraa, piire weerewa aampa oosa mariki pachitakamepua; wahjachi ihji tiiriko muuraraa, paika weerewa pachitakamechitia tiame; epeche wahjachi ihji tiiriko muuraraa, ahkasi piire sientooi pachitakame.

Tahjera wa'achitarichi nayewatiame
(Ruuka 8:16-18)

²¹ Eesusia chaanerepua tiameo:

—Riosi tuuyewaria, itapiti tahjeraka tiame puuuu. ¿Aatanana noriwi weratare itapiti ahpo tahjerao, e'tapara teereopua, itapiti kaajonitere noriwioiopua? Aataai ki wa'a iintomeripua. Ohso kaawe te'pa werameri puuuu, weeresi tahjemichioipua pu'kao, weeresi uutapamichio pu'ka tajayao, weeresi tetewipuawichioipua. ²² Wa'achitia Riosiai wahka taawechiamio, yooma ahpo teteiwachi toapamapua, yooma ihta inasotiame toatiameoipua, yooma ihtaoti ti'tijoe ki ka'karuma noonowiriaopua, ooweruoipua tiame. ²³ Eemea inatame enesaa, pahteka inamumitiapua pu'kao.

²⁴ Eesusia wa'a cheesaa, chaanerepua tiameo:

—I'kao eemea, te'ta inataka inamumitiapua: Kehkisa aamo nakika mochtokamea Riosichi, pu'kachi kehkisa kiapuamepua eemea Riosieo, itapiti te'ta Riosichi eenameopua kaaweruma, nape u'matiame epeche kehkisio. ²⁵ Riosie kiatiamie iinuemeopapua, epeche pehji kiapuamepua, i'wa weechi no'o enasoopua; nape kihta iniwaemeopua Riosie kiaretiao, ahkasi teesa iinuekaoi i'ka weechi ahpo iinuekao, yooma u'yepuamepua, no'o tewekachi Noonoeopua, kiisi kihta tooeka, no'o tewekachi o'inia eenechi enasopao.

Imori weweripari nayewaniame, wa'achitarichi

²⁶ Eesusia chaanerepua tiame:

—Riosi ye'karichio, tijoe echariaka tiamepua. ²⁷ Echakame kohchioiopua, pusakame kahtioiopua, puuu echitiame yaupasaapua, tukaooi taaweo tiame, naapi simitiamepua weweripakao, pu'ka echakame ki teteoipua. ²⁸ Riosi ihsimepua yaupatekao, weweripatekaopua tiame naawaepatekaopua, neipao muuraetepamepua, pu'ka muurara pachitasoopua, iwapatiamepua. ²⁹ Pu'ka tiiriko pahchira iwapasoopua, ahsepakame puuuu ohsae tehpuunaka i'ipapuachio.

Wacherai kuuu pahchira wa'achitari
(Maateo 13:31-32; Ruuka 13:18-19)

³⁰ Eesusia eenechi chaanerepua:

—¿Ihtanaka tiame ohjoarepu Riosi ye'karia? ¿Ihtanaka tiame teemea Riosi ye'karichio? ³¹ Aa, wacherai pahchiraka tiame puuuu. Kaawe inataka ne'nemitiaomua wacherai kuuurao. Kiisi werumakaipua pahchirao, ki nu'nuti weripamekai tiamepua kuuurao, ³² echitiaapa, kii ookapi atowataitepua, ahkasi tuchikioi ahjachi tatasotachi. Wa'achi tiame Riosi ye'kariai. Ki weruma o'inekaipua, ki nu'uti mehtamepua.

Eesusio aatia tiiachipa, wa'achitarichi nayewia ti'tijoerio
(Maateo 13:34-35)

³³ Eesusia, weeka tuuyewari masitere puuuu wa'achitarichio, ki tehki erakoka pahtemichio ahpo masitiao. ³⁴ Kihta masiterepua pu'kao, ki wa'achitarichi ku'ikao; nape ahpo wa'api ajawariao, piineri ahpo ahjama mochikoio, tísia tehki tiamekopua pu'ka masitiao, yooma kaawe ma'chiamie tuuyerepua pu'kao.

Eesusi eeka teeweteria, pa'wechi
(Maateo 8:23-27; Ruuka 8:22-25)

³⁵ Pu'ka wa'api taawechi tukaoo, Eesusia chaanerepua ahpo ajawaria masiterao:

—Pao siimpapuamepua ehpeo, paonamina pa'wechi.

³⁶ Waikao masiteraa wa'a toisapa ti'tijoerio, paonamina i'torepua Eesusio, wa'api pu'ka pawekakera Eesusi kahtiachi. Wahjachi pawekakeraai pukamina chuchutorepua tiame. ³⁷ Wa'a nokisioio, ki nu'uti eenare yu'kia ki nu'uti eejeka. Waikaopu pa'wea pe'kokao, aampamisi chi'posirepua pawekakerachio. ³⁸ Eesusia wa'a ikinioio, kochipari-aipua pawekakera wasichitu poika, itapiti mo'teka. Nape ma'masiteraa tahpitika ikiyapaopua, pusaterepua pu'kao chaaneka:

—¡Masitári, Masitáriiii! ¿Kiisi ka'chi e'ramemua taamo piwitewioio?

³⁹ Waikao Eesusia werisika teeweterepua eekao, pa'weopua tiameo, chaaneka:

—¡Muuu eekáaa, ikanati teewésaaa! ¡Neeroi pe'koniai, mooena manipásaaa!

Wa'a chaanetiapa eekaa teewerepua, yooma yuuweeme itipika. ⁴⁰ Wa'a iintosaapua ahpo masitera ajawario, chaanerepua:

—¿Achinikai majayame eemea? ¿Kiisiki paparame eemea pehji, noochio?

⁴¹ Nape aapoeo, Eesusi iintoria tísia seewepakamekapapua Eesusio, kiisi nehjiame erakorepua. Pukaepa aapoeo, poanachi ahpo chaachaparepua:

—¡Ihtana tijoe naaju ihjia, eekaeoi e'weniamée, pa'weeoiopua tiamé?

5

Tijoe na'arari yahchame Eerasa ohjoeme

(Maateo 8:28-34; Ruuka 8:26-39)

¹ Wa'a nokisika paonarepua wa'a neerochio, Eesusi paonamina i'tokao, wa'ao Eerasa weewachi e'enarepua. ² Wa'a paonamina tekisochepa Eesusio, aata naaeparepua pu'kao itapiti na'ararie keewakame. ³ Ihji tijoea wahjipame toaniachi ohjoeme eneri-aipua. Puuua aataeoi ki yuuyumpianiame eneriaipua mooena yahchakao, kaarenaoi o'yekao. ⁴ Puuua ki ku'itapisi kaarenae o'yeniaipua tarachio sekachioipua tiame, yooma tetepunasa siisimiriaipua, yooma pipiripi pihtunaka ihpapasa. Wa'a ihsiamekopa pu'kao, ka'chi yorame erakoretiaipua wa'asi, wa'a mochikameeopua ti'tijoeri. ⁵ Wa'a iintosaapua yooma tukawari ojawiriaipua, mukuteso wahjipame toaniachi siinakao, kaawichiami oikaopua tiame, temosochiami tiame momotochisika, tísia kokosa ijikisika. ⁶ Ihjia wa'a eename tetewapa Eesusio, mehka ihtoi u'masika eenakao, chopokorieka weripakaopua chokichi, ⁷ chaanerepua Eesusio, ki ku'ita sisinaka:

—¡Eesúsiii, te'ta te'pa eename Riosichiii, ka'te no'o te'ta kokosa yoramitiamua! ¡Neeea aamoo te'ta tesiwa cheeka aamo itaniamepua, ka'chi no'o yoramichioipua kokosakao!

⁸ Wa'a cheeka nayeware na'arari tijoechi kahtiamea, Eesusie eee cheeka teritiameka-paopua:

—¡Muuu na'arari tijoeturi, ikanati machenasa muuua pu'ka tijoechio!

⁹ Eesusia terisapaopua pu'ka na'arario, iinatukerepua pu'kao:

—¿Achini teewaeme muuua?

Waikao na'araria nehjiarepua cheekao:

—Reejioni tewaniame neeea, kii ookapi na'arari tijoeturikapa.

¹⁰ Waikaopu nanaarari tijoechi mochikamea, naaracheka itaneriaipua Eesusio, ki se'wiami ahpo uhjurapuaichioipua wa'ao. ¹¹ Nape wa'api wa'a kahjena kaawichiamioio, ki ookapi koowi ohjopa wa'ao, ¹² wa'a ahpo uhjuranurare nanaarari ti'tijoeturia, eee chaachapakapa:

—Wa'a pu'ka koowichioi taamo uhjuramitiapua, wa'a pukachi taamo muimichioipua—chaachaparepua.

¹³ Waikao Eesusia wa'a uhjurepua koowichi. Wa'a uhjuratiapa nanaararia, pukachi muirepua koowichi, tijoechi puuyanatiapao. Waikaopu ooka miiri ahka koowia, pu'ka nanaarari apochi muitiapa, tahpitika noonoikao, ki muenati ujumarepua tekoratamio. Wa'a noonowikaopua, yooma wahjiparepua tekoratatipo ruhjika, pa'wechi neerochi ruhjikapa, si'rika.

¹⁴ Waikaopu koowi inatiamea, ahpo mochiwachi ujumasirepua yooma tuuyemia mochiwachio, yomachi o'okapi mochiwachiamioipua tiame. Waikao yooma wa'ami

ohjoemea, wa'a e'enarepua pu'ka ikitia ne'nemia. ¹⁵ Ajasisaapa Eesusi ihsiriachio, puuu nanaarari tijoeturi iinueriamea pa'akachio, ehpeo yachapakame yasarepua wa'a Eesusi ihsiachio, kaaweruma wakiraeka wa'asi. Waikao wa'a e'enakamea wa'a iintoriopua Eesusio, tísia seeweparepua pu'kao. ¹⁶ Puuu pu'ka yooma wa'a ikitiame tetewikamea, yooma tuuyerepua wa'a e'enakame ne'nemiao, aachin teererio puuu tijoe ki ookapi nanaarari apochi ohjoeriaio, koowioi achipu noonowiriopua tiameo. ¹⁷ Waikao wa'a e'enakamea wa'atiame tuuyetiapa Eesusi iintoriaopua tiameo, tísia seewepakaopua Eesusio, utewaeme itanerepua chaachapakao:

—Se'wi siimitiamua i'wao, sewinachiami akipaka.

¹⁸ Ehjepao pawekakerachi moenoi Eesusio, puuu na'arari apochi ohjoeteriamea, utewaeme itaneriaipua Eesusio, ahpo yeetomichioipua ahpo simiyachio. ¹⁹ Nape Eesusia ki e'rapa chiiao, chaanerepua pu'kao:

—Muuua no'ramitiapua ohso kaawe, aamo pehtewachi aamo tetejimachi. Muuua aamo ta'pewachi asisaapa, yooma tuuyemitiapua pu'kao, Riosi amochi iintoriaio, achini iintoka Riosio, aamo tesiweriopua.

²⁰ Waikao puu tijoea, ahpo petechi no'rasaopua, yomachi Reekapori weechiami mochiwachi oirepua tuukao, yooma ihta itapiti ahpo Eesusie, kaawe iintoretiaopua. Waikao mochiwachiami ohjoemea, tísia peenia e'reka inamurepua Eesusi iintoriaio.

Airo tewaniame maarara; Aata oowitiame Eesusi wisasoriwachi ihchepakame tiame (Maateo 9:18-26; Ruuka 8:40-56)

²¹ Eesusio eenechi pe'ku paonasoopua pa'wechio, muuwaeme napawirepua pa'wesuwe tekiriachio. Wa'a neerosue kahtioi Eesusio, ²² wa'a eenarepua aata tijoe Airo tewaniame, puuuwa wa'a mochiwachi napawikarichi paamiratuame enerepua. Wa'a tewakapa Eesusio, chopokorieka weripaka taweminao, chaanerepua Eesusio:

²³ —Paamira, tísia yaapi e'raka eenakamene amochio, amori mukuyame teekane no'o maara petechi. Wa'a simika ahjachi seekarepajeraninia saumichio, ahjame weritomi-chiopua pehjo.

²⁴ Waikao Eesusia wa'a simirepua ahjamao. Nape pooechi nokisinioio, muuwaeme tahchiamae ajatoriaipua Eesusichio. ²⁵ Wa'a naasipa muuwaeme nokisiniachioipua tiameo, wa'achi weritoriai aata oowitiameai, erawisu kokoriame. Puuuwa wa'a teerekaopua, oosa mariki aampa ooka paaumpari wa'a tiame enerepua wa'asi. ²⁶ Ki ku'witapi aiwakame eneriaipua wa'asi, ki ookapi me'merikochi oiyai wa'asi, wa'api teerekame eneriaipua, kihta sauka, ki ookapi toomi na'atakiopua. ²⁷ Ihji oowitiamea, Eesusi sautiame inamukapaopua, wa'achi eenakame eneriaipua, Eesusie sautetiame itipinariapa tiame. Pukaepa Eesusi ahjama nokisiachi ihchoiopia naasipao, Eesusi wisasoriwarachi ihcherepua, káátisia saunareka. ²⁸ Ihjia wa'a e'raka ihchepasaopua Eesusi wisasoriwachio, saukame itipirepua: “Eesusi wisasoriwachi ihchepakaio, saukame itipimania”, e'rakapa. ²⁹ Wa'a e'raka ihchepasaopua Eesusi wisasoriwachio, saukame itipirepua ikanati. Ikanati teewekame saaerepua ahpo erawisua. ³⁰ Waikao Eesusia ahpo utewari u'yetia saaekapao, ku'rika chaanerepua apochi tahchiamae muuetoao:

—¿Aatanapu noochi ihchepakamea, wisasorichio?

³¹ Nape masiteraa chaachaparepua:

—Nape Paamira, tetewameai muuua amochi tahchiamae ajatonio amochi ijichepakaka, ¿inatukiamemua: “¿Aatana noochi ihchepakamepua?” —cheeka?

³² Wa'a cheesapa Eesusia, neneku ne'nesao, apochi ihchepakame wisasoriwachi ne'neparepua oowitiame. ³³ Waikao oowitiamea ahpo nane'retiamekapaopua Eesusieo, chachapia ihsika majakao, chopokorieka weripakaopua, apoe ihsirio tuurepua. ³⁴ Waikao Eesusia chaanerepua oowitiameo:

—No'o maalala, saukame itipikame muuupa, noochi te'ta paparakamekapa. Wa'a chaanesaapa chaanerepua tiameo: Kaawe eratoka ehpeo, no'ramitiamua aamo petechi.

³⁵ Iiweta Eesusi oowitiame naewaka ihsiaio, wa'a e'enariame aata kooriaa, Airo ta'perachi o'inia e'ename. Puuuwa chaachaparepua Airoo:

—Aamo maaraapa, kiterepakamepua wa'asi. Kihtawichio noonotepuame taamo Paamira masitaria wa'asi, taamo ta'pechi siimichioopua wa'asi.

³⁶ Nape Eesusia wa'a chaachapoiopua pu'ka kooriao, chaanerepua kuita noonorao:

—Ka'te paache yuuwesipa muuua, te'ta paparapuachepua muuua, Riosichio.

³⁷ Waikao Eesusia ki yeetokaopua wahjachio, naatiche i'toka simirepua, Peero, Saantiao, Waani Saantiao poonira tiame. ³⁸ Ehjepamio, Airo ta'perachi ajasitioipa, ne'ku ohjoame tewarepua wa'a mochika inatiameo, weeru chaachapaka naarakokao. ³⁹ Waikao Eesusia yooremina pakisaapua kutewe po'yachio, chaanerepua wa'a po'yachi neesetoka mochikameo:

—¿Achinikai naarakoame eemea? ¿Ki oowera wa'a tiiai tiamepua kochikache? Kiisi mukukamekaitepua.

⁴⁰ Nape wa'a chiiopa Eesusio, a'acheretupua wa'a mochikameepua chokichi. Wa'a cheesao Eesusia yooma puuyanarepua wa'a neesetoameo, ma'chisi machenaka tiame. Waikaopua pu'ka kutewe noonorache i'tokaopua yeeyera tiame, ahpo ahjama ohjoameopua tiame, eenechi pakirepua yooreminao, kutewe po'yachio. ⁴¹ Pu'kao sekachi chapikao, cheerepua:

—¿Talita, cumi! —eee cheeka chaniwamepua: ¿Kuita, aamo chaanenane, werisi!

⁴² Waikaopua kutewea oosa mariki aampa ooka paamuamea, oijenarepua eenechi ahjaka. Wa'a iika werisisaapua, oisirepua eenechi. Puuu a'achekamea waikao, sewina ijikirepua tísia kaawe erapaka, tísia peenia tiame tetewa Eesusi iintorioa. ⁴³ Nape Eesusia waikao pu'kao, utewame chaanerepu pu'kao, kiisi ahpo tuupuachioopua wa'a ahpo iintorioa, aaataoi. Waikao Eesusia, pu'ka kutewe ahjatesaopua, ko'kotenurarepua pu'kao.

6

Eesusi Nasare mochiwachi ihsia (Maateo 13:53-58; Ruuka 4:16-30)

¹ Wa'a o'iniaio Eesusia, ahpo weewachi no'rarepua ahpo masitewa ahjamao. ² Wa'a asisaapa ahpo weewachio, resipuniachi taawechiopua, wa'a napawikarichi o'inerepua masitekao. Wa'ao Eesusi keepukamea, ki nu'uti peenia erakokaopua, chaachaparepua ahpoo:

—¿Akatia tísia penipakame ohjoare ihji tijoea, i'ka itapiti ki ookapi peenia ihsiwaopua?

³ ¿Naakona ki naatikosapu ihji tijoea, kapintero Maaria taanara? ¿Ki Aakowo pa'chirapu ihjia, ki Oose, Uurasi, Siimoni tiamepu tiamea, pu'ka poponirapuaa? ¿Kikosa ihji tijoe pipiniraa, i'wa ohjoemepua tiame taamo ohjoekachi?

Wa'a chaachaparepua ki kaawe e'erakoapa Eesusi masitiao, kiisi paparaniamekapa Eesusichio. ⁴ Waikao Eesusia wa'a chaachapame inamukapaopua pu'kao, chaanerepua:

—Yomachi yooreka tetewiniame Riosi nayewatuamea, nape ahpo ohjoekachioopua ka'i, ahpo tetejimarichioi, ahpo wa'api petechioi.

⁵ Pukaepa kihta a'chi ihsime e'rarepua wa'ao, ihtaoi peenia ihsiwaopua Riosieo. Wa'a mochikameo kiisi pichikenariopa apochio, paikapioi sautesa kokoriame, u'matorepua wa'ao. ⁶ Wa'a te'tiopa Eesusia wa'ao, kiisi kaawe eratoka u'matorepua wa'ao, eee tiame inatasika pu'kao: “¿Naakona ahkasi wa'a te'tiame ihji ti'tijoeria?”

Waikao Eesusia wa'a o'inia u'matosapao, yooma wa'ami waapiami simiterepua masitekao, Riosi ye'karichi simiyame tuuyewariopua, ahkai ahkasi ti'tijoeekachisi, mochiwachiamio.

Eesusia ahpo ajawaria, Riosi ye'karichi simiyame masitemichio uhjurani (Maateo 10:5-15; Ruuka 9:1-6)

⁷ Ihji Eesusia ahpo ajawarioa kaawe tuuyesaopua pu'kao ahpo yoramiao, o'okache uhjurepua mochiwachiamio, ki ka'karuma tijoeturi puuyanemichioopua, ti'tijoechi mochikame. ⁸ Ahpo siimpachiwichio kihta i'toka siimpanurerepua, teesorache makoka ahpo sekachio, kihta mokewarioi i'tokaopua, nutukaoi kihta i'toka, toomioi kihta i'toka

ahjae taripuameo, ⁹ kaakaoi ahpoche chuhchaka ohjoa i'tonurerepua, wakiraoi ahpoche chuhchaka oiya i'tonurerepua. ¹⁰ I'kao eee chaanesa uhjurarepua tiameo:

—Aaata ta'pechiami ajasisaa, wa'ache mochisa uumatomiapua wa'ao. ¹¹ Wahka pirenachi mochiwachi aamo ajasiriachio, ki kaawe aamo uutioopua ki inamunareka aamo masitio, puuyasaapua wa'ao, aamo tarachi pechichisa uumatopuapua wa'ao. Wa'a aamo noonoipuapua, nane'remichiopua pu'kao, ki kaawe erakoka aamo uumatoamekopua wa'ao, aapoe nane'remeripua epeche ahpo ikimeriopua aiwari kokosario ki Sooroma Oomorachitia, kiisi inamunareriopa, aamo Riosi kaaweruma tuuyewario.

¹² Waikao Eesusi ajawatiamea siimpasaapa, yomachi sisinamurepua Riosi kaaweruma tuuyewario, Riosichikamera e'enamichio paajuteka, yooma apochi ki kaaweruma tiiao, Riosichi tuusa pichiwa toinariameko tuuka, yooma ahpo ki kaaweruma noonowiriao, cheriwepuawichiopua. ¹³ Puuu Eesusie uhjuratiameapua tiameo, ki ookapi nanaarari puuyanarepua ti'tijoechio ooweruchiopua tiame, kokoriameoi ki ookapi sauterepua Riosi utewariego, ooriwo nerosowi chuhchesika.

*Waani Paatori meritame
(Maateo 14:1-12; Ruuka 9:7-9)*

¹⁴ Te'ta Eerore yawichia, Eesusi tísia sautiame inamukapao, tísia Eesusi nayewaniame yomachiamio, tuuyerepua mochiwachi mochikameo:

—Puuu Eesusi tewaniamea ti'tijoeo, Waanikotinia Riosi nayewatura eenechi ahjakame, pukaepa sautewa utewari iinuemepua.

¹⁵ Nape aaata wahjachia chaachaparepua ti'tijoeio:

—Ka'i ki puuupua. Eeriakamera puuua, eenechi i'wa weeechi eenakame.

Wahja wahjachia tiame, chaachaparepua:

—Naatikamera puuua, aaata ehkoriaami Riosi nayewaturao, i'wa weeechi eenakame.

¹⁶ Nape Eerorea wa'a chaachapanioiopua, cheerepua ahpo chokichi mochikameo:

—Ka'chitia piirechipua. Waanitarukamera puuua, te'ta pichiwa, pu'kao nooe mo'ora tehpenenureria, ehpeopua eenechi ahjakame.

¹⁷ Eerorea, Eroria iintowachi karichi yahchakame eneriaipua Waanio, kaarenae o'yeraeka. Eerorea Eeripe uupira ahjama neewikame eneriapua, ahpo pooni uupieria.

¹⁸ Waania Eeroreo chaanekame eneriaipua:

—Muuua aamo pooni uupirao, kiisi uupietame teereriaimua, wa'a iintokapao muuua, kiisi kaawe iintokamemua Riosichio.

¹⁹ Pukaepa Eroriaa Waanio, nekamuchiame eneriaipua pu'kao, merinareka tete-wame, nape ka'chi ikime e'rariaipua wa'a e'raio. ²⁰ Eeroreapua Waanio, Riosi nayewaturakopaopua pu'kao, seeweka tetewame enerepua pu'kao, Riosie kaaweruma tijokopaopua tiame. Wa'a tiachipa seewiaio, ka'chi yorapuawichio neesetoriaipua Waanio. Ki kaawe pahtiaipua Waani chiia Riosieo, pu'sereka keepuame eneriaipua Waanio. ²¹ Nape Eroriaa, tewarepua piie taawechi ahpo iintomiachio, Eerore ahsepatioipua paamupari pahko. Eerorea yooma paajuteriaipua waikao ahpo ye'karichi yawichituameo, Arirea ohjoeme tiamé, weruma te'terame ti'tijoeio. ²² Eroria maararaa yawimia pakiriaipua pahkochi koi'rachioipua, Eerorea tísia pu'serekapa pu'ka yawiriao, yooma wa'a mochikame inamuachio, chaanerepua ahpo piisi maarao:

—Ihtaoi aamo no'o itanesoo, aamo kiamania, ²³ ahkasi no'o nuurari naasipasioi yawichiwa.

²⁴ Waikao piisi maararaa, ikanati ahpo yeeyechi simikao, iinatukerepua ahpo yeeyeeo ihtana itanejeraopua yawichio. Waikao yeeyeraa chaanerepua:

—Waani Paatori mo'ora itanemitiapua.

²⁵ Waikaopu Eroria maararaa, yaapi eenechi pakisaopua yawichi kahtiachio, chaanerepua pu'kao:

—Ehpe wa'api no'o kiajeraninia pehtorichi yachasao, Waani Paatori mo'ora teh-punasa.

²⁶ Waikao yawichia wa'a chiiopa ahpo piisi maara, tísia iiyana eraparepua apochio. Nape yooma paajutetiame inamuachi wa'a cheekamekapaopua, ka'chi ikime e'rarepua ka'itanariaio. ²⁷ Wa'a tiichipa yawichia, ikanati uhjurarapua piiripi ahpo soontaro, Waani mo'ora tehpunasa upamichiopua, pehtorichi yachasa. ²⁸ Waikao soontaroa wa'a akiparepua Waani mo'ora upamia. Puuu soontaroa Waani mo'ora upasaopua, Eroria maararaa ki'yarepua, pehtorichi yachtatiame. Waikaopu kutewea, ahpo yeeye ki'yarepua pu'kao.

²⁹ Waikao Waani na'naritoamea, Waani meritiame nane'rekapao, wa'a e'enarepua Waani weerewara i'tomio, wahjipame toaniachi tekimia.

Mariki miiri ti'tijoe Eesusi ko'koteria

(Maateo 14:13-21; Ruuka 9:10-17; Waani 6:1-14)

³⁰ I'ka ikitiame u'matosoopa, Eesusi yomachi masitemichio uhjurariaa, eenechi e'enarepua Eesusi kahtiachio. Waikao Eesusi uhjurariaa, yooma tuuyerepua Eesusio, achini teereriopua ahpo ohjoriachi nokariao, yooma mochiwachiami ahpo masiteriachio. ³¹ Nape wa'a Eesusi kahtiachio, naapi nonowasika wahjachi enapasiamekopaopua ki wahjika, ki toiwamekapapua ku'itapioi ko'komichiooi, chaanere Eesusi ahpo ajawariao:

—Nahpe no'o ahjama, yuuweekachi siimpapuapu, ku'itapi resipumia.

³² Wa'a iintore Eesusia waikao ahpo ajawaria yeekao, pawekakerachi mo'moenasao, paonamina ooruchi resipumia. ³³ Nape muuwaeme ti'tijoeri Eesusi ahka suwenamiachi nane'rekamea, wa'a uumparepua paonamiachi puuyemia. Wa'a paonamiachi siimpoio pu'kao, ahkai ohjoeme ahjama na'peparepua, ahjama siimpamia siimpachi. ³⁴ Pukaepa Eesusi wa'a tekiyaiopua suwenakao, muuwaeme mochikame tewarepua wa'ao, ahpo puuyeka mochikame. Waikao Eesusia wa'a te'teriopa pu'kao, tísia tesiwa e'reparepua pu'kao, tísia tesiwa te'tiamekopua pu'kao, po'wa ki tepuniamechitia neesetoka. Wa'a iikapa Eesusia, wa'apechi simiterrepua masitekao, ki ookapi itapiti Riosichi simiyame nayewaka. ³⁵ Aarikopa wa'asi Eesusi ajawariaa, Eesusi naaepakao chaanerepua:

—Masitari, tísia ariwanipua wa'asi. Ki waapi ooruchi i'wao. ³⁶ ¿Ki kaawejoare nonorapunia i'wa e'enakameo, kooame tarisimichiopua wahka mochiwachiamio?

³⁷ Nape Eesusia nehjiarepua:

—Ka'i. Eeme ko'kotemeripua pu'kao.

Nape aapoeo chaachaparepua Eesusio:

—¿Pu'ka kehkiwichio tarijeranimua kooame, ooka sienta taawechi yowiniame toomi tehki, yooma ko'kotepuamewichio?

³⁸ Eesusia waikao, cheerepua:

—Ne'nemitia eemea kehkisa kooame iinueniame i'wao.

Eesusi ajawariaa e'enasapa, chaachaparepua:

—Mariki paani wa'api maaniamepua i'wao, ooka wa'api so'chi tiame.

³⁹ Waikao Eesusia pu'ka muuwari wa'a e'enakameo, pa'paikapichi mochipanurerepua pu'kao, paasepo siionachio. ⁴⁰ Waikao wa'a chaanetiapa, wa'a teeka mochiparepua pa'paikapiche, pipie sienta ahsieme, wahja o'oka weerewa aampa oosa marikisi. ⁴¹ Waikao Eesusia pu'ka mariki paani uusao, Riosichi ne'nepakaopua tewekachio, cheriwema kiasapa tewekachi No'noo, ahpo ajawariao chi'wanasa ki'yarepua pu'ka paanio, so'chioipua tiameo, naachutamichio ki'yarepua. Waikao Eesusi ajawariaa, yomatiamé wa'a mochipakame muuwari, naachuterepua, pu'ka paaniopua, so'chioipua tiame. ⁴² Pukae kooame naachutatiameopua, yooma posakame itipirepua, ahkasi soparamesi. ⁴³ Puuu ko'kotiamé chi'wapame soparakamea, oosa mariki aampa ooka wa'wari weeweruma pochikame, na'poaretupua paani soparakameopua, so'chi tiame. ⁴⁴ Pu'ka paani ko'kakamea so'chi tiame, mariki miiri u'matoame, enerepua ti'tijoe.

Eesusi nerojampa ihtoria

(Maateo 14:22-27; Waani 6:16-21)

⁴⁵ Neipa i'kao Eesusia, ahpo ajawaria pawekakerachi mo'moenapusaopua, We'saira mochiwachi paonanurarepua pahcha, wa'a weruma neeroi maaniachioopua, ahpo pu'ka ti'tijoeri wa'a muuweeriao, nonorapuachisi. ⁴⁶ Neipao nonorapusaapa Eesusia pu'kao, kaawichi moenarepua pehji, ahpo Noonoma nayewamia tewekachi kah-tiame. ⁴⁷ Ariwatoipua pehji pawekakeraa, naasipapo pa'wechi ihtoraipua pehji, Eesusio weechi itipirioipua pehji, piineri. ⁴⁸ Eesusio pu'ka muuwari nonorapusaapa, paaomi nokisiametewarepua ahpo ajawariaopua pehji, tehki nokisiametewarepua ka'kepusikaopua, natepaka nokisiamekapapua eekao. Ehjepamio Eesusia, marikarowaopua wa'asio, nerojampa weritoka eenarepua ahpo ajawaria nokisiachio, u'matome iintokaiopua weriparepua. ⁴⁹ Nape ajawariaa wa'a ihtoame tetewapa Eesusio nerojampa weritoameo, naayuri maeakaopua pu'kao, siinakorepua tísia majakao. ⁵⁰ Nape Eesusia wa'a chaachapoi majakao, ikanati nayewerepua cheeka:

—¡Ka'te majako eemea! ¡Neeekaitte puuuu! ¡lika yachapasa eemea, aamo majaya erakoao!

⁵¹ Ihji Eesusia pawekakerachi moenasaopua, teeweterepua eekao. Waikao Eesusi ajawariaa tahpitika eraparepua, wa'a tiiame tetewakapa Eesusi iintoriao. ⁵² Kiisiki pahtiametewarepua pehji, aatana te'takooopua, Eesusio, Eesusio ki ookapi ko'kotekametewarepua. Puuuu ahpo pahtemio, peewametewarepua pehji.

Eesusi yachapateria kokoriame, Eenesare mochiwachi ohjoeme
(Maateo 14:34-36)

⁵³ Wa'a pa'wechi paonasaopua Eenesare weewarachi ajasisaopua, wa'ao pa'wesuwe o'yesapa pawekakerao, wa'a toarepua pu'kao. ⁵⁴ Eesusio wa'a tekisochepa pawekakerachio, machiretupua muuwarieo. ⁵⁵ Wa'a iikapa ti'tijoeria, ahpo ta'pechiami ujumasirepua, ahpo kokoriame ijinuwaeka i'noramia, yomachiami mochiwachiamio, ipetachi tekitoaka upamia. ⁵⁶ Waikao ahkaoi enoio Eesusio, teesa ohjoewachioi, wekapi ohjoewachioio, pipiripi ohjoewachioio tiameo, ahkaoi u'matomiachioi poechiamio, poowesue tootowariamepua kokoriameo, tísia tesiwa chaachapaka Eesusichio, teesaoi Eesusi wisasoriachio ihchepajeraka, saukametewarepua itipitemichio ahpo kokoriamewao. Waikamio, yooma Eesusi wisasoriachio ihchepakamea, saukametewarepua, ahpo kokorewao.

7

Itapiti ki ka'karuma enepatiame aaata iikachio
(Maateo 15:1-20)

¹ Pa'parisero ti'tijoea, ookapi iyoteri ti'tijoe Eerusareni ohjoeme yeeka e'enakamea, Eesusi naaeparepua. ² Ihjia ookapi Eesusi masitera ki paanikosa koayopaopua, Moisetaru nuurari chiiachitiao, na'arerepua Eesusi ma'masitewarao. ³ (Puuu na'arerepua pu'kao, ki koayamekapa ki weesa paanikosaopua pahchao, ko'komiao. Puuu parisero ti'tijoea, yooma i'isaeri ti'tijoeriapua tiamea, pu'ka ehkoriaami Moisetaru nuurari chii, iyorika mochitoamekapa pehji. ⁴ Ihjia tiameo, te'ta muuwari nehjiwachi no'rakaiopua, tísia kaawe paanikosa koayame eneriaipua. Ihjia tiameo, weeka iinueriaipua tiame itapiti ahpo iyoriwa nokayao, i'ka eee nokiwamechitia: paasoo tísia kaawe papakoniametewarepua, piicheri, pehtoriopua tiame, oronse meetari kaajete, ahpo kochiyachioi, kaawe wi-chotiame ipetiachi.) ⁵ Pukaepa pa'parisero iyoteri ti'tijoea tiame, pu'kachio simiyame iinatukerepua Eesusio, chaachapaka: ki taamo ehkoriaami nokariachitia nokayamepua? Puuuu ki Riosichi iyorikao, kiisioi te'ta paanikosa koayamepua.

⁶ Eesusia wa'a chaachapao, nehjiarepua pu'kao:

—Isaia ehkoriaami Riosi nayewatukamea, ma'chiame cheeka iyoteriaipua, i'ka Riosi chiiiao:

Ihji ti'tijoeria no'o kaawe chaachapanipua chuwaechio,

nape puuuu ahpo iikachio yooreminao,

tísia mehka tiiia chaachapamepua noochio.

⁷ Puuuu tísia iyoriameka nokayai,

noochi simiyame masitekao,
kihta kaawerumakaitepua ahpo noochi iyoriwa nokayao,
pu'ka masitiao wihtukikapa, aapoe erakowachiche machename.

⁸ Eemea wa'a nokakao, toayamepua Riosi ka'karuma nuurario, aamo wa'api erakoakamera yoranarekao, aamo ehkoriaami noonori noonowiriachitia.

⁹ Eemea aamo ehkoriaamichitia nokaria yoorao, ki ahsepari yooramepua Riosi te'ta kaaweruma nuurariopua, ¹⁰ i'ka eee chiiachitia: "Aamo noono aamo yeeyeopua tiameo, ka'karumako tuupuapua, aaata ahpo Noono na'ara cheekamea, ahpo yeeyeoiopua tiameo, meripuamechi puuuu." ¹¹ Eemea ki e'wiamepua pu'ka Riosi kaaweruma nuurario, ki yooreka tetewamekapa aamo yayawao. Eemea ki ku'yamepua aamo yayawao, pu'ka yooma aamo iinuekao, Riosi iinuwarako tuuka. ¹² Eemea wa'a tiame masiteka aamo tatanao, ki utewa yorapuameko tuuyamepua, ahpo yeeye ku'ipuaopua, ahpo noonooi. ¹³ Wa'a te'tiapa eemea Riosi te'ta Riosi nuurario, kiisi kihta nateyame iintamepua, pu'ka ehkoriaami o'inia aamo te'teretoria teetoapa pehji. Wa'a nokisika eemea aamo tijoetusiachio, aamo tatanachi toisiam eemea, i'ka ki ahpo yayawa yoorepuaopua. Eemea, ki ookapi wa'a te'tiame nokaka mochitoamepua.

¹⁴ Wa'a chaanesapa Eesusia i'isaeri pa'pamiratuameo, ahpo waapi paaesapa wahjachi ti'tijoeo ooweruopua tiameo, chaanerepua pu'kao:

—No'o kaawe keepumitiapua i'kao, nape kaawe inataka, kaawe aamo pahtemichiopua:

¹⁵ Ihtaoi ma'chi eenaka amochi pakiyamea, ki aamo na'itutiamepua Riosichi aamo kaawe teerewao. Aamo Riosichi kaaweruma tiia na'itutiam e, naatipua, aamo ki kaaweruma chiiakamera, aamo iikachi o'inia eenamera. ¹⁶ Eemea pahtiam e enesaa, pahtepuapua i'kao, no'o aamo cheeriao.

¹⁷ Eesusi toisooa pu'ka ti'tijoerio, petechi pakisooa, Eesusi masiteraa, iinatukerepua Eesusio:

—¿Achini cheeka chiiamua ma'chi eename tamochi pakiyameo, ki na'itutiam ekoopua taamo Riosichi kaawe te'terewao?

¹⁸ Eesusia chaaneka nehjiarepua:

—¡Aa eeme, kiisi pahtekame eemei pu'kao? ¿Ki nane'riame eemea itapiti aamo rupitua, ki iikachisi pakiyamekopua pu'kao, ¹⁹ ki aamo iikachi te'ta pakiyamekopua pu'kao, aamo e'rariwachi? ¿Ki nane'riame eemea topachikamerache u'matoamekopua pu'kao, siwachituche, neipao pu'kao machenamekopua weerewachio?

Wa'a cheekao Eesusia, cheeka cheerepua yooma ihtaoi kooame enesaa, ka'chi tiameko tuurepua ko'kotiaio, Riosichi kaawe te'terewao.

²⁰ Cheerepu tiame:

—Puuu tijoe ki kaaweruma erapatiam e, tijoe chu'warachi machenamekamera-pua, puuukamerapua, taamo Riosichi kaawe te'terewa na'itutiam e. ²¹ Puuu taamo ki ka'karuma erapatiam e, taamo iikachi o'inia machenamepua, te'ta eratewarachi, yooma ihta suuwe erapori iintonarewa eraniamea, ichikonarewaa, tijoe ko'inarewaa, yooma ihta ki ahpo iinuwa iinuwanarewaa tiame, ²² yooma ihta na'ara nokinarewaa, wihkuenarewaaopua tiame, nawajinarewaa, piirechi iinuwa ikotunarewaa tiame; taamo aaata pukamina na'ara chaachapanarewa, weruma ahpo uunarewa, ki inata nokinarewaa tiame. ²³ Yooma ihta aamo yooremina o'inia eratiamea, taamo na'itutiam e taamo Riosichi kaawe teerewao.

Seenu oowitiame, Eesusichi paparakame

(Maateo 15:21-28)

²⁴ Wa'a o'iniaio Eesusia, Tiuro mochiwachiami akiparepua, Siironi mochiwachiami tiame. Wa'a asisaapua, aaata petechi pakiriaipua kiisi ahpo nane'rejereka aaataeo, nape ka'chi iika wa'a ikime teererepua. ²⁵ Ikanati wa'a eenarepua aaata yeeyera, ahpo kutewe na'arari yahchame u'paka. Puuuu ikanati wa'a eenaka Eesusi kahtiachio, chokichi chopokorieka weriparepua. ²⁶ Puuuu oowitiamea, seenu weechi ohjoeme enerepua Sirojenisi tewaniachi. Wa'a iintoka puuu oowitiamea, Eesusi itanerepua

ma'chipasemichioopua, ahpo kutewewachi kahtiameopua na'arari. ²⁷ Nape Eesusia chaanerepua pu'kao:

—Nape kukuchikamera ko'koteniamepua pahchao. Ki kaawepu taamo tatana ko'koamiao, chuhchurikamera kipoteniaio.

²⁸ Nape puuu oowitiamea wa'a chiioi Eesusio, cheerepua:

—Pichiwa wa'atepua Paamira, ahkasi chuhchuri koayamepua, kukuchi koayoi meesatere ruhjitiao.

²⁹ Waikao Eesusia chaanerepua:

—Kaawe cheeka nehjiakame muuuu. Aamo tísia kaawe cheeka nehjiariawichioo, aamo kuteweapa yachapakame kahtiame puuuapa aamo ta'pechio. Kaawe eratoka no'ramitia muuuu. Puuu na'arari aamo kutewechi yasariameapa, toarepua pu'kao wa'asi.

³⁰ Waikaopu oowitiamea, ahpo ta'pechi asisaapapua, saukame tewarepua ahpo kuteweo, ta'iria po'yame ahpo kochirachio.

Eesusia yachapatena aaata nakapi ni'o

³¹ Eesusia Tiiro muuwari mochiwachiami oiyai machenasaapua, Siironiami u'matosaapua Reekapori weechi mochiwachiami tiameo, Arirea weruma neromanichi eenarepua, wa'ao pa'weka tiiachi. ³² Wa'a asisooopua Eesusio, wa'a u'yeparetupua piiripi nakapi ni'o. Puuu nakapi ni'o u'yepakamea Eesusio, ahpo tesiwenurepua pu'ka nakapi yachapateka. ³³ Waikao Eesusia poanachi i'toka ki tijoe tetewachi pu'ka nakapio, nakachi suhturepakaopua, sekachi akachupasaopua tiameo, sutue chachaterepua yenichi. ³⁴ Waikaopua tewekachi ne'nepaka weeru panisukaopua iwiwao, nakapi ne'nepakaopua:

—¡Ejata! —chaacharepua eureo naewaniachio, puuuu: ¡Wahjosa!, cheeka chaniwame.

³⁵ Wa'a chaanetiache nakapia, wahjorepua nahkarao, kaawe inamupakao. Yeeniraa wi'ropakao, kaawe nayewarepua. Saukame itipirepua wa'asio. ³⁶ Waikao wa'a iintosaa-pua, ki aaata tuuyenurarepua ahpo iintorio; nape wa'a chaanetiai nakapi sautetiamea, newitoka tuusirepua.

³⁷ Waikao inamukamea ki nu'uti peenia erakokaopua, chaachaparepua:

—¡Tisiwa peenia ihsiamepu tijoea, ahkasi tísia nakapikooiopua, inamutiamepua; ni'ooio nayewatiamepua tiameo, kiisi maaepori tiamekoipua!

8

Eesusi naao miiri muuwaepakame ko'koteria (Maateo 15:32-39)

¹ Piire taawechi Eesusia, ki ookapi napawirioi ahpo oiyachio, Eesusi masitia keep-umiao, i'kao kihta ko'kome te'tioi, chaanerepua ahpo ajawariao:

² —Neeea tísia tesiwa e'riamenia i'ka ki ookapi i'wa no'o masitiachi napawikameo, paika taawe i'toamekopapua no'o ahjamao pu'kao, yooma soopariopa wa'asi ahpo ko'kometio. ³ Wa'atia no'o nonorapusoopua pu'kao ki ko'kotesao, wahka pooechioi wahjipamaoipua toore, kai waapisi e'enakame ihji i'wa e'enakamea.

⁴ Eesusi ajawaria waikao iinatukerepua:

—¿Nape ihtana ko'kotetariapua, i'wa ki ti'tijoeekachio, ki'tiachioipua ahka taripuachio ko'kotepua?

⁵ Waikao Eesusia iinatukerepua ahpo ajawariao:

—¿Ihkina paani itipitiame eemea naaju?

Aapoeo chaachaparepua:

—Oowisaniche paani.

⁶ Waikao Eesusia pu'ka muuwaeme e'enariameopua, wehchi mochipanurerepua pu'kao, yoomahka. Waikao Eesusia wehchi mochipasooopua, ahpo sekachi uusaopua pu'ka oowisani paanio, tewekachi ne'nepasopua, cheryema kiasaopua ahpo Noono, ahpo ajawaria ki'yarepua pu'ka paani chi'wanasao, yooma wa'a mochipakameo,

naachutemichiopua. Waikaopu Eesusi ajawariaa, naachuterepua yooma muuwario.
⁷ Wa'a ikisaopua Eesusia, so'chi paikapi maniriopa tiameo, ahpo Noono cheriwema kiasaopua, ahpo ajawaria ki'yarepua pu'ka so'chioi, naachutamichio tiameo. ⁸ Yoomahka ko'kosepatioopua wa'asi, ahkasi yooma ta'iria itipiwachisiopua, pu'ka ko'kotiamē soparakameopua, ahkasi oowisani weeweruma wa'wari popochiamē, na'poaretupua. ⁹ Puuu wa'a ko'kakamea, kiiya naao miiri enerepua, ti'tijoe ooweru kukuchi tiame. Ehjepamio Eesusia wa'a iintosaapa nonorapukaopua, kaawe eratonurerepua pu'kao. ¹⁰ Wa'a iintosaopua Eesusia, pawekakerachi moenasaapua, Ramanuta weechiami akiparepua, ahpo ajawaria ahjama.

Parisero ti'tijoea, Eesusi peenia ihsiwa iintojerani
 (Maateo 16:1-4; Ruuka 12:54-56)

¹¹ Wa'a Ramanuta weechi ohjoniaio, parisero ti'tijoea Eesusi naaeparepua. Pu-uua naaepasopua, o'inerepua Eesusio nekakoa chaachapaka. Wa'a chaachapakoapua parisero ti'tijoea Eesusio, itapiti peenia ihsiwa itanerepua, ahpo Riosichi eename pichiwatame. ¹² Eesusia waikao weeru panisusaapua iwirao, chaacharepua:

—¿Aatia ehpe taawechiami mochikame ti'tijoea, Riosi peenia ihsiwache ahpo tetewitejeramepua, no'ooche akana o'inia eename ma'chitame? Nape neea aamoo, ma'chiamē chiamepua aamowichioo, kihta tetewitepuamekopua wa'asio, Riosi peenia ihsiwaopua.

¹³ Wa'a chaanesapa Eesusia, toarepua pu'kao. Eenechi pawekakerachi moenasaopua ahpo ajawaria ahjamao, paonamina akiparepua pa'wechio.

Pa'parisero masitia rewarurachitia ihsiame
 (Maateo 16:5-12)

¹⁴ Waika taawechio Eesusi ajawariaa, natakepariaipua ahpo weeru nutuka i'tomiaopua. Piiripi paani wa'api itipitiame eneriaipua wa'asio. ¹⁵ Waikao Eesusia nane'riapao, natakepariamēkopua ahpo ajawarioo nutukao, paani rewarurachi simiyame masiterepua, eee cheeka:

—Kaawe aamo neesetomitia eemea, parisero ti'tijoechi rewarurachio, Eerore rewarurachiopua tiameo, ihji ti'tijoe na'arame rewaruraraa, aaatachio mu'ipamepua.

¹⁶ Nape Eesusi ajawariaa poanachi ahpo piiripi paaniche itipitiache, ahpo chaachaparepua:

—Aa, Eesusia rewarurachi simiyame taamo nayewiamēpua, taamo natakepariopa weeka paani nutuka taamo upamiaio.

¹⁷ Eesusia wa'a ahpo chaachapame inamukapaopua, chaanerepua pu'kao:

—¿Achinikai ka'chi ijikime erakoame eemea, soparamēkoipua piiripi paani wa'api iinuekoio? ¿Kiisi noochi te'ta paparapamekosa eemea pehji? ¹⁸ No'o ihsia tete-wai eemea, ¿kiisi pahteka tetewame eemea? Ma'chiamē no'o chiioipua masitekao, aatanakoo no'oo, ¿kiisi pahtiamē eemea no'oo, aatanakoo? ¹⁹ ¿Ki inatapame eemea mariki miiri ti'tijoe ko'koterioio? ¿Kehkina waari pochikame apechunatioio ko'kotioio soparakameo?

Aapoeo nehjiarepua:

—Oosa mariki aampa ooka waari enekamepua.

²⁰ Eesusia chaanerepua tiameo:

—Naao miiri no'o ko'koterioio, oowisani paanieoipua wa'asi, ¿kehkina waari pochi-watiamepua apechunatiameopua soparakameo?

Eesusi ajawaria nehjiarepua:

—Oowisani waari, apoche soparakameo.

²¹ Waikao Eesusi chaanerepua:

—Yooma wa'a no'o iintorioio eemea, ¿kiisi pahtiamē eemea no'oo aatanakoo? ¿Ki soparame ohjoarepua, piiripi wa'apikaipu puuu paani?

Eesusia ki ma'chiriamē ma'chirepatena, We'saira tewaniachi

²² Arirea pa'wechi paonasaapa Eesusia, We'saira mochiwachi asirepua. Wa'a tek-isaapua, aaata ki ma'chiriame u'yeparetupua. Puuu ki ma'chiriame i'toka e'enakamea, tesiwa chaachapaka itanerepua Eesusio, ahjachi seekarepakaoi, sautemichiopua pu'kao. ²³ Waikao Eesusia ma'chi mochiwachi i'tokaopua sekachi panitokao, ahpo a'kae saampatekaopua puichio, ahjachi seekarepaka sauterepua. Wa'a ikisaopua, iinatukerepua pu'kao:

—¿Ehsoo ehpeo ne'nepao, tetewamemua ehpeo?

²⁴ Waikao ki ma'chiriamea ne'nepakao, nehjiarepua Eesusio:

—Eje'e, tetewapamenia teesa, nape kutemorika tiame ohjoame.

²⁵ Waikao Eesusia eenechi puichi seekarepasoopua, kawiyame ma'chireparepua wa'asi, ahsieme saukame itipikaopua wa'asi. ²⁶ Wa'a ikisoopua Eesusia, uhjurarepua ahpo petechi no'ramichio, nape pu'kao chaanesapa pahcha:

—I'wapi o'inia aamo weeriachio, seene simika no'ramitiapua aamo petechio, ka'te eenechi pakimitiapua mochiwachio.

Peeroa Eesusio Riosie Weratiameko tuunapua

(Maateo 16:13-20; Ruuka 9:18-21)

²⁷ Neipao Eesusia ahpo ajawaria ahjamao, pu'ka ki ma'chiriame sautesao, Sesarea nu'nunti mochiwachiami akiparepua, Iiripo weewachi. Pooechi nokisinioi Eesusia, iinatukerepua ahpo ajawario:

—¿Aatanako no'o tuuna ti'tijoeria?

²⁸ Aapoea nehjiarepua:

—Waanitaru Paatoamekata muuuu, chaachaparepua. Wahjachi ti'tijoeria, Eeriataru aamo maayamepua, nape epeche wahjachia chaachapamepua, piirechi ahka aaatakata-mua, ehkoriami Riosi nayewatukame eenechi eenariame.

²⁹ —Eemepe, ¿aatanakotipua no'oo? —iinaturere Eesusia.

Peeroa waikao chaanerepua:

—Muuuu, Te'ta Riosie Weratiameramua.

³⁰ Nape Eesusia Peero ahpo cheeriao, ki aaata ahpo ma'chitanurarepua pehjo.

Eesusia ki mukuyai pehjo, ahpo mukimia tuuna

(Maateo 16:21-28; Ruuka 9:22-27)

³¹ Waikao Eesusia, pooechi ihtoai wa'a chaanesaapa Peeroo, apochi simiyame nayewerepua ahpo ajariao, eee cheeka o'ineka:

—Ihji neee Tijoe Tijoe tukamea, tísia aiwatepuamepua. Kiisi nakika tetewipuamenia yooma i'isaeri pa'pamiratuameeo, ihji pa'pamiratuamea naatipua: o'ochetiame ma'masitari tewaniamee, wa'a ikisa te'ta pa'pamira neeseriosie, i'isaeri iyoteri ti'tijoe tiame. Yooma pukae tísia aiwatesapa neeea, meripuamepua. Nape meritiao neeea, paika taawechi i'toaionia, eenechi oijenamania.

³² Peeroa Eesusio ahpo ajawario ma'chiame wa'a chiopa ahpo meripo tuukao, poanachi i'toka, te'yarepua Eesusio. ³³ Nape Eesusia ku'rika ne'nesapa ahpo wahjachi ajariao, utewaeme te'yaka Peeroo, chaanerepua:

—¿Poanatu muuuu noochio, ka'te no'o naaepa muuuu, Satanasi! Kiisi Riosi e'rachitia tetewamemua no'oo Riosio, ikitemo e'rao, ohsotia muuuu, tijoe erakoachitia e'ramemua, Satanasi na'naritoame.

³⁴ Waikao Eesusia ahpo ajawario, yooma muuwaeme wa'a napawikameopua tiameo, chaanerepua:

—Aaata no'oe te'ta masiteniame enenariamea, natakepametepua ahpochewichio teerewa inatao, ahkasi ahpo meripuame tiiao, no'oche ki toaka na'naritomerpua.

³⁵ Aaata ki toakamea ahpo pukeri o'iniasi yooma ihta ahpo ki kaaweruma ihsiao, ka'chi iika iniwaemeripua, Riosi weemera ahjariopua, Riosie ahpo kiapuameopua. Nape toakamea ahpo pukeri o'inia ahpo ki kaaweruma inisiriao, iinuemeri puuuu weemera

ahjario, Riosie newipaniameo. ³⁶ ¿Te'ta kaawenanapu te'ta weeechi tísia paarasarite-niamea, ki iinueniamewichio te'ta Riosi ahjari ki'yao? ³⁷ ¿Intunakosarepua epeche nateyameo, ki Riosi weemera ahjari taamo kianarewachitia? ³⁸ Aataai ti'tijoechio, suuwe e'rameopua noochi teerewameo, suuwe erapameopua tiameo no'o ka'karuma masitia, wa'achi teerema neeeai Riosie Tijoe Tijoetukamea pukachio, eenechi no'o weeechi tekisaapa, tewekachi o'inia eenaiopua, yooma no'o Noono tewekachi ku'kuira ahjama.

9

¹ Eesusia chaanerepua tiame:

—Pichiwa chaaninia ihji ookapi i'wa ajakameo, ki wahjipamerikopua pehjo, ki tetewakaopua, no'o Noono Riosiwari tísiwari tekika noochi yasipameopua, no'o apoe aamo ki'yamechiopua reesiserio, no'o Noono ye'karichi muipuameopua.

*Eesusi sewina iikame tetewitiame
(Maateo 17:1-13; Ruuka 9:28-36)*

² Puhsani taawe i'toiopua Eesusi wa'a cheerioio, Eesusia Peero yeetorepua ooruchi kaawichi, Aakowoopua Waani tiame. Wa'a mooenasao Eesusia, sewina tiame eneparepua ahpo ajawaria tetewachio. ³ Ihji Eesusi wisasoriraa, ki teesa tohsaname eneparepua, tajayame, keepachitia tohsaname. Ihji wisasoriraa, tisiwa kaawe wichotiameka tiame eneparepua, kiisi ahsepame tiame aataeoi, wa'a tiame tísia tohsaname wichokao. ⁴ Puuu yeetotiamea wa'ao, Eeriataru tetewarepua, Moisetarua tiame, Eesusi ahjama ajakame nayewaka. ⁵ Wa'a te'teripua pu'kao Peeroa, chaanerepua Eesusio:

—¿Masitarii, kaawechupena i'wa aamo ahjama e'enakame teemea! Paika ekaporatama teemea, piiripi aamowichio, piireo Moisetaruwichio, piireo Eeriataruwichio.

⁶ Peeroa wa'a chaacharepua Eesusio, tísia tahpitika erapakaopua ahpo tetewario. Yooma paikaopua, wa'achi erakorepua tiame. ⁷ Wa'a chiioi Peeroo, paawika tiame tepoona eenakao, mo'poreparepua pu'kao, yooma ajakachio. Waikao wa'a toomarichio aata nayewa chaaniame inamuretupua. Puuuu cheechaniame:

—Ihjipu no'o Taanaa, te'ta tísia no'o nakiyaa. Yooma pu'ka Apoe aamo chaaniao, yoorakache mochtupua.

⁸ Wa'a tiiai apechusoopua paawio, Eesusiche werirepua wa'ao. Wahjaa ki naania ikirepua wa'ao, Moisea Eeriaa tiame.

⁹ Wa'a kaawichi o'inia tetekiniopua Eesusi ahjamao, Eesusia ahpo ajawario, ki aata tuuyenurerepua pehjo, pu'ka te'pa kaawichi ahpo tetewario, ahkasi ahpo eenechi oijenachisio. ¹⁰ Pukaepa ihchi teeweka mochtoriai Eesusi ajawariaa pu'ka ahpo tetewario. Apoeo Eesusi oijenaniame nayewariachi inataka mochtorepua, pu'ka cheeriao eee cheeka ahpo iinatukekache: ¿Achini cheeka cheeriamare Eesusia, oijenaniamechi simiyame nayewaio, mukukai eenechi ahjaniameo? ¹¹ Wa'a erakoapaopua, chaachapaka iinatukerepua Eesusio:

—¿Achinkai chaachapani i'isaeri iyoteri ti'tijoea, Ehkoriai Iyoterichio, Eeriakamera enamio tuukaopua pahchao, ke'chu Riosie Weratiame yawichituka yasipoiopua?

¹² Eesusia cheeka nehjiarepua pu'kao:

—Pichiwapu puuuu, Eeriakamera enamio tuutiamekopua pahchao, yooma ihta pahcha katewemiaopua poeoa aata enameriwichio. Nape ¿aatia Ehkoriai Iyoteria chiamepua tiameo, aata Tijoe Tijoetukameo, tísia kokosa aiwamerikopua, ki nakipo tuuwameopua muuwaameoipua ti'tijoeo? ¹³ Neeea pu'ka Eeriao, eenario tuuyame neeepa, yooma no'o enamia katewemiaopua; nape pu'kachepa te'ta Ehkoriai Iyoterichio cheeriachitia, tísia nanaamea, a'chikoi na'ara yoorarepua pu'kao.

*Eesusia temari ma'chipasena na'arari
(Maateo 17:14-21; Ruuka 9:37-43)*

¹⁴ Wa'a chaachapasiaiche, ajasitioopua wahjachi Eesusi ajawaria toitiachio, muuwaeme nooreka mochiniame tewarepua ahpo ajawario, Moise nuurari ma'masitariopua, weeru chaachapame ahjama. ¹⁵ Puuu muuwaemea wa'a ihtoame tetewapa Eesusio, tísia kaawe erapaka ujumasirepua, Eesusi natepaka teepotemia. ¹⁶ Waikao Eesusia, iinatukerepua ahpo ajawario:

—¿Ihtana weeru chaachapai eemea pu'ka Moise nuurai ma'masitari ahjamao?

¹⁷ Nape ke'chu Eesusi nehjianiaiopua, aaata pu'ka muuwaemechi kahtiaemea, peichi chaacharepua:

—Masitari, saukame itipiniame nayewai teemea. I'wa aamo u'yepakamene no'o taanao, na'arari yahchame, ni'o iintapakamekapu pu'kao. ¹⁸ Ahkai oiyoioipua pu'kao, ihji na'arari yahchaa, utewaeme wiiwichipatiapu puuuu, mumukipateka pu'kao. Wa'a ikitekaopua pu'kao, tootonewatiapua chu'wachio, ma'chi cheeteka taameraopua ki'sutekao. Wa'a yoorakaopua, u'wanakame teetekipapua pu'kao. Aamo ajawaria ma'chipanurekainia pu'ka na'arari yahchao, nape ki kajukapua ma'chipasekao.

¹⁹ Wa'a tiame chaanetiapa Eesusia, chaacharepua:

—¿Ai eeme ti'tijeria, teesaoi ki paparame eemea Riosichio! ¿Ahkasi achinitio wa'a teereta neeea aamo ahjamao, aamo pepenipamichioopua wa'asio, aamoe wa'api Riosichi itamichioopua aamo sautepuawichioo? ¿Ahkasi akanasi anachata neeea, aamo ki oowe e'reka mochikaopua Riosio? Árisa, yaapiti no'o u'yepasao wa'ana pu'ka temario.

²⁰ Waikao u'yeparetupua temario. Nape na'araria Eesusi tetewapao, mukipaterepua pu'ka temario, wehchi wichipatekaopua, ikapurisitekapua pu'kao, chu'wachioiopua toonewateka. ²¹ Waikao Eesusia, iinatukerepua noonorao:

—¿Achinitio o'inia wa'a ihsiaeme ihji temaria?

Noonoraa waikao, chaanerepua Eesusio:

—Ahkasi simarokoi. ²² Weesa na'ichi iipapakamepua pu'kao, neerochiami tiame, merinarekaopua pu'kao. Wa'a tiichipa muuuu, yuumpame teeresaamua pu'kao, taamo cheriwepuapua yachapatenekao.

²³ Eesusia waikao wa'a chiiopao, chaanerepua:

—¿Yuumpame teeresa —chiiame muuuu? ¿Noochi paparamewichioo, yooma yuumpaniamepua!

²⁴ Waikao temari noonoraa sisinarepua cheekao:

—¿Pichiwa amochi paparame neeeaaa! ¿Muuuu epeche no'o ku'imitiapua, epeche no'o amochi paparamichioopua!

²⁵ Waikao Eesusia muuwaeme tetewachio, te'yarepua na'arario, chaaneka:

—¿Muuu Satanasi na'ararii, ni'o enepatekame i'ka temaríii, nakapi enepatekameopua tiameo, ikanati machenamitiapua i'ka temarichio! ¿Ka'te seena aampasi, ahjachi pakimitiamua eenechio!

²⁶ Waikao Satanasi na'araria, ki ku'ita sisinakaopua, mukipaterepua eenechi. Wa'a iintokaopua na'araria, machenarepua wa'asi temarichio, mukipakame toisa temario. Waikao muuwaeme wa'a napawikamea, mukukame maaeriaipua pu'kao. ²⁷ Nape Eesusia sekachi chapikaopua pu'kao, werisipurepua pu'kao. Waikaopua Eesusie werisiputiapa temaria, saukame werisirepua wa'asi.

²⁸ Neipao Eesusio, aaata ta'perachi muiitooopua resipupuachio, Eesusi ajawariaa, iinatukerepua Eesusio:

—¿Achini iikai ki kajure teemea pu'ka na'arari ma'chipakao?

²⁹ Eesusia chaanerepua waikao:

—Pu'ka wa'a tiame na'arari ma'chipaniamea, te'ta Riosichi paparaka ma'chipaniamepua, te'ta apoe Riosi utewarie. Apoea, apoe ahpo e'ra ihsiaamepua.

*Eesusia oosa simiyachi tuuna ahpo mukimiao
(Maateo 17:22-23; Ruuka 9:43-45)*

³⁰ Wa'a ahpo tetekiriachi o'inia nonowasaa, Arireami uumparepua waikao. Eesusia ki aaata ahpo nane'rejerarepua ahpo simiyachio, ³¹ ahpo ajawariakamera epeche te'ta pahtemichio masitenariapa, pehjo. Pukaepa pu'kao, chaanerepua:

—Neee Tijoe Tijoetukamea, tijoe nanaaramechi nehjipuamekaitepua, meripuawichioo. Nape neipa paika taawe i'toiopua meritiachio, eenechi oijenamerikaite neeea, wahjiparichi o'inia machenakao.

³² Nape Eesusi ajawariaa, kiisiki pahtiaipua pu'ka chiiao, tísia seewerepua iinatukenariaio.

Aatanakameraa epeche weruma enemeri Riosi ye'karichio
(Maateo 18:1-5; Ruuka 9:46-48)

³³ Kapenau mochiwachi ajasirioiopua pu'kao, aaata ta'perachi ahpo che'cherepachio, Eesusia ahpo ajawaria iinatukerepua, cheeka:

—¿Ihtana naewaka chaachapasia eemea pooechi nokisiaio?

³⁴ Nape masiteraa kiisi ahpo tuunariapa chaachapariao, ihchi itipirepua, ahpo aatanakamera epeche weruma itipiniame nayewakamekapaopua pooechi nokisiaio.

³⁵ Waikao Eesusia yasipasao, pu'ka ahpo oosa mariki aampa ooka ajawariao, ahpo waapi ajapanuresopua, chaanerepua:

—Aaata epeche weruma enenariamea ahpo wahjachio, ki weruma ahpo uumetepua, ohsotia puuuu, apoekamera yorakemeripua pu'kao.

³⁶ Neipao ti'tijoeekachi oiaio, piiripi kuita koomipaka naasipa werapakao, chaanerepua wa'a mochikameo:

³⁷ —Aaata peenia e'raka apochi uuyamea aaata kuitao, wa'achi e'raka no'o uuyai teeremeripua apochio. Aaata piire no'o kaawe e'reka uukamea, ki no'oche kaawe e'reka uuyai tiamepua, te'ta te'pa kahtiamera no'o Noono kaawe uuyai teeremeripua, Apoe i'ka wehjoarichi no'o uhjurakamera.

Ki tamomina ihsiamea, taamo ahjama tiamepua
(Ruuka 9:49-50; Maateo 10:42)

³⁸ Waikao Waani Eesusi weerariaa, chaanerepua Eesusio:

—Masitarii, aaata tetewikame teemea, aamo teewachi puuyachame na'arari, nape pu'kao, ta'omaka teemea ki taamo ahjama ohjoamekopua pu'kao.

³⁹ Nape Eesusia wa'a chiiopa Waanio, chaanerepua:

—Ka'te ta'omamitia eemea pu'kao. Aataai peenia ihsiame no'o teewaraeo, kiisi na'ara ihsiamepua noochio. ⁴⁰ Wa'a teeresoo aataai ki taamo seepurawa enesaa, taamo ahjama te'teramepua. ⁴¹ Aataai noochi paparama, piire arapaioi neeroi aamo oowekameo, kiisi wehchi wichiyamepua, Riosie kaawe yorapua.

Tatakorichi wichime te'terewa
(Maateo 18:6-9; Ruuka 17:1-2)

⁴² Aaata kukuchichitia noochi paparakame tatakorihi ruhjitesoopua, ohso kaawe enemii puuuu, weruma moorino matasurara kutachi o'yesa pa'wechi ipaniaopua. ⁴³ Eemea aamo seekaraoiopua tatakorihi aamo wichitesoo, ohso kaawe aamo tehpunapuapua pu'kao. Epeche kaawe piiripi seekaeka Riosi peenia tiame ye'karichi pakiniaa, ki ooka seekaeka Satanasi ahjama na'ichi ipapuachitia, kiisi wahjiamesi tajayachio; ⁴⁴ wa'ao na'ioo kiisi wahjiamesi tajenarichio; wa'ao ikuchuwaoi ki wahjipakao, tahpitika eiwepua tiachio. ⁴⁵ Aamo taaraoi tatakorihi aamo wichipatesoo, ohso kaawe puuuu tehpunatia. Epeche kaawe piiripi taaraeka pakiniaa Riosi ta'iria mochiwachi ye'karichio, ki ooka taaraeka Satanasi na'ichi ipapuachi aamo ipaniachitiaopua; ⁴⁶ wa'ao na'ioo kiisi wahjiamesi tajenarichio; wa'ao ikuchuwaoi kiisi wahjika tahpitika tiachi eiwepua. ⁴⁷ Aamo puusioi aamo tatakorihi aamo wichitiame enesoo, ohso kaawe puuuu ma'chipatia. Epeche kaawe piiripi puusiekai tewekachi pakiniaa Riosi kahtiahi ahjamao, ki ooka puusieka Satanasi na'ichi ipapuachi aamo ipapuachitiaopua; ⁴⁸ wa'ao tísia ikuchuwaoi kiisi wahjiamesi tiachi, na'ioi ki choipachi seena aampa.

⁴⁹ 'Wa'a te'teremeri eemea, tísia kaawe aamo neesetoka tatakoriichi wichiniameo, kihta tatakori aamo tewikepuawichiopua Riosi te'ta katewiachi taawechiopua, Riosia ahpo taawechi ti'tijoeri katewiachio, yoomahka na'ie i'yekiamechitia iintomerikopua, tamochi i'yawakaopua taamo tatakoriria ki cheriwetiameo. ⁵⁰ Eemea, ki tatakoriichi witechepuawichio aamo piirechio, te'ta oonaemechitia mochtuopuapua, aamo piirechi tetewachio kaawerumache yooraka mochtoka. Oonaeme eneniamea, aamo piirechiwichio kaawe yorapuao, nape aamo onachari wekatesaamua, kihtawichio kaawe enema-mua aamo piirechi ku'imiao. Oonaa, ahpo anachari wekasaapapua, ki oosa onachari enepamepua. Pukaepa eemea, kaawe aamo neesetopuapua onachari eneniameo, ki wekapuawichio aamoo, aamo onachari eneniameo. Wa'a te'teresaa eemea, ta'iria mochima eemea aamo wahjachi ahjamao, wa'achitia oonaeme enepakapao.

10

Eesusia, nenewiwa poanatumame masitena
(Maateo 19:1-12; Ruuka 16:18)

¹ Eesusia Kapenau tewaniachi machenasaapua, tetuminatu akiparepua, Uurea weewachiami, Oorani akichi cherayachiami. Wa'ami inisika asiyachiamio, muuwaeme napawisiachio pu'a ti'tijoe ooweruopua tiame, ahpo Riosi kaaweruma tuuyewari masitesirepua, senepi taawechi inisiwachitia. ² Piie taawechi wa'ami inisioio pu'ka weechiamio, ookapi parisero ti'tijoea Eesusi naaepariaipua, itapiti ki kaawe chaachasoopua, chapinariapa. Wa'a erakoapaopua teepotesao, iinatukerepua Eesusio chaachapaka:

—Masitari, ¿reesiserijuare kuunarao, ahpo uupi toiwao?

³ Eesusi pu'kao nehjiarepua:

—¿Ihtana aamo chaaniamekosapu, Moisetaru nuurarikosaapua naaju?

⁴ Apoeo chaachaparepua:

—Taamo ehkoriaami Moisetarua reesisekamepua pu'kao, nape iyosichi chanika iyotesa kiasa, ahpo poanatawa pichiawatawao.

⁵ Waikao Eesusia chaanerepua:

—Moisetarua nane'riai Riosio ki reesisiamekopua pu'kao, oowera wa'a iintorepua, tísia wa'a chaachapopapua pu'kao, kiisi e'wenarekaopua Riosio. ⁶ Nape pukeri o'inia Riosi yooma ihta enepaterioio, ki wa'a teereriaipua, Ehkoriaami Iyoterichio Moise wa'api eee cheeriopua: “Riosia pukeri o'iniao, piiripi tijoe neterepua piiripi oowitiame tiame. ⁷ Wa'a tiachipa ti'tijoea, toimeripua ahpo yayawao, ahpo uupima pirenatumiaopua wa'asi, ⁸ na'pa piiripichitia teeremeriopua pirenatusaa.” Wa'a tiachipao pirenatutiamapa, ki ookakaite puuua, piiripi wa'apikaitepua. ⁹ Pukaepa pirenatutiamio, aataai tijoea oowitiameai, ki poanatumetepua pu'kao, apoe Riosi iintokamekopua pirenatakaio, pukeri o'inia nenewitiaiopua.

¹⁰ Ehjepamio ta'pechi nonorasaapa Eesusi ahjamao, Eesusi ajawariaa, iinatukerepua Eesusio nenewikame poanatumame nayewariame. ¹¹ Eesusia waikao pu'kao, te'ta ma'chiamie tuuyerepua, eee cheekao:

—Aata piire ahka ahpo uupichi poanatusa piirechi ahjama neewisaa, suwepori tiame tatakoriamepua, kiisi kaawe iintoka ahpo pahcha uupieriamio. ¹² Oowitiameai ahpo kuuna toisaa, piirechi ahjama neewisaapua, wa'achitia ki nu'uti suwepori iintuamepua tiameo, ki nu'uti tatakorika ahpo pahcha kuunaeriachio pu'a.

Eesusia Riosi kaaweruwari yahchenapua kukuchichi
(Maateo 19:13-15; Ruuka 18:15-17)

¹³ Neipao, ma'chi kahtioio Eesusio, kukuchi u'yeparetupua wa'ao, pu'kao Eesusia ahjachi seekarepakao, Riosi kaaweruma neesetori yahchemichio pu'kao. Nape Eesusi ajawariaa, ki eerinatemichio pu'a Eesusio, ki u'yepajereriaipua kukuchio. ¹⁴ Nape Eesusia ahpo ajawariao, wa'iniopa ki apochi e'enamichio pu'a kukuchio, te'yarepua pu'kao, eee cheeka:

—Tooa pu'ka kukuchio noomina e'enamichio. Ka'te wa'ine pu'kao. ¿Ki nane'riamekosa eemea, kukuchika te'teriamekopua Riosi ye'karichi muimerio? ¹⁵ Pichiwa aamo chaanenania, ki kukuchichitia ikanati pichikiamea, Riosi chiia ahpo ye'karichi paajutewao, ka'chi iika pakimeripua wa'ao.

¹⁶ Waikaopua piiripi kuita apechunasaapua, koomirepua. Wa'a ikisaopua ahjachi seekarepaka, Riosi neesetori yahcherepua pu'kao, kaaweruma weritomichio pu'kao.

*Tijoe tomiwaeme Eesusi ahjama nayewaria
(Maateo 19:16-30; Ruuka 18:18-30)*

¹⁷ Piie taawechi wahkami u'matoi Eesusio, aaata tijoea u'masika eenaka naaeparepua Eesusio. Ihjia Eesusi tawemina chopokorieka weripakao, taweminao, iinatukerepua pu'kao:

—Muuu Kaaweruma Masitari, ¿ihtana yoratania ki wahjiamе ahjari Riosie no'o kiapuawichio?

¹⁸ Eesusia chaanerepua:

—¿Ihtanawichio kaaweruma no'o teewame muuuu? Apoe Te'ta Kaawerumaraa, piiripiche puuuu, apoeche te'pa kahtiamеche Riosi. ¹⁹ ¿Machiyamekosa muuuu, Moisetaru nuurari chiiao? Puuuu eee chaaniamepua aamoo: “Ka'te suuwe erapori ihsi, ka'te me'ya, ka'te ichiko, ka'te wihtucha aataoi na'ara yorapuaichio, te'ta yooreka yasitopuapua aamo yayawao.”

²⁰ Waikaopu tijoea, nehjiarepua Eesusio:

—Eje'e Masitari, nu'utikai machiyamenia pu'kao, nu'utikai ahsieme yooraka yasitoamenia pu'kao.

²¹ Waikao Eesusia kaawe e'repakaopua pu'kao, chaanerepua:

—Nape muuuu wa'a tiaiao, piiripi itapiti toitiamemua pehjo: nehjimitia naaju muuuu, yooma aamo iinueka kahtiao, wa'a iintosaamua, tooremuka mochikame ku'imitiamua pukao. Wa'a iintosaa muuuu, tewekachikamera iinuemamua, aamo paarasario. Yooma wa'a iintosaapua muuuu, noochi enapuapua waikao, no'okamera yorakeka yasitomia. Ahkasi yooma wa'a iintosaape, iinuemamua waikao, ki wahjiamе ahjario.

²² Nape ihji tijoea tísia tomiwaemekapaopua, yuuweeme itipirepua wa'a tiame inamukapao, yuuwesipakapaopua. Wa'a teetoka no'arepua, kiisi wekatenariapapua ahpo tísia paarasatiao.

²³ Waikao Eesusia ahpo ma'masitia norikame ne'nepakao, chaanerepua pu'kao:

—¿Ki teesa tehki e'rame tísia totomiwaemea, Riosi ye'karichi ahpo muipua!

²⁴ I'ka wa'a chiioa Eesusio, Eesusi ajawariaa, tahpitika eraparepua Eesusi cheeria, kiisi pahtipa puuuu pu'ka chiiao. Waikao Eesusia eenechi chaanerepua pu'kao:

—¿Tísia tehki e'rame aaata tísia paarasatiamea, ahpo Riosi ye'karichi muimiao, ahpo tísia paarasarichi toomichiche paparamekapa, tisiwa weemuame pukachio! ²⁵ Epeche ki tehki tiiatepua tumusari tewaniame animaria, i'ikia puusirachiami u'matoteniaopua, ki aawata te'ta paarasatiameo, Riosi ye'karichi pakimiao.

²⁶ Wa'a tiame inamukapa Eesusi ajawariaa, epeche tahpitika erapakaopua chaachaparepua ahpo:

—¿Aatanakamera newipame teeretapua, wa'a teeresoo?

²⁷ Eesusia wa'a chaachapame inamukapaopua, chaanerepua:

—Ti'tijowichio ki kajume tiamepua, ki ahpo wa'api newipateme tiamekapapua. Nape Riosiwichio, kiisi tehki tiiatepua, apoekameraka puuuu, te'ta taamo newipatiameraa. Apoewichioopua Riosio, kihta itapitioi, ki'tiaitepua ki kajume tiameo.

²⁸ Waikao Peeroa chaanerepua Eesusio:

—Paamira, kaawechupena teemea, yooma toakamepua taamo weeechi iinuenarewa erakopua, aamokamera ahjama te'teretonariapa.

²⁹ Waikao Eesusia yooma inamumichioopua, weeru naewakao, cheerepua Peeroo:

—Pichiwa chaaninia i'kao: aataai i'ka kaaweruma tuuyewarichi, noochi te'teriamewichioo, ahpo ta'pewa toakamea, ahpo papachiwao, ahpo pipiniwao, ahpo noonoo, ahpo yeeyeo, ahpo uupio, ahpo tatanao, ahpo weewaoio, ³⁰ kiapuamepua i'ka weechi mochitoiopua pehjo, itapiti epeche piire sientosa u'matoka nateyame ki yooma ahpo toariachitiao. Puuu tísia nateyame pu'ka kiapuameraa, Riosie ahpo newipaterapua, ahpo tatakoria ahsieme cheriweniame, i'ka weechi mochitoaiopua pehjo, aiwaka mochitoaiopua. Puuu kiapuamepua tiameo, weemera Riosi ye'karichi mochipuameo, ahkasi ki wahjiamesi ahjaka mochipuachi. ³¹ Nape pu'ka taawechemi Riosie ahpo ye'karichi muipuachio, Riosie reesiseniaopua, ehpiami i'ka wehjoarichi te'ta weruma nateyame tetewiniame paarasatiapao, kihta weruma nateyame tetewipuame puuu, Riosieo. Nape ehpiami i'ka wehjoarichio, kihta weruma nateyame tetewitiame kihta weruma paarasatiapao, waika taaweche Riosia ahpo ye'karichi muipuawichio reesisiaio, te'ta weruma te'terewaeme tetewimapu Riosia.

*Eesusi Paisachi simiyame mukimia tuuya
(Maateo 20:17-19; Ruuka 18:31-34)*

³² Poochi nokisiniio Eerusareniteo, Eesusia ahpo ajawario, pahcha weritoriaipua. Pu'kao oisa teetoka pahcha weritopao, seewerepua Eesusio itapiti ahpo ikipua. Neipa nonosiamea tiamea, wa'achitia seewerepua. Eesusia wa'a erakotopapua pu'kao, poanataopua pu'ka oosa mariki aampa ooka ahpo ajawario, ma'chiame tuuyerepua pu'kao, ihtana apochi teeremerikopua wa'a Eerusarenio. ³³ Waikao Eesusia o'inerepua tuuyekao, ihtana ahpo ikimiaopua wa'ao:

—Tetewame eemeapa, Eerusarenite asiyamekopua wa'asi. Wa'ao nee Tijoe Tijoe-tukamea, nanaame ti'tijoechi nehjipuamepua, isaeri ne'neseriosi pa'pamuratuamechi tiame, wa'a ikisao iyoteri ti'tijoechi i'topuamenia tiame, yooma puuu noonoimeripua, no'o mukiwachi uhjurakao. Neeea pu'ka noonoimerie chaachapatioopua, seesenu ti'tijoechi kiapuamenia meripuawichioo, rooma ti'tijoechi. ³⁴ Puuu seesenu ti'tijoechi, no'o tísia na'ara yorameripua, a'chikoi yorakao wepaka tiame. Puuu ahkasioi no'o nanarichi akachupemeripua, nanaarakao. Wa'a noonosaapua, no'o meripuachi i'tomeripua, kurusichi chuhchaka meripuaichio. Nape wa'a meritiainia, paika taawe simiyachio, eenechi ahjameri neea oijenakao.

*Saantiao Waani tiame, Eesusi itanewa itapiti
(Maateo 20:20-28)*

³⁵ Waikao Aakowoa Waania tiame na'pa Sewereo tatanaraa, Eesusi naaepakao, chaanerepua:

—Masitari, itapiti aamo itanenariai teemea taamo yorajera.

³⁶ Eesusia waikao wa'a chaachapatiaopao, chaanerepua pu'kao:

—¿Ihtana no'o aamo yorakejerai eemea?

³⁷ Waikao aapoeo chaachaparepua:

—Teemea aamoo, aamo ye'karichi yasipasaapa, taamo reesisejeranipua aamo chokichi mochipuapuawichio, taamo piiripio aamo ahjamina, piireo aamo owemina.

³⁸ Waikao Eesusia chaanerepua pu'kao:

—Eemea kiisi ijinatamepua aamo itayao. ¿Ahkasioi anachameri ohjoare eemea no'o tísia aiwamia paasochi iijimiachitiao, pu'ka tísia no'o aiwarieo pukachi moropiteka paatoniamechitiao?

³⁹ Aapoeo nehjiarepua waikao:

—Eje'e, anachameri teemea.

Waikao Eesusia chaanerepua:

—Pichiwa aiwatare eemea kokosatiameo, itapiti tísia chihpuame iijikaopua, itapiti tísia aiwaniamechi aamo moropiteka paatoniamechitiao; ⁴⁰ Nape puuu aamo no'o ahjamina mochipuao, piiripio no'o oenao, piireo no'o ahjaminaoi, ki neekamera

iintomeripua pu'kao; Apoe no'o Noono tewekachi iintomeripua pu'kao, apoe te'ta apochi reesiseri ki'yamera.

⁴¹ Waikao puuu oosa mariki Eesusi ajawaria ki wa'a chaachapakamea, pu'ka ooka Eesusi ajawaria wa'a chaachapariopao, nekawerepua pu'kao, Saantiaoopua, Waaniopua tiameo. ⁴² Nape Eesusia pu'ka nekawiopao, yooma ahpo ajawaria paesaopua, pirena ajawakaopua chaanerepua:

—Eeme wa'apiai nane'reka mochitoamepua i'ka wehjoarichio, iintuamekopua aaata ya'yawichio, ahpo tararia ti'tijoerio, tísia kokosa yooraka tekipanatiamekopua pu'kao. Puuuu, tísia ahpo weruma erakoka mochitoamepua. ⁴³ Nape eemea noochi paparamea, ki wa'achitia weruma erakoka mochitopuapua. Ohsotia aaata eemea te'ta weruma enenariamea, kiisi aamo weruma e'raka yasitomeripua; ohso kaawe puuuu kaawe e'raka ku'imeripua ahpo wahjachio. ⁴⁴ Aaata te'ta paamiratuame enenariamea, ohsotia puhkuka teeremeri puuuu ahpo wahjachio. ⁴⁵ Neeei Riosie Tijoe Tijotutetiamekai ki epeche weruma teeremia eenakamenia amochio, no'o kaawe yorakepuawichioo, ohsotia neeea, aamokamera yorakemia eenakamenia, aamokamera kaawe yoramia. Neeea aamowichioo, ahkasioi no'o ahjarioi, aamowichio pejana nehpuwaka nehjimia eenakame neeea, aamo kiisi kaawe noonowiriawichio natetemia.

Eesusia Watimeo ki ma'chiriame yachapatena
(Maateo 20:29-34; Ruuka 18:35-43)

⁴⁶ Eesusi Eriko mochiwachiami u'matoi ahpo ajawaria ahjamao, muuwaeme nokisiame tiame Eesusi ahjamao, pooesuwe yasariaipua aaata ki ma'chiriame, puuuu ihkorewa itaka yasariaipua wa'ao. Puuu ki ma'chiriamea, Watimeo tewaniame enerepua, Tiimeo tewaniame taanara. ⁴⁷ Puuuu Eesusi wa'ami u'matomioio, puuuu Eesusio Nasare ohjoemeko tuuwame inamukapao, weeru sisinamurepua Eesusio, chaaneka:

—¡Eesúsiiii, Raawitaru tetejimarisiwachi naawakamee, no'o cheriwejerani neeeaa!

⁴⁸ Wa'a chiiopa pu'kao, waapi ajakamea, te'yarepua pu'kao, nape puuu ki ma'chiriamea teritiaio, epeche uwatiame sisinamurepua Eesusio:

—¡Raawitaru tetejimarisiwachi eenameee, no'o tesiwa e'remitiapua pahchúuu!

⁴⁹ Waikao Eesusia weripakao, chaanerepua ahpo chokichi ajatoameo:

—No'o u'yepao pu'ka tijoeo.

Waikao ki ma'chitiame i'noramea, chaanerepua pu'kao:

—Nahpesa naaju aamo paaena Eesusi. Kaawe erapasa naaju. Utewataka werisisa.

⁵⁰ Waikao ipasapa ahpo matomoporao, ikanati niika werisika, Eesusi chokichi eenarepua, ahpo i'norame panitoaepua. ⁵¹ Eesusia waikao iinatukerepua pu'kao:

—¿Ihtana aamo yoorejeranimua?

Ki ma'chiriamea nehjiarepua cheekao:

—Masitari, ma'chiriame enenare neeea.

⁵² Waikao Eesusia, chaanerepua pu'kao:

—Wee, kaawepua. Kaawe e'raka no'ramitiamua. Noochi paparakapa muuuu, aamo ki ma'chiriaopua muuuu, saukame muuuupa wa'asi.

Waikao ki ma'chiriamea, ikanati ma'chireparepua, kawiyame tetewaka. Waikao puichi saukamea, ahjama simirepua waikao, Eesusi na'naritokao.

11

Eesusia Eerusareni muuwari mochiwachi pakina
(Maateo 21:1-11; Ruuka 19:28-40; Waani 12:12-19)

¹ Eesusia Eerusareni waapi ihtoaopua, Weetajeo Wetaniao tiame, Ooriwo kaawichi taweminao, ooka ahpo ajawaria chaanerepua:

² —Paaohjoewachi siimpamitia eemea, i'wa o'inia ma'chiachio. Wa'a muirachio piiripi uuru teimeri eemea, masotatiame wa'asi, puuuu ki yaasetoniame pehjiio. Pu'ka uuruo, o'yaeka chuhkuame teimeri eemea wa'ao, wa'a kaari ko're yeetarachi poemina.

Na'sonasa no'o u'yepamitiapua pu'kao. ³ Piire ahka iinatukesoo pu'ka uuru aamo na'sochoio, chaanepuapua pu'kao:

—Eesusi Apoe taamo Paamiraa, ahpo i'yetonurakapua ku'itapio, eenechi upapatapua ku'we.

⁴ Puuuu wa'a siimpasaa waikao, wa'a tewarepua pu'ka uuruo, yeeta ko'rechi poemina o'yetieme. Waikaopua pu'ka uuru o'yara na'sochoiopua, ⁵ aaataa wa'ao sisinamurepua chaaneka:

—¿Ihtana yooraka nooka eemea wa'ao? ¿Achini iikai na'sochani eemea pu'ka uuruo?

⁶ Waikao Eesusi uhjurariaa, te'ta Eesusi ahpo chaanenurechitia nehjiarepua. Wa'a chaachapakopua pu'kao, reesiseretupua i'tomichioo. ⁷ Waikao Eesusi uhjurariaa pu'ka uuruo, Eesusi u'yeparepua pu'ka uuruo. Waikao Eesusia pu'ka uuruo, itapitie ipetetiopua pu'kao, yaasetoka yasitorepua pu'kao. ⁸ Waikao wehchi ahjama nokisiamea, ahpo kemawa ipekesirepua simiyachio. Wahjachia kuhsisawa ihpapasesirepua u'matomiachio.

⁹ Waikao pahcha nokisiamea, neipa nokisiamea tiame, chaachapasirepua siinakosikao:

—¿Tisiwari, tisiwari! ¿Riosichi eename Yawichiii, Te'ta kaawerumara Yawichiii!

¹⁰ ¿Ehpe o'inia werisipupuapua eenechio, ehkoria misi Raawitaru yawichituriao! ¿Cheriwema ki'yame teemea Riosi tisiwa te'pa kahtiemeo, te'ta te'pa tewekachi o'inia aamo uhjurakameopua weechi!

¹¹ Ehjepa Eerusareni ajasisaapa Eesusia, isaeri te'ta tioparachi pakirepua, wa'a yooremina napawikarichi. Wa'ao yooma ne'nesapa yoorekoo, aarikopa wa'asio, Wetaniami akiparepua ahpo oosa mariki aampa ooka ajawaria ahjamao.

Eechichuna Eesusi wakipanura

(Maateo 21:18-19)

¹² Pu'ka meere Wetaniami nokisinioio Eesusi chorowapasaa, ¹³ mehka o'inia tetewari-ai-pua, echitiame chuunao weeru sawatakame weerime. Pu'kao ahseriaipua ne'nemia taakaeko o'raka, kihta taakaeme werirepua, saawarache apoche. ¹⁴ Waikao Eesusia chaanerepua pu'ka eechichunao:

—¿Ka'te oosa taakemitia muuuu, ki aawata aamo ko'komichiopua taakiao!

Puuu Eesusi ajawariaa, inamurepua Eesusio, pu'ka eechichuna na'ara chaanerioio.

Eesusi i'isaeri tiopachi ki ka'karumao, ma'chi ihpaparia

(Maateo 21:12-17; Ruuka 19:45-48; Waani 2:13-22)

¹⁵ Neipa i'ka cheeso Eesusio, Eerusareni ajasirepua. Waikaopua i'isaeri tiopachi pakisaapa Eesusia, yooma puuyanarepua wa'ao, ki kaawe nokayameopua wa'ao, itapiti nehjameopua wa'ao, tarayameopua tiame. Yooma ru'minerepua meesao, toomi naakuriwaka mochikameopua tiame, waankooi ahjachi mochikao, yooma ru'minaka ihpapaserepua tiame, kooro nehjaka mochikameo, yooma ihpapaserepua koorokario. ¹⁶ Eesusia wa'a tiopachiopua tiameo, aawataoi ki towarepua itapiti i'toka nonoramichioopua, yoorekomi nonoraka puuyaniachio. ¹⁷ Wa'a yoorasaapa pu'kao, tísia te'yarepua pu'kao, chaanekao:

—¿Ki Ehkoria mi Iyoterichio, eee chiiame Riosia: “No'o kariwaa, ki noochi paparuawichio netetiamepua, yomatiame weechi mochikamewichio”? Nape eemea no'o kariwao, ichikoame teesowara, iintaparepua.

¹⁸ Neeseriosi pa'pamiratuamea iyoteri ti'tijoea tiame, wa'a ahpo chaaneniamie inamukapaopua, waika o'inia i'yasirepua aachin teeka Eesusi ahpo merimiao. Nape wa'a erakoai-pua majawerepua ti'tijoerio, muuwaeme tísia peenia e'raka keepuamekopua Eesusio. ¹⁹ Tukapasipasoopua wa'asio, Eesusia ahpo ajawaria ahjamao, ma'chi machenarepua wa'a muuwari mochiwachio.

Eechichuna ki taakiame wikipatetiame

(Maateo 21:20-22)

²⁰ Meere piario, eenechi wa'ami uumatonioio, puuu eechichuna Eesusi nayewe-riapua, wakipakame werirepua wa'asi. ²¹ Waikao Peeroa chaanerepua Eesusio:

—Masitari, ne'neo pu'ka echichunao, tapanaa aamoo ki taakenureriao wa'asi. Nee, ¿ikanáti wakiparepua wa'ási?

²² Eesusia nehjiarepua:

Wa'a iintokame Riosia aamo tetewimichioopua, itapiti ahpo itanetiaapua aamoo, wa'a iintoka nehjiamekapapua ikanati. ²³ Pichiwa te'ta paparaka nayewesaa eeme Riosichio, ihta itapiti aamo tesiwa e'raka itasooopua, aamowichio iintomeriche puuuu, kai nu'utikoipua aamo itayao, kaawi kehchumakoio. ²⁴ Pukaepa, aamo weruma Riosichi itayao, kaawi kehchumaoi enesoo werumao, ihta kaawioi wa'a weeriamechitiao, witu weripa pa'wechi chaanesoo, wa'a weripamii kaawia. Pukaepa aamo chaaniame-
nia, kihta seeweka itanepuapua Riosio ihta kehchuma aamo cheriwejeraopua, nape te'ta pichiwa Riosichi paparaka. ²⁵ Nape eeme Riosi ahjama nayewanariame enasaa eemea, kaaweruma e'raka enamitia muuuu aamo iikachio, aamo iikachioi kihta inasoka nayewemia. ²⁶ Aaata aamoo ki kaawe iintosoopua, ka'te nekumeka itipimitiamua pu'kao; ohso kaawe cheriwepua muuuu pu'kao, wa'achitia Riosiai waikao, aamo cheriwemapua tiameo, ihtaaoi aamo itayae cheriwekao. Nape muuuu ki cheriwiamene enesooopua aaataoioopua aamo piirechio, Riosiaio kiisi aamo cheriwemapua.

Eesusi ahpo masitemia reesiseri iinuewa

(Maateo 21:23-27; Ruuka 20:1-8)

²⁷ Neipa i'ka wa'atiame nayewasaapa Eesusia, eenechi Eerusareni eenarepua. Wa'a i'isaeri tiopachi pakisa yooremina oiyoo, neeserosi pa'pamiratuamea, iyoteri ti'tijoea tiame ookapia, wa'a ikisa o'ochetiame pirenaturi tewaniamea ti'tijoe ma'masitari, ²⁸ Eesusi naaepakaopua, iinatukerepua:

—¿Aatana reesiserichi inisiamemua aamo masitiao?

²⁹ Wa'a chaachapopao Eesusia, chaanerepua:

—Pu'kachi aamo no'o iinatukia, aamo iinatukiame neeeai. Pu'ka aamo no'o nehjiasoo, aamo nehjiama neeeai aamo no'o iinatukiao. ³⁰ ¿Aatanakamera ihsikame uhjuraka Waanio paatomichioo, Riosikamera, ti'tijoe kamerakosaoi?

³¹ Waikao aapoeo, ihchi nayewakaopua ahpo, chaachaparepua:

—Riosi uhjurario taamo tuusoo, eee cheeka taamo nehjiapua: “¿Achini iikai ki pichikeka eeme pu'ka chiiiao?” ³² Wa'a tiiachio, ¿ihtanakamera chaachapata teemea? Aaata ti'tijoeioi, ka'chi iikaoi uhjurario chaachapamete teemea.

Puuu wa'a chaachaparepua majayapa ti'tijoeio, pu'ka Waanio yomarika ti'tijoe ooweru tiameo, Riosie uhjuratiameko, erakoamekopua pu'kao. ³³ Wa'a tiiachipao, chaachapaka nehjiarepua Eesusio:

—Kiisi nane'riame teemea.

Waikao Eesusia chaanerepua pu'kao:

—Wa'a teesoo neeeai ki aamo tuuyemapua, no'oo aatanakamera no'o uhjurariaopua, i'ka no'o masitia inisimichioo.

12

Tekipanatewa ichikokame, wa'achitarichi nayewatiame

(Maateo 21:33-46; Ruuka 20:9-19)

¹ Ehjepamio Eesusia wa'achitarichi masiteka o'inerepua wa'a i'isaeri napawikarichio. Puuuu eee chaanerepua:

—Seenepi simiyachio wahka yasariataipua aaata tijoe panijuwari echayame. Puuuu panijuwari echisapao, ko'reteriataipua pu'kao. Naati neteriaipua tiameo, tekesatura, pu'kao i'ipasaopua wa'a sahtunapuawichioopua. Naati neteriaipua tiameo, kai waapisi weeriamene ne'nesero, wa'a te'pa werika inatepuawichioopua echitiameo. Wa'a ikisaapa neipa tekipaname i'yasaapua, wa'a wasachi eechichi toariatapua tekipanamichioo. Yooma wa'a iintosaapa, mehka akipariatapua seenu weeechi. ² Neipami ahsepassoopua pu'ka echitiame i'ipasa naachutapuawichioo, aaata uujurariatapua ahpo naachutari

i'noramichioopua wa'a kajukame naasipasio. ³ Nape wa'a tekipanamea chapisa wepispapao, wa'atia uhjurariatapua ahpo teekoo, kihta i'toka. ⁴ Waikao wa'a ikitiapa apoe teekoraa, piirechi uhjurariatapua waikao, ahpo ku'iwa. Nape pu'kaoi tekipanamea, moochi weweka na'ara yooraka eeranatesaopua, ahpo teekochi no'apuriatapua pu'kaoi. ⁵ Waikao paika simiyachioopua te'ta teekoraa, eenechi piirechi uhjurariatapua, nape pu'uua meriretiatapua. Neipao epeche weeka uhjurariataipua, nape pu'kaoi tekipanamea, ookapi ko'isaopua, wahjachio oowera wepisaa nonorapuriatapua ahpo teekochio.

⁶ Waikao pu teekoraa, ki aaata uhjurame tiipaopua, piiripi wa'api taanaekaipua tísia nakiyao, pu'kapechi uhjurariatapua: “Ki merimapu i'kao”, e'raka, “Yooremapua i'ka no'o taanakopao”, e'raka. ⁷ Nape tekipanamea, pu'ka wa'a ihtoame tetewakapaopua, chaachapariatapua: “Ihja taamo teekora taanarapua, ihja ahpo noono mukisooopua, puuukamera yooma ahpo noono iinuekao, teekorachitia itipimeripua. Meritaria pu'kaopua tiame. Wa'a noonoisaa teemea, yooma pu'ka iinuemia iinueka itipima teemea”, chaachapariatapua. ⁸ Waikao pu'kaoi, chapisa me'yariatapua. Pu'kao merisapao, pu'kao eechichio, ma'chi i'toka ipariatapua. Wa'asa noonoiriata puuuu.

⁹ Pu'ka yooma naewasaapa Eesusia, iinatukerepua ahpo keepuameo:

—¿Wee, ihtana iintotapu teekoraa ahpo tekipanateriao, wa'a noonowiriopao? ¿Ko'itarepua ahpo tekipanakiameo wa'a enasaopua? Puuuu wa'a iintosaa, ¿ki wahjachi kiatarepua pu'ka tehkiwarao, ki ichikoka tekipanamekamera?

¹⁰ Naakona, ¿ki iyonakame eemea pu'ka Ehkoriaami Iyoteri chiiao, tehte ki nakika ipatiame nayewachio? Eee chiamepua Ehkoriaami Iyoterichio:

Tehte tekipaname ihparariaa ki nakika tetewikao,

puuu tehte ipaka tetewitiamea,
te'ta nakiwamera eneparepua,
te'ta kaari nawatera utewarachitia.

¹¹ Pu'ka tehte te'ta nateyame enepatekamea,
Apoe taamo Noono tewekachi kahtiame iintokamepua.

Teemea pu'ka tehte taamo Noono iintoriao,
tísia peenia erakoka tetewame teemea.

Wa'a cheeriami Raawitarua, Ehkoriaami Iyoterichio.

¹² Puuu ne'neserosi pa'pamiratuamea, wa'a cheekopa Eesusio, apochi simiyame nayewaka chiio erakoparepua. Wa'a erakoapa puuuu, karichi chapisa yachanareriapua Eesusio, nape majawiapa ti'tijoe, wa'atia toisa nonowarepua pu'kao.

*Ya'yawichiwichio koparoarichi simiyame
(Maateo 22:15-22; Ruuka 20:20-26)*

¹³ Neipapao Eesusia, parisero ti'tijoe uhjureretupua, Eeroremina chuchukuame ti'tijoe. Ihji uhjuratiamea, Eesusi noonotemichio uhjuratiame eneriaipua, itapiti ahpo wenejiwa chaachasoopua, ahpo pa'pamuratuamechi wenejimichio. ¹⁴ Wa'a e'enakao chaanere puuuu:

—Masitari, nane'rena teemea aamoo, te'ta pichiwarichi simiyamekamera chiamekopua, a'chikoi chaanenioiopua ti'tijoeopua, kiisi sewina erapamekopua. Muuuu, wa'a chaaneriaiopua kiisi toayamekopua, te'ta Riosi pichiware chiia masitekao. Pukaepa i'ka aamo iinatukemo o'rame teemea: “Nee, ¿kaawejoare te'ta yawichiwichio koparoaniam, nateteniao?”

¹⁵ Nape Eesusia nane'riapa ahpo wihkueka chaachapopa pu'kao, chaanerepua:

—¿Achini iikai no'o chapimo o'raka nayewiame eemea? No'o u'yepamitiaopua piiripi toomi, no'o ne'nemichioopua pu'kao.

¹⁶ Waikako Eesusia u'yepatiapa pu'ka toomio, kaawe ne'nesaapa pu'kao toomichio, iinatukerepua pu'kao:

—¿Aatanapu, ihji toomichi kahtiame nanariraa? ¿Aatana teewara iyotetiamepua i'ka toomichio?

Waikao aapoeo chaachaparepua:

—Aa puuua, apoepua Seresa, apoe te'ta yawichi —chaachaparepua aapoeo.

¹⁷ Waikao wa'a chaachapakopa pu'kao, chaanere Eesusia:

—Wa'a teesoo te'ta yawichi iinuwarao, te'ta yawichikamera kiapuapua; nape Riosikamera iinuwarao, Riosikamera kiapuapua.

Wa'a cheeka nehjiatiapao puuu Eesusieo:

—¿Naakonakosa wa'a tiiatepua, tísia inatamekaite puuua? —ahpo chaachapaka itipirepua.

Mukukai eenechi ahjaniame iinatukewa

(Maateo 22:23-33; Ruuka 20:27-40)

¹⁸ Waikao Eesusi kahtiachio, saruseo ti'tijoepechi e'enarepua wa'ao. Puuu saruseo ti'tijoea, ki pichikame enerepua, mukukai eenechi ahjaniameo. Pukaepa iinatukeri-aipua Eesusio, eee chaachapakao:

¹⁹ —Masitari, ehkoriaami Riosi nayewatura Moisea, eee cheeriaipua ahpo Iyoterichio, aaata neewikame ki tatanatasa mukukameopua ahpo uupichio, puuu wa'api poonira neewimeri tuukamepua ahpo pa'chi uupira ahjamao, ahpo tatanatariaopua, ahpo pa'chitaru tatanara enemichiopua. ²⁰ Nape neeea pu'kao wa'achitarichi aamo nayewemania. Puuu wa'achitaria eee teereriataipua: Oowisani tijoe eneriatai puuuu, ahpo poponieme. Pahcha weeriamea neewiriataipua aaata oowitiame ahjamao, nape puuua ki tatanatasa mukuriatapua. ²¹ Waikao puuu wa'api neipa weeriamera ahpo pa'chi uupieria ahjama neewiriataipua, nape puuuai kihta tatanatasa mukuriatapua. Wa'achi iika mukuriata neipa weeriame pooniraa ahpo pa'chi uupira neewikameai. ²² Yooma puuu oowisani ahpo poponiemea, wa'achi iika wahjipariatapua, pu'ka oowitiame ahjama nenewikamea, aaataai ki tatanaeka. Wa'asi neipaoi te'ta pa'chira uupiraa, mukuriatapua tiame. ²³ Wa'a ikikame enesaa yooma puuua, ¿aatanakamera te'ta kuunara enetarepu eenechi ahjarichio, yoomahka puuu oowisania ahpo poponieme, pu'ka oowitiame ahjama nenewikame enesoo, pa'chira tiame?

²⁴ Waikao Eesusia pu'kao, cheeka nehjiarepua:

—Aa eemea, tísia se'wi erakoamepua, kiisi pahtiapa ehkoriaami iyoteri chiiao, kiisi machiyapa tiameo, te'ta Riosi utewarira ihsiao. ²⁵ Wahjipakamea eenechi o'oijenasaapua ahjarichio, aaataai ki nenewika mochtomeripua, tewekachi mochikamechitia te'teriamekapa. ²⁶ Eemea pu'ka wahjipakai oijenaniameo, kihta machiyamepua, Ehkoriaami Iyoteri chiamekoopua. ¿Kikosa iyonakame eeme pu'ka Ehkoriaami Iyoterichi cheeria Moisetaruo, Riosie ahpo nayewetiameopua, kuhsi uuyari tajenarichi ahpo nayewetioipua? Pu'ka uuyari tajenarichi o'iniiao Riosia, eee chaanerepua Moiseo: “Nee Aurani Riosiwaraa, Ihsa Riosiwaraa, Aakowo Riosiwaraapua tiame.” ²⁷ Wa'a cheekame enesoo Riosio, puuu paika Riosichi paparaka wahjipakameopua, Riosiwarako tuuriopao, wa'a teeresoo ahjaka mochtomekaitepua pehjio, eenechi weerewa uumerikaitepua. Wa'a tiiachipa eemea, ki pichikame enesaa eemea eenechi ahjaniameo, ki nu'uti se'wi erakoamepua.

Epeche nateyame nuurariwa

(Maateo 22:34-40)

²⁸ Waikao piiripi puuu Moise nuurewa masitaria Eesusio, tísia peeneka nehjiachaniopa saruseo ti'tijoe iinatukeriao, Eesusichi eenakao iinatukerepua tiame, eee cheeka:

—¿Achini tiiamerapu Riosi nuuraria, te'ta nateyamechitia tetewipuamea, te'ta e'waka nokisipuamea?

²⁹ Eesusia nehjiarepua cheeka:

—Aamo ehkoriaami Moisea, eee cheeka nayewerepua ti'tijoeo: “Eeme isaeri ti'tijoe ooweru tiame wa'achitia, keepuka mochimitia eemea aamo Noono tewekachi kahtiameo, taamo Noono Riosia piiripi wa'apipua, ki'tepua wa'asi piirechia. ³⁰ Te'pa kahtiame taamo Noono nuuraria, ihjipua te'ta yorapuamea: Aamoche Riosywa nakika mochtopuapua, yomatiamae aamo iikachi e'rae, yomatiamae aamo inatarie, yomatiamae aamo utewarie

tiame.” Puuupua te'ta nokaka mochitopuamea nuurari. ³¹ Piirechi nuuraria tiame, ihjipua te'ta nateyameraa: “Kaawe e'reka yasimitiamua aamo piirechio, aamo wa'api aamo nakiyachitia.” Te'ta nuurari nokipuamea, ki'tepua wa'asi epeche nateyamea, pu'ka ookachitia.

³² Waikaopu Moise nuurari masitaria, chaanerepua Eesusio:

—Eje'e, kaawe chaanimua masitari. Pichiwajupu aamo chiiia, pichiwa piiripi wa'apipu Riosia, ki'tiamepua wa'asi piirechio. ³³ Riosikamera epeche nakika mochitoniamea, epeche te'ta nateyamepua, nape yomatiamue ahpo iikae nakiniamepua, yomatiamue ahpo inatarieopua tiame, yomatiamue ahpo utewarieopua tiame, ahpo piirechio ahpochitia nakiniameopua tiame. Yooma puuua epeche nateyamepua, ki animari Riosiwichio wahseka, oowewari kianimechitia.

³⁴ Waikao Eesusia Moise nuurari masitario, kaawe e'raka pichikeriopa ahpo pichiwari chiiiao, chaanerepua pu'kao:

—Ki se'wi tiame muuupa Riosi ye'karichio.

Waikao tísia ye'kaka nehjiamekopua Eesusio ahpo iinatukeniaio, ki aata iinatukeme erakorepua pu'kao.

Riosie Weratiame iinatukewa, aatanachi o'inia eename
(Maateo 22:41-46; Ruuka 20:41-44)

³⁵ Eesusia i'isaeri tiopachi masitiaio, iinatukerepua ti'tijoerio, eee cheeka:

—¿Aatia tiachipa chaachapame iyoteri ti'tijoea, Raawitaruchi eenameko tuuka Riosie Weratiameo? ³⁶ Raawitaru wa'apiai Riosi Riosiwarie erapatetiaopua, cheerepua: Apoe Riosi Paamiraa, eee chaanerepua ahpo Taana no'o Paamirao:

“No'o ahjamina yasipamitia muuua, ahkasi aamo seepurawao, aamo taaratere no'o toapachisi.”

³⁷ Eesusia wa'a Ehkoriaami Raawi Iyoteria cheesaapua, iinatukerepua ti'tijoerio:

—¿Achini iikai Raawitarua, ahpo paamira teewakame Riosie Weratiameo, tísia ahpo neipami naawakamekoipua pu'kao?

Ti'tijoea ooweru tiamea muuwaeme, pu'sereka keepuame enerepua Eesusio.

Eesusio ki pu'sereria iyoteri ti'tijoe masitiaio
(Maateo 23:1-36; Ruuka 11:37-54; 20:45-47)

³⁸ Eesusia i'isaeri iyoteri ti'tijoe masitario, kiisi kaawe noonowirio tuunapua. Pukaepa eee chaanerepua ahpo masitia keepuameo:

—Naane e'reka i'isaeri iyoteri ti'tijoe masitiaio, puuua teteperuma wakirata pu'seriamekapu, kaawe yooreka ahpo tepotejeramepua, ahpo iltoachi natepatiaapua.

³⁹ Apoeo ahpo napawikarichioopua tiameo, epeche yoorewa ti'tijoe mochipamiachi momochipamepua, epeche yoorewa ti'tijoe ko'komiachi momochipamepua. ⁴⁰ Puuua kunamukukameopua tiameo, a'chikoi chaachapaka wihkueka kariwaraoi u'yamepua tiame, puuua ka'chi erakopuwichio ti'tijoerieo, tepekuma ni'okiamepua Riosi cheriwema ki'yakaopua, ahpo tísia kaawe yoratiamewichioopua kunamukukameo. Nape puuua wa'a nokayaio, ki nu'uti kokosapuaitepua Riosieo.

Kunamukukame nehjaria Riosiwichio oowewari
(Ruuka 21:1-4)

⁴¹ Eesusia piire taawe ne'neka kahtioio. Riosiwichio toomi oowewari toaniachio, muuwaeme enapame teteware Eesusia wa'ao, ahpo Riosiwichio oowewa to'wiame. Ki ookapi we'weka tomiwaamea, we'weka to'eriaipua toomio. ⁴² Nape piiripi wa'a eenakame kunamukukamea, ki weeka toomiwamekapaopua, ookapi wa'api nu'nutira toomi to'erepua Riosi oowewario, kiisi weeka nateyame. ⁴³ Waikao Eesusia ahpo ajawaria paesapaopua, chaanerepua:

—Pichiwa ihji oowitiame kunamukukamea, epeche oowewari ki'yakai tiamepua Riosio, ki pu'ka wahjachi ki ookapi tomiwaamechitia, Riosiwichio nehjariachitia oowewario. ⁴⁴ Yooma puuu tísia paarasatiamea toomi, ahpo soparawatiakamera ki'yamepua

Riosi oowewarichioo, nape puuu kunamukukamea, ahpoche ko'komia ahjae tarimia iinuekaioopua, yooma Riosiwichio oowewariopua.

13

Eesusi i'isaeri tiopa ru'minamio tuuya
(Maateo 24:1-2; Ruuka 21:5-6)

¹ Eesusi i'isaeri tiopachi machenoio, piiripi Eesusi ajawaria chaanerepua:

—¡Masitari! ¡Ne'neo, achipu kekechumapu tehte, achini keena ajakamepu raampakariai!

² Eesusia nehjiarepua:

—Eje'e, ¿kaawe tetewamemua pu'ka kaario, kai waapisi ajakamekoo? Nape puuua wa'a tiiaio, kiisi itipimerikaitepua piiripioi tehte, raampata maaniameo. Yooma wehchi yasipamiitepua wa'a tiiaio, piie taawechiamio.

Ke'chu weee kajuyoi naania teetowa
(Maateo 24:3-28; Ruuka 21:7-24; 17:22-24)

³ Ooriwo Roomosachi ajasitioopua i'isaeri tiopa ma'chiachioopua, Eesusia yasiparepua. Wa'a yasipasoopua Eesusio, Peeroa, Aakowoa, Waania, Anteresia tiame, piineri iinatukerepua Eesusio, chaachapaka:

⁴ —Teemea taamo tuuyejeramemua pu'ka i'isaeri tiopao, achinitio enemerikopua wehchi yasipamiachio, ihtana enemerikopua naania teerewa ikipuachio.

⁵ Eesusia nehjiarepua:

—Eeme waika taawechi ohjoemea, aamo inateka mochtometepua, ki aawata aamo wihkuepuamichio pu'ka taawechiamio, ⁶ muuwaeme e'enamerikaitepua chaachapame: “Neeju Riosie Weratiamea.” Pu'ka chaachapao, ki ookapi ruhjimiitepua pu'ka wisikuewachio.

⁷ 'Eeme pu'ka taawechiami ohjoemea, ki nu'uti nasiwaniame inamuaio, ka'te te'ta majamitiapua pehjo, wa'a tiame inamuaioopua, ki kajuyachikai teetomapua pehjo.

⁸ Pirenapi weeechi ohjoemea, piire weeechi mochikamechi nasiwasimeripua ya'yawichi. Weeeai, ki muenati noonomeripua tiame, yoomatiame wehjoarichi, wa'a ikinioio tooretuniameai, ki teesa tiame teetomeripua. Nape yooma pu'ka wa'a tiame teetoaiopua pehjo, pukeri o'ichari enemeripua, te'ta tísia kokosa aiwapuachio, pehjo.

⁹ 'Eeme pu'ka taawechiami noochi paparaka mochtomea, kaawe aamo neesetoka mochtopapua; waika taawechiamio eemea, ya'yawichichi ijitopuamepua eemea; ahkaioipua i'isaeri napawikarichiamioi chapisa wepipuame eemea. Eemea te'ta weeweruma ya'yawichichi paaepuamepua noochi te'teriapa, wa'a iika no'o nehpuapaka nayewameri eemea, te'ta ya'yawichi peereichio. ¹⁰ Pukaepa ihji Riosi kaaweruma tuuyewaria, ke'chu i'ka weee kajuyoi, yomatiamie i'ka wehjoarichi nayewatupamepua.

¹¹ Eemea weruma ya'yawichichiami ijitotiaio itapiti iinatukemio, wa'a weeweruma ya'yawichi peereichi ajakaio, ka'chi eramitia eemea aamo chaachapamiao, Riosia aamo eratiea chaachapameri eemea wa'ao, ki eemeche piineri nokimerikapa wa'ao, wa'achi ihsiamerikopua Riosiai, aamo ahjama ku'ika nayewakao. ¹² Waika taawechiamio ahpo poponiemeai, ahpo poonioi nehjimeripua meripuawichio, noonoraai wa'achi iintomeripua tiame, ahpo tatana nehjakaopua ko'ipuamechio; aata tatanaraai ahpo noono nehjimeripua tiame meripuaichio. ¹³ Yooma wehjoarichi mochikamea, noochi te'teriopa aamoo, nekamuchemeripua; nape wa'a te'tereniai ki se'wika noochi paparaka newitoka puuyakamea, te'ta kajuyachisio, Riosie newipatepuamepua.

¹⁴ 'Ehkoriami Riosi nayewatura Raanieria, wahka ihtoriachi ikipuame iyoteriaipua, itapiti tísia iinya tiame yachapuamekopua i'isaeri tiopachi yooreminao, kiisi yachapuachi tiame. Ehkoriami Raanieri tuuya iyonakamea, pu'ka taawechi pu'ka tísia iinya tiame tetewapao, pahtemapua Raanieri cheeriao. Pahteka tetewamea pu'ka tísia iinya tiameo, kaawichiami ujumamitiapua, yooma Urea weechiami mochikamea.

¹⁵ Aaata ahpo karijampa ihsiamea, ki tekisaa kaawe enemiipua ahpo itapitiwaoi ma'chipamiao; ¹⁶ aaata wahka nokayameai ki e'enasaa kaawe enemiipua, ahpo petechioi ahpo wisasoriwa ma'chipamiao. ¹⁷ Pu'ka taawechi peteteka mochikame oowerua, ahpo tatana chiiteka mochikameaipua pehjo, jtísia tesiwa te'teremeripua! ¹⁸ Pukaepa pu'ka taawechiami noochi paparaka mochitoamea, Riosichi itaka mochitomitipua, ki tuuroi enemichiopua wa'a ikipuameo. ¹⁹ Pu'ka taawechiami tísia aiwapuamea, ki nu'uti teeremeripua, ka'chitia taawechi tetewiniame, naayachi o'inia i'ka weee yachtiasichioipua, neipami ahkai wahka ihtoriachioi. ²⁰ I'ka tísia aiwario ki kahporatasoopua Riosio, apochi paparamewichioo, aaataai ki itipimeripua ahjakameo. Nape yooma apochi paparakameopua Riosia, ahpo tatana iintapariaopua, kahporatamapua pu'ka taawechiami tísia aiwaka mochitoao.

²¹ 'Waikami taawechiami aaata Riosichi paparamea aaatae ahpo chaanetiao: "Ne'neo, i'wa kahti Riosie Weratiamea", wahjachikoieoi chaanetiaapua: "Ne'neo, waamikachi kahtipua", ka'te pichikemitiapua pu'kao. ²² E'eneripua weeka aaatao, Riosie Weratiameko tuuyame, nape wihtuka chaachapameripua. E'eneripua tiameo, pichi-waka Riosi nayewameka chaachapame, ahkasioi puuuu tiameo, Riosi peenia ihsiwa nokisikao. Ahkasioi puuuu Riosi ahpo tatana iintapariaoi, wihkuenaremapua; nape pu'kaopua wihkuenariaio, kiisi yuumpamapua, te'ta pewatiame mochitoamekopua Riosichio. ²³ Neeea no'o ahjariao, i'ka wa'a ikipuame aamo tuuyenapua, te'ta nane'reka mochitomichiopua, wahka ihtoriachi ikipuameo.

Tijoe Tijoetukamea eenechi enameri

(Maateo 24:29-35, 42-44; Ruuka 21:25-36)

²⁴ 'Nape pu'ka taawechiami pu'ka aiwari u'matosoopua, taaaai tukapasipamapua, meechaai ahpo mechatajenao choipameripua. ²⁵ So'poriai tewekachi o'inia, ki ookapi ruhjame tetewipuamepua, ahkasi tewekachi ohjoemeai, tísia chachapia noonoimeripua majakao. ²⁶ Waikao nee Tijoe Tijoetukamea, toomarichi eename tetewipuamepua tekika, ki teesa tiame tajitoka eename Riosi utewario, tahpitika tiame teetoka uutapari. ²⁷ Waikao nee Tijoe Tijoetukamea tekisaopua, nuuremania no'o ku'iwaro, yooma na'poamichiopua no'o poanatariaopua Riosiwichioo, yomatiamae naomina i'ka weechi mochikame, ahkasi i'ka wehjoarichi sihkochiamisioi mochikame. Wa'a ikisa tewekachi Riosie apechunatiameoipua wa'asio, yomatiamae na'poanuremania pu'kaoi.

²⁸ 'Eemea pepenipamitiapua i'kao, chuunachitia wa'achitarichi no'o aamo masitiao: Pu'ka oowarao rahtatiame uuyoioipua sawatakao, nane'riame teemea waikao, paa-muni asiriamekopa wa'asi. ²⁹ Wa'achitia i'ka a'chitiame simiyoioipua, taaa ikiyao, meechaai, so'porioi tiame tutukapasipasoo, no'o eenamechitiapa nane'riame enemeripua, no'o Tijoe Tijoetukameo, aamo ta'pechi muirachi weeriamechitiapua, erakopuamekoopua wa'asio. ³⁰ Yooma ihji wa'a tiame teetomeria, pichiwa wa'a teeremeripua kajuyachi taawechio, ke'chu wahjipoi waikami mochikame, tetewimerio. ³¹ Tewekaa weee tiamea wahjipatarepua, nape ihji no'o chiiaa te'ta pichiwapua, kiisi wehchi wichika itipimeripua.

³² 'Nape pu'ka keenako ikimiao ihta taaweoio, ki aawata nane'riamepua pu'kao, Riosi ku'iwari tewekachi mochikameai, neeeai wehjoarichi ti'tijoechitiaoi kiisi nane'riamepua, apoche no'o Noonoo tewekachi kahtiamera, nane'riamepua pu'kao.

³³ 'Wa'a tiachipa eemea, pusakameche mochitopuapua no'oche enamia inataka, ki nane'riapa achini keenako no'o enemioopua. ³⁴ Ihjia naatika tiamepua, aaata tijoe teekora seenu weechi akipakamechitia, ahpo tehkiwao ahpo tekipanatewa tooesaopua yoramichio, ahkasi ahpo eenachisi. Puuuu ahpo ta'pechi yeetepawa tekipanatewaopua, chaanesa simirepua: "Ka'te kochika yasimitia muuuu, eenechi eenaonia senawato enamiitenia." ³⁵ Wa'a tiachipa eemeai pu'kachitiao, ka'te kochika mochitomitia no'o enamioopua, ki nane'riamekapa eemea, achini keenako no'o enamiao, seenekachioinia tukapasipooi enamaoinia, naasipa tukaooi seenekachio, seenekachi totori oowira kusuyooipua marikarowa, piarioioipua seenekachi. ³⁶ Aamo inateka mochitopuapua, ki aamo

kokochiame tewipuwachio, senawato no'o eenoiopua. ³⁷ I'ka no'o aamo chaania, yomachi weechi mochikame chaaneka chiiamenia: ꞑKa'te natakia mochtomitia eemea, senawato no'o enamiao!

14

Eesusi noriwi chapipua katewewa

(Maateo 26:1-5; Ruuka 22:1-2; Waani 11:45-53)

¹ Ooka taawe toiriai Semejenato pahko enamiachio, paani ki rewaruraeme koi'wachio. I'isaeri tiopa ne'neserosi te'ta pa'pamuratuameraa i'isaeri iyoteri ti'tijoea tiame, Eesusi achini yooraka ahpo chapimia i'yariaipua, wihkueka merimo o'rakapua pu'kao. ² Nape ookapi puuuu chaachaparepua:

—Nape pahko simiyoopua pehji, ka'chi yoramete teemea pu'kao, ki tahpitika noonowemichio, pahkochio.

Oowitiame peenijuwu to'wekame Eesusi moochi

(Maateo 26:6-13; Waani 12:1-8)

³ Eesusia Wetania mochiwachi eenariaipua Siimoni ta'perachi, Reperaeme teewataniame tijoe ohjirachi. Eesusio meesa weeriachi kahtioio, wa'a eenarepua aaata oowitiame, piie riimeta pochikame tisia nateyame sewajuya makotoame, apoche narato tewaniamee netetiame sewajuya. Puuu oowitiamea pu'ka riimeta kuhtarachi kahponasaopua, Eesusi moochi to'wepua pu'ka riimetachi peenijuwao. ⁴ Waikao wa'a iintokopao pu'kao, ookapi wa'a mochikamea, nekaweka tetewarepua pu'ka oowitiameo. Wa'a erakoapa puuuu, ahpo chaachaparepua:

—ꞑAchini iikai na'atame puuuu tisia nateyame peenijuwao? ⁵ ꞑNehjimetioipua pu'kao ohso kaawe, paika sienta taawechi yowiwame kehkisi, pu'ka toomio, tesiwa te'tiamera ku'ime teereriaipua?

Wa'a chaachapaka na'areriaipua oowitiameo.

⁶ Nape Eesusia wa'a chaachapopa pu'kao, chaanerepua:

—Ka'te na'ara chaachapa eemea i'ka oowitiameo; ꞑachini iikai na'ara chaachapame ihji oowitiameo? Ihji oowitiamea kihta ki kaaweruma iintokamepua, ohsotia puuuu, te'ta kaawerumara iintowa iintokamepua. ⁷ Aaata te'ta tooremuameo, senepi taawechi amochi iinuemeripua ku'ipuamewichioo, nape no'ooo, ki senepi taawechi amochi iinuemeripua. ⁸ Ihji oowitiamea ahpo tesiwatia iinuekai i'ka peenijuwao, no'o moochi to'wekamepua. Ihji oowitiame iintoriaa, ke'chu no'o mukuyoi, no'o weerewachi chuhchekamepua peenijuwao, no'oo, peenijutiami katewepuwachio, teesotatichio, wahjipame toaniachio. ⁹ Pichiwa aamo chaaniamenia i'kao, ihji oowitiamea i'ka noochi iintoriao, ahkaai i'ka wehjoarichi Riosi kaaweruma tuuyewari nayewatutiachio, i'ka oowitiame kaaweruma iintoria inatepaka mochtipuamepua.

Uurasi tewaniame Eesusi noriwi nehjaria

(Maateo 26:14-16; Ruuka 22:3-6)

¹⁰ Uurasi Ihkariote tewaniamea, piiripi puuu oosa mariki aampa ooka ajawariaa, i'isaeri ne'neserosi te'ta pa'pamuratuamechi simirepua, Eesusi noriwi nehjiwa ahjama nayewamia. ¹¹ Waikao puuu i'isaeri tiopachi te'ta pa'pamuratuamea Uurasi chiia inamukapao, kaawe erakoka natetemo tuurepua natekarao. Waikao o'inia Uurasia, o'inerepua i'yasika achini iintoka ahpo nehjimia Eesusiopua.

Taamo Paamira Eesusi Semejenato pahkokoi, aari ko'karia

(Maateo 26:17-29; Ruuka 22:7-23; Waani 13:21-30; 1 Koorintio 11:23-26)

¹² Pahcha pukeri o'iniachi taawechi Semejenato pahkoo, ki rewaruraeme koi'wachio paanio, po'wa Riosi oowewariwichio meriwachio, Eesusi ajawariaa iinatukerepua Eesusio:

—ꞑAkana aamo yorajeranimua, Semejenato pahko ko'kopuachio?

¹³ Waikao Eesusia ooka ahpo ajawaria uusaopua, chaanerepua:

—Waami siimpamitia eemea muuwari mochiwachi. Wa'a tetewimeri eemea aata tijoe sikorichi neeroi mahtotoame. Pu'ka na'naritopuapua, ahkasi ta'pechi pakiyachisi.

¹⁴ Wa'a ta'pechi pakiriachio, chaanemitiapua wa'a kariwaemeo, taamo Masitaria aamo iinatukenukapua, akana yooreko yorapumeopua, Semejenato pahko ko'kopuameo, ahpo ajawaria ahjama ko'komiachio. ¹⁵ Waikao apoe aamo ne'netemapua, akana yooreko aamo yoramia pu'ka kooameo, te'pa raampatarichi yoorémina. Waikao wa'a yorapupua pu'ka kooameo, taamo ko'komiao.

¹⁶ Waikao Eesusi ajawariaa, wa'a siimpasaapa wa'a muuwari mochiwachio, yooma ahpo chaaneretiachitia tetewarepua wa'ao. Wa'a yooremina yoorarepua waikao, pu'ka Semejenato pahkokoi koi'wao.

¹⁷ Waikao Eesusia tukapasipasoopua, wa'a eenarepua ko'komiao, ahpo oosa mariki aampa ooka ajawaria ahjamao. ¹⁸ Waikao Eesusia ahpo ajawaria ahjama mochinioiopua koi'rachioopua koakao, chaanerepua ahpo ajawariao:

—Pichiwa aamo chaaneniame neeea, piiripi i'wa koayame no'o ahjamao, no'o toomichi noriwi nehjimerikopua.

¹⁹ Waikaopu ajawariaa, tisia yuuwesipakaopua, yoomahka pipiripi iinatukerepua Eesusio, chaachapaka:

—¿Neejoare Paamira?

²⁰ Eesusia nehjiarepua:

—Piiripi eemepua, i'wa mochikame no'o ahjame, oosa mariki aampa ookao, no'o ahjama pehtorichi ichuka koayame. ²¹ Ihji no'o Tijoe Tijoetukamechi iintopuamea, Ehkoriai Iyoterichi chiia iintopuamepua; nape ¡Ai puuu no'o noriwi nehjakamea, epeche kaawe eneriaipua ki naawasaa!

²² Wa'a cheeka Eesusia koaka mochinioio, piiripi paani uusa cheryema kiasaopua ahpo tewekachi Noonoo, naasipasi chi'wanasa pu'ka paanio, chi'wapame ki'yarepua ahpo ajawariao, eee chaaneka:

—Ihji paania no'o weerewapua. Ko'komitia eemea pu'kao.

²³ Wa'a ikisaopua, paaso to'wame uusaopua tiameo, tewekachi ahpo Noonoo cheryema kiasaopua tiameo, ahpo ajawaria iijinurerepua pu'kao, pu'ka paasochi maaniamepua. Waikao Eesusi ajawariaa, yooma ahka iijirepua pu'kao. ²⁴ Wa'a ikisooa ahpo ajawariao, chaanere Eesusia:

—Puuu paasochi maaniame aamo iijiraa, no'o eerapua, puuu eeraa Riosi ehkoriai mochiriame ahjama kateweria pichiwatamepua, no'o eera wi'sumiae pichiwataniame. Ihji eera no'o wi'sumiaa, ki ookapi tataroriamewichio piipatepuamepua. ²⁵ Ehpeo pichiwa chiiamenia, ki oosa no'o iijimerikopua, i'ka echijuwari neeroraopua, ahkasi no'o Noonoo ye'karichi no'o yasipaka ye'kachisi. Ahkasi waikamisi iijimerinia eenechio, i'ka echijuwari neerora, weemera ye'karichi.

Eesusi ka'itawa Peeroe

(Maateo 26:30-35; Ruuka 22:31-34; Waani 13:36-38)

²⁶ Neipao, aari koi'wame ko'kosaopua, Riosi wikatari wikatasaapa wa'asio, Ooriwo roomosachite e'enarepua E'semaní siimpakao. ²⁷ Wa'a nokisiaio, chaanere Eesusia ahpo ajawariao:

—Yooma eemea noochi paparamekaio, ehpe tukao wa'api no'o chapitioo, piineri no'o toaka ujumameripua, Ehkoriai Iyoterichio, eee chiiamekopa: “Me'rema neeea tepuyamero, wa'a ikitiaapa po'wa tepuyaa, yooma chi'ripamapua.” ²⁸ Meripuamenia me'yao, nape eenechi oijenamerinia; oijenasaapa neeea, Arirea ihsimania wa'a aamo e'enoio.

²⁹ Waikao Peeroa wa'a chiiopa Eesusio, chaanerepua:

—Pe'yachi wahjachi aamo ajawariaa, aamo piineri toita, nape neeea ka'i.

³⁰ Nape wa'a chiiopa Peeroo, Eesusia chaanerepua:

—Pichiwa aamo chaaniame neeea, i'ka wa'api tukaoo, ke'chu oosa kusuyoi totori oowirao, paisa simiyame no'o ka'itamitemua, kiisi no'o machiyo tuuka.

³¹ Nape Peeroa utewaeme naawesakao, eenechi chaanerepua Eesusio:

—Nape neeea ahkasioi meripuameaio, kiisi aamo ka'itamerinia.
Waikao yooma Eesusi ajawariai, wa'achi chaachaparepua tiame.

Eesusia ahpo tewekachi Noonoma nayewani, E'semaní tewaniachi
(Maateo 26:36-46; Ruuka 22:39-46)

³² Ehjepamio, E'semaní tewaniachi ajasirepua. Eesusia wa'a ajasitioopua, chaanerepua ahpo ajawariao:

—I'wa no'o puuyemitia eemea ku'itapio, no'oo no'o Noonoma nayewachisi pehji.

³³ Waikao Eesusia, wa'a toisapa ookapi ahpo ajawariao, Peeroche i'torepua, Aakowoo Waani tiame. Pu'ka yeeka simiyaiopua, tísia iiyana eraparepua. ³⁴ Wa'a erapakaopua Eesusia, chaanerepua ahpo yeetoao:

—Ki nu'uti tahpitika e'ramenia noochio, no'o iikachi yuuwesiwao, ahkasi mukime e'ramenia. I'wa itipimitia eeme ku'itapiopua pahchu, nape ki kokochika.

³⁵ Waikao Eesusia, teesa wamichuri akiparepua ahpo Noonoo tewekachi kahtiamie ahjama nayewamia. Wa'ao chopokorieka weripakao, ahpo Noonoo, ahpo aiwamia se'witepua itanerepua. ³⁶ Pu'ka ahpo Noonochi itakao, eee cheerepua ahpo Noonoo:

—Muuu no'o No'noo, kihta iinuame aamowichioo, ki kajuka iintome tiiao; pukaepa no'o se'wijeramenia i'ka tísia no'o aiwamiao, nape ki no'o e'rachitia iintoka, aamokamera e'rachitia ohso kaawe.

³⁷ Ehjepao ahpo paika ajawaria toariachi enasaa, kokochiamie tewarepu pu'kao. Eesusia wa'a te'teriopa pu'kao, yooma pusatesaopua pu'kao, chaanerepua Peeroo:

—Siimoni, ¿kohchiamie muuuu? ¿Kiisi pusakame yasime e'ramemua ku'itapioi, ne'neka yasimitiooi? ³⁸ Ne'neka mochimitia eemea Riosichi itakao, ki aamo eenechi ahsemichioopua aamo nahsinapari kochirewao. Aamo ki kochimeriko e'raio, aamo wa'api resipariwaa, aamo kochipatiamepua.

³⁹ Waikao Eesusia, eenechi simisaapua ahpo Noonoo ahjama nayewamiao, eenechi simiterepua cheekao, pu'ka wa'api naewaka. ⁴⁰ Eenechi enasaapua oosa simiyachi ahpo ajawaria ne'nemiao, eenechi kokochiamie tewarepua pu'kao. Eesusia pusateniaio, kihta nehjiamie erakorepua, tísia kochinariapa. ⁴¹ Ehjepa eenechi enasaa Eesusia paisa simiyachioopua, chaanerepua ahpo ihsiachi yeetoriao:

—¿liweta resipuna eemea kokochika? Soparanipa wa'asi; ahseparupua wa'asi keenakoo, no'o Tijoe Tijoetukameo, nanaaramechi nehjipuachio. ⁴² ¡Yaapiti mochisisa! Nahpe waami wahja itipiriachi!

Wahja itipiriachi asisaapa Eesusia chaanerepua pu'kao, yooma ahpo ajawariao:

—Wa'atika ihtoame tijoeapa, no'oo Tijoe Tijoetukameo, noriwi toomichi nehjakamea.

Eesusi chapisa, i'toniame
(Maateo 26:47-56; Ruuka 22:47-53; Waani 18:2-11)

⁴³ Wa'a chiiio Eesusiopa, wa'atika ihtore Uurasiapa, Eesusi noriwi toomichi nehjakamea, piiripi puuu oosa mariki aampa ooka Eesusi ajawariaa. Ihjia, ki ookapi merimacheta makotoame, yeetoka eenariamepua, wahjachi puuuu, kuuu ahjae wewepua makotoka e'enakamepua. Puuuu te'te ne'neseriosi te'ta pa'pamuratuamee uhjuratiame enerepua, iyoteri ti'tijoe uhjuratiame tiame, wahjachi ti'tijoe uhjuratiame tiame, o'ochetiame pirenaturi tewaniamee. ⁴⁴ Uurasia Eesusi toomichi nehjaio, cheekame eneriaipua: “Pu'ka aaata no'o chuchuyao, pu'ka chapisa i'topuapua, kaawe chapitoka, ki aamo neipumichioopua.”

⁴⁵ Pukaepa puuuu asisaapa, Eesusi naaepakao:

—¡Masitari! —cheekao, chuchurepua. Waikao i'isaeri pa'pamiratuame soon-tarowaraa, Eesusikamera chapirepua.

⁴⁶ Wa'a yooraka chapinioi Eesusio, i'topuawichioo, ⁴⁷ piiripi Eesusi ajawariaa, ahpo merimacheta ma'chipasa, nakachi meteka tehpunerepua, te'ta ne'neseriosi paamiratuameopua, ku'ira.

⁴⁸ Waikao Eesusia chaanerepua ahpo chapiriameo:

—¿Eemea nasimachetawaeka e'enakamepua, kuuu makoka tiame no'o chapimiao, eemea no'oo aaata ichikoameka yooramepua? ⁴⁹ ¿Achini iikai ki no'o chapika eemea, no'oo i'isaeri tiopachi senepi taawechi no'o tetewaio, no'oo masiteka ihsioio? Aa, nape wa'a teetoame ihjia, Ehkoriaami Iyoterichio wa'a chiiamekopa, wa'a ikikache itipimerikoopua.

⁵⁰ Wa'a ikinioio yooma Eesusi ajawariaa, piineri toisa ujumarepua.

⁵¹ Piiripiche temari na'naritoriaipu, nape puuuai chapinareretiaipua tiame; ⁵² nape puuuai wisasoriwarachi chapiniaopua, yasipaka newika poiyame u'marepua.

Eesusia te'ta i'isaeri napawiriachi

(Maateo 26:57-68; Ruuka 22:54-55, 63-71; Waani 18:12-14, 19-24)

⁵³ Waikao Eesusia, te'ta ne'neserosi paamiratuamechi i'toretupua. Wa'ao yooma ne'neserosi pa'pamiratuamea, o'ochetiame tewaniameapua tiame pirenaturi, wa'a ikisa iyoteri ti'tijoeapua tiame, wa'a weruma nanapawiwa nanapawiniachi napawirepua. ⁵⁴ Peeroa mehka weritoka ne'netoka, na'naritosapua, ahkasi te'ta neeserosi ta'perachisi eenarepua, wa'a ta'pechio na'iretiopao, wa'a weriparepua tatapamiao, wa'a ta'pechi inatiame tatapachi.

⁵⁵ Wa'a weruma napawitiachio, yooma i'isaeri pa'pamuratuame wa'a e'enakamea, yooma te'ta, Eesusi na'ara iintoria i'yeriaipua iinatukekao, nape itapiti merime teerewa; nape Eesusia kihta tewikeretupua, ihtaoi weruma na'ara iintoriao. ⁵⁶ Aapoeo muuwaeme wihtuki Eesusi wenejiaio, ki napati wa'achi chaachapaka wenejirepua, aapoe wa'api ahpo nateparika nayewapapua. ⁵⁷ Nape wahjachi wa'a e'nakamea tiamea, wihtuka wenejiriaipua Eesusio, eee chaachapakao:

⁵⁸ —Teemea i'ka tijoeo, inamukamepua chiiameo: “Neeea i'ka tiopa ti'tijoeo netetiameo, nooe wa'api ru'minasa i'ka tiopao, paika taawechi werapamania eenechio” —wa'a chiiame inamukame teemea.

⁵⁹ Nape wa'a chachapaipua wenejikao, ki napati wa'achi chachaparepua.

⁶⁰ Waikaopu ne'neserosi te'ta weruma paamiratuamea, werisika wa'a napawitiachi naasipao, iinatukerepua Eesusio:

—¿Kihta nehjianimua aamo wenejiwao? ¿Ihtana chanimamua aamo nehpuapakao?

⁶¹ Nape Eesusia wa'a chaaneniaio iinatukekao, kihta nehjiarepua, piiripioi naera. Waikaopu ne'neserosi te'ta weruma paamiratuamea, eenechi iinatukerepua Eesusio, cheeka:

—¿Muuupu te'ta Riosie Weratiamea, te'ta Riosi Kaaweruma Taanaraa?

⁶² Eesusia nehjiarepua:

—Eje'e, neee puuuu. Eemea wahka ihtoriachio, no'oo Tijoe Tijoetukameo, no'o Noono te'pa kahtiame Ki Teesa Utewaeme kahtiachi ahjama, ahjamina kahtiame no'o tetewimeripua, wa'a o'iniaopua tiameo, toomarichi weritoka no'o tekiyame tetewimeripua, i'ka weeechio.

⁶³ Waikaopu ne'neserosi te'ta weruma paamiratuamea nekakao, ahpo wisasoriwa panisuka si'panarepua, wa'a iintosaapua, chaanerepua wa'a napawikameo:

—¿Ihtanawichio epeche wenejiwa nakitariapua? ⁶⁴ Inamukame eemeapa, na'araka nayewamekopua Riosichio. ¿Ihtana chaachapame eemea pu'kao?

Waikao yooma ahkao, meripo tuurepua Eesusio.

⁶⁵ Waikaopu Eesusi chokichi ajakamea, o'inerepua Eesusi akachupeka. Wa'a nokisao, Eesusi puusira to'peka wewesao, chaachaparepua:

—Ehsoo, ¿aatana ihsirupu aamo wewekao? —chaachaparepua na'arekao.

Wa'a nokisaopua Eesusio, wa'a inatiame soontaroa, nanarichi wewesa ma'chiparepu iinatukeniachio.

Peeroa Eesusi ka'itani

(Maateo 26:69-75; Ruuka 22:56-62; Waani 18:15-18, 25-29)

⁶⁶ Wa'a ikitioio Eesusio, Peeroa teere weririaipua pehji, napawitiachi ma'chi. Wa'aoi wa'a eenaka piiripi oowitiame neeserosi ku'yamea, ⁶⁷ wa'a weeriametetewapa Peeroo, na'isuwe tatapaka, puuuu kaawe ne'nepaka Peeroo, chaanerepua:

—Muuu tiamepua, Eesusi Nasare ohjoeme ahjama oiyamea.

⁶⁸ Wa'a chaanetiapa Peeroa ka'itarepua cheeka:

—Ka'i, kiisi machiyamenia pu'kao. Neeea aamo chiiiao, ki nane'riamenia.

Wa'a chaaneretiapa Peeroa, ma'chi machenarepua waikao, wa'api wa'a ta'pechi muiwachio. Pu'ka wa'apichi kusuriametotori oowiraa. ⁶⁹ Puuu wa'api oowitiamea wa'a ku'yamea, eenechi tetewapa Peeroo, chaanerepua wahjachi wa'ami ajakameo:

—Ihji tijoeai, puuupua tiame Eesusi ahjama oiyamea.

⁷⁰ Nape Peeroa, eenechi ka'itarepua, ki pichiwako tuukao. Waikao puuu ajakame tuuyetiamea, ehjepamio paisachi simiyachio, chaachaparepua Peeroo:

—Pichiwa muuupua tiame, pu'ka tijoe chapitiame ahjama oiyamea, Arirea ohjoemehitia nayewámemua.

⁷¹ Waikao Peeroa, tísia utewaeme ahpo ka'itarepua, eee cheekao:

—Kiisi machiyamenia pu'ka tijoeo, aamo chaachapao!

⁷² Wa'atiaiche, eenechi kusure totori oowiraa, paika simiyachio. Waikao Peeroa inateparepua, eee ahpo chaanereti Eesusio: “Ke'chu oosa kusuyoi totori oowirao, paisa no'o ka'itameri muuuu, kiisi no'o machiyo tuukao.” Pu'ka wa'a ahpo wa'a chaanereti inatepakapapua Peeroa, nanararepua tísia yuuwesipaka.

15

Eesusi Piiratoe, utewaeme iinatukewa

(Maateo 27:1-2, 11-14; Ruuka 23:1-5; Waani 18:28-38)

¹ Ma'chirepasooa yooma ne'neserosi pa'pamiratuamea iyoteri ti'tijoea tiame, o'ochetiame pirenaturia tewaniameapua tiame, wa'a ikisa yooma puuu te'ta weruma peereira pa'pamiratuameapua tiamea, Eesusi o'yesa i'tonurerepua Piiratochio. ² Waikao Piiratoai wa'ao, iinatukerepua Eesusio:

—¿Muuukosapu i'isaeri yawichia?

—Wa'atepua, amoe wa'api wa'a chiamepua —cheeka nehjiare Eesusia.

³ Waikao ne'neserosi pa'pamiratuameo, weeka itapiti utewa chaachapopa wenejikao, ⁴ iinatukerepua eenechio chaaneka:

—¿Oowera kihta nehjianimua aamo wenejiwao, ki ookapi aamo wenejiniiao?

⁵ Nape Eesusia kihta nehjiarepua. Waikaopu Piiratoa: “Aatia wa'a tiamejuarepua”, eraparepua Eesusio.

Eesusi merinurewa muuwarie

(Maateo 27:15-31; Ruuka 23:13-25; Waani 18:38-19:16)

⁶ Piiratoa senepi pu'ka pahkokoio paamuachio, aaata na'sonatiame toayame eneriaipua aaata peeresoo, aatanakamera peereso ma'chi toinuraniame ti'tijoeo. ⁷ Waika taawechiamio wa'a iinueniame eneriaipua piiripi peereso Warawasi tewaniame, wahjachi ahjama pirenatuka ti'tijoe ko'yame, puuuu muuwaeka nasiwaniachi nasiwakame, ahpo yeetowa nasiwaniame ahjama. ⁸ Waikao muuwaria, Piirato senepi paamuparichi ijintoakamera yoranurarepua, aaata piiripi peereso ma'chipaka toiwame. ⁹ Waikao Piiratoa chaanerepua muuwarie:

—¿Aatanakamera nahki eemea toipuaichioo, i'ka i'isaeri Yawichiwara?

¹⁰ Wa'a cheere Piiratoa, nane'rejeretoapa pu'ka ne'neserosi pa'pamiratuameo, ahpo paamiratuwa wa'inaka wenejiriopua Eesusio. ¹¹ Nape ne'neserosi te'ta pa'pamiratuamea yooma muuwari noonotekao, weeru chaachapaterepua, Warawasikamera itamichio puhjepuawichoo. ¹² Waikao Piiratoa eenechi iinatukerepua cheekao:

—¿Nape ihtana no'o yorajerani eemea waikao, i'ka i'isaeri Yawichiwarao?

¹³ Waikao muuwaeme wenejiameraa, chaachaparepua siinakokao:

—jKurusichi merisáaa, kurusichi merisáaa!

¹⁴ Piiratoa chaanerepua waikao:

—jIhtana na'ara iintokamesapua naajuo, ahkasi meripuawichiooo?

Nape muuwaria simiterepua chaachapakao:

—jKurusichi me'yáaa, kurusichi me'yáaa!

¹⁵ Waikao Piiratoa kaawe itipinariapa pu'ka muuwari ahjamao, Warawasikamera puhjerepua waikao. Waikao Piiratoa wepinurarepua Eesusio muuwari tetewachi, wa'a ikisao Eesusio, ahpo soontarowao, kurusichi merimia i'tonurerepua.

¹⁶ Waikaopu soontarowa, ke'chu kurusichi merimia i'tomiaio, yawichikarichi ta'perachi i'tosaapua Eesusio, wa'a napawinurarepua yomatiamé soontarowa. ¹⁷ Wa'aopua Eesusio, sehtamurame mopowakira chuhchéretupua, wa'a ikisapapua moochio, wehcha mosokira netetiame yahcheretupua. ¹⁸ Wa'a yorasaapa na'arekao, chaachaparepua siinakoka:

—jNee, ne'neopu isaeri Yawichio!

¹⁹ Wa'a chaachapakao, moochi weparepua kuhsie, akachupekao. Wa'a nokisaapa, chopokorieka aajapekao, na'arerepua ahpo yawichi teewaka. ²⁰ Neipapa wa'a nokisapa na'arekao, puhjerepua wisasori sehtamurameo, waikao wa'a ikisaopua, wa'api pu'ka wisasorira chuhcherepua eenechi. Wa'asi wa'a nokisapao, ma'chiparepua waikao, kurusichi merimia i'tomiaopa.

Eesusi kurusichi meriwa

(Maateo 27:32-44; Ruuka 23:26-43; Waani 19:17-27)

²¹ Piiripi tijoe Siirene eenamea, Siimoni tewaniame eneriaipua. Ihji Siimoni tata-naraa, Arejantoro eneriaipua piiripia, piirea Ruujo tewaniame. Ihji Siimonia, wasachi tekipanai eenaka wa'ami u'matoio, utewa yoraretupua, Eesusi kurusi mahtotoa, ku'ika mahtotomichio.

²² Eesusia Ókota tewaniachi i'toretupua, Wahjipakame Mo'ojoa, cheeka chaniwame rieko naewaniachio. ²³ Wa'ao Eesusio, wiino ooweretupua miira na'petiame, nape Eesusia ki nakirepua pu'kao. ²⁴ Waikaopua Eesusio mukimichioo, kurusichi chucharetupua. Wa'a noonowisaa soontarowa Eesusi wisasoriwao, ahpo newitopua te'erepua Eesusi wisasoriwichioo, nane'renariapapua aatakamera newitoka machenamerikopua Eesusi wisasorieo.

²⁵ Pu'ka kurusichi chuchanioio, watani keenako enerepua. ²⁶ Wa'a kurusichioiopua, itapiti iyoteri chuhcheretupua, eee chiiame: “I'isaeri Yawichira ihjia.” ²⁷ Wa'a Eesusi meriwachio, ooka ichikoame ko'iretupua tiameo kurusichi chuhchakao, piiripi ahjamina, piirea owemina. ²⁸ Ookapi ehkoriai Riosi iyotaperichio, i'ka eee tiame ikipuame nayewakao, eee chiiamepua: “Ki ka'karuma ti'tijoechi tetewipuamepua.”

²⁹ Wa'ami u'matopamea mo'rewakao, Eesusi na'arekao, chaachaparepua:

—Ehso muuua, tiopa ru'minamo tuukamekai, paika taawechi weramo tuukamekai eenechio, ³⁰ jachini iikai ki aamo Riosi utewarie tekika aamo newipanimua wa'a kurusichio? ³¹ Ne'neserosi pa'pamiratuameai, wa'a ikisa iyoteri ti'tijoeai, wa'ami u'matopao, na'arerepua tiame chaachapaka:

—Kaawe newipaterepua wahjao, nape ahpo wa'apio ka'chi iika ahpo newipateme e'ramepua. ³² jRiosie Weratiame enesaa, apoe wa'api ahpo tekipumetepua kurusichio, wa'a iintosoopua pu'kao, pichiwa i'isaeri Yawichirako, erakopuawichioopua pu'kao!

Wahjachi ookaa kurusichi chuchukuameaa tiame, na'ara chaachaparepua Eesusio.

Eesusia mukuna

(Maateo 27:45-56; Ruuka 23:44-49; Waani 19:28-30)

³³ Oowetawe enetoiopa, yomatiamé weechi tukapasiparepua, ahkasi paikachi keenakoosi. ³⁴ Wa'a keenako teetoio Eesusia, weeru sisinakao chaacharepua:

—Eloi, Eloi, jlama sabactani? —puuua cheeka cheerepua: No'o Riosiwa, no'o Riosiwa, jachini iikai piineri no'o toanimua?

³⁵ Wahjachi wa'a mochikamea, wa'a chiiame inamukapaopua Eesusio, ahpo chaacha-
parepua:

—Keepukao, ehkoriaami Eeria paaechanipu, ehkoriaami Riosi nayewatura.

³⁶ Waikao piiripi puuu inamukamea, ikanati u' masika ikanati a' potiname uusaopua, wiino cho'koamechi saampatesaopua, kuhsichi chuchasa Eesusi ooweparepua wa'apote, pi'pimichio. Wa'a iintosaopua cheerepua ti'tijoerio:

—Puuetariaopua pehjo, enamakoipu Eeriaa tekipumia.

³⁷ Nape Eesusia weeru sisinakao, mukurepua wa'asi. ³⁸ Pu'ka wa'apichioi, puuu wisasori te'ta i'isaeri tiopara iyoriwachi to'piamea, cha'rika si'parepua te'pasi o'inia teeresi. ³⁹ Waikaopu rooma kapitaia, Eesusi tawemina weripakao, cheerepua:

—Pichiwa Riosichi eename eneriai ihji tijoea.

⁴⁰ Wahjachi ooweruai wa'achi ajariaipua mehka ajaka ne'neka. Puuu piiripia, Maaria Maarena tewaniame eneriaipua, piire Maariaa, Saantiao epeche nu'utira poonira yeeyera enerepua, puua wa'api Maariaa, Oose yeeyera enerepua tiame, Sarome yeeyera tiame. ⁴¹ Ihji oowerua, Arirea o'inia Eesusi ahjama e'enariame enerepua, Arirea kahtioi Eesusio, tísia ku'ikame. Wa'a nokarepua tiame wahjachi weeka ooweruai, Eesusi na'naritoka e'enakame Eerusarenisio.

Eesusi mukiso katewetiame
(Maateo 27:57-61; Ruuka 23:50-56; Waani 19:38-42)

⁴² Semejenato pahkowichio kateweniachikoo, tukapasipachiopua wa'asio, pu'ka meereopua resipuniame taawechikoopua wa'asio, ⁴³ Oose Arimatéa ohjoemea, naanaso eratoka Piiratochi eenakao, Eesusi weerewara itanerepua. Puuu Oosea Te'ta Weruma Pirenatuwa tewaniamechi piiripia, weruma yooreniamechitia tetewiniame eneriaipua. Puua tiameo, Riosi ye'kari puuyetoka yasitoame eneriai puua. ⁴⁴ Nape Piiratoa Oosee itanetiapa Eesusi weerewarao, tahpitika eraparepua Eesusio, ikanati mukuriopa. Pukaepa paaerepua ahpo kapitaio, Eesusi pichiwa mukuria iinatukenariapa. ⁴⁵ Waikao Piiratoa, pichiwa mukurio tuuyetiapa kapitaieo, reesiserepua Ooseo, Eesusi weerewara tekipusa i'tomichioo. ⁴⁶ Waikao ihji Oosea wisasori tohsaname tarisapaopua, simirepua Eesusi weerewara tekipumia. Wa'a asisa tekipusa Eesusi weerewara ahpo ku'iwa ahjamao, pu'ka ahpo i'toria wisasori tohsanamechi ikapisaapua, wahjipame toaniachi i'tokaopua, yooremina teekarepua. Wa'a tekisaopua muirachio, weruma tehte rahpename chihturamee to'perepua. ⁴⁷ Maaria Maarenaa, Maaria Oose yeeyeraa tiame, tetewakamepua pu'kao, Eesusi weerewara tekitiachio.

16

Eesusi oijenawa wahjiparichi o'inia
(Maateo 28:1-10; Ruuka 24:1-12; Waani 20:1-10)

¹ U'matsoopa resipuniachi taawechio, Maaria Maarenaa, piirechi Maariaa Saantiao yeeyeraa, Sarome tewaniamea oowitiame tiame, peeniajuwa tararepua Eesusi weerewarachi chuhchemia. ² Waikaopua pu'ka oowisari pahcha taawechio, Eesusi mukutekitiachi siimparepua pu'ka peeniajuwari chuhchemia. ³ Piari taaa machenoi wa'a siimpakao ahpo chaachapasiriaipua:

—¿Aatana taamo wahjoneta Eesusi tekitiachi muirachio?

⁴ Nape ihji oowerua, ajasisaapa wa'a Eesusi mukukatewetiachio, tehte wa'a to'piameo, ikichatiame tewarepua. ⁵ I'kao, wa'a muisoopua mukukatewechi yooremina ne'nemiao, wa'a yasarepua aaata Eesusi tekitiachi ahjamina, tepekuma tohsaname wakiraeme. ⁶ Puuu oowerua tísia majariaipua pu'ka tetewakao, nape puuu wa'a kahtiamea Eesusi tekitiachi ahjaminao, chaanerepua ooweruo:

—Ka'te majakoo, eemea Eesusi Nasare ohjoeme i'yamepua kurusichi meritame, nape puua ki'tiamepua i'wao, oijenakame puuupa wa'asi.

⁷ Wa'a cheesaapa Riosi ku'iwaria, chaanerepua tiameo:

—Yaapiti nonoraka Eesusi ajawaria tuuyemitiapua, Peerokamera pahcha, pu'kao chaanepuapua: Eesusia Arirea ihsimeriko tuuyo, ke'chu ahpo ajawaria wa'a e'enoioipua, ke'chu meriwaio ahpo ajawaria chaaneriachitia.

⁸ Waikao oowerua, u'mapaka puuyarepua mukukatewerachio, ahpo sasaweka tísia majakame. Pukaepa aawata tuuyerepua pooechi u'mapasiao.

Eesusia Maaria Maarena machejena
(*Waani 20:11-18*)

⁹ Piiripi puuu u'masikamea Maaria Maarena enerepua, pu'kao Eesusio oowisani nanaarari puuyaneria weerewachio. ¹⁰ Puuu Maariaa piirechi ooka ooweru ahjamao, riisaka e'enarepua Eesusi ajawaria mochikachi, Riosi ku'iwaria ahpo chaaneria tuuyemia. Wa'a ajasisaapua, tísia yuuwesiame tewarepua Eesusi ajawariao, naarakoka mochikame. Waikaoopua oowerua, chaachaparepua Eesusi ajawariao, eenechi oijenariame Eesusia, wa'a cheeka tuuyetiame teemea Riosi ku'iwario, Eesusi tekitiachi yasariameo. ¹¹ Nape ihji Eesusi ajawariaa, wa'a chaanetiaopua oowerueo, kiisi pichiawako chaachapame tuurepua.

Eesusia ahpo ajawaria machejenena pooechi
(*Ruuka 24:13-35*)

¹² Neipatakiro Eesusia, ooka ahpo na'naritoamera machejenerepua pooechi nokisinioio, nape sewina tiame weritopa, ki machiriapua Eesusio. ¹³ Nape waikachuriami machisaapua Eesusikoo, ikanati siimparepua Eesusi oosa mariki aampa piiripi ajawaria mochikachi, tuuyemia pu'kao. Nape puuu Eesusi ajawariaa, kiisi pichikerepua pichiwa tetewiko tuuyetiaipua.

Eesusi ahpo ajawaria uhjurani nayewatumichio
(*Maateo 28:16-20; Ruuka 24:36-49; Waani 20:19-23*)

¹⁴ Pu'kachi meeriamio Eesusia, senawato yooma pu'ka ahpo oosa mariki aampa piiripi ajawaria mochikachi machejenerepua, aaata ohjoewachi meesamina mochikoi. Eesusia wa'a machejenekao, te'yarepua ahpo ajawariaopua chaaneka:

—¿Achini iikai ki pichikeka eemea, no'o oijenario tuuyetiaio? Tísia peewame eemea iikachio, kiisi pichikekapa eemea aamo tuuyetiameo, aaata amochisi e'enakameo. ¹⁵ Neipa wa'a chaanesapaopua Eesusia, ahjama ko'karepua. Ko'kosepasaopua, ke'chu machedaioopua wa'a ta'pechio, i'kao achini nokisimia kaawe tuuyerepua. Pu'kao eee chaanerepua:

—Eemea ehpe o'iniaio, yomachiami mochiwachiami siimpamitiapua, yooma ihta no'o iintoria nayewatumia, ihtana iintoriopua no'oo, yooma noochi paparakameo newipatepuawichioopua. ¹⁶ Kiisi pichikekamea i'ka tuuyewario, kokosapuame puuuu, Riosi nekarewaeo. Nape pichikekamea i'ka noochi simiyame aamo nayewatiao, ahpo ki ka'karuma nokaya toaka, ahpo paatokameapua tiameo, no'oe newipatepuamepua Riosi nekarewachio. ¹⁷ Neeea aamo nayewatusiachio, aamo ahjama inisimeripua neeea no'o utewarie aamo ku'isikao. Pu'ka noochi paparasiamopua, ma'chiam tetewitesimania no'o utewario, aamo aaata noochi simiyame tuuyesiwachio. Puuu noochi paparakamea, i'ka naaniatiwari aamo nokisiam tetewimeripua: Ahkai aamo asikoachiamio, no'o teewae puuyachame ti'tijoechi muikame na'arari; ahkai aamo ajasisiachioopua, pu'ka seesenu nayewachi nayewame aamo inamumeripua. ¹⁸ Puuu noochi paparasiamia, amochi tetewimeripua tiameo, sekae chapikoi sayaweo, ki'kioioopua, ka'chi aamo ikiyame; itapiti yerowaeme aamo iijikioopua, ki mukuyame; aaata kokoriamechi aamo seekarepasoopua, sautiame aamo tetewimeripua pu'kao.

Eesusia tewekachi apechunania
(*Ruuka 24:50-53*)

¹⁹ I'ka nayewesaapua, neipatakiri taawechiopua, apoe Paamira Eesusia, tewekachi ahpo Noonoe apechunaretupua, wa'asi. Wa'a akipasaapa puuuu, ahpo Noonomina

yasiparepua yawichitumiao. ²⁰ Wa'a ikisoopua Eesusio, Eesusi ajawariaa, ahkai yomachi mochiwachiami puuyarepua, Riosi kaaweruma tuuyewari nayewatumiaopua, Eesusi iintorio tatakoria cheriwepuwichioopua tuuyesikaopua. Waikao nayewatuka nokisinoio, ahkai Eesusichi simiyame nayewesinoioopua ti'tioerio, Riosia pu'ka ahjama inisirepua ku'isikao, ma'chame tetewitesikaopua ahpo utewario, ahpo ajawariachi tisia peenia ihsiwa ki maenari inisikaopua, ahpo, cheeriachitia. I'wasi kajuna ihji iyoteri chiiia.

Riosi Kaaweruma Tuuyewari

Ruuka
Iyoteria*Ruuka teepote*

¹ Kúíraa, weruma teerewaeme Tiiojiroo. I'wa aamo nayewemane i'ka iyoterichio, muuwaeme ti'tijoe Riosi iintoria iyoteka mochitoriaopua, muuwaeme itapiti Riosi iintoriaopua i'ka weechio, taamoo nane'reka mochitoapa pu'kao, yooma ti'tijoeri tetewachi ikitiame. ² Ihji ti'tijoe pukeri o'inia iyotekamea, Eesusi Riosie Weratiamechi simiyame, taamowichio toowerepua yooma Eesusi iintoria iyotetiame, pukeri o'iniachisi Riosie Weratiamee ahpo tetewiteretia, yooma pukeri o'iniachisi ahpo nayeweretiaopua tiame pukae. ³ Wa'a tiiachipao neeeai, tehpe simitekapa i'yaeka i'ka ikitiameo, aamoo Tiiojiroo, weruma tiiamekopa aamoo, aamo iyotepamio orapakania waikao, nape ma'chiamie chiiamepua i'kao, ⁴ aamoo, nane'remichioopua i'ka Riosie Weratiamechio, yooma itapiti ikitiameopua, te'ta pichiwa wa'a tiame ikitiamekoopua, aamo masiteriachitia.

Riosi ku'iwariaa Waani Paatori naawamio tuunapua

⁵ Uurea weechi te'ta yawichioipua Eeroero, wa'a yasariaipu piiripi tijoe neeserosi, isaeri tiopachi neesetoame. Ihji tijoea Sakaria tewaniame eneriaipua, Aawiasi tewaniamechi pirenaturichi neeserosi eneriaipua. Ihji Sakaria uupiraa, Eerisawe tewaniame eneriaipua, Aaronichi o'inia ti'tijoeturichi eename. ⁶ Ihji Sakariaa uupimao, na'pahka kaawe teteiwame enerepua Riosieo, kaaweruma teetoka mochitoamekapa, te'ta Riosi chiiachitia, Riosi yoorewao, ki se'wika mochitoapa. ⁷ Puuua, ki tatanaeme eneriaipua, pu'ka oowitiameopua ki tanayamekopa; oowitiamea, ya'watiamie enerepua wa'asi, tijoeai oochetiame wa'asi.

⁸ Piire taaweo, Sakaria ahpo pirenaturi ne'neserosichio, aata pakimioiopua ti'tijoeriwichio iintomiaopua, iyoriwachio, ⁹ Sakariachi wichirepua pakimiao, te'ta iyoriwachi cho'i moorimiaopua Riosiwichioo. ¹⁰ Sakarioo, yooremina ihsioio pu'ka cho'i moorekao, wa'api ma'chi itipikamea, Riosichi nayewarepua paparaka. ¹¹ Wa'a yooremina ihsioiopua Sakarioo, senawato wa'a weeriamie tetewarepua Riosi ku'iwari, moorera chokichi weeriamie ahjamina. ¹² Sakariaa, wa'a weeriamie tewakapa moorera ahjaminao, tajinachurepua, tísia majakapa pu'ka tijoeo. ¹³ Nape Riosi ku'iwaria chaanerepua pu'kao:

—Ka'te mahja muuua. Neeea, Apoe Te'pa Kahtiamie uhjuratiamenia aamo tuuyemichioopua, aamo Riosichi itariaopua inamutiamekopapua wa'asi. Aamo uupia, taanaremerikatapua piiripi temarí, pu'ka temari aamo uupi taanaremerio, Waani tewamiatamua, wa'a aamo no'o chaanenurekapu Riosia. ¹⁴ Pu'ka kuita naawasoo tisiwa peenia erakomeri eemea, ahkasi wahjachiai wa'achitia erakomeripua. ¹⁵ Ihji kuita naawameria, ki oowera tijoe enemeripua Riosiwichioo. Kiisi iijiamie enemeripua ihta utewaeme teekuchameoi. Ihji Waani tewapuamea, Riosi Riosiwari yahchame enemeripua, ke'chu naawaio, pukaepa itapiti yoorame enemeripua Riosiwichioo. ¹⁶ Puuua, muuwaeme isaeri ti'tijoerio, ahpo Paamira Riosichi e'enapumeripua, pukachi paparaka mochitomichioopua pu'kao. ¹⁷ Ihji Waania yooma ti'tijoerio, ehkoriaami Eeriachitia Riosi utewarie nayewemeripua, Riosi Riosiwari, ke'chu eenoioopua pu'ka Paamirao, ti'tijoeri masitemiaopua. Ihji Waania, ti'tijoeri weeweruma tiarieme erakoniamieo, nu'nunti tiarieme erapaniamewichio nayewemeripua pu'kao, wa'a erapakaopua, yooreka tetewimichioopua pu'ka Paamira enamerioopua masitemia.

¹⁸ Sakariaa chaanerepua Riosi ku'iwario:

—¿Taanaetare teemea, no'o uupio ya'watuamekoi, neeeai oochetiamepua wa'asi?

¹⁹ Waikao, Riosi ku'iwaria chaanerepua:

—Apoe Kaurieri neeea, Riosi kahtiachi o'inia eename. Amochi uhjuratiame neeea, i'ka peeniatiame tuuyepua, chaanemichio aamoo. ²⁰ Nape ehpeo, ki ikanati pichikekapamua Riosi chiiao, ni'o itipimamua, ahkasi yooma ikiyachisi i'ka Riosi aamo chaaneriao.

²¹ I'ka wa'a tiame ikiyoipua Sakariao Riosieo, ma'chi itipikame ti'tijoeria, yaapi erakoka puuyerepua: “¿Aatia ki machenaniare Sakariaa?”, chaachapaka. ²² Sakariao ahkasi machenasoopa iyoriwachio, nane'rerepua itapiti ikiriopua wa'a iyoriwachio, ki ijiiyepapua naewakao, sekaeche nayeopa pu'kao, itapiti tepoena eename tetewiriameko maaerepua.

²³ Wa'a teekaopua, ahpo neeserosi tehkiwa yorasao, no'rarepua ahpo ta'pechi. ²⁴ Neipa i'kao, Sakaria uupira Eerisawe tewaniamea, petetereparepua waikao. Peteterepasaapa, ki ahka oirepua mariki meeche. Ahpo iikachio e'rarepua: ²⁵ “I'ka no'o yoorare Te'pa Kahtiamea No'noa, ki suuwe eramichiopua no'oo, ki tatanatapao, apoe cheeria ihjia, noochi ikimia.”

Riosi ku'iwaria Eesusi naawamio tuunapua

²⁶ Puhsani mechachiopua Riosia, eenechi uhjurepua Kaurierio, nape ehpeo, Arirea weechi, Nasare tewaniame mochiwachi. ²⁷ Wa'a naewanurerepua oowitiame ahjama, Maaria tewaniame enerepua. Puua ki neewiame eneriaipua pehjio, Oose ahjama neewimeri, ehkoriami Raawitaru tetejimarichi, naawakame. ²⁸ Wa'a asisaapa Riosi ku'iwari Kaurieria, pu'ka oowitiameo, chaaneka teepoterepua:

—¡Kúira Maaria, Riosie kaawe yoratiameáa! ¡Aamo ahjama tiame Riosía!

²⁹ Riosi ku'iwari wa'a tiame inamukapa Maariaa, tahpitika eraparepua, ki pahtekapa wa'a tiame teepotario. ³⁰ Nape Riosi ku'iwaria chaanerepua:

—Ka'te a'chi e'ra Maariaa, kaaweruma iintomeri Riosia aamowichioo. ³¹ Ki maaeme tiiaipua, peteterepameri muuuu. Pu'ka temari naawasoopua, Eesúsi tewamerimua. ³² Puua ki nu'uti enemeripua, ahkasioi puua Te'ta Werumara Riosio, Taanara tewapuamepua, apoe Paamira Riosia, ki nu'uti ye'kari kiameripua pu'kao, ehkoriami Raawitaru teereriachitia ye'kari. ³³ Yawichi enemeripua tiameo, yooma ahkasi Aakowo tetejimarisiwachisi ye'karisiwachi, ahkasi ki seenampachisi ki wahjiame; ihji kuita yawichituniamea, ki seenampasi enemeripua, ki wahjiamesi.

³⁴ Maariaa iinatukerepua waikao:

—¿Nape ihtana ikika wa'a teereta neeea, ki kuunaemekai, ki neewikameai neeea?

³⁵ Nape Riosi ku'iwaria nehjiarepua:

—Riosi Riosiwaria, amochi enameripua, Te'pa Kahtiameraai tewekachi, amochi yasi-pameripua. Pukaepa naawasaapa temaria, Riosika tiame iinuemeripua, kihtaoi a'chi tiame, Riosi Taanara tewapuamepua tiameo. ³⁶ Aamo tejima Eerisaweai, kiisi maaepori tiiao, taanaemeripua tiameo, piiripi temari. Puua, ki tatanatameko tuuniameai, puhsani meeche i'tonapapua peteterekao. ³⁷ Wa'a ikikame puua, ki'tiopa Riosiwichioo, ki kajume tiameo.

³⁸ Waikao Maariaa, chaanerepua:

—Kaawepua. Riosi nuurewarachi kahtiame neeea. Wa'a erasaa Riosia, wa'a ikitemapua noochio, pu'ka aamo chiiao.

Ikaechepa Riosi ku'iwaria, no'arepua waikao.

Maaria Eerisawe ne'nemia eenaria

³⁹ Pu'ka taawechiamio Maaria, yaapi Uurea weechiami akiparepua, piiripi mochiwachi roomosachiami. ⁴⁰ Wa'ami simikaopua, Sakaria ta'perachi eenarepua, wa'a asiyaio ta'pechio, teepotarepua Eerisawe. ⁴¹ Eerisawe, wahka teepotame inamukapaopua Maariao, Eerisawe simaroraapua topachio, noonorepua. Pu'ka wa'apichi Riosi Riosiwariai, Eerisawechi eenarepua. ⁴² Wa'a iikapa puua, ki nu'unti kaawe erapakao, chaacharepua:

—Yomachi ooweruchio, muuukamerapua uutiameapua Riosieo, amochi naawakameo, ki nu'uti uupuamepua Riosieo. ⁴³ Tísia kaawe iintoremua eenakao, tísia kaawe e'rame

neeea aamo tetewapao. Cheriwema aamo eenariawichioopua, nape neekamera enam-eriaipua aamo kahtiachio, aamokamera kaawe eratemiao. ⁴⁴ Aamokamera kiameri tiiai neeea kaawe e'rewao, noochi kahtiame simaroo aamo teepotachanioopua, káitisia peenia erapaka noochi noonorioopua. ⁴⁵ Tísia kaawe yoratiame muuua Riosieo, pichikekapa muuua aamo chaanenuretia.

⁴⁶ Wa'a chaanetiapa Maariaa, cheerepua:

Noochio neeea,

ki nu'utiko e'riamenia Paamirao,

⁴⁷ pukachi kaawe erapasiamie neeea no'o iikachio,

no'o Te'pa Kahtiamechi Paamira,

no'oo newipatiamechi;

⁴⁸ Riosio no'oo, oowera ki weruma tiamekoipua yorakiamie,

noochi ne'nepakamepua,

ahpo iintomeriopua noochi,

ki aaatakoipua no'oo.

Ehpe waanamio yooma ti'tijoetusiamie,

Riosie noochi kaawe iintotia,

chaachapaka mochitomapua,

⁴⁹ i'ka Riosi yomachi aampa utewariemeopua,

ki nu'uti iintoriopa noochio.

Tísia kaawerumakotinia pu'kao.

⁵⁰ Apoe Riosia tésiwe e'riame aaatao,

ahpo kaawe e'reka yooriameopua, ahjachi paparakao;

pu'ka ahpo iyoriameo,

cheriwiamiepu pu'kao, ahkasi ihtori tijoetusiwachi.

⁵¹ Apoe Riosia ahpo ki nu'unti utewarieopua,

yooma ahpo weruma erakoame noonowinariao,

pihtuchamepua.

⁵² Ihji Riosia ya'yawichioio, puipamepua ahpo yasirachiopua,

wa'a ikisaopua pu'ka yawichiwa yasirachio,

ki ahpo weruma erakoamerakamera mochiwamepua,

wa'a weruma ahpo erakoame yawichi yasirachiopua,

weruma te'tereparichi apechunakaopua.

⁵³ Cho'chorowa e'raka ahpo iikachi Riosichi enapameopua,

kaawerukamera kiatiamiepu Riosieo,

cheriwiamiepu pu'kao.

Wahjachiopua,

ki tésiwa erakoka enapameopua apochio,

wa'atia no'rapuamepua pu'kao,

kihta cheriwesa.

⁵⁴ Apoe Riosia, ku'irepua i'isaeri ti'tijoerio,

ahpo seekaerachitia te'teriamiepu tiameo,

ki natakepaka ahpo tésiwemiaopua.

⁵⁵ Riosia, pu'ka iintomeri tuuriaipua taamo ehkoriaimio,

aaata newipatemei uhjuramio tuukao,

yooma Auranisi o'inia tetejimarisiwichioopua,

ahkasi ki wahjiamesi.

⁵⁶ Maariaa, paika meecharaka yasisaa Eerisawe ta'perachio, eenechi no'arepua ahpo petechio.

Waani Paatori naawaria

⁵⁷ Neipao Eerisawe, pu'ka kuita naawameri asisooopua, saurepua pu'ka kuitao, temari enerepua. ⁵⁸ Waikaopua, Eerisawe tetejimara waapi mochikameraa, e'enarepua

waikao, kaawe e'remiaopua sauriao, tísia kaawe yooratiamekopua pu'kao, apoe Paami-raeopua Riosio. ⁵⁹ Osanao taawe i'toiopua kohjao, siichitepumia i'toretupua, teewara yahchepuawichioopua, tiopachi neeseriesieopua. Wa'a teewatanioiopua neeseriesia, Sakaria tewamo o'rariaipua, wa'a teewaekopa noonorao, ⁶⁰ nape yeeyeraa chaanerepua neeseriesio:

—Ka'ipua, ihjia Waani tewapuamepua.

⁶¹ Wa'a chiiopa Eerisaweo, tetejimaraa chaachaparepua:

—¿Nape aatia? Ki'te aataai wa'a tewaniamea, taamo tetejimachio.

⁶² Waikao, sekae iinatukerepua noonorao, aachin tewapuamekoopua pu'kao.

⁶³ Waikao noonoraa iyositasaopua iyotepuachio, wa'a iyoterepua teewarao, Waani tewapuameko tuuka. Wa'a ikisoopua pu'kao, ahpo ne'nepakaopua, “naakona”, chaachaparepua. ⁶⁴ Pu'ka wa'apichi Sakariaai, iyenarepua waikao naewasika. Wa'a ikisaapua, ki nu'uti cheriwema ki'yarepua Riosio, yooma Riosi iintoriawichioopua. ⁶⁵ Waikao pu'ka wa'a ikitiameopua wa'ao kuitachi simiyameo, waapiami mochikamea, ki nu'uti erakorepua Riosichio, i'ka iintoriaopua. Ahkaoi mehka ohjoemeoi Uurea weeechi tuuyeretupua i'ka ikitiameo, ahka roomosachiami ohjoemeoi. ⁶⁶ Yooma i'ka nane'rekamea aatia tiiao, ahpo chaachaparepua:

—¿Ihtatia enemerijuare ihji kohja temaria?

Wa'a erakore puuua, Apoe Paamira Riosio, weruma teereme tiioa kuitachiopua.

Sakaria wiikara

⁶⁷ Sakariaa, ki nu'unti erapaka Riosi Riosiwariopua ahpo iikachio, chaacharepua:

⁶⁸ I'isaeri Paamirawa Riosio,

ki nu'uti paparawa chanipuapua pu'kao,
yooma ahpo mochiwachiamiopua ti'tijoeri,
newipatemia eenariopa.

⁶⁹ Apoe Riosia, taamowichio weerakamepua aata,
taamoo, taamo newipatemi tuuyemichio;
puuu newipatemiaa,
ehkoriami Raawitaru tetejimarichi eenamepua.

⁷⁰ I'ka newipatemi nayewaka cheerepua ehkoriamio,
uhjuramio tuukao,
ahpo nayewaturachio, ti'tijoe.

⁷¹ Riosia taamo newipatemo tuuriaipua,
taamo seepurawachio,
taamo nekumiamechio, tiameo.

⁷² I'ka iintowachio, ahpo cheeriao,
taamo ehkoriami cheeriaopua,
pichiwa iintokamepua;

kiisi natakepakamepua ahpo katewerio,

⁷³ taamo ehkoriami Aurani ahjama kateweriao,

⁷⁴ taamo seepurawachio,
na'sonamio tuuriaopua;

wa'a iintosoopua pu'kao tamochio,
kihta seeweka mochitopuawichio, Riosichewichio yorakesikaopua.

⁷⁵ Wa'a teerekao Riosio,
kakupachi nokisimeri teemea,
taamo iikachio kihta a'chi tiame ki kaaweruma inatatokao,
ahkasi ki seena aampasi.

⁷⁶ Muuua, no'o taanaai,
Te'ta Riosi Werumarawichio, nayewatura enemerimua;
pahcha teetomerira pu'kao,
katewesika poeopua, ti'tijoeri iikachi,

apoe enasoopua te'ta Paamira tewekachi o'inia enameriopua,
kaawe e'raka uupuaichiopua.

⁷⁷ I'ka Paamirao naewameripua,
tatakori cheriwemio tuuka,
ti'tijoerio newipatemio tuuka,
⁷⁸ ahpo nakiyae tésiwe e'riaopua.

Pu'ka Apoe Paamira enasoopua,
weemera ma'chirepakameka teeremapua,
weemera taajenakamechitia apochio,
⁷⁹ pu'ka te'ta tukapachi mochitoameopua,
taajenamichiopua iikachio,
apochi paparaka enapameopua,
cheriweka,
Riosichio ta'iria mochiwa teerepaka.

⁸⁰ Puuu Waania simiterepua weripakao, epeche teetoka Riosichio, epeche teetokaopua paparaka. Ihjia, ke'chu o'iniapua, isaeri ti'tijoerichio nayewatukao, poanachi ohjoere puuuapu ki tijoeekachiopua pehjio.

2

Eesusi naawaria (Maateo 1:18-25)

¹ Pu'ka taawechiamio, Aauhto tewaniame eneriaipua te'ta yawichi. Puuu iintokamepua yooma ti'tijoeri kehkiwa nane'repua teewara iyopunurakaopua, yomatiame ahpo ye'karichiopua. ² Ihji ti'tijoeri kehkiwa ihtetawa pukeri o'iniachio, Siirenio Siiria weechi yawichikoi enerepua. ³ Pukaepa ti'tjoeria, yooma ahpo naawariachi e'enapuretupua, ahpo iyopumichiopua teewarao. ⁴ Oosea waikao machenarepua Nasare Arirea weechio; wa'a o'inia Uurea weechite moenarepua Weereni muuwarichi, Raawitaru tetejimarichi naawakamekapa. ⁵ Wa'a ahpo iyopure Oosea, Maaria ahpo uupi enemeri ahjamao, amori sauyamepa wa'asi. ⁶ Wa'ao Weereni nokioio, asire Maariaa ahpo saumiachio. ⁷ Wa'a saure Maariaa pahcha simiyame temariopua. Pu'ka naawasoopua, wisasorichi ikapisaapua, wakasi koi'rachi teekarepua. Ki karichi naawakame puuuu, ki tewitiopa ahka che'repauachio.

Riosi ku'iwari chaachaparia; po'wa tepuyame tiame

⁸ Waika tukaooi, wa'ami ahka che'repariaipua waapio, po'wa tepuyameaipua tiame. ⁹ Senawato wa'a weeriane tetewarepua eekachi, aaata tewekachi eename, Riosi ku'iwari. Waikao i'ka norikame che'repameo, ki nu'uti uutapatere Riosia, ahpo tísia peeniatiamée tisiwariopua. Pu'ka tetewakaopua, tísia majarepua. ¹⁰ Nape wa'a tiopao Riosi ku'iwaria, chaanerepua:

—Ka'te majako eemea. Kaaweruma aamo tuuyemia eenakamenia, yomatiamé wehjoarichio ti'tijoeo ooweruopua tiameo, tisiwa peenia erakopuame. ¹¹ Ehpe tukao Weereni mochiwarichio, wa'ao aamo newipatemerí naawakamepua, apoe Paamira Riosie Weerapuamea, wa'a Weerenio, Raawitaru mochiwarichi tewaniamepua tiame. ¹² Eee tiame teima eemeapu pu'kao, wisasorichi ikapitiame enemapua, itapitichi kaanoachitia wakasi ko'irachi tekitiame.

¹³ Pu'ka wa'apichi wa'a eekachio, Riosi ku'iwari weeriachiopua, ki ookapi ajaparepua ahjama wahjachi Riosi ku'iwari. Puuuu Riosi ka'karuma naewakao, chaachaparepua:

¹⁴ Ki nu'uti peenia tiame naewarii,
ki waapisi te'pa kahtiameoopuaaa,
weechi mochikame ti'tijoe ooweru tiameoo,
tísia ta'iria mochiwari pu'kawichiooo,
Riosi te'ta te'pa kahtiamee tésiwewaeooo.

¹⁵ Pu'ka tewekachi e'enameo nonorasoopua, po'wa tepuyamea chaachaparepua:

—Siimpataria wa'a Weereni, wa'a ikitiameo Riosi taamo tuuyeria ne'nemia.

¹⁶ Wa'a chaachapasaapa, yaapi teetoka siimparepua wa'ao. Wa'a ajasisaapa puuuu, kahtiame tewarepua Maariao, Ooseopua tiame. Kohjao, itapitichi kaanoachitia po'yame tewarepua, wakasi koi'rachi. ¹⁷ Waikao, wa'a po'yame tetewisaapua pukeri naawakame kohjao, yooma tuurepua Maariao, pu'ka tepoena e'nakame Riosi ku'iwari ahpo chaaneriaopua, pu'ka kohjachi simiyameo. ¹⁸ Waikao yooma wa'a inamukamea, tahpitika erapakaopua chaachaparepua: “¡Aa, naakónaa! ¡Itapiti ikipuamejuarepua naaju?” ¹⁹ Nape Maariaa yooma i'kao, senepi apochi inataka yasitorepua, i'ka ikipuameopua. ²⁰ Puuu po'wa tepuyamea, poanachi nokisire puuuapu chaachapasika, kaawe naewasika Riosio, pu'ka itapitio ahpo, chaaneretia, tetewaria tiame.

Eesusio kohjaai pehji, i'isaeri tioparachi tetewitewa

²¹ Osanao taawe i'toiopua kohjao, siichitepumia i'toretupua teewatemia. Ihji kohja temaria, Eesusi teewaretupua, Riosi ku'iwario wa'a cheeriopua Maariao, ke'chu peteterepoiopua pehji.

²² Maaria ahsepatesoopua ahpo sauria piipatepuuchi taaweo, Eerusareni siimparepua Eesusi temari i'tokaopua tiame, Riosichi tetewipumiapua, Moisetaru nuurari chiiachitia. ²³ Wa'a noonoirepua, i'ka Riosi Iyoterichio eee chiiamekopa: “Yooma pahcha naawakame tehtemaria, Riosiwichio teewepuamepua.” ²⁴ Yayawaraa Eesusio, ahpo tatakoriariawichioopua, Moise yoranura yoorarepua, puuuu chiia: “Ooka chonoporo oowemitia, ooka piichonioi.”

²⁵ Waika taawechiamioi, Eerusareni yasariaipua piiripi tijoe, Siimeoni tewaniame. Ihji tijoea, tísia kaaweruma eneriaipua, tísia paparama Riosichioopua tiameo, Riosichio, isaeri ti'tijoeri newipatewa tísia puuyetoka yasitoame. Ihji Siimeoni Riosi Riosiwario, erate tiame eneriaipua, ²⁶ ki mukimerikopua pehji, ki tetewaapua pehji, Riosie Weratiameopua, tísia puuyeniameopua, yoomahka. ²⁷ Ihji Siimeonia, Riosi eratewachi eenariaipua wa'ao, isaeri tiopachio. Wa'achi e'enariopua Eesusi yayawarao, Moise nuurari yoramiao, Siimeonia tetewarepua kuitao. ²⁸ Wa'a ikisaopua, koomirepua kuitao, pu'ka koomikao, cheriwema ki'yakaopua Riosio, cheerepua:

²⁹ Paamira, ehpeo muuuu aamo cheeriao,

iintokame muuuapa,

Pu'ka aamo iintomia tetewikapao,

ta'iria mukimerinia,

³⁰ aamo uhjuraria newipatemerio,

tetewakapa.

³¹ Ihjia aamo iintoriaapua,

aamo tetewachi iintotiamepua,

yooma mochiwari tetewachi.

³² Ihji aamo weeechi enateriaa,

yomachi weeechi mochikamewichio, tahjewaripua,

yoomahka aamo inatariao, yoomahka pahtepuawichio,

yooma isaeri ti'tjoeriopua,

pu'kao te'ta kaawe tetewipuawichioopua.

³³ Waikaopu kuita yeeyeraa noonoraapua tiame, tahpitika erapakaopua: “Naakónaa”, eraparepua. ³⁴ Waikao Siimeónia, kaawerumari Riosie e'resaapua yayawarao, chaanerepua Maariao:

—Ihji aamo kohja temaria, ki ookapi ti'tijoe ooweru tiamee, ki nakika tetewipuamepua. Puuu i'ka kohja weripaso wa'a teeka tetewikamea, ahpo Noonotekekachi kahtiamechi simiyame nayewatuka oioioo, kiisi kaawe te'teremeripua i'ka Noonora tewekachi kahtiamechio. Wa'a teeremiaipua, wahjachi ki ookapi ti'tijoea ooweruapua tiame, ka'karuma enepaka Riosichio, tísia kaawe te'terepakaopua Riosichio, tísia kaawe erakoka ahjachi paparamapua. ³⁵ Ihjia nayewatuka oioi nane'repuamepua, ihtana erakoameko ti'tjoerio pukachio, kaawe erakowao ki kaawe erakowaoi. I'ka

ti'tijoerieo kiisi kaawe e'reniamekopao, tísia yuuwesimeri muuua aamo iikachio, ahkasioi nasimachetae aamo iikachi otopuniamechitia.

³⁶ Wa'api tiopachio, wa'a yasariaipua piiripi ooitame, Aana tewaniame. Ihji oowitiamea, Riosi naewatura eneriaipua tiame, Aanueri maarara eneriaipua, Aasere tetejimari tetejimaeme. Yáá'watiame eneriaipua wa'asio. Pukeri weripai neewisaapua, oowisani paamupariche ohjoeriaipua kuunaekao, ³⁷ naao weerewa aampa oowisani paaumpari i'toriaipua. Waika o'inia tiopachi ohjoeme eneriaipua wa'ao, senepi wa'a ihsiamе eneriaipua i'isaeri tioparachio, Riosichi naewaka ti'tijoeriwichio. Ki ku'itapisi weesa wa'a iijisia Riosi naewakao, chorowaio ki teewiame eneriaipua. ³⁸ Siimeóni kajukoioipua nayewakao, wa'achi eenare Aanaai wa'ao, pu'ka tetewakaopua kuitao, cheriwema ki'yarepua Riosio, yooma inamuachioipua wa'ao. Waikao i'ka kuitachi simiyame nayewerepua yooma wa'a ahpo tetewaka wa'a tiopachi ajakameopua, pu'ka kuita koomika weeriáío. Waikao pu'ka nayewaria inamukamea, pu'ka kuita maaerepua ahpo newipatemerio, rooma soontarowarachi nasiwaka Eerusareni u'yekao, rooma yawichiwatere mochiteniameo, wa'a tiame puuyeka mochitoamekapa puuua.

Nasare e'enawa eenechi

³⁹ Oosea Maariaa tiame yooma yorasaapua Riosi nuurari chiiapua, Nasare nonowarepua pe'ku, ahpo mochiwachi Arirea weeechi. ⁴⁰ Wa'ao nu'uti temaria, epeche epecheche weruma weripatorepua, epeche epecheche peenewarieme enepatoka, epeche utewasi-paka Riosieopua, ahpo neesetowachio.

Eesusi nu'utikai tiopachi ihsiriame

⁴¹ Eesusi yayawaraa senepi paaumparichio, Eerusareni siisimpame eneriaipua pahko-chio, Semejenato pahko tewaniamechi. ⁴² Eesusio, oosa mariki aampa ooka paa-muoiopua, eenechi siimpaprepua Eerusarenio, senepi paaumparichi, siisimpaniachitia. ⁴³ Nape yooma kajusooa pahkoo, nonowanioipua eenechio, Eerusareni itipiriai Eesusia, ahpo yayawae ki nane'reka. ⁴⁴ Yayawaraa, wa'a ihtoame maaerepua muuwarichio. Nape ahkasi piie taawe poorosimiai ki tetewapa pu'kao, i'yasirepua waikao, tetejimarichioipua, muuwari nokisiwachi. ⁴⁵ Ki tewakapa wa'ao Eesusio, pe'ku e'enarepua Eerusareni, wa'a i'yamia.

⁴⁶ Ahkasi paika taawechi neipa, tewarepua pu'kao, i'isaeri tioparachi yooremina kah-tiame, masitaria ahjama naewaka, iinatukekaopua pu'kao, keepukaopua tiame. ⁴⁷ Wa'a mochikame ma'masitarie iinatukeniaapua, tísia peeneka nehjiarepua. Wa'a chiiopua i'kao, ma'masitaria, tísia peenia e'raka inamurepua, tísia peeniopa. ⁴⁸ Wa'a tewakapa yayawaraa, tahpitika eraparepua, wa'a tewakapa pu'kao, nu'utikaiopua pu'kao, tísia machiyame ahjama nayeopa. Waikao yeeyeraa, chaanerepua:

—Eesusi, ¿achiníi wa'a iintoka muuua taamoo, ki tuuyesa taamoo? ¿Ki nane'riamemua taamoo, ki ahjame e'raka aamo i'yamekoo?

⁴⁹ Wa'a chaachapopa ahpo yayawao, Eesusia chaanerepua:

—¡Aa, wa'a erakoka no'o i'yamekosa eemea? ¿Ki nane'riamekosa eemea, no'o Noono kariwarachi itapiti no'o Noonowichio yoramerikoo?

⁵⁰ Nape yayawaraa wa'a chiioi, ki pahtereopua.

⁵¹ Wa'a o'inia ahpo yayawae Nasareniko i'totiaapua, Nasare e'enarepua ahpo ohjoewachi. Wa'a ohjoekai Eesusia, ahpo yayawa e'wewachi weripatorepua. Yooma wa'a ikiniameo, yeeyeraa, apoeche inataka yasitorepua. ⁵² Eesusia wa'a o'iniao, o'inerepua weripakao ahkasi tijoe werumachitia inatapakao, epeche muuwepasika Eesusi nakiyameo, tísia kaawe ahpo tetewiniame, ahpo Noono tewekachi kahtiameeoi.

¹ Tiiwerio te'ta yawichio, oosa mariki aampa mariki paaumpari yomatiame Rooma weeechi yawichituka kahtioio, Poonsio Piiratoa, Uurea weeechi rooma ye'karichiopua, ki te'ta weruma yawichi eneriaipua. Eerore yawichia tiameo, Arirea weeechi ki te'ta yawichi eneriaipua, rooma te'ta ye'karichi yawichituwachio. Eerore poonira Eeripea, Iturea weeechi ki te'ta yawichi eneriaipua Tarakoni weeechiopua tiameo, rooma te'ta ye'karichi yawichituwachio. Riisiani ki te'ta yawichia, Awirinia weeechi yasariaipua yawichitukao, rooma te'ta ye'karichi yawichituwachio. ² Pu'ka taawechiami Eerusarenio, Aanasia, Kaijaa tiame, i'isaeri tioparachi ne'neseriosio puuuu, te'ta neeseriosi eneriaipua. Pu'ka taawechiamioi Riosia, Waani nayewerepua, Sakaria taanara, ki tijoeekachi yaajatoipua pu'kao, ³ Riosia pu'kao, ahpo kaaweruma tuuyewari nayewatumichio uuriame enerepua, ti'tijoerio, toinuremichiopua ahpo ki ka'karuma nokayao, ahpo paatokaopua. Pukaepa Waania yooma ahpo ki ka'karuma nokaya toinariameo, yooma Oorani akichiko oirepua paatokao, i'ka ahpo tatakoriwa toinarekameopua ahpo paatokao, Riosie cheriwepuwachioopua tatakoriario. ⁴ Wa'a iintore Waania, ehkoriami cheeriachitia Isaia. Ihjia eee cheeriaipua:

Wahka siinachani aaata tijoée,
mehka ooruchi ki tijoeekachi.

Puuua cheechaniamepua:

“Kaaweruma poe katewemitia aamo iikachio,
Te'ta Apoe Paamirao amochi enamichiopua iikachio,
Riosi Riosiwariario.

⁵ Yooma aamo iikachi roomosameo,
yepotapuapua;

yooma aamo iikachi tekopameo,
napatitapuapua;

nohkorameo poe aamo iikachio,
riisatepuapuapua;

motochipua tiameopua aamo iikachio,
ikichapuapua pu'kao, mehka ipaka.

⁶ Yooma wa'a iintokamea pu'kao,
piipakame itipikamepua iikachio,
papakotiame tatakorio,
ki kokosapuamepua Riosieo.”

⁷ Pukaepa Waania, muuwaeme ahpo kahtiachi e'enarioiopua ti'tijoeri pa'pamiratuameo, ki ahpo iikachi piipanariai ahpo paatojeriopaopua pu'kao, chaanere puuuu pu'kao:

—¡Sa'sayawe ti'tijoeturipua, tisiwa wiwisiuame! ¿Aatanae noochi e'enaka paatonuretiame eemea, aamo newipamichioopua Riosie kokosapuameo? ⁸ Toipuapua naaju aamo tatakoriao, waikaope, aamo paatomania. Nape ka'te tatakorika mochitomiapua naaju, ma'chiame aamo ka'karumache erapakame iikachio. Eemea Riosichio ki kaawe te'tiameaio, ka'te aamo te'ta piipakame maaemitiapua tatakorio: “Aurani tatanarakamera teemea” chaachapakao. Oowera wa'a chaachapame nakiyame enesaa Riosia, ahkasi i'ka tehteoi Aurani tatanara enepatemiipua. Te'ta pichiwari Aurani tatanaraa, ki ti'tijoerichitia naawaniamepua, puuuu Riosie piipatewae Riosichi naawakamepua, yooma ahpo tatakori ihsiwao toariamekapa. ⁹ Aamo ne'nepuapua amochio, ki kaawe nokayame enesaa, wa'a weeri tepuraapa aamo ahjaeo, tehpuapuame. Yooma kuuu ki taakiameo, chokichi meteka tehpuapuamepua, wa'a yorasaapua na'ichi ipapuame.

¹⁰ Waikao wa'a chiiopa Waanio, muuwaeme ti'tijoeria, iinatukerepua Waanio, Paatomerao:

—¿Ihtana yorata naaju teemea?

¹¹ Waania nehjiarepua:

—Ooka iinuwaeme wakirao, aaata aamo piirechi kiapuapua piiripio; aaata eeme soparame iinuemea kooame, kipotepuapua aaata ki iinuemeo. Wa'a nokaka aamo ma'chitama eemea, aamo kaawerumachi erapariaopua iikachio.

¹² Wahjachi ti'tijoe yawichiwichio koparoamea, Waani naaepakamea ahpo paatop-uawichioo, iinatukerepua tiame:

—Masitari, teemepe, ¿ihtana yorata teemea, Riosichi kaawe teerepuawichioo?

¹³ Waania chaanerepua pu'kao:

—Toinaria eemea aamo ki ka'karuma nokiwao, ka'te u'matoka koparoamitia eemea, aaata wikiriekao.

¹⁴ Soontaroai naaepaka iinatukerepua:

—Teemeape, ¿ihtana yorata teemea Riosichi kaawe teerepuawichioo?

Pu'kao chaanerepua:

—Ka'te u'yemitiapua aaataoi, kihta ki kaaweruma iintokoi utewachi koparoakao. Aamo natetewaeche kaawe erapuapua.

¹⁵ Yooma isaeri ti'tijeria, Riosie Weratiame enameri puuyeka mochitoamekapaopua, ahpo rurumurakao chaachaparepua: “¿Ki ihji ohjoarepu Riosie Weratiamea, Riosi uhjuramo tuuria?” ¹⁶ Nape Waania inamukapa wa'a chaachapameo, chaanerepua yoomao:

—Ka'i, ki puuu neeea. Neeea, neeroie paatoame neeea, nape piirechi no'o pukamina ihtoamea, Riosi Riosiwariie paatomeripua aamoo, te'ta piipari aamo yoorakaopua, o'ro na'ie kokoka piipatiamechitia. Neeea pu'kao, kakajoyaraoi ki na'sopume tiamenia. ¹⁷ Sekachi makotoame puuupa charejicherao, ahpo ahjae kasarapumiaopua tiirikoo, wa'a iintosaopua ekasuaka mooapumiao. Wa'a iintosaopua pu'ka tiiriko kuhsira kasarao, na'ichi kosimapua, pu'ka na'io ka'chitia taawechi choipamechi, ki seena aampasi. Wa'a yorapuamepua, kiisi piipakameopua ahpo tatakoriwaopua apochio. Pu'ka tiiriko pahchira ka'karumaraopua, ahpo tiiriko oomawachi toamapua. Puuu tiiriko ka'karumaraa, ti'tijeri puuu, tatakoria Riosie piipatetiamera.

¹⁸ Waania utewa chaaneka uunurarepua, Riosi kaaweruma tuuyewariopua, ahpo tatakoriaopua cheriwepuawichioo. ¹⁹ Waania naewatuka oiyaiopua, kiisi kaawe iintorio tuurepua Eeroreo, rooma yawichioopua Eerusareni, pu'ka Eeroreo ahpo pooni uupira ahjama kahtiopa, Eroria tewaniame. Waania, muuwaeme tiame ki kaawe iintoria Eeroreo, teriwame nayewarepua. ²⁰ Pukaepa Eerorea, perekarichi yahcharepua Waanio, epeche teerepakaopua, ahpo ki kaawe ihsiao.

Eesusi paatowa taawechi

(Maateo 3:13-17; Marako 1:9-11)

²¹ Nape ke'chu peereso karichi yachanioiopua Waanio, Eesusia Waanie paatoretiamepua, piie taawe Waanio, ti'tijeri paatoka ihsioiopua. Eesusia ahpo paatonioi ahpo Noonoma Te'pa Kahtiame naeyoio, wahjorepua te'pa tewekachio. ²² Wa'a te'pa o'iniaio, Eesusichi tekirepua kooroka tiame, Riosi Riosiwaria. Pukachi yasipasoopua pu'kao, te'pa tewekachio te'teorepua, wa'a o'inia chaacharepua:

—Muuua no'o Taanapua, no'oo te'ta no'o nakiya; amochio neeea, ta'iria yasitoame neeea.

Riosie Weratiame, ehkoria misi o'inia tetejimarisi kame

(Maateo 1:1-17)

²³ Ihji Eesusia, ahpo Noonon Riosi tehkiwa o'iniaio, piire weerewa aampa oosa mariki ahka paamuame eneriaipua. Eesusia, i'ka tetejimarisiwachi o'inia eenamepua: Eesusi noonoratewaa, Oose enerepua,

²⁴ Oose noonoraa, Eeri enerepua, ihji waanamio te'ta teerekameraapua te'ta ojochira: Maata, Reewi, Mereki, Ajanai, Oose, ²⁵ Matatia, Aamosi, Naaumi, Ehri, Naakai, ²⁶ Maaati, Matatia, Siime, Oose, Uura, ²⁷ Ooana, Reejesa, Soorowawe, Saratieri, Neeri, ²⁸ Mereki, Aariri, Koosami, Emorami, Eeere, ²⁹ Osuwe, Erieseri, Oorimi, Maatati, ³⁰ Reewi, Simeoni, Uura, Oose, Oonami, Eriakimi, ³¹ Meerea, Meena, Maatata, Naatani,

³² Raawi, Isai, Oowere, Woosi, Saramoni, Naasoni, ³³ Aaminara, Aremini, Arini, Ehroni, Aaresi, Uura, ³⁴ Aakowo, Ihsa, Aurani, Taare, Naakori, ³⁵ Seeruku, Raakau, Peereku, Eewere, Saraa, ³⁶ Kainani, Arajasa, Seemi, Nooe, Raameke, ³⁷ Maatusareni, Eenoko, Aarete, Majareeri, Kainani, ³⁸ Eenosi, Seeti, ahkasi ehkoriaisiopua, Aarani, Riosi tijoe neteria, ahpoka tiame taana.

4

Eesusi aatiatawa
(Maateo 4:1-11; Marako 1:12-13)

¹ Eesusia pochikamepa Riosi Riosiwario, no'rarepua Oorani akichi o'inia. Wa'a o'inia Riosi Riosiwaria, ² ki tijoeekachi i'torepua. Wa'ao riaorósia, iikachi noonoterepua Eesusio, ooka weerewa taawe wa'a ihsika, ne'nenariapa pu'kao aatia tiamekopua ahpo iikachio, tísia ahpo Noonochi Riosi iyoriwaopua. Pu'ka ooka weerewa taawechio tísia choroware Eesusia, kiisi koaka oiriamekapa. ³ Wa'a tiioa chorowakao, riaorósia, chaanerepua Eesusio:

—Riosi Taanara enesaa muuua, ¿achinikai ki paani enepatena muuua i'ka tehtë, ko'kotai?

⁴ Wa'a chiioa riaorósio, Eesusia nehjiarepua:

—Ehkoriame Riosi Iyoterichio chaanipua: “Ti'tijoeria Riosichio, ki paaniche koaka ahjameripua, Riosi chiiakamerache te'ta yooraka ahjatoniamepua.”

⁵ Waikao, te'pa apechunakaopua riaorósia, ikanati yomatiamene ne'netesaopua i'ka weechi ye'kari mochiwao, ⁶ chaanerepua:

—Néé, yomatiamene i'ka ye'kari ki nu'uti mochiwari, aamo kiamania. Yooma ihjia, no'o iinuwapua, aata no'o kianaria kiamania, kianaresaa. ⁷ Aamo no'o yawichiwatere enepasoo no'o chopokorieka weripekao, yomatiamene no'o yawichitua, aamo iinuwa enepatemaniamia.

⁸ Eesusia nehjiarepua pu'kao:

—Ki yuumpamamu no'oo, Ehkoriame Iyoterichio chiioa: “Aamoche Riosi paparapua, te'ta aamo Paamirache; pu'kache e'weka yasitopuapua.”

⁹ Wa'a o'inia ehjepao riaorósia, Eerusareni u'parepua. Wa'a Eerusarenio, te'ta te'pa tiopachi moenapurepua, wa'a moenapusapao chaanerepua:

—Aamo ihpao i'wa. Riosi Taanara enesaa, ka'chi ikimamua; ¹⁰ Ehkoriame Iyoterichio chiioa:

Riosia uhjuramapua ahpo ku'iwario,
aamoo neesetomichio.

¹¹ Aapoeo puuua, aamo inatetomapua,
ki tehtechi motochika wichipamichio.

¹² Wa'a chiioa riaorósio, Eesusia chaanerepua:

—Nape Iyoterichio chaanipua tiame: “Ka'te oowera aatiata Riosio. Ka'te oowera aatiataka ne'nemo oramitiamua Riosi utewario.”

¹³ Riaorósia ki tewakapa ahjae aatiatapao, toarepua waikao, ahkasi piire taawechi yorame tiiachisi.

Eesusia ahpo tehkiwa o'ina Arirea weechi
(Maateo 4:12-17; Marako 1:14-15)

¹⁴ Eesusia, Arirea weechi eenarepua eenechi, ahpo Noonoe weratiameopua Noonora Riosiwario, i'ka weechiopua, ahpo tehkiwa yoramia. Eesusia waikao, yomachi inamuretupua wa'a weechio. ¹⁵ Ahka ahpo asiyachiamio, i'isaeri napawikarichiami masitioio, ti'tijoea oowera tiame, kaawe e'reka tetewarepua pu'kao.

Eesusia Nasare mochiwachi ihsiwa
(Maateo 13:53-58; Marako 6:1-6)

¹⁶ Wa'a teetoka asirepua, ahpo weripariachioepua Nasare. Wa'a asisaapua, napawikarichi pakirepua resipuniame taawechio, wa'a ihsiamekapa, ahkai ahpo asiyachiamio. Wa'a yooreminaopua, werisirepua Ehkoriaami Iyoteri iyonamiao. ¹⁷ Eesusia werisisa weerioiopua, Isaia iyoteria kiaretu puua, iyonamichioo. Waikaopua pu'ka iyotape wahjonaio, ahpo iyonamiachi i'yaioepua, i'ka chiiame iyonarepua:

¹⁸ Riosia, ahpo Riosiwari no'o weerakamepua,
 tesiwa te'tiameopua Riosie cheriwepua,
 tuuyemichioepua i'kao,
 ahpo ka'karuma tuuyewariopua.

Neeea tatakorie chapitiameo,
 puhjewa naewamichio, uhjuratiamenia.

Yooma pu'ka ki ma'chiamie tetewaopua,
 Riosi iintonariaopua pu'kawichioo,
 ma'chitania eenakamenia.

Ka'chi ikime erakoameopua ahpo iintoriawichioo,
 cheriwemia eenakamenia,
 ta'iria mochiwamia.

¹⁹ Neeea weratiamepua tiameo,
 Riosi naewamichio te'ta paaumpari enamiachi,
 pu'ka enameri tuuyemichioepua ti'tjoerio.

²⁰ Waikao iyonasaapa pu'ka Iyoterio, pi'rinarepua pu'kao, wa'a ikisaopua, wa'api ku'yame ki'yarepua eenechi. Wa'a ikisaopua, yasiparepua. Eesusi kahtioiopua, yooma wa'a mochikameapua napawikarichio, ki wahjiame ne'neka itipirepua. ²¹ Wa'a te'tioiopua pu'kao, waikao Eesusia eenechi werisikao chaanerepua:

—Ihji Iyoterichi ehkoriaami o'inia cheesitiamea, ehpe taawechi ikiyamepua, noochi simiyamekaitepua aamo tetewachi weeriamie.

²² Wa'a chiiopa Eesusio, yoomahka kaaweruma nayewarepua pu'kao, Eesusio peeniatime nayeopa. Aapoeopua ahpoo, chaachaparepua:

—¡Naakona! ¡Ki Oose taanarapu ihji? ¡Puuukona enetapu Ehkoriaami Iyoterichi chiiia?

²³ Waikao Eesusia cheerepua:

—Eemea piie taawechiamio, chaachapameripua: “Muuua ki ookapi sautekameai, ¿achinikai ki newipani muuu aamo wa'apio tekika?” Ihta taawechi no'o chaanemeri eemea tiameo: “¿Achinikai iintoame muuu i'wa aamo mochiwachi wa'apio, aamo Kapenau iintoria taamo inamuria?”

²⁴ Pu'kao Eesusia cheerepua waikao:

—Pichiwa chiiamenia i'kao: Aataai Riosi nayewaturaa, aataeoi ki nakiwamepua ahpo wa'api mochiwachio. ²⁵ Ka'chi iika wa'a iintomera i'wao, ehkoriaami Eeria ikitiameka tiopa i'wao, Eeria taawechiamio tisia tooretunioiopua paika paaumpari ki yukukopao, isaeri weechio ki ookapi mochikoioepua kunamukukame tooremuame, ki wa'ao uhjuraretu Eeriaa ku'imichioo. ²⁶ Saarepa mochiwachikamera uhjuraretupua seesenu weechi, waapi Siironi weechiami, wa'a ku'imichioo, piiripi kunamukukame wa'api. Isaeri mochikamea, wa'a yooraretupua, ki pichikeriopa Eeriaa. ²⁷ Eriseo taawechiamio, ki ookapi repera kokoriame mochiarioepua isaeri weechio, ki sauteretupua piiripioepua wa'ao, Eriseo, naatiche sauteretupua piiripi, Naamani tewaniame, Siiria weechi ohjoeme, seenu weechi. ¿Ki wa'a yooraretupu ihjia, ki pichikeriopa?

²⁸ Wa'a tiame inamukapa, yooma napawikarichi mochikamea, tisia nenekarepua, Eesusi ahjamao. ²⁹ Waikao, tahpitika chaachapakaopua, chapisa ma'chiparepua wa'ao, ma'chi mochiwachi. Wa'api mochiwachi tekorata i'tore puua, wa'a ipamia. ³⁰ Nape Eesusia, ki naaniai iikao, naasipami u'matoka newirepua. Wa'a ikisaopua wa'ao, sewinami akiparepua wa'ao.

*Tijoe ki kaaweruma tjoetuwari yahchame
 (Marako 1:21-28)*

³¹ Wa'a newisaa Kapenau akiparepua, Arirea weechi. Waikaopua wa'a masiterepua, resipuniame taawechi. ³² Ti'tjoeria tísia peenia e'raka keepurepua wa'ao, ki teesa peeneka nayeopa.

³³ Wa'a napawikarichio, wa'a yasariaipua tijoe, reemoniwari yahchame, puuuu Eesusi tetewapao, ki ku'ita sisinaka chaacharepua Eesusio:

³⁴ —¿Ihtana yoramia teetonamua tamochio Eesusi Nasare ohjoeme? ¿Taamo ko'imiakosa eename muuuu? Neeea aamo machiyamepua aatanakoo, te'pa tewekachi o'inia tekikamekoo. Muuuu, Te'ta Ki'tiamerapua Ihtaoi Ki Kaawerumao, ihtaoi Ka'chi Tiiamera, te'ta Riosichi eenámeramua.

³⁵ Waikao Eesusia te'yarepua pu'ka reemonio, pukachi kahtiameo, pu'kao chaanerepua:

—Ihchi yaasamua, yaapiti machenasa muuuu, pu'ka tijoechio.

Wa'a chaanetiapa riaorósi reemoniwaria, wichipaterepua pu'ka tijoeo, ahjachi machenakaopua weerewachio, ka'chi ikitekaopua tijoeo. ³⁶ Wa'a ikitiame tetewapao, ki inata erakorepua, peenia erapakao. Wa'a te'tiapaopua chaachaparepua ahpoo:

—¿Ihtana iikame ihji tijoea, tísia utewariemekopua ahpo chiiao, ki ka'karuma reemoniowarioi, yooreniamé?

³⁷ Ihji ikitiamea, yomachi wa'a mochiwachiamio, yomachi chaachaparetupua i'ka wa'a ikitiameo.

Eesusia Siimoni Peero waasira yachapatena
(Maateo 8:14-15; Marako 1:29-31)

³⁸ Eesusia napawikarichio, werisika machenarepu wa'ao, wa'a ikisaopua Siimoni ta'perachi eenarepua. Wa'aoi Siimoni waasirao tísia che'yopao, Eesusia tesiwa chaachaparetupua, yachapatemichio. ³⁹ Waikao Eesusia kokoriame po'yachi chukipakao, te'yarepua che'erio. Waikaopu che'yamea, ikanati yachaparepua. Yachapasaapua, ikanati o'inerepua itapiti yoorakao, Eesusi ko'kotepuawichio, yooma wa'a mochikame tiame.

Eesusia weeka kokoriame sautena
(Maateo 8:16-17; Marako 1:32-34)

⁴⁰ Ehjepamio taaa pakioio, ihla kokoriame ijinuemeai ahpo petechio, wa'a e'enarepua Eesusi u'yepakao, kokoriameo, yachapatemichiopua pu'kao. Waikao puuuu, yooma pipiripichi seekarepakao, yachapaterepua pu'kao. ⁴¹ Reemoniwariai, muuwaeme pu-uyanaretupua tiameo. Reemoniwariai Eesusie puuyanachiaio, chaachaparepua si-inakokao:

—¡Aa Muuuu, Riosi Taanaramua!

Nape Eesusia wa'a chaachapopao, te'yarepua pu'kao, nane'riai chaachapopa pu'kao, ahpoo, Riosie Weratiamekoo, ki wa'a chaachapamichiopua pu'kao, reemoniwari ti'tjoeturio.

Eesusia i'isaeri napawikarichiami tuuyesina
(Marako 1:35-39)

⁴² Ma'chirepasoopua, machenarepua wa'a mochiwachi muuwarichio, ki aaata ki'tiachi yasinariapa. Nape wa'aoi ti'tjoeria, tewarepua i'yasikao. Utewa yoorariaipua itipimichioo, ahpoche ahjama yasimichiopua. Ta'omapuaipua itipimichioo, ta'omamo orakoriai puuuupu ki ahka siimichio. ⁴³ Nape Eesusia chaanerepua:

—Ka'chi iika i'wache itipimerinia. Wahjachi mochiwachi siimerinia tiameo, i'ka kaaweruma Riosi tuuyeturi, tuuyemiao, pu'kawichio uhjuratiamekapania, no'o Noonoe te'pa kahtiameo.

⁴⁴ Eesusia wa'a inisika nayewatusirepua, yomachi Arireami i'isaeri napawikarichiopua, wa'a ikisirepua tiame, Uurea weechiamioi.

5

*So'chi chapiniame ki maaepori ikitiame**(Maateo 4:18-22; Marako 1:16-20)*

¹ Seenepi simikame Eesusi Eenesare pa'wesuwe ihsioiopua masitekao, tahchiameririai muuwaame ti'tijoeria, Eesusi keepunaria, Riosichi simiyame naawesari. ² Wa'a tiiopa Eesusia, ooka pawekakera tetewapa neerosuwe chuchukuameo, piiripi puuu tetekora, tetekiriopa ahpo sochichaira papakomia, ³ wa'a moenare Eesusia waikao. Puuu pawekakera aata Siimoni tewaniame enerepua. Wa'a moenasaapua chaanerepua Siimonio, pu'ka pawekakerao, epeche mekapi neerochi chuchapamichiopua. Wa'a ikitioopua Eesusia, wa'a o'inia yasaka masiterepua ti'tijoerio. ⁴ Eesusia, ti'tijoeri masiteka kajusaapa, chaanerepua Siimonio:

—Epeche waanami chuchapamitia i'ka pawekakerao. Wa'a ipasemitiamua pu'ka aamo sochichairao, wa'aoepe chapitai so'chi.

⁵ Nape Siimonia nehjiarepua Eesusio:

—¿Wa'á? ¿Ki wa'a nokakame teeme yooma tukawari wa'ami ihpapaseka sochichaerao, oowera kihta chapikao? Nape aamo wa'a chiioopao, wa'a ipasemane.

⁶ Waikao wa'a ipasesoopua sochichairao, ki ookapi chapirepua so'chi. Waikao panisuka ma'chipanioiopua pawekakerachi moenapukaopua sochichairao, ahkasi teh-pume teetorepua, ki ookapi chaiteriamekapapua so'chio. ⁷ Wa'a teetopua sochichairao, wahjachi pirenachi pawekakerachi nokayame sisinamurepua, wa'a e'enaka ahpo ku'imichio pu'kao. Wa'a e'ensaaopua ku'imiao, ooka pawekakera pochiwarepua, ahkasi chuurame pochikame, ahkasi piwiteme tiamesi. ⁸ Waikao Siimoni Peeroa, wa'a ikitiame tetewapao, tawemina chokoporieka weripakaopua, chaanerepua Eesusio:

—Paamiraa, aamo poanatujeeraninia noochio, kiisi no'o ne'neme tiamenia aamoo, tisia tatakoriekapania noochio.

⁹ Wa'a cheere Siimoni Peeroa, ki nu'uti iyoriwapakapapua Eesusio, tahpitika erapakaopua tiameo, pu'ka ki nu'uti ki maaepori iintoriopua Eesusio, ki ookapi so'chi puuyanateka. ¹⁰ Wahjachi Siimoni ahjama nokayameai, tahpitika erakorepua tiame iyoriwa Eesusichio, Saantiaoa, Waania tiame, puuu na'pa Sewereo tatanara. Wa'a te'terelopua Eesusia, chaanerepua Siimonio:

—Ka'te te'ta no'o peenia erapamua, i'ka so'chi no'o aamo chapiteriao, neea ehpe waanamio aamoo, ti'tijoeri Riosichi aamo e'enapatiamerikopua, Riosiwichio po'wachuamechitia ti'tijoeopua ooweruopua tiame wa'achitia.

¹¹ Waikao puuu, wa'a nokayaipua so'chi chapika, wa'api toisa ahpo pawekakerao, toare puuu ahpo sochiero eneniameo. Wa'a ikisaopua, yooma ahpo iinueka toisaopua tiameo, Eesusi ahjama nokisirepua waikao, ahjama tekipanasikao.

*Eesusia repera kokoriame sautena**(Maateo 8:1-4; Marako 1:40-45)*

¹² Piire taawechio, Eesusi piie mochiwachi ihsioio, wa'a eenarepua piiripi tijoe, repera kokoriame. Puuu wehchisi koomorasipakao, tesiwa cheerepua Eesusio:

—Paamira, nane'renania aamoo, no'o tesuwe e'resoo, no'oo yachapatemerikopua.

¹³ Wa'a chiopua Eesusia, ahjachi seekarepakaopua, chaanerepua:

—Eje'é, wa'a aamo e'riame neea. Yachapakame itipisa naajú.

Wa'a cheesoche Eesusio, yachapakame itipirepua, ahpo repera kokoriao. Te'ta saukame itipirepua wa'asi, pu'ka kokoriao, kiisi naania ikiteka wa'asi. ¹⁴ Sautesaapa Eesusia, chaanerepua pu'kao:

—Muuu, ka'te aata tuumitia, i'ka no'o aamo sauteriao, ohso kaawe i'isaeri tioparachi siimitiamua i'yetokao, wa'a neeseriosio kiamia, pu'ka Moise nuurari chiia kianurawao, pu'ka Riosiwichio oowewario. Pu'ka kiariwa oowewao, yooma nane'remichiopua aamoo, yachapakamekoopua aamoopua wa'asi.

¹⁵ Nape Eesusio ki mehtajerioipua ahpo iintoriao, ahkaoi yomachiami mehtarepua. Pukaepa Eesusi ahkaoi asiyoio, muuwaeme e'enaparepua keepumiao, ahpo kokoriame i'yetokaopua Eesusio, sautemichioipua pu'kao. ¹⁶ Nape Eesusia tísia resipakapa sautiao, poanachi siisimiriaipua ooruchi, ahpo Noono tewekachi kahtiame ahjama nayewámia, resipunariaapua tiameopua ku'itapioi.

Eesusi tu'ikame sauteria
(Maateo 9:1-8; Marako 2:1-12)

¹⁷ Piie taawechi masiteka ihsioi Eesusio, parisero ti'tijoeai wa'ami ahka mochiparepua keepumia, ookapi Moise nuurari ma'masitari tiame. Ihji ti'tijoea, Eesusi ihsia ne'nemia e'nariamepua, Riosi utewarie ihsia. Puuu yomachi e'enakame enerepua: Arirea weeechi, Uurea weeechi, wa'a ikisa Eerusareni muuwarichi o'inia e'enakame tiame. ¹⁸ Wa'achi e'enarepua tiameo, tu'ikame u'pakame, e'taparachi tekitoka. Muinareriai puuua Eesusi kahtichio, ¹⁹ nape ki ahka pakime tiiopa muuwaekapao. Ihjia wa'a karichio, yomachi i'yai ki tewakapa pachapuachio, te'pa mo'moenaka wahjonerepua, karijampara wehchorieme netetiameo. Wa'atipo wahjonasaapua, pu'ka tu'ikameo, wa'atipo tekipurepua e'taparachio, te'ta Eesusi kahtiachio. ²⁰ Waikao Eesusia pu'ka u'pariao, ki nu'unti apochi paparariopao, chaanerepua kokoriameo:

—Saukame itipiame muuupa, aamo tatakoria cheriwetiamé.

²¹ Wa'a cheekopa Eesusio, Parisero ti'tijoea, nuurari ma'masitariaapua tiame, erakorepua: “¿Ihtana iikame ihjia chiia? ¿Ki ahpo Riosiko tuunapu? Riosiche puuua wa'a iintomeria, tatakori cheriwemeria, wa'asi waanamioipua, aataai ka'i.”

²² Eesusia nane'riapa erakoao, chaanerepua:

—¿Achinikai wa'a erakona eemea, ki tatakori no'o cheriwemia iinuekoo, maaeka?

²³ Ehsoo, ¿ihtanakamera epeche tehkijuarepua ne'netewao, tatakori cheriweniame, yachapakame werisiteniamekosaoi i'ka tu'ikameo? Oowera wa'a chaniwamea ki tetewitekao, ki tehki tiiame puuua. Te'ta tehki tiiamea, te'ta iintoka ikiteka, ne'neteniamepua. ²⁴ Pukaepa nee Tijoe Tijotukamea, iinuekapa neea no'o tatakori cheriwemiao, iintomania.

Wa'a cheesaa chaanerepua tu'ikameo:

—¿Yachapakame werisísaa, aamo chaanenane tu'ikameo! ¿Apechunasa ipetáa, no'rasa petechí!

²⁵ Waikao kokoriamea yooma tetewachi werisikao, ikanati apechunasa ahpo ipetao, no'rarepua ahpo petechi, pooechio, cheriwema kiasika Riosio, ahpo yachapariawichioo.

²⁶ Waikao yooma wa'a mochikamea, ki nu'uti tiiame tetewikapa Eesusichio, tahpitika eraparepua apochio, káátisia, peenia iintoriopua Eesusio. Wa'a iikapa puuua, tísia kaawe nayewarepua Riosio. Puuua chaachaparepua ahpo:

—Ki teesa tiiame, tetewakame teemea ehpe taawechio. I'ka taamo tetewario, ka'chitia taawechi tetewikamekai teemea.

Eesusia Maateo yeetona, Reewi teewataniame
(Maateo 9:9-13; Marako 2:13-17)

²⁷ Ehjepao wa'a ta'pechi machenasaapa Eesusia, Maateo tewaniame tijoe tetewarepua, Rooma yawichiwichio koparoame, ahpo yooremina koparowachi kahtiame. Wa'a kahtiame tetewaopua, chaanerepua pu'kao:

—Nahpé, no'o ahjáma.

²⁸ Waikao Maateoa, yooma wa'api toisaopua, na'naritorepua Eesusio.

²⁹ Ehjepao Maateoa ahpo ta'pechio, weruma pahkotarepua Eesusiwichioo, weruma koi'wari yooreka. Wa'ao wahjachi e'enarepua tiame, rooma yawichiwichio koparoame, wahjachi tiame oowera ti'tijoeri. Yooma wa'a mochirepua meesa chokichi.

³⁰ Pukaepa parisero ti'tijoea, iyoteri ti'tijoeapua tiame, wa'a oi'inia ki kaawe chaachapasirepua, Eesusi te'ta yeeka oiya masiterao. Pukaepa piie taaweo, Eesusi ahpo yeeka oiya masitioio, pa'parisero ti'tijoea i'iyoteri ti'tijoea tiame, na'ara chaachapariaipua Eesusi yeeka oiyao. Puuua eee chaachapariaipua pu'kao:

—¿Achinikai eemea yawichi koparoame ahjama koayamepua, wahjachi tatakoriame ahjama tiame?

³¹ Eesusia, wa'a chaachapame inamukapao, chaanerepua pu'kao:

—¿Ki kokoriamea sauteniamekosa nakiyamepua? ¿Ki kokoriamekosapu te'ta ahpo sautepuame nakiyamea? ³² Pukaepa neeea, tatakoriamera paaemia eenakamenia, noochi e'enaka itamichiopua, ahpo tatakoriria cheriwepuawichioo, yooma toimo tuukaopua, ahpo tatakoririao. Ki ahpo tatakoriame maayameo, ki paayamenia pu'kao.

*Ki koi'wa Riosi iyoriwa iinatukewa
(Maateo 9:14-17; Marako 2:18-22)*

³³ Piirechi taawechemio aata ti'tijoeria, chaachaparepua Eesusio:

—Waani na'naritoamea, parisero na'naritoamea tiame, tísia iyoriamepua Rioso ki koaka. Nape aamo yeeka oiya masitiaa, ki wa'achi nokayamepua. ¿Aatia?

³⁴ Wa'a chaachapopa pu'ka ti'tioerio Eesusia, chaanerepua:

—¿Aiwatarepu tooree neewiwachi paajutetiamea, iiweta ahpo ahjama kahtioiopua neewikameo? Ka'ii, neewiwachio, ko'komichio paajutetiamepua. ³⁵ No'o ma'masitiaapua no'oo ahjama kahtioiopua pehjio, ki iyorimetepua koi'wao, ahkasi no'o no'raka apechunaniachisi tewekachio, waikaope Riosi iyorimeripua ki koi'wao, kihta koakao, no'o Noonochi ahpo ku'iyeraka nokayaiopua, ihtaoi noochioi itapiti ku'iwa itayaipua.

³⁶ Wa'a ikisaopua Eesusia, wa'achitarichi nayewerepua tiame, weemera Riosichi te'terewachi simiyameopua, eee cheeka:

—Aataai ki weemera wisasorie koyachiamepua oochetiame wisasorio. Wa'a iintotioopua, wa'atia na'atameripua weemera wisasorio. Puuu weemera wisasoria, iinya teeremeripua pukachio, oochetiamechopua.

³⁷ Cheerepua tiameo:

—Aataai ki to'wamepua, weemera wiinoopua oochetiame wi'chijarichioopua. Wa'a iintotioopua, puuu aari wi'chia tataka si'pamapua, wa'a ikisooopua pu'kao, wa'atia na'itumapu wiinoai, wi'sukao. ³⁸ Pukaepa wiino weemeraa, weemera wi'chijarichi toaniamepua. Wa'achitia eemeai, kaawe te'terenariaa eemea aamo weemera te'terewaoo no'o Noono tewekachi kahtiamiachio, kihta na'pemetee eemea oochetiame te'terewaopua Moise nuuriwachi oochetiame nokisitiameopua, animari ko'yaka Riosiwichio kohseka oowepaniameopua.

³⁹ Wa'atepua tiiao, nape eeme parisero pa'pamiratuamea, oochetiame te'tereniakamera pu'seriamiapua, weemera Riosichi te'tereniakamera pu'sereme tiioipua. Ihji no'o aamo tuuyeka chiiaa, ki wiinoka tiame puuua, wiinoai, paamutetiamerakamera, tísia te'yamerapua. Nape Riosichi simiyamea, weemera Riosichi te'tereniakamera, te'ta ta'yameraa.

6

*Resipuniame taawechi Eesusi te'ta ma'masiterao, tiiriko muurara tehpuhasiwa
(Maateo 12:1-8; Marako 2:23-28)*

¹ Piire taawechi Eesusia te'ta ahpo masitera ahjama ihtoio, resipuniame taawechio, tiiriko echitiachiami u'matoipua pu'ka ahjamao, Eesusi te'ta masitewaraa, tiiriko muurara tehpuhasika koi'siriaipua, okisikao. ² Pa'parisero ti'tijoea, wa'a nokisiame tetewapao, chaanerepua:

—¿Achinikai wa'a nooka eemea resipuniame taawechioi, taamoo ki reesiseniamekoipua wa'a nokiwao?

³ Waikao Eesusia nehjiarepua:

—¿Kiisi iyonakamekosa eemea Raawitaru iintoriaopua, ahpo ahjama nokisia ki teesa cho'chorowapasooopua? ⁴ ¿Ki Riosi karichi pakika, Riosi to'wewa paani ko'kakamepu, ahpo yeetoapua kipoteka tiame, neeseriosiche koaya ko'kometi?

⁵ Eesusi chaanerepua tiameo:

—Puuu resipuniame taawe yahchakao, neee Tijoe Tijoetukame, iintokamepua pu'kao.

Tijoe sekachi chookopakame

(Maateo 12:9-14; Marako 3:1-6)

⁶ Piirechi taawechi resipuniame taawechio, Eesusio i'isaeri napawikarichi ihsioiopua masitekao, wa'achi yasariaipua piiripi tijoe, sekachi chookopakame. ⁷ Ookapi pa'parisero ti'tijoea, i'iyoteri ti'tijoea tiame, Eesusi ichipuka inateriaipua, itapiti ki reesisewa iintosoopua resipuniame taawechio, yawichichi wenejinariapa chapisa. ⁸ Nape Eesusia nane'riaipua ahpo chapinarewao, sekachi chookopakameo chaanerepua:

—Ehsoo enasao wa'ana, i'wa weripaomua naasipa.

Waikao sekachi chookopakamea, wa'a iintorepua. ⁹ Waikao Eesusia wa'a naasipa weripasoopua, chaanerepua ahpo norikame mochikameo:

—Aamo iinatuketaone: ¿Ihtanakamera reesiseripua resipuniame taawechio, kaawerumara yoraniame, ki kaaweruma yoraniamekosaoipua; aaata sauteniamera, ki aaata sauteniamekosaoipua?

¹⁰ Nape aapoeo kihta nehjiakopaopua, Eesusia ahpo norikame ne'nepakaopua waikao, chaanerepua chookopakameo:

—Riisasipaomua aamo seekao.

Wa'a iintorepua waikao sekachi chookopakamea. Wa'a iintosocheepua pu'kao, saukame itipirepua, sekachio. ¹¹ Nape wa'a iintokopa Eesusio, pa'pariseroa tísia nenekarepua Eesusichio. Wa'a iikapa puuuu, ihchi ahpo katewepua, achini yorapumeopua Eesusio.

Eesusi ajawaria, oosa mariki aampa ooka

(Maateo 10:1-4; Marako 3:13-19)

¹² Pu'ka taawechiamio Eesusia, teewi roomosachite akiparepua, ahpo Noono tewekachi kahtiame ahjama nayewamia. Wa'a simisaa Eesusia, yooma tukawari ih-sirepua wa'ao. ¹³ Taaa machenasoopua piario, ahpo ahjama ohjosikameopua ahpo masitia keepusikao, ahpo kahtiachi waapi ajapanurerepua. Ahpo kahtiachi ajapasoopua pu'kao, pu'kao oosa mariki aampa ooka uusaopua, ahpo Noono tehkiwachi ahpo ku'ika nokisimichio ajawarepua. ¹⁴ Ihji ajawatiamea naati enerepua: Siimoni, puuuu Peero teewataniame tiame; Anteresi, Siimoni poonira; Saantiao; Waani; Eeripe; Waatorome; ¹⁵ Maateo, Reewi teewataniamepua tiame; Toomasi; Saantiao Arajeo taanara; Siimoni Weemuame teewataniame; ¹⁶ Uurasi Saantiao taanara; Uurasi Ihkarióte kuchitewaeme, puuuu neipao Eesusi nehjakame noriwi.

Eesusia ki ookapi masitena

(Maateo 4:23-25)

¹⁷ Ehjepao Eesusia ahpo ajawawa kajusaapa, ahjama tekiyaiopua wa'a yeepoo, ki ookapi tewarepua ti'tijoerio, wa'a Eesusi keepumia napawikame, ahpo kokoriame sautekepuaichio eneriapua tiameo. Puuu ti'tijoeri napawikamea, yomachi ahkai e'enakame enerepua: Uurea weechiami, Eerusareni muuwarichi o'inia e'enakame, Tiiro weruma mochiwachi o'inia e'enakame, Siironi weruma mochiwachi o'inia e'enakame, na'pa puuuu, Meritaráneo pa'wesuwe weruma mochiraeme. ¹⁸ Yooma ki kaaweruma tijoeturi yahchari aiwameoi, sauteretupua Eesusieo. ¹⁹ Eesusia ahpo utewarieo, seekarepakache yachapatiopaopua, yoomahka ahjachi ihchepakaoi, yachapanarerepua, wa'a e'enakamea.

Ta'iria yasiwame, ki ta'iria yasiwame tiame

(Maateo 5:1-12)

²⁰ Waikao wa'a iintosaapa sautekaopua Eesusia, masiteka o'inerepua wa'ao, ahkai o'inia ahpo keepumia e'enakameopua, ti'tijoeri. Pu'kao yooma ne'nepakaopua, chaanerepua:

—Eeme tesiwa erakoameopua iikachio, ta'iria mochtomitia eemea, kiatiamekapa eemea, Riosi ahjama aamo mochipuaopua, Riosi ye'karichio.

²¹ 'Ta'iria mochtomitia eemea, chorowachitia e'ramea iikachio, aiwaka posatepuaita eemea, Riosieo.

'Ta'iria mochtomitia eemea, ehpe taawechiami naarakoamea aamo tatakoriwichioo, enamitepua taawechio, aamo Riosie cheriwetiame tatakorio, ta'iria achikomiachioopua.

²² 'Ta'iria mochtomitia eemea ohso kaawe, no'owichioo aamo nekamuchenioi, aamo wa'ineka mochinioi, aamo na'ara chaanenioi, aamo ki kaaweruma tijoerichitia ipaka tetewinioiopua, no'o Eesusi Tijoe Tijoetukamechi te'teretopa. ²³ Ohsotia eemea wa'a yoraniaio, peenia erakopuapua pu'kao. Eemea ohso kaaweo, kaawe erakopuapua, Riosio aamowichioo ki nu'uti kaawe erapuame aamo nuutekiopa, ki teesa ta'iria mochipuame. Puuu ehkoriai Riosi nayewaturaai, amochitia na'aretiamepua tiameo, i'ka ki ka'karuma ti'tijoeo, ehkoriai mochiriameo.

²⁴ 'Nape ai eeme ki Riosichi erakoamea, aamo toomi tísia paarasatiachiche tahpitika erakoamea, eemea pu'kao, ku'itapisi wa'a te'tereka ta'iria mochtomitia.

²⁵ 'Ai eeme Riosi toakamea, ki Riosie soparame ahpo erakoamea. Wa'a erakoame eemea ehpiamiopua pehjo, nape asimiitepua piie taawechiamio, tísia aamo tesiwa erakomiachioopua Riosichio, tahpitika erakoka Riosie ahpo ku'ipuawichioo.

'Ai eeme, ehpe taawechiami ta'iria achikoameapua, kiisi kaawe te'tereka Riosichio, asimiitepua piie taawechiamio, aamoo tísia yuuwesika mochimichio, Riosio ti'tijoerio, te'ta kateweka ihsioio.

²⁶ 'Ai eeme aata tísia kaawe nayewaniame ti'tijoerio, ahpo tísia kaawe te'terame erakoamea Riosichio, wa'achitia teteiwame eneriai ehkoriai mochiriameai, ahpo ki ka'karuma Riosi nayewaturameo, kiisi pichiwaka chaachapakameo.

*Ahpo seepurawa nakiwame
(Maateo 5:38-48; 7:12)*

²⁷ 'Ohso kaawe no'o keepupuapua, no'o aamo chaanemia. Ka'karumara teerewachiche te'teretopuapua. Aamo na'ara yoorameo, ki nekaka tetewipuapua; aamo neku-miameo, ka'te nekumeka tetewimitiapua pu'kao. ²⁸ Aamo mukijeraka na'arameo, kaaweruma e'repuapua pu'kao. Na'ara aamo chaaniameo, ohsotia kaaweruma itapuapua pu'kawichioo. ²⁹ Aamo nanarichi wewetioo, oowepuapua piire aamo nanarioi, wewepuaichio. Aata aamo ampawakira u'yenaresoo, ohsotia aamo wakiraoi kiapuapua pu'kao. ³⁰ Aata itapiti tesiwa tiiapa aamo itanesoo, kiapuapua pu'kao. Itapiti u'yetiainua, ki utewa yorapuapua, aamo no'rawemichioo. ³¹ Aataoi muuua, aamo yorajerachitia, yorapuapua.

³² 'Aamo nakika mochtomitia nakiyame enesaamua, ¿te'tana kaawe ihsiamie enetamua? Pu'ka wa'a tiameo, ahkasi ki Riosi nakiyameai, wa'achi nokayamepua. ³³ Aata aamo kaawe yoorameche, kaawe yoresaamua, ¿ihtana peenia ihsiamie enetamua waikao? Ahkasi ki kaawe te'tiameai Riosichio, wa'achi nokayamepua pu'kao. ³⁴ Aata aamo no'rawepo o'raka reweyameche enesaamu, ¿ihtatia peenia ihsia enetamua waikao, pu'ka tatakoriameoi wa'achi nokayamekoo? ³⁵ Kaawe uuka teteipuapua, aata ki aamo nakiyoioopua. Aamo reweka itaniameo, rewepuapua pu'kao, ki epeche aamo no'raweniamie puuyeka. Wa'a te'teramea, te'pa kahtiamie No'noeopua, ki nu'uti enemeripua kiapuamea. Wa'a te'tereka mochtomitia, Riosi nakiyachitia mochtomitia, tísia te'pa kahtiamie tatanarachitia. Te'pa kahtiamie Noonoeopua tiameo, aata ki ka'karumaopua, kaaweruma itapiti kiapuamepua Riosieo, ahpo wa'a iintowachio, ki cheriwema kianaipua. ³⁶ Eemea, tesiwa e'riame enepuapua, taamo Noonoopua aamoo, tesiwa e'riachitia.

*Kiisi na'ara chaaneniame aataoi
(Maateo 7:1-5)*

³⁷ 'Ka'te ihta ki kaaweruma chaanemitiamua aatao, kihta a'chi aamo chaanepuawichioopua aatao. Ka'te aata itapiti iintoko tuumitiamua aatao, ki wa'achi aamo

iintorio tuupuaichiopua. Eemea cheriwame enepuapua aamo piirechio, aamo Noono tewekachi kahtiameo, aamo cheriwemichiopua tiameo. ³⁸ Chuurame pochikame ihko nehjame enepuapua, puuu aamo ihkokiamea, epeche pochikame aamo ihkokemapua, wi'suame, sasaweka pochiwatiame, pewatiame sasaweka. Aamo kaawe e'rariachitia ihko nehjaka, wa'achi kaawe e'raka ihkokepuame muuuai.

³⁹ Eesusia cheerepua tiame:

—¿Achini teeka aaata ki ma'chiriamea, kaawe neesetotarepua aaata piirechio ki ma'chiriameopua, ki ma'chitiame enesaa? ¿Ki na'pa wahka tekopachi ruhjitarepua? Pukae eemea pipiripi, ki kakupachi ohjoame enesaa, kihta chaanemete muuuu aaatao.

⁴⁰ Masiteniamea ki epeche pepeniamepua ahpo masitiachitiao. Ahkasi ahpo masitari-chitia ahsepari penipasaape, wa'achi ihsimeripua tiameo, ahpo masitarichitia. Wa'achi teeremete eemeai, aaata chaanenariaa.

⁴¹ ¿Achini iikai kasarae pusiwekameko tuunamua piirechio, aamoo ki tete-wamekaipua, kutemori teekaopua puichi? Pukaepa muuuai, ¿aachin teeka chaanetamua aaatao, muuu wa'api ki kaawerumachi oiyameai enesaa? ⁴² Wa'a tiame teekame enesaa, ¿aatia chaanetaremua aamo poonio: “Ehsoo, aamo pusiweria ma'chipasetaone kasara?” ¿Tísia wistuame muuuu, aamo puichi teekai kutemori! Aamo puichi teeka kutemorio, aamo pusiwepupuapua pahchao. Kaawe ma'chiriapa muuuu waikao, kaawe pusiwepumamua waikao, aamo piirechi kasara pusiweriao.

Kuuu taakia taakewarachi machiwamepua

(Maateo 7:17-20; 12:33-35)

⁴³ Eesusia, simiteka masitekao, cheerepua tiameo:

—Kuuu ka'karumaa, kiisi taakiamepua ki kaawerumao; kuuu ki ka'karuma taakiamea, ka'chi iika ka'karuma taakiamepua. ⁴⁴ Yooma ihta kuuu taakiamea, ahpo taakiamechi machiwamepua. Wehchajurichiai, ki taakiamepua waurio. Panijuwariai, ki ihta uuyawichiooi, pujiniamepua. ⁴⁵ Kaaweruma tijoea oowitiameai wa'achitiao, ahpo iikachi kaaweruma tiiakamera, chaachapamepua; ki kaaweruma tijoea oowitiameoi, ahpo na'ara tiiakamera iikachi chaachapamepua.

Ooka te'terewa nawatewa

(Maateo 7:24-27)

⁴⁶ Eesusia eee cheeka masiterepua tiame:

—¿Achini iikai aaataa, no'o Paamira teewanipua, ki no'o chiia yoorai? Te'ta no'o Paamira teewamea, ki wa'a teeka yasitomeripua. ⁴⁷ Aata no'o Paamira teewamea, no'o chiia yooramea, eee tiamekatepua: ⁴⁸ Ihjia, teeresi wejisa kaari chokitetiamechitepua. Ihjia teere chokitesa weeramepua kaario, e'pechitia pewatiachi. Waikao aakia, tísia utewaeme eenakaiopua motaka, kiisi ko'rimeripua, tísia pewatiame weeriapa pu'kao. ⁴⁹ Nape no'o keepuaio, ki yooramea no'o chiiao, setechi karitakameka tiamepua, ki pewatiachi chokiteka. I'ka kaariopua, aaki utewaeme enasaopua, ahjachi motaka ru'minamapua pihunaka. Wa'achitia ru'michianiame aaataa noochi paparao, ki pewatiame kahtiamea noochio, itapiti aiwaka yasitoapaopua.

7

Eesusi rooma kapitai weripateria yachapatena

(Maateo 8:5-13)

¹ Eesusia ti'tijoeri nayeweka kajusaapua, Kapenau eenarepua mochiwachi. ² Wa'a Kapenauo, wa'a yasariaipua piiripi soontaro kapitai, rooma tijoe eneriaipua. Puuuu ahpo ta'pechio, ahpo tísia nakiya nuurewao, tísia kokoriame iinueriaipua, ki paparamepa. ³ Ihji kapitaia, Eesusi wa'amahka oiyame inamukapao, paaenurerepua pu'kao, ookapi i'isaeri ti'tijoe, o'ochetiame pirenaturi tewaniamee. Pu'kao kapitaia, ahpo cheri-wenureka uhjurerepua Eesusio, eenaka sautejeraka ahpo ta'pechi kokoriameo. ⁴ Waikao

uhjuratiamea Eesusichi e'enakao, ahpo cheriwe nuurio tuurepua kapitaio, ahpo kah-tiachi eenaka sautemichioopua, ahpo kokoriameo. Wa'a chaanesaapua uhjuratiamea, chaachaparepua:

—Tísia ku'ijerani teeme pu'ka kapitaio, tísia kaawe erakoma teemea amochio, pu'ka ku'iriao. ⁵ Puuu kapitaia tiameo, tísia taamo ku'ikamepua, taamoo i'isaeri ti'tijoerio, taamo napawikarioi apoe wa'api weerakamepua pu'kaoi.

⁶ Wa'a chaanetiaapa Eesusia, ahjama simirepua, nape waapi ta'pechi ihtoame tete-wapa kapitaia Eesusio, wahjachi ahpo kaawe uuya uhjurerepua Eesusio, chaanemichioo: Eee chaani kapitaia:

—Ka'te aamo eerinamitiamua no'o ta'pechisi asikao, ki aata neeea no'o ta'pechi pakipuaio. ⁷ Wa'a e'rapa neeea, ki simikame neeea nooe aamo paaemiaoi, no'o cheri-wejerakao, no'o kokoriame yachapatejerakao. Aamo cheesochepai, yachapatemioche e'rapaopua, no'o weripateria kokoriame iinuekaopua —chiiame uhjurerepua Eesusio ahpo nuurewaeo—. ⁸ Neeei amochitia nuuramepua tiameai, no'o soontarowaa no'o nuurewachi mochitoamepua tiamé. I'kao amochitia no'o chanisoche: “Waami siimitia”, wa'ache ikimapua; piirechio no'o chaanesooi: “Eenaoo noochi”, enamachepua noochioi. No'o yorakiame mochikameoi, no'o chaanesoo: “I'ka yoramitia eemea”, yoramachepua pu'kao —wa'a chaachapare kapitaie uhjuratiamea.

⁹ Eesusia, yooma i'ka kapitai ahpo chaania inamusaapa: “Aa, naakona wa'a e'ramemua”, eraparepua kapitaio. Wa'a iikapa Eesusia, yooma ne'nepakaopua ahpo na'naritokameo, chaanerepua:

—Aaatachioi ki tewakamenia te'ta i'ka kapitaichitiao, te'ta noochi paparamoopua, ahkaoi isaeri ti'tijoechiopua. Waikao Eesusia ki pakika wa'a ta'pechio, yachapaterepua kapitai weripateriaopua kokoriame.

¹⁰ Waikaopu uhjuratiamea, kapitai ta'pechi noonorasaapua, saukame tewarepua kokoriameo.

Eesusia, kunamukukame taanara sautena

¹¹ Wa'a o'inia neipao Eesusia, Naaini mochiwachi akiparepua ahpo te'ta masitera ahjama, muuwaeme ahpo na'naritoa ahjama. ¹² Waapi Naaini nokisiaio, mukukame i'toame nateparepua, muuwaeme nokisiamé. Ihji mukukame yeeyeraa, kunamukukame eneriaipua, pu'kache taanaekaipua piiripi wa'api, kiterepatekame. ¹³ Waikao Eesusia pu'ka oowitiameo, tesiwe e'repakaopua, chaanerepua:

—Ka'te naara oowitiame.

¹⁴ Wa'a cheekao Eesusia, chapikerepua e'taparao i'toniachio. Waikao mooketoameai, ajaparepua. Ajapasoopua Eesusia, mukukameo chaanerepua:

—¡Werisisa temarí! —aamo chaanenane temarí.

¹⁵ Waikao temaria yasisirepua, nayewasirepua waikao. Wa'a iintosaapa Eesusia, chaanerepua yeeyerao:

—Wa'a kahti aamo taanaapa, kaaweruma.

¹⁶ Waikao wa'a iintokame tetewakamea, ki nu'uti iintoriame e'reparepua Eesusio. Wa'a iikapaopua, tísia kaaweruma nayewarepua Riosio, chaachapaka:

—Ki nu'uti kaawerumapu Riosia, ki nu'uti taamo nayewatumeri uhjurekamepua tamochio.

Ahpoopua chaachaparepua tiameo:

—Riosi apoe ihjia, tamochi eenakame, ahpo ijjuuwa ku'imia.

¹⁷ Ihji i'wa wa'a ikitiamea, ki tehpe yomachi Uurea weeechi nane'reretupua, yooma norikameopua tiameo, Uurea weeechio.

*Waani Paatori uhjuraria
(Maateo 11:2-19)*

¹⁸ Waani Paatoria, ahpo masiterae nane'rekapaopua, yooma itapiti Eesusi peenia inisiaopua, ¹⁹ ooka ahpo masitera uhjurerepua Eesusi iinatukemichioo, apoekosapua enamerio, aata piirechikosakoiopua, taamo puuyemerikoopua enamerio, Ehkoriaami

Iyoterichi Riosi na'nayewatura chaachapariachitiao. ²⁰ Waikao Waanie uhjuratiamea, Eesusichi e'enakao, chaachaparepua:

—Teemea aamo iinatukemichio uhjuratiamekapu, muuujuareko iinatukemichio Riosie uhjuratiame enameria, aaata piirechikosaoipua, puuyepuamea pehjo.

²¹ Pu'ka uhjuratiamea ajasioio, Eesusia, ti'tijoeri yachapateka ihsire puuuu, muuwaeme na'arari yahchame sauteriaipua, yooma ihta ko'koame iinueme, ki mamachiriame tiame. ²² Wa'a ihsiai sauteka Eesusia, chaanerepua Waani uhjurario:

—Nonorakao, yooma i'ka tuuyemitiapua Waanio, i'ka no'o ihsia aamo tetewa, yooma i'wa aamo keepuria tiame. Chaanepuapua pu'kao no'oo, ki mamachiriameo ma'chirepatio —tuuyepuapua—; ro'rojioi no'oo, ohjotio —tuupuapua—; repera kokoriameoi no'o sautio —tuuyepuapua tiameo —; na'nakapioi inamutio —tuuyepuapua—; mukukameoi ahjatio —tuuyepuapua tiamée —; aaata ahpo tatakoriropua tesiwa erakoameopua iikachio, Riosi ka'karuma tuuyewarie, no'o kaawe erapatio —tuuyepuapua—. ²³ Aataoi ki suuwe e'riameopua noochi paparakao, tísia ta'iria yasitomeriko tuuyepuapua.

²⁴ Waani uhjuraria nonorasoopua Eesusia, Waanichi simiyame nayewesirepua ti'tijoerio. Uwatiamé nayewaka iinatukerepua:

—¿Ihtana ne'nemia siimpakame eemea ooruchi weechio? ¿Oowera paaka eekae nokayamekosa, tijoe chachapia ihsiamé? ¿Aata tijoe rooroikamekosaoi? ²⁵ ¿Naatikosaoipua, tijoe sosopatiame wakiraame, tísia nayewame? Ka'i puuuu, puuu wa'a te'tiame wakiraamea, ahpoche ta'iriache mochikamea, ya'yawichiche te'ta kaarirachiche mochikamepua. ²⁶ Ki wa'atiame ne'nemia siimpaka enesaa, ¿ihtana ne'nemia siimpaka eemea naaju wa'ao? ¿Riosi nayewatuame tijoe? Eje'e, puuu enerepua. Nape puuuu, epeche tiame, ki Riosi nayewaturachitia. ²⁷ Ihji Waania, ehkoriai nayewatiame enerepua, Ehkoriai Iyoterichio, pu'ka Waani nayewakao iyoteria, chaanipua:

Wa'a aamo uhjurenane piiripi nayewatura, aamo nayewatumichio pahcha.

²⁸ Neeea aamo chaanenapua, aaatai i'ka weechio, ki epeche tiamekopua Waanio, no'o enameriko tuuka ihsikamea; nape te'pa tewekachi Riosi ye'karichio, aaata nu'uti tiamekaipua, epeche weruma tiamekaitepua ki Waanichitiao, weechio ohjoemeo.

²⁹ Yooma Waani keepukamea, Rooma te'ta yawichiwichio koparoamea tiameo, pichikeka keepukame Waani chiiio, ahpo paatonurerepua Waanio, Riosia pu'kao, te'ta papakorepua tatakorio. ³⁰ Nape pa'pariseroa, Moise nuurari ma'masitaria tiame, ki nakikame puuuu ahpo paatopuawichioo, ipaka tetewikamepua, i'ka Riosi ka'karuma tuuyewariopua, Riosio kaaweruma e'raka oowioiopua, ki ahpo tuunareriopa tatakorio, kiisi cheriwepuame Riosieo. ³¹ Eesusia simiteka naewakao, cheerepua:

—¿Ihtanaka tiameko tuutane i'ka ehpe taawechemi ti'tijoerio? ¿Aatia tiame ohjoarepua? ³² Aa, puuu ti'tijoeria, kukuchi te'eka mochiriamekatepua, eee chaachapariapua: “Taamoo pakapucherae peenia chaachatekoio, kiisi yawikame eemea; taamoo tísia yuuwesiwa tiame chaachatekoio, kiisi naarakokame eemea.” ³³ Wa'achi te'terekame eemeai, ki yoorakapa Waani Paatori chiiio. Ohsotia eemea, reemoikame teewarepua Waanio, pu'kao, ki tijoeekachi yaajatopa, ki paani koayamekopua pu'kao, wiinooi ki iijiamekopua pu'kao. ³⁴ No'ooi Tijoe Tijoetukameoi, ki yooriame eemea no'o chiiio, no'oo aamo mochikachiami oiyoipua ahjama koaka, aamo ahjama iijika itapiti. Wa'a tiioopa no'oo, oowera posaka no'o pu'seriame teewanipua, iijika pu'seriameopua tiame. Wa'a chaachapakaopua tiame, no'o tatakoriame ahjama oiyo tuunapua, aaata Rooma yawichiwichio koparoame tiame. ³⁵ Nape ehpe taawechemi ti'tijoerio wa'a te'terioio, Riosi te'ta ka'karuma tuuyewaria taamo ti'tijoeri chaaniao, ki pichikenareriopua, Riosi peenewaria ma'chiamé tetewitemeripua, yooma aaata Riosi chiiia pichikekameopua, Riosio te'ta peenewariamekopaopua.

Eesusia iintoria Siimoni parisero ta'perachi

³⁶ Piiripi parisero tijoe Siimoni tewaniamea, ahpo ta'pechi yeetorepua Eesusio, ko'kotemia. Eesusia kajena poipaka yasiparioiopua ko'komia, ³⁷ wa'achi eenare piiripi oowitiame suweporichi tehkieme, Eesusi wa'a eenario tuuo inamukapa. Puuu oowitiame, piire riimeta sewajuya i'toka eenarepua. ³⁸ Wa'a eenakaopua, tarachi chukipaka nanararepua tísia o'kewataka, pu'ka o'kewae papakosaapua Eesusi tarachio, ahpo kupae wakipaterepua pi'wekao. Wa'a ikisaopua, tarachi chuchusaopua, pukae seewajuyae peenajurepua tarachio, to'wepaka. ³⁹ Waikapu pariseroa, ahpo ta'pechi paajutekamea ko'kotemio, e'raka tetewarepua Eesusio: “Pichiwa Riosichi eename enesaa ihjia, nane'reka tetewimiipua i'ka oowitiame apochi imachukameo, suwepori nokiwamechi tekipanamekopua.” ⁴⁰ Nape Eesusia nane'riapa ahpo e'reniao, chaanerepua:

—Siimoni, aamo chaanemo o'rane itapiti.

Siimonia waikao nehjiarepua:

—Ehsoo no'o chaaneo masitari.

⁴¹ Waikao Eesusia o'inerepua chaanekao, wa'achitarichi nayewekao:

—Ooka ti'tijoea, wikirieriatapua aaatao, aaata toomi reweyame. Piiripi puuu, mariki siiento taawe yowiniame wikirieriatapua, piiree ooka weerewa aampa oosa mariki taawe yowiniame. ⁴² Pu'ka ookao, ki nateteme te'tiopao, na'pa wikiriara cho'weriatapua pu'kao. Ehsoo, no'o chaanemitiao, ¿aatanakamera epeche nakiyame enerepua ahpo reweyameo?

⁴³ Siimonia nehjiarepua:

—Epeche wikiria cheriwetiamera, maaenania.

Eesusia chaanerepua:

—Eje'e, kaawe nehjiarumua.

⁴⁴ Waikao pu'ka oowitiame ne'nepakao Eesusia, chaanerepua Siimonio:

—¿Nee, ne'neo i'ka oowitiameo, achini iintorupua noochio! Nape muuuu ki wa'a iintorumua. Muuuu, aamo ta'pechi asikoiopua, neeroioi ki no'o ki'yakamepua, no'o tarachi papakopuamichoopua. Nape ihji oowitiamea, ahpo o'kewaeoi papakosaopua no'o tarachio, ahpo kupaeoi no'o wakipaterupua, pi'wekao. ⁴⁵ Muuuu ki no'o chuchukamepua teepotaio, nape ihji oowitiamea no'o pakisochi aamo ta'pechi, o'inekamepua no'o chuchuka taarachi. ⁴⁶ Muuuu no'o moochioi, kiisi no'o to'wekamemua ooriwo soowioi, wa'a taamo nokayamekoi muuuu. Nape ihji oowitiamea, yooma iintokamepua pu'kao, ahpo u'paria seewajuyaoi, no'o tarachioi chuhchekamepua ohsotia. ⁴⁷ Pukaepa aamo chaanenania, i'ka oowitiameo ki ookapikoipua tatakoriarao, cheriwetiame itipio tuunania tatakoriario, tísia nakiwari iintokaopua, ki nu'unti paparari iinuekapapua. Ihji oowitiamea, tísia weruma cheriwetiamepua, nape ki weruma cheriwepuame iinuemea, ki te'ta ahpo nakiwari, tetewitiamepua.

⁴⁸ Wa'a chaanesaapua Siimonio, chaanere Eesusia oowitiameo:

—Aamo tatakoriario, yooma cheriwetiame itipitenania.

⁴⁹ Wa'a cheekopa Eesusio, wahjachi wa'a paajutetiamea, chaachaparepua ahpo:

—¿Ihtana iikame ihji tijoea, ahkasi tatakoriario cheriwio tuuyame?

⁵⁰ Nape Eesusia oowitiamechi ne'nepakaopua, cheerepua aampachi:

—Aamo tatakoriario, aamo paparariawichio, newikame itipikame muuuu Riosie kokosapuameopua. Ehpeo aamo iikachio, ta'iria teetoka no'rapuapua.

8

Ooweru Eesusi ku'ikame

¹ Ku'wetakiri neipao Eesusia, yomachi oiparepua mochiwachiamio, Riosi chiia ahpo ye'karichi simiyame nayewesikaopua, tuuyesika, ahpo oosa mariki aampa ooka, ahpo ajawaria ahjama. ² Wa'achi nokisire ooweruai, Eesusi sauteria kokoriaro, wahjachi ooweruai tiame, ki ka'karuma tijoeturi puhjetiamie. Piiripi ihji oowerua, Maaria enerepua, Maarena teewataniame, pukachio, oowisani reemo puuyanetiame. ³ Wa'achi ihtore

Uhwana tewaniameai, Kuusa tewaniame uupira. Kuusaa, Eerore ye'karichi ku'yame eneriaipua. Wa'achi inisire Suusana tewaniameaipua. Wa'achi nokisiriai muuwaeme wahjachiai, Eesusi ku'ikame itapiti ahpo iinuekae, yooma Eesusi ajawaria ahjama.

Echayame wa'achitarichitia nayewatiame

(Maateo 13:1-9; Marako 4:1-9)

⁴ Piie taawechio, muuwaeme norikame ahpo mochiwachiami puuyakao, Eesusi ne'nemia e'enarepua keepumia. Eesusia ahpo kahtiachi napawikopao, i'ka wa'achitarichi o'inerepua nayewekaopua cheeka:

⁵ —Piiripi echayamea o'ineriataipua echakao. Ihjia echayaio, pooechi ruhjiteriataipua ookapi iimori. Pu'kao ti'tjoeria wa'a u'matopamea, yooma tekeka uumatoriataipua. Tuchikiai wa'a e'nakaopua, yooma pepeka ko'kariatapua pu'ka iimorio. ⁶ Wahjachi iimoria e'peekachi ruhjiriataipua, waitiame chuhkuachi weee. Puuuai yaupakai, ikanati wakipariataipua tiame, i'ka weee samiyao, ki tehpe e'oka wakipariopa. ⁷ Wahjachi iimoriai wehchajuritere ruhjiriataipua, pukaepa i'kao, wehchajuri weweripakao, wakipariataipua si'rinaka. ⁸ Neipa wa'asi iimori ruhjikamea, tunakame weechi ruhjiriataipua, ka'karuma weechi. Pukaepa puuua weweripakao, piie sienta pahchira taakeriataipua, pipiripi iimoria.

Pu'ka kajusaapa Eesusia, pu'ka keepuameo, utewaeme nayewaka chaanerepua:

—I'ka wa'achitari pahtenariamea, kaawe inataka i'yepuapua masitiaio.

Aatia tiiachipa wa'achitarichi nayeweria Eesusi

(Maateo 13:10-17; Marako 4:10-12)

⁹ Ehjepamio Eesusi ajawariaa, iinatukerepua piineri kahtioio:

—¿Achini chanika chiiamua pa'ao, wa'achitarichi nayewakao?

¹⁰ Waikao Eesusia, cheeka nehjiarepua:

—Eemea Riosichi noriwi tiiao, ma'chitepuamepua, nape wahjachi ki Riosi chiia pichikiameopua, ka'i. Wahjachi ti'tjoeri ki Riosi chiia pichikenariameo, wa'achitarichi nayewiamenia pu'kao, inamuai, ki ma'chiame pahtepuawichiopua, ne'naiio, ki pahteka tetewipuawichiopua.

Eesusi ihtanako tuuniame echayame wa'achitaria

(Maateo 13:18-23; Marako 4:13-20)

¹¹ Eesusia pu'ka wa'achitarichi nayewaka kajusaapa, cheerepua ahpo keepuameo:

—Ihji iimori wa'achitari no'o nayewiaa, eee chanika cheekamenia: Iimoria, Riosichi simiyamepua, kaaweruma tuuyewari. ¹² Pooechi ruhjikame iimoriaa ikiriao, Riosichi simiyame nayewetiamepua, ka'karuma tuuyewari, pu'kao keepurioipua ki apochi uuriáa, apochi eenaka riaorósio u'yeriopua sewina erepateka, ki Riosichi paparaka newipamichiopua pu'kaó. ¹³ Puuu iimori e'pechi ruhjikamea, weee waitiachio, Riosi tuuyewari pichiketiamepua, nape puuua, ki teeresi naawaekapa ahpo pichikeriao, kokosa tiame aiwapa Riosichio, toakame ahpo pichikeriao. ¹⁴ Puuu iimori wehchajuritere ruhjikamea, Riosi tuuyewari pichiketiamepua, nape paarasari weemuniamée, itapiti ki ka'karuma eraniameeopua tiameo, itapiti ki ka'karuma pu'serewaeopua, kihta iintokame taakewachitiaopua, teesa teesache si'rikame. ¹⁵ Nape puuu iimori tunakame weechi ruhjikamea, pichiwaka kaaweruma iikaeka pichikekamepua ahpo nayeweretiaio. Puuua pewatiame uukamepua ahpo tuuyeretia pichikeriao, a'chikoitia tísia aiwaiopua Riosichi teetoapao, tísia anachakame puuua. Puuu wa'a teeka tísia anachakamea, tísia kaawe taakekamepua Riosichi te'teretowachiopua.

Tahjerachi simiyame wa'achitari

(Marako 4:21-25)

¹⁶ 'Puuu iimori taakeniameka tiame puuua, ti'tjoeri tahjeraka te'teriamo. Ihtaioi tahjeraa, ki noriwi weraniamepua, sikori yakana chuhcheka to'pekao, e'taparaterioi ki weraniamepua noriwio. Puuua ohso kaawe uutapamichioo, te'pa weraniamepua

tepatetiachi, wa'a enapameoopua, uutapemichio. ¹⁷ Ihji ti'tijoe ooweru tiame tahjeraa, ki noriwi te'teremetepua ahpo tahjera te'teriaio, yooma apochi enapameoopua ahpo uutapachi e'enamichiopua, Riosichi paparamiaio. Asimitepua piie taaweo, Riosio, yomatiamie ki ka'karuma noriwi noonoitiamieo, ma'chitamiachiopua.

¹⁸ 'Kaawe inataka inamumitiapua i'ka no'o chiiao. Te'ta iinuemea Riosie cheriwetiameo, Riosia kajuyachi taawechi enasaopua, epeche iinuemeripua Riosie ahpo kiapua, Riosieo ahpowichio nuutekeka kahtiao. Nape kihta iinuemea Riosie cheriwetiameo, kihta ahpo kiapua teeremeripua Riosieo, ohsotia puuua ahkasi ahpo teesa iinueka erakoaopua, u'yepuamepua Riosieo. Wa'a teeremeri Riosia, te'ta katewetiachi taawechio.

Eesusi yeeyera nayewaniame, poponira tiame

(Maateo 12:46-50; Marako 3:31-35)

¹⁹ Seenepi simikame Eesusi aaata ta'perachi ihsioio, wa'a eenare Eesusi yeeyeraa, Eesusi poponira yeeka, nape ihjia tahchiamie weeriopa ti'tijoeri muirachio, ka'chi iika muime erakorepua Eesusi ihsiachio. ²⁰ Eesusi yeeyera ma'chi weerioio Eesusi poponira ahjama, aaataa chaanerepua Eesusio:

—Aamo paaechani aamo yeeyea, aamo poponia tiame waami ma'chi.

Wa'a chaanetiapa Eesusia, cheerepua ahpo norikame ajaka keepuameo:

²¹ —Áaa, ¿Aatanakamerajuare no'o yeeyea no'o poponiaio tiame, no'o tetejimaria tiameo? No'o te'ta yeeyea, no'o te'ta poponia, no'o te'ta tetejimaa tiame, yooma aaata Riosi chiiakamera keepuamepua, te'ta Riosi chiiakamera yoorame, Riosikamera e'waka.

Eesusia eeka teewetena pa'wechi, neeroi pe'konira tiame

(Maateo 8:23-27; Marako 4:35-41)

²² Piie taawechi Eesusia, pawekakerachi pakisaapua ahpo te'ta masitia ahjamao, chaanerepua pu'kao:

—Nahpe, paonamina i'ka weruma neerochio.

Wa'a siimparepua waikao. ²³ Eesusia pa'wechi nokisinioio, wa'a poitoka kochipari-aipua. Wa'a teetoiopua Eesusio, wa'a pa'wechio, ki nu'unti yukurepua, tísia eejeka. Wa'a ikitiopa pawekakeraa, maapori inisirepua, neeroie pochisika piwiteme teetoka. ²⁴ Wa'a ikiniopa Eesusi masiteraa, yaapiti pusitesa chaachaparepua Eesusio:

—¡Masitari, masitari, yaapiti pusaáaa! ¡Piwitepani teeméee! —chaachaparepua siinakokao.

Waikao Eesusia werisikao, teeweterepua eekao, pa'we pe'koniraioi. Eesusia, teewete-soopua eekao, teewere pa'we pe'koniraai. Waikao, yooma yúúweeme itipirepua. ²⁵ Wa'a ikisao chaanerepua ahpo masitiaio:

—¿Achini ijikikame eemea, aamo noochi paparao?

Nape aapoeo tahpitika erapakamekapapua, poanachi ahpo chaachaparepua:

—¿Ihtana iikame ihji tijoea, eekaoi teewetiame, pa'weoi yooreniamie?

Eerasa ohjoeriamie tijoe reemo yahchame

(Maateo 8:28-34; Marako 5:1-20)

²⁶ Ehjepa wa'a tiame ikisaapua pa'wechio, Kaarara weechi paonarepua, Arirea weruma neerochio. ²⁷ Wa'a weechi tekikoiopua Eesusio, wa'a machejenarepua piiripi tijoe, na'arari tijoeturi yahchame. Puuua wa'a mochiwachi ohjoeme eneriaipua, nape neipao, wahjipame toaniachi yaajatoame, ki chuhchaka wisasori oiyame, poiyaime. Ki ku'itapi wa'a teeka, yaajatoame eneriaipua. ²⁸ Weesa kaarenae o'yaeka, ya'yachatiamie enerepua soontaroo, nape puuua, tehpunasa kuhsitere uujumame eneriaipua, pu'ka na'arari tijoeturie i'toniapa.

²⁹ Puuua Eesusi machikapa aatanakoo, chopokorieka weripaka cheerepua sisinaka:

—Eesúsiii, ¿ihtana yoramia teetonamua noochio, muuu Te'ta Te'pa Kahtiamie Taanáraaa?

Nape Eesusia wa'a chiiopa na'arari tijoeturio, te'yarepua pu'kao chaaneka:

—Yaapi machenasa muuua pu'ka tijoecho.

Wa'a chaanetiapa na'araria tijoeturi, chaanerepua Eesusio:

—No'o tésiwe e'résaa, ki no'o kokosájeraniniaa.

³⁰ Waikao Eesusia iinatukerepua:

—¿Achini tewania muuuu?

—Piie Siento tewaniame neeea —nehjiare reemoa.

Wa'a cheere puuuu, ki ookapi muitekamekapa nanaarari reemoniwario. ³¹ Waikaopu tijoечи mochikamea na'araria, tésiwa chaachaperepua Eesusichio:

—Ka'te taamo kokosamitia taamoo, ki waapisi wichiwachi tísia aiwateniachi taamo ihpapakao.

³² Wa'api waapi kahjenakooi, muuwaeme ohjopaopua koowi, pukachi ahpo uhju-ranurarepua. Waikao Eesusia, pukachi reesiserepua muimichioo. ³³ Waikao tijoечи puuyasaopua, koowichi muirepua. Waikao koowia ahjachi muitiao, tahpitika noonowirepua ujumaka. Kai muuenati ujumakaopua waatachituo, neerochi ruhjirepua si'rika.

³⁴ Wa'a iikopa koowio, koowi inatiamea, ahpo mochiwachi e'enarepua tuumia, tísia majakame. Wa'a ajasisaapa, yooma tuurepua mochiwachio, yooma ihta ahpo ikiriao, ihtana ikirio ahpo tepuya koowio. ³⁵ Waikao yooma wa'a mochiwachi mochikamea, yooma wa'ami mochikameapua tiameo, wa'a ikitiachi e'enarepua ne'nemia. Wa'a e'enatioopua Eesusi ihsiachio, na'arari tijoeturi iinuekamea, wa'a kahtime tetewiretupua, kaawéruma, yachapakamepua wa'asi. Wakiratakame yasarepua wa'ao, kaawerumapua ki roorowiamé. Nape ti'tijoeria wa'a iintokame tetewapa Eesusio, tísia majawerepua pu'kao, chachapia nokaka. ³⁶ Puuu yooma tetewikamea, yooma tuuyerepua pu'kao, Kaararami e'nakameopua ne'nemia. ³⁷ Waikaopua yooma nane'resaapa, Eesusi iintoria ahpo utewarieo, tísia seewepakaopua Eesusio, tésiwa chaachaperepua Eesusio, ahpo weewachio, machenajeraka Eesusio. Waikao Eesusia, no'rarepua pawekakerachi chuhkuachio. Wa'a moenamioiopua pawekakerachio, ³⁸ puuu ki ookapi na'arari tijoeturi puuyanetiamea, tésiwa cheeriaipua Eesusio ahpo yeetojerao, nape Eesusia chaanerepua pu'kao:

³⁹ —Ohso kaawe muuuu, i'wa aamo mochiwachi itipimitia muuuu, yooma tuuyemia aamo mochiwachio, Riosi iintoriaopua amochio.

Waikaopu ihji tijoéa, ahpo mochiwachi no'rasaopua, yooma tuuyerepua ahpo mochiwachio, ihtana iintorio Eesusiopua apochio.

Airo maarara oijenatewa; oowitiame Eesusi ampawakirachi ihchepariame tiame

(Maateo 9:18-26; Marako 5:21-43)

⁴⁰ Waikao Eesusio eenechi no'rakao, Arirea weeechi paonasoopua, muuwaeme napawikame tewarepua wa'a, kaawe e'raka puuyeka mochiriame. ⁴¹ Wa'a tekisooopua Eesusio, wa'achi eenarepua aata piiripi, Airo tewaniame. Puuu tijoéa wa'a napawikarichi paamiratuame enerepua, kokoriame iinueme. Ihjia chopokorieka weripakao, tésiwa chaacharepua Eesusio, ahpo ta'pechi enajeraka. ⁴² Amori mukuyo tuurepua ahpo maarao, pu'ka ahpo maarara oosa mariki aampa ooka paamuame, puuuche ahpo iinueka. Waikao wa'a simiyoio Eesusio, ki ookapi na'naritorepua, tahchiamé weritokaopua norikameo.

⁴³ Wa'a muuwari nokisiniachio, wa'achi ihtoriaipua piiripi oowitiame, oosa mariki aampa ooka paaumpari i'toame, erayena kokoreka. Puuuu me'merikochi i'yowakao, ki ookapi na'atakame eneriaipua toomio, kiisi yachapaka. ⁴⁴ Ihji oowitiamea pukamina eenaka naaepakao, Eesusi wisasoriwarachi ihcheparepua teesa. Waikaopua, ahjachi ihchepasache ahpo erajenao teewekame saaerepua.

⁴⁵ Waikao Eesusia, apochi ihchepatiame saaesao, cheerepua:

—¿Aatana noochi ihcheparu?

Nape aataai ki noonorio tuuyopao, Peeroa chaanerepua Eesusio:

—Masitari, ¿nane'retare teemea, taamo tahchitoka teetoachio motasikao? Wa'a teetoi taamoo: “¿Aatana noochi ihcheparu”, iinatukiamemua?

⁴⁶ Waikao Eesusia cheerepua:

—Nape noochi ihchepakamea, ki oowera noochi ihchepakamepua, noochi machenakame saaekame neeea, no'o Riosi utewari.

⁴⁷ Waikao oowitiamea ki newime tiipa ahpo iintoriao, chopokorieka weripaka Eesusio, yooma tetewachi apoe ihsirio tuurepua Eesusio, chachapia ihsika seewiapa. Waikao puua cheerepua tiame, aatia tiiachipa ahjachi ihchepario, wa'a iintosacheopua, ikanati saukame itipirio tuurepua. ⁴⁸ Waikao Eesusia kaawe e'rekao chaanerepua:

—No'o kutewée, noochi paparakapa, saukame itipikamemua. No'raka ehpeo aamo ta'pechi, kaawe eratoka.

⁴⁹ Eesusi wa'a chaanioipua oowitiameo, wa'a eenare piiripi kooriaa, Airo ohjirachi o'inia eename, puua chaanerepua Airoo:

—Aamo maaraapa, kiterepakame puuupa. Kihtawichio noonotepuame Paamiraapa.

⁵⁰ I'ka inamuka Eesusia, chaanerepua Airoo:

—Ka'te yuuwesi muuuu. Noochiche oowe e'repuapua, aamo maaraa, saumitepua.

⁵¹ Eesusia asisaapa wa'a ta'pechiopua, ki aata pakinurerepua wahjao, naatiche yeetoka pakimio tuurepua wa'ao, Peero, Waani, Saantiao, pu'ka kuita yeeyera tiame, noonora wa'achi, wahjaopua ka'i. ⁵² Wa'a ta'pechi tísia naarakopao, Eesusia chaanerepua pu'kao:

—Ka'te naarako eemea. Ihji kuita kutewea, ki mukukamekaitepua, oowera kohchi-aitepua.

⁵³ Wa'a chiiopa Eesusio ti'tijoeria, a'acherepua na'arekao, puua pu'ka kuteweo pichiwa mukukameko nane'riamekapa. ⁵⁴ Waikao yooreko pakisao Eesusia, sekachi chapikaopua, utewaeme chaanerepua pu'ka kuita kuteweo:

—¡Kutewéee, yasisísaaa!

⁵⁵ Waikao kuita kutewea, eenechi eenaka iikarao, eenechi ahjarepua oijenakao. Wa'a ikisaopua, yasisisooopua kuitao, ko'kotenurare Eesusia. ⁵⁶ Waikao yayawaraa, ki teesa kaawe erakorepua, tahpitika e'rakao Eesusi iintoriao. Nape Eesusia chaanerepua pu'kao, ka'te tuumitiapua i'kao, aawataoi.

9

Eesusia ahpo ajawaria uhjuria, Riosi ye'karichi simiyame masitemichio
(Maateo 10:5-13; Marako 6:7-13)

¹ Seenepi simikame tiameopua, Eesusia paaesapa ahpo oosa mariki aampa ooka ahpo ajawariopua, yooma pipiripi yahcherepua utewario, ahjae sautemichiopua kokoriamoo, ahjae puuyanamichiopua tiame ihtaoi reemoniwari nanaarariopua. ² Yooma wa'a iintosaopua, nayewatumia siimpanurerepua, i'ka kaaweruma Riosichi simiyame tuuyewariopua, yooma ihta ko'koameoiopua yachapatemichio. ³ Eesusia pu'kao, chaanesa uhjurarepua:

—Wa'atia siimpamitia eemea, kihta i'toka teesorao, kihta i'toka mokewarioi, nutukaoui kihta i'toka, toomioi kihta kahcheka, wakiraoipua, ahpoche chuchatoa i'toka. ⁴ Ahkaoi mochiwachi aamo che'repachioi, wa'ache mochisa uumatopuapua, pirenachi mochiwachiamio. ⁵ Ahka ki aamo nakiwachi e'enasaa, aamo kaaka pechichisa uumatopuapua wa'ao, kihta Riosi tuuyewari nakiriopa.

⁶ Yooma i'ka chaanetiaapao, siimparepua waikao, i'ka kaaweruma tuuyewari, tuuyesimia, sautesimiaopua tiameo, kokoriamoo.

Waani Paatori meriretia
(Maateo 14:1-12; Marako 6:14-29)

⁷ Pu'ka taawechiamioi Eerore yawichiai, Eesusi ihsiamoo inamukapaopua, wekana e'rarepua, aata ookapia Waaniko tuuopa eenechi ahjakame. ⁸ Wahjachi aataa, Eeriako tuurepua, eenechi ahjakame. Wahjachi piirechia tiame, ehkoriaami Riosi nayewatura, oijenakameko tuurepua, eenechi ahjakame. ⁹ Nape Eerorea cheerepua:

—Nape neeea Waanio, me'yakamenia pu'kao, mo'ora tehpunakao. ¿Aatanapu naaju puua, ki ookapi itapiti ihsia tuuwamea?

Pukaepa Eerorea nane'renariapa pu'kao aatanakoo, i'yasirepua, aachin teeka ahpo tetewimia pu'kao, machinariapa.

Eesusio mariki miiri ti'tjoeri ko'koteria

(Maateo 14:13-21; Marako 6:30-44; Waani 6:1-14)

¹⁰ Eesusie ajawatiame uhjuratiamea eenechi e'ensaaapa, yooma tuuyerepua Eesusio, yooma ahpo ohjoriaopua tuuyesikao, mochiwachiamio. Eesusia waikao e'enariopaopua pu'kao, poanachi ooruchi i'tomo o'rariaipua pu'kao, We'saira muuwarichi waapi, wa'a resipupuamichioopua ahjama. ¹¹ Nape muuwaeme nane'rekamea akanamina uumpariameo, wa'amina na'naritorepua. Eesusia ahka ahpo akipariachi ahsepatiaopua, pu'ka muuwari ahpo na'naritoka ahsepakameo, kaawe e'reka uurepua. Wa'a ikisaapa Eesusia, Riosi ye'karichi simiyame nayewerepua, masitekao. Wa'aopua tiameo, ahpo sautejererameopua ahpo kokoriamie u'uyepariao, sautekerepua pu'kao.

¹² Aarikopao wa'asio Eesusi ajawariaa, naaepaka chaanerepua Eesusio:

—¿Ki kaawejoarepa ti'tjoerio uhjuria, wa'ami ahka che'repamichioopua mochiwachiami, kooame i'yamichioopua tiame? Ooruchi i'wao, ki ahka i'yamete kooamea.

¹³ Eesusia chaanerepu pu'kao:

—Eeme ko'kote pu'kao.

Wa'a chaanetiapa Eesusie ajawatiamea, chaachaparepua:

—Nape i'wao mariki paani wa'api maaniamepua, ooka so'chi wa'api tiame. Nape ¿ahsepamanapua yooma ko'kotepuamewichioo? Aamo ehpeche tarijenuresoope kooame, ahsepameripua.

¹⁴ Ti'tjoeria mochikame wa'ao ooweru tiame kukuchimao, u'matoame enerepu mariki miiri. Waikao Eesusia chaanerepua ahpo ajawariao:

—Ooka weerewa aampa oosa mariki ahka, mochipanuramitiapua pi'pirenapio.

¹⁵ Waikao ajawatiamea, wa'a kehkiche mochipanurepua, pi'pirenapio, ti'tjoeria wa'a noonoirepua waikao. ¹⁶ Wa'a ikitioopua Eesusia, pu'ka mariki paani uusaopua, pu'ka ooka so'chiopua tiameo, te'pa tewekachi ne'nepakaopua ahpo Noonochio, cheerepua:

—No'noo, aamo utewarie muuwetejeraninia i'ka kooameo.

Wa'a cheekaopua nu'nunti chi'wanasao, ahpo ajawaria ki'yarepua, yooma ti'tjoeri naachutamichio. ¹⁷ Waikao muuwari mochipakamea, ahkasi ahpo aiwachisi ko'karepua. I'ka sopakameopua chi'wapameo, oosa mariki aampa ooka weeweruma waari, popochiame apechunarepua.

Peeroa Eesusio, Riosie Weratiameko tuunapua

(Maateo 16:13-19; Marako 8:27-29)

¹⁸ Piirechi taawechiopua Eesusio, poanachi ooruchi ihsioio, ahpo Noonoma nayewakao, wa'achi mochiria i Eesusi te'ta masitiaapua ahjama. Wa'a mochiniaoi Eesusia, iinatukerepua ahpo te'ta masitiao:

—¿Aatanakata neeea, chaachapani ti'tjoeria?

¹⁹ Eesusie te'ta ma'masiteniamea nehjiarepua:

—Ookapia, Waani Paatoriko tuunapua aamoo; ookapi wahjachia, Eeriataruko tuunapua aamoo; nape epeche wahjachia tiameo, piirechi ahkako tuunapua aamoo, ehkoriami Riosi nayewatura, eenechi ahjasa eenakame.

²⁰ Wa'a cheesaopua Eesusia, ahpo ajawaria iinatukerepua:

—Eemepe, ¿aatanakotipua no'oo? —iinatukerepua pu'kao.

Peeroa nehjiarepua cheeka:

—Muuua, Riosie Weratiamepua, Riosi tijoe enepakame.

Eesusia ahpo mukimio tuunapua

(Maateo 16:20-28; Marako 8:30-9:1)

²¹ Wa'a cheeka ahpo ma'chitakopa Peeroo, Eesusia chaanerepua:

—Pichiwa puuua, nape ka'te tuumitia eemea pu'kao pehjo, aaataoi. ²² Nee Ti-joe Naawakamea, tísia aiwamerikaitepua pehjo, kiisi nakika teteipamepua i'isaeri

ti'tijoeo, isaeri pa'pamiratuameepua tiame, wa'a ikisaopua tiameo, ne'neseriosi pa'pamiratuamee, Moise nuurari neesetoameepua tiame. Ihji nee Tijoe Naawakamea, yooma pukae meripuameepua me'yao, nape neea, paika taawechi teetoiopua, eenechi ahjakame werisimeri neea, oijenaka.

²³ Aata no'o na'naritonariamea, ahpo kiapuaichiopua weemera ahjario, ki ah-pochewichio inataka yasitomeripua, senepi noochi teetoka yasitomeripua, aiwaiopua. ²⁴ Aata ahpo inatiamea, ki noochi teeretoka aiwanarekao, wekatemeripua ahpo ki-apuameo, weemera ahjario. Nape ki suuwe erapamea noochi tiapao, a'chi chaaneniaipua, uumeripua weemera ahjario. ²⁵ ¿Ihtanawichio kaawe enetapu, yooma iinueniaipua i'ka weechi iintuameopua, yooma wekapuame enesaapua, ahpo weemera ahjarichiopua Riosichio? ²⁶ Aataeoi ki no'o suuwe erapaka noochi teetokameo, nee Tijoe Naawakameai, ¿ki wa'achi teeretare neeeai suuwe e'rekao, eenechi taawechi no'o eenoiopua? Eje'e, wa'achi teerema neeeai eenechi eenaka tekisao, waika te'ta peenia tiiachi taawechi no'o Noonowichioo, te'pa no'o Noono ku'iwariwichiopua tiame, no'o Noonochio tísia iyoriwamewichiopua. ²⁷ Pichiwa chaaninia ookapi i'ka ajakameo, ki wahjipama puuuu, ki tetewaiopua pehjiio Riosi ye'kariwao.

*Eesusi sewina tiiame ikiwame weerewara
(Maateo 17:1-8; Marako 9:2-8)*

²⁸ Osanao taawe neipao, te'pa moenare Eesusia, roomosachi ahpo Noono tewekachi kahtieme ahjama nayewemia. Waani yeetoka simirepua wa'ao, Peero tiame, Saantiao wa'achi. ²⁹ Eesusia ahpo Noono ahjama nayewaio, sewina ikirepua nanarirao, ihji Eesusi wisasorirai, ki teesa tiame tohsaname eneparepua, nape tisiwa tohsaname, tajayame. ³⁰ Wa'a ajarepua tiame, ooka tijoe Eesusi ahjama nayewakao. Puuu piiripia, ehkoriai Moisetaru eneparepua, piirea, ehkoriai Eeriataru yasariame. ³¹ Ihji ooka Eesusi ahjama ajakameaio, tahpitika tiiame tajayame ajakaopua tiameo, Eesusi tewekachi no'ramia, tehpe nayewarepua Eesusi ahjamao, Eerusareni meripuaopua. ³² Peeroa, ahpo ahjama mochikameapua tiame, tísia kokochinariaipua, anachaka mochirepua ne'neka. Wa'a te'teriapa puuuu, tetewarepua Eesusi wa'a ikiyame tísia tisiwarirao, nape ki teesa tiiame tajayame, wa'achi te'tereka tajayamekoopua, puuu ooka Eesusi ahjama ajariameai. ³³ Puuu ooka ti'tijoeo, Eesusio piineri toakoioopua, Peeroa kihta nane'riapa ahpo chanimiao, oowera wa'a chaanekapua Eesusio:

—¿Masitari, kaawechupena i'wa nooka teemeai! Paika ekapora ajawama teemea, piiripi aamowichio, piirea Moisewichio, wa'a ikisa Eeriawichio tiame. Nape Peeroa kihta inatapa ahpo chanimiao.

³⁴ Peeroo wa'a chaniopua Eesusio, toomari yasiparepua wa'ao, mo'porepaka. Wa'a iikopa toomario, majapochire Peeroa, wahjachi ooka mochikameapua tiame. ³⁵ Wa'a ikisoo toomario, wa'a toomaritereo, chiame inamurepua:

—No'o Taana puuuu, no'o weeraria, no'o uuria. Eemea pu'kao, e'weka mochipuapua.

³⁶ I'ka ihkepameo, nayewaka kajusoopua, toomari apechusoopua, Eesusiche weeriametewiretupua. Nape aapoeo i'ka ahpo tetewariao, ihchi teewerepua pu'ka taawechiamio, aawatao ki tuuyerepua pu'kao.

*Eesusi temari ki kaaweruma tijoeturi yahchame yachapatena
(Maateo 17:14-21; Marako 9:14-29)*

³⁷ Meereopua, kaawitiachi tetekiaio wa'asio, muuwaame nokisiametewarepua ahpo natepameri. ³⁸ Wa'a muuwarichi inisiametewarepua piiripi tijoea, utewaame sisinamurepua Eesusio:

—Masitári, no'o tesiwe e'remitia no'o taanao. Piiripi wa'api taanaemekane. ³⁹ Nape na'araria, tísia chachapia ihsitiamekapua. Senawato ki ku'ita sisinatekaopua pu'kao, muumukipatiapua pu'kao, chu'wachioopua toonewateka. Pu'kao chapisaopua, ki toinariametewarepua pu'kao, ahkasioi weerewaraopua, yooma saasawetiapua. ⁴⁰ Aamo te'ta

ma'masitiao utewa yoorakaine ma'chipamichioopua, nape aapoeo ki kajukamekapua ma'chipakao.

⁴¹ Waikao Eesusia chaanerepua yooma wa'a ajakameo:

—Ai eeme, kiiisí ahjachi erakoame Riosichio, oowera yooma wewekakame ti'tjoeri. ¿Ahkasi achinitio wa'a teeretania aamo ahjamao, aamo anachakao aamo wa'a te'tia? Ehsoopua pu'ka temario, no'o i'yetosaopua wa'ana.

⁴² Pu'ka temario Eesusichi upatioopua, reemoniwari ahjachi kahtiaemea, eenechi kai muenati puiparepua pu'ka temario, tísia kokosa yooraka mumukipateka. Nape pu'ka reemoniwario wa'a yoorioopua pu'ka temario, tísia te'yaka ma'chipakesaopua pu'ka reemoniwari mumukipatiao, saukame ki'yarepua pu'ka noonoraio.

⁴³ Wa'a ikitiopua Eesusieo, ti'tjoeria, ki nu'uti ihsiaeme eraparepua Riosichio.

Eesusia oosa simiyamechi chaanipua, ahpo mukimiao

(Maateo 17:22-23; Marako 9:30-32)

I'ka ti'tjoerio ki nu'uti erakoiopua Eesusi iintoriaio, Eesusia chaanerepua ahpo te'ta masitiao:

⁴⁴ —Tísia kaawe keepukao, i'ka ti'tjoeri chaachapao, wa'a chaachapanioi no'oo, nee Tijoe Naawakamea, wahjachi ki ka'karuma ti'tjioechi, nehjipuamepua.

⁴⁵ Nape aapoeo ki pahteka inamurepua pu'kao, wa'a chiioio. Ka'chi iika chapime erakorepua, pahtewakao, pu'ka iinatukemiaoi suuwe eraparepua.

¿Aatanakamera epeche weruma teerewaeme?

(Maateo 18:1-5; Marako 9:33-37)

⁴⁶ Piie taaweo Eesusie te'ta ma'masiteniamea, nekakome chaachapariaipua ahpo, aatanakamera epeche ahpo weruma teeremeriko nayewakao. ⁴⁷ Nape Eesusia, nane'riapa ahpo ajawaria inatao, piiripi kuita uukaopua ahpo chokichi werapakao, chaanerepua pu'kao:

⁴⁸ —Noochitia kaawe e'reka uuka tetewamea kuitao, ki weruma ahpo e'rakao, noochi kaawe teereniameapua. Noochi kaawe teereniamepua, wa'achitia kaawe teereniamepua, no'o Noonochioi. Wa'a teesoo, puuu kiisi weruma ahpo tetewamea, epeche weruma tiamekaitepua.

Aaata ki taamo wa'iniamea, taamo ahjama teetoamepua

(Marako 9:38-40)

⁴⁹ Wa'a cheesoopua Eesusio, Waania chaanerepua:

—Muuua taamoo, taamo paaeriamemua aamo na'naritomichio, aamo tehkiwachi ku'imichio tiame, nape teemea tapanara nayewatuka ohjoaio, aaata tetewaka teemea ki taamo ijinuwa, aamo teewarachi cheeka ma'chipayame nanaarame reemoniwario. Ta'omaka teemea pu'kao, ki taamo ijinuwakopa.

⁵⁰ Wa'a chiiopa Waanio, Eesusia chaanerepua:

—Pe'yachipua pu'kao, ki taamo ahjama nokayai puuuu, ki taamo na'ara nokayamepua, ohsotia puuuu taamo ku'yamepua.

Eesusia Saantiao te'yanipua Waani tiame

⁵¹ Paikapi taawe toioiopua, Eesusi tewekachi mooenamiachio, Eesusia oisa teetoka moenarepua Eerusarenio. ⁵² Nape pahchao, ahpo ajawaria uhjurarepua, ahpo che'repapuachi i'yamichioo, nu'uti mochiwachio, Saamaria weechio. ⁵³ Nape Eesusi ajawaria wa'a mochiwachi e'enatioio uhjuratiaio, ki kaawe uuka tetewiretupua, Eerusarenichi siimpameko nane'rekapa. (Saamaria ohjoemea wa'a teeka tetewirepua Eesusi uhjurariao, ki ahpo kaawe uuka tetewamekapapua, Eerusareni ti'tjoerio.) ⁵⁴ Wa'a ikisaopua Saantiao Waania tiame, i'ka inamusaa, chaachaparepua Eesusio:

—¿Ihtana iintotariapua pu'kao Masitari, tewekachi na'i itatariarepua, ahjae kosimichio pu'kao, Eeria Riosi nayewatura iintoriachitia waika ehkoriaimi taawechiamio?

⁵⁵ Nape Eesusia wa'a chaachapopao, ku'rika kaawe ne'nepaka, te'yarepua pu'kao chaaneka:

—¿Aataai Riosichi paparama, wa'ana erakometepua? ¿Kikosa aata aamo na'ara yooro, wa'achi yoranare eemeai?

⁵⁶ Waikao uumatorepua pirena mochiwachi che'repauachi i'yamia.

Eesusi na'naritonariamea
(Maateo 8:19-22)

⁵⁷ Pooechi siimpoio aataa, Eesusi naaepakao, chaanerepua:

—Paamira Eesusi, aamo ahjama siminare neeeai, ahkai aamo simiyachi.

⁵⁸ Nape Eesusia chaanerepua:

—¿Kaawe inatakame muuua aamo chiiiao? Keeochia, keeochikai iinuemepua ahpo kochimiachio, tuchikia tuchikikao iinuemechi puai ahpo ta'sowao, nape nee Tijoe Tijoetukamea, kihta iinuemenia ahkai no'o kochimiachio. Wa'a tiamekoio, ¿no'o ahjama siminariame muuua?

⁵⁹ Piirechiopua tiame Eesusia, ahpo ahjama nokisiamie inisiameo, chaanerepua:

—No'o ahjama ihsiamie enemitiapua, no'o Noonochi tehkiwa ku'isika.

Nape tijoea nehjiarepua Eesusio:

—Eje'e wa'a ikimane Paamira, nape iiweta pahchao, no'o noono kiterepakame, no'o toimitiapua wetemajimichioopua pehjiio —cheerepua oowera wa'a chaanekao.

⁶⁰ Eesusia nane'riapa oowera wa'a chiioopua pu'kao, chaanerepua:

—Toipuapua pu'ka Riosiwichio wahjipakameka te'tiameo, aapoe nokimichioopua ahpo wahjipakame wetemajikao. Muuua ohso kaawe, pichiwa no'o Noono tehkiwachi teetonaresaa, noochitia teetomitiapua ohso kaawe, Riosi kaaweruma tuuyewarikamera tuuyetopuapua ti'tijoerio.

⁶¹ Piirechi tijoe pooechi nokisinioi natepatiamea, chaanerepua Eesusio:

—Paamiraa, siima neeeai aamo ahjama, ahkai aamo inisiachi ku'isimia, nape no'o puuyepuapua pehjiio, no'o ta'pechi aamo ahjama siimio, tuuyemichioopua pehjiio.

⁶² Nape Eesusia oowera nane'riamekapa puuua, oowera wa'a chiiamekopa pu'kao, chaanerepua:

—Oowera wa'a chiiame muuua, ki te'ta no'o ahjama siminariario. Muuua aata yoomuameka tiamepua, yoomoka ihtoai pukamina ne'nepame, ahka aamo asimiachiche ne'netomitiapua ohso kaawe. Wa'a tiamea ki te'ta ne'netoamepua ahpo asimichioopua inatariachi. Muuua pichiwa no'o na'naritonariame enesaa, ki wekana erametemua aamo no'o ahjama simiao, wa'a erasaa muuua, aamo pukamina ne'nepameka tiamepua. Wa'a ikisaamua ka'chi iika no'o Noonochi teetomerimua, no'o Noono tehki yorakesikaopua.

10

Eesusia paika weerewa aampa oosa mariki uhjurani

¹ Neipa piirechi taawechio, Apoe Eesusi Paamiraa, pahcha pukeri simiyachi ajawakaipua uhjurawa, eenechi uurepua neipamio, wahjachi ti'tijoe uhjurapuameo. Puuua, paika weerewa aampa oosa mariki ti'tijoe enerepua. Puuua pu'kao, chaaneriaipua:

² —Ki ku'ichi i'ipapuachio, nape tekipanamea paikapipua. Utewa itanekepuapua, i'ipapuame Teekorao, aamo uhjuramichioopua, ahpo tehkichio.

Wa'a chaanesapaopua, o'okache uhjurepua yooma mochiwachiamio, ahpo asimiachiamio, nape aampachi chaanesapa pehji:

³ —Kaawe aamo neesetoka naaju. Po'wachitia te'teretoame eemea, saoorika te'teriamie ti'tijoerichio. ⁴ Kihta i'tomeri eemea naatio: mokewario, toomioi, kaakaoi. Ka'te tehpe weripamitia pooechioi, teepotakao. ⁵ Wahka ta'pechi ajasisaai: “Kúíraaa, Riosichi paparama ti'tijoeri”, chaachapaka teepotapuapua wa'ao. ⁶ Riosi ti'tijoeri enesaa, kaaweruma aamo teepoteka aamo asipumapua. Ki wa'a tiame enesaa, ki aamo nehjiamapua. ⁷ Aata ta'pechi ajasetiaai, wa'ache mochisa checherepasa uumatopuapua wa'ao. Kooameoi, kihta chanika ko'kopuapua, ko'kosa iijiwa kiatiario, ihchi iijpuapua.

Tekipanaka oiyamea, ko'koteniamepua. ⁸ Wahka mochiwachi ajasisaa, ihta kooame kiatiaa ko'kopuapua. ⁹ Wa'a kokoriame mochisoo, sautesaapua, chaanepuapua: “Riosi ye'karia epeche waapi enetoamepua, Apoe Te'ta Yawichi aamo sautena.” ¹⁰ Nape ahka mochiwachi ajasitioi ki nakitiaa, ma'chi puuyasapa uumatopuachio wa'asi, ahpo tarachi pechichisaopua kaakao, chaachapasa uumatopuapua: ¹¹ “Aamoo taamo wa'inekopao, we'e moorewaraoi taamo kaakachi chukipakame, taamo pechichisa uumatoma teemea. Nape nane'remitia eemea, taamo Riosi kaaweruma tuuyewario, amochi u'paria aamo nayewetioopua, Riosie newipameriko enerio eemea, ahpo yawichituwachi mochimeri enerioiopua.” ¹² I'kao, kajusaapa tuuyekao, chaanerepua ahpo uhjurapuameo tiame:

—Pu'ka taawechi Riosi katewiachio, pu'ka mochiwachio ki aamo nahkeriopao, Riosi kokosaria, epeche teeremiitepua pu'kawichioo, ki Sooroma mochiwari ikiriachitia.

Mo'mochiwari ki e'waka mochikame
(Maateo 11:20-24)

¹³ Waikao Eesusia, ki e'waka mochiwachi mochikame inatepakao, cheerepua pu'kao: “¡Áii muuu Korasini mochiwachi mochikame! ¡Áii muuu We'saira mochiwachi mochikame tiame! Yooma puuu amochi peenia tiame no'o iintorio, Tiiro mochiwachi iintokame enesooopua Siironi mochiwachioopua tiame, ki ehpesi suuwe erapamii puuuu, napisochi yasipamii puuuu, sosotiamé wisasori wakirataka, ahpo tatakoririao, suuwe erapakapa. ¹⁴ Nape aamo wa'a noonoriawichioo ki ka'karumao, epeche weruma enemera Riosi kokosariopua, ki Tiiro mochiwachitia, ki Siironi mochiwachitia tiamea. ¹⁵ Muuu Kapenau mochikameai, ¿tewekachi uumpameri maaena eemea Riosieo? Ka'ii. Ohsotia ki wahjiame ruhjiniachi ihpapapuame eemea, ki teesa aiwaniachi.”

¹⁶ Eesusia eenechi naewaka pu'ka paika weerewa aampa oosa mariki ooka ahpo uhjurameri, chaanerepua:

—Aamo no'o uhjurari keepuamea, no'o keepuamepua; ki aamo nahkiekamea keepukao, ki no'o nahkiekamea keepukao; puuu ki no'o nahkiekamea keepunarekao, no'o Noono i'ka weechi no'o uhjuraria, ki nahkiekamepua keepunarekao.

Paika weerewa oosa mariki ooka ti'tijoe uhjuratiame no'rawa

¹⁷ Neipaopua eenechi e'enasapua puuu paika weerewa oosa mariki aampa ooka uhjuratiame, tisiwa kaawe erakokaopua, chaachaparepua Eesusio:

—¡Paamira, ki teesa peenia teerekapua tamochio, reemonioai aamo teewarachiche cheesochea, taamo e'wekamepua puuyachaniaa ti'tijoechio!

¹⁸ —Eje'e —cheere Eesusia—, pichiwapua teware eemea Satanasi ku'kuyao, Satana-sonia, tetewakamenia tewekachi o'inia ipatiameo, su'werichitia wichikameo. Puuu ku'iwariopua, i'wa weechi ohjoamea. ¹⁹ Neeea aamoo, utewari ki'yakamepua ki'yao, pukaeo, pu'ka seepurawa Satanasi utewari newitomichioopua; sayaweoi aamo ki'kitioio, ka'chi aamo ikimichioopua, machirie ki'kitiaioopua, kihta saaemichioopua ko'koameo. ²⁰ Nape wa'a te'tiai no'o utewari yahcheriaieo, ka'te pukaekamera aamoo oijeramitia-pua, ohso kaawekamera aamo kaawe erakopuapua tewekachi mochimerikapapua Riosi ye'karichi, aamooopua tewarao, Riosi iyotaperichi iyotetiamekapa wa'asi. Puuukamerapu, epeche nateyameraa, aamowichioo.

Eesusi ahpo Noono Riosichi teerewa nayewa
(Maateo 11:25-27; 13:16-17)

²¹ Pu'ka wa'apichio Eesusia, tísia peenia erapaka Riosi Riosiwarioe, cheerepua ahpo Noono tewekachi kahtiameo:

—Cheriwema No'nooo, yomatiamé itapiti iintuame teekorao, yooma tewekachi iintuameopua, yomatiamé weechi iintuameopua tiameo, tísia kaawe iintoriopa aamoo, yooma aamo ye'karichi muiniamechi simiyameo, aamo noriwi teeweriopa aapoe ahpo pepeniwachichee pahtenariameoopua; nape nu'nuntika te'tereriame amochi itaka, aamo ye'kariwachi simiyame pahtenarewao, kawiyame ma'chitakamemua pu'kawichioo. Eje'e No'noo, wa'a iintokame muuuu, wa'a tiame inatakamekapa.

²² Ahpo Noono ahjama nayewasaapa, yooma ahpo keepuameo, chaanerepua:

—Yooma ihta itapiti iintuameo, yooma kiatiamenia no'o Noonoeo. No'o tiiao, aataa ki no'o machiyamepua, no'o Noonoe te'pa kahtieme. No'o Noono tiiao tewekachi kahtiemeo, neeche nane'riamepua pu'kao, apoe te'ta Taanarache, ki aata piirechi. Neeche puuu tiameo, no'o Noono machinariameo, machitiameraa.

²³ Wa'a cheesaapa ahpo ajawariamechi ku'rikao, chaanerepua, aapoechewichioo:

—Kaawechupena eemea, tetewani eemea ehpe no'o ihsiao. ²⁴ Muuwaeme ehkoriami Riosi nayewaturaa, i'ka aamo tetewa tetewisaapua, tisia kaawe erakomiipua, aapoe tetewapa i'kao, aapoe inamuapua tiame i'kao, nape wa'atia ki tetewarepua.

Kaaweruma tijoe Saamaria ohjoeme, wa'achitarichi nayewaniame

²⁵ Seenepi simikameo, piiripi Moise nuurari masitaria, oowera aatiatakaopua Eesusio, chaanerepua:

—Masitari, ¿ihtana yoratania ahsepanariaa, ki wahjiame ahjaniameo?

²⁶ Eesusia nehjiarepua:

—¿Achini cheeka iyotetiamepu naaju, Moise nuurariaa? ¿Ihtana pahtena muuu pu'kao?

²⁷ Moise nuurari masitaria, nehjiarepua:

—Wa'ao chaanipua: “Apoe Te'ta Paamirao, nakika tetewipuapua, yooma aamo iikae, yooma aamo utewaeopua, yooma aamo inatarie; aamo piirechiopua, aamo wa'api nakiyachitia, wa'achitia nakipuapua pu'kao.”

²⁸ —Wa'atepua, kaawe nehjiakamemua —chaanere Eesusia—. Pu'ka teresaamua, ki wahjiame ahjamamua —chaanere Eesusia.

²⁹ Waikao, masitari tijoea pu'kao, wa'a ihsiaame e'rapaopua, kaawe iinatukerepua Eesusio eenechi:

—Puuu no'o piirechia, ¿aatanajuarepua?

³⁰ —Keepusao naaju —chaanerepua Eesusia—. Nee. Aata tijoea Eriko simiri-ataipua, Eerusareni pooechitu, nape pooechi ihtoaiopua, aata nanaaramee wepiretiatapua, kiiya mukukame toaka. Wa'a yorasaapu, yooma ichikoneretiataipua, ahkasioi wisasori ahpo chuchatoaoi. ³¹ Ehjepamio, aata neeseriosiai pu'ka wa'apichi pooechi ihtoriataipua, nape wa'a po'yame tewakaiopua, ikicha u'matoriatapua, kiisi ku'ipasa. ³² Reewi tijoeai wa'ami u'matoaio, wa'achi iintoriatapua tiame ikicha u'matoka. ³³ Nape piirechi tijoe Saamaria eenamea, wa'ami u'matoaio, wa'a po'yame tewakapaopua, tesiwa e'repariatapua. ³⁴ Ihjia, apechunaka sowijiyoi chuhcheka i'yowesaapua, itapiti aakorieme chuhchekaopua tiameo, puureriatapua pu'kao na'ituriachio. Wa'a ikisaopua ahpo yaasetoachi tekitokao, mochiwachi i'toriatapua, che'cherepaniachio, wa'a che'repariatapua inatekao. ³⁵ Pu'ka meereo, ooka toomi ma'chipasao, wa'a che'repaniachi teekorao, ki'yariatapua cheeka: “Ía, epeche nateyame enesoo aamo inateriao i'ka tijoe, eenechi eenao aamo natetemane. Wa'a cheesaa, u'matoriatapua.”

³⁶ Wa'a tiame nayewesaapa Eesusia, pu'ka tijoe masitario, iinatukerepua:

—¿Achini tiamera ihji paika uumatokamea, kaawe iintorepua ahpo piirechio?

³⁷ Waikao masitaria, cheeka nehjiarepua:

—Wee, neea tesiwa e'reka ku'ikamera maayamenia —cheerépu.

—Eje'é —chaanere Eesusia.

Wa'a cheesaopua:

—Wa'achi iintomitia muuuai —chaanerepua.

Eesusi Marata Maaria tiame pehterachi ihsiria

³⁸ Piie taawechi Eesusio, Eerusareni simiyoiopua ahpo ajawaria ahjamao, paikapi mochiwachi asisisoopua, aata Marata tewaniamee tetewiretupua. Puuu oowitiamea, ahpo ta'pechi paajuterepua pu'kao, Eesusi ajawaria ahjama, ahpo ta'pechio ko'komichio. ³⁹ Marataa ahpo ta'pechio, ahpo piini ahjama ohjoeme eneriaipua,

Maaria tewaniame. Puuu Maariaa, Eesusi chokichi yasiparepua, Eesusi nayewa keep-unaria. ⁴⁰ Nape Marataa, tísia eerina ihsiapapua weeka itapiti yoorakao, chaacharepua Eesusio:

—¿Ka'chi e'ranimua no'o piinio ki no'o ku'ioio, piineri no'o tehki ihsoio kooame yorakao? ¿Ki no'o ku'inuretaremua no'o Paamira?

⁴¹ Nape Apoe Paamiraa, nehjiarepua:

—¡Aa Muuu Marataa! ¿Tahpitika e'ramemua itapitichio? ⁴² Piiripi wa'apipua, itapiti tísia tahpitika erapuamea. Maariaa, pu'kakamera uunarerepua pu'kao, pu'kao, aatae ki u'yemetepua.

11

Eesusia Riosichi nayewaniame masitewa
(Maateo 6:9-15; 7:7-11)

¹ Seenepi simikame Eesusio, tewekachi kahtiam e' ahpoo Noonoma nayeio, i'ka kaju-soopa nayewakao, ihji te'ta Eesusi masitiaa chaachaparepua Eesusio:

—Paamira, taamo masitemitia taamooi, Waanichitia ahpoo masiterao masiteria, achini cheeka nayeweniamepua, te'pa kahtiam No'noo.

² Eesusia chaanerepua waikao:

—Aamo Noono nayewenariaa, eee chaachapapuapua:
Muuu te'pa kahtiam No'noo, aamo teewaa, te'ta tísia iyoriniame enemitiapua.
I'wa weechi enamitia muuua, aamo ye'kari yasipatemiao.

Aamo e'ra ikimitia weechioi, te'pa tewekachichitia.

³ Soparame taamo kiamitia kooame senepi taawechei.

⁴ Taamo tatakoriario cheriwepuapua,

taamo cheriwiachitia taamo na'ara yoorameo.

Ka'te taamo tooa ki kaawerumachi taamo ruhjimichioo,
taamo newipatemitiamua pukachio.

⁵ Wa'a cheesapa Eesusia, cheerepua tiame Riosichi itaniameopua, i'ka wa'achitarichi aata iintoriachitia nayewaka, eee cheere Eesusia:

—Aataa, aata ahpoo piirechi ta'perachi eenariataipua naasipa tukaomiahka. Puuuwa wa'a eenakao, chaaneriataipua pu'kao: “No'o reewemitia ookapioi paani. ⁶ No'o ta'pechi eenakapu aata poorosimiam, ko'kotemo o'rane pu'kao no'o ta'pechi che'repamiopa, nape kihta iinuekane no'o ko'kotemiao.” ⁷ Ta'pechi reweniam, pichiwa nehjiatarepua nehjiao, nape eee cheeka: “Ka'i, ki werisime e'rani neeepa, yooma yeetepakame teemeapa wa'asi, kukuchia, yooma kokochika pe'tiamepua wa'asi. Ki werisinare neeepa, aamo kiamiao.” ⁸ Nape reweka itayameo utewa chiipao, ki kichiwa cheemichioopua, rewemapua ohso kaawe, ki suuwe e'raka e'rarioipua, tísia tukao eenakao. ⁹ Nape Riosia ki aata nahsinepameapapua, a'chitia keenakooi aamo apochi eenakoiopua itapiti itanemiaopua, naasipa tukaokooipua, aamo kaawe e'reka kiamapua. I'yamitiapua, teimapua waikao. Yeetarachi chochoka sisinamupuapua, wahjonepuamemua waikao. ¹⁰ Yooma wa'a teeka ihta keenakooi itayamea Riosichio, uutepuamepua. Riosichi itasaa, kiapuamemua. Riosichi i'yasaa, teimamua. Riosi yeetarachi aamo sisinamusoo, aamo yeetapumapua.

¹¹ ¿Naakona aata noonoraa ahpoo taana paani itasoo, tehtena kiamapua? ¿so'chioi itasoo ahpoo taanao, siinoioi kiamanapua? ¹² ¿ka'waoi itasoo ahpoo taana, machirioi kiamanapua? ¹³ Weeh, aamoo tatakoriamekoi kaaweruma ki'yame enesoo aamo tatanao, ¿ki kehkisa epeche kaawe e'raka amochi enanaretare Riosia, amochi yasi-pamiaopua Riosiwari? Wa'a iintomeri aamo Noono tewekachi kahtiam, yooma aatao apochi yasipamichio ahpoo Riosiwari, apochi enapaka itaniamechio.

Eesusia reemoniochi uuyame tewaniapua utewario
(Maateo 12:22-30; Marako 3:19-27)

¹⁴ Senepi simikame Eesusia, tijoe yachapate puuuu, reemonie ni'opakame. Ihji reemonieme ni'opakamea yachapasaapa, ma'chipasetiaopua reemoniwario, nayewasirepua. I'ka wa'a iikame tetewakame ti'tijoeria, tísia peenia eraparepua Eesusichio, wa'a iintokopa. ¹⁵ Nape ookapi puuu tetewikamea, chaachaparepua:

—Áaa, Weseu yahchamekapa apochi, wa'a ihsiamepua, pu'ka wa'api reemo noonora utewarie.

¹⁶ Nape wahjachi ti'tijoe tiamea, ki pichiwa utewarieme maayameopua Eesusio, pu'ka ahpo iintoriaopua reemo ma'chipaka, itapiti ki maaenari itarepua iintomichioo, te'pa eekachi teteipua tiame. ¹⁷ Nape Eesusia, nane'riapao, Weseu utewarie ihsiame maaenia, chaanerepua:

—¿Achini teeka nasiwata Satanasia ahpo wa'api? Aata ahpo ijinuwa ahjama nasiwasaa, ¿ki yooma ahpo wa'api soopatarepua? Aata ta'pechioi, ahpo tatanachi wa'api nasiwasaa, ¿ki ahpo wa'api ta'pechio, yooma ahpo ko'itarepua? ¹⁸ Satanasiai, ahpo wa'api ahjama ijinuwa nasiwasaa, wa'achitia ahpo wa'api soopamapua. ¹⁹ Eeme wa'api, ti'tijoeri puuyacho tuusaa reemonio, ¿ihtana utewarie puuyachame eemea? Riosi utewarie chaachapasaa, ki pichiwaniamea no'o chaachapao. ²⁰ Nape no'oo, Riosi utewarie puuyachame enesoopua Satanasi reemoniwarioo, Riosi utewarirakamera ihsiamepua. Wa'atia neeee, Riosi utewarie Riosi ye'kari iintapame neeee, pukae inisikao, Satanasio newitopakaopua.

²¹ 'Satanasia, aata weechi ohjoemekatepua, ahpo karichio ki ookapi aataeka tísia utewaeme, ahpo iinueka kahtiao kaawe neesetoka. Wa'a tiipa puuu aata tijoea, ka'chi iika ichikoneme tiamepua, tísia kaawe neesetoka yasitoamekopa. ²² Nape piirechi tijoe epeche utewaeme enasoopua ki ookapi aataekao, pu'ka ta'perachi iinueka u'yemiao, newitoka yooma u'yemapua pu'kao. Wa'a iintosaapa puuuu pu'ka newitoka u'yeria, ahpo iintonaria iintomapua pukaeo. Weeh, nee Riosie Tijoe Tijoetutetiamea, pu'ka Riosi te'ta utewarie eenakamenia, Satanasi ye'kari utewarira puipamia.

²³ 'Yomatiamae aataa ki noochi ahjama te'teriamae, no'o seepurawapua. Ki no'o ku'ika Riosimina upapameapua ti'tijoerio, no'o mamajochakiamae puuuu, ki noochi enepamichio, pu'kao ki no'oeo chi'ripamichio.

*Ki kaawerumari tijoeturi eenechi aatachi eename
(Maateo 12:43-45)*

²⁴ 'Aamo inateka mochtomitia eemea, pu'ka Satanasi reemoniwachio. Ihji Satanasi reemoniwaraa, tijoecho machenasaapua, oowera wahka ooruchi oiyaipua aatachi ahpo pakimiachi i'yakao; ki ahka tewisaapua pakipuachio, erapamapua: "No'o yasariachio kakupakaipua, ohso kaawe wa'akamera siimania eenechio." ²⁵ Wa'ao wa'apitia kakupa tiio tewisaapua, ki wa'a Riosi Riosiwari eina teeresoopua ahpowichio wa'ao, ²⁶ ehpeche oowisani epeche ki ahpochitia nanaarame Satanasi re'remoniwa paajute-saapua, eenechi wa'a pakimapua. Waikao puuu tijoea oowitiameoiopua, epeche ki kaaweruma enepameripua, ki ke'chu ahpo teereriachitia.

Te'ta pichiwari peenia eraniame

²⁷ I'ka wa'a tiame nayeio Eesusio, piiripi oowitiame wa'achi ihsiameai keepukao, sisinarepua cheeka:

—¿Aamo naawatekamea, tísia kaawe e'ramejuarepua, puuu aamo chiiteka weripatekamea!

²⁸ Eesusia chaanerepua pu'kao:

—¿Te'ta kaawe erakoamea, naati puuúu, Riosikamera e'weka mochtioamera, pu'ka chiikamera keepuamera!

*Ki ka'karuma ti'tijoeria ki maaenari naaniatiwa itaya
(Maateo 12:38-42; Marako 8:12)*

²⁹ Wa'a ihsioi Eesusio masitekaopua pehjo, ti'tjoeria epeche epecheche enetorepua napawikao, tísia muuwepakaopua Eesusi norikameo. Wa'a iikopa wa'ao, Eesusia, o'inerepua masitekao. Puuuu chaanerepua:

—Ehpe taawechiami ti'tjoeria, te'ta no'o peenia ihsiwae itayamepua no'o naaniatiwao. Nape ki tetewitepuamepua wa'asio no'o naaniatiwaopua no'o peeniasiwaeo, naatiche enemeripua no'o naaniatiwaa, Oonasi ikiriaka tiame, enemeripua pu'kawichioo, no'o naaniatiwaria. ³⁰ Wa'achitiao ehkoriaami Oonasi ikiriaa, ehkoriaami Níniwe taawechiamiwichio eneriamepua naaniatiwario, Riosie wa'api uhjuraria ahpo ma'chitameopua, wa'achitia ehpiami taawechiami neeeai apoe wa'api Riosie uhjurakamepua ahpo ma'chitario, ehpiamiwichio no'oo ti'tjoeri nayewemichioopua. Puuu enemeripua naaniatiwaria, aatanakoo te'ta no'o ma'chitamea, no'o Noonoo no'o mukukoio, eenechi no'o ahjaterioio. ³¹ Wahka ihtoriachi Riosi ti'tjoeri te'ta katewiachio, puuu yawichi oowitiame Tetuyachi o'inia eenakamea, Saromoni te'ta peenewari machiwari ne'nemia eenakamea, te'ta wenejimeripua aamoo, ehpe taawechiami mochiriameoo. Wa'a iintomeri puuuu, kai waapi o'inia eenakamekapa Saromoni tísia peenewari keepumiao, eemeo ki ahpo iintoriachitia te'teriopa, no'oo epeche weruma tiariemekoio ki Saromonichitiao, no'oo tísia aamo chokichi oioiopua, kiisi no'o ewakoamekopua no'o aamo masitiao, kiisikoio, no'o keepunarekao. ³² Wa'achitia Níniwe ohjoekameai, aamo wenejimapua tiameo, Riosi te'te ti'tjoeri katewechio. Wa'a noonoimapua aamoo, tísia pichikeriapa Oonasi cheeriaopua, aamoo, kiisi no'o pichikeriamekopa no'o masitiao, no'o epeche tísia weruma tiariemekoipua, ki Oonasichitia.

Tahjera taamo weerewachi tiia
(Maateo 5:15; 6:22-23)

³³ Waikao Oonasi ikiria teereria nayewasaopua, taamo weerewarachi tiia nayewakapua i'ka wa'achitarichio, eee cheekao:

—Tahjeraa, ki noriwi weraniamepua itapiti teereo, te'pa weraniame ohso kaawe, weeresi uutapamichioopua, wa'a enapameopua uutapemichioopua. ³⁴ Puusia, tahjeraka tiamepua taamo weerewachio, pukae tetewiniamepua te'ta kaawerumara pahtewario. Kaawerumache aamo inatame enesoo, puuu tahjewaa amochi tajimeripua, kaawerumachiche aamo oiteka. Nape ki i'ka masitewa kaaweruma pahtewari uusaamua, ki kakupachi oimamua, tukapachikamera. ³⁵ Wa'a teesoo, kakupachi mochitonariaa, ki toipupua choipamichioo, pu'ka kaaweruma pahteriaopua, amochi uuriao. Ki wa'a teeresaamua, tukapari enemamua amochio. ³⁶ Yomachi amochi uutapame enesaamua, kihta ki'tiameomua noriwi ihsitiameo, kaawerumache enemamua waikao amochio, yooreminao, aamo itapiti tahjerae, uutapaniamechitia.

Eesusia wiwisituame teewanipua pa'pariseroo, Moise nuurari ma'masitariopua tiame
(Maateo 23:1-36; Marako 12:38-40; Ruuka 20:45-47)

³⁷ Eesusia kajusooa wa'a naewakao, aata parisero tijoe ahpo ta'pechi paajuterepua, ahpo ta'pechi ko'komichioopua. Eesusia, pu'ka parisero ta'perachi asisaapapua, chitokae poiparepua ko'komiao, wahjachi ahjama ko'komiao. ³⁸ Nape pariseroa, ki paanikoriamekopua Eesusio ko'komia, Moise nuurari nokiwachitiao, iinatukerepua: “Achina tiachipa ki paanikokamua ko'komiao?”

³⁹ Wa'a chiiopa pu'kao Eesusia chaanerepua:

—Eeme parisero ti'tjioea, aampache kaawe pakoyamepua pehtorio, nape yooreminao wa'atia toayai, ki papakotiame. Wa'ache te'tiame eemea yooreminao, ki papakotiamechitia, aamo yooreminao eemea, pochikame kahtiame eemea, ki kaawe noonoitame ichikoka, yooma ihta ki ka'karuma tiame. ⁴⁰ ¿Ki ijinatame eemea! ¿Ki nane'riame eemea, ma'chi weerewa netekameo, yooremina tiame neteriamekopua? ¿Ki nane'riamekosa eemea, ma'chi ahpo weerewachi papakoamea, ahpo yooremina tiame papakomerikopua? ⁴¹ Pukaepa eemea, tiopachiwichio toomio nehjaio, iikachi

kaaweruma e'raka kiapuapua, ki ti'tijoerikamera, aamo kaawe e'remichiopua. Wa'a nokisao eemea, yooma piipateka enemii eemea, yooreminao, ma'chio tiameo.

⁴² 'ĴĀii eeme parisero ti'tijoea! Eeme oosa mariki simiyame poanatakiamē Riosiwichioo, yooma ihta aamo echaria i'ipaopua, meenta saawaraopua tiame, ruura i'yowiopua tiame, yooma ihta rahtatiame koi'wameopua tiame, nape wa'a nokakai eemea, ki tesiwe e'riame eemea ti'tioeri ichikoekao. Wa'a te'tiapa eemea, ma'chiamē tiame eemea, ki pichiwa nakiyamekopua Riosio. Ki ichikoka mochtomete eemea ti'tioerio, pu'ka Riosiwichio poanatakia ki'yariwaoi, ki toaka kiatoka.

⁴³ 'ĴĀii eeme parisero ti'tijoea! Eemea napawikarichio, te'ta weruma teerewame mochipachi moomochikonariame, ahpo yooreka teteipuawichioopua ti'tioerio. Pooechi ohjoipua eemea, yooreka teepotejeranipua.

⁴⁴ 'ĴĀii eeme wahjipame toaniachika te'tiame, wa'ami uumatoame ti'tioeria, tísia eiwepuatiachi tekeyame ki wa'a tiame maaekaopua teereo.

⁴⁵ Wa'a chiiopa Eesusio, piiripi puuu Moise nuurari masitaria, chaanerepua Eesusio:
—Masitari, parisero ti'tijoe wa'a cheekaomua, taamo nekamutenamua tiame.

⁴⁶ Nape pu'kao tiame Eesusia, chaanerepua:

—ĴĀii eeme iyoteri ti'tijoeai! U'matoka pehtiamē iyoriwa yorapuameopua ti'tioerio, Moisetaru nuurari chiia na'roakao, aamo wa'apioi, kiisi kajume tiiaopua iyorikao.

⁴⁷ 'ĴAi eeme!, ehkoriaami Riosi nayewatura wahjipakame toatiachi tosawiamea, te'ta nakiriamechitiapua pu'kao. Nape pu'ka Riosi nayewaturao aamo wa'api ehkoriaami mochiriame ko'yakamekoipua pu'kao. ⁴⁸ Wa'a te'terekao eemea, kaawe e'riameka nooka eemea pu'kao, pu'ka ko'yariopua, ehkoriaami Riosi nayewatukameopua, pu'ka wahjipakame toatiachioopua, senepi paaumparichi tosawesikaopua.

⁴⁹ 'Pukaepa Te'pa Kahtiamē No'noa, nane'riapa puuu ehkoriaamio, cheerepua: “Wa'a uhjurenane no'o nayewatura, neipa no'o ajawariaopua tiame, tuuyetumeri. Puuu, ko'ipuamepua ookapio, wahjachio na'ara yoramia, naanaripuame.” ⁵⁰ Wa'a nokayamekapa eemea, wa'achitia ki kaawe noonokame eemeai, aamo ehkoriaami noonowiriachitia. Yooma ehkoriaamisi o'inia Riosi nayewatura ko'itiameopua, ⁵¹ Aaweri yasaria taawechi o'inia, ahkasi Sakaria ooka Riosi iyoriwa tepawetiachiami u'matoi meritiachisi ko'itiameo, yooma eeme i'ka ikitiamewichioo, te'ta Riosi kokosariraa, amochi wichimeripua.

⁵² 'ĴĀii eeme Moise nuurari ma'masitari! Tísia kaawe nane'riai eemea, achini teeka kaawe mochtopuame Riosichio, ki wa'a te'tereka mochtioamepua. Wa'a te'teriamē eemea, ki toani eeme wahjachioi, kaawe te'tereka mochtomichioopua pu'kao, Riosichio.

⁵³ Waikao o'inia, parisero ti'tijoea, Moise nuurari ma'masitaria tiame, nekaweka tetewarepua Eesusio. Waikao o'inia wa'anao, ki ta'iria yahcharepua Eesusio, muuwaeme itapiti iinatukeka, ⁵⁴ ki kaawe chaachasoopua pu'kao, chapisa wenejimiipua te'ta isaeri pa'pamirachioopua.

12

Eesusie, ki pichiwaka chaachapame teriwa

¹ Piie taawechio ki ookapi napawioiopua, ahkasi apochi momotochikao, Eesusia wa'a e'nakameo, o'inerepua masitekao. Pahchao o'inerepua cheekao:

—Eemea aamo inateka mochtopuapua, pu'ka parisero ti'tijoe masitiaio, ka'karuma masitiameka chaachapameopua ki ka'karuma erakoka masitiaio. Puuu masitiaa, rewaruraka ikiyamepua, ti'tioechi mu'ipakao. ² Pu'ka ahpo masitiai ki yooreka mochtioaa, noriwi noonowiriaopua tiame, te'ta Riosi katewiachi taawechioopua, yooma ma'chitapuaitemeripua. Kihta wa'atia itipipuaitepua, ki nane'rekao Riosieo. ³ Wa'achita eemeai wa'achi te'teriamē enesaa, yooma noriwi aamo nayewariaa, yooma noriwi

aamo noonowiriaopua tiameo, ma'chiachi toapapuamepua puuuu ma'chitakao, taajenachi. Wa'achitia puuu, yooremina yeetaeka ihchi naewatiameai, karijampa weripaka, ma'chitaka sisinamuniameka teeremapua.

Aatanapu seeweme tiamea

(Maateo 10:28-31)

⁴ 'Pukaepa neeea aamoo, no'o kaawe e'riao, aamo chaanenane, ka'te seeweka tete-wamua ihta ti'tjoerio, aamoo na'ara yoorioipua, aamoo ahkasi merinarioipua, aamo wa'a chaachapaiopua, ka'chi yorameripua aamo iikao. ⁵ Nape neeea aamo chaanenapua aatanakamera seewemerio: puuuu Riosipua, Apoe taamo Noonokamera tewekachi kahtieme. Pu'kakamera seewemeri ki kaawe noonoikamea, pu'kao Apoe kokosario, taamo iikachikamera kokosamekopua pu'kao, te'ta kokosarichi ihpapamaopua, ki wahjiamesi tajayachioipua na'i, wa'a ki wahjiamesi aiwaniame teeremiachi. Pukaepa Riosichikamera iyorika mochtupuapua, ki wa'a tiame Riosi kokosari ikimichioipua amochio.

⁶ '¿Tuchikina kehki nateyame eemea? ¿Ki ooka toomichi wa'api nehjiwamepu mariki tuchiki? Nape ku'ita kehki nateyoi Riosia, ki natakepamepua pu'kao. Ki ku'ita epeche nateyame eemea Riosiwichio. ⁷ Eemea ki teesa nakiwamepua Riosieo, ahkasi aamo kuupaai kehkitaka ne'neka.

Rosie weratiamechi te'terio tuuwai ki suuwe erapame

(Maateo 10:32-33; 12:32; 10:19-20)

⁸ 'Ka'te suuwe erapa noochio, aaata ti'tjoerichioi. Aaata noomina ahpo ma'chitame ti'tjoerichio, neeeai Tijoe Tijoetukamea, noomina te'terio ma'chitamania pu'kao, no'o Noonochi tewekachi kahtiemechiopua, yooma no'o Noono tewekachi ku'iwari, tetewachioipua tiame. ⁹ Nape ahpo wa'iname ti'tjoerio, ki noomina te'terio tuukao, wa'achitia neeeai, no'o wa'inemapua pukachio no'o ahjama teerewao, yooma no'o Noono tewekachi ku'iwari tetewachio.

¹⁰ 'No'o chiia na'arekamea, Riosieo cheriweme tiamepua pehjo, nape aaata Riosi Riosiwari ahpo nayewenia ki e'wiame enesaa, kiisi cheriwepuame puuuu Riosieo, kiisi e'wekapa ahpo nayewia Riosiwario.

¹¹ 'Nape no'o ahjama te'tiamea, wahka i'totiaipua isaeri napawikarichi wenejikao, ka'chi eramitia eemea, aamo nehpuapaka nehjiamiaio, ¹² puuu wa'api Riosi Riosiwari amochi yasitoame, ihsimeripua aamo ku'ika nehjiatekao, aamo wenejiwa iinatukewao.

Ahpo paarasatiaeo maaporichi wichime tiari

¹³ Eesusi masitioio, piiripi wa'achi keepuamea, senawato chaacharepua Eesusio peyachi, eee cheeka:

—Masitari, no'o ku'ika chaanemitia no'o pa'chio, taamo noono tooeria mukukao, naachutamichio.

¹⁴ Nape Eesusia pu'kao, nehjiarepua:

—¿Aaataekona weratiamenia pu'kawichio aaata nayewemichioo?

¹⁵ Wa'a cheeriopua pu'kao, Eesusia cheerepua yoomao:

—Aamo inateka mochtupuapua, te'ta ikotuwachi simiyameo; ta'iria mochiniamea, ki itapiti te'ta iinueniamepua.

¹⁶ Waikao Eesusia, i'ka wa'achitarichi nayewerepua. Waikao o'inerepua cheekao:

—Aaata tijoe ahpo echariachio, ki ookapi paarasatiamea, ki ookapi apechunamiapa i'ipario, ¹⁷ e'rariatapua: “¿Akatia katewetane i'kao? Ki iinuene ahkao.” ¹⁸ Ehjepao erapariatapua: “¿Aa! Na'sonamane naaju no'o i'ipari toaniachio, epeche weruma ajawamane ihsisao, pu'ka no'o i'ipamiaio, yooma ojowimichioipua wa'ao. ¹⁹ Wa'a iintosapaonia, chaanemania no'oo: Nee, tisiwá paarasatiame muuuu, ki ku'itapisiwichio. Resipusa ehpeo, ta'iria ko'kósa, ta'iria iijísa, pahkoteka pu'séresa.” Wa'asa chaniriatapua. ²⁰ Nape wa'a e'rariopua pu'kao, Apoe Riosia chaaneriatapu pu'kao: “Kiisi inatame muuuu. Wa'a e'rakamekapa muuuu, ehpe tukao mukima muuuu. Puuu aamo paarasatiaa, piirechi aaataoi, kiapuame puuuu”, chaaneriata Riosia.

²¹ Waika ahpo keepuameo, chaanere Eesusia:

—Wa'a ikiyame pu'ka tijoечи oowitiamechi tiame ahpochewichio erakoamechio, ki nakika mochitoamechiopua, Riosichikamera paarasario.

Riosia, ahpo tatana inatena

(Maateo 6:25-34)

²² 'Pukaepa aamo chaanena neeea, ka'te epeche erako eemea, aamo ko'kometiowichioo, aamo chuchamiao wisasario. ²³ Te'ta pichiwa ahjaniamea, ki kooamee ahjaniamepua, wisasoriai, chuchaniameo. ²⁴ Tetewame eemea kaarachio, ki echayameaipua, ki i'ipameoipua, ki nuutiameaipua ko'kopuameo, tewiteniamepua Riosieo ko'kopuameo. Riosiwichioo eemea, epeche nateyamepua, ki ihta tuchikichitia. ²⁵ ¿Aatana eemea tahpitika e'rai iintonaria, aamoe waminatamua aamo ahjario, piire taaweo ehpecheo? ²⁶ Ka'chi iika waminame teeresaamua aamo ahjario piie taaweo, ¿achini iika pu'ka aamo tahpitika e'rario, kiamamua ihta aamo ahjariwachi nakisimiaopua, ihtoriachisi taawewichio? Ohso kaawe Riosichi paparapuapua pu'kao, aamo nakika yasitoao.

²⁷ 'Ne'nemitia to'iwe seewarao, tísia peeniatiamekopua pu'kao, kihta tekipanameaipua, kihta ikutamekoiopua ahpo peeniatiame teerepuawichioopua. Wa'a tiamepua. Saromoniai yawichikaipua, ki epeche peeniatiame wakiratakamepua, ki pu'ka seewa tísia peeniatiamechitiao. ²⁸ Riosio, to'iwekoipua pu'kao, tísia peenia tiame teewiame enesoopua pu'kao, ¿kehkisa epeche aamo wakiratetarepua, yooma kiatarepua itapiti aamo nakiwiao? ²⁹ Pukaepa ki te'ta erakomete eemea, aamo ko'komiawichioo, aamo iijimiawichiooi. ³⁰ Pu'ka wa'a tiameo, ki Riosichi te'teriamieme wa'a erakoamepua. Nape aamoo, Riosi taamo Noono tewekachi kahtiame nane'riamepua aamo itapiti nakiweka mochitoao, apoe aamo ihsiamepua aamo ku'ikao. ³¹ Wa'a teeso eemea, Riosi neesetowachi mochitonarepuapua, pu'kakamera nakika yooraka mochitoka, apoe ihsiamekopua yooma ihta aamo nakiwia ki'yakao.

Tewekachi paarasatewa

(Maateo 6:19-21)

³² 'Aamoo noochi paparaka mochitoameo, tísia nakika yasitoamenia, no'o pupuku po'wachitia neesetoka tetewamekopao, ka'te seeweka mochitomitia eemea Satanasio, ihtaoki ki kaaweruma aamo na'ara yoranarewao. Aamo Noono tewekachi kahtiamea, tísia kaawe aamo neesetonariamepua ahpo ye'karichi mochipuawichioo, tísia pu'sereka wa'a tiame e'rariapa. ³³ Nehjitiame maaemitiamua yooma aamo iinuekaopapua. Riosi tooemitia pu'kao, ahjae ihsimichioopua pu'kao, aaata kiamichioopua ahpo kianariao, ku'ipuame nakiyameo. Wa'atiaomua, tewekachi nuutepanimua, kakupa, ka'chi ikiyachi, ki yemipachi, ki'tiachioipua ichikoameo. ³⁴ Aamo maayachi aamowichio nateyame iinuwo, wa'a yasima muuuapu aamo inatario, wa'a kahtiachitia aamo iikaopua.

Kaawe ahpo katewename yasipuame

³⁵ 'Ka'te kochika mochimitia eemea, ohso kaawe pusakame mochipuapua, ³⁶ aaata ahpo teeko neewiwachi enameri puuyamechitia te'terepuapua, enasochi yeeta-pukepuawichioopua pakimichioo. ³⁷ Tísia peenia erakotariare ahpo teeko yorakiamea, wa'a te'teriami tewitiapua ahpo teekoeo. Teekoraai tísia kaawe eratarepua tewisaa, teekoraai tísia kaawe e'reka ajawemeripua kooameo, ko'kopuawichioo. ³⁸ Ahpo teeko naasipa tukaomi ahka eenakoio, tísia kaawe erakotarepu ahpo teeko yorakiamea, pa'a marikarowa ahka eenakoio.

³⁹ Eesusia i'ka wa'achitari masitewari chaanerepua tiameo: “Aata petechi teekora nane'riame enesaa, achini keenako ahpo ichikuepuameo, pu'ka keenako ki kochika yasimiiipua, ki ahpo ichikuepuawichioo.” ⁴⁰ Wa'achitia eemeai, pu'pusame mochitopuapua ohso kaawe, senawato enamaoi neeea, a'chitia keenakooi.

⁴¹ Waikao Peeroa iinatukerepua Eesusio:

—Masitari, ¿taamochechewichio ohjoarepu, puuu wa'achitari aamo cheeriaa, ki wahjachi-wichioopua tiame?

⁴² Eesusia chaanerepua waikao:

—Aa, ¿ki pahtekakosa inamukame eemea, ahpo teeko kaarira inatiame no'o aamo nayeweria? ¿Ki yooma aatachitiapua amochitia noochi paparameopua, itapiti yoramichio no'o toowewa nuurewaopua, ahkasi tewekachi no'o no'rasoopua eenechi no'o eenachisiopua? Wa'achitia aata paamira i'wa weeechi ahpo ta'pechi mochikame kianiame ahpo seekaere kaawe neesetomichioo, mehka weeechi simisoo, wa'achitia neeeai tewekachi no'rasaa, yooma aata noochi paparameo, yooma napati ahpo inateka mochtomichio toimania pu'kao, no'o kariwao. ⁴³ Pu'ka ahpo teeko kaarira kaawe neesetoka mochiriamea, tísia kaawe erakomeripua ahpo teeko enasoopua, pu'ka ahpo teekoeo tísia kaawe e'reretiapaopua, ahpo tísia kaawe neesetoriaopua, ahpo teeko ta'perao. ⁴⁴ Pichiwa chaaninia pu'ka teekora, tísia kaawe iintomerikopua pu'kawichioo, epeche weruma neesetori kiameripua pu'kao, ahkasi yooma ahpo iinuwaoui. Neeei wa'achitia iintomeripua eenechi enasaa, tísia kaawe noonoikameopua no'owichioo, no'o neesetokeriaopua tísia kaawe yooraka inateriopao. ⁴⁵ Nape aata ahpo teeko seekaerewao, ki enameri maaeka ahpo teeko ki kaawe noonoikameo, ki ihkokekaopua ahpo wahjachio, ahpoche kaawe ko'komia inatakameopua, nawajikache yasaka pu'serekameopua, ⁴⁶ apoe teekora senawato enasaopua, wa'a nokayame tewisaopua, kiisi cheriweka tísia kokosameripua pu'kao, yooma ahpo seekaerewa ahjamaopua, ki ahpo e'waka mochiriameopua.

⁴⁷ 'Aaatai ahpo teeko seekarewachitia tiameo, nane'riameai tísia iyoripua ahpo teeko iyorikameo, oowera yasakameopua kihta yooraka ahpo nuureretiao, epeche weruma kokosari nakiyamepua. ⁴⁸ Nape kihta nane'riapa ki yoorakamea ahpo teekora nuurario, ki te'ta kokosapua nakiyamepua. Epeche machiyame ahpo nuurewao, epeche iyorimete puuu ahpo nuurewao. Epeche kianiamea neesetomichioo, epeche iyoriwa itaneniamepua ahpo neesetopuaichio tooweretiao.

Eesusichi paparapawichio aata ahpo poanatumiamie
(Maateo 10:34-36)

⁴⁹ Eesusia, simiteka masitekao cheerepua:

—Neeea, noochi kaaweruma paparawa tajenatemia eenakamenia amochio. Tísia pu'seriamii neeeaa, amochi ti'tijoechi ooweruochiopua tiameo, tajenakame enesoo noochi paparario. ⁵⁰ Neeea, ki nu'uti aiwarichi u'matomeripua, ti'tijoeo ooweruopua tiameo, te'ta piipakame itipimichio tatakoriario. Ahkasi kajuyachisi iintosaapua tatakori natetekao, tísia aiwamerimua noochio, ki ahjame eraniameo, ahkasi kujuyachisi yoranariapa aamo tatakoriario natetekao. ⁵¹ ¿Ta'iria yoomahka mochtomia no'o eenakame maayame eemea, napati inatakaopua noochio? Ka'i ki wa'a teeremeripua. Neeea ti'tijoeo ooweruopua tiameo, napati yoomahka paajutemia eenakamenia noochio, noochi paparaka mochtomichioopua. Nape ti'tijoeo, ki yoomahka napati paparaka mochtomeripua noochio, ki yoomahka napati no'o chiia pichikemeirikapapua. Wa'a te'tiapa ti'tijoeo, ki napati ahpo kaawe e'reka mochtomeripua, ahkasioi tísia nekakomeripua apochio. Apochi nekakoapa puuu, ahkasioi poanatumeripua apochio. ⁵² Wa'a iikaopua, mariki mochikachio piiripi ta'pechio, ooka wa'api no'o nakitarepu wa'ao, wahjachi paikaa ka'ikoio. Wa'a tiiapao, ahpo poanatumapua ahpo poponiamea pipiniameopua tiameo. ⁵³ Yayawaraa, ahpo tatanachitiao, ki napati noochi paparamapua; tatanaraai, ahpo yayawachitiao, ki napati noochi paparameripua; waasiraai, ahpo moniawachioi oowitiameo ki kaawe nakika tetewimapua pu'kao noochi paparamekopapua pu'kao; moniawaraa, ahpo waasichio, wa'achi teeremeripua pukachio, ki noochi paparemekopua pu'kao.

Kajuyachi taawechemio, naania teetomiachi
(Maateo 16:1-4; Marako 8:11-13)

⁵⁴ Eesusia muuwari simiteka naewakaopua pehjiio, cheerepu ti'tijoerio:

—Eemea, ariyachi toomaritame tetewapao, yukimio tuusoo, yuyukuamepua pichiwa.

⁵⁵ I'ka weee tekiyanatikia eejesoopua, tataremeri asimeriko aamo tuusoo, pichiwa wa'a teeremeripua. ⁵⁶ Yooma pu'kao machiyame enesaa eemea, ¿achini iikai ki pahteka tetewame eemea ehpe taawechiami amochi ikiyao, yooma no'o yooraka inisiao, amoe pusie tetewaio? Wa'a teesoo, ki pichiwa nane'riai chaachapame eemea itapiti ikimiao. Wa'a tiiapao eemea, oowera wihkuaka chaachapame eemea, aamoe wa'apioi.

Ta'iria te'terewa i'yaniam e ahpo seepurawachi
(Maateo 5:25-26)

⁵⁷ Wa'a cheesaa Eesusia, cheerepua tiameo:

—¿Achini iikai ki aamoe wa'api ahpo katewena eemea, ahpo kaawe teerepuawichioopua ki kaawe ahpo nokariao, te'ta Riosi nakiyachitia? ⁵⁸ Aaata peereichi aamo i'tonaresoo, ohso kaawe ke'chu peereichi aamo i'tonioi, katewepuapua aamo wenejiam ahjamao. ⁵⁹ Wa'a i'totiame enesaapamua, ki machenama muuuwa wa'ao, ahkasi aamo ki kaawe iintoria yooma natetesapa. Pukaepa neea aamoo, chaaniamepua: Ke'chu asioi kajuyachi Riosi te'ta peereio, Riosi ahjama aamo katewepuapua yooma aamo ki kaawe iintoriopua natetepuameo, kihta kokosari amochi teerepuawichioopua Riosi peereirachio.

13

Riosichi enepaniame te'ta nateyamera

¹ Pu'ka taawechiami tiameo, Eesusichi e'enarepua kooria Eerusareni o'inia, Eesusio ahka kahtiachiami. Puuuu chaachaparepua Eesusio, Piirato ahpo soontaroo, Arirea e'enakame ko'yakapua, Riosiwichio mananioiopua animari ko'itiame, i'isaeri tioparachioopua. ² Wa'a tiame tuuyetiapa Eesusia, cheeka iinatukerepua ahpo masiteka ihisiaopua:

—¿Aatia tiiachipa ko'iretiarepua? ¿Epeche tatakoriapa, ki wahjachi Arirea mochikamechitia? ¿Riosi kokosari iintokame maaena eemea Piirato? ³ Ka'i puuuu. Riosia te'ta kokosamepua nape wa'atia, yooma ki apochi e'enakameopua, wahjipakameka teewiamepua pu'kao apochioopua poana, ki seenampasi wa'asi. ⁴ ¿Ihtana erakona eemea, pu'ka oosa mariki osanao mesuka wahjipakameopua Siroe chupakari-chio, epeche tatakoriapa ki Eerusareni mochikamechitia, wa'a iikame maaena eemea? ⁵ Ka'i puuuu. Ki wa'a te'tereriapa wa'a iikamepua. Nape aaata eemea, ahjame ohjoaiopua pehjiio, ki Riosichi paparaka aamo tatakoriwa toinaresaa, wahjipakameka tiame eemeapa Riosiwichioo.

Eechichuna ki taakiam e wa'achitarichi nayeweniam e

⁶ Eesusia waikao, ti'tijoeo ooweruopua tiameo, eechichuna echiwamechitiaka nayewerepua:

—Aaata tijoea, piiripi eechichuna echiwa echariataipua, taaketaoipu e'raka. Tehpe neipamio, taakerio o'raka simiriataipua ne'nemia. Nape ne'nioio, piiripioi ki taakeri-atapua. ⁷ Wa'a tiioopa pu'kao, chaaneriataipua ahpo moromatuaao: “Paika paaumpari i'tonanepa ejenakao, ki tewaka piiripioi i'ka wauri taakeriao. Po'tanapuapua ohso kaawe, kihtawichio eina teeremichioopua wa'ao.” ⁸ Nape pu'ka echiwa inatiamea, chaaneriataipua echakameo: “Toimitiao pehji. Itapitioi yahcheka kaawe yoramane wejikekao, taaketaoipu wa'a yorataiaa. ⁹ Taakesoo eenechi paaumparichio, wa'atia toipuapu. Ki taakesoopua waikamio, po'tanapuapu.”

Eesusia tuumurame oowitiame yachapatena resipuniame taawechi

¹⁰ Piie taawe resipuniame taawechio, Eesusia napawikarichi ihsiriaipua masiteka, ¹¹ wa'achi yasariaipua piiripi oowitiame, tuumuware kokoriam e. Wa'a ikiteriaipu

na'arari tijoeturia, oosa mariki aampa osanao paaumpari i'toriaipua, ki werisika riisakao.
¹² Eesusia wa'a kahtiametewapao, apochi enanuresaopua, chaanerepua:

—Oowitiame, saukame itipiamemua, aamo kokoriao.

¹³ Wa'a cheeka ahjachi seekarepasoopua, yachapakame itipire ootiamema, kaawe oisirepua waikao, riisasipakao. Wa'a ikikapa oowitiamea saukao, tísia kaawe e'reka nayewerepua, cheriwema Riosio. ¹⁴ Nape wa'a napawikarichi paamiratuamea, tísia nekarepua, Eesusi iintoriawichioopua resipuniachi taawechio, pu'ka oowitiame sautekao. Wa'a iikapa puuua, chaanerepua wa'ao yooma ti'tjoerio:

—Tekipananiamea, puhsani taawechepua, pu'kache taawechiami e'enamete eemea, aamo sautemiawichioo, ki resipuniame taawechi.

¹⁵ Eesusia waikao chaanerepua:

—¿Wisikuame eemea! ¿Ki nerojimia i'toamekosa eemea animari ko'rerachi ma'chipasaopua, aamo oisiwao, aamo uuruoikosaoiopuá, resipuniame taawechikooikoopua? ¹⁶ Wa'a nokiwachi enesoo, ¿aatia ki sautepuame ohjoare ihji ootiamema, resipuniame taawechikoopua, i'ka ootiamemo ehkoriaami Aurani tetejimarichi eenamekoopua, ki ehpesi kokoretetiamoopua Satanasieo?

¹⁷ Wa'a chiiopa Eesusio, puuu a'chi chaachapamea, ahpo newitotio eraparepua, nape wahjachi ti'tjoeria, ohsotia peenia erakorepua, yooma wa'a, itapiti peeniatiametewapao.

Wacherai pahchira wa'achitarichi nayewaniame

(Maateo 13:31-32; Marako 4:30-32)

¹⁸ Eesusia simitekaopua masitekao, cheerepua:

—¿Ihtanaka tiametane Riosi ye'karichi simiyameo? ¿Aatia chanika naewatane pu'kao? ¹⁹ Puuu ye'karia, wacherai kuuu pahchiraka tiamepua. Núú'utikoipua pahchirao, echitiaopua ki nu'uti weripame, ahkasi tuchikioi ahjachi ta'sotachi. Wa'a tiame Riosi ye'karia, ki weruma o'inetiaipua, ki ku'wichisi enepame, ki ookapi ti'tjoeri ohjorepuachi.

Rewarura wa'achitarichi nayewaniame

(Maateo 13:33)

²⁰ Eesusia cheerepua tiameo:

—¿Ihtanaka tiameko tuutania tiameo, Riosi ye'kario? ²¹ Ihjia, rewaruraka tiamepua, ooweru paanitameo, paatusi yahchia a'pomichioopua, muunenati mu'ika. Wa'a iika weruma mehtamepua, Riosi ye'karia.

Ku'wichikachi muira

(Maateo 7:13-14, 21-23)

²² Eerusareni simiyai Eesusia, muuwaeme mochiwachiami masitesirepua, o'okapi mochiwachiami tiame. ²³ Wa'ami simika masitioiopua, aaataa iinatukerepua:

—¿Paamira, páikapijoarepu, tatakoriichi newipameria?

²⁴ Eesusia chaanerepua:

—Riosi ye'karichi muirachia, ki weeresi puuua. Wa'a muiniamea ki oowera aaata pakime tiichipua ki Riosi reesiseri iinuesaa, wa'a tiichipa wa'ao muuwaeme muinari-aiopua, ka'chi iika muiyamepua. ²⁵ Nape taamo Noono tewekachi kahtiametewapao wa'ao, aaataoi ki reesisemapua muimichioopua wa'asi. Pu'ka taawechiamio muuwaeme enapoiopua chaachapakao: “¿Paamira, taamo yeetapukesaa!” Wa'a chaachapoipua paamiraa, chaanemapua: “Ka'i, kiisi aamo macheyamenia aamoo, ahka e'nameo.” ²⁶ Nape aapoea, chaachapamapua: “¿Nape Paamira, ki pirena ko'kakame teeme, aamo pooechi ihtoai taamo masiterioio?” ²⁷ Nape nee Paamiraa pu'ka taawechio chaanemania pu'kao: “Ka'i, kiisi aamo maachinia, seesenu eemea noochio. Yaapi se'wisa eemea noochio, ki ka'karuma iintosiame ti'tjoeri.” ²⁸ Wa'a teeremera kajuyachioopua, no'o eenechi enasoo. Waika taawechio eemea, ki sewina erapakamea iikachio tatakori toakao, naarakoma eemea, pu'ka aamo ehkoriaami Riosi nayewatura tetewapaoopua, wa'a

mochikame yooremina, Auraniopua, Ihsaopua, Aakowoopua tiame, ka'chi ikime e'rapa eemea, pu'ka mochikachi muinariaio. ²⁹ Wa'ao waika taawechio wa'ao, yomatiam e i'ka weeechi ti'tijoe ooweru tiame e'enameripua, i'ka weeechi kapoyachikia, tetuyachitikia, cherayachitepa, ariyachitikia. ³⁰ Pu'ka taawechio, muuwaeme te'ta ahpo muime te'terekai, ki muimapua, ki tatakori papakotiame enesaa; nape, ki muime te'terekameai, nape papakotiamea ahpo tatakoriwa toakao, muimeriai teeremapua.

Eesusia Eerusareniwichio naaranipua
(Maateo 23:37-39)

³¹ Pu'ka wa'apichioi, wa'achi e'enaka ookapi parisero Eesusichi paparakameai, chaanerepua Eesusio:

—¡Masitári! Yaapiti machenamitia i'wao, aamo merinariapu Eerore.

³² Nape Eesusia chaanerepua pu'kao:

—Nonorakao chaanemitia eemea pu'ka keeochi tísia wihkuameo: “Nee, ehpeo meere tiameo, iiweta pehji i'wa no'o ihsimio” —tuuyemitiapua—, “ti'tijoeri na'arari pakitekame puuyachekaopua, ti'tijoeri kokoriame sautekaopua tiame. Meerekachioopua kajusaapa, wa'a no'o enamio” —tuuyemitiapua pu'kao—. ³³ Ooka taawe toitena neeepa, no'o asiyachio wa'a Eerusareni. Wa'a asinariame neeaa, aaata Riosi nayewaturao, ki ma'chi Eerusareni mukimerikopua.

³⁴ Waikao Eesusia Eerusareni inatakao, chaanerepua pu'ka muuwaro:

—¡Áii muuu Eerusarenia! Muuu Riosi na'nayewatura ko'yamera, papaka ko'yame amochi nayewatumeri uhjureretiaopua. Kehkinasa aamo na'poakame neeaa noochi pirenatumichioo, totori yeeyerachitia ahpo masatere toapanariamechitia, nape kiisi nakikame eemea. ³⁵ Ehpeo muuu Eerusarenia, ooruchi itipimerimua aamo ta'perao, wa'a teeka itipimerimua, ahkasi no'o eenachisi eenechi, waikao chaachapapuameo: “Kaawechupena eenakame muuuu, te'ta Amoe Paamira Riosichi eename.”

14

Eesusia a'popari kokoriame sautena

¹ Piie taawechio, Eesusio ko'komia yeetotioiopua, aaata parisero paamiratuame ta'perachio, wa'achi mochiriaipua tiame wahjachi pa'parisero. Puuu wahjachi pa'pariseroa, inateriai puuuu Eesusio, aatia iintotarepu erakoka. ² Wa'achi yasariai piirechi tijoeai, a'popari kokoriame. ³ Eesusia Moise nuurari ma'masitario, parisero ti'tijoeopua tiame, iinatukerepua:

—¿Reesiseniamejuarepua resipuniame taawechio, kokoriame sautewao? ¿Eje'é, ka'ikosaoi?

⁴ Nape aapoeo, kiisi chaachaparepua. Waikao ki chaachapakopa pu'kao, apochi uukaopua kokoriameo, sauterepua. Wa'a ikisaopua, uhjurarepua no'ramichio. ⁵ Pu'ka tijoe sautesaapa Eesusia, chaanerepua yooma wahjao:

—¿Aatana eemea ki ma'chipata aamo oisio, aamo taanaoioopua tekoriichi wichisooopua neeropairachi, pe'yachi resipuniame taawechio?

⁶ Nape aapoeo, kihta nehjianarere puuuu.

Nenewiwa pahkochi paajutetiame

⁷ Eesusia, ko'komia mochipuapuachio, epeche weruma te'teriane mochipamiachi uuyopua pu'kao, i'ka wa'achitaka nayewarepua:

⁸ —Wahka nenewiwachi paajutetiaa ko'komichioo, ka'te te'ta iyoriwachi yasipamiti-amua, seenekachi epeche weruma tiame paajutetiame enasoo, ⁹ ki aamo werisipuka, sewina yachapamichioopua. Wa'a yoratiaamua, tísia suuwe e'raka, sewina yasipamamua. ¹⁰ Ohso kaawe muuuu wahka paajutetiaa, mehka iyoriwa mochipamiachi yasipapuapua. Wa'a tiaopu aamo paajutekame enasaa, ahpo chokichi yasipatemaopua, epeche iyoriwa mochikachio. Wa'a aamo yoratioopua wahjachi aamo ahjama napawikamea, te'ta iyorika aamo tetewimapua. ¹¹ Apoe wa'api ahpo weruma iintamia,

suuwe erapatepuamepua; nape ki ahpo weruma uuyamea, weruma teewepuamepua Riosio, ahpo te'ta katewiachi taawechio.

¹² Ahpo paajutekameo chaanerepu tiame:

—Itapiti kooame pahkotasaamua, ka'te totomiwaemeche paajutemitiamua, aamo tetejimacheoi, aamo wa'achi yorame te'tiameopua. ¹³ Ohso kaawe ihtaoi kooame pahkotasaa, naatikamera paajutepapua, ki totomiwaemera ti'tijoe ooweru tiame, a'chi iika kahpokame ti'tijoe ooweru tiame, rojowi ti'tijoe ooweru tiame, ki mamachiriame tiame. ¹⁴ Pu'kakamera paajutepuapua, ka'chi iika nateteme tiopa pu'kao, aamo no'rarewa paajutewao. Nape aapoeo ki aamo no'raweme teererioipua paajutewao, aamo Noono tewekachi kahtiamea, ki teesa aamo kaawe ikitema puuuu, ka'karuma ti'tijoe ooweru tiame oijenatiaio.

Aari te'ta koi'wa wa'achitaka nayewatiame

¹⁵ Piiripi wa'a kahtiamea meesa chokichio, wa'a chiiopa Eesusio, chaacharepua:

—Wa'a teeresoo waika taawechio, ¿ki teesa ta'iria ko'komerijoarepua wa'a, Riosi ahjamao?

¹⁶ Nape Eesusia, chaanerepua pu'kao:

—Wa'atepua tiiao, nape siimerichemua, Riosie paajutetiachio. Wa'a cheesaapua o'inere cheekao:

—Piie taawechio piiripi tijoea, weruma kooame yoorariataipua paajutewa. Wa'a ikisaopua, muuwaeme paajuteriataipua wa'ao. ¹⁷ Yooma wasipatesaapapua, uhjurariataipua waikao yooma paajutemichio, ko'komia e'enamichioopua. ¹⁸ Nape puuuu, a'chikoi chaachaparepu ki e'nanariapa. Piiripia cheeriatapua: “Ka'chi eranurepuapua ki no'o siinkoi, we'e no'o tararia ne'nemia simiyo tuupuapua”, cheeriatapua. ¹⁹ Piirechia cheeriatapua: “Mariki maakurawa oisi no'o tarario tuupuapua, ka'chi no'o e'repo tuupuapua ki no'o simikoi, pu'ka oisi ne'nemia no'o simiyo tuupuapua.” ²⁰ Ehpeche piirechia cheeriatapua: “Ka'i, pukeri neewikame neeea, ki siima neeea. No'o cheriwenurepuapua pu'kao, ki no'o simikoi”, cheeriatapua. ²¹ Ehjepao, uhjuratiame enasaapa: “Ki e'enanarekapu”, chaaneriataipua ahpo teekoo. Wa'a chaanetiapa teekora, tísia nekariataipua. Wa'a ikisaopua eenechio, cheeriatapua: “Ehpeo yaapi siinka, yooma paajutemitiapua, kihta paarasatiameoi, pooechiami aamo tewaya, yooma sihkochiami aamo tewaya tiame. Te'ta tesiwa te'tiamera paajutemitia: rojowika ohjoame, panaka ohjoniamie ki ma'chiriapa, wa'a mahka ruhjika kahpokame.” ²² “Paamira, yooma yoorakameniapa aamo cheeriao, nape itipina pehji mochipuapuachio, ko'komia”, cheeriata uhjuratiamea. ²³ Waikao teekora chaaneriataipua: “Wahka epeche mehka pooechiami i'yasaopua, utewa yorasaopua e'enamichioo, mochiwapuapua wa'ao. Yooma ko're chokichiami, aamo tewariaoi, muinurepuapua no'o ta'pechi, pochimichio, ki'wa. ²⁴ Aaataa ki nakikamea no'oe paajutetiaio, kiisi ko'komeripua no'o kooameo.” Wa'a teeremeri Riosia, ti'tijoerichio.

¿Ihtana aiwaniame Eesusi na'naritoniamio?

²⁵ Piirechi taawechio, seenepi simikame Eesusia, muuwaeme nokisioiopua ahpo ahjamao, ku'rikao chaacharepua:

²⁶ —No'o pichiwa na'naritonariamea, epeche no'o nakimeripua ki ahpo yayawachitia, epeche ki ahpo poponichitia, ahpo pipinioi, epeche ki ahpo uupichitia, epeche ki ahpo ahjarichitia. Ki wa'a teeka no'o nakiyame enesaa, ka'chi iika no'o na'naritomerimua. ²⁷ Ki ahpo maaporichi teetonariamea no'owichioo, ka'chi iika no'o na'naritome enemeripua. Kaawe ahpo inataniamepua ke'chu no'o na'naritoaio. ²⁸ Ke'chu no'o na'naritoaio, kaawe aamo ne'nepuapua amochio, ihtanakamera ehpeche nateyamerakooopua, aamo iintomiaio. ¿Ki aata karitameai, pahcha ne'nesapa ahpo wekatemiaopua toomio, o'ichamepua? ²⁹ Ki wa'a iintokame enesoo, ahpo kaari o'inekai ki kajusoo, suuwe erapori chaanepuamepua waikao, wa'ami u'matopamee, a'acheka pu'kao. ³⁰ Waikao ti'tjoeria, pu'ka ki kajukame ne'nekao, chaachapamapua: “Nee, ¿kiisi kajurepu tiame?”

³¹ Yawichiai, ki nasiwameripua aaata piirechi yawichichio, ki newitomeri enesaa, ahpo oosa mariki miiri soontaroeopua, piirechi yawichichi, piire weerewa miiri iinueme-chiopua soontaroo. ³² Ki newitomeri teeresaapua, uhjuramapua waikao katewemichio, kehkiioi kiamio tuuka, ki nasiwapuawichio. ³³ Pukaepa muuuu, kaawe inatapuapua pahchao, noochi enanariaa. Aamo iinueka kahtia, epeche nateyamera maesaamua ki noochi enaniamechitia, ka'chi iika enamerimua noominao, noochi te'teretomio.

Oonaai wekatiamē ahpo onachari
(Maateo 5:13; Marako 9:50)

³⁴ Wa'a cheesapa Eesusia, onachi simiyame naewarepua wa'achitarichio. Puuuu cheerepua ti'tjoerio:

—Eemea, onachitiapua. Oonaa, tísia nakiwamepua, onachariesaapua pehjiio. Nape ahpo onachari wekatesaapua, ¿achini iika eenechi onataparetapua? ³⁵ Ki kaawe ih-siamepua to'iwe wasachi wakipatewawichiooi, itapiti kasaraoi echipuamewichio onawepuaoi, ipapuamepua wa'asi. Pahteka inamumitia i'ka no'o cheeriao, ki wa'a ikipuaichio aamoo.

15

Piiripi po'wa wekatetiamē, wa'achitarichi nayewaniame
(Maateo 18:10-14)

¹ Yooma yawichiwichio koparoamea, wahjachi ti'tjoeria tiame tatakoriwaeme, Eesusi waapi e'enarepua keepumia. ² Parisero ti'tjioea wa'a noonoikopa pu'kao, ahpo chaachaparepua Eesusio, pa'parisero ti'tjioea:

—Nee, achini ih-siamepua. Ihji tjioea, yooma tatakoriameoi, toayamepua ahpo naaepamichioo, ahjama koayamepua tiameo.

³ Wa'a chaachapopa i'kao, Eesusia i'ka wa'achitarichi nayewerepua:

⁴ —¿Aatana eemea piie sientto puhkuemea po'wa, piiripi wekatesaa, ki simiyamepua i'yamiao, piiripi toiyameopua sientto? ⁵ Ihjia i'yai tewesaapa, mooketoka no'rasaapa ahpo ta'pechio, kaawe e'raka chanimapua waapi ohjoemee: ⁶ “¿U'masio ne'nemia! Tewakasai neeepa no'o wekateria po'wao. Pahkotamane pu'ka no'o tewariawichioo.” ⁷ I'ka wa'achi tiame, epeche kaawe erapuame te'pa tewekachi mochikame Riosi ku'iwariieopua wa'asi, aaataoi we'wemerakamera ahpo tatakoria toimo tuukameopua Rioso, ki wahjachitia ti'tjioeo ooweru tiamechitia, ahpo tatakoria ki toinareriachitiaopua wa'asi.

Oowitiamē ahpo tomiwao tewakame

⁸ Waikao tepuyame nayewasaopua Eesusia, toomi wekatetiamē nayewarepua waikao wa'achitarichio. Puuuu cheerepua:

—¿Aatana oowitiamē, oosa mariki toomi oosa mariki taawechi yowiwame iinuekai piiripi wekatesaapua, ki chichika i'yatarepua ahkasi ahpo tewayachisio, tukapachi enesoo tahjekaoioopua? ⁹ Tewisapaopua i'kao, ¿ki yooma ahpo kaawe e'ria tuuyetarepua, ahpo tísia kaawe e'raopua, ahpo wekateria tewariapao? I'ka oowitiamē kaawe e'reka tetewamea chaachapamiipua: “¿Kaawechupena muuuu tewakamepua! ¿Teemeai aamo tewariopao, amochitia tísia kaawe erakoamepua!” ¹⁰ Wa'achitia Riosiai, tísia kaawe eramapua ahpo tewekachi ku'kuiwara ahjamao, aaata tísia tatakoriichi wekakameoio, apochikamera eenariopao paparamiao, tatakoriiria chewipuawichioo, aaataoi apochi paparamia eenariopao, ahpo tatakoriiria cheriwepuawichioo.

Aaata ahpo taana cheriwekame, wa'achitarichi nayewaniame

¹¹ Eesusia naewarepua tiameo, cheeka:

—Aaata tjioea ooka tatanaeriataipua. ¹² Piie taawechi neipa weeriamea, chaaneriataipua ahpo noonoo: “No'noo, no'o kiajeraninia aamo mukusa tooemio.” Wa'achiopaa ahpo taanao noonoraa, yooma ahpo tatana naachuterepua iyosichi iyopusapua, yooma

pipiripi weewara iinueka itipiniameopua. ¹³ Waikao ehjepamio pooniraa, yooma ahpo weewa nehjisaopua, wahka akipariatapua waikao, méhka pirenachi weechi. Wa'a asisaopua, o'ineriatapua ahpo toomi na'ataka, itapiti suwepori ihsiwachi. ¹⁴ Ahpo tomiwa sopasooopua, ki nu'uti toorewi eenariatapua wa'a weechio. Waikao puuaa tísia toore aiwapao, ¹⁵ tehki i'yasiriataapua pu'ka weechio. Ehjepamio tewisaapa tehki, o'ineriatapua tekipanakao, koowi inateka, wa'api ohjoeme tijoe, puhkura. ¹⁶ Waikao ihjia tekipanaio, tísia chorowapaopua, koowi koi'teniameoi ko'konareriataipua, nape ki kiatiapaopua pu'kaoi, wa'atia itipiriataapua. ¹⁷ Waikao tísia aiwapa tooreo, e'rariatapua: “No'o noono kahtiachio ki aiwaniachi tooreo, paarasaniapua wa'ao. Muuwaeme no'o noono ahjama tekipanamea, ki aiwanipua tooreo. Nape neeea i'wao, amori mukuyame kahtinia toore. ¹⁸ No'ramane ohso kaawe, no'o noono kahtiachi. Wa'a asisaa chaanemane: No'no, iinya iintokame neeea. Taamo Noono te'pa kahtiametchio, tatakoriame neeea noochio, amochiopua tiame. ¹⁹ Kiisi aamo taana enemetekoinia ehpeo, nape wa'atíoi, aamo no'o cheriwesoo, oowera tekipanamechitia, uupuapua. Wa'a chaanemane no'o noonoo, asisaa.” ²⁰ Waikao wa'a erasaopua, no'ariatapua ahpo noonochio.

'Noonoraa i'ka asioiopua ta'pechio, wa'a ihtoame tetewapaopua mehka o'inia ihtoiopua pehjo, tísia tesiwa teetopa ahpo taanao, u'masiriataapua natepamiao. Natepasaapa noonoraa, koorepaka chuchuriataapua pu'kao. ²¹ Waikao taanaraa, chaaneriataapua ahpo noonoo: “No'noo, tísia tatakoriame neeea, te'pa kahtiamé Noonochiopua, amochiopua tiame. Kiisi aamo taana enemete neeea.” ²² Wa'a chiiopa ahpo taanao noonoraa, yaapiti sisanamuriataapua ahpo ta'pechi mochikameopua chaaneka: “Yaapiti. U'yepake wisasori, epeche ka'karumara, chuhchepuapu. Aanio tiame u'yepamitia, sutuchi chuhchepuame, wa'a ikisa kaaka we'wemera. ²³ Wa'a ikisaopua tiameo, weesero i'noramitiapua, epeche wiiyamera. Pahkotapuapu merisa, ta'iria ko'kopuawichio, tísia kaawe erakoka. ²⁴ Pahkotemane i'ka no'o taanao, mukukameka teereriopua pu'kao, eenariopa. Ihjia eenakao, eenechi oijenakamekatepua. I'ka no'o noorao, wekatekai neeea, eenechi tewakamepua.” Waikao o'ineriata pahkoa, yoomahka pu'sereka.

²⁵ 'Nape pahcha naawakamea pa'chira, wasachi ihsiriataapua tekipanakao. Ihjia eenaiopua, ke'chu asiyaopua ahpo ta'pechio, weeru chiiame inamuriataapua, sooni cheeteniamé yawika. ²⁶ Waikaopua asisaapa ahpo ta'pechio, aaata ahpo ta'pechi mochikame iinatukeriataapua cheeka: “¿Ihtana pahkotania i'wao?” ²⁷ Wa'a tekipanamea, nehjiariataapua: “Aamo pooni pahkoteniapua. Aamo noonoo, aamo pooni pahkotiapua eenechi eenariopa wahka oiyai, pu'kawichioopua, weesero me'yeriapua epeche sowiyamera, eenario tuukaopua kaaweruma.” ²⁸ Waikao pa'chiraa tísia nekakao, kiisi pakinareriataipua wa'ao. Nape noonoraa kahtiachi eenakao, cheriweka nayewekaopua, pakinureriataapua. ²⁹ Nape taanara pa'chiraa, chaaneriataapua ahpo noonoo: “Nape muuua, ki ehpesi no'o tekipanaoioopua aamo e'weka, seenepioi ki e'wekoo, seenepioi ki no'o pahkotiamemua, no'o taanenarichio, no'o kaawe e'ria ahjama ko'komichioopua, pu'sereka. ³⁰ Nape muuua i'ka aamo taana enasooopua, oowera suweporichi oika na'atakameoipua toomio, ikanati me'yamemua epeche wiiyame weeseroo, no'owichioo ki wa'a iintokameai.” ³¹ Waikao noonoraa chaaneriataapua: “Nape no'o nooláá, muuua senepi taawechi no'o ahjama kahtiamépuua, yooma no'o iinueka kahtiaopua, yooma aamo iinuwapua tiame. ³² Nape i'ka aamo poonio, mukukameka teereriopua pu'kao, eenechi eenakaopua, oijenameka ikiriopa pu'kao; wekakameka teereriopua tiameo, eenechi tewitiameka ikiriopa pu'kao. Pukaepa kaawepua, kaawe e'raka pahkoteniamepuua.”

Waikao Eesusia, kajusapa pu'ka noonora ahpo taana cheriwetiameo nayewakao, chaanerepuua yooma ahpo masitia keepuameo:

—Wa'achi teeka cheriwiamé te'pa kahtiamé taamo Noonoo, ahpo tatakoriwa tuuka enapameo apochiopua, ahpo tatanachitia uuka.

¹ Eesusia ahpo masitiachi keepuameo, i'ka piirechi wa'achitarichi nayewerepua:

—Aata tijoe tísia paarastiamе weechio, ahpo paarasatia neesetokiameo, yooma ahpo paarasatia, na'atame inamuriatapua. ² Teekoraа wa'a tiame inamukapaopua pu'kao, paaesa iinatukeriatapua pu'kao: “¿Achini iikai no'o ichikuame muuuu? Yooma nane'riamenia aamoé no'o ichikokenioo. Yooma ihtetaripapua no'o tomiwa aamo ma'chipariaopua, yooma kehkisasaapua, no'o iyotaperichi toapuapua, no'o nane'remichiopua. Ki tekipanamerimua wa'asio noochio.” ³ Waikao ahpo teeko tehkiwa neesetoamea, e'rariatapua: “¿Ihtana yoratarene ehpeo?, no'o teeko u'yesoopua tehki. Ki utewaemenia wa'asi wasachi tekipanamiao, ihkorewa itakaio, tísia suuwe e'ramenia. ⁴ Aa, inatepane no'o iintomiao, aachin teeka no'o ku'ipuaichiopua, ki tehkiekoio.” ⁵ Waikao yooma ahpo teeko wikirieme paaesapao, iinatukeriatapua. Pahcha simiyameo, chaaneriataapua: “¿Ihkina wikiriemua taamo teekoo?”, chaaneriataapua. ⁶ Puuu tekipanamea, cheeriataapua pu'kao: “Neeea, piie sienta piire weerewa aampa oosa mariki weeweruma sikori, waariri tewaniame, ooriwo nerosowi koi'wame wikirienia. Puuu waariria, piire weerewa aampa mariki ri'ritoro to'wame enerepua pipiripio.” Waikao tehki paamiratuamea, chaaneriataapua pu'kao: “Nee, tamochiche nane'rewa itipimeri ihjia. Aamo wikiriao, naasipasi cho'wemane, ooka weerewa oosa mariki waariri wa'api, wikirieka itipimerimua.” ⁷ Piirechi tekipanameo iinatukeriatapua tiameo: “¿Kehkinapu aamo wikiriaa?” “Neeea, piie sienta aaneka wikiriemenia tiirikoo”, cheeriataapua wikiriemea. Waikao tehki paamiratuamea, chaaneriataapua pu'kao: “Nee, ka'te tuumitia naaju aataoi, neeea, naao weerewa aaneka, wikirieka itipitemania aamoo”, chaaneriataapua. ⁸ Teekoraа nane'resaapa i'ka iintorioa, e'rariatapua: “¿Ki teesa inatame puuuu?”, e'rariatapua.

Pu'ka wa'achitari kajusapa Eesusia, chaanerepua ahpo keepuameo:

—Tísia pichiwa ihjia: Tukapachi ohjoamea, te'ta a'chikoi nokaka pepeniamepua ahpo ihmimiao, ki Riosichi paparaka mochitoamerakamerachitia, ki Riosi taajenarichi ohjoamechitiao.

⁹ 'Pukaepa aamo chaanenania, ka'te wa'achi noonoimitia eemea, pu'ka tehki paamiratuameo, ki kaawe iintoriachitia. Ohso kaawe eemea, paikapioi iinuekaio, ookapieoi ku'ika mochitopuapua aata tísia tooremuka mochikameo. Wa'a nokayame enesaa eemea, tewekachikamera ohjorewachi te'ta paarasarikamera iinuemeripua.

¹⁰ 'Kaawe iintokame enesaamua paikaoi aamo Riosie kianiao, kaawe iintomerimua, epeche kiatiai Riosieo neesetomichioo. Nape ki kaawe neesetosaamua, paikapioi Riosie aamo neesetotetiao, ¿ihtana aamo kiatare Riosia, ehpeche aamo itapiti neesetomichio?

¹¹ Aamo iinueka paikapioi ki kaawe neesetoka yasitokame enesoo, ¿kiapua tiamejuarepua Riosieo, itapiti neesetokepuawichioo ahpo kehkiwachi? ¹² Aata kiisi peniame enesoo, ahpo wa'api iinuwaai neesetokao, ¿kiatariamejoarepua aataeo, ahpo iinueka neesetokemichioo?

¹³ Eesusi wa'a tiame masitesaapa, eee cheerepua:

—Aataai ka'chi iika yorakemetepua ooka teekoo wa'api keenakoo, eee tiamekopa: piiripi ahpo teeko yorakioio, piire ahpo teekoai wa'apichi keenako ahpo yorakejemerikopua. Puuuu waikao, piiripi teekokamera yorakiopaopua, piire teekoa nekamapua; piiripi teekokamera ahsieme yorakepuamepua, piie ahpo teekoo toaka. Wa'a tiiachioopua aataai, Riosikamera te'ta nakiyamea, ka'chi iika weemumetepua toomichio.

¹⁴ Pa'parisero ti'tijoea, pu'ka inamukapaopua, a'achere puuuu, toomikamera pu'seriapapua. ¹⁵ Waikao Eesusia chaanerepua:

—Nape Riosia nane'riamepua aamoo, toomichikamera te'ta paparamekopua, ki ahpokamerachi. Eeme pa'pariseroa, te'ta aamo yooreka tetewijeranipua ti'tijoerieo, nape aamo iikachio eemea, aamo wahjachi ti'tijoerichio, kiisi kaaweruma ijinatamepua. I'ka weechi mochikame te'ta nateyamechitia tetewao, Riosiwichioo, tísia iinya tiame teerewa tetewamepua.

Riosi nuurari; Riosi ye'karichi simiyame tiame

¹⁶ Pu'ka nayewaka kajusaapa Eesusia, i'ka eetiame simiterepua masitekao:

—Ke'chu eenoi Waani Paatorio, ti'tjoeria, ehkoriaami nokiwa yooraka mochoriaipua, ahpo ehkoriaami Riosi na'nayewatura masiteriachitia. Nape puuu Waani Paatori enasaa-pua, weemera nokiwa masiterepua ti'tjoerio, Riosi ye'karichi muimichioipua pu'kao. Pukaepa ki ookapi Riosi yawichituwachi mochorachi tísia muinarerepua wa'ao.

¹⁷ 'Pu'ka Waani Paatorichi simiyame wa'a tiame te'ta pichiwa ikirepua, te'ta wa'a tiame ikimeriko tuutiamekopua Ehkoriaami Iyoterichio Riosieo. Yomatiamie Riosi cheeria ikikache itipimerikai teererepua, ahkasi nu'nuti naawesari chanitiamieoipua, te'ta nateyame tetewaka, te'ta nu'nuntiraioipua iyoti. Ihji weee, ihji tewekaai, pahcha ki naania ikitarepua, nape Riosi cheeriaa ka'i, wa'api teeremeripua.

Eesusi masitia, aaata ahpo neewiria sa'runaniamie
(Maateo 19:1-12; Marako 10:1-12)

¹⁸ 'Kaawe inatamitia i'kao: Aaata ahpo uupi toisaa, piirechi ahjama neewikameka ikiyameopua, suwepori iintowa. Wa'achi teekao, aaata Riosichi chiia toisaa, piirechi masitewa pichikemichio, suweporika iintokame Riosimina. Aaata tijoe ootiamie toitiame ahjama neewisaa, suwepori iintokamepua tiame Riosi ne'niachio. Wa'achi teekao, aaata piirechi masitewa pichikesaa ki Riosi taamo chiia, suwepori iintokamepua Riosichio, toakame puuuapa Riosio.

Tijoe paarasatiame Rasaro tiame, wa'achitarichi nayewatiame

¹⁹ Eesusia tiameo, Riosi chiia Ehkoriaami Iyotetiame nateyarachi nayewakao, i'ka wa'achitarichi nayewerepua ti'tjoerio. Eesusia o'inekao cheerepua:

—Aaata tijoe eneriataipua, tísia tomiwaeme, tísia nateyame wisasori chuhchame eneriataipua, te'ta to'totomiwaeme koaya koayame, ihtaoi ki tooremuame eneriataipua ahpo ta'pechio. ²⁰ Wa'achi ohjoeriataipua tiame, aaata Rasaro tewaniamie. Ihji Rasaroa, pochikame ehchaeme weerewachio enerepua, pu'ka paarasatiame ta'perachi, yayasariataipua, muirachi. ²¹ Ihjia pu'ka paarasatiame ta'pera muirachi yayasariataipua, ko'kotiamie wehchi ruhjikameoi, ahpo ihkokepuaichio. Chuhchuriai wa'a kahtioio, wa'a enapaka saasariataipua ehcharao. ²² Pu'ka ihkoriaame mukisooipua, Riosi ku'iwaria, Aurani kahtiachi i'toriatapua, Riosichi ka'karuma enekame mochikachi. Puuu tijoe paarasatiame mukisooipua, wetemajiretiatapua. ²³ Wa'a ahpo upatiachi kahtiaipua, ki ka'karuma wahjipame mochikachioipua, ki teesa aiwapaopua wa'ao, Aurani Rasaro ahjama kahtiachi ne'nepariatapua, te'pa. ²⁴ Waikaopu te'ta paarasatekamea, tísia aiwapa ahpo upatiachio, sisinamuriatapua Auranio, cheeka: “jNo'nó Auráni, no'o tesiwéee! Uhjura pu'ka Rasaroo, piiripi suhturaoi saampatesa, no'o yenichioi seipate-manie teesa. Tahpitika e'ranine parae i'wa na'ichio.” ²⁵ Nape Aurania chaaneriataipua: “Nape, ¿ki nane'rena muuuu, weeechi kahtiaipua tísia tomiwaekao, tísia aamo ta'iria yasariopua ki Riosichi inataka? Nape Rasaroa tísia aiwaio weeechio, tísia kaaweruma enepakamepua Riosichio, pukaepa i'wa kahtiamepua no'o ahjamao tísia ta'iria, muuuu wa'a. ²⁶ I'waoipua taamo pejanao, káii waapisi akipame teeresi po'ipua waata, aaataai ka'chi iika u'matometepua wa'apoo, wa'aponaoi aaataai ka'chi iika u'matometepua.” ²⁷ Waikao paarasatekamea chaanerepua Auranio: “Wa'a teeresoo muuu no'no Aurania, pu'ka Rasaroo, no'o noono ta'pechi uhjuramitiapua, weeechi kahtiame. ²⁸ Wa'ao mariki no'o poponiekao, tísia utewaeme chaanenurapuapua pu'kao, Riosi chiiakamera pichikenuraka, ki i'wa te'ta aiwaniachi upapuaichioipua pu'kao.” ²⁹ Nape Aurania, nehjiariatapua pu'kao: “Nape aapoeo puuuu, iinueme puuuapa Riosi cheeriao, ehkoriaami nayewatura iyoteria, ehkoriaami Moise iyoteria kiaretiaopua tiame. Pu'ka e'weka mochimeri puuuu. Ki Moise e'wesaa tooweretiao nuurari, aaataoi wahjipakame oijenaka wa'a eenakoipua aamo chiia tuuyemiao, oijenakao, ki pichikemapua.” ³⁰ Nape paarasatekamea nehjiariatapua: “Eje'e, wa'atepua tiiao, nape ki e'wekameai Riosi nayewatura iyoteriao, i'wa o'inia oijenakame wa'a enasoo, yooma nayewesoo achini tiio i'wao, pichikemapua pu'kao. Wa'a iikapa puuuu Riosio, yooma ahpo toimio tuumapua

ahpo tatakoriwao.” ³¹ Nape waikao Aurania, chaaneriatapua: “Ka'i. Ki e'wiame enesaa pu'ka Riosi Ehkoriaami Iyoterichi chiiao, aaata wa'a eenakoipua i'wa o'inia oijenakameo, ka'chitia pichikemapua pu'kaoi.”

17

Tatakorichi wichiwame maapori teerewa
(Maateo 18:6-7, 21-22; Marako 9:42)

¹ Eesusia, ahpo te'ta masitiao chaanérepua:

—Aaata tatakorimichio ihsiamea, wa'api iintumeripua, na'ara yorapuaichio ihsiamea; nape ¡wéii!, wa'a iintokamewichioo. ² Ohso kaawe eneriaipua pu'kao, moorino mata-suraraa tehte, kutachi o'yesao, pa'wechi ipatiaa, kátisia teeresi akipamichio pa'wechi, ki tatakorichi ruhjinamichioopua, i'ka nu'nuntichitia noochi paparakame o'iniameoopua. Pukaepa eemea wa'a aamo noonoimiao, tisiwá aamo neesetopuapua, aamo inateka eemea, pu'kao.

³ Wa'a cheesapa Eesusia cheerepua tiame:

—Kaawe keepusao. Aaata piire aamo na'aresoo, teripuapua pu'kao; nape ahpo cheriwenuresoo, cheriwepuapua pu'kao. ⁴ Oowisanisa simiyame aamo na'aresoo, wa'a iintokai ahpo cheriwenuresoopua pehjiio, wa'apichi kehki cheriwepuapua, oowisanisa.

Taamo Riosichi paparawa utewarira

⁵ Piie taawechi Eesusi ajawariaa chaanerepua Eesusio:

—Paamira, taamo ku'imitiapua tamochio, epeche taamo ahjachi eramichioopua amochio.

⁶ Waikao Eesusia wa'achitarichi naewakao, chaanerepua ahpo te'ta masitiao:

—Weruma kehki no'o ahjachi erakowa ki nakiniamepua. Ku'ita kehkiioi no'o ahjachi erakoame enesaa eemea, wacherai kuuu pahchira nu'utikoichitiao, i'ka aoso aamoo chaanesoopua: “Po'taka wiitu weripa neeroi pa'wechi”, wa'a weripamii puuuu. Noochiche ahjachi e'rakaimua, soparamepua noochio.

Aaata yorakekiamera teeremeri

⁷ Nape ka'te weruma aamo maayame eemea, no'owichio yoorakawichio itapiti noochi ahjachi e'rakao. Keepuka i'ka wa'achitari: Aaataai ahpo yorakiame teekoraa, ahpo yorakiao wahka oirioipua wasachi tekipanakao, resipakame eenakoipua tekipanakao, ki chaanemapua: “Koi'wachi yasipasa. Aamo weeremane kooame.” ⁸ Ohsotia teekoraa chaanemapua: “No'o weere kooame, no'o neesetopuapua ahkasi no'o aiwaka koayachisi. No'o ko'kosopa ko'kopua muuuu.” ⁹ Teekoraa, cheriwema ki kiatarepua ahpo nuurewa yoorariawichioopua. ¹⁰ Wa'achitia eemeai, te'ta Riosi chiia yooraka mochitoaiopua, kihta aamo wikirieko eramete eemea Riosio. Ohsotia eemea amochio erakopuapua: “Teemea, taamo Riosi yorakemeriche yooraka mochitoamepua.”

Eesusia, oosa mariki repera kokoriame yachapatena

¹¹ Piie taawechi Eerusareni simiyai Eesusia, Arirea weechiami Saamaria weechiami tiame u'matorepua. ¹² Wa'ami ihtoioipua pooechio, piiripi mochiwachi asiyoio, oosa mariki ti'tijoe machejenarepua, repera kokoriame. Ihji kokoriamea, mehka ajapaka ¹³ sisinamurepua:

—¡Eesúsi masitáarii! ¡Taamo tesiwe e'résaaa!

¹⁴ Eesusia wa'a chaachapameo tetewapao, chaanerepua:

—Ne'neseriosichi siimpamitia eemea, pu'ka napawikarichi neeseriosi mochikachi, aamo tetewimichio pu'kaopua, aamo yachapakamekopa wa'asi.

Wa'a siimpaiopua waikao, saukame itipirepua. ¹⁵ Wa'a iikapa piiripi puuuu, saukame itipikapao, Eesusi ihtoachi no'arepu eenechi, cheriwema kiamia. No'raioipua, weweru cheesika cheriwema kiasirepua Riosio, kaaweruma naewaka pu'kao. ¹⁶ Eesusi natepasaapa, wehchisi koomorasipakao, cheriwema ki'yarepua Eesusio. Ihji tijoea, Saamaria tijoe enerepua. ¹⁷ Waikao Eesusia cheerepua ahpo ahjama nokisiameo:

—¿Ki oosa marikisakaipu saukamea? ¿Ki e'enakame wahja watania? ¹⁸ ¿Ihji seenu tijoeche eenarepua Riosi cheriwema kiamiao?

¹⁹ Eesusia waikao seenu tijoeo, chaanerepua:

—Werika no'rasa ehpeo, noochi paparakapa saukamemua.

Achini teeka asimeri Riosi ye'karia

(Maateo 24:23-28, 36-41)

²⁰ Piie taawechi Eesusi masitioio, pa'parisero ti'tijoea utewaeme iinatukeriaipua Eesuo, achinitio enamio Riosi ye'kariwao. Wa'a tiame iinatuketiaapa Eesusia, chaaneka nehjiarepua:

—Riosi ye'karia amochi tiiaitepua wa'asi, ki pusie tetewiwame. Pu'ka ye'karichi eenepatiameo, amochio eenariamekopua wa'asi. ²¹ Pu'kao ki pusie tetewiniamekapao, ka'chi iika cheepuamepua: “Nee, i'wane weeri”, “wa'ane kahti”, yooremina aamo iikachi kahtiamekopaopua, puuua aamo kaawe te'ta tiamepua Riosichio.

²² Eesusia simiteka ahpo masitiao, chaanerepua ahpo masiteka ihsiao:

—Asimitepua piie taaweo, aamoo piie taaweo, no'o tísia tetewinaremiachio, nape wa'a erakoai ka'chi iika no'o tetewimeri eemea. ²³ Pu'ka taawechiamio, ti'tijoea chaachapameripua: “U'masi ne'neo, i'wa kahti.” Wahjachia chaachapamapua: “Waami tetewika teemea pu'kao, ne'netaria.” Nape wa'a chaaneniai, ka'te siimpamitiapua ahjamao. ²⁴ Neeea, waika taawechio ki wa'a chaachapamechi enameripua. Nee Tijoe Tijoe tukame eenaio, kuhjiparichitia ma'chiameripua, yooma ma'chiameripua tetewachi. ²⁵ Nape ehpe taawechiami pehjo, ki no'o nakiyame ti'tijoeo, weeka itapiti ikimeri neee, tísia kokosa tiame. ²⁶ Pu'ka yooma u'matosa eenechi no'o eenoio, naatika teeremeripua, Nooe tewaniame tijoe taawechiami, te'tereka mochitiachitia. ²⁷ Ihji Nooea itapiti yooraka mochiriaipua, tekipanaka koakache, nenewikaoipua tiameo, ahkasi Nooeo pawekakerachi pakiriachisioipua, i'ka yomatiameripua weechi si'ririnioipua, te'ta werumara si'riri, yu'kie. ²⁸ Rooti tewaniame taawechiamio, wa'achi te'tereriaipua, ahpo wahjipoipua. I'ka ti'tijoeo wa'achi nokaka mochikoipua Nooe taawechitia, oowera koakaopua, oowera tarakaopua tiame, itapiti nehjakaopua, echakaopua, kari-takaopua tiame. ²⁹ Rooti machenoipua Sooroma mochiwachi muuwarichio, senawato ki ku'ita na'i yukurepua Sooroma mochiwachio, yooma wahjiparepua pukao, choochoka. ³⁰ Wa'achitia senawato enamania waika taawechio, nee Tijoe Tijoe tukamea, eenechi i'ka weee eenaioipua.

³¹ Pu'ka taawechio, karijampa ihsiameripua itapiti yoorakaoi, kihtawichio inatametepua ahpo tekimiao, yooremina ahpo karichi iinueka ma'chipamiao. Wahka ihsiameripua kuhsitero, kihta inatameripua ahpo no'ramiaopua petechio, ahpo itapiti ma'chipasa i'tomia. ³² Nane'riame eemea, Rooti uupirao, itapiti ahpo toaria i'noranaria ukana ne'nepariopaopua, oona enepariopaopua. ³³ Aaata i'wa weechi ohjoewache epeche nateyame maayamea, ki Riosi weemera ahjarichi ohjoewachitiao, wekatemeripua te'ta ahjario, ki wahjiamesi ahjaniameo. Nape aaata i'wa weechi ohjoewa ki epeche nateyame maayamea, ki Riosi weemera ahjarichi mochiwao, puuua teimeripua te'ta pichiware ahjario, ki wahjiamesi ahjaniameo.

³⁴ Pu'ka taawechi tukao no'o eenoio, aamoo chaanenania, ooka pe'tiamea kokochikao, apechunapuamepua piiripio, piireo toaka. ³⁵ Ooka ooweru nokayamea tusukao, i'topuamepua piiripio Riosieo, piireo toaka. ³⁶ Ooka tijoe nokayamea wasachio, piiripi wa'api i'topuamechepua Riosieo, piireo toaka.

³⁷ Waikao keepuameraa, iinatukerepua Eesusio:

—Nape ¿akana wa'a ikimeri puuua?

Waikao Eesusia chaanerepua:

—Wa'achitia itapiti mukukame po'yachio, naania tiatachiatia oonori weeru nokiwao, no'o aamo ikipo tuuriao, naania teeremeripua achinitio ikipuamekoopua pu'kao.

18

Kunamukukame peereichi ahpo katewejera, wa'achitarichi nayewaniame

¹ Piie taawechio Eesusia, ti'tjoerio, ki toaka paparapuawichioopua Riosichio, eee cheeka nayewerepua wa'achitarichio:

² —Wahka muuwari mochiwachio, yasariataipua piiripi tijoe peereira, kiisi iyoriame eneriataipua Riosio, ti'tjoerioi, ki tesiwa e'riame. ³ Wa'achi ohjoeriataipua tiame piiripi oowitiame kunamukukame, aaatae na'ara yoraniame eneriataipua. Wa'a yoraniapa ihji ooitamea, peerei kahtiachi simiriataipua ahpo katewepuaichio. ⁴ Weesa eenakame eneriataipua, pu'ka peerei tijoechio, nape ihjia ahpo wa'inariataipua, ki ikanati katewenareka. Nape puuu tijoe peereiraa, ki toaniapa senepi ejenakao, erapariataipua pu'ka ooitameo: “Ka'chitia taawechi tesiwa e'riameaipua aaataopua Riosichioi, ⁵ ikanati katewekemanee i'ka ooitame, tísia kichiwa chiopua pu'kao, noochi ejenaka.”

⁶ Wa'a cheesapa Eesusia, ahpo masiteka ihsiao chaanerepua:

—Kaawe inatamitia i'ka peereira tijoe iintoriao, ki pichikiamekaipua Riosi kaaweruma tuuyewari chiiao. ⁷ Ihji tijoe Riosi chiia ki pichikiameaipua, kaawe iintokame enesoo, ¿ki epeche kaawe iintomerijoare Riosia ahpowichio poanataroopua ijinuwaopua, apochikamera paparameopua? ¿Ki ikanati nehpuatarepua te'ta ahpo ijinuwao? ⁸ Riosia, kiisi puuyeka cheriwemeri puuuu, aaata apochi enasooopua ahpo tatakori cheriwepuawichioo. Nape neeea no'o iinatukiamepua, neee Tijoe Tijoe tukame eenao, ¿tewimerijoarenia pehjo, aaata noochi paparameopua?

Parisero tijoe, yawichiwichio koparowame tiame, wa'achitarichi nayewaniame

⁹ Eesusia i'ka wa'achitari nayewerepua, ahpoche kaawe nokayame maaeka Riosichio, wahjachio ki kaawe nokayame maaerepua:

¹⁰ —Ooka ti'tjoea i'isaeri tiopachi e'enariataipua, Riosi ahjama nayewamia. Piiripia, parisero tijoe eneriataipua, tísia ahpo iyoriame maaetame Riosichi. Piiree, yawichi koparoari ichikoame eneriataipua. ¹¹ Parisero tijoea, werisikaopua eee cheeka nayewariataipua Riosio: “No'no Riosi, cheriwema ki'yaninia ki wa'achitia tiamekapa wahjachi te'terimechitia: aaata ichikoame; ki kaaweruma yoorame wahjachiwichioo; suwepori ihsia yoorame; ki waami weeriamae aamo ahjama nayewame, yawichiwichio koparoame. ¹² Neeea oosa iyoriame neeea chorowario, oowisari taawechisiopua. Neeea no'o yowiyao, senepi oosa mariki toomi iinuekaionia, aamo poanatakiamenia piiripio.”

¹³ Nape puuu yawichiwichio koparoamea, ahpo muripa sonikao, chiitapua mekapi werikao: “No'o tewekachi kahtiamae No'nóo, no'o tesiwe e'remitia muuuu, no'o tatakoriamekopa.”

¹⁴ Pu'ka cheesaapa, Eesusia cheerepua:

—Neeea aamo chaanenapua, ihji yawichiwichio koparoamea, cheriwetiame no'rarepua ahpo ta'pechio, nape piiree ka'i. Riosia ki keepuamepua aaataoi, ahpo wa'api werumataka naewameopua. Nape tesiwa cheeka nayewameopua, cheriwiamae Riosia pu'kao, tatakoriario.

Eesusia kukuchio, ahpo kaawerumari yahchena

(Maateo 19:13-15; Marako 10:13-16)

¹⁵ Eesusi masiteka ihsioio, wa'a e'enariaipua ooweru kukuchi i'toka, Eesusi kahtiachisi upanariapa, Eesusi ahjachi seekarepaka ahpo kaawerumari yahchemichio. Nape Eesusi te'ta masitewaraa wa'a uparetioopua, wa'ineriaipua ooweruo, pu'ka kukuchi Eesusichi asitepuawichioo. ¹⁶ Nape Eesusia ki reesiseniopa pu'ka kukuchi, apochi asitepuawichioo, chaanerepua:

—Tooa pu'ka kukuchio noochi e'enamichio. ¿Ki nane'riame eemea pu'ka kukuchika te'tiamekopua Riosi ye'karichi muimeria? —cheere Eesusia. Simitekaopua cheekao, Eesusia cheerepua:

¹⁷ —Pichiwapua no'o chiia: Ki kukuchichitia uukamea Riosi paajutewao, ahpo ye'kari muimichioo, kiisi reesisepuamepua Riosieo, ahpo ye'karichi pakimichioo.

Temari te'ta paarasatiame, Eesusi ahjama nayewani
(Maateo 19:16-30; Marako 10:17-31)

¹⁸ Piiripi tijoe itapiti paamiratuamea, iinatukerepua Eesusio:

—Kaaweruma Masitari, ¿aachin iintotania ahsepanariaa, ki wahjame ahjaniameo?

¹⁹ Eesusia chaanerepua:

—¿Achini no'o kaaweruma teewamemua? Te'ta Kaawerumaa, Riosichepua, ki aaata wa'asi. ²⁰ ¿Kikosa nane'riamemua Moise nuurari chiio? ¿Ki eekosa chiamepua?: “Ka'te suwepori nokimitia eemea, ka'te merimitiapua aaataoi, ka'te ichikoemitiapua aaataoi, ka'te wihtuka wenejimitia aaataoi, aamo yayawao muuuu, yoorekache tetewipuapua.”

²¹ —Wee Masitari, nape neeea pu'kao, yooma yooraka yasitokamenia pu'kao, temariai o'inia —chaanere iinatukeniamea.

²² Eesusia wa'a chiipao, chaanerepua pu'kao:

—Nape toitiame muuuu aamo iintomiaopua pehjo. Nehjimitiaopua naaju, yooma aamo paarasatio, wa'a iintosaapa muuuu, yooma ihkokemitiapua pu'kao yooma aaata tooremuka mochikameo. Wa'a iintosaamua, te'pa Riosi kahtiachi iinuemamua aamo paarasario. Yooma wa'a iintosaapamua waikao, noochi enepuapua no'o ku'isimiao.

²³ I'ka inamukapa paamiratuame tijoea, iiyana eraparepua Eesusi wa'a chiiao, ki ookapi itapiti paarasatiamekapapua. ²⁴ Waikao Eesusia wa'a iikopa pu'kao, yooma wa'a keepuka ajakameo chaanerepua:

—¿Ki teesa tehki tiamepua, paarasatiamewichioo, Riosi ye'karichi pakipuameopua!

²⁵ Animari tumusaria epeche ki tehki enemiiipua, i'ikia puusirachiami u'matoteniapua, ki puuu tijoe paarasatiamechitiaopua, Riosi ye'karichi pakimichioo.

²⁶ Inamukamea chaachaparepua waikao:

—¿Aa! Wa'a teeresoo, jaatanakamera newipatapua waikao?

²⁷ Eesusia waikao chaanerepua:

—Ti'tijoeriwichioo, ka'chi iika iintome tiamekoio, nape Riosiwichioo, kihta tehki tiamekaitepua. Nape Riosia aaata ahpo te'ta paarasarichi weemuwa toisoo, apochikamera te'ta weemusoopua waikao, reesisepmapua pu'kaoi, ahpo ye'karichi pakimichioopua.

²⁸ Waikao Peeroa muuwaeniachio, chaacharepua:

—Wa'a teeresoo teemea, kaawe te'tiamepua aamo ajawariaa, aamo ahjama ohjomiaopua yooma toakamekapao, taamo iinueriaopua itapiti.

²⁹ Eesusia chaanerepua:

—Pichiwa puuuu, yooma aaataa ahpo ta'pe toikamea, ahpo uupioi, ahpo poponioipua, ahpo tetejimaoui, ahpo tatanaoipua, Riosi ye'kariwichio ikimiapa ahpo, ³⁰ ehpe o'inia i'ka weechio epeche nateyame tewimeripua Riosichio, Riosie ahpo kiapuameopua, wa'asi kajuyachi taawechio, weemera mochiwachioipua tiameo, weemera ahjari kiapuamepua tiameo, ki wahjame.

Eesusia paisachi simiyame tuunapua, ahpo mukimiao
(Maateo 20:17-19; Marako 10:32-34)

³¹ Eesusia poanachi i'toka ahpo ajawariao, chaanerepua:

—Ehpeo Eerusareni mo'moenama teemea, wa'ao, yooma ikimiachipua wa'asio, pu'ka ehkoriai nayewatura iyoteriaopua, no'o Tijoe Tijoetukamechi simiyameopua.

³² Wa'ao seesenu ti'tjoeria no'o Tijoe Tijoetukameo, na'ara yorapuamepua, na'ara chaanepuamepua tiameo, akachupepuamepua tiame; ³³ pu'ka nanaarame ti'tjooeo wepipuamepua, wa'a yorasaopua meripuamepua, nape neeea meritiaio, paika taawe simiyachio, ahjaka oijenamania.

³⁴ Nape Eesusie ajawatiamea, kihta pahterepua pu'kao, wa'a chiioio; ka'chi iika pahteme tiame enerepua.

Eesusia ki ma'chiriame sautena, Eriko tewaniachi
(Maateo 20:29-34; Marako 10:46-52)

³⁵ Eesusia amori asiyai Erikoo, aaata ki ma'chiriame pooechi kahtieme tetewarepua, ihko itaka kahtieme. ³⁶ Ihji ki ma'chiriamea, weeru cheetoame inamukapa pooechi nokisiameo, iinatukerepua:

—¿Ihtana yooramepu wa'a cheetoamea?

³⁷ Waikao neesetoamea chaanerepua:

—Aa, Eesusi Nasare ohjoemepua, i'wami u'matoame.

³⁸ Waikao ki ma'chiriamea, sisinamurepua Eesusio:

—¿Eesusi, ehkoriaami Raawi taanara! ¿No'o cheriwesa pahchúu!

³⁹ Pahcha nokisiamea chaaneriaipua pu'kao:

—¿Ihchi yasakáa!

Nape puuuu ohsotia weeru sisinakao, chaanerepua:

—¿Muuúu! Raawi taanáraa! ¿No'o tesiwésaa!

⁴⁰ Waikao Eesusia weripakao, ki ma'chiriameo, ahpo weeriachi u'yepanurarepua. U'yepatiaapa pu'kao, Eesusia iinatukerepua:

⁴¹ —¿Ihtana aamo yorajeranimu no'óo?

Waikaopua ki ma'chiriamea nehjiarepua:

—No'o ma'chirepatejerani neeea.

⁴² Waikao Eesusia chaanerepua:

—Saukame itipinamua aamo ki ma'chiriao. Muuuu saukamemua, noochi paparakapa.

⁴³ Waikao ki ma'chiriamea, ikanati ma'chireparepua puichio. Wa'a iikapa puuuu, wa'api o'inia na'naritorepua Eesusio, tisiwa kaaweruma nayewasika Riosio. Waikao yooma ti'tjoeria wa'a tiame tetewikamea, ka'karuma nayewasirepua tiame Riosichio, tísia kaaweruma chaachapakaopua Riosio.

19

Eesusia Saakeo tewaniame nayewena

¹ Eesusia Eriko mochiwachi pakisao, riisaka u'matomo o'rariaipua, ² nape Saakeo tewaniame tewakapao, sewina eraparepua. Puuu Saakeoa, yawichiwichio koparoame, paamiratuame enerepua, tísia tomiwaeme tijoe. ³ Ihji tijoea, tísia tetewinareriaipua Eesusio, nape wichipa weerimekapao, ki ajasepapapua ti'tjoeri aampamiopua tetewinariaio, ⁴ pahcha u'masirepua Eesusi u'matomiachi, sikomoro tewaniame kuuuchi moenamia, te'pa werika tetewinaria. ⁵ Eesusia teeriami u'matomiaio, te'pa kahtieme tewakapao, chaanerepua:

—Saakeo, yaapi tekisa wa'ao, aamo ta'pechi no'o i'tojeraninia ko'komia.

⁶ Waikao Saakeoa, ikanati tekikao, ahpo ta'pechi i'torepua, kaawé e'raka. ⁷ Waikao ti'tjoeria, Eesusi Saakeo ahjama akipakame tetewikapao, ihchi ahpo chaachaparepua:

—¿Naakona! ¿Tatakoriaame ta'perachi siminapua?

⁸ Ehjepao ta'pechio, wa'a mochikai nayewakao, Saakeoa yooma inamuachi chaanerepua Eesusio:

—Tísia kaawe erapaka aamo chiiáeo, kaaweruma enepanariapa ehpeo, naasipasi kiamane no'o iinuekao, tooremuka mochikameopua ihta, yooma no'o ichikoneriao, naaosa epeche no'o ichikoneria kiamania pu'kao.

⁹ Waikao Eesusia chaanerepua yooma wahja wa'a mochikameo:

—Riosi newiparia, ehpe o'inia o'iniamepua i'ka ta'pechio, ihji Saakeo Riosichi paparariopa, Aurani tetejimarisiwachi enepaka, Riosi te'ta ye'karichio. ¹⁰ Nee Tijoe Tijoe tukamea i'ka wehjoarichio, i'ka Saakeoka te'terame, i'yaka eenakamenia, te'ta Riosichi paparama, ti'tjoe ooweru tiameo, tatakoriaameo, te'ta newipatemia kokosapuaio.

Oosa mariki toomi wa'achitarichi nayewaniame

(Maateo 25:14-30)

¹¹ Neipa Saakeo ta'perachi machenasaapa Eesusia, pooechi ihtoai Riosi ye'karichi simiyame nayewakao, ti'tjoeria waapikopa Eerusarenio, wa'a enemio maaere puuuu,

Riosi ye'kario. Eesusia wa'a erakopa pu'kao, i'ka wa'achitarichi nayewerepua waikao.

¹² Waikao Eesusia o'inerepua nayewakao eee cheeka:

—Wahka yasariataipua piiripi tijoe, yawichi enemer, puuua wahka akipariataipua mehka pirenachi weeechi, ahpo yawichichitia werapuachi, yawichi weratiaapa enasaa, ahpo weeechi yawichitumichiopua. ¹³ Nape ke'chu simiyaipua, oosa mariki ahpo tekipaname paesaopua, watani sienta taawesi yowiwa ki'yariatapua pu'kao, pipiripi. Puuua chaaneriataipua pu'kao: “Íya, tekipanamitia eemea i'ka toomio, no'o eenachisiopua.” ¹⁴ I'kao simisooapao, tijoe ki nakiyamea, pukaminachi uhjurariatapua asimichio, chaachapaka: “Ki nahki teemea pu'ka tijoeo, taamo yawichi enemichioo.” ¹⁵ Nape wa'a chaachaparioi pu'kao, yawichi weraretiatapua. Waikao eenechi enasaa-papua ahpo weewachio, paaeriataipua waikao, ahpo tooeriaopua toomio, kehkisa yowiteriarepua ahpo toomio, e'raka. ¹⁶ Pahcha eenakamea ahpo teeko tomiwarae tekipanakamea, cheeriatapua: “Paamira, i'wa maani aamo tomiwaa, oosa mariki toomi epeche muuwekamepua pipiripia.” ¹⁷ Waikao yawichia chaaneriataipua: “Kaawe iintoremua. Kaaweruma iintokame tekipanamemua”, chaaneriataipua. “Wa'a aamo iintoriawichioo, kaawe iintorepua aamo tehkiwachio, oosa mariki muuwari mochiwari, aamo yachamane yawichitumichioo.” ¹⁸ Piire wa'a eenakamea ahpo tehkiwaeo cheeriatapua: “Paamira, i'wa maani aamo tomiwaa, mariki toomi tiame, ehpeche muuwekame pipiripichi.” ¹⁹ Pu'kao, yawichia chaaneriataipua: “Mariki muuwari mochiwachi, aamo yawichitemane aamoo.” ²⁰ Ehpeche piirechi eenakamea, chaaneriataipua yawichio: “Paamira, i'wa maani aamo tomiwaa, wisasorichi to'waka kaawe kateweka neeea. ²¹ Ki tekipanakania pukaeo aamo majawiapa, kihta to'wakameai toomio yowiyamekopua; aamoo, kihta echakaiopua tiameo, apechunamekopua i'ipario.” ²² Waikao yawichia chaanerepua pu'kao: “Aamooopua ki kaaweruma tekipanameo, aamo wa'api naawesarie chapimania aamoo. ²³ Wa'a tiame no'o e'rekame enesaa, ¿achinikai ki toomi tekipanateniachi to'wakamua, paikapioi yowimichio no'o enoiopua? Oowera kihta iintoremua.” ²⁴ Puuua kajasapa chaanekao, ahpo waapi ajakameo chaaneriataipua: “U'yemitiapua pu'ka toomio, naatikamera kiamitiapua pu'kao, oosa mariki epeche yowitekamera.” ²⁵ Nape ki tekipanakamera u'yemeria, chaachapariataipua yawichio: “¿Pu'káa? ¿Ki oosa mariki ki'yakamemua pu'kaopa?” ²⁶ Nape yawichia chaaneriataipua waikao: “Iinuemea, iinuekai epeche kiapuamepua; nape ki iinuemea, ahkasi teesa iinuekai, u'yepuamepua.” ²⁷ Wa'a cheesaapa, yawichia cheerepua: “Yooma no'o seepurawao, ki no'o nahkiekamea no'o yawichi enemichioo, i'wa no'o u'yepamitia pu'kao. I'wa upasaapa pu'kao, yooma ko'imitiapua pu'kao, no'o tetewachi.”

Eesusi cheerepua tiameo i'ka wa'achitarichi ikipuame inatakaopua:

—Neeei eenechi tekisaapa i'ka weeechio, wa'achi iintomeri neeea, i'ka weeechi yawichi yasipamiaapa.

Eesusia Eerusareni pakina

(Maateo 21:1-11; Marako 11:1-11; Waani 12:12-19)

²⁸ Eesusia i'ka nayewasaopua, Eerusarenite u'matorepua. ²⁹ Eesusia Weetajeo waapi ihtoiopua Wetania tiame, wa'ao Ooriwo kaawichio, ooka ahpo ajawaria uhjurarepua chaanesa:

³⁰ —Waami siimpamitia eemea mochiwachi, wa'a muirachio, wa'a teima eemea piiripi uuru o'yetiame, ki aaata oiwame pehji ahjachio. Na'sonasa no'o u'yepamitia pu'kao.

³¹ Aaatao aamo chaanesoo: “¿Achini iikai na'sochani eemea pu'ka uuruo? Apoe Paamiraa nakiyapua i'kao”, chaachapapuapua, pu'kao.

³² Waikao uhjuratiamea siimpakao, yooma wa'a tiame nateparepua pu'kao, Eesusi cheeriachitia. ³³ I'ka uuru na'sochaniaio, teekoraa iinatukerepua:

—¿Achini iikai na'sochani eemea, pu'ka no'o puhku uuruo? —cheerepua.

³⁴ Waikao puuua, chaachaparepua:

—Taamo Paamira Eesusia, ahpo rewenurekapu ku'itapi.

³⁵ Waikao Eesusia u'yepatiapa pu'ka uuruo, ahjachi ipetesapa wisasorio, yaasetorepua pu'kao. ³⁶ Waikao Eesusio, uuruchi yasitioipua pu'kao, yooma wa'a nokisiamea, ahpo wisasorie ipekesirepua simiyachio, pahcha. ³⁷ Asiaiopua Ooriwo roomosachi o'inia tekiwachio, yooma muuwaeme nokisiamea kaawe e'rakao, weeru chaachapasirepua siinakao, ka'karuma naawesari siinasika Riosio, ki teesa tiame ki maanenari yooramekopa, ahpoo peenia e'raka tetewaria. ³⁸ Puuuu chaachapasirepua:

—¡Ée Yawichí! ¡Tewekachi eename yawichí! ¡Apoeo tísia te'ta kaawérumaraa! ¡Tewekáchio ta'iria mochiwáaa! ¡Pu'ka ki nu'uti teerewame tewekachi o'inia eenameo, te'ta weruma iyoriwa pu'kawichío!

³⁹ Ookapi parisero wa'achi nokisiamea, chaanerepua Eesusio:

—Masitáarii, te'ya pu'ka aamo na'naritoameo, ki wa'a chaachapamichiopua pu'kao.

⁴⁰ Nape Eesusia nehjiarepua:

—I'ka ti'tijoe ooweru tiame wa'a chaachapame no'o teewetekekoio, ahkasi ihji i'wa tehteewaapechi siinakomapua, no'o asiya kaawe e'rewa siinakowao.

⁴¹ Waapi enepasaapa muuwari mochiwachio, nanarare puuuu mochiwachi ne'nekaopua cheeka:

⁴² —Yuuwesinania aamoo ki no'o machiriopa aatanakoopua no'oo, aaata aamo newipatemia eenakameo. Nape eemea aamo wa'inekamepua noochio. ⁴³ Ehpeo ki teesa teeremeri aamo mochiwarichio, aamo seepurawaa norikame noorepaka ki ujumamichioo, ahjachi moenapuame ajawasaapua norikameo. Kiisi kaawe teeremera eemea aamo ikiyao, aamo seepurawaa e'enasapua, yooma we'ee i'morataka mo'moenasaapua norikameo, ⁴⁴ aamo aampa e'enamapua ko'isikao, yooma aamo tatanama ko'isika wehchi wewekaopua. Yooma ohjorewao sa'mikoreopua tiameo, yooma ko'rinamapua, chi'rinaka. Yooma wa'a tiame ikimeri muuuu, ki machika tetewikapa muuu mochiwachia, aaata aamo newipatemia eenariaopua.

*Eesusia i'isaeri napawikarichi tioparachio, nanaarame nehjame puuyanaria
(Maateo 21:12-17; Marako 11:15-19; Waani 2:13-22)*

⁴⁵ Neipa i'ka cheesaopua, napawikarichi eenakaopua, wa'a pakirepua yooremina tiopachi weerimechi. Wa'ao, wa'a nehjameopua, tarayameopua tiame, yooma puuyanarepua pu'kao. ⁴⁶ I'ka puuyachaiopua, chaanérepua:

—¿Ki EHKORIAMI IYOTERICHIO, eee chiamepua: “No'o kariwaa, no'oche naewa-puachipua wa'ao?”, nape eemea ichikoame teesowara, iintapare eemea.

⁴⁷ Wa'a iintosaapua, wa'a masitesirepua waikao tiopachi, senepi taaweche. Waikao o'inia neeserosi pa'pamiratuamea, iyoteri ti'tijoea tiamea, wahjachi ti'tijoe wa'a mochiwarichi pa'pamiratuamea tiameai, i'yasirepua waikao, aachin teeka ahpo merimiaopua Eesusio, wa'asi werapapuawichioipua Eesusi masitiao. ⁴⁸ Nape ka'chi yorame e'rarepua pu'kao, muuwaeme ti'tijoerio, pu'ka masitiachi chuchutopa pu'kao.

20

*Eesusi ahpo iintomia reesiseri iinuwewa
(Maateo 21:23-27; Marako 11:27-33)*

¹ Piie taawecheio Eesusio, ti'tijoeri masitioipua tiopachio, pu'ka Riosi ka'karuma tuuyewari nayewioio, wa'a e'enare neeserosi pa'pamiratuamea, iyoteri ti'tijoea tiame, mochiwari pa'pamiratuamea tiame. ² Ihjia Eesusi naaepakao, iinatukerepua:

—¿Aatana nuurena aamoo, i'ka yoramichioo? ¿Aatanachi utewaemua, i'ka aamo ihisiaopua masitekao?

³ Waikao Eesusia, chaanerepua pu'kao:

—Eemekamera no'o nehjiapapua pahchao: ⁴ ¿Aatana ihsire Waanio, paatopuame ki'yakao, Riosi iintoriarepua, ti'tijoekosaoi?

⁵ Waikao aapoeo ahpo chaachaparepua:

—Riosi iintorio taamo tuusoo, waikaopua taamo chaanemapua: “¿Achini iikai ki pichikeka eemea pu'kao?” ⁶ Ti'tijoeri reesiserio taamo chaachapasooi, ti'tijoeriai taamo ko'imapua waikao tehtee pasipupaka, ti'tijoeria, Riosie reesisetiameko erakoapa puuuu.

⁷ Wa'a erakosaapua puuuu, chaachaparepua:

—Ki nane'rena teemea —chaachaparepua.

⁸ Eesusia chaanerepua waikao:

—Neeei ki aamo nehjiamane waikao, aatana no'o reesisiaopua, i'ka no'o yorami-chioopua.

*Ki ka'karuma echayame neesetotiamе wa'achitarichi nayewaniame
(Maateo 21:33-44; Marako 12:1-11)*

⁹ Waikao Eesusia, i'ka wa'achitarichi nayewerepua ti'tijoerio:

—Aata tijoea panijuwari ajawariataipua ahpo wasachi weweripamichioopua, wa'a iintosaapua, aata naasipasi uupuaichio taakesoo, yahchariatapua neesetomichioo. Wa'a iintosaapua, mehka simiriataipua pirenachi weechi. ¹⁰ Asisooa taakemiachioopua, uhjurariatapua ne'nemiao ahpo inatetiao, ahpo ne'netepuaichioopua naasipasio, ahpo naachutawao. Nape echiwa inatiamea pu'ka uhjuratiameo, wewesa uhjurariatapua pe'kuo, wa'atia seekaekaopua kihta i'toka. ¹¹ Waikao eenechi uhjurariatapua, pu'kaoipua echitiachi inatiamea, na'ara chaaneka wepisaopua, wa'atia seekaeka uhjurariatapua eenechio, kihta i'toka. ¹² Waikao paisa simiyachio teekoraa, piirechi eenechi uhjurariatapua, nape i'kaoi eechi inatiamea, kiiya merika wepisaopua, ma'chi ipariatapua.

¹³ Neipao wa'asipao, teekoraa e'rariatapua: “¿Ihtana yoratane ehpeo?”, e'rariatapua. “Aa, no'o taana uhjuramane naaju, no'o te'ta nakiya, yooremakoipua pu'kao, no'o taanakopa.” ¹⁴ Nape eechi inatiamea, i'kao wa'a eenakopao, chaachapariatapua ahpo: “Nee, ihjipu tijoea, yooma ahpo noono iinuekao, ahjama itipimeria. Meritariapua pu'kao, taamowichio itipimichioopua, taamo teeko iinuwarao.” ¹⁵ Waikaopua pu'kao, ma'chipasaopua pu'kao, me'yariatapua pu'kao.

Waikao Eesusia wa'a cheesaapua, iinatukerepua ti'tijoerio:

—¿Ihtana iintomo erakona eemea, apoe echijuwari teekora enasaa? ¿Ki ko'itariarepua pu'kao? ¹⁶ Eje'e, yooma ko'imapua enasaa, wa'a iintosaapua pu'kao, piirechi inatetemapua wa'ao, tekipanamichioo.

Ti'tijoeria i'ka Eesusi ahpo nayeweria inamukapao, chaachaparepua:

—¿Naakona, kiisi wa'a noonoomii teemea!

¹⁷ Waikao Eesusia ne'nepakao chaanerepua:

—¿Wa'a erakona eemea? Nape ¿ihtana chanika chaanikosapu Ehkoriaami Iyoteria? Eee chiamepua:

Puuu tehte karitamee,
ki nakika ipatiamea,
puuu tehte wa'apia,
epeche te'ta nateyame tehte enepamiitepua.

¹⁸ Pukachi tehte motochikamea, kaksimeripua chapakarao; pu'ka tehtee mesukamea, pihtukame itipimeripua. Wa'a chiame Ehkoriaami Iyoteria. ¿Ki no'okamera nayewaka chiamejuarepua?

¹⁹ Ihji wa'achitaria, ahpowichiokopa pu'ka chaniwao, tiopa ne'nesero pa'pamuratuamea, iyoteri ti'tijoe tiamea, wa'api chapime erakoriaipua Eesusio, nape se'sewepakapaopua ti'tijoeria, ka'chi ikime e'rarepua, chapinariai.

*Te'ta yawichiwichio koparoawa
(Maateo 21:45-46; 22:15-22; Marako 12:12-17)*

²⁰ Waikaopu wa'a tiopa pa'pamiratuamea, aata ajawarepua Eesusi na'naritomichio, aatia iintota inatemia, ihtaoi ki kaawe cheesooopua pu'kao, yawichichi i'toka wenejinar-iapa chapisá.

²¹ Ihjia waikao waika taawechio, ka'karuma ti'tijoe ahpo eratenareka Eesusio, chaachaparepua pu'kao:

—Masitari, aamo chiiaa pichiwapua, nane'rena teemea aamoo, pichiwarichi teetoka masitiameko, Riosi nakiyachitia mochijeraka, yooma taamoo aaataoi, nu'nuntio weewerumaoui wa'achitia. ²² Pukaepa aamo iinatukena teemea:

—¿Kaawe ohjoarepu Seresa yawichi kopariari nateteniao, ka'ikosa?

²³ Nape Eesusia nane'riapaopua ki kaaweruma erakoai wa'a chaachapopaopua, chaanerepua pu'kao:

²⁴ —No'o ne'neteo piiripi toomi. ¿Aatanapu wa'a toomichi netetiamea? ¿Aatanapu tiame wa'a teere iyotetiamea, teewara?

—Seresa puuua —chaachaparepua.

²⁵ Waikao Eesusia chaanerepua:

—Puuu enesoo toomichi kahtimeo, pu'kawichio kiapuame enesoo, pu'ka kiapuapua; nape Riosiwichio iyoriwa kiapuame enesoo, Riosikamera iyoriapuapua.

²⁶ Waikaopu chapimeria, kitachi chiia chapime e'rarepua Eesusio, ti'tijoeri tetewachio. Ohsotia puuua, tísia peeneka nehjiopa Eesusio, ihchi itipirepua, tísia peenia erapakaopua tiameo, Eesusi chiia.

Eenechi ahjaniamechi simiyame iinatukewa
(Maateo 22:23-33; Marako 12:18-27)

²⁷ Neipamio, Saruseopechi e'enariaipua Eesusichi iinatukemiao, itapiti ki kaawe chaachasoo chapinariapao. Puuu Saruseo ti'tijoea, ki pichikiame eneriaipua, mukukai eenechi ahjaniameo. ²⁸ Puuua wa'a te'tiamekapaopua, chaachaparepua Eesusio:

—Masitari, ehkoriaami Moisea taamo chaaneka tooeriaipua ahpo nuurariwachio, aaata pa'chira mukisoo ki tatanaeka ahpo uupichio, kaawe neewimio tuunapua wa'api pooniraoipua, pukachi oowitiame tatanaremichio, ahpo pa'chi tatanarachitia enemichio. ²⁹ Nee, aaataa oowisani ahpo poponieme eneriataipua. Yooma puuua pipiripio, ahpo pa'chi uupira ahjama neewiriataipua. Pahcha neewikamea ahjamao, wa'atia ki tatanaeka mukuriatapua. ³⁰ Oosachi simiyamea, ³¹ paisachi simiyamea tiamea, yooma puuu oowisaniapua tiamea, wa'achitia neewika pu'ka ooitame ahjama, yooma wahjipariatapua tiameo, ki tatanaeka. ³² Neipao oowitiameai, wa'atia mukuriatapua tiame, ki tatanaeka. ³³ Weh, ¿achini tiamera puuu ti'tijoe, te'ta kuunara enetapua pu'ka oowitiameo, eenechi yooma ahjatiachio, pichiwa ahjaniame enesoopua eenechio?

³⁴ Waikao Eesusia chaanerepua:

—I'ka weeechi ahjarichio, nenewiniachio, wahjipaniachio tiameo, ³⁵ nape Riosi weemera ahjari ki'yariachio ahpo ahjamao, ki nenewiwachi enemeripua wa'ao. ³⁶ Wa'ao, ki wahjipaniachi enemerapua tiameo, yooma Riosie eenechi ahjatetiachio, ti'tijoea ooweru tiamea, Riosi ku'iwarika te'teremeripua, ka'chitia taawechi wahjipame. ³⁷ Eenechi ahjapuamea pichiwa enemeripua, wa'atiame taamo tetewitenapua inatarichio, Moisetaru tuuriaepua Riosi ahpo chaaneria, kuhsi tajenakamechi Riosio, ahpo chaanerio tuuriaeo. Pu'ka Riosio, Auranitaru Riosiwako tuurio cheerepua, Ihsa Riosiwara, Aakowoo Riosiwara tiame. ³⁸ Riosia wa'a cheekao, wahjipariamekoiopa ahjameko tuuriamepua pehjo, Riosia ahjakame Riosiwarakapa. Wa'a teesoo Riosia, eenechi oijenatemeripua yooma ahpo ijinuwao, ti'tijoeo ooweruopua tiameo, i'wa weechio wahjipakamekoiopua.

³⁹ Waikao ookapi iyoteri ti'tijoea, chaachaparepua:

—Wa'atepua. Ahjachi chaanimua masitari.

⁴⁰ Aapoea ki oosa aampa iinatukerepua waikao, naawesarichi wichipamichioopua, seewiapa Eesusi nehjiamiaopua, iinatukenariai.

¿Aatanachi o'inia eenamepu Riosie Weratiamea?
(Maateo 22:41-46; Marako 12:35-37)

⁴¹ Nape Eesusia, wa'a chaachapasoopua iinatukerepua pu'kao:

—¿Achini tiiachipa ti'tijoeria, Raawitaruchi eenameko tuuyamepua Riosie Weratiameo? ⁴² Ehkoriaami Raawitaruai ahpo Wiikari Iyoterichio, eee cheerepua iyotekao: Te'ta Riosi Paamiraa, chaanekapua no'o Paamira Meesíao:

“No'o ahjamina yasipamitiamua pehjiio,
⁴³ ahkasi no'oo, yooma aamo seepurawao,
 aamo taaratere toapachisi tekeka.”

⁴⁴ Eee cheekame enesoopua, ¿aatia tiiachipa ehkoriaami Raawitaruai ahpo paamira teewarepua Meesíao, ki ku'itapi neipami naawamerioipua pu'kao? Aataai ki ahpo paamira teewamepua, ahpo neipa naawakameopua. Wa'a cheeriopa ehkoriaami Raawiaipua, Meesíaa epeche paamirakai tiamepua Raawitaruchio. Wa'a teesoo Meesíaa, ki ehpesi o'inia wa'apitia paamira yasitoamepua, puuu Meesíaa, neee Riosie Weratiamepua.

Eesusia Moise nuurari ma'masitari wenejina

(Maateo 23:1-36; Marako 12:38-40; Ruuka 11:37-54)

⁴⁵ Waikao yooma inamuachio, Eesusia chaanerepu ahpo te'ta masitiaio:

⁴⁶ —Naane e'reka eemea, Moise nuurari ma'masitari nokayaeo, puuuu tepekuma wakiraeka ohjowa pu'seriamepua, ahpo te'ta ka'karumako maaetiameopua Riosichio; muuwaeka nehjiwachi ohjoaiopua, ahpo yooreka teepotejerameopua; napawikarichioiopua, epeche ka'karuma mochipaniachi momochipanariamee; pahkotaniachioiopua, epeche ahpo teteiwachi mochipaniame, ⁴⁷ ooweru kunamukukame kariwaraopua, u'yeka pu'seriamie; ki ku'itapisi ahpo Riosiwachi paparamechitia chaachapaka, oowera ahpo kaawe teteipuwachio nokaka. Nape puuu wa'a nokayamea, ki nu'unti kokosa aiwamiitepua Riosieo.

21

Kihta iinuemera toomi kunamukukame oowewari

(Marako 12:41-44)

¹ Eesusia wa'a ihsiaiopua ti'tijoeri naewekao, tetewarepu wa'ao, aata ti'tijoeo ooweruopua tiameo, weeka totomiwaameopua, toomi na'poa toaniachio, weeka toomi to'wame. ² Aata ootiamie tetewarepua tiameo, wa'achi eenariame toomi na'poaniachioopua toamia, puuuu kunamukukame eneriamepua. Eesusia pu'kao, ooka wa'api toomi, kiisi weeka nateyame to'wame tetewakamepua. ³ Wa'a iikopao Eesusia, ahpo norikame ajakame ti'tijoerio, chaanerepu:

—Nee, pichiwa chaanine i'ka oowitiameo, epeche nehjai tiamekopua pu'kao, Riosiwichio oowewao, ki wahjachitia ti'tijoeri tísia totomiwaameo. ⁴ Weeka totomiwaame ti'tijoeria, ahpo soparatiakamera oowewamepua Riosio, nape ihji oowitiamea, kihta itipitiai ahpo ko'komiawichio taripuameo, yooma nehjarepua Riosiwichio oowewakao.

Eesusia i'isaeri tiopara, pihtunapo tuuria

(Maateo 24:1-2; Marako 13:1-2)

⁵ Wa'api i'isaeri tiopachi toomi toaniachi puuyapanioiopua, Eesusi te'ta masitewaraapua ookapia chaachapasiriaipua:

Nee ihji tiopaa, ¿ki tísia peenia te'tiame tehtee peeniatatiamepua? ¿Kikosa te'ta peeniatatiamepua itapitie ti'tijoeri oowewariáo?

Nape Eesusia wa'a chaachapopao, cheeka nehjiarepua:

⁶ —Nape yooma ihji tísia peeniatiamie aamo tetewao, enamitepua piie taawechio, piiripioi ihji tehtera to'weteka ahjae peeniatatiamea, piiripioi ki itipimeriitepua raampatao.

Ke'chu kajuyoi i'ka wehjoario, naania teetowa

(Maateo 24:3-28; Marako 13:3-23)

⁷ Waikao Eesusi te'ta masitiaa iinatukerepua Eesusio:

—Masitari, ¿achinitio enetapu wa'a ikimeri ihji tiopaa? ¿Ihtana naaniatiwachi nane'reta teemea wa'a ikimiao?

⁸ Eesusia cheeka nehjiarepua:

—Naane e'reka naaju, ki aamo wisikuepuawichioo, muuwaeme enapamitepu no'oko tuukao. Puuuu chaachapamapu: “Nee puuuu, Riosie Weratiamea; no'o eenaria asikamepuu wa'asi.” Nape ka'te pichikemitiapua pu'kao, wa'a chaachapoio. ⁹Nasiwaniame inamuaioopua wahkao, weeru nokayo tuuoioopua ahpo ahjama nasiwaka ti'tjoerio, ahkai i'ka wehjoarichio, ki te'ta seewepuapua pu'kaopua pehjo. Yooma puuuu, te'ta aiwari pukeri o'iniachi enemeripua. Puuuu, ki kajuyachikai teeremapua pehjo.

¹⁰ Eesusia simitere puuuapu cheekao:

—Pirenapi ti'tjoeritukamea, pirenachi ti'tjoeritukame ahjama nasiwasimeri puuuu; pirenapi yawichiwachio, pirenachi yawichiwachi ahjama, ahpo chapisimeripua nasiwasikao; ¹¹ weeeai, ki muenati noonomeripua, yomatiam wehjoarichio; toorewai tísia aiwaniame ki nu'uti teeremeripua yomatiam wehjoarichio; tísia majaniameai ki nu'uti teeremeripua ahkasi yomatiam wehjoarichio; tewekachioi káátisia iinyatiame teteipamepuu, itapiti ikiyameo.

¹² 'Nape ke'chu wa'a teetioopua noochi paparamea, tísia na'ara yoramia naanari-topuamepuu. Waika taawechiamio aaata noochi paparameopua, napawikarichiami upapuamepuu wenejikao, napawikarichi te'ta pa'pamiratuamechio, karichi toapuachio; waika taawechiamio tiame, ahkasioi te'ta weruma ya'yawichichi upapuamepuu tiame wenejikao, noochi paparaka mochitoapaopua. ¹³ Yooma puuu noochi paparapa ya'yawichichiami i'topuamea, noochi simiyame kaawe chaachapameri puuuu, ya'yawichichi pe'peirachi i'totiapaopua. ¹⁴ Nape pu'ka taawechi no'o nehpuwawachi chanimiao, ka'chi eramete puuuu ahpo ki kajumia chanimiao, ahpo no'o nehpuwaka nehjiamiaopua. ¹⁵ Nee wa'api ahjama ihsimeripua pukachio, ahpo no'o nehpuwachi ku'ikao, aaatai ya'yawichioi, ka'chi iika newitome teeremichioopua, aaata no'o nehpu-paka nayewameopua. ¹⁶ Waikachiami taawechiamio aaata ahpo wa'api ta'pechioi, ahpo wenejipuamepuu, ahpo noonoeioipua, ahpo papachieioipua, ahpo tetejimaioipua, ahkasi aaata ahpo kaawe uuyameeoi, ahkasi aaataoi meripuameeioipua. ¹⁷ Pu'ka taawechio no'owichioo, yoomahka ahpo nekamumeripua nekamua, ¹⁸ nape ahpo Riosichi te'ta weemera ahjarichio, te'ta newitoka puuyameripua, kihta wekateka piiripioi ahpo kuupaopua. ¹⁹ Yooma aaata ki toakamea noochi ahpo paparao, newitoka puuyameripua, Riosi weemera ahjarichi mochipuameopua, Riosi ye'karichio.

²⁰ 'Pu'ka taawechiami Eerusareni mochikameo, pochikame tetewapa norikame seesenu weechi e'enakame soontaroo, asikame enemapua Eerusareni mochiwaro, wehchi yachapuameopua pihtunaka. ²¹ Waikao, yooma Uurea weechiami mochikamea, kaawichi ujumapuapua, ka'chi ikipuaichio. Eerusareni mochikamea ma'chiami ahka ohjoamea, ka'chi iika nonowameripua ahpo ta'pechio. ²² Wa'a teeremeripua wa'ao, tísia aiwaniachi taawechioopua, Riosia ki ahpokamera e'weka mochikopapua, tísia kokosamapua pu'kao. Wa'a teeremio tuuyame, Ehkoriai Riosi Iyoterichio. ²³ ¡Ai, puuu ooweru peteterepakame mochikameapua pu'ka taawechiamio, kukuchi chiiteka mochikameapua pehjo! Ki teesa tesiwa te'teremeri puuuu, ki teesa iinyatiame ikiniopa weechio, ti'tjoerio. Weeeai kokosa aiwameripua tiameo, wa'a tiame ikiyopa. ²⁴ Pu'ka taawechi mochikamea, ki nu'uti teeremeripua ko'iniameo; chapitiamea, seenu weechi i'topuamepuu, pirenachi; Eerusareni mochiwaro, ahkasioi teketiame itipimeripua, ki Riosi iyoriamee nanaarame. Wa'a teeremeripua waika taawechiamio, ahkasi Riosio newitoka machenachisi, yomatiam nanaarame ti'tjoerio.

*Eesusi Tijoe Tijotukameo aachin teetoi eenechi enameri
(Maateo 24:29-35, 42-44; Marako 13:24-37)*

²⁵ 'Pu'ka ihtoria taawechio, taaachio tísia iinyatiame teetomeripua, meechachio tiame, so'porichioi wa'achi. I'ka weechioi, ki nu'uti siimapua wekana eraniamea. Ti'tjoeria, ka'chi ikime erameripua tiameo, pa'weo tahpitika chioopua, pe'kokao te'okaopua. ²⁶ Ki nu'uti iinyatiame simiyopa weechio, tewekachioopua tiameo,

mukipaka ruhjimapu ti'tjoeria, ki ahjame e'rapa ahpo iikachio, ki teesa majakaopua ahpo iikachio, tisiwa iinya tiame ikimia i'ka weechio, chaachapamapua. ²⁷ Waika wa'a teerenioio, tetewipuame neee Tijoe Tijoetukamea, eenameo, naasipa toomari weritoame, ki nu'unti utewarieme teetoka, tahpitika tiame teetoka. ²⁸ Yooma wa'a tiame tísia iinyatiame tetewiniopao, waika taawechiami ti'tjoeria, kaawe erakoka yooma ahpo katewemapua, kihta toyame nane'riapa tewekachi ahpo apechunapuachio.

²⁹ Waikao Eesusia simiteka naewakao, cheerepua tiameo i'ka eetiame wa'achitarichio:

—Naakoo, inataka ne'nemitaopua chuunao, ihta kuuuoi. ³⁰ I'ka sewayoopu teemea, nane'remapua waapi teeto paamuniopa. ³¹ Wa'achitia ihjiai, yooma tetewapa i'ka aamo no'o chaaneria, amori asinapua ihjia, erakopuapua, pu'ka Riosi iintomiaopua i'ka weechio, yawichitukao.

³² 'Yooma i'ka iinyatiame tetewikamea, waika taawechiami ohjoekamea, ki wahjipama puuua, ki tetewaopua pehjo, yooma ikiyameopua ihta no'o cheeriaopua. Kiisi wehchi wichimapu no'o chiia. ³³ Yomatiam we'ea tewekaa tiame, kajutarepua, nape no'o chiia wa'api teeremeripua, kiisi sewina iika ki wahjiamesi. Yooma no'o cheeriaa ikikache itipimeripua.

³⁴ 'Aamoo, kaawe aamo inateka mochimitia eemea. Ka'te te'ta weemuka moochi eemea. Aamowichio kaawe eratewa yooraiopua, ka'karumachi simiyame yorapuapua pu'kao, ki u'matoka nawajika wekaniachisiopua. Ka'te aamo iikachi peewanate pu'ka itapiti aamowichioche yoraniameoipua; ki yooresaa eemea no'o chiiao, senawato mesuma eemeapu, pu'ka iinyatiame taaweopua, teeremerieopua, ihta kaari amochi ru'miamechitia, matachinaka. ³⁵ Kaawe aamo neesetopuapua naaju, ki aamo wichimichioipua itapiti wiitari ihsumarichio pu'ka taawechio, ki teesa iinya tiame ikiwame teeremerichio, yomatiam i'ka wehjoarichi mochikamewichio. ³⁶ Aamo neesetoka mochimitia aamo iikachio, pu'ka taawechiwichioopua. Senepi nayewaka mochimitia aamo Noono te'pa kahtiam ahjamaopua, ki se'wika, ahkasi no'o eenachisiopua, no'oo Tijoe Tijoetukameo, yooma katewemioipua, ti'tjoeri te'tereka mochiriaopua.

³⁷ Senepi taawechio, napawikarichi ijisire Eesusiapu masitekao, tukaoopua, ooriwo kookochire puuuapu teewi, kaawitiachi. ³⁸ Senepi piario, ti'tjoeria wa'a eejenaparepu keepumia.

22

*I'isaeri pa'pamiratuame noriwi ahpo katewia, Eesusi chapipua
(Maateo 26:1-5, 14-16; Marako 14:1-2, 10-11; Waani 11:45-53)*

¹ Waika taawechiamio, amori asiaipua pahkoa, paani ki rewaruraeme koi'wameo, Semejenato pahko tewaniamea tiameo, ² napawikarichi ne'nesero pa'pamiraa, i'isaeri iyoteria tiamea, naapi i'yaiopua Eesusio, aachin teeka meripuameopua nape noriwi, kiisi aaata tetewachi, majayapa ti'tjoerio, ki ahpokamera chapisipuawichioopua puuua.

³ Piie taaweo, Uurasi Ihkariótea, piiripi puuu Eesusi ajawaria, oosa mariki aampa ooka ajawatiamea, Satanasi noonoteretupua. ⁴ Ihjia noriwi simikao, isaeri napawikarichi ne'nesero pa'pamiratuameopua, yooma tuuyere puuuapu akana teipuame Eesusio, noriwi tarichere puuuapu pu'kao, pukamina naewaka. ⁵ Waikao aapoeo, tísia kaawe erakokaopua, natetemo tuurepu Uurasio. ⁶ Uurasi kaawe iintasaopu pu'kao, i'yasire puuuapu aachin teekao ahpo nehjimioopua Eesusio, wahka noriwi, ki muuwaeme tetewachiami.

*Taamo Paamira Ariwatopi Ko'karia
(Maateo 26:17-29; Marako 14:12-25; Waani 13:21-30; 1 Koorintio 11:23-26)*

⁷ Asisooa pahko paani ki rewaruraemeo, pu'ka po'wao te'ta meriwachioopua, Semejenato pahkowichioopua, ⁸ waikao Eesusia, Peeroo Waaniopua tiameo, chaanerepu pu'kao:

—Siimpamitiapa eemea, kooame yoramia, Semejenato pahko kooame, taamo ko'komaopua.

⁹ Uhjurapuamea iinatukerepu:

—¿Akana yorajeranimua pu'kao?

¹⁰ Eesusia chaanerepu pu'kao:

—Nee, muuwari mochiwachi muisaapao, wa'a teteima eeme piiripi tijoe, neropai sikori mahtotoame, pu'ka na'naritopuapua, ahkasi karichi pakiyachisi. ¹¹ Wa'ao, asika chaanepuapua kariwaemerao: “Masitaria iinatukiapu, akana yooreko enamerikopua, Semejenato pahko kooame yorakepuaichio, ahpo masitari ahjama ko'komiachio.”

¹² Waikaopua, tepakarichi aamo ne'netema puuuapu, yooma katewetiamie ajakachi, kooame ahjae yorapuameopua, yooreminao, weere enemapu wa'ao. Wa'a yorapuapua kooameo.

¹³ Waikao siimpasaopua wa'ao, yooma wa'a tiame teware puuuapu, ahpo chaaneretia-achitia. Waikaopua, wa'a yoorarepu kooameo.

¹⁴ Ehjepamio wa'a e'natioopua, Eesusia waikao, yasiparepu ko'komiao meesa weeria-chio, yooma ahpo ajawariopua ahjama. ¹⁵ Wa'aopua Eesusia cheerepu:

—¿Káátisia e'rainia i'ka Semejenato koi'niameopua aamo ahjamao, ke'chu no'o tísia aiwatenioiopua! ¹⁶ Pichiwa simiyame ihjia, ki seenampa no'o ko'komania i'kaopua, ahkasi Riosi ye'karichi mochikapa, yooma ihta ikimerio, ikikopa.

¹⁷ Waikao, iijipaso uusapao ahpo sekachio, cheriwema nehjisaopua ahpo Noono tewekameo, chaanerepu ahpo ajawatiameopua:

—Íya, iijio pu'kao, yoomahka pipiripio; ¹⁸ ki oosa aamo oowemania i'ka uuwa neerora ijiwariopua, ahkasi Riosi ye'karichi mochipachisi taamo ahjama.

¹⁹ Wa'a cheekaopua, paaniopua tiameo uusaopua, cheriwema kiasaopua ahpo Noonoo, pu'ka paanio, naasipasi chi'wanasaopua, te'ta ahpo masitia ki'yarepu chi'wapame ko'komichioo. Wa'a iintosaapua chaanerepu:

—Ihji paania, no'o weerewapua aamo tatakoriwichio pejana natetemia. No'o ki'tioiopua, i'ka nokaka mochtomitiapua, ahkasi taawechisi, no'o aamowichio mukuka iintoria inatapasika.

²⁰ Wa'a ikisaopua Eesusia, paanio ko'kotioopa, wa'achi iintoka apechunaka iijipasoo, pu'ka iijipaso ne'netekao chaanerepu:

—Ihji aamo iijimíaa, no'o eerapua, aamowichio wi'sumeri aamowichio mukukao. Pu'ka wa'a no'o mukuriaeo, Riosiea aamo tatakoria cheriwepuame pichiwatame puuuu, yooma noochi paparakameo.

²¹ 'Aa, nape i'wa kahtipua apoea te'ta puuu no'oo, noriwi iintomeria. Taamo ahjama kahtipua koaka. ²² Neeea Tijoe Tijoetukamea, wa'a yooraka meripuamenia, wa'a tiame inatariopa apoe no'o Noonoo, tewekachi kahtiameo. Nape ai puuu, no'o noriwi nehjikamea.

²³ Waikao Eesusi ajawaria, Aatanakamerajurepu wa'a iintomeria, chaachaparepu ahpoo.

Aatanakamera epeche weruma teeremeria

²⁴ Ehjepao, Eesusi ajawaria, ahpo wa'ineriai puuuapu waikao, aatanakamera ahpo weruma paamiratuame enamerikopua. ²⁵ Nape Eesusia wa'a chaachapame inamuka-paopua, chaanerepu:

—Yomatiamie ahkai wehjoarichio, mochikamepu ya'yawichio, tísia utewa yooraka tetewamekopua, ahpo yawichituwachi ye'karichi mochikameopua. Pu'ka ya'yawichi ti'tijoeria, tísia iyorika tetewamepu. ²⁶ Nape eemea amochio, ki wa'a te'tereka mochtomituapua. Ohso kaawe eemea amochio, napati aamo wa'achi te'tereka mochtomeripua. Aata epeche weruma paamiratuame enenariamea, ki werumachitia teeremeripua amochio; aata nuuriamera enenariamea, aata puhku seekaerewachitia tiame enemeripua, ahpo wahjachiwichioo. ²⁷ ¿Aatanakosa naaju, epeche teerewaemea,

meesachio mochikamera koaka, meesachi ajawiamekosa kooameo? ¿Ki puuu ohjoarepu naaju, mesachi mochikame koaka? Nape neeea, aamo paamiratuameai, aamokamera yorakiamerania.

²⁸ 'Nane'renania aamo aiwario no'o ahjamao, yooma ihta no'o aiwa teetoria ikiyachi. ²⁹ Pukaepa neeea, wa'achitia no'o Noono weerariachitia ahpo ye'karichi ye'kamichioo, wa'achitia aamo ajawame neeeai, ³⁰ no'o ye'karichi ye'kamichiopua no'o ahjamao. Aamo ya'yawichi ajawamania no'o ye'karichio, oosa mariki aampa ooka yawichituwachio, isaeri ti'tjoeri tetejimarichio.

Eesusia Peeroe ahpo ka'itapo tuuna

(Maateo 26:31-35; Marako 14:27-31; Waani 13:36-38)

³¹ Nape ke'chu wahka ihtoriachi ahpo ajawaria ikimioio pehjo, ehpe taawechiami ikipuame nayewerepua ahpo ajawario. Waikao Eesusia Siimoni Peeroo chaanerepua:

—Aa muuu Siimoni Peero, utewaeme aamo chapipupua, Satanasia tahpitika aamo yoojoranariamekapu yuuwesitekao, yooma aamoo no'o ajawariachio, tiiriko moorachitia aamo eejepunariapu, wa'a aamo yooraka aamo u'yenariapa te'ta noochi paparao. ³² Nape neeea itakamenia no'o Noonochio, aamo ku'ipuaichioopua, kiisi sewina erapamichioopua aamo noochi paparao. Pu'ka wa'a tiame yooma ikisaopua Satanasia aatiataro, eenechi kaawerumachi enepasaopua, tisia ye'kame enemamua waikao, te'ta aamo kaawe cheeka tuuyemiaopua, no'o aamo wahjachi ajawarioopua, kiisi toaka mochinurekaopua pu'kao, te'ta noochi iyoriaopua.

³³ —Nape Paamira —chaanere Peeroa— Satanasia kiisi no'o yuumpameripua no'o aatiatao. A'chitiameoi no'o yoraniaio pukao, anachamania aamowichioo, karichi yachatiao, meripumeakaipua.

³⁴ Nape wa'a chiioi Peeroo, Eesusia chaanerepua pu'kao:

—Muuu Peeroa, ka'te aamo oise e'remua, te'ta. Wa'a chiiiomua, ke'chu kusuyoipua totorio, paisa simiyame no'o ka'itamapua, kiisi no'o machiyo tuuka.

Eesusi ajawaria Eesusichi paparawa aatiatawa

³⁵ Waikao Eesusia, chaanerepua ahpo ajawario:

—Nane'riame eemeapa, no'o aamo wekanami mochiwachiami uhjurarioopua kihta i'toka uhjurarioopua, kihta toomi i'toka, kihta i'toka mokewario, kakajoyaoi weekao. ¿Ihta itapiti nakiwa aiwakamekosa eemea wa'ami ohjoaio?

Aapoeo nehjiarepua:

—Ka'i. Kihta nakiwa aiwakame teemea.

³⁶ Eesusia chaanerepua waikao:

—Nape ehpe waanami ki aamo ahjama no'o kahtioio, nakimeri eemea aamo itapiti i'toka ohjomiao, toomio, wisasoriopua tiame; aaata eemea ki peeturi maacheta iinue-mea, tarimaoipua piiripi ahpo ampawakiraioi nehjisa.

³⁷ Chaanerepua tiameo:

—Ehpe asirupua, pu'ka Ehkoriaami Iyoteri chiiio noochi simiyameo, puuuu chiia: “Nanaaramechi teteipume puuuu, na'aramechitia.” Yooma puuu wa'a cheeka iyote-tiame Ehkoriaami Iyoterichio, ikimachepua.

³⁸ Eesusi ajawariaa chaachaparepua:

—Aa, i'wa iinueka teeme ooka nasimachetao, aamo nehpuapupuaeo.

Nape Eesusi chaanerepua:

—Ka'te wa'a chaachapa eemea. Ki nasiwaka taamo nehpuapameri teemea.

Eesusia, E'semaníchi ahpo Noono tewekachi kahtiame ahjama nayewani

(Maateo 26:36-46; Marako 14:32-42)

³⁹ Eesusia wa'a cheesapa, Ooriwo kaawichite no'rarepu, yayasaniachi ahpo Noono nayewemia, ahpo ajawarewaoi yeetoka. ⁴⁰ Asisapao cheerepu:

—Nayewamita eemea Riosi ahjamao i'wa, ki aamo a'chi e'ra na'arachi, ruhjimichio.

⁴¹ Wa'a cheesaapapua, epeche wa'ami akiparepua, piie tehte pasipuniachi keenako, wa'aopua, ahpo Noono ahjama naewamia. Wa'ao chopokorieka weripakao cheerepua:

⁴² —No'noo, no'o cheriwepua muuua i'ka tísia no'o aiwamiao, wa'a tiame erasaamua noochio; nape ki no'o chiiachitia iintojeraninia no'oo, aamo te'ta e'rachitia iintojeraninia no'oo.

⁴³ Waikao piiripi Riosi ku'iwaria, wa'achi machejenarepu chokichi, iika yachapatemi-chiopua, ahpo tahpitika e'rao. ⁴⁴ Wa'aopua, ki nu'unti tahpitika e'raka apochiopua, epeche yuuweeme nayewere puuupu ahpo Noono, taipochiraoipua, ki ku'ita wehchisi ichuparepu, eerachitia.

⁴⁵ Werisisaapa puuua wa'a o'inia, waami eenarepu ahpo ajawario, toariachi. Wa'a enasao, kokochiame tewakapua pu'kao, kihta yorame e'ropa yuuwesikao, ⁴⁶ chaanerepu: —Mochisisa, mochika nayewe eemea Riosio, aamoo, ki aamo ruhjimichiopua na'ara e'rachio.

Eesusia chapinia

(Maateo 26:47-56; Marako 14:43-50; Waani 18:2-11)

⁴⁷ Wa'a chiiopua pu'kao, wa'atika nokisirepua soontaroapa muuwaeme ti'tijoeri ahjama, pahcha weritorepu yeetoamea, piiripi puu oosa mariki ooka Eesusie te'ta masiteniamea, ihji tijoea, Uurasi tewaniámera. Ihjia, Eesusi naaepakao chuchurepu.

⁴⁸ Nape Eesusia wa'a yoratiaopua, chaanerepua:

—Uurasi, ¿piiripi chuchuwachi nehjanimua, Tijoe Tijoetukameo?

⁴⁹ Waikao ahjama mochikamea, maapori tiame simiyopao, chaanerepua Eesusio:

—Paamiraaa, ¿nasiwasitariare merimachetae?

⁵⁰ Waikao piiripi Eesusi na'naritoa, pu'ka napawikarichi ne'nesero paamiratuame seekaerewao, meteka tehpunarepu nahkaraopu piiripi, ahjamina weeriamera. ⁵¹ Eesusi cheerepua:

—¿Ka'te wa'a iintomua! ¿Mooena yasaka!

Waikao Eesusia, nahkara tehपुरiachi chapikaopua, weemera enepaterepu eenechi.

⁵² Wa'a ikisa Eesusia, ne'nesero pa'pamiratuameo, napawikarichi kapitaopua tiameo, mochiwari pa'pamiratuameopua tiameo, ahpo i'tomia e'nakameo, chaanerepua:

—¿Merimacheta i'toka enapani eemea no'o chapimiao, kuuu makoka tiame, no'oo, ki nu'uti ichikoamechitia? ⁵³ Ki ehpesi aamo tetewachi no'o ihsoi napawikarichio, ¿kiisi no'o chapika eemea? Nape ehpe wa'a noonoimeri eemea, ehpe kiatiamé Tukapari Noonoraai, wa'a iintomichioo.

Peeroa, ki machiyo tuuna Eesusio

(Maateo 26:57-58, 69-75; Marako 14:53-54, 66-72; Waani 18:12-18, 25-27)

⁵⁴ Waikao chapisao, ne'nesero paamiratuame ohjirachi i'toretupu waikao. Waikao, Peeroa na'naritore puuua, mekapi. ⁵⁵ Eesusi i'toamea ajasisaapa, ta'pechio na'yarepua. Wa'a ikisaapa, wa'a mochiparepua tatapamia. Peeroai wa'achi yasipariaipua tatapaniachio. ⁵⁶ Wa'a tekipaname piiripi oowitiamea, na'i tajayachio, kaawe ne'nepaka pu'kao, cheerepua:

—¿Ki pu'ka ahjama oiyame ihji?

⁵⁷ Peeroa chaanerepua:

—Ka'i, ki maachinia pu'kao.

⁵⁸ Neipatakiriopua, piirechia cheerepua:

—Puuuchi muuui, ahjama oiriamea.

Nape Peeroa nehjiarepu:

—Ka'i, seenunia pu'kao.

⁵⁹ Epeche ehjepamio, piie keenakomi ahkao, cheerepu piirechi:

—Puuuchi ihjiai, ki aaata piirechi ihjia, Arirea tijoea ihjia.

⁶⁰ Nape Peeroa chaanerepu:

—Ka'i, kiisi maachinia aamo chiiio.

Pu'ka wa'apichi chiiroi Peeroo, totoria kusurepu. ⁶¹ Waikao, Eesusio ku'rika ne'nepakooopua, Peeroa, inateparepu waikao, eee cheeria: “Ke'chu kusuyoi totorio ehpe o'iniaio, paisa no'o ka'itamamu.” ⁶² Wa'a iikapa Peeroa, machenakaopua wa'ao, ki teesa yuuwesika nanararepu.

Eesusia na'arenia
(Maateo 26:67-68; Marako 14:65)

⁶³ Eesusio inatiamea, na'ara chaanerepu pu'kao, wepaka. ⁶⁴ Puichiami purisaopua ki ma'chiremichioo, wewesapa, chaanerepua Eesusio:

—Ehsoo, ¿aatana aamo weweru?

⁶⁵ Ki ookapi na'ara naawesari chaanerepua tiame.

Eesusia te'ta isaeri napawirachi katewewa
(Maateo 26:59-66; Marako 14:55-64; Waani 18:19-24)

⁶⁶ Ma'chirepasoopua, mochiwari ne'neseroa, napawikarichi ne'neseriosi pa'pamiratuamea, iyoteri ti'tijoea tiame, napawire puuuapu. Waikao Eesusia, wa'a uparetupua, te'ta napawi napawitiachi. Wa'a upatiopaopua, iinatukeretupua:

⁶⁷ —Taamo chaanemitiakoo, ¿Riosie Weratiameko tuuyamemua, taamo yawichi enemichioo?

Nape Eesusia cheerepua:

—Eje'e no'o cheekoio, kiisi no'o pichikema eemea; ⁶⁸ itapiti aamo iinatukekooi, kihta pichiwaka no'o nehjiama eemea. No'oo pichiwaka aamo nane'retekoio te'ta aatanakoo, kiisi no'o toimapua. ⁶⁹ Nape ehpe o'inia nee Tijoe Tijoetukamea, ye'kamia yasipamerinia, no'o Noono tewekachi kahtieme yasirachi yawichitumia yasipamania, no'o Noono ahjaminaopua, tísia utewariekaopua.

⁷⁰ Waikao puuu pa'pamiratuamea, chaanerepua Eesusio:

—Wa'a teesoo, ¿Riosi Taanarakoti muuuu?

Eesusia nehjiarepua:

—Wa'atepua. Ki se'wipua aamo chaachapao.

⁷¹ Waikao pa'pamiratuamea, ahpo chaachaparepua:

—¿Ihtana nakita teeme epeche nane'reniameo? Soparame ahpo ma'chitari cheekamepua wa'asio, ahpo wa'api chuwa.

23

Eesusi Piiratoe iinatukeniachi
(Maateo 27:1-2, 11-14; Marako 15:1-5; Waani 18:28-38)

¹ Waikao, Te'ta Weruma Napawitiachi o'iniaio, yoomahka werisikao, Piirato peereirachi i'toretu Eesusia. ² Wa'a upasopua, Piiratochi wenejirepua waikao, chaachapaka:

—¿Yawichi! I'wa aamo u'yepaka teeme i'ka tijoeo, weeru chaachapatiapu taamo mochiwachio ki natetepo tuuyekaopua, te'ta Seresa yawichiwichio koparoaniameopua, rooma yawichi kahtiemeopua. Apoeopua tiameo, Riosie Weratiame yawichiko tuuyapu puuuu.

³ Wa'a chaanetiaapa Piiratoa, chaaneka iinatukerepua Eesusio:

—¿Pichiwa yawichiju muuuu, i'isaeri ti'tijoeo?

Eesusia nehjiarepu pu'kao:

—Wa'atepua, aamo chiiachitia.

⁴ Wa'a tiame inamukapa Piiratoa, napawikarichi neeseriosi pa'pamuratuameo, yooma wa'a napawikame ti'tijoeopua tiameo, chaanerepua:

—Pu'ka aamo chaachapa i'ka tijoechio, kihta a'chi tiame iintoria tewakamenia pukachio. Wa'a tiiachio ihjia, ki asiyamepua te'ta kokosapuameo.

⁵ Nape aapoeo, epeche utewaeme chaachaparepua Piirato:

—Ahpo masitiaepu ti'tjoerio, weeru chaachapatiapua, yomachi taamo mochika-chiopua. Ihjia, Arirea weechi o'inesao wa'a tiame masitekao, wa'achi ihsinapua ahkasi i'wa Eerusarenioi.

Eesusia Eerore yawichi peereirachi ihsiwa

⁶ Piiratoa Arirea o'inerio tuuopa Eesusio, iinatukerepua wa'a muuwaameo, Eesusio Arirea tijoekoopua. ⁷ Pu'ka muuwaameo, Arirea ohjoemeko tuukopa Eesusio, Eerore yawichie katewepo tuurepua waikao, Eerore ye'karichikopua wa'ao. Waikao Piiratoa, Eerorechi i'yetonurerepua Eesusio, pu'ka taawechiami Eeroreo, Eerusareni eenariamekopua. ⁸ Eerorea Eesusi tetewapao kaawe e'rarepua, tehpe o'inia tetewinareka yasitoriaipua, Eesusi tísia peenia ihsiname inamukapaopua, tísia tetewinarere puuua achini ihsiao. ⁹ Ahpo kahtiachi upatiopao, Eerorea ki ookapi itapiti utewa chaaneka iinatukerepua, nape Eesusia kihta nehjiarepua. ¹⁰ Wa'achi mochirepua tiameo, neeserosi pa'pamiratuame, Moise nuurariwa ma'masitari tiame, tísia utewaeme wenejika. ¹¹ Waikao Eerorea soontarowaraopua tiameo, na'arerepua waikao a'chikoi chaaneka Eerore tetewachi yooma ahjama wa'a mochikameopua tiame. Yawichi wisarorira chuhcherepua tiame na'arekao. Kajusaapa wa'ao na'arekao, eenechi Piiratochi i'yetorepua Eesusio. ¹² Waika o'inia kaawe erapare Eerorea, Piiratochi ahpo nekumeka mochiriao.

Eesusi merinureretia

(Maateo 27:15-26; Marako 15:6-15; Waani 18:39-19:16)

¹³ Waikao Piiratoa Eesusi u'yepatiaopua, yooma napawinurerepua i'ka ti'tjoeo: i'isaeri neeserosi pa'pamiratuame, mochiwari pa'pamiratuameopua tiame, yooma wa'a Eerusareni mochiwarichi mochikameopua tiame. ¹⁴ Napawisooopua, Piiratoa chaanerepua:

—Ki nu'unti wenejika no'o u'yepariai eemea i'ka Eesusio, ti'tjoeri weeru noki-tio chaachapaka, nape i'kao neeea, aamo tetewachi te'ta iinatukekamenia, eeme wa'api tetewakamepua pu'kao, no'oo kihta na'ara iintokame tewakamekopua puka-chio. ¹⁵ Eeroreai kihta na'ara iintoriametewakapa, no'o uhjurekamepua i'ka Eesusio. Ma'chiametewame eemeai, kihta iintoriametewakapa pu'kao, meripuawichioo. ¹⁶ Waikaonia wa'a tiioopao pu'kao, wepisache toimania pu'kao.

¹⁷ Wa'a chaanere Piiratoa wa'a muuwari napawikameo, senepi paamuparichi Se-mejenato pahkochio, piiripi peereso toiwamekopua pu'kao, ti'tjoeri kaawe erakomichioo. ¹⁸ Nape muuwaria Eesusikamera toinariopua Piiratoa, yoomahka weeru sisinaka chaachaparepua:

—¡Ka'i pu'káo! ¡Warawasikamera toipuapua ohso kaawe! —chaachaparepua.

¹⁹ Nape Warawasia tijoe ko'yame eneriaipua, nasiwari mehtachame eneriai puuuu. ²⁰ Piiratoa eenechi chaaneriaipua ti'tjoerio, Eesusikamera toinario tuuka. ²¹ Nape muuwari ti'tjoeria, epeche utewaeme siinakokao, chaachaparepua:

—¡Kurusichi merisáaa, kurusichi merisáaa!

²² Paisa simiyachi wa'a chaachapoipua Piiratoa, chaanerepua:

—¿Nape aatía? ¿Ihtána iintokamepua naaju ki kaawerumao? Neeea ki tewakame pu'kao, ihta meripuame tiameo. I'kao neeea, wepisache toimania.

²³ Nape muuwaria, wa'api chaachaparepua siinakokao:

—¡Kurusíchi merisáaa, kurusíchi merisáaa! —chaachapaka. Wa'a chaachapaka simiterepua, ahkasi Piiratoopua ahpo erakoa e'wachisi. ²⁴ Waikao Piiratoa pu'ka muuwaame chaachapao, e'wérepua. ²⁵ Piiratoa waikao wa'a iintorepua waikao. Tijoe ko'yamekamera, puhjerepua waikao, Eesusiopua, nanaaramechi ki'yarepua, aapoeo ahpo e'ra nokimichioopua pu'kao.

Eesusi kurusichi meriwa

(Maateo 27:32-44; Marako 15:21-32; Waani 19:17-27)

²⁶ Ehjepamio, pooechio i'tonioiopua Eesusio kurusichi merimiao, pooechi nateparetupua piiripi tijoe, Siireneo ohjoeme Siimoni tewaniame, tekipanaio eename. Waikao Eesusi mooketoapua kurusio, pu'ka ku'ika mooketonureretupua, Eesusi pukamina weritoka.

²⁷ Wa'a pooechi Eesusi i'toniachio, ki ookapi nokisiriai ti'tijoea ooweru tiame. Oowerua tesiwe e'rekaopua Eesusio, weeru chaachapasirepua naarakoka. ²⁸ Nape Eesusia ooweruchi ku'rika ne'nepakao, cheerepua pu'kao:

—Eerusareni Ooweru, ka'te naarako eemea no'owichioo. Aamowichiokamera naarakopuapua, aamo tatanawichio tiame. ²⁹ Enamiitepu taawe chaachapaniamea, Ehkoriai Iyoteriao eee chiiio: “¡Tísia kaawe erakomeri ooweru ki tatanatamea, ka'chitia taawechi ki peteterepakamea, ka'chitia taawechi kohja chiitekamea!” ³⁰ Pu'ka kajuyachi taaweo chaachapama ti'tijoea tiame: “¡Tamochi ru'misa kaawíii! ¡Taamo wetemaka ichipupasa kaawíii!” ³¹ I'ka nokioiopua no'o siiyname kuuu ki wakiyame kuuu pehjo, ¿achipu nokitarepua, no'o kuuuchitia wakipasoopua wa'asi? Ihji kuuu siiyname weritoame chaniwamea, no'o weechi oioio ahjariamepua; ihji kuuu wakiyame chaniwamea, no'o i'wa kiteremio no'o cheeka chiipua.

³² Wa'a chaanerepua Eesusia, soontaroe i'toio pu'kao, ahpo merimiachi. Wa'achi i'toretupua tiameo, wahjachi ooka ti'tijoe, ti'tijoe ko'yame, Eesusichitia ko'ipuame kurusichi. ³³ Ajasisaapua Mukukame Mo'ojoa tewaniachio, kurusichi chucharetu Eesusia mukimichioo. Wahjachi ooka ti'tijoeopua tiameo, wa'achi chokichi ku'kursichi chucharetupua, piiripia ahjamina, piirea owemina, ku'kursichi wahjipamichiopua tiameo. ³⁴ Wa'a kurusichi chuhkuaiio Eesusia, cheerepua ahpo Noono Tewekachi kahtiameopua:

—No'no, cheriwepuapua i'kao wa'a nokayoio, ki no'o te'ta machiyamekapa, wa'a nokayamepua.

Wa'a chuhkoi Eesusio wisasorirao, puuu inatiamea soontaro, ahpo newitowa te'erepua wisasorirao, aatanakamera, ahpo ahjama itipimerikopua pu'kao. ³⁵ Muuwari ti'tijoea ooweru tiamea, wa'a ajarepua ne'neka. I'isaeri pa'pamuratuamea wa'achi ajarepua tiameo, Eesusi kurusichi chuchatiameo, na'areka, eee chaachapaka:

—Newipatio tuurepua wahjao, ehpeo ahpo wa'api newipatemetepua, Meesia enesaa Riosie Weratiame.

³⁶ Soontaroai Eesusio na'ara chaachaparepua, itapiti cho'koame nero, pi'piteka. Puuuu wa'a yoorakao, chaachaparepua:

³⁷ —Isaeri yawichi enesaamua, ¿achini iikai ki aamo soontarowa nuuriamemua, aamo tekipumichioo, aamo nehpuapaka?

³⁸ Te'pa kurusichi moomichinao, wa'a manirepua iyotetiamea, puuuu chiiame: “Ihja, isaeri ti'tijoea Te'ta Yawichirapua.”

³⁹ Piiripi tijoe ko'yame kurusichi chuchatiamea, na'arariaipua Eesusio chaaneka:

—¿Ki Meesíakosamu muuuu, Riosi taamo uhjureriao newipatemichioo? Yaapi aamo newipasa naaju, taamo newipatepuapua tiame.

⁴⁰ Nape piire kurusichi chuchatiameapua tiame, ta'omarepua pu'kao, wa'a chiiopao:

—¿Kiisi iyorina muuuu Riosikoipua pu'kao? ¿Ki wa'achi teerenia muai? ⁴¹ Teemea na'ara noonoikapa i'wa chuchatiamepua, nape puuu apoea, kihta yoorakai i'wa chuchatiamepua.

⁴² Wa'a cheesaapa, chaanerepua Eesusio:

—Aamo ye'karichi kahtiaioa, no'o inatepajerania. ⁴³ Eesusia chaanerepua waikao:

—Ehpe o'inia no'o ahjama yasimeri muuuu, te'ta peenia tiame paarasarichiopua.

Eesusi mukuya

(Maateo 27:45-56; Marako 15:33-41; Waani 19:28-30)

⁴⁴ Wa'a te'terenioi wa'ao, oowetawe o'inia tukapasiparepua, ahkasi paika keenako simiyachiopua arikiri, yoomachi weechi tukapasipaka. ⁴⁵ Taaaai, ahkasi wa'a keenakosi, choipakame yasarepua waikao. Eerusareni tiopachioipua waikao, Riosi iyoriwachi

to'piameai wisasoria, te'pa o'inia teeresi si'parepua tiame. ⁴⁶ Eesusia arikiriopao, ki ku'ita sisinarepua cheeka:

—¡No'no, aamo neesetowachi toaninia no'o iika!

Wa'a cheesache, mukurepua.

⁴⁷ Waikao rooma kapitaia, yooma wa'a iikame tetewapaopua, kaaweruma nayewerepua Riosio, wa'a ikisaapa cheerepua:

—Pichiwa ihji tijoea, kihta iintokame eneriaipua, ki kaawerumao.

⁴⁸ Yooma wa'a e'enakamea ne'nemiao, yooma i'ka iikame tetewikamea, no'wapaiopua, ahpo moripa chonisirepua, kiisi kaawe noonowiretio, erasikaopua. ⁴⁹ Yooma Eesusi tetejimaraa, Eesusi kaawe tetewikameapua tiamea, ooweru tiamea Arirea o'inia Eesusi na'naritokamea, wa'a itipirepua pehjo, mehka ajaka ne'neka.

Eesusi mukukatewa

(Maateo 27:57-61; Marako 15:42-47; Waani 19:38-42)

⁵⁰ Eerusarenio, yasariaipua piiripi tijoe, Oose tewaniame. Puuua isaeri tijoe eneriaipua Arimatéa ohjoeme. Puuua, te'ta weruma napawirachi teerime eneriaipua, kaaweruma tijoe. ⁵¹ Puuua ki ahpo pirenaturi wa'achitia inatame eneriaipua, wa'a ikitiamechitiaopua Eesusichio. Ihjai tiameo, Riosie ye'kari yasipapuame, inataka yasitoame eneriaipua. ⁵² Ihji Oosea Piiratochi simikao, itanerepua Eesusi weerewarao, katewemio tuuka. ⁵³ Reesisetiaapa puuua, Eesusi chuchatiachi eenaka tekipurepua. Tekipusaapua Eesusi weerewarao, riino tewaniamechi wisasori tohsanamechi uusaopua, ahjachi ikapirepua. Ikapisaopua, wahjipame toaniachi i'torepua tekimia, weemera teesotatiame, ki aaata tekiwachi pehji. ⁵⁴ Wienechi enerepua pehjo, sawarachi resipuniameo, amori o'ichachi.

⁵⁵ Arirea e'enakame oowerua, na'naritokaopua, kaawe tetewarepua Eesusi weerewarao, tekitiachio. ⁵⁶ Puuu ooweru Arirea e'enakamea, ahpo che'repachi nonowasaapa, peeniajuri na'poarepua, itapiti chuhchepuameopua tiame. Wa'a ikisao oowerua sawarachi taawechio, resipurepua, wa'atia yachatiamekopapua, Moise nuurario.

24

Eesusi eenechi ahjani

(Maateo 28:1-10; Marako 16:1-8; Waani 20:1-10)

¹ Waikao oowerua, oowisari taawe o'wicharichiopua (toomikochi eneriaipua waika taawechemio), pa'a piari siimparepua Eesusi tekitiachio, ahpo peeniajuri na'poariao, i'toka. ² Wa'a ajasisaa ne'nioiopua tekitiachio, wahjonatiame tewarepua wa'ao, puuu wa'a tehte yeeteraa, ikicha yasarepua. ³ Wa'a muirepua waikao ne'nemiao, nape Eesusi weerewaraa, kitererepua wa'ao. ⁴ Waikao oowerua, weeka inatarepua, ihtana ikiriaopua wa'ao. Ka'chi ikime e'roiopua pu'kao, senawato ahpo chokichi ajapakame tetewarepua, ooka tijoe tísia tosaname tajayame wakiraame, tewekachi e'ename Riosi ku'iwari. ⁵ Pu'ka tewakapaopua ahpo chokichi ajakame, tísia majarepua pu'kao. Wa'a iikapa puuua seewepamaopua pu'kao, wehchisi koomorasiparepua, yoorewika. Waikao Riosichi e'enamea chaachaparepua:

—¿Achinikai wahjipame toaniachi i'yani eemea, aaata ahjameo? ⁶ Puuua aamo i'yaa, ki'tepua i'wao, ahjakamepua wa'asi eenechio. ¿Ki nane'renakosa eemea Arirea kahtiaio ⁷ paika taawechi teetoio oijenamio tuurio, nanaaramechi nehjitiaopua kurusichi meritiaio?

⁸ Waikao oowerua, inateparepua Eesusi cheerimeopua. ⁹ Wa'a iikapa puuua nonorarepua, tuuyemia pu'ka oosa mariki aampa piiripi Eesusi te'ta masitiaio, wahjachi wa'a mochikame Eesusichi paparame tiame. ¹⁰ Tuumia e'enakamea Eesusi ajawariao, naati enerepua: Maaria Maarena, Uhwana, Maaria Saantiao yeeyera tiame, wa'a ikisa wahjachi ooweru, ahjama ohjoame tiame. ¹¹ Nape Eesusi ajawariaa, kiisi pichikerepua pu'ka ahpo tu'tuyameo, kiisi maaeporikopa chaachapao.

¹² Nape wa'a tiioi Peeroa, u'masirepua ne'nemiaopua, tekitiachi. Asika yooremina ne'nioiopua, kiteerepua aataai, ahjae ikapi tiameche wa'a yasarepua, riino wisasori. Waikao Peeroa no'rarepua tahpitika erasikaopua: “¡Naakona wa'a ikirepua!”, erasika.

Emausi pooechi ikitiame
(Marako 16:12-13)

¹³ Pu'ka wa'api taawechi Eesusia, ooka ahpo na'naritoame machijenerepua, Emausi mochiwachi simiyameopua pooechi, wa'ao Eerusareni piari machenasao, oowetawesi asiwame. ¹⁴ Puuu pooechi nokisiaio, Eerusareni ikitiame ahpo nayewesiriaipua. ¹⁵ Wa'a nokisiniopua nayewasikao, senawato naaepaka ahjama weritore Eesusia. ¹⁶ Nape wa'a Eesusi ahjama siimpaioopua, aapoeo Eesusi tetewaio, kiisi machirepua. ¹⁷ Ku'itapi simiyaopua ahjamao, iinatukere Eesusia:

—¿Ihtana naewasina eemea pooechi nokisikao?

¹⁸ Waikao yuuwesiamae ajapakaopua Kereojá tewaniamea, chaanerepua:

—¿Muuuchekosapua, ki nane'reka itipiameopua pehjo, ihpi taawechiami Eerusareni ikitiameo?

¹⁹ Eesusia wa'a cheeka nehjiatiaapua, eenechi iinatukerepua:

—¿Ihtana ikiretupua naaju?

Waikao aapoeo, chaachaparepua:

—Wa'a Eerusarenio aata meriretiapua, Nasare tijoe Eesusi tewaniame, Riosi nayewakame enekame. Puuuu, ki ookapi itapiti kii maaepori iintokameaipua, tísia peenia ihsiwa. Weruma masitari Riosichi eename enekamepua, tísia kaawe tetewitiame ki ookapi ti'tijoerieo. ²⁰ Nape taamo ne'neserosi pa'pamuratuamea, rooma ya'yawichichi nehjariapua kurusichi meripuawichio. ²¹ Pu'ka Eesusieo teemea, taamo mochiwa yawichiwa poanatuwa puuyetoai teemea, na'sopuameopua wa'asi taamo rooma yawichi ye'karitere mochitoao, nape puuuu mukukamepua wa'asi, paika taawe i'toamepua. ²² Pa'a piarioi ooweruai taamo ohjoekachi ohjoemeapua tiamea, tísia taamo majatekapua, ki teesa tiame taamo tuuyeriaeopua. Pa'a piari siimpakai Eesusi tekitiachio, ²³ ki tewako tuukapua wa'ao, wa'a e'enakaiopua ne'nemiao. Wa'a nonorasaapua, ooka tijoe tewekachi e'ename tetewiko tuukapua, Riosi ku'iwari. Ihji Riosi ku'iwaria Eesusio, eenechi ahjario tuuriatapua. ²⁴ Wa'a chaachariopa ihji ooweruo, wahjachi taamo ahjama mochikame tiame, siimpariaipua tiame ne'nemiao, wa'achi chaachapakapua tiame ooweru taamo tuuyeriachitia, kitererio tuukapua tiameo, Eesusi mukukame tekitiachio.

²⁵ Waikao Eesusia chaanerepua:

—¿Kiisi ijinatame eemea i'ka wa'a tiame ikitiameo, aamo pahtemiao? ¿Kiisi pahtekame eemea, ehkoriai Riosi nayewaturao aamo chaaneriameopua ahpo iyoteriachio? ²⁶ ¿Ki wa'a tiame aiwamerikosaaiipu Meesiaa, apoe Riosie Weratiame tewaniamea, ke'chu tewekachi moenaipua, yawichi yasipamiaopua?

²⁷ Wa'a chaanesaapua, o'inerepua waikao, kaawe tuuyekao, yooma ahpo nayewaka chaachapario tuurepua puuu Riosi nayewaturao, ahkasi Moise Iyoterichi o'iniaopua, ahkasi yooma wahja Riosi nayewatura chaachariachisi, Riosie ahpo iyotetesiwao.

²⁸ I'ka pooechi nokisiameo, ahpo ta'pechi ajasimioio, Eesusio riisaka u'matomerikopua, ²⁹ nape aapoeo utewa yoorarepua chaachapakao:

—Ariwanipa wa'asi, ohso kaawe taamo ta'pechi che'repasa u'matopuapua meere.

Waikao ahjama asirepua ta'perachio. ³⁰ Ehjepao ko'kopuachioipua wa'ao, Eesusia, piiripi paani uusaopua, cheriwema ki'yarepua ahpo Noonoo. Wa'a iintosaapua pu'ka paanio, naasipa chi'wanasaopua, wa'a ko'komeri ki'yarepua. ³¹ Ahkasi wa'a iintokopa Eesusio, ahpo ta'pechi paajutekamea, machirepua Eesusio, ahpo ki'yoiopua paanio chi'wanoi. Waikao Eesusia wa'a iintosao, ahjama kahtiaioipua tetewachi, senawato ki naania ikirepua. ³² Wa'a ikikoopa chaachaparepu:

—¿Kíkosa tamochi eename saaeka teeme iikachio, pu'ka taamo nayewioio, pu'ka Ehkoriaami Iyoterichi chiia taamo nayewioio tuuyekao, puuu apoe Eesusikopa, wa'a erekore teemea?

³³ Waikaopua ikanati werisika siimparepua Eerusarenio, wa'a ajasitiopa, pu'ka oosa mariki aampa piiripi Eesusi ajawariaopua, napawikame tewarepua wa'ao, wahjachi ahpo ahjama ohjoame tiame.

Puuua pu'ka ajasikameo, chaachaparepua:

³⁴ —¡Pichiwa Eesusi oijenariaa, Peero tiame machejeneriopa!

³⁵ Waikaopu ooka wa'a ajasikamea, yooma tuurepua tiameo, pooechi ahpo ijikiriao, achini teeka ahpo machiriopua Eesusio, ahpo ko'komia paanio, naasipa chi'wanasa ki'yoio.

Eesusia ahpo te'ta masitewara machejenena

(Maateo 28:16-20; Marako 16:14-18; Waani 20:19-23)

³⁶ I'kao, wa'a chaachapaoiopia tuukao, naasipa weripame tetewiretupu Eesusia. Wa'a weripasaapa, teepotarepua cheeka:

—Kúíra, Riosie ta'iria mochikáaa.

³⁷ Senawato wa'a weerame tetewikapaopua, tísia majarepua, naayuri maayapa. ³⁸ Nape Eesusi chaanerepua:

—¿Achinikai tísia majawa eemea? ¿Tísia tehkikosamua no'oo aatanako pichikemiao?

³⁹⁻⁴⁰ ¿Ki neekosapua naaju? Ne'nesao naaju no'o sekachio, no'o tarachiopua tiame. Noochi ihchepaka, ne'neo. Tijoe neeea, ki naayuri. Naayuria, ki no'oka tiame weerewaeme puua.

⁴¹ I'kao ki te'ta ahpoko maaeka teteopao, chaanerepua:

—¿Iinue eeme ko'kopuame? No'o kiapuapua ko'komichioo, nane'retai neekopua.

⁴² Waikao so'chi wahsetiame kiaratupua. ⁴³ Waikao pu'ka kiattiaopua, ko'karepua ahpo ajawaria tetewachi. ⁴⁴ Ko'kosepasaopua, chaanerepua:

—Yooma ihji no'o ikiríaa, yooma no'o aamo nayeweriapua, aamo ahjama oiyaioopia pehjo. Yooma ihji no'o ikiríaa, Ehkoriaami Moisetaru Iyoteria chiiaopua, ahpo Iyoterichio, ehkoriaami Riosi nayewatura, chaachaparia tiame, wa'a ikisao, yooma Ehkoriaami Wiika Iyotaperichi chiiaopua tiame.

⁴⁵ Wa'a cheesaapa, yooma epeche kaawe tuuyerepua Ehkoriaami Iyoterichi chiiao, kaawe ma'chiamé, ki tehki eramichiopua pahtekao. ⁴⁶ I'ka Iyoterichio, ma'chiamé chiamepua Riosie Weratiameo, meripuamekopua, meritiaioopia, paika taawechi oijenamiopua eenechio. ⁴⁷ Yomachi weeechi siimpameri eemea tuuyemiao, i'wa Eerusareni o'inekao, yooma i'ka no'o iintoriao. Riosichi paajutepuapua ti'tijoerioopia ooweruooopia tiameo, ahpo tatakoria cheriwepuawichioo, yooma aaata ahpowichio ukameopua no'o iintoriao, yooma ahpo toimo tuukameopua ahpo tatakoriameo. ⁴⁸ Tuuyemitia i'kao eemea, yooma i'ka no'o iintoria tetewikamekapa eemea. ⁴⁹ Nape ehpeo pehjo, Eerusareniche nokimera eemea, ahkasi Riosi kiamo tuuria, kianiachisi. Ahkai ki se'wi ohjomeri eemea pehjo, ahkasi no'o Noonoo tewekachi kahtiamé, utewari aamo ki'yachisi.

Eesusia tewekachi moenani

(Marako 16:19-20)

⁵⁰ I'ka weeechi oika kajusaapa Eesusia, ahpo Noonoo tewekachi kahtiamé oijenatitiaapa wa'asio, Wetania eenarepua waikao muuwaeme yeekao, ahpo na'naritoame. Wa'a asisaopua te'pa seekarepakao, kaawerumari yahcherepua wa'a ti'tijoerio. ⁵¹ Wa'a iintosaapa Eesusia, te'pa apechurepua tewekachi, ahpo ne'neka ajakameo weeechi toaka. ⁵² Waikao ahjama na'narito Wetania e'enakamea, Eesusi tewekachi moenoioopia: “¡Nee, te'ta pichiwa tewekachi o'inia eenakame enerepua.” Waikaopua kaaweruma nayewasacheopua, nonowarepua Eesusio, Eerusareni nonowarepua, tísia kaawe eratoka. ⁵³ Wa'a o'inia waanamio, aapoe wa'api ahpo Riosi tioparachi nanapawirepua, senepi taawechi Riosichi paparamiao.

Wa'asi ihji no'no iyoteka chiiia. Cheriwema wa'asio, yooma i'ka no'o iyoteria iyonamerio. Neeea Riosieo, tísia kaaweruma teetojeramenia amochio.

Riosi Kaaweruma Tuuyewari Waani Iyoteria

Riosi Naera tijoe tjoetukame

¹ Kúíra, yomatiamé wehjoarichi mochikame ti'tijoe, ooweru kukuchi tiamé. Neeea Waani tewaniamepua, piiripi puuu Eesusi ajawaria, Riosie Weratiame weratiamenia. Ihji no'o iyoterichio, taamo te'pa kahtiamé Noonochi simiyame nayewamania, aachin teereriopua i'ka weechi eenariao. Paikapioi nayewama neeea, ihtana yooraka oikame Eesusio, i'ka wehjoarichi mochirachiopua.

Wee, i'wa o'inemania paikapioi taamo Noono te'pa kahtiamé, no'o pahteteria. Ihji no'o iyoteri chiiaa, ihjipua:

Pukeri o'inia ke'chukoipua i'ka wehjoarichio, Riosi tiariraa ahjaka yasariai puuuapa, puuu tiarirachi kahtiamé, Naera tewaniame enerepua. Puuu Naera tewaniamea, Riosi te'ta tiarirachi teerewaeme enerepua; puuu te'ta tiari Naeraa, Apoe te'ta Riosikai teererepua. ² Puuu Tiari Naeraa, wa'apitia kahtiamé enekamepua Riosichio, Riosi tiarichi teerekao. ³ Riosia pukae te'ta tiarichi tiame Naeraeo, yooma ihtaoi iintuame enepaterepua; yooma ihtaoi iintuamea, piiripi ihtaoi ki'tiamé, ki pukae enepatetiamea, Naerae. ⁴ Pukachi Naera tiarirachio, te'ta ahjari teereniamé enerepua, ti'tjoerichi tahjiamé enerepua, puuu ti'tjoerichi Tahjewaria ti'tjoeri pahtepatiame puuu; yooma ti'tijoe ooweru tiame i'ka wehjoarichi mochikameo, taamo Noono Riosichi simiyame pahtemichio. ⁵ Puuu Pahtewari Tajayamea, i'ka wehjoarichio, ti'tjoeri tukapachi mochitoamechi eenarepua. Puuu tukaparia ka'chi iika cho'wakamekopapua pu'ka wa'a eenakame Tahjewario, puuu Tahjewaria wa'api tiamepua ti'tjoerichi tahjewakao.

⁶ Pu'ka taawechiami pu'ka Pahtewari Tajayame tukapachi te'terimechi eenoio, piirechi Waani tewaniame ki neee, yasariaipua, Riosie uhjuratiame. ⁷ Puuu Waani Riosie uhjuratiamea, pu'ka Pahtewari Tajayamechi simiyame nayewekamepua, aatanakoo puuu Pahtewari Tajayamea. Puuu Waania ti'tjoerio, pu'ka Pahtewari Tajayamechi paparanurekapua, keepuka pichikemichio pu'ka Pahtewari Tajayame chiiao. ⁸ Wa'a tiachio Waania, ki puuukamerakai enerepua, Pahtewari Tajayamea. Puuu ti'tjoerio, oowera Pahtewari Tajayamechi simiyame nayewemia eenakame enerepua, aatanakoo puuu Pahtewari Tajayamea. ⁹ Puuu te'ta Pahtewari Tajayamea, i'wa wehjoarichi eenakamepua yooma ti'tjoerichi tahjepamia, Riosichi simiyame pahtetemia.

¹⁰ Puuu Pahtewari Tajayame i'wa wehjoarichi eenakamea, Riosi Naera puuu, Riosi inataka naewamia. Nape pu'ka taawechiami ti'tjoeria, pu'ka Riosi Naerao tewekachi o'inia eenakameoipua ahpo weee neteriachio, ki machika tetewarepua pu'kao, apoe iintokamekoipua, yooma ihta weechi iintuame netekaopua. ¹¹ Ihjia, ahpo weechi eenakame eneriaipua, apoe ahpo neteriachi, nape weechi mochikame ti'tjoeria, apoe iintokamekoipua yooma ihta itapiti iintuame netekao, kiisi nakika tetewarepua pu'kao. ¹² Nape muuwaeme ti'tjoeria ki wa'a erakoka tetewarepua pu'ka te'ta Pahtewari Tajayameo i'ka weechi eenakameo. Nape te'ta apoe i'wa wehjoarichi eenakamea, kaawe uuka ahpo tetewikameo, ahpo chiia pichikameopua tiame, Riosia ahpo tatanara enepaterepua pu'kao. ¹³ Ihji Riosi tatanara enepatetiamea, ki ooweruchi naawamekapa Riosi tatanara tiamepua, Riosie uutiamekapa Riosi tatanara puuu.

¹⁴ Puuu taamo Noono Riosi tiaria ahpo Naerao, tijoe iintapamo eraparepua pu'kao, i'ka weechi oimichio ahpo e'rari naewatukao. Pukaepa oowitiamechi naawaterepua pu'kao, i'ka wehjoari mochiwachio. Wa'a iika Riosi Naeraa, tjoetusaapa tamochi yaajatokamepua, te'ta apoeche Riosi Taanarachitia. I'kao teemea, Eesusi ajawariaa, ma'chiamé tetewamepua, Riosi tisiwarichi o'inia eenakamekopua pu'kao, ki nu'unti Riosi utewari yachatoka. Puuu i'ka weechi oiaio, i'ka weechi mochikameopua,

tísia ahpo nakiya tetewiterepua, kihta wihtuki nayewaka, te'ta Riosi pichiwarichi simiyameche nayewasika. ¹⁵ Waika taawechiami Oorani akichiko oikame Waania, ti'tijoeri paatokao, pu'kachi naewaka cheekame puuuai cheekao:

—Ihji Eesusipua, puuu tapanara no'o nayewaka cheeriaa no'o neipa enamio tuukao, puuu epeche weruma teerewi iinuemeko tuuriaa ki noochitiao, ihji tijoea ke'chu no'o ki'tioio, ki ehpesi o'inia yasariamepua wa'asi.

¹⁶ Ihji Eesusi Riosi Tijoetukamee, kiatiame teemea te'ta kaaweruma teerepuamepua Riosichio, taamoo senepi taawechi piipatesipuameopua, tatakoriwaopua taamoo. ¹⁷ Pu'ka ehkoriaami animari manaka kosotiaamea, Moise nuurari yoorakao tatakori ahpo cheriwepuawichioo, kihta tatakori kokosarira natetekamepua. Nape Riosia tísia taamo nakiyapao, ahpo te'ta Taana mukirae nateterepua taamo tatakori kokosapuameopua. Wa'a tiiachipa tatakori cheriwewaa, Eesusi iintoriawichioe, kianiame teemea Riosieo. ¹⁸ Riosio, aataai ki tetewamepua pu'kao. Apoe Riosie Tijoe Tijoetukamechiche tetewiniamepua. Wa'a tiiachio ihji Eesusia, apoe taamo Noono Riosi wa'apikaitepua, tijoe weerewaame enepakame.

*Waani Paatoamera, Eesusi Riosie Weratiame nayewanipua
(Maateo 3:11-12; Marako 1:7-8; Ruuka 3:15-17)*

¹⁹ Waaniai paatoka oiaio, ma'chiamie ahpo ka'itakame puuuu, ki apoeko tuuka Riosie uhjurapo tuutiameo. Wa'a cheekame Waania ahpo ka'itakao, piie taawechi i'isaeri ya'yawichioe iinatuketiao aatanakooopua ahpo. ²⁰ Waania pu'kao, ma'chiamie cheeka nehjiakamepua cheekao:

—Ka'i, ki Riosie Weratiame neeea, Riosi apoe uhjuramo tuuriao, Meesia tewaniameo.

²¹ Waikao uhjuratiamea, eenechi iinatukekao, chaachapakapua:

—¿Aatanakamera muuuu naaju? ¿Ki Eeriatarukosamua naaju, puuu eenechi ahjakame?

—Ka'i, ki puuu neeea —cheeka nehjiaka Waania.

—¿Ki muuukosapua naaju Eeriaa, Riosi naewatura te'ta uhjurapo tuutiame?

—Ka'íí, piirechi neeea ki puuu —cheeka nehjiakapu Waania.

²² —¿Aatanakosa muuuu naaju? ¿Aatanakoti muuuu? Taamo tuuyepuapua, wa'a taamo chaachapamichio taamo uhjurario.

²³ —Neeea aataapua, wahka siinachianame ihkepaka, puuuu wahka ooruchi cheechaniamie: “Kaaweruma poee wahjonamitia eemea, aamo iikachio, pu'ka te'ta taamo Paamirao amochi eenaka pakimichiopua, aamo iikachio.”

Wa'a cheeka nehjiaka Waania, ahpo iinatukeka uhjuratiameopua. Puuu wa'a cheeka nehjiatiamea, ehkoriaami o'inia, wa'a cheepo tuutiamepua Isaiaeo, Ehkoriaami ahpo Iyoterichioopua.

²⁴ Waikao pa'pariseroe uhjuratiamea, ²⁵ chaachapakapua Waanio:

—¿Achinikai paatona muuuu wa'a teeresoo, ki Riosie Weratiame enesaa, Eeriaoi ki muuu enesaa, Riosie uhjuratiameopua, aataoi Riosi nayewaturao?

²⁶ Waania waikao chaaneka nehjiakapua:

—Neeea ki aata werumakaitenia, oowera neeroie paatoame neeea. Nape amochio oiyaitepua aatao, pu'kao ki machiyame eemea pehjiio, puuuu ahpo Riosiwariie paatomeri puuuu, ki neeroiye. ²⁷ Pu'kaonia kakajoyaraoi ki nateyamenia no'o na'sonemiao, no'oo, neipa naawakamekoipua pu'kao.

²⁸ Yooma i'ka wa'atiame teerekame Wetania tewaniame mochiwachioopua, Waanio, Oorani akichi paonamina paatoka kahtioioopua.

Eesusia, Riosie Po'wachitia teteiwame

²⁹ Pu'ka meerekachio Waani Paatoria, wa'ana ihtoame tetewapa Eesusio, cheekapua:

—Nee, wa'ana ihtoame puuuu, Riosieo po'wachitia tetewiniamea, taamo tatakoriwichio pejana oowewapuame. Puuupua, te'ta taamo pejana mukimeria, yooma taamo tatakorieka mochikao, natetekao. ³⁰ Ihji puuujupua, no'o tapanara cheeriao, no'o neipa

naawakameoipua, ki nu'uti tiari iinuemekai tuuriaa, pu'kao ke'chu no'o naaoio, ki ku'itapisi yasariameko tuuria. ³¹ Nee wa'api ki nane'riamekainia, aatanakoopua enemerio, nape wa'a tiiai neea, neeroiye paatosiameainia i'isaerio, i'ka enameri eenachisio.

³² 'Nape ehpeonia Riosi Riosiwario kooroka tiame ahjachi tekikopao Eesusichio, ma'chiam machikamenia pu'kao, puuukoopua. ³³ Neeai ki nane'riamekainia aata enamerio; nape apoe no'o uhjurakamea, neeroiye no'o paatonurekaipua ti'tijoerio, puuu no'oo, eee no'o chaanekamekaipua tiameo: "Aata Riosi Riosiwari ahjachi tekikameo, puuu enemerikopua apoeo, Riosi Riosiwari paatomerikoopua, ti'tijoerio." ³⁴ Nee pu'ka wa'a tiameo tetewikapao, puuko tuuyamenia weechi uhjuremo tuutiameo, puuu pu'kaonia, Apoe Riosi Taanarakotinia, Apoe weechi tije tijoetukame.

Pukeri simiyame Eesusi ma'masitewara

³⁵ Eenechi meereo wa'api wa'ao, Waania ooka ahjama weeriaiopua ahpo masitia, ³⁶ ahpo weeriachiami u'matoi Eesusio, cheekapua:

—;Nee, waami ihtona Riosi Po'wa teewataniamea, taamo pejana mukimeria!

³⁷ Waikao masiteraa, na'pa Waani ahjama ajakamea, wa'a chiiame inamukapaopua ahpo masitari Waanio, na'pahka na'naritokapua Eesusio, wa'amio. ³⁸ Eesusi ahpo pukamina nokisiopao, ku'rika ne'nepakao, iinatukekapua:

—;Ihtana erakotona eemea noochio?

Waikao aapoeo chaachapakapua:

—Masitari, ;akana checherepame muuuu?

³⁹ Waikao Eesusia chaanekapua pu'kao:

—;Nane'renare eemea? Nahpeo naaju, nane'retai no'o checherepachio.

Ahjama siimpakapua waikao checherepachio. Nape tisia aarikopa wa'asio, wa'a che'repatiapua waikao Eesusi checherepachi.

⁴⁰ Piiripi puuu ooka Eesusi na'naritokamea, Anteresikapua, Siimoni Peeroo poonira, Waanio puuu chiiame inamukame, Riosi Po'wa teewataniameko tuuyame Eesusio.

⁴¹ Wa'a che'repasaopua pu'ka meereo, ke'chu ihta yooraiopua pehjo, ahpo pa'chi Siimoni Peero i'yamia akipakapua. Waikao Siimoni tewisaapua, chaanekapua:

—Tewakame teemea Riosie Weratiameo, puuu Riosi uhjuramo tuuriaa, puuu Apoe Meesia.

⁴² Wa'a chaanesaapua, Eesusi kahtiachi upatiapua. Eesusia Siimonio, ahpo kahtiachi upatiame tetewapao:

—Kúíraa —cheeka teepotesaapapua, chaanekapua— Siimoni teewaeme muuuu te'ta teewarao, Waani taanara, nape neea Seeja aamo tewamania.

Ihji Seeja chaniwamea, Peero chaniwamepua rieke naewaniachio.

Eesusia ahpo ahjama oojomichio paajutenapua Eeripeo, Natanaériopua tiameo

⁴³ Eenechi meereo Eesusia, Arirea weechiami oinarepakapua. Wa'ami nokisiniio pooechio, Eeripe natepatiapua. Wa'a tetewikapa Eeripeo, chaanekapua:

—Nahpe no'o ahjama, no'o ahjama oitai.

⁴⁴ Ihji Eeripea, We'saira mochiwachi ohjoeme eneriapua, Anteresi ohjoekachiopua Peero tiame. ⁴⁵ Waikao Eeripea Natanaéri i'yamia simikapua. Natanaéri tewisaapua, chaanekapua:

—Eesusi Nasare ohjoeme natepaka teemea Oose taanara. I'ka Eesusi nayewaka cheeriai Moiseai ahpo Iyoterichio, aata naewakaoopua, ehkoriai Riosi nayewaturaa, wa'achi chaachapakamepua tiameo ahpo iyoterichio.

⁴⁶ Natanaéria wa'a tiame tuuyetiaapua, cheeka nehjiakapua:

—;Aa Nasare? ;Naakonakosa puuuu? ;Aata kaaweruma machenamii teeerepua wa'a? Eeripea chaanekapua:

—Nahpeo naaju, amoe wa'api tetewitai.

⁴⁷ Waikao Eesusia, ahpo kahtiachiana tetewapa ihtoame Natanaéri, chaanekapua pu'kao:

—Néé, wa'ana ihtona isaeri tijoe, tísia kaaweruma, kihta a'chi tiame wihtuniameo.

⁴⁸ Wa'a chaanetiao Natanaéria, chaanekapua Eesusio:

—¿Achini ihsika no'o machikamemua?

Eesusia chaanekapua waikao:

—Neeea ke'chu Eeripe aamo noochi enanurioio, chuunatere kahtiame aamo tetewikame neeea.

⁴⁹ Natanaéria, chaanekapua waikao:

—¡Aa muuuu, Apoe Paamirakaitemua wa'a teesoo, Apoe Riosi Tijoetukame! ¡Muuúa, isaeri yawichiwaramua, te'ta enameriko tuutiamera!

⁵⁰ Eesusia wa'a chaanetiapao, cheekapua:

—¿Muuuu chuunatere aamo tetewario tuuriamekopa, wa'a e'ramemua noochio? Muuuu no'o ahjama oiyame enesaa, epeche tiame tetewimamua, no'oo aamo tete-witemia.

⁵¹ Wa'a cheesaapa Eesusia, yooma ahpo paajuteriao, chaanekapua:

—Pichiwa chiiamenia i'kao, eemea tewekachio, wahjokame tetewimiitepua, Riosi tewekachi ku'kuiwario, no'o Riosi Tijoetukamechi tetekisika, eenechi tewekachi moonepame.

2

Eesusi iintoria Kaanani mochiwari aaata nenewinioio

¹ Paika taawechi simiyachi Kaanani tewaniachio, nenewiwa enekapua wa'ao, ookapi mochiwachi Arirea ye'karirachi. Wa'a ihsiapu tiame, Eesusi yeeyeraai. ² Eesusia ahpo masitera ahjama, paajuteretiapua tiame wa'a nenewiwachi. ³ Eesusi yeeyeraa, wahjipasooa wiinoo, ehpeche nakiniamekoopa wiinoo nenewiwachio, chaanekapua Eesusio:

—Sooparetupa wiinoapa.

⁴ Eesusia nehjiakapua waikao:

—Ye'ye, ¿ihtana no'o iintojeraka chiiamemua wa'a cheekao? ¿Eenechi iintujeraka chiiamemua wiinoo? Ki asiyame neeea pehjio, wa'a iintomiachio.

⁵ Ihji yeeyeraa wa'a chiioio, chaanekapua wa'a nokayameo naachutakao:

—Eemea oowera e'wemitiachepua pu'kao chiiao.

⁶ Wa'a ajariapua tiame puhsani sikori, tehte netetiame. Puuuu neeroi ahjachi toaniame piipaniamewichio eneriapua, isaeri ti'tijoerio. Pipiripi puuu sikoria, piire siento ritiro ahka uuyame eneriapua. ⁷ Nape wa'a cheekai Eesusia, chaanekapua pu'ka naachutameo:

—Neeroiye pochiwamitia naaju pu'ka weeweruma tehte sikorio, eeme naachutamea.

Waikaopu puuu naachutamea pochiwakapua pu'ka sikorio, póóchikame. ⁸ Wa'a noonowisooopua pu'kao, Eesusia chaanekapua pu'kao:

—Ehpeo ku'wita itusao, pahko paamiratuame i'yetomitiapua.

Waikao wa'a ikiretupua. ⁹ Waikao puuu pahko paamiratuamea, ki nane'rekaopua achini teereriopua wiinoo, naachutameche nane'reriameopua, yenasaoopua pu'kao, chaanekapua pu'ka wa'a neewiameo:

¹⁰ —Ahkai pahcha naachutaniame wiino epeche ta'yameraa, neipa tehpe iijinioi nanachutaniame wiino ki te'ta ta'yameraa, nape muuuu, neipawichio katewekamemua pu'kao.

¹¹ Wa'asa iintoka Eesusia Kaanani tewaniachio, Arirea weechiopua. Puuu ki maaenaria pukeri pahcha simiyame iintoriamekapua, puuu iintoriaa ahpo aatanako ne'netiamekapua. Pukachipa masiteraa, epeche pichiwa tewekachi o'inia eenameko, erapakapua waikao.

¹² Neipao, nenewiwa u'matosooopua wa'asi Eesusia, Kapenaumi siimpatiapua waikao, Eesusi yeeyera ahjama, poponira tiame; wa'ao, ookapi taawe mochitiapua.

Eesusie ujumaputiame tiopachio, ki ka'karuma ti'tijoeo
(Maateo 21:12-13; Marako 11:15-18; Ruuka 19:45-46)

¹³ Amori asiyachi Semejenato pahkoopaa, Eesusia taamo ahjamao, Eerusarenite mo'moenatiapua. ¹⁴ Eerusarenioapa tiopachio Eesusia, wa'a tiopachio ki ookapi tewakapao weeka itapiti nehjameo, oisi, po'wa, kooro, wa'a ikisa toomi naakuriwame tiaméo ti'tijoe. ¹⁵ Waikao Eesusia wepijoera netesapaopua, yooma weweka puuyanapakua, wa'a mochikameo nehjakaopua, pu'ka puhkura oisio po'waopua tiamé, yooma ma'chi uhjurakapua pu'kao, wi'wiyaka. Pu'ka wa'a toomi naakuriameo, yooma ru'minekapua meesao, toomiopua tiameo yooma wi'sunekapua wehchio, chi'rinea. ¹⁶ Pu'ka kooro nehjame naaepakao, chaanepakua:

—¡Yooma puuyanamitia i'ka i'wao! ¡Ka'te weruma itapiti nehjiwachi iintamitia eemea, no'o Noono kariwarachio!

¹⁷ Waikao masiteraa, inatepare puuuapu pu'ka Ehkoriaami Iyoterio, chiia: “No'nóo, ki tisiwa nu'nuti wa'inaka tetewamenia kahtine, kariwao.”

¹⁸ Isaeri ya'yawichia, chaanepakua nekakoka:

—¿Aatana puuuu, aamo wa'a ihsitiamea? Yorasao naaju, ihtaoi itapiti Riosichi eename, taamoo aamo tetewimichioo, pichiwa Riosichi eenamekoo.

¹⁹ Eesusia nehjiakapua pu'kao:

—Ru'misoo i'ka tiopao, neeea, paika taawechi weramania eenechio.

²⁰ Waikao Isaeri ti'tijoea chaachapakapua pu'kao:

—Ooka weerewa aampa puhsani paamupari ariwatiameoi i'ka tiopa weerakao, ¿muuuu, paika taawechi wa'apiche werataremua eenechio?

²¹ Nape Eesusia, tiopa naewakao, ahpo wa'api weerewa naewaka cheeriapua. ²² Waikao teeme Eesusi masiteraa, inatepakapua ke'chu oijenaio wa'a cheeriaopua Eesusia; waikao teemea, pichiwapu puuu Ehkoriaami Iyoteri chiiaa, erapakapua; waikaopua tiameo, pichikeka teemea, Eesusi taamo masiteriao.

Eesusia yooma machiyamepua, aatia tiamekopua iikachio

²³ Eerusarenioapa, Semejenato pahkochi Eesusio, muuwaeme pichikerepu pu'kao aatanako, apoe ki ookapi ki maaenari yooramekopua, itapiti. ²⁴ Nape Eesusia, ki pichiwako erapakapua pu'ka chiiao, machiyapa aachin erakoamekopua pu'kao. ²⁵ Puuuu ki tuuyeniai nane'riamepua aatanakamera apochi paparamekopua, machiyamekapapua ihtana inatamekopua ahpo iikachio.

3

Eesusi Nikoremo tiame

¹ Wa'ao yasariaipua tiame piiripi tijoe, Nikoremo tewaniame, parisero tijoe enepakame. ² Ihjia, tukao eenakaopua Eesusi kahtiachio, chaanerepu:

—Masitari, nane'rena teemea, taamo masitemichio uhjuratiameko, Riosieo. Ki'tepu aaataaio, aamo yooraria yooramea, ki ahjachi yasisoo Riosio.

³ Waikao chaanerepu Eesusia:

—Ki waapisi noochi eename e'raka, aamo chaanenania i'kao, pichiwa kiisi sewina tiame ihjia, ki eenechi naawakamea, ka'chitia muimapua Riosi ye'karichio.

⁴ Nikoremoa iinatukerepu waikao:

—Nape, ¿achini iika tijoetuta teeme eenechi, oochetiameapa? ¿Achini iika ahpo yeeyechi pakika, tijoetuta teeme eenechi?

⁵ Eesusia nehjiarepu pu'kao:

—Kiisi sewina tiamepua pu'kao. Ki oowitiame yeeyechi tijoetukao, Riosi Riosiarichi tijoetukamea, ka'chi iika machimapua Riosi ye'kariwao. ⁶ Tijoechi tijoe-tuyamea, tjoepua; Riosi Riosiarichi tjoetuyamea, Riosi Riosiarichi ihchiamepua, ahpo naawariao. ⁷ Ka'te ka'chitiachitia tetewa muuuu i'ka no'o chiiao: “Weemera tjoetumerimua, eenechi.” ⁸ Eekaka tiame puuuu, ahka kahtioio ki teteiwame; ahkaminaoi simiyoi ekayo, ki tetewamemua pu'kao, nape ki tetewaiopua eekao, amochi saayamepua

ekayoo. Wa'achi teeka saaeniamepua tamochio, Riosio taamo eenechi naawatekame enesoopua, ahpo Riosiwarieopua.

⁹ Nikoremoa, chaaneriapua eenechi:

—Kiisi pahtenania pu'kao.

¹⁰ Eesusia chaanerepu waikao:

—Nee, muuua isaeri masitarikai, ¿ki pahtiamemua? ¹¹ Kiisi se'wi no'o chiiaa, pichiwarichi simiyamea. Neeea no'o Noono tewekachi ahjamao, teemea aamo i'ka weeechi mochikameo, tewekachi simiyame itapiti chaachapamepua, nane'riamekapa teemea, te'ta pichiwarichikamera simiyamekopua pu'kao. Nape eemea, kiisi pichikenariamepua pu'kao, taamo chiiao. ¹² Ki no'o pichikame enesaamua, i'ka weeechi iintuame aamo nayewiao, ¿achini iika pichiketa muuua, te'ta tewekachi iintuame aamo no'o nayewiao?

¹³ 'Aaataai te'ta tewekachio ki mooenamapua, naatiche puuua, te'ta tewekachi o'inia eenakameche, te'ta tewekachi Riosichi teereka yasitoameche, ehpe taawechiamio puuua, weeechi tekika tijoe tijoetukame. ¹⁴ Yepowechio, wa'achitia Moise apechunarichitia siinowe tetewipuawichioo, wa'achitia apechunaniame tetewipuame neeeai Tijoe Tijoetukamea. Waikao yooma noochi paparakamea, saupukame itipimapua ahpo tatakoriario. ¹⁵ Wa'a iikoopua, yooma puuu noochi paparakamea, ki wahjiamesi ahjari te'teremeri puuua, ki wahjipaka oosa simiyame wahjiparichio.

Riosi nakika kahtia yomatiamé wehjoarichi

¹⁶ 'No'o Noono Riosia tísia nakikamepua weeechi mochikameo, ahkasi ahpo piiripikoi ahpo Taanao, pu'kawichio nehjakamepua, aaataoi weeechi mochikame ahpo Taanachi paparakameo, ki kokosari saaemichioopua no'o Noonoeo, ohso kaawe ki wahjiamé ahjarikamera kiapuawichioopua. ¹⁷ Riosia ahpo Taanao, ki aaata ti'tijoeri kokosamichio uhjuratiamepua i'wa wehjoarichio, ohso kaawe puuua, ti'tijoe ooweru tiame newipatemichioamera, uhjuratiamepua.

¹⁸ 'Riosi Taanarachi pichikeka paparakamea, ki aiwatepuamepua Riosi kokosario; nape ki ahpo Taanachi paparakameo Riosia, ahpo kokosari aiwapuachi teerepakamepua wa'asi, ki Riosi te'ta piiripi Taanarachi paparakopa. ¹⁹ Pukachipa aiwamerapua Riosieo, na'arachikamera mochinarekapapua tukapachi, ki e'enanariapapua, Riosi Taanara tajayachio. ²⁰ Yooma ki kaaweruma nokaka mochikamea, ki uunariamepua Riosi te'ta kaaweruma chiiaa, uutaparichi enepaniameopua, ki ahpo ma'chitapuaichio ahpo ki kaaweruma nokayao. ²¹ Nape ka'karuma nokiwame nokaka mochitonariamea, Riosi tahjewa kaaweruma uutaparichi eenepamepua, ahpo Riosichi kaawe nokayao, ma'chiamé tetewipuawichioopua.

Waani Paatoamea, eenechi Eesusi nayewanipua

²² Neipa i'kaopua Eesusia, Uurea weewachi simikapua taamo ahjamaopua masiteramao, wa'ami nokisinioio paatosikapua, ti'tijoe ooweru tiame. ²³ Waania waikamio, Eenoni tewaniachi pa'paichi ihsirepua paatokaopua tiame, Saarimi tewaniachi waapio, weeru maaniopa neeroio. ²⁴ Yooma ihji wa'a tiame simikapua, ke'chu Waani pachan-ioiopua karichio.

²⁵ Piie taaweo, Waani na'naritoamea ookapi, piiripi isaeri tijoe ahjama chaachapakapua, tatakori piipaniamechi simiyame. ²⁶ Waikao wa'a chaachapasaopua, Waani na'naritoamea, Waani kahtiachi e'enakapua tuuyemia, pu'kao chaanekapua:

—Masitari, puuu waami yasakameopua taamo ahjamaopua Oorani akichi cherayachiminao, pu'kaopua epeche werumako tuuriaopua amochio, paatoatapua ehpeo, muuwaamea, yooma wa'a enapatapua ahpo paatotemio.

²⁷ Waikao Waania chaanerepu ahpo masiterao:

—Pe'yachipua, aawataai kihta yoratarepua, ki Riosie kiatiamé enesaapua ahpo ih-simiao. ²⁸ Eeme wa'api inamukamepua no'o cheerioio, ki Riosie Weratiameko tuurio no'oo, aaata Riosie uhjurapo tuutiameo, neee no'oo, pahcha uhjuratiameko tuurioo, ke'chu pu'ka eenoioopua. ²⁹ Nenewiwachio, moniawá ahjama newimeria, mo'nera

enemeripua. Mo'nera kaawe e'ria, nee puuu, kaawe e'raka yorakiamerapua ihtaoi ahpo yorajekeraopua. Wa'a tiichipa neeeai ki nu'uti kaawe e'raka tetewaninia pu'kao. ³⁰ Ehpeo puukamera, epeche weruma enetoaopua, no'oo epeche nu'uti enetoiopua, pu'ka apoe te'ta tewekachi eenamekopapua, no'oo weechiche tijoe naawakamekopa.

Te'pa tewekachi o'inia eename

³¹ 'Apoe te'ta tewekachi eenameopua, yomarika aampa tiamepua. Teemea, weechi ohjoemea, weechiche simiyameche nayewamepua. Nape tewekachi ohjoemea, tewekachi tiame nayewamepua, yomachi aampa tiame itapitichio, ti'tijochiopua tiame, ³² ahpo te'ta tetewaria nayewamepua, te'ta ahpo Noono ahpo nayeweria inamuria tiame; nape wa'atioi pu'kao, ookapipupua, pu'ka chiiio uuyamea. ³³ Nape pu'ka chiiio uukamea, pichiwa chiiame nane'rekamepua pu'kao, pu'ka chiiio, te'ta tewekachi eenamekopua, te'ta tewekachi Noonora o'inia eename. ³⁴ Puuu Taanaraa naawesaa, ahpo Noono chiiio chu'warachitia naewamepua, yooma apoe Noonora tiiaa, ahpo Taanachi yasitoamekapa, ahpo Riosiwari. ³⁵ Noonoraa, ki teesa nakiyamekapapua ahpo Taanao, ki nu'unti utewari ki'yarepua pu'kao, yomachi aampa tiame ihtao. ³⁶ Pukaepa pukachi paparakamea, tewayamepua pukachio, ki wahjiamesi ahjaniame, nape ki pukachi paparakamea, kiisi tewayamepua pukachio, ki wahjiame ahjaniameo, ohsotia puuu, Riosi kokosario, apochi petereka mochitoamepua.

4

Eesusi oowitiame nayeweria, Saamaria weechi ohjoeme

¹ Waika taawechiamio pa'parisero ti'tijoea, Eesusio epeche muuwaeme paatoame inamurepua ki Waanichitiao, ² ki apoe Eesusi paatoamerakamekoipua, teemekamera paatoiopua masiterara. ³ Pukaepa Eesusia machenakapua wa'a Uurea weechio, Arirea no'rakapua taamo ahjamao.

⁴ Saamaria weechiami u'matosaa, ⁵ wa'atumi nokisikaopua, Siikari tewaniachi ajasiapua, ma'chi ke'chu muiwachi. Wa'a ke'chu asiwachio, ehkoriaami Aakowo weewarachi eneriapua, Oose ki'yariachi weeeopua ahpo taana, wa'ao, neropaira neteriachi tekoritaka. ⁶ Wa'ao, resipakamekapa Eesusia, paira tekoritatiachi yasipakapua resipumiao, oowetawe wa'asi. ⁷ Waikao teeme Eesusi ajawariaa, piineri toisa Eesusio, Siikari mochiwachi siimpatiapua kooame tarimia. ⁸ Wa'a piineri itipirioi Eesusio, wa'a eenaria aaata oowitiame, neeroi paimia. Eesusia pu'kao chaaneriapua:

—No'o kiamitia ku'ita neeroi. Paramuna nee.

⁹ Nape Saamaria oowitiamea, chaaneriapua Eesusio:

—¿Achini iikame muuu naaju, muuu isaeri tijoekai no'o itanenamua neeroio, no'oo Saamaria ohjoemekooi?

¹⁰ Eesusia nehjiariapua pu'kao:

—Muuu nane'riame enesaamua no'oo aatanako, ahka eenameoio, nane'riame enesaamua tiameo, Riosio aamo ihta kianareka kahtiamekoo, muuukamera no'o itanemiipua neeroio, nape neeroi ki wahjiame ahjaniame.

¹¹ Puuu oowitiamea chaaneriapua waikao:

—Nape Paamira, muuu ki iinuemepua aamo ahjae ma'chipapuameoipua neeroio, itapiti wiitarioiopua, kai waapisi teere maaniameopua neeroi ma'chipapuameopua ahjae. ¿Akana uuka no'o kiatamua pu'ka neeroi ki wahjiamesi ahjaniameo? ¹² Ki ehpesi nerojiniachi ihji neeroia, taamo ehkoriaami Aakowoo, taamo tooweriachisiopua i'ka tekoriatiachi pairao. I'wa nerojikamepua Aakowoi apoe, wa'api tatanaraa tiame, yooma puhkura ahjama wakasi. Ki ehpesioi, ki teiwachi i'wao, neeroi ki wahjiame ahjaniameopua, aaataeoi. ¿Epechekosa iintotaremua naaju, ki te'ta taamo ehkoriaami Aakowo weruma tiamechitia?

¹³ Eesusia nehjiariapua waikao:

—Aamo pairachi ma'chipaka nerojiniamea, yooma paramumeripua eenechi, ¹⁴ nape no'o aamo ki'ya nerojitemiaa, ki oosa aampa paramumerimua. Ihji neeroia aamo no'o

nerojitiaa, amochi wa'api pajenameka teeremeri puuua, ahkasi ki wahjiamesi, aamo ki wahjiame ahjateka.

¹⁵ Puuu oowitiamea wa'a chiiopa Eesusio, chaaneriapua:

—Paamira, wa'a teeresoo no'o kiamitia naaju muuuu, pu'ka neeroi ki wahjiamesi ahjaniame, ki oosa paramumichiopua no'oo, ki oosa no'o enamichiopua i'wa neeroi paimiao.

¹⁶ Eesusia waikao chaaneriapua pu'kao:

—Kaawepua, nape paaemitia naaju aamo kuunaoi, wa'a ikisaomua, noochi e'enamitiapua na'pahka.

¹⁷ Nape oowitiamea nehjiariapua:

—Ki kuunaemekoi neeea.

Eesusia chaaneriapua waikao:

—Pichiwa chaanimua, ki kuunaeko tuukao. ¹⁸ Mariki tijoe ahjama ohjoekame muu-uapa, ihji ehpe aamo ahjama kahtiaoi, ki aamo kuunakopa. Wa'a tiiachipao aamo chiia, pichiwapua.

¹⁹ I'ka inamukapa oowitiamea, chaaneriapua:

—Naatiko erapaninia aamoo, Riosie ne'neteniame. ²⁰ Taamo ehkoriaami Saamaria ohjoekamea i'wa wa'api paparaweriaipua Riosio, i'ka wa'api kaawieka tiiachi, nape eeme i'isaeri ti'tijoeria, Eerusareni siimpapo tuunapua Riosichi paparamiao.

²¹ Eesusia chaaneriamepua:

—Pichikemitiamua i'kao, akanache Riosichi paparaniamea, ki nateyamepua Riosiwichioo, Riosichi paparaniameo ahkakoikopua. Enamitepua meere ahka taaweopua, aamoo, ki i'wa kaawichiche aamo Riosichi paparamericheopua, Eerusarenioicheo. ²² Eemea, ki machiyamepua aamo te'ta paparawiao. Teeme i'isaerikamera nane'riamepua aatanakamera paparawiao, Apoe te'ta aamo Newipatiameo, wa'akamera machenakamekopua te'ta taamo i'isaeri tetejimarichi. ²³ Nape asikamepua wa'asi, ki wihtuka te'ta paparapuameopua ahpo iikachio, ahpo Noonoopua tewekachi kahtiameo, wa'a teeka paparajeriamekopua apochio. ²⁴ Riosia, ki pusie tetewiniamekopao, iikachi eraniamee paparaniamepua, pukachio.

²⁵ Waikao oowitiamea chaaneriapua:

—Wa'a teeremerijoarepua tiiao, nape teemea, pu'ka enameriche puuyamepua, Riosie Uutiame, apoeo enasaapua, ma'chiame taamo chanimichiopua aachin teeremiao, yooma itapitichi simiyameo.

²⁶ —Neeekaite puuua —chaaneria Eesusia—. Pu'ka ahjama nayewaka weeriaitemua —chaaneriapua.

²⁷ Wa'a chiioio Eesusio, teeme masitewaraa e'enatiapua itipiriachio. Masiteraa, a'chi erapakaipua, pu'ka oowitiame ahjama nayewaniameo, kihta iinatukeka teemea, pu'ka ahjama nayewao. ²⁸ Waikao, puuu oowitiamea, ahpo pairiachi toisapaopua ahpo sikorio, wa'atia u'masikapua mochiwachio. Wa'aopua yooma, paaekaopua chaaneriapua:

²⁹ —U'masio pahchu. E'enasao, ne'nemia i'ka tijoe, yooma no'o yoorario, tuuria. ¿Ki Riosie Weratiame ohjoarepu?

³⁰ Waikaopua, puuyaka mochiwachio, e'enariapua Eesusi kahtiachi. ³¹ Ke'chu asikoi pu'kao, teeme masitewaraa, ko'konurekai teemea Eesusio.

³² Nape Eesusia taamo chaanekapua:

—Ko'kakame neeeapa.

³³ Teemea waikao taamo chaachapakapua:

—¿U'yeparetiarepua naaju, ko'kopuameo?

³⁴ Eesusia wa'a taamo chaachapopao, taamo chaanekapua:

—Neeea itapiti kooame ko'kakamepua, aamoo, ki machiya pehji. No'o koayaa naatipua tiameo, No'nowichio tehki, kajumichio uhjuratiame. ³⁵ Eemea chaachapaniarepu, naao meeche toinapa i'ipapuachio, nape neeea aamo chaanenapua, i'ipapuamea asikame puuupa. Pukaepa neeea aamo chaaniamepua, i'ipapuameo, ti'tijoeri Riosichi

e'enapupuame naewaka chiiamepua. ³⁶ I'ipaniachi tekipanakamea yowimeripua; pu'ka Riosiwichio i'ipamechitia tekipaname yowiraa, Riosichi upapania weemera ahjari uumichio peenia eraniamepua; pu'ka weemera ahjari uupuawichio echakamea, i'ipakame ahjama kaawe erakoamepua, puuu yowiraa, ahpo kaawe erakowarapua. ³⁷ Wa'a tiiachipao, ki ahpo echariachi i'ipaniapua. ³⁸ Wa'a aamo uhjurakame neeea, ki aamo echariachi i'ipamichioo, Riosi tehkirachio, wahjachi ohjoriachi pahchaopua tiameo, eemeai ehpeo i'ipamea, ku'ipanipua tiameo wahja ohjoriachiopua, tehkiwachio.

³⁹ Pu'ka oowitiameo cheeriopao: “Yooma no'o tuuyekapua no'o ihsiriao”, Siikari ohjoemea waikao, ki ookapi ahjachi erakokapua Eesusichio. ⁴⁰ Siikari ohjoemea, wa'a iikapao, ajasisaapa Eesusi kahtiachio, itipinurekapua ahpo mochiwachi che'repamichioo. Waikao Eesusia teeme tiame, wa'a itipitiapua ooka taawe. ⁴¹ Waikao wa'a itipitioio epeche weeka Eesusichi paparapakua pehjo, aapoe inamukapapua Eesusio, apoe wa'api chiia. ⁴² Puuu Saamaria weemera paparakamea, chaanekapua waikao pu'ka oowitiame:

—Ki aamo cheeriowichioche pichikena teemea ehpeo, tamoe inamukapa tiame, te'ta pichikena teemea, pu'ka chiiao. Nane'rena teemea ehpeo, i'ka tijoeo, pichiwa te'ta Riosie Weratiamekopua, yooma wehjoarichi mochikameo newipatemia eenakamekopua.

Eesusia, yawichi seekaerewa taanara sautena

⁴³ Eesusia pu'ka ooka taawe i'toai Saamariao, taamo ahjama u'matokapua Arireami. ⁴⁴ Eesusia ki Uurea weeechiche itipinarekapua tekipanakao, Apoe wa'apio cheekapa: “Riosi naewatoamea ki peenia e'raka uuniamapua ahpo wa'api weewachio, te'ta ahpo machiwachio.” ⁴⁵ Arirea weeechi asiyachiamio, kaawe e'raka tetewiretupu wa'ao, wa'achi nonorakamekapapua tiame, Eerusareni pahkochi, tetewakamekapapua tiameo, itapiti yooriaopua wa'ao.

⁴⁶ Wa'a o'iniiao Eesusia, Kaanani e'enatiapua eenechi, pukeri simiyachio ahpo machenariachi, Arirea weeechi, neeroio ahpo wiino iintapariachi. Wa'a Kapenau yasariaipu piiripi tijoe yawichi seekaerewa, ahpo taana kokoriame iinueme. ⁴⁷ Waikao ihji tijoea, inamukapao Arirea eenario tuuopa Eesusio, Eesusi kahtiachi eenakapua i'tomia. Wa'a enasaapua, utewa yoorakapua Eesusio, ahpo ta'pechi enamichio, ahpo taanao tísia kokorio tuukaopua, amori mukuyo tuuka wa'asi. ⁴⁸ Eesusia pu'kao chaanekapua:

—Eeme ti'tijoei i'wa ohjoemea, ki noochi paparanariamepua, ki tetewaa pehjo no'o peenia ihsywaopua Riosieo.

⁴⁹ Nape yawichi seekaerewa tijoea simitekapua naaracheke utewa chaanekao Eesusio:
—Nape Paamira, no'o cheriwepuapua wa'atiao, nape yaapiti, amori mukuyamekapu no'o taanaa.

⁵⁰ Waikao Eesusia chaanekapua:

—Aamo taana ahjanipua pehjo, saukame kahtipua wa'asio, kaaweruma. Simika ne'nemitiao.

Waikao yawichi seekarewaa, Eesusi chiia paparakapaopua, kaawe eratoka no'rakapua.

⁵¹ I'ka no'roiopua pooechio, ihji tijoe nuurewaraa amori ta'pechi asioi natepakao, chaaneriapua:

—¡Ahjame aamo taanaa, yachapakame kahtiame puuuapa!

⁵² Waikao apoeo iinatukeriapua, achini keenako o'ineriopua yachapakao, ahpo taanao. Puuu ku'kuyamea nehjiariapua:

—Tapanaa taaa kayeoi, toakapua che'eria —chaachaparepua.

⁵³ I'ka noonoraa waikao, inatepariapua Eesusio, achini keenako yachapakame kahtio tuurioopua, pu'ka kokoriameo ahjakame kahtio tuurioopua. Wa'a iikapapu kokoriame noonoraa, tísia Eesusichi paparapakua. I'ka noonorao ta'pechi asisooopua, yooma pu'ka ta'perachi mochikamea tiame, Eesusichi papararepua.

⁵⁴ Ihji Eesusi ki maaepori iintoriaa, oosa simiyachi iintoniamekapua, Uurea o'inia enasaopua, Arireao.

5

Eesusia tu'ikame yachapatena, We'seta ohjoeme

¹ Pu'ka neipachiami Eesusia, Eerusarenite moenatiapua isaeri ti'tijoeri pahkotachi siimpaka. ² Eerusarenio, waapi Po'wa Yeeta tewaniachiopua, wa'a tootoaretiaipua neeroi tekopatetiachio, euroo nayewaniachiopua We'seta tewaniachi. Wa'a neeroi maniteniachio, mariki arakokari ajarepua wa'a norikameo, neerochi pakiniachio. ³ Wa'ao, ki ookapi mochikame tetewitiapua kokoriame, puuuu: ki mamachiriame, rojomi, chookopakame, tu'ikame, petika puuyamekapua wa'ao, neeroi maaniame noonoachisi. ⁴ Ti'tijoeria aaata Riosi tewekachi ku'iwari, eepi wa'a eejenaka noonotiame maayame enerepua neeroio, pahcha pakikamea pu'ka neeroi noonosocheo, saukame machenaniamekopua ahpo kokoriao. ⁵ Piiripi puuu kokoriame wa'a po'yamea, piire weerewa oosa mariki aampa osanao paamuame eneriaipua kokorekao, uwanapakame. ⁶ Eesusia wa'a po'yame tetewaopua ki ku'itapisi kokorerioopua pu'kao tiame, iinatukekapua:

—¿Yachapanariame muuuai naaju?

⁷ Kokoriamea yaapiti nehjiakapua Eesusio:

—Eje'e, nape ki'tiapu no'o neerochi pachamerio, neeroi noonosoopua. Senepi no'o pakimio o'roio, piirechi paapakiapu pahchao, i'wa neerochio.

⁸ Eesusia chaanekapua waikao:

—¿Werisisao naaju! ¡Apechunasa pu'ka aamo ipetao! ¡I'toka no'rasa naajuu!

⁹ Pu'ka cheesochepa Eesusio saukame itipikapua tijoea. Waikao sautetiamea ahpo e'tapara apechunasaopua, mookeka no'rakapua. Nape resipuniachi taawechnikopa pu'ka taawechio, ¹⁰ yoorewa inatewa i'isaeria, chaachapariapua sautetiameo:

—Resipuniachi taawechnikoi ehpeo; ¿achinikai mooketonamua aamo ipetao, ki reesise-niachikoi itapiti tehki yoraniameo?

¹¹ Waikao sautetiamea chaaneriapua i'isaeri yoorewa inatiameo:

—No'o yachapatekamea, no'o e'taparawa apechunaka mookeka no'ranurekapua.

¹² Waikao yoorewa inatiamea i'isaeri iinatukeriapua sautetiameo:

—¿Aatanapu puuuu, aamo e'tapara mookeka no'ranurekamea?

¹³ Nape puuu tijoe sautetiamea, ka'chi iika nehjiame e'rarepua pu'kao, ki nane'riapa puuuu, aatana ihsiriopua ahpo sautekao, pu'ka Eesusio ki naania ikiriamekopua muuwaeme ohjoachio. ¹⁴ Ehjepamio Eesusia, eenechi tiopachi natepasaopua sauteriao, chaanekapua:

—¿Nee, saukame muuuapa! Ehpeo ka'te oosa aampa tatakorimitia, ki eenechi ki kaaweruma aamo ikimichio, epeche tiameopua.

¹⁵ Waikao saukame tijoea ahpo iinatukekamechi iyoriwa inatiamechio, aatana ihsirio tuuka ahpo sautekao, Eesusiko tuuyere pu'kao ahpo sautekameo. ¹⁶ Pukaepa isaeri ya'yawichia, Eesusi i'yasirepua aachin teeka ahpo na'ara yoramiao, ki iyorioopapua pu'kao, resipuniame taawechio. ¹⁷ Eesusia, wa'a tiiachipa piie resipuniame taawechio, i'isaeri pa'pamiratuamee wa'a wa'ineniaipua aaata sautemichioo, chaanekapua pu'kao:

—No'o tewekachi Noonoa, a'chitia keenakooi tekipanamepua, pu'ka ihsia ihsiameneee, pu'ka tehkiwara yooraka. Yooma no'o ihsiaa itapitio, apoe Noonoo ihsiamepua no'oeo.

¹⁸ Pukaepa i'isaeri ya'yawichia, epeche nekamuchekapua Eesusio merinareka, ki resipuniame taawechiche tekeka tetewamekopua Eesusio ki iyorika. Ihji i'isaeria nenekarepua Eesusio tiameo, ahpo Noonoko tuuyopa Riosio, Riosichitia ahpo uuyamekopapua.

Riosi Taanara ahpo Noonoo utewari iinuewa, ihtaoi ahpo iintomiaopua weechio

¹⁹ Waikao Eesusia, ehpeche epeche kaawe ahpo tuuwikaopua, chaanekapua:

—Pichiwa chaani neeeea Riosi Taanaraa, ki nooe e'rachi yooramekopua ihtaoi. No'o Noonoo ihsia, yorasiame neeeai. ²⁰ Riosia, nakiyamepua no'oo, ahpo Taanao. Pukaepa apoe wa'api tetewitenapua yooma ihta no'o yoranario. Pukaepa ahpo Taanachi

ihkepateka ahpo inatao yorasitenapua ahpo Taanao, pukaepa pukachi ihcheka inisiame Taanaraa ahpo Noono erasia yorasikaopua. Puuuu epeche tiame iintomiitepua pehjo, aamo i'isaerio, epeche peenia erakomeri tiame. ²¹ No'o Noono aaata tatakoriichi wahjipakame ahjatenario, neee yooramepua pu'ka, weemera ahjari piipari ki'yakao. Wa'a tiiachipua no'o Noono ihsinariao, no'oe ihsiamepua. ²² Apoe Noonoraa, kihta apoe chiiamepua aaataoi, aaata cheenaresaa, ahpo Taanachi chiiamepua ihta ahpo chianariaopua. ²³ Noonoraa, yooma ahpo Taanae ihsiamepua, apochitia weruma tetewipuawichipua. Wa'a tiiachipao, Noono Taanara ki iyoriamea, apoe Noonora ki iyoriamekaitepua, apoe Noonora ahpo Taanachi yasitoamekai tiamekopua.

²⁴ 'Ki wihtuki aamo chaaniamenia, aaata yooreka keepuamea no'o chiiiao, kaawe uuka tetewameopua no'o uhjurakameoi, kiamania pu'kao, weemera ahjario ki wahjiamesi; ihjia kihta seenampa iinueneri puuuu, Riosie ahpo kokosapuaopua wa'asio ahpo tatakoriawichioo, paonakamekopa pu'kao weemera ahjarichio, tatakorika wahjiparichio newitorioa. ²⁵ Ihjia te'ta pichiwapua, weeka tatakoriichi wahjipakameka tiamea, ehpe wa'api taawechemi inamumeripua no'o Riosi Taanara chiiiao, yooma no'o chiiiao yooreka inamukamea, no'oe kiapuamepua pu'ka weemera ahjario, ki wahjiamesi ahjapuameopua wa'asi. ²⁶ Pu'ka ki wahjiame ahjari no'o Noono tiameo, noochi teerepatiapa, no'o weeechi tijoetutioio naawatetiaio. Pukaepa neeea, noochi tiamepua ki wahjiame ahjario, apoe no'o Noonochitia. ²⁷ Neeepua no'o Noonoe utewari kiatamea, yooma weeechi ti'tijoerio neee katewemichipua pu'kao, pu'ka kiisi kaawe noonoriaopua. Nee puuuu aawata wa'a iintomeria, tijoe weerewaeme naawatetiamekapa. ²⁸ Ka'te tahpitika erakomitiapua, i'ka no'o aamo chaaneriao, neeea, epeche tiame iintomiitenia pehjo, ahkasi yooma wehtere toatiameoipua wahjipakame, ahjakame werisipumiitenia, ²⁹ no'oche chaachasocheopua ahjapukao. Puuu no'o ahjateriaa, i'ka weeechi noochi paparaka kaaweruma iintokamea, no'o ahjama ohjoremichio kiamania, ahkasi ki wahjiamesi. Nape puuu no'o ahjateriaa, ki noochi paparapa ki kaaweruma iintokamea, ki teesa kokosapuame puuuu, ahkasi ki wahjiamesi.

Aatana nuurewachi Eesusi ihsiria

³⁰ 'Neeea, no'o tijoe weerewachi inataria, ki seenu inataripua no'o Noono inatario. Pukaepa neeea, ka'chi iika iintomerinia itapiti ki no'o Noono inataria enesoo. Yooma ihta no'o ihsiaa, te'ta kaaweruma puuuu, no'o Noono inatari iintonariopua pu'kao, Apoe no'o Noono uhjurakame ahpo iintonaria ihsimichipua weeechio. ³¹ Eeme wa'api no'o chaachapachitia oowera tijoechitia chiia enesaane, kihta nateyame enemiipua, no'o chiia aatanako tuuyaa, oowera tijoe oijeramechitia chiiame enemiinia waikao. ³² Nape kahtiaitepua piirechi aaata, noochi ihsika pichiwatame no'o aatanakoo, puuu noochi ihsiwa pichiwatamepua no'o chiiiao. ³³ Waani Paatori nehjariaa, pu'ka aamo uhjuria iinatukemichio aatanakoo, pichiwaka tuurepua eee cheeka nehjiakao: "Ki neepua Riosie Weratiamea, puuuu no'oo neipa enameripua", cheekapua. ³⁴ Nape Waanio no'o aatanako ma'chitariao, ki aaata weeechi tijoe pichiwataniame nakiyamenia no'o aatanakoo. Oowera wa'a chiiamenia Waani cheeriao, pu'ka no'o ma'chitatiamechi noochi paparakameo, tatakoriria cho'weka cheriwenariapa. ³⁵ Waania, tajayameka teerekamepua no'o ma'chiamenayewakao, no'oo aatanakoo; eemea, ku'witapisi oowera kaawe erakokamepua wa'a kahtiachi e'enapakaopua, keepumiao. ³⁶ Nape kahtiaitepua piirechi no'o ma'chitamea, no'o Noono apoe puuuu, epeche weruma tiari tiiame, ki Waanichitia; Apoe no'o ihsitia, te'ta ma'chitamepua no'o aatanakoo. ³⁷ No'o Noono no'o uhjuraapa, i'wa weeechio apoe wa'api pichiwataka no'o nayewakamepua, aamoeo ki tetewaoipua pu'kao, ki inamuamekaipua pu'ka iyenario. ³⁸ Ki pichikere eemea pu'kao, apoe aamo chaanenariaopua, ki pichikekapa eemea pu'kao, noochi chu'wachie aamo nayewenareriaopua. ³⁹ Eemea kaawe iyonanipua pu'ka Ehkoriame Iyoteriaopua i'yachikao, nape oowera iyonakache teimo orakokaopua ki wahjiame ahjario. Nape eemea, puuu wa'api iyoterio noochi simiyame nayewamekoipu, ki pahteka iyonakame

eemea pu'kao. ⁴⁰ Pukaepa ki noochi e'enakame eemea, nooe aamo kiamichioopua, pu'ka ki wahjiame ahjariopua.

⁴¹ 'Eeme ki uunariamea Ehkoriaami Iyoterichi noochi chiiiao, aamo kaaweruma nayewamekoi no'oo, ki uuka tetewamenia. ⁴² Wa'a chaachapai eemea no'o kaaweruma naewakao, nane'riame neeea aamoo, wihtuki chaachapamekopua aamoo, kiisi nakiyai wa'a chaachapame eemea Riosio. ⁴³ No'o Noono kaaweruma tuuyewari aamo i'yetoka eenakamenia, nape eemea, ki no'o kaawe e'raka tetewakamepua no'o eenario. Nape aaata piirechi ahka enasoopua, ki nane'riai ahka o'inia ahpo eenariachio, pu'seremii eemea puukamera enasoo. ⁴⁴ Eemea ki no'o kaawe e'raka uuka tetewiniamea, aaataai wa'a te'teremiipua ki no'o machiyapa no'o aatanakoo. Eemea wa'a te'tiapao, aaataoi amochi asiyame kaawe e'riamekapao, ki no'o kaawe e'reka ukamepua no'o asikoio, no'oo te'ta Riosikoi, ki no'o machikamekapapua. ⁴⁵ Nape wa'atiao ka'te aamo no'o wenejimeri maaemitiapua no'o Noonochio, kajuyachi taawechi katewerichio. Ki nee iintomeripua pu'kao, Moise wa'api aamo wenejimeripua ahpo nuurarieopua, Riosie ahpo kiaretiaeopua ehkoriaamio, puu wa'api Moise kiaretia nuurari nokisika mochtowa, aamo wa'api ahjachi erakoe. ⁴⁶ Moise chiia pichikesaa, noochi paparamera enemii eemea, Moiseo noochi simiyame nayewaka iyoteriopa. ⁴⁷ Nape ki pichikere eemea pu'kao. Waikao, ¿achini teeka pichiketa eemea i'ka no'o chiiiao?

6

Eesusia mariki miiri muuwaeme ko'kotena
(Maateo 14:13-21; Marako 6:30-44; Ruuka 9:10-17)

¹ Neipa i'kao Eesusi ahjamao, paonatiapua Arirea pa'wechio, Tiiwerio pa'werachi tewaniamechio. ² Muuwaeme ti'tijoe ooweru tiamea, pa'we suuwerachiko taamo na'naritokapua taamo tetewitoka, pu'ka Eesusio ki nu'nuti ki maaenari yorasiamekopapua, ko'koame sautesikao. ³ Wa'a tetekitioopa Eesusia, teewi yasipakapua nahpuchi, teemea waikao, norikame mochipakapua Eesusio. ⁴ Wa'a taamo nokayoio, amori asiyachikapua Semejenato pahkoa. Pukaepa pu'ka pahkochi simiyame taamo nayewemio maaekai teemea. ⁵ Nape Eesusia ki ookapi ahpo na'naritoriopaopua, chaanekapua Eeripeo:

—¿Achini iika tewita teeme kooame, yooma i'ka muuwaemewichio?

⁶ Oowera wa'a cheekapua Eesusia Eeripeo, aatia cheetarepua e'raka, ahpochi paraopua, nane'riai cheere Eesusia ahpo iintomio. ⁷ Nape Eeripea nehjiakapua:

—Ooka sienta taawe sotatiame taritiai kooame, ki ahsepatariaipua posaka ko'koniamieopua.

⁸ Waikao piiripi masitera Anteresi tewaniamea, Siimoni Peeroo pooniraa, chaanekapua Eesusio:

⁹ —Piiripi kuita temari nutukarache maanipua, nape mariki paani wa'api, seewara tewaniame tiiriko paani, ooka so'chi ahjama, nape ¿ihtanapua, ki ookapiwichio?

¹⁰ Eesusia taamo chaanekapua ahpo ma'masiterao:

—Mochipanuremitiapua pu'kao, yoomahka.

Waikao mochipakapua paasepochi, weeru paasepochikopa wa'ao, mariki miiri ahkakapua mochipakamea, ti'tijoeapua ooweruapua tiame. ¹¹ Eesusia kiatiapa pu'ka mariki paanio, pu'ka ooka so'chiopua tiameo, cheriwema ki'yakapua ahpo Noono te'pa tewekachi kahtiamieo. Wa'a iintosaapa Eesusia, taamo ki'yakapua pu'kao yooma ti'tijoei naachutemichioopua. Waikao teemea yooma naachutekapua, yoomahka ko'kotiapua ahkasi poposaka aiwaniachisi. ¹² Waikao Eesusia yoomahka aiwaka poposatioopa, taamo ahpo ajawario, chaanekapua:

—Yooma na'poamitiapua chi'wapame soparakameo, kihta wa'atia wekamichio.

¹³ Waikao teeme na'poanuraretiaamea, oosa mariki aampa ooka waari weeweruma na'poatiapua chi'wapame soparakameopua, pu'ka mariki paani tiiriko seewara tewaniamee, paanitatiame. ¹⁴ Waikao yooma puuu ti'tijoe ooweru tiamea, i'ka ki nu'uti ki maaenari Eesusi iintoriao, ki nu'uti peenia tiame chaachapakapua ahpoo:

—;Te'ta pichiwa Riosie tamochi ti'tijoe richi enamio tuutiamera ihjía!

¹⁵ Nape Eesusia nane'rekaopua ahpoo, utewachi i'topuamekoopua yawichi weramiaopua, poanachi akipapakapua ki naania iika wa'ao, epeche teewiami ooruchi.

Eesusia nerojampa ihtoria

(Maateo 14:22-27; Marako 6:45-52)

¹⁶ Tukaopua wa'asi, teeme masiteraa pa'wesuwe tetekisaapua, ¹⁷ pawekakerachi mo'moenatiapua. Pawekakerachi mo'moenasaapa, wa'a pa'wechipo nokisiniapua, Kapenau muuwari mochiwachipoopua. Teemea Eesusio ki eenopa tukaokopaopua wa'asio, teemeche piineri uumatokapua, Kapenaukoo. ¹⁸ Wa'a keenako Tiiwerio pa'wechipo nokisinioio, ki muuenati eejekapua, ahkasi pa'weoi ki nu'unti pe'koteka, te'pasi wewerisiapua pe'konio. ¹⁹ Téhpé nokisinioio pa'wechipo, tehki nokisikaopua pawekakerao matakakesikao, taamo pukamina ihtoame tetewitia aatao, nerojampa weritoame. Teemea, wa'a ihtoame tetewapao tísia majaka teemea, ki machikapa Eesusikoopua, tukaokopa. ²⁰ Nape Eesusia taamo sisinachachapua cheeka:

—;Ka'te majako eemea, neekaite puuu!

²¹ Waikao teemea majayaio kaawe erapakapua. Waikao tísia kaawe e'raka moenaputiapua pawekakerachio, wa'a ikitioopua, ikanati Kapenau pawekakera chuchupachi ajasiapua.

Ti'tijeria Eesusi i'yani

²² Pu'ka meereopua, wanamina pa'wechi itipikamea, ki tetewakapa puuuche pawekakera wa'a pa'a piari chuhkuameo, nane'rieriapua pu'ka masiterao piineri uumatorioopua, ki Eesusi ahjama. ²³ Waikatakirio, piirechi pawekakerachi Tiiweria eename, chuchupakame tetewariapua, Eesusi ko'koteriachimina muuwaeme ti'tijoe. ²⁴ Waikao ki tewakapa Eesusio pu'ka Tiiweria eename pawekakerachio, i'yamo oraparia puuu. Pukaepa pu'ka pawekakerachi mo'moenasa, Kapenau siimpariapua.

Eesusipua, kooame ahjatiamea

²⁵ Paonasaapa pu'ka neerochio, wa'a tewisaapa Eesusio Kapenau, iinatukekapua Eesusio:

—Masitari, ;achinitio asikamua i'wao?

²⁶ Nape Eesusia cheeka nehjiakapua pu'kao:

—;Eemea pahtekamekosa eemea no'o aatanakoo, ki maaepori iintokopao, wa'a tiachipa noochi paparanariame eemea? ;Oowera aamo no'o ko'kotemichio e'nakamekosajuopua naaju, no'o i'yasikao? ²⁷ Ka'te resipamita eemea aamo kooameche ki tehpe e'rameche i'yakao, ohso kaawe eemea tehpe e'ramera kooame i'yame enepuapua, pu'ka kooame ko'kosaa eeme, ki wahjiamesi ahjari eneniame, pu'kao, nee Tijoe Tijoe tukamea, nooe inisia aamo ki'yakao. Wa'a iintomichio no'o uhjurakame no'o Noonoo i'ka weechio.

²⁸ Waikao aapoeo iinatukekapua:

—;Ihtanakosapu taamo nokijera Riosi?

²⁹ Eesusia nehjiakapua pu'kao:

—Naati puuu, no'o ahpo uhjurariachi pichikeniamé.

³⁰ Waikao aapoeo chaanekapua:

—;Ihtatia ki maaepori tiame yoratamu, pu'kao tetewakapa, aamo pichikemichio? Yorasao naaju pu'kao. Árisa, eenechi ko'kotesao naaju. ³¹ Moisetarua wa'a iintokamepua, maana koi'ra ko'kotekao taamo ehkoriaami mochiriameo, wakiwechiami nokisinioio. Wa'a chiiame Ehkoriaami Iyoterichio, eee cheekao: “Apoeo, tewekachi eename koi'wame, ko'kotekapua.”

³² Waikao Eesusia chaanekapua:

—Nape neeea, ki Moisetaru iintorio tuunania pu'kao, Apoe iintorio tuunania pu'kao no'o Noonó, tewekachi kahtieme. Puuu Apoepua tiameo, pu'ka te'ta pichiware kooame ki'yameraa, tewekachi eenameo. ³³ Te'ta pichiware kooamea, tewekachi o'inia eenakamerapua, Apoepua tewekachi o'inia tekikame; puuu te'ta tewekachi kooamea, tewekachi tekekamepua ahjae te'ta weemera ahjari teerepuawichioopua.

³⁴ Aapoea waikao, wa'a chiiopa Eesusio, chaachapakapua Eesusio:

—¡Aa Paamiraa, naakonakosa wa'a tiamepua? ¡Pu'kakamera kooame taamo kiamitia-pua ohso kaawe!

³⁵ Waikao wa'a chaachapakopa pu'kao Eesusia chaanekapua:

—Nape neeea, ki aamo kooame erakoa chiiamenia. No'o wa'api naewaka chiiaitenia, no'oo kooamechitia nayewakaopua. Neeekaitu puuuu, puuu kooamea. Noochi paparaka e'enakamea ko'komiao, kiisi chorowameripua wa'asi, noochi paparakamea, ki oosa paramumerioipua. ³⁶ Nape no'o aamo cheeriachitia, eemea ki pichikenapua no'o chiiiao no'oo aatanakoo, tetewaiopua. ³⁷ Yooma puuu no'o kiapuamea no'o Noonoeo, noomina e'enameripua; wa'a ikisoo pu'kao, neeea uumeripua. ³⁸ Neeea ki no'o e'ra yoramia eenakamenia tepoonaopua tewekatepao, naati e'ra yoramia eenakamenia, Apoe puuu no'oo uhjurakame. ³⁹ Apoe no'o uhjurakame e'raa, kaawe neesetopuamepua pu'ka no'o kiapuameo, neeea pu'kao, eenechi ahjatemerinia pu'kao i'ka weechio mukukoi, pu'ka kajuyachi taawechi te'ta asisooopua wa'asi. ⁴⁰ No'o Noonoo nakiyaa, ki wahjiamesi ahjaniamepua, aata pahteka tetewikame ahpo Taanaopua aatanakoo, ahpo Taanachikamera paparakaopua. Waikao yooma aata noochi paparameo, wahjipakameoi i'ka weechio, waika kajuyachi taawechiopua, eenechi ahjatemanía pu'kao.

⁴¹ Waikao puuu i'isaeri ti'tjoeria rulumurakao, kiisi kaawe chaachapakapua Eesusio, Eesusio chiiopao: “Neeepua tewekachi o'inia tekikame koi'ra.” ⁴² Wa'a cheekopao ti'tjoeria, chaachapakapua:

—¿Ki ihjipu Eesusi, Oose tewaniame taanara? ¿Ki machiyame teemea pu'ka yeeyerao, pu'ka noonoraopua tiame? ¿Achinikai tewekachi o'inia tekikameko tuunapua?

⁴³ Waikao Eesusia chaanekapua pu'kao:

—Tooa pu'ka aamo rulumura chaachapao. Te'ta pichiwamekaite neeea no'o chiiiao, te'ta tewekachi no'o eenamekoo, te'ta pichiware puuuu; neeepua te'ta tewekachi kooamea, no'o ahjae te'ta ahjari aamo ki'yaa. ⁴⁴ Nape aataai ki keepukame no'o Noonoo chiiiao, noochi e'enanurawa paajutetio, ka'chi iika enameripua noochio, pu'ka Riosi kooame uhjuraria ko'komiao. Nape no'o Noonoo paajutewa e'waka e'enakamea, ko'komeripua pu'ka kooameo. Waikao neeea pu'kao, weemera ahjarichi te'terewa kiamania. Pu'kaonia wa'a iintoriaopua, kajuyachi taawechio, eenechi ahjatemanía wahjipariameoipua. ⁴⁵ Ehkoriaami Isaia Iyoteriachio chaanipua: “Yooma Riosi mochiwarichi mochimeria, Riosie masitetiame enemeripua.” Wa'a tiiachipa, yooma no'o Noonoo pepenitetiamea, yoorekamea tiame, noomina e'enamepua.

⁴⁶ 'Aawataai ki tetewai Riosi ahjae pepenipakamepua, Riosio ki aata puusie tetewiniamekopua, naatiche tetewikamepua pu'kao Riosichi wa'api eenakame. ⁴⁷ Wa'a tiiachio te'ta pichiwa ihjia: noochi paparakamea, weemera ahjari iinuepakamepua, te'ta ahjari ki wahjiamesi. ⁴⁸ Neeekaitepu puuu kooamea, ahjaetiamea pu'ka weemera ahjario. ⁴⁹ Aamo ehkoriaamia maana koi'ra ko'kakaipua wakiwechi nokisiaio, wahjipakamepua. ⁵⁰ Nape neeea seenu kooame naewaninia, tewekachi o'inia tekikame, pu'ka ko'kakameo ki mukimapua seena aampa. ⁵¹ Neeju puuu kooame ahjatiamea, te'ta tewekachi o'inia eenakamea. Pu'ka kooame ko'kakamea, mukukai, ahjari teeremapua ki seena aampasi. Puuu kooame no'o weerewa puuuu, i'kao, i'wa wehjoarichi mochikame kiamania pu'kao, ki seena aampasi ahjamichiopua pu'kao.

⁵² I'isaeri ti'tjioea ki pahtiaa puuuu, ahpo chaachapakapua:

—¿Achini iintoka taamo kiatapua ahpo weerewa ko'kopuaopua?

⁵³ Waikao Eesusia wa'a chaachapopao, chaanekapua:

—Neeea pichiwa aamo chaanenapua, ki aamo ko'kosoo no'o weerewao, iijisoo tiame no'o eeraraooi, ki iinuumeri eemea amochio, te'ta pichiware ahjario. ⁵⁴ Ko'kakamea no'o weerewao, iijikamea tiame no'o eerao, iinueme puuuapa, ki wahjiamesi ahjaniamoo; pu'kao neeea kajurachi taawechio, mukukoiopua pu'kao, eenechi ahjatema neeea. ⁵⁵ No'o weerewaa ki oowera kooamepua, no'o eeraa tiame ki oowera ijiwaripua. ⁵⁶ No'o weerewa ko'kakamea, no'o eera iijikamea tiame, noochi ohjoeka kahtiamoo puuuu, neeeai pukachi kahtiamepua. ⁵⁷ No'o Noonoo ahjaria no'o ahjari puai, apoe no'o uhjurakame. Pukaepa, noochi koayamea, noochi uuka ahjamapua ahjario. ⁵⁸ Puuupua te'ta kooame tepoona eenamea tewekachi, ki puuuka tiamepua maana koi'ra taamo ehkoriaamoo ko'karia, pu'kao ko'kakaio wahjipatiame; nape i'ka kooame ko'kakamea, mukukai, ahjamapua, ki seena aampasi.

⁵⁹ Pu'ka wa'atiame masiteka Eesusia Kapenau napawikarichio.

Ki wahjiamesi ahjaniamoo naawesari

⁶⁰ Muuwaamea, yooma i'ka wa'a tiame inamukapao, ahpo ihchio chaachapariapua:

—Nape ihji pu'ka chiiaa, ki teesa tehki tiamepua. ¿Aaatatia pahteta pu'kao?

⁶¹ Nape Eesusia nane'riapa pu'ka ahpo masitia chaachapao, chaanekapua:

—¿Kiisi pahtena eemea no'o masitia pahjio? ⁶² ¿Achipu erakotariamoo eemea no'o aatanako pahtesaopa, no'oo Tijoo Tijooetukameo te'pa tewekachi tetewime teeresaapua no'o yasariachio, ke'chu i'ka weechi no'o tekioiopua? Waikaope tisia pahtemerii eemea, i'ka aamo tuuyao. ⁶³ Taamo iikarakamera ahjatiamepua taamo weerewao; ki iikaame enesaa teeme taamo weerewachio, ki ahjamii teemea taamo weerewaraa, oowera weerewachea piineri, kihtawichio kaawekamepua. No'o aamo nayeweriaa te'ta iikachi simiyamepua, te'ta pichiwarikamera ahjari amochi teerepame, aamo kaawe e'reka u'wisoopua. ⁶⁴ Nape iintuna eemea paikapi ki no'o pichikiamoo.

Wa'a cheere puuuapu Eesusia nane'riapa pukeri o'inia aatanako ahpo ki pichikemerio, wa'a ikisa aatanako tiame ahpo nehjimerio noriwi. ⁶⁵ Eesusi aampachi cheekapua tiameo:

—Pukaepa aamo chaanekamene ki aata enamio tuuka noochio, ki no'o Noonoo eratetiame enesoo.

⁶⁶ Waikao o'inia neipao, puuu muuwaame Eesusi ahjama ohjoamea keepuka, toakapua Eesusio, ki ohjokapua ahjamao wa'asi. ⁶⁷ Wa'a ijikopapua pu'kao, Eesusia taamo iinatukekapua tiame, ahpo oosa mariki aampa ookao:

—¿No'o toitare eemeai?

⁶⁸ Siimoni Peeroa nehjiakapua yooma taamowichioo:

—Paamira, ¿aatanachi uumpata teeme? ¿Ki muuuchekosamu, taamo ki wahjiamoo ahjari masitekamea? ⁶⁹ Aamokamera pichikiamoo teemea, aamo nane'riamekapa teemea, te'ta pichiwa tewekachi o'inia eenamekopua, aamoo Riosie, Te'ta Weratiamekopua.

⁷⁰ Eesusia waikao chaanekapua pu'kao:

—Nape Peeroo, ki yooma eeme wa'achi erakoamekopua. Piiripi eemea na'arame tijoepua, aamo oosa mariki aampa ookao, no'o poanataka uurioipua, no'o ahjama tekipanamichioipua.

⁷¹ Wa'a cheekao Eesusia, Uurasi nayewaka cheeriapua, Siimoni Ihkariote taanara, puuu Uurasikamera enemerkopua te'ta na'aramerio, nanaaramechi ahpo nehjakaopua, noriwi. Eesusia nane'riame eneriapua wa'a iintomerikopua, Uurasia wa'apikai oosa mariki aampa ooka uutiamoo.

7

Eesusi poponiraa ki paparariaipua Eesusichio

¹ Neipa i'kao Eesusi ahjama Arirea weerachiami ohjotiapua. Eesusia ki oinarekapua Uurea weechiopua, i'isaeri pa'pamiratuameepua merinareniapao. ² Ekapora Pahko asiyopaopua i'isaeri papakotao, ³ Eesusi poponiraa ki nakiyapaopua ahpo pa'chio, chaachapakapua Eesusio:

—¿Achini iikai ki Uurea siminamua wa'a mochikame aamo na'naritoameai, aamo tetewimichiopua pahkochi, aamo ki maenari tísia peenia tiame ihšiaopua tiame? ⁴ Aaataai ahpo weruma tetewijeramea ki itipiamepua noriwio, ohso kaawe ahpo tetewitiamepua, ahpo peenia ihshiao, ahpo weruma tiiapua, machipuawichiopua. Wa'a simika iintometiaimua aamo peenia ihshiao, yooma wa'a pahkochi nokayameo, aamo pu'sereka tetewimichiopua.

⁵ Aapoe wa'api poponiraa, oowera wa'a chaachapamekapua, ki ahjachi paparapapua Eesusichio. ⁶ Nape Eesusia wa'a chaachapopao, chaanekapua pu'kao:

—Ka'i. Ki siimania pehji wa'ao, ki asiyame neeea noochio pehji, no'o te'ta ma'chiampe oimiachiopua; nape wa'a tiiainia noochio, amochio ka'chi tiamepua aamo siimpamiao. ⁷ Eemea ki seepurawaemepua wa'ao, nape neeeape, neeea no'o seepurawao, ma'chitamekapapua pu'kao, ki kaawe nokayao. ⁸ Eemea siimpanariaa siimpapupua. Neeea i'wa itipimapua pehji, ki asiyapa pehji, no'oo te'ta ma'chiampe oimichioopua pehji.

⁹ Wa'a cheeka itipika Eesusia Arireao, teeme ahjama ohjoameapua tiame.

Eesusia ekapora pahkotaniachi ihsiwa

¹⁰ Neipa ahpo poponi siimpasoopua, wa'achi siimpatiapua tiame, nape Eesusia noriwi teetoka. ¹¹ I'isaeri pa'pamiratuamea pahkochio, i'yaka ohjoriapua Eesusio, iinatukeka ti'tijoerio.

¹² Wa'a pahkochio, muuwaeme ti'tijoeri kaaweruma naewamekapua Eesusio, oowera tiame, nape pu'kachepao noriwi teereka. Eesusi naewamea ookapi, kaawerumako tuuyamekapua Eesusio, nape wahjachia Eesusi na'araka naewamea, ki kaawerumako tuuyamekapua Eesusio, ti'tijoe wisikuiameko tuuyapua pu'kao.

¹³ Nape Eesusi kaaweruma chaachapamea, wichipa nayewaka kaawe chaachapaka nayewamekapua Eesusio, majayamekapa i'isaeri pa'pamiratuameo.

¹⁴ Naasipa simiyoipa ekapora pahkoo, Eesusia tiopachi pakikao, wa'a napawikame masitekapua, ti'tijoe oowera tiame. ¹⁵ Waikao wa'a tiopachi i'isaeri wa'a e'enamea, peenia erakoka inamukapa Eesusi masitiao, chaachapakapua:

—¿Achini ihshika ki ookapi machiyame ihji tijoea, ki penitetiameaipua ma'masitarieo?

¹⁶ Eesusia inamukapa pu'ka chaachapao, chaanekapua:

—No'o masitiao ki nooechi simiyamepua, apoe no'o uhjurakamee chanitiame ihjia.

¹⁷ Aaata te'ta Riosi e'ra e'weka mochikamea, machika inamumapua i'ka no'o chiiao, nane'remapua tiameo no'oo Riosichi eename nayewamekoopua; machika inamumapua no'oo, no'o nayewao oowera noochi machename enesoopua. ¹⁸ Aaata piire ahka apochiche machename masitiame enesaa, ahpokamera kaawe e'repuawichio masitiame puuua; nape aaata ahpo uhjurakamekamera kaawe e'repuawichio i'yamea, te'ta pichi-wari nayewamapua ahpo uhjurario, kihta ahpowichiokamera kaawe e'repuawichio i'yakao.

¹⁹ ¿Ki pichiwakosapu Riosi Moisetaruo ki'yaria nuuraria? Pichiwa tiame enerepua, nape eemea kiisi yooriamepua pu'ka nuurario. Eemea pu'ka Riosi nuurari te'ta yooriame enesaa, kiisi no'o merinaremii eemea.

²⁰ Waikaopu ti'tijoeria, chaachapakapua:

—Nawajikamepu muuua, teekupakame muuua chiia. ¿Aatanapu aamo merinariamea?

²¹ Waikao Eesusia chaanekapua pu'kao:

—Nee, piiripi tijoe sautekainia, nape eemea ki nu'uti no'o nekaweka tetewakapua, resipuniame taawechi no'o wa'a iintoriopa. ¿Achini tiiachipa no'o nekawekame eemea? ²² Eemea kiisi iyoriamepua, eemea resipuniame taawechioi, aamo siichitepuwa nokayamekopapua, pu'ka nokiwaio te'ta iyorimichio kiatiamekaipua, Moiseo. (Nape ki Moisekamerae o'ineriamekoipua ihji siichitepuwa nokiwaopua, aamo wa'api ehkoriaimi noonorikamera o'ineriamekoipua, i'ka siichitepuwa nokiwameopua.) ²³ Waikao aamo resipuniame taawechioi, aamo tijoe kohjakoi siichitepuameaipua, Moisetaru nuurari

iyorikao, ¿achini iikai nekakona eemea no'oo aaata sautesoo resipuniame taawechio?
²⁴ Kiisi oowera wa'a teeremeche tiamechiche ne'nekache chaachapamete eemea. Eemea
 aaatao ki kaawe iintorio chaachapanariaa, ke'chu aaata te'yaiopua, te'ta kaawe teeremio
 ne'nesapa, teripuapua terinariaa.

Eesusia ahpo eenariachi nayewania

²⁵ Eerusareni ohjoemea, Eesusi kaawe nayewame inamukaopua, ahpo chaachapaka-
 pua:

—¿Ki ihji ohjoare i'yaniamema merinareka? ²⁶ Wa'a ihsinapua yooma inamuachi
 nayewaka, aaataai ki a'chi chaanenapua pu'kao. ¿Wa'atia kaawe e'renakosapua
 i'isaeri yoorewa neesetoameai, pichiwa Riosie Weratiamekopua Riosichi eenameo,
 i'ka wehjoarichi mochikamechiwichio weratiamekoopua? ²⁷ Nape teemea i'ka tijoeo,
 ¿nane'riamekosa teemea, akana naawakamekoopua? Nape te'ta Meesia eenoiopua,
 puuuu Riosie Weratiame tewaniameo, aaataai ki nane'remeripua, ahka i'ka weechi
 o'inia eenariachio, teemea tewekachi o'inia enameriko erakoapa.

²⁸ I'ka wa'a tiame inamukapao Eesusia, tiopachi masiteka weeru nayewakao,
 chaanekapua pu'kao:

—Eje'e no'o maachi eemea, maachi eemea no'o ohjirachiopua tiameo, nape eemea ki
 maachipua ki i'ka wehjoarichiche no'o ohjoemekoo. Neeea aaata aamo ki machiyamee,
 uhjuratiamepua. ²⁹ Neeea maachipua pu'kao, pukae uhjuratiamekapa i'wa wehjoarichio.

³⁰ Wa'a chiiopa Eesusio, iyoriwa inatiamea, chapisa i'tomo orapakaipua Eesusio,
 peereso yachamia. Nape wa'a erakokameai, ki chapikapua pu'kao, Riosieo wa'a tiame
 po'yopua pehji. ³¹ Nape Eesusio muuwaeme ki nakiyoioipua, muuwaeme ahjachi
 erakoriapua tiame, wahjachia chaachapariapua:

—¿Aatana aaata epeche tiame iintotamarepua ki ihjichitia, i'ka eee tiame ki maenari
 yoorakao? ¿Ki ihjijuare Riosie Weratiamea?

Eesusi chapimia uhjuratiame

³² Iyoriwa neesetoria, ihchi kaawe naewaniopa Eesusio, ki anachapariapua waikao,
 ikanati uhjurariapua waikao, Eesusi chapimichio. ³³ Waikao Eesusia ahpo chapimia
 e'enakameo, chaanekapua:

—Ku'itapi yasimeri neee, aamo ahjamaopua pehji. Wa'a ikisaapa neee,
 no'ramerinia, no'o uhjurakame kahtiachi. ³⁴ Wa'a no'o no'rasoopua, no'o i'yaio eemea,
 ki no'o teimeripua. No'o yasimiachio ka'chi iika e'enameri eemea wa'ao, no'o ahjamao.

³⁵⁻³⁶ I'isaeria ahpo chaachapakapua:

—¿Achini cheeka chaanipua naaju ki ahpo teipo tuukao? ¿Wahka simika chiiarepua
 naaju seesenu weechi, wahkami ahka mochikame, ki isaeri ti'tjoerikamera masitemia?
 ¿Akahtia akipatapua ki teipua?

Aaki neeroi ahjame yeename

³⁷ Eesusia kajuyachio pahkoo, epeche iyoriwa taawechiopua pahkoo, werisika
 chaachanekapua:

—Aaata piire ahka paramuamea, noochi e'enaka nerojimeripua. ³⁸ Noochi eenaka
 nerojikamea, tísia kaawe erameripua ahpo iikachio, ki ku'ita neeroi u'mamechitia akichi.
 Wa'a chiiame Ehkoriaami Iyoterichio.

³⁹ I'ka wa'a tiame cheekao Eesusia, Riosi Riosiwari ku'iwa naewaka cheeriapua pu'kao,
 Riosie Eesusichi paparakameo kiapuameopua pu'kao. Nape ihji Riosi Riosiwari ku'iwaa,
 ahkasi Eesusi eenechi tewekachi moenasopa, kiapuamepua Eesusichi paparamo.

Ahpo pi'pirena poanatuwari

⁴⁰ Wa'a cheekame inamukamea Eesusio, chaachapakapua:

—Pichiwa wa'a ikitiame ihjia, ehkoriaami enamo tuutiamea Riosi nayewaturaao.

⁴¹ Nape wahjachia chaachapapua:

—Apoe ihjia, Riosie te'ta uutiamera, Riosie Weratiame.

Epeche wahjachia tiame, chaachapapua ookapi:

—¿Nape Arirea o'inia enatare puuua? ⁴² ¿Ki Weereni machenamerikai puuua, Raaw-itaru tetejimarichi, ehkoriaami yasakame Weerenichi wa'api? ¿Ki wa'akosa chaanipu Ehkoriaami Iyoteri?

⁴³ Wa'a chaachapakapa puuua Eesusio, ahpo poanatukapua. ⁴⁴ Ookapi puuu ki wa'achitia ahpo inatamea, chapinareriai puuua Eesusio, nape ka'chi yoorakapua pu'kao, wa'a e'erakoaiopua.

Yoorewa ya'yawichia ki Eesusichi paparame

⁴⁵ Waikao iyoriwa inatiamea wa'ao, wa'atia nonowakapua parisero mochikachio, wa'ao te'ta ne'neserosi pa'pamuratuamea, iinatukekapua pu'kao:

—¿Achinikai ki chapika eemea pu'kao?

⁴⁶ —Seewepaka teemeapu pu'kao, ki nu'uti peeneka nayewamekopa, kiisi aawatachitia —chaachapakapa nehjiariapua, iyoriwa inatiamea.

⁴⁷ Waikao te'ta ne'neserosi pa'pamuratuamea, chaachapariapua:

—¿Aa eemeai, sewina erapakapua naaju, ahjachi paparanarekao? ⁴⁸ ¿Akana inamuame eemea, aaata taamo pa'pamiratuameo, aaataai pa'pariseroai, pukachi paparanariamekoo? ⁴⁹ Ka'ii, wa'a nokayamepua, ki machiyamea taamo masitiao. Wa'a te'teripaa puuua, kokosapuamepua Riosieo.

⁵⁰ Nape Nikoremoa, puuu piie tukaoo Eesusi nayewemia eenakamea, chaaneriapua ahpo napawiriachio:

⁵¹ —Taamo nuurari yooreka mochitoniamia, iinatuteka nane'renuriamepua pahcha, itapiti aaata a'chi iintoria katewenariaa.

⁵² Aapoeo nehjiariapua:

—¿Ki muuuju tiame Arirea tijoe, puuuchitia? Ne'neo amoe, i'ka Ehkoriaami Iyoterichio ki wa'a chiio, aawataai puuu Riosi na'nayewaturao, ki Arirea puuyakamekopua.

⁵³ Napawikamea, yooma i'ka chaachapasaapa, nonowariapua tiame, ahpo ta'pechiami.

8

Oowitiame suwepori ihsiamie

¹ Nape Eesusia, teewi ajasitiapua roomosachite, Ooriwo tewaniachi. ² Pu'ka meereo, piari yasisisaapa, eenechi wa'a e'enatiapua i'isaeri tiopachi. Wa'ao, muuwaeme ahsekapua pu'kao. Waikao Eesusia yasipakao, o'inekapua eenechi, masiteka. ³ Wa'a ihsioipa Eesusio masitekao, Moise nuurari ne'nesetoria, pa'pariseroa tiame wa'a e'enakapua, piiripi oowitiame i'toka, suwepori ihsioi chapitiame. Ihjia pu'kao, naasipa werapakao, ⁴ chaachapakapua Eesusio:

—Masitari, i'wa weeri ihji oowitiame, suwepori ihsioi chapitiame. ⁵ Moisetaru nuuraria, pasaka merinuramepua wa'a iintokameo. Nape muuua, ¿ihtana iintopuameko chiiamemua i'ka oowitiame wa'a iintokameo?

⁶ Oowera wa'a chaachapakame puuua, Eesusio ki kaawe chaachasoo, chapinariapa. Nape pu'kao wa'a chaachapoio, Eesusia chukipaka wehchi iyotekapua. ⁷ Waikao, simiteniapaopua iinatukekao, riisasipakao Eesusia, chaanekapua pu'kao:

—Aaata eemea ki tatakorieme enesaa, pasipupuapua, i'ka oowitiameo.

⁸ Wa'a cheesapa, eenechi chukipaka simitekapua iyotekao, wehchi. ⁹ Waikao wa'a chaanetiapa aaata pasipumeria, aaataai ki pasipukapua, piiripi o'inekaopua ahpo tehte makoyao, wa'atia ki pasipusa yooma pipiripi ahka ihpapasa nonorakapua, o'ochetiame pahcha o'ineka, ahkasi yooma. Wa'a ikitoopua Eesusia, piineri toitiapua, oowitiameche ahpo chokichi weeriameche ahjama. ¹⁰ Waikao Eesusia oowitiameo, nanarichi ne'nepaka iinatukekapua:

—¿Akana uumparupu aamo wenejiamea? ¿Piiripiai, ki aamo pasipurupua?

¹¹ Ka'i —cheekapu oowitiamea— aaataai, Paamira.

Waikao Eesusia chaanekapua pu'ka oowitiameo:

—Neeei wa'atia aamo toiyamepua, kihta terika. Neeea aamo ki kaawe iintoriao, cheriwetiamie aamo itipitiamenia. Kaawe erakoka no'rasa naaju. Ka'te oosa aampa, tatakorimitia naaju.

Eesusia yooma wehjoarichi tajayame

¹² Waikao Eesusia, eenechi simitekaopua masitekao, ahpo masitiao, chaanekapua:

—Nee puuuu, i'ka wehjoarichi mochikame tajayamenia, ki tukapachi ohjomichiopua. No'o na'naritoamea, ki tukapachi oimeri puuuu, no'o tahjera uutapachi oiyapa. No'o tajaya pahtewari apochi uukamea, te'ta weemera ahjari iinuepamepua, ahkasi ki wahjiamesi.

¹³ Pa'parisero iyoriwa inatiamea, chaanekapua Eesusio:

—Amoe wa'api, nayewanimua, aamo wa'api. Ahpo wa'api nayewaniamea, kiisi pichiwapua chiiaa.

¹⁴ Eesusia nehjiakapua:

—Nape wa'atiai, no'o wa'api nayewainia, pichiwa chaaninia, nane'riapa no'oo, aatanako. Neeea nane'riamenia no'oo, akana o'inia no'o eenamekoo, akana no'o no'wamerikooipua tiameo; nape pu'kao eemea no'oo, ki nane'riamepua. ¹⁵ Eemea, ki no'o te'ta machiyamekai aatanakoo, ki pichikiame eemea no'o pichiwa chiiao, no'o weechiche ohjoeme maayamekapapua, oowera weechi mochikamechitia inatamepua. Nape aamoo wa'atia ki kaaweruma inatoiopua noochio, kihta aamo iikachio i'yame neeea, kaawerumakoio ki kaawerumakoio, aaatachioipua amochio. ¹⁶ Nape amochi i'yame enesania, ki ookapi teimiinia ki ka'karuma noochi inatao. Wa'a ikimeri neeea amochio, ki piinerikapa neeea te'ta pichiwatamea, ookakapa teemea amochi i'yameria, neeepua piiripia, no'o Noonopua piirea, Apoe no'o uhjurakamera, te'pa tewekachi kahtiamie. ¹⁷ Aamo yoorewa iyoriwachio, ooka tijoe wa'achi chaachapakapua pichiwatameo, pichiwachitia uuyame eemea. ¹⁸ Wa'a teeresoo aamo yoorewa iyoriwao, waikao ooka pichiwatamea iniwae neeeai: no'o Noonopua piiripia, apoe no'o uhjurakamera, neeepua piirea. Na'pa teemea, wa'achi chaachapakapua pichiwatamepua, no'o chiiao.

¹⁹ Waikao aapoeo chaachapakapua:

—¿Nape akana kahti aamo noonoa?, ki naaniatopua i'wao.

Eesusia nehjiakapua:

—¿Aa, wa'a chaachapakapua nayewame eemea, te'ta no'oo ki machiyapa, te'ta no'o Noonooi ki machiyapa! Te'ta no'o machiyame enesaa eemea, machiyame enemii eemea no'o Noonooi.

²⁰ I'ka wa'atiame cheeka masiteka Eesusia isaeri tiopachio, waapi toomi ihkokewa toaniachioipua, tiopachiwichio ku'iwaripua. Wa'atiame masitioipua, ki aaata a'chi yoorare Eesusio, chapinariaiopua pu'kao. Puuu Eesusi chapinariai ki chapitiamea, apoe wa'a teerere puuuu, ki asiyapa pehji, Riosi nakiyachitia chapipumeo.

“No'o simiyachio ka'chi iika siimpamete eemea”

²¹ Eesusia eenechi chaanekapua:

—Siimerikaite neeepa. Waikao eemea, ahkai no'o i'yaio, ki no'o teimii eemea, wa'a no'o simiyachio. No'o simiyachio, ka'chi iika siimpameri eemea.

²² I'isaeri yoorewa inatiamea ahpo chaachapakapua waikao:

—¿Ahpo merimerijoarepua naaju, ka'chi iika siimpo tuukaopua ahpo simiyachio?

²³ Nape apoeo simitekapua chaaneka:

—Eemea i'wa teere tijoetukamepua weechi; neeea, te'pa tewekachi o'inia eenakamepua; no'o te'ta ahjaria, ki i'wa weechi o'inekamepua. ²⁴ Neeea aamo tatakorichi wahjipamio tuukamenia, ki no'o machisaa no'oo, te'ta aatanakoo, aaata te'ta aamo tatakoriria cheriwiameraopua. Wa'a tiachipao, ki noochi e'enaka aamo cheriwenuresoopua tatakoririao, aamo tatakorie wahjipameri eemea.

²⁵ Aapoeo ki pahtekapao, chaachapakapua Eesusio:

—¿Aatana muuuu naaju?

Eesusia chaanekapua:

—¿Aatia eenechi aamo chaanetania? Aamo chaanekame neeepa aatanakoo. ²⁶ Neeea ki ookapi iinueme neeaa, aamo wenejime tiiao, nape ki iintomania. Puuu ki kaawe aamo noonowiria no'o wenejime tiiaa, aaata no'o uhjurakamechi o'inia eenamepua, apoe te'ta nane'riamerachi o'inia, pukaepa te'ta pichiware tiamepua.

²⁷ Nape aapoeo kiisi pahteriapua Eesusio, ahpo Noono tewekachi kahtiame nayewaka chiioiopua. ²⁸ Pukaepa Eesusia kiisi pahteka inamuriopao, ehpeche tuuyekao chaanekapua:

—No'oo, Tijoe Tijoetukameo me'yakameo, te'pa apechunasapa kurusichi no'oo, nane'rema eemeapu no'oo, apoe tewekachi eenamekoopua, ki nooe ihsiameko tiameopua no'oo, no'o Noono naewasochi, chaachasiamekopua neeeai. ²⁹ No'o uhjurakamea, no'o ahjama yasitoamepua, ki piineri no'o toaka, no'oo ahpo e'ra yorasiopa, ahpo kaawe e'riakamera.

³⁰ I'ka wa'a chiame inamukapao, muuwaeme ahjachi oowe erapakapua.

Riosi tatanara nayewaniame; tatakori teekoraeme nayewaniame tiame

³¹ Waikao Eesusia, pu'ka i'isaeri ahpo tuuya pichikekameo, chaanekapua:

—Wa'api te'teretosaa eemea, no'o masitewa penipakao, pichiwa no'o masitera enemapua waikao. ³² Wa'a te'teretoka epeche epecheche, no'o machipama eemea no'oo, aatanakoo, wa'api aamo te'teretosoo noochi paparaka, senepi aamo tatakoriario aamo piipatesima neeaa tatakoriaio. Wa'a iintoka aamo, puhjesiame enema neeaa puhkuchitia chapitiame iinueniameo.

³³ Nape wahjachi Eesusi chiia ki pichikiamea, chaachapakapua:

—Nape teemea, ehpe taawechi Aurani tetejimara teemea, ki aawata puhkurachitia chapika mochitiame teemea, seenepioi. ¿Achini tiiachipa taamo puhjemio tuunamua, taamo puhku mochiniachitiao?

³⁴ Eesusia chaanekapua:

—Pichiwa pichiwapua no'o aamo chaaniaa, senepi tatakorika kahtiamea, puhkuchitia kahtipua chapitiame. ³⁵ Aata puhkuchitia yasitoame piie ta'pechio, ki tejimarapua wa'a ta'pechio, nape te'ta tejimaraa piie ta'pechio, te'ta taanarakamera puuuu. ³⁶ Nape nee Riosi Taanarao, aamo puhjesoo tatakorio, pichiwa na'soame itipima eemea, pu'ka aamo chapitiamechitia mochikao, tatakori puhkurachitiao. ³⁷ Nane'riamenia aamoo, Aurani tetejimari ti'tijoetukamekoopua, nape wa'a te'teriamikai eemea, no'o merinarepua, ki pichikiapa eemea, no'oko aamo tuuyao, tewekachi o'inia eenamekoo. ³⁸ No'o Noonochi simiyame tetewitenia nayewani neeaa, nape aamo noonoa piirechipua, pu'ka aamo noono aamo chaanesia yorasina eemeai.

³⁹ Aapoeo nehjiakapua waikao:

—Ka'i, Auraniamera tetejimari teemea, pukachi puuyakamekopua.

Eesusi chaanekapua:

—Aurani tetejimari enesaa eemea, Auraniachitia mochimii eemea, wa'achi nokaka, Riosi chiia pichikeka, ahjachi paparaka tiame. ⁴⁰ Nape eemea, sewina nookapua, no'o merinarepua, no'oo te'ta Riosi pichiwarikamera no'o nayeio, te'ta apoe no'o Noonochi inamuriaopua. Apoe Aurania ki wa'a tiame iintomii puuuu. ⁴¹ Eemea, aamo piirechi noono ihsia, yooraa nokayame eemea.

Aapoeo nehjiakapua:

—Kiisi noonoeme teemea piirechio, piisi noonoo; piiripi wa'apikamera taamo paamiraa, apoe te'ta Riosiche.

⁴² Eesusia wa'a chaachapakopao, chaanekapua:

—Apoe paamira Riosio, pichiwa aamo paamira enesoo, no'o nakika uumii eemea waikao, ki sewina Riosichi no'o eenakameko tuuka, ki seenu neeaa pu'kao, apoe wa'apikaite neeaa. ⁴³ ¿Iiweta ki no'o pahtiame eeme? Eemea ki pahtiamepua, oowera weechi tijoe no'o tetewapa, pukaepa ki pichikenariame eemea no'o aatanakoo chiia. ⁴⁴ Satanasipua, te'ta aamo paamiraa. Pukaepa pu'ka aamo paamirae nuurenia,

nokisinare eemeapu, no'o merinare eemea, aamo paamirao wa'api wa'a e'ropapua, merijerario. Aamo paamiraa, kihta iinuepua pichiwarichi simiyameo, pukaepa ki nakika tetewanipua ihta pichiwarario. Ihji wistuaa, apoe wa'apichi ikika machenamepua, ihjia, wistuniame apoe noonorapua. ⁴⁵ Pukaepa wa'achi te'te eemea, ki no'o pichikekao, no'o pichiwa chiiao. ⁴⁶ ¿Aatana eeme no'o chaanetapua, akana no'o a'chi ihsiriao, na'ara iintorio? ¿Kiisi wistuame enesoo, aatia ki no'o pichiketa eemea? ⁴⁷ Riosi ahpo paamiraemea, Riosi yoorenapua. Eemea, ki yoorenapua Riosio, seenukapa aamoo, paamirao.

Riosie Weratiamea ke'chu Auranikoi yasariame puuuapa

⁴⁸ Isaeri tijoea chaachapakapua:

—¿Ki Saamaria tijoe muuua, reemowari yahchame amochio?

⁴⁹ Eesusia chaanekapua:

—Ka'i, ki reemowari yahchame neeea, no'o Noonochi kaawerumari yachatoame neeea; eemea wa'a chaachapakao, ki no'o yooretiam eemea. ⁵⁰ Nape neeea, ki nooe no'o weruma iintani neeea, piirechipua wa'a tiame no'o iintamea, apoepua, Riosi; apoepua chanimeria, aamo chaachapao pichiwakoo. ⁵¹ Ihji no'o chiiaa, tisiwa pichiwaripua, pichiwachitia ukamea no'o chiiao, ki tetewimapua apochio mukiwarario.

⁵² Isaeri ti'tijoeria chaachapakapua waikao:

—Ehpeo pichiwa erakoame teemea, reemo na'arame yahchamekopua amochio, aamoo chiipao: “Aata noochi paparakamea, kiisi mukumeripua.” Nape taamo ehkoriaami Aurania, yooma Riosi na'nayewaturaapua tiame, yooma wahjipakamepua wa'asi. ⁵³ ¿Naakonakosa muuua epeche tiame ohjoare muuua, ki mukimeriko tuumeriwichio? ¿Ihtanakoo aamo maayamemua?

⁵⁴ Eesusia nehjiakapua:

—Nooe wa'api no'o nayewasaane no'oo aatanakoo, kihtawichio natemii puuua no'owichioo. Nape no'o Noonokamera wa'a chaanipua, no'oo aatanakoo, aamo wa'api aamo Riosiwa teewa. ⁵⁵ Nape pu'kao eemea, kiisioi ahjama te'teriai chaachapani eemea amochio. Neeekamera, ahjama teereka yasitoamepua. Ki no'o Noono ahjama no'o teere-waeme tewasaania, wihtumii neeeai, amochitia. Nape neeea, ahjama teerewaemepua, pu'ka cheesia ikisiame neeea. ⁵⁶ Aamo ehkoriaami Aurania, tísia kaawe e'rakapua no'o machiyapao. Pichiwa no'o machika puuua, peenia e'raka no'o tetewakapua waikao.

⁵⁷ Isaeri ya'yawichia chaachapakapua waikao:

—Ki weeka paamuamemua pehjo, ooka weerewa oosa marikioi paamupario, ¿achini tiiachipa tetewako tuunamua Auranio?

⁵⁸ Eesusia chaanekapua:

—Te'ta pichiwapua no'o chiia, ki ehpesi o'inia kahtiai tiame neeea; ke'chu Auranio ki tijoeturioi pehjo, ahjakame yasitoame neeea.

⁵⁹ Waikao wa'a cheesopa Eesusio ya'yawichia tehte uusa, papaka merimo erakoai. Nape Eesusia, ki tetewiniame enepakaopua weerewarao, newikapua wa'ao, wa'a isaeri tiopachio machejenakaopua.

9

Eesusia ki ma'chiriame ma'chirepateria

¹ Eesusia isaeri topachi machenasaapa ti'tijoeri mochikachi uumatonioio, aaata ki ma'chiriame tewitiapua wa'ao. Ihjia, wa'api teeka naawakame eneriapua. ² Waikao aaata teeme Eesusi ajawariaa, chaanekapua:

—Masitari, ¿aatia tiiachipa wa'a tiiare ihjia ki ma'chirekao, ahpo yayawa tatakoriropua wa'a tiamejuarepua, apoekosaoi tatakoriropa, wa'a tiiare puuua?

³ Eesusia taamo nehjiakapua cheeka:

—Ka'i. Kihta pu'ka wa'a tiiachipua, ahpo yayawa tatakoriawichioo, apoe wa'apioi tatakoriawichioo; nape puuua, pukachi ikitiame ne'netepuawichio ikitiamepua Riosi

utewarieo, kaawe ihsiamekopua ki ma'chiriame sautekao, Riosi ahpo utewarieopua.
⁴ I'ka kaaweruma yoorachitia nokisimeri teemea, no'o uhjuratiame te'ta nakiyachitia, i'ka weeechi ajatoapua pehjo. Ki wa'a nokisisaa teeme, ki Riosi tehkiwarakamera nokisima teemea. ⁵ Neeea, i'wa wehjoarichi kahtiaa pehjo, neee inisimapua tahje-tosikaopua, kaawe pahtemichiopua Riosi kaaweruma tuuyewario.

⁶ Wa'a chiiapua pehjo, wehchi akachupaka wesosaopua, pu'ka tijoe puichi chuhchep-akapua. ⁷ Wa'a yorasaopua pu'kao, chaanekapua pu'ka ki ma'chiriameo:

—Ehpeo waami aamo i'tonurepuapua Siroe tewaniachi neeroi maaniachi pusitepuapua; wa'ao, Uhjuratiame cheeka chaniwame.

Waikaopu ki ma'chiriamea wa'a i'totiapa papakosaapua ahpo puichio, ma'chiriame eenarepua Eesusie ahpo uhjuratiachio. ⁸ Waikao pu'ka waapi ohjoemea, wahjachi tiameopua machiyamea, ki ma'chiriame tetewikamea, ahpo chaachaparepua pu'kao:

—¿Ki ihjipu tijoe, ahkai ihkoriwa itaka yayasame?

⁹ Wahjachi ookapia chaachapariapua:

—Eje'e, puuupua.

Nape wahjachi pehja chaachapariapua:

—Ka'i, seenu puuuu, nape wa'achi tiamepua tijoe.

Nape puuu ki ma'chiriameai ma'chirepakamea, chaanerepua:

—Nee puukaitepua.

¹⁰ Apoeo waikao, chaachaparepua:

—¿Achini iika ma'chiriamemua ehpeo?

¹¹ Waikao ki ma'chirekamea chaanerepua:

—Aaata Eesusi tewaniame iintokapua, no'o kawiyame ma'chirepatekao. Puuuu, ahpo a'kae wesosapa we'eo, no'o puichio chuhchesaopua, Siroe neeroi maaniachi no'o uhjurakapua, no'o puichi papakomichioo. Wa'ao pusitesache kawiyame ma'chiriame itipikania.

¹² Waikao apoeo chaachaparepua pu'kao:

—Ehpepe puuuu, ¿akana kahtipua ihsisaa?

Sautetiamea nehjiarepua:

—Iiná. Ki tetewakania ahka akipariachio.

Parisero tijoea, utewaeme iinatukenapua, ki ma'chiriai yachapatetiame

¹³⁻¹⁴ Waikao ookapi puuu iinatukiamea, resipuniame taawechikopa, Eesusi sautioiopua pu'ka ki ma'chirierameo, kiisi kaawe erakoriapua Eesusichio. Waikaopu tijoea, parisero pa'pamuratuamechi u'pariapua, te'ta Moisetaru nuurari ne'nesetoamechi. ¹⁵ Waikao wa'a u'pasaopua, iinatukeriapua tijoeo, achini iikapa ma'chiriamekoopua pu'kao. Waikao ki ma'chirieriai sautetiamea, chaaneriapua:

—Puuu Eesusi tewaniame no'o puichi wehsara chuhchesaopua, no'o pusitemichio no'o uhjurakapua Siroe neeroi maaniachi. Wa'a iintosache, kawiyame ma'chiriame oiyamenia.

¹⁶ Wa'a chiiopua, ookapi pariseroa ahpo chaachapariapua:

—Puuu tijoe wa'a iintokamea, kiisi Riosichi eenamepua wa'a teeso, kiisi iyoriamepua resipuniame taawechio.

Nape wahjachi puuuu chaachapariapua:

—Nape, ki Riosichi eenamea, ¿iintotariarepua wa'a tiameo, itapiti ki maaepori tiameo?

Wa'a chaachapaapua ki napati wa'achitia inatame eneriapua, pa'pamuratuamea.

¹⁷ Waikao eenchi iinatukeriapua sauteriameo:

—¿Aachin chaani muuuu pu'ka tijoe aamo sauteriao?

Waikao sautetiamea, nehjiariapua pu'kao:

—Neeea, aaata Riosichi eenamekotinia pu'kao.

¹⁸ Waikaopu isaeri pa'pamuratuamea, ki pichikeriaipua pu'ka tijoeo ki ma'chirerio tuuyao, aaata sautetiameoi, ahkasi yayawara paaesapa pichikeriapua. ¹⁹ Ihjia yayawara paaesaopua iinatukeriapua:

—¿Pichiwa ki ma'chiriame naawakame ihjipu aamo taanaa? Wa'a teerekame enesoo, ¿ihtana ikirepua?, ma'chiamepua ehpeo.

²⁰ Waikao yayawaraa nehjiariapua:

—Eje'e, te'ta nane'riame teemea, ki ma'chiriame naawakamekopua, ²¹ nape ki nane'rena teemea aaata sauterioo, aatia tiichipaoi ma'chiriamekopua pu'kao. Apoekamera iinatukepuapua, puichi sautetiamera, apoe nane'reme tiamepua wa'asi, ki temarikapa wa'asi. Apoe wa'api aamo kaawe nehjiapua, pu'ka aamo iinatukeriaio.

²² Yayawaraa wa'a cheeka nehjiare puuuu, parisero pa'pamuratuameo majayapa, nane'riamekapa pu'kao, Eesusi Riosichi eename sauterio tuusoo, ma'chipapuameko tuutiamekopua, napawikarichiapua wa'asi. ²³ Pukaepa yayawaraa, ahpo taanakamera iinatukenureriapua ohso kaawe.

²⁴ Waikao parisero pa'pamuratuamea, eenechi paaesao sautetiameo, chaaneriapua:

—I'ka aamo ikiriaio, Riosikamera kiapuapua cheriwemao, ihji tijoe aamo sautekamea kiisi Riosi nuurari iyoriamekopua, ki nu'uti tatakoriame.

²⁵ Waikao sautekamea chaanerepua pu'kao:

—Pichiwa tatakoriame enesoo aamo chaachapachitiao, neeea ki nane'riamepua pu'kao. Nape i'kache te'ta nane'riamenia, pukerio neeea, kiisi ma'chiriamekainia, ehpeo neeea kawiyame ma'chiriamenia.

²⁶ Aapoeo eenechi iinatukeriapua pehji:

—Nape, ¿ihtana aamo yoorarupua? ¿Achini iintorupua aamo tetewitepuawichioo?

²⁷ Waikaopu sautetiamea, chaaneriapua pu'kao:

—Aamo chaanekasai neeepa. ¿Ki no'o inamukamekosa eeme? ¿Eenechi aamo chaanejerani eemea naaju? ¿Epeche kaawe nane'renariamea naaju, ahjachi paparanariapa eemeai naaju?

²⁸ Wa'a chiipao sautetiameo, pa'pamuratuamea waikao, te'yariapua chaachapaka:

—Ihchiasamua pu'kao. Muukamerapu ahjachi paparamea. Teemea, Moisetarukamera chiia oowe e'riamepua. ²⁹ Pu'kakamera nane'riame teemea, Riosie nayewetiamekopapua, nape i'ka tijoeo, kiisikoi kihta nane'riame teemea, ahka machenakameo.

³⁰ Waikao tijoe sautetiamea chaaneriapua pu'kao:

—¿Naakonakosa! ¿Ki pahtiam eemea akana o'inia eenamekoopua Eesusio, no'o puichio sautékame? ³¹ Aaatai tatakoriamea, ka'chi iika wa'a iintomeriipua, ki Riosi utewarieme enesaa. Wa'a teesoo puuu no'o sautekamea, kiisi ihta tatakoriemera puuuu. Apoekamera puuu Eesusia wa'a teesoo, Riosi utewarae no'o sautekamea, puuuu te'ta tewekachi No'no utewarira iinuemepua, Riosio te'ta ahpo utewario, ki oowe aaata tijoe ki'yamekoopua. ³² Aaata oowera tijoea, i'ka weee yasipariachisi o'inia, seenepioi ki inamuamepua, aaata sautiameopua, ki ma'chiriameo. ³³ Wa'a tiachipao, ihji tijoea ki Riosichi eenakame enesaa, ka'chi iika iintomii puuuapu, ihtaoi i'kaka tiame iintowao. Wa'a teesoo ma'chiam apoepua, Riosichi eename.

³⁴ Waikao chaachapariapua pa'pamuratuamea:

—¿Wa'a taamo chaaniame muuuu? ¿Taamo masitiame muuuu, tísia tatakorie pochikame naawakameai?

Waikao ki ma'chiriame sautetiamea, waika o'inia u'yeretupua reesiserio, i'isaeri napawikarichi pakiniameopua.

Ki apochi iinuekapa Riosi Riosiwario, ki ma'chiriameka te'teriam

³⁵ Waikao Eesusia, pu'ka ahpo sauteria wa'a napawikarichi wa'a i'isaeri napawikarichio, ki reesiseniame inamukapaopua pakimichioo, i'yasitiapua pu'kao. Tewisaopua iinatuketiapua Eesusieo:

—¿Paparame muuuupa, Riosi Tijoe tukamechio?

³⁶ Sautetiamea cheekapua:

—¿Pukachi paparatare neeea, ki machiyameaipua pehjo? No'o tetewitepuapua pu'kao, no'o ahjachi paparamichioo.

³⁷ Eesusia chaanekapua waikao:

—Tetewani muuuapa pu'kao, neee puuuu apoea aamo ahjama nayewame.

³⁸ Waikao sautetiame ki ma'chiriamea, chaanekapua Eesusio:

—¿Naakona! ¿Muuupua? ¿Eje'e, wa'a teesoo, amochi paparama neeea!

³⁹ Eesusia waikao, yooma ahjama ajaka inamumichioo, cheeka nayewekapua pu'kao:

—Neeea i'ka wehjoarichi eenakamenia, ti'tijoe ooweru tiame ahpo iikachi pahtetemia, aachin te'tereka mochikamekopua ahpo iikachio, Riosichi ahpo te'terewa, pukachi kaawe te'terewao ki kaawe te'terewaoi. Puuu ki ka'karumachi nokayamea, ki ma'chiriameka te'terame puuuu, puuuu ki kaawe te'teramepua Riosichio. Pu'kawichio eenakame neeea, ti'tijoe ooweru tiame ki ma'chiriameka te'terameopua apochio, puhjemia pu'ka ki ma'chiriameka te'teriaio, noochi e'enasoo ahpo tatakoriaria, cheriwejerakao. Nape puuu ki ma'chiriameka te'terameopua apochio, ki tetewamekapa puuuu, ahpo ki kaawe te'teriaopua Riosichio, wa'api teeka itipimeriipua ahpo ki ma'chiriachitia.

⁴⁰ Wa'a chiioa Eesusio, ookapi pa'parisero wa'a waapi ajaka inamukamea, chaachapakapua Eesusio:

—¿Naakona, ki mamachiriamekosa teemea?

⁴¹ Eesusia wa'a chaachapopao, chaanekapua pu'kao:

—Pichiwa ki mamachiriame maaeria enesaa eemea, aamo Riosichi ki kaawe te'terewa erakokao, noochi e'enamiipua aamo cheriwepuawichioo. Neeea waikao aamo cheriwemiipua aamo tatakoriwao. Nape eeme aamo mamachiriame erakoamea ki ka'karumachi te'teriaai, wa'api teereka itipimeri eemea ki mamachiriamechitia, aamo kiisi kaawe noonowiriachitia Riosichio, apoe Riosi tetewachio.

10

Po'wa ko'rerachi ichikoamea

¹ Wa'a cheeka kajusaapua Eesusia, ahpo simitewa masitewachio, i'ka masitekapua: —Pichiwari chaaninia, ki yeetapuwachiami pakiyamea po'wa ko'rechio, ichikoameche puuuu; ² nape yeetapuwachiami pakiyamea, apoe tepuyakamerapua po'wao. ³ I'ka tepuyameo, wahjonenapua yeetapukiamea waikao pakisaapao tepuyamea, nayewenapua po'wao ma'chi puuyanamia, yooma pipiripichi teewaka, po'waa i'ka iiyenao, machika inamuamepua. ⁴ Yooma puuyanasaapa ahpo tepuyao, pahcha weritoamepua ahpo na'naritopuwachioo, tepuyamea. Waikao po'waa, na'naritoamepua pu'kao, machika inamuamekapapua ahpo yeetotoameopua. ⁵ Aaata seenu enesoo, ki na'naritomapua pu'kao, ohsotia ujumamapua pukachio, ki machiyapa pu'ka seenu tijoeopua, iiyenao.

⁶ I'ka wa'a tiame nayewekai Eesusia pu'ka pa'parisero pa'pamiratuameo, nape puuu pa'pariseroa, kiisi pahteka inamukapua Eesusio, ahpo apochi paparapuame nayeweka chiioopua pu'kao.

Eesusi po'wa tepuyamechitiao, kaawerumara tepuyame

⁷ Waikao wa'a cheesaapa Eesusia, simitekaopua pehjo, cheekapua yooma inamuachio: —Weruma inataka inamumitiamua i'kao. Neeepua yeetapuraa, po'wa ko'rerachi muiniachio. ⁸ Yooma no'o ke'chu eenoi e'enakamea, ahpokamera na'naritomichio ti'tijoei yeetokamea, wi'wisikuame puuuu, ichikoamepua tiame. Nape aaata no'o na'naritokamea, no'o puhku po'wakameka te'teramepua, puuuu, ki e'waka inamukamepua pu'ka wi'wisikuame chaachapao. ⁹ Neeepua pu'ka ko'rerachi muiniamea, wa'a pakikamea no'oe tepupuame puuuu, tisia kaawe neesetopuamepua no'oeo, newipuatepuame puuuu tiaméo. Ahkaoi no'o ohjotioioopua tepuka, kihta tooremumeri puuuu.

¹⁰ 'Ichikowaria, na'ara iintoka ichikoemia e'enamepua, merimia, kajuka na'atamia; nape neeea, ahjamichio eenakamepua, no'o korewachi enepameopua, te'ta ahjario,

paarasateka kiamania. ¹¹ Neeea, kaaweruma tepuyamerania. Kaaweruma tepuyamea, ahpo mukiwachisi nehpuamepua ahpo po'wa tepuyao. ¹² Oowera natetewachi tepuyamea, ki ahpo iinuwakopa po'wao, ki kaawe tepuyamepua pu'kao, itapiti oorie naepatioopua ahpo tepuyao, piineri toisa u'mamepua po'wa tepuyao. Waikao ooria, wa'a eenaka ko'koniamepua po'wao, chi'chiripatiamepua pu'kao. ¹³ Oowera tekipanaka tepuyamea, toisa uujumamepua pu'ka po'wa ahpo tepuyao, ka'chi e'rakapua wewekatekai, ki ahpo puhkukopua pu'kao.

¹⁴ 'Neeea, kaaweruma tepuyamerakamerania, no'o ijinuwakopa pu'kao, ahjama tiame neeea, aapoeai wa'achitia tiamepua noochio. ¹⁵ Neeea te'ta no'o Noonoo, wa'achitia no'o machiyao, neeeai wa'achitia machiyamepua. Neeea, no'o po'wa tepuyao, wa'achitia no'oe machiyachitia pu'kao, no'o po'wa tepuyaa wa'achitia no'o machiyamepua tiame. ¹⁶ Neeea pirenachiamio, iinuenia tiame po'wa no'o tepuyao, ki i'ka ko'rechi mochikame. I'noramernia pu'kaoui, pirenapi ko'rechi iintapamiapa, piiripi wa'api enepuawichioepua tepuyameo. Aapoeopua no'o e'wekao, no'o na'naritomapua teetoachio. Wa'atiaio, piiripi wa'api enemapu tepuyameraa, neeche, ki aaata piirechi tepuyame.

¹⁷ 'Apoe no'o Noonoo no'o nakiyamepua. No'o Noonoo i'kawichio no'o nakiyamepua: no'o ahjario no'o po'wachitia tepuyawichio pejana nehjimichioepua, wa'a iintosaapua noochio, eenechi no'o ahjatemiapa. ¹⁸ No'o ahjario aaataai ki no'o u'yemepua, nooe wa'api no'o kaawe e'rachi ki'yamepua pu'kao. Neeea iinuemenia utewario noochio, no'o ahjario wahjiparichi uhjurakaio, eenechi noochi enatemala no'o ahjario. Wa'a tiameo, no'o Noonoo yahchetiamenia pu'kao.

¹⁹ Waikao eenechi ki napati wa'achitia erakoka inamukapa Eesusi chiiao, o'inekapua ahpo poanatakao. ²⁰ Muuwaemea chaachapakapua:

—Rooroikamepu ihjia chiia, itapiti na'arari yahchamepua. Nape rooroikame enesaa ihjia, ¿aatia keepuna eemea pu'kao?

²¹ Wahjachia chaachapakapua:

—Nape ihjia, kiisi na'arari yahchameka chiamepua. ¿Naakonakosa na'arari yahchameai sautetapua ki ma'chiriameo?

I'isaeri pa'pamuratuamea, ki nakika tetewamepua Eesusio

²² Seenepi simikameo Eerusarenio tuuroi taawechiamio, i'isaeri ti'tijoeria pahkotakapua, ahpo weemera tiopawichio pahkotewa. ²³ Waikao Eesusio wa'a Saromoni Arakokari teeriami oiyoioepua, ²⁴ i'isaeri ti'tijoeri pa'pamuratuamea, taamo noorepakao Eesusi iinatukekapua:

—¿Achinatiosi wa'a taamo teeremamua, ki aamo aatanako taamo nane'retekao? Amoe enesaa Riosie Weratiameo, ma'chiamie taamo chaanepuapua.

²⁵ Eesusia nehjiakapua:

—Aamosa chaanekasai neeepa, ki pichikena eemea. Yooma puuu no'o Noonoo utewarie no'o yooraa, no'o nayewanipua, aatanakoo; ²⁶ Nape eemea, ki no'o pichikenapua, wa'a te'te eemeapu, ki no'o tepuyakapa. ²⁷ No'o ijinuwa no'o puhku po'wachitiaa, no'o machika inamuame puuuu. Neeeaio, te'ta machiyamepua pu'kao, wa'a te'teriamekapaopua, aapoeo kihta seeweka no'o na'naritoamepua. ²⁸ Neeea ki'yamepua pu'kao, ahjari ki wahjiameo, ki seena aampasi wahjipaniameo, ki seenampasi wahjipameripua, puuuu te'ta wahjiparichio, kiisi wahjipameripua; aaataai no'o seepurawaa, kiisi no'o u'yemeripua pu'kao. ²⁹ No'o Noonoo, yooma no'o na'naritoame ki'yakamepua. Puuu apoeo, epeche weruma tiamepua ki aaatachitia. Pukaepa aaataai ka'chi iika u'yemetepua ahpo sekachio, no'o ki'yaopua pu'kao. ³⁰ No'o Noonoo, neeea tiameo, piiripikaitepua.

³¹ Waikao, pa'pariseo pa'pamuratuamea, eenechi pasipumo o'rariaipua Eesusio, ³² nape Eesusia chaanekapua:

—Ki ookapi itapiti ka'karuma aamo tetewitekame neeea, no'o Noonooepua. ¿Aachin tiamera pu'ka kaaweruma itapiti aamo teteweteriawichio, no'o pasipunariame eemea?

³³ Waikao i'isaeri pa'pamuratuamea, chaanekapua Eesusio:

—Ka'karuma yoratiamewichioopua ka'ii, aamoo, Riosi aamo teewamekopapua, taamochitia tijoekaio, pu'kawichio aamo pasipunariame teemea.

³⁴ Waikao pa'pamuratuame wa'a chaachapakopao, Eesusia chaanekapua pu'kao:

—¡Naakonakosa! ¡Naakonakosa ki pahtiame eemea, wa'a chiiamekopua Riosio Ehkoriaami Iyoterichio? Puuua, eee cheeriaipua ahpo na'nayewatura nayewakao: “Eemea, riosipua, no'o Riosio, tatanarapakapa.” ³⁵ Nane'riame teemea Ehkoriaami Iyoterichi Riosi cheeriaa, pichiwakopua pu'kao, Riosio ahpo chiiiao kiisi wihtuamekopa, teemea pu'kao kihta ka'itame tiamekopua pu'kao. Pu'ka ahpo na'nayewaturao riosi teewariaopua Riosia, te'ta pichiwapua, pu'ka na'nayewaturao ahpo chiiia chu'waremichioopua ti'tijoerichi tu'tuyesikao. ³⁶ Weh, Riosi iintorioo, no'o ahpo chiiia ti'tjoeri nayewatumichio weerakamekoipua, ¿achini iikai nekakoame eemea noochio, no'oo Riosie Tjoe Tjoetukameko tuuyoo? ³⁷ No'o yoorao, ki Riosi ihsia yoorame enesoo, ki no'o pichikepuapua no'oo, no'o Riosichi eenameko tuuyao. ³⁸ Nape no'o yoorao, Riosiche yorame tiameche enesoo, pu'kakamera pichikepuapua, puukopua no'o ma'chitameo, te'ta no'oo aatanakoo.

³⁹ Nape isaeri pa'pamuratuamea, ki wa'a teeka pahtekapa puuua, eenechi pasipumo orapakapua Eesusio, nape Eesusia newikapua wa'ao.

⁴⁰ Wa'a o'iniaopua waikao, paonamina Oorani akichi e'enatiapua, Waani Paatori yaajatoriachi, ti'tjoe paatoka ooweru tiame. Wa'a mochitiapua waikao paikapi taawechi.

⁴¹ Wa'a mochinioio ki ookapi ti'tjoe ooweru tiame, no'o Paamira Eesusi machimia. Ihji wa'a e'enakamea, Eesusi masitia keepusaapua, ahpoo chaachapakapua:

—Aa, wa'a teeso Waani Paatori nayewariaa i'ka tjoechi simiyameo, Waania kiisi yoorakaipua itapiti peenia ihsiwao, te'ta pichiwa cheeriamepua.

⁴² Wa'a erapakaopua, muuwaeme Eesusichi paparapakapua, Eesusi ihsiachi masiteka.

11

Rasaro mukuria nayewaniame

¹ Wa'a mochioiopua pehjiio, wa'a asikapua aaata kooria Wetania mochiwachi o'inia enename. Puuua Eesusio chaanekapua Wetania mochiwachio, tísia kokorepariata aaata Rasaro tewaniame. Ihji Rasaroa, ooka pipiniemekapua, piiripia Maaria tewaniame, piirea Marata tewaniame. ² Ihji Maariaa, Eesusi tarachi sewajuya to'wepakamekapua, ahpo kupae pi'weka, wakipatekame. ³ Ihji ahpo pipiniamea, Eesusi paaenurekapua, ahpo pa'chi Rasaroo kokoriopa. Puuua ahpo uhjurawao, chaanenureriapua Eesusio:

—Paamira, aamo kaawe e'riiaa, kokoriapua.

⁴ Eesusia, wa'a tiame inamukapao, cheekapua:

—Ihji tjoee kokorewaa, kaawerumachi kajumiitepua. Ohso kaawe, Riosi ihsia tetewipuawichio iikamepua, aatanakoo pu ahpo Tjoetuteriao, pukachi yasitoamekopua Riosia, apoeo.

⁵ Naatiopua, tísia nakiyame enerepua tiame, Maariao, Maratao, Rasaropua tiame.

⁶ Wa'a tiiooi Eesusia, ooka taawe itipikapua pehjiio, ahpo kahtiachio. ⁷ Neipa i'kaopua, ooka taawe puuyesaopua, chaanekapua taamoo ahpo masiterao:

—Ajasika. Siimpapuapu Uurea weechi eenechi.

⁸ Waikao teeme Eesusi masitewaraa, chaanekapua Eesusio:

—Nape isaeri ya'yawichio, iiweta aamo merinarioi wa'ao, ¿wa'a siminaremua eenechi?

⁹ Nape Eesusia taamo nehjiakapua:

—Pe'yachi wa'a teeremapua noochio. Wa'atioi neea tekipanamerichepua. ¿Tepeku-manapu taawea? Neeea ti'tjoeri tukapachi ohjoameo, Riosi kaaweruma tuuyewarie, tahjepamerichenia. Pu'ka tahjewarichi oiamea, kihtae motochimapua. ¹⁰ Nape ki apochi i'toamea Riosi kaaweruma tuuyewari tahjerao, tukapachi oiamepua, pukaepa motochimapua.

¹¹ Wa'a cheesapa Eesusia taamo chaanekapua:

—Taamo kaawe uuya tijoea, kohchiamepua, nape ehjepa wa'a ajasitioopua, pusatema-nia pu'kao.

¹² Waikao teeme masiteraa, chaachapakapua Eesusio:

—Wa'a teesoo, kohchiameneesaa, apoe wa'api pusamiitepua.

¹³ Nape Eesusia Rasaroo, mukukameko tuuka cheeripua, ki oowera kohchiamekopua resipuka. Nape teemea ki pahtiamekapao, oowera kohchiameneesaa. ¹⁴ Waikao Eesusia, eenechi taamo chaanekao, ma'chiameneesaa taamo tuuyekapua:

—Rasaroa mukukame puuua. ¹⁵ Kaawechupena ki wa'a yasarenia wa'a ikinioio, pu'ka wa'a no'o iintomeri tetewakao, epeche kaawe teeremerkopua aamowichioo, aamo no'o te'ta pichiwataopua, no'oo te'ta aatanakoo. Nahpe naaju, siimpaka ne'netaria Rasaro ikiriao.

¹⁶ Waikao Toomasia, taamo wahjachi masiterao, chaanekapua:

—Nahpesa naaju teemeai. Pe'yachi Eesusi ahjama ko'itaria teemeai.

Eesusi Rasaro tewaniame oijenatewa

¹⁷ Eesusi ahjama Wetania ajasitioopua, Eesusia tuuyetiapua, naao taawe i'toamekopua Rasaro mukukame katewetiachio. ¹⁸ Wetaniao, waapikopa Eerusarenio, piie keenako ku'itapi simiwachi, ¹⁹ muuwaeme e'enariapua wa'ao, Maratao, Maariaopua tiameo, kaawe erapatemia yuuwesiao, ahpo pa'chi mukuria yuuwesiwaopua. ²⁰ Marataa Eesusio, wahka ihto tuuwame inamukapao, machenariapua natepamia. Maaria ahpo kariwachi itipiriapua pehjo. ²¹ Marataa natepasao, chaanekapua Eesusio:

—Paamira, i'wa aamo yasisoo, no'o pa'chia ki kiterepamiipua. ²² Nape wa'atioipua aamoo, nane'riamenia aamoo, ihtaoi itaka aamo Noono Riosi nayewasoo, aamo inamumerikopua, ahkasioi ki maaepuame tiameoi.

²³ Eesusi chaanekapua:

—Aamo pa'chia eenechio, ahjamitepua.

²⁴ Marata chaanekapua:

—Nane'renania ahjamioo, nape kiteremiachioopua wa'asi taaweo, yooma wahjipakame ahjapuniachioopua.

²⁵ Eesusia chaanekapua waikao:

—Nee apoe puuua, eenechi ahjaniameneesaa. Neeepua tiameo, ahjari aata yahchiameraa; noochi paparakamea, mukukaio, eenechi ahjamapua. ²⁶ Noochi paparamea, ki mukuyai pehji no'o eenoi kiteremiachi wa'asi taaweo, ki mukimapua seenepioi. ¿Wa'a tiame pichikiamemua Marata?

²⁷ Marata chaanekapua:

—Eje'e, wa'a tiame e'ramenia Paamira. Neeea aamoo, Riosie weratiameko e'riamenia aamoo, apoe Riosie Weratiame, apoe Riosi Taanarakopua tiame, ehkoriami o'iniao, enameriko tuutiame.

Eesusia naarani, Rasaro mukukatewetiachi

²⁸ Wa'a cheesapa Marataa, pe'ku eenakapua ta'pechi, ahpo piini Maaria tuuyemia. Marataa, nakachi chukipakao chaaneriapua:

—Eenariapu Paamiraapa, aamo paayapu waami.

²⁹ I'ka inamukaopua, ikanati werisika eenariapua natepamia. ³⁰ Eesusia, ki pakiriai pehji mochiwachiopu. Ma'chi yasariai puuuapu Marata natepariachi. ³¹ Ahjama mochika kaawe eratiamea, wa'ami akipakopa na'naritoriapu, mukukatewetiachi simiyame maaeka, naarachemia.

³² Maariaa, Eesusi kahtiachi asisaopua, chopokorieka weripakao chaanekapua:

—Paamira, i'wa aamo yasisoo, ki kiterepamii no'o pa'chia.

³³ Eesusia, Maaria naarame tetewapaopua, ahjama e'enakametiameo, Marata tiame, tahpitika erapaka puaiapu, yuuwesipaka. ³⁴ Waikao cheekapua:

—¿Akana kateweka eeme?

Aapoeo chaachapakapua:

—Nahpeo Paamira, ne'nepuapu.

³⁵ Ajasitioopa Eesusia, nanarakapua. ³⁶ Waikao nanarakame tetewakapao, chaachapakapua:

—¿Ki teesa nakiyai teeriai, puuuai!

³⁷ Wahjachia chaachaparepu:

—Ihji ki ma'chiriame sautekamea, ¿ki itapiti iintome teeriamarepua, ki mukimichioo?

Rasaro eenechi ahjatewa

³⁸ Waikao Eesusia ajasitioopua Rasaro mukukatewetiachio, eenechi tahpitika erapakapua apochio. Rasaro tekiriatiachio, nu'uti teesotatiachikapua, tehte rahpename chihturamee to'petiame. ³⁹ Eesusia waikao aaata cheekapua:

—Ikichanaopua pu'ka tehte, se'wi weerao.

Waikao Marata kiterepakame piiniraa, chaanekapua Eesusio:

—Nape Paamira, iyanakame ujuremapu puuuu, naao taawe i'toamekapa wa'asi, i'ka ikiriachiopua.

⁴⁰ Waikao Eesusia chaanekapua Maratao:

—¿Ki aamo chaanekosane, aamoo noochi ahjachi erasoo, Riosio ki nu'unti iintomerikopua, itapiti aamo tetewimerio?

⁴¹ Waikao, ikicha werapatiapu tehtea. Wa'a ikitioopa Eesusia, te'pa tewekachi ne'nepakao chaachakapua:

—Cheriwema No'noo, aamoo no'o inamuriawichioo. ⁴² Nane'riameai neeea aamoo, senepi aamo no'o nayewesoo no'o inamuamekoo. Nape ehpeo neeea aamoo, yooma inamumichioo, weeru nayewaka aamo chaaniamenia, pu'ka aapoeopua tiameo, nane'remichiopua no'oo, te'ta amoe no'o uhjuratiamekopua.

⁴³ Wa'a cheesapa weeru sisinakaopua, cheeka te'ta Rasaro tekitiachi ne'nepakao:

—¿Rasaróoo, machenasa wa'áaa!

⁴⁴ Waikao mukuriamea machenakapua, yooma weerewa wisasopurae wipirika puritiame tarachisi o'inia na'pa toonorama, na'pa seekarama ahkasi moochisi nanarima. Eesusi chaanekapua waikao, wa'a ajakameo:

—¿Puhjeke wipipuriráo, oisimichioo!

Achini teeka i'yaniname Eesusi chapipuame

(Maateo 26:1-5; Marako 14:1-2; Ruuka 22:1-2)

⁴⁵ Muuwaeme isaeri ti'tijoeri, Maaria ahjama e'enakamea, tetewakapua wa'a iintokopao, Eesusichi paparapakapua. ⁴⁶ Nape ookapi puuu i'isaeria ki Eesusichi paparakamea, pariserochi e'enakao, yooma tuuyeriapua pu'kao, Eesusi iintoriao. ⁴⁷ Waikao neeserosi pa'pamiratuamea, yooma ahpo na'poasaopua parisero ahjamao, chaachapariapua:

—¿Achini yorata teeme i'ka tijoeo? Ki ookapi ihsina puuuapa, itapiti ki maaenari yoorakaopua, ⁴⁸ wa'atia taamo toisooopua, yooma ti'tijoeria ahjachi pichikemerapua. Wa'a ijikisoo, tamochi e'enaka kajuka pihtunamerapua rooma tijoea, taamo iyoriachioi tiopao, wehchi yachamerapua, pihtunaka.

⁴⁹ Nape piiripi wa'api puuuu, Kaija tewaniamea pu'ka taawechiamio, te'ta ne'neserosi paamiratuameraa, cheeriapua:

⁵⁰ —¿Kiisiki pahtena eemea? ¿Ki nane'renakosa eemea, ehpeche kaaweko, piiripi wa'api mukisaa yoomawichio, ki yooma mochiwari wahjipamichioopua?

⁵¹ Nape ki ahpo e'rachi wa'a cheekapua, Riosie eratetiapa wa'a cheekamepua, pu'ka paaumparichio te'ta neeserosi paamiratuao. Pukaepa wa'a tiame cheeriai Kaija. Riosia wa'a chaniteriapua Kaipao, taamoo pahtemichiopua, Eesusio, ti'tijoeri pejanaka mukimerikopua, pu'ka tatakoria kokosapuamewichioo, ⁵² ki i'isaeriwichioche mukimerikopua, yooma wehjoarichiami mochikamewichioopua tiamé, yooma Riosi tatanarachitia te'terameo, pirenapi wa'api pirenaturichi, pirenaturichio. ⁵³ Nape ki

wa'a tiame pahteriai puuu pa'pariseo napawikame wa'ao, pu'ka taaweche o'inia wa'ana, nanapawiriapua a'chi teeka ahpo merimiao, chaachapamia.

⁵⁴ Pukaepa Eesusia, ki te'ta ma'chiamie oiyapua, isaeri mochikachiamiopua, mehka wa'a o'inia siimpasao Raaini mochiwachi e'enatiapua, waapi wakiwechiamio. Wa'a itipika Eesusia waikaopua, taamo ahjamaopua masiterao.

⁵⁵ Asiyachikapua isaeri pahkotaopua, Semejenato pahkoo, muuwaeme ti'tijoeri po'poanami mochikamea, e'enariamekaipua Eerusarenio, ke'chu pahkokoikopua, ahpo Riosichi piipatepuawichioopua, wa'a nokiwamechikopua wa'ao. ⁵⁶ Waikao pahkochi e'enakamea, ahkachiami tiopachiami aajatoka chaachapariapua ahpo:

—Ihtana erakona eemea, ¿enameriare Eesusia i'wa pahkochio, ki enatarekosaoipua?

⁵⁷ Wa'a nooka ahpo chaachaparia ti'tijoeria, te'ta neeserosi pa'pamiratuamea, parisero pa'pamiratuame tiamea, nuurarioipa puuuapu, ahpo tuutiamichio aataeo Eesusio tetewisoo, chapimichioopua pu'kao.

12

Piiripi oowitiamea, Eesusi peenijuwari to'weria
(Maateo 26:6-13; Marako 14:3-9)

¹ Puhsani taaweche toioio pahko asimioio, Eesusia Wetania eenakapua eenechi, Rasaro ohjirachi, ahpo, ahjateria ta'perachi. ² Wa'ao kooame neteketiapua, aari koi'wame Eesusi kaawe e'rewawichioo. Marataa, oiyapua ajawaka kooame, Rasaroa kahtiapua koaka Eesusi ahjama meesachi. ³ Maariaa Eesusio, naasipa kiiró tísia nateyame uusapa peenijurao, apoche narato sewajuyamee netetiame, tarachi to'wekaopua, ahpo kupae pi'wekapua wakipateka. Ihji peeniakame e'oniraa, yoomachi karichi mu'ikapua. ⁴ Nape Uurasi Ihkariótea, piiripi Eesusi wa'api masiteraa, noriwi iintomeria pu'kao, cheekapua:

⁵ —¿Achini iikai ki nehjiretupua ohso kaawe, paika sientó taaweche yowiwamechi, ahjae ku'ipuachioo, kihta iinuwaeme ko'kometiwichio?

⁶ Uurasia, ki tesiwa te'tiame cheriwai cheeriapuapu, ichikoapa cheeriapua toomi, ahpo neesetoaopua, katewetenia. ⁷ Eesusia chiiapua:

—Ka'te a'chi chaane pu'kao. Tooa pu'kao, enemapu no'o kiterepamichio, kateweriai i'ka peenijurao. ⁸ Tesiwa erakoamea, wa'api iintumerapua, nape no'oo, ki yooma taaweche amochi iinuemera eemea.

Rasaro meripua ahpo katewewa

⁹ Isaeri ti'tijoeri muuwaemea, nane'rekapao Eesusio, Rasaro ta'perachi kahtiameko, muuwaeme e'enakapua wa'ao, nape ki Eesusiche ne'nemia, Rasaro ne'nemia tiame, Eesusio pu'kao, ahjateria eenechi. ¹⁰ Pu'ka ahjateretiawichio, neeserosi pa'pamiratuamea, i'yasikapua tiame a'chi teeka ahpo merimiaopua Rasaroo, ¹¹ Rasaro ikitiamewichioopua, muuwaeme Eesusikamera na'naritokopa, ahpo neeserosi pa'pamuratuame masitiaopua, toaka.

Eesusi Eerusareni pakiniame

(Maateo 21:1-11; Marako 11:1-11; Ruuka 19:28-40)

¹² Pu'ka meereo, Eesusi Rasaro oijenateria chaachapaniamea, ahkasi Eerusareni yooma mochiwachi nane'reretiapua, mehtakao. Pukaepa muuwaeme Eerusareni pahkochi e'enakamea, Eesusi Eerusareni asiyame inamukapaopua, ¹³ tahku saawara tehpunasaopua, kuhsi saawaeme tiame, ma'chi muirachi puuyeriapua Eesusi natepamia. Eesusi natepasaapua, ahjama nokisikaopua, weeru siinakosiapua chaachapakao:

—¡Taamo Riosiii! ¡Taamo Riosiii! ¡Taamo newipatesaaa! ¡Taamo newipatesaaa!
¡Kaawechupena Riosichi o'inia eenamemua! ¡Kaawechupena yawichi enemerimua i'isaerichio ti'tijoechi!

¹⁴ Eesusia uuru taamo i'yakeriachi yasitoaa, Ehkoriaami Iyoterichi chiia ikiriapua, pichiwa wa'a tiame ikipua, machenariapua. Ehkoriaami Riosi Iyoteria, eee cheeriaipua:

¹⁵ Ka'te majawemua, Siioni Riosi mochiwaria.

Nee, wa'a ihtonapa aamo te'ta yawichia,
uuru taanarachi yasitoka.

¹⁶ I'ka wa'a tiame uuruchi ihtotiameo, pukeri simiyachio, ki pahteriai teemea, nape neipa taamo Paamira Eesusi no'rasoopua tewekachio, waikapa inatepatiapua, Ehkoriai Iyoterio pu'ka naewaka cheerioopua.

¹⁷ Puuu muuwaeme ti'tijoe ooweru tiamea, Eesusie Rasaro oijenatetiame tetewikamea, Eerusareni nonorasaapua, yooma tuuyeriaipua Eesusi iintoria ahpo tetewariapua, Rasaro oijenatekaopua. ¹⁸ Wa'a tiame inamukapaopua Eesusi iintoriao, pahteriaipua waikao Eesusio te'ta weruma tiamekopapua pu'kao. Pukaepa muuwaeme natepamia puuyakamepua. ¹⁹ Pa'parisero pa'pamiratuamea, wa'a Wetania nonorakame inamukapaopua, Eesusi Rasaro oijenateriao, chaachapariapua ahpo:

—Nee, yoomahka ti'tijoea, ooweruapua tiameo, Eesusikamera pu'sereka tete-wamepua. Kihta yorame te'teriame teemeapa, ti'tijoeri teewetepuameopua, i'ka Eesu-sichi paparaniameo.

Eesusi i'yaniamē nayewemia, ri'rieko ti'tijoe

²⁰ Eerusareni pahkochi e'enakamechio, ri'rieko ti'tijoeri tiame e'enariapua ookapi. ²¹ Ihjia, Eeripe piiripi Eesusi ajawaria naepariapua, We'saira ohjoeme Arirea weechi. Puuu ri'riekoa chaanekapua Eeripeo:

—Paamira, machinariai teemea, Eesusio.

²² Waikao Eeripea, Anteresi tuuyesaopua, pirena e'enaka tuuyekapua Eesusio. ²³ Waikao Eesusia chaanekapua:

—Kaawepua, e'enanuremitiapua pu'kao, keepumichioopua no'o ti'tijoeri nayewiao.

Waikao Eesusia yooma ti'tijoeri nayewekao, o'inekapua cheekao:

—Asikame neeepa, tetewipuawichioo no'o te'ta weruma iintomia. Pukaepa eh-peo neea yooma aamoo, no'o ikimiachi simiyame nayewemania, yooma no'o ku'we ikimeria, no'o te'ta aatanakooko ma'chitameripua. ²⁴ Ihji no'o ikimia chiia, kiisi wehchi wichimeripua. Neeea no'o ikimiao, piiripi tiiriko pahchiraka teeremeripua. Ki mukusaa puuu tiiriko pahchiraa, piiripi wa'api teereka itipimeripua, ki muuweka; nape echitia mukisaapua wehtereo, ki ookapi muuwemeripua, taakekao. ²⁵ Aaata i'ka weechi ahjari epeche te'ta nateyamechitia tetewamea, ki Riosikamera ahjari ahpo kianariachitia, wekatemeripua pu'ka te'ta ahjari Riosie ahpo kianarewaopua. Nape ki epeche nateyame tetewamea i'ka wehjoari ahjario, ki pu'ka ahjarichitia ahpo kianareniao Riosie, kiapuamepua pu'ka te'ta ahjario Riosie ahpo kianarewaopua, pu'ka te'ta ahjari ki wahjiamesi ahjaniamopua. ²⁶ Aaata piire no'o yorakeka yasinariamea, noochi enamitiapua; ahkai no'o kahtioi no'o yorakeka yasitoameo, no'o Noonoo, kaawe no'o ihsikiame tetewimapua pu'kao.

Eesusia ahpo mukimia chaanipua

²⁷ 'Ehpe neea i'ka no'o ikimiao, ki nu'uti tahpitika erapaninia. Nape i'htana chanitania i'kao no'o ikimiao: “No'o Noonoo, no'o apechunamitia i'ka no'o ikimiao”, cheetarenia naaju? Ka'inia pu'kao, pu'kawichio eenakamenia i'ka wehjoarichio, i'ka ti'tijoechio.

²⁸ —Ohso kaawe no'o Noonoo, aamo iintonariakamera iintopuapua no'oeo —wa'a tiame inatamenia.

Waikao tepoona o'iniario cheechaniapua:

—Neeea no'o amoe iintonariao, o'inekame neeepa amoe iintokao; iiweta simitiame neea pehjo, amochi iintokao.

²⁹ Waikao ki ookapi wa'ami ajakame ti'tijoe ooweru tiamea, te'teoko tu'tuikapua. Wahjachia, Riosi ku'iwari Eesusi nayewerio chaachapapua.

³⁰ Nape Eesusia chaanekapua wa'a chaachapameo:

—Aamo tewekachi inamuriaa, ki no'owichioamera simiyamepua, aamowichioamera simiyamepua, aamoo tetewimichioopua, Apoe no'o Noonoo, no'o ahjama

nayewamekopua. ³¹ Tísia waapi teetoamepua naatia, puuu na'arari noonorao, newitopuachio. Puuu na'arari nokinarepuawichio pa'pasuame ti'tjoerio yomachi wehjoarichio, ma'chi ipapuameopua Riosi tetewachio. ³² Waikao yooma no'o Noonoo, yooma aaata te'ta pichiwa no'o ijinuwaa, yooma te'ta ahsieme natetetiame wa'asi, itipimeripua yooma ihta tatakoriamea.

³³ Pu'ka wa'a cheeka nayewaria Eesusia, ahpo a'chi teeka meripuame nayewaka cheerepua, ahpoo kurusichi chuchaka apechunaka meripuame. ³⁴ Waikao keepuameraa chaachapakapua Eesusio:

—Nee, ¿nape ki senepi wa'apitia ahjamerikaipua Riosie Weratiamea, Ehkoriaami Iyoteri chiiachitiao? ¿Achini wa'a chaanimua pu'kao, apechunaka meripuameko tuukao meripuaichio, pu'ka Tijoe Tijoetukameopua? ¿Aatanakosapu puuu Tijoe Tijoetukamea, ki muuu enesaa?

³⁵ Eesusia chaanekapua:

—Nee Apoepua, nape i'wa no'o kahtioipua pehjo aamo tahjewachitiao, ohso kaawe no'o chiiakamera pichikepuapua, ki aamo chapipuaichio tukaparieo. Puuu tukaparie chapitiamea, ki ma'chiriame puuu Riosi tahjewachi teerepuameo. ³⁶ Tahjewarikamera pichikeka mochtopuapua, iiweta amochi tiioipua pehji Riosi te'ta pichiware tahjewao. Wa'a tiame enepasaa eemea, Riosi tahjewarachi mochtioame enemapua.

I'ka cheesapa Eesusia, wa'ami akipakapua noriwi, pu'ka ti'tjoerio, toisa.

Aatia tiiachipa ki Eesusichi paparakame ti'tjoeria

³⁷ Puuu ti'tjoeria Eesusio, ki ookapi ki maaenari yoorakameoipua ahpo tetewachio, wa'atia itipikapua, ki ahjachi paparaka. ³⁸ Ihji wa'a ikitiamea ki Eesusichi paparakao, pu'ka cheeka cheeriai Isaiatarua, Ehkoriaami ahpo Iyoterichio:

Paamira, ¿nape aatana pichikekamepua,
amochi simiyame taamo nayewariao?

¿Aatana amochi eenakamepua,
ahpo tatakoriaria cheriwepuawichio?

³⁹ Wa'a te'tiapapua, ki machika Eesusio aatanakoo, ki eenarepua pu'kao ahjachi paparaka. Ehkoriaami Isaiaa pu'kao, wa'achi cheeriamepua tiame ahpo iyoterichio, eee cheekao:

⁴⁰ Riosia ki apochi e'enanarekameopua ahpo tatakoriaria cheriwepuawichio,
wa'apitia toare Riosia,
ahpo ki mamachiriamechitia
peewaeme te'teriamechiopua iikachio;
i'ka iikarachiopua peewame enemichiopua.

Wa'a te'teriamekapa puuu,
kiisi e'wakapa puuu,
Riosi apochi paewao,
kiisi machika tetewamepua apochi kiisi ka'karuma te'teriao,
pukaepa ki noochi e'ename puuu,
no'o cheriwekemichiopua ahpo tatakoriariao.

⁴¹ Ehkoriaami Isaiaa, waika o'inia tetewikaopua Riosio ki nu'uti tísia peenia tiame iintomiaopua ahpo Taanachi Eesusiopua, ti'tjoeri tatakoriaria te'ta cho'wepuawichio, wa'a cheeka iyotere puuu ahpo Ehkoriaami Iyoterichio.

⁴² Nape wa'a te'terierio i'kao, wahjachia, muuwaeme pichikeriapua wa'ao, wa'api wa'ao i'isaeri pa'pamurakaipua tiameo. Nape ki chaachariapua, seewiapaopua pariseroo, ahpo ma'chipapuameopua napawikarichio; ⁴³ Wa'atia ahpo iintare puuuapu, ohso kaawe tjoekameraa ahpo kaawe e'rewa nakire puuuapu, ki Riosi.

Eesusi naawesaria ti'tjoeri wenejiwa

⁴⁴ Eesusia weeru nayewakao cheekapua:

—Noochi paparamea, no'o uhjurakamechi paparamepua tiame, wa'apichi. ⁴⁵ No'o tetewamea, no'o Noono tetewamepua wa'api, apoe te'ta no'o uhjurakamera. ⁴⁶ Tahjewarichitia eenakame neeea weechio, noochi pichikekameo ki tatakorira tukapachi oimichiopua wa'asi. ⁴⁷ No'o keepukai ki yoorekameo, ka'chi yoromania pu'kao; ki pu'kachi eenakame neeea, newipatenia eenakamenia ohso kaawe. ⁴⁸ No'o ehpeo ki nakika tetewikamea, no'o chiiwai tiameo, pu'ka wahjipachi taawechi wa'asi, enemera no'o chiia aamo wenejiao, aamo te'tia kateweniachio. ⁴⁹ No'o nayewaa, ki nooe chiia puuuu, apoe no'o Noono no'o uhjurakame, no'o ki'yaria puuuu, no'oo aamo chaanemichioo. ⁵⁰ Nane'renania, pu'ka no'o Noono no'o ki'yaria aamo chaanemichioo, aamo ki wahjiam ahjariwawichikopua pu'kao. Pukaepa wa'atiame naawesari aamoo, tuuyesina neeea, te'ta wa'achi chiiame, no'oo kiasinia, no'o Noonoeo.

13

Eesusia ahpo ma'masitia tarachi papakona

¹ Ke'chu pahkokoi Semejenato pahkoo, nane'riame enere Eesusia, asiriamekopua ahpo Noonochi siimerikoopua, i'ka weee toakaopua. Eesusia taamo ahpo ajawariao, tísia taamo nakika yasitoamekaipua, ahkasi wa'a teereka mukukamepua.

² Ke'chu taamo koaka mochipanioio, Uurasi Ihkarióte Siimoni taanaraa, riaorósie usuwetiapa ahpo iikachio, noriwi nehjimo orapariapua Eesusio. ³ Eesusia, yooma nane'riamekapapua, ahpo Noonoe yooma ihta ahpo iintomia kiatiamekoopua reesiseri, nane'riamekapua tiameo, ahpo Noonochi no'ramerikopaopua tiame, ahpo ma'masitia neesetorichi tooemo eraparepua, yooma ahpo Noonoe weechi tehkiwaopua. ⁴ Wa'a erapakapapua Eesusia, werisika koi'rachio, ahpo ampawakira pujisaopua, ⁵ neeroi neropetorichi toasaopua, wisasori ahjae wakipateniame kaichi chuchakapua. Wa'a ikisaopua yasipakaopua, taamo ahpo ajawaria ma'masitia tarachi taamo o'inekapua papakokao, yooma taamo pipiripio.

⁶ Nape Peerochi asitioiopua ahpo tarachi papakopuameo, chaanekapua Eesusio:

—¿Neeekosa tiame, no'o Paamira?

⁷ Eesusi nehjiakapua:

—Eje'e. Ehpeo ki pahtiam eemea i'ka aamo no'o papakoao, nape ehjepa neipatakirio pahtemeri eemea.

⁸ Peeroa ahpo wa'inekaipua chaaneka:

—Ka'i neeea no'o Paamira, Kiisi no'o toima neeea no'o Paamira.

Nape Eesusi chaanekapua:

—Ki no'o aamo papakosoo, kihta teeremapua noochio.

⁹ Waikao Siimoni Peeroa, chaanekapua:

—Aa, wa'a teresoo Paamira, yooma no'o uupepapua sekachiami tiame, nanarisichiami tiame.

¹⁰ Wa'a chiiopa Peeroo, Eesusia chaanekapua:

—Pukeri uupakameapa, tarachiche papakonia nahkipua. Piipakame eemeapa wa'asi, nape ki yoomahka.

¹¹ Eesusia nane'riapa wa'a cheekapua, aatanakoopua ahpo noriwi na'ara yorameriopua.

¹² Neipa yooma kajusaapua papakokao, eenechi chuchasapa ahpo ampawakirao, eenechi yasipakapua ahpo yasariachi. Wa'a ikisaopua chaanekapua taamoo ahpo ma'masiterao:

—¿Pahtena eemea ihtanakoopua i'ka no'o iintoriao? ¹³ Eemea no'oo, aamo Masitariwa teewamepua, aamo Paamirawa tiame. Pichiwa chaachapame eemea pu'kao, pichiwa puuu neeea aamowichioo. ¹⁴ Weh, neeea te'ta aamo Masitarikaipua te'ta aamo Paamirawa, neeea ki weruma no'o uukaopua aamo tarachi papakokame enesoopua, eemea noochitiao, wa'achitia aamo ki weruma uuniame te'terepuapua. ¹⁵ Neeea aamo tarachi papakokamepua, aamoo no'oo ki weruma no'o uuya, aamo tetewimichiopua, aamoo wa'achi te'teretomichiopua, ki weruma aamo uuka. ¹⁶ Eemea inataka inamumitiapua

i'kao: aataai ki epeche weruma tiamepua ahpo teekochio; aata uhjuratiameai, ki epeche weruma tiamepua ahpo uhjurakamechioi. ¹⁷ I'ka pahtekame enesaa eemea, tísia ta'iria mochtomeri eemea, aamoo ki aamo weruma uuka mochtitoame enesoo.

¹⁸ Neeea aamoo, ki yoomahka te'ta piipakameko tuuriao, pichiwa wa'a tiamepua, tetewamekapa neeea no'o ajawaria iikachio. Nane'riamenia piiripi eeme no'o ajawariao, kiisi kaawe iintomerikopua noochio. Nape ihji wa'a tiame iintomeria, wa'a tiame tetewitiapa ehkoriaami o'iniao, wa'a tiame iintomeripua. Ehkoriaami Riosi nayewaturao, wa'a tiame iintopuame tetewika chaachapariopua, Ehkoriaami Iyoterichioopua, eee chaachapaka iyoteriaopua: “Piiripi puuu no'o ahjama oiyamea, no'o pukamina na'ara iintokamepua.” ¹⁹ I'ka wa'a tiame aamo chaanenania, ke'chu wa'a tiame no'o ikiyoiopua, aamo nane'remichioopua no'oo, yomatiamé no'o ikimiao, tetewamekopua. Neeea Apoepua te'ta neeea, te'ta ihtaoi tetewameopua ke'chu ikiniameoipua pehji. ²⁰ Eemea i'ka pichiware no'o cheemiao, inataka keepupuapua: No'o uhjurakame kaawe uuka tetewamea, no'o kaawe uuka tetewamepua tiame; no'o kaawe uuka tetewamea, no'o uhjurakame kaawe tetewamepua tiame.

*Eesusia Uurasi ahpo noriwi ihsimio tuuna
(Maateo 26:20-25; Marako 14:17-21; Ruuka 22:21-23)*

²¹ Wa'a cheesaopua Eesusia, iiyana erapaka apochioopua, taamo chaanekapua:
—Pichiwa simiyame ihjia, piiripi eemea, nanaaramechi no'o nehjimerapua noriwi.

²² Waikao teemea, tahpitika erakokao, nenekuti taamo ne'nepakapua: “¿Aatanakamera ohjoare teemea?”, taamo erakoka. ²³ Waikao no'oo, Eesusie epeche nakiwa eraniameo, chokichi kahtiamekopa pu'kao, ²⁴ Siimoni Peero tewaniamea, sekae no'o naewakapua, ihchi no'o iinatukenurakapua pu'kao, aatanakamerakopua. ²⁵ Waikaonia waapi chukipakao:

—¿Aatanakameraju no'o Paamira? —chaaneka iinatukekania.

²⁶ Waikao Eesusia, ihchi no'o cheekapua:

—Ihji paani ichuka saampatesa no'oo ki'ya, puuu enemapua.

Wa'a cheesapa, Uurasi ki'yakapua paani ichuka saampatesa, Siimoni Ihkarióte taanarakapua. ²⁷ Neipa pu'ka paani iintotioiopua, Uurasia apochi pakiteriapua Satanasio, ahpo na'ara iintomichioopua. Wa'a iikopa Uurasio Eesusia chaanekapua:

—Uurasi, yaapi werisika siinka, iintomitiapua pu'ka aamo iintonareka kahtiao.

²⁸ Nape piiripiai wahjachi teemea, Eesusi ahjama koayamea, kiisi pahtekapua aatia tiiachipa Eesusio, wa'a chaaneriamekopua Uurasio. Neeche pahtekamepua pu'kao. ²⁹ Puuu wahjachia, poanachi tarimia siinkameko erakoapua, itapiti taripua pahkowichioo, aata tesiwewa te'tiamewichiooi, ihkokepuamekoioopua. Wa'a erakokamekapua Uurasio, puuu iintotoamekopapua, taamo toomi na'poasika kiasiriaopua. ³⁰ Waikao Uurasia, ikanati ahpo paani chi'wanetiame ichuka ko'kosaapua, simikapua waikao wa'asi ahpo iintomia yoramiaopua. I'ka Uurasi simioiopua, tukaokapua wa'asio.

Weemera nuurari

³¹ Neipa Uurasi simisooopua Eesusia taamoo chaanekapua:

—Ehpe tetewipua neeea, te'ta peenia tiame no'o iintomerio; te'ta peeniatiamé tetewipuameopua tiame, te'ta no'o Noono inatariaopua no'o iintomiaopua. ³² Neeea no'o iintomiaeo, No'o Noono tísia peeniatiamé inataria tetewitesoo, Apoe no'o Noono tísia peeniatiamé inatariao, no'o iintoriae tetewitemapua pu'kao, ti'tijoe ooweru tiame tatakoriario, ahsieme natetetiame itipiniame tetewitekao. Ehpe wa'api tukawarichi iintopuamepua wa'asi. ³³ Eeme no'o kukuchiwa, kihta itipina neeeapa aamo ahjama yasimiaopa. No'o i'yama eemea i'yao, nape ki no'o teimapua. No'o simiyachio eemea, ka'chi iika siimpamete eemea, isaeri ya'yawichioi wa'achi chaanekamenia no'o iinatukekoopua. ³⁴ Ehpeo neeea, tísia aamo nakiyao, tísia kaawe aamo nakika mochtiojeraninia. ³⁵ Wa'a te'teretoka aamo mochtitosoo, yooma ti'tijoea ooweru tiamea, amochi tetewimeri eemea no'o masiteriao, no'o aamo kaawe nakika mochtioniameo.

*Eesusia ahpo ka'itapoti Peeroe**(Maateo 26:31-35; Marako 14:27-31; Ruuka 22:31-34)*

³⁶ Siimoni Peero teewaemea, ka'chi iika ahjama siimpuame inatakaopua pehjo, chaaneka iinatukekapua Eesusio:

—¿Akana akipatamua Paamira, ka'chi aamo ahjama siimonia?

Eesusia chaaneka nehjiakapua:

—No'o simiyachio ehpeo, ka'chi iika no'o na'naritomerimua pehjo, nape piie taawechiope.

³⁷ Peeroa waikao utewa cheeka iinatukekapua eenechi:

—Nape Paamira, ¿aatia tiiachipa ki siimetenia? Nape Paamira, kiisi ka'chi e'ramenia ahkasi mukukainia, aamo nehpuawachio.

³⁸ Peero wa'a chiiopa chaaneka Eesusia:

—Wa'a chiiamemua chiiiao, nape neeea aamo chaanenapua, ke'chu kusuyoi totori oowirao pa'a piario, paisa simiyame no'o ka'itameri muuua, kiisi no'o machiyo tuuka. ¿Pichiwa wa'a e'ramemua aamo chiia?

14

Eesusia Noonochi poee

¹ Eesusia wa'a chaanesa Peeroo, yooma taamo ahpo ma'masiterao chaanekapua:

—Ka'te yuuwesi, no'o siimo tuuyoio, noochi ahjachi e'rakache mochipuapua ohso kaawe, Apoe no'o Noono Riosichi tiame. ² No'o Noono tewekachi kahtiachio, ki ookapi iintunapua ahka mochipuachio. Ki wa'a teeresoo, ki cheemiinia wa'a simika aamowichio katewemio tuuyao, yooma pipiripi ahka aamo mochimiachiopua. ³ Ehpe ki tehpe simisao, ahkasi aamowichio katewesapa enamania eenechi, wa'a aamo i'tomaniapua no'o ahjama, no'o ahjama mochimichiopua waikao, ahka no'o te'ta kahtiachi; ⁴ Nane'riame eemeapa, achini teeka asipuameo wa'ao.

⁵ Toomasia chaanekapua waikao:

—Nape Paamira, ¿achini nokaka asita teemea wa'ao, kiisi nane'renaoi teemea wa'a poeoi, ahka aamo simiyachiopua?

⁶ Eesusia chaanekapua:

—Neeekamerapua puuu poea, no'o yasimiachi asitemeria; neecheputa te'ta pichiwari aamo tuuyekamea; neecheputa tiameo, te'ta ahjari ki'yameraa, ahkasi ki wahjiamasio. Aawataai ki asima no'o No'nochio, ki no'oeo. ⁷ No'oo te'ta machiyame enesaa eemea, no'o Noono tiame, te'ta machimii eemea. Machikamekai eemeapa no'o Noonoo, noochi tetewaka ohjoamekai eemeapa no'o Noonoo.

⁸ Eeripea waikao chaanekapua:

—Nape Paamira, ahjama ohjoamekai teeresaa teeme, ¿achinikai ki tetewame teemea? Taamo tetewitesao naaju. Tetewisaa teemea pu'kao, tisiwa kaawe erakomii teemea waikao.

⁹ Eesusia waikao chaanekapua:

—¿Kiisikosa no'o machika tetewame muuua Eeripe, ki ehpesi no'o aamo ahjama oiyo? ¿Aatia tiiachipa aamo tetewitejerata eemea no'o No'noo? Neeekamera puuua, Apoe no'o Noonoo; no'o tetewamea, apoe no'o Noono tetewameputa. ¹⁰ ¿Ki pichikiamekosa eemea no'o tiario no'o Noonochi tiamekopua, apoe no'o Noono tiario noochi tiamekoopua? No'o nayewao ki nooe chiiameputa, weechi tijoechitiao, no'o Noonoo noochi tiamekapao, apoekaiteputa noochi chiiiao.

¹¹ Waikao Eesusia yooma taamoo, chaanekapua:

—No'o pichikepuapua no'o chiiiao, no'oo no'o Noonochi kahtiamekopua, apoe no'o Noonoo, noochi kahtiamekopua wa'achitia. Ki no'o chiia pichikesaa, no'o ihsiaoi pichikepuapua, apoe no'o Noono noochi ihsia. ¹² Pichiwa chaaninia, aaataai noochi paparama, no'o Noono tehkiwa no'o inisia teetomeripua, apoepечи no'o Noonochi paparamichio ti'tijoe paajuteka, ooweru wa'achitia. Nape puuu apoepetchia, epeche

muuwaeme paajutemeri ki noochitia no'o Noonochio, no'oo no'o no'ramerikopa no'o Noonochio. ¹³ Eemea aaata no'o Noonochi enatekamea aaata tatakoriria cheriwepuawichioo, ihtaoi tatakoriria no'o Noonoe cheriwepo tuuka masitemeripua, nape no'o ahpowichio no'o kurusichi mukuriae natetewachi itaka. No'o kurusichi mukuria ki ookapiwichio tatakoriria natetekao, no'o Noonoo tísia peenia tiame inataria puuuu, yooma wehjoarichi mochikamewichio, tetewimichio. ¹⁴ Ihtaoi ahpo cheriwepuawichio noochi eenakameo, cheriwemachenia pu'kao, nape ahpowichio no'o iintoriae natetewachitia, noochi itasoo. ¹⁵

Eesusia Riosi Riosiwari Te'ta Piipari uhjuramo tuuya

¹⁵ 'No'o nakiyame enesaa eemea, no'o e'weka mochtitopuapua, no'o aamo nuria. ¹⁶ Wa'a aamo te'tereka mochtitopao, no'o Noonoo nayewemania aamo uhjuresichioopua ahpo Riosiwarioopua, aamo ahjama teetomichioopua ki wahjiamasio, aamo ku'isimichioopua aamo teetowachio, yooma ihta aamo nakiyachisio, aamo oisa erapatesimichioopua tiamé. ¹⁷ Puuuu iintomeripua amochio, te'ta pichiware tiamera pahtetekao. I'wache weechi nokiwame pu'seriamia, ki kaawerumachiche mochtitonariamea, ka'chi iika uumeripua pu'ka no'o Noonoo Riosiwari ku'iwarao, ki uuka tetewamekopa puuuu, no'o Noonoe ahpo kiamiao. Eemekamera kiatiamepa pu'ka Riosiwario, puuuu epeche ku'iwa yasitomeripua yooma pipiripichi amochio, ki wahjiame aamo ku'isimeripua no'oo no'rasoopua. ¹⁸ Ka'chitia taawechi aamo piineri toayai neea neesetokao; eenechi enamerikaite neea, pu'ka wa'api Riosiwari amochi yahchamechi, nooe amochi yasitomiaopua, ki wahjiame amochi te'ta ku'isimia. ¹⁹ Ki mehka toiaitepua, i'ka weechi mochikame ki ka'karumao, ki oosa no'o tetewimiachioopua i'ka weechio, nape eemea noochi te'teretokamea, eenechi no'o tetewimiitepua no'oo oijenasocheo pehjo. Neeea wahjipaniame newitosaapua, kajuyachi taawechio, aamoo wahjipakamekoipua, eenechi aamo ahjatemania. ²⁰ Nape eenechi no'o ahjakame tetewapaopua ke'chu no'o no'roipua tewekachio, pahtemeri eemea waikao, pichiwa No'nochi eenamekopua, no'o Noonoo neeepua tiameo, piiripi wa'apikai tiopua. Waika waanamio, eemea no'o ahjamao piiripi wa'apika teeremeripua, no'oo amochi teetoamekopua no'o Riosiwario. ²¹ No'o nuuraria kaawe neesetoka i'toamea, pichiwa no'o nakiyame puuuu. Wa'a teeka no'o nakiyameo, no'o Noonoo tísia nakiyamepua pu'kao. Pu'ka wa'a te'teriamia, no'o Noonoo neea tiameo, pukachi taamo tetewitemapua, piiripichitia, Riosi Riosiwari.

²² Waikao Uurasia, nape ki Ihkarióte Uurasia, iinatukekapua:

—Paamira, ¿aatia taamoche taamo tetewitetamua, ki aamo paparamoopua ka'i?

²³ Eesusia, nehjiakao chaanekapua:

—Aamoo noochi paparasoopua, no'o Noonoo neea tiameo, piiripichitia yasitomeripua amochio. ²⁴ Nape ki no'o nakiyamechioopua kihta yasitomeri teeme pukachio, ki no'o e'weka yasitoamekopua pu'kao, no'oo, no'o Noonoo chiia nayewerioipua. Ihji no'o chiia aamo inamuaa, apoe no'o Noonoo naawesa puuuu, apoe wa'api i'ka weechi no'o uhjurakame, ahpo noochi nayewa inamupuawichioopua.

²⁵ 'Neeea iiweta aamo ahjama kahtiaapua pehjo, i'ka yooma aamo tuuyamepua.

²⁶ Nape no'o Noonochi no'rasoopua, no'o Riosiwario ihsimania aamo ku'ikao, no'o Noonoo aamochi uhjuramia. No'o Riosiwari ihsimapua aamo tuuyekao, yooma itapiti aamo masitachio, yooma no'o aamo masiteria, inatepatesika.

²⁷ 'Neeea te'ta kaawe erapari aamo ki'yamepua, ki weechi mochikame kaawe erapari ki'yamechitia. No'o aamo kaawe erapari ki'yaa, no'o wa'api kaawe erapari iinuekapua. Pukaepa no'o kaawe erapari iinuemea, kihta yuuwesipuapua no'o simiyawichioo, itapiti seewekaoipua a'chi teeremioopua, no'o ikimioipua ku'we. ²⁸ Eemea, no'o inamukame eemeapa no'o siimio tuuriamekoo, nape eenechi amochio yasimia enameriko tuuriao. Noochi paparamia, no'o te'ta nakiyame enesaa, kaawe erakomete puuuu kihta yuuwesika no'owichioo, no'o Noonochi simiyaa, amochi enamiapa eenechi wa'a no'o simiyopa, nape Riosi Riosiwari, yomachi amochi yasitome teereniamia Riosiwari. No'o

Noono Riosiwariichi yasipasaapa neeea, ahkaoi teeremeri neeea no'o Noono Riosiwarie yasitoaao, ki weeechi no'o weerewae yasitoriachitia. ²⁹ Ke'chu ikiyoi i'ka, yooma aamoo chaanenania, i'ka wa'a tiame ikisoopua, pichiwa no'o cheerio erakomichioopua aamoo, wa'a erakoapa eemea, kihta seeweka noochi paparaka mochtomichioopua i'ka weeechio, noochiche ahjachi erakoka.

³⁰ 'Ki tehpe toina neeeapa ki no'o aamo nayeweka yasimiaopua wa'asi, waapi ihtona tukaparichi ye'kameapa, puuu te'ta no'o na'ara yoramera, apoe te'ta Satanasi tewaniamea, puuu te'ta ki ka'karuma nokayakamera, noonora. Puuu kiisi iinuekaitepua apochio, no'ochi newitomiaopua, ³¹ nape yooma ti'tijoeri nane'remichio no'oo, tísia nakiyamekopua no'o Noonoo, pu'ka iintomo e'raria iintomania ehpeo, no'o Noonoo tísia e'weka. Werisisa, nahpe.

15

Eesusi te'ta pichiwari panijuwari

¹ Wa'a o'inia puuyatioopua, pooechi nokisinioio Eesusia, eee cheesika taamo masitesikapua, ahjama nokisinioio:

—Neeea, uuwa echitiamepua, no'o echakamea, apoe no'o Noonopua. ² Yooma no'o paanira ki taakiameo, tehpuchenapua pu'kao; nape kaawe taakiameo, katewekenapua pu'kao, charewa ki ka'karumao puhjeneka, epeche taakemichioopua. ³ Eemea, cheriwetiame eemeapa tatakorio, piipaka itipikame, amochi uukapa muuuu no'o cheeriao, pichikeka. ⁴ Wa'a aamo te'teresoopua noochio, wa'achi teerema neeeai amochio, amochi yasimania. Yooma uuwa paaniraa, ki ihchiame enesaa, kihta taakemapua. Wa'achi te'terena eemeai noochioi, ki noochi ihcheka te'terame enesaa, kihta muuwemii eemeai, aamo taakiamechitiaopua.

⁵ 'Neeepu uuwa echitiamea, eemea paanirapua. Noochi ihchiapa eemea, neeea amochi taakiamepua, nape ki no'oeo eemea, kihta muuwemiipua taakekao. ⁶ Ki noochi ihchiame yasinariamea, ki uuka tetewipamepua, paanira ikicha ipatiamechitia, wakipasoopua kosopuaichio.

⁷ 'Eemea noochi ihcheka te'teretonariamea, no'o chiiao, iyorika uuka yasitonariamea, ihtaoi ahpo nakiya no'o itanemeri puuuu, aamo muuwewari taakemichioopua. ⁸ Aamo nokisiamechi ka'karuma taakesoo, no'o Noono amochi ihsiwarao, ahpo kaawerumari amochi teteiwa ihsimeripua. Pukachi naania teeremeri eemea, no'oe masitetiamekoopua. ⁹ Wa'achitia no'o Noono aamo nakika yasitoachitia, wa'achitia aamo nakika yasitoame neeeai. Wa'achitia mochtopuapua eemeai i'ka no'o aamo nakiyaopua, ka'te wa'atia wekate eemea. ¹⁰ Wa'api teetosaa eemea no'o masiteria teetokao, wa'api amochi tetewika uupuamepua, aamo no'o nakirao.

¹¹ 'Peenia erakosa naaju, ihji no'o aamo chaaniaa, pu'kawichioopua, ki teesa aamo peenia erakomichio, amochi yasitoniamekoo inataka. ¹² I'kache aamo nuurenania, aamo kaawe tetewaka mochipuame, ahpo nakika, no'o aamoo te'ta kaawe nakiriachitia. ¹³ Ki'te te'ta epeche nakiwamea, ki'te mukiwachisi nakiwamea aatao, ahpo kaawe e'rawichioopua. ¹⁴ E'wakame eemeapa, i'ka aamo no'o nuureriao, pukaepa aamo, aamokamera kaawe e'riame neeea. ¹⁵ Neeea aamoo, ki no'o tekipanatewa teewaninia wa'asi, tekipanamea ki yooma nane'reteka yasitoame puuuu ahpo teekochio, itaoi ahpo yoranareka kahtiaopua pu'kao. Nape neeea aamoo, no'o kaawe e'rewachitia tetewamenia aamoo, yooma no'o Noono e'ra aamo nane'retesiapa. ¹⁶ Ki eemekamera no'o uukamepua, aamo ahjama oimichioopua; neekamerapua aamo uukamea, no'o masitia masitesimichioopua ti'tijoeo ooweruopua tiame, noochi paparamichioopua pu'kao. Aata aamo ku'yao noochi paparariame enesoo, no'o iintoria ahpowichio kurusichi inatakao, no'o Noonochi cheriwewa itasoo, cheriwemeri no'o Noono te'pa tewekachi kahtiaamea, ihtaoi itapiti ahpo cheriwejera itakoiopua. ¹⁷ Nape ka'te ahpo newitome erakomitia eemea, Riosichi paparamichio e'enatewa nokayaiopua ti'tijoeo, ooweruopua tiame.

Ohsotia aamo chaanenania wa'a aamo nokisiachi pu'ka yooraka: Kaawe aamo nakika mochtowa, masitepuapua, napati aamo wa'achitia uuka tetewika.

I'ka weeechi nanaarame ti'tijoeri Eesusi na'areniam, ijinuwarama

¹⁸ Eesusia simiteka pehji taamo masitekao, eee cheekapu:

—Ki noochi paparamo aamo nekumesoo, nane'repuapua no'ooi wa'achi teeretioipua pahcha ki aamochitia, nekamuchekao. ¹⁹ Eemea, i'ka wehjoari ki ka'karuma yooraka nokisiam e nesaa, kaawe e'raka tetewi puai eemea, ki ka'karuma yoorameeo. Nape eemea, no'o paajutekopa noochi e'enariopa, no'o ijinuwa iintapame neeea, ki wa'achi nokaka mochtomichiopua, ki ka'karuma yooraka mochtomechitiao. Ehpeo aamoo noochi te'teriapakoopa, nekamucheniam eemea pukaeo. ²⁰ Nane'repauapua no'o cheeria: “Yoorewa naewakao, ki epeche yooreka tetewiniam tekipanameraa, ahpo teekorachitiaopua.” Kaawe uuka tetewipuame nesaa no'o masiteriao, kaawe uuka tetewipuame aamo masitiaai, no'o nuurarikapa. No'o na'aretiam nesoo, na'arepuame eemeai. ²¹ Yooma aamo na'ara yoraniamea, noochi te'teriapa wa'a aamo yorapumeapua. Ki no'o Noonoo uhjurariachi ahjama te'teriapa, wa'a aamo yorameripua, nanaaramea.

²² 'Ki no'o eenakame enasoo kihta teeremii puuua ki no'o nakika mochtikapa kokosapuameo, ki tetewikame enesaapua tísia peenia tiame no'o ihsiriao, ki aaata iintome tiiaopua. Nape ehpeo no'o eenakoio ki no'o uuka tetewikamea ti'tijoe ooweru tiamea, no'o Noonoo kokosapumetere mochtomeripua. ²³ Aaata ki no'o uuka tetewamea, no'o Noonoo ki uuka tetewameapua. ²⁴ No'oo, ki yooma tetewachi ki maaenari yoorakame enesoo, itapiti ki aaata yorame tiameo, kihta a'chi teeremii puuua, ki no'o uuka tetewaiopua. Nape ehpeo yooma no'o ihsia tetewakao, na'pa taamo ki nakika tetewikameapua, no'ooi no'o Noonoo. ²⁵ Nape yooma ihji ikiniamea, ehkoriami Riosi nayewatura no'o ikimio chaachapatiamapua. Puuu ehkoriami nayewatuaa, ehpe taawechiami ki no'o nakiyo tuuwa, chaachapakame puuua iyotekao: “Kihta iintokai ki nakiniam neeea.”

²⁶ 'No'oo, no'o Noonoochi no'rasoo eemea, kaaweruma nayewameri eemea no'o iintoriao, no'o Riosiwari aamo ku'imichio no'o uhjurariae. Puuu no'o Riosiwari yomatiam ihta no'o iintoria aamo inatepatesikaopua, yooma no'o iintoriao, kaaweruma nayewesimichioopua ti'tijoerichio, pichiwa te'ta wa'a teerioopua no'oo. ²⁷ Eemea no'o ajawariaa, pukerisi o'inia no'o ahjama ohjokamekapao, wa'a chaachapameripua.

16

¹ 'Yooma i'ka aamo chaanesika yasitokame neeea, aamooopua, ki no'o toaka mochtomichiopua, anachaka pu'ka ki teesa tiame aiwari enamerioopua. ² Ma'chi ihpapapuame eemea napawikarichio, ahkasi aamo me'yakameai, ahpo kaawe e'repuame maaemerapua Riosieo ahpo wa'a iintoriawichioopua. ³ Wa'a nokimera puuua, ki te'ta no'o Noonoochi te'tereka mochtioapa, no'ochioi.

Riosi Riosiwari taamo piipatewao

⁴ 'Wa'a aamo chaanena neeea, nane'reka mochimichiopua i'ka wa'a tiame ikinioopua, no'o aamo chaaneriao. Pukeri simiyachio, ki aamo chaanekania i'kao, aamo ahjama oiyapaopua pehjo, nape ehpe aamo chaaniamenia, simiyapa wa'asi. ⁵ Nape eemea, aaataai ki no'o iinatuketiamapua akana no'o simiyao, ma'chiam aamo no'o tuuyekamekopua, akana no'o simiyachio. ⁶ Oowera no'o simiyache, yuuwesina eemea. ⁷ Nape pichiwa chaani neeea, kaaweruma simiyamekopua aamowichioo no'o simiyaa. Ki no'o simisoopua, ka'chi iika enameri amochio aamo Ku'itomeria, nape nooe simisaa-pania no'o Noonoo kahtiachio, nooe wa'api iintomania aamo Ku'itomeri uhjurekao, puuu aamo Ku'imeria, nooe wa'api Riosiwari enameri puuua, amochi enameria. ⁸ Ihji no'o Riosiwari i'ka weeechi enasaapa, puuu iintomapua tetewitekao, yooma ti'tijoe ooweru tiameo ahpo iikachio, kiisi ka'karumakopua, tísia tatakorikamekapao. Nape puuu Riosiwaria tiameo, pu'ka ki ka'karuma nokaka mochtikameo, tetewitemapua tiameo aachin nokaka ahpo ka'karumachi enepamiaopua tiame. No'o Riosiwaria

ihsimapua tiameo, yooma noochi paparakameo nane'retekaopua, pu'ka na'arari noonora, no'o Noonoo kokosaritere teereniakopua wa'asi, pu'kao te'ta kokosapuawichiopua te'ta kajuyachiopua taawechio. ⁹ Ihji kiisi kaawe nokiwamea tatakorika mochitoame tewaniame puuuu, ki noochi paparaka mochitoamekopua pu'kao. ¹⁰ No'o Riosiwaria, apoe ihsimapua ki ookapi paajutekaopua aachin teeka kaawerumachi enepameriupu, no'o Noonochi e'enamichio paajutekao. I'wa weechiche itipisaane, no'o chiia inamukameche e'ematemiinia no'o Noonochio. Nape simisaane no'o Noonochio, ahkai yomachi tiame enamania no'o yasitao, no'o Riosiwari tiarirao aatachioi, no'o Noonochi paajutenariaopua. ¹¹ Te'ta na'arari Noonora, no'o Noonoe kokosaripuache chanitiamekopaopua, no'o Noonoo ki ka'karuma katewemiao, te'ta pichiwa enamerichepu, kiisi wa'atia itipimeripua pu'kao.

¹² 'Ki ookapi iinuenia pehji aamo chaanemiao, nape ehpeo eemea, ki pahtemapua pehji. ¹³ Nape apoe Riosi Riosiwari te'ta pichiwarimeea, amochi enasaapa, yooma aamo masitemapua, noochi simiyame pichiwarichiopua. Apoe Riosiwaria ki seenu Riosiwari ihsimeripua masitekao, apoe no'o Noonoe ahpo chaanesiwa masitesimapua. Puuu no'o Riosiwaria tiameo, puuu teetosimeripua aamo masitekao, ahkasi wahka ihtoriachisiopua, itapiti ikipuamechi simiyameopua. ¹⁴ No'oo, puuu ihsimapua no'o kaawe chaniwa tetewipakaopua, akatiasi no'o soparamekoopua, no'o ihta aamo kiamiaopua ku'iwario, no'o iinuwaachi uuyapapua aamo kiamiaopua. ¹⁵ Yooma no'o Noonoo iinuekao, no'o iinuwapua tiame. Pukaepa no'o iinuwaachi uumio tuuna neea, aamo kiamiawichioo.

Yuuwesiria kaawe erapari enepameripua

¹⁶ 'Ku'itapi toiyachio, kiteremania i'wao, nape eenechi ku'itapichio, no'o tetewimeri eemea.

¹⁷ Ookapi teeme Eesusi ajawariaa, taamo ahpo chaachapai teemea:

—¿Ihtana ku'itapi naewaka cheeriamare Eesusia, ki ahpo tetewipo tuukao, wa'a ikisao eenechi ku'itapi ahpo tetewipo tuuriao? ¿Ihtana chanika cheeriamarepu, neipao ahpo Noonochi simimio tuukaopua tiameo? ¹⁸ ¿Aatia wa'a cheeka nayewariare Eesusia, “ku'itapi”, cheekao?

¹⁹ Eesusia nane'riapa ahpo iinatukepuameo, chaanekapua:

—No'o ku'itapi ki tetewisaa, eenechi tetewipo tuuriao, ¿pu'ka nane'renariame eemea?

²⁰ Kaawe keepumitia naaju i'kao: Aamo naarakoio yuuwesikao, ki nu'uti siimera kaawe erakoniamea, wahja tijochiopua ki ka'karumachio. Nape neipa yuuwesisaapa, kaawe erakomeri eemea eenechio. ²¹ Aata oowitiame saumeria, iiyana e'rame puuuu ahpo saumiachi asiyoopua, kokosa aiwamiapa puuuu, nape pu'ka sauniame aiwari u'matosoopa, yooma natekepamepu pu'kao, wa'a ikisaapa kaawe ejeramepu eenechio.

²² Eemea, wa'achi te'teremapua ehpeo, ehpeo yuuwesina eemea, nape eenechi no'o amochi tetewitemia machejenesoopua, eenechi peenia erakomeri eemea aamo iikachio, nape te'ta peenia erakorie ki aata u'yeme tiamee.

²³ 'Pu'ka taawechiami no'o Noonochi simikoio, eemea kihta no'okamera itanemeripua waikao, ihtaoi aamo itayaopua Riosichi ta'iria mochitopuaopua. Pu'ka aamo kiapua, Apoe te'ta Noonokamera itanemeripua eemea pu'kao, Apoe iintomeripua yooma aamo itaya ki'yakao, yooma ihta apochi ta'iria mochitoniamopua. Wa'a iintomeri puuuu aamoo, no'o ijinuwarakopa. ²⁴ Ahkasi ehpeo, kihta wa'a tiame itayame eemea no'o Noonochio, no'o ijinuwako tuukao. Nape no'o Noonochi simisoopua, no'o Noonoo itanepuapua, yooma ihta aamo nakiyaopua, no'o Noonochi ta'iria mochitopuaopua. Wa'a te'teretosaa eemea no'o Noonochio, tísia ta'iria tiame mochitomeripua, tísia kaawe erapuame tiamee.

Riosie Weratiamea newitomeri i'ka wehjoarichi na'arameo

²⁵ 'Ahkasi ehpeo, itapiti wa'achitarichi aamo nayewekame neea, nape asinapa no'oo, ki wa'achitarichi aamo nayewemioopua, ma'chiamae aamo ne'netemania waikao, no'o No'noo. ²⁶ No'oo no'o Noonochi no'rasoopa, aamoe wa'api itameripua no'o Noonoo,

tewekachi kahtiameo. No'o Noonochi no'rasaapa, ki neee ihsimeripua, no'o Noonochi aamowichio itanekaopua. Wa'a te'terewa iinueneri eemea no'o Noonochio, no'o ijinuwarakapa. ²⁷ Apoe no'o No'noa aamo inamumapua, tísia aamo nakiyamekapa. Wa'a tiame puuaa tísia aamo nakikao, aamoo tísia no'o nakika mochikamekopapua, aamoo no'o pichikeriopua tiameo, no'oo te'ta no'o Noonochi eenamekopa. ²⁸ Neeea no'o Noono tiarirachi machenakame neeéa, weechi enamiaapa, pukaepa neee ehpeo, i'ka weechi mochikame toisaopua, no'o Noonochi no'rameripua, no'o Noono Riosi tiarichi yasimia.

²⁹ Waikao teemea Eesusi ajawariaa, chaachapakapua:

—¡Aa, ehpeo ma'chiame nayewakame muua, kihta itapitichi wa'achitarichi nae-waka! ³⁰ Wa'atiao, ehpeo nane'rekame teemea aamoo, yooma ihta yomatiamé machikamekopua, ke'chu ihta aamo iinatukioio, yooma nane'riamekopua.

³¹ Eesusia nehjiakapua:

—¿Ehpeope, pichiwa pichikiamé eemea, no'oo aatanakotiao? ³² Nape wa'a erakoai eemea, ki tehpe simiyachi ujumamiite eemea, piineri toakaoopua no'oo —chaaneka Eesusia—. Nape aamo ujumakoi, ki piineri kahtiai teerema neee, no'o Noonoa no'o ahjama kahtiai teeremapua, Apoe noochi yasitoamekapa Riosiwairao. ³³ Yooma i'ka aamo chaanekame neee, kihta a'chi e'raka aamo mochitomichio. I'ka weechi mochikaopua pehjo, itapiti a'chi tiame na'arari aiwameri eemea. Nape eeme noochi ah-jachi erakoamea kaawe erakomitapua, no'oo newitoriopa i'ka wehjoarichi te'ta na'arari noonoraopua, i'ka weechi ki ka'karuma yooraka mochiniameo ye'kaka yasitoameo.

17

Eesusia ahpo Noono, ahpo ajawariawichio itani neesetori

¹ Eesusia wa'a cheesika taamo masitekoioopua mochipatiapua ku'itapi. Eesusia waikao, te'pa ne'nepakao, eee cheeka nayewekapua ahpo Noonoo:

—No'o Noonoo, asikame neeeapa aamo yahchariachio, aamo te'ta inataria iintomichio yomatiamé i'ka wehjoarichi mochikamewichio. Kaawe no'o iintomia tetewijerania pu'kawichio, neeeai aamoo tísia kaawe aamo te'ta inatariaopua kiisi ki ku'itapisi ehkoriami o'iniaopua, ehpe i'ka taawechi no'o iintomeriopua. ² Muua No'no, reesiseri no'o ki'yakamemua, ki wahjiame ahjari kiamichio, yooma aata amochi paparaka e'enakameo, i'ka weechi mochikameo. Yooma pu'kao amochi e'enakame ahpo tatakori cheriwepuawichio, no'o ki'yakame muua pu'ka piipatemichio. Wa'a iintokame muua, amoe no'o uhjurakamekopamua i'ka weechio, no'oo, pu'ka tatakorikameo, pejana natetemichio tatakoririao, amoe wa'api kokosapuameo, te'ta weemera ahjari kiapuawichio ki wahjamesi. ³ Neeea pu'kao, weemera ahjari ki'yamepua, noochi paparaka amochi paparaka tiame e'enakamekopapua pu'kao, aamoo te'ta pichiware Riosikamerakopua. Neeea wa'a iintokamepua pu'kao, pu'ka iintomichio amoe uutiamékapa, pu'ka iintomichio weechi no'o naawatekamekopua.

⁴ I'ka weechio neee, aamo te'ta kaaweruma tiiao yomatiamé weechi aamo nayewakamenia; neee tiameo, aamo no'o nuureria i'ka weechi no'o iintomichio, yooma iintokamenia wa'asio. ⁵ Ehpeo, noochi aamo tetewitepuapua, pu'ka amochio pu'ka ki nu'uti tisiware aamo tiiao, ke'chu i'ka weechi naayachisio, taamo pirenate'tereniaméopua taamo tiarichio.

⁶ Neeea i'ka no'o ahjama ohjokameo, yooma aamo tiia ma'chitekame neeeapa pu'kao, aachin tiamekopua aamoo. Ihjia aamo ijinuwakapao, no'o ijinuwapua tiame, amoe wa'a tiame noochi tetewiniamékopua. I'ka aapoeo, no'o e'wekapao, aamo e'wekamekopapua tiameo. ⁷ Ehpeo ihjia, nane'reka mochitoamepua, yomatiamé no'o tiia, amochi o'inia eenamekopua. ⁸ Wa'a tiame pahtekamepua, yooma no'o masiteriaopua no'o chuwaéo, amoe inatarichi e'rario noochi eenamekopua nayewamichio. Wa'a tiame pahtekamekapaopua, amochi paparamépu.

⁹ 'Pu'ka wa'a teeremichio aamo uuriaopua, aamo itaniamenia pu'kawichioo, kaawe inateka neesetomichiopua pu'kao. Wahjachi ki aamo ijinuwaopua, kihta aamo itaniamenia pu'kawichioo, aamoche ijinuwawichio noochi iintapariawichio itaniamenia neesetojerakao. ¹⁰ Yooma no'o ijinuwaa, aamo ijinuwapua tiameo; yooma aamo ijinuwaai, no'o ijinuwapua tiame. Pu'ka wa'a teereniachi ijinuwakao, ma'chiamé piiripi tiiame teemea.

¹¹ 'Neeea ki itipimapua i'wao, nape aapoeo i'wa itipimerapua. Pukachipa muuua te'ta kaaweruma Noonoa, kaawe neesetopuapua pu'kao, aamo mochiwarikopua, pu'kao, apochi kaawe erakoka mochtomichiopua, taamoo pirena te'teriachitia. ¹² Neeé i'ka weeechi kahtiaopua pehjió, kaawe inatekame neeea pu'kao, amochi eename inatewarie. Aamo no'o uukeria ajawariopua, yomarika noochi paparaka mochitoamepua, nape piiripia ka'i, Ehkoriaami Iyoterichio chiiachitia.

¹³ 'Ehpeo aamo kahtiachi no'ramerinia. Nape no'o ahjama ohjokameopua, weeka itapiti kaawe e'rari tuuyekamenia pu'kao, kaawe erakomichiopua noochitia. ¹⁴ Tuuyekame neeeapa pu'kao, yooma aamo iintomia inatarichi eenameopua. Puuu aamo inatarichi eename uukamekaapua, amochi ijinuwa eenepakame puuuapa. Wa'a iikapa puuua, ki i'ka wehjoarichi ahpo ohjorewa iinuekaite puuuapa, noochitia wa'achitia ki i'wa wehjoarichi ohjoekai tiiamepua. Pu'ka i'wa ohjoeraemea, kiisi taamo nakika tetewamepua. ¹⁵ Neeea no'o ahjariao, ki aamo puuyanamichio itaninia i'ka wehjoarichio, ohso kaawe aamo inatejeraninia, i'ka weeechi ki ka'karuma noonoraopua, ka'chi yoramichiopua pu'kao. ¹⁶ Neeea ki i'wa weeechi ohjoerewaemekapao, wa'achi te'tiame no'o ajawariai. Pukaepa aamo neesetojeraninia pu'kao, ki apochi panisumichiopua Satanasio, apochi erapatekao. ¹⁷ Ku'imitia pu'kao, ahpo piipakameche mochtionaretekapua pu'kao, aamo te'ta kaaweruma e'rarie iikachi naawesika, amochiche paparaka ohjoremichiopua pu'kao, kiisi sewina erapaka. ¹⁸ Neeea aamoo, te'ta no'o uhjuraretiachitia weeechi ti'tijoeri nayewemichioo, wa'achitia uhjurakame neeeai pu'kao, yomachi mochiwachiami nayewemichioopua, amochi eename tuuyewario. ¹⁹ Neeea, yomatiamé no'o ihsiwachio, aamoche kaaweruma tuuyewari ti'tijoeri tuuyeka ihsikamenia, pu'ka ti'tijoerio te'ta aamo ijinuwara enemichiopua, aamo pichiwariwachi te'ta paparakamekopa.

²⁰ 'Ki i'kache ajawariawichioche aamo itanenania, yoomawichiopua tiameo, wahjachi amochi paparameripua pehjií. Puuupechi nokisimeripua amochi paparatekao, aamo tuuyewari nayeweka tuuyesikao. ²¹ Neeea aamo itanenapua tiame ku'imichioo, yooma amochi paparaka mochikameo, te'ta kaawe ahpo nakika mochtomichiopua, te'ta pirena te'tereka, te'ta taamoo, pirena te'teriachitia. Pu'kaonia te'ta tamochitia pirena te'tereka mochitojeraninia, pu'ka aaata ki taamochi te'teriaméopua, pichiwako erapamichiopua no'oo, amoe no'o Noonoo uhjuratiamekoopua. ²² Neeea yooma noochi paparakameo, piiripi wa'api pirenaturi iintapakamenia, piiripi wa'api pirenaturi teereka ohjoremichiopua, no'oo aamo no'o Noonochiopua tiameo, piiripichitia pirena te'teriachitia. ²³ Neeea pu'ka noochi paparaméchio, yasitoamenia no'o Riosiwario; muuu no'o Noonoo, noochio yasitoamemua tiameo, piiripi wa'api Riosiwariikapa teemea taamo te'terewachio. Wa'a teereka piiripi Riosiwariichi teemea, yooma aaata pipiripi tamochi paparaméchi, yasitoame teemea piiripi teeka taamo Riosiwariwao. Wa'a teekao, aaata ki tamochi paparaméa, tamochi paparamé ka'kaweruma itapiti yoorame tetewapaopua, kaawe ahpo nakika mochitoameopua tiameo, nane'rema puuua pu'ka tamochi paparamé iikachio, itapiti tísia kaaweruma iinuemekoopua. Waikaopu ki tamochi paparaméa, noochi paparapa ka'karuma yoorameko erapamapua, itapiti kaaweruma ijinuemekoopua iikachio. Wa'a erapakaopua, pichiwa no'o tewekachi amochi o'inia eenameko erapamapua, ki oowera tijoeko maaeka. Aapoeopua waikao, nane'remapua tiameo, wa'achitia ahpo nakiwamekopua amoeo, muuu no'o No'noo, no'noo nakiyamechitia.

²⁴ 'No'noo, yooma tamochi paparakameopua, no'o ahjama mochitejeraninia pu'kao, pu'ka aamo no'o ki'yariaopua newipatemichio. Neeea tetewijeraninia no'o kahti-achi mochikaapa, tetewimichiopua neea muuukopua, ki ehpesioi wa'apitia ahjaka yasitoame, piiripi tiarichi wa'api, ke'chu i'ka weee naayachikoipua pehjo. ²⁵ Muuu no'o Noonoo, Te'ta Kaawerumara muuuu, nape i'ka weeechi ki amochi inataka mochitoamea, te'ta kiisi aamo machiyamepua, aamoo te'ta kaawerumarakoipua. Nape neea, te'ta aamo machiyamerapua, ahkasi aamo te'ta tiarirachi, aamo wa'api tiarichi machenakamekapa. Yooma noochi paparakamea, nane'riamepua no'oo, amochi o'inia eenakamekopua. ²⁶ Pu'kao neea aamo tiiao, ma'chiamu tuuyekamenia, wa'api teetomeri neea amochi simiyame masitekao, aamo kahtiachi no'rakaio. Wa'a yasaka ku'isimania no'o Riosiwario, kaawe ahpo pirena mochtomichiopua pu'kao, kaawe ahpo nakika wa'achitia, taamo ahpo nakiyachitia.

18

Chapinia Eesusi

(Maateo 26:47-56; Marako 14:43-50; Ruuka 22:47-53)

¹ Waikao Eesusi teewesoopua ahpo Noonoo ahjama nayewakao, ajasika uumatotiapua Seeroni kohjochioopua, paonamina. Paa ajasisaapua waikao, itapiti taakiamu echiti-achi yeepo muiitapua. ² Uurasia Eesusi noriwi na'arekamea, machiyamekapua tiame wa'asi wa'ao, weesa eenakamekapapua wa'ao, taamo Eesusi ahjamao. ³ Ihji Uurasia, ne'neseriosi pa'pamiratuameo pa'parisero pa'pamiratuameopua tiameo, ahjama ahpo kateweriai puuuu, muuwaeme soontaro ahpo kiapuaichioopua Eesusi chapipuumewichio. Ehjepamio Uurasia, muuwaeme soontaro yeeka wa'atikia ihtoame tetewetiapua Eesusi chapisa i'tomia wa'asi. Puuu soontaroa, yoomahka tahjetoka nokisiamekapua, ahpo merimacheta makotoka tiame. ⁴ Waikao Eesusia nane'riamekapua ahpo ikimiao, pahcha weripaka pejanao, iinatukekapua, wa'a e'nakameo:

—¿Aatana i'yame eemea?

⁵ Apoeo chaachapakapua:

—Eesusi, Nasare tijoe.

Eesusia waikao chaanekapua ahpo i'yasiameo:

—Neeju puuuu.

Puuu Uurasia Eesusi noriwi nehjamea, wa'achi weeriapua tiame, Eesusi i'yasiame ahjama. ⁶ Puuu Eesusi i'tomia e'enakamea: “Neeepua”, cheekopa Eesusio, ukana ruhjikapua majaka. ⁷ Waikao Eesusia eenechi iinatukekapua:

—¿Aatana?

Aapoeo eenechi nehjiakapua:

—Eesusi, Nasare ohjoeme.

⁸ Eenechi chaaneka Eesusia:

—Neesakotine. No'o i'yame enesaa, toipuapua no'o ahjama nokisiao, nonoramichioopua.

⁹ Wa'a tiame ikitiamea wa'ao, Eesusi eee cheeria enerepua ahpo Noonoo ahjama nayewaio: “Aamoe no'o kiatiao, piiripioi ki wekatekamenia.” ¹⁰ Waikao Siimoni Peeroa, ahpo merimachetaeka ma'chipaka, nakachi meteka tehpuenekapua ahjamina, pu'ka Marakoo tewaniameopua, te'ta ne'neseriosi weripateriaopua. ¹¹ Nape Eesusia chaanekapua Peeroo:

—Yaapi katewesamua pu'kao. ¿Ki iijimerikosa neea pu'ka tísia chihpuame iijipasochi, no'o iijimichio no'o Noonoo kiatiamu, no'o Noonoo e'rariaeopua? ¿Ki kajuka simitemerine pu'ka, no'o Noonooopua yorajera?

Eesusi iinatukeretiapua Aanasi

(Maateo 26:57-58; Marako 14:53-54; Ruuka 22:54)

¹² Waikao isaeri ya'yawichi soontarowaraa kapitaiwaraa tiame, chapisa purakapua Eesusio. ¹³ Pahchao Aanasi i'yetotiapua, Kaija si'yarao, puuuu te'ta ne'neseriosikopua

pu'ka taawechiamio. ¹⁴ Puuu Kaijakapua, piie taawechio cheekamekaa: “Epeche kaawe enema piiripi wa'api mukisaa, yoomawichioopua, ki muuwaeme wahjipamichioopua.”

Peeroa ki machiyoti Eesusio

(Maateo 26:69-70; Marako 14:66-68; Ruuka 22:55-57)

¹⁵ Siimoni Peeroa, neee Waania tiame, mekapi ajatoka na'naritokapua Eesusi i'toniachio. Neeea, machiwamekapapua pu'ka te'ta neeserosi paamiraeopua, neeea yooremina pakikapua Eesusi i'toniachio, te'ta neeserosi kaarira ta'perachioopua. ¹⁶ Nape Peeroo, ma'chi itipikapua muiwachio. Ehjepamio neeea, eenechi machenakaonia, wa'a muirachi inatiame oowitiame nayewekania, Peero reesisemichioopua pakimichioopua ta'pechio. ¹⁷ Waikaopu puuu oowitiame iinatukekapua Peeroo:

—¿Ki muuupu tiame, i'wa upatiame masitewara?

—Ka'i —nehjiakapua.

¹⁸ Tuuroikopao wa'a nu'nurewaa, ihsawi choatiame kosoriapua. Wa'a ikisaopua wa'a ajakapua tatapaka, Peeroai wa'achi kahtiapua waikao na'issue, tatapaka.

Te'ta tiopa neesetoamea, utewaeme iinatukewa Eesusi

(Maateo 26:59-66; Marako 14:55-64; Ruuka 22:66-71)

¹⁹ Te'ta neeserosia, iinatukiapua Eesusio ihtana masitia, masiterachi simiyameopua tiameo. ²⁰ Eesusia nehjiakapua pu'kao:

—Yooma tetewachi masitekame neeea ti'tijoeo ooweruopua tiameo. Ki seenepiche simiyame masitekame neeea napawikarichiamioopua, i'isaeri ti'tiopachiamioopua tiame, yooma i'isaeri nanapawiriachiamioopua. Kihta masitekame neeea noriwio. ²¹ ¿Achinikai no'o iinatukenamua? Aapoe iinatukepuapua ohso kaawe, no'o masiteria. Puuu nane'renapua no'o cheeriao.

²² Wa'a chiiopa Eesusio, chokichi weeriameraa, wewekapua chaaneka:

—¿Wa'a cheeka nehjianimua te'ta neeserosi paamiratuameo?

²³ Waikao Eesusia chaanekapua:

—Ki kaawe no'o cheekame enesoo no'o chaanepapua ihtanachi ki kaawe no'o cheerio, nape kaawe no'o cheekame enesoo, ¿kihtanawichio no'o wewemetemua?

²⁴ Aanasia waikao purinurasaopua, Kaija i'yetonurakapua, piirechi te'ta paamiratuame neeserosi.

Peeroa eenechi ka'itani Eesusi

(Maateo 26:71-75; Marako 14:69-72; Ruuka 22:58-62)

²⁵ Kaija ta'perachio Peeroo tatapoioopua wahjachi ahjamao, aataa iinatukekapua pu'kao:

—¿Ki muuupu tiame puuu tijoeo chapitiame masiterawa?

Peeroa ahpo noriwitakao, cheekapua:

—Ka'iii.

²⁶ Waikao piirechi tiame Kaija seekaerachi kahtiamea, Peero tehpuneria nahkara tejimaraa, chaanekapua tiame:

—¿Ki pa'a aamo tetewikane pu'ka chapitiame ahjama, teewi itapiti taakeri echichi?

²⁷ Peeroa, eenchi ka'itakapua ahpo. I'ka ahpo ka'itioopua, pu'ka wa'apichi kusuchacha totori oowirai.

Eesusi Piiratochi iinatukewa

(Maateo 27:1-2, 11-14; Marako 15:1-5; Ruuka 23:1-5)

²⁸ Kaija petechi o'iniao, Rooma yawichi ta'perachi i'totiapua waikao, wa'ao peereitaniachi. Wa'a mochioio, ma'chirepapua wa'asi. Nape wenejameraa i'isaeri ki muikapua wa'ao, ki na'arame teerenariapapua ahpo piipariwachio. Wa'a pakisaapua, ki ko'kome teeremeriakapua Semejenato pahko koi'niameo. ²⁹ I'isaerio ki muikopao, Piiratoa machenaka chaanekapua pu'ka Eesusi u'pakameo:

—Ti'tijoeee, ¿ihtana wenejina eeme i'ka tijoeo?

³⁰ Aapoeo chaachakapua:

—Kihta iintokame enesoo, ¿aamo u'yepatariamare teeme?

³¹ Piiratoa nehjiakapua:

—Aamoe i'topapua pu'kao, aamo yooreka mochikae katewepuapua pu'kao.

I'isaeri pa'pamiratuamea chaachapakapua waikao:

—Merinare teemea pu'kao, nape Rooma yoorewaa, ki taamo toayamepua merimichioo.

³² Wa'a chaachapariachio, ma'chiamē naania tiiamekapua achini yooraka meripuameopua Eesusio, kurusichi chuhchaka. ³³ Piiratoa eenechi pakika peereiniachiopua, Eesusio paaesa iinatukeriapua:

—¿Isaeri ti'tijoeri yawichijuarekosa muuuu?

³⁴ Eesusia nehjiariapua:

—¿No'o yawichiko e'ranimua amoe, oowerakoi wa'a chaanikosamua, inamukapa?

³⁵ Piiratoa nehjiariapua:

—¿Isaeri tijoekosane nane'remetiao? Ki nane'riame neeea nane'riao, nape aamo tetejimari wa'api, i'wa no'o aamo u'yepakamepua. ¿Ihtana iintokamemu naaju wa'a yorapua?

³⁶ Eesusia cheerepua waikao:

—No'o yawichitumiaa, ki i'ka weeechi enemeri puuuu. I'ka weeechi yawichi enesaane ye'kario, iinuemiinia no'o wa'inamerio, ki no'o chapisa kiapuaichioopua i'isaeri ti'tijoerichioopua; nape no'o yawichiwamiachio, ki i'wa weechipua.

³⁷ Waikao Piiratoa chaaneriapua:

—Wa'a teesoo, ¿pichiwa yawichimua?

Waikao Eesusi nehjiakapua:

—Eje'e wa'atepua, aamo chiiachitia. Pu'kawichio naawakamenia i'ka weeechi eenakao, yooma ti'tijoerio, te'ta pichiwarichi simiyameo, machitemia. Yooma puuu te'ta pichiwarichi te'terenariamea, no'o te'ta pichiwari chiia, e'wiamerapua.

³⁸ Piiratoa cheeriapua:

—¿Ihtanajuarepu pichiwaria?

Eesusi peerierae merinurawa

(Maateo 27:15-31; Marako 15:6-20; Ruuka 23:13-25)

Wa'a cheesaapua machenakapua eenechi, isaeri ti'tijoeri nayewemia. Chaanekapua pu'kao:

—Kihta ki kaaweruma iintokame ihji tijoea, kihta tewakekamenia pukachio ihta ki kaaweruma iintoriao. ³⁹ Nape eemea senepi Semejenato pahkoio, piiripi peereso maa-machipamekopaopua, ¿ki i'kakamera puhjesa toijerani eemea, i'isaeri Yawichikamera Eesusi tewaniame?

⁴⁰ Waikao aapoeo weeru chaachapakaopua eenechio:

—¡Ka'ii! ¡Pu'kao ka'iii! ¡Warawasikamera puhjepuapuaaaa! —chaachapakapua.

Nape puuu Warawasia, ichikoamekapua.

19

¹ Waikao Piiratoa nuurakapua, Eesusi wepipuaichio wepirae. ² Eesusi wepisapa soontarora, yawichi mo'kori netesaopua wehcha apoche, mosokiratekapua na'araka. Wa'a yorasaopua, yawichi wisasori chuhchekapua. Puuu wisasoria, sehtanamekapua teesa. ³ Waikao soontarora Eesusi naaepakao, chaaniapua:

—¡Née, ne'neopu, isaeri yawichia! —chaachapaka wepayapua sekae.

⁴ Wa'a noonowiretioopua Piiratoa, eenechi machenakaopua Eesusi i'tokao, chaanekapua muuwari napawikameo:

—Née, ma'chipakania pu'kao tetewimichio, kihta tewakapa pu'kachio, a'chi tiame iintoriaopua ki kaawerumao.

⁵ Eesusia wa'a weeripaa waikao, yawichi mo'kori apoche wehcha netetiamee mo'koritetiame. Puuu Eesusia, yawichi wakirata wakiratetiamekapua tiame, tepekuma

wakira sehtamurame. Waikao Piiratoa chaanekapua wa'a muuwaeme napawikameopua, ti'tijoeo ooweru tiame:

—Wa'a weeriamepu tijoea. ¿Ihtana iintotaria pu'kao?

⁶ Waikao puuu te'ta ne'neseriosi pa'pamiratuamea, wahjachi tiameopua yoorewa inatiameapua, Eesusi ne'neka siinakokapua chaachapaka:

—¿Kurusichi me'yaaa! ¿Kurusichi me'yaaa!

Piiratoa chaanekapua waikao:

—Ka'i neeea, ki merinariamenia pu'kao. Te'ta merinaresaa, aamoe wa'api i'toka meripuapua, kurusichi chuhchakao. Neeea utewaeme iinatukeka i'yekai ki kaawe iintorio, kihta tewakamenia pukachio.

⁷ Waikao i'isaeri pa'pamiratuamea chaachapakapua:

—Ihji tijoe meripuamechepua, wa'a chiiame taamo nuurari yoorewewa mochikaa. Wa'a yorapuamepua, ahpoo Riosichi eenameko tuuyopa, oowera tamochitia tijoekai.

⁸ Piiratoa waikao, wa'a tiame inamukapao, tísia seewepakapua pu'kao. ⁹ Eenechi yooremina pakikaopua, eenechi iinatukeriapu Eesusio:

—¿Akana eename muuuu naaju? ¿Ihtana tijoe muuuu naaju?

Nape Eesusia ki nehjiariapua pu'kao.

¹⁰ Waikao Piiratoa chaaneriapua:

—¿Kiisi no'o nehjiamemua? ¿Ki nane'renamua no'oo, aamo merime tiariemeko kurusichi chuhchakao, no'ooio aamo toime tiameko?

¹¹ Eesusia chaanekapua:

—Kihta iintomii muuuu, ki wa'a tiame teeketiamene enesaapua no'o Noonoeo, tepoona o'iniaopua. Nape pukachipa, puuu no'o amochi u'pakameraa, epeche na'ara noonokamepua.

¹² Wa'a tiame inamukapa Piiratoa, achini teeka toipuaichio i'yakao, Eesusi pejanao ta'omamo o'raipua ti'tijoerio. Nape i'isaeri ti'tijoeria, simitekapua sisinakao, chaachapakapua:

—Pu'ka tijoe toisaamua, ki kaawe teeka itipimamua aamo te'ta yawichichioopua Seresa. Aaataai yawichi enepakamea, Seresa seepurawarapua.

¹³ Wa'a chaachapopa pu'kao, Piiratoa ma'chipanurakapua Eesusio. Waikao peerei kateweniachi yasirachi yasipapakapua, nuurari yasirachi tewaniamechi, Euroe naewaniachio, Kawata, Tehtewetiame Poe, cheeka chaniwame. ¹⁴ I'ka nokioio, oowetaweapapua wa'asi, pu'ka meere enemiachikapua Semejenato pahkoo, yooma kateweniachikapua wa'asi, pahkowichioo. Piiratoa chaanekapua i'isaerio:

—Née, wa'a weeri aamo yawichiwaa, tesiwa yoratiamene.

¹⁵ Nape aapoeo sisinakokapua:

—¿Kurusichi me'yáaa! ¿Kurusichi me'yáaa!

Piirato chaanekapua:

—¿Kurusi chuhchaka meritarene aamo yawichi wa'api?

Nape i'isaeri ne'neseriosiai chaachapakapua:

—Ki'tiame piirechi taamo yawichiwaa, apoe Seresa yawichichepua.

¹⁶ Waikao Piiratoa, ki'yakapua pu'kao, kurusichi chuhchaka meripuachioopua, i'toka.

Eesusi kurusichi meriwa

(Maateo 27:32-44; Marako 15:21-32; Ruuka 23:26-43)

¹⁷ Waikaopua i'totia Eesusia. Waikao wa'a o'inia machenasaopua Eesusia kurusi mahtokao, ahkasi Mukukame Mo'ora Wakiyame tewaniachisi mahtotokapua, Euroe nayewaniachioo, Ókota tewaniachi. ¹⁸ Waikao wa'a ajasitioopua, kurusichi chuchatiapua Eesusia, ooka kurusichi chuchatiame naasipa chuchatia Eesusia. ¹⁹ Wa'a ikitioopua Piiratoa, itapitichi iyotenurakapua Eesusi kurusiwachi chuhchepuame, pukachio chiiamekapua: “Eesusi Nasare tijoe, uurio ti'tijoeri yawichira.” ²⁰ Muuwaeme wa'a enapaka iyonapua pu'ka wa'a iyotetiameo, waapi muuwarichikopua wa'ao mochiwachio. Pu'ka

Eesusi kurusichi chuchatiameo naati, rieko naewachi iyotetiamekapua, raatini nayewaniachi, eureo nayewaniachi tiame. ²¹ Pukaepa isaeri ne'neseriosi pa'pamuratuamea, chaachapakapua Piirato:

—Ka'te iyotemitiamua wa'a kurusichio: “Uurio ti'tijoeri yawichi ihjia” —cheekao. Ohso kaawe iyotemitia muuua kurusichio, eee cheeka: “Uurio ti'tijoeri yawichiko tuukame ihjia.”

²² Nape Piiratoa nehjiakapua:

—No'o iyoteriaa, wa'a chiiame iyotetiame puuuapa.

²³ Kurusichi chuchasaopa Eesusio soontarao, ahpo naachutekapua wisasorirao, naaochi ahpo. Nape ampawakira tepekumao, yomatiame ihchiamekopa soontarao, ki si'pananariapao, ²⁴ pu'ka ampawakirao, ka'chi iika naachutame tiamekopa pu'kao, ahpo newitowa te'eriapua pu'kawichioo. Puuu wa'a noonotiamea, ehkoriaami o'inia wa'a teeremio tuutiamekapua, Ehkoriaami Riosi Iyoterichio.

Puuu Ehkoriaami Iyoteria eee chiiamepua: “No'o wisasoriwao ahpo naachutekapua, pu'ka wisasori newitowawichioo, apochi newitowa te'eka.”

²⁵ Eesusi kurusichi waapio, wa'a ajakamea naatikapua: Eesusi yeeyera, Eesusi ye'chira, Eesusi yeeyera ko'chira tiame, Maaria Kereojá tewaniame uupira, wa'a ikisa Maaria Maarena tewaniame tiame. ²⁶ Eesusia no'oo, ahpo yeeye ahjama weeriametewapao, chaanekapua ahpo yeeyeo:

—Ye'yee, aamo chokichi weeriameta, aamo taanapua ehpeo.

²⁷ Waikao no'oo, te'ta ahpo nakiya weerariao, no'o chaanekapua:

—Nee, ehpe waanamio no'o yeeyea, aamo yeeye enemapua.

Waika o'inia Eesusi yeeyerao, no'o petechi ohjoetekania.

Eesusi kurusichi mukuria

(Maateo 27:45-56; Marako 15:33-41; Ruuka 23:44-49)

²⁸ Wa'a cheesapa Eesusia, nane'riapa ahpo na'ara yorapua, wa'a tiame ikimio tuuyo Ehkoriaami Iyoterichi chiiro, ahsieme ikimichioapua wa'a chiiameo, cheekapua:

—Paramunane.

²⁹ Wa'aoi kurusitereo wa'a weratiamekapua, itapiti cho'koame to'wame. Waikao wa'a isapatesa itapiti a'potiameo, iisopo kuhsira kuachi chuchasa ki'yakapua wa'apote, Eesusi pi'pika rupitumichioapua. ³⁰ Eesusia pu'ka pi'pisaopua nerojika, chaachapakapua:

—Kuuwepakamenia wa'asi.

Waikao Eesusia, koomorasipakao ahpo iikao, ahpo Noonochi no'rapukapua.

Aaata soontarao Eesusio, nasijicherae wachikachi checheria

³¹ Waikao isaeri pa'pamiratuamea, pu'ka meere o'ichachikopua, ahpo te'ta iyoriwa taawechioapua pahkoo, Piirato itariaipua Eesusi chapakara kahsinepuachioo, ikanati mukimichioapua erawisuka. Wa'a tiame itariai Piiratoa, ki tehpe chuchumichioapua wa'ao, amori asiyamekopa resipuniame taawechio, pu'ka kurusichi chuchukuameo ikanati tekupusa katewepuawichioapua waikao, wahjipakame toaniachioapua. ³² Waikao soontarao, wa'a e'naka kahsinakapua chapakarao, na'pa Eesusi chokichi kurusichi chuchatiameo, piiripio pahcha, piireo neipa. ³³ Nape Eesusi chapakara kahponemiaio, mukuriopa pu'kaopa, wa'atia toitiapua waikao, ki kahponesa chapakarao.

³⁴ Nape piiripi soontarao, nasijicherae checheka yeewatakapua Eesusi wachikachio, wa'a yooratiapao, eera wi'sukapua neerompakame. ³⁵ Nee Waani te'ta i'ka wa'a tiame tetewikamea, te'ta pichiwa chiiame neea. Te'ta pichikepuapua i'kao. ³⁶ Ihji wa'a tiame ikitiamea, Ehkoriaami Iyoterichi chiiapua, puuu eee chanitiame: “Piiripioi o'wara ki kahsinetiapua.” ³⁷ Pirenachi Ehkoriaami Iyoterichioi, eee chiiamepua tiame: “Puuu tetewipuamepua, chokichi ajakamea, checheka otowinakapua.”

Eesusi mukukatewewa

(Maateo 27:57-61; Marako 15:42-47; Ruuka 23:50-56)

³⁸ Neipa Eesusi mukusoopua, Oose Arimatéa mochiwachi o'inia eenakamea, Piiratochi eenaka itarepua reesiseri, Eesusi weerewara tekimpumio tuuka, wa'a ikisaopua katewenario tuuka wahjipakame toaniachi. Piiratoa waikao, reesiserepua pu'kao. Puuu Oosea, Eesusichi paparame eneriaipua tiame, nape noriwi teereka, seewiapa puua isaeri ya'yawichio. Waikao Oosea, tekimpusapua Eesusi weerewarao, i'tokapua wahjipame toaniachi. ³⁹ Nikoremo tiame, Eesusi ahjama naewakame piie tukao, wa'achi eenakapua tiame, piire weerewa aampa oosa mariki pehtiamé u'matoame petejitiame i'toka, sewajuya mirira tewaniame, ároe teewaeme sewajuya ahjama na'petiame. ⁴⁰ Waikao Oosea Nikoremo tiamea, riino wisasori peeniaturichi isapatesaopua, ahjae ikapisapa ahpo yoyorachitia isaeri ti'tjoerio, katewemia i'tokapua wahjipame toaniachi. ⁴¹ Eesusi kurusichi mukukachio, waapikapua wa'ao itapiti taakewa echitiachi. Wa'ao, weemera yeewatatiachikapua, mukukame tekimpuachi, ki aaata tekiwachiopua pehjo. ⁴² Wa'a katewetiapua Eesusia, waapikopa wa'ao ahpo mukiriachio, resipuniame taawechio asiyachikopua wa'asi, Semejenato pahkowichioo, yooma kateweniachikapua wa'asi.

20

Enechi ahjaniame Eesusi

(Maateo 28:1-10; Marako 16:1-8; Ruuka 24:1-12)

¹ Maaria Maarenaa, piiari tukapoi eenariaipua wa'a Eesusi katewetiachio, nape wahjonatiame tewakapa wa'ao, yeetera tehteo ikicha iintapatiame, ² u'masiriapua waikao taamoo tuuyemiao, Peeroopua no'oopua tiame. Puua tamochi eenakao chaanekapua:

—Ma'chipaka i'toretia taamo Paamiraa wahjipame toaniachio, wahka i'toretiare puua, ki nane'rena teemea i'totiachio.

³ Wa'a chiiopa Maaria Maarenaa, ujumasika teemea, nee Peero tiameo, wa'a wahjipakame toaniachio ne'nemia. ⁴ Pirena ujumasikai teemea, pahcha asikania wahjipame toaniachio, epeche uwatiame u'masikapa. ⁵ Nape pahcha asikainia, ki pakikania. Pakirachi chukipaka yooremina no'o ne'nioipua, wisasorirache wa'a maaniapua sa'runatiame. ⁶ Peeroa no'o pukamina asika yooremina pakisao, pu'kachi tetewikapua tiame, riino wisasoriche ahjae ikapitiame wa'a maaniame. ⁷ Mochi ikapitiamea wisasori, poanachi yachatiame, kaawe ikapitiame. ⁸ Waikao neea tiame wa'a pakisaopua wahjipame toaniachio, kaawe ne'nesaopua yooreminao, pichiwa oijenario erapakania waikao. ⁹ Ki inatepai teemea wa'a tiame ikimioipua, ki pahteriapa teemea pu'ka Iyoteri Ehkoria chiiaopua, oijenamio tuuyoipua pu'kao. ¹⁰ Wa'a tiame tetewisaopua wa'a yooreminao, Peeroa nee tiameo, nonoraka teemea taamo petechio.

Eesusia Maaria Maarena machejenena

(Marako 16:9-11)

¹¹ Maaria Maarenaa wa'a itipikapua pehji, wahjipame toaniachi ma'chio, naaraka. Maaria Maarenaa wa'a itipikaio enechi taamo petechi enasaopua, eee tiame taamo tuuyekapua:

—Neeea ma'chi itipisaa naarakao, yooreminapo no'o ne'nioipua chukipakao, ¹² wa'a mochikame tetewakane ooka Riosi ku'iwari, tísia tosaname wakiraeme; piiripia Eesusi poiriachi moota kahtiapua, piire tarachitu. ¹³ Puua no'o iinatukekapua: “¿Achinikai naaranimua?” Waikao nehjiakania pu'kao: “Neeea no'o Paamira ki tewakapa naaramenia, ki nane'riapa ahka i'totiachio.” ¹⁴ Wa'a cheesania ku'rika no'o ne'nepasoo, waapi weerime tetewakania aaata, pu'kao Eesusikoi kiisi machiriania. ¹⁵ Puua no'o, iinatukekapua: “¿Achinikai naarani muua? ¿Aatana i'yani muua?” Waikaonia, tísia o'kewaekapaopua ki ma'chiame tetewapaopua Eesusikoio, wa'a echitiame inatiame maeakao, iinatukekania: “No'o Paamira wekatekapa naaramenia, ki nane'riapa aaata i'toriameo. Muu i'tokame enesaa, no'o tuuyepuapua ahka aamo teekariachio, no'o wa'a siimichio i'noramiao.” ¹⁶ Waikao no'o chaanekapua: “Maaria.” Wa'a cheesoché

machika inamukania pu'kao. Waikaonia, tísia kaawe erapakao, ku'rika ne'nepakao chaanekania: “¡Naakona muukaitepua, Masitari!”, eureo naewakao, Raawoni chaniwamepua. ¹⁷ Waikaonia chapakachi koorepakainia, iyoriwa iyoreka Eesusio, nape apoeo no'o chaanekapua: “No'o tooamua pehjo, no'oo ki moenamekopua pehjo, no'o Noonochiopua. Nape muuuu no'o ma'masiterao chaanemitiamua, no'oo, no'o Noono kahtiachi moenamio tuuyo, pu'kao yooma aamo Noonorachi tiame; puuuu apoe no'o Noonoa, no'o Riosiwapua, yooma aamo Riosiya tiame.”

¹⁸ Wa'asa tiame taamo tuuyekapu Maaria Maarenaa, taamo petechi no'rasapua taamo tuuyemiao.

Eesusi ahpo ajawaria machejeneria

(Maateo 28:16-20; Marako 16:14-18; Ruuka 24:36-49)

¹⁹ Pu'ka wa'api taawechio amori tukapasipoio, taamo isaeri ya'yawichi majayapao, taamo kariwa yeetesa yooremina mochikai teemea. Nape wa'a te'terenioio yeetaekao, senawato wa'a weeriametewika teemea Eesusio. Wa'a werikao taamo teepotekapua cheeka:

—¡Kúíra, kaawe erakoka mochiwíii! ¡Ka'te majakóo!

²⁰ Wa'a cheesapa puuuu, taamo ne'netekapua ahpo sekachi, ahpoopua wachikachi chechetiachi tiame. Waikao tísia kaawe erakoa teemea, taamo Paamirao eenechi tetewapa. ²¹ Waikao eenechi taamo chaanekapua:

—¡Kúíra, iika yachapasa eemeapa amochío!

Wa'a cheesapua taamo chaanekapua:

—Neeea no'o Noono no'o uhjurariachitia, wa'achitia aamo uhjurame neeeai, emepechi simitemichiopua no'o i'wa weechi o'ineria no'o Noono tehkiwao.

²² Pu'kawichioo, neeeaa aamo kiamapua ku'iwario, no'o Noono utewarira utewarieme Riosiwari.

Wa'a cheesapao, tamochi pupuchekapua cheeka:

—Ía, amochi u'wi eemea, Riosi utewario. ²³ I'ka Riosi kaaweruma tuuyewari aamo teetoachio, no'o Noono utewarie aamo nayewatuachio, yooma aaata uuka tetewikame aamo nayewatuao, cheriwetiame itipimeripua ahpo tatakoriario, Apoe te'ta no'o Noono. Nape ki apochi uuka tetewikamea pu'ka aamo nayewatuao, wa'atia itipimeripua ahpo tatakoriario, kiisi cheriwetiame no'o Noono.

Toomasia, Eesusi oijenakame tetewani

²⁴ Toomasia, piiripi puuu oosa mariki aampa ooka Eesusi ajawariaa, puuuu tiameo Okasauti teewataniamea, ki'tiaipua taamo ahjamao, Eesusi pukeri pahcha taamo mochikachi machejenoipua. ²⁵ Nape teemea neipamio, tuuyekapua chaachapaka:

—¡Tetewakasai teemea taamo Paamirao!

Nape Toomasia, ohsotia chiipua:

—Oowera wa'a chaachapani eemea, kiisi pichiwakoi. Nooe tetewisaape, pichikemania pu'kao. Ahkasi nooe sutue tahchinesaape raositeretetiachio, ahkasi nooe sekae ne'nesaape wachikachi yeewatatiachiopua tiameo, pichikemania.

²⁶ Nape osanao taawechi neipao, eenechi taamo napawikoio wa'api ta'pechio, wa'achi kahtiapua waikao Toomasiai, taamo yooremina yeetaeka mochikoio. Wa'a te'terioi taamoo, senawato wa'a weeriametewika teemea Eesusio, wa'a yooreminaopua taamo chokichi. Waikao Eesusia, taamo teepotekapua cheeka:

—Kúíraa, kaawe erakósa.

²⁷ Waikao Eesusia Toomasi wa'a tetewapao, chaanekapua:

—Ehsoko naaju. Yaapi no'o ne'nesa naaju. No'o sekachi raositeka yeewatatiachio. Yaapi no'o ne'nesao naaju, no'o wachikachi yeewatatiachiopua naaju. ¿Ki neekosapu naaju Eesusia? Ka'te oosa aampa ki maaemitiamua naaju, pichikemitiachemua.

²⁸ Waikao Toomasia chaachakapua:

—¡Nee, pichiwa no'o te'ta Paamírakamera muuuu, Apoe no'o Riosiya!

²⁹ Eesusia chaanekapua:

—¿No'o tetewapa pichikenapua ehpeo? Ki no'o tetewai pichikiamea, te'ta kaawe erakowa kiapuamepua no'o Noonoeo.

Aatia tiiachipua ihji iyotapea

³⁰ Eesusia muuwaeme itapiti ki maaeniame yoorakapua pehji, nape puuua ki yooma iyotetiamepua i'ka no'o iyotiachio. ³¹ Nape ihji no'o iyoteriaa, pukachi aamo pichikemichio puuua, Riosi tiarie naawakamechi pichikemichiopua, Eesusi Riosie Weratiamechi; yooma aaata pukachi paparakameo, weemera ahjari kiapuamepua pukaeo, ahkasi ki wahjiamesi ahjari.

21

Eesusia oowisani ahpo ajawariachi machejenena

¹ Neipa i'kao, eenechi tetewitiapua Eesusia, Tiiweria Pa'wechi suuwerachi. Eee teerekapua wa'ao: ² Wa'a mochimioi Siimoni Peeroa, Toomasi (Okasauti teewataniame tiame), Natanaéri (Kaana ohjoeme Arirea weeechi), Sewereo tatanara tiameo, wahjachi ooka no'o ahjama Eesusi masitewara tiame. ³ Waikao Siimoni Peeroa, taamo chaanekapua:

—So'chi chapimia siimania, no'o sochichaira i'toka.

Waikao teemea, chaanekapua tiame:

—Siimpama teemeai aamo ahjama.

Wa'a chaachapasao siimpakapua teemeai, so'chi chapimiaopua pawekakerachi. Nape pu'ka tukawarichio, yooma tukao nokakai, kihta chapika teemea. ⁴ Piari taaa cherayoio, pukeri asitoa teemea suuwerachio, wa'a weeriame tetewaka teemea aaatao. Ki machikai teemea pukerio, nape Eesusikai teereriapua, puuu aaataa. ⁵ Puuua wa'a werikao, taamo sisinamukapua cheeka:

—Tehtëmarii, ¿weeka chapitú so'chíii?

—¿Ka'íii, kihtáaa! —chaachapaka teemea.

⁶ Waikao Eesusia taamo chaanekapua:

—¿Aamo ahjamina pawekakerachi ipasesa pu'ka aamo sochichairáo, wa'aope chapima eeméaaa! Waikao wa'a ipasao teemea, kiisi chechewa teemea sochichairao, ki ookapi chuchatopa so'chio.

⁷ Waikao neee Waania, Eesusi ne'nepaka machikapao, chaanekania Peeroo:

—¿Nee naakona! ¿Ki Eesusikaitepu puuu, puuu aaataa taamoo sisinamukamea? Apoe taamo Paamirakaite puuua.

Waikao Peeroa, nane'resache Eesusikoopua, yaapiti u'masikapua ahpo wisasoriwa chuchamia, pujakamekapa puuua neerochi tekipanamiapa. Waikao chuchasache wisasorio, ikanati asinariapa Eesusi weeriachi, ikanati neerochi niipaka ka'keka akipakapua. ⁸ Teeme pawekakerachi itipikamea, tesiwatia panisutoka pawekakerachi sochichairao, suuwerachisi e'enaka teemea; so'chi chapitiachi o'iniao, kiiya piie siento matokahka eneriapua suuwerachisio. ⁹ Wakiyachi puuyasaapa, na'itiame tewitiapua wa'ao, wa'a ihsawichio piiripi so'chi wahseniame po'yapua, paani tiame. ¹⁰ Waikao Eesusia, taamo chaanekapua:

—I'norame ookapi so'chi, pu'ka weemera aamo chapiria.

¹¹ Waikao Siimoni Peeroa, pawekakerachi moenaka na'sonasaopua sochichairao, suuwerachisi u'pakapua setechi. Póóchikame chuchatome eneriapua, so'chi apoche weeweruma, piire siento ooka weerewa aampa oosa mariki ahka, so'chi eneriapua. Ki ookapikoi so'chi, kiisi tehpuria sochichairaa. ¹² Eesusia taamo chaanekapua waikao:

—E'enasa wa'ana ko'komia.

Aaataai teemea ki iinatukeme erakoopua aatanakoo, machikapa teemea wa'asi Eesusikoo. ¹³ Eesusia pu'ka paanio, chi'wanasa taamo naachutekapua. Wa'achi iintokapua so'chio chi'wanasa.

¹⁴ Ihji Eesusia paisa simiyachikapua, senawato taamo machejeniachiopua.

Eesusia Siimoni Peero ahjama nayewanipua

¹⁵ Neipa ko'kosepatioopa, Eesusia chaanekapua Siimoni Peeroo:

—Siimoni Waani taanara, ¿epeche nahkimua no'oo ki i'ka no'o aamo ajawaria wahjachitia?

Peeroa nehjiakapua Eesusio:

—Eje'e Paamira, nane'riamemua no'oo aamoo, nakiyamekoo.

¹⁶ Oosa simiyachio, chaanekapua Peeroo:

—Siimoni Waani taanara, ¿pichiwa no'o nakiyamemua?

Peeroa nehiakapua eenechio:

—Eje'e, pichiwa aamo nakiyamenia.

Waikao Eesusia chaanekapua:

—Kaawe neesetomitia muuuu naaju, no'o ijinuwaopua po'wa.

¹⁷ Eesusia Peeroo, paisa simiyachi iinatukekao chaanekapua:

—Siimoni Waani taanara, ¿tiiisiwá no'o nakiyamemua?

Peeroa, paisa simiyachi ahpo iinatukioio Eesusio, tísia yuuwesipakao, chaanekapua:

—Yomatiamé nane'riamemua no'oo; nane'riame muuuu no'oo, káaatisia aamo nakiyamekoo.

Eesusia waikao chaanekapua pu'kao:

—Kaawe neesetomitia naaju, no'o ijinuwaopua po'wa, noochi paparakameo.

¹⁸ Pichiwa aamo chaanenania, temarikaio muuuu, amoe apechuka seekara wakiratariapua, waikamio ahkai aamo siminariachi siisimiriamua; nape aamo oochetupasoopua, aaata aamo seekara apechuneka wakiratemapua, ki aamo siminariachi i'toka.

¹⁹ I'ka Eesusi wa'a cheeriaa, Peero mukimia naewaka cheeriapua, a'chi teeka mukimia pu'kao, Eesusichi simiyame nayewaturiamekapapua. Neipa i'ka cheesao Eesusia, chaanekapua Peeroo:

—Nahpesa naaju. No'o na'naritomitiamua.

Eesusi ahpo weeraria te'ta nakiya

²⁰ Waikao neee Waania, wahjachi Eesusi ajawaria ahjama ihtoania, Eesusi pukamina nokisiwachi. Neeekapu Eesusi chokichi kahtiaméa, pu'ka Eesusio aari koi'wame koayoio, aaatakamera iinatukekamea Eesusio, aatanakooopua ahpo noriwi nehjimerio. ²¹ Waikao Peeroa, no'o Eesusi pukamina ihtoame ne'nepakao, iinatukekapua Eesusio cheeka:

—Paamira, ¿ihjipe? ¿Ihtana ikimera puuuu?

²² Eesusia chaanekapua pu'kao:

—I'kao no'o tewekachi o'inia eenachisi no'o ahjatenariao, ¿ihtanawichio nane'renariamemua pu'kao? Muuuu oowera no'o na'naritopuapua.

²³ Wa'a chaaneriopa Eesusio Peeroo no'o naewaka, yooma Riosichi paparakamechio, no'oo ki no'o mukimeriko erakowa, mehtariapua. Nape ki no'o ki mukimio wa'a cheeka naewariaopua Eesusia. Pu'kao Eesusia oowera chiipua: “No'o pu'kao, ahkasi tewekachi o'inia no'o eenachisi ahjatenaresoopua seenekachio, ¿ihtana tiamepua aamowichio?”

²⁴ Nee Waania, yooma i'ka no'o iyoterichi chiia, pichiwa chiame puuuu, nooe wa'api Eesusi ahjama oika tetewamekapa. Yooma ehpiami mochitoamea, te'ta pichiwa no'o chiiameko i'ka no'o iyotiao.

²⁵ Eesusia ki ookapi itapiti yoorariopua pehjio, ki yooma iyotetiamepua i'ka iyotaperichio. Yomatiamé Eesusi cheeriaa iintotiame tiameo, yomatiamé iyotetiame enesaa, pochikame yasipamiipua yomatiamé i'ka wehjoarichio, yomatiamé i'ka iyotaperi iyotetiamea, kiisi ohowika.

Ehpeonia i'wasioi iyotesa kaawe e'raka itipiamenia, yooma Eesusi inisiria no'o tete-waria iyoteriapua. Wa'asi kajunania no'o iyotiao. Ehpeo cheriwemapua yomatiamé i'ka wehjoarichi no'o iyoteria inamukameo. Wa'asipua wa'asi.

Eesusi Ajawariae Nokitiame

Riosi Riosiwara enamo tuuria

¹ Kúíra Tiiójiroo, weruma iyoriwa tiame. Kaaweruma kahtiare muuua. Kaaweruma yasisaamua tísia kaawe enemiipua. Nee aamo iyotepuamea, aamo no'o pahcha simiyame iyoterichi iyotepuriaa, Eesusi Riosie Weratiame iintoria iyotepukamenia, masiteria tiame. ² Pu'kaonia, pukeri o'iniachisi ahkasi tewekachi apechunatiachisi Eesusio, yooma iyotekania iintoriao. Ihji Eesusia ke'chu moenai tewekachio, ahpo ajawariao Riosi Riosiwarie nuurerepua pu'kao, ahpo nayewatumichiopua pu'kao, neipa ahpo tewekachi moenasoopua. ³ Neipa mukukai oijenasaapua, Eesusia ahpo ajawariao, apoe wa'api ahpo tetewiterepua eenechio, ahpo masitera mochikachi machejeneka, ahpo ajawariao, pichiwa ahpo oijenario erakomichiopua. Eesusia ahpo ajawariaopua tiameo, ahpo te'ta Noono ye'karichi simiyame nayewerepua, Apoe tisiwa te'pa kahtiam.

⁴ Nape neipa eenechi oijenasaopua tiameo, ahpo ajawaria ahjama koayaio, Eesusia ahpo ajawariao, ki ahka puuyanurerepua Eerusarenioipua pehjiio. Wa'a cheesaapua eee chaanerepua:

—Riosi iintomia puuyemitiapua pehjiio, no'oo aamoo ki ehpesi aamo nayeweka yasitoria. ⁵ Eemea ehpe taawechemio, neeroie paatotiamepua Waani Paatorieo, nape ku'we eemea Riosia ahpo Riosiwarie aamo paatomeripua, ahpo utewarie aamo teetomichio apochi simiyame nayewatukaopua.

Eesusia tewekachi moenaria

⁶ Piiechi taawechemi neipao, Eesusi ahjama mochikaio, Eesusi ajawariaa, iinatukerepua Eesusio:

—¿Paamira, ehpe taawechemi enetarepu aamo yawichitumiaa, yooma i'ka i'isaerichi ikimiaopua?

⁷ Waikao pukachi simiyameo, chaanere Eesusia:

—Pu'kao ki aamo nane'reporipua pehjiio, i'ka itapiti Riosi iintomiaopua, apoekamera Riosi nane'riamekapaopua pu'kao. ⁸ Nape ke'chu aamo nane'rioioipua pu'kao, i'ka aamo chaaninia aamoo: Eemea Riosi Riosiwari amochi enasoopua, Riosi utewarie teetomeri eemea no'o nayewatukao, Eerusareni o'inesaopua ahkasi yomachi Uurea weechiami ohjomeripua, Saamaria weechiami tiamé, yomachi mochiwachiami, pu'ka noochi simiyame nayewatuwao; neipami eemechitia noochi paparakamea, noochi simiyame nayewatuka nokisimeripua, ahkasi yomatiam i'ka wehjoarichi mochiwachiami, noochi paparamichio nayewatukao.

⁹ Neipa i'ka cheesaapa Eesusia, ne'neka ajanioipua pehjiio Eesusia, tewekachi apechunaretupua, ahkasi toomarichi wekaka. ¹⁰ Pu'ka ne'neka ajakoioipua pehjiio, senawato Eesusi ajawaria chokichi ajakame tetewiretupua ooka ti'tijoe, totosáme waki-raeme. ¹¹ Ihji ooka Riosi ku'iwaria chaachaparepua:

—Arirea ti'tijoerii, ¿achini iika wa'a teeka ne'neka itipina eemea pu'ka tewekachi moenaka akipariachio? Puuu wa'api Eesusia, ahpo wa'achi teeka tewekachi moe-nariachitia, wa'achi teeka eename tetewipuamepua, kii ookapi ti'tijoeri yeeka tekiyame tewekachi o'iniao.

Maatia weraniame Uurasi teetoriachi

¹² Waikao wa'a ijikisaapua wa'a kaawichi Ooriwo taakeri echitiachi tewaniachi o'iniao, yoomahka Eerusareni e'enarepua eenechi, sawarachi oiwa keenako reesisewachi. ¹³ Puuu Eesusie ajawatiamea, Eerusareni nonowasaapua, raampakarichi mo'moenarepua wa'a naanapawika mochikachi, naatia: Peero, Aakowo, Waani, Anteresi tiame, Eeripe, Toomasi, Waatorome tiame, wa'a ikisa Maateo, Aakowo Arajeo taanara, Siimoni

We'muame teewataniame, naati tiame, Uurasi Aakowo poonira. ¹⁴ Wa'ao yooma puuuu, wa'a nanapawiame eneriaipua Riosichi iyoriwa nayewamia, Maariaa Eesusi yeeyera, Eesusi poponiraapua tiame, wahjachi ooweru tiame.

¹⁵ Seenepi simikame Eerusareni wa'apiopua napawitioio, Peeroa werisika nayewerepua napawikameo. Wa'a napawikamea, piire sienta aampa piire weerewahka napawiriaipua. Pu'ka napawikameo Peeroa, chaanerepua:

¹⁶ —Riosichi poponiwaa pipiniwa tiame, no'o keepumitiaopua ku'witapio. Ehkori-ami Raawitaru iyoteriaa Riosi Riosiwarioe, aaata wahka ihtoriachi na'ara iintomeriko tuuriaa, ikikache itipirupa puuuu. Uurasi wa'a iintomia nayewaka cheeriamepua, Uurasi pichiwa wa'a iintokamekopapua, pichiwa muuwaeme yeeka eenakamepua Eesusi chapisa i'topuwichioopua. ¹⁷ Puuu Uurasi, Eesusi ahjama taamo ohjoio, wa'a iintokamepua Eesusi na'arekao. ¹⁸ Pu'ka na'ara iintorioa teemekamera tetewikamepua, ahpo Eesusi na'ara iintoria nateteretiaepua, weee tarariamekopua Uurasi. Wa'a iintosaopua neipao, tekoratatipo wichika, yooma ta'pariamepua topachio, ma'chi wichika siiwarao. ¹⁹ Uurasi ikiriaa, yooma Eerusareni ohjoeme ti'tijoeria, tísia nane'reka ohjoemepua pu'kao. Pukaepa pu'ka we'e tarariao, Akerama teewartupua, rieko nayewarichio, puuu weee wa'a teewaraa, Eraeme Weee cheeka chaniwamepua. ²⁰ Uurasi ikiriaa, te'ta Wiika Iyotaperichi chiiachitia ikirepua, Raawi iyoteriachitiaopua, ehkori-ami. Wiika Iyoterichio eee cheeriame puuuu:

Uuruchi toipuapua ohjirao,

ki aaata ohjoepuapua wa'ao.

Puuu cheeriamepua tiameo:

Pu'ka tehkiwa teetoriachio, piirechi werapuapua.

²¹ 'Pukaepa Uurasi tehki towariachio, piirechi werapuamepua, nape Eesusiche ahjama oikame, iiweta Apoe Paamirao, taamo ahjama oiyoi. ²² Nape puuuu Eesusio, Waanie paatoniachisi o'inia, ahkasi tewekachi moonariachisi tetewikame enemeripua. Te'ta pu'ka tetewakame nakiwamepua, taamo ahjama pichiwatamichioopua Eesusio, pu'kao, te'ta pichiwa oijenakamekopua.

²³ Waikao wa'a cheesoopa Peeroo wa'a raampa karichi napawitiachio, Eesusi ajawariaa ooka ne'neparepua waikao werapuameo, Uurasi Eesusie weratiamechitia teetomichioopua, aaata pu'ka ooka uutiamemo, Riosie uutiamekoopua werapuawichioo. Piiripi puuuu, Oose enerepua werapuamea, Warawasi teewataniame, Uhto teewataniameopua tiame. Piire, Maatia tewaniame enerepua. ²⁴ Waikao Riosichi nayewarepua, chaachapaka:

—Muuu No'no tewekachi kahtiameraa, muuu te'ta machiyamerakapa pu'ka ti'tijoeri iikara te'teriaa, taamo ne'netepuapua aatanakamerakopua taamo weramiao, i'ka ookao. Amoe uupuapua i'ka werapuameo, ²⁵ i'ka Uurasi teetoriachi tehki werapuawichioopua, Uurasi simikamekopua pu'kaopua wa'asio, ahpo te'ta kokosa aiwamiachioopua wa'asio, ahpo ki kaawe iintoriawichioo.

²⁶ Waikao puuu oosa mariki aampa piiripi Eesusi ajawariaa, aaata pu'ka ooka piiripi werapuame inatariao, itapiti ihpapaka nane'repuamechi iyoterepua teewaraa, pu'ka ihpapaniamechio nane'repuawichioopua Riosio, aatanakamera e'rariopua werapuameo. Waikao Riosie nane'repuame ihpapatiamedio, Maatiachikamera wichirepua werapuamea. Wa'a yooraka nane'retioopua Riosie eratiameo, Maatiakamera weraretupua, Uurasi tehkiwara teetoriamechioopua. Waika o'inia Maatiaa, Eesusi ajawaria ahjama oisirepua, Uurasi tehkiwaeria yorasika, pu'ka Eesusi oosa mariki aampa piiripi ajawari ahjamao.

2

Riosi Riosiwari eenari

¹ I'ipari pahko asisooopua, yooma puuu oosa mariki aampa ooka Eesusi ajawaria napawiriachioopua, ² senawato te'pa tewekachi o'inia inamuretupua, weruma eeka

cheetoamechitia. Puuu cheetochaniamea Eesusi ajawaria mochikachi, pochikame yasiparepua. ³ Waikao weeka yeenika tiame puuyarepua, na'ika tiame tajenarieme. Puuu na'i yeenia yooma Eesusi ajawariachi moochi chachasoopua yomatiamé wa'a yooremina mochikamechio, pochikame yasipare Riosi Riosiwaria. ⁴ Wa'a iikaopua Eesusi ajawariaa, pochikame ahjachi muipaterepua Riosi Riosiwario, yooma ihtaoi seesenu naeraoi kajuteka, Riosi Riosiwarie kiaretia iiyenawa.

⁵ Pu'ka wa'a ikinioio Eesusi ajawario, puuuu yomachi weeechi Eerusareni e'enakamea, yooma Eerusareni mochikameapua tiameo, pu'ka weruma eeka ahpo inamuriachi, ujumasirepua ne'nemia. ⁶ Waikao Eesusi ajawariaa wa'a e'enakameopua, yooma aaata pipiripi naewarichi, iiyenaka nayewerepua. Waikao wa'a e'enakame seesenu ti'tijoeria, ahpo wa'api naewachi nayewetiaopua Eesusi ajawariaeo, tísia wekamuwa erakorepua. ⁷ Waikao ahpo nayewa nayewachaniopao, tahpitika erakokao, chaachaparepua ahpo:

—¿Ihtana ijikikame ohjoare naaju ihji ti'tijoea? Naakona, ¿ki Arirea ohjoemekosapu ihji ti'tijoe? ⁸ Nape Arirea ohjoeme enesaa, ¿achini iika taamo nayewa nayewachaniamepua, yooma pipiripi taamo seesenu nayewamechi? ⁹ Ihji ti'tijoeri ahpo seesenu naewachi inamukamea, wekanami weeechi o'inia e'enakamepua: Paratia weeechi e'enakame, Meeria weeechi e'enakame, Eerami e'enakame, Meesopotami e'enakame, Uurea e'enakame tiame, Kaparosia e'enakame wa'achi, Poonto e'enakame, Aasia e'enakame tiame, ¹⁰ wa'a ikisa Rijia e'enakame, Paanjiria e'enakame tiame, Eejito e'enakame tiame, Riiwia weeechi e'enakame tiame, Siirene weeechi waapi. I'wa nookapua tiameo, Rooma muuwarichi e'enakame, Iitaria weeechi o'inia; ookapi ihjia i'isaeri naawakame enerepua, epeche ookapi puuu isaeri enepakamepua. ¹¹ I'wachi nookapu tiameo, Kereta e'enakame, Aarawia weeechi e'enakame tiame. Yooma ahka ma'chiamé pahteka inamuame teemea pu'ka Eesusi ajawario, ma'chiamé taamo nayewa nayewachaniamekoo, Riosio yooma ihta peenia iintoriamekoopua taamowichioo.

¹² Yooma ihji ti'tijoeria, ki nu'unti peenia erakorepua, ki teesá peenia tiame ikitiopua wa'ao. Wa'a erakoapaopua, chaachaparepua ahpo:

—¿Ihtana ikiwame i'wao? ¿Ihtanapua?

¹³ Nape aaata wahjachia, na'arakao chaachaparepua:

—Aa puuuu, nawajikamepua.

Peero naewaria

¹⁴ Wa'a chaachapopa Peeroa, yooma pu'ka Eesusi ajawaria ahjama weripakao, pu'ka ti'tijoeri ahpo nawajiamé teewario, weeru sisinaka chaanerepua:

—Yooma ti'tijoeri yomachi e'enakamea, yooma i'wa Eerusareni ohjoeme tiaméa, kaawe no'o keepumitiapua pahchuo. ¹⁵ Teemea, kiisi nawajika chaachapamepua. ¿Aatana nawajita piarikooiopua pehjo? ¹⁶ Ihji taamo ikiyaa, ehkoriaami chanitiamé pua, Oeri iyoteriachi, Riosi nayewatura. Ihjia cheeka iyoteriaipua:

¹⁷ Neipami taawechiamio, Riosi nayewatura kajumiachiopua wa'asio, Riosia cheeriaipua: Yooma weeechi mochikamewichioo, no'o Riosiwari kiamania pu'kao;

yooma noochi paparameo, aamo tatana tehtemario, no'o kaaweruma nayewamichiopua, aamo mamaraopua tiame, wa'achi chaachapamichio;

aamo tehtemario, ka'karuma yoorari inatatemichiopua pu'kao;

o'ochetiamea yayawatiamea tiame, peenia tiame teemumichiopua kochirewachio, ahpo peenia erakoa tewekachi mochipua.

¹⁸ Pu'ka taawechiamio, no'o seekarachitia mochikameo, ti'tijoeo ooweruo tiameo, no'o Riosiwari yahchemania pu'kao,

noochi simiyameo peeneka nayewamichiopua, ki se'wi simiyame;

¹⁹ Neeea tewekachio, itapiti tetewitemania neipamio,

itapiti peeniatiwari uurapari tetewitemania neipami teetomeri wa'asi,

wehchioi itapiti eera uurapari teetotemania waikamio,

itapiti na'i uurapari tiame, itapiti morowa tiame.

²⁰ Taaaai tukapamapua, meechaai eeraka tiame ikimapua sehtanasipaka, ke'chu no'o aamo Paamirao Riosi Tijoetukame eenoio pehjo, yooma wa'a tiame teetomeripua, nape no'o Taana eenaiopua Tijoe Tijoetukameopua, tahpitika teetoka enameripua, pu'ka taawechio.

²¹ Yooma pu'ka Riosi Tijoetukamechi paparakamea, newipatepuamepua pukaeo, tatakoriwao.

²² 'Eeme i'isaeri ti'tijoeria, keepusa i'ka naawesari: Nane'rena eemea Eesusi Nasare ohjoemeo, Riosie weratiamekopua pu'kao, pu'ka weruma itapiti, peenia tiame ihsiriapa, Eesusia pukae peenia ihsiauae ahpo pichiwatarepua, pichiwa Riosie weratiamekopua ahpoo, pu'ka taamo nane'reka mochitomichiopua. ²³ Nape ihji Eesusichi ikitiamea, Riosi e'rariachitia teerekamepua, Apoe Riosi Taanarao, amochi kiatiamekopua meripuaichio. Eeme wa'api nokakamepua pu'kao, nanaaramechi ki'yakao. Pukaepa wa'a noonoire eemea, kurusichi meripuaichio. ²⁴ Nape Riosia i'ka ahpo Taana Eesusio, eenechi ahjaterere puuuu, oijenatekao. Wa'a iintoka Riosia Eesusio, newitoterepua wahjipaniameo; wahjipaniameo ka'chi iika newitome tiamekopua Eesusio. ²⁵ Taamo yawichi ehkoriaami Raawitaru ikipu tuuriai, i'ka Eesusi ikiria cheeka cheekame puuuai, eee cheeka iyotiaiopua:

Neeea no'o Noonoo, ki piineri no'o toaka tetewamepua, pukaepa no'ochi ahjama inisiame tetewamenia, pukaepa ki majayamenia noochio, apoeo no'o ahjamakopua pu'kao.

²⁶ Pukaepa peenia e'raninia noochio, no'o iikachio, pukachi ahjachi e'rapa; pukaepa no'o yeenieoi, ta'iria nayewamenia wa'a e'rapa; no'o weerewaai ahjachi e'ramepua, ahpo oijenatepuao mukukai, amoeopua No'noo.

²⁷ Muuuu no'o iikaai, ki toimapua wahjiparichio, aamo Taana Te'ta Piipari weerewaraoi, kiisi toimamua pikamichio.

²⁸ Muuuu no'o tetewitekamemua aachin iintoka no'o mukukoio, eenechi no'o ahjatemo; wa'a ikitiapao neea, tísia ta'iria yasitomerikopua, aamo kahtiachi ahjamao.

²⁹ 'Ihji ehkoriaami Raawi wa'a cheeriao, ma'chiamie ki ahpo weerewa nayewaka cheerepua, apoeai Raawitaruo, wetemajitiamekopua mukisoo, i'ka Raawitaruo tetewikame teemea wetemajitiachio. ³⁰ Ihji Raawitarua Riosie naewaniamekapa, ma'chiamie tiame enerepua, i'ka Riosi ahpo chaaneretiao, pichiwa ahpo tetejimarisiwachi machenamerikopua piiripi aaata yawichi, ahpo tetejimariwachi yawichitumeri. ³¹ Wa'a tiame pahtekapa Raawitarua, ke'chu ehpiami simiyame ikiyoioipua pehjo; pukaepa, wa'a cheeka iyoterepua Eesusi oijenatepuao, ka'chi iika pikamerikopua weerewarao, wa'a iikaopua, kiisi itipimerikopua wahjiparichio mukukaio. ³² Ihji Ehkoriaami Iyoteri no'o aamo tuuyeriaa, Eesusi naewaka cheetiamepua, i'ka Eesusio, Riosie oijenatetiame. I'ka wa'a ikitiameopua teemea, tetewákame teemea. ³³ Ehpeo Riosie Eesusia, tewekachi i'toretupua, pu'kao ehpeo ahpo chokichi yasitenapua, te'ta ahpo weruma teerewaeka. Riosi ahpo ahjama yachapasaopua Eesusio, tamochi teerepanurarepua ahpo Riosiwari, ahpo utewarie teetopuawichio, ihtaai ahpowichio nokiwao. Puuupua ihjia, ehpe i'wa aamo tetewariaa, ehpe i'wa aamo inamuriaopua tiameo, yooma i'ka itapiti aamo naewachi taamo nayewariaopua. ³⁴ Waikao, ma'chiamie pichiwa ki ahpo naewaka cheere Raawitarua, ki apoekamera ki moenariopua tewekachio. Pukaepa Raawitarua, Eesusi ahpo Paamira naewakaopua, eee cheerepua:

Apoe no'o Noonoo Paamira Riosia, chaanerepua no'o Paamira weeechi enamerio: "I'wa yasipamitia no'o ahjamina,

³⁵ ahkasi no'o aamo seepurawao newitoachisi, ahkasi aamo taaraterere so'mipaka tesiwa te'tereka toapachisi."

³⁶ 'Yooma i'isaeri ti'tijoeria, te'ta weruma nane'rewa iintaka mochitopuapua, i'ka Eesusi aamo me'yariaopua kurusichio, ki nu'uti teerewa kiaretiamie eneriopua pu'kao,

pu'kakamera te'ta Noonorao, ki nu'uti Paamiratumichio uuriamekopua pu'kao, yomatiane wehjoarichi mochikame ti'tijoerichio, yooma ihta yomatiane i'ka weechi iintuameopua tiame.

³⁷ Waikao i'isaeri ti'tioea, aapoe me'yario tuuwapa Eesusio, ki teesa iiyana erakorepua apochio, ahpoo ki kaawe noonowirio tuuwapa. Wa'a erakoapa puuuu, iinatukerepua pu'ka Peeroo, yooma wahja Eesusi ajawariaopua tiameo, chaachapaka:

—¡Ihtana noonoita teemea ehpeo, taamo ki kaawe nokaria kaawe itipipuawichio?

³⁸ Peeroa waikao chaanerepua:

—Eemea, Riosichi aamo ma'chitapuapua ohso kaawe, pu'ka aamo ki kaawe noonowiria erakoao, Riosio eemea, aamo cheriwenurapuapua. Pu'ka ki kaawe aamo noonowiria erakoao, Riosichi aamo paatoka tetewitepuapua. Aamoo kaaweruma inatamekopua, Riosio e'rariopua amochi yasipariopua ahpo Riosiwarie. ³⁹ Ihji Riosiwarie paatoninamea, Riosio ehkoriaami o'iniao taamo kiamo tuuriaopua, aamowichio, aamo tatanawichio, seesenuwichio tiame, yooma Riosichi paparameopua tiame, Riosichi e'enakame.

⁴⁰ Peeroa tehpe weeka itapiti tuuyerepua pehjo, apoe Riosie Weratiameo, Eesusikopua pu'kao. Wa'a cheesaopua chaanerepua tiameo:

—Yooma ki ka'karuma nokiwameopua ti'tioeeo, poanatuapua pu'kao.

⁴¹ Waikao, yooma Riosichi simiyame Peeroo nayewaturia pichikekamea, ahpo paatonurerepua, yoomahka pipiripi Riosichi ma'chitaka, ahpo ki ka'karuma yoorario. Waika taawechio, paika miiri ahka Riosichi eneparepua, te'ta Riosichi paparakao, yooma Eesusi ikiria pichikekameopua, iintoria. ⁴² Wa'a iika paatotinamea, yoomahka Riosio chii na'naritorepua, pu'ka Eesusi ajawariae masiteriao. Puuu papatotinamea, waika o'inia ahpo nanapawirepua, wahjachi Eesusichi paparame ahjamao, kaawe erakoka teetomiaopua, Riosichi nayewamiaopua, Eesusi Aari Ko'karia, yorasimiaopua.

Pukerio aachin te'tereria Eesusichi paparakameo

⁴³ Waika o'inia yomatiane Eesusichi paparakamea, Riosie tísia peeniatiwari tetewiwa mochtorepua, Eesusi ajawaria nokisiwaeopua. ⁴⁴ Yooma Riosichi paparaka mochikamea, yoomahka ahpo kipotiame eneparepua, ihtaohi ahpo kipoteka mochipuameo. ⁴⁵ Ihjia, a'chitia ahpo nakisiachi, ahpo ku'isiamie eneparepua, ahpo iinueka itapiti nehjisa. ⁴⁶ Tiopachioi ki toarepua napawikaopua, senepi taawechi. Ahpo ta'pechioi napawisaotiame, yooma ahpo kaawe uuka mochtorepua, pu'ka Paamira Aari Koi'wameopua, koayaio. Wahjachi kooameopua tiameo, ahpo kipoteka ko'karepua pu'kao, nape kaawé erakoka. ⁴⁷ Ihji we'wemera Eesusichi paparamea, tísia kaawe tetewiniame eneparepua aataeoi wahjachio. Puuu we'wemera Eesusichi paparasiamie, wahjachi paparakame ahjama enepasirepua, Riosie.

3

Chookopakame kokoriame yachapatewa

¹ Piire taawechiamio, Peeroo Waani tiame tiopachi e'noio, arikiri Riosio ahjama nayewamia tiopachio. ² Wa'a tiopa muirachio, yasariai aata chookopakame kokoriame. Wa'a tiopa muirachio, puuu rojomi kokoriamea, wa'a ujuparetiaipua senepi taawechio, ihko itamichio, wa'ao, Peeniatiame teewaeriachi muirachio. ³ Puuu, Peeroo Waani tiame tiopachi muiyame tetewapao, ihko itanerepua pu'kao. ⁴ Nape Peeroo Waani tiamea, chaanerepua:

—Ehsoo, taamo ne'nepao.

⁵ Waikao kokoriamea ne'neparepua, itapiti ahpo kiapuame maaeka. ⁶ Nape Peeroo cheerepua:

—Toomio ki iinuenia, nape aamo kokorio aamo yachapatemia iinuenia: Eesusi Riosie Weratiameo, utewarie.

Wa'a cheesaopua chaanerepua:

—¡Werisísaa! ¡Kaaweruma oisísaa saukame!

⁷ Waikao Peeroa ahjamina sekachi chapikao, werisipurepua. Waikaopu chookopakame sautetiamea, pu'ka wa'apichi werisipuniaio, tonochi utewarepakaopua, oisirepua. ⁸ Wa'a iika oisisaapua chookopakamea, tísia kaawe e'raka niinipakao, Riosichi paparepua; wa'a inisika pakirepua tiopachio. ⁹ Pu'ka chookopakame oisikameo, yooma ti'tijoeri tetewarepua pu'kao, Riosio ahpo iintoria pukachio, tísia cheriwema ki'yaopua pu'kao, tísia kaawéruma naewakaopua Riosichio. ¹⁰ Yooma machirepua chookopakame sautetiameo, puuukopua chookopakame kokorekameo, tiopa muirachio yayasamekoopua pu'kao, i'isaeri tiopachi, Peeniatiame muirachi tewaniachi yayasariameo, ihko itaká. Wa'a iikame tetewikame chookopakameo, yooma weruma peenia erakorepua chookopakameo, wa'a ikikame tetewapao.

Peero masiteria tiopachi

¹¹ Peeroo Waani tiame tiopachi ohjoio, pu'kao tiopateriami nokisioiopua Saromoni tewaniachi, puuu yachapakamea, chokichi weritoriaipua tiameo. Waikao yooma ti'tijoeria, wa'a ihtoame tetewapa yachapakameo, wa'a ujumasirepua ne'nemia, tísia peenia erakokaopua yachapariopa. ¹² Peeroa wa'a noonoikopao, cheerepua pu'kao:

—Eeme ti'tijoeri, ¿achini iikai taamokamera weruma erakona eemea, taamoe utewarie yachapaterio erakoka i'ka tijoe? ¹³ Ka'ipua. Ki teemekamera iintokaitepua. Keepusao naaju. Ihji sautetiame aamo tetewariaa, Riosikamera iintokamepua sautekao, ahpo te'ta utewarie, puuu wa'apia Aurani Riosiwara, Ihsa Riosiwara tiame, Aakowo Riosiwara wa'achi. Puuu Riosiwara iintokamepua, aamo ehkoriaami o'inia Riosiwara. Puuu wa'api Riosi ihsikamepua, Eesusi werumatakaioipua, ahpo Seekaechitia yasimichioopua. Pu'ka eeme i'isaerio, Piiratochi nehjaria meripuaichio, Piirato ki merinarioio aamo utewa yooraria meripuaichioo. ¹⁴ Eemea Piirato, Eesusi Te'ta Kaawerumara puhjenarioiopua, tijoe ko'yakamera itaria, puhjepuawichioo. ¹⁵ Wa'a nokaka me'yakame eemea Eesusio, pu'ka Eesusi te'ta ki wahjiamé ahjari taamo ki'yameopua. Eemea pu'ka me'yarepua me'yao, nape Riosia eenechi oijenaterepua pu'kao. Yooma i'kao, taamoe wa'api tetewakamepua, teeme Eesusie wa'api ajawátiamé. ¹⁶ Ihji tijoe aamo machiyachitia ikiriao, Eesusi utewarira iintokamepua sautekao, tonochi utewatekao oitekao. Ihji wa'a ikitiamea i'ka tijoechio, Eesusichi paparakapa wa'a ikitiamepua, yoomá aamoo, tetewachi.

¹⁷ 'Eeme no'o tetejimari wa'api, nane'renania aamoo, aamo pa'pamiratuameopua tiameo, ki nane'riamekopua aatanakoo, wa'a noonowiriopua Eesusi me'yakao. ¹⁸ Nape puuu wa'a aamo noonowiriaa, wa'a teeremiapa wa'a noonowirepua, wa'a ikimio tuutiamekapa, ehkoriaami Riosi nayewaturaeo, Apoeo chaachapariaipua, ihji Riosi Uutiamea, tísia aiwameri puuuu. ¹⁹ Wa'a teeso pu'ka aamo noonowiriawichioo, Riosichi e'enamitia eemea, apoe aamo noonowiriawichioo, aamo cheriwemichioopua, pu'ka aamo noonowiria Eesusichio, ki peteremichioopua wa'asio. ²⁰ Wa'a aamo noonoisoopua, eenechi uhjurepuame eemea i'ka Riosie Weratiameopua, pu'ka aamo puuyetoka mochitoao weeechi yawichitumeriopua, apoe yasipamichioopua waikao, aamo yawichichitia. Ihji enapuame aamo puuyeka mochitoaa, ihji Eesusi puuuu, ehkoriaami Riosi nayewatura chaachaparia. ²¹ Nape Eesusia pehjo, tewekachi yasimeripua pehji, ahkasi Riosi yahchariachisioopua ahpo eenechi enamiachio. Waika enasaapua Eesusia, te'ta kakupachi aamo iintapameripua i'wao, te'ta ehkoriaami Riosi nayewatura chaachapariachitia. ²² Moisetaruai, ahpo Ehkoriaami Iyoterichio, cheeriaipua: “Apoe taamo Paamiraa Riosi, aamo tetejimarichi ma'chipamapua, piiripi noochitia Riosi naewame. Yoorepuapua pu'kao, yooma ihtaoi aamo nuuriao. ²³ Aata ki e'wakamea pu'kao, kihta teeremeripua Riosichio, poanachi te'teremeripua Riosi ijinuwarachio, ki seená aampasi.”

²⁴ 'Yooma puuu Riosi na'nayewakamea, wa'achi chaachapariamepua, yooma i'ka ikitiameopua, Saamueri taawechi o'inia ahkasi ehpesi. ²⁵ Yooma Riosi aamo kiamo tuuriaa ahpo na'nayewaturachio, kajukame itipimeripua amochi enasoopua, pu'ka Nayewatura Riosi enamo tuuria. Nane'riame eemea tiameo, Aurani ahjama ahpo katewiaiopua Riosio, cheeriopua Auranio: “Amochi machenameripua piiripi tijoe, yoomá weee

mochikamewichioo, ki teesá kaawe iintomeri.”²⁶ Pukaepa aamo i'isaeri ti'tijoerio, Riosia Eesusi naawatesao, amochikamera uhjurerepua pahchao, amochi pahcha cheriwepuawichiopua tatakorio, aamo toinaresoopua aamo ki ka'karuma nokayao.

4

Peeroa Waania tiame, ya'yawichi iinatukewachi

¹ Neipa taawechiamio, Peeroo Waanio tiame ti'tijoeri ahjama nayewioio Eerusareni tiopachi masitekao, wa'a e'enarepua ookapi tiopachi neesetori. Puuuu piiripi kapitai yeeka e'enarepua, tiopachi inatiame, naati yeeka tiame, saruseo ti'tijoe, puuuu Moise nuurarira neesetoame enerepua. ² Puuuu nekamucherepua Peeroo Waaniopua tiame, Eesusio meritiai eenechi ahjariae, pichiwa iintapariopua tuuyopua, eenechi ahjaniameo. ³ Puuuu wa'a erakoapao, chapisa yeeteparepua pu'kao, nape tísia aarikopua wa'asio, meerewichio toarepua katewepua. ⁴ Nape muuwaeme ti'tijoe ooweru tiamea, kaawe e'raka inamukamea pu'ka eenechi ahjapuame tuuyewario, pichikerepua. Pu'ka wa'a ikipuame pichikamea, ahkasi mariki miiri enetorepua, ti'tijoeche ihtetakao.

⁵ Pu'ka meereo i'isaeri ya'yawichia ahpo napawirepua, Peero katewemia Eerusareniopua. Wa'a napawikamea tiameo, tuuyewari pa'pamuratuame enerepua, Moisetaru nuurari neesetoame. ⁶ Wa'a mochirepua tiameo, Aanasi te'ta tiopachi paamiratuamera, wa'a ikisa Kaija, Waani, Arejanto, wahjachi tiame te'ta tiopachi paamiratuameo, tetejimara. ⁷ Waikao wa'a napawisaapua, ahpo napawiriachi upanurarepua Peeroo Waani tiame. Pu'kao upatioopua, naasipa ajawaka iinatukerepua, chaachapaka:

—¿Aatanachi utewaeka peenia nokayame eemea, pu'ka ki maaepori aamo nokayao?
¿Aatana reesisewachi wa'a nokayame eemea?

⁸ Waikao Peeroa, Riosi Riosiwari ku'irae naewakao, cheerepua:

—Yooma eeme te'ta pa'pamiratuameopua ti'tijoeri, ⁹ i'ka rojomi taamo cheriweka sauteria katewenario, pukachi simiyame taamo iinatukiao, ¹⁰ ma'chiame chanimania pu'kao, yooma aamoopua, yooma aamo i'wa napawikameopua, yooma aaata i'isaeripua tiame. Ihji tijoe i'wa weeriamé aamo tetewachio, Eesusi ihsikamekaitepua yachapateka ahpo utewario, Nasare tijoe enekame, Apoe puuu aamo merinureria, nape Rioso eenechi ahjateria. ¹¹ Ihji Eesusia, aamo wa'api ipaka tetewariapua, nape ehpeo tísia nateyame enepakame, yomatiamé ihta itapitichiopua. Ihji Eesusia, tehte te'ta nateyamechitia enepakamepua, itapiti tehte te'ta kaari naawarachi yachaniamechitia. ¹² Ki'tepua wa'asi i'ka weechio, aaataai taamo tatakorio, te'ta puhjiamea.

¹³ Waikaopua ya'yawichia, Peeroo Waani tiameopua, kihta seeweka nayewiopua pu'kao oowera ti'tijoe kai, tísia pepeniamekopua pu'kao, tahpitika eraparepua. Waikao nane'rerepua pu'kao, Eesusi ihsiriopua masitekao. ¹⁴ Waikaopu pa'pamiratuamea, pu'ka yachapatiaméchi simiyameo, kihta chaachapame e'rarepua, pu'ka saukameo wa'achi weeriopua pu'kao tetewachi, yachapakame wa'asi. ¹⁵ Waikao Peeroo Waani tiameo, ma'chi puuyanasaopua ku'itapio, aapoeche ahpo nayeweka itipirepua waikao, ihtana ahpo noonowimiao. ¹⁶ Puuuu ahpo chaachaparepua:

—¿Achini yoorata teeme i'ka ti'tijoeo, i'ka nokario i'wa Eerusarenio, yooma nane'reniamépuuwa wa'asio, ihji oika yachapatetiamea, pichiwakooopua? Pu'kao teemea, ka'chi iika ka'itametepua. ¹⁷ Kihta yorametepua tiiao, nape a'chitiao teewetenia nakiyame puuuu, Eesusichi simiyame masitiao, ki weruma mehtamichiopua wa'asi. Mamajochatia kaawepua pu'kao, teewemichiopua wa'asio, pu'ka Eesusichi simiyame masitiao.

¹⁸ Wa'a erapasaapa puuuu, Peeroo Waani tiameo, eenechi ahpo mochikachi upanurerepua. Wa'a upasaapa pu'kao, utewaeme chaanerepua pu'kao, kiisi masitemichiopua wa'asi Eesusichi simiyameo. ¹⁹ Nape Peeroa Waani tiame wa'a chaanetiapao, chaacháparepua:

—Eemea, eeme wa'api ne'nepuapua aaatakamera yoorepuameo, Riosioi, aamo chaachapaoi,²⁰ nape teemea taamoo, kiisi teewemeriko erakoamepua taamo tetewarioa taamo inamuriaopua tiame Eesusichio.

²¹ Waikao isaeri pa'pamiratuamea, oowera mamajochasa toarepua Peeroo, Waaniopua tiameo. Ki wepisa toarepua pu'kao, muuwaeme ti'tijoe ooweru tiameo, Riosi peenia ihsiwa pu'sereka tetewiriopua pu'kao. Pukaepa ti'tijoerio, majawekaopua tiame. ²² Ihji pa'pamuratuamea, kihta chaachapame erakorepua aapoeo, pu'ka sautetiameopua, apoe wa'api nayewame tiopua pu'kao, ooka weerewa paamuamekopua tijoeo wa'asi.

Eesusichi paparamea, ahpo nayewatumia oisa teetowa itaniame

²³ Waikaopua toitiapao, Peeroa Waania tiame, wahjachi Eesusichi paparame mochikachi nonowarepua. Pu'kao wa'a e'enasao, yooma tuuyerepua ahpo ikiriao, pu'ka pa'pamuratuame noonowiriaopua apochi, yooma ihtaopua tiameo, ahpo mamajochatiame. ²⁴ Ihji Eesusichi paparame kaawe keepusaapua, yoomahka pirena kaawe erakoka nayewerepua Riosichi paparakaopua chaachapaka:

—Muuu te'ta yoomachi Paamiraa, Muuu amoe netekameraopua tewekao weeeopua tiameo, yooma ihtaopua pa'weoi, taamo anachari kiamitiapua utewari, ki seeweka nayewatupaichiopua aaataoiopua, yooma ihta amochi simiyame naawesariopua.

²⁵ Muuua aamo Riosiwarioe, aamo Raawi seekarewachi naewakao, cheeriama:

¿Achini iikai ki no'o nakiyamea no'o puipameriko erakoame eemea, ka'chi iika no'o newitome tiiai eemea?

²⁶ Yooma ya'yawichi weeechi mochikamea,

pu'kawichio noochi nasiwamia pirenatuamepua, no'o Uuria

Weerariamechi nasiwamiaopua tiamé.

²⁷ 'Puuu aamo Raawichi cheeriao, pichiwa ikikamechepua. Eerore yawichia, Poonsio Piiratoa tiame, seesenu ti'tijoeripopua tiameo, i'wa Eerusareni napawikamepua, aamo Uuriamerimiamia, Eesusi, pu'kao aamo seekarewachitia yasitoame. ²⁸ Puuua, pichiwa wa'a noonowiretupua, te'ta aamo cheeriachitia. ²⁹ Ehpeomua Apoe taamo te'ta Paamiraa, taamo ku'imitiapua ki majamichipopua taamo mamajochameo, taamoo, anachaka aamo nayewamichipopua. ³⁰ Tamochi teerepuapua aamo seekao, amoe sautepuawichipopua aaataoi ahpo sautejeresoo, aaata aamo Taanachi paparakameo. Tamochioi itapiti aamo peenia ihsiwa yorajerasaa, taamo ku'ipapuapua aamo tetewitepuachipopua utewarirao.

³¹ Kajutiopa Riosi nayewekao, wa'a mochikachio noonorepua, Riosio wa'a kahtiopa ahjama. Pu'ka noonosoopua yooremina mochikamea, ahpo iikachio peenia eraparepua, Riosi Riosiwari apochi eenariopa. Pukaepa wa'a puuyasaapa, oisa e'raka nayewasirepua enechio, Riosi tuuyewario.

Yoomahka ahpo iinuwa, ki ahpochewichio erakowa

³² Eesusichi paparamea muuwaeme enerepua, yoomahka pirena, ahpo tetejimachitia mochikame. Pukaepa yooma ahpo iinuekao, ahpo kipotepuamewichio iinuerpua.

³³ Waikaopu yooma puuu Eesusi ajawariaa, utewaeme te'teretorepua ahpo Paamira Eesusi oijenaria naewatukao. Riosiai epeche teetorepua pukachio, ahpo ku'isika cheriwewaeo. ³⁴ Eesusichi paparamechio, kitererepua chorowaniamia. Weewaemeai, kariwaemeai ahpo ijinuwa nehjisaapua, ³⁵ Eesusi ajawaria kiasirepua, kehkisa ahpo ku'inariaeopua. Waikaopu Eesusi ajawaria yooma Eesusichi paparakameche, kiasirepua naachutekao, ki cho'chorowamichipopua pu'kao. ³⁶ Weee nehjiwa naewaniachio, wa'achi yasariaipua piiripi tijoe Oose teewaeme, puuua Wenawe teewataniame eneriaipua Eesusi ajawariaeo. Puuu teewaraa, “Kaawe Erapatiamé” chaniwame puuua. Puuu tijoea, tiopachi ku'yame eneriaipua, Chipire tewaniachi o'inia eenakame eneriaipua, pawenasipa weeechi. ³⁷ Ihjia ahpo weewa nehjisaopua, Eesusi ajawaria uujuyeparepua toomio, naachutepuachio kooame nakisiamé.

5

Ananiaa tatakoriwa, ahpo uupira Saajira tiame

¹ Nape piirechi tijoea, ki wa'achi iintorepua, Anania tewaniamea ahpo uupimaopua Saajira tewaniame. Puua ahpo weewa nehjisaapua, ² paikapi toomi ahpowichio katewesaopua, ki ahsieme i'yetorepua Eesusi ajawariaopua, pu'ka nehjitiame toomio. Ihji Ananiaa, wa'a eenakaopua yooma Eesusi ajawaria ajakachio, wehchi to'weparepua toomio cheeka:

—I'wa maani weee taamo nehjaria toomia. ³ Waikao Peeroa chaanerepua:

—Anania, ¿achini iika aamo toakamua Satanasi wisikuepuawichioo, Riosi Riosiwarikamera aamo wihkuenaremichioo, ki ahsieme aamo wihkueka upamichiopua toomio? ⁴ Ke'chu nehjiwai weeea, ¿ki aamo weekosakaipua? ¿Achini iikai wihtumio o'raka nehjaka eemea weeeo, ki ahsieme upanariapa toomio ki wihkuamechitia, aamoo te'ta weeka nehjariachitia tetewipuawichioo? Puuu aamo iintoria, ki nu'unti wihkuatiamepua Riosiwichiokamera, ki ti'tjoeriwichiokamera.

⁵ I'ka inamusache Ananiaa, mukukame wichiropua. I'ka tetewikamea wa'a ikitiopao, ki nu'uti iyoripo eraparepua Riosio. ⁶ Waikao wa'a e'enaka aata tehtemaria, wisasorie ikapisapao weerewarao, apechunasa i'torepua wetemajimia.

⁷ Paika keenako tepepio, puuu uupiraa wa'a eenarepua. Puuu uupiraa kihta nane'riame eneriaipua pehjo, ahpo kuuna ikiriao. ⁸ Pu'kao Peeroa chaanerepua:

—¿Eee kehkichi nehjaka eemea weeeo?

—Eje'e. Wa'a kehkichi nehjitiapua —cheerepua.

⁹ Waikao Peeroa chaanerepua:

—¿Achini iikai wa'a noonoimo o'raka eemea, aamo tísia kokosapuame tiame Riosie? Ka'chi ikimete muua ehpeo. Ne'neo wa'a ajakameopa, aamo kuuna i'tokame puuupa, wetemajimiao; ehpeo aamopechi i'tomia e'enakamepua.

¹⁰ Wa'a chaanesoche Peeroo, mukukame wichiropua ikanati, puuuai. Pu'ka tehtemari muioipa, mukukame poirepua wa'asi. Waikao ma'chipasaapua, kuunara wetemajitiachi wetemajirepua tiame. ¹¹ Yooma ti'tiopachio, aataai i'ka ikitiame inamukameopua tiameo, tísia majaka inamurepua, wa'a ikitiameopua wa'a.

Eesusi uhjurawaa muuwaeme ki maaenari yoorani

¹² Yooma puuu Eesusi ajawariaa, ki ookapi Riosi peenia ihsiwa tetewiterepua ti'tjoeriopua, Eesusi utewarieo. Eesusichi paparama, eepi nanapawiriaipua tiopatereo, Saromoni tewaniachio. ¹³ Wahjachi ti'tjoeria, kaawe tetewiriaipua pu'kao, nape ki nanapawiriaipua ahjama, tísia iyoriniame tetewapa wa'ao. ¹⁴ Nape wa'atioipua, Eesusichi paparama, epeche epecheche teetorepua muuwesikao, ti'tjioepua, ooweru tiame. ¹⁵ Muuwaeme ti'tjoeriaio, e'taparachi puyanariaipua ahpo kokoriamewao poe-suwe Peero u'matomiachi toamia, Peero ekawiraraa ahjachi u'matosaapua sautemapua, erakokao. ¹⁶ Ahkasi Eerusareni mochiwachiamioi wa'achi noonoirepua, Peero u'matomiachi puuyanekaopua kokoriameo, poeche. Waikao yooma Eesusi ajawariaa, yooma kokoriame Eesusichi paparaka sautesirepua, wa'ami u'umatokao.

Eesusi ajawaria chapipuame naanaritowa

¹⁷ Wa'a tiame inamukapa napawikarichi pa'pamiratuamea, wahjachi tiame saruseo ti'tjioe pirenaturiai, kiisi kaawe erakore puua ahpoche tísia erakowae pochikapa, muuwaeme ti'tjioe ooweru tiame Eesusi ajawariakamera na'naritoamekopua. ¹⁸ Waikaopua, pu'ka Eesusi ajawariao chapisaopua, yeeteparepua meeresi. ¹⁹ Nape tewekachi Riosi ku'iwaria, wa'a eenaka tukaoo, wahjonerepua Eesusi ajawariao, yeetaeka mochikachio. Puua yeetapuka puyanasaopua, chaanerepua:

²⁰ —Eemea, simitepuapua tiopachio masitekaopua ti'tjoerio, pu'ka weemera ahjarichi simiyameopua.

²¹ Wa'a chaanetiamekapa Eesusi ajawariaa meere piario, simiterepua masitekao, wa'api tiopachio.

Waikao wa'a nokayoioopua masitekao, puuu te'ta isaeri napawikarichi pa'pamuratuamea, eenechi napawirepua, ahpo yeetepariachi simiyame katewemiaopua. Wa'a napawisaopua, Eesusi ajawariao, upanurerepua eenechio, pu'ka noonowiria katewepuawichioopua. ²² Nape wa'a yeetepatiachi e'ensaaopua i'norameria, ki aaata tewarepua yeetepatiameo. Wa'a ikisaopua, wa'atia nonowarepua, ahpo pa'pamuratuamechi tuumiaopua. ²³ Pukachi e'enakaopua chaachaparepua:

—Ki'tiapua wa'ao. Yooma yeetaeka weririapua weeriao, inatiameai wa'achi ajariapua ajariao, nape taamo yeetapusa ne'nioipua yooreminao, ki'tia wa'ao aaataai.

²⁴ Waikao yoorewa inatiame kapitairaa, tiopachi neesetori pa'pamuratuamea tiame, i'ka inamukapao, wekana erakokao chaachaparepua: “¿Ihtana ikiniamekosapua naaju i'wao?” ²⁵ Wa'a erakoioopua pehjo, wa'a eenare aaata tijoea chaanesikao:

—Aamo karichi mo'ariaa ti'tijoe, waami nokayamekapua tiopachi masiteka.

²⁶ Waikaopua tiopachi inatiame kapitairaa, piirechi yeeka simirepua tiame, pu'ka Eesusi ajawaria ahpo yeetepariachi i'noramiaopua. Nape ki e'raka chapisa u'parepua, majawiapa pu'ka ti'tijoeripua, ahpo pasipupuawichioo. ²⁷ Waikao pa'pamiratuamea, ahpo mochikachi u'yepatiaapua pu'kao, naasipa ajawaka iinatukerepua pu'kao:

²⁸ —¿Ki utewaeme wa'ineka teeme aamoo, ki masitemichioopua wa'asi Eesusichi simiyame utewario? ¿Ki wa'a noonoire eemea ohsotia? ¿Ki yomachi Eerusareni pochiware eemea aamo masitiaeo? Eemea pukaeo taamokamera sahtuchamepua, pu'ka Eesusio taamokamera me'yario tuuka.

²⁹ Waikao Peeroa, wahjachi Eesusi ajawariaa tiamea, nehjiarepua:

—Wa'atepua tiiao, nape teemea, Riosikamera yooremetepua, ki ti'tijoerikamera.

³⁰ Pu'ka Riosi taamo ehkoriaami mochikame Riosiwarao, pu'ka Eesusi eenechi ah-jatekame, pu'kao aamoo, kurusichi chuhchaka me'yaria. ³¹ Pu'ka wa'api Eesusio Riosia, eenechi ahjaterepua, wa'a iintosaapua, epeche te'ta weruma yasira ki'yarepua pu'kao, ahpo ahjamina yasimichioopua, te'ta ki nu'uti weruma Paamirachitia yasimichioopua. Riosia pu'ka Eesusio ahpo ahjamina yasakao, te'ta ki nu'uti Newipatiamera enepaterepua pu'kao, yooma isaeri ti'tijoe ooweru tiameo, cheriwepuawichioopua tatakoririao, yooma ahpo ki kaawe nokayao pichiwaka toinaresoopua. ³² I'ka Eesusi Riosi eenechi ahjateriao, tamoe wa'api tetewikamepua. Yooma wahjachi Eesusichi paparamea, ki tetewameai Eesusi oijeraniao, Riosi Riosiwariae ahpo nane'retia te'ta pichiwatame puuuai.

³³ Waikaopua aapoe noonowirio tuuwapa Eesusi me'yakao, ki teesa nenekarepua, ahkasi ko'inareka Eesusi ajawariaopua. ³⁴ Nape piiripi parisero tijoea, Amarieri tewaniamea, werisika ma'chi uhjurarepua ku'itapi Eesusi ajawariao. Ihji Amarieria wa'a mochiwachio, tísia nakiwame eneriaipua, Moise nuurari masitiame. ³⁵ Waikao ihjia pa'pamuratuameo, chaanerepua, yooma wa'a napawikameo:

—Eeme isaeri ti'tijoe, aamo chaanemane no'o e'rao. Ki te'ta yorajepo e'raninia i'ka ti'tijoeo, seenekachi ki kaawe teeremaoui eeme. ³⁶ Nane'riame eemea piie taawechemio, Teurasi tewaniameo, muuwaeme ahjama werisiriopua, weruma ahpo maaeka. Pu'kao meriretiopua, yoomahka ahpo ahjama ohjoao, naao sientohka. Wa'a iikapa puuuu, yoomahka chi'ripaka kajurio. ³⁷ Neipaoipua tiameo, aaata Uurasi tewaniameai, wa'achi iintoriai puai, muuwaeme pirenatusao. Nape meriretu puai, pu'ka na'naritoameai, yooma chi'ripaka. ³⁸ Pukaepa, ehpe tiiachio, toitia kaawe eneriaipua ohso kaawe. Oowera ti'tijoerichi eename enesaa, wa'atia u'matomapua. ³⁹ Senawato seenekachi Riosichi eename enesoo, ka'chi iika saipatema eemea i'kao, Riosichi nasiwame enemeri eemea, Riosi puipanariame.

⁴⁰ Waikao Amarieri chiia kaawe e'resaapua, uhjurarepua waikao Eesusi ajawariao, upapuaichio. Upasaapua i'kao, ki oosa naewanuresaapua Eesusio, wepisache toarepua pu'kao. ⁴¹ Waikao wa'a weruma napawitiachi puuyaiopua, ka'chi erakorepua Eesusiwichio wepiretia aiwakaio, ohsotia kaawe erakorepua wa'a yorataiopua. ⁴² Wa'a yorataiai puuuu, kaawe erakoka simiterepua Eesusichi simiyame masitekao, senepi taawechi wa'api isaeri tiopachio, yomachi wa'api mochiwachiami ta'pechiamioopua tiame.

6

Oowisani tijoe naachutari ajawatiame

¹ Pu'ka taawechiamio Eesusichi paparama, epeche teetorepua muuwaepakao. Wa'a teetopa i'isaeri ti'tijoeri riekoo naeraemea tiame, ki kaawe erakorepua, ahpo wahjachi i'isaeri eureo naewamechio, ahpo tetejima ki kukunaameo, ki ajasepo tuuka kooameo, senepi taawechi naachutaniameopua. ² Waikao puuu oosa mariki aampa ooka Eesusi ajawariaa, napawinurere puuu, Eesusichi paparama. Napawisooopua piiripi puuu Eesusie ajawatiamea, cheerepua wa'a napawikameo:

—No'o keepumitia yoomahka. Ki yekimeri teemea naachutakao, ki toime tiipa teemea masitekao, Riosi kaaweruma tuuyewari tuuyekao. ³ Pukaepa ajawatia kaawepua aaata kooame naachutameri. Aamoe chaachapamitia eemea amochio, aatanakamera ajawapuame amochi uuka oowisani ti'tijoeo, nape ka'karuma ijinatamera ti'tijoe, ahsepari ahjachi oowe e'repua te'terime naachutapuawichioo, apochi yahchaka ohjoamera Riosi Riosiwario, kaawe e'rariwa tiame. ⁴ Wa'atiaopua teeme Eesusie ajawatiamea, wa'apitia simitemapua masitekao, Riosichi itasikaopua tiame aamo kaawe te'teretopuawichioo.

⁵ Waikao chaanetiamea, yooma ahka ahpo pirena kaawe iintasaapua pu'kao, apochi i'yasaapua aaatao, Teiwa uurepua piiripio, kaawerumakooopua pu'kao, soparame yahchamekopua apochio, Riosi Riosiwario. Wa'achi te'terime uuretupua wahjachioi, Eeripeopua, Poorokoro, Nikanoriopua tiame, Tiimoni tewaniame, Paramena tewaniame tiame, Nikorasi Antiokía ohjoekame tiame. Ihji tijoea pukerio, isaeri tijoe enepakame, ehpeopua Eesusichi paparama. ⁶ Wa'a ikisaopua i'ka oowisanio Eesusi ajawaria u'yeparepua. Waikaopua Eesusi ajawariaa, ahjachi seekarepaka Riosichi naewakao, pu'kakamera uurepua naachutamichioo.

⁷ Waikao puuu Eesusi ajawaria nokisiachio, Riosi kaaweruma tuuyewari tuuyekao, epeche mehtasirepua Eerusarenio, wa'ao, yomatiam wa'a weechiamioopua tiame. Wa'a ahkaio, ahkasi muuwaeme isaeri tiopachi neeseriosiai, Riosichi papararepua.

Teiwa chapisa i'toniame, te'ta weruma kateweri napawirachi

⁸ Teiwaa, piiripi puuu naachutamea, weeka itapiti peenia ihsiwa ihsikamepua tiameo Riosi ihsiwao, muuwaeme ti'tijoeri tetewachioopua, ti'tijoeria pu'sererepua Teiwa masitiao. ⁹ Nape Puhku Puhjetiam napawikari tewaniachi te'terimea Eerusareni o'inia e'enakamea, kiisi pu'sereka tetewarepua Teiwa masitiao. Pukaepa Teiwa masitiao, o'inerepua Teiwa chiia ka'itakao. Yooma puuu Aasia weechiami o'inia e'enakame enerepua, Siirene tewaniame mochiwachi, Arejanti mochiwachi tiame, wa'a ikisa Seerisia mochiwachi. ¹⁰ Yooma ihji ti'tijoea Teiwa newitonariaipua, ka'chi iika newitome teererepua, Teiwao Riosi ihsiopa ahjama ku'isikao, ahpo Riosiwario. ¹¹ Waikao puuu ti'tijoea, ki newitome tiipa Teiwao, aaata nateterepua Teiwa wenejimichioopua, Eerusareni ohjoemechiopua. Ihji natetetiamea waikao, ahkaio oiyachio chaachaparepua wenejikao: “Na'ara chiiame inamukame teemea, Moise masiteriao, wa'a cheekaopua, na'arinapua Riosio.” ¹² Wa'a chaachapakaoopua, weeru noonowiterepua ti'tijoerio ki kaawe erakoteka, wa'achi chaachapakao ki kaawe erakoterepua tiameo, isaeri pa'pamuratuameoi, ahkasi tiopachi iyoteri ti'tijoeoi nenekaterepua. Wa'a iikapao, Teiwa chapisao, weruma kateweri napawirachi uparetupua. ¹³ Wa'a napawitiachi upasaopua, puuu wihtuka wenejiamea, chaachaparepua:

—Ihji tijoea, kiisi teewenarepu na'ara cheekaopua, i'ka taamo tiopao, Moisetaru nuurai taamo iyoria. ¹⁴ I'ka Teiwao chiiame inamuka teemea, Eesusi Nasare tewaniameo, yooma ru'minamio tuuyamekapua i'ka tiopao, pu'ka Moise nuurari taamo yooriaopua tiameo, yooma taamo toitemio tuuyapua tiameo, taamo ehkoriami o'inia taamo nokisiwaoi.

¹⁵ Nape Teiwaa wa'a chaachapaka wenejiniaioopua, sewina iikaopua nanarirao, Riosi ku'iwatika tiame eneparepua, tewekachi eename.

7

Teiwa ahpo nehupupaka naewa

¹ Te'ta neeserosia, iinatukerepua Teiwao:

—¿Pichiwapu ihji aamo chaachapawaa?

² Waikaopua nehjiarepua:

—Ka'í, ki wa'atepua. No'o keepumitiaopua ku'itapiooio, yooma eemea pa'pamuratuamea, yooma eeme keepuamea tiameo. Riosia, Aurani taruo tetewiterepua ahpoo, taamo ehkoriaami Meesopotami weeechi kahtioiopua pehji, ke'chu Aarani mochiwachi eenoiopua. ³ Riosia chaaneriaipua pu'kao: “Machenamitia aamo weewachio, aamo tetejimachio, wa'a ikisaomua, no'o aamo tuuyemiachi weeechi siimitiapua.” ⁴ Waikao Aurania Riosie siminuretiapao, Kaareo weeechi machenasaopua, Aarani weeechi eenarepua mochiwachi. Neipao wa'ao, ahpo noono mukisooopua, Riosia i'wa u'parepua, ehpe aamo mochikachi. ⁵ Aurania waikamio kihta weewaeka yasariaipua, ahkai i'wami ahpo ohjoekachio. Nape Riosia i'wami kiamo tuuriaipua weeo, ahpo tatana tatanasiwachiopua tiame. Pu'ka ahpo wa'a chaanetiameo, ke'chu aaata tatanaekoi eneriaipua. ⁶ Nape Riosia Aurania chaanekame eneriaipua tiameo, pu'ka tatanachi puuyakameo, seesenuchitia mochimerikopua wahka seenu weeechiopua, puhkuchitia, naao sienta paamuparichisi. ⁷ Nape Riosia pu'ka puhkuchitia mochitiameo, cheerepua: “Neeea pu'ka aamo puhkuekachitia mochitiameo, ki teesa aiwatemia pu'kao. Nape neipa wa'a no'o puuyanasoopua pu'ka i'isaerio, noochi paparameripua, i'wa no'o upasooopua eenechi.” ⁸ Riosia wa'a cheesaapua ahpo kateweka Aurani ahjamao, pu'ka Auraniopua ahpo kateweri naaniatiwachtiao, ahpo siichitepujewerepua, yooma ahpo tatanaopua tiame tehtemari. Neipamio Aurania, pahcha weeriame tatanaesaopua, osanao taawe i'toi siichitepurepua, Ihsa tewaniameo. Ihsai, wa'achi iintorepua ahpo taanachi Aakowooi; puuu Aakowoi tatanatasikaopua, wa'achi inisirepua siichitepuwa inisikaopua tiameo, yooma ahpo oosa mariki aampa ooka tatanasiriaio.

⁹ 'Ihji Aakowo tatanaraa, epeche kaawe tetewiniopua ahpo pooni Ooseo, ki kaawe erakorepua papachiraa pu'kao. Wa'a tiame ki kaawe erakoapa puuu ahpo poonichio, ti'tijoe tarayamechi nehjarepua, Eejito siimpamechi. Nape Oosea wa'a yooratiaio, tísia kaawe teeremai teerepua Riosieo. ¹⁰ Riosia, yooma ihta a'chi ikiyoio, nehupuparepua pu'kao. Neipamio Eejito weeechioo, Riosia Ooseo, ki teesa tiame machiwari ki'yarepua pu'kao. Pukaepa Eejito yawichia, Araoni teewataniameapua tiameo, tísia kaawe tetewapa pu'kao, weruma ye'kamechitia yahcharepua pu'kao, yooma ahpo kariwachi neesetoame, yomatiamie weeechiopua tiame, Eejitoo.

¹¹ 'Wa'a weruma teereka kahtioiopua Ooseo, wa'a pu'ka taawechemio, weruma toorewi eenarepua, yomachi Eejitoo weeechiopua, wa'a ikisa Kaanani weeechi tiame. Pukaepa taamo ehkoriaami noonoria, ka'chi ikime erakorepua tooremuri. ¹² Waikaopu taamo noonori Aakowoa, Eejito ki tooremuniame inamukapa tiirikowichioo, wa'a uhjurarepua waikao, taamo ehkoriaami noonoriwa papachio, tiiriko tarijupamichio, wa'ao. Ihjia pahcha simiyamechi enerepua pukeri. ¹³ Oosea, oosa simiyachi uhjuratio ahpo papachio, ahpo ma'chiterepua ahpo papachio. Wa'a iika nane'rere Eejito yawichio, Oose tetejimaraa. ¹⁴ Ehjepamio Oosea, upanurarepua ahpo noonoo Aakowo tewaniameo, yooma ahpo ta'pechi tetejimaopua tiame. Puuu ta'pechi tetejimaraa, paika weerewa oosa mariki aampa mariki enerepua. ¹⁵ Waikao Aakowoa, wa'a iika Eejitoo, eenarepua. Wa'a ohjoekai mukurepua, taamo noonori tatanaraapua tiame, yooma wahjiparepua wa'a. ¹⁶ Ihji weerewaraa Kaanani weewarachi i'tosiretupua, Siikeni weeechi toasimia, ehkoriaami Aurani tarariachi, wahjipame toapuachio. Puuu weea, Aamori tewaniamechi tatanara, taritiame.

¹⁷ 'Amori asiyoi Riosi Aurani kiamo tuuriachi weeo, ki ookapi muuwekame eneria i'isaeriapa, Eejitoo. ¹⁸ Waika taawechemio Eejitoo, piirechi yawichi yasiparepua, Oose ki nakiyame. ¹⁹ Ihji yawichia, taamo ehkoriaami noonoriwao, ki nu'uti tesiwa yooraka tete-warepua. Puuu taamo yayawaopua tiameo, ki nu'unti na'ara yoorarepua pu'kaoi, ahkasi

pu'ka kohjawaraopua yooma ihpapanura, toore wahjipamichioopua pu'kao. ²⁰ Pu'kachi taawechiami naawariai Moiseai, puuu kohjaa tísia peeniatiame eneriaipua. Ihji kohjaa, paika meeche inateretupua, ahpo yayawaeopua petechio. ²¹ I'ka kohjao paika meeche i'toiopua, akisuwe neerochi toiretupua apoe yeeyeraeo, aatae teipuaichioopua pu'kao. Waikao wa'a eenaka, yawichi maaaraa, neerochi po'yame tewakaopua itapitichi pohjachuka, apechunarepua pu'kao. Wa'a ikisaopua ahpo taanachitia weripaterepua. ²² Waikao Moisea, yooma masiteretupua, Eejito te'ta pepenipari machiwariopua. Ki teesa peeneka nayewame eneparepua, ahpo yooraoi, tísia inatame.

²³ 'Moisea, ooka weerewa paamuaiopua, ahpo tetejima tekipanachi ne'nemia, machenariaipua, i'isaeri ti'tijoeri. ²⁴ Wa'a oiyai tekipananiachio, aata ahpo tejima wepayame tetewapao Eejito tijoeo, me'yarepua pu'kao ahpo tejima nehpuapakao. ²⁵ Ihji Moisea, ahpo pahtepo o'rariaipua, apoekopua ahpo tetejimao, Eejito puuyanamerio, nape aapoe, kiisi pahterepua. ²⁶ Pu'ka meere eenechiopua, Moisea, eenechi nateparepua nasiwaniame, nape ooka isaeri wa'api ahpo. Puuuu pu'kao, ta'omakao chaaneriaipua: "Ka'te nasiwaa, ¿achinikai nasiwani eemea, eeme wa'apikai?" ²⁷ Waikao Moisea teji-mariaa, chaanerepua: "¿Achinikai papakinamua tiame taamo nasiwachio? ¿Aatana aamo weerakame aamoo, taamo ta'omamichioo?" ²⁸ ¿No'okosa merinaremua tiameo, tapana aamo me'yariachitia, eejito tijoe?" ²⁹ Moisea wa'a tiame inamukapao, simirepua Eejitoo. Mehka u'marepua Mariani weeechi, wa'ao, seenuchitia ohjoerepua. Wa'ao neewisaapua, ooka tatanaerepua.

³⁰ 'Wa'a Miriano, ooka weerewa paamupari ohjoekaio, wa'a wakiwechi, waapi Sinai kaawichiami oiyoio, wa'a nayewere Riosia, weeru kuhsichi tajenakaopua. ³¹ Moisea waikao, weruma ihtanakaitepu erapakao, ne'nemo oraparepua waapi weripaka. Nape Riosia waapi weritoio, chaanerepua: ³² "Aamo ehkoriaami Riosiwara neeea, Aurani Riosiwara, Ihsa Riosiwara tiame." Waikao Moisea tísia majarepua. Oowera chachapia ihsirepua majakao, kiisi ne'neme e'rareoipua wa'a tajenarichio. ³³ Waikao Riosia cheerepua: "Pujisa mo'korio, aamo kaakaopua tiame, no'o tetewachi werika, yooresa. ³⁴ Ma'chiamete tetewaninia no'o mochiwario, Eejito mochikameo, tísia aiwaka mochikopua pu'kao, tesiwa chaachapaka, pukaepa tekikamenia ku'imia pu'kao. Muuu enemeripua puuuu, pu'ka ti'tijoeri ku'imeriopua no'o ku'ika."

³⁵ 'Ihji kuhsichi nayewakamea, i'ka Moise wa'api weerarepua Eejito uhjurapuaichio, ahpo tetejima nehpuumichioopua, Riosie paamiratuamechitia, i'ka Eejitoo kahtioio: "¿Aatana aamo weerakame aamoo taamo ta'omamichioo?" chaanetiame. ³⁶ Wa'a ikire Moisea wa'ao. Waikao Riosia pu'kao, ki ookapi peenia ihsiwae yorateka, puuyanarepua Eejitoo, ahpo utewarie ku'ikao Moiseo. Ihji peenia ihsiriaa, Eejito mochikoi enerepua pukerio, neipao Pa'we Sehtanamechi paatenioi, wa'a ikisa wakiwechiami nokisinioi, ooka weerewa paamuparisi. ³⁷ Moise wa'api enerepua, isaeri ti'tijoerio chaanekamea: "Riosi aamochi machenatemapua piiripi, noochitia Riosi nayewatura." ³⁸ Ihji Moise wa'api enerepua tiameo, isaeri ti'tijoeri, wakiwechi nokisioio paamiratuame. Puuuu enerepua tiameo, Riosi ku'iwari ahjama nayewakamea, te'pa Sinai kaawichioopua. Puuuchi enerepua tiameo, taamo ehkoriaami noonori ahjama yasakamea, pu'ka Riosi nuurari taamo a'chi teeka mochtopuameo, tuuyeka.

³⁹ 'Nape pu'kao, taamo ehkoriaami mochiriamea, ki yoorerepua pu'kao, ohsotia ahpo iikachioopua, sewina erakorepua, Eejito nonowanarewa eenechi, Eejito ti'tioechitia mochtionarewa. ⁴⁰ I'ka Moisea sinai kaawichi ihsioiopua, Riosi nuurari kianioiopua, taamo ki'yami mochiriamea, chaachaparepua Aaronio: "Muuuu, taamo netekemita itapiti taamo ahjachi paparamia, i'ka Moisea Eejito taamo ku'ika puuyanakameapa, ki naaniajupua puuuuapa wa'asi, itapiti ikireoipua." ⁴¹ Waikao Aaronia, wakasi taanara riosirewa netekerepua, yooma ti'tijoeri ku'iwaie itapiti netetiamee o'roe, pu'kao pu'ka riosieka mochimichioopua. Wa'a ikisaapua pu'ka ahpo riosi neteriaopua tooroo, wakasi me'resa manawerepua, kohseka. Waikao wa'a noonoisao, ahpo wa'api netetetiachi, ahpo riosiwaka paparawerepua, pahkotekaopua. ⁴² Waikao Riosia towarepua pu'kao,

ahpo wa'api riosichi neteria, paparaweka mochimichiopua, itapiti so'soporichiopua tiame, paparawemichiopua tiame. Pu'ka wa'a tiame noonowitiame chaachapare Riosi ehkoriaami nayewaturaa taamo ehkoriaami mochiriamea, eee chaachapaka iyoteriaopua Riosieo:

¿No'o oowekamena eemea wakiwechi nokisiaio,
no'onawichio kohsekamena eemea,
no'owichio kaaweruma erakokaopua aamo iikachio?

⁴³ Eemea no'o iyoriwa karitera mooketoriaipua mooketoao,
nape ki ka'karuma iikaeka,
ohsotia eemea, aamo neteriakamerachi, inataka nokisirepua,
Mooroki tewaniame aamo riosiwatiachi.
Wa'achitia tiameo, Reejani so'porichi paparare eemea tiame,
wa'achi tiame so'pori netesa.

Pukaepa Wawironia aamo i'totemania,
seesenuchitia mochimichiopua wa'ao, puhkuchitia.

⁴⁴ 'Puuu iyoriwachi Riosi karitera i'toniamea wakiwechi nokisinioio, Riosi te'ta cheeriachitia netetiame enerepua, ehkoriaami Moisetaruo, Riosi cheerio tuuyeriachitia, ahpo moochi tetewiteriachitia tiamé. ⁴⁵ Pu'ka Osuwetaru ahjama nokisinioio ahpo Riosie kiapuaopua weee, pu'kao wa'a mochikame u'yerioiopua weeeo, pu'kachi mookeka nokisiriaipua tiame, pu'kachi Riosi karitera iyoriwachi. Ihjia Riosi karitera i'tokao, wa'a nokisiretupua ahkasi Raawitaru taawechemisi. ⁴⁶ Raawitaru eneriaipua te'ta weranariamea, Riosi kaari tiopao, wa'a ohjoremichio Aakowo Riosiwarao, wa'a enapaka paparapuawichiopua Riosichi iyoriwachi, yoomá i'isaeri ti'tijoeriopua tiame. ⁴⁷ Nape pu'ka tiopao Saromonikamera iintorepua, te'ta weerakao, ⁴⁸ Riosio ki weeechi karichi ohjoemekoipua, Riosio Ehkoriaami Iyoterichio, eee cheeriopa:

⁴⁹ No'o nuurari yasiraa tewekachi o'iniapua;
no'o ihteka kahtiachio weepua.

Wa'a kehchuma kahtiame enesoopua weeechi ihtekao,
¿Kajutare eemea, no'o kariwa netekao, no'o kehchumawichio?

⁵⁰ ¿Ki Nee iintokamepu tiameo, yooma itapiti netekao?

⁵¹ 'Eemeai i'wa napawikamea, wa'achitia tísia peewaeme kuhtaemepua, ki ku'rime tiame Riosie ku'richaniaiopua. Eemea wa'achi te'tiamepua aamo ehkoriaami noonoriwachitia, tísia peewaeme aamo iikachio, kiisi keepunariame eemea Riosio, aamo chaaneniameopua Riosiwario. ⁵² ¿Aatana ehkoriaami Riosi na'nayewatura, ki na'ara yoorakamepu, aamo ehkoriaami mochiriamea, aamo noonori? Yooma pu'ka Riosi na'nayewaturaopua, kiisi kaawe yoorakamepu pu'kao, pu'kao, Riosi Te'ta Kaawerumara enameriko tuuyoio, ohsotia ko'yakame puuua pu'kao. Ahkasi ehpiami taawechio eemea, wa'achi noonoikamepua, ahkasioi pu'ka Te'ta Kaaweruma Riosi enameri tuutiameopua tiame, me'yare eemeai. ⁵³ Eemea pu'ka Te'ta Kaaweruma Eesusi me'yakamekapao, kiisi iyoriwame eemea Moise nuurario, pu'ka nuurario eee chiiame: “Ka'te aaata merimitia muuua.” Puuu wa'a chiiame nuurari Moise kiatiaamea, Riosi apoe iintokamepu ki'yakao, ahpo tewekachi nuurewarie ku'iwarie.

Teiwaa meriwame

⁵⁴ Ihji isaeri pa'pamiratuame wa'a napawiriamea, ahpo wa'a chaaneniapao, tísia nekamuparepua Teiwachio, ki'pupaka taameo. ⁵⁵ Nape Teiwaa, kihta seeweka Riosi Riosiwarioepua, te'pa ne'nepaio, Riosi tahpitira tiari tetewarepua, tewekachi wahjorchio, Riosi ahjama weeriame tetewarepua Eesusio, Riosio ahjamina kahtiachi. ⁵⁶ Waikao chaacharepua:

—¡Nee! ¡Wahjore tewekachio! ¡Wa'a weeri Eesusi Tijoe Tijoetukamea, Riosi ahjamina!

⁵⁷ Nape wa'a napawikame ti'tijoea, kiisi inamunariapa Teiwa chiiio, ahpo nahka to'pekao, yooma aampa e'enarepua Teiwao, weeru chaachapaka. ⁵⁸ Waikaoepua chapisao, te'ta napawirachi ma'chipasao, ma'chi i'torepua mochiwachio, merimia. Wa'a ikisaopua,

yoomahka pasipuka me'yarepua Teiwao. Wahjachi ne'neka ajakamea, ahpo kaawe iintamechitia wa'a nokiwao, ahpo wakira pujisaa, Sauro tewaniametera to'warepua, tarachi. ⁵⁹ Teiwaa ahpo papaniaio, Riosichi nayewerepua, cheeka:

—No'o Paamira Eesusi, no'o iikao, aamo kahtiachi no'o i'tomitiamua.

⁶⁰ Wa'a cheeka chopokorieka weripakao, weeru sisinarepua cheeka:

—¡Eesusi, wa'a nokayoioipua i'kao, cheriwemitiapua!

Wa'a cheesache, mukukame wichirepua.

8

Aaata Sauro tewaniame Eesusichi paparame na'araria

¹ Pu'ka taawechi Teiwa meritioio, wa'achi ihsiriai Sauro tewaniameai, puuu eneriaipua tiame, Teiwa merinioi kaawe iintameapua meripuawichioo. Ihji Sauroa, parisero eneriaipua isaeri tijoe.

Ihji Sauroa pu'ka taawechi o'inia o'inerepua, Eesusichi paparameopua tesiwa yorasikao, kokosa yorasikao, Eerusareni mochiwachio. Eesusichi paparamea muuwaeme eneriaipua, yooma Uurea weechiamio, chi'rika mochikame, Saamaria weechiami tiame, naatiche ki ujumakame eneriaipua, Eesusi ajawaria. ² Riosichi te'teretoame ti'tijoea, Teiwa apechunasa wetemajirepua. Wa'a ikitiameopua, tísia naaracherepua pu'kao, yuuwesika. ³ Nape Sauroa simiterepua pu'ka Eesusichi paparameo, tesiwa yorasika, yooma ta'pechi pakisika puuyachasika pu'kao, ti'tijoeoipua ooweru tiame chapisaopua, perekarichi toamia.

Riosi kaaweruma tuuyewari, Saamaria mochikame sisinamuwa

⁴ Nape ujumakamea wa'a Eerusarenio, ahkai nokisiai, simiterepua Eesusichi simiyame nayewakao, Eesusi iintoriaopua ahpowichioo. ⁵ Eeripea piiripi puuu oowisani kunamukukame naachutemichio weratiamea, Saamaria eenariaipua muuwari mochiwachi. Wa'a enasaapa puuu, Riosie Weratiamechi simiyame nayewarepua wa'ao. ⁶ Eeripe nayewario, yoomahka yooreka keepuretupua wa'ao, Eesusichi itakaopua, tísia peenia ihsiopa pu'kao, sautekao. Waikao ki ookapi puuu, Eesusichi papararepua. ⁷ Ki ookapi yachapaterepua tiame, ki ka'karuma na'arari yahchameopua, puuu na'araria, ki ku'ita siinakoka puuyaparepua puuyachaniaio; muuwaeme tu'ikameoipua yachapaterepua, rojomiwa kokoriame tiame. ⁸ Wa'a inisia Eeripe wa'a muuwarichio, weruma kaawe erakoretupua wa'ao.

⁹ Wa'a ohjoeriaipua piiripi tijoe, Siimoni tewaniame. Ihji tijoea, puusi wihkueka machiyame eneriaipua. Puuu, muuwaeme wihkuekame eneriaipua wa'asio, itapiti yooraka ahpo peenia ihsiwaepua, yomatime wa'a weechi mochiwachiamiopua. Ihjia epeche machiyame ahpo tetewipuawichio ihsiamie eneriaipua ki aatachitia. ¹⁰ Wa'a ihsiopa Siimonio, yooma ti'tjoeria yooreka tetewiriaipua pu'kao, ahkasi ya'yawichiai peenia e'reriaipua pu'kao. Pukaepa chaachapame eneriaipua:

—Ihjiape, pichiwa Riosi utewara iinuemepua.

¹¹ I'ka yooreka tetewakao, ki ku'itapisi wa'a te'tereriaipua wa'ami ohjoemia. ¹² Nape Siimoni na'naritoamea ti'tjoeri, Eeripe nayewa Riosi ye'karichi simiyamera tísia pu'sereka inamukapao, Eesusi Riosie Weratiameo ahpowichio iintoriamekopaopua tiameo, Eeripechikamera eeneparepua, Eeripe chiiakamera pichikiapa. Wa'a iika Eesusichikamera papararepua. Wa'a iikopaopua pu'kao Eeripea, yooma paatorepua pu'kao, ti'tijoeopua ooweruopua tiame. ¹³ Waikao ahkasi Siimoniai kaaweruma tiamekopua Eesusichi simiyameo, Eesusichi papararepua tiame. Wa'a iintokoopua pu'kao, paatorepua tiame. Wa'a o'iniaio, Eeripe ahjama oisirepua. Eeripe ahjama oikao, tísia peenia e'rerepua, Eeripe peenia ihsiao.

¹⁴ Eesusi ajawaria Eerusareni mochikamea, Saamaria mochikameo, apochi uuka mochiko tuuopa Riosi tuuyewariopua tiameo, Peero uhjurarepua wa'ao Waani tiame.

¹⁵ Waikao puuu uhjuratiamea Saamaria e'ensaoopua, yooma Eesusichi paparakameo, Riosi Riosiarichi simiyame kaawe ma'chiamie masiterepua. Chaanerepua pu'kao

aaata Eesusichi paparanaresoo, Riosia pukachio, ahpo Riosiwari yahchemerikopua, aapoeo pukae ahpo ku'ika mochtomichio. ¹⁶ Aaataai ki nane'reka mochtori-aipua, Riosi iintoriaopua aapoechio Eesusichi paparariopao, pukachi yahcheriaopua ahpo Riosiwario. Puuu oowera paototiame mochiriame eneriaipua pehjo, Eesusichi paparakao. ¹⁷ Waikao, Saamaria ohjoeme Eesusichi paparakameo pahteriopapua Riosi Riosiwario apochi uuriamekopapua Eesusichi paparaka, Peeroa Waaniapua tiameo, ahjachi seekarepasoopua, pirena cheriwema ki'yarepua Riosio, Riosio ahpo Riosiwari ahjachi enepariopa.

¹⁸ Waikao Siimonia, Peeroo Waani tiameo, Saamaria mochikame Eesusichi paparakamechi ahjachi seekarepakoopua Riosi Riosiwari kiaretiawichio, puuu Siimonia wa'a nokayopao puusi wihkueniame maaerepua. Pukaepa wa'a nokiniameo, toomie tarinareriaipua, wa'achi ihsinariapa. ¹⁹ Pukaepa eee chaaneriaipua Peeroopua Waaniopua tiame:

—Noochi nehjimitia pu'ka aamo pepenia nokaka, wa'achi ihsimichio no'ooi, aaatachi no'o ihchepakoi seekarao, uutemichio Riosiwario.

²⁰ Nape Peeroa chaanerepua:

—¡Teesana ki inanimua aamo chiia? ¡Aamo toomichi pikapuapua ohso kaawe! Riosie kianiamea, ki toomichi kianiamepua; Apoe Riosi ahpo Riosiwari ki'yaa, kihta natekachi ki'yamepua. ²¹ Wa'a cheekamekapa muuuu, ehpe waanamio muuuu, kihta ihsimeripua Riosi tehkichio, kihta kaawerumakapa muuuu aamo iikachio. ²² Yaapiti Riosichi aamo cheriwepua itamitiapua, yooma tuuyeka aamo ki kaaweruma erapariao, nape te'ta pichiwaka Riosichi tuumitiapua naaju. Aamo te'ta pichiwaka cheesoo Riosia, aamo cheriwemapua. ²³ Naaniaju noochio, tísia iinya tiamechi aamo kahtio. Aamo na'arariaa, aamo chapirepua wa'asi.

²⁴ Waikao Siimonia nehjiarepua:

—No'owichio ka'chi ikimichio nayewamitiapua aamo Riosichio, kihta no'o a'chi ikimichio no'o aamoo, ki kaaweruma chaaneriawichio.

²⁵ Ahpo uhjuratia kajusaapa wa'ao, pu'ka Riosi tuuyewari naewakaopua, ihji Peeroa Waani tiamea, nonowarepua waikao Eerusareni. Waikaopua ahpo uumatosiachiamio, yooma masitesirepua mochiwachiamio, Saamaria weewachiamio.

Eeripe tomikatewiame nayewia, Etiopía ohjoeme

²⁶ Neipatakirio i'ka Eeripeo, Riosi ku'iwari machejenerepua pu'kao. Ihjia Eeripeo chaanerepua:

—Werisika muuuu teetu siimitiapua, Eerusareni o'iniao, Kaasa tewaniachi akipame poechi.

²⁷ Waikao Eeripea werisika simirepua, pu'ka poeचितuo. Poeचितu ihtoaiopua, wa'a nateparepua aaata tijoe, wa'achi poeचितu ihtoame, Etiopía weechi ohjoeme. Puuu tijoea, weruma teerewa iinueme enerepua, Etiopía yawichi tomiwara katewekame. Eerusareni o'inia no'rakame eneriaipua, ahpo Riosiwa iyoririaipua, kaawai kaaretachi yasitoriaipua. Puuu Etiopía yawichia, oowitiame eneriaipua waika taawechemio, Kaantasi tewaniame oowitiame. ²⁸ Ihji tijoea, Isaia tewaniame iyoteria iyonasiriaipua, ehkoriami Riosi nayewatura iyoteria. ²⁹ Waikao Riosi Riosiwaria chaanerepua Eeripeo:

—Kaareta chokichi weritomua.

³⁰ Waikao Eeripea kaareta chokichi weritoaiopua, ehkoriami Isaia iyoteria, iyonasiame inamurepua. Pu'ka iyonasiame inamukaopua, iinatukerepua pu'káo:

—¿Pahtimejoaremua pu'ka aamo iyonasiaó?

³¹ Waikao puuu tijoea, nehjiarepua:

—Ka'i, tehkipua pahteniaa ki aatae masiteniaa. No'o ku'isaomua pahchu, pahtime enesaa.

Waikao utewa yoorarepua, ahpo ahjama kaaretachi moenamichio.

³² Ihji tijoe iyonasiriaa, eee chiiachi iyonasiriaipua:

Po'wachitia i'toretupua meriwachio,

ihchi itipirepua, po'wa poasikira sikiniamechitia.

³³ Na'ara yooranioipua pu'kao, ki aawata eenarepua pejana naewameo.

Kiterema puuua tatanaraa, aaata ahpo naewapuameo, pu'kao, ke'chu tatanaekoi u'yetiapa i'ka weechio.

³⁴ Waikao iyonamea Tiopia tijoe, iinatukerepua Eeripeo:

—¿Aatana naewaka cheekame ihji Riosi naewaturaa? ¿Ahpo wa'api naewaka, aaata piirechikosaoi?

³⁵ Eeripea, pu'ka wa'api iyonarichi nayewakao, kaawe tuuyerepua pu'kao, yooma a'chitiame ikitiame Eesusichio. ³⁶ Waikaopua yooma Eeripea cheeria pichikekapao, ahpo paatomo eraparepua. Neeroi maaniachi ajasitioopua tijoea, chaanerepua Eeripeo:

—Nee, i'wane maani neeroi; ¿ki kaawejoarene i'wa paatotia?

³⁷ Eeripea chaanerepua pu'kao:

—Eje'e. Kaawepua, nape pichiwa aamo pichikesoo.

Tijoea waikao nehjiarepua:

—Aamo pichikena neea, pu'ka Eesusi Riosie Weratiameo, pichiwa no'owichio muku-riopua, apoekopua tiameo, te'ta Riosi Tijoetukameko.

³⁸ Waikao tetekisaapua kaaretachio, neerochi muika paatoretupua Eeripeo.

³⁹ Neerochi puuyatiaopa, Eeripea ki naania ikirepua wa'ao, Riosi Riosiwariie apechunatiapa sewinachi i'toka. Waikaopu puuu tijoea, ki tewakapa Eeripeo u'matorepua, ki oosa tewarepua wa'asi. Nape wa'a ikisaopua, ihjia tísia peenia eratoka u'matorepua. ⁴⁰ Wa'a ikisaopua Eeripea, ikanati pu'ka wa'apichio, Aasoto mochiwachi, ahpo tetewarepua. Wa'a o'inia, Sesarea mochiwachi akiparepua, yooma mochiwachiami nayewatusika, pu'ka Riosi ka'karuma tuuyewario, Eesusichi simiyameo.

9

Eesusichi paparaparia Sauro

(Nokitiame 22:6-16; 26:12-18)

¹ Sauroa, tísia nekamuka Eesusichi paparaka mochitoameo, pukaepa tísia neka-muchekaopua pu'kao, yooma ko'imo tuurepua pu'kao, tísia tahpitika cheeka oiriaipua ahkai oiyaichio. Wa'a e'rapaopua, te'ta isaeri neeserosi paamiratuamechi eenariaipua, wa'api Eerusarenio, ² pu'kao iyojura reesiseri itanémia, Raamahko ahpo i'tomiaopua. Wa'a Raamahko napawikarichi pa'pamuratuame asinariame eneriaipua, pu'ka reesiseri Eerusareni ahpo itariao, wa'a napawikarichi pa'pamuratuame iyonamichioopua pu'kao, puuua iyonasaapa, piirechi reesiseewa ahpo kiamichioopua. Pu'ka piirechi reesiseri iyoteria, yooma Raamahko mochikame Eesusichi paparameo, chapisa pe'pereso Eerusareni upameri enerepua. ³ Nape wa'a simika pooechi ihtoio Sauroo, senawato ki nu'uti uutapasiparepua tepoona o'inia, nape ki teesa tísia utewaeme tajayame, Sauro norikameo tisiwa uutapasipaka. ⁴ Wa'a iikapa Sauroa tísia majakao, wehchi wichirepua. Sauroo wichikame po'yoioopua tewekachio, ahpo chaaniame inamurepua:

—Sauróo, Sauróo, ¿achini iikai noochi nasiwánimua?

⁵ Waikao Sauroa iinatukerepua:

—¿Aatanamua chiiaa?

Nayewachaniamea nehjiarepua:

—Neeea Eesusipua, aamo ahjachi nasiwa. Aamo wa'api na'atanimua wa'a ihsikao, itapiti animari, icherachi motayamechitia.

⁶ Sauroa waikao chachapia ihsikao, nehjiarepua:

—Paamira, ¿ihtana cheenariamemua no'oo?

Waikao tepoona o'inia Paamiraa, chaanerepua:

—¿Werisí! Waami siimitiamua Raamahko mochiwachi, wa'a chaanepuamemua, itapiti aamo yoramiao.

⁷ Puuu Sauro ahjama nokisiamea, tajinachukame ajarepua wa'ao, wa'a nayewachaniame inamurepua inamua, nape ki tetewarepua aaatao. ⁸ Wa'a chaanetiapa Sauroa,

werisirepua, nape werisiaiopua tiisi ma'chirerepua. Wa'a iikopa Sauroo, puuu ahjama nokisiamea, sekachi panitoka i'torepua Raamahko mochiwachisi. ⁹ Raamahko, paika taawe yasarepua ki ma'chirekao, ki koakaopua tiame, kiisi nerojikaoui.

¹⁰ Raamahko, wa'a yasariaipua aaata tijoe, Anania tewaniame. Ihji tijoea, Eesusichi paparame eneriaipua tiame. I'kao kochirewachio, Eesusi Paamiraa chaanerepua:

—¡Ananía! —chaanerepua.

Waikao Ananiaa teemurichio, nehjiarepua:

—¿Ihtana Paamíraa?

¹¹ Waikao chaanere Apoe Paamiraa:

—Wesisika siimitiapua, wa'a Pooe Riisame tewaniachi. Wa'a asisaapa, Uurasi kariwara i'yapuapua, pu'ka kaari tewisaapa, aaata Sauro tewaniame iinatukepuapua wa'ao, Taraso o'inia eenakame. Ehpe wa'api wa'a ihsiamepua, noochi paparaka. ¹² Puuu Sauro tewaniameai tiameo, ehpe wa'api kochirewachio, aamo tetewanipua tiameo, aamoo, ahpo puichi seekarepaka sautiame.

¹³ Ananiaa nehjiarepua:

—Nape Paamira Eesusi, ki teesa na'ara ihsiamé inamukamenia pu'ka tijoeo, yooma Eerusareni mochikameopua, amochi paparame. ¹⁴ Puuu tijoea tiameo, i'wa wa'apioi reesiseri itamia enamerikaipua, i'wa pa'pamuratuameeoi, yooma amochi paparameopua, chapisa i'topuwachioopua Eerusareni katewepuwachioo.

¹⁵ Nape Eesusi Apoe Paamiraa, chaanerepua Ananiao:

—Nape wa'a ihsiamekoipua tuunioi Sauroo, siimitiapua muuuu, pu'ka tijoeo noekamera ukamekopa. Neeea pu'kao, yomachi ki i'isaeri mochikachiamio, uhjuramerinia, wa'ami ya'yawachioopua tiame, aaataopua tiameo, i'isaerichi tijoe. ¹⁶ Nee wa'api ne'netemapua pu'kao, aachin teetomerikopua pu'kao, no'owichio aiwasikaopua.

¹⁷ Waikao Ananiaa, wa'a eenasaapua ahpo tuuyetiachio, wa'a tewarepua Sauroo. Waikao Ananiaa chaanerepua pu'kao:

—No'o Riosichi pooniwa Sauroo, Eesusi Paamiraa, i'wa no'o uhjurakapua aamo po'yachi, i'wa eenaka aamo sautemichioopua puichio, aamoo eenechi ma'chirepatepaka. Eesusieo amochi uhjuratiamenia tiameo, no'oo aamo weramichioopua Eesusio amochi yachamichioopua ahpo Riosiwario, aamo yorasiachi ku'imichioopua ahpo tehkiwachio.

¹⁸ Waikao wa'a chaanesaapua, Sauroo ahjachi seekarepasaopua, Riosichi itarepua sautemichioopua puichio. Wa'a cheeka itasoché Riosichi paparaka, ikanati sinapewaka tiame ruhjikapua puichi o'iniao. Wa'a ikisaopua ma'chiriame itipirepua, eenechi kawiyame tetewaka. Wa'a iintosaapua Sauroo wa'a ikisaopua, Eesusi weeraria enepaterepua. Waikao Sauroa werisisaapa, Eesusichi paparakaopua, ahpo paatorepua. ¹⁹ Wa'a ikitiaopua ko'karepua waikao, utewaparepua eenechio. Wa'a tiiaapua, Raamahko itipirepua ookapi taawe, Eesusichi papareme ahjama.

Sauroa Raamahko nayewatuna

²⁰ Wa'a o'inia o'inere Sauroa, pu'ka Eesusi Riosi Taanarao, Riosi wa'apichi eenamekopua, Riosi tiarichi. Wa'a cheeka nayewasire puuuu, ahkai mochiwachiamio, i'isaeri napawikarichio. ²¹ Yooma i'ka nayewatuame inamukamea, chaachaparepua:

—¡Naakona! ¿Ki ihjipu na'ara iintokame Eesusichi paparame, Eerusareni kahtiaio? ¿Ki puuupu tiame i'wa eenakamea, Eesusichi paparameo chapisa Eerusareni i'tomo o'rakame, te'ta neeserosi yawichichi katewepuaichio?

²² Sauroa, epeche yekatorepua ti'tijoeri oowe e'retekaopua Eesusichio, pu'kao Riosie Weratiameo, te'ta Riosi tiarirachi o'inia eenameo. Wa'a chiiopua Sauroo, te'ta masitari isaeri ti'tijoea, ka'chi ijikime erakorepua, kihta tewakapa ahpo chaachapamiao.

Sauro ku'iwa u'mamichio

²³ Neipa muuwaeme taawechiamio, i'isaeri te'ta pa'pamuratuamea, ahpo na'poasaapua Sauro ahpo merimia katewepua. ²⁴ Pukaepa puuu merinarekao, senepi taawechi tukao tiame puuyeriaipua Raamahko, wa'a muirachio, nape Sauroa

nane'rerepua pu'kao. ²⁵ Pukaepa Sauro na'naritoamea, weruma waarichi tekipurepua wanaminao, sa'mikore yeewachitipo ma'chipakaopua. Wa'a iika newipateretupua ahpo seepurawachio.

Eesusichi paparame uutiamē Sauro

²⁶ Sauroa Raamahko machenasaapa, Eerusareni asisaapa puuua, wahjachi Eesusi ajawaria ahjama enepamia teetoriaipua. Nape Eesusi ajawaria Eerusareni asisoo, majawerepua Sauroo, ki nane'riamekapa Eesusichi paparamekoo. ²⁷ Pukaepa Sauro natepasaapa Wenawea, Eesusi ajawariachi u'parepua, tetewipuawichioopua pu'kao. Waikao Wenawea yooma tuuyerepua pu'kao, yooma ihta Sauro ikikame Eesusieo, Raamahko pooechi ihtoao. Yooma tuuyerepua tiameo, Eesusie Sauro nuureratiaopua, achini teeka utewaeme teetoriopua Eesusichi simiyame nayewatukaopua Sauroo, yomachiami Raamahko mochiwachiamio. ²⁸ Wa'a ikisao Sauroa, wa'a Eerusarenichi Eesusi ajawaria ahjama teereparepua. Waikaopua wa'ao, ahkai Eesusichi simiyame nayewarepua ti'tijoerio. ²⁹ Nape ri'rieko nayewame nayewioio Eesusichi simiyameo, ki pu'sereka inamuretupua Paoro nayewao, newitoka nayewaniapa Sauroeo. Pukaepa merinaretupua pukao. ³⁰ Nape ookapi Eesusichi paparamea, merinarenio. Sauroo, Sesarea i'torepua, pa'wesuwe mochiwachi, Sesarea o'iniao puu i'tokamea, Taraso mochiwachi uhjurarepua waikao, pawekakerachi.

³¹ Waika o'iniao Paoro, tisiwa te'ta Eesusichi paparame enepariopao, ta'iria mochiropua waikao, yooma Eesusichi paparame Uurea mochikamea, Arirea mochikamea tiame, Saamaria mochikamea wa'achi, Riosichio iyoriwa te'teriapao. Puu ahjachi erakoaa Eesusi Paamirachio, epeche epeche peewapasika, epeche ta'iria mochiwachi Riosio ku'iraero. Wa'a iikao ki ookapi muuwepasirepua, Eesusi Paamirachio.

Eenea tewaniame yachapatetiame

³² Peeroa piiripi Eesusi ajawaria, ahkai oiyai masiteka Eesusichi simiyameo, piie taaweo Riira mochiwachi asirepua. ³³ Wa'a mochiwachio, aata tu'i kokoriame tewarepua, Eenea tewaniame. Ihji tijoe Eenea tewaniamea, osanao paamupari i'toame eneriaipua tu'ikameo. ³⁴ Peeroa, tesiwa tiame tetewapa Eeneao, sautekao chaanerepua pu'kao:

—Aamo Eeneao, Eesusi Riosie Weratiamea, aamo sautekame itipitenapua wa'asi. Werisisa, apechunasa katewemitiamua aamo ipetao.

Waikao Eenea tewaniamea, ikanati werisirepua, yachapatetiame wa'asi. ³⁵ Muuwaeme Riira mochikamea, Saaroni mochiwachia tiame tetewarepua saukame itipikameo. Pu'ka kokoriame sautetiame tetewikapao, Eesusichi paparasirepua tiame, Apoe Paamirachi.

Taawita tewaniame oijenatewa

³⁶ Pirenachi mochiwachi Oope tewaniachio, wa'a tewarepua tiame aata Eesusichi paparame, puuua, Taawita tewaniame enerepua oowetiame. Taawita teewaa rieke naewachio, Roroka teewarapua. Puu oowitiamea, kaaweruma enerepua, yooma kaawe tetewika ku'yame. ³⁷ Pu'ka taawechiami Roroka tewaniamea, kokorepaka mukuriaipua. Pu'ka weerewara papakosaopua, te'pa rampakarichi kateweriaipua yooreko. ³⁸ Riira mochiwachio waapikopa Oope mochiwachio, Peeroa Oope oiyame inamuretupua. Waikao ooka Eesusichi paparamea, wa'a uhjureretupua, yaapiti enanuremichio.

³⁹ Waikao Peeroa paaetiaapao, ahpo uhjureretia ahjama eenarepua. Enasoo Paeroo, te'pa karijampa i'toretupua mukukame po'yachi. Wa'ao Peeroo, ooweru kunamukukamea, naarakoka ne'neterepua Peeroo, itapiti pu'ka kiterepakame neteria, sipicha, wakira, pu'kao ahjaka kahtiai neteria. ⁴⁰ Peeroa yooma puuyanasapa pu'kao, Riosichi paparaka nayewarepua. Waikao pu'ka weerewa ne'nepakao, cheerepua:

—jTaawitaa, werisisaa!

Waikao mukuriame oowitiamea, ne'neparepua. Wa'a kahtiamē tetewapa Peeroo, yasisirepua. ⁴¹ Waikao Peeroa, sekachi chapika werisirepua. Wa'a ikisaapua, paaesapa Eesusichi paparameo, kukunara wahjipakameopua tiameo, ahjakame ki'yarepua pu'kao.

⁴² Yooma Oope mochikameai, nane'rerepua i'ka ikitiameopua Riira mochiwachio. Pu'ka nane'rekapaopua, muuwaeme papararepua Eesusichio. ⁴³ Peeroa wa'ao, muuwaeme taawe itipirepua, Oope mochiwachio, Siimoni wi'chi yokiyame ta'perachio.

10

Peero Koonerio tiame

¹ Sesarea mochiwachio, wa'a ohjoeriaipua aaata tijoe Koonerio tewaniame, soontaro kapitaira eneriaipua, piie sienta soontaro pirenaturi, Iitaria tewaniamechi. ² Ihji tijoea yoomahka Riosi iyoriame eneriaipua ahpo ta'pechio, senepi Riosichi nayewame, ti'tijoerioi tísia ku'yame enerepua, kooamechio tesiwa te'tiameopua. ³ Piie taawechi Koonerioo, ahpo ta'pechi kahtioiopua arikiri waanamio, ahpo kahtiachi eename tete-warepua aaata, tepoena eename Riosi ku'iwari. Ihji tewekachi eenakamea Koonerio kahtiachio, chaanerepua Koonerioo:

—¡Kúíra Koonerio!

⁴ Koonerioa majakame ne'nepakao, nehjiarepua:

—Kúíra. ¿Ihtana teetoamemua noochio paamira?

Waikao tewekachi eename Riosi ku'iwaria, chaanerepua Koonerio:

—Aamo Riosichi paparariaopa, kaawe e'retiame muuua Riosieo, aamo tísia ku'ika yasitoaoi aaata, peenia e'reka tetewitiamemua tiameo. ⁵ Muuua Oope uhjuramitiapua aaata, wa'a mochiwachio Siimoni Peero teewataniame i'noramichioopua. ⁶ Wa'a ta'pechio, piirechi Siimoni ta'perachi kahtipua, wi'chi iyokame pa'we suuwerachi. Puuu Peero aamo tuuyemapua, apoe enasaa.

⁷ Koonerioa, wa'a cheesa no'rasoopua tewekachi eenakameo, ooka ahpo nuurewa paaerepua, piiripi soontaro tiame Riosichi iyoriame tiame, pukachio Koonerioo oowe e'rewa tiame enerepua. ⁸ I'kao yooma tuuyesa uhjurarepua Oope mochiwarichio.

⁹ Pu'ka meereopua i'ka pooechi waapi nokisirioio, Peeroa oowetaweopua wa'asio, kar-ijampa mooenariaipua, Riosichi paparamia. ¹⁰ Wa'a ihsiaiopua Riosi ahjama nayewakao, chorowapariaipua. Chorowapasopua, ahpo kooame yoranurariaipua. Waikaopua ahpo kooame yorakenioio, kochirewachi wichikameka ikirepua. ¹¹ Wa'a ahpo ikiwatereopua, te'pa tewekachio, wahjoame tetewarepua. Wa'a o'iniaio, weruma wisasori apochi waapi tekiyame tetewarepua, naomina o'yaeka ta'rame. Ihjia ahpo waapi tekikao, ta'raka ipeparepua wehchi. ¹² Pu'ka wisasorichio, kii ookapi chuchutorepua yooma ihta ahjakame, chuchuka ohjoame, wehchi petika ohjoame itapiti animari, ma'saame eekachi ohjoame tiame. ¹³ Pu'ka tekisoopua, tewekachi o'inia inamurepua Peeroa, eee cheechaniame:

—Werisisa Peeroo. Yaapi merisa ko'kosa.

¹⁴ Waikao Peeroa nehjiarepua pu'kao:

—Ka'i, ki ko'komania pu'kao, no'o Noono Paamira Riosí. Ka'chitia taawechi koayame-
nia, ki no'o aamo reesiseria ko'komichioo, ki aamo iyoriniameopua kooameo.

¹⁵ Nape Riosia eenechi chaanerepua:

—No'o aamo reesisia ko'kopuame ki'yaa, kiisi ki iyoriniame tewamete muuua pu'kao.

¹⁶ Paisa simiyame wa'a cheechaneretupua. Wa'a ikitioopua, eenechi apechuneretupua wisasorio, te'pa tewekachio. ¹⁷ Peeroo weeka inataka itipioiopua pehjiio, ihtana cheerio e'rioioopua ahpo chaaneretiao. Peeroo wa'a tiame inataka kahtioipua karijampao, puuu Koonerio uhjurariaa, Siimoni wi'chi iyokame ta'perachi, muirachi ajarepua wa'asi, Peero akana kahtiame iinatukeka. ¹⁸ Puuuu sisinamukao chaachaparepua: “¿I'waju Siimoni Peero ohjirachio?” ¹⁹ Peeroo wa'a kahtioio pehji ahpo chaaneretia inatakao, Riosia eenechi chaanerepua inatarichio:

—Peeroo, ne'nesao muuua. Aamo ta'pe teereo paika tijoea aamo i'yachanipua. ²⁰ Ehpe wa'api werisika tekisaa, kihta seeweka siimpupua ahjamao, neee uhjurakamekapu pu'kao.

²¹ Waikao Peeroa tekirepua teepotemiao, pu'ka Koonerio uhjurario. Pu'kao teepotasaopua chaanerepua:

—Kúíra. Neeju aamo i'yaka te'teretoa. ¿Ihtana eratoka teetoame eemea noochio?

²² Aapoeo chaachaparepua:

—Kúíra. Teemea kapitai Koonerioe uhjuratiamekapua, kaaweruma tijoe Riosi iyoriamee, kaawe tetewiniameopua tiameo, i'isaeri ti'tijoeo. Ihji Koonerioa aamo paaenurekapua, Riosi ku'ira tewekachi eenamee, aamo paaenureretiapa, Koonerio ta'perachi enamichioopua aamoo, aamo keepupuawichio wa'a enasoo, Riosichi simiyame aamo nayewa.

²³ Waikao Peeroa muinurarepua yooreko, wa'a che'repamichioopua pu'kao. Pu'ka meereopua piari yasisisaapua, ahjama simirepua waikao, wahjachi yeeka tiame, wa'api mochikame Oope, Eesusichi paparame.

²⁴ Pu'ka meere ahpo puuyariachioopua, Sesarea ajasirepua Koonerio ohjirachi. Wa'a ta'pechi ajasioio, Koonerioa wa'a yasarepua, weeka ahpo tetejima paajutesa ahjama, wahjachi tiame ahjama, kaawe ahpo tetewame tiame, seenu yeeniemeopua ahpo nayewa. ²⁵ Koonerioa Peero asikame tetewapao, weruma yooreka teepoterepua pu'kao, chopokorieka weripaka. ²⁶ Nape Peeroa sekachi apechunakao, chaanerepua:

—Ka'te wa'a iinto no'ochio, werumachitia tijoe iyorikao. Oowera tjoekaite neeeai amochitia.

²⁷ Pu'ka ahjama nayewasikao, yooremina pakirepua. Wa'a yooreminao, muuwaeme mochikame tewarepua napawikame. ²⁸ Waikao Peeroa cheerepua:

—Eemea nane'riamepua wa'asio taamo isaeri ti'tijoerio, ki reesiseniamekoopua taamoo, seesenu ahjama te'terepuawichioopua. Wa'a te'terame teemea ki ehpesio. Nape Riosia no'o chaanekamepua pu'kao, aaataoio ki chaanepuameo, kiisi pipariemekoo, seesenu ahjama te'tereniameo, ka'chi ikiwamekoopua taamo Riosichi iyoriwao. ²⁹ Wa'a chaanetiapania Riosieo, ikanati kihta chanika eenakania amoe paaetiapaonia. Ehpeo no'o chaanejeraninia aamoeo, itapiti e'raka aamo no'o paaeriaopua.

³⁰ Koonerioa waikao, yooma tuuyekaopua ahpo ikiriao, o'inerepua cheeka:

—No'o keepumitia no'o tetewario. Naao taawe i'tonapua ehpesio, i'ka wa'api keenakoio arikiri ahkao, no'o ta'pechi Riosichi naewaka kahtioio, no'o ne'neka kahtiachi eenakapua aaata tijoe, tohsaname wakiraeme, tatapara ihsiam. ³¹ Puuua no'o chaanekapua: “Inamukame Riosia aamo nayeweriao, tetewakamepua tiameo, aamoo tísia ki'yamekopua tiameo, wahjachi tijoeoi. ³² Pukaepa muuu Koonerioa, aaata uhjuramitiapua Siimoni Peero i'noramichioo, Oope mochiwachi kahtiam, piirechi Siimoni tewaniame ta'perachi. Puuu Siimonia, pa'we suuerachi ohjoemepua, wi'chi iyokame tijoe.” ³³ Wa'a chaanetiapa neeea tewekachi eenamee, ikanati aamo uhjurekania paaepuawichioo. Kaawechupena eenakame muuua, no'o paaewa tesiwekao. Ehpeo i'wa mochikame teemea Riosi tetewachi aamo keepumia puuyekao, Apoe Paamira cheeria taamo tuuyepuawichioo.

Peero naewaria Koonerio ta'pechi

³⁴ Peeroa waikao Koonerio ta'pechio, o'inerepua cheekao:

—Ehpeo neeea, pahtiamepua, Riosio taamoo napati taamo nakika kahtiamekopua, ki aaatache piiripi, epeche kaawe e'reka tetewame. ³⁵ Aaata tijoeoi Riosi iyoriameo, ka'karuma yoranariameopua tiameo, kaawe uuka tetewamepua Riosia, ki isaeri ti'tijoekoipua. ³⁶ Wa'a tiamekapa Riosia, tísia nakiyamekapapua yomatiam wehjoarichi ti'tijoerio, Riosia ahpo Taanao, pahchao, isaeri ti'tijoerichi uhjurepua Eesusi Riosie Weratiameopua, pu'kao, te'ta yomatiam ihta aampa tiamerao. Pukaepa puuua yomachi oikamepua, te'ta Riosi chii kaaweruma tuuyewari nayewatukao, yomachiami ti'tijoeo ooweru tiameo, ahpo tuuyewari chii Riosichi paparamichioopua, ka'karuma erakoame enepamichioopua ahpo iikachio, Riosie cheriwetiaapua yooma ihta ahpo tatakoriario. ³⁷ Inamukame eemeapa, i'ka wa'a tiame naawesario, Arirea o'inerioopua i'kao, wa'a o'inia i'ka nayewatuwao, ahkasi yomachi mehtariopua, Uurea weechio. Ihji

wa'a ikitiamea, neipa Waani Paatori nayewaturioi eneriamepua, Riosimina e'enamichio sisinamurioi ti'tijoerio, ahpo tatakoriwa toaka paatomichio. ³⁸ Nane'renachi eemea Eesusio, Riosie uutiamekopua ahpo Riosiwari yahchekao, ahpo Riosiwari weerarepua pu'kao, ahpo tehkiwa o'inemichio wueechio, pukachi teetomerikapapua ahpo utewarieo. Nane'rena eemea Eesusio, Riosi utewarieo, wa'a teetoriopua, yooma riaorósie na'itutiameopua sauteka. ³⁹ Pu'ka yooma teetoriao, taamowichio ikiriaopua tiame, taamoe tetewikamepua pu'kao, Eesusi ajawatiamea, yooma i'isaeri wueechio iintoriaopua, yooma Eerusareni muuwarichio, ikiriaopua tiame. Ihji Eesusia, tísia na'araka meritiamepua, kurusichi chuhchaka, ⁴⁰ nape Eesusio Riosia, paika taawe i'toi mukukoio, eenechi ahjaterepu. Wa'a ikisaopua, eenechi ahjasaapua, tamochi eenaka tetewitekapua, ⁴¹ nape ki yooma ti'tijoechi, taamochekamera ahpo ahjariachiche, ahpo pichiawatameriche. Puuua pichiwa eenechi ahjakamepua, taamo wa'api ko'kakamepua ahjama, teeme wa'api ahjama ohjokamepua tiame, eenechi ahjakoio. ⁴² Apoe Riosi ihsikamepua taamo uhjurakaopua tiame, yooma ti'tijoeri chaanemichio, Riosie weratiamekopua Eesusio, i'ka wehjoarichio yooma wueechi ti'tijoerio apoekopua te'ta katewemerikoopua pu'kao, wahka ihtoriachi i'ka wee kajuyachio, yooma wahjipakame ahpo oijenateria, ki wahjipakameoiopua tiame. ⁴³ Yooma ehkoriami Riosi na'nayewaturaa chaachapariaipua, Riosio aaata uhjuramio tuukao, te'ta tatakori choaniamewichio meripuameo. Puuu Riosie uhjurapo tuutiamea, ihjipua Eesusi, taamo tatakori natetewawichio meritiame. Pukaepa yooma Eesusi iintoriao ahpowichio iintorio erakoamea, cheriwepuamepua, tatakoririao, yooma aaataai wa'a erakokamea.

Riosia ki i'isaeri ti'tijoerio, ahpo Riosiwari ki'ya

⁴⁴ Pu'ka wa'a tiame inamukapa ki isaeri ti'tijoeri Koonerio paajuteriaa, Riosi Riosiwari noonotetiaopua, tísia peenia eraparepua, Eesusi ahpowichio wa'a iintoriopao. Wa'a iikapa puuua, ahpo seesenu naerachi naewaka tísia kaawe erakoka cheriwema ki'yarepua Riosio. ⁴⁵ Waikao, puuu i'isaeri ti'tijoeri ookapi Eesusichi paparakamea, Peero ahjama e'enakamea, ke'chu Eesusichi paparai siichitepuwetiamapua, chaachaparepua: “jNaakonakosa puuuai cheriwetiamepua, ahpo tatakoririao tiame, kiisioi siichiteputiamekai puuuu? jWa'a teesoo, jaaataai kaawe Eesusichi paparamechio, kihta siichiteputiamekai, ahpo tatakoriwa cheriwepuwichio? Wa'a teesoo Riosia, aaatai ahpo Taana Eesusichi paparakame enesoo, kaawe uuyamepua pu'kaoi, pukachi yasitoaopua, ahpo Riosiwario.” ⁴⁶ Ihji siichitepuwetiamapua Eesusichi paparakamea, wa'a chaachaparepua, pu'ka ki siichitepuwetiamapua, ahpo wa'api seesenu naerachi kaawe erakochaniopua, Eesusichi paparakao. ⁴⁷ Waikao Peeroa yooma wa'a napawikameo, chaanerepua:

—Waikao Riosia, ma'chiamie tiamepua, pu'kao tamochitia tiameo, ma'chiamie ki'yariopua ahpo Riosiwario, oowera Eesusichi paparakopaopuache. Wa'a iintokame enesoo Apoe Riosio, jiltana taamo wa'iniame wa'a teesoo, i'ka Eesusichi paparakameo, papatopuwichio?

⁴⁸ Peeroa wa'a tiame kaawe iintatioopa, paatonurerepua waikao, Eesusi Riosie Weratiamechi paparaka, pu'kao Eesusichi paparamie tetewipuwichio. Waikao yoomahka wa'a e'enakamea Koonerio ta'perachio, Peeroo, paikapi taaweo utewa yoorarepua wa'a itipimichio, Koonerio ta'perachio. Waikao Peeroa, wa'a ikirepua.

11

Peero tuuwa, Koonerio ta'perachi ikitiame

¹ Pu'ka taawechemio, pu'ka Koonerio ta'pechi ikitioio, yooma ahkaoi Uurea wueechiamio, i'isaeri ti'tijoeri Eesusichi paparakamea, nane'reka mochitiapapua, ki i'isaeri ti'tijoeaio, Eesusichi paparamekopa, Riosi kaaweruma tuuyewari pichikekaopua. ² Nape puuua, ki nane'riaipua pehjo, siichiteputiamie apochi nokiwameopua, ki nateyamechitia tetewarioi Riosio pu'kao. Pukaepa Peeroo Eerusareni enasoo, Eesusi

ajawaria napawiriachio, teriretupua Eesusi ajawariaeo, wahjachi wa'a mochikameeopua tiame, i'isaeri ti'tijoeri Eesusichi paparakamee. ³ Puuu te'yaka chaachaparepua Peeroo:

—¿Achini iikai wa'a no'raka muuuu, ki siichiteputiame mochikachio, ahjama ko'kakamua tiameo, kaawe e'riamechitia?

⁴ Waikao Peeroa wa'a chaachapopao, chaanerepua:

⁵ —No'o Riosichi poponiwaa, no'o keepumitia pahchuo, neeepечи aamo nehjiamakoo, aatia tiiachipa wa'a no'o oiriao.

'Piie taawechi Oope mochiwachi no'o kahtioi no'o Riosi ahjama nayewakao, itapiti tetewitetiameia Riosieo, itapiti tewekachi o'inia eename, wisasorika tiame naomina o'yaeka. Puuu wisasoria no'o kahtiachisi tekika ta'rapakapua. ⁶ No'oo kaawe ne'nepasoopua pu'kao, pukachi yooreminao ki ookapi chuchukuapua itapiti ahjakame, yooma ihta animari ki koi'wame, ihjichitia: animari naao taaraeme, animari sa'pa koayame mawiyachitia, topae ohjoame animari siinoichitia, te'pa eekachi ohjoameopua tiame tuchiki. ⁷ Pu'ka tetewaiopua Oope mochiwachio, no'o chaaneniame inamukania tewekachi o'inia: “Peeroo, werisisa. Werisika Merisa ko'kosa.” ⁸ Neeea waikao pu'ka wa'a cheechaniameo, chaanekania: “Ka'i Paamira. Neeea no'o kutachitipoo, kiisi u'matotiamenia ki reesiseniameopua kooame.” ⁹ Waikao tewekachi cheechaniamea, eenechi no'o chaanechaniapua: “Riosi apoe aamo ko'konuriao, kihta ka'itametemua pu'kao.” ¹⁰ Waikaopu wisasoria, paisa simiyachi wa'a cheesoopao Riosio, yooma apechukapua eenechio te'pa tewekachi. ¹¹ Waikaopua, pu'ka wa'apichio apechusocheopua pu'kao, wa'a e'enakapua paika ti'tijoe Sesarea ohjoeme, puuuu no'o i'yasika e'enakame eneriapua. ¹² Waikaonia Riosi Riosiwario, ahjama siinurakapua pu'kao. Waikaonia kihta cheeka siimo erapakania ahjamao, ki i'isaeri ti'tijoe koipua uhjuritameo. Waikao neeea, i'ka puhsani i'isaeri Eesusichi paparakameo, no'o ahjama siimpamichio uusaopua, pirena e'enaka teemea, Oope mochiwachi o'iniaopua Koonerio ta'perachio. ¹³ Sesarea ajasitioopa, Koonerioa, yooma taamo tuuyekapua ahpoo ikiriao, yooma a'chitiame siinkameopua wa'ao. Puuuu wa'ao, aaata tetewako tuukapua tewekachi eename, puuuu apochi eenakao chaanetiapiapua pukaeo eee cheeka: “Oope tewaniachi uhjuramitia ti'tijoe, Siimoni i'noramichiopua, Peero tewataniame. ¹⁴ Apoe aamo chaanemapua enasaapa, aachin teeka aamo newipamerikopua aamo tatakoriario, yooma aamo ta'pechi ohjoemeopua tiame.” ¹⁵ Waikao no'o Sesarea ihsioiopua Koonerio ta'perachi napawikame nayewekao, Riosia ki isaeri ti'tijoeo iikachi noonoteriapua. Tísia pu'serekapa Eesusi iintoriaopua ahpowichioo, Eesusichi paparakamea, ahpoo wa'apichi nayewa nayewakao, tísia pu'sereka nayewarepua ahpoo Eesusichi paparao, ahpoo tatakoriario cheriwetiame itipikapapua. Wa'a iikopaopua pu'kao, nane'rekania Riosi Riosiwario pukachi eenarioopua, tamochi eenariachitia, pukeri Eesusichi taamo papararioopua. ¹⁶ Waikao wa'a iikopua pu'kao, Eesusi cheeria inatepakania waikao, eee cheeria: “Pichiwa chiiame neeea, Waania neeroiye paatoriaipua paatoao, nape eemea Riosi Riosiwario, paatopuamekaitepua.” ¹⁷ Waikao wa'a teeriopao i'kao ki i'isaerikoi, Riosi Riosiwario noonotetiamekopaopua pu'ka iikachio, wa'achitia taamo peenia erakoriachitia pukeri Eesusichi taamo paparioo, ¿ihtana ka'itania, pu'ka Riosie ikitiameo? ¿Ki kaawe iintoriokosa tuutarenia Riosio?

¹⁸ Waikao Eerusareni ohjoeme isaeri ti'tijoeri Eesusichi paparakamea, yuuweeme itipirepua, wa'a chaanetiapa Peeroo. Tahpitika tiame peenia erakorepua Riosichio, tísia kaawe iintoriopua ahpowichioo. Waikao chaachaparepua tahpitika peenia tiame e'rakao:

—¿Naakonakosa cheriweretupua tiame Riosieo, kiisi i'isaeri ti'tijoeikaipua?

Antiokía tiopa

¹⁹ Ehpeo, Eesusichi paparama chi'ripakame nayewamania i'ka no'o iyoterichio. Neipao Teiwa meritioi ujumakamea, Eenisi mochiwachiami e'enarepua, wahjachi Eesusichi paparakamea Chipire tewaniachi e'enarepua, wahjachi puuu ujumakamea tiame,

Antiokía tewaniachi e'enarepua, Eesusi Riosie Weratiamechi paparapa chapipuai uujumasaapua. Waikao wa'ami ohjorepua pu'ka taawechemio, Riosi ka'karuma tuuyewari nayewatukaopua, nape isaeri ti'tijoerichiche. ²⁰ Nape wahjachi isaeri ti'tjoeria, Siirene ohjoemea Chipire ohjoemea tiame, pu'ka ujumamechi pepenipakamea, Antiokíami ohjoparepua Eesusi ka'karuma tuuyewari naewatuka. Nape puuuu wa'a ajasisaapua tiameo, rieko ti'tjoeri masiterepua tiame, machimichiopua pu'kaoi, Eesusi Riosie Weratiamechi simiyameo. ²¹ I'kao wa'a ohjoi ri'rieko nayewekao, Riosia i'ka ri'rieko iikarachio, apochi paajutesirepua pu'kao, ahpoo Riosiwarielopua. Pu'ka wa'a inisiaopua Riosi Riosiwario, apochi paajutesikao, muuwaeme Eesusichi papararepua. Wa'a iikaopua, Eesusichikamera paparaka mochtorepua waikao, ahpo ki kaaweruma te'tereriaopua toaka.

²² I'ka inamukapa Eesusi ajawatiamea, Eerusareni tiopachi mochikame pa'pamuratuamea, Wenawe uhjureropua waikao, Antiokía mochiwachio. ²³ Wenawe Antiokía asisaapa, Riosio tísia kaawe iintorio tetewikapaopua wa'ao, tísia kaawe erapare Wenawe. Wa'a te'teretiropua wa'ao Wenawe, kaawe e'raka tuuyerepua wa'ao, yooma pu'kao, ki se'wika mochtomichiopua ahpo Eesusichi papararichio, pewatiame mochtionureka Eesusichio, Apoe te'ta Paamirachiopua. ²⁴ Wenawe wa'a uhjuratiameo, kaawe e'rame tijoe eneriopapua pu'kao, Riosi Riosiwarielopua puuuu, ta'irepakamekopaopua tiameo, tísia paparamekopua Riosichio, pukaepa Antiokía uhjuratiame enere Wenawe. Puuuu yooma wa'a tiamekapapua, muuwaeme Eesusichi papararepua, Eesusichi oowe erapateka.

²⁵ Neipao Wenawe wa'ao, ki ookapi enepariopua Eesusichi paparakameo, Taraso muuwarichi akiparepua waikao, Sauro i'yasikaopua ahpo ku'imichio. ²⁶ Sauro tewisaopua, Antiokía i'torepua yeeka. Waikaopua Antiokíao, piie paaumpari mochiropua wa'ao masiteka, pu'ka weemera muuwekameopua, Eesusichi paparakameopua. Wa'a Antiokía enere, Eesusichi papameo, Riosie Weratiamechi paparakame tewatiachio, pahcha pukeri wa'a teewaka o'inetiachiopua.

²⁷ Pu'ka taawechemio, wa'a Antiokía e'enariaipua ookapi ti'tijoe, Eerusareni o'inia e'enakame, Riosi na'nayewatura eneriopua tiame. ²⁸ Piiripi puuu tijoe Akausi tewaniamea, chaaneropua Antiokía ohjoemeo, tísia toorewimio tuuyo tuurepua Riosio, yomachiami i'ka weechiamio. Puuu cheeriaa, pichiwa wa'a teerekapua, Kaurio tewaniame yawichikoipua, rooma weechiami mochiwachio. ²⁹ Tísia tooremuniopa yomachi Uurea weechio, Antiokía mochikame Eesusichi papamea, itapiti ku'iwa uhjurenariapaopua pu'kawichioo, yooma a'chitia ahpo ahsepatia, ku'ipaka na'poarepua, yoomahka pipiripi. ³⁰ Wa'a noonoiropua waikao. Waikao yooma a'chitia ahpo ahsepatia na'poasaopua pu'ka ku'iwao, Wenawe uhjureropua Sauro ahjama, i'tochekaopua pu'ka ku'iwao, yomachiami pipiripi mochiwachiami pa'pamuratuameopua, yooma tooremuame naachutemichiopua pu'kao.

12

Saantiao meriretia; Peeroo karichi yachaniame

¹ Pu'ka taawechemi Eerore yawichiai, paikapi Eesusichi papame chapinurarepua, tísia na'arenareka. ² Saantiaoo merimachetae merinurarepua pu'kao, Waani pa'chirao. ³ Eerorea pu'ka isaeri napawikarichi ya'yawichio, kaawe uuka teteopua pu'kao, chapinurarepua Peeroo. Ihji wa'a nokitiamea, paani ki rewaruraeme pahkotanioi nokiretupua. ⁴ I'ka chapisaopua perekarichi yahcharepua, naao na'nao soontaro inatetekaopua. Pu'kao, neipa ma'chipasa pahko u'matosoopa, katewemo o'rariaipua pu'kao, wa'a muuwarichi ohjoeme iinatukekaopua, aatia yorapuamekoopua pu'kao. ⁵ Nape Peeroo wa'a kahtioi perekarichi yeetepatiameo, Eesusichi papamea, ki toarepua Riosichi itakaopua, utewaeme chaachapakaopua, Peeroo ma'chipuawichiopua Riosieo.

Riosia Peero ma'chipani karichio pereso

⁶ Pu'ka tukao wa'api meereo, Eerore ma'chipamiachi Peero katewemiao, Peeroo, ooka soontaro inatewachi poiriaipua naasipa, kaarenae o'yaeka kochika. Wahjachi ooka soontaroa, yeetachi ajarepua inateka. ⁷ Wa'a teerenioiopua tukao, senawato wa'a eenare Riosi ku'iwaraa Peero po'yachi yooremina. I'ka wa'a eenakoopua, weeru uutapasiparepua wa'ao. Puuu Riosi ku'iwaria waikao, Peero wachikachi noonoteka pusaterepua. Pusatesaopua chaanerepua:

—Yaapiti Peeroo, werisisa.

Pu'ka wa'a chaanetiochepa na'sore kaarenaa, sekachi o'yaraa tiame. ⁸ Waikao Riosi ku'iwaria chaanerepua:

—Ikanati wakiratasa kaakatasa tiamé.

Wa'a iintosoopua Peeroo, Riosi ku'iwaria chaanerepua:

—Yaapi kematosa no'o na'narito.

⁹ Peeroa machenarepua waikao na'naritoka, oowera na'naritoka ki nane'riai ahpo ikiyao. Oowera teemuameka e'rarepua. ¹⁰ Pirenapi unatiame weeriachi uumatotioopa, pirenachi tiameo, sisioki yeetachi ajasirepua waikao, puuyaniachipua wa'asi wa'a perekarichio. Puuu wa'a yeetaraai apoe wa'api wahjorepua. Puuyatioopua ahpo ma'chiparia Riosichi eename ku'iwari ahjamao, piiripi poe paonaka uumatotioopua, puuu Riosi ku'iwaria ki naania ikirepua piineri toaka. ¹¹ Waikao Peeroa pusakameka ikirepua. Wa'a ikisaopua e'rarepua:

—Pichiwa wa'a teeso no'o ikiyao Riosieo. Ehpeo nane'renane, Apoe ihsirio Riosio no'o karichi ma'chipakao. Ahpo ku'iwari uhjorepua, no'o Eerorechi nehpuapakao, yooma isaeri pa'pamiratuameo, no'o na'ara yoranariaopua tiame.

¹² Yooma pusasaapa Peeroo, Maaria ta'perachi siimo oraparepua, Waani Marako tewaniame yeeyera kahtiachi. Wa'a Peero asimo o'rachio, wa'a mochirepua muuwaeme, Riosichi paparaka Peerowichio. ¹³ Peeroo teepotasoopua kaari yeetarachio, puuu Rooro tewaniamea nuurewaraa, nehjiarepua. ¹⁴ Nape puuu machikai Peero naewachaniao, ki wahjonesa wa'atia u'masirepua, tísia kaawe e'raka, wa'a werichanio tuumia Peeroo, yeetachi.

¹⁵ —¡Wííhtuame! —chaachaparepua aapoeo.

Nape nuurewaraa, utewa chaanerepua —Pichiwaá.

Waikao aapoeo chaachaparepua:

—Ki puuukoi chaanipua, iikarachichekoipua chiiaa.

¹⁶ Nape Peeroa simiterepua yeetapunurekao, kaari yeetarachio chonaka. Waikao aapoeo wahjonesaapa, tetewisaapa Peerokopaopua:

—Naakona muukaite —chaachaparepua waikao, kaawe erakoka. Sewina ijikirepua tetewapao, ki maaeriaiopaopua pu'kao. ¹⁷ Waikao Peeroa pakisaapua, sekae ihchitarepua pu'kao, ahpo keepupuawichioopua ku'itapioi. Waikao Peeroa o'inerepua nayewakao, yooma a'chi tiame ahpo ikiria, a'chi teeka ahpo ma'chiparetiaopua perekarichio, ahpo Noono tewekachi kahtiametopua. Saantiao tuuyenurerepua tiame ahpo ikiriao, wahjachi pichikiametiametoponiwari. Wa'a machenasaapa, pirenachi akiparepua.

¹⁸ Meere ma'chirepasooa, perekarichi soontaroa, ki teesa wekana erakorepua, Peerochi simiyame aatiatiachi wa'a ikiriopua. ¹⁹ Eerorea, i'yanurerepua pu'kao, nape neipao, ki tewariopa Peeroo, utewaeme iinatukesache soontaroo, ko'inurerepua pu'ka soontaroo. Neipao Eerorea, Uurea machenakaopua, Sesarea akiparepua ohjoremia.

Eerore mukuria

²⁰ Eerore nekasoopua Tiio mochikame ahjamao, Siironi mochikameopua tiame, na'pa ihji ahjama nekatiamea, Rasito itanerepua Eerore itanemichio ahpo ahjama napawipuawichioo. Wa'a napawisaapua, Eerore ahjama ahpo katewepuawichio, wa'a noonimo o'rarepua, ki ahpo u'yepuawichioopua, ahpo kooame tariwachi kianiametopua.

²¹ Eerorea yahcharepua piie taaweo, pu'ka Tiio mochikameo Siironi mochikameopua tiame ahpo kahtiachi napawipuachioopua. E'enasooa Eerorea, yawichi wakirataniame

wakiratasaoopua, yawichi yasirachi yasipaka nayewerepua. ²² Waikao o'inesoopua nayewakao ti'tijoeria, o'inerepua chaachapakao, siinakoka:

—¡Néé, keepusao eemea! ¡lhji nayewamea, Riosi apoe puuuu, ki tijoééé!

²³ Waikao tewekachi eename Riosi ku'iwaria, pu'ka wa'apichi ahjachi eenakaopua, tísia kokorepaterepua Eeroreo, Riosichitia iyoriniame ahpo e'rariopa, ti'tijoerio wa'a chaachapopa. Wa'a iika mukure Eerorea ikuchuapakao, kiisi tehpe simiyachi.

²⁴ Wa'a wa'a ikitiameeo yoomachi mochiwachiami nane'reretipopua, weruma mehtare Riosi ka'karuma tuuyewaria, muuwaeme ti'tijoe Eesusichi papararepua, ooweru tiame.

²⁵ Wenawea Sauroa tiame, Eerusareni kajusaopua ahpo tehkiwao, Antiokía nonowarepua eenechi, Waani yeekaopua, pu'ka Waanio Marako teewaemeopua tiame.

13

Wenawea Sauroa tiame, o'inenapua ahpo ohjoa Riosi naawesari i'towa

¹ Pu'ka taawechiami Riosi na'nayewatuamea Antiokía tiopachi mochiriaipua, masitari ti'tijoea tiame. Riosi chiia masitiamea, ihji enerepua: Wenawe, Simeoni (Niijeri teewataniame), Ruusio tiame (Siirene eename tijoe), Manaeni (Eerore yawichichi weripakame), wa'a ikisa apoe Sauro. ² Piie taawechio Eesusichi paparamo, Riosichi paparaka nayewenioiopua kiisi koakao, Riosi Riosiwaria wa'a eenaka napawikameo, moochi nayewerepua inatarichio chaaneka:

—No'o poanatekemitia Wenaweo Sauroopua tiame, no'o paaeriakamerakopapua pu'kao, no'o tehkiwa teetomichio.

³ Waikao Riosichi paparaniame nayewai kajusaapua, kiisi koaka nokarioio, Wenawea Sauroa tiame, Riosi chiia nayewatumichio ajawaretupua; aampa seekarepaka ahjachio, Riosi ku'iwari yahcherepua, Riosi Riosiwari. Wa'a yorasaapua uhjurararetupua waikao, Riosi tehkiwa teetomichio.

Chipire weeechi pawenasipa nayewaturia Paaroo, Wenawe tiame

⁴ Uhjuratiaapa Riosi Riosiwariopua, ahkasi Sereusia tewaniachi ajasirepua pa'wesuwe, wa'a o'inia pawekakerachi mo'moenasaopua, Chipire tewaniachisi e'enarepua, pawenasipa weeechi. ⁵ Chipire weeechi ajasisaapa pawenasipao, Saramina pawekakera chuchupachi, wa'a o'inerepua Riosi tuuyewari naewatukao, i'isaeri napawikarichiamiopua. Puuu Waani, Eerusareni o'inia yeeka enatiameai, wa'achi ihtoame enerepua tiameo, Paoro Wenawe ahjamaopua tiame, Riosi tehkiwachi ku'isika.

⁶ Wa'a pawenasipa weeechi masitesikao, ahkasi Parajo tewaniachi e'enarepua. Wa'a tewarepua aata tijoe Warajesu tewaniame, puuu isaeri tijoe enerepua. Ihji tijoea riaorósi tekipanakiame eneriaipua, ahpo masitiao wihtuka Riosichi eenameko tuuka.

⁷ Puuu tijoea Serejio Paoro tewaniame eneriaipua, ki te'ta yawichi ahjama oiyame, tísia inatame. Ihji ki te'ta yawichia, apochi upanurarepua Wenaweo Sauroopua tiame, keepunariapua pu'kao, Riosichi simiyame nayewatusiaopua. ⁸ Nape puuu Warajesua, Eerima teewataniamea (riaorósimina simiyame, masitiame cheeka chaniwamepua), puuu wa'inerepua Wenaweo Sauroopua tiame, pu'ka ki te'ta yawichio, nayewepuwachioo, ki pichikemichio pu'ka chaachapao. ⁹ Nape Sauroa (Paoro teewaemea tiame), ki nu'uti yahchameapa utewari Riosi Riosiwario, puichi kaawe ne'nepaka itipisaapua ku'itapi, ¹⁰ te'yarepua cheeka:

—¿Muuu riaorósichi eename, muuu yooma ka'karuma seepurawaa, yooma na'arari wiskuari pochikame yahchame, ¿ahkasi achinitio wa'a teeretamua aamo na'ararie? ¿Kiisi toime e'ranimua pu'kao? Toipuapua muuuu pu'kao, wa'asi, ki eerina aamo ihsimichio Riosio, Riosi kaaweruma poe masitewachio. ¹¹ Ehpeopua muuuu, kokosapume muuuu wa'asi Riosieo. Ki ma'chiriame itipimeri muuuu wa'asi, pu'ka aamo tísia na'ara ihsiriawichio; wa'a teeremerimua meeriamesi. Muuwaeme taawechi ki ma'chiremamua; taaai teesa ta'wesameo, ki tetewimamua.

Ikanati tukapachi wichirepua chaanetiache. Waikao imasuka i'yarepua, aaata ahpo ku'imichiopua, panitoka. ¹² Waikao ki te'ta yawichia, pu'ka Paoro masitia yooma inamukapaopua, i'ka nokaya tetewikaopua tiameo, tísia iyoriwamekopua Riosio. Waikaopua yooreka yasitomo erapakapao Riosio, Eesusichi papararepua.

Paoroa Wenawea tiame Antiokía, Piisiria weeechi

¹³ Wa'a te'teresapa Parajo mochiwachio, Paoroa ahpo ahjama nokisiameo tiameo, pawekakerachi mo'moenasopua, Pereka mochiwachi uumparepua Paajiria weeechi; nape Wanimarakoa, wa'asi toisa no'arepua Eerusareni. ¹⁴ Pereka o'inia Paoroche ahjama nokisikao, Antiokía e'enarepua eenechio, Piisiria weeechi. Wa'aopua resipuniame taawechio, napawikarichi e'enarepua keepumia, wa'a mochiparepua yooreko. ¹⁵ Neipa pa'pamiratuamea Ehkoriaami Iyoteri iyonasaopua, chaachaparepua Paoroo, itapiti iinuesoo ahpo cheemia, ehpe chanimichio.

¹⁶ Waikao Paoroa werisikao, sekae nayeweka ihchiwasaopua yooma napawikame ne'nepakaopua, cheerepua:

—Yooma eeme isaeri ti'tíjoe, wahjachi tiame Riosichi iyoriameapua ti'tíjoe, no'o keepumitiaopua pahchuo. ¹⁷ Ihji taamo Riosiwa, puuu wa'apipua i'ka taamo ehkoriaami noonoriwa uuka tetewikamea, ihji wa'api iintokamepua muuwepatekaopua Eejito mochikoio. Ihji wa'api Riosi iintokamepua tiameo, taamo ehkoriaami puhkuchitia Eejito mochikoio puuyanakaopua ahpo utewariego, tísia aiwaka mochikoio. ¹⁸ Ihji wa'api Riosi enerepua tiameo, kiisi yoriniameoipua taamo ehkoriaami mochiriameeopua, tísia kaawe neesetokamepua pu'kao, ooka weerewa paamuparisi, nokisiniioipua wakiwechi-amio. ¹⁹ Ihji Riosi wa'apichipu tiamea, Kaanani weee u'yesaa, taamo ehkoriaami noonoriwa ki'yakamea, wa'a Kaanano oowisani ti'tijoeri mochiwari puipasaopua ki ka'karuma nokayameopua. ²⁰ Wa'a iintosaapa Riosia weewara ki'yakao, naao sientoo aampa ooka weerewa mariki paaumpari yawichituterepua wa'ao, taamo noonoriwao, te'ta pa'pamuratuame tu'tuyewari ajawesikaopua, pe'pereira, ahkasi Saamueri taawechisi wa'a teererepua. Saamueri o'inia wa'anao, Saamueri wa'api Riosi nayewatura enerepua, pahcha púkeri Riosie nayewatura ajawaniioipua. ²¹ Waika taawechiami Riosi na'nayewatura ajawasioio, i'isaeri ti'tijoeria, yawichi itanerepua Riosio, ahpoo yawichitupuawichio. Waikao Riosia, Saauri tewaniame weerarepua yawichitumichio, puuu Saauria, ooka weerewa paamupari yawichiturepua. Ihji Saauria, Kiiisí tewaniame tijoe taanara enerepua, Chaamini tetejimarisiwachi naawakame. ²² Neipamio Riosia, Saauri u'yesapa yawichiwao, Raawitaru weerarepua waikao, Riosio pukachi tewako tuuria, ahpo kaawe e'rewao, pu'kao, weemuamekopua pu'kao, ahpo yoratiao. ²³ I'ka Raawi tetejimarisiwachi u'pakame Riosia, i'isaeri newipatemerioipua, ihji Eesusi tewaniame enerepua, ehkoriaami o'inia, Riosie enamio tuutiameopua. ²⁴ Waani paatoamerao ke'chu i'ka Eesusi eenoio, ti'tijoeri tuuyeka ihsiriaipua, ahpo tatakoria toinurekao wa'asi, ahpo paatonurerepua ohso kaaweo, apochi te'ta pichiwa tetewipuawichio, ahpo tatakoria yasitoo, toinariamekopua wa'asi. ²⁵ Puuu Waani Paatori wa'api cheeriaipua tiameo: “Neeea, oowera paatoamepua neeroiyeo, ki neekapapua pehjio, aamo puuyeka mochitoo, puuu no'o neipa ihtoaitepua, puuu apoe te'ta cheriwemeria, yooma ihta ki kaaweruma nokitiameopua. Neeea, kihta nateyamenia pukachio, pu'ka kaakaraoi no'o na'sonemio kakajoyarao.”

²⁶ 'Poponí, Riosichi no'o poponíwarii, yooma eeme Aurani tetejimarisiwachi e'ename, wahjachi tiame eeme Riosi iyorika mochitoame, ihji Eesusi ka'karuma tuuyewaria, yooma tamowichio uhjuratiamepua, Apoe Riosio, uhjuraria. ²⁷ Nape Eerusareni i'isaeri pa'pamiratuamea, kiisi machika tetewarepua pu'kao, apoe Eesusikoipua pu'kao, Riosi uhjurario, senepi resipuniame taawechi ahpo napawikarichio, pu'ka chiia nayewame iyoniopua. Pukaepa wa'a noonoirepua Eesusi me'yakao, puuu wa'a noonowiriao, Ehkoriaami Iyoterichi chiiachitiao, pichiwa machenakamepua. ²⁸ Pu'ka Eesusio kihta a'chitiame tewakaipua meripuawichio, pa'pamiratuamea Piiratochi u'parepua, kurusichi chuhchaka meripuawichio. ²⁹ Neipao yooma Eesusi kurusichi

meriwame u'matosoopua Ehkoriaami Iyoterichi chiiachitia, tekipuratupua kurusichio, wa'a ikisaopua, mukukatewechi tekiretupua. ³⁰ Nape Riosia pu'ka mukukoioopua, eenechi ahjaterepua. ³¹ Eenechi oijenasaapa Eesusia, muuwaeme taaweche mamachenarepua, ahpo ahjama e'enakameopua Arirea o'iniao Eerusareni. Ehpeo puuu nokayamepua Eesusi eenechi ahjaria pichiwatakaopua, ti'tijoerio.

³² 'Wa'a tiiachipa teemea, pu'ka wa'api Riosi taamo ehkoriaami mochiriame iintomio tuuyeria, pu'ka wa'api simiteka aamo nayewatuame teemea, ahkasi aamo mochikachiami u'yepasikaopua. ³³ Wa'a tiiachipao taamoo, taamo ehkoriaami o'inia tijoetusiwachi e'enameo, Riosia ehpe taawechiamio pichiwa wa'a tiame iintorepua ahpo cheeriao, Eesusi mukukoio, eenechi ahjatekao. Riosia ehkoriaami Wiika iyotaperichio, Eesusi naewakao chiiame Riosia: "Ehpeo muuuu no'o Taanapua; neea aamoo, aamo Noono enepakamepua, aamo tijoetutekao." ³⁴ I'ka Eesusio Riosia ke'chu ikiyoioopua mukiwao, eenechi ahjatemo tuuriaipua Ehkoriaami Iyoterichio, ki pikamichioopua Eesusi weerewarao. Pichiwa iintaparepua ahpo cheeriao, Raawitaru ahpo iintokemo tuuriachitiaopua kiisi wehchi wichika itipimerikopua, eee ahpo ikitemio tuukao: "Nee Riosia yooma no'o cheeriao, te'ta pichiwache iintomerinia, Raawi no'o seekarewa no'o iintokemoche cheeriachitia." ³⁵ Pirenachi iyoterichio Wiika tewaniame Iyoterichio, ihji wa'api Raawiai Riosichi paparaka nayewaiopua, eee cheekamepua ahpo iyoterichio: "Muuu no'o Riosia aamo Taana Te'ta Tisia Piipariemeopua, mukukoioopua, kiisi toimamua pu'ka weerewara pikamichioo." ³⁶ Ihji Raawitarua wa'a cheeka iyoteriaa, ki ahpokamera wa'a teeremia nayewaka cheeriamepua, pu'ka Raawitaruo, yooma ahpo Riosiwa tehkiwa kajusa mukisaopua, pikariamekopua weerewarao, puuuu, ahpo ehkoriaami noonori wahjipakame toatiachi, wetemajitiame puuuu. ³⁷ Wa'a teeso Raawia, ki ahpo naewaka cheeriamepua ahpo Ehkoriaami Iyoterichio, Eesusikamera naewaka cheeriamepua, pu'ka weerewarao Riosia, eenechi ahjateriopua pu'kao, ki pikamichioopua. Wa'a tiiachioopua puuu ehkoriaami Raawi iyoteriaa, Eesusi Riosie Weratiamekamera nayewaka cheeriamepua. ³⁸ Puuuu taamo tatakoriawichio nateteka mukukamepua, puuuu mukiwameo newitokamepua, taamoo weemera ahjarichi iintapapuaichioopua, te'ta kaaweruma ahjari ki wahjiamechi. I'ka Eesusi te'ta aamowichio iintoria mukuka, pu'ka te'ta inataka mochitojerani neea. ³⁹ Yooma aaata i'ka Eesusi iintoriao, ahpo pejanaka mukurio erakoamea, yooma ihta ahpo ki kaawe noonowiriaopua, yooma te'ta cho'wetiamie itipimeripua wa'asi; yooma puuu ehkoriaamisi Moise nuurari nokisitiamea, kihtawichio kaawe enekamepua, kihta te'ta cho'wiame eneriopua puuuu tatakorio. ⁴⁰ Wa'a tiiachipa eeme i'isaeri ti'tijoeria, kaawe inataka pahtepuapua, aamo ehkoriaami Riosi na'nayewatura Riosie chaachapariaopua. Pu'kao eee chaachapaka iyoteriaa:

⁴¹ Nee, eeme no'o iintomo tuuya na'ariamea,
kihta nateyame tetewikameapua pu'kao;
eeme ki no'o pichikeka na'ariamea,
tahpitika erakosa no'o iintomia te'ta peenia iintosoopua,
ki pu'serekamea oowera ne'nepasa toisa nonorapuapua;
nape no'oo, pu'ka taaweche no'o iintomiaa,
ki teesa peenia tiame enemeri puuuu,
ki aaata ahsepari maaeme tiame,
aaatao aachin teererio tuuyetiai.

⁴² Paaroo kajusooa napawitiameo, ahpo ahjama ohjoame machenoio napawikarichio, ti'tijoeri ki i'isaeria, ki muika keepukamea Paoro cheeriao, eenechi e'enanurarepua pu'kao, eenechi resipuniame taawechioopua, pu'ka wa'apichi simiyame ahpo nayewepuawichioopua. ⁴³ Muuwaeme i'isaeri ti'tijoeria, i'isaeri ti'tijoeri enepakameapua tiame, Paoro ahjama nokisirepua. Paoro Wenawea tiame pooechi nokisiaiopua, chaachapasirepua ahpo ahjama nokisiao:

—Simitemitia eemea, pu'ka Riosie aamo nakirewa teetoachio, pewatiame te'teretokapua pukachio.

⁴⁴ Eenechi sawarachi resipuniame taawechio, kiiya yooma wa'a mochiwari e'enarepua waikao, pu'ka Paoro nayewa keepumiaopua, Apoe Paamira Eesusichi simiyameo. ⁴⁵ Nape wa'a napawikarichi i'isaeri pa'pamiratuamea, tísia muuwaepariopua wa'ao, neka-mucherepua Paoroo. Wa'ina e'rerepua pu'kao, epeche keepuniopa pu'kao ki ahpochitia. Wa'a erakoapua puuuu, na'ara yoorarepua Paoroo, ka'itaka Paoro chiiao. ⁴⁶ Waikao Paoroa Wenawe ahjamao, uwatiame nayewaka nehjiarepua pu'kao, chaaneka:

—Aamo isaeri ti'tjoerio, aamokamera pahcha tuuyepuamekai ihji Riosi tuuyewaria, nape aamoo, ki nakiyopa i'ka Riosi tuuyewari ki wahjiame ahjaniameo, wahjachi ti'tjioechi nayewatuma teemea ohso kaawe, ki i'isaeri ti'tjioechi. ⁴⁷ I'ka ki i'isaeri naewepuameopua tiameo, Ehkoriai Iyoterichio, cheeriai Riosia:

Aamo i'isaeri ti'tjoerio tahjerichitia ajawakamenia,
yooma pu'ka ki i'isaeri mochiwarichiopua tiame,
eeme nayewemichiopua pu'kao tiame,
ahkasi yomatiamé i'ka wehjoarichisi.

⁴⁸ Wa'atiame chaniwame inamukapa ki i'isaeri ti'tjoeria, tísia kaawe erakorepua, Riosi tuuyewario tísia kaawerumako tuuka. Waikao yooma nakikamea pu'ka weemera ahjari ki wahjiameo, apochi uurepua pu'ka Riosi kaaweruma tuuyewario. ⁴⁹ Wa'a iika Riosi tuuyewaria, yomachi mehtarepua wa'a wehjoarichiamio, Riosichi pichikiamee nayewaturae. ⁵⁰ Nape i'isaeri napawikarichi pa'pamiratuamea, ookapi ooweru nayewarepua tísia kaawe te'tereka mochitoame wa'a napawikarichio, ookapi ti'tjoeriopua tiame, tísia kaawe te'tereka mochitoameopua wa'a muuwarichio, weruma te'tewaka mochikameopua, pu'ka Paoroo Wenaweopua tiame, weeru chaachapaka ujumapumichiopua pu'kao, tísia na'arekao. ⁵¹ Waikao Paoroa Wenawe tiame, ahpo ki kaawe erakoa ahpo pechichisapa kaakao, uumatorepua wa'ao Iikonio mochiwachio. ⁵² Nape nu'uti Antiokía mochikame Eesusichi te'ta paparakamea, kaawe erakore puuuu, Paoro masiteriae pepenipakamekapa puuuu, Riosi Riosiwario apochi yasipariopa, apochi ahjama oimia.

14

Paoroa Wenawe tiame, Iikonio nokiniame

¹ Iikonio ajasisaapa wa'asi, Paoroa Wenawe tiamea, pirena muirepua i'isaeri napawikarichio ti'tjoeri nayewemia. Wa'aopua, pu'ka nayeweriaopua Eesusichi simiyameo, ki ookapi oowe e'repaterepua i'isaeri ti'tjoeria ki i'isaeri ti'tjoeriopua tiame. Wa'a iikapa puuuu, ki ookapi papararepua Eesusichio. ² Nape puuu ki Eesusichi paparakamea i'isaeri pa'pamiratuame, kiisi kaawe erakoapa puuuu Paoro masitia, nekakomichio ki i'isaeri ti'tjioeo noonoterepua pu'kao, ki aaata wa'asi pichikemichio Paoro Wenawe tiame masitiaopua, Eesusichi paparameo, ki epeche muuwepamichiopua. Wa'a noonowirepua, pu'ka Eesusichi paparakameo, ki nakipuawichiopua wa'asi ahpo mochiwachio. ³ Pukaepa Paoroa Wenawe tiame, tehpe eeneparepua wa'ao, utewaeme nayewekaopua Eesusichi simiyameo, kihta seeweka te'ta pichiwako tuurepua, ahpo masitia. Apoe te'ta Riosiai ahjama inisirepua ahpo te'ta peenia ihsiwae ku'isikao, ahpo ki maaenari ihsiwaeopua tiame, pukae peenia ihsiwae pichiwatasikaopua, Paoro Wenawe tiame masitesiao. ⁴ Wa'a te'terepakaopua wa'a Iikonio mochiwachio, ooka poanaturi eneparepua: pirenaminao isaeri pa'pamiratuame ahjama, pirenaminao Paoro ahjama Wenawe tiame. ⁵ Wa'a ikisaapua i'isaeri pa'pamiratuamerachi enepakamea, te'ta i'isaeri ti'tjoeria, te'ta ki i'isaeri ti'tjoeria tiame, Iikonio ya'yawichichi ahpo katewepua, Paoro Wenawe tiame pasaka ko'ipuawichiopua. ⁶ Nape Paoroa Wenawe tiamea, wa'a noonoimia nane'rekapao, Rikaonia weechiami uumparepua, Risitira mochiwachi Erewe mochiwachi tiame e'enaka, wa'a iika newiparepua ahpo pasipupua. ⁷ Wa'a ikisaopua tiameo, wahjachi weechi ohjorepua tiame, yooma wahja weechiami tiame masitesika, pu'ka Riosi ka'karuma tuuyewario.

Risitira tewaniachi pasipunia Paoroo

⁸ Nape Risitira e'enakaiopua, wa'a tewarepua aaata, tu'irewa kokoriame, wa'a tiame naawakame eneriaipua kiisi oiyaame. ⁹ I'ka tijoeo keepuka kahtioiopua Paoroo, kaawe ne'nepakaopua puichio, tísia Riosichi paparame tetewarepua pu'kao, ahsepari tiame ahpo yachapatepuaichioo. ¹⁰ Waikao Paoroo, utewaeme naewakao, chaanerepua:

—¡Werisika weripa, utewarieme muuuapa aamo tonochio!

Waikao tu'ikamea, niika werisirepua. Oisirepua waikao. ¹¹ Waikao wa'a iintokame tetewakapa Paoroo, weeru chaachaparepua, ahpo wa'api nayewachi naewaka, Riikoni nayewaniame:

—¡Nee, tamochi tetekire ri'riósii, tijoea te'tiame enepakame!

¹² Wenaweo, Seeusi riosi teewarepua, Paoroo Eremesi riosi teewarepua, te'ta nayewamekopapua pu'kao. ¹³ Puuu Seeusi tioparachi neesetoamea, wa'achi muuwari ma'chi muirachi, iinueriaipua ahpo tiopawao; puua Paorochi eenakaopua Wenawechi tiame, tooro u'yepariaipua, Paoroo Wenaweopua tiameo ko'yeka oowewemia. Pukaepa sewateriaipua Paoro ihsiachio Wenawe tiameo, ri'riosichitia paparawemiaopa pu'kao, ahpo muuwari ohjoeme ahjama. ¹⁴ Nape Wenawea Paoroo tiame, nane'rekapa pu'ka noonowinariao, ahpo si'panarepua wakirao, tísia iiyana erapakapaopua ahpo yorakepuao. Waikao wa'a erapakaopua Paoroo, muuwarichi naasipa weripaka, ute-waeme sisinamurepua pu'kao, cheeka:

¹⁵ —¡Ka'téee, ka'te wa'a nooka taamóó! ¡Teemea aamóka te'tériamekaitepua tiaméé, oowera ti'tijoe! Ki aaata ri'riosikaite teemea. Teemea aaata Riosi naewamia e'enakamepua, nape te'ta pichiwarikamera Riosíi, Apoe te'ta teweka netekamerachi nayewaniame, Apoe te'ta i'ka weee yahchakame, pa'weoipua Apoe netekamerachi simiyameopua tiame, yooma ihta i'ka paika Riosi neteriachi ahjakame iintuameopua tiame. Pu'ka te'ta Riosichi simiyame aamo nayewemia e'enakame teemea, pu'ka aamo ri'riosiwa ti'tijoeo neteriameo, toaka mochtomichioopua pu'kao, kihta kaawewi-chiokamekopua pu'kao, aamoo ohso kaaweo te'ta Riosi pichiwarikamerachi, paparaka mochtomichio. ¹⁶ Apoe Riosia, taamo ehkoriaami mochiriameo, a'chikoi erakoka ki ka'karuma yooraka mochirioiopua, ki ahpo nakiyoioopua pu'kao, ¹⁷ Riosia ki toaka tetewarepua pu'kao tísia kaawe yoorakao. Puua tísia taamo nakiyapaopua, taamo yukitekerepua, yooma ihta taamo echariao tísia taamo taaketemichioopua, taamo ta'iria mochtomichioopua pu'ka koaká.

¹⁸ Nape yooma i'ka nayewetiaipua, tesiwatia ewaterepua pu'kao, ki ahpo oowewemichioopua pu'ka tooro me'yenekao.

¹⁹ Nape pukeri oowe erapatetioi wa'ao, wa'a e'enaka ookapi i'isaeri ti'tijoea Antiokía e'ename, wahjachi Iikonio e'enakamea tiame, puua ikanati eenechi sewina erapaterepua Risitira mochtikameo. Wa'a iikaopua, Paorochi aampa e'enariamepua pasipusikao. Ihjia pasipukepasaopua, ma'chi ipariamepua mochiwachio, panisutoka i'toka, mukukame maeaka. ²⁰ Waikao Eesusichi paparakamea, wa'a e'enariaipua mukukame apechunamiao, nape norikame ne'neka ajakoiopua pehjo, Paoroo noonoka werisirepua, tísia pasiputiaio; wa'a ikisaopua, eenechi wa'api mochiwachi pakirepua. Wa'a ikisaopua pu'ka meereo, Erewe mochiwachi akiparepua Wenawe ahjama.

²¹ Neipao Erewe mochiwachi mochinioiopua Riosi ka'karuma tuuyewari nayewatukao, muuwaeme Eesusichi paparasoopua wa'a ti'tijoeo ooweruopua tiameo, Paoroo Wenawea tiameo, Risitira mochiwachi e'enarepua pe'kuu Erewe o'iniaio, wa'a ikisao Iikonio tewaniachiami uumatokao, Antiokía nu'utirachi ajasirepua pe'kuo. ²² Yooma i'ka pipiripi mochiwachiamio, muuwaeme weemupaterepua pu'kao Riosi naawesarichio. Pu'ka wa'a ahpo te'teriaio, ki se'wika nokisinurerepua pu'kao, ahpo Eesusichi paparaopua. Anachanurerepua pu'kaopua pehjo, aiwaiopua Eesusiwichioo. ²³ Yooma pipiripi ti'tiopachi ahpo inisiachioopua tiame, pa'pamiratuame ajawasirepua tiameo, ti'tiopachi neesetomerioopua. Ahkai ti'tiopachi pu'ka ajawasiaopua, wa'atia kiisi koaka pu'ka

ajawaiopua Riosichi itaka aatanakamera ajawapuamekopuao, yooma ahkai pipiripi ti'tiopachio, neesetomerio. Wa'a te'teretorepua ahkasi ahpo kuuwepachisio.

Paoroa Wenawea tiameo, eenechi e'enanipua Antiokía Siiria weechi

²⁴ Risitira tewaniachi puuyasaapa, Piisiria weechiami nokisikao, Paajiria weechi e'enarepua. ²⁵ Wa'a Paajiria weechiami nokisiaio, Pereje mochiwachi ajasirepua. Wa'a nayewaturepua pu'ka Riosi kaaweruma tuuyewariopua waikao, Pereje o'iniaio, Aataria weechi e'enarepua. ²⁶ Wa'a Aataria weechio, pawekakerachi mo'moenasaopua, weruma Antiokía nonowarepua eenechi pe'ku, ahpo ajawasa uhjuratiachio, Riosi tehkiwa yoramichioopua. Pu'ka yooma tehki yorapuame kajusaapua, eenechi e'enakame enerepua. ²⁷ Wa'a weruma Antiokía ajasisaapa ahpo puuyariachio o'iniaio, yooma napawinurerepua wa'ao Riosichi paparakameo. Wa'a tiopachi napawisooopua, yooma tuuyerepa napawikameo, aachin teerio Riosio ahpo ohjoriachio, yooma ihta teetoria Riosio, apochi papapawichioopua. ²⁸ Waikao Paoroa Wenawea tiame, ki ku'witapisi itipirepua wa'ao, Eesusichi paparama ahjamaopua.

15

Eerusareni napawiwa

¹ Waika taawechiami weruma Antiokía kahtioiopua Paoro, wa'a e'enariaipua ookapi i'isaeri ti'tijoe Eerusareni o'inia e'enaka, Eesusichi paparakameaipua, iiweta siichitepuwa yooraka mochitoame. Puuuu wa'a e'ensaaopua, tiopachi o'ineriaipua masitekao, wa'a mochikame Eesusichi paparakame. Ihjia ahpo masitewachio chaachapariapua pu'kao:

—Eemea Eesusichi paparamepua paparao, nape ki siichiteputiame enesaa eemea, Moisetaru nuurari chiiachitia, ki newipatepuame eemea Riosieo, aamo tatakoriario.

² Pu'kao wa'a chaachapaka masitioopa, ki nu'uti ki kaawe erakoa simikapua wa'ao, Paoro Wenaweeopua tiameo, kiisi kaawe tiame tetewiriopa siichitepuwa masitewa teetoniamopua. Pukaepa wa'api Antiokía tiopachi pa'pamiratuamea, Paoro Wenaweeopua tiame Eerusareni uhjurepua, Eesusi ajawaria Eerusareni mochikamechio, aachin teeremio chaachapamichio siichitepuwachi simiyameopua, wahjachi wa'a tiopachi pa'pamiratuameopua tiameo, ihtana chaachapamerikoopua pu'kao.

³ Waikao Paoroa Wenawea tiame Eerusareni siimpaio, Eensia weewechiami uumatoaio Saamaria weechiami tiame, wa'ami tuuyesirepua ti'tiopachiamio, achini teeka ki i'isaeri ti'tijoeai, ka'karuma enepariopua Eesusichi paparakao, ahpo ehkoriai o'inia ki kaawe nokaka mochitoriao, toaka. I'ka wa'a tiame inamukapa tuuyetiamea, tisia kaawe erakoka itipirepua.

⁴ Eerusareni ajasisoopua Paoro Wenaweeopua tiame, wa'a tiopachio Eesusie ajawatiamea, wa'a pa'pamiratuameopua tiameo, kaawe e'raka uuretupua. Pu'kao, yooma tuuyerepua Riosi iintoriaopua, ahpo ohjoriachiamio.

⁵ Nape ookapi pa'parisero Eesusichi paparakamea, ajasika chaachaparepua:

—Puuu ki isaeri ti'tijoe Eesusichi paparakamea, siichitepuwa yachatometepua apochio, Moisetaru nuurari chiiachitia.

⁶ Waikao puuu Eesusi ajawaria, wa'a pa'pamiratuamea tiopachio tiame, ahpo na'poasa nayewarepua, i'ka pa'parisero chaachapariachi simiyameopua. ⁷ Tehpe nokioi pu'ka pa'parisero chaachapariachi simiyame ahpo katewekao, ahpo katewesaapa puuuu, eenechi napawitiachi e'enasoopua, Peeroa werisika chaanerepua yooma napawikameo:

—Eemea noochitia Riosichi poponiwa, no'oo nane'riame eemeapa, ki ehpesi o'inia no'o weratiamekopua Riosieo, ki isaeri ti'tijoerichi no'o nayewatumichiooopua, i'ka Eesusichi simiyame kaaweruma tuuyewario, pu'ka ti'tijoerio, Eesusichi paparamichio tiameo. ⁸ Riosia, nane'riamekapa taamo iikachi e'rao, nane'rere puuuu i'ka ki i'isaeri ti'tijoeri ooweruopua tiameo, apochi paparanariamekopua pu'kaio, ahpo kaaweruma tuuyewari keepusao. Riosia apochi paparakopa pu'kao, pukachi yasiparepua

ahpo Riosiwarioe, tamochitia yasiparichitia, pukeri Eesusichi taamo papararioiopua. Riosia wa'a iintorepua pukachio, kiisi i'isaeri ti'tijokoioipua pu'kao, kiisioi siichitepuwa yoratiamekoioipua pu'kao. ⁹ Wa'a teesoo Riosia wa'a iintoriopao pukachio, ki seesenuchitia tetewakamepua pu'kao, tamochio. Riosia pu'kao, oowera apochi paparariocheoi, tamochitia te'ta piipaterepua tiameo, pu'ka tatakoriario. Wa'asa iintokamekapu Riosi, kiisi ihta Moise nuurari ahsepari nokarioioipua pu'kao. ¹⁰ Riosi apoe wa'a tiame inatakame enesoo, ¿aatia ki kaawe iintorio erakota teemea Rioso, ki siichitepuwa yahchetiamekoi piipatetiamekoopua Rosioe? ¿Aatia utewa yorata teemea pu'ka siichitepuniamero, tamochi wa'apioi, tísia pehtiamekoopua, pu'ka wa'a tiame nokiawo? ¿Aatia utewa yorata teemea pu'kao, itapiti taamo ehkoriaami mochiameai, kiisi ahsepari nokariaopua Moise nuurari iyoriawo? ¹¹ Riosia, ki i'isaeri ti'tijoe piipatiaioipua tatakoriario, kihta nateyame tetewarepua siichitepuwa nokiawero, naatikamera te'ta nateyame tetewarepua tatakori piipatiameo, Eesusichikamera te'ta paparaniamera. Wa'a tiichipao teemeai, kihta nateyame tetewimetepua tiameo, siichitepuwa nokiniamero.

¹² Wa'a cheesooopua Peeroo, yooma wa'a napawikamea, yuuweeme itipirepua, pu'ka cheeria erakoka. Waikao Paoroa Wenawea tiame, o'inerepua tuukao, yooma Riosi iintoriaopua ahpo ohjoriachiamio, aachin teetoriopua Rioso, ahpo ki maaenari peenia ihswaeopua apochio, ki i'isaeri ti'tijoe mochiachiamio inisioioipua, Eesusichi paparatekao. ¹³ Paoro kajusooopua ahpo ohjoria tuukao, Saantiaopechi werisirepua naewamiao; puuua chaanerepua yooma wa'a napawikameo:

—Poponiraa, no'o keepumitia pahchuo. ¹⁴ Ihji Paoro taamo chaaneriaapua, achini iintoka Rioso ki i'isaeri ti'tijoe taamo ahjama Riosichi pirenatariaa, Siimoni Peero taamo tuuyeriachitia ikitiamepua tapanaramio, Koonerio petechiopua ki i'isaeri ti'tijoechio, aachin teeka Rioso pu'ka iikarachio ahpo Riosiwarioe noonoteriopua. ¹⁵ Ihji taamo wa'a ikitiamea ki i'isaeri ti'tijoe ahjama taamo Riosichi pirenatutiamea, ehkoriaami Riosi nayewatura chaachapariachitia, ikitiamepua, Riosi nayewatura ehkoriaami ikipuameko chaachaparia, Riosia eee cheeka iyoteteriaipua:

¹⁶ Wahka ihtoriachi enasaapa neea,

enechi apechunaka weramania no'o mochiwariopua no'o Raawi kaario;
enechi ajasipumania ru'mikameka te'teriamero,

¹⁷ yooma pu'kao chi'ripariamero, noochi napawinamania eenechio,
pu'kao noochi mochitomochiopua yoomahka pirena,

yomatiamero ti'tijoe turioipua noochi paparamichioipua tiameo,
aaataoi ihta ti'tijoe turioipua,
ihta yeeniewa nayewameoipua.

¹⁸ Wa'a cheekame Riosia, Apoe Paamiraa,
tísia ehkoriaamisi o'iniao.

¹⁹ 'Pukaepa wa'a tiopao, toitia kaawepua wa'asio, kihta utewa yorania kaawepua wa'asio siichitepuwao, Eesusichi paparakame ki i'isaeri ti'tijoeopua. ²⁰ Wa'a tiichipao, oowera iyotesa uhjuratai soparame kaawepua wa'asi, pukachi iyoterichio chaanecheoipua, ahpo utewaeme neesetonurekaopua ahpo suwepori nokiawero, kihta ko'konureka itapiti ri'riosi oowewatiameo, itapiti sa'paoi topepateka meritameopua, ihtaoi animari eerara ki ko'korureka. ²¹ Ihji iyorewa uhjurariaa, Moise nuurari chiiachitia nokiniamepua, ehkoriaami o'inia wa'a teetojeretiame, ehpe taawechemioi senepi resipuniamero taawechemioi, wa'a tiame iyoneniamepua iyoriawo, ahkai i'isaeri napawikarichiamio.

Antiokía Eesusichi paparakamewichio iyotepari

²² Waikao Eesusi ajawariaa, Eerusareni tiopachi pa'pamiratuame ahjamaopua tiameo, pu'ka siichitepuwachi simiyame katewesaapua, iyoteri uhjuramo oraparepua, weruma Antiokía tiopachio pa'pamiratuamewichio. Wa'a erakosaapua ke'chu neteyaiopua iyoteri iyojuraopua pehjo, ooka tijoe ahpo tiopachi uurepua, Paoroa Wenawe ahjama

Eesusi Ajawariae Nokitiame 15:23259Eesusi Ajawariae Nokitiame 15:41

siimpamichioopua, ahpo iyojura i'tomichioopua pu'kao. Puuu ooka uutiamea ihji enerepua: Uurasi Wasawasi teewaeme piiripi, piirea, Siira tewaniame, na'pa puuuu kaawe tetewiniame enerepua Riosichi poponiwaeo. ²³ Waikaopua iyojura netesao, Antiokía uhjurarepua, pu'ka naao ti'tijoe i'tocheka. Pu'ka iyojurachi chiiaa, eee chiame enerepua:

“Teeme Eesusie ajawatiamea, Eerusareni tiopachi pa'pamiratuameopua ahjamao, yooma i'wa mochikame poponiwao pipiniwaopua tiame ahjameopua, aamo teepotena teemea, yooma ki i'isaeri ti'tijoe ooweru tiame Eesusichi paparakameopua, yooma aamo Antiokíami mochikameopua, yooma Siiria weeechi mochikameopua tiame, yooma Siirisia weeechi mochikameopua tiameopua wa'achitia. ²⁴ Nane'rekame teemea wa'a e'enario ookapi ti'tijoeo, ki i'wa Eerusareni o'inia taamo uhjuraria, wa'ao aamoo, wekana erapaterio tuuwame, ahpo sewina tiame masiteraeo. ²⁵ Wa'a tiachipa wa'a uhjuramo orapaka teemea, aaata ti'tijoeopua Paoro ahjamaopua, Wenawe tiame, tísia taamo nakiya poponiwa ahjama. ²⁶ Ihji Paoroa Wenawe tiame, tísia maapori tiiachi ohjokamepua Eesusi tehkiwachi nokisiaiopua, ahpo ahjario ahkasi wekateme teeka ahpo Paamira Eesusiwichio tekipanapa. ²⁷ Puuuu Paoro ahjama taamo uhjuraa, Uurasi puuuu, Siira tewaniame piirea, aapoe kaawe aamo tuuyemichioopua, i'ka iyoterichi aamo uhjuriao. ²⁸ Teemea Riosi Riosiwarioe aamo chaanenariamepua, pu'ka wahjachi aamo utewa chaachapariaopua, siichitepuwa yoramichioopua aamo newipariwichioo, pu'kao teemea ki aamo yorajeramepua wa'asio. Aamo Rosie newipatepuamewichioo, Eesusichiche paparakaipua soparamepua. Nape i'kache aamo yorajerani teemea: ²⁹ ki ko'komachepua eemea ri'riosi oowewatiameo; ki ko'komache eemea tiameo, itapiti sa'pa eerampakameopua; ki nokimache eemea tiameo, ihtaoi suwepori nokiwameo. Yooma i'kao, mehka te'teresaa eemea, kaawe enemapua. Wa'asi kajuna teeme i'ka taamo iyotiao. Kaawe e'raka mochtomitia naaju.”

³⁰ Neipao, kaawe teetonureka uhjuratiapa, Paoroa Wenawe tiame Antiokía uumparepua, ooka uhjuratiame ahjama. Antiokía ajasisaapa puuuu, tiopachi napawinure-saapua, yooma Eesusichi paparameopua, pu'ka ahpo iyojura i'toao, pu'ka ki'yarepua. ³¹ Waikaopu Eesusichi paparame iyonasaapa chiia, tísia kaawe erakorepua waikao, wa'a chanika uhjurateiapa. ³² Waikao Uurasia, Siiraa tiame, yoorakamekapa pu'ka Riosi nayewaturao, pepeneka naewaka nokarepua wa'ao, pu'ka Eesusichi poponiwao, oisa erakoka paparamichioopua Eesusichio, pewatiame te'teretoka ahjachio. ³³ Tehpe wa'a mochikoioopua pu'kao, eenechi nonoramioio Uurasio Siiraopua tiame, Antiokía poponiwaa, itapitie ku'iparepua nonoramioio. ³⁴ Nape Siiraa, no'ramiaio wa'asi, epeche kaawe teeremio eraparepua wa'a ahpo itipimiao, pukaepa wa'a itipirepua. ³⁵ Paoroai Wenaweai tiame, wa'achi itipirepua tiame pehjo Antiokía, Antiokía nayewatuka taamo Paamira Eesusichi simiyameo, pukeri paparasiamopua Eesusichio, epeche kaawe masitesirepua pu'kao, epeche kaawe teeretomichioopua Eesusichio.

Paoroa oosa simiwa o'inena

³⁶ Neipa ookapi taawechiamio Paoroa, chaaneriaipua Wenaweo:

—Siimpatia kaawepua eenechi yomachi weeechiami nayewatumia, taamo masiteka ohjoriachi, pu'ka taamo Paamirachi simiyame nayewatukao. Ne'nepuapu wa'ami ti'tiopachiamio, aatia teetonarepua Riosichio.

³⁷ Wenawe, Wanimarako yeetopo o'rariaipua tiameo ahpo Paoro ahjama siimpamichioopua, ³⁸ nape Paoroa kiisi yeetonarepua Wanimarakoo, pukeri pahcha simiyachi Paajiria weeechi nokisinioiopua, ahpo na'pa toaka Eerusareni no'rariopa. ³⁹ Waikao Paoro, ki yeetonarekopua Wanimarakoo, tísia ahpo chaachapasapa, poanaturepua. Waikao Wenawe, apoe yeetoka simirepua Wanimarakoo, Chipire weeechi pawenasipa akiparepua waikao, pu'ka ahjamao. ⁴⁰ Paoroa waikao, poanachi Siirache yeeka simirepua, ahpo Riosichi poponiwaeo, Apoe Eesusi Paamira kaawe neesetowachi uhjuratiapa.

⁴¹ Waikao Paoroa Siira ahjamao, naatichiami umatorepua, Siiria weeechiami, Siirisia

weechiami tiame, epeche pewatiame mochitonuresikaopua wa'ami ti'tiopachi, Eesusi Riosie Weratiamechio, Riosichi poponiwaopua.

16

Paoroa Siira tiame, Timoteo yeetona

¹ Nape Rerewe u'matoka Risitira asisaapua, Paoroa wa'a tewarepua aata Timoteo tewaniame, Eesusichi paparama. Puuu yeeyeraa isaeri oowitiame enerepua, Eesusichi paparama tiame. Ihji Timoteo noonoraa, rieko tijoe enerepua. ² Ihji Timoteoa Risitira mochikame Eesusichi poponiwaewo, likonio mochikame Eesusichi poponiwaewopua tiameo, kaaweruma nayewaniame enerepua pukao. ³ Wa'ao Paoroa ahpo ahjama simijereriaipua Timoteo, nape yeetomiapapua pu'kao, siichiteputerepua Timoeo, ka'chi chaachapamichiopua i'isaeri ti'tijoeopua wa'amio, yomachiami ahkai nane'reniame eneriopa, Timoteo noonorao rieko tijoeopua, ki yooramekopapua siichitepuwao. ⁴ Wa'a machenasaapua Timoteo yeetokaopua yomachi weechiami ohjorepua, mochiwachiami eenechi oisa erapateka Eesusichi paparakameo, pewatiame mochitonurekaopua pu'kao Eesusichio. Wa'a inisikaopua tiameo, yooma tuuyesirepua tiame, pu'ka Eerusareni mochikame iyoteriaopua tuuyenuraka, Eesusi ajawaria chaachapariopua pa'pamuratuameopua tiame. ⁵ Wa'a inisiriopua Paoro, ki ookapi pewatiame itipirepua Eesusichio, ahpo papara, ki ookapiopua tiame epeche muuwekameopua, Eesusichi paparakamea.

Maseronia ohjoeme tijoe, Paoro tetewaria kochirewachi

⁶ Ihjia Asia weechi siimpai Riosi kaaweruma tuuyewari nayewatumiao, ki reesetiapa wa'amio Riosi Riosiwariopua, Riijira weechiami uumparepua, wa'a u'matokao, seene siimpaka Kaarasia weechiami Miisia weechi suuwerachisi e'enarepua. ⁷ Wa'ami nokisikao, Miisia weechiami suuwerachi uumatokao, Wiitina weechi muimo o'rariaipua, nape Eesusi Riosiwariara, ki reesiserepua pu'kao, wa'ami muimichio. ⁸ Waikao Miisia weechio semejenatoka uumatosaopua, pawekakera chuchupachisi tetekirepua waikao, Torowasi tewaniachioopua pa'we suuwe. ⁹ Wa'a mochinio Paoroa, Maseronia ohjoemee ahpo paaeniame teemuriamepua, puuu ahpo chaaniame: "Paoro, asimitia tiame i'wa Maseroniaoi, taamoo ku'imia." ¹⁰ Pu'ka ahpo chaania teemukapa Paoroa, yaapiti ihtakotiapua Maseronia siimpapuawichioopua, Paoro Maseronia Riosie paaetiamekopapua, Riosi tuuyewari nayewatumichioopua wa'aopua tiame.

Paoroa Siira tiame, Iiripo tewaniachi

¹¹ Waikao Toroasi puuyasaapa, Samotasia tewaniachi ajasitiapua neronasipa weechi, riisaka simika wa'apoopua neerochi; pu'ka meereopua, Neeapori mochiwachi paonatiapua. ¹² Wa'a o'inia, Maseronia weechiami e'enakao, Iiripo tewaniachi te'ta muuwarichi ajasitiapua, wa'ao rooma ye'karichikapua. Wa'a itipitiapua waikao paikapi taawe. ¹³ Piie resipuniame taawechi wa'a Iiripo mochiwachio, ma'chi puuyatiaipua wa'ao akisuepa, wa'amahka ooruchi i'yakaopua Riosi ahjama nayewapuawichioopua. Wa'ami ohjoai teemea i'yakao, ooweru tewaka teemea ookapi, akichi e'enakame wa'a pu'seremia. Waikao wa'a mochipaka teemea, Eesusichi simiyame nayeweka, Riosi chiia ka'karuma tuuyewari. ¹⁴ Piiripi puuu oowerua Riiria tewaniame eneriapua, Tiatira mochiwachi ohjoekai eenakame, sesetamuri wisasori nehjamekapua, te'ta nateyamera wisasori. Puuu oowitiamea, Riosichi paparama eneriaipua, nape ki machiyame Eesusichi simiyameopua pehjo. Ihji oowitiamea, Paoro masitia Eesusichi simiyame inamuka-paopua, pu'ka iikachi noonotera Riosia, ahpo Riosiwariopua. Wa'a ikitiapua puuu oowitiamea Eesusichi paparakapua, pichikekapaopua Paoro masitia. ¹⁵ Yooma pu'ka oowitiame pehtherachi ohjoemea tiameo, Eesusichi paparakapua tiame. Wa'a ikisooopua pu'kao, yooma pirena paatotiapua. Ahpo papatotioopua puuu Riria tewaniame oowitiamea, tisia utewa cheeka taamo paajutekapua ahpo petechio, eee cheeka:

—Ehpeo no'o aamo Riosichi piinichitia tetewame enesaa, no'o ta'pechi che'cherepapupua.

¹⁶ Wa'a Iiripo mochikaio pehji, eenechi puuyatioipua Riosichi nayewemiao, naati natepatiapua waikao, aaata oowitiame na'arari yahchameopua apochio, ihta ikipuame tuuwichari eneriapua. Ihji oowitiame teekoraa, ki ookapi yowiyame eneriapua pu'ka ihsiaeo. ¹⁷ Puuu oowitiamea, ahkai naanaritoapua Paaroo, taamo ahkai nokisioipua, wa'achi iijitoapua taamo pukamina siinasikao. Puuu na'ara chachanesiaipua Paaroo:

—Nee. Ihji puuu wa'a nokisiamea, wihtuki chaachapamepua, te'ta Riosichi simiyame nayewatuo tuuyaopua, Riosichi newipari nayewatuo tuuyame puuu. Ka'te pichikemitia pu'kao, aamo wisikuiamekopua pu'kao.

¹⁸ Puuu muuwaeme taawe wa'a cheeka oikapua taamo pukaminao. Paoroa nahsi- napakaopua kichiwa chiiao, te'yekapua pu'kao, apochi yachatoapua na'arari. Puuu chaanekapua pu'kao:

—Eesusi utewarachi aamo te'yaninia, Apoe Riosie Weratiamechi. Yaapi machenamiti- apua pu'ka oowitiamechio, ikanati.

Waikaopu oowitiamechi kahtieme na'araria, ikanati teewekapua, oowitiamechi machenaka.

¹⁹ Waikaopu pu'ka oowitiame na'arasiametetekoraa, ki yowimerikapa wa'asi toomi pu'ka oowitiameeo, Paaroo chapisika panisutokapua waikao Siira tiame, ahkasi rooma yoorewa inatiame ajakachisi, muuwari mochiwarichi peereira karichi. ²⁰ Pu'ka yoorewa inatiameo chaanekapua:

—Ihji i'isaeri ti'tijoea, kiisi ta'iria mochitiapu i'wa mochiwachio. ²¹ Itapiti taamo te'terejerapu utewachi, ki taamo yorame tiia, rooma ti'tioekapa.

²² Puuu wa'a muuwepakameai, wa'achi chaachapakapua Paaroo Siiraopua tiame. Waikao puuu yoorewa inatiamea, kuhsie wepinurakapua wakirara puhjesa. ²³ Waikao tisia wepisaapao, perekarichi yeetepatiapua pu'kao, wa'a ikisapao, wa'a perekarichi inatiameo, inatenuresa toakapua pu'kao. ²⁴ Wa'a chaanetiapa wa'a perekarichi inati- amea, epeche yooremina yeetepakapua. Wa'a yooreminaopua, kuuu yeewamee tonochi ki'kichesa toiretupua.

²⁵ Naasipa tukaomio, Paaroo Siira tiame Riosi ahjama nayeoiopua wikataka tiame Riosiwichioo, wa'achi pe'pereso keepuka mochikoipua tiameo, ²⁶ senawato ki muuenati noonore weea wa'ao, mochikachio. Wa'a iintokopa weee noonoka wa'a perekarichi nawateraa, yohjaparepua, wa'a perekarichi yeetaraai, wahjorepua waikao tiame; waikao kaarenaai yooma na'sokaai, tonochi ki'kicheraai, wahjorepua tiame. ²⁷ Waikao wa'a perekarichi moromaa pusasaapa, yooma wahjonatiame tewakapaopua wa'ao, ahpo merimo o'rariaipua ahpo merimachetaeo, ahpo wa'a inatiao, yooma ujumario o'raka. ²⁸ Nape Paoroa cheeka sisinamurepua pu'kao:

—Ka'te wa'a iinto muuu paaché, yooma i'wa mochiwi teeme pe'pereso aamo inatiao.

²⁹ Waikao perekarichi moromaa, tahjera itasaapa ahpo wahjachio, wa'a eenarepua u'masika, chachapia inisika majakameo. Waikaopua, chopokorieka weriparepua Paaroo, Siiraopua tiameo, yooma inamukapua pu'kao, ahpo ariwatopi chaachapariaopua. ³⁰ Pukaepa puuyanasaapa Paaroo Siiraopua tiame, iinatukerepua pu'kao:

—Eeme Riosi ti'tijoera, ¿achini iintoka newipata neea Riosieo?

³¹ Aapoe nehjiarepua waikao:

—Eesusichiche paparapuache muuu, Apoe te'ta Paamirachiopua, Apoe aamo newipatemapua waikao; aamo ta'pechi mochikameo tiameo, Eesusichiche paparasoo pu'kao, newipatemapua tiameo.

³² Waikao wa'api tukaoopua pehji, Paoroa pu'ka ta'perachi yeetotiaopua Siira tiame, kaawe tuuyeriapua pu'kao Eesusichi simiyameo, yooma pu'ka ta'pewarachi inamuachiopua tiame. ³³ Wa'a ikisaapua Paoroa, Siiraapua tiame, papakoriapua waikao eeranariachiopua wepitiai. Waikao Paoroa, neeroi maaniachi i'toka paatorepua pu'kao, yooma pu'ka ta'perachi ohjoemeopua tiame, yoomahka paatorepua pu'kai, ahpo

Eesusichi paparawao te'ta pukachi paparama ahpo tetewipuawichio. ³⁴ Wa'a ikitiao perekarichi moromaa, eenechi ahpo ta'pechi i'tokao ko'koterepua. Apoeopua waikao, yooma i'ka ta'perachi ahjamaopua, tísia peenia erakorepua Riosichi, Riosio apochi u'pariopa Eesusichi paparaniamopua.

³⁵ Piariopua ka'kateweri ti'tijoea, ahpo yoorewa inatiame uhjurarepua moromao, Paaroo Siiraopua tiame puuyanapuaichio. ³⁶ Perekarichi moromaa, chaanerepua Paaroo:

—Aamo puhjenuretiame neeea, ka'kateweri ti'tijoeo. Puuyasa naaju ehpeo, kaawe eratoka.

³⁷ Nape Paoroa ahpo ma'chipanurawa uhjuratiameo, chaanerepua pu'kao:

—¿Achinikai noriwi kateweri ti'tijoea, taamo noriwi puhjenarepua, ahpo ki kaawe noonowiria ichipunariapa? ¿Ki yooma tetewachi wepitiameteemea, rooma ti'tijoeakai, noriwi taamo puhjenureniameteemea, ke'chu taamo katewenioopua pehji? Apoe e'enanuremitiapua pu'kao, taamoo puuyanamiao.

³⁸ Waikao uhjuratiamea, wa'a chaachaparepua ka'katewerio. Pu'ka inamukapua ka'kateweria, rooma ti'tijoeakai te'tereriopua pu'kao, ki teesa majaka inamurepua.

³⁹ Waikao ka'kateweria wa'a e'enakao, ahpo cheriwenurerepua Paaroo Siiraopua tiame, ahpo ki kaawe noonowiriawichioopua. Waikao puhjesapa pu'kao, wa'a muuwari mochiwachi puuyanuresache toarepua waikao. ⁴⁰ Puuyanatiaapa perekarichioopua, Riiria ta'perachi e'enatiapua waikao. Neipao, wa'ao kaawe neesetonuresaapa Eesusichi paparamo, uumatotiapua wa'a mochiwachioopua.

17

Tesaronika weeru noonoitiamete'tijoeie

¹ Taamo siimpachi siimpaiopua, Aanjiporiami uumatotiapua Aporoniami tiame, Paoro ahjama Siira ahjamaopua tiame. Wa'a nokisikaopua Tesaronika ajasiapua, i'isaeri napawikari weeriachi. ² Paoroa wa'api ihsiamekapaopua napawikarichi muiapua wa'ao. Wa'a napawikarichio, paika resipuniame taaweche eejenatiapua wa'ao, oowe erapatekaopua wa'a ti'tijoeopua ooweru tiame, pu'ka Riosi Iyoterichi chiiapua. ³ Kaawe nayewetiapua wa'ao, i'ka weeechio Riosio, aaata uhjuramio tuuriopua pu'kao, aaata Riosie Uutiame. Ma'chiamete chaanetiapua pu'kao pu'kachi simiyameo, puuu Riosie Uutiamea, tísia aiwamerikopua pu'kao, ahkasi mukiwachisi. Nape puuu eenechi oijenamerikopua paika taawe teetoachio; wa'a chanitiamekopua Riosieo, Ehkoriaami Iyoterichio. Paoroa ma'chiamete tuuyekapua tiameo:

—Ihji Riosie Uutiame no'o aamo nayewiaa, Eesusi tewaniamepua, puuupua Riosie Weratiamea.

⁴ Waikao ookapi isaeri ti'tijoea ooweru tiamea, Paoro chiiapua pichikekapaopua, Eesusichi paparakapua; muuwaeme rieko ti'tijoeie tiame Riosichi paparamepua wa'asi, wa'a ikisa, muuwaeme ooweruo weruma te'tereka mochiame tiaméa, Paoro ahjama e'enekapua, wa'a ikisa Siira tewaniamea tiame. ⁵ Nape wahjachi i'isaeri ki Eesusichi paparama, wa'inaka tetewarepua, Paoro ahjama enepaniameo. Waikaopu i'isaeri nenekamea, tahpitika na'ara nokaka pu'seriamete, noonotekapua waikao, weeru chaachapamichio Paoro na'arekao. Puuu tahpitika chaachapasikao, ahkasi Aasoni ta'perachi ajasiriapua, wa'ao weeru noonowikapua, Paoro i'yakaopua Siira tiame. I'ka tewisaapua, ya'yawichichi upanuretiame eneriaipua panisutokao, yooma muuwaeme tetewachi. ⁶ Nape ki tewakapa Paoro Siiraopua tiameo, Aasonikamera chapisa i'tokapua, panisutoka ahkasi yoorewa yawichichioopua, muuwaeme tetewachi. Wa'ao chaachapakapua wenejikao:

—Puuu ooka ti'tijoe i'wa ohjoame Paoro tewaniamea Siira tewaniame tiamea, yoomachi weeechi nokisiamekapu wewekapusikaopua ti'tijoeie, i'wa e'enakame puuu ehpeo. ⁷ Ihji Aasonia, ahpo ta'pechi che'repatiamekapapua pu'kao. Ihji ti'tijoea, Seresa yawichitua, puipanariamekapua pu'kao, piirechi yawichi kahtiameko tuuka, Eesusi tewaniame.

⁸ Nape wa'a yoorewa ya'yawichia ti'tijoeri tetewikamea tiame, kichiweka inamuriapua pu'ka panisutokame wenejika chaachapario. ⁹ Waikao ya'yawichia Aasonio, Riosichi poponiwaopua tiameo, toomiche koparoasa toariapua pu'kao.

Paoroa Siiraa tiame, Weerea mochiwachi

¹⁰ Waikao Aasoni toitioiopua aariopa, waikachu tukaoopa, Eesusichi paparama poponiwaeso, teemea Paoroa Siiraa tiameo, ikanati Weerea mochiwachi uhjuratiapua. Weerea ajasitioopua, i'isaeri napawikarichi e'enatiapua. ¹¹ Ihji i'isaeri Weerea ohjoemea, epeche kaaweruma iikaeme eneriapua, ki Tesaronika mochikamechitia. Ihji Weerea ti'tijoea oowerua tiame, kaawe e'raka uukapua Riosi kaaweruma tuuyewario. Senepi taawechi i'yawiam e'neriapua Ehkoriaami Iyoterichi chiiiao, Paoro masitia, nane'renariapapua pichiwa chiiiao. ¹² Eesusichi simiyame Paoro masitia, muuwaeme isaeri ti'tijoe pichikekapua ooweru tiameo, ki ookapi ri'rieko tiame oowéruma; ookapi puuu Paoro masitia pichikiamea, weruma tiame te'tereka mochikamekapua, ti'tijoea ooweru tiame. ¹³ Nape Tesaronika mochikame i'isaeria, Paoro Weerea mochiwachi Eesusichi simiyame masiteka ihsiam inamukapao, Weerea e'enariapua tiameo, weeru chaachapatemiapua Paoro na'arekao, wa'a Weerea ohjoeme ti'tijoeriopua. ¹⁴ Nape Weerea mochikame Riosichi poponiwaa, ikanati ke'chu weeru noonowinioiopua, Paoroa pa'wechitu uhjuratiapua Aatenami; nape Siiraa Timoteoa tiame, Weerea itipikapua pehjo. ¹⁵ Paoro i'tosiam ahjamao, Aatena muuwari mochiwachisi ajasitiapua. Ehjepami taawechiami taamo i'tosiam Weerea e'ensaapa eenechio, Siirao Timoteoopua tiameo, yaapiti Aatena e'enanurieriapua Paoro kahtiachi.

Paoro, Aatena te'ta muuwarichi ihsiria

¹⁶ Aatena mochinioio, Siira puuyekaopua Timoteoopua tiame, Paoroa ki nu'uti tesiwa erepakapua wa'a muuwarichi ohjoemeo, wa'ao pochikame weeriopua ri'riosi netetiameopua, yooma ihta ri'riosiopua. ¹⁷ Waikao ahpo i'toa Eesusichi simiyame nayewemiaopua wa'ao, i'isaeri napawikarichio o'inekapua, taamo i'toa Riosichi simiyameopua. Wa'a napawikarichio i'isaeri ti'tjoeria ki i'isaeria ti'tjoeria tiame, Riosichi paparama eneriapua paparao, nape ki nane'riame eneriapua pehjo, Eesusichi simiyame ka'karuma tuuyewariopua. Wa'api wa'a muuwarichioipua naasipao, senepi eejenapamekaipua tiameo, ti'tjoeri wa'ami enapameopua, Eesusichi simiyame naewemiaopua. ¹⁸ Wa'a e'enakapua wahjachi ti'tjoeri, inatari pepenitame, aatia tiiachipaopua taamo ahjao ahpo penitame; wahjachi ti'tijoea tiame, achini tiiachipa i'ka weechi taamo mochiko, ahpo penitame; yooma ihta itapiti wa'atiame simiyamechi, pu'seriam nayewaka. Ookapi puuu Paoro chiiiao, chaachapakapua:

—¿Ihtana chanika chiiame ihji tijoea kiisi inatame chiiame, oowera kihta chiiiai oowera pu'seriam nayewaka?

Nape aaata puuuu chaachapakapua:

—Iina, nape seesenu ri'riosi nayewameka chiiamepua.

Wa'a chaachapakapua Eesusi nayewaniame inamukapao, aaata mukukaiopua, eenechi ahjakame. ¹⁹ Waikao puuuu, Aareopako tewaniachi taamo i'tokapua, aapoe nana-pawirachi. Wa'a siimpanioio taamo chaachapasiapua:

—Taamo masitemitia eemea pu'kaoi, taamo masitejerani teemeai, pu'ka weemera simiyame aamo i'toao. ²⁰ Sewina tiamekate puuuu taamo machiyao, pukaepa te'ta kaawe taamo nane'retejerani teemea.

²¹ Yooma Aatena ti'tjoeria, seesenu wa'a mochikame tiamea, pu'kache weemera simiyameche itapiti i'yacheka pu'seriam eneriapua.

²² Napawika nanayewaniachio Paoroa, naasipa weripaka nayewekapua:

—Eeme Aatena ti'tjoeri, kii ookápi itapitichi paparamepua, tetewikame neeea aamoo, yooma itapitichi ri'riosi netetiamechi paparamekoopua, oowe e'riamekoopua. I'wa muuwarichi te'ta ohjoniachio, muuwaeme ajakame tetewikania ri'riosi netetiame,

tepawetiachiami ajakame, ri'riosi tehtee netetiame. ²³ Nape piiripi tepawechi iyotetiachio, chiiamekapua: “Ihji Riosia, ki machiwamepua pehjo.”

Wéé, i'ka Riosi ki machiwamechi simiyameo, aamo nayewemania. Puuu Riosi aamo ki machiyaa pehjo, Aata puuu ki nu'uti tisiwa ki ahsepame tiame utewarieme puuu, puuu eee iintókame: ²⁴ Puuu apoe iintokamepua i'ka wehjoari netekao, yooma ahjachi iintuameopua tiameo. Apoekamerapua yomatiam wehjoari Te'ta Nuurari Tiiameraa, yomatiam tewekaopua aampa tiamepua tiame tísia ahpo utewarieo; puuu, ki weechi tiopachiami ahka ohjoemepua, ti'tijoeri neteriachiopua. ²⁵ Apoe te'ta taamo Noonoo Paamiraa, ki aatae neesetoniamepua, apoekamerakapua taamo neesetoamea, apoekamerakapua taamo ahjari ki'yamea, apoepua tiameo, taamo iwiya ki'yamea, ihtaopua tiameo, taamo nakika mochikao.

²⁶ Ihji Riosia, apoe iintokame tijoe netekao, pukeri o'icharichio piiripi wa'api tijoe netekoio, ki ookapi ti'tijoeri mehtasirepua, ahkasi yomatiam weechi pochiyachisi. Ihji wa'api Riosia pukeri yawichituwa yahchakao, piiripi yawichituwa o'inekaipua ahkasi yomatiam wehjoarichio yawichituwa enepaterepua, ahkasi yomatiam wehjoarichi yawichituwa mehtarepua, ahpo yawichituwa weerariaopua piirechi werasikaopua. Apoe iintokamepua tiameo, ahkasi yooma pipiripi yawichiwa asiyachi suuwerao. ²⁷ Nape te'ta ihji Riosi inataka iintoriaa, yomatiam i'ka wehjoarichi mochikame yawichituwa, apochi e'enamichio iintokame, apochi e'enaka paparamichio iintokamepua, ihta ti'tjoerikoipua. Riosia, a'chitiaoi teeka apochi e'enajerare puuu, imasukaoi ahpo i'yasikao ki mamachiriamechitiao. Puuu Riosi teipumea, kiisi tehki tiiatepua teipuawichioo, tewinariamewichioopua pu'kao, Riosio tamochio, kiisi mehka kahtoi tiiopa tamochio, aatachioi. ²⁸ Riosio kiisi mehka kahtioti neeea, ahkasi taamo wa'api iwiyaioi, apoe wa'apikopapua taamo ahjao, apoe ihsiamekopapua pu'ka iwiya taamo ahjari ki'yakao, ahkasi taamo iikachioi apoe ihsiamepua taamo ahjatekao, yooma weerewachi taamo noononiam ahjatewaoipua. Aata aamo ehkoriami i'iyoteriai, eee chaachapariaipua tiameo: “Teemea Riosi tetejimarikaitepua.” ²⁹ Wa'a teeso teemea wa'a tiiachipao, Riosie wa'api ti'tjoeritetutetiamekapao, Riosio ka'te ki aata ki ahjamee tijoe enepatetiameko, erakomete teemea, ki i'ka itapitie ki ahjamee netetiamechitia, riosirewaeniamechitia: o'roe netetiamchitia, sisiokieo, tehtee, ihtaoie itapiti ri'riosirewa, ti'tjoerie neteniameo. ³⁰ Ihji wa'api Riosi ki aamo machiraa, aamo ti'tijoe ooweru tiame ki ahpochi paparaka mochikoipua ahkasi wahka ihtoriachisi ehpesiamio, kihta kokosari iintokamepua ti'tjoeri pehji, yomatiam ti'tjoeri puuyetoka yasitopapua, apochi paparapuawichioopua ki ka'karuma ahpo nokayao toaka, aapoe neteka ri'riosi ahjachi paparaopua tiame. ³¹ Nape ki ka'karuma yooraka mochinariameopua, yahchakame puuu aatao, ti'tjoerio, ihta taawechi katewepumeo. Puuu aata ti'tjoeri katewemeru Riosi uuriaa, mukukoi eenechi oijenateka ma'chitarepua aatanakoo.

³² Waikao ookapi puuu keepumea, pu'ka mukukai eenechi ahjaniam inamukaopua, na'areka a'achekapua Paaroo. Nape wahjachi keepunariameaipua chaachapakaopua Paaroo:

—Pu'kao, meeriamahka keepunariame teemea.

³³ Wa'a chaachapasoopua, puuyatiapua wa'ao. ³⁴ Nape wahjachi Paorochitia inatamea, pichikerepua pu'kao. Piiripi puuu Rionisio tewaniamekapua, Aareopako tewaniamechi pirenaturichi tijoe, piiree oowitiamekapua, Ramarisi tewaniame, ookapi wahjachi aata tiame.

18

Paoroa Koorintio mochiwachi ihsiria

¹ Neipa i'kao Paoroa, Aatena machenasaapua, Koorintio e'enatiapua waikao. ² Waikao wa'ao, wa'a natepatiapua aata Aakira tewaniame isaeri tijoe, puuu, Poonto weechi eenakame eneriapua, pukeri eenakame. Puuu uupiraa, Pisisira tewaniamekapua, ahjama eenakame tiame. Ihjia Iitaria weechi ohjoekao e'enakame eneriapua, yooma i'isaeri

puuyachanioipua wa'ao. Ihjia, Rooma muuwari mochiwarichio, puuyakame eneriapua wa'ao, Kaurio yawichie, puuyanuretiapa wa'ao. Paoroa piie taaweo, Aakira pehterachi siminarekapua ne'nemia. ³ Ihji Aakiraa, wisasokari neteka tekipanamekopaopua Paorochitiao, wa'a itipitiapua ookapi taawe. ⁴ Waikao wa'a mochikao, senepi sawarachi resipuniamie taawechio, wa'a napawikarichi eejenapatiapua, wa'a masitemiaopua Riosi tuuyewario, i'isaeri ti'tijoerio ki i'isaeri ti'tijoeriopua tiame.

⁵ Siirao Timoteoopua tiame, Maseronia o'inia e'enasoopua Paoroa, masitekache teetotiapua waikao, i'isaeri ti'tijoerio, Eesusi te'tako tuukaopua, Riosie Weratiameo, aapoeo, puuyeka mochitoriaopua enamichioo. ⁶ Nape oowe erapateniamea masitekao, Paoroa na'areka ki nahketiapa ahpo masitiao, ahpo wakirao pechichikaopua, chaanekapua pu'kao:

—Aamoe nane'renapua a'chi ikisaa, Riosie aamo kokosatiao, ka'chi teerema neeea. Ehpeo neeea ohso kaawe, seesenu ti'tijoechi siimania masitemiaopua, ki i'isaeri ti'tijoechi.

⁷ Wa'a cheesoopua Paoroo, wa'a puuyasaapa napawikarichio, Tiisio Uhto tewaniame ta'perachi e'enatiapua, puuu Eesusi Paamirachi paparame eneriapua tiame, wa'api napawikarichi chokichi ohjoeme. ⁸ Piirechi Eesusichi paparamea tiame, Kirihpo tewaniame wa'api napawikarichi paamiratuamea, yooma ahpo ta'pechi mochikame tiame, Eesusichi paparakapua tiameo. Muuwaeme wahjachi Koorintio ohjoemea tiame, Paoro Eesusichi simiyame chiia pichikekopao, papatotiapua pu'kaopua waikao. ⁹ Piie tukawarichio apoe Eesusi Paamiraa, chaaneriapua Paoroo kochirewachio:

—Paoroo, muuu ka'te seeweka simitemitiapua no'o naewakao, ka'te teewemitiao aamo teetoao. ¹⁰ Aamo ahjama ihshai teetomeri neeea, aamo na'ara yoraniopua, anachaka aamo teetomichiopua. I'wa muuwarichi no'o mochitiaa, ki ookapikaitepua noochi paparameripua pehjo.

¹¹ Pu'ka nane'reriopa Paoroo Koorintioo, piie paamupari aampa naasipasi itipitiapua wa'ao, Riosi ka'karuma tuuyewari masitekaopua.

¹² Nape pu'ka taawechiami taamo mochikoio, Karioni yawichikoi Aakaya weechio, puuu i'isaeri ti'tijoeri ki Eesusichi paparakamea, ahpo pirenaturiapua Paoro neka-mucheka wenejimichio. Waikao pukaeo, Paoroa chapisa i'totiapua Karioni yawichichio, peereira karichi katewemia. ¹³ Karioni yawichio, chaachapakapua wenejikapua Paoroo:

—Ihji tijoea, seenu nokiwame masitiamekapu puuu, ki taamo Riosichi paparachitia nokaya.

¹⁴ Nape Karioni yawichia, Paorochi simiyame ahpo wa'a chaaneniapao, chaanekapua i'isaeri ti'tijoeo:

—Nee, tisiwa tiame enesoopua pu'ka Paoro wenejiaopua noochio, aaata meripuaame tiame enesoo, aamo keepumii neeea. ¹⁵ Nape ki wa'a tiamekopua aamo chaachapao, nape oowera aamo nokiwa tiamekopua pu'kao, aamoe katewepuapua pu'kao, kihtawichio pakimetenia wa'ao.

¹⁶ Wa'a cheesaapua, ma'chi puuyanapakapua pu'kao, wa'a peereira karichio. ¹⁷ Nape puuu wenejiamea, Sohtenikamera chapisikapua waikao, piiripi tijoe wa'api napawikarichi paamiratuame, pu'kao Eesusichi paparopa tiameo. Waikaopua wa'api yawichi tetewachio, tisia wepipapakapua pu'kao, pu'ka yawichio tisia nokitioo katewetaoipu, erakoka. Nape yawichi Karionia, wa'a noonoikoipua pu'kao ahpo tetewachi, oowera tetewikapua pu'kao.

Antiokía enasa Paoroa, eenechi o'inenapua ahpo paisa simiyame oira

¹⁸ Neipa i'ka wenejitiaopua Paoroa, muuwaeme taawe itipitiapua Koorintioo. Pu'ka neipami wa'a mochisaapua Paoroa, pu'ka Koorintio tiopachi poponiwao, u'matomio tuusaapua wa'asi, Siiria weechi uumpatiapua waikao pawekakerachi, Pisisiria yeetoka, Aakira tiame. Nape Seenkera tewaniachi asisaapua pawekakera chuchupachi, ke'chu eenechi uumatonioiopua pawekakerachio, ahpo kuupa sikitekapua waikao, pu'ka kuu-pao Riosio, ahkasi itapiti Riosiwichio iintosapa tehpunamio tuuriamekapua. ¹⁹ Seenkera

puuyasa Ejesio asisaapua Paoroa, na'pa toisaapua waikao, Aakirao Pirisiriao wa'api uupiraopua tiame, wa'a napawikarichi e'natiapua waikao. Wa'a napawikarichi i'isaeri nanapawiachiopua, Paoroa wa'a nayewaka ku'itapio. ²⁰ Aapoeo taamo itipinuriaipua pehjo, nape Paoroa ka'chi iika itipimio tuukapua. ²¹ Nape u'matoaiopua wa'ao, cheekapua pu'kao:

—Riosi erasoo, eenechi enamane aamo ne'nemia.

Wa'a cheesoopa Paoro, u'matotiapua waikao Ejesioo, Sesarea paonamia siimpatiapua waikao, pawekakerachi. ²² Sesarea asisaapa pawekakera chuchupachio, wa'a tetekisaapa, Eerusarenite mo'moenatiapua waikao, Paoro ahjama. Wa'a Eerusareni e'ensaaapa, yooma teepotetiapua wa'ao Eesusichi paparameo. Eerusareni o'inia, eenechi Antiokía tetekitiapua waikao. ²³ Wa'a Antiokíao, ookapi taawe mochisaapa, eenechi puuyatiapua wa'ao, eenechi yomachi ohjomia taamo ohjoriachi, yooma pipiripi mochiwachiami wa'amio, Kaarasia weewachiopua, Rijia weechiopua tiame. Yooma wa'a ohjokao, epeche ku'ipasitiapua masitekao, pewatiame te'teremichiopua Eesusichio, ahpo paparao.

Aaporoa Ejesio nayewatunapua

²⁴ Wa'a taamo teetoiopua Paoro ahjamao, pu'ka taawechiamio, aata eenariaipua Ejesioo, Aaporo tewaniame, Arejantia muuwari mochiwachi tijoetukame, puua isaeri tijoe enerepua. Puua tijoea, tísia yekiyame enerepua nayewakao, ki teesa penipakame Riosi nayewaopua Ehkoriaami Iyoterichio. ²⁵ Tísia machiyame eneriaipua Riosichi poeoe; tísia weemuame eneriaipua Eesusichi simiyame nayewakao, nape oowera neeroie paatoniamemeche machiyai, Waani Paatori yooraria, kihta nane'rekamekaipua Eesusie paatoniamemo, Eesusie ahpo Riosiwari paatoniamemo. ²⁶ Aaporoa Ejesioo, kihta seeweka nayewame enerepua wa'a napawikarichio. Nape Pirisiriaa Aakira tiamea, tapanarami Ejesio itipikame wa'a taamo u'matopoio, Aaporo keepusaapua nayewao, ahpo ta'pechi paajuterepua, epeche kaawe ma'chiamie tuuyepuawichiopua, ki ahpo nane'riaopua pehjo, Eesusie paatoniamechi simiyameopua, ahpo Riosiwari tamochi yasipatekaopua, taamo ahjama inisimichioopua. ²⁷ Aaporoa Ejesio kajusaapa masitekao, Aakaya weechi siminarepasoopua paonamina, wa'a Riosichi poponiwaa, kaawe iintarepua tiame. Waikaopua wa'a Aakaya Eesusichi poponiwaopua, iyosi iyotesa uhjurerepua pu'kao, Aaporo, pu'kao kaawe uuka asipumichioopua ahpo mochikachio. Waikao, Aaporoa Koorintio muuwari mochiwachi asisaapa Aakaya weechio, wa'a Eesusichi paparameo, tísia ku'iparepua pu'kao, epeche pepenipatekaopua Eesusichi simiyameo, yooma pu'ka Eesusichi oowe e'repakameopua, Riosi cheriwepuawichioopua pu'kao. ²⁸ Aaporoa, tísia utewaeme ihsikame eneriapua wa'ao, pu'ka Aakaya mochikame i'isaeri ti'tijoechiopua, Eesusiko chaanesika te'ta Riosie Weratiameopua. Pu'ka wa'a chiiameo, Ehkoriaami Iyoterichi ne'netoka masitesirepua pu'kao, te'ta pichiwa chiiamekoo pu'ka wa'a tiameo, yooma inamuachi. Wa'a inisika masitetiaapa, ka'chi iika ka'itame erakorepua.

19

Paoroa Ejesio ihsiria

¹ Aaporo Koorintio ihsioio, Paoro ahjama nokisinioio tepaniami kaawiekachiami uumatokao, Ejesio tetekitiapua. Wa'a ajasitioopua, wa'a mochiriapua ookapi Riosichi paparame. ² Pu'kao Paoroa iinatukekapua:

—¿Nane'riamekai eemeapa amochi eenariopua Riosi Riosiwario, Riosichi aamo paparariachisi o'iniaopua?

Aapoeo chaachapakapua:

—Kiisioi inamuamekai teemea Riosi Riosiwariachi simiyameo.

³ Waikao Paoroa eenechi iinatukekapua:

—¿Aachin chaanetia eeme paatoaio?

Aapoeo chaachapakapua:

—Waani paatoachitia paatotiamekata teemea, aaata Waani Arirea weeechi paatoria-chitia.

⁴ Wa'a chaachapasoopua, Paoroa chaanekapua waikao:

—Nane'riamenia pu'kao, Waania neeroieche paatoriamekopua ti'tijoerio, nape Waania cheekamepua tiameo: “Neipa no'o eenamechi paparakamea, yooma ihta tatakori cheriwepuamepua Riosieo.” Puuu neipa Waani eenakamea, apoe Eesusi puuuu, Riosie Weratiame, ehpe taamo nane'reka mochitoapua. Puuu Apoe Eesusia, puuu wa'apikaitepua Waani aamo paatio, aamo iikachi yasipakamepu Riosiwirira.

⁵ Waikaopu Paoro tuuyeniamea, chaachapakapua:

—jNaakonakosa, wa'a tiame puuuu naaju? Wa'a teeso, jWaanie taamo paatioopua neerochio taamo ki ka'karuma nokiwa toinarekao, Riosia taamo iikachi yachapaterepua ahpo Riosiwario? —chaachapakapua waikao.

⁶ Waikao aapoeo, Paoro ahjamao Riosi cheriwema kianarepakopaopua ahpo weemera simiyame nane'rekapao, waikao Paoro ahjachi seekarepakao, Riosi cheriwema ki'yakapua pu'kawichioo. Waikaopua Riosio apochi yahchariopa Riosi Riosiwario, tísia kaawe erakokaopua, ahpo naerachi kaawe e'rekapua Riosio. ⁷ Puuu ti'tijoe kaawe erakoka naewakamea, oosa mariki aampa ookahka ti'tijoe kapua.

⁸ Wa'a Eejasioo, paika meeche nokitiapua Paoro ahjamao, Paoro i'isaeri napawikarichi masitioio. Wa'a napawikarichio, kihta seeweka nayewatuka Paoroa, Riosi ye'kariwachi simiyameopua, utewaeme oowe erapatioiopua ti'tijoeo ooweruopua tiameo. ⁹ Nape Paoroa wahjachio, kiisi pichikenariopua ahpo masitiao, pu'ka Riosi Kaaweruma Pooerachi simiyameo, wa'atia toisa puuyatiapua wa'a napawikarichio. Nape Eesusichi paparakameo, pirenachi i'totiapua waikao, Tiirano tewaniame masitikarichi; wa'a simitetiapua waikao masitekao. Wa'a nokitiapua waikao, utewaeme masitekaopua senepi taaweche. ¹⁰ Wa'a Eejasio masitekao, ooka paamupari ahsieme nokitiapua wa'ao. Wa'a Paoro masiteriaa Eesusichi simiyamea, kai waapisi nane'reretiapua wa'amio, ahkasi yomachi Aasia weechiamisi; wa'ami mochikameai, muuwaeme wa'a e'enakapua Paoro keepumiaopua Eesusichi simiyame masitia. Puuu wa'a e'enakamea, i'isaeri ti'tijoerikapua, ri'rieko ti'tijoeri tiamé. ¹¹ Riosiai ki teesa teetoapua Paorochio, itapiti ki maaenari inisikaopua, tísia peenia tiame ki maaenari inisikaopua. ¹² Tísia Riosi utewarieme e'repakaopua Paoro, ahkasi ti'tijoeria ahpo wisasoriwaoi upapakao, Paoro wisasoriwachi ihchepatesao, ahpo kokoriame iinueka sautemia i'topakapua, na'arari tijoeturi pakitekameoi, pukae ma'chípamia.

¹³ Ookapi i'isaeri seesenu wa'ami ohjoameai, ahpo puuyachame teewameopua na'arari tijoeturio, wa'achi noonimo o'rariaipua, Eesusi teewarachi te'yaka puuyanamo o'rakaopua na'arario, eee chaachapaka te'yariaipua:

—Eesusi teewarachi aamo te'yaninia Paoro nayewamechi. Yaapiti machenasamua pu'ka tijoecho.

¹⁴ Puuu wa'a nokayamea oowisani ti'tijoe Eesewa tatanara eneriaipua, ne'neseriosio te'ta paamiratamera. ¹⁵ Nape pu'kao wa'a noonimo o'roiopua Eesusi teewarachio, puuu na'arari tijoecho kahtiamea, chaanerepua pu'kao:

—jAatanana eemea wa'a no'o chaanemiao? Eesusikamera machiyamenia, Paoroopua tiame, nape eemeo, kiisi machiyamenia.

¹⁶ Wa'a cheeka puuu na'arari tijoecho ahjachi kahtiamea, nasiwasiterepua pu'kao, oowisani ti'tijoechio. Waikao, puuu oowisani ti'tijoea yooma eeranatetiame ujumarepua, ki wakiraeka poiyame. ¹⁷ I'ka wa'a tiame inamukapa yomachi Eejasio mochikamea, i'isaeria ri'rieko ti'tijoeri tiamea, tísia majarepua. Wa'a iika Eesusi utewari iyoriwaa, ki ku'wichisi mehtarepua yomachi wa'amio.

¹⁸ Waikaopu muuwaeme tatakoriamea, Paorocho e'enakapua, Riosichi tuumia ahpo tatakoriario, wa'a iika Eesusichi paparakapua. ¹⁹ Waikaopu riaorósiwa nokayamea, yooma u'pariapua ahpo ki ka'karuma nokiwa iyotapeopua, pu'kao puuuu, yooma na'ichi ihpapaka kosokapua, yooma taamo tetewachi. Yooma wa'a iyotaperi kositiame

natekaraa, ahkasi ooka weerewa aampa oosa mariki miiri taaweche yowiwame eneriapua.
²⁰ Wa'a ikisika epeche weeresi teetoapu Eesusichi paparaniamea.

²¹ Neipa i'kao Paoroa, Maseronia weeechi siimpuapo erapakapua, Riosi Riosiwarie i'toniapa wa'ao, wa'a o'iniao Aakaya weeechi, Aakaya weeechi o'iniao, ahkasi Eerusareni. Paoroa eepi chachaniaipua: “Eerusareni asisaania, siimachenia weruma Rooma mochiwachio.” ²² Wa'a siimo erapasaapa Paoroa Maseronia weeechio, pahcha uhjurakapua ooka ahpo ku'yameopua, Timoteoopua, Eerahtoopua tiame. Nape teemea pehchio, wa'api Ejesio itipikapua ookapi taawe.

Weeru chaachapari Ejesio weruma mochiwachi

²³ Pu'ka taawechiamio Ejesio muuwarichio, ki teesa noonowikapua wa'ao, Riosichi Kaaweruma Poee, na'naritokamechiopua. ²⁴ Ihji weruma noonowitekamea, Reemetio tewaniamekapua, Atemisa riosiewareniamie tiopara tataparasio, nu'nunti tiopa neteka tekipanameo, teekora. Ki ookapi yowiyamekapua, Atemisaka tiame riosiewaeniameeo, ki ookapi netekao, tekipanakiameapua tiamé. ²⁵ Ihji Reemetioa, yooma na'poasapa ahpo tekipanatiameo, ahpo tekipanatiamechitia itapiti neteka nokayame na'poasaopua tiameo, chaanekapua ahpo tekipanatiatio ahpo na'poariaopua tiame:

—Eeme ti'tijoe, yooma i'ka itapiti tehkichi tekipanamea, nane'reka mochiwi eemea, i'ka tehkieche yowika taamo ahjaka mochitoamekopua. I'ka tehki kiteresoopua, kiteremeri teemea taamo tísia paarasateka mochitoao. ²⁶ Ihji Paoroa cheeka oiyamepua, ihji ri'riosichi taamo paparao kihta nateyamekopa puuuu, kiisi ahjame ri'riosi netetiamekapa puuuu. Wa'a cheeka oika i'wao, ki ookapi toiterepua wa'asi taamoe ri'riosiwa netetiachi paparameo, wa'a cheeka oikamepua ahkasi Aasia weeechiamioi, ahkasi yomatiamie wa'aoi. ²⁷ Wa'a inisiopa i'ka tijoeo, taamo tehkiwaa teere wichitoamepua, taamoo nehjaka yowiyao. Wa'a cheeka oiwamea, ki teesa na'itu tiamepua taamo tehkiwawichioo. Simitesoopua i'ka wa'a cheesikao, taamo tehkiwao wekameripua wa'asio. Wa'a ikitioo, puuu Atemisa riosirewaa kiisi iyoripuamepua wa'asio waikao; ihji Atemisa tiopara peenia tiiiai, wekameripua pu'sereniamiea tiame, aaata wa'a Atemisa tiopachi muuwaeme enapaniamieeo, Atemisa riosichitia paparaniameai wa'asi.

²⁸ Waikaopu i'ka inamukamea, tísia nekakoka Paorochio, weeru chaachapakapua:

—¡Atemisa Ejesio riosia, ki nu'uti riosi puuuua!

²⁹ Waikao wa'a chaachapasikaopua ki kuita rooroikao, ooka Paoro ahjama ohjoame chapikapua, Maseronia e'enakame ti'tijoe: piiripia Aakayo tewaniame, piiree Arihtako tewaniame; pu'ka chapisaopua te'ta nanapawiniachisi panisutoka i'tokapua. ³⁰ Paoroa nane'resapao, pejana nayewamo o'rakaipua wa'a eenakao, nape Eesusichi paparame ahjama mochikamea ki toakapua siimichioo. ³¹ Ookapi wa'a Ejesio yoorewa neese-toamea, Paoro kaawe e'riamea tiame, utewa chaanenureka uhjureriapua Paoro, ki pakimichioopua wa'a napawitiachio. ³² Wa'a napawiniachio, yooma wewekaka nayewaka puuuu. Ookapi puuuu piiripi itapiti chaachapakapua, wahjachia, piirechi itapiti. Kiiya yoomarika wa'a e'enakamea, kiisi nane'reriai aatia tiiachipa, wa'a napawirioio wa'a e'enariapua tiame. ³³ Nape ookapi Eesusichi paparame i'isaeri ti'tijoea, Arejanto tewaniame kaawe tuuyewaopua, itaneriaipua Paoro ahjama ohjoameopua, nehpuamichioopua wa'a muuwari napawikamechiopua. Wa'a yoratiapa puuuu, sekae teeweteraipua muuwario nayewemiapa, ³⁴ nape muuwaria, machika isaeri tijeokopa pu'kao, ki toitiapua nehpuamichioo. Waikao puuu wa'a napawikamea, ahkasi ooka keenako ahka siinakokapua, eee chaachapaka:

—¡Atemisa Ejesio riosia, ki nu'uti riosi puuuuaa!

³⁵ Waikao wa'api muuwari yawichi iyoteriraa, ahkasi teewetiai te'tewesoopua pu'ka muuwario, chaanekapua pu'kao:

—Ti'tijoeri Ejesio ohjoeme, ¿ki nane'reniamekosa eemea, teemekamerakopua Atemisa riosi tiopara inatiamerakoo, pu'ka tewekachi o'inia wichikameopua Atemisaka tiameopua tehté? ³⁶ Aataai ki ka'itame tiopua i'kao, ihchi mochipuapua ohso kaawe,

kihta noonopuapua kihta kaawe inatasaopua pehjiio. ³⁷ Wa'a tiiachio, kihta iintokamewi-cho upatiame ihji ti'tijoea, kihta ichikokamepua Atemisa tioparachio, kihtaaoi a'chitiame nayewakamepua Atemisa taamo riosirewaoui. ³⁸ Puuu Reemetio tijoea, itapiti ki kaawe nokariame iinuesaapua aaatachiopua, peereichi u'paka katewemete puuuu. ³⁹ Nape aaata tísia ki kaawe nokitiame katewenariamea, te'ta weruma kateweniachi, i'tomete puuuu. ⁴⁰ Ihji eee ikitiame tamochio, taamo maaporichi teerepamaoipua taamoo. Seenekachioi teemea teemekamera kokosapuamepua, te'ta rooma yawichieo, kihta iinuekapa teemea taamo nehpuapaka chaachapamiao.

⁴¹ Wa'a chaanesapa ihji Ejesio yawichi iyoteria, nonorapukapua waikao.

20

Paoro Maseroniami oiwa, Reesia weeechi tiame

¹ Neipa weeru noonoitiamete teewetioopua, Paoroa ahpo kahtiachi paaesapaopua Eesusichi paparameo, kaawe tuuyesapa pu'kao, Maseroniami siimpatiapua waikao. ² Yooma ohjosaapa Maseronia weeechiami mochiwachio, yooma wa'ami mochikame Eesusichi paparameo, oisa erapatetiapua Eesusichio. Wa'a ikisaapua, Keeresia weeechi e'enatiapua, ³ wa'ao, paika meeche mochitiapua wa'ao. Wa'a o'inia Siiria weeechi siimpapoo, pawekakerachi moenoi ahpo chapipuame aaata i'isaerie nane'rekapao, ki pawekakerachi siimpatiapua wa'ao. Waikao Paoroa Maseronia weeechiami nonorapo orapakapua, ohso kaawe. ⁴ Wa'amio taamo ahjama siimpakapua, Sopate tewaniame tijoe Piiru taanara, Werewe mochiwachio tijoe. Wahjachi taamo ahjama siimpamea, Tesaronika ohjoemekapua, piiripi puuuu, Arihtako tewaniame, piiree Seeunto tewaniame. Wa'achi ihtoapua tiame, Kaayo tewaniame, puuuu Rerewe mochiwachio tjoekapua; piirechi taamo ahjama ihtoapua tiame, Timoteo tewaniame. Wa'achi taamo ahjamao, naati ihtoapua tiameo: Tikiko tewaniame, Torojimo tewaniame tiame, puuu na'paa, Aasia weeechi ti'tjoekapua. ⁵ Yooma ihjia Iiripo ajasitioopua, pahcha uumatosaapua wehchio, Toroa tewaniachio taamo puuyeriapua. ⁶ Teemea Paoro ahjamao, Iiripo itipika teemea, Paani Ki Rewaruraeme Koi'wa pahko u'matosoopa, uumatonariapa. Waikao pu'ka pahko u'matosoopa, pawekakerachi mo'moenasaapua, mariki taaweche paonatiapua, pahcha uumpakame mochikachiopua, Toroa tewaniachioopua; wa'ao, oowisani taawe mochitiapua.

Toroa tewaniachi ohjotiame

⁷ Ehjepamio, pahcha simiyachi oowisani taaweo, Apoe Paamira Eesusi Aari Ko'karia, yorania napawitiapua wa'ao. Paoroa pu'ka kooame ko'kotioioopua, wa'a poponiwa masitesikapua, Eesusichi paparame. Wa'a masitiai Paoroa, pu'ka meere u'matomiapa puuuu, ki ku'itapisi masitesika Paoroa, ahkasi naasipa tukaomi teetoio, itapiti ikitiapua. ⁸ Wa'a taamo napawiriachio, kaaria paika raampachikapa wa'a yooreminao. Wa'a yooreminao, weeru uutapachikapua wa'ao, weeka ajakachi tahjera. ⁹ Piiripi temari Eutiko tewaniamea, kahtiapua kaari machineporachiopua, Paoro keepuka. Paoro ki ku'itapi ihsiopa wa'ao masitekao, ihji temaria, ki waapisi kochipakaopua wa'ao, tenawika wichikapua wehchisi, wa'a paika kaari raampachi o'iniaopua. Teere wichisooopua, aaata yahchaka ne'niamea pu'kao, “mukukamepua wa'asi”, chaachapakapua. ¹⁰ Waikao Paoroa tekikao, chukipaka koomipakao wichikameo, wa'a keepuame Riosichi paparakameo, chaanekapua:

—Ka'te majako eemea. Ahjaitepua pehjiio.

¹¹ Waikao Paoroa werisipusaopua pu'kao, eenechi moenasoopua, ko'kotiapua waikao. Wa'a ko'kosepatioopa Paoroa, eenechi simitekapua masitekao, ahkasi ma'chirepachisi. Ma'chirepasooa, puuyatiapua wa'ao. ¹² Puuu temari wichikame i'toamea ta'perachio, ki nu'uti kaawe erakosiapua eenechi ahjariopua pu'kao.

Toroa o'inia Miireto uumpatiame

¹³ Paoroa weechiami u'matomerikapua puuua, pahcha taamo uhjurakapua Aasoni mochiwachi, wa'a ahpo puuyenuresapa taamoo. ¹⁴ Aasoni mochiwachi taamo natepasaapa teemea Paoro ahjamao, Mitireneami siimpatiapua waikao, Paoro ahjama pawekakerachi mo'moenasao. ¹⁵ Mitirene o'inia uumatosaapa, pu'ka meereo, Kii tewaniachi ma'chiachiami e'enaka teemea. Wa'ami u'matosaapa teemea, yooma tukawari pawesimika teemea pehji; ahkasi meere ma'chirepasooapa teemea, Saamo tewaniachi ajasitiapua. Wa'a o'inia yooma taawe pawesimikao, Miireto ajasitiapua waikao. ¹⁶ Paoro ki asinarekapua Eejasioo, ki tehpe eenepanariapapua wa'ao Aasia weechio, yaapi asinariapa Eerusarenio, ke'chu Semejenato pahko asioio, ka'chi ikitiopua poosiminiachio.

Paoro nayewaria, Eejasio pa'pamuratuamewichio

¹⁷ Miireto o'inia Paoroa, Eejasio tiopachi aaata uhjurakapua, wa'a pa'pamuratuameo ahpo kahtiachi e'enamichiopua. ¹⁸ Pu'ka pa'pamuratuameo ahpo kahtiachi e'enasoopua, Paoroa o'inekapua chaanekaopua pu'kao:

—Nee, nane'riame eemea achini teerio no'oo amochio, no'oo pukeri eenariachisi Eejasio mochiwachio, Aasia weechio. ¹⁹ Neeea aamo tesiwe e'riapao, tísia o'kewaka yasitokamenia, ihtaoi a'chi no'o ikiyaopua, aaataeo ki ka'karuma i'isaeri no'o merinarewaoi. ²⁰ Nape neea merinareniaio, kiisi toaka simitekamenia aamowichio Riosichi kaawe enemiao, yooma tetewachi masitekaopua, yooma ti'tiopachiamio, ahkai aamo ta'pechiamio, tiame. ²¹ Pu'ka i'isaeri ti'tijoerio, ki i'isaeri ti'tijoerio, tiameo, yooma tuuyekamenia aachin teeka e'enamichiopua Riosichio, ahpo tatakoriario toinarekao, Riosichi e'enaka ahpo tuumichiopua, yooma aaataaiopua, Riosichi itamichiopua ahpo tatakoriwa cheriwepuawichio, Eesusichi paparaka. ²² Ehpeonia Riosi Riosiwario, Eerusareni simijereniamenia, ki nane'rieriamenia itapitiwichiojoarepua, aatiaoi no'o teeremerikopua wa'ao. ²³ Neeea naatichie nane'riamepua, Riosi Riosiwario nane'reteniapao, ahkai oiyaio tísia aiwamerikopua, karichi no'o yachatiao, tiame. ²⁴ Nape tísia aiwaio neea, ka'chi tiamechitia tetewamenia pu'kao; no'o ahjarioi ki te'ta nateyame tetewamenia, noochio te'ta nateyameraa, naatichie puuua: no'o Paamira Eesusi tehkiwachiche, no'o teetoa ahkasi no'o kajumiachisiopua, Eesusie no'o kiaretiopua, yomachi nayewatumichio, i'ka Riosi taamo te'ta nakiwarichi simiyame.

²⁵ 'Ehpeo eemea kaawe inamumitiapua i'kao: Aaatai no'o oiriachi tetewikamea, i'ka Riosichi simiyame ye'kari nayewatukao, ki oosa aampa no'o tetewimeripua wa'asi. ²⁶ Neeea te'ta ma'chitanariamepua no'oo, ahkai yomachimi no'o oiriameopua Riosichi simiyame nayewatukao. Aaata ki Riosie newipatepuame itipikame enesoopua, kihta no'o toiterio tuuyewari eramania noochio. ²⁷ Yooma ti'tijoeri tuuyekame neeepa no'o oiriachiamio, yooma ihta Riosi no'o tuuyeriaopua tuuyepuaichio, ahsepari no'oe chanitiame puuupa wa'asi. ²⁸ Wa'a tiichipao, yooma eeme pa'pamiratuame neesetori ajawatiameo Riosiwario, kaawe aamo neesetoka mochitojeraninia, yooma Riosichi te'tereka mochitoameopua, Eesusichi paparaka. ²⁹ Neeea kaawe nane'riamepua eemechio, no'oo ki aamo ahjama kahtioopa, sapoorichitia amochi e'enamierikopua aamo po'wachitia ko'konarekao, yooma aamo Eesusi te'terameopua, ahkai aamo napawitiamechio, tiopachioi ki tiopachioi, ahkasioi yomatiamio aamo, kajuyachisi aamo toinaretepakaopua, Eesusichi paparaka. ³⁰ Eemechio, amochi wa'api puuyamitepua, aamo se'wi ikitenariameopua, Eesusichi simiyame masiteniamio, ahpo masitiakamera na'naritopuawichio. ³¹ Pukaepa eemea, kaawe aamo inateka mochitopuapua pu'kao; no'o masiteriakamera na'naritopuapua, no'o senepi taawechi masiteria, ahkasi paika paamuparisi simiyame, aamo tesiwa e'riapa masiteka, o'kewasika aiwai.

³² 'Ehpeo no'o Riosichi poponiwao pipiniwaopua tiameo, Riosie neesetorachi aamo toaninia, pu'ka neesetora epeche aamo teetomichio Riosichio, Riosio, ahpo katewiachi taawechio, aamo reesemichio pu'kao, ahpo piipateria mochiwachi

mochipuawichiopua. ³³ Neeea Riosiwichio no'o ihsiriao, kihta toomichi ihsikamenia, kihta wisasorioi no'o kiapuaichioo. ³⁴ Nane'riame eemea no'oo, no'o sekae tekipanaka tewisikamekopua, itapiti no'o nakiyawichioo, no'o ahjama nokisiame ko'kotepuaichiopua tiame. ³⁵ Senepi wa'api cheeka masitekamenia ti'tijoerio, tekipanaka ku'ipo tuuka, aaata tesiwa te'tereka mochikameo, itapiti nakiwewachiopua. Taamo Paamira Eesusia, wa'a tiiame taamo tuuyamepua: “Epeche ta'iria itipiniamepua Riosichio, aaata kaawe e'raka kiasaa, ki aaatae ahpo kianiachitia.”

³⁶ Neipa i'ka cheesaapa Paoroa, chopokorieka weripaka, Riosichi nayewekapua, yooma taamo ahjama. ³⁷ Wa'a ikisaopua, yoomahka yuuwesikao, yoomahka naarakoka ahpo koorepatiapua. ³⁸ Paoro ki oosa tetewimiapao, itipikamea tísia yuuwesikapua wa'ao, wa'a ikisao, ahjama siimpatiapua pawekakera chuchukuachisi.

21

Eerusareni simiwa Paoro

¹ Wa'a poanatusaapa pu'ka Riosichi poponiwa pa'pamurachio, pawekakerachi mo'moenaka teemea, wa'a o'inia waikao, seene siimpaka teemea Kooso mochiwachi pawenasipa. Wa'a o'inia pu'ka meereo, Roore tewaniachi ajasitiapua pawenasi weeechi, wa'a Roore o'inia waikao, Patara tewaniachi e'enaka teemea pawekakera chuchupachi. ² Wa'a Patara tewaniachio, tewaka teeme piiripi pawekakera, Eenisia weeechi simiyame, paonamina pa'wechi. Pukachi mo'moenasao, pukachi siimpaka teeme wa'apoo. ³ Wa'a pa'wechi nokisiaiopua, Chipire weeechi pawenasipa, tetewisika u'matotiapua, Chipire weee pawenasipao, owemina toaka. Wa'a teetokao teemea, Siiria weeechi ajasitiapua Tiiro mochiwachi, wa'ao pawekakera chuchupachi pa'wesuwe. Wa'a tetekipuapo tuuopa itapiti i'toniameo, wa'a tetekika teemea waikao. ⁴ Wa'a Tiiro tetekisisaapa teemea, wa'a tewaka teemea taamo i'yatosia Eesusichi paparamao. Waikao wa'a itipika teeme pu'ka ahjamao, oowisani taawe. Aapoeopua Paoroo, Riosiwarie ne'netetiapaopua, ki kaawe tiame siimerikopua Eerusarenio, ki taamo siminurakapua wa'ao. ⁵ Neipao, oowisani taawe u'matosoopa, poponiwa mochikachi puuyanioio, muuwaeme taamo ahjama e'nakapua pa'wesuwechio. Puuu pa'wechisi taamo ahjama e'enakamea, muuwaemekapua, ooweru, kukuchi tiame. Wa'a pa'wesuwe chokoporieka ajapakao, Riosichi paparatiapua. ⁶ Waikao ahpo koorepaka kaawe teetonuretiapa teemea, teemeai wa'achi chaanesaopua, pawekakerachi mo'moenaka teemea. Waikaopua wa'a taamo toisao, nonorakapua ahpo pe'petechiamio.

⁷ Waikao Tiiro o'inia puuyasao Paoro ahjamao, Toremáira tewaniachi e'enatiapua waikao. Wa'a teepotesaapua poponiwao, piie taawe itipitiapua wa'ao. ⁸ Pu'ka meereo wa'a puuyasaapa, Sesarea ajasitiapua. Wa'a Sesarea Paoroa, Eeripe ta'perachi e'natiapua waikao. Puuu Eeripea, Riosi tuuyewari nayewatoamekapua, piiripi puuu oowisani ajawatiamie, kooame naachutamichioo. Wa'a mochitiapua waikao ahjama, ookapi taawe. ⁹ Ihji Eeripea, naao maaraeme eneriapua ki nenewiame pehji. Yooma naao ihjia, Riosi nayewatuame eneriapua. ¹⁰ Wa'a taamo mochikoio, wa'a eenaka piiripi tijoe, Uurea weeechitepa eenakamekapua, Akausi tewaniame Riosi nayewatura. ¹¹ Puuuu tamochi eenakao, Paoro wahsipurara uusaopua, ahpo tonochi seeka ahjama purisaopua, cheekapua:

—Ihji wahsipura teekoraa, wa'a yooraka purisa chapipuumepua Eerusarenio, i'isaeri ti'tijoeo, ki i'isaeri ti'tijoechi kiapuumepua chapisao. Wa'a no'o chaanekame Riosi Riosiwaria.

¹² Wa'a tiame inamukapa teemea pu'ka Akausi chiiiao, i'wa Sesarea Eesusichi paparama tiame, utewaeme yoorakai teemea Paoroo, ki siimpapuawichio Eerusareniteo.

¹³ Nape Paoroa ohsotia taamo chaanekapua:

—Ka'te no'o wa'ine eemea naarakokao, no'o wa'a siimichioo. ¿Ki nane'riame eemea wa'a chaachapakao, epeche tísia no'o yuuwesitioo, aamoo epeche tesiwa e'repakao?

Neeea ka'chi e'raninia Apoe Eesusiwichioo, puritiaio, ahkasi meritiaiopua wa'a Eerusarenio.

¹⁴ Ka'chi yoramekopa pu'kao, sewina erapamichio chaaneniaio, wa'atia toitiapua waikao chaanesa:

—Riosichi itama teemea aamowichioo, Apoe e'raria iintomichiopua amochio.

¹⁵ Wa'a chaachapasaapa, yooma ihtakosao, siimpatiapua waikao Eerusarenio. ¹⁶ Ookapi tijoe Eesusichi paparame taamo ahjama siimpakapua, Sesarea ohjoeme. Ihji ti'tijoea Eerusarenio, Naasoni ta'perachi taamo i'tokapua, wa'a taamo cheecherepamichioopua. Ihji Naasoni tewaniamea, ki ku'witapi i'toame eneriapua Eesusichi paparakao, puuuu Chipire ohjoekame tijoe.

Paaroo Saantiao ne'nemia eenaria

¹⁷ Pu'ka meereo Eerusareni mochikame Riosichi poponiwaa, tísia kaawe erakokapua taamo e'nariopa. ¹⁸ Pu'ka meereo Paoroa, taamo ahjama siinkapua Saantiao ne'nemia, wa'api Eerusarenioopua. Wa'a Saantiao kahtiachio, wa'a mochiriapua ookapi ti'tijoe, tiopachi pa'pamiratuame. ¹⁹ Neipao Paoroa teepotesaapa pu'kao, yooma ihta pipiripi tuyekapua pu'kao, Riosi teetoriaopua apochio, yooma ahpo oiriachi ikitiameopua tiame, yooma Riosi tehkiwa ahpo iintoriaopua tiameo, ki i'isaeri ti'tijoechiopua. ²⁰ Aapoea, yooma inamusaapa i'kao, Riosi iyorikapua, cheriwema ki'yakaopua, Riosio apochi iintoriawichioopua. Wa'a ikisaopua Saantiao, chaanekapua Paaroo:

—Eesusichi paparame i'isaeriaa, ki ookapi miiripua miiria, nape yooma ihjia pehjo, Eesusichi paparameai, Moisetaru nuurari nokisiwa na'naritoamepua. ²¹ Nape puuu mi'miria aamo inamukame puuuapa, wahka seesenu weechiami aamo masitiachio, aamo wa'inameko tuuo, pu'ka aamo masitia tatanarao, ki ahpo siichitepuwa nokaka mochtomichioopua. Wa'a cheekao muuuu, pu'ka Moisetaru nuurario, sewinatamekata muuuu, taamo ehkoriaamisi o'inia yooraka mochitoao, wa'a ihsikao muuuu, kiisi iyoriamekatamua Moise nuurario. ²² ¿Ihtana noonoika aamo nehpuwata teeme, i'wa aamo eenario nane'resoopua Eerusarenio? ²³ I'ka aamo yorajerani teemea. I'wa mochikapu naao ti'tijoe itapiti ahpo iintomo tuuria tísia ku'itiame Riosieopua, wa'a i'isaeri tiopachio siimpamerikapu tiameo, Riosi tísia ahpo iintoriawichio itapiti oowewari i'yetomia. ²⁴ Pu'ka naao yeetoka simipuapua, pu'ka aamo oowewari Riosi kaawe eratewa kiamiao, Moise nuurari chiiachitia. Wa'a iintosaapa muuuu, pu'ka naao ti'tijoe Riosi oowewariraoi amoe iintokepuapua tiameo, Riosiwichio ki'yakao wa'a neeseriosio, pu'ka naao ti'tijoe wichioopua, tísia kaawe iintoriopa Riosio. Wa'a aamo iintosoopua aamoo, Moisetaru nuurari yooramechitia aamo tetewimapua. ²⁵ Nane'riame muuuapa taamoo, pu'ka ki i'isaeri ti'tijoe Eesusichi paparakameo, kihta utewa chaachapakamekopua, siichitepuwa nokipuaoo. Nape i'kache ka'itari eee chiiame iyotesa uhjuriame teemea pu'ka i'isaeri ti'tijoe Eesusichi paparakameo: “Kihta suwepori nokaka mochtomitia-pua, ka'te ko'komitiapua ri'riosi oowewetiameopua, ihtaai sa'pa eeraameopua, ihtaai topepaka meritiaameoi.”

Paoro tiopachi chapiwa

²⁶ Waikao Paoroa pu'ka meereo, i'isaeri tioparachi siimparepua waikao, pu'ka naao ti'tijoe i'tokao. Nape ke'chu muiaiopua tiopachio, Paoroa yooma yoorarepua pukeri o'ichachi nokiameopua, Moisetaru nuurari chiiapua piipatepuameo, ahpo naao yeetoa ahjamao. Wa'a iintosaapa Paoroa yooremina pakirepua ahpo naao yeetoa ahjama, yooma wa'a tiopachi mochikame ahpo inamuameo chaanerepua: “Oowisani taawe toiyamepapua taamoo Riosi oowewari oowewapuawichioopua, taamo piipariwichio taamo cheriwema ki'yawa Riosio.”

²⁷ Amori asiyoi pu'ka oowisani taawe puuyepuameo, ookapi i'isaeri ti'tijoe Aasia e'nakamea, wa'a tetewakapa Paaroo i'isaeri tiopachio, weeru noonoiteriapua ti'tijoe, Paoro chapipuawichioopua. ²⁸ Waikaopua ujumasikaopua Paorochio, weeru chaachapasiriapua siinakokao:

—¡I'isaeri ti'tijoe, taamo ku'isa eemea, chapipuapu ihji tijoe! Ihjikapu tijoea, yomachi oika sewina tiiame masitiame, pu'ka Moisetaru nuurari chiiao, natepuka naewamekapua pu'kao, pu'ka ti'tijoe Moise nuurari yooreka mochikameo, ki yoorenuriapua pu'kao. Ehpeo ahkasi i'wa taamo napawikarichi eenakamepua, kiisi yooremia i'waoi, riekio ti'tijoe u'pakao.

²⁹ Wa'a chaachapaka weeru noonoitekamea, pu'ka Paaroo riekio ahjama oiyame tetewikapaopua wa'a Eerusarenio, Eejesio eename tijoe, Torojimo tewaniame.

³⁰ Wa'a chaachapakaopua, u' masika panisutoka ma'chipasapua Paaroo, yeeteparepua wa'a tiopachi ko'rera muirachi. Wa'a ikinioiopua, ki ookapi isaeri ti'tijoe uju-masirepua wa'ao ne'nemia, yomachi Eerusareni ohjoeme. ³¹ Amori merinioi Paaroo, rooma kapitai tuuyeretiapua, yooma Eerusareni ti'tijoe, tahpitika nokayo tuuka Paorocho. ³² Waikaopua kapitaia, ikanati na'poasapa ahpo soontarowao, u' masika ne'neriapua wa'ao, piie sientio soontaro yeeka. Waikaopu Paoro wepayamea, wa'a nokisiame tetewikapa soontaroo, teewekapua wepakao. ³³ Waikaopu kapitai asisaapua, Paaroo u'yesapaopua pu'kao, ooka kaarenae o'yenuretiapua. Wa'a iintosaapua kapitaia, iinatukekapa pu'ka ti'tijoe: “¿Aatanapu ihji tijoe naaju? ¿Ihtana iintokamepua naaju?” ³⁴ Ookapi ti'tijoe, piiripi itapiti chaachapapua, wahjachi puuu ti'tijoe sewina chaachapapua. Kapitaia waikao, kihta nane'reporikopua wa'ao, ahpo soontarokarichi i'tonurekapua waikao. ³⁵ Pu'ka soontarokarichi ajasisaapa, wa'a mo'moenatio iherachipoteo, mookeka mo'moenatiapua Paoroa, tahpitika nokayopa wepinareka ti'tijoe, Paoro merinarekao. ³⁶ Puuu muuwari e'nakamea, pukamina nokisika siinakosiapua, chaachapasika:

—¡Merisaa, merisaa!

Paoroa ahpo nehpuka naewani

³⁷ Amori pachaniaipa soontaro karichio, Paoroa chaanekapua kapitaio,

—No'o toimitiao pu'ka ahjama nayewemichioo.

Kapitaia waikao, iinatukekapa Paaroo:

—¿Riekio nayewamekosamu naaju? ³⁸ ¿Ki muuukosapu naaju Eejito tijoe, tapanaramio naao miiri uusaopua nasiwamerio, wakiwechi simikame nasiwamia?

³⁹ Paoroa nehjiakapua pu'kao:

—Ka'i. Isaeri tijoe neeea, Taraso muuwari mochiwachi tijoetukame, puuu mochiwaria, ki nu'uti tiiame, Siirisia weechi. Nape no'o cheriwamitia muua, pu'ka ahjama nayewemichioo, kú'witapioi.

⁴⁰ Reesetiapa Paoroa, werisika sekae ihchi mochinurakapua ti'tijoe. I'ka ti'tijoe te'tewesoopa Paoroa, o'inekapua waikao nayewekao, euro naerawachi, eee cheeka:

22

¹ —Tehtémari poponí, pa'pámira tiaméé, no'o keepumitiapua ku'itapio pahchu, i'ka no'o nehpuwaka chanimiaopua.

² Euro naerachi nayewetiapa puuu muuwaria, epeche yúúweeme itipikapua waikao. Paoroa eee cheeka o'inekapua waikao:

³ —Neeea, Isaeri tijoepua, Taraso tijoetukame Siirisia weechi; nape neeea, i'wa eenakamepua no'o penitapuawichioo, Amariere tewaniame te'ta masitarie. Ki se'wika yasitokamekai neeeai, pu'ka taamo ehkoriai yooraka mochitoriao. Ehpeoi Riosichio, tísia weemuamenia, eemechitia wa'achitia. ⁴ Neeea pukerio na'ariameai neeea, Weemera Riosichi Pooe tewaniame na'naritoameo, ahkasioipua ko'inarekao. Pukaepa pe'pereso mo'wamekainia, ti'tijoe ooweruopua tiameo. ⁵ I'wa napawikarichi te'ta neeseriosia, yooma i'wa pa'pamiratuameapua tiameo, pu'ka no'o ihsiriao, tísia nane'riamepua; aapoe wa'api noonoikame puua, pu'ka wa'a no'o iintomichio reeseri ki'yakamekapa, Raamahko te'ta neeseriosi i'yetomichioo, yooma pu'ka Riosi Weemera Poochi te'teriamo, i'wa Eerusareni upapuawichioopua chapisa. Nee wa'api Raamahko

simika upapakamenia pu'kao, i'wa pe'pereso karichi moapuawichiopua pu'kao, kokosa-puawichioopua.

*Paoroa ahpo Eesusichi paparama eneparia
(Nokitiame 9:1-19; 26:12-18)*

⁶ Nape wa'a simiaio neeea, amori asiyaipa Raamahkoo, kiiya oowetawe enetoiopa, senawato tisiwa utewaeme tajenakapua, te'pa tewekachio. Nape ihji tajayaa, epeche utewaeme tajayamekapua ki taachitia, puuuu, yooma no'o norikame tahjepakapua. ⁷ Neeea wa'a ikitiapao, wehchi wichikania. Waikao te'pa o'inia nayewachaniame inamukania, cheechaniame: “Sauroo, Sauroo, ¿achini iikai no'o na'ara yooraka oiyamemua?” ⁸ Neeea nehjiakapua waikao: “¿Aatanamua Paamira?” Puuu ihkeparia, cheeka no'o nehjiakapua waikao: “Eesusi neeea Nasare tijoe, pukachi aamo nasiwa yasitoo.” ⁹ No'o ahjama nokisiameai tetewakapua tajayameo, nape no'o nayeweniao, ki inamukapua. ¹⁰ Waikaonia, iinatukekania no'o nayewechaniameo: “¿Ihtana no'o yorajeranimua Paamira?” Apoe Paamiraa no'o chaanekapua waikao: “Yaapiti werisaa, Raamahko siimitia muuuu. Wa'a chaanepuamemua ihtana aamo yoramiao.” ¹¹ Waikaonia ki ma'chiriame itipikapaopua pu'ka tajenakameo, panitotiania waikao, no'o ahjama nokisiameo, ahkasi Raamahko muuwari mochiwachisio.

¹² 'Wa'a Raamahkoo, Anania tewaniame yasariaipua tijoe. Puuuu, tísia e'waka kahtime Moisetaru nuurariopua, yooma wa'a mochikame isaeri ti'tijoeo, tísia kaaweruma nayewaniameo. ¹³ Puuuu wa'a eenakao, no'o chaanekapua yachapatekao: “Sauro no'o Riosichi pooniwa, ma'chiriame itipisa.” Wa'ache cheesoche, ma'chirepakania puichio, kawayame tetewipakania waikao Anania tewaniameopua. ¹⁴ Waikao Anania no'o chaanekapua eee cheeko: “Puuu taamo ehkoriami Riosiwara, ahpowichio itapiti yorakemichio aamo uukamepua. Puuu Riosi aamo uukamea, Eesusi wa'api noonora puuuu, aamoo ahpo Taana te'ta machimichiopua, Apoe Te'ta Kaaweruma tiameraopua, pu'ka ahpo Taana Eesusiopua, aamo chaanesia yorasimichiopua, te'ta e'wetoka Eesusiopua. ¹⁵ Muuuu, yooma aamo tetewaria Eesusichio, aamo chaaneriaopua tiameo, nayewamerimua pu'kao, yomatiamae aamo oiyachiamiopua, pichiwataka. ¹⁶ Nape yaapiti naaju. Ihtana puuyenamua naaju Riosichi aamo tuumiao, yooma aamo Eesusichi na'ara ihsia toinarekao, Riosiopua aamoo, cheriwemichioo. Aamoo wa'a iintoso aamo paatomania, aamoo Riosi cheeria pichiwataka; aamo Riosi tehkiwa yoramichio weeraka tiame, pu'ka aamo Riosie nuureretiaopua, ehpe o'inia o'inemichio, weratiame itipimichiopua wa'asi.”

Paoroa tuunapua achini teeka ahpo uhjuratiame ki i'isaeri ti'tijoechiopua

¹⁷ Waikao ikanati wa'a iintokania. Pukaepa i'wa Eerusareni enasaania, tiopachi eenakainia Riosi ahjama nayewamiao. Wa'a tiopachi no'o ihsioio, noochi eenakapua aaata no'o nayewiamae, ¹⁸ Eesusikapua ahpo no'o tetewitiame. Puuuu no'o chaanekapua: “Paoro, ikanati machenamitiamua i'wa Eerusarenio, i'wa Eerusareni mochikamea, kiisi aamo pichikemeripua noochi simiyame aamo nayewioio.” ¹⁹ Waikao chaanekania pu'kao: “Paamira, yomachi nane'reniamenia napawikarichiamio, aachin iintorio no'oo amochi paparakameo. Neeea amochi paparakameo, yooma wepaka chapika oikamenia pe'pereso toapuaichiopua wepika. ²⁰ Teiwa merinioio neeeai, wa'achitia kaawe iintakamenia tiame meripuawichioo, wa'achi werikame neeeai, Teiwa me'yame wakirara inatekaopua tiameo.” ²¹ Nape Apoe Eesusi Paamiraa, no'o chaanekapua: “Pe'yachi wa'a iintokai, ka'chi erapuapua pu'kao, neeea yooma aamo cheriwekamenia wa'asi pu'kao, aamo ahjama teeremeri neeea, ehpe o'inia waanamio. Muuuu ihtakomitia ohso kaawe, no'oo kai waapi aamo uhjuramerikopua noochi simiyame nayewatumichioo, seesenu ti'tijoechi ki i'isaeri ti'tijoechi.”

Paoroa soontaro nuuramechi

²² Waikao Paoro keepuame ti'tjoeria, ahkasi “seesenu ti'tjorichi ki i'isaeri ti'tjoerichi” nayewatumio tuukopa Paoroo, kiisi keepunarekapua wa'asio. Waikao ti'tjoeria weeru siinakokao, chaachapakapua:

—¡Merisa pu'kao! ¡Merisaa! ¡Pu'kao ki oosa tetewinariame teemea i'wao! ¡Kiisi ahjame nakiyame puuuu!

²³ Pu'kao simitiopa siinakokao, ahpo wisasoriwao si'panarepua nekokao, we'eo tiame te'pa eekachi ihpapapopao, ²⁴ kapitaia waikao Paoroo, yooremina i'tonurekapua waikao karisontarochio. Wa'ao, iinatukeka wepiretiapua, aatia tiiachipa siinakorio ti'tjoeripua merinareka. ²⁵ Nape Paoroa, puritiaiopa wa'asi ahpo wepipuawichioo, chaaneriapua ahpo waapi weeriameopua soontaroo:

—¿Ki se'wi noonoimeri eeme, pu'ka rooma nuurari iyoriwa? ¿Wepipuamekosane rooma tijoekai, kihta kaawe ne'nesa no'o iintoria tuuwao?

²⁶ Waikao kapitaia, wa'a chiame inamukapa Paoroo, te'te soontaro nuuramechi eenakao, chaaneriapua pu'kao:

—Naane e'reka muuuu i'ka tijoee, rooma tijoekaitepua.

²⁷ Waikao soontaro te'ta nuuramea, ikanati werisika Paoro weeriachi eenakao, iinatukeriapua pu'kao:

—¿Pichiwa rooma tijoekaita muuuu?

Waikao Paoroa cheeriapua pu'kao:

—Eje'e, wa'atepua.

²⁸ Kapitaia chaaneriapua waikao:

—¡Naakona! Nape tísia nateyamepu rooma eneniamea. Neeea ki ookapi natetekame-
nia rooma enepaniamewichioo.

Paoroa chaaneriapua waikao:

—Nape neeea kihta natetekamepu pu'kawichoo, neeea rooma naawakamekapa.

²⁹ Pu'kache inamukapa Paoro wepimeria, ikicha ajapariapua. Ahkasi kapitaiai nane'rekapa rooma tijoekopao, ki teesa majaweriapua kiiya ahpo iintomio, te'ta ki kaawe ahpo iintokame e'rakaopua kaarenae o'yekamekapaopua.

Paoroa te'ta weruma napawiriachi, i'isaeri

³⁰ Waikao te'ta soontaro nuuramea, nane'renariapa pu'kao, aatia tiiachipa i'isaeri ti'tjoe nekamucheniamoo, pu'ka meereopua, yooma i'isaeri neeserosio, te'ta tuyewariopua tiameo, napawinureriapua pu'kao. Waikao te'ta soontaro nuuramea, Paoroo kaarena o'yerara puhjesapaopua, wa'a i'tonureriapua te'ta weruma napawiti-
achi. Waikao te'ta soontaro nuuramea, yooma napawiriopao, wa'a naasipa werapaka Paoroo, iinatukekapua Paoroo yooma napawikame inamuachio, eee cheeka:

—¿Ihtana chiiamemua aamo wenejiniamoo?

23

¹ Waikao Paoroa yooma wa'a te'ta napawitiachio, kaawe ne'nepasaopua pu'kao, chaanekapua pu'kao:

—I'isaeri poponiwa, neeea Eesusichi no'o paparaso wa'anao, kihta ki kaawe no'o iintorio e'raka yaaatoamenia Riosichio, ahkasi ehpe taawechiamisi.

² Waikao Anania apoe te'ta i'isaeri neeserosi yawichia, wa'api Paoro chokichi ajakameo piiripio, chu'wachi wewenurekapua Paoroo, seeka matakae. ³ Waikao Paoroa chaanekapua te'ta neeserosi yawichio:

—¿Wa'a no'o yoratenamua aamo yoorewa inatetiae no'o wewetekao, ki Riosikamera ki iyorika ihiaitemua no'o nanarichi wewetekao? ¿Ki tísia wa'achi iintotarepu tísia aamo wewekao?

⁴ Waikao, waapi ajakamea, chaachapakapua Paoroo:

—¿Wa'a teeka te'yani muuuu, isaeri ne'neserosio, te'ta paamiratuaamerao?

⁵ Paoroa wa'a chaanetiapao, chaanekapua pu'kao:

—¡Naakonakosapua! No'o poponiwa, no'o cheriwejeraninia pu'ka no'o cheeriao, ki nane'rieriapa pu'kao, te'ta aamo neeserosi paamirakooipua. Nane'resaania, ki wa'a cheemiinia pu'kao, Moise Iyoteri chiio chiio: “Ka'te na'ara chanimitiamua aamo yawichio, aataoi.”

⁶ Waikao Paoroa nane'rekapao Saruseo ti'tijoe koo paikapi pu'kao, wahjachio parisero ti'tijoe koopapua tiameo, utewaeme nayewaka chaanekapua pu'kao, wa'a napawitiachio:

—Isaeri no'o poponiwa, parisero neeea, parisero tetejimarachi eename neeeai. No'o i'wa upatiamea, mukukai eenechi oijenaniamechi simiyame no'o pichikia, katewemiawichio upatiamenia.

⁷ Wa'a cheekopa Paoroo, aapoe wa'api ahpo nayewaka chapisikapua, parisero ti'tijoea saruseo ti'tijoeapua tiame, ki yooma napati pichikiamekapapua eenechi oijenaniameo.

⁸ Saruseo ti'tijoea, ki pichikiame eneriapua mukukai oijenaniameo, Riosi ku'iwari iintuwaoi, Riosi Riosiwarioi, ihtaoi na'arari tijoeturioi. Nape pa'parisero ti'tijoea yooma pu'kao, iintuameko erakoamekapua pu'kao. ⁹ Wa'a tiiachipao, yoomahka parisero ti'tijoea saruseo ti'tijoea tiamea, weeru ahpo chaachapakapua nekokao. Waikao ookapi Moise nuurari ma'masitaria, parisero ti'tijoea chaachapachitia erakoamekapa puuua, ajapakao eee chaachapakapua yooma wa'a napawikameo, Paoro chiia nehpuapakao:

—Ihji tijoea kaawerumapua. Kihta ki kaaweruma chiiame inamukame teemea pu'kao, i'wa napawitiachio. Puuu Riosie ahpo machejenetio tuuriaa, ka'chi tiiame puuuu, pichiwakooi puuuu.

¹⁰ Waikao te'ta soontaro nuuramea, ki nu'uti simiyamekopa nekoniamemo wa'ao, ki na'atapuaichiopua Paoroo, ahpo soontarowao ahpo karisontarochi i'tonurekapua pu'kao.

¹¹ Wa'aoi pu'ka tukawarichioi, Apoe Paamiraa Eesusi, eenechi ahpo tetewiterepua Paoroo. Waikaopua chaaneriapua Paoroo:

—Ka'te tesiwa erapamua aamo ikiyao. I'wa Eerusareni aamo nayewariachitia no'oo, wa'achiche cheeka nayewapuapua, Rooma te'ta muuwarichiopua.

Paoro merimia ahpo kateweniame

¹² Ma'chirepasoopua meereo i'isaeri ti'tijoe nanaaramea, Paoro merimia ahpo kateweneriapua waikao, kiisi ko'komio tuukaopua pehjo, iiweta ki me'yaapua Paoroo. ¹³ Puuu wa'a chaachapakamea ti'tijoe, u'matoame ooka weerewa eneriapua. ¹⁴ Waikao wa'a chaachapasaapua, neeserosi pa'pamuratuamechi e'enariapua, o'ochetiame tewaniame tu'tuyewachi tiame, pu'kao chaachapariapua:

—Ki teesa pichiwaka chaachapakame teemea, ki ko'komio tuukaopua, iiweta ki me'yaapua Paoroo. ¹⁵ Pukaepa teemea kapitaio, wisikueka upajerani teemea Paoroo, epeche kaawe katewemio tuuka. Kapitaie upaninoipua Paoroo, wa'ami ahka puuyeka mochima teemea merimia, ke'chu asiyoipua.

¹⁶ Nape Paoro piinira taanaraa temari, pu'ka nane'rekapaopua, Paoro tuuyeriapua pu'ka noonowinariaopua, karisontarochi simika. ¹⁷ Waikao Paoroa, paesapa aata kapitaio, chaaneriapua pu'kao:

—I'ka temario, te'ta aamo paamiratuamechi i'tomitiapua, itapiti tuumerikapu puuuu pu'kao.

¹⁸ Waikao kapitaia pu'ka temariopua, te'ta soontaro nuurarichi u'pakaopua, chaaneriapua pu'kao:

—Puuu Paoro peereso kahtiamea, i'ka temari aamo u'yepanurakapua, itapiti aamo tuuyemichiopua.

¹⁹ Waikao puuu te'ta nuuraria soontaro, sekachi chapika poanachi i'toka temario, iinatukeriapua pu'kao:

—¿Ihtana no'o chaanemo o'raimua?

²⁰ Waikao temaria chaaneriapua pu'kao:

—Aaata isaeri ti'tijoea, eenechi aamo wisikueka itanemio tuukapua Paaroo, epeche kaawe katewemio tuukao, eenechi weruma napawitioopua. ²¹ Nape ka'te pichikemitiapua pu'kao, oowera wa'a chaachapamekapu puuua, ohsotia puuua pooechi puuemio tuuyapua, ke'chu asiyoi merimia. Puuu wa'a chaachapakamea, u'matoame ooka weerewakapua, kiisi ko'komio tuukapua nerojimiao, ki me'yaapua pehji Paaroo. Aamo e'wesoo, wa'a noonoimerikapu puuua.

²² Waikaopu te'ta soontaro nuuraria, pu'ka ahpo tuuriao, ki aaata tuuyenureriapua.

Eeri te'ta yawichichi uhjuraniame Paoro

²³ Waikaopu te'ta soontaro nuuraria, ooka kapitai paesapaopua, pi'pie si'siento soontaro ye'kameopua pipiripi kapitaa, chaaneriapua pu'ka ka'kapitaa:

—Ooka siento soontaro wehchi nokisimeri na'poametiapua, paika weerewa aampa oosa mariki kawachi nokisimeri tiame, wa'a ikisa tiameo, ooka siento merijichera makoka nokisimeri. Pu'ka yooma na'poasao, Sesarea siimpapuapua, ehpe tukao tepetukao. ²⁴ Paarooi kaawai kiasaopua ahjachi yasitomichioo, kaawe neesetopuapua pu'kao, aamo nokisiachi siimpachio, ahjakame asimichioopua Eeri yawichichio.

²⁵ Puuua wa'a cheesaapua, iyosi iyotesa ki'yariapua kapitaa, eee chiame:

²⁶ “Nee Kaurio Riisia kuchitewaemea, aamo soontaroa te'ta nuurameraa, aamo te'ta yooreniame yawichio, i'ka iyotesa uhjurenane aamoo, aamo Eeri tewaniamepua yawichi. Ikachio, wa'a aamo uhjuriane tiameo, no'o tisia kaawe e'rewa teepotario. ²⁷ Ihji Paoro wa'a i'toniamea, i'isaeri ti'tijoea chapisitiamekapu i'wa Eerusarenio. Pu'kaonia, amori meriniopao, nehpuapania pu'kao no'o nuuria soontaroeo, i'kao neea nane'rekapao, rooma tjoekopua. ²⁸ Neeea, te'ta kaawe nane'renariapa ihtatia ohjoare wenejiniameo, napawinurekania te'ta i'isaeri pa'pamiratuameo, te'ta napawiniachio, wa'a napawitiachi chaachapamichioopua ihtanakoopua Paoro iintoriao. ²⁹ Nape Paoro wenejiniamea, ahpo wa'api i'isaeri nokiwa yoorewa eneriapua, ki rooma nuurewachitia; puuua, kihta meriwame asiyame eneriapua, kihta karichi yachaniameoipua. ³⁰ Pukaepa neea, ookapi i'isaeri ti'tijoea meripuame inamukapania pu'kao, wa'a aamo uhjurenania i'kao. Pu'ka Paoro wenejikameo, amochi e'enanurekania pu'kao, amochi e'enaka katewemichioopua, Paaroo te'ta itapiti ki kaawe iintokame enesoo. Pu'kache no'o aamo tuuya uhjuramenia.”

³¹ Waikao soontaroa, yooma ahpo nuuretiachitia neesetosiriapua Paaroo. Waikaopua Paoroa, pu'ka wa'api tukao i'toretiaopua. Wa'a mochiwachi i'totiachio, Aantipati tewaniachi eneriapua. ³² Puuu wehchi nokisiamea Paoro neesetokao, tukaoche neesetosapao, Eerusareni e'enariapua eenechio pu'ka meereo. Ma'chirepasoopua, kawachi nokisiameche, Sesareami uumparepua, Paoro i'tokao. ³³ Sesarea ajasisaapua, Eeri yawichi kiasapaopua pu'ka iyoterio, wa'a towariapua Paaroo. ³⁴ Waikao Eeria, pu'ka iyojura iyonasaapa, iinatukeriapua Paaroo, ihtana weechi tjoekopua Paaroo. Waikao Paoroa Siirisia weechi tjoeko tuusoopua, ³⁵ chaaneria Eeriaa:

—Ehjepa aamo wenejiam e'enasoopa, aamo keepumane aamo nehpuwao.

Waikao neesetoka yachanurariapua Paaroo, Eerore yayasariachio ahpo ya'yawichitewa ne'nemia enasaa.

24

Paoroa Eeri yawichichi ahpo nehpuapani

¹ Neipa mariki taawechio, Anania te'ta neeserosi paamiraa, Sesarea eenariapua, ookapi tuuyewari o'ochetiame tewaniame yeeka, naati u'pariapua tiame ahpo nehpu-pamerio, Teturo. Puuua Eeri yawichichi e'enariapua, Paoro wenejiwa chaachapamia.

² Waikao napawitiachi upatiopua Paaroo, Eeriaa wenejiam, naewanurekapua. Waikao Teturo tewaniamea, o'inekapua cheekao:

—Muuu te'ta kaaweruma yawichii, aamo iintowachi ta'iria mochikame teemea, aamokamera te'ta machiwachi epeche kaawe teetoame teemea, yooma taamo weechi

ohjoemea. ³ Aamo Eeri te'ta weruma yoorewa tiamerao, yooma aamo kaawe ih-siao, kaawe uuka tetewame teemea ahkaoi mochiwachiamio. ⁴ Nape ki aamo tehpe eenepajerapao, aamo taamo kaawe e'rewesoo, taamo tesiwejerani teemea ku'witapi, taamo wenejia keepukaopua. ⁵ Ihji tijoea, tísia kichiwa ihsiamekapu, ahkaoi ahpo pakiyachiamio i'isaeri ti'tjoerichio. Yooma weeechi i'isaeri ti'tjoerichio, tísia nasiwatiapu puuuu. Ihjikamerakapu te'ta masitaria, Nasare pirenaturichi masitiamea. ⁶ Ki yooremo o'rariaipua taamo tiopachio, nape ke'chu ihta iintoiopua pu'kao, chapika teemea pu'kao. Teemea, taamo nuurarichitia katewemo o'riapua, ⁷ nape Eerusareni te'ta soontaro nuuraria, puuuu Riisia tewaniamea, utewachi taamo u'yesapao, amochi taamo e'enanurakapua katewemio. Pukaepa i'wa e'enakame teemea, amochi katewemia i'ka taamo wenejiao. ⁸ Amoe iinatukesapua muuuu, amoe nane'remapua pu'kao, pichiwakopua, taamo chaachapao.

⁹ Wahjachi i'isaeri wa'a ajakamea, wa'achi chaachapakapua tiameo, Teturo chiia pichi-wataka. ¹⁰ Waikao Eeri yawichia, sekae nayewenurekapua Paaroo, nayewamichiopua. Waikao Paoroa, o'inekapua waikao, ahpo nehpuapapua cheekao:

—Tísia kaawe e'raka cheemania no'o nehpuwao, aamoo ki ehpesi yawichituamekopua i'ka weeechio, yooma nane'reka yasitoamekopua aamoo, yooma i'ka weeechi ikiwameo. ¹¹ Muuuu iinatukesaa, nane'remamua no'oo, ki tehpe simiyamekopua no'o Eerusareni eenariao, oosa mariki aampa ooka taawe i'toamekopua no'oo, Riosichi paparamia eenarioiopua Eerusarenio. ¹² Ki tetewitiamenia aaata nekawiameo wa'amahkao, aaataoi weeru nokiteniameoi i'isaeri tiopachio, napawikarichioi, Eerusarenioi wa'amahkaoi. ¹³ Ihji no'o wenejiamea, ka'chi iika pichiwatamapua ahpo wenejiao, kiisi pichiwakopa chaachapao. ¹⁴ Nape no'o ehkoriai Riosiya yooreka yasitoo, pichiwa puuuu. Pu'ka wa'api Riosi Tijoe Tijoetukame masiteka yasitoame neeea, i'ka Weemera Riosichi Pooe tewaniame, nape pu'kao no'o wenejiamea, ki kaaweruma masitewa teewanipua. Neeea yooma Ehkoriai Iyotetiame pichikiamepua, Moisetaru iyoteria, Riosi na'nayewatura iyoteria tiame. ¹⁵ Neeea no'o wenejiamechitia, nane'reka yasitoamenia, eenechi taamo oijenatesoopua Riosio, wa'achitia napati taamo katewemerikopua, ka'karumao ki ka'karumaoi tiame. ¹⁶ Pukaepa neeea, tísia iyorika yasitoamepua Riosichio, kihta a'chi teerenariapa Riosichio, ti'tjoerioi tísia kaawe e'raka no'o tetewijerapa.

¹⁷ 'Neeea mehka oika, ookapi paamusapa eenechi eenakamenia, ku'iwa u'pakaopua Riosichi poponiwa tooremuamewichioopua, Riosiwichioo, itapiti oowewari u'yepaka tiame. ¹⁸ Pu'ka Riosi oowewa wa'a no'o toayoi tiopachio, wa'a no'o tewakapu ookapi i'isaeri ti'tjoeria Aasia weeechiana e'enakame, no'o Riosi oowewari tooemia simiri-oiopua, no'o Riosi ahjama kateweriwichioo, i'isaeri ti'tjoeri nokiwarichitiaopua. Nape neeea wa'a tiopachio kihta na'ara ihsikame tetewitiamenia, aaataoi no'o weeru noki-teriaoio, ti'tjoeriai wa'ao, kiteeripua weekao. ¹⁹ Puuukamera i'wa e'ename teeriaipua no'o wenejimiao, itapiti te'ta ki kaaweruma no'o iintokame enesoo. ²⁰ Nape ki e'nariopua pu'kao, ihji Eerusareni ti'tjoe i'wa e'enakamera, no'o wenejimeripua, aapoekamera Eerusareni te'ta weruma napawitiachio, te'ta itapiti ki kaawe no'o iintokame enesoo, aapoekame inamukamekapua wa'a napawitiachio. ²¹ Nape wa'a te'ta napawitiachio, kihta te'ta na'ara iintokame tewitiamenia, i'kache no'o cheekopa nenekamepua wa'ao: “Eemea mukukai eenechi ahjaniame no'o pichikiopa, no'o wenejiamepua.”

²² Nape Eeria, kaawe nane'riamekapa pu'ka Weemera Pooe masiteniameo, wa'atia toimo orapariapua pehjo. Pukaepa yooma wa'a napawikameo, chaaneriapua:

—Apoe yawichi Riisia enasopa, katewemania pu'ka aamo peereirao.

²³ Waikao Eeriaa chaaneriapua ahpo kapitao:

—I'toka i'kao waami yahchaka iinuemiachi, kaawe neesetopuapua pu'kao. Yooma wa'a ne'nemia enapameo reesisepuapua pu'kao, itapitie ku'inariameopua wa'a ena-pakao.

²⁴ Paikapi taawechi neipao, wa'a eenare Eeria ahpo uupi Ruusira tewaniame ah-jama, isaeri oowitiame. Paoro kahtiachi e'nasaapua, ahpo mochipariachi paeripua

Paaroo, keepunariapua pu'kao, achini teeka paparaniamie Eesusichio, Riosie Weratiamechio. ²⁵ Waikao Paoroa chaaneriapua, te'ta kaawerumache yasitomerikopua, kiisi newitoteka ahpo ki kaawe yoranarewao, nape pu'ka aaata ki ka'karuma yoorakameo, kokosapuamekopua Riosieo, katewewa taawechio. Nape Eeria wa'a tiame inamukapao, seeweparepua. Wa'a erapakaopua, chaaneriapua Paaroo:

—Wa'asi, wa'asi, no'raka ehpeo aamo kahtiachio. Meeriamahka aamo keepumane eenechio.

²⁶ Eeria weesa paaeriaipua Paaroo, nape ki pichiwa keepunareka paaeriaipua, ohsokamera puua, Paoro toomiwarakamera inatariaipua, Paoro peereso kahtia, ma'chipawa nateteniamie. ²⁷ Ooka paamupari u'matoiopua, piirechi yawichi weraretupua Eeri yawichituriachio, Poonsio Ehto tewaniame. Nape Eeria, ahpo yawichiwa toayaipua, ki ma'chipasa toariaipua Paaroo, kaawe itipinariapa i'isaeri ti'tijoechio, wenejiameo.

25

Paoroa Ehto peereirachi

¹ Ehto Sesarea mochiwachi enasaapua, wa'a ahpo yawichituwa yasipamiachio, paika taawe yasisaapa wa'ao, Eerusareni moenariapua. ² Wa'a asisooopua i'isaeri ti'tijoea te'ta neeserosi pa'pamiratuamea wa'a tiopachio, wahjachi i'isaeri pa'pamiratuameapua tiameo, Ehto yawichichi e'enariapua Paoro wenejiwa nayewemia. ³ Tesiwa chaachapakapa itaneriaipua yawichio, Paaroo Eerusareni upajerakaopua eenechio, Ehtoo wa'a Eerusareni katewejerakaopua Paaroo. Nape aapoeo, oowera wa'a chaachariapua pooechi merinariapa. ⁴ Nape Ehto wa'a chaanetiapao, chaaneriapua:

—Ka'i neea pu'kao. Paaroo wa'api Sesarea peereso yasimeripua pehjo, neeaioopua tiameo, ku'we no'rameripua. ⁵ Aaata pu'ka katewenaria Paoroche simiyameo, no'o ahjama siimpapuapua, ookapi i'isaeri pa'pamiratuamea. Itapiti te'ta ki kaawe iintokame enesoo, Sesarea wenejiupua.

⁶ Ihji Ehto, osanao taawe oosa mariki ahka wa'a kahtiaio, no'rariapua eenechi Sesareao. Sesarea asisaapa pu'ka meereo, ahpo yawichituwachi yasipasaapua, ahpo kahtiachi upanurakapua Paaroo. ⁷ Paoro upatioopa yawichi kahtiachio, puuu i'isaeri pa'pamuratuame Eerusareni e'enakamea, Ehto kahtiachi norikame ajapakaopua, weeka itapiti na'ara tiame wenejikapua Paaroo. Nape aaataai kihta ahpo wenejia pichiwa chaachapakapua Paaroo. ⁸ Waikao Paoroa Ehto yawichichi ahpo nehpuwachio, cheekapua:

—Nee, Ehto yawichii. Yooma ihji ti'tijoe chaachapariaa, kiisi pichiwapua. Neeea kihta na'arakamepua pu'ka i'isaeri ti'tijoeio, pu'ka iyoriwachioi, pu'ka i'isaeri tioparachi iyoriwachioi, te'ta Seresa yawichichioi, ihtaoi rooma yoorewarichioi.

⁹ Waikao Ehto, yooma neneku peereiniamie inamusaapua, kihta weruma a'chi tiamekoipua Paaroo, nape kaawe itipinariapa i'isaeri pa'pamuratuamechio, oowera iinatukekapua Paaroo:

—¿Eerusareni aamo uhjurajeranimua, wa'a aamo katewepuwachioo?

¹⁰ Nape Paoroa wa'a chaanetiapua, cheeka nehjiakapua:

—Ka'i. I'wa kahtiamie neeepa rooma peereirachi, te'ta yooma no'o katewepua tiichikamera. Te'ta nane'riame muuupa no'oo, kihta iintokamekoniamie aaataoi i'isaeri ti'tijoechio. ¹¹ Ki nu'unti na'ara iintokame enesania, meripua nakiyame enesaoinia, kihta chanimiinia meripuaio. Nape kihta na'ara iintokame enesaane, aaataai ki reesimetepua no'oo, nanaarame i'isaeri ti'tijoeio no'o i'tomichioo. Nape aamoo ka'chi iika kateweme teeresoo, te'ta Seresa weruma yawichichikamera no'o i'tojerania, wa'akamera no'o katewekepuuwachioo.

¹² Waikao Ehto, ahpo tu'tuyewari ahjama nayewasaapua poanachio, eenechi enasaapua chaanekapua Paaroo:

—Wa'a tiame aamo itayopao, wa'a rooma yawichichi i'topuame muuuu, Seresa te'ta yawichi aamo katewemichiohua.

Ehto Aaripa nayewia, Paoro wenejiwachi simiyame

¹³ I'ka chaachapatioi ookapi taawe i'toiopua, Aaripa epeche yawichiai, wa'achi eenakapua Sesarea ahpo uupi Werenise tewaniame yeeka. Ihji Aaripa yawichia, Ehto yawichi yawichitumia kaawe e'remia e'enakame eneriaipua wa'ao. ¹⁴ Ehto ookapi taawe itipikopa wa'ao, Paorochi simiyame nayeweripua Aaripa yawichio. Ihjia chaaneriapua pu'kao:

—I'wa kahtiapu piiripi tijoe Eeri toaria peereso. ¹⁵ Eerusareni no'o oiyoio, wa'isaeri tiopachi neeserosi pa'pamiratuamea, o'ochetiame tewaniame pirenaturi tiamea, no'o itanekaipua Paoroo, ahpo kiapuaichiohua puuuu, meripuwichioo. ¹⁶ Nape neeea rooma ti'tijoerio, ki wa'a nokiwameko tuukania pu'kao, ki pirena ajawaka te'ta iintoria iinatukesaaapua, ki pahcha katewesaopua ahpo nehpuwawa wenejiwao. ¹⁷ Pukaepa pu'ka taawechi noochi e'enasoopua Paoro wenejiameo, ikanati pu'ka meereopua, no'o yawichi yasirachi yasipasaapa, i'noranurakania waikao, pu'ka peeresoo. ¹⁸ Nape puuu wenejiamea, aaataai kihta te'ta tiame chaachapakapua Paoroo, no'oo te'ta weruma iintorio maaeriachitiao. ¹⁹ Puuu pu'ka wenejiamea, aapoeche ahpo yooreka mochiwache eneriapua. Naatiche wenejikapua Paoroo, aaatache Eesusi tewaniame, pu'kao mukukai eenechi ahjakameko tuuwame. ²⁰ Neeea ka'chi ikime e'rapania pu'ka katewemiao, iinatukekania Paoroo, Eerusareni ahpo i'tojeraopua, wa'a ahpo katewepuwachioopua. ²¹ Nape apoe Paoroo, ki Eerusareni ahpo katewenurekapua. Ohso kaawe te'ta yawichichi ahpo katewejekapua puuuu, Rooma kahtiamete'ta yawichichi. Pukaepa i'wa yachatoamekania pehjo, ahkasi Rooma no'o uhjurachisi, te'ta weruma Aukuhto Seresa yawichichi.

²² Waikao Aaripa yawichia, chaaneriapua Ehtoo:

—Keepusa kaawe eramiinia pu'kao.

—Kaawepua —cheeriapua Ehto —. Meere aamo keeputemane wa'a teeso —cheeriapua.

²³ Pu'ka meereo Aaripaa, napawiniachi eenariapua ahpo uupima, Paoro keepumia. Te'ta weruma teetoka eenakapua ahpo so'sontarowa ahjama, te'ta weruma te'terewaame wa'api mochikameai, ahjama muikapua tiame weeresi yoorekoo. Yooma tísia nateyame wakiraemekapua. Waikao wa'a napawitiachio Ehto, upanurakapua Paoroo. ²⁴ Ehto waikao, cheeka nayewekapua napawitiachio:

—Aaripa yawichii, wahjachi tiame taamo ahjama napawikame, wa'a weerame eemea i'ka Paoro aamo tetewachio, Eerusareni e'ename pu'ka wenejiameo, pu'ka iintoria chaachapamia aamo keepumiao. No'oo puuu i'isaeria, no'o merinuriaipua pu'kao, ²⁵ nape neeea, pu'ka wenejiwao ki meriwame asiopao, ki me'yakania. Nape apoe wa'api te'ta yawichichi ahpo katewenurakopao, wa'a tiachipa wa'a uhuramo o'rania, te'ta Rooma Aukuhto yawichichi. ²⁶ Nape kihta tewakapa neeea pu'kao, itapiti te'ta weruma na'ara iintorio, kihta iinuekane no'o te'ta yawichi chaanemiao, Rooma kahtiametopua. Pukaepa i'wa u'pakania napawitiachio, yoomahka iinatukepuaichioopua, nape muuu te'takamera Aaripa yawichi. Wa'atia itapiti aamo tewikesoopua na'ara iintorio, pu'ka iyotesa uhjuramania waikao, te'ta weruma Rooma yawichichiohua. ²⁷ Ki kaawe tiame maaenania, aaata peresoo no'o uhjuraniao, kihta te'ta na'ara iintoria iyotesaopua.

26

Paoroa nayewena Aaripa yawichi ahpo nehpuwawa

¹ Wa'a chaanetiapua Aaripaa Ehto yawichio, chaanekapua Paoroo:

—Muupechi aamo nehpuo.

Waikao Paoroa, sekae ihchitasaopua wa'a napawikameo, eee cheeka o'inekapua:

² —Muuu te'ta Aaripa yawichiii, tísia nateyame e'ramenia, ehpe aamo tetewachi no'o neh-pumiaopua, yooma ihta i'ka i'isaeri nanaaramee no'o wenejiwao. ³ Neeea noochio epeche kaawe e'ramepua, aamo tetewachi no'o neh-pumiapao, epeche machiyamekopua i'isaerio, aachin tiamekopua pu'ka nokiwao, ihta taamo peereitaoipua tiame i'isaerio. Pukaepa no'o anachaka keepusaa, tísia kaawe enemiimua.

Paoro ihsika yasitoria, ke'chu Eesusichi paparaio

⁴ 'Neeea i'isaeri ti'tijoeo, nu'utikai nane'reniamenia, achini teeka yasitoriaopua no'o weewachio, neipaoi no'o weripasoopua Eerusarenio, achini no'o teereriopua. ⁵ Aapoeo nane'rekamekopua no'oo, te'ta pariserokopao, pu'ka pariseroo te'ta Moise nuurari iyorika mochitoao, no'oo pu'kao te'ta iyorika yasitokamekoopua, pu'ka no'o ma'chitanariaa ma'chitamapua. ⁶ Ehpeo i'wa no'o weraniame peereichio, no'o ehkoriami noonoriwa Riosiwara chi paparapa i'wa weraniamenia, pu'ka Riosiwara iintomo tuuriachi pichikiapa. Puuu Riosi iintomo tuuriaa, weemera ahjari taamo kiapuamepua, ahpo ahjama mochipuame, ki wahjamesi, nape pahchao taamo oijenatemeripua mukisoo. ⁷ ¡Naakonakoo, yawichi Aaripa! Ihji no'o wenejiamea, ki Riosi iintomo tuuria puuyeka mochitoamepua, nape yooma taamo oosa mariki aampa ooka tetejimarituriaa, Riosi te'ta iintomo tuuriakamera puuyeka mochitoamepua. Pu'kawichio iyorika mochitoamepua, ehkoriamisi o'inia, senepi taawechi kiisi toaka wa'api teetoka. Nape ihji no'o wenejiamea, kihta wa'a te'tiamepua. ⁸ Waikao eemea no'o wenejiamea:

—¿Achini iikai eemea kiisi pichikiamepua Riosio, eenechi ahjatiamekopua mukukoio?
—cheekapu Paoroa, ahpo wenejia ne'nepakao.

Paoroa Eesusichi paparame na'arario tuuna

⁹ 'Nee, Aaripa yawichíí, neeeai pukeri simiyachio, kiisi pichikiamekaipua Eesusio Riosichi eenamekoopua. Pukaepa neee Eesusi Nasarenichi pichikiameo, na'ara yoramia naanariainia pu'kao, yooma ko'inareka. ¹⁰ Wa'a iintokamenia Eerusarenio. Neeea Eerusarenio, muuwaeme Eesusichi paparameo, karichi to'wakamenia, wa'a neeserosi pa'pamiratuame nuurarichio. I'ka Eesusichi paparame ko'iniameo, wa'achi e'rakamepua neeeai. ¹¹ Kiisi seenepi simikame yomachi napawikarichi oika, utewaeme na'ara yoorakamenia pu'kao, toimichiopua pu'kao, ahpo Eesusichi paparao. Tísia neka-muchiameai neee pu'kao, wa'a tiapaonia pu'kao, ahkasi seesenu mochiwachiamioi naanaritokamenia pu'kao, kiisi ta'iria mochiteka.

*Aachin teeka papararia Paoro Eesusichi
(Nokitiame 9:1-19; 22:6-16)*

¹² 'Pu'ka eratoka simikamenia Raamahkoo, pu'ka i'isaeri tiopachi pa'pamiratuamee uhjuratiaio. ¹³ Nape no'oo poechei ihtoiopua, amori oowetawe enetoiopua, tewekachitepa o'inia no'o tahjepakame tetewakania, nape epeche utewaeme tajayame ki taaachitia, no'o norikamesio, yooma no'o ahjama nokisiamechio. ¹⁴ Wa'a iikapa teemea, yooma wehchi ruhjikapua. Waikao te'pa o'inia, cheechaniapua euroo naerachio: “Sauroo, Sauroo, ¿achinikai noochi nasiwanimua? ¿Ki aamo wa'api na'atanimua wa'a ihsikao, oisi ahpo ichera chejiwa temuyamechitia?” ¹⁵ Wa'a chaanetiapa neee, iinatukekania: “Paamira, ¿aatana muuuu chiia?” —chaanekania waikao. Waikao no'o chaanekapua: “Eesusi neee aamo ahjama nasiwao. ¹⁶ Werisísaa. Neeea aamoo, no'o yorakeka yasitomichio aamo machejeniamie neee, aamoo no'o nayewatuamera enemichiopua, yooma i'ka no'o aamo tetewiteriao, yooma ihtaioipua tiameo, no'o aamo tetewitemiaopua pehjiio. ¹⁷ Nee Eesusia, ahkai no'o aamo uhjurachi, aamo ahjama ihsimania, i'isaeri ti'tijoechio, ki i'isaeri ti'tijoechioipua tiameo, aamo neesetoka. ¹⁸ Yooma i'ka nayewejerania ti'tijoerio, nane'reka mochitomichiopua ahpo, ki kaawe nokaka mochitoamekopua, pu'ka nane'resaapua, Riosi yooreka mochitomichiopua. Ehpeopua pehjiopua, ki ka'karuma nokaka mochitoamepua tukaparichi nokiwame, ki mamachiriamechitia te'terewachi. Nape muuu Paoroa, muuu ihsimeripua puusira wahjonekaopua,

ka'karuma nokiwachio. Wa'a iikame enesaapua waikao, ki Satanasikamera yooreka mochtomeripua, Riosikamera yooreka mochtomeripua waikao, ahjachi paparaka. Noochi paparama enepasoopua Riosia, cheriwemapua pu'ka tatakoriario. Waikao yooma ahpo piipateria tatakorio, ahpo Piipateria Mochitiachi, mochitemapua.” Wa'asa no'o chaanekapu Eesusia.

Paoro tewekachi tetewitiame e'wari

¹⁹ 'Wa'asa iikameka neeea, Aaripa yawichi. Waikao o'inia, pu'ka Eesusi e'waka yasitoame neeea, yooma pu'ka no'o chaaneretia yorasika, tewekachi o'inia no'o nayewetioio. ²⁰ Pukeri simiyachio, Raamahko mochiwachi nayewatukania pahchao, neipao Eerusareni mochiwachi, wa'a ikisa yomatiam Uurea mochiwachiami. Yooma wa'ami oisaapa, ki i'isaeri ti'tioechi oisikania, yooma wa'achi chaanekania tiameo, Riosichi e'enanurekapua pu'kao, ahpo cheriwewa itamichiopua tiameo, ahpo tatakoriwa cheriwepuwachioo. Yooma toinurekania pu'kao, ki ka'karuma yooraka mochikao, ohso kaawe ka'karumakamera yoranurekaopua pu'kao. Wa'a te'teresaapua, pichiwa Riosichi paparamechitia ahpo te'terepo tuukania, ti'tioeopua pu'kao, yooma tetewipuawichioopua pu'kao, ahpo Riosichi ka'karuma eneparioopua. ²¹ Pukaepa neeea Eerusareni tiopachio, Eesusichi simiyame naewamekapa, chapitiamenia merinarekao. ²² Nape ahkasi ehpeoi Riosie no'o neesetotiamekapaopua, wa'apitia simitiamenia, Eesusichi simiyame nayewatukaopua, yooma ti'tioewichiochio, te'ta weeweruma tiamewichioo, ki weeweruma tiamewichiooipua. Kiisi se'wika i'toame neeea, pu'ka ehkoriai Riosi na'nayewatura chaachapariaopua, Moisetaru iyoteriaopua tiame, yooma pu'ka chaachapariaopua, ahka ihtoriachioopua pehjiio, itapiti te'ta aiwameri ikipo tu'tuitiameopua Riosie Uutiameo, Meesia tewaniameopua. Puuu Meesiaa, Eesusi puuuu, Nasare ohjoekame. ²³ Ihji Meesia Riosie Uutiamea, pu'ka ehkoriai chaachaparia ikirepua mukukao. Ihji Eesusiai apoe cheekamepua tiameo, apoekopua tuuka ehkoriai nayewatiameo, eenechi ahjamio tuutiameopua mukukaio, paika taawe simiyachioopua. Ehkoriai amo chaachapariaipua tiameo, ihji Eesusia itapiti tajayameka teeremerikopua, yooma ihta ti'tioechioopua, yooma aata tukapachi mochitoamewichioopua, yoomahka tatakoriario cheriweka newipatepuaiachioopua Riosieo, ihta ti'tioerioopua, i'isaeri ti'tioerio, ki i'isaeri ti'tioerioipua tiame.

Paoro Aaripa yawichi Eesusichi paparatendaria

²⁴ Wa'a cheeka ahpo nehpoiopa Paaroo, Ehto, sisinaka chaanekapua Paaroo:
—Paoróo, ¿ki rooroikamekosa muuuu? Muuuu, u'matoame aamo penitapao, rooroikamekoimua.

²⁵ Nape Paoroa nehjiakao chaanekapua:

—Ka'íí, te'ta yawichi Ehtóó. Kiisi rooroikamekaite neeea. Kihta a'chi tiame neeea. Te'ta pichiwa chiiamenia no'o chiiio. ²⁶ Ihji Aaripa yawichiaa, kaawe machiyamepua i'ka itapiti no'o nehpuka chiiio, pukaepa ahjachi e'raka nayewiamenia pu'kao. Ki wa'ami ahka noriwi ikikamepu no'o chiiiaa, pukaepa nane'riamecheko e'ramenia Aaripa yawichio. ²⁷ Aaripa yawichii, ¿pichikiamemua pu'ka ehkoriai Riosi na'nayewatukame chaachaparia? Eje'e, nane'riamenia aamoo pichikiamekoo.

²⁸ Waikao Aaripa yawichia cheekapua Paaroo:

—Kiiya no'o Eesusi Riosie Weratiamechi, paparama erapatiamemua.

²⁹ Paoroa chaanekapua waikao:

—Kiiyai ahseparioi, noochitia te'ta Eesusi paparama erajeraninia, nape ki no'ochitia i'ka kaarenae o'yaeka; ki aamoche wa'a e'riamenia, yooma i'wa napawikame no'o keepuamechioopua tiamé.

³⁰ Waikao Aaripa yawichia werisikaopua ahpo uupima Wereniseo, Ehto yawichi tiame, yooma na'pa ya'yawichi ahjama e'enakameopua tiame. ³¹ Yooma puuuu ajasika ma'chi uumpakapua, Paoroichi simiyame ahpo katewemiaopua, aachin teeremiaopua pu'kao. Wa'ao puuuu, ahpo chaachapariaopua:

—Kihta iintokame ihji tijoea, meripuameoi ki ahsepamepua, karichi yachapuameoi ki ahsepamepua.

³² Waikao Aaripa yawichia chaaneriapua Ehtoo:

—Ihji tijoea toipuame eneriaipua, ki te'ta Seresa yawichichi itakame enesoo, ahpo katewepuameo.

27

Paoro te'ta Rooma weruma mochiwarichi uhjurawa

¹ Waikao wa'a napawitiachio, Ehto yawichia Aaripa yawichia tiame, yooma katewesaapa taamo uhjurapua, Rooma i'totia teemea waikao Iitaria weeechi. Waikao Paoroa wa'a siinpaniachio, Uurio tewaniame kapitai soontarowae neesetotiapua, wahjachi pe'pereso i'toniame ahjama. Ihji Uurio tewaniamea, te'ta rooma yawichi kapitairakapua, piie sienta soontaro pirenaturi ye'kamekapua, Te'ta Weruma Yawichi Soontarowara tewaniame, puuua teewaeriaipua tiameo, Aukuhto pirenaturi. ² Sesarea o'inia, Aramiti upatia teemea, pawekakera chuchupachi. Wa'a o'iniao pawekakerachi mo'moenaka teemea, amori Aasia weeechi pawesimerichi, puuua simiyaio tetekiwachio chukipasimerichi. Taamo ahjamao simikapua tiameo, Arihtako Tesaronika ohjoeme, Maseronia weeechi. ³ Wa'a ikisaa pu'ka meereo, Siironi tewaniachi chukipakapua pawekakeraa. Wa'ao Uurio kapitaia, kaawe uuka tetewikapua Paoroo, reesisekapua wa'ao, Paoro kaawe e'ria ne'nemichioopua, Paoro ku'inariameopua itapitio, reesisetiapua tiame. ⁴ Siironi puuyasaapa teemea, Chipire pawenasipa weechiamina uumatokapua, Chipiree nehpuwasi eekao, tamomina ekayao. ⁵ Wa'a o'inia pa'we simikao, Siirisia waapiami uumatotiapua Paajiria tiame, waikao Miira muuwari mochiwachi ajasitiapua, Riisia weeechi.

⁶ Wa'a Miira mochiwachio Uurio kapitaia, wa'a tewekapaopua piiripi pawekakera Arejantia o'inia eenameo, Iitaria simiyamekopua pu'kao, wa'a mo'moenaputia teemea. Waikao pukachi uumatotiapua pawesikao. ⁷ Pukachi pawesikaopua waikao, weeka taawe tehki nokisikaopua muuwénatio, Kiiniro ma'chiachimi e'enatiapua. Eekao tamomina puuchiopa pehjo, Saramoni ma'chiachimi e'enatiapua, ki ekayachiami. Wa'a nokisika Keretami e'enatiapua pawenasipa weeechi, pu'kao noorika ku'risikao. ⁸ Wa'a Kereta tetuyachi muuenati nokisikaopua, Kakupa Pawekakera Chuchupaniachi tewaniachi, ajasitiapua waikao, waapi Raasea tewaniachikapua wa'ao.

⁹ Wa'a nokisinioiopua tísia tehki nokisikaopua eekao, ki ku'itapi wekatetiamekapapua, tuurawiai amori asiyachikopa wa'asio, tísia maapori teeremerikapa pa'wesimitiao. Waikao Paoroa, kaaweruma tuuyaipua pawekakera i'toameopua:

¹⁰ —Pa'pamiratuame, maapori teetomeri tetewamenia, i'ka taamo siimpao. Maapori tiame tamochio, ki ahjapuameoi te'tiamepua, yooma taamo i'toai pawekakerachio, wewekatepuamekopua tiame. Pukaepa i'wa itipitia kaawe eneriaipua pehjo, ahkasi tuurawi u'matoachisiopua.

¹¹ Nape soontaro kapitaia, pawekakera i'toamekamera e'wekapua, ki Paoro chiia. ¹² Ohso kaawe uumatopo erapakapua wa'ao, ki kakupakopa wa'a itipipuameo pawekakera chuchupachio, ki kaawe teeremioopa te'ta tuuroi wa'a itipiniamewichio, uumatotiapua wa'ao. Ihji kapitaia, Weenise ajasimo o'rakapua ohso kaawe, wa'a pawekakera chuchupachio epeche kakupakopua wa'ao tuurawi u'matoachisi itipinia, epeche kaawe nehpuwawichikopua wa'ao, ahkaoi eenakoi weruma eekao. Wa'a Weenise pawekakera chuchupachio, Kereta weeechi pa'we naasipakaapua.

Weruma yu'ki pa'wechi

¹³ Waikao ke'chu puuyaniaio, tekiyana o'inia eejekoopua teesa, ikanati uumatiapua waikao Kereta chokichiami nokisika. ¹⁴ Nape wa'a nokisinioio, senawato cherayachi kawiyankia ki nu'uti eejekao, ki muuenati taamo takiputokekapua pawekakerao.

¹⁵ Waikao teemea ka'chi iika ye'katoame tiipa pawekakerao, taamo toaka teemea

taamo takiputomichiopua eekao. ¹⁶ Waikao teemea, Kaura tewaniachi pawenasipa, pukaminami uumatoka teemea, wa'a pukaminamio ki te'ta ekayachikopua. Wa'ami nokisiaio, newikakera panitoniamio, tehki nokaka moenaputiapua, tísia ekayopa. ¹⁷ Moenapusaapa pu'kao, weruma pawekakerao, wiitarie wipirinaka puritiapua ki kahsimichioopua. Waikaopua ekajitora wisasorio, yooma tekiputiapua tiameo, setechi chaipuameo pawekakerao, siintoka uwatiame panisutotiaapua eekao. ¹⁸ Pu'ka meere ma'chirepasoopua eekaa, epeche ki muuwenati taamo wewekopa pawekakerao, pa'weoi ki muuwenati noonotekopa pe'kokao, pawekakera mookecheraa, o'inetiapua waikao ihpapasikao. ¹⁹ Paika taawechei wa'a teetonioipua eekae i'towaeo, waikaopua, aapoe ahpohajae tekipana ihpapakapua waikao, yooma pawekakerachi ahjaje tekipananiameopua tiameo. ²⁰ Wa'a neerochi nokisikao, muuwaeme taawe ki tetewitia taaa, so'poriai. Epeche tahpitika iintokopa eekao yu'kiopua tiame tamochi motakao, ki taamo ahjamio erakoai teemeapa.

²¹ Tehpe wa'a te'tetonioiopua tísia chorowakao, Paoroa taamo naasipa weripaka chaachakapua, yooma taamo inamuachio:

—Pa'pamira, no'okamera e'weme teeriai eemea ke'chu puuyanioi Kereta weechio. Ki puuyasaa teeme wa'ao, ki wa'a ikimiai teemea, i'ka tísia maapori ikiwao, itapiti wewekateniameopua tiameo. ²² Nape tísia maapori tiame teetoiopua tamochio, ka'te yuuwesimitia. I'ka pawekakerao yooma pihtukooipua, ki wahjipamerikaite teemea, aataai. ²³ Pa'a tukao, Riosi ku'iwariie nayewetiame neeea, no'o Riosiwa iyorika kahtia. ²⁴ Puuu Riosi ku'iwari no'o chokichi weripakao, no'o chaanekapua: “Ka'te mahjamua Paaroo, i'ka aamo maapori ikiyao, asimeriche muuuu, te'ta Seresa yawichichioopua. Wahjachi aamo ahjama nokisiameai, aamo i'wa ihtopua ahjamao, newipameripua tiameo.” ²⁵ Wa'a tiiachipa eemea ehpeo, oisa erakomitiapua, neeea tísia ahjachi e'ramenia no'o Riosichio, wa'ache iintoka itipimerikopua. ²⁶ Naatichepa wekamerapua, ihji pawekakera wahka weechi pawenasipa chaika.

²⁷ Kereta puuyatiachi o'iniaio, oosa mariki aampa naao taawe nokisinioio ahkaoi i'toniai eekao, Aatiatiko pa'wechiami nokisia teemea. Naasipa tukaomi ahkaopua, pawekakerachi tekipanamea, waapi tetewiriapua itapiti we'eka tiame. ²⁸ Waikao ihtetakapua neeroi weeruo. Wa'ao neeroia, piire weerewa oosa mariki aampa puhsani neneku matokasi, enekapua. Epeche waanami ihtetatiapua eenechio, piire weerewa aampa oowisani nenekumi matokasi, eneriapua wa'ao. ²⁹ Wa'a kehki ihtekakapa wa'ao, majawekapua waikao pu'ka pawekakerao, temosochiami ahka motochipuameo. Waikao, naao ihkonchura pawechaira ihpapatiapua waikao pukaminatipoo, neerotere chaimichioopua pu'kao. Waikao wa'a noonoisapua, Riosichi itakapua ku'we ma'chirepario. ³⁰ Nape pu'ka pawekakera chaiputioiopua wa'asi, pawekakerachi ku'kuyamea, newikakerachi ujumamo o'rariaipua pehjo. Puuuu, pawekakera tawemina ihpapamerichitia pawechairao, newikakerakamera na'sochariaipua ahjachi puuyanariapua weechio. ³¹ Waikao Paoroa, wa'a noonoimeri erapakapua, yooma inamuachio, chaanekapua kapitaio:

—Ki aamo wa'inesoo i'ka ti'tijoe ujumanariao, eemeai ki newipamapua waikao.

³² Waikao soontaroa kapitaie nuuretiapao, tehpunekapua newikakera o'yarao, neerochi uumpamichioopua pa'wechio.

³³ Amori ma'chirepoiopua, Paoroa yoomahka ko'konurekapua pu'kao. Pu'kao chaanekapua:

—Oosa oowisani taawe i'tonapa teemea, ihtana taamo ikipuame puuyetokaopua, kiisi koaka. ³⁴ Aamo utewa chaaninia ko'komichioo, utewaremichioopua aamoo aamo newipawichioo, i'waopua, aataai ki wekamerikopua, piiripi kuuparaai.

³⁵ Wa'a cheesaopua Paoroa, piiripi paani uusao, cheriwema kiasaopua Riosio, chi'wanasa ko'kakapua. ³⁶ Waikao yooma oisa erapakao, ko'kosikapua waikao tiame. ³⁷ Wa'a nokisiamie pawekakerachio, ooka sienta paika weerewa oosa mariki aampa

puhsanika teemea. ³⁸ Neipa ahpo aiwachisi ko'kosaapa, neerochi ihpapatapu tiiriko i'toniamea, ki te'ta peteremichiopua pawekakerao.

Pawekakera piwitewitiame

³⁹ Ma'chirepasooa pawekakerachi ku'kuyamea, ki machikapua pu'ka weeeo. Nape sihkoraka tiiachikopa wa'ao, wa'ami naasipao ki temosochika tiiopa wa'ao, wa'asi i'toka chuchapamo orapakapua pawekakerao, wa'asi asitepo teeresoopua. ⁴⁰ Waikao pu'ka pawekakera nerochairao, wa'api tehpuhesa toitiapua. Waikao, pawekakera ka'ketora tetekiputiapua ahjae suuwenapuawichiopua wa'a sihkochio. Waikao tiameo, eenechi na'sonetiapu pawekakera ekajitoraai, oowepote panisuka sa'ranatiapua. Waikao eekaa wa'a ikitiopao, muuenati ku'ika takijipaka, suwenapakapua wa'a sihkochio. ⁴¹ Nape wa'ate ihtoiopua taweminao, seete roomosachi chaikapua neeroteereo, wa'asio ki noonokapua. Wa'a iikopa pu'ka pawekakerao, pa'we pe'koniraa ki muuenati wepakao, yooma kaksichapua pukaminarao. ⁴² Waikao soontaro kapitairaaa, wa'a ikiyopa pawekakerao, ki ka'keka ujumamichiopua pe'peresoo, ko'imo o'raipua pu'kao. ⁴³ Nape pawekakera kapitaia Paoro newipatenariapaopua, ki reesisekapua ko'imichio. Wa'a ikisaapa nuurakapua, yooma pepeniamera ka'kekao, pahcha puuyamichiopua weechio. ⁴⁴ Wahjachi ki pepeniameopua ka'kekao, taparasichi chuchutoka puuyanuretiapua ka'kekao, pawekakera chi'wapame uusaopua. Wa'a nokaka puuyatiapua pawekakerachio, ka'karuma e'enatiapua weechio, wakiyachio.

28

Paoroa Marata weeechi pawenasipa

¹ Wa'a weeechi newipatiachio, Marata tewaniachiko tuuyetia teemea. ² Wa'a weeechi ti'tijoeria, kaawe uuka taamo tetewikapua, kaawe yooraka. Wa'a e'enatioio, tísia tuuroopa wa'ao yukuyopao, yooma muuwaemewichio na'yeketia teemea, muuwaeme wekanami, taamo tatapamichioopua. ³ Paoroa, na'ichi toamia paikapi kuuu kairiaipua; nape pu'ka kuuu na'ichi toanioiopua, kuuuchi machenaka sayawea tataeo, Paoro sekachi ni'yepaka ki'kikapua. ⁴ Waikao wa'a ti'tijoeria, sekachi chuchapakame tetewapa sayaweo, chaachapakapua ahpo:

—Ihji tijoea tijoe ko'yamekoipu seenekachi. Newikameaipua pa'wechio, Riosia ki ta'iria yahchamepua kokosakao, ahpo tísia tatakoririamekokoioopua.

⁵ Nape Paoroa na'ichi sasawekaopua sayaweo, na'ichi ipakapua. Paoroa ka'chi iikapua sayawe ki'kitiaio. ⁶ Puuu Paoro ki'kitiame tetewikamea, mukimeri puuyeka mochikaipua, tísia ahpo a'popakaopua. Nape tehpe puuyenioi ka'chi iikopa pu'kao, sewina erapakapua waikao, “aata riosikoipu naaju”, chaachapaka.

⁷ Wa'a waapi i'ka Paoro ikiriachio, wa'a maniriaipua ookapi waasa, wa'a te'ta weruma tiiaeeme tijoe wasawara, Puurio tewaniame. Puuuu, epeche weruma tiame eneriaipua wa'ao, wa'a Marata weeechiopua pawenasipao. Puuuu tísia kaawe yooraka taamo tetewikapua, paika taawe simiyame taamo ku'ipaka. ⁸ Puuu Puurio noonoraa, erawitari kokoreriaipua pu'ka taawechiamio, che'eka. Paoroa wa'a tiame inamukapa Puurio noonorao, wa'a siimpatiapua waikao pu'ka ne'nemiao. Paoroa wa'a ajasitioopua, pu'kao aampa seekarepakaopua, Riosichi itanekaopua pu'ka yachapario, yachapatekapua pu'kao. ⁹ Waikao yoomachi wa'a weeechi ohjoemea, i'ka yachapateriame inamukapao, wahjachi kokoriameapua tiamea, wa'achi e'enariapua tiame, Paoro i'yasikaopua ahpo yachapatepuaichio. ¹⁰ Waikao taamo mochikoio, wa'api mochikamea taamo kaawe e'rekao, taamo pochiwekapua ahpo kaawe yoorarie, yooma taamo wa'a mochika nakisiaopua. Wa'asi taamo u'matomiachioopua neipamio, taamo ku'ika mo'moenapukapua tiameo, yooma itapiti taamo nakimiaopua pawesiniachio.

Paoroa Rooma muuwarichi asina

¹¹ Uumatopuachi asisooopua, paika meeche i'tonioikapua wa'a Marata weeechi pawenasipao, uumatoka teemea waikao, piirechi pawekakerachioopua. Puuu pawekakeraa,

wa'achi puuyekame eneriapua tiameo, tuurawi u'matooiopua pehji. Puuu pawekakeraa, Arejantia eenakamekapua tiiriko i'toame. Pu'ka pawekakera mootaminao, ooka wa'achi te'tiame ajawetiamekapua, ri'riosi netetiame. Puuu ooka ri'riosi netetiamea, ahpo poponiemeko tuuyetia teemea, piiripi puuu Kahtori tewaniame, piirea Poorusi tewaniamekapua. ¹² Wa'a puuyasaa, Sirakusi ajasitiapua waikao, pawekakera chuchupachi. Wa'a mochitiapua waikao paika taawe. ¹³ Sirakusi puuyasaapua, Reejio tewaniachi e'enatiapua suwesika teetoka. Pu'ka meereo, tekiyana eejesoopua, Reejio puuyasaapua, eekae panisutotiaapua teemea pawekakerao, piie taawechi ajasitiapua ahkasi Pooteori tewaniachi, pawekakera chuchupachio. ¹⁴ Wa'a tewaka teemea ookapi Eesusichi paparama. Puuu waikao, ahpo ta'pechi taamo paajutekapua, wa'a taamo checherepami-chiopua oowisani taawe. Neipa Pooteori o'iniao, wehchi pooesimika teemea, ahkasi te'ta weruma Rooma muuwarichisiopua. ¹⁵ Wa'a Rooma mochikame Riosichi poponiwaa, waapi taamo nokisiamane nane'rekapaopua, waapi Aapio pooechiami itapiti noonoipuame naewaniachi karichio, wa'a taamo natepakapua ookapia, Rooma o'inia taamo taamo natepameria; wahjachi Rooma neipa puuyakame taamo natepameria, pu'ka wa'api Aapio pooechiamio, Paikaná Nawajira tewaniachi waapi taamo natepakapua. Paoroa wa'a ahpo natepatiamane tetewapao, oisa erapakapua. Waikao Paoroa kaawe e'rakao, cheriwema ki'yakapua taamo Noono Riosio. ¹⁶ Wa'a uumatosaa, ahkasi Rooma ajasitiapua waikao, te'ta muuwarichi. Wa'ao Paoroa, te'ta weruma Rooma muuwarichi ajasisaopua, piineri ohjoremichio reesisetia Paoroa, piiripi soontaro neesetoeka.

Paoroa i'isaeri ti'tijoe pa'pamiratuame nayewena Rooma muuwarichi

¹⁷ Paoroa paika taawe wa'a kahtiaio, i'isaeri pa'pamiratuame paaenurekapua, ahpo kahtiachi napawimichio. I'kao ahpo kahtiachi napawisoo, eee cheeka chaanekapua pu'kao:

—Poponiwa, i'wa aamo paaenurekania, itapiti Eerusareni no'o ikiria naewanariapa, pu'kawichio i'wa upatiapa peereso. Neeea, i'ka nane'rejeraninia, neeea ahkai no'o oiriachiamio, kihta ki kaawe ihsikamenia i'isaeri ti'tijoechio, ihtaoi taamo ehkoriami o'inia nokaka mochitoniamio. Nape Eerusareni i'isaeri pa'pamiratuamea, rooma ya'yawichichi no'o nehjakapua wenejikao. ¹⁸ Puuu ya'yawichi rooma yawichituachi ihchiamia, utewaeme no'o iinatukekaio, kihta tewakapa noochio, mukiwame asiyame wenejiwao, no'oopua waikao, no'o toinariaipua. ¹⁹ Nape puuu no'o wenejiamane i'isaeri pa'pamiratuamea, ki nahkekapua pu'kao no'o toimichioo, ohsotia no'o merinurekapua. Pukaepa i'wa te'ta yawichichi itakania no'o upapuaichioo, no'o katewepuawichioo, kihta iinuekainia no'o iintoria wenejipuwichioo. Nape wa'a chaachapatiamania merinarekao, kihta nekamuchiamenia pu'kao, aaatao no'o tetejimari i'isaeriopua. ²⁰ Pu'kawichio i'wa aamo paaekamenia, aamo tuuyenariapa aatia tiiachipa i'wa no'o kahtiaopua kaarenaekao. I'wa eee teeka no'o kahtiaa, naati tiiachiwichopua: Riosi taamo uhjuremo tuuria taamo puuyeka mochitoawichioopua, aaata taamo tatakori cho'weka newipate-meriwichioo, Riosie Apoe uhjurepo tuutiameopua. I'wa kahtiamenia kaarenaekaopua o'yetiamane tiame, pu'ka aaata taamo newipatemeri eenariame nayewatuka oiyamekapa.

²¹ Aapoeo chaachapakapua waikao:

—Teemea, Rooma mochikame i'isaeri pa'pamiratuamea, kihta wenejiwa i'tochetiame u'yepaniame teemea pehji, aaatao Eerusareni mochikame te'ta pa'pamiratuameo. I'wa enapameai, aaatao ki aamo wenejiamepua, itapiti ki kaawe aamo iintorio tuukao. ²² Nape kaawe taamo naewejerani teemea, pu'ka weemera Eesusichi simiyame paparaniamepua, muuwaeme ti'tijoechio ki kaawerumako tuuya.

²³ Waikaopu i'isaeri pa'pamiratuame napawikamea, piie taawe yahchakapua eenechi napawipuwichio. Pu'ka napawipuwichi asisoo, muuwaeme napawikapua wa'ao, Paoro checherepachio. Paoroa napawikopao, piari o'inia ahkasi ariwachisi naewekapua pu'kao, weemera simiyamechiopua Riosi pooechiopua, Riosi ye'karichi tiameopua. Pu'kao aapoeo machiyamekopua Moisetaru Iyoteriopua, wahjachi Ehkoriami Riosi

na'nayewatura Iyoteriaopua tiameo, pu'ka Iyoteri chiiie Paoroa, oowe eratemo o'rakapua pu'kao, pu'ka aapoe chaachapaopua aaata enamerikoo, Eesusiko tuukaopua pu'kao. Puuukopua tiameo, taamo kokosapuame newipatemeria, ki kaawe taamo nokariawichioopua. ²⁴ Waikao ookapi puuua, —;Naakona! ;Puuukaitepua? — chaachapakapua—. ;Puuukaitepua wa'a teesoo Eesusi enamio tuutiamea?

Nape wahjachia wa'a tiame inamukaio, ki wa'achi erapakapua. ²⁵ Ki yooma wa'achi erakopa Paoroa, chaanekapua pu'kao, ke'chu no'rapoio:

—Pichiwa machenakame Riosi cheeriaa, Ehkoriaami Isaia Iyoterichio, ahpo chiia taamo noonori chaanemichio uhjurarioiopua. Riosia Isaiao chaaneriaipua ahpo Riosiwarioe, eee tiame:

²⁶ Wa'a siimitia pu'ka mochiwachi, pu'kao chaanemia:

Eemea keepuaio, ki nakiyamepua.

Eemea, ma'chiamie pichiwa tetewameaipua, ki wa'a eranariamepua.

²⁷ Ihji ti'tijoeria wa'a te'tiamepua, peewame iikaemekapa;

ihji ti'tjoeri nahkaraa, peewamepua pichiwari ahpo inamumiao,

te'ta pichiwariwichioo, kupiyamepua puusiraa;

ki pahteka tetewinariamepua, ahpo puusieo,

ki pahteka inamunariamepua, nahkaeo,

ki pahtenariamepua ahpo iikachio.

Wa'a te'tiapaopua, ki noochi e'enanariamepua ahpo sautepuawichioopua tatakorio.

²⁸ Neeea aamo tuuyenarenia, i'ka Riosi kaaweruma tuuyewario, seesenu ti'tjoeri tuuyepuamekopua tiameo, ki i'isaeri ti'tjoerichi. Puuuape no'o keepumapua, i'ka Eesusichi simiyame ka'karuma tuuyewariopua, puuua wa'a ikisaapua Eesusichi pa-paramapua.

²⁹ I'ka cheesaapa Paoroa, wa'asi kajukapua pu'ka napawitiameo. Waikao puuua wa'a napawikamea no'rapaio, Paoroa nayewaria Eesusichi simiyame, ahpo chaachapasiriapua, poechio.

³⁰ Paoroa pu'ka napawitiachi u'matsooopua pehjio, ooka paamupari yasakapua wa'ao pehji, Rooma weruma muuwari mochiwachiopua. Wa'a yasakaopua, yooma ahpo kahtiachi enapameo, kaawe e'raka asipukapua pu'kao. ³¹ Yooma pu'ka ahpo kaawe e'raka asipua, ta'iria masitekapua pu'kao, Riosi ye'kariwachi simiyameopua naawesari, Eesusi Riosie Weratiamechiopua, apoe taamo Paamirachi simiyameopua tiame. Aataai ti'tjioeai, kihta a'chi chaachapakapua ihtaoi itapitio.

I'ka no'o iyotiao, wa'asi kajunania, Eesusi ajawaria nokariao. Cheriwema wa'asi.

Paoro Iyojura Rooma Mochikamewichio

Teepotari

¹ Kúíra Rooma muuwarichi mochikame. Ka'karuma mochikame enesaa eemea, kaawe enemipua, yooma eeme Riosichi poponiwao pipiniwaopua tiame. Teemea i'wao, ka'karuma mochikamepua. Nee Paoroa, Eesusi Riosie Weratiamechi tekipanamea i'wa yasakaoinia i'ka aamowichio iyotemo erapakania, itapiti Riosichi simiyame naawesari. Nee Paoroa Riosie Weratiamee poanataka uutiamenia, i'ka Riosichi simiyame yomatiami weechi nayewatumichiopua, i'ka ka'karuma tuuyewari Riosi kokosarichi newipapuame.

² Ihji Riosi tuuyewaria, ehkoriaami Riosi na'nayewatura chaachapariapua, Ehkoriaami Iyoterichio, Riosi taamo newipamio tuuriapua. ³ Puuu Riosi ka'karuma tuuyewaria, Eesusi Riosie Weratiame nayewamepua Ehkoriaami Iyoterichio. Ihji Eesusia tijeochitia, Raawitaru tetejimarisiwachi naawakamepua. ⁴ Nape ihji Eesusi tiariraa, ahpo Noono Riosi tiarira naawakamepua, wa'a tiame ahpo ma'chitarepua ahpo Noono tiari Riosiwarie mukukai oijenatetiapa, wa'a ikisao, ahpo Noono Taanachitia, ahpo Noono tiariwachi eenechi moenakapa. ⁵ Puuu Eesusi oijenatetiamee ajawatiame teemea, ahpo wa'api nayewatumichiopua, yomachi weechiopua ahkai mochikameo, apochi e'enaka paparamichiopua. ⁶ Eemea Rooma mochikamea, muuwaeme wa'aopua uukame puuupa, taamo Noono te'pa kahtime ka'karuma tuuyewario, Riosie paajutetiao, ahpo Taanachi paparaka mochitomichiopua, pu'ka Taanao apoe weerariamechio.

⁷ Pukaepa Riosia yooma ahpo kaaweruma tuuyewari uukameopua, ahpo mochiwari iintaparepua tísia ahpo nakiya. Apoe Riosionia, apoe Paamira Riosie Weratiameopua tiameo, aamo tísia kaaweruma cherirewa kiajeraninia, aamo iikachiopua tiameo, ta'iria aamo mochitomichiopua kihta a'chitiame eina erakoka.

Rooma weechi siminare Paoro

⁸ Neeea cheriwema ki'yamenia Riosio, ahpo ijinuwa mochiwari iintapariopa, ahpo Taana Eesusichi tísia ahjachi paparariopa, yomatime weechiopua tiameo, tísia Eesusichi paparanime inamuapa tiame. ⁹ Neeea ki teesa tiame weemupakamenia, i'ka Riosi Taanarachi simiyame nayewatukao. Apoe Riosia no'o tetewamepua inisiao, ki no'o naanatakepopua senepi taawechi aamowichio itakao, Riosichi kaawe te'teretowaopua. ¹⁰ Riosio itaniamenia tiameo, a'chitia teekaoi no'o aamo tetewitemichiopua, aamo mochikachi eenakao, taamo Noono tewekachi kahtime wa'a erasoo. ¹¹ Ki ahjame e'ranine wa'asi aamo tetewinariaa, pu'ka aamo Eesusi Riosie Weratiamechi paparao, epeche utewaeme ahjachi peewapariopua wa'asi. ¹² Wa'achitia eemeai aamo mochikachi no'o enasoopua, napatika ahpo wa'achitia oisa erapatema teemea, wa'achitia Eesusichi paparamekapa.

¹³ No'o Riosichi poponiwa pipiniwa tiame, aamo nane'rejeraninia no'oo, ki ehpesi o'inia aamo ne'nemia siisiminarioopua, nape ahkasi ehpesio ka'chi iika siime teeteriamenia. No'o wa'a Rooma muuwari siinarewaa, Riosiwichio echimia siminariamenia wa'ao, epeche i'ipari teerepuawichio Riosiwichioo, epeche Eesusichi paparama, wahjachi weechiami no'o iintoriachitia. ¹⁴ Wikirieka e'ramenia noochio, ki yomachi naewamekapa pehjo, Riosi kaaweruma tuuyewariopua yooma ihta ti'tijoeripua, weeweruma tiameoi ki weeweruma tiameoi, te'ta pepenipakameoi, ki te'ta pepenipakameoi. ¹⁵ Wa'a e'rapa neee, tísia siminariame neee, wa'a Rooma aamo mochikachio, nooe aamo naewatunariapa Riosi aamowichio ka'karuma tuuyewariopua.

Kaaweruma Riosi tuuyewari utewarira

¹⁶ Neeea kiisi suuwe e'ramenia i'ka Riosi kaaweruma tuuyewari nayewatukao, Riosia i'ka ahpo tuuyewarieo yooma ahpo Taanachi paparakameo, ahpo kokosapuameo, newipatiamekopua, Riosio apoe wa'api iinuekapaopua, aaataoi tatakoria cheriwepuaopua. ¹⁷ Riosia, ikachi kaaweruma tuuyewarichi taamo ne'netiamepua, achini teeka taamo ka'karuma te'teremiaopua apochio, ahpo Taanachiche paparasache. Ihji Ehkoriaami iyoteria wa'achi chiamepua eee cheekao: "Taamo te'pa kahtiame Noonoo, yooma aaata ahpo Taana iintoriachiche paparakameo, te'ta ki wahjiam ahjarikamera kiamerapua."

Tísia tatakorikamewichioo, Riosie kokosapuame

¹⁸ Nape yooma aaata ki'tio erakoamea Riosichi paparaniameo, apoche ki ka'karuma yoranariamea, ki nu'uti kokosari enameriitepua pukachio, te'pa tewekachi kahtiameepua taamo Noonoo. Puuu ki ka'karumache yooraka mochitonariamea, ki Riosi pichiwarichi simiyame inataka mochitoamepua. ¹⁹ Nape taamo Noonoo tewekachi kahtiamea, apoe yahchakame ti'tijoe inatarichioopua ooweru tiame, te'ta apochi tiame nane'retewao, te'ta pichiware apochi tiameopua, ahpo te'ta pichiwa yasitoamekoopua. ²⁰ Taamo te'pa kahtiame Noonoo tiameo, pukeri naayachisi o'iniao, aaataoi ki tetewiniameaipua pusieo, apoe iintokamepua yooma ihtaio enepatekao, pukae chiamepua ahpo, aaata kahtiamekoopua. Pukaepa aaataai teemea, nane'riametepua ki ehpesi yasitoame, tisiwa ki teesa tiame utewarieka. Wa'a tiichipao, aaataai kihta chaachapamete Riosio, ki'tio tuukao. ²¹ Nape aaataa, nane'riamekaipua taamo Noonoo kahtiamekoo, ki nu'uti iintokamekoipua ahpowichioo, kiisi iyorika tetewikamepua taamo Noonoo Riosio, kiisioi ihta cheriwema ki'yamepua pu'kao, te'ta kaawe iintokameoipua ahpowichioo. Ohsotia puuuu, ahpo inatari tukaparichi itipikamepua, oowera ihtaio itapitichi Riosiepaka, wa'a erakoapaopua. ²² Yooma wa'a tiame erakoamea, tísia te'ta ahpo machiwarieme maayameai, ohsotia puuuu, te'ta ki ijinatamera puuuu. ²³ Pukaepa wa'a te'tiamekapa puuuu, ihtaio riositaka ahjachi paparare puuuu, ki itapiti ahjamechi, tijoeka te'tiame netetiamechi, ihtaio animarika tiame neteka, tuchikika tiamechioipua netesa, wa'a ikisaopua tiameo, yooma ihta wehchi rusuwaka ohjoameka tiame, aapoe wa'api ahpo neteriamechi ahpo Riosiwachitia paparaweka.

²⁴ Pukaepa Riosia wa'atia toarepua pu'kao, ahpo ki ka'karuma yooraka mochi-toamechi, ahpo suwepori nokiwamechi tiame, ahpo weerewa kihta nateyamechitia tetewamechi. ²⁵ Riosia toarepua tiame pu'kao, pu'kao toaka tetewariopa ahpo pichiware chiiao, wisturikamera pichikeriopa, Riosio ki'tiameko tuuwamekamera pichikeriopa, naatikamera iyoririopua, yooma ihta itapiti Riosie enepatetiameka tiamerachi paparakamekopua, ki Riosikamera apoe yooma ihta enepatekamechio.

²⁶ Pukaepa Riosia toarepua pu'kao tiameo, ahpo ki ka'karuma nokiwarichi weemupariopa, ahpo tísia suwepori nokiwamechi ruhjikamekopa, ahkasi ooweruai ahpo ahjama kuunachitia nokayamekopa. ²⁷ Wa'achi noonoikame ti'tijoeai, toaka ahpo ujupio ahjama nokiwao, ahpochitia ti'tijoe ahjama uupichitia nokinariapaopua, aapoe wa'api ahpo ikotupakamekopapua. Aapoe wa'api suwepori nokakaopua, ahpo wa'api kokosarichi te'terepatemepua. Yooma puuuu wa'a tiame tísia suwepori nokayapao, aapoe wa'api, Riosie tísia kokosapuame enepakamepua.

²⁸ Pukaepa Riosia ki ahpo nakika tetewinariopao, wa'atia toarepua pu'ka ahpo wewekame nokiwachio, ahpo kajuka nokimichioopua, ahpo ki ijinata nokinariachio. ²⁹ Pochipakame puuuuapa yooma ihta itapiti na'ararieo, ihtaio ikotuwachio, te'ta na'arari wewekamepua wa'asi, yokipakame puuuuapa pukachio. Mu'ipakame puuuuapa, piirechi ikotuwa ukamepua: aaata iinuekachitia yasitoa ikotuwa, aaata merinarewa, nasiwanarewa, wihkuenarewa ikotuwa, aaata ki kaaweruma nayewaniame ikotuwa. ³⁰ Ki kaawe chaachapamepua aaataoi; Riosioio, nekumeka mochikamepua; ahpoche machiyo erakoamepua; aapoeopua, ahpo oijeramepua; we'wemera ki ka'karuma na'arariche mehtachamepua; ki ahpo yayawa yooreniamechitia; ki inatamechitia inatamepua; ³¹ ki

saayamepua ahpo inatarichio, aachintiamerakoopua ka'karumao, ki ka'karumaoopua; ki ahjachi erapoa te'teriamepua; ki nakiyamepua aaataoi; ki tésiwa e'riameoipua aaataoi; ki eenechi kaawe erapamepua aaata ahjamao. ³² Ma'chiame tetewaipua ki kaawe ahpo nokayao, ahpoo ki teesa kokosapuamekopua Riosieo, wa'api nokisirepua ki kaaweruma nokakao, puuuu ahpo ki kaawe nokayakamera pu'sereka tetewarepua.

2

Riosia pichiwarichitia teeka taamo kokosa chaaniame puuuu

¹ Pukaepa aaataai eemea wahjachi na'ara nokaya ma'majoamea, ki newimeripua Riosi kokosarichio, aamoe wa'api aamo ma'majoeka nokayamekopaopua, eeme wa'api na'ara nokayamekapaopua. ² Nape Riosia, ki wihtuka taamo ma'majoamepua, pichiwa ki kaawe taamo noonowiriopa, taamo ma'majoamepua. ³ Ehsou aamoo, aaata na'ara ihsio tuusoo, wa'achi ihsiai muuuai, ¿ki aamo kokosamio maayamemua Riosio? ⁴ ¿Kikosa pahtiamé eemea Riosio, aamo ki nahsinepaka anachaka tetewamekopua pu'ka aamo puuyetokaopua, apochi kaaweruma enepamichioo aamo ki ka'karuma toaka? ⁵ Nape eemea peewamekapa iikachio, ki aamo tuunare eemea Riosio, aamo ki ka'karuma nokayao. Wa'a te'tiapa eemea, epeche epechechuurapame eemea amochio, Riosie aamo kokosapuameopua, te'ta Riosi nekamiachiopua, ti'tijoeri katewekaopua, kiisi kaawe nokariao. ⁶ Waika kateweri taawechio, Riosia yomatiamé ti'tijoe ooweru tiameo, yooma pipiripi a'chi tiame ahpo noonowiria yorapuamepua, Riosieo. ⁷ Yooma ki nahsinapakamea ka'karuma yoorakao, ki nahsinepaka puuyekamea, Riosie kiapuamepua reesiserio, ahpo tísia peeniatiachi ohjoremichio, ki wahjiamesi. ⁸ Nape yooma aaata ahpochewichio i'yakameo ahpo ki ka'karuma nokiwa, Riosia ahpo ki'tiaméko maaekameopua pu'kao, ki nu'uti nekarewa teeremeripua pukachio, nape tahpitika tiame. ⁹ Yomatiamé ti'tijoeria ooweruria tiame, ki ka'karuma yooraka mochitoamea, waika taawechio ki nu'uti aiwari saaemeripua, ki nu'uti yuuwesiri tiame. Ihji te'ta aiwaria, i'isaeri ti'tijoerikameraa te'ta, ahkasi ki i'isaeri ti'tijoerichioi. ¹⁰ Sewina tiachiopua, ka'karuma yooraka mochikameopua, Riosia kiamapua pu'kao, te'ta peeniatiamera mochira, te'ta nateyame teteiwamera mochira, te'ta ta'iria mochira iikachiopua tiameo. Ihji ka'karuma enepakame kiapuamea, isaeri ti'tijoerichi o'inepuamepua, ahkasi ki i'isaeri ti'tijoerichisi tiamé. ¹¹ Wa'a iintomeri Riosia, aaataoi ki epeche weruma tiame, tetewamekapa Riosia.

¹² Yooma ki ka'karuma yoorakamea, ki Riosi nuurari machikaio, Riosi nuurari chiiáe kokosapuamepua. Yooma Riosi nuurari machikamekai tatakorikamea, pu'ka wa'api Riosi nuurari chiiáe, kokosapuamepua tiame. ¹³ Riosi nuurari machiniamechea, kihta nateyamepua, ki yooreka yasitoniamé enesaa. Riosia kaawe tetewamepua aaatao, ahpo nuurariche e'weka mochitoame. ¹⁴ Nape aaata ki machiyai Riosi nuurario, nape kaawe iintokamea pu'ka nuurari chiiachitiao, ahpo iikachi teetoapa Riosi nuurario, wa'a teetokamepua. ¹⁵ Puuuu tijoe ooweru tiame wa'a iintokamea, taamoe wa'api nane'reme tiameko ma'chitamepua, ihtanakoopua te'ta kaawerumao, ihtanakoopua ki kaaweruma. ¹⁶ Pukaepa iikachi i'toniamé nahkipu Riosi nuurari e'wewaa, yooma aaatao Eesusi Riosie Weratiamé katewiachio, yooma aaata iikachi ne'neka ma'chitapuakopua. Neeea, wa'a tiame tuuyetuamepua.

I'isaeri ti'tijoeri, Moise nuurarirachi ahjachi erakoa

¹⁷ Aaata eeme i'isaeri ti'tijoeria, Riosio aamo pahcha ki'yariopa ahpo nuurario, aamo chewichio weruma erakoamepua. ¹⁸ Eemea amochi iinuekapa Riosi nuurario, tísia aamo pepeniamé maayamepua Riosi nuurari chiiáe, nane'riapa eemea, aachin teeka ohjoremiaopua pu'ka nuurariopua yooreka, yooma ma'chiame tetewika ka'karuma nokipuameopua, ki ka'karuma nokiwameoipua. ¹⁹ Wa'a te'tiamé kapa eemea, kaawe masitemerika erakoamepua aaata tukapachi mochitoameopua, aaata ki ma'chiriamechitia ki tetewaka mochitoameopua Riosio, ki machiyapa pu'kao. ²⁰ Eemea Riosi nuurari

iinuekapao, machiyamekapa Riosi pichiwa chiiiao, te'ta ma'masitari erakoamepua, pu'ka kihta machiyameopua Riosichi simiyameo, nu'unti kukuchichitia te'tiameo, ahpoo kaawe masitemeriko te'tiame. ²¹ Eemea yooma wa'a tiame te'ta masitari aamo erakoame enesaa, ¿achini iikai ki yoorame eeme wa'apia, pu'ka aamo wahjachi masitiao? ¿Achini iikai ki ichikopo tuuyai, ichikoame eemea? ²² Aamoe wa'api ki suwepori nokipo tuuyameai, ¿eemekamera wa'a nokayamepua? Nekumiameko tuuyai eemea ri'riosi netetiameo, ¿achini iikai ichikoame eemea naaju, ki Riosichi paparama ti'tiopachi ajawatiamopua ri'riosi? ²³ Eemea tísia oijeramepua, Riosi nuurari te'ta machiyapa, nape wa'a te'tiai eemea, kiisi iyoriamepua Riosi nuurario, ki Riosi nuurari yoorame enesa. ²⁴ Wa'apenatio wa'a chaanipu Ehkoriaami Iyoteria: “Yooma ki i'isaeri ti'tjoeria Riosi na'ariamepua, aamokamera ki kaawe nokayopa.” Ehpe taaweichioi wa'achi nooka eemeai, ehkoriaami nokariachitia.

²⁵ Ehpeo siichitepuwachi simiyame nayewamane. Aamo siichitepuniamea, nateyamepua Riosichi kaawe teetoawichioo, nape yoorame ahsepari yoorame enetiaa, yomatiam pipiripi Riosi nuurario. Nape piiripioi ki nuurai chiia iintosaamua, yomatiam nuurari ki iyorikame enemapua. Wa'a aamo iintosoo, aamo siichiteputiamea kihta nateka itipimeripua. Wa'a tiiachio muuuu, kihta siichiteputiameka ikiyamemua. ²⁶ Nape ki siichiteputiameai, yooreka mochitoamea Riosi nuurario, Riosia kaawe uuka tetewimeripua pu'kao, kihta apochi siichiteputiameoipua. ²⁷ Wa'a tiiachio, aaata ki siichiteputiameaipua, nape e'waka mochitoameapua Riosi nuurario, puuukamera te'ta kaawe uuka tetewipueamepua Riosieo, eemea, amochi iinuukaipua Riosi nuurario, kiisi yooreka mochitokamekapa apoe Riosi wa'api aamo ki'yariaopua nuurari. ²⁸ Wa'a teeresoo Riosiwichioo, te'ta isaeri tijoe eneniamema, ki isaeri tijoe naawakamechekaitepua, aamo weerewa siichiteputiameoipua, ²⁹ naatikamera puuuu, ahpo iikachiche teetoniamema Riosi iyoriwao. Wa'a tiiachipa puuu te'ta siichitepuwa tiiaa, ki weerewachi ihsiniamepua, Riosikamera taamo iikachi ihsiamerapua, ahpo ijinuwa eenepatesaapua, apoe taamo iikachi yasitoka ahpo Riosiwario. Riosi ihsiwae taamo iikachi kaaweruma i'yamea, Riosichikamera te'terenariame puuuu, ki ti'tjoerichi.

3

¹ ¿Ihtanawichio kaawe tiamepu, isaeri ti'tjoeri eneniamewichioo? ¿Te'ta nateyamerakosajoarepu siichitepuniamea? ² Eje'e puuuu, isaeri tijoeri eneniamewichioo, tísia nateyamepua, Riosio, taamokamera i'isaeri ti'tjoeriwichioo, Riosia yomatiam ahpo Ehkoriaami Iyoteterichi cheeriaa, taamokamera neesetopuawichio cheeriamekapa, taamopua tiameo, pu'ka iyoterichi cheeriao, wahjachitia neipami ti'tjoeturisiamewichio, kaawe neesetomichio, pu'kao, tumitaperichi iyotesikao, katewesika. ³ ¿Ihtana iintotare Riosia, pu'ka muuwaeme i'isaeri ki ahpo iyoteteria yooraka mochitoriopaopua? Riosia pu'kao ki noonowiriawichioopua wahjachi nayewatukao, ¿ki iintomerijoarepu wa'a tiiachio, yomatiam taamo i'isaeriwichioo iintomo tuuriao? ⁴ ¡Ka'i, ki wa'atia itipimeri puuuu kii iintokao! Riosia yomatiam ti'tjoerio tísia wistuamekoipua, iintokache itipimeri puuuu ahpo cheeriao, kiisi wistuamekapa puuuu. Ehkoriaami Iyoterichi Raawiaa, eee cheerepua Riosio:

Muuuu pichiwa ihsiamemua aamo chiiiao;
ahkaoi peereitaniachi ki pichiwari aamo tewaniaiopua,
muuuu newitokache machenamepua.

⁵ Aaata wa'ami ahka chaachapaniarepu: “Riosia kaawe e'raka tetewiniame enesaa taamo tatakoriaria cheriwesaa, ¿achini iikai taamo kokosamepua?” ¿Ihtana chaachapatara teemea pu'ka wa'a tiameo? ¿Ki kaawe tiamekosajuarepu tiiarepu taamo kokosapao? ⁶ ¡Ka'i, ki wa'atepua! Riosia, ki kokosame enesaa tatakoriameo, Riosia kihta katewemeri enemiiipua, kajuyachi taaweichio, ki kokosamekapa puuuu, tatakoriameo.

⁷ Nape iiweta aaata ahka iinueme enesaapua ahpo chaachapamiao, ¿achini iikai no'o kokosameri Riosia no'o tatakoriisoo, kaawe teeka itipiame teteiwameaipua, no'o ki

kaaweruma iintoriao, ki kaawe iintotiameko tuuyoioipua? ⁸ Nape puuu wa'a chaachapamea, se'wi chaachapamepua. Pu'ka chaachapa taamo na'naritoame enesaa, epeche epecheche tatakoriao kaawe enemipua, epeche epecheche kaawe teeremeriopua Riosio. Ihjia wa'a tiame chaachapao, ki teesa Riosi kokosarichi ruhjimeripua. Iintuamepua ti'tijoeri, pu'ka wa'a chaachapame ti'tijoeri inatachitia, no'o masitiameko tuuyamekoo.

Yooma ki kaawe noonowikame teeme

⁹ Teeme i'isaeri ti'tjoeria, Riosie iyotetiame taamokamera neesetowetiamekapao, epeche ka'karumachitia tetewipuamekosa erakotare teemea? Ka'i puuuu. Yomatiameti'tjoe ooweru tiame tatakoriame puuuu, i'isaeri ti'tjoerikaio, yooma ihta ki i'isaeriti'tjoerikaio. Yomatiameti'tjoeri tatakoriamepua, wa'a tiameko aamo tuuyekamenia wa'asi. ¹⁰ I'kao ahkasi Ehkoriai Iyoteria wa'achi chiamepua eee cheekao:

Ki'te aaataa kaawerumaa, aaataa piiripioi;

¹¹ ki'te aaataa te'ta machiniameti'tjoe Riosi; aaataa Riosiche na'naritoniameti'tjoe i'yamea.

¹² Yooma ki ka'karuma pooechi uumparepua, yooma wa'achitia wewekamepua;

ki'te aaata ka'karumache yooramea, piiripioi.

¹³ Yooma ki ka'karuma ti'tjoeri chu'waraa, wahjipame toaniachi wahjoramekatepua chaachapao;

Ihjia yeenieo tisiwa wistuamepua.

Puuu ahpo chu'wachio,

sayawe yerowa pi'kara kimutuamepua.

¹⁴ Pu'ka chu'wachio, pochikame kahtiameti'tjoe na'arario; ihji chaachapaa,

chihuame wichiamepua aaatachio.

¹⁵ Tisia ye'kamepua tarachio,

ikanatioi ahkai eenaka me'yamepua, eerasuteka;

¹⁶ ahkai ahpo u'matosiachi na'atakao,

tesuwe erakori tosiamepua.

¹⁷ Puuu ti'tjoeria, ki machiyamepua ta'iria yasitoniameti'tjoe pooe.

¹⁸ Kiisi seewiameti'tjoe Riosio, ki iyoriaipua.

¹⁹ Kaawe inataka mochitojerani neea ikachio, Riosi iyoriwa nuurario yoomahka wehjoarichi ohjoemeo iyorimichio kiatiametekopua, aawataa ki ahpo tatakoriario chanimichio. ²⁰ Nape puuu nuurari yomatiameti'tjoe taamo tatakoriame chewipatiamea, ki ahsepame tiame puuuu, taamo tatakoriario piipatewawichio, aaataa ki ahsepame tiapua pu'kao, ki ahsieme iyoriamea. Puuu nuurari yomatiameti'tjoe taamo chewipatiamea, taamo ki kaawe nokario erakomichio yachatiamepua puuu nuurario, taamo machika tetewimichio, aachin tiamerakopua kaawerumaa, ki kaawerumaraoio.

Newiparia Riosichi papararie eenamepua

²¹ Nape ehpe taawechiami Eesusi taamowichio pejana nehpuaka mukuriopao, Riosia, kihta itapiti oowewawichio taamo kaawe teeretiamepua apochio. Riosia i'ka wa'a teerepuame weemera simiyamechi paparaniameo, ki ehpesi o'inia wa'a tiame nayewakamepua, ehkoriaisi o'inia ahpo na'nayewatura wa'a chiame iyoteteka. ²² Ihji weemera teetoniameti'tjoe, Eesusi Riosie Weratiamechi paparaniamepua, yomatiameti'tjoe wichio ooweruwichio tiameo, yooma aaataa Riosichi kaawe teereka yasitoniamewichio tiameo, aaataa Eesusichi paparaka yasitoniametekoo, aaataa ihta ti'tjoeriwichio ki i'isaerikoio ki i'isaerikoio. ²³ Riosia wa'a tiame iintokamepua, yomatiameti'tjoe wehjoarichi mochikame tatakoriamekopua, aaataa yomatiameti'tjoe i'ka wehjoarichio, ki ahsepari e'wewa teereriapua Riosi nuurari yahchariao, tisia iyoriwa nuurario. ²⁴ Nape ehpe Eesusichiche paparakopua, Riosia taamo tatakoriario, te'ta piipakame taamo tetewamepua, kihta oowewari kianaipua, oowera kihta

natekachi. ²⁵ Riosia apoe wa'api, ahpo Taanachi teerepakamepua, yomatiamē taamo tatakoriaria ahsieme ch'owepakamepua, pukachi paparakameo. Riosia, Eesusi tatakoriwichio mukumia ne'nepaka, cheriwekamepua tatakoriario ehkoriaisi o'iniaopua, nape ki ahsieme cho'weka pehji, ahkasi ahpo Taana Eesusi eenachisi tatakoriwichio mukimiachisi, wa'a teeremichio. Pukaepa Riosia aaataeo kihta wenejime tiamepua, Riosio ahpo ehkoriaisi iintorio tísia kaawe iintorio. ²⁶ Ehpe taawechiamioi wa'api tísia kaaweruma ihsiamepua, taamoo ahpo Taana mukuka iintoriachi ne'nepaka, taamo apochi te'ta kaawe te'terepatemekopa, yooma aaata Eesusichi papapameopua.

²⁷ Waikao wa'a tiichio, ¿achini teeremepua aaata tatakoriaria cheriwepuawichio itapiti Riosi ooweniamea? Puua ki'tiamepua wa'asi yorapuameo, kajukamepua wa'asi. Pukaepa teemea ehpeo, kihta taamo oijeramate teemea, itapiti te'ta kaawe taamo iintorio erakoniaemo, Riosie taamo tatakoriaria cheriwepuawichio, Eesusi Weratiamechiche paparakapa, piipatetiame itipitiamekapa Riosieo, taamo tatakoriario. ²⁸ Wa'a tiichio teemea, Eesusichi paparakache piipakame tetewiniame teemea, Apoe te'ta taamo Noonoo tewekachi kahtiamē, kihta oowewari oowekaipua.

²⁹ ¿Riosia, i'isaeri ti'tijoeche Riosiwara ohjoarepua? ¿Kikosa Riosiwara ohjoarepua, ki i'isaeri ti'tijoerio? Eje'e, pu'ka Riosiwara tiameo, ³⁰ piiripi wa'api Riosikapapua, yomatiamē wehjoarichi mochikamewichio, ihta ti'tijoerioipua, seesenu nayewameoipua. ³¹ Wa'a teeso, ¿Riosi nuuraria, kihta nateyamejoarepua? Ka'i, ki wa'a tiamepua. Ohsotia Riosi nuuraria, kaawe tiamepua tamochio, taamo ki kaawe iintoria tetewitekamepua, Riosi cheriwewao, Riosi itamichio.

4

Aurani teereria Riosichi paparaka

¹ Taamo ehkoriaisi Aurania, ¿ihtana iintoriare Aurania Riosichi ahpo kaawe teeremiaopua? ² ¿Itapiti ahpo iintoriawichio, Riosie kaawe ahpo tetewiniame maaeriarepua? Wa'a teeriniame enesoo Auraniaruai, ahpo weruma tiame eramiipua, nape ki Riosie ahpo weruma tetewiwae. ³ Nape ¿ihtana chiiame Ehkoriaisi Iyoteria? Ehkoriaisi Iyoteria chaanipua: “Aurania Riosichi paparakapa, Riosieo kaaweruma tetewitiamepua, apoe Riosi wa'api piipateriapapua pu'kao.” ⁴ Aaata piire tekipanasaa, ki oowera kianiamēpua natetewao, yowikapa kianiamēpua natetewao. ⁵ Nape taamo te'terewa Riosichio, ki wa'atepua. Taamo kaawe te'teremichio Riosichio, kihta tekipanakekai, oowera Riosichi paparakaiopua. ⁶ Ehkoriaisi Raawitaruai ahpo Iyoterichio cheeriapua, aaata tísia kaawe erakomio tuukamekopua Riosio, Riosichi paparakapa, te'ta ahpo piipakame tetewapa tatakorio. ⁷ Eee cheeriai Raawitarua:

Yooma aaata ki kaawe ahpo noonowiria cheriwetiamea,
tísia kaawe erakoame puua, cho'wetiapa puua tatakoriario.

⁸ Riosio natakepariaopa aaata tatakoriario,
ki teesa kaawe erakoame puua.

⁹ Ihji Riosio tísia kaawe erapuame iintorio, ¿i'isaeri siichiteputiamewichioche ohjoarekosapua? ¿Ki yoomawichio enere puua? ¿Ehkoriaisi Iyoterichi chiio chiiamepua Aurani nayewakao, Auranio Riosichi paparakapa kaaweruma tetewitiamekopapua Riosieo? ¹⁰ Nape ¿achinitio te'ta kaaweruma tetewikame Riosia Auranio, ke'chu Aurani ahpo siichitepuwanioio, neipakosakooipua? Ka'i, pahcha enerepua, ke'chu siichitepuaniaopua. ¹¹ Ke'chu yahcheniai siichitepuwao, Aurania uutiame eneriamē wa'asio Riosieo, Riosichi paparakamekapapua. Neipao Riosia, Auranio ahpo paparakapa kaawerumachitia uusaopua, siichitepuwa iintonurerepua Auranio, ahpo te'ta piipatetiameo, naania teeremichio. Ehpeo Aurania, waika o'inia yooma ki siichitepuwa nokayameoi, noonoraka tiame puua, Riosichi paparameo.

¹² Aurania te'ta noonoraka tiamepua tiameo, ehpiami i'isaeri ti'tijoeri siichitepuwa nokayamekooipua, nape Riosichi paparameopua, Aurani Riosichi paparariachitiao, ke'chu ahpo siichitepuwa nuuretioio.

Ahpo cheeria Riosia, ahjachi paparatiapa ikiyamepua

¹³ Riosia Aurani weemera wehjoari kiamo tuuriaa, yomatiam e apochi paparakame naewaka cheerepua, yooma aaata te'ta Auranichi tetejimarichi tetejimarisiwakame, ki Aurani tetejimarichi, tetejimarisiwakame tiame, Riosichi paparakameo. Nape i'ka wa'a tiame nayewioiopua Auranio, kihta nuurari e'wepuame Riosi yahchoi enerepua, oowera Riosichi paparanioi enerepua pehjo. ¹⁴ Aaata Riosi nuurari e'weka Riosie ahpo kiapua uunariamea, nuurarikamera epeche nateyame tetewamepua ki Riosichi paparaniamekamera, ipaka tetewamepua pu'kao. Wa'a tiachio, kihta enemii Riosie kiapo tuutiamea, aaataai ki ahsieme e'wekame eneriopa Riosi nuurario. ¹⁵ Aaata ki ahsieme e'weka Riosi nuurario, kokosapuamepua Riosieo, kihta kiapuame Riosieo, Riosie kiapo tuutiameo. Kiteresoo nuurario, ki'tiame kokosaniamea.

¹⁶ Pukaepa pu'ka nuurari e'wewaeo ka'chi iika uupamekopua Riosie kiapuameo, pukaepa Riosia, apochi paparaniachikamerae taamo ki'yamepua taamo kiamo tuuriaa, kihta natekachi kihta itapiti yoorariwae. Wa'a tiachipao, ki i'isaeriche Riosi oowewari nokiwamechiche, uumeripua pu'ka Riosie kiapo tuutiameopua, yomatiam e ti'tijoeri Riosichi paparam e kiapuamepua, ihta oi yeenieme naera. Wa'a tiachipa Aurania, yomatiam e wehjoarichi Riosichi paparam e, noonoraka tiamepua. ¹⁷ Ehkoriaami Iy-oteria eee chiamepua, Aurani naewakao: "Ehpe o'inia neeea, ki ookapi tijoeturi aamo noonoeatenania." Wa'a cheeka naewarepu Riosia pu'ka ahjama nayewaiopua, pu'ka Aurani apochi paparakameopua Riosia. Puuu Aurani naewekamea, Riosi apoe enerepua, wahjipakameopua oijenatiame, kihta iintuameoipua, iintuame enepatiame.

¹⁸ Aurania, kihta maaepori tiaipua, ki ookapi noonora enemiao, pichikerepua Riosio, eee ahpo chaaneretioa Riosieo: "Ne'nepao tewekachio, wa'a kehki enemerapu aamo tatanaa, aamo tatanasiwachi muuwekamea tetejimari." ¹⁹ Aurania piie sient o paa-muamekaipua wa'asio, Saaraoi ki tanayamekoipua pu'kao, ki sewina erapaka inamurepua Riosio, ahjachi ahpo paparaopua, amori mukuyaipa Aurania wa'asi oochetupakao. ²⁰ Aurania ahpo oowe e'riao, kiisi wekaterepua Riosichio, ohsotia epeche ahjachi eraparepua Riosichio; Riosichio, pukaepa epeche kaawerumache nayewaka ohjoerepua Riosio, ²¹ oowera kiisi se'wi e'raka Riosi cheeriaopua, yorameche tiamekopa Riosio, ahpo cheeriao. ²² Wa'a tiopa Riosia Auranio, te'ta piipakame tetewarepua pu'kao, kihta tatakorieme, oowera apochi papararioche.

²³ Nape puuu Aurani kaaweruma tetewitiame ehkoriaami iyotetiame chiiaa, ki Auraniche nayewaka cheeriam epua; ²⁴ yooma taamo tiame teeremia naewaka cheeriam epua. Wa'achitia teemeai, Riosichi paparakachepa, piipakame tetewiniame teemeai, taamo tatakoriario apoe Riosie, taamo Paamira Eesusio oijenatekame. ²⁵ Puuu Eesusipua, Apoe Riosio taamo pejana mukiwarichi nehjaria, taamo tatakoriwa cheriwetiame itipimichio. Riosia Eesusio, eenechi oijenateriaa, taamo apochi kaawe te'teremichio wa'a iintorepua.

5

Te'ta ta'iria yasitoniam e iikachi

¹ Teemea, Eesusi Riosie Weratiameo taamowichio iintoria pichikekapao, te'ta pipatetiame tetewiniame teemea Riosieo, pukaepa teemea taamo iikachio, ta'iria mochitoamepua. ² Riosia, Riosie Weratiamechi taamo paparariopao, apochi taamo enepatekamepua ahpo ijinuwa iintapaka. Pukaepa teemea, tisia kaawe erakoka puuyame teemea Riosio, kiisi se'wika taamo ahjachi e'rao, ahkasi Riosio ahpo tisia peeniatiachi mochipuachi, i'tomichio. ³ Aiwaka puuyai teemea kaawe erakoame teeme Riosichio, pu'ka taamo aiwao, apoe taamo ku'isiam ekopua, taamo anachaka machenasimichio puu ihta itapiti tiame aiwai. ⁴ Puuu anachaniamea taamo ku'yamepua, taamo epeche kaaweruma enepatekaopua Riosichio. Puuu kaaweruma te'terewa iinuekapa iikachio, tisia oowe e'reka puuyetoame teemea Riosio, ahkasi Riosio taamo ahsieme ki'yachisiopua taamo newipatewao. ⁵ Nane'rena teemea Riosi taamo kiamiao, tisia

peenia erakopuame tiamekopua, kiisi sewina taamo erapatemioopua, itapiti ki ta'iria erakorio. Teemea ki wa'a erakomeripua, Riosio tísia taamo nakiyamekopua, ahpo Riosiwario tamochi yasitokao, wa'a teeka tamochio, tísia pichiwatakaopua taamo ahpo nakiyao.

⁶ Riosie Weratiamea, te'ta taamo ka'chi ikime e'roi tatakorieo, taamowichio mukurepua, te'ta Riosi yahchariachitia taamo nehpuamichioopua mukukao. ⁷ I'ka weechio aaataa ki mukinariamepua aaata nehpuariwichioo; seenekachi wa'a iintotare aaataa, nape ki teesa te'ta nakiyame enesaa; aaata wa'achi iintotariamepua tiameo, nape aaata tísia kaaweruma enesooipua apochio. ⁸ Nape Riosia, kiisi ka'karumakoi taamooopua, tisiwa taamo nakiyamekapaopua, ahpo Taana mukiwae taamo nehpuarepua apoe Eesusi Riosie Weratiamee, te'ta natetetiame itipimichioopua taamo tatakoririao, Riosie kokosapoiopua. ⁹ Waikao teemea, ahpo weratiame Eesusi mukuriae nehpuatiamekapa tatakorichio, apoe eerara wi'suriopa Eesusi merinioio, newipakame itipikame teemeapa, Riosi nekarewachio. ¹⁰ Riosio ahpo Taana taamowichio mukuriae apochi kaawe te'terepakame enesaa, epeche ki nu'uti kaawe taamo nakika tetewimeripua taamo weemera ahjari kiasaopua, ahpo Taana eenechi oijenaka iintoriaeopua, ahpo ahjama mochipuachio ki wahjiamesi, Riosi kokosamiao puhjetiamopua wa'asi. ¹¹ Epeche kaawe erakoame teemea Riosichio, sa'rukapa teemea ki kaawe tiiao Riosichio, tísia ta'iria te'teretoapa Riosi ahjamao, yooma ihta taamowichioo kaawe iintoriaepua Riosio, Eesusie ahpo Weerariae iintoria, Apoe taamo Paamira.

Aarani tewaniame tijoe, Riosie Weratiamechitia tetewiniame

¹² Tatakorichi simiyame nayewamane, achin teeka mehtakame. Tatakoria ehkoria, piiripi tijoechi o'ineriaipua i'ka weechio. Wa'a o'inia yomachi weechio mehtakame tatakoriniamea, yooma ti'tijoe ooweru tiame weechio tatakorisipakapa. Pu'ka tatakori noonotiamee, pukeri naayachi o'inia, o'inekamepua weerewachi wahjipaniamea, Riosichi te'terewa poanatuameapua tiameo, ahjakame oiyai, mukukameka teereniamechitia. ¹³ Tatakoria, ke'chu Riosi nuurari yahchoi iintupakamepua, nape ki aaata wenejime teereriaipua pu'kao, kihta Riosie nuurari yachatiamkopua pehjo, yooreka mochitopuawichioo. ¹⁴ Nape ki'tioi aaata nuurari iyoripua, wahjipaniamea wa'api teerepua, Aaranichi o'inekaopua, ahkasi Moise yasariachisi. Puuu pu'ka taawechiami ti'tijoe, tatakorikapa wahjipatiame enerepua, kihta nuurari ki iyorikai. Nape Aaranja, Riosi ki e'wekapa mukukamepua, ki Riosi nuurari iytotetiame, ki e'wekapa. Ehpeo, neneku simiyame ne'nepuapua, Aaranichi simiyame ikiria, Eesusi Riosie Weratiamechi simiyame ikiria tiame.

¹⁵ Riosi kihta natekachi cheriwewaa, tatakorichi simiyamea tiameo, ki ahpo wa'achi te'tiamepua ikiniamea. Riosi kihta natekachi cheriwewaa, epeche utewaemepua ki tatakorichitia, yooma ihta tatakorio choapamekopa, ahkasi ki wahjiame tiiachisi. Ihji Riosi kihta natekachi cheriwewaa, yooma tatakori natatekamepua, pahcha piiripi tijoe o'inia tatakorisiwachioopua ahkasi Eesusi eenasichi, yooma Riosichi itakameopua ahpo cheriwepuawichioo. ¹⁶ Riosi kihta natekachi cheriwewaa kihta wa'achi tiamepua tatakorio, tatakoria tatakoritaa Riosie taamo kokosatiamepua, nape Riosi kihta natekachi cheriwewaa, taamo nehpuamepua Riosi kokosarichio, te'ta ka'karuma taamo enepateka. ¹⁷ Yooma Aarani o'inia tatakorikamea, tatakorichi wahjipakame enerepua, piiripi tijoechi wa'api o'ineriachi tatakorikao. Nape piiripi aaata wa'api tijoe iintoriaechio Riosia, apechunekamepua tatakorichi wahjipaniameo, yooma aaata apochi paparakameopua. Riosia wa'a iintokamepua ahpo Taanachi Eesusio, oowera kihta natekachi cho'wekaopua tatakoritameo, weemera ahjarikamera ki'yakaopua.

¹⁸ Wa'a teererepua, piiripi wa'api Aarani tatakori ihsiriae, o'inia o'inekame tatakoria. Wa'a o'inia wa'anao, yooma aaata tatakorikamea, Riosi kokosaripumetere te'teramepua. Nape seenepi wa'api Eesusi iintoriae, Riosia puhjerepua ahpo papameo, pu'ka kokosapuame teeweriaopua, na'sokame itipitekaopua wa'asi. ¹⁹ Pukeri tijoe ki Riosichi e'wekame o'iniaopua, yooma ahkasi neipami ti'tijoe ki Riosi

e'wakameapua tiameo, tatakoriame eneparepua, yooma ihta tatakoriniame nokisikaopua. Nape Eesusia Riosi Taanaraa, ahpo Noonoo e'wesoopua, ki ookapi te'ta ahpo piipatewachi toaparepua. Riosia wa'a iintoketiameo Eesusieo, ki tatakoriwaeme tetewamepua pu'kao, te'ta piipatetiame wa'asi Riosieo.

²⁰ Riosia ahpo nuurari iyoripuame ti'tijoeri ki'yariaa, ahpo tísia ki kaawe nokayo erakomichio ki'yariaipua. Nape tatakorio epeche teetoioipua, ti'tijoerio epeche teetoamekopua tatakorikao, Riosiai aaata apochi paparasiameo, epeche teetonioioipua tiameo, cheriwesikao. ²¹ Taamo tatakoririao wahjiparichi taamo i'tomia utewareriopua, epeche utewarieme enere Riosia, ahpo taamo tísia nakiyaeo, taamoo weemera ahjarichi taamo teerepakaopua, ahpo te'ta utewarieopua. Wa'a iintokame Riosia, taamo Paamira Eesusie ahpo Weerariaeo.

6

Teeme Eesusichi paparakamea, wahjipakameka tiamepua tatakoriwichio

¹ ¿Ihtana inatata teemea Riosio te'ta taamo nakiyao? ¿Epeche nokisitariare naaju tatakorikao, tísia taamo nakiyopao? ² ¡Ka'i! Wahjipakamechitia enesaa teeme tatakoriwichio, ¿achini iika eenechi tatakorita teeme? ³ ¿Ki nane'riame eemea aamo papatonioio Eesusichi paparakapao, Riosie Weratiame ahjama mukukame enepariopua, Eesusi mukurioio? ⁴ Teemea taamo paatotiachio neerochi moropiaio, Riosie Weratiame ahjama mukukameka ikikame teemea. Nape moropisa machenaio, Riosie Weratiame ahjama oijenakameka ikikame teemea, weemera ahjarichi enepakame teemea, Eesusichitia.

⁵ Riosie Weratiame ahjama wahjipakameka erasaa teemea, ahjamachi oijenakame eremete teemea. Riosia wa'a iikame taamo tetewamepua, Eesusi ahjamao. ⁶ Wa'a tiiachipa taamo oochetiame teeriaio, mukukame tetewimete teemeapa pu'kao, ki tamochi teeremichioipua wa'asio, taamo ki kaaweruma iintonaretewaopua, wa'a teekaopu tatakorio, ki taamo teekorachitia teeremichioipua. ⁷ Aaata mukukameapa, kihta tatakoriame puuupa. ⁸ Riosie Weratiame ahjama mukukameka erasaa, ahjama weemera ahjarichi mochimerikoche, erakomete teemea, taamoo, ahjama oijenakameka tiiamekapa. ⁹ Pahteka tetewimete teemea, Riosie Weratiame mukukaio, ki oosa mukimia oijenariopua, mukiniamea ka'chi iika mukitemerikopua wa'asio. ¹⁰ Riosie Weratiamea, newitokamepua mukiwameo, taamo tatakoririao ahpoe natetekao. Ehpeo eenechi oijenasaapa, ahpo Noonochi kahtiamepua, ahpo Noonoo tewekachi kahtiamete taamowichio iintomo e'raria yoratoka. ¹¹ Wa'achitia eemeai, Riosie Weratiame ahjama mukukameka e'ramea, wa'achitia mukukameka erakopuapua tatakoriwichioo, Riosie Weratiame aamowichio iintoriaeopua, Apoe taamo Paamirao.

¹² Pukaepa eemea tatakorio mukukamekopa aamowichioo, ka'te amochi reesisemitiapua pakimichioapu, itapiti ki ka'karuma eraniameeopua, kiisi aamo newitomichioipua. ¹³ Yomatiamete eeme Riosichi aamo nehjipuapua, weemera ahjarichi oijenakamechitia. Ka'te chi'wapame nehja aamo weerewao, pukae aamo tatakorimichioo. Ohsokamera Riosikamera kiapuapua aamo weerewao, nape yomatiamete aamo weerewao, pukaeo Riosiwichioo, ka'karumache nokiwa aamo yoramichioipua. ¹⁴ Eemea Eesusi paparakameapa, ka'te seeweka mochtomitia eemea Riosi nuurari yahchario kokosariopua, pu'ka nuurari kokosario yooma puhjetiamete eemeapa, Eesusie newitepatiapua. Eemea ehpeo, Riosi kaaweruma cherirewa nakiratere mochtitoamepua, Riosikamera tísia te'pa kahtiamera, yorakeka.

Riosi nakiyache yoratiame

¹⁵ Wee ehpeo, ¿ihtana erakotariare teeme i'ka wa'a tiiamekopao? ¿Simitenaretariare tatakorikao, puhjetiamekai teemeapa, nuurari kokosario tatakoriwichioo? Ka'i puuua. ¹⁶ Eenechi ki kaawe noonowisaa eemea, aamo ki kaawe nokaya teekorepamapua eenechio. Aaata aamo teekorepakameo, pu'ka yooreka yasitomerimua. Pu'ka tatakori teekorepasaamua, pu'kakamera yorakeka yasitomeripua; muuuu waikao pu'ka tatakori

aamo teekorepakamea, te'ta wahjipaniachi i'tomeripua, nape ki teesa se'wi Riosi kahtiachiopua, ki seenampasi. Nape Riosikamera teekorepasoo, te'ta kaawerumachi Riosi kaawe e'rewachi mochtomeripua, te'ta kaawerumachi. ¹⁷ Neeea aamowichioo, cheriwema ki'yaninia Riosio, pukerio ki ka'karuma yoorao, ka'karuma enepariopa ehpeo, Eesusi iintoria te'ta pichikeriopa. ¹⁸ Wa'a aamo ijikiriachiopua, Te'ta Ka'karuma Teekorachi enepare eemea, ki tatakoriamera teekorepaka. ¹⁹ Teeko cheekao, ti-joe chaachapachitia naewaka chaaninia, epeche kaawe aamo ku'inariapa pahtewachio. Eemea, pukeri simiyachi ki ka'karumachi mochikaio, yooma ihta ki ka'karuma yooraka mochtoriaipua, eiwepuame tiameche yooraka, wa'a nokayapao, kominache kominachiche aamo ikiteka. Nape ehpeo, Riosi kaawerumachi te'terepakemekapao, Riosi kaaweruma piipari te'terewachiche nokisimeri eemea aamo weerewachio, epeche epecheche aamo kaawe piipasiwekao.

²⁰ Eemea tatakorie chapitiameka mochikaiohua pehjo, ka'chi iika ka'karuma mochtome te'tereriopua. ²¹ Wa'a aamo tatakoriwa nokayaio, ¿ihtanana kaaweruma tewikamena eemea wa'ao? Nape ehpeo eemea pu'ka tatakoriniameo, suuwe e'riamepua. Yooma puuua, te'ta wahjiparichi kajuniamepua, Riosi tisia poanachikamera. ²² Nape ehpeo eemea, na'sokamekapapua tatakoriniamechio, Riosikamera yorakeka mochtomepua, te'ta Riosiekamera aamo kaawe yorapumewichio; i'ka wehjoari kajusoopua eemea, Riosi ahjama mochimieripua, ahkasi ki wahjiamesi. ²³ Tatakoriniame natetewaa, te'ta mukiwamepua, Riosichi te'ta poanatumame, ahkasi ki seena aampasi. Nape Riosi taamo ki'yaa, ki wahjiame ahjaripua kihta natetewachi, apoeche Eesusi Riosie Weratiameche, apoe iintokamepua tatakori natetekao, apoekapapua te'ta taamo Paamiraa.

7

Nenewikamechitia tiame te'terewa

¹ Eemea Riosi nuurari yahchari yooraka mochtomea, ¿ki pahtime eemea aata mukukameopa, puuu nuurario, kihta utewaemekopua wa'asio, ahpo yoorepuameo?

² Nuurari yoorewaa aata oowitiame neewikameo, pu'kache ahjama yasitonurenopua, ahpo kuuna ahjaka yasitooopua pehjo, nape ahpo kuuna mukisooopua, sa'rukame itipio tuuyamepua, ahpo kuunachio. ³ Piirechi ahjama ihsisaapua ahpo kuunama kahtiao, suwepori ihsiameko tuuyamepua pu'kao. Nape ihji kuunara mukisooopua, na'sokame itipio tuunapua ahpo neewiriao. Waikapa sa'rukame enesaapua ahpo kuuna neewiriao, ka'chi teeremeripua aata ahjama neewikaio.

⁴ Wa'a tiachiopua eemea, Riosie Weratiame ahjama mukukamekapapua, aamo oochetiame te'teretoriaopua, sa'rukame eemea Riosi nuurarie kokosapuaopua. Wa'a iikapa eemea kihta kokosari teeremeripua Riosieo, aamo tatakoriawichioo. Aamo tatakoriario, aata neewikame kuunara mukukamechitia wa'asi, tatakoriichi sa'rukame itipikame eemea pu'ka kuunara mukuriamechitiao, ehpeo, taamo Paamira Eesusikamera, taamo Paamirachi enepakamekapa, apoe taamo Noono Riosio eenechi ahjateriamechi. Ehpeo eemea, aamo oijenatekame ahjama mochipakapao, ka'karumache yooraka mochimieri eemea Riosiwichioo.

⁵ Taamo tatakorinareka mochikoio pehjo, puuu Riosi nuurari yahchariaa, epeche tatakori nokisinarewa mehtanakamepua. Pukaepa wa'a teeriopa nuurario, epeche epecheche teetokame teemea, taamo kokosapumeopua tatakoriwichio. ⁶ Nape ehpeo teemeapa, sa'rukame teemea pu'ka nuurari kokosarichiopa, taamoo chapika teeriamechitiaopua te'ta wahjiparichio. Pu'ka sa'rukapaopua teemea, Riosi nookeka mochtome teemea weemera ahjarichio, taamo iikachi teetokaopua Riosi Riosiwario, pu'ka Riosiwario, Riosi nakiya yorasika mochtome teemea, ki pukerichitia Riosi yahcharia nuuraritere mochtoriachitia.

Paorochi kahtia tatakorinarewa

⁷ Waikao, ¿ihtana erakota teemea pu'ka Riosi nuurario? ¿Ki kaawerumako erakotariarepua pu'kao? Ka'i puuua. ¿Ki puuu nuurari taamo masitekamekosapua, ihtanakoopua

Riosio tatakoriko tuuyao? ¿Ki pu'ka nuurarie machikamekosa teemea ki kaawerumako Riosiwichioo, ikotuniamoo? Ki pu'ka nuurari cheeso: “Ka'te ikotumitia aaata iin-uwarao”, ¿machitamare teemea pu'kao, Riosiwichioo ki kaawerumakoo? ⁸ Wa'a chiiame inamukapa nuurario, nane'rekamenia noochioi, ki ehpesi o'inia no'o tatakoriamekopua, weeka a'chi tiiame ikotuwa e'rakamekooipua. Kiteresoo nuurario, ki'tiameka teeremiipu tatakoria, Riosiwichioo. ⁹ Pukeri ke'chu nuurari machiaio, ki nane'riainia tatakoriameo ki teesa kokosapuamekoopua Riosieo. Nape pu'ka wa'api nuurarichio, no'o wa'api ihsika tatakorika yasitosoo, ahkasi te'ta mukiwachi no'o uhjurapuame nane'rekame neeea, oosa simiyame mukiwamechi, ki wahjiamesi Riosi poanachi teeremiachi. ¹⁰ Neeea pukerio, Riosi nuurari yahchariaeche yoorekai, taamo te'ta kaawe teeremio maayainia Riosichio, Riosiapua waikao wa'a tiiopa no'oo, no'o kiameriko maayainia weemera ahjario. Nape puuu nuuraria ki no'o ahsepari e'wekopaopua pu'ka nuurario, ohsotia ki wahjiamesi mukiniachi no'o ikitekapua, no'o Riosiwachio poanachi. ¹¹ No'o wa'api tatakorinarewae no'o wihkuekamenia, nooe wa'api iintonariapa pu'ka Riosi nuurari, ki yorajerao. Nooe wa'api Riosi nuurari ki yorajera no'o iintosoo, no'oo ki wahjiamesi poanachi no'o uhjuramekapua, ki nu'uti poanachi ki Riosi kahtiachio.

¹² Wa'a tiiachio Riosi nuuraria, ki nu'uti kaawerumakaitepua, no'o ki kaawerumachi wichimichio neesetoamepua. ¹³ Wa'a tiiachio, ¿Riosi te'ta kaaweruma nuurarikamerakosapu, no'o te'ta mukiwarichi uhjurakamea? Ka'ipua. Riosi nuuraria kihta iintokamepua taamo tatakoriwachi ipakao. No'okamera te'ta ki kaawe iintoriakamera, no'o te'ta mukiwarichi u'pakamepua. Ohso kaawe puuu nuuraria, no'o tatakori iintoriao, kiisi kaaweruma no'o iintoriachitia, tetewiriopa.

¹⁴ Nuuraria kaawerumapua, no'o Riosichi kaawe yasitomia tuuyamekopua. Nape noochio, itapiti oochetiame no'o teeria nasiwamepua no'o weemera kaaweruma tiia ahjama, no'o newitonariameopua eenechio. ¹⁵ Neeea noochi ikiyao ki pahtiamenia, aatia tiiachipa wa'a no'o ikiyao. Seenekachio neeea, Riosichi kaawe teeretoamekainia ehpeo itapiti kaaweruma yoranariainia, ki yooramenia; seenekachioinia tiameo, itapiti ki kaawerumao, ki yoranariamekainia pu'kao, yoyoramenia. ¹⁶ Nape pu'ka ki kaaweruma ki no'o yoranaria yorasaania, machika tetewamenia Riosi nuurari noochi yachatiamie e'wepuameo, te'ta kaawerumakopua Riosi nuurario. ¹⁷ Wa'a teesoo ki no'o yoranariakamera ihsinarewaa, ki weemera neekamera puuuu, no'o oochetiame teeriakamera puuuu, no'o tatakorika oiioipua riaorósie pa'pasuwaeo. ¹⁸ Pukachi oochetiame nee tatakoriamechio, kihta iinuemenia kaaweruma ihsiwao. Kaawerumakamera yoranarenia yoranariao, nape ki utewaemenia pu'ka kaaweruma yoranariao. ¹⁹ Pukaepa ki utewaekapania noochio, ki yooramenia pu'ka ka'karuma no'o weemera tiiao yoranarewa, puuu no'o oochetiame teeriaopua nakiya, yooramenia. ²⁰ Wa'atiachio neeea, ki kaaweruma no'o yoorapua, ki no'o weemera nee ihsiamepua pu'kao; piire neekamera ihsiamepua, pukeri simiyachio no'o tatakorika yasitoaio eneria.

²¹ Wa'a tiiapa neea noochi, ooka no'o eratiame iinuemenia. No'o kaaweruma yoranarioopua, wa'achi mamachenamenia, no'o ki kaaweruma yoranarewaa. ²² Nee weemera yooreminao, Riosi e'rari ihsiwakamera, tísia pu'seriamenia, ²³ nape no'o piirechi yooreminao, no'o weemera yooreminawa ahjama nasiwamepua. Puuu piire yooremina kahtiamea, no'o kaaweruma yooremina e'rario chapisa, no'o tatakorichi panisunariamepua.

²⁴ ¿Ai neel! ¿Aatana no'o newipatetapua, i'ka ki kaaweruma e'rari noochi yasipakame ihsiao, te'ta mukiwarichi no'o i'tonariameopua? ²⁵ Neeea nane'riapa aaatakamera no'o newipatemerikoo, kaawe e'raka cheriwema ki'yamenia Riosio, Eesusi Riosie Werati-amerakamera iintomerikopua no'o newipatekao. Neeea, iiweta pehjo i'ka weerewa kahtiaio, wa'api teetomania i'ka ooka no'o yooremina, nasiwaniameo, nape no'o Paamira Eesusi ku'iwae, newitosika.

8

Riosiwari tamochi teetoae yasitoniamie

¹ Yooma Riosie Weratiamechi paparakamea, ka'chitia taawechi kokosapuamepua Riosieopua wa'asi. ² Yooma aaata weemera ahjari iinuemea Riosie Weratiamechiopua paparaka, pukachi yasitoame Riosi Riosiwaria, tatakorio chapika panisunarioopua, newipatesika, te'ta mukiwachi i'tonariopa. ³ Pukaepa Riosia, ka'chi iika teeweme tiioapa tatakori nokinarewao, nuurari yoorewaeoi ka'chi iika taamo newipateme tiioapaopua pu'kao, ahpo Taanakamera uhjurakamepua weechio, taamo pejana mukimichio neh-pupakao. Riosia ahpo Taanao, tamochitia tijoe naawaterepua pu'kao, tijoe weerewaeka natetemichioopua, taamo tatakoririaopua wikiria, Riosie kokosapuame. ⁴ Wa'a yoorare Riosia yooma aaata ahpo Riosiwari enepakameo, ahpo Riosi e'rachitia nokisinariameopua, yooma toinareka ahpo ki ka'karuma nokayao.

⁵ Oowera tijoechitia mochitoamea, ahpo tijoeche kaawe wichiyameche inatamepua, nape Riosi Riosiwari mochitoamea, Riosi nakiyache ahpo yoramia inatamepua. ⁶ Weecheche nokiwa inataka mochitoniamie, te'ta mukiwarichi i'topuamepua, Riosichioo te'ta poanachi. Nape Riosi Riosiwari nakiya inataka mochitoamea, taamo ta'iria mochitoamepua, te'ta kaawerumachi te'teretoka. ⁷ Weecheche nokiwa inataka mochitoamea, ki nakiyapa Riosi chiiiao, Riosi seepurawapua. Wa'a te'teriamie, ka'chi iika yoramieripua Riosi e'rao. ⁸ Waikao, aaata ki kaawerumache ahpo e'rari e'weka mochitoamea, ka'chi iika kaawe eratemapua Riosio.

⁹ Nape eemea, pichiwa Riosi Riosiwari amochi yahchaka mochitoamea, ki i'ka weecheche nokiwa inatamepua. Nape aaata ki apochi yachatoamea, Riosie Weratiame Riosiwari, kiisi Riosie Weratiame ijinuwarapua. ¹⁰ Nape Riosie Weratiameo, amochi kahtiamie enesoopua, aamo weerewa yasitoachio, mukukamepua tatakorieo, nape aamo iika ahjamepua pehjo, yooma aamo weerewa tatakoririao, piipatetiamekopa. ¹¹ Puuu Riosie Weratiame oijenatekameo, amochi yasitoame enesoopua Riosiwari, puuu wa'api aamo oijenatemeripua eenechio, aamo weerewao, weemera ki'yaka.

¹² Teemea i'ka taamo weerewa ihtaoi ikotuwa, kihtawichio yooraka mochitomete teemea pu'kao, ki kaaweruma ikotuwa enesoo, aaataoi taamo utewaeme yeetoio, ki kaaweruma ikotuwa yoramichioo. ¹³ Aaata ahpo weerewa ikotuwa ki kaaweruma ihsiwa yooramea, te'ta wahjiparichi akipameripua. Nape Riosi Riosiwari toisa eemea pu'ka ki ka'karuma ikotuwa, Riosi ahjama ohjoemeri eemea, ahkasi ki wahjiamie.

¹⁴ Yooma puuu Riosi Riosiwari ahpo neesetoniamie, Riosia ahpo tatanachitia tete-wamepua pu'kao. ¹⁵ Pukaepa Riosio, ki majaweme teeremete eemea, puhku ti'tijerio ahpo teekoekao majawiachitia. Ohso kaawe Riosia taamoo, ahpo tatanachitia tete-wamepua, apoeo tamochi yasitoapa Riosiwari, taamo Noonoo te'pa kahtiamie: "¡Noonola!", cheeka ahpo nayewejeranipua, ahpo nayewetioo. ¹⁶ Puuu wa'api Riosi Riosiwari tamochi yahchariaa, taamo ku'ika pichiwatamepua, teemea Riosi tatanarakoo. ¹⁷ Waikao teemea, Riosi tatanarakapao, uumeri teemea, Riosi taamo nuutekia. Riosio, yomatiamie kiasoopua ahpo Taana kiamiao, taamo naachutemapua taamo Riosie taamo nuutekia. Nape pu'ka nuutewari puuyeka mochitoapua pehjo, aiwaka mochitoiopua pu'ka Riosi iintomerichi inataka kaawe erakomete teemea.

¹⁸ Yooma ehpe taamo aiwaka mochitoaa, kihtakaitepua Riosie taamo kiapuamechiopua, te'ta tisia peeniatiachi mochipuachio, te'ta Riosi ahjamaopua. ¹⁹ Yomatiamie itapiti Riosi enepateriaa, tahpitika e'raka tetewinareka puuyewamepua, ihtatia iintopuamejoarepua Riosi tatanarawichioo, pu'ka ahpo nuutekia ki'yoio. ²⁰ Riosia yooma ahpo enepateriao, aiwaritere teeriamiepu pu'kao pehjo, ka'chi ikime ahpo erakotere, wa'a teewiamiepu pu'kao ahkasi ahpo aiwaniameo, u'yemiachisi. ²¹ Pu'ka taawechi asisoopua, yooma puuu Riosie enepatetiamea, wa'achitia puuuai Riosi tatanarachitia weemerachi enepatepuamepua, yooma ihta aiwaniameopua, apechuneka. ²² Nane'riame teemea yooma Riosi enepateriao, aiwaka naarakoamekopua pu'kao,

oowitiame sauyamechitia, ahkasi ehpe taawechiopua pehjo. ²³ Wa'achitia teemeai kai waapisi aiwaka mochitoamepua, Riosi Riosiwari kiatiamelai, puuyetoka mochitoame teemea, ahkasi ahsepari taamo kianiachisiopua, Riosie taamo kiapuameopua, teemea Riosi tatanarakapa. ²⁴ Yooma Riosichi paparaka newipatetiamea, puuyeka mochitoame teemea, ki yomatiamela taamo kiania pehji. Yooma kiatiamela enesaa, ki puuyetoka mochitomii teemea. ²⁵ Taamo kiapua puuyemeri enesaa teeme, moosana e'raka puuyemeri teemea, kiisi nahsinepaka.

²⁶ Wa'achitia tamochi kahtiamela Riosi Riosiwariai, ki nahsinepaka taamo ku'yachitia anachamichioo, itapiti taamo ki nu'uti aiwao Riosichi nayewanarioo, ki kakajuame enesoo Riosichi nayewakao, puuu Riosiwari tamochi yasitoame, taamo ku'ipasiamepua. Puuu Riosiwari tamochi yasitoaa, taamo pejana Riosichi nayewamepua taamo Riosichi chaninariao, nape apoe wa'api Riosiwari pahteniamechi. ²⁷ Riosi Riosiwaria kaawe wa'a iintosiame puuu, taamo e'rarichi kahtiamekapa puuu, nane'riamepua taamo saayao. Puuu Riosiwaria nane'riamekapa Riosi inatao, peeneka itayamepua Riosichio, ihtana yoranariaopua taamowichioo.

Riosi e'raria taamo newitomichio, i'ka wehjoari naayachi o'inia

²⁸ Nane'riame teemea Riosikamerakopua tamochi kaawe ihsiao, yooma taamo Riosi nakika mochikameo, yooma ahpo nakiyachitia mochimichio, paaekamepua. ²⁹ Pukeri naayachi o'inia Riosia, nane'riame enerepua aatanakamera ahpo Taanachi paparamerikoo, pu'ka ahpo Taanachi paparakameo, ahpo Taanachitia te'ta piipatemo e'rariapaopua. Riosia ahpo Taana Eesusio, yooma pa'chirachitia teeretemo e'rakamepua, ki ookapi poponiwa pipiniwa tiame enemichioopua. ³⁰ Waikao Riosia wa'a tiame iintomo e'rakamekapao, yooma o'inerepua apochi paajutesikao. Wa'a iintosaapua Riosia, yooma apochi paparakameopua, yooma pipiripi apochi enapameo, piipatesikamepua pu'kao; wa'a ikisaopua, pu'ka ahpo piipateria tatakoriariaopua, ahpo tisia peenia ohjoerachi, i'tomeripua.

³¹ Wa'a tiame inataria Riosia, ¿ki tisia peenia tiamekosapua? Riosio wa'a tiame inatakame enesoo taamowichioo, ¿iintunare aatatapua, ki taamo Riosie kiapo tuume tiamea? ³² Ka'ii. Riosia ahkasi ahpo Taanaoi taamowichio mukiwachi nehjakame enesoo, ¿ki pichiwa taamo kiatarepua, pu'ka yooma ahpo cheeriao, taamo kiamia tauriao? ³³ ¿Aatana chaachapame taamo Riosi apochi uuriao, ki te'ta piipatetiamekoopua Riosieo? Riosia ki wa'a taamo chaanemapua, apoe wa'api taamo piipatekamekapapua. ³⁴ ¿Aatana taamo Riosie kokosapuameko tuutapua kajuyachi taawechio, taamo tatakoriaria ki cheriwetiameko tuukao? Apoe Eesusi Riosie Weratiamea ki wa'a cheemapua, apoekamerakapapua, taamo tatakoriariawichio mukukamea. Puuu ehpeche epeche pehji iintokamepua taamowichioo, i'wa weechi eenechi oijenakaopua. Puuu eenechi oijenasaapua, tewekachi kahtiamepua taamo Noono ahjama; wa'a o'iniaopua, simitiamepua pehji taamo nehpusikao, yooma ihta taamo aiwapuachi teeresipaniachio. ³⁵ ¿Ihtanakamera taamo toitetamarepua, taamo Riosie Weratiame taamo nakika mochitoao? ¿Tisia aiwaniame pu'kawichioo? ¿A'chi tiameoi kokosa ikiniame aiwaniameoi? ¿Taamo a'chi yoraniokosaoi wepakao? ¿Tooreoi amori mukuyapaoi pu'kawichioo? ¿Ki wisoriekapakosaoi taamo chuchamiao? ¿Maapori ikiyakosapaoi? ¿Taamo meripo tuuniokosaoi? Ka'i puuu. ³⁶ Teemea, Ehkoriai Iyoteri chiiachitia, aiwamepua. I'ka eee tiame chiiameopua:

Aamowichio tisia aiwame teemea.

Itapiti po'wa ko'ipuachi i'toniamechitia.

³⁷ Nape teemea yooma pu'kao, te'ta newitoka puuyakame teemeapa, Eesusi tisia taamo nakiya ku'iwae. ³⁸ Neeea noochio tisia oowe erapakamepua, Riosio taamo te'ta nakika yasitao, kiisi aata ki taamo u'yeme tiamekopapua, ihtaaoi taamo eerina ikiwaoi, ihjchitiaopua: mukiwaoi, ihtaaoi taamo ahjatoka mochitoachi ikiwaoi; tewekachi ohjoemei Riosi ku'iwari; aataoi itapiti tewekachi na'arariai; ihtaaoi ehpiami seeweniameai;

ihtaai, meeriamahkao ikipo eraniameai; ³⁹ kai waapisi te'pa taamo mochiniameai, kai waapisi teeresi mochiniameai, ihtaai itapiti, Riosi enepateriaai. Ihtaai yooma ihjia, kiisi taamo u'yemeri Riosi taamo te'ta nakika yasitao, apoe Riosi wa'api taamo tetewiteriao ahpo Taana Eesusi taamowichio mukuriaeo.

9

Riosi i'isaerio ahpo tehkiwawichio uuria

¹ Neeea te'ta Riosie Weratiamechi tiamekapao, kihta wistuame pu'ka Riosi Riosiwari noochi yahchapao, no'o iikachi kokosa e'raka yasitaoa, te'ta pichiwa puuua. ² Neeea no'o iikachi ki nu'uti kokosa saayaa, no'o tetejimari i'isaerio, kiisi kaawe te'teramekopa Riosichio. Puuu no'o iikachi saayaa, ki nu'uti yuuwesiri puuua, kiisi no'o toaka iikachi kokoretiamie. ³ Neeea no'o e'rao, ahkasioi Riosie Weratiamee no'o ipatiaio poanatakao, ka'chi eramii neeea, pukae wa'a iintotiamee, no'o i'isaeri tetejimari ka'karuma enepameriwichio enesoo. ⁴ Riosia, pu'ka no'o i'isaeri tetejimariopua, ahpowichio tekipanawichio uukamepua. Riosia te'ta apochi paparakameopua ahpo tatana iintaparepua. Wa'a iintosapao Riosia, ahjama yaajatorepua, ahpo te'ta tisiwari peeniatiamie tetewiteka, ahpo ki nu'uti utewarie ihisia tetewiteka tiame. Riosia pu'kakamerao, ahpo ahjama katewari yahcharepua, pu'ka i'isaeri ti'tijoechiopua, itapiti tísia kaaweruma tiame iintokemo tuuka. Pu'kakameraopua tiameo, ahpo nuurari iyoriwa ki'yarepua tiameo. Riosia pu'kakamera ki'yarepua tiameo, ne'neserosi ajawapuameo, itapiti Riosi ijinuwara kateweka neesetomichio. Pukaepa wa'a tiiachipa, te'ta i'isaeri ti'tijoeeria, Riosi iintokemo tuuria uumeripua. ⁵ Pukachi i'isaeri tetejimarichi tiame, puuyakamepu taamo ehkoriai noonoriai, Auranichitia. Pukachi wa'api i'isaeri tetejimarichio, naawakame Riosie Weratiameai, te'ta apoe Riosi yooma aampa tiamea, pu'kawichio yooma teemea, te'ta iyoriwa te'terepuamepua, ahkasi ki seena aampasi tiame.

⁶ Ehpe taawechiamio Riosia Auranio, ahpo iintokemo ki ookapi muuwepari tuuria i'isaerio, ki ahsepari muuwepamekatepua pehjo. Nape Riosia wa'a ahpo cheeria muuwepario, ki isaeri ti'tijoeeriche nayewaka cheekai cheekamepua, aaataai ki i'isaeri ti'tijoeerio, Riosichi paparasacheopua, te'ta pichiwa i'isaeri enepamekopua pu'kao. Wa'a tiiachio, te'ta isaeri ti'tijoeeria, aaataai te'ta Riosi chiia pichikekame puuua. ⁷ Ehkoriai Auranichi tatanaraai, ki yooma te'ta Aurani tatanarakaitepua, te'ta Aurani tatanaraa, te'ta Riosichi paparakamera puuua, te'ta Aurani paparariachitia, Riosio eee chaaneripopua Auranio: “Aamo te'ta tatana enemeria, te'ta noochi paparakamera enemeripua, aamochitia noochi te'ta paparariachitia, Ihsa aamo taana naawamioiopua.” ⁸ Riosia wa'a cheerichio, Riosi te'ta tatanaraa, te'ta Riosi chiia pichikiamerapua, ki Auranichi ti'tijoeetusiwachiche naawakame. ⁹ Riosia eee cheeriaipua pukeri Aurani taanaemeriko tuuyaio: “Piie paaumparichi eenechi no'o eenoio, taanaeme enemeri Saaraapa, piiripi temari.” Aurania pu'ka Riosi cheeriao, te'ta pichikeka inamukamepua.

¹⁰ Riosia Auranichi o'inesaapua tatanatesikao, Ihsa Aurani taanarachi wa'api simiterepua i'isaeri muuwetesiwao, Reeweka tewaniame Ihsa ahjama neewiriachio. Ihji Reewekaa, ooka pirena naawakame tatanaerepua. ¹¹ Riosia i'ka ooka naawakameo, ke'chu saunioio, ke'chu noonowioiopua kaawerumao ki kaawerumaoipua, piiripi pu'kao uukame eneriamie Riosia, i'isaeri ti'tijoeeri simitemichioo, muuwepasiwao. ¹² Pu'ka wa'a teeremio nayewakao Riosia, eee teeremio chaanerioi Reewekao: “Ihji aamo tatanaa, pa'chiraa ahpo poonikamera itapiti yooreka yasitomeripua, i'isaeri te'ta paamirachitia tetewika.” Riosia, Aakowokamera uurepua poonirakai, pa'chirachitia teeremichioopua i'isaeri paamirachitiao. ¹³ Riosia wa'achi cheekamepua Ehkoriai Iyoterichio, ahpo nayewaturachi eee chiame iyotetekamepua, euroo nayewaniachio: “Aakowokamera uukamenia, Esauo ki uukamenia.” Wa'a cheekao Riosia, Aakowokamera uuyo tuurepua, ki Esaukamera, i'isaeri paamira enemichioopua.

¹⁴ ¿Ihtana chaachapatate teemea, Riosi wa'a iintoriaopua, poonirakamera uukamekapao? ¿Kiisi kaawe iintokamejoarepua? Ka'i. Riosia, ahpo e'ra ihsiamekapa, wa'a

iintokamepua. ¹⁵ Ihjia Riosi Moise cheeriachitia tiamepua, eee cheeria: “Neeea, aaata no'o kaawe yoranaria kaawe yoromania. Neeea aaata no'owichio yoratenaresaa, wa'a iintoamenia.” ¹⁶ Wa'a tiiachio Riosia, ahpo e'ra ihsiamepua, ki aaata ahpo utewa yorawae, ihtaohi utewa chaachapaka itaniameoi. ¹⁷ Pukaepa Ehkoriaami Iyoterichio, Riosia chaanerepua Araonio: “Nee ihsikame aamo yawichi yahchakao, amochi tetewitenari-apa no'o utewario, yomatiamo weechiopua, nane'remichiopua no'oo, aatanakoopua.” ¹⁸ Wa'a teesoo Riosia, aaata ahpo weranaria itapitiwichioo, apoe wa'api wa'a erasaa weeramepua; aaata newitokache kiisi Riosi nakiya ihsinariameo, Riosia ahpo ki kaaweruma e'ra ihsinariachi toayamepua.

¹⁹ Aaataa no'o iinatuketarepua: “¿Achini iikai Riosia, ki no'o e'rarioi itapitiwichio no'o weerakamepua, ki kaawe no'o iintosoopua, no'o te'yamepua pehjo?” ²⁰ Nape ¿aatanana muuuu, aamo wa'a chanimiaopua Riosio? Sikori netetiamekosaoipua, kaawe iinatuketarepua ahpo neteriaopua cheeka: “¿Achinkai eee tiame no'o netekamua?”, cheeka. ²¹ ¿Naakonakosa sikoritamea, ki ahpo iintonaria iintotarepua? ¿Ki ihta ahpo e'ra iintonaria iintotarepua wehchorieo, itapiti sikori tísia peeniatiamo iintonaresaopua, ki te'ta peeniatiamoei iintonaresakoiopua, piiripioopua, ahpo petechi ahjaepuameopua, piireo, te'ta pahkotanioi ahjaepuamewichioopua? Wa'a tiiachio Riosiai, apoe ahpo eramia iinuekapaopua, Aakowokamera uukamepua i'isaeri paamiratumichioopua, ki Esaukamera.

²² Riosiai iinuemepua tiameo, ahpo ki nahsinepaka puuemiao, ki ka'karuma nokayame ti'tijoeo ooweruopua tiameo, ahkasi apochi e'enaka ka'karuma enepachisio, nape ki apochi paparamia e'enanarekameopua, Riosia pu'kao iinuemepua tiameo, kokosamiaoiopua. ²³ Riosia, ahpo ki nahsineka puuyeriaa, te'ta tísia ahpo tesiwewa e'ria tetewitenariapa wa'a teereriaipua. Puuu ki ka'karuma nokayame puuyetiamea, teeme puuu tiameo, Riosia pukeri ahpo iintomia inatariachi o'inia, taamo ahpo tesiwewa uupuame inatakamepua, taamo ka'karuma enepatesaapa, ahpo ahjama mochipuachi i'tonariapa. ²⁴ Puuu kakupachi i'topuamea, teemepua te'ta i'isaeri ti'tjoeri, yooma ki i'isaeri ti'tjoeriai, Riosie paajutetiame. ²⁵ Oosea tewaniamea ehkoriaami ahpo iyotaperi chiiao, Riosi nayewaria puuu Iyoterichio. Riosia pu'ka Oosea tewaniame iyotaperichio, eee cheerepua:

Ki i'isaeri ti'tjoeoipua, no'o ti'tjoeriwa tewamania;
ki nakiwame ti'tjoerio, nakiwame tewamania pu'kao.

²⁶ Wa'api pu'kao Riosio eee cheeriachio:

“Eemea ki no'o ti'tjoeriwapua”,

Riosi te'ta ahjamea,

ahpo tatana tewameripua.

²⁷ Isaeri ti'tjoeri nayewaniachio, Isaiaa weeru naewakao chaacharepua:

Isaeri ti'tjoeria seete pa'wechi kehki muuwepakaipua,

Riosi te'ta kokosarichio,
ookapi wa'api newipameripua;

²⁸ muuwaeme puuu ki Riosichi paparakamea,

Riosi ka'karumara uuka katewiachioopua kajuyachi taawechiopua,
kokosapuamepua Riosieo,

poanachi ki wahjamesi poanatakaopua ki ahpo kahtiachi.

²⁹ Isaiaa cheeriaipua tiameo ahpo iyoterichio:

Riosi yomatiamo te'ta tiameo, ki taamo tooweriame enesoo tetejimarisiwao,
Sooroma muuwarika ijikimeriai teemea, ooruchi itipiriamechitia ki ti'tjoerie;
Oomora muuwari mochiriamechitia, ikiriamechitia.

Isaeri ti'tjoe ki nakiyame pu'ka Riosi kaaweruma tuuyewari

³⁰ ¿Ihtana erakotariare teemea Isaeri cheeria? Ehpe taawechemio, seesenu ki isaeri ti'tjoeria, kiisi i'yaka mochikai ahpo kaawe Riosichi te'terewao, tewakame puuu aachin teeka ahpo te'ta kaawe te'terepuaopua Riosichio. ¿Aachin nokaka tewariarepua te'ta

kaawe te'terepuao Riosichio? ¿Ki Riosichi te'ta paparakapa, wa'a te'terepakamepua, ahpo tatakoria cheriwepuawichioopua? ³¹ Nape ehkoria misa i'isaeri ti'tjoeria, tísia Riosio oowewari mochitoamekaipua ahpo tatakoria cheriwepuawichioopua, ka'chitia kaawe te'tereme teereriamepua Riosichio. ³² ¿Aatia wa'a teereriarepua? Puuu kihta Riosichi paparakapa, wa'a te'tereriamepua, oowera nuurari chiia oowewarika nateteriamekapa. Pukaepa motochikamepua, Riosio yahcharia tehtechiopua. Puuu tehtea, Riosie Weratiamekai teererepua. ³³ Isaiaa eee cheeka iyoteriaipua Riosieo:

Neeea Siioni mochiwachio, Tehte yachamania wa'ao.

Pukachi tehtechio,
muuwaeme motochika ruhjimapua.

Nape pukachi paparakamea,
kiisi kitachi itipirio erakomapua
ahpo paparario.

10

¹ Pukaepa Riosichi poponi pipini tiame Rooma mochikameo, i'ka aamo tuuyeka iyotiamenia, neeea senepi taawechi no'o tetejima i'isaeriwichioo, tísia Riosichi itayame neeea, Riosio ku'imichioopua pu'kao, ki pu'ka tehtechi motochimichioopua, apoe Eesusichio, ohso kaawe neeea pukachio, tísia ahjachi paparajeraninia, Eesusie newipatepuawichioopua pu'kao, Riosie te'ta kokosapuameo. ² Nane'riamenia pu'kao, tísia Riosikamera yooreka mochitonariopua, nape pu'kachepa, ki Riosio te'ta nakiyachitia nookapua. ³ Ki machiyapa pehio aatana Riosio yahcharia, ahjachi pichikiachi ahpo tatakoria cheriwepuameopua, aapoe ahpo i'yamepua aachin teeka kaawe teerepuameopua Riosichio. Pukaepa ki paparamepua Riosie Weratiamechio, ahpo newipatepuawichio weratiameo. ⁴ Pu'ka Riosie Weratiameopua, ehkoria Moise nuurari nokisiniameopua wa'asi werapatiamepua, Eesusio yooma tatakoriame nateteka mukuriapa taamowichioo, yooma pukachi paparamo, ahsieme cho'wetiamie itipimichioopua tatakoria wa'asi.

⁵ Aata Riosio nuurari e'wekache kaawe teerenariameopua Riosichio, Moisea chiiamepua pu'kao: “Aata Riosio nuurari e'wewache kaawe teerenariamea Riosichio, senepi taawechi ahsepari yooraka, yasitomeripua nuurari chiiao.” ⁶ Nape papararichi simiyame kaawe teereniame Riosichio, nee Paoroa eee yorajera e'ramenia aamoo: “Ka'te eramitiamua aamo ikachio: ¿Aatanana moenamepua tewekachio mukusao? —wa'a eraniamea, Eesusio mukukaio ki tewekachi moenario eraniamepua—; ⁷ ka'te eramitiamua tiameo aamo iikachio: ¿Aatanana mukukatewechi tekitiaio machenatapua eenechio? —wa'a eraniamea Eesusi mukurioioopua, kiisiki oijenario eraniamepua. Nape Eesusia mukukai ojenasaapapua, te'ta pichiwa tewekachi moenakamepua.”

⁸ Moisea simiteka nayewaka ahpo Iyoterichio, eee cheeriamepua tiameo: “Riosichi aamo kaawe teerepuaa, kiisi tehki tiiáitepua. Aamoe chuwa wa'api itapuapua Riosichio, nape te'ta aamo iikachi machenamee Riosichi oowe e'rae, aamo tatakoria cheriwepuawichioo. Wa'a e'raka Riosichi itasaamua, kiisi tehkikai teereriopua Riosichi kaawe teereniameo, aamo chokichi wa'api kahtiamekai tiamekopua.” Teemea wa'a tiame masitesiamepua, Moisea cheeriachitia, aachin teeka Riosichi paparaniame. ⁹ Aamoe chuwa wa'api cheekame enesaamua, Eesusio apoe aamo Paamirako tuuyame enesaamua, te'ta aamowichio tatakoria cheriwepuawichio mukuriopa pu'kao, pu'kao Riosie oijenatetiamekopua aamo weemera ahjari kiapuawichioo, newipameri muuu Riosie kokosapuamechio. ¹⁰ Teemea taamo iikachio, Eesusi taamowichio iintoria erakoniae, taamo kaawe te'teriami tetewame Riosia apochio; teemea tiameo, taamo chuwa chaachapame teemea, Riosie taamo cheriwepua uunarewao, Eesusi taamowichio iintoria nateyaraeo, taamowichio mukuriaeo.

¹¹ Ehkoria Iyoterichio, chaanipua tiame: “Aataai Eesusi Riosie Weratiamechiche paparama, kiisi sewina erapameripua ahpo Riosichi paparario, kihtawichio kaawe enerio eraniameo.” ¹² Riosia ki seenu tetewamepua aataoi, i'isaeri ti'tjoerioi, ki i'isaeri

ti'tijoerioi; yooma pu'kao napati wa'achitia Riosiwarakapaopua, ki nu'uti cheriwewa e'rarie cheriwamepua, yooma apochi e'enaka paparaka ahpo cheriwewa itayameopua. ¹³ Wa'achi chiame ehkoriai Oeriai ahpo iyoterioipua, eee cheerioipua: “Yoomahka taamo Noono tewekachi kahtiamечи paparakamea, newipatemeripua, apochi enapameopua, ahpo tatakoria cheriwepuawichio itakao.” ¹⁴ Nape ¿aatana paparatapua pukachio, ki nane'riame enesaapua aatanakooopua pu'kao? ¿Aachin teeka nane'retapua, ki aataae tuuyetiame enesaapua aatanakoo? ¿Aatana tuuyetapua pu'kao aatanakoo, kiteresoopua tuuyemerio? ¹⁵ ¿Aachin teeka simitapu aaata tuuyemeria, kiteresoopua aaata ahpo itapitie ku'ika uhjuramerio? Puuu ehkoriai Isaiaa ahpo Iyoterichio, i'ka nayewatupuamechi simiyame, nayewaka cheeriamepua, eee cheeriaopua: “Tísia peenia tiame iintokame aataa, Riosi kaaweruma tuuyewari u'pakaopua.”

¹⁶ Nape i'ka Riosi ka'karuma tuuyewario, ki yoomahka pichikerepua. Isaiaai, Ehkoriai Iyoterichio, wa'achi cheeriaipua cheekao: “Paamira, nape amochi simiyame nayewatuwao, ¿aatanana taamo pichikiamepua?” ¹⁷ Wa'a teeso te'ta paparaniamea, Eesusi Riosie Weratiamechi simiyame pichikeka keepukapa, ikiniamepua.

¹⁸ Nape isaeri ti'tjoeria, ¿ki inamukamekosapua pehjo pu'kao? Eje'e, puuuapa pu'kao, inamukame puuuapa wa'asi, ahpo wa'api Ehkoriai Iyoterichioi, eechi chiioa: Riosi na'nayewatuame Riosi chiia tuuyesika mochitoriaa,
ahkasi yomachi weechi nane'rietiamepua,
ahkaiopua sihkochiamioipua.

¹⁹ Nape chaanine eenechi: ¿Ki pahteka inamukamekosajuarepua pu'kao, puuu i'isaeri ti'tjoeria? Riosio Ehkoriai Iyoterichio Moise iyotaperichio cheerioipua:

Aamo isaeri ti'tjoerio, wa'ina erakotemania,
no'o ka'karuma naawesario seesenu ti'tjoeri i'yetoretioa,
aamoo ipaka tetewiria.

Aamoo nekumechetemania pukachio,
pu'ka aamo ki ijinatame teewarioipua,
no'o ka'karuma tuuyewario,
kaawe e'raka uukamekopua apochio,
aamoo ki nakika uukamekopa.

²⁰ Riosia Isaiachio iyotetekao, wa'achi cheerepua, eee cheekao:
Ki no'o i'yamekameraa,
no'o tewakamepua;

ki no'o tetewai iinatukekameo,
no'o tetewitekamenia.

²¹ I'isaeri ti'tjoeri nayewaniachio, Riosia cheekamepua Isaia iyoterichio:
Neeea senepi taawechi oowekamenia,
ahpo wa'inameoipua noochi e'enapuao,
ki no'o e'weka mochitopuameo.

11

Isaeri ti'tjoe te'ta uutiamera

¹ Waikao iinatukenania: ¿Aatia wa'a iintoriare Riosia i'isaerio? ¿Ihpapakamejoare naaju Riosia i'isaeri ti'tjoerio? ¿Ki ahpowichio tekipanamichio uukamekosapua naaju? Ka'chitia wa'a tiame puuu. Ohsotia puuu, ki ehpesi o'inia uukamekopua pu'kao ahpowichio tekipanamichioo. Neeei isaeri tjoekapao, ipatiame enemii neeei waikao, ki ahpowichio tekipanamichioopua tiameo. Nape neee Riosiwichio tekipanamenia, isaeri tjoenia tiameo, Aurani tetejimari neee, Chaamini ti'tjoeturi neee. ² Wa'a tiame tetewapa neee taamo i'isaerio, ki ihpapatiam maaena neee, Riosio i'isaerio, ki ehpesi o'inia ahpo tekipanemichioopua uuriamekopua. ¿Ki nane'riame eemea, Eeriaai wa'a chaanerio Riosi ahjama nayewaio, i'isaeri wenejikao? Puuu chaaneriaipua Riosio: ³ “No'o Noono Paamiraa, yoomá ko'iretupa aamo na'nayewaturao, puuu aamo oorona

oowewari kokoseretiachioi, yooma ru'minaretupua wa'asi, tepawetetiamea. Neeche itipiamepa ahjamea, neeeai wa'asio, merinareniamepua tiame.”⁴ Nape Riosia, Eeria wa'a chiipao, ¿ihtana nehjiarepua? Riosia chaanerepua pu'kao: “Iiweta iinuenia oowisani miiri i'isaeri ti'tijoeri ooweruri tiame, ki chopokorieka ajapameopua pehjo, Waaari riositawaopua. Pu'kaonia noochikamera paparaka mochtitopao, no'owichio poanatakamenia, noochi simiyame tehki yoramichiopua.”⁵ Riosia wa'achitia teetoamepua ehpe taawechiamioi, ki weeka ahpowichio poanatakaoi, ehkoriai ko'itiochitia seesenuo, ahpo kaawe e'rachi nehpuwaka newiteriachitiai. ⁶ Wa'a tiiachi ahpo kaawe e'rachi enesoopua Riosio, ti'tijoeria kihta yoorakamepua ahpo newipapuawichioo. Itapiti yoorakame enesoopua ahpo newipatewawichioo, Riosia ki ahpo kaawe e'rachi iintokame enemiipua. Wa'a teerekame enesoo, ahpo kaawe e'rachi iintotiamea, ki ahpo kaawe e'rachi iintotiame enemiipua.

⁷ ¿Aachin tiamepu i'isaerichi simiyamea naaju? Isaeri ti'tijoeria, ki tewakamepua ahpo i'yao, Riosichi kaawe te'terewao, nape Riosie uutiamia, Riosichi paparakapa tewakamepua pu'ka ahpo kaawe mochiwaopua Riosichio. Wahjachi ki Riosichi paparakamea, wa'apitia toiretupua, ahpo ki ka'karuma nokiwachi. ⁸ Puuu wahjachi toitiamea, Ehkoriai Iyoteri chiiachitia te'teriamepua, eee cheeka chanitiamea:

Riosia ahpo kokochiwachi toarepua pu'kao,
wa'atia ahpo pusieo ki tetewimichiopua,
ahpo nahkaeoi ki inamumichiopua.

Ahkasi ehpe taawechiamioi wa'a te'teriamia puuuu.

⁹ Ehkoriai Raawiai, wa'achitia cheeriaipua tiameo, ki nakika mochikameopua Riosio, eee chanitiame eee cheekao:

Puuu ki ka'karuma nokaka mochinariamea,
oowera mochika pahkotaka pu'serenariamepua.

Ahpo nokayae wa'api ruhjisaa,
kaawe enemiipua.

Pu'ka ahpo ki ka'karuma nokayae,
motochitesaa kaawe enemiipua,
pu'kao kokosatiaa kaawe enemiipua.

¹⁰ Puuuu puichi tukapasipasoopua,
kaawe enemiipua,
ki ma'chiremichioopua pu'kao.

Puuuu koomorasitepatetiaa,
kaawe enemiipua.

Ki i'isaeri ti'tijoeri newipateniamia

¹¹ Waikaonia noochio, e'raninia: “¿Ki oosa werisimeri ohjoarepua ahpo motochiria te'terewachioopua? ¿Ki oosa Riosi nookemeri ohjoarepua wa'asio? ¿Kíikosa ahpowichio nokimichio uukame Riosia pu'kao?” Eje'e. Pu'kawichio uukamepua. Nape ehpeo pehji Riosia, ahpo pukeri o'inia uuriao ahpowichio tekipanamichioo, ki kaawe te'tiopa apochi pu'kao, ki isaeri ti'tijoerichi ihsiamepua ku'ikao, ahpo tehkiwachioopua. Wa'a iintotioopua Riosio i'isaeri ti'tijoeria, seenekachi Riosichi e'enanaretareoipua eenechi.

¹² Riosia i'isaeri ti'tijoerio kihta yooraka mochtitorioopua ahpo tehkiwachio, ki i'isaeri ti'tijoeri ajawarepua ahpo tehkiwachio, aapoekamera nakiriopa Riosi kaaweruma tuuyewari. Wa'a iika tísia muuwere Riosichi paparakame ki isaeri ti'tijoeri. Nape i'isaeria eenechi Riosichi e'enasoopua Riosichi paparaka ka'karuma enepakaopua, kaawe tekipanania enesoo pu'kawichioo, ¿kehkisa epeche muuwepatarepua Riosichi papamea, tísia muuweeka Riosichi tekipanatoopua, pirena nokisika ki isaeri ti'tijoeri ahjamao?

¹³ I'ka aamo chaanania ki i'isaeri ti'tijoerio, neee aamoo, uhjuratiamekapa amochi nayewatumichio Riosi tuuyewario, i'ka no'o tehkiwa amochioopua, tísia nateyame tetewaninia. ¹⁴ I'ka no'o inisia amochio, Riosie Weratiamechi naewatukao, no'o tetejima

i'isaerio eenechi Riosiche e'enanarewa erapatesoo, tísia kaawe enemiihua, amochitia Riosie newipatetiame enemichiohua. ¹⁵ I'isaeri ti'tijoerio ki nakika tetewariopa te'ta kaaweruma tuuyewariopua Eesusichi simiyame Riosi Taanarachio, seesenu ki isaeri ti'tijoe ooweru tiame ajaware Riosia, kaaweruma ahpo tehkiwachi nokisimichioo. Nape pu'ka i'isaeri ti'tijoerio ki nakiriai ahpo tehkichio, eenechi Riosi tehkichi ajawatiame enesoopua Riosieo, ¿ki te'ta kaawe erakoame enetare i'isaeria, eenechi oijenatetiameka te'teriapa i'isaeria? ¹⁶ Riosio pukeri o'inia Aurani ahpo tehkiwachi ihsimia i'ka weeechi kaaweruma machenakame enesoopua, yomatiamo ahpo inataria neipami iintomeriai, ahpo inataria kuuwepakaoui, kaaweruma machenameripua eneriamepua tiameo. Puuu Riosi inataria i'ka weeechi ahpo iintomiaa, paatusika tiamepua. Paatusia pahcha takaritatiameo, ta'yame machenakame enesoo, yomatiamo kaaweruma paatusia. Puuu Riosi inataria i'ka weeechi ahpo iintomiaa, kuuuka tiamepua tiame. Itapiti kuuuui naawara ahjame enesaapua, yomatiamo ahjamepua, atowara, saawara tiame.

¹⁷ Riosia i'isaeri ti'tijoerio, ooriwo kuuuka tiame tetewanipua pu'kao, i'isaeri ahpowichio tekipanameo Riosia, pu'ka ooriwo kuuu atowarachitia tetewamepua. Ookapi i'ka atowa i'isaeri ti'tijoerio Riosia, ki apochi paparamekopaopua, tehpunarepua pu'ka atowao. Wa'a ikisaopua Riosia, seesenu kuuu atowara atowatere puuuu ahpo ooriwo kuuu, ahpo ooriwo naawae ahjaka mochtomichiohua; wa'a te'tereka mochtioame ahpo ooriwochio, ahpokamerawichio, yooraka mochtomichiohua. Puuu seesenu atowaa, eeme puuu, ki isaeri ti'tijoe Eesusichi paparakame. ¹⁸ Nape eemea pu'ka Riosi ooriwochio atowatetiamekapao, ki epeche erakometepua i'isaerichio, Riosi ooriwo te'ta atowarawachio. Wa'a e'rame enesaa eemea, pu'ka kuuu naawarao eemekamera ahjatio erakomiipua, nape ki eemekamerapua, Riosi ooriwo ahjatiameráa.

¹⁹ Ehpeo eemea chaachapaniarepua: “¿Ki epeche tiame ohjoare teemea naaju, pu'ka i'isaeri u'yesaopua taamokamera atowatetiameopua?” ²⁰ Ka'i puuuu. I'isaeri ti'tijoeia tehpunatiamepua atowachitiao, ki Riosichi paparakapa; eemekamera atowachitia ajawatetiamea, Riosichi paparakapakamera eemea, ki epeche ka'karumakapa. Wa'a te'tiapa eemea, kihta weruma epeche erakometepua i'isaserichio, Riosie aamo kaawe yoraretiao. Ohso kaawe eemea, Riosichikamera aamo pewatiame te'terio erakopuapua. ²¹ Riosia i'isaerio ki nakiyapa ahpowichio tekipanamichioo, pu'kao tehpunakame enesoopua, ki apochi paparakopaopua, ¿ki wa'achi iintotarepua amochioi, ahpo oowarachi ihchiamekoipua, aamo toisopua apochi paparao? ²² Riosia kaawerumapua kaawerumao, nape aaata apochi se'wika paparakameopua, ki teesa kokosamepua, ki ahpo tehkiwachi tekipanamichio. Riosia aamowichioo, tísia tesiwekamepua; ahpo tehkiwachi mochtomichiohua itapiti ahpowichio nokisikao. Wa'a tiichipao eemea, iyorika mochtopuapua pu'kao, ki tehpunapuame eemea Riosi atowarachitiao. ²³ Nape i'isaeri atowara tehpunatiameopua, ka'karuma enepasoopua Riosichio, Riosia iinuemepua utewari apochio, eenechi wa'api kuuuchi ahpo atowatemiaopua, i'isaeri ahpowichio nokisimichioopua eenechi. ²⁴ Riosia aamo ki i'isaeri ti'tijoei atowarao, seenu kuuu atowara tehpunatiame, ahpo ooriwo kuuuchi atowaterioo, ¿epeche ki tehkina eramerinapua, ahpo wa'api ooriwo kuuu atowara tehpunarioo, pu'ka wa'apichi ooriwo kuuuchi atowatekao?

Wa'asi kajuyachi newipateniame i'isaeri ti'tijoei

²⁵ Eeme ki i'isaeri ti'tijoeia, ki aamoeche itipimeri te'ta atowarachitiao. I'ka aamo nane'reka mochtiojeraninia, ki aamo te'ta oijerawa erakomichiohua, i'ka Riosiche apoeche nane'riaopua: Puuu isaeri ti'tijoei ehpe taawechemi ki nakikame Riosi tuuyewari ahpo Taana Eesusichi simiyameo, ki yooma taawechi wa'a teeremiite puuuu, i'isaeri ti'tijoeia. Puuu i'isaeri wa'a te'teremeripua ahkasi yooma ahseparichisi Riosichi paparameriopua, ki isaeri ti'tijoeopua. ²⁶ Riosi nane'ria kehki ahsepasoopua ki i'isaeri Eesusichi paparakameo, yomatiamo te'ta i'isaeri Riosi kuuurachi atowatepuamepua

tiame, yooma pirena Riosie te'ta newipatetiame itipimeripua wa'asi, Riosie newipate-tiame pirenatupakaopua. Pu'ka nayewaka cheere Riosia, Ehkoriaami Iyoterichio, eee cheekao:

Apoe Newipatemia, Siioni tewaniachi o'inia enameripua,

Riosi kahtiachi o'inia, yooma Aakowo i'isaeri ti'tijoeri ki ka'karuma te'tiao, yooma puhjenekemapua pu'kao.

²⁷ Wa'a tiiachio yooma te'ta i'isaeri ti'tijoeri ahjama no'o katewerio,

ki i'isaeri ti'tijoeri na'pepaka ahjamaopua,

ahsieme kuuwepakame enamania pu'ka ahjama no'o kateweri yahchariao,

pu'ka tatakoriario te'ta ahsieme cho'wekamekapaonia wa'asio.

²⁸ Nape iiweta i'isaeri ti'tijoeri ki Eesusi Riosi Taanarachi paparaka mochitoiopua pehjo, Riosia ahpo tuuyewari newipatiameo, seepurawachitia tetewamepua. Wa'a te'terelopua pu'kao Riosia, aamokamera ajawarepua pu'ka ahpo newipatiame tuuyewari tehkiwa nokisimichiopua. Aamokamera wa'a yoorakamepua, tisia ahpo Taana Eesu-sichi paparariopao, eemepechi simitemichiopua pu'ka ahpo Taana Eesusichi simiyame nayewatukao. Nape Riosia ahpo tehki ki'yaria u'yekameaiopua, ki toaka tete-wamekaitepua pu'kao, ki natakepamekapao, i'isaeri noonoriwa ahjama ahpo kateweri yahchariaopua. Pukaepa Riosia wa'a tiamepua pukachio, nakiyamekapapua pu'kao.

²⁹ Riosia kiisi wa'atia itipiamepua ki iintokao, ahpo iintomo tuuriao, yooma aaataoi ahpo

ijinuwa paajutiaopua. ³⁰ Eeme ki i'isaeri ti'tijoeria, aamo ehkoriaami noonoria pukerio, ki

Riosie uutiameneeriaipua ahpo tehkiwa nokimichioopua, ki Riosichi paparaka mochito-

riamekapapua pehjo; nape ehpe Eesusi taawechiamio, i'isaeri ti'tijoerio ki Riosi e'weka

mochitonareriopao, eeme ki i'isaeri ti'tijoeri ajawatiamepua, ahpo Taana Eesusichi

simiyame nayewatumichiopua. ³¹ Wa'achitia puuu i'isaeria ehpe taawechiamioi, ki

pichikiamepua Riosi chiiio, Riosi weeraria Taanachi simiyameoi. Nape Riosia i'isaerio,

aamochitia ahpo Taana Eesusichi e'enaka paparakameo, ahpo tehkiwachi enepatemapua

eenechio, pu'ka yooraka nokisimichioopua. ³² Riosia yoomatiame ti'tijoe ooweru tiame

wehjoarichi mochikameo, napati wa'achitia tatakoriame tetewamepua, pukaepa Riosia,

ahpo Taana Eesusichi paparaka e'enasoopua, ahpo tatakoriaria cheriwepuawichio itakao,

napatika wa'achitia cheriwemeripua pu'kao.

³³ ¡Teesana tahpitika tiamepu Riosi inatariraa! ¡Ki nu'uti peeneka inatamepua, ki

nu'utipua tiameo, pahteniamechiopua! Riosi iintonariaa aaataai ki nane'reporitepua,

ihtaoi peeneka inataopua. ³⁴ ¿Aatana ahsepaka inatata Apoe Paamiraopua, inatao?

¿Aatana tuuyeme tiarepua Riosi inatao? ³⁵ ¿Aatana itapiti rewetare Riosio, Riosio ahpo

wirikieko tuupuaichioopua? ³⁶ Aaataaiopua. Yooma ihta itapiti iintuameo, apoekam-

erache iinuwarakopapua. Wa'a teesoo, apoe iinuwaraa, apoewichioopua. Teemea,

kihta iinuekaitepua, itapiti kiapuaiopua Riosio, yooma itapitio Riosi iinuwarao, apoe

enepateriamekopua. Yooma Riosi enepateriiaa, apoe ahjaemichioopua. Pukaepa neeea

Riosiwichioo, te'ta weruma nayewajeraninia, ahkasi ki wahjiame taawechisi. Wa'a

teeresaa kaawe enemapua.

12

Riosiwichioche yasitoniamie

¹ Pukaepa eeme no'o Riosichi tetejimaio, Riosichi aamo oowewachitia te'terejeraninia,

Riosichio aamoo, kaawe eraniamechitia. Puuu wa'a teeka mochitoniamea, Riosi ki

nu'uti iyoriniamekaitepua. ² Ka'te i'ka weeechi mochikamechitia inatamitia eemea,

ohso kaawe kaawerumara inataka mochitopuapua, Riosikamera kaaweche wichiya. Wa'a

teeka mochitosaa eemea, Riosi e'rachitia mochitomapua. Wa'a teeka mochitosaa tiameo,

te'ta kaaweruma enemeri aamo mochitowaa.

³ Riosio ahpo no'o tesiweka weerariopao, aamo kaawe e'raka chaaninia, ki aaata

epeche erakoka mochitomichioopua. Napati aamo tetewika mochitopuapua, i'ka Riosi

tehkiwa nokisikaopua, yooma eeme pipiripi ahkao. ⁴ Yooma eemea, piiripi weerewachitia te'tiamepua Riosichio, i'ka Riosi weerewachio muuwaeme teemea. Yooma pipiripi teemea Riosieo, itapiti ye'kari pepenewa kiatiamepua, taamo ihta ye'kari kiatiamepua pepenewa, pukae taamo nokisimichioopua, ihtaaoi Riosichi tehkiwao. ⁵ Muuwaemekai teemea, Riosie Weratiame weerewachio, piiripi wa'api weerewakaite teemea. Piiripi weerewakapa teemea, yooma apochi ihcheka mochtioamekate teemea, teemea wa'atiao, napati wa'achitia ahpo ku'wipuawichioopua.

⁶ Wa'a teesoo, yoomahka Riosie kiatiamekapaopua, yooma ihta ye'kari taamo nokisimichioo, pu'kakamera yooraka mochtotariapua naaju. Riosi tuuyewarichi simiyame ye'kame enesaamua, peeneka nayewapuamua Riosichi aamo paparae oowe e'raka, ahkai aamo masitiachio. ⁷ Wahjachi ku'iwa ye'kame enesaamua, kaawe e'raka ku'ipuapua pu'kao; masiteniame ye'kame enesaamua, peeneka masitepuapua; ⁸ oowe erapatewa ye'kame enesaamua, oowe erapatewa tekipanapuapua. Ihkoeka pu'seriame enesaamua, kaawe e'raka ihkoepuapua. Tesiwe e'reniame ye'kame enesaamua, kaawe e'raka tesywa e'raka ku'ipuapua.

Riosie Weratiamechi, te'teriamiachitia mochtioniame

⁹ Pichiwaka aamo nakimitia ahpo. Na'arario, nekuchemitiapua, kaawerumache chapitoka mochtipuapua. ¹⁰ Yooma aamo te'ta nakika mochtioapuapua, Riosichi poponichitia, pipinichitia tiamé. Te'ta yoorewie teteipuapua ahpo, epeche kaaweruma e'raka ahpo piirechio, napati ahpo wa'achitia.

¹¹ Ihta aamo yoorachioi utewaeme tiame teetopuapua. Amochioi tiameo, amochi kahtiame tetewitepuapua Riosi Riosiwari. Riosiche ihsiweka mochtipuapua, ki aata wa'asi.

¹² Peenia erakoka mochtipuapua, piie taawechi ahkao, te'ta Paamira ahjama mochimiapa. Aiwaka mochikaio, ka'te yaapi erakomitiapua. Riosichi aamo paparaoi, senepi yooraka mochtipuapua pu'kao, ahjachi itaka.

¹³ Aata Riosie piipatetiameo, tesywa tiame enesooopua itapiti nakiwachio, ku'ipuapua pu'kao. Aamo ta'pechi asiyameoi, kaawe e'raka asipupuapua.

¹⁴ Aamo ki kaawe yoorameo, ka'chi chaanepuapua, kaawe yorapuapua ohso kaawe.

¹⁵ Aata te'ta peenia erasoo, ahjama peenia erakopuapua; aata yuuwesisoo, yuuwesipuapua tiame amochioi.

¹⁶ Eemea amochio, kaawe aamo ahpo erakoka uumitiapua. Ka'te weruma aamo uumitiapua aatachioi, tesywa te'tiameo kaawe uuka nayewepuapua, kihta epeche e'raka.

¹⁷ Na'aretiai muuuu, ka'te wa'achitia na'are muuuai. Itapiti yoorai, kaawe aamo neesetoka ihsiapuapua, aamoo, kaawe ihsiame teteipuawichioopua. ¹⁸ Aamo wahjachi kaawe teerewao, kihta a'chi tiame ihrika yasitopuapua, aataoi. ¹⁹ Ka'te aamo ki kaawe iintotiameo, wa'achi yooraka natetetemua, ohso kaawe Riosikamera toepuapua pu'kao, apoe Te'pa Kahtiame taamo Noono ihsimichioopua pu'kao, te'yakao. Wa'a teeremeri eemea, Ehkoriai Iyoterichi Riosio chiiamekopua: "Aata aamo na'ara iintokameo, nee natetetemapua iintoriao; wa'a chaani Te'ta Paamiraa." ²⁰ Pirenachi Iyoterichio chaanipua: "Aata aamo seepurawaoi chorowasoo, ko'kotepuapua; aataoi paramusooopua, nerojitepuapua. Wa'a aamo iintosoopua, suuwe erapatemamua pu'kao, ki nu'uti tataretemamua pukachio." ²¹ Ka'te aamo toa na'arari aamo yuumpamichioo, ohso kaawe muuukamera newitopuapua na'arario, aamo kaawerumachee ihria.

13

¹ Ihta ya'yawichituniameo, ihta pa'pamiratuniameopua tiameo, yooreka mochtioniamepua pu'kao, pu'ka yawichituniameo paamiratuniaopua tiameo, Riosie wa'a teewetiamekopua pu'kao. Yooma ya'yawichi ajawatiameo, pa'pamiratuameopua tiameo, Riosie reesietiami puuuu, e'wewari teereniameopua tiameo. ² Pukaepa pu'ka e'wewari ki yoorekamea, Riosikamera ki e'wekai noonoikamepua, wa'a tiame e'wewa yahcharia

Riosia, pu'ka pa'pamiratuame e'wepuwichio e'raria puuua. Wa'a tiiachiopua yooma aaata ki yoorekamea pu'ka pa'pamira e'wewario, pu'ka wa'api e'wewari kokosarira saaemeripua. ³ Aaata kihta ki kaaweruma nokaka mochikamea, kihta seewemetepua i'ka nuurari neesetoameopua, aaataoipua, pa'pamiratuameo, ya'yawichituameoipua. Nape ki kaawe nokaka mochikamea, seewemete puuua i'ka e'wewa iinuemeo, pu'kaoi iinuemekopapua pu'ka nuurarie kokosamio. Pukaepa aaata ki majaka yasitonariamea i'ka pa'pamiratuame e'wewario, e'wekache yasitometepua i'ka e'wewari iinueme pa'pamiratuameo, kihta ki kaaweruma ihsikaopua. Wa'a teeka yasitosaamua, kaawerumachitia tetewipuumemua, ya'yawichieopua. ⁴ Aaata yoorewi yachatiamea, aamo ta'iria yasimichio yachatiame puuua, Riosi nakiyachitia yooreka. Aaata ki yooreka mochi-toameapua pu'ka yoorewa neesetoameo, seeweka tetewimetepua pu'kao, pu'ka aaata yachatiameopua yoorepuawichioo, ki oowera kusiwaeka yachatiamekopua pu'kao. Ihji aaata yoorepuawichio yachatiamea, Riosi seekaerachitia ihsiamekopua, ki kaaweruma iintokameo, wepimichio yachatiamepua. ⁵ Pukaepa teemea pu'ka e'wewari neesetoao, yooreka mochtometepua, nape ki taamo kokosapuameche seewekao, taamoe wa'apioi nane'riapa Riosio, pu'ka e'wewari e'weka mochtiojeriopa. ⁶ Pukaepa teemea tiameo, yawichi koparoari nateteka mochtioamepua, pukae natetepuaichiopua yoorewa inatiameo.

⁷ Yooma ihtawichio yawichi koparoawaa, natetepuamepua, te'ta ya'yawichiwichio, ki te'ta yawichiwichioo, nu'nunti teesa ya'yawichiopua tiame. Wa'achitia weruma yooreka tetewipuumepua tiameo, yooma pipiripi pu'kao. ⁸ Ka'te ihta aaata wikirieka yasitomi-tiamua, naaticheape, aaata aamo nakirewache. Wa'a teereka yasitoame enesaamua, yooma Riosi nuurari yorajera ihsiameneemerimua. ⁹ Riosi nuurari nokipuamea, eee chiamepua: “Ka'te suwepori nokimitiapua, ka'te merimitiapua, ka'te ichikomitia, ka'te ikotu.” Iintusoo pehji ihta yoorepuameo, ihji no'o aamo chaanemiaa, yooma ahsepari iyoriwa iintoniamepua: “Aamo piirechio, aamochitia nakimitiapua.” ¹⁰ Aaata ahpo piirechi kaaweruma nakika yasitoamea, kihta na'ara ihsiamepua aaataoi. Wa'a teeka yasitoniamua, kaawe yooreka yasitoamepua Riosi nuurario.

¹¹ Yooma i'ka no'o cheeriaeo, taamo newipuapuachiche inatapuapua, ehpe taawechi-amiopua wa'asio, pu'ka taamo newipatepuao, epeche waapi teetoamekopua pu'kao, ki pukeri taamo paparariachitiaopua, Riosie Weratiamechio. ¹² I'ka weechi tukaparia, u'matona puuupa, weemera taajenari asinapua. Pukaepa te'ta toaka mochtomete teemea, ki kaawe nokiwa, yooma pu'ka tukapachi ki kaaweruma nokisiniameo. Ohso kaawe ka'karumachikamera mochtioniachi kaawe enemiipua, Riosi uutaparichi, taamo Riosi neesetora wakiraetoka. ¹³ I'ka Riosi taajenarichio eemea, ka'karumache yooraka mochtopuapua, kihta na'arari, kihta nawajika, kihta pahkotawa nawajika, kihta suwepori nokaka, kihta nekumewa erakoka aaatachioi, kihta ikotuwa aaata iinueka. ¹⁴ Ohso kaawe eemea, Riosie Weratiame e'rache wakiraeka teetopuapua, ki aamo newitopuawichiopua na'arari ta'irewaeo.

14

Ka'te ki kaawe chaanemitia aamo Riosichi poponiwao, pipiniwao tiameo

¹ Aaata weemera Eesusichi paparakameo pehji, aamo ta'pechi asisoo, kaawe e'raka uuka tetewipuapua pu'kao. Ka'karuma Riosichi pu'serewa nayewepuapua pu'ka ahjamao, kihta nayewepuapua itapiti iyoriwachi simiyameo, Riosichi kaawe te'terepuawichio nokiwamechitia, itapiti kooame aaata Riosichi paparamo, ki ko'iniamechitia. ² Iintuame teemea Riosichi paparama, sa'pa koayame ki sa'pa koayame tiame. Iintuamepua tiameo, yooma ihta kooame pu'serime koaka. ³ Yooma ihta kooame koayamea, kihta chaanemetepua ki sa'pa koayameo. Ki yooma ihta kooame koayameai, kihta chaanemetepua pu'ka yooma kooame koayameoi, Riosio pu'kao, wa'a te'tereoi pu'kao, napati uukamekopua. ⁴ Teeme Riosichi paparama, kihta na'ara chaanemetepua

aaata tamochitia Riosichi paparameo. Taamo Noono tewekachi te'ta Paamirakamera chanimetepua aaatao, kaawe ihsiamе enesoo, ki kaawe ihsiamе enesoooi.

⁵ Iintuame aaata Riosichi paparamea erakoame, iintuamekopua taawe, Riosiwichio iyoripuachi yachatiamе. Iinuamepua tiame, ki yahchame piiripioipua taawe Riosiwichio iyoripuachio, ihta taaweoi napati tetewamepua wa'achi tiamekopua. Yooma pipiripi Riosichi paparamea, iinuemepua ahpo iintome tiiao, ihta taawechi Riosi iyoripuachi ahpo yachamiao. ⁶ Aaata piie taawe poanatakamea, Riosichi iyorinariapa wa'a iintokamepua; aaata ki ihta taawe poanatakameai, Riosichi iyoririwa ihsiamе puuuai. Wa'achitia aaata yooma kooame koayameai, Riosi cheriwema ki'yaka koayame enesaa-pua, Riosi iyoririwa ihsiamе puuuai. Piire Aaata ki sa'pa koayamea, Riosi iyoririwa wa'a tiame enesaa, kaawe tiamepua puuuai, Riosichio, senepi ko'komiao, Riosi cheriwema ki'yamekapapua.

⁷ Wa'a tiachipao yooma teeme Riosichi paparamea, ki aaata a'chi chaaneka mochitometepua, ohso kaawe kaawe e'reka taamo ku'imete teemea, aaatawichio tiame inataka, ki taamochewichio. Wa'a te'teremeri teemea, i'wa weechi ahjaka mochikaio, wahjipakaipua, te'pa taamo Noono tewekachi kahtiamе, te'ta ijinuwarakapa. ⁸ Pukaepa teemea, iiweta ahjaka mochikaapua pehjo, yooma taamo ihsiwaa, taamo Paamira Eesuwichio enemeripua. Teemea wahjipakaio, Riosi ahjama mochimeripua. Wa'a tiachipua, yooma teeme Riosichi te'teriamе, mukukaio, ahjaka mochitoaipua pehjo, taamo Paamirakamera ijinuwara teemea. ⁹ Apoe Eesusi Riosie Weratiame mukukai eenechi oijenakamekapapua, taamo tewekachi te'ta Paamirawa enepakamepua, yooma ahjaka mochitoameopua pukachi paparaka, yooma wahjipakameopua tiameo, pukachi Paamira paparakameo.

¹⁰ Wa'a teeresoo taamo Paamirao, ¿achini iikai te'yamemua aamo poponio aamo pipinioipua tiameo? ¿Ki nane'riamekosa eemea, taamo nekakoka mochitosoo Apoe taamo Paamirakamerakopua taamo terimeripua, kajuyachi taawechio Riosi katewiachio, Eesusichi taamo ki kaawe noonowiria taamo iinatukenioipua? ¹¹ Ehkoriaami Iyoterichio, Apoe taamo Paamiraa eee chiiamepua:

No'o te'ta ahjachitia pichiwaro chiiamenia,
yomatiamе ti'tijoea ooweru tiamea,
no'o chopokorieka ajapamerikopua,
yooma noochi tuukaopua, ahpoo kiisi kaawe nokariao.

Wa'a noonoikaopua ki nu'uti iyoririwa noonoimapua Riosichio,
te'ta nane'rekapa aatanakoopua no'oo.

¹² Waika taawechio teemea, yooma taamo ki ka'karuma nokaka mochitoriao, yooma tuumeripua pu'kao, taamo Paamira Riosio.

Ka'te ki ka'karumachi motochite aamo Riosichi poponio aamo Riosichi pipinioi

¹³ Wa'a tiachipao, kihta chaachapamete teemea wa'asi taamo piirechio, ihta ki kaawe ihsio tuukaopua. Ohso kaawe aamokamera kaawe aamo neesetopuapua, ki aaata aamo Riosichi pooniwao piiniwaoi aamo sewina erapatemichioipua ki Riosichio. Ka'te sewina erapateme tiame iintomitiamua, wa'achi iintonaremakoipua, wa'a ihsiamе aamo tetewapaopua. ¹⁴ Nane'riamenia noochio, ihta kooameoi ka'chi tiamekopua Riosiwichio, puuu kooame Riosiwichio iyoriniamea, apoe wa'a erakoapa nokayamepua. Nape puuu Riosi iyorika, ki ko'kopuame e'rameopua ihta kooameo, apoeche ki ko'kome wa'a e'ramepua. ¹⁵ Aaata poponiwa ki sa'pa ki koayame ahjama yasipasaa ko'komia, ka'chi eramichioipua pu'kao, muuuai ki ko'kometepua sa'pao. Ko'kosaamua sa'pao waikao, ki Riosi nakiwari iinuemapua. Ohso kaawe kihta yorapuapua wa'a tiameo, aaata Riosie Weratiamechi paparario sa'rume tiameo, pu'ka wa'a tiame Riosichi pooni piinioi newipatepuawichio, mukukame Riosie Weratiamea. ¹⁶ Pukaepa kaawe aamo neesetomitipua, ki aaata aamo Riosichi poponi pipinioi, ki kaawe aamo ihsio erakomichioipua, aamoopua seenekachio, kaawe ihsio e'roio. ¹⁷ Taamo Riosi ye'karichi

mochipuamea, ki kooame iyoriwae puuua, ihtaoi iijiwaai. Teemea Riosi ye'karichi taamo mochimiaawichio, Riosi Riosiwari te'ta piipari te'tereniamepua, taamo iikachio Riosie ta'iria yasitowa tiame, pukaepa tísia kaawe erakoame teemea. ¹⁸ Wa'a teeka ohjoresaa Eesusichio, kaawe tetewipuame teemea Riosieo, ti'tijoeopua tiame.

¹⁹ Wa'a teeresoo pirena nokisitariapua naaju, te'ta ta'iria mochtowa i'yasikache, epeche Eesusichi oowe erapasikaopua. ²⁰ Ki na'atamete teemea taamo kaawe uuka Riosichi pirenaturiao, oowera kooamechi simiyame, nekakome chaachapakao. Yooma kooamea kaawerumapua, naatiche ki kaawerumapua, aata koaya kooame, pu'ka tetewachi koi'wame. Wa'a aamo ihsisoo, na'atamerikoimua aamo Riosichi pooniwa Riosichi teerewaopua, aamo pipiniwaoipua Riosichi kaawe teerewaopua tiame. ²¹ Ohso kaawe kihta koi'wa kaawepua, Eesusichi paparaniameo, sa'runame tiameo, ihtoiopua itapiti iijiwaai, itapiti ihsiwaai, Riosichi kaawe teerewa einatameopua. ²² Aamo kaawe ihsio e'raopua Riosichio, aamo Riosimache nane'reka yasitometepua pu'kao. Kaawe teetoka ohjoemea, ahpo inatario kaawe yasito tuuyoo, ta'iria yasitomeripua. ²³ Nape ki kaawe ahpo ihsio e'raka koayamea, Riosi Riosiwari wa'a eratiamepua pu'kao, wa'a e'raka koayamea, ahpo e'rae tatakoriamepua. Yooma aata ki e'wiamea, Riosi Riosiwari ahpo inatarichi tuuyeniao, tatakoriamepua.

15

Aamo piirechikamera kaawe eratemitiamua, ki aamo wa'apikamera

¹ Teemea, pewatiame mochikameapa Riosichi paparakao, ki ikanati taamochitia tiame, enepatejeramete teemea, pu'ka weemera Eesusichi paparakameopua. Teesa tiame masitepuapua pu'kao muuenati, ki ikanati tamochi tiame enepatenareka. ² Yooma teemea taamo wahjachikamerao, aachin teeka ku'imichio ahpo kaawe teerewa Riosichio, i'yameri teemea. ³ Riosie Weratiameai, ki ahpo ta'iria wichiya i'yakamepua, Ehkoriaami Iyoterichio wa'a chiiamekopa: “Yooma aamo na'aretiamero, noochikamera saaetekamenia.” ⁴ Yooma puuu Ehkoriaami chaachapatiame Iyoterichio, taamowichio iyotetiamepua, pukachi ne'netoka teetopuawichio, pewatiame nokisika Riosichi. Pu'ka Ehkoriaami Iyoterichi chii, taamo kaawe erapasimichio, ahkasi asiyachisi Riosie Weratiameo, taamo puuyeka mochtotoo. ⁵ Aamoonia, pu'ka Riosie aamo utewa ki'yaeo, aamo weemuwaeopua tiameo, aamo ku'ijerania aamoo, kaawe ahpo nakika mochtomichio, piiripichitia mochtoka Riosie Weratiamechiopua, Eesusikamera na'naritokaopua. ⁶ Wa'atia piiripichitia mochtosaa eemea Riosichio, yoomahka piiripichitia, peenia tiame nayewame enema eemea Riosichio, taamo Paamira Eesusi Noonorachiopua.

Riosi kaaweruma tuuwewari ki i'isaeri ti'tijoechi nayewatunia

⁷ Pukaepa kaawe aamo uuka tetewipuapua, Riosie Weratiame aamo uuka tetewachitia. Wa'a teeka aamo mochtosoo, tísia kaawe eratema eemea Riosio. ⁸ Eesusi Riosie Weratiamea, i'isaeri ti'tijoechi tuuyemia eenakamepua, Riosi iintomo tuuria pichiwatamia, Riosi i'isaeri ehkoriaami noonoriwara, iintokemo tuuria. ⁹ Ihji Riosie Weratiamea ki isaeri ti'tijoechi eenakamepua tiameo, nane'remichio pu'kaopua tiameo, ahpo tatakoriario cho'wepuamekopua, Eesusichi paparaso. Wa'a iintoketiaapua Eesusie Riosi e'rariaeo ki i'isaeri ti'tijoechi, weruma kaawe e'rewa nayewamapua Riosio. Pukaepa Eesusia ki i'isaeri ti'tijoechi eenakamepua, ahpo tewekachi kahtiame Noonochi nayewemiapua, te'ta Ehkoriaami Iyoterichio, chiiachitia:

Neeea aamo no'o Noonoo tewekachi kahtiameo,
 ki i'isaeri ti'tijoechi,
 tísia kaaweruma aamo nayewamania;
 weruma te'ta kaaweruma aamo wikatamania,
 ki i'isaeri ti'tijoechi.

¹⁰ Pirenachia Iyoterichio ki i'isaeri naewakaopua tiameo, chaanipua tiame:
 Eemea ki i'isaeri ti'tijoechi tiamea,

i'isaeri te'ta Riosichi paparakame ahjamao, peenia erakomeripua.

¹¹ Pirenachi Iyoterichiopua tiameo, ki i'isaeri nayewakao, chaanipua tiame:

Yomatiamē ti'tijoeturi wehjoarichi mochikamea,
kaawerumako tuuka nayewamitiapua Riosio;
yoomachi weechi mochikameapua Riosio,
te'ta weruma tiame nayewamitiapua pu'kao.

¹² Sewinachi ihji Ehkoriaami Iyoterichiopua tiameo, Isaiatarua wa'achi cheeriamēpua, eee cheekao:

Isai naawaraa uuyameripua,
Isai tewaniame tetejimarisiwachio,
aaata naawameripua,
yomatiamē wehjoarichio,
te'ta weruma yawichichitia yasipameri.

Waikao yomatiamē weechi mochikamea,
pukachi paparaka ahpo newipatepuame inatameripua,
ahpo tatakoria cheriweka cho'wepuawichioopua.

¹³ Puu Riosi aamo puuyetoka mochitoame ki'yamisi, aamo peenia eratejeraninia iikachio, ta'iria yasimichiopua, aamo Eesusichi ahjachi paparaka mochitoiopua. Riosi Riosiwaria i'wa weechi aamo mochikoioopua pehjo aamo ku'isiamēpua, aamo ahjachi erakoka puuyetomichioopua ahkasi aamo Noono tewekachi kahtiamē ahjama, aamo ohjoepachisioopua, ahkasi ki wahjiamesi.

¹⁴ Nee Paoroa wa'a mochikame no'o poponiwario pipiniwari tiameo, ahsieme amochi e'ramenia, ka'karumache erakoamekoopa, tisia machiyamekopua Riosichi simiyameo; eemea aamo wa'api pepeniamē ahpo tuuyeka mochitopuameopua kaawe te'teretopuameopua Riosichio, te'ta Riosi nakiyachitia. ¹⁵ Nape neea aamo, wa'a aamo te'teriamēko e'raioopua wa'asio, nape ki natakepamichioopua aamo, epeche ma'chiamē iyotekamenia i'ka iyojurachio. ¹⁶ Nee aamo ki i'isaeri ti'tijoechio, Eesusie weratiamenia amochi u'yepamichioopua Riosie kaaweruma tuuyewari aamo tuuyemichioopua. Nee pu'ka tuuyewari yooraka amochi yasitoamepua, pu'ka tuuyewarichi aamo pichikeriaopua, taamo Noono tewekachi kahtiamēchi ma'chitasimichioopua, itapiti Riosiwichio kaawe e'rewa oowewarichitia, taamo Noono Riosiwari wa'api piipatetiame.

¹⁷ Aamo Riosie Weratiamechi aamo e'enariopao, tisia kaawe e'rame neea, no'o tekpanaka ihsiriaopua amochio, tisia kaawe teereka itipimerikopua Riosichio. ¹⁸ Ki no'o yoorariakamera ojerawanariamenia, ohso kaawe Riosie Weratiame iintoriakamera no'oe, ojerawamenia, yooma pu'ka ki i'isaeri ti'tijoechio no'o iintoriaopua, nayeweriaopua tiameo, Riosikamera e'wepuawichioo. ¹⁹ Nee Eerusareni o'inia ahkasi Iiririko weechisi oikamepua, yooma ahsieme nayewesika Riosie Weratiamechi simiyameo, yooma wa'amio Riosi Riosiwari Eesusichi oowe erapatekao, yooma Riosi chiiāo ki maaenarie pichiwatakao, yooma ihta kokoriame sautesiwae. ²⁰ Wa'a siimo orapakania, ki aaata naewaturiachi, Eesusichi naewaniameopua pehjo. Nee ki siminarekapua Eesusichi simiyame machitiachioopua wa'asio, ki piirechi tekpanariachi ihsinariapa, eenechi aampachio. ²¹ No'o wa'a nayewariaa, Ehkoriaami Iyoterichio, eee chiipua:

Pu'ka aaata ki nane'retiame pehjo, nayewapuamepua;
Pu'kao, ka'chitia taawechi ahpo nayeweretia pukachi simiyameo,
pahtepuamepua pukachi simiyame ahpo nayeweretio.

Paoroa Rooma muuwarichi siimo o'rani

²² Nee pu'ka aaata Eesusi tewaniame ki machiwachi pehji oiyapa nayewatukao, ka'chi iika siime teerekamenia aamo ne'nemiao, ki ehpesi o'inia wa'a siimo e'raka weritoai. ²³ Nape ehpeo yooma kajukapania no'o tehki, ki nakiwiamēkapa wa'asi wahjachi ohjoriachi naewatupua, ehpeope siimo o'rane aamo ne'nemiao. ²⁴ Wa'ami u'matosimo o'rane Ehpanya simiya. Wa'a aamo mochikachi no'o asisooopua, ta'iria naewapuawichioopua paikapi taawei, wa'a ikisao Ehpanyami u'matomo e'ramenia,

itapiti aamo ku'iwae. ²⁵ Nape ehpeonia pehjo, Eerusareni simiyamenia, itapiti ku'iwa i'yetoka Eerusareni mochikame tísia tooremuame, Riosichi poponiwao, pipiniwaopua tiamé, no'o oiriachi Riosichi poponiwa, toomi na'poaria i'yetoka. ²⁶ Ihji ku'iwa no'o i'toaa, yooma Eerusareni Eesusichi paparamewichioopua, poponiwa pipiniwaopua tiame, wa'a Maseroniami Aakayaami tiame mochikameo, ahpo kaawe e'rachi na'poasa uhjureria. ²⁷ Puuua, ahpo kaawe e'rachi ihkokekamepua pu'kao, kaawe noonoikamekopua Eerusareni mochikameo, i'isaeri naewaturaeo, Riosi kaaweruma tuuyewari ahpo kipoteriopa, ahpo mochikachiami u'yepakao. ²⁸ Neeea Eerusareni toowesapa i'ka no'o i'yetoa ku'iwao, wa'a o'iniaio Ehpanyami siimania. Wa'ami simiyaio aamo ohjoekachi asisimania. ²⁹ No'o wa'a Rooma aamo ohjoekachi asisoopa, tísia ahjachi e'ramenia Riosie Weratiamechio, no'o ku'imerikopua apoeo, aachin cheeka no'o nayewamichioopua Eerusareni Riosichi papameo, aamo tísia kaawe erakoka cheriwema ki'yao, yooma tísia kaawe noonoikamewichioopua, ahpo ku'iwa uhjuretiao.

³⁰ Riosichi poponiwao pipiniraopua tiameo, no'o neesetowa itajerenania Riosichio. Aamoo itanenania tiameo, no'o ahjama enepamichio Riosi tehkiwachio, Riosie Weratiamechi mochitopuawichioopua, Riosi Riosiwari nakiwarie taamo ki'ya. ³¹ No'owichioo, Riosichi itapuapua tiame, pu'ka Uurea mochikame i'isaerio, ki Riosie Weratiame papameopua, ka'chi no'o yoramichioopua. Itapuapua Riosichio tiameo, pu'ka ku'iwa no'o i'toao kaawe e'raka uupuaichioopua, Eerusareni mochikameo, poponiwao pipiniwaopua tiameo, Eesusichi paparaka mochitoameo. ³² Itamitia tiame Riosio, kaawe e'raka no'o asimichio aamo mochikachioi, kaawe e'raka no'o resipumichioopua wa'ao, wa'a no'o enasooopua, kaawe erakoka pu'seriapuaichioopua wa'ao. ³³ Ta'iria mochijeraninia aamo iikachio, Riosichi kaawe erakokaopua aamo tatakoria cheriwekamekoopua. Wa'a teeresa naaju.

16

Pipiripi tuuwika teepoteniamé

¹ Aata ootiamé Eewe tewaniamea, ku'we siminariamepua wa'a aamo mochikachio. Puuu oowitiamea, kaaweruma piinirapua Riosichio, tísia kaawe teeka tekpanakame, Senkeréa tiopachio. ² Kaawe uuka asitepuapua pu'kao, aamo mochikachi asisoo, te'ta Riosie Weratiamechi paparamechitia. Kaawe ku'ipuapua pu'kao yooma ihta nakiyae, ki ookapi ku'ikamekopua pu'kao, ahkasi no'ooiopua tiame.

³ No'o teepotekemitia wa'a mochikameo, Aakira, Pirihaopua tiame Aakira uupira wa'api, puuu na'paa, no'o ahjama tekpanakamepua, no'oo Eesusi Riosie Weratiamechi simiyame masitioio. ⁴ Puuu ookaa, tísia ahpo maaporichi te'teretokamepua no'owichioo. Pu'ka noonoria no'owichioo, cheriwema ki'yaninia pu'kao, yooma wa'ami ki i'isaeri ti'tiopachi mochikameopua tiame, cheriwema ki'yamenia tiame pu'kao. ⁵ No'o teepotekemitia tiame, Aakira, Piriha ta'perachi nanapawiamé, Eesusichi papame. Epeneto tewaniame teepotemitia tiame, Aasia weechi ohjoeme, puuupua pahchakamera paparakame Eesusichio. ⁶ Maaria teepotemitia tiame, aamowichioo tísia tekpanakame. ⁷ Teepotemitia tiame Aanroniko, Uunia tewaniame tiame, puuu na'pa no'o perekarichi kahtioio, no'o ahjama mochiriame. Puuua, weeweruma ti'tijoeopua Riosie Weratiamechio, ke'chu no'o Eesusichi papario, Eesusichi paparakame.

⁸ Naati teepotemitiaopua tiameo, Aampiasi tewaniame, no'o Paamira Eesusichio, ki teesa nakiwame. ⁹ Uruwano teepotemitia tiame, puuua taamo ahjamao, Eesusi Riosie Weratiamechi tekpanakame. Ehtaki tewaniame teepotemitia tiamé, no'o aata tísia kaawe e'ria. ¹⁰ Aapere teepotemitia tiame, tísia oowe e'riame tetewiniame Riosie Weratiamechio. Teepotepuapua tiameo, Arihtóuro ta'perachi mochikame. ¹¹ No'o teepotekemitia Erorioni tiame, no'o weewachi ohjoeme tijoe. Teepotepuapua tiameo, Naasiso ta'perachi tetejimara, Eesusi Paamirachi papame tiame. ¹² Naati teepotemitia tiame, Tirijena tewaniame, wa'a ikisa Tirijosa, na'pa puuua, Riosie Weratiamechi tekpanakame. Teepotemitia tiame Peresira, piirechi ootiamé tísia tekpanakame Eesusi

Riosie Weratiame Paamirachio. ¹³ Teepotemitia tiame Ruujo, weruma paparama Riosie Weratiamechi. Pu'ka Ruujo yeeyeraoi teepotemitia tiame, pu'kaonia no'o yeeyechitia tetewa. ¹⁴ Yooma i'ka teepotepuapua tiame: Asinkirito, Perekoni, Erema, Paratowa, Erema, yooma Eesusichi poponiwa tiame, wa'a ahjama mochikame. ¹⁵ Yooma i'ka teepotemitia tiame: Iiroroko, Uuria, Neereo tiame piinirama, wa'a ikisa Oorimpa, yooma wa'a mochikame tiame ahjama, Eesusichi paparakame.

¹⁶ Teepotaio, kaawe ahpo uuka teepotepuapua. Yoomahka i'wa tiopachi Eesusichi paparamelai, yooma aamo teepotenapua tiame.

¹⁷ Kaawe aamo inatepuapua, ki aaata sewina aamo erapatemichiopua no'o aamo masiteriao. Ka'te keepumitia pu'kao, seesenu masitiamepua ki ka'karuma. ¹⁸ Puuuu ahpoche ikotua nokayamepua, ki Riosie Weratiamechi nayewaniame. Ki te'ta pepeniameopua Eesusichi simiyameo, peenia chaachapaka masiteka wihkuaiamepua. ¹⁹ Aamo Riosichi kaawe te'tereka mochitoao, ahkaoi yomachiami nane'reniame eemea. Wa'a aamo te'teriopa neeea tísia kaawe e'ramepua. Neeea aamoo, wa'api aamo te'teretojerame neeea, tísia aamo kaawe inatetoka ki aamo ruhjipuawichiopua ki ka'karumachio. ²⁰ Wa'a aamo te'teretosoopua Riosichio, Riosia Satanasio, aamo taarae tekeka weripateka, newitotemapua. Yooma aamoo, Apoe Riosie Weratiame aamo ku'ijerania, aamo ta'iria mochitomichiopua.

²¹ Wa'ami teepotenapua tiameo, Timoteo no'o ahjama tekipaname. Aamo teepotenuapua tiameo, wahjachi no'o weewachi ti'tijoe: Ruusio, Aasoni, Sosipate tewaniame tiame.

²² Teresio tewaniameai, i'ka iyojura no'o iyoteteriaai, taamo Paamira Eesusie aamo teepotenapua.

²³ Aamo teepotenachi Aakayoai, pu'ka ta'perachi kahtiamekane ehpeo, ahpo ta'perachi asikoame che'repatiamekapu puuuu, aaata Riosichi paparama i'wa asipuameo. Aamo teepotena tiame Erahto, i'wa mochiwachi toomi koparoari katewetoame. Aamo teepotenapua tiame Kuarató, Riosichiopua, taamo pooniwachitia tiiáme.

²⁴ Ehpeonia taamo Paamira Eesusi Riosie Weratiameoo, ki nu'uti kaawerumari aamo teewejerania.

Riosi kaawerumataka nayeweniame

²⁵ Neeea taamo Noono tewekachi kahtiameo, tísia kaawe e'riamepua, aamoo ute-waeme aamo teetotiopua Eesusi Riosie Weratiamechi simiyame masiteniamechio; pu'ka Eesusichi simiyameo, ehkoriaami mochiameopua, ki tetewiriaopua pehjio, ²⁶ pu'ka ehkoriaami mochiame ki tetewiriaoi, taamoo ehpiami taawechi tetewika mochitoao, Riosie taamo tetewitetiapa. Ehpeo puuu Riosi ki wahjika kahtiamea, ahpo Taanachi paparamichio paajutenapua, yomatiamé wehjoarichi mochikameopua. Wa'a cheekame taamo Noono tewekachi kahtiamea ahpo ehkoriaami na'nayewaturachi nayewaka iyotetekao ahpo Ehkoriaami Iyotaperichio.

²⁷ Pu'ka taamo Noono tewekachi kahtiameo, ahpoche te'ta peenewariékameo, yomatiamé i'ka wa'a iintokamekopapua ahpo Taana Eesusi Riosie Weratiamechio, ki nu'uti iyoriwa teerepuamepua, ahkasi ki wahjiamesi wa'a te'teretoka.

Wa'asi kajuyamenia i'ka iyotaperio. Cheriwema ehpeo no'o keepuriawichioo.

Pahcha Simiyame Koorintio Iyojura

Teepotari

¹ Kúíraa, aamo Koorintio mochikame Riosichi poponiwa pipiniwa tiame. Paoro neeea yooma aamo teepotiamea, wa'a Koorintio tiopachi te'teretoameopua. Ka'karuma mochikare eemea. Teemea yooma i'wa mochikamea, ka'karuma mochiwipua. Nee Paoroa, te'pa kahtiame No'no e'rarie, weratiame neeea, Eesusi ahpo Taanachi simiyame nayewamichiopua. ² Pukaepa neeea, Sohtene iyoteraeo, i'ka iyotesa aamo uhjuramepua yooma aamo Koorintio mochikameopua wa'a tiopachio, te'ta Riosie Weratiame iintoriae piipakameo, Riosia aamo ahpo mochiwari iintapariao, ka'karuma apochi mochimichio paaekamepua, yooma aaata wahjachi mochiwarioiopua tiame, ahpo Taana Eesusichi paparakameopua. ³ Neeea yooma amochio, taamo Noonoo tewekachi kahtiameo, Eesusi apoe Weerariaopua tiameo, tísia te'ta kaawerumari amochi teerejeraninia.

Ka'karuma te'terewa Riosichi

⁴ Neeea tísia cheriwema ki'yaka yasitoamenia Riosio, Apoe taamo Noonoo tísia kaawe iintoriopua amochio, aamoo tísia paparariopa Riosi Taanachio, Riosie Weratiamechopua. ⁵ Pukaepa taamo Noonoo tewekachi kahtiamea, tísia pahtewa ki'yakamepua amochio, ma'chiame masitemichio, ahpo tuuyewario, muuwaeme aamo aaataopua, ye'kari aamo ki'yakamepua tiameo, aamoe wa'api ahjae pepenika ahpo ku'itopuawichio, tiopachio, tiopachi te'teriatameo. ⁶ Puuu Riosie aamo kiaretia no'o aamo masiteria Eesusichi simiyamea, amochi ikikamepua. ⁷ Wa'a te'teretosa eemea yooma ihta aamo ku'isiwaopua nakiwaeo, ahsieme teeretoma eemea aamo yekiyao, Eesusi enamia puuyeka mochtokaopua, apoe Riosie Weratiameopua. ⁸ Wa'a teetoka aamo mochtio, Riosia, aamo piipateka neesetomeri puuuu, aamo ka'karuma piipakame mochtomichio, ki aaata aamo ki kaawe iintorio tuumichio, Eesusi Riosie Weratiame enasoo, i'ka weechio. ⁹ Riosia pichiwa neesetomeri puuuu, Riosia kiisi wa'atia itipiamopua ahpo chiiao, apoe iintokamekapaopua aamo paaekao, piren mochtopuawichio ahpo Taanachio, Riosie Weratiame taamo Paamirachio.

Tiopachio poanatumiam

¹⁰ Neeea aamo no'o Riosichi poponiwa pipiniwaopua tiameo, neeea Riosie Weratiamee naewamea, piren piiripichitia aamo inataka mochtiojeraninia, kihta amochi nekakoka. Ohso kaawe piren, Riosichiche kaawe inataka mochtio, kaawe ahpo uuka, napati wa'achitia Eesusichi paparakaopua. Ka'te aamo pirenatuka poanatumitiapua, ki napati aamo ahpo wa'achitia inatakao. ¹¹ Neeea Kooe tewaniame ta'perachi mochikameeo, aamo nekakoka mochtioameko tuuyetiame, ki napati wa'achitia inataka mochtioameko. ¹² Eemea poanatumariao, chaachapatapua: “Neeea, Paoro na'naritoamenia”; ookapi wahjachia chaachapatapua: “Aaporokamera na'naritoamenia”; wahjachia chaachapatapua tiameo: “Seeja na'naritoamenia”; aaata wahjachia chaachapatapua tiame: “Neeea Eesusi Riosie Weratiamerakamera na'naritoamenia.” ¹³ ¿Te'ta Riosie Weratiame weerewaa, chi'wapamekonapua? ¿Paorokosanapu kurusichi mukukamea aamowichio? ¿Paorochi paparakapa paatotiamekosa eemea naaju? ¹⁴ Kaawechupena neeea aamoo, ki aamo paatokamepua aaataoi. Neeea naatiche paatokamepua, Kirihpo tewaniameche, wa'a ikisa Kaayo tewaniameche tiame. ¹⁵ Pu'kache paatokame neeea, ki aaata noochi paparopa paatorio tuupuaichio. ¹⁶ Pichiwa paatokamenia tiameo, nape Ehtejana ta'perachiche. Wa'asi waanamio, ki aaata nane'renane no'o paatoria. ¹⁷ Apoe Riosie Weratiamea, ki no'o paatomichio uhjurakamepua. Neeea, Riosi ka'karumache nayewatumiache uhjuratiame, nape ma'chiame nayewaka ki te'ta peeniamechitia, ki

te'ta machiwari iinuemechitiaopua tiame, ma'chiame pahtemichiopua ti'tijoerio, Riosie Weratiame kurusichi mukuriao, ahpo newipatepuawichio mukuriamekopua.

Riosi te'ta peenewari ahpo Taanachi tetewiteria

¹⁸ Eesusi kurusichi mukukame nayewatuwa ki pichikiamea, a'achepori tiame tete-wamea pu'kao, kiisi kaawe te'teriamepua Riosichio. Wa'a te'tiamekapa puuua, Riosi te'ta kokosarichi ruhjimeri puuua. Nape teemea taamowichio Eesusi iintorio erakoameopua, Riosi utewarie newipatepuamepua, apoeche iinuekapapua ahpo utewari wa'a iintomiaopua. ¹⁹ Riosia Ehkoriaami Iyoterichio cheekamepua:

Pepeniwari ti'tijoeriopua,

kihta nateyame iintamania pu'kao, pu'ka pepeniwarirao.

Ti'tijoeri te'ta pahtewaopua,

kihtawichio kaawekame iintamania pu'kao,

ki ahjae noochi kaawe te'terepuawichiopua.

²⁰ Wa'a teesoo ti'tijoeri te'ta pepeniwariraa, ¿ihtana nateka itipitanapua? Aaata te'ta pahtiamelai, ¿ihtanana nateka itipitanapua Riosiwichioo, ahpo te'ta pahtewarieopua? Riosia pu'ka ti'tijoeri te'ta pepenewario, pahtewariopua tiameo, ki ijinatarichitia tetewamepua pu'kao, pu'kao kihta nateyamekopua pukaeo, pu'ka ti'tijoeri tatakoria cheriwepuawichioo. ²¹ Riosia te'ta inatamekapaopua, ki toarepua pu'ka ti'tijoeri apochi kaawe te'terepuawichioo, ahpo erakorieopua. Ohso kaawe ahpo kaaweruma tuuyewarie kaawe te'terejerakamepua ti'tijoerio, kihta nateyachipua, apochiche pichikesochepua Riosichio. Nape ki ookapi ti'tijoeria, ki inatamechitia tetewarepua pu'ka Riosi e'rariao, Riosi Taanarachi simiyameopua, Eesusichi.

²² Uurio ti'tijoeria, Riosi peenia ihsiwache tetewinariamepua, pukae ahpo pichiwatamichiopua Eesusio, pichiwa Riosichi eenakamekopua. Ri'rieko ti'tijoeria ahpo te'ta pepenewachi nane'renariamepua Eesusio, pichiwa Riosichi o'inia eenakamekoopua.

²³ Nape teemea Eesusi Riosie Weratiameo, te'ta Riosichi eenameko tuuyamepua, pu'ka Eesusio taamo nehpuariwichio kurusichi mukukamekoopapua pu'kao. Muuwaame i'isaeri ti'tijoeria, ahpo tísia na'aretiachitia tetewamepua Eesusi kurusichi meritiamero, ki pahteriamekapapua ehkoriaami iyoterio mukimio Riosie Weratiameo. Muuwaame ri'rieko ti'tijoeria Eesusi iintoriao, itapiti ki inataka inataniamechitia tetewamepua pu'kao. ²⁴ Nape aaata isaeri ti'tijoeria, rieko ti'tijoeria tiameo, Riosi paajutewa apochi uukamea, Eesusi iintoriae ahpo tatakoria cheriwepuae, te'ta utewarieme tetewakamepua Riosio, pu'kao tiameo, te'ta tísia peenewari iinuekamekopua pu'kao.

²⁵ Ti'tijoeri ki inatarichitia tetewaniamea Riosi iintoriao, ohsotia epeche tísia peeneka iintotiame machenakame puuua, ki yomatiamer ti'tijoeri pepenewarichitia; Riosio ki maaewari e'reniamer utewario, epeche tísia utewariekaitepua, ki ti'tijoeri utewarichitia. ²⁶ Wa'a tiichipao eemea, ka'chi erakomitiapua, kihta pepeniamekaiopua,

kihta te'ta machiwari iinuekaio, kihta weruma teerewaemekaio, ki weruma te'tereka ti'tijoetukamekai. Riosi paaewachi enaniamea, kihta nakiyamepua yooma wa'a tiameo. ²⁷ Riosia taamo ahjachi pichikerioiopua, ki taamo weruma te'terewa ne'neka uukamepua, a'chi tiameoi taamo uukamepua, kihta machiyameoi. Riosia wa'a iintorepua taamo uukao, te'ta machiyame ti'tijoeriopua suuwe erapamichiopua, pu'ka aapoe ahpo inatarieo, kihtawichio kaawe eneriopua ahpo Riosie uupuameopua. Pu'ka te'ta weruma te'tiame suuwe erapamichioopua, ki weruma te'tiameraa uurepua, apochi ahjachi pichikekameopua, wa'a teekaopua weeweruma te'tiameopua, kihta nateyame ahpo nane'remichiopua ahpo Riosie uupuameo. ²⁸ Riosia ihpapaka tetewiniakamera apochi uukamepua, kihta nateyamechitia tetewiniame ti'tijoeri, pu'ka te'ta nateyamechitia ti'tijoerio, kihta nateyame enepamichio, apochi uupuameopua. ²⁹ Wa'a tiichio aaatai ki enamete Riosichio, ahpo kaaweruma tiiae kaawe eratemala Riosio, ahpo kaawe uupuawichioopua. ³⁰ Riosia aamoo, te'ta ahpo peenewae ahpo Taanachi iintapakamepua, ahpo Taana Weerariachi taamo te'teremichiopua, pukae taamoo, te'ta piipakame itipimichiopua tatakoriao, ahpowichio taamo poanatakapapua, taamo pejana

natetekao. ³¹ Pukaepa: “Aata ahpo oijeranariamea, Riosichikamera aamo oijerapuapua, pu'ka Riosi iintoriawichioopua aamowichioo”, wa'a chiiame Ehkoriaami Iyoterichio.

2

Riosie Weratiame kurusichi meritiame nayewatuwa

¹ Pukeri amochi eenakai neeea, kihta te'ta machiyamechitia aamo nayeweka eenakamenia Riosi tuuyewario, ki aamo eerina erakomichioopua aamo no'o pahtemichioo, Rioso te'ta ahpo peenewae iintomia inatariaopua. ² Neeea ohso kaawe, tesiwa teeka aamo nayewekame neeea, kiisi tehki e'raka pahtemichioopua aamoo, i'ka Riosie Weratiamechi simiyameopua. Neeea i'ka Eesusiche aamo pejana meriretia kurusichi, nayewakame neeea, kihta seenu itapiti nayewakamenia pehjo. ³ Neeea ki nu'uti chachapia ihsika aamo nayewekamepua, majawia e'raka. ⁴ Aamo Riosichi e'enamichio nayewekaio, ki te'ta peeneka machiyamechitia aamo nayewekamenia, aamo oowe erapamichioopua, Riosichi e'napua. ⁵ Wa'a iintokame neeea, pu'ka aamo Riosichi ahjachi erakoao, ki ti'tijoeri pepeniwari machiwarachi eenakame enemichioopua, pu'ka peenewario, ohso kaawe Riosi utewarichikamera eenakame enemichioopua.

Riosia Riosiwari ahpo machitenapua

⁶ Nape epeche machiyameopua Riosichi simiyameo, wa'achitia epeche machiwamee, nayewiame teemea pu'kao, nape ki ti'tijoeri ma'machiwarichi eename, ki aata machiwari i'ka weeechi te'ta ya'yawichichi eenameoioopua, ki yooma taawechi yawichituka mochitoamechioopua. ⁷ Taamo te'ta pepenewa machiwari nayewaa, Riosichi eenamepua, apoe Riosikamera taamo masiteria, apoe taamo Noono. Puuu te'ta machiwaria, taamo Noono iintomo e'raria nayewame teemea, ahkasi ehpesiamioopua noriwi teereria, taamowichio iintomiaopua tisiwá peenia tiame. ⁸ Nape aaataai ki pahterepua Riosi iintomio, waika taawechiami pa'pamiratuamea, pu'ka Riosi iintomia pahtekame enesaa, ki merimiipua taamo te'ta weruma tiame Paamirao, te'ta peenia tiame teerewaemeopua. ⁹ Ehkoriaami Iyoteria chiiamepua:

Riosia yooma ahpokamera nakika mochikameopua,
 aaataai ki nane'riamepua Rioso,
 ihtanakoopua ahpowichio iintomia katewetiamie iinuekao,
 aaataeoi ki inamuniamepua,
 Riosi iintomo e'rariao,
 teesaoi ki inatamepua aaataai,
 Riosi iintomo e'rariao.

¹⁰ Pu'ka Riosi noriwi teereriachi simiyame, pu'ka taamo tetewiteme Riosia ahpo Riosiwario, taamoo aamo masitemichioopua. Puuu Riosi Riosiwarikamera nane'riamekapao, ahkasi yooma Riosi inatao.

¹¹ ¿Aatanakamera taamo nane'retapu inatao, ki teemeche wa'api? Wa'achi tiame Riosiai apochio, apoeche nane'riamepua apochio, apoeche ahpo Riosiwari. ¹² Teemea, Riosi Riosiwari kiatiamepua, ki i'ka weeechi mochikame inatachitia. Riosia tamochi yahchakamepua ahpo Riosiwario, yooma pu'ka itapiti taamo ki'yariaopua pukae nane'remichioopua, kaawe taamo teetopua, apoe taamo e'reriachitia. ¹³ Ki taamoe wa'api taamo inatae aamo nayewiame teemea, Riosi Riosiwari ku'iwa inatarie aamo nayewiame teemea, Riosichi simiyame masiteka, Riosi Riosiwariachi machename naera.

¹⁴ Nape ki Riosi Riosiwari apochi yahchamea, ki te'ta pahteka inamuamepua ihtaai Riosichi simiyameo, ki inataniame maayamekapapua pu'kao. Ki kajuyamepua Riosichi simiyame pahtekao, Riosi Riosiwari ku'iwa nakiyamekapapua, te'ta kaawe pahtemichioopua pu'kao. ¹⁵ Riosi Riosiwari iinuemea apochio, pukae iinuemepua apochio ahjae i'yemiaopua pahtewario, ahkasi tisia tehkitiameoipua newitoka Riosichi simiyame; ¿aatanana ki kaawe tiio tuutarepua te'ta Riosi Riosiwario? ¹⁶ ¿“Aatanana ahsepari pahtetapua Riosi inatao? ¿Aatana masitetapua Rioso”?, wa'a cheeka iinatukiame

Ehkoriami Iyoterichio. Nape wa'a tiioi teemea, tamochi iinueme teemea, Riosi Riosiwari inatariopua, Riosie Weratiame inatao.

3

Paoro Riosie Weratiamechi tehkira

¹ Neeea poponi pipini tiame, wa'ami u'matoaionia, ki aamo Riosi Riosiwari iinuemehitia naewekamenia aamoo, aamoo oowera tijoechitia inatamekopua pehjo. Ohso kaawe nu'nuntichitia aamo masitekamenia Riosi Weratiamechi simiyameo. ² Neeea aamo masitekao, kohja koaya koi'tekameka iintokamenia, aamoo ki ko'kome tiamekopaopua, pa'pamura koayao, we'wemerakapa pehjo eemea Riosichio. ³ Waika taawechio aamoo ikotuwa erakoka mochikoio, aamo ahpo nekumeka mochikoioopua tiameo, ki Riosi Riosiwarira iinuemekapa wa'a nokariame eemea, oowera ki Riosichi te'teriamehitia te'tereriai eemea. ⁴ Iiweta aaata eemea, chaachapaka mochisaa: "Paorokamera na'naritoame neeea", piirea cheesaa: "Aaporo na'naritoame neeea", ¿ki oowera ti'tjoerichitia chaachapanikosa eemea?

⁵ ¿Aatanana neee Paoroa? ¿Aatanana Aaporoaio? Teemea, oowera Riosie ajawatiamepua, pu'ka aaatae Eesusichi aamo paparariachie, Apoe Paamirachi. ⁶ Neeea Riosi naawesario, oowera echakamepua pu'kao; Aaporoa no'o echariao, neerotoekamepua pu'kao, nape weripatekao, Riosi iintokamepua pu'kao. ⁷ Wa'atiachio echayamea, nerotowiamea tiameo, ki te'ta ihsiam puuuu, Riosikamera te'ta ihsiamepua yaupatekao, weripatekaopua tiameo. ⁸ Echayamea neerotoyamea tiame, ahpo wa'achitia nateyatamepua Riosichio, Riosi tehkiwachi tekipanamekapa. Yooma aaata tekipanamea, yooma pipiripi natetepuamepua Riosieo, ahpo kehkisa tekipanariao. ⁹ Teemea Riosi tekipanakiamepua, Riosi tehki yoorame; eeme Riosi keepuamea, waasapua, taamoo Riosi chiia echayachi.

Eeme Riosi chiia uukamea tiameo, Riosi kariwara enepakamepua, ki pusie teteiwame. ¹⁰ Neeea pu'ka kaario, Riosie uhjuratiamenia, pu'ka kaari nawatera o'inemichioopua. Aaata wahjachi tekipanamea, pu'ka Riosi kaari nawatera no'o o'ineriachi, nokayamepua werisipukao. Nape pu'kachepa, puuu no'o nawateriachi simitiamea Riosi karitekewachio, te'ta kaawe inataka simitemetepua, ki sewina tiame iintopuawichioopua, aachin tiame Riosi weranareriaopua. ¹¹ Puuu Riosi kaari nawaterachi no'o yahchariaopua, aaataai ki ko'rinametepua pu'kao, piirechi epeche kaaweruma nawatera o'inemiaopua wa'ao, ki'tiopa epeche kaaweruma nawateraopua wa'asio, ki Riosie Weratiamechitiaopua. ¹² Aaata pu'ka Riosi kaari nawaterachi karitakamea, naatieoi karitakamea, apoche o'roei, apoche tataparasioioopua, te'ta tehte tísia nateyameeioipua peenia tiame, yooma puuuu, anachameripua ahpo kosipuachi taawechio. Nape itapiti ki tehpe e'ramee Riosi kaarira karitekamea, itapiti ma'reeoi, tahku saawara chuhcheka mo'enekaoipua, oowera paaaoi chuhcheka mo'yejoyekaoi, kiisi kaawe siimeripua Riosie ahpo kateweniachiopua taawechio, yooma tajenamerikapa puuuu, Riosie katewerichio, na'ie tajenakamechitia. ¹³ Puuuu Riosi kateweri taawechio, yoomahka chaachapameripua, aachin noonowiria ahpo tekipanariaopua Riosi tioparachio, ihtanae teetoka werasiriaepua pu'kao. Puuu itae Riosi tiopara ahjae neteniamea, taamo Riosichi simiyame taamo masiteniamepua, ti'tijoeopua ooweruopua tiamé. Yooma taamo masiteriaa, Riosi katewia na'ichi, u'matokameka ikimeripua, Riosio wa'a iintoka ne'nemerikopua, aachin tiamera tehpe e'ramekopua. ¹⁴ Wa'a na'ichi u'matoka ki tajakame ahpo Riosiwichio iintoriao, kaawe iintokame tewapuamepua Riosieo, te'ta yorapuame puuuu Riosieo. ¹⁵ Nape ki kaaweruma machenasoopua ahpo iintoriaopua Riosiwichioo, kiisi kaawe yorapuamepua Riosieo, yooma wekatemeri puuuu ahpo kaawe yorapuao. Nape puuuu kihta kiatiario ahpo kiapo tuutiameopua, Riosi ahjama yasimeripua, nape ki yooma ahpo kiapo tuutiame teereweka.

¹⁶ ¿Ki nane'riame eemea aamoo, Riosi kariwaraka te'teriamekopua, amochi kahtiamekoopua Riosio, ahpo Riosiwarie? ¹⁷ Riosi kariwarachio, ki nu'uti iyoriniamepua.

Pukaepa aataoi Riosi kariwao, kiisi iyoriniame iintosoopua, tísia kokosa saatemeri Riosia.

¹⁸ Ka'te aamo wisikuemua, noriwi aamo ki aata tetewachi na'ara ihsikao, ki aamo na'ara ikimio e'rakaopua. Wa'a erakoame ti'tijoeria, ki Riosichi ahjama te'tiamepua, wa'a iintonaresaa aataa, ahpo wa'api wisikuamepua. Te'ta peenewa machiyame enenariamea, toimetepua wa'a eraniameo. ¹⁹ Puuu wa'a eraniame machiwaria, ki inataniamepua Riosiwichioo. Wa'a teeka inataka naewaniameo, Ehkoriaami Iyoterichio chaanipua: “Riosia te'ta ahpo pepenia erakoameo, noriwi ki kaawe nokaka Riosie ki ahpo kokosapuame erakoameo, ahpo wa'api wipicharichi ruhjitiai nokayamepua.” ²⁰ Pirenachi Iyoterichio, chaanipua tiameo: “Apoe te'ta Paamiraa, nane'riamepua yooma ti'tijoeri inatao, yooma pu'ka oowera ti'tijoerichitia inatao, ki ijinatari tetewamekopua pu'kao.” ²¹ Pukachipa ki aata ahpo oisa e'remetepua, aata paikapi apochi poanataka i'tonarekaopua, wa'a tiame inataniamea, ti'tioeche inata puuuu, ki Riosi. Yoomahka teeme Riosichi simiyame nayewatuamea, napati teeme wa'achitia kekechuma tiaremi-chio ajawatiamepua Riosieo, napati taamo ku'itomichioopua aamo masitekao, yooma Riosi chiiao, kaawe pahteka inamumichioopua. ²² Yooma teemea no'ochitiao, Aaporo-chitiao, Peerochitiaopua tiameo, wa'achitia i'ka wa'a chiame, nayewiamepua: i'ka wehjoarichi simiyame ikiniameo, ahjarichi simiyame nayewaniameo, wahjipaniamechi simiyame nayewaniameo, ehpe taawechi teetoamechi simiyame nayewaniame, wahka ihtoriachi ikipuamechi simiyame nayewaniame tiame. Yooma ikachi simiyame taamo aamo nayewesiaa, aamowichio kaawe teeremichio puuuu. ²³ Pu'ka wa'a teetoame neeea amochio, aamoo Riosie Weratiamechi enepariopa. Ehpeo eemea, Riosie Weratiame ijinuwarapua, Riosie Weratiamea, Riosichi eename.

4

Eesusie ajawatiame tehkiwara

¹ Pukaepa eeme Koorintio mochikamea, oowera Riosie Weratiame ku'yamechitia, taamo tetewimete eemea, i'ka ehkoriaami Riosi iintomo e'raria, taamo masiteka nokisiameo, pu'ka Riosi noriwi teereweriaopua pukeri o'iniaio i'ka weee yasipoio. ² Aata ihtaoi neesetowetiamea, iyorika neesetometepua ahpo neesetoretiao, kiisi se'wi teetoka. ³ Nape aata no'o tehkiwa ki kaawe no'o neesetoame teewasoo, kihta a'chi e'ramenia wa'a chaanetiaio. Nooeoi ki nooe wa'api no'o kaawetame tiapaopua, no'o tehki yoorariaopua Riosiwichioo. ⁴ Neea no'o tehkiwa kaawe neesetoa e'raio, seenekachioi ki kaawe teetokameoinia itachioo. Nape Riosi cheemapua ki kaawe no'o iintorioo. ⁵ Pukaepa eemea ki ikanati na'ara chaachapamete aataoio, puuyepuapua pehjoio ohso kaaweo, ahkasi Apoe Paamira Eesusi eenachisiopua, yooma aata tijoe noriwi teereriaopua ma'chitapuachioopua. Waika ihtori taawechi Eesusia, yooma ti'tioe ooweruopua tiameo, ma'chitapua pu'kao, ka'karuma inatari yoorarioopua ki ka'karuma inatari yoorarioioopua. Waikao Riosia pu'ka ihta inataria taamo ne'nesapaopua, taamo pipiripichio, apoe chanimapua waikao taamoo, kaawe iintorioo ki kaawe taamo iintoriooioopua.

⁶ Pukaepa eemea no'o Riosichi poponiwao pipiniwaopua tiameo, pu'ka aamo no'o masitewakamera na'naritonareriaio, Aaporo masitewaoi na'naritonareriaio, kiisi kaaweko aamo tuuyamenia Riosiwichioo. Taamo Noono tewekachi kahtiame chiia na'naritopuapua ohso kaawe, pu'kakamera masitia pepenipasika, Apoe tewekachi taamo Noono cheeria, Ehkoriaami Iyoterichio. Apoe taamo Noono tewekachi kahtiamea, aataoi ki ipaka tetewijeranipua, aatao te'ta kaawerumachitia tetewikao. ⁷ ¿Aatanana muuuu ki aatae aamo masitetiame eramichioo? ¿Ihtanakosa te'ta penipakamemua ki aata masitetiameo? Aatae kiatime enesaamua aamo penipario, ¿achini iikai aamo oisa e'ramemua, amoe wa'api ki aatae penipakamechitia?

⁸ Muuwaeme eeme Koorintioa, yooma aamo nakiyaeopua, pochipakame eemeapa wa'asio, paarasateka mochikame eemeapa wa'asio. Ehpeo eemea te'ta yawichika

te'teriapao, kihta nakiyame eemea taamoeo, Riosichi simiyame nayewaniameopua. Puuu aamo te'ta yawichika te'terewao, j̄tisia kaawe enemiipua, te'pa tewekachi Riosi ye'karichi enesoo, wa'achi mochimii teemeai waikao aamo ahjamao, Riosi ye'karichio! ⁹ Teeme Riosie ajawatiamea, te'ta aiwarichi taamo toatiame maaenania, wahjiparichi uhjuratiameka teeka, ki aamochitia ta'iria mochikamechitia. Teemea yooma ti'tijoerio, tamochi ne'niame saaena teemea, ahkasioi Riosi ku'iwarioiopua tiame, tewekachio. ¹⁰ Teemea Riosie Weratiamechi simiyame nayewatuamekapao, ki ijinatamechitia tetewiniame Koorintio mochikame ki Riosichi paparameeo, nape aamoo tisia paarasarichi inataka mochitoameo, tisia peenewari machiyamechitia tetewiniamepua pukaeo. Teemea kihta paarasari kapao, kihta pepeniamechitia tetewiniame teemea paarasari na'poamichioo, nape eemea tisia pepeniamechitia tetewiniamepua pu'kawichioo. Teemea ipaka tetewiniamepua, aamoo tisia iyorika tetewinioiopua. ¹¹ Teemea ahkasi ehpeoi wa'api teetoame teemea tisia aiwakao, toore aiwasikaopua, parae aiwasikaopua tiame, wa'wakiraoi ka'karame wakiraeka, taamo wepiwa aiwasikaopua tiame, kaarioi ki iinueme teemea. ¹² Taamo ko'komiao, tamoe tekipanaka koayamepua tiameo. Na'aretiai teemea, ka'karuma nayewaka nehjiameteemea. Na'ara yoojoratiiao, oowera anachame teemea, kihta iintoka. ¹³ Taamo aaata ki kaawe chaanesooio, kaaweruma nayeweka nehjiameteemea pu'kao, kaawe e'reka katewaka pu'ka ahjamao. Teemea, kasarachitia tetewiniamepua. Teemea, ti'tijoeri ohchorewachitia teeweniamepua, kihta kaawewichiokamechitia. Wa'a teeka tetewiniame teemea, ahkasi ehpe taawechemisio.

¹⁴ Neeea i'ka aamo cheeka iyotiao, ki no'o tesiwe e'repuawichio chaaninia, ohso kaawe aamo tuuyeka chaaninia, no'oo aamoo, no'o tatanachitia nakiyapa. ¹⁵ Eemea wa'a Koorintio mochikamea, ahkasioi piire miiri ma'masitari iinueme enetariareoipua, nape te'ta aamo noonoka e'rame masitaria, neeechepua. Neeea, aamo noonoka iintokamepua, Riosi newiparichi u'pakao, Riosie Weratiamechi simiyame amochi i'yetokaopua aamo masitemia, Eesusichi paparameteemea enepamichioopua. ¹⁶ Pukaepa neeeea aamoo, no'o teetoachitia mochijeraninia.

¹⁷ Pukaepa wa'ami aamo uhjurekania Timoteoo, taamo Paamirachi te'terewachioopua pu'kao, no'o taanachitia tetewame, te'ta tisia nakiyamekapania pu'kao. Puuu ihsimapua eenechi aamo inatepatekaopua, no'oo aachin teetoamekopua Riosichio, Eesusichi te'ta paparapa neeeea, yooma ti'tiopachiami masitesikaopua. ¹⁸ Aaata wa'a aamo mochikachi mochikamea, aapoeche te'ta masitari ahpo maayamekatapua, ahpokamera weruma erakokaopua Puuu wa'a erakoamea, ki wa'a no'o enamio maayamepua terimiao, ¹⁹ nape neeeea wa'a eranioio, ku'we wa'a enamitepua, no'o Noono te'pa kahtiameteemea wa'a erasoo. Waika wa'a enasaonia, iinatukemania pu'kao, ahpo weruma erakoameopua, ihtana utewarichi wa'a nokayamekopua, pu'ka kiisi kaawe nokiwame masitekaopua. ²⁰ Nape aaata te'ta Riosi ye'karichi te'teretoamea, ka'chitia wa'a tiame masitemii puuuu, ohso kaawe Riosi te'ta nakiya aamo masitemii puuuu, aamo te'teretojeraopua Riosi ku'iwarioepua utewarie. ²¹ ¿Aachin teeremia no'o enajerame eemea wa'ao, aamo kaawe e'reka no'o asiwa, aamokosa no'oo, te'ta utewaeme aamo terimia?

5

Suwepori nokiwa peereitari

¹ Wa'a eemeai pichiwa ki nu'uti suwepori ihsiameteemea aaata inamukame neeeea, ahkasioi ahpo noono uupirao, uupiemekatapua. Pu'ka wa'a tiameo, aaataai Riosi ki iyoriameai, ki nu'unti suweporika tiame tetewamepua pu'kao, aaataoi aapoeo wa'a tiameo, kiisi nokiwamekopua. ² Eemea wa'a nokiwameo, yuuwesimetepua pu'kao, ma'chipamete eemea pu'kao, wa'a tiopachio. ³ Neeea, ki wa'a kahtiameteemea, wa'a kahtiaitenia no'o inatarieo. Neeea wa'a kahtiameteemea no'o inatarieo, e'rakame neeeepa ihtana yorapuameopua pu'ka tisia suwepori iintokameo. No'o wa'a e'rariaa, no'o Paamirae Eesusi wa'a e'rakamania. ⁴ Neeea wa'a aamo napawiriachio, wa'a kahtiaitenia no'o inatarieo, wa'a kahtiaitepua

tiameo, Eesusi Riosi utewariraai, pu'ka suwepori iintokame katewepuawichioopua. ⁵ Wa'a teesoo eemea, pu'ka suwepori iintokameo, yoomahka napawinasapa wa'a tiopachio, ma'chipapuapua pu'kao wa'a aamo tiopachio, saupuaichioopua wa'ao, wa'a tiopachi ki kaawe nokiwameopua. Satanasichi uhjurapuapua pu'kao, kokosa aiwamichioopua ahpo iintoriawichioo.

⁶ Eemea weruma aamo erakoio kiisi wa'a noonoimeriko chaachapaio, ¿achini iikai amochi reesiseka eemea pu'ka ki nu'uti suwepori noonoiwao? Puuu wa'a aamo noonowiraa, kiisi kaaweruma puuu. ¿Kiisi nane'riamekosa eemea naaju: “Rewaruraa, teesa yahchetiamekoipua paatusichio, yomatiamae a'potiamekopua pu'kao”? ⁷ Wa'a teesoo pu'ka ki kaaweruma rewaruraa, ma'chipapuapua pu'kao, ki nu'uti mehtaka amochi na'atamerikopua. Aamo ma'chipasoopua pu'kao, piipakame itipima eemea waikao, weemera paatusie ki rewarurae takaritaniamechitia, Semejenato pahkochi koi'wameopua. Eemea takari ki rewaruraemekatepua, Riosie Weratiame aamo pejana mukuriopua aamo tatakoriira piipatekao. Puuu Eesusi Riosie Weratiame meritiamea, po'wa enekamepua Semejenato pahkokoipua, pu'ka iintoria inatepasiwa nokisiamae teemea, ahkasi ehpe taawechiami ihtoriwa, teetoachioopua. ⁸ Pu'kao teemea Semejenato pahko ko'ioio, Eesusi iintoria taamowichio inataka nokimete teemea, Eesusio te'ta pichiwa taamo tatakoriira piipateria erakokaopua, po'wachitia taamo tatakoriira pejana meritiamekopua pu'kao. Teemea Eesusi iintoriaeo takari ki rewaruraeme itipikameka tiame teemea waikapao, yooma puhjetiapa teemea Eesusieo, ki kaaweruma rewaruraopua.

⁹ Piirechi iyojura aamo uhjureriachioopua chaaninia, ki pirena aamo te'teremichioopua, te'ta suwepori ki ka'karuma nokayame ahjamaopua. ¹⁰ Wa'a cheekaonia iyojurachio, ki aamo ki nayewemichio cheekamenia ki ka'karuma nokayameo, pukaeo norikame mochiniamekapa teemea, naatichitia nokiwamepua: ki ka'karuma ikotuwa erakoniamechioopua, ichikoniamechioi, ri'riosiwachi paparaniamechioopua. Yooma pu'ka ti'tijoerichio poanatumariame enesaa teemea, puuyameriai teemea i'ka wehjoarichio. ¹¹ Naatiche aamo poanatumichio chaanekamenia aamoo, aaata Riosichi poponiwako tuuyameoio pipiniwako tuuyameoioopua tiame, ki ka'karuma nokayamechi, i'kachitia: suwepori nokayame ti'tioechi ooweru tiame, te'ta ahpochiche erakoame ti'tioechi, te'ta itapiti ri'riosiwa paparamechi, na'ara chaachaparichi, na'nawajiamechi, i'ichikoamechi tiame. Aaataa ki ahjama te'terepuapua pu'ka wa'a nokayame ahjamaopua, kiisioi ahjama ko'kopuaoipua. ¹² Nape ki Riosichi paparameoopua pehjo, kihta chaaninia pu'kao, aamo napawiriachi enapoio. Pu'kao aamo nayewesopa Eesusichi simiyameo, Riosi apoe iikachi nayewemeripua pu'kao, kaawerumachi enepamichioopua pu'kao. ¹³ Aamo wa'api naanapawichio, aaata ki kaawe iintosoopua wa'ao, eeme wa'api ma'chipapuapua pu'kao.

6

Riosichi paparamae, aapoe wa'api ahpo nekakoria

¹ Aaata eeme aamo Riosichi poponiwaa pipiniwaa tiame, itapiti ki kaawe iintotiamae katewenariaa, ¿achini iikai ki Riosichi paparaka mochitoame peereirachi uumpame eemea aamo katewemiao, aamoe Riosichi mochitoame wa'api, kateweme tiiai pu'kao? ² ¿Ki nane'rena eemea wahka ihtoriachio, Riosie piipatetiameo, i'ka wehjoarichi mochikame katewemerikopua? Wa'a teeremeri enesaa eemea, ¿ki'tiarekosa eemea amochio, aaata aamoe wa'apio ahpo katewemiao, teesa ki kaawe nokitiameoipua? ³ ¿Ki nane'rena eemea taamo Riosichi paparamae, ahkasi Riosi ku'iwarioi ki kaawe iintorioo, katewemerikopua? Wa'a teeresoo, ¿ki epeche tiame ohjoare eeme wa'api aamo katewemiaopua, i'ka weechi mochikaiopua pehjo? ⁴ Waikao, ¿aatia seesenuchi siimpata eeme aamo katewemiao, kihta katewepua iinuemeopua aamo tiopachio? ⁵ ¿Ki suuwe erakona eemea wa'a nokaka? ¿Ki'tekosa naaju amochio piiripioi, amochi ki kaawe

nokakameopua katewemeri? ⁶ Nape eemea wa'a te'tiamekatepua, sewinachi i'topapua aamo katewepuawichioo.

⁷ Puuu aamo wa'api Riosichi poponiwa pipiniwaoiopua tiameo, ahpo wenejika mochiwamea, kiisi kaawe tiamepua Riosichio. Puuu ahpo wenejika mochikamea, te'ta ki kaawerumachi komina teetoamepua, kihtawichio kaawekamepua. ¿Achinikai ki anachame eemea ohso kaawe: aamo ki kaawe yoratioiopua, itapiti wisikueka ichikone tiaiopua? ⁸ Ohsotia eemea wa'achi iintoamepua na'ara yoorakao, ichikuame eemeai pu'kao, wisikuekao, aamo poponikooipua wa'apio, aamo pipinioi.

⁹ ¿Ki nane'riame eemea, aaata ki toakamekoopua ahpo suwepori nokayao, kiisi Riosi ahjama mochimerikoopua pu'kao? Riosi ki nakiyaa nokipuaichioo, ihjipua: kuunara ahpo uupio, ki piirechi oowitiame ahjama suwepori nokawa, uupiraoi ahpo kuunao ki piirechi tijoe ahjama suwepori nokiwa; itapitichioipua ahpo riosietaniameoi; aaata oowitiame ahpochitia oowitiame suwepori nokiwameoi; aaataoi tijoeai, ahpochitia tijoe ahjama suwepori nokiwameoi; ¹⁰ aaata ichikoka pu'seriamiameoi; ahpoche iinuepua weemuameoi; aaata nawajika pu'seriamiameoi; tísia na'ara chaachapameoi aaatao; ki ahpo wenejipuawichio nateteniameoi. Yooma i'ka wa'a tiame nokayamea, ki uupuamepua Riosieo, ahpo ye'karichi mochimichioopua. ¹¹ Aaata eemea, wa'achi nokayame eneriaipua pukerio, nape Riosie Weratiame aamo tatakoriawichio pejana mukuriopao, eemea papakotiame itipikamepua tatakoriario, piipakame wa'asi. Riosia aamoo, ahpowichio poanatakamepua. Puuu ki iyoriria amochi petereriamea, yooma cho'wetiamae itipiamae eemea, Riosi Riosiwario.

Piipari eenepaniame weerewachi

¹² Aaata eemea chaachapamepua: “Neeea no'o iintonario, ahkasi no'o iintonaria iinueme neea no'o iintomia iintonaresaa.” Wa'a tiamepua tiiao, nape ki yooma taamo yoranarewa, kaawerumakaite puuu. Pukaepa kaawe taamo inateka ihsimete teemea itapiti taamo iintonario. ¹³ Taamo weerewaa, ihtaoi taamo itaniamepua, nape ki yooma taamo weerewa itaniae, nokisimetepua. Wa'a nokiniamea, ahpo weerewa e'rarie wa'api ye'kaniamepua, ki Riosi nakiyachitia teetoniamae. ¹⁴ Teemea mukukaio tewekachi taamo Noonoeo, Eesusi taamo Paamira ahjateriachitia, wa'achitia taamo ahjatemapua taamooi.

¹⁵ ¿Ki nane'riame eemea aamo weerewao, Riosie Weratiame weerewarakopapua tiameo? Wa'a tiame enesania Riosie Weratiamechio, ¿iinuemenane no'o suwepori iintomia ooweru ahjamao? Ka'í, ka'chitia. ¹⁶ ¿Ki nane'rena eemea, oowerua ahjama suwepori iintokamea, piiripi weerewa wa'api enepamekopua? Wa'a chiiame Ehkoriai Iyoteria, eee cheekao: “Ooka weerewakaipua, piiripi weerewa wa'api enepamepua.” ¹⁷ Wa'achitia taamo iikaai taamo Paamirachi enepakao, wa'achitia piiripi wa'api iikachi enepamepua, Riosi Riosiwario, Riosi Riosiwario wa'api.

¹⁸ Ikicha enepamitia eemea suwepori nokiwamechio. Ihta tatakoriamea aaataeo, ma'chi ahpo weerewachi iintoniamepua, nape suwepori iintokamea, ahpo wa'api weerewa na'atamepua, ki ahpo wa'api iyoriapapua, ahpo wa'api weerewao. ¹⁹ ¿Ki nane'riamemua aamo weerewao, Riosi Riosiwari ohjoerachikoopua, Riosie aamo kiatiame weerewachi? Aamo weerewaa, ki aamo piineriwichio weerewara puuu, ²⁰ natekachi taritiamekapa muuu Riosi Taanaraeo. Pu'ka Riosi ahpo Taanara iintoriawichio aamowichioo, iyorika mochtomeri eemea Riosio, yomatiamae aamo weerewa ihsiwae.

7

Nenewiwachi simiyame tuuyewari

¹ Ehpeo eeme no'o iinatukeria iyoteka, nehjiamane. Pu'ka aamo te'teria no'o iinatukeria, ki nenewinia nahki eemea ohso kaawe. ² Nape tijoe ki anachame enesaa ooweruwichioo, ooweruoi ti'tijoewichiooi wa'achitia, ki suwepori nokipuaichioopua, ohso kaawe nenewiwa kaawepua. Epeche kaawepua tijoea, ahpo uupiche ahjama yasiwaa, ki piirechi oowitiame ahjama tiame; oowitiameai wa'achitiao, piiripi wa'api

kuunaeka yasimeripua. ³ Uupiraa, ki ahpo wa'inametepua ahpo kuunachio, wa'achitia kuunaraai ahpo kiametepua ahpo uupichio, ⁴ uupira weerewaraa kuunara iinuwarakapa, kuunaraai ahpo weerewao, ahpo uupi iinuwarakopapua. ⁵ Itapiti weruma simiyame Riosi ahjama nayewameri enesaa, weeka taawe ihsimeri enesaa Riosi ahjama naewakao, toipuapua pehji aamo uupichi ihsiao kuunachitia. Neipa kajusapa aamo Riosichi nayewao, eenechi nokisipuapua pu'kao seenekachi riaorósia, ki aamo anachatekao, ki kaawe aamo iintotemaopua.

⁶ Ihji no'o cheemiaa, nooe e'rejerapua, ki Riosie yachatame nuurari. ⁷ No'ochitia ki neewikame enesaa, kaawe enemii eemea, tísia aiwaniachi teetoniamekopapua taamoo, ehpe taawechimio. Nape Riosia ki yooma taamo wa'achi te'teremichio ki'yamepua. Aata teemea neewimichio kiatiamepua, aata piireo ka'i.

⁸ Ki neewikameo pehji, kunamukukameoipua tiameo, uupira mukukameoipua tiame, ki nenewisaapua epeche kaawe enemiiipua noochitia. ⁹ Nape ki anachame enesaa neewinariao, neewinia nahkipua ohso kaawe, ki neewinarewae suwepori iintomichioipua.

¹⁰ Nenewikameo chaanenania, nape ki nooe e'rachi, Paamira e'rachi chaanenania pu'kao. Uupiraa ki toimetepua ahpo kuunao, kuunaraai ki toimetepua ahpo uupio.

¹¹ Ahpo kuuna toakamea, piineri yasimeripua; ki piineri yasinariaa, eenechi ahpo kuunama yasimeripua.

¹² Wahjachi nenewikameo no'o chiiaa, ki taamo Paamirachi eenamepua. Aata uupira ki Riosichi paparame enesoopua, nape ta'iria kahtiam e nesoopua ahpo ahjamao, ki toimeri kuunaraa pu'kao. ¹³ Uupiraa ahpo kuuna ki Riosichi paparame enesoo, nape ta'iria kahtiam e nesoopua ahpo kuuna ahjamao, ki toimetepua ahpo kuunaoi.

¹⁴ Aata nenewikaio neipao, Eesusichi pichikesoopua kuunarao ootiam eo ka'i, nape ootiam eo ta'iria kahtiam e nesoopua ahpo kuunamao, ki toimete kuunaraa ahpo uupio. Wa'achitia ootiam eai, ki Riosichi paparame enesoopua ahpo kuunao, nape ta'iria kahtiam e nesoopua ahpo ahjamao, ki toimetepua tiameo ahpo kuunao.

¹⁵ Nape aata neewikame ki Riosichi paparameo ahpo nenewiwao sa'runanaresoopua, Riosichi paparameo, reesisepuamepua sa'rupuawichioo ahpo nenewiretiao. Aata Riosichi paparame ahpo reesisesoo poanatu pu aichioo, kihta ki kaaweruma iintokame tetewipuamepua Riosieo. Pu'ka wa'a tiameo, Riosia reesiam epua pu'kao, ki nasiwaka mochtipuawichioopua. ¹⁶ Puu uupira Riosichi paparamea, ki toimetepua ahpo kuunao ki paparamekopaopua Riosichio, pu'kao seenekachio paparamerikooipua Riosichio, ahpo uupie ku'itiaopua. Wa'achitia kuunaraai Riosichi paparame enesaa, ki toimetepua ahpo uupio ki Riosichi paparopao, seenekachi kuunarae ku'itiaopua ootiam eia, paparamaoipua Riosichio.

¹⁷ A'chi tiichioi aamo nenewikame teerewachio, kaawe teetoka mochtipuapua, Riosie ku'iwarieo, a'chi teeka kaaweruma aamo yasitoriaio pu a ke'chu aamo paenioi Riosieo, wa'api te'teretoka mochtipuapua Riosichio. Pu'ka masiteka teetoamenia yomachi ti'tiopachio pu a. ¹⁸ Aata siichitepuwetiam e enesaa Riosie paetiaio, kihta ki kaawe tiame puuua Riosichio. Ki siichitepuwetiam e enesaa Riosie paetiaio, wa'a tiaimua kaawepua, kii siichiteputiam ekai.

¹⁹ Riosiwichioo, aata siichitepuniam eo, ki siichitepuniam eoi, kihta nateyam epua Riosi kaawe te'terepuao, Riosiwichioo te'ta nateyam eaa, ahpo nuurari chiikamera e'weniam epua. ²⁰ Yooma aamo te'tereria ke'chu paeniai Riosieo, ka'chi tiamepua Riosiwichioo.

²¹ Tijoea ooweru tiamea, puhkuchitia mochikame enesaa Riosie aamo paetiaio, ka'chi tiame puuua Riosiwichiooi. Aata puhkuchitia mochikamekoio ki puhkuchitia mochikoio, puhkuchitia yasinaresaa Riosichio, kaawepua, nape sa'rukame yasinaresaa ki puhkuchitia mochiwao, kaawechipua tiame.

²² Puu puhkuchitia Riosie paetiapao, sa'runatiame itipiam epua tatakorio, puuua waikao, Riosie Weratiamekamera ihsika yasitomerikapaopua, wa'apitia puhkuchitia yasitoaiopua. Puu ki puhkuchitia yasitoaiopua, Riosie paetiapaopua, ki puhkuchitia oiaio pu a, Riosie Weratiamechi puhkuka tiamekaitepua, Riosi yooreka

yasitomerikapapua wa'asi. ²³ Apoe Paamirao taamo taripariopao, apoe Paamiratere mo-chitomeri teemea, pu'kachewichio yorakeka, ki tijoeekamera taritiamekapa. ²⁴ Waikao poponiwa pipiniwaa tiame wa'a teeresoo, ta'iria mochtipuapua Riosichio, ki se'wika ahjachio, puuu pukeri aamo teeriaio, ka'chi tiamepua Riosichio.

²⁵ Ehpeo, ki nenewiame pehjichi simiyame nayewamane. Ki nenewiamewichioopua pehjo, kihta eeetiame tuuyeniamenia no'o Paamirae Eesusieo, nape no'o e'rachitiao chaniania. ²⁶ No'o e'rachitiao, yooma aaata oowerua ti'tijoeai, wa'apitia ki nenewika itipisaa kaawe enemiipua, ki teesa kokosa tiame simiyame teetoamekopa ehpe taawechiamio. ²⁷ Pukaepao uupieme enesaa, ka'te toimitiapua. Ki uupieme enesaa, wa'atia itipipuapua. ²⁸ Aaata ki neewiai neewisaa, ki tatakori puuu. Nape aaata neewikame mochikamea pu'ka aiwari eenoio, tísia kokosa teeremeripua. Pu'kao ki tísia aiwamichioo wa'a e'ramenia, ki nenewikame mochisaa epeche kaawe enemiopua.

²⁹ Poponiwa pipiniwa tiame, kiisi mehka toio tuuka chaaninia tísia kokosa aiwapuameo. Ehpe waanamio uupiemea, ki uupiemechitia mochisaa kaawe enemiipua. ³⁰ Puuu tísia naarakomeria, ki naarakosaa kaawe enemiipua. Puuu kaawe erakoamea ehpe taawechio, ki kaawe erakoamechitia te'teresaa kaawe enemiipua. Puuu itapiti tarakamea, ki tarakamechitia teeresaa kaawe enemiipua. ³¹ Aaata i'ka weechi paarasarika yasitoamea, kihta ahpo paarasatiachitia, ahpo tetewisaa kaawe enemiipua. Wa'a erakoka mochtomete teemea, ehpe taawechiamio tísia aiwaniachikopaopua. Wa'a te'teretoka ohjoemete teemea, yooma i'ka wehjoarichi paarasatetiameopua, kiisi mehka teetoamekoopua kihta itipimerikopua kajuka.

³² Wa'a aamo chaaniamie neea ka'chi teeremichioopua aamoo, wa'a ikiwame taawechioopua. Tijoe ki neewikamea, ahpoche inateka yasitomeripua, Riosikamera kaawe eratepuawichioopua. ³³ Tijoe neewikamea, ahpoche ahpo uupima neesetowa teetomeripua, itapiti nakiya i'yesika. Riosi kaawe eratewache teetomeri puuu, ahpo uupi tiame. ³⁴ Oowitiame ki neewikamea, Eesusi Paamirachiche simiyame neesetomeri puuu, Riosikamera kaawe erateka. Nape aaata ooitiamie neewisaapa, ki Eesusi Paamirache kaawe erateripua, ahpo kuuna tiame kaawe erateripua.

³⁵ Ihji no'o chiiaa ki teesa kaawe teeremichioopua amochio, ki utewaeme aamo nuureka chiiamenia i'kao, ki te'ta tehki aamo teetomichio chiiamenia aamo Riosi tehkiwachi nokisiachioopua, ahkasi tísia aiwari taawechi asiachioopua.

³⁶ Aaata ki anachame ahpo neewimiao, aaataoi ahpo u'matoame erasaoipua ahpo neewimiao, neewimeripua neewinariaa, ka'chitepua neewikaio, ki tatakoriopua. ³⁷ Aaata ki neewika pu'seriamie, piineriche ohjoenariamea, kaawepua wa'a e'rai. ³⁸ Wa'a teesoo taamo aiwamiachi teetoachio ehpe taawechiamio, aaata neewinaresaa kaawepua, nape ki neewinaresaa epeche kaawepua.

³⁹ Nenewiniamechi tiameo i'ka chanimane. Uupira Riosichi paparamea, ahpo kuu-nachi ihcheka yasimetepua, ahkasi ahpo kuuna mukuyachisi. Ahpo kuuna mukisoo puuu, na'sokame itipiamepua ahpo kuunachio, kaawe neewimeripua piirechi ahjamao neewinaresaa, nape Riosichi paparame ahjamache tijoe. ⁴⁰ Nape noochio e'ramenia pu'kao, ki eenechi neewisaapua, epeche ta'iria yasimeripua, Riosioi wa'achi e'rameko e'ramenia noochitia.

8

Kooame ri'riosi oowetiame

¹ Ehpeo itapiti ri'riosiwati kohseka ooweniame nayewamane. Yomarika teeme te'ta machiwarieka mochtioamepua, pu'ka ri'riosi oowewewachi simiyameo. Nape aaata te'ta Riosi nakira machika yasitoamea, ki ahpo weruma e'raka yasitometepua, pu'ka oowewarichi simiyame ahpo machiyao. Pu'ka oowewarichi simiyame nayewiaio, kaawe aamo uuka, nayewapuapua pukachi simiyameo. ² Aaata ahpo te'ta siinto machiyame maayamea, seenekachioi kihta te'ta machiyamekoipu puuu. ³ Nape aaata ahpo kaawe e'reka katewiameopua itapitio, kaawe iintokame teteiwamepua, taamo Noono te'pa

kahtiamēepua. Nape kaawe ahpo nakika mochitoamea, ka'karuma nokaka mochitoame teteiwamepua Riosieo.

⁴ Puuu ahpo riosiwachitia uuka manakeniamea, oowera wa'a nokiwame puuu kihtawichio. Nape teeme taamo Noono Riosichi paparamea, yoomahka nane'riame teemea, puuu ri'riosiwaa, kihta kaaweruma iintoamekopua taamowichioo, tisia manakeniaipua pu'kawichioo. Teemea taamowichioo, piiripi wa'api Riosipua, kihta muuwaemekamera ri'riosi. ⁵ Muuwaeme ti'tjoeria, ki ookapi iintuamekotipua ri'riosio i'wa weechio tewekachiopua tiameo, utewari iinuemea. ⁶ Nape teemea ki wa'a chaachapamepua, piiripi wa'apikotipua taamo Noono Riosio, puuu apoea, yooma ihta itapiti iintokamepua weechi iintuameo, tewekachi iintuameopua tiame. Weechioi, piiripi wa'api te'ta Paamiraeme teemea, Apoe Riosie Weratiame, Apoe Eesusikamera te'ta iyoriniamera.

⁷ Nape ki yooma Eesusichi paparame nane'riamepua, ri'riosi manaketiamē sa'pa koi'wameo, ka'chi tiamekopua Riosiwichioo pu'ka sa'pa manaketiamē ko'kotioiopua Riosichi paparameo. We'wemera Eesusichi paparakamea, pukerio ri'riosi manakeka mochitoriamea, kiisi konariamepua ri'riosi sa'pa manaketiamēo, pu'ka koayaioopua, pu'ka ri'riosikamera iyoriameka erakoamekapa. Pukaepa ki ko'kome erakoamepua pu'kao, ki na'atapuawichioopua ahpo Riosichi iyoriwao. ⁸ Nape te'ta pichiwaa ihjipua, kihta kooame koi'wae taamo kaawe teeretiame Riosia, apochio. Wa'a tiiachiopua, ri'riosi manaketiamē sa'pa koi'wamea, ki epeche kaawe taamo tetewiniame Riosieo, ohsooi ki kaawe taamo tetewiniame Riosieoi. ⁹ Nape pu'ka kooameo ka'chi aamo ikitio e'raipua Riosichio, ka'chi eramichioopua weemera Riosichi eenakameo, ki ko'kopuapua ri'riosi oowetiame, aaata pu'ka tetewachioopua, ki aaata aamo ki kaawe eramichioopua. ¹⁰ Aaata aamo ri'riosi oowetiame sa'pa koayame tetewisaa, pu'ka ri'riosi oowetiame ko'komo orapasaapa tiame, ko'komapua koayao, nape Riosie nekamio e'raka. ¹¹ Wa'a iintosaa-mua, tatakoriemamua aamo Riosichi pooniwao piiniwaoio, apoe Riosie Weratiame pu'kawichio mukukameopua tiame. ¹² Wa'a teesoo wa'a iintokamea, na'atamepua ahpo poonio, kaaweruma inataopua Riosichio. Wa'a teekao muuuai, kiisi kaawe itipiamemua Eesusichioi, Riosie Weratiamechio. Wa'a iintosaamua, te'ta tatakorieme muuuu. ¹³ Wa'a teeresoo pu'ka kooameo, tatakoriichi wichitiame enesoopua poonio, ohso kaawe neeeai kiisi ko'komapua pu'kao, ki seenampa.

9

Eesusie weratiameo ihtana ahpo iintomia reesiseri iinuewa

¹ No'o chaachapania nayewamania ehpeo, aaata wa'amahkao chaachapatapua, ki Eesusie weratiamekopua no'oo. Nape neeeaa chaanenapua pu'kao, pichiwa Apoe Eesusie no'o weratiamekopua, nooe tetewikapapua Eesusio, neipa meritioio, eenechi oijenakame mukukaio. Apoe wa'api no'o chaanekamekopapua, amochi upamichioopua ahpo no'o aamo tuuyenurario, puuupua no'oe aamoe inamuriao, no'o nayewatusiao. ¿Ki pu'ka Eesusichi simiyame no'o aamo nayeweria pichikekamekosa eemea? ² Wahjachio ki no'o Eesusie weratiameko erakoioopua, eemea ki wa'achi erakometepua, wahjachitiao. Eeme wa'api no'o u'paria Eesusi chiia pichikekame enesaa, eeme wa'api no'o Eesusie weratiame uukamekai ikikamekapa. ¿Ki wa'akosa erakoame eemea?

³ Ihji no'o nehpuapaka chiiao, ki no'o Eesusie weratiameko erakoamerawichioopua, no'o masitiao kihta nateyo tuuyamekopua. ⁴ Pu'kao chaaniamenia, apoe Eesusiko tuuyamenia wa'a tiame masitekaopua kooamechi simiyameo. Apoe Eesusia cheekamepua, ihtaoi kooame enesaa, kihta ki iyoriwa tiamekopua Riosiwichioo, ihta iijiniameoi. Wa'a te'teriami enesaa teemea Eesusichio, iinue teemea taamo ku'ipuaio, ihtaoieo taamo nakisiao, kooameoi, neeroioi taamo ooweniame taamo paramoo. ⁵ Teemeai Eesusichi simiyame nayewatiamea, iinuemepua tiameo, taamo yeetoka ohjomiaopua taamo uupio uupiemeraa, Perochitiaopua, wahjachi Eesusi ajawariaopua, Eesusi ahpo yeeyechi poponiwaopua tiame. ⁶ Neeaa Wenawe tiameo, ki ujupiekapa teemea, ¿ki iinuemejuare

teemea, taamo ihkokeniame ko'komiao? ⁷ ¿Aatana soontaro ahpo mochiwawichio nasiwaio, ki iinuetarepua ahpo ko'kotepuao? ¿Aatana itapiti echakai, ki ko'kotapua taakeriao? ¿Aatana chiiwa neesetoameaio, ki iijitarepua mu'ira ihpaketiameopua? ⁸ I'ka no'o chiiio, ki nooechi eenameche maaepuapua. I'ka wa'a tiameo, wa'achi chiiame Moiseai Ehkoriai Iyoterichio. ⁹ Wa'a cheekame Moisea, eee cheekao: “Oisio ka'te to'pemitiapua chu'wachio, tekeka okayaio, ko'komichioo.” ¿Oisi nayewaka cheeriame-napu wa'a cheekao? ¹⁰ Ka'ii. Taamo nayewaka cheerepua Riosichi tekipaname. Aaata yoomoka echayamea, aaata okitiame ekasuamea tiame, na'pa puuuu, ahpo echaria taakeria, ahpo naachutemeri puuuu. ¹¹ Teemea amochi echakameai tiamea, Riosi kaaweruma tuuyewario, ¿ki kaawe e'raka taamo ku'ipuame maaena eemea taamo ko'komiao? ¹² Aaata ki Riosi tekipaname nateteniame enesoo, ¿ki epeche iinueme ohjoare teemea, taamo natetepuameopua, Riosichi tekipanamekapaopua?

Nape wa'a tiiai teemea, kihta koparowa inataka nokisiame teemea i'ka Riosi tehki-wachio, ki aaata taamo koparoame tewamichiopua, Riosie Weratiame nayewatuwaopua. ¹³ ¿Ki nane'rena eemea wa'a tiopachi tekipanameo, wa'api tiopachi iintuame kiani-amekopua koameo? ¿Ki nane'renakoi eemea, puuu tiopachi paamiratuamea, wa'api Riosi tepaweterachi toatiame, koayamekopua? ¹⁴ Wa'achi chiiame Riosiai Iyoterichio, aaata Riosichi newipari nayewatuamea, kiapuamekopua ko'kometio. ¹⁵ Nape neeea, seenepioi ki itakamepua no'o kiapua teerewiao. Ki itaka chiiamenia aamoo, i'ka iyoterichi no'o chiiio. Neeea wa'a iintonaresaa, mukimania ohso kaawe, ki wa'atia wekamichiopua no'o wa'atia kaawe e'rewaopua, no'o nooe i'yaka koi'sika tekipanakaopua.

¹⁶ Neeea, ki no'o weruma eratewawichio ihsiamie neeea, Riosi tehki yoorakaopua tuuyesikao. Neeea, utewachi no'o yoramio e'raninia i'ka tehkio, ki yorasaania ki nu'unti yuuwesimiinia. ¹⁷ Nape i'ka tehkio, nooe no'o kaawe e'rachie ihsiamie enesania, no'o natetepuame tiame neeea. Nape i'ka tehki no'o yoorao, ki nooe e'rachi ihsiamenia, Apoe Riosie Weratiame no'o nuurekamekopa i'kao. ¹⁸ Wa'a tiiachipao neeea i'ka tehkio, ¿ihtanakamerajoarepu no'o natetewaa? Puuu no'o natetewaa ihjipua: Tísia no'o pu'seriapua naewatukao, Eesusi no'o nuureria nayewatumichioopua pu'kao, i'ka tísia te'ta Riosi kaaweruma tuuyewarikopapua, nape pu'kao, kiisi kihta natekachi, aaataoi kihta itanesikaopua ku'iwao, ihtaoi no'o ku'iniameoipua, iinuekai neeéa, no'o natetepuawao, Riosichi tekipanamekapaoo.

¹⁹ Ki aaata puhkukainia, yoomawichio puhkuchitia tekipanamenia, epeche muuwaeme oowe erapatenariapa ti'tijoe oowerua tiameo, Eesusichi paparamichioo. ²⁰ I'isaeri ti'tijoeiekachi enasaania, isaeri tijeochitia no'o uuyamenia wa'ao, epeche muuwaeme oowe erapatenariapa taamo Paamira Eesusichio, yooma napati ti'tijoe ooweru tiame. Moise nuurari nokiwachi enasaio, Moise nuurari nokiwatere iijisiamenia, epeche ti'tijoei oowe erapatenariapa no'o Paamira Eesusichioo. Neeea wa'a oiyao, ki Moise nokiwatere tiamekaitenia. ²¹ Seesenu nokiwachi eenakainia ki Moise nuurewa nokiwachio, pu'ka seesenu nokayachitia no'o uuyamenia, epeche tewinariapa pu'ka ti'tijoeichio, no'o Paamira Eesusichi paparamerio, ti'tijoe ooweruopua tiameo. Nape pu'ka ki Moise nuurarichi mochitoamechitia ihsiaio, Riosie Weratiame yasitoamenia, Riosi nuurariterechitia. ²² Neeea weemera te'teriamie Paamirachi eenakaio, pukeri o'iniamechitia nayewiamenia pu'kao, Riosichi simiyameo, epeche tewinariapua pukachio, Eesusi Riosie Weratiamechi paparamichioo, ti'tijoe ooweruopua tiameo. A'chikoitia no'o uuka ihsiamenia, a'chikoitia iintoka tewinariapa, Paamirawichioopua ti'tioeo. ²³ Yooma pu'ka ihsiamenia, epeche mehtamichioopua Riosi kaaweruma tuuyewario, epeche muuepari teerepuawichioopua Paamirachio, no'oo epeche tísia kaawe e'rewa eramichioopua tiaméo.

²⁴ Nane'riame eemeapa, aaata u'masiwa te'ewa newitoniamieo, piiripi wa'api newitoamepua ahpo natetepuawichioo. Ujumasa naaju, Riosichi newitoka kaawe teetokaopua, itapiti Riosi kaawe e'rewa aamo kiapuaichioopua aamoo. ²⁵ Yooma aaata

newittoa te'yamea, kaawe ahpo neesetoamepua weerewachio, oowera raureri kuhsisawa mosokitewa yowitai, kiisioi tehpe e'rame; nape teemea Riosichi tekipanawao, kiisi wahjiame kiapuamewichio te'yameka nokayámepua. ²⁶ Neeea no'o teetoao Riosiwichio tehkio tísia no'o kaawe neesetoamepua, ki no'o se'wi teetowichioopua ihta itapitieopua, ki no'o kajuteme tíaopua Riosichi tehkiwao. Neeea ki eekachi wepayamechitia ihsiamepua, aaatachi ahpo nasiwamiapa ahpo penitiamechitiao. Neeea no'o Riosie kiapuamekamera, te'ta inatatoka teetoame neeea, i'ka Riosichi tehkiwao. ²⁷ Pu'kawichiokamera neeea, tísia kaawe neesetoamenia no'o weerewao, kiisi no'o so'mipamichioopua ki kaawerumachi wichipua. Neeea wa'a tiiame teetoamenia, Riosio kateweniachi taawechio, kihta no'o ki kiapua teerepuawichioopua Riosie nuutewa no'o kiapua, weechi kahtiaio tísia kaawe masitekamekaiopua.

10

Ri'riosichi paparaniname wa'inewa

¹ Riosichi poponiwa pipiniwa tiame ki natakepajeraninia, yooma taamo ehkoriaami mochiriamekoo, Riosio toomaritere neesetotiamekopua siimpachio; yooma pirena uumatokame Riosi wahjoneriachi pa'weo, Eejito soontarochi newipamichioo. ² Wa'a tiiachioopua, Riosie toomaritere nokisitiamée wakiwechiami nokisiaiopua, Pa'we Sethnamechi wanamika paaterepua, pukae wa'a paatetiamee paatotiameka tiame itipirepua Moise ahjamao, Riosi neesetowatere pirenatuka itipikaopua. ³ Yooma puuu ti'tijoea oowerua tiame, wakiwechiami nokisikamea, tewekachi eename kooame ko'kakamepua, Riosie ahpo kiaretia. ⁴ Ehkoriaami wakiwechi nokisiameapua tiameo, yoomahka e'pechi pajenakame nerojikamepua tiameo. Puuu e'pea ehpiamio, Apoe Riosie Weratiamekaitepua, pukachi nerojiame teemea, nape puuu neeroi taamo nerojiaa, ki wahjiamesi ahjari teereniamepua. ⁵ Nape Riosia, muuwaeme ki apochi paparaai nerojikameo pu'ka e'pechi pajenakame neeroio, kiisi kaawe e'reka tetewarepua pu'kao. Pukaepa yooma wahjiparepua, wakiwechiami nokisinioio.

⁶ Yooma puuu ehkoriaami ikitiameo, pu'ka ne'netoka seeweka, taamo Riosichi iyorika mochitomichio ikitiame puuuu, ki pu'ka te'tereria teerepuawichioopua. ⁷ Pukaepa eemea, ka'te ri'riosichi paparamitiapua ehkoriaami nokisiriame ookapio nokisiriachitiao. Pu'ka noonowiria naewaka chiiame Ehkoriaami Iyoteria, eee cheekao: “Ti'tijoea weesero netetiame, pahkoterepua ahpo riosichitiao, nawajika yaawekaopua tiameo.” ⁸ Ka'te wa'a nokimitia eemea suwepori nokiawo. Wa'a nokisaa eemea yooma wahjipamaoi eemeai, pu'ka ehkoriaami piire weerewa paika miiri wahjipakamechitia, piie taawechi wa'apiopua. ⁹ Ka'te aatiatamua, te'ta aamo Paamiraopua, ehkoriaami mochiriamea wa'a nokaka wahjipakamepua, siinoie ki'kiretiao. ¹⁰ Ka'te Riosi we'sapapuame chanimitiamua, ehkoriaami mochiriamea wa'a chaachapaka Riosio, wahjipakamepua.

¹¹ Pu'ka taawechiami ikitiame seeweka nokisimete teemea, Riosi iyorikao. Pu'kawichio iyotetiame Ehkoriaami Iyoterichi chiiao, pu'ka wa'a ikitiame ne'neka pepenipamichioopua taamoo, Riosio iyoriniakopua pu'kao. Wa'a teetomeri teemea ehpe taawechiami Riosichi mochitoamea. ¹² Pukaepa aamo ahpo inateka mochitopuapua, amochi pewatiame tiio e'roio ki tatakori wichepuameo, senawato wa'a e'rai tatakori wichimakoipua muuui. ¹³ Yooma ihta tatakori iintonarewaa, wa'api teerekamepua ehkoriaami o'iniaio. Nape piiripikoi puuuu, ki iinuemepua ki newitowao. Aata pu'ka tatakori ahpo pa'panisusoopua, Riosi waapi kahtiamepua, aamo ku'ipaka newitopuawichioopua pu'ka tatakori aamo pa'panisuwao.

¹⁴ Wa'a teesoo, kaawe aamo neesetoka mochitopuapua amochio, kihta tatakori aamo panisutomichioopua apochio, ri'riosiwachi paparamichioo. ¹⁵ Nane'riamenia aamoo, ahsepari ijinatamekopua, no'o aamo chaaniao, aamoe ne'nemichioopua te'ta kaawerumakooopua ki kaawerumakooioopua. ¹⁶ Teemea taamo Paamira Aari Koi'wa koayaio, iijipasochi iijiwa iijinioioopua, yoomahka pirena Riosichi cheriwema ki'yame teemea, Riosie Weratiame taamo pejanawaka wi'suriopua ahpo eerarao, kurusichi meritiao.

Pu'ka paani koi'wao, Riosie Weratiame taamo pejana mukuria inatepaka, nokayame teemea. Pu'ka Eesusi Aari Koi'wame paani ko'kosaa, yoomahka piiripi inatari enepame teemea, Eesusi Riosie Weratiame weerewachio. ¹⁷ Muuwaemekai teemea, piiripi wa'api enepame teemea, piiripi paanichi wa'api koayamekapa.

¹⁸ Wa'achi piiripi enepaniame erakoka nokariaipua tiameo, ehkoriaami i'isaeriai ahpo Riosi manaweria sa'pa koayaipua. ¹⁹ Puuu ki Riosichi pichikiameai wa'achi piiripi enepaniame erakoka koayaipua tiame, pu'ka ahpo ri'riosiwa manakeriaopua. Nape wa'achi nokayaipua kihta nateyame enerepua tatakori puhjepua, kihtaoi, itapitiwichio yoratiaio. Pukaepa Eesusi Aari Koi'wa piiripichitia enepaniame ko'kakamea, toimete puua ahpo ri'riosiwa manakiao. ²⁰ Pu'ka ri'riosi netetiame manakiamea, Satanasi ku'iwarikamera iyoriamepua, ki Riosikamera. Pukaepa neea pu'ka ahjama, kihta ahjama te'terejeraninia. ²¹ Ka'chi iika iyoriniame ooka teekoo, Satanasi iyorisikao taamo Paamira Eesusi iyorisikaopua tiame. ²² ¿Ihtana erakoame eemea wa'a nokayapao? ¿Nekatetariame eemea naaju taamo Paamira Eesusio? ¿Ki ehkoriaami mochiriamechitia i'isaeri nokayamekosa eemea, wa'a nokakaopua nekamuchepatekamepua Riosio? ¿Newitomerikosa erakoame eemea Riosio?

Ahpo nakika ki o'yaeka, te'terewa mochiwa Riosie Weratiamechi

²³ Riosia yooma ihta taamo nokimiao, taamo toanipua toayao, nape ki yooma taamo nokaya kaawe tiame, aaatachioi taamo piirechioi ki kaawe wichiamepua, taamoo, kaawe te'tepua aaata ahjamao taamo piirechichio. ²⁴ Aaatai ka'te aamo kaawe teerewache i'yapuapua, ohso kaawe wichiame nokipuapua aamo wahjachioi.

²⁵ Muuua sa'pa tarayaio kihta ahka eename iinatukeka taripuapua. Aaata aamochitia Riosichi paparame inamusaa, pu'ka sa'pao ri'riosi manaketiamekoopua, ki kaawe tiio erapamaopua amochio weemera paparame enesaa Riosichio, puuu inamukamea ki koi'wameko e'rapa ri'riosi manaketiamemo. ²⁶ Ohso kaawe pu'ka sa'pa tarayaio, ka'te iinatukemitiamua ahka eenameo, ki aaata a'chi e'remichioopua aamoo, aaatai weemera Riosichi paparamea.

²⁷ Aaata ki Paamirachi paparamee paajutetiaapua ko'komichioo, siminariaa siimpuapua. Ihta itapiti kooame weeretiaa, kihta iinatukeka ko'kopuapua pu'ka sa'pao, ahka eenamekoopua. Aaata aamochitia Riosichi paparakame inamukamea, ri'riosi manaketiamekoopua pu'ka sa'pao aamo ko'komiao, ki kaawe aamo ihsio erapamapua, ki koayamekapa puua pu'ka sa'pa ri'riosi manaketiamemo, aamoo pu'ka te'ta Riosichi paparame nane'riame enesaa. ²⁸ Nape aaata ri'riosi manawetiame tuusoopua, ohso kaawe ki ko'kopuapua pu'kao, ki aaata aamo ki kaawe erakomichioopua. ²⁹ Muuua nane'riamekai ka'chi tiamekopua Riosiwichioo ko'kotioio, ohso kaawe ki ko'kopuapua pu'kao, ka'chi eratepuawichioopua aamo piirechio.

Aaata ahka no'o iinatuketariareoipua: “¿Aatia a'chi chaanetariania no'oo aaataeo ki noochitia e'rameoopua? ³⁰ No'oo ihta kooame ko'komiao, Riosi cheriwema ki'yaka koayame no'o enesoo, ¿aatia ki kaawe ihsio tuutarepua aaata pu'ka no'o koayao, ki wa'a no'o chaaneme tiiao?” Wa'atepua tiiao, nape teemea iwapakamea Riosichi simiyameo, taamo inatemetepua ohso kaaweo, ki aaata ki kaawe erakomichioopua tamochio. ³¹ Ohso kaawe yooma taamo nokayao, Riosikamera kaawe eratewa nokisia kaawepua, apoeopua, taamo tetewamekopua, ihtaio taamo nokayaopua, koi'wamechi simiyameo, itapiti taamo iijiaoipua. ³² Ka'te nokimitia eemea, aaata tatakoriwichi wichiuatepua tiameo, isaeri ti'tijoerioi, ki isaeri ti'tijoerioi, aaataoipua Riosichi paparameoio, Riosi tioparachi ki pusie teteiwamechi mochitoameo. ³³ Neeea wa'a teetoamepua, yooma aaatachioi kaawe teetokaopua. Wa'a teetoame neea, ki no'owichioche inisiamekapa inatatokao; wahjachi aaataoichi inataka wa'a inisiame neea, pu'kao, newipari ahsepamichioopua tiameo, taamo Noono te'pa kahtiamechioopua.

Aachin te'teremia oowerua napawitiachio

² Kaawechupena kaawe noonoire eemea, ki no'o natakepaka no'o aamo masiteriaopua, yooma kaawe teetokaopua, te'ta no'o aamo masiteriachitiaopua. ³ Ehpeo mo'oratuamechi simiyame aamo nayewemane, ehpe taawechiami te'teretopuame. Aaata ahpo uupi mo'oratuamea, kuunarapua. Aaata kuunara mo'oratuamea, Riosie Weratiamepua. Taamo Paamira Riosie Weratiame mo'oratuamea, Apoe taamo Noono Riosipua, tewekachi kahtiamē. ⁴ Aaata tijoe Riosichi nayewamea, aaata ti'tijoeri Riosie tuuyewa masiteka ihsiamea, mo'kori pujisá ihsimetepua. Ki mo'kori pujisa ihsiamea, ki iyoriamepua Riosie Weratiameo, ahpo mo'orachitia teeretoameo. ⁵ Aaata oowitiamea, mokoraeka ihsumeripua Riosichi nayewaio, aaataoi Riosichi simiyame nayewiaopua. Ki mokoraeka ihsiapua, ki ahpo mo'oechitia yooriame enemapua ahpo kuunao. Ki mokoraeka ihsiapua ooitiamē, sikika tehpunatiameka tiamepua kuuparao, ahpo kuunachitia mo'oratuame. ⁶ Ki yoorenariameopua mokoraeka ihsiwao, sikinia nahkipua kuuparao. Nape suuwe e'rame enesaapua ahpo kuupara sikiwao, mokoratamapua Riosi nayewiaio. ⁷ Tijoea, pujisa ihsimetepua mo'korio, Riosi mo'oratuwa tetewitekapua i'ka weechi ti'tijoerio. Oowerua, ti'tijoe mo'oratuwa tetewitame puuuu. ⁸ Wa'ate ihjia, pukeri o'icharichio tijoea, ki oowitiamechi enepatetiamekapa puuuu, oowitiamekamera tijoechi ma'chipaka netetiamekapapua. ⁹ Ki tijoekamera, oowitiamewichio enepatetiamepua, oowitiamekamera, tijoewichio enepatetiamepua. ¹⁰ Pukaepa oowerua, mokoraeka nokimeripua Riosi paparaka nayewamia napawitiachio. Puuu ooweru mokoraraa, ahpo kuunae neesetoniamē ne'netiamepua, Riosi ku'iwari te'teriachitia tewekachi Riosichio. ¹¹ Nape Riosichi te'tereniamea, napati ahpo tetewiniamepua kuunaraai uupiraai tiame, nenekutia ahpo nakirewaemekapapua. Wa'a tiapa puuuu, aaataai ki ohjoemepua, ki ahpo nenekuti ku'iwaeo, pe'yachi ooweru ku'iwaeoi ti'tijoeo, ti'tijoeoi ku'iwaoi ooweruo, napati ahpo ku'iniamepua. ¹² Pukeri o'inia oowitiameo, tijoechi o'inia enepatetiamekapao, wa'a o'inia ti'tijoea, ahpo ooitiamē yeeyechi naawamepua.

¹³ Pu'ka ooweru mo'o mo'porawachi simiyameo, ¿ihtana inatame eemea pu'kao, Riosichi nayewamia napawitiachio? ¹⁴ Wee, i'ka no'o aamo chaaniao kaawe inatamitiama: ti'tijoea ehpe taawechiamio, sikitiame ohjoamepua kuupao, ¹⁵ oowerua teppekuma kuupaeka ohjoamepua ehpe taawechiamio; wa'atiame kiatiamekapa oowitiame enepatetiachisi o'inia, pu'ka kuuparaeo ahpo mokoraeka teeremichio. ¹⁶ Wa'a tiachio neeē, te'ta iyoriwa Riosi ahjama nayewamiaopua napawitiachio, ihtaoi Riosie ahpo nane'retetiamē napawitiachi mochikame nayewenariaoi, aaata oowitiame mokoraerjaninia itapitie pahchao. Aaata i'ka no'o nokiwajera ki wa'a e'ramea, nane'remeri aaataai teeme i'wa mochiwachi napawiniachio, wa'ami ahka napawiniachioi, piirechi nokiwa iinueme.

Eesusi Aari Ko'karia inatepari, ki kaawe nokisiwa

¹⁷ I'ka ehpe aamo no'o nayewemiachio, ki peenia tiame aamo nayewamania, aamo Koorintio mochitoameopua tiopachi. Eemea wa'a tiopachi aamo nanapawichio, epeche epecheche ki kaawerumachi teetoamekatē. ¹⁸ Pahcha simiyamechio i'ka cheemane, ki napati yooma eeme, aamo wa'achitia inatakamekatapua. Pichikiamenia pu'ka wa'a tiio tuuwameo, nape ki yooma. ¹⁹ Neeē pu'ka ki amochitia Eesusichi te'ta paparamēo, poanatuapua pu'kao amochio, kaawe aamo nokisipuawichio pu'ka wa'ao. ²⁰ Eemea pu'ka poanatakameo, amochi itipisoo pu'ka wa'ao. ²¹ Puuu amochi poanatamiaa, pahcha koayamekatapua ke'chu yoomahka mochipanioipua ko'komiao, kihta tooeka neipa e'enameri ko'komiaopua. Wahjachi puuu tiameo, tísia nawajiamekatapua wa'ao. ²² Puuuu wa'a nokayamea, ahpo petechi ko'kosa e'enametepua. Puuu ki ko'kosa e'enakamea wa'ao, suuwe erapo nokayamepua wa'ao, pu'ka wa'a nokayopa wa'ao, ma'chi ki Riosichi paparamēa, na'areka tetewimapua wa'a tiopachi te'ta Riosichi paparamēo. Puuu neipa e'enakameaipua, te'ta

Eesusichi paparamaepua, kiisi kaawe erakomaoui puuua, kihta kitereriopua ko'kometio. ¿Kaawekosa no'o eramio maayame eemea, pu'ka wa'a aamo nokayao? Ka'iii. Ka'chitia.

Paamira Eesusi Aari Ko'kari

(Maateo 26:26-29; Marako 14:22-25; Ruuka 22:14-20)

²³ Neeea eenechi aamo chaanemania, taamo Paamira Eesusi Aari Ko'karichi simiyameo. Taamo Paamira Eesusia, kooame yoranurariaipua Semejenato pahkokoi ko'kopuameo, ahpo ajawaria ahjama ko'kopuameopua ariwatopio, pu'ka wa'api tukawarichi, noriwi nehjiretiame Eesusi Uurási tewaniameeo, ²⁴ ko'kosepatioopao Semejenato pahkokoi koi'wameo, Eesusia waikao, piiripi paani uusa chi'wanasaopua, cheriwema kiasapapua Riosio, yooma ahpo ajawaria naachuterepua cheekao: “Ihji paania no'o weerewapua, no'o aamowichio pejanaka kiamía. Ko'komitiapua i'kao. I'ka no'o iintoao, yooraka mochtupuwapua, i'ka yoorao no'o inatepaka mochtupuwawichioo, ihjia, ehpe wa'api aamo tatakoriawichioo, aamo pejanaka no'o iintomiaopua.” ²⁵ Wa'a cheesaopua tiameo, iijipasoo to'wame uusaapua cheerepua: “Ihji paasochi iijiwaa, no'o eerapua wi'sumeri, no'o weemera kateweri yomatiamé ti'tijoeriwichio ooweruriwichioopua tiame, pichiwatakaopua. I'ka no'o iintoaoiopua tiameo, yooraka mochtupuwapua. Senepi i'ka yoorao eemea, no'o aamowichio iintoria inatepaka mochtupuwapua.” ²⁶ Pukaepa pu'ka taawechi o'inia, senepi yooraiopua i'ka Paamira ko'kariaopua paani, iijiriaopua tiame, Paamira iintoria inatepaka nokayame teemea. Ahkasi Eesusi Riosie Weratiame eenachisi, wa'a teetoka nokisimeri teemea.

Achini e'raka uupuame, i'ka Paamira Aari Ko'kari inatepasiwa

²⁷ Puuu ki paparama Eesusichio, ki ko'komeripua i'ka Paamira paanio, paasochi iijiwaoiopua, ka'i. Aaata ki Eesusichi paparai iijisaapua, ki iyoriamepua Eesusi iintoriaopua, ahpo weerewaeo. ²⁸ Puuua, ke'chu koayaiopua iijiaopua pu'kao, ahpo ne'nesa iintometepua ahpo iikachio, kaawe ohjoarepua ki kaawe ohjoarekoi. ²⁹ Taamo Paamira Aari Ko'kari ihisiao koaka, ki Eesusi taamowichio iintoria inataka ko'kakamea, kokosapuame puuua Riosieo. ³⁰ Pukaepa ki Eesusi ahpowichio iintorio inataka ko'kakamea pu'kao, a'chikoi ikikamepua kokorepakao, aaata ahkasioi wahjipakamepua. ³¹ Nape teemea kaawe taamo ne'nekameo yooreminao, kihta seewemetepua Riosi kokosario, kihta a'chi tiamekapapua tamochio. ³² Nape Riosie itapiti iintoriawichio taamo teritiaa, ahpo iyoripua pepenipamichio ihsiamepua, nape taamo ki te'ta kokosarie, kii ki Riosichi pichikiamechitia.

³³ Poponiwa pipiniwa tiame, Eesusi Paamira aari koi'ra inatepari ko'komia napawisaa, pu'ka piiripi paani chi'wanasa naachutetiaio, puuyepuapua pu'ka naachutakame ko'komioio, yoomahka pirena ko'kopuwawichioopua. ³⁴ Yooma aaata wa'a napawiniachi e'eneria, ahpo petechi ko'kosa e'enuapua, ki chorowapuwawichioopua wa'a napawitichio. Wahjachi itapiti katewepuameo, wa'a enasa katewemania pu'kao.

12

Riosi Riosiwari aachin teeka taamo ki'ya

¹ Ehpeo no'o Riosichi poponiwa pipiniwaopua tiame, Riosi Riosiwari ku'iwariichi simiyame aamo nayewemane, ki wa'atia itipimichioopua aamoo, ki pahtekao, Riosi Riosiwari ku'yao.

² Nane'riame eemea aamoo, ke'chu taamo Noono Riosichi papario Eesusieo, Sataania ki mamachiriamechitia aamo panisutorioopua, ri'riosi netetiamekamera paparatekaopua, pu'ka ri'riosi netetiameo, kiisioi nayewamechioopua. ³ Puuu wa'a iintokamea, ki Riosi Riosiwari yahchamepua, aaata Riosi Riosiwari yahchamea, ki wa'a iintomiipua Eesusi na'arekao. Ki Riosi Riosiwari yahchamea, ka'chitia pichiwa paparamepua Eesusio ahpo te'ta Paamirawako tuukao.

⁴ Teemea weeka a'chitiame taamo ye'kari iinuekao, piiripi Riosi Riosiwari wa'api kiatiamepua. ⁵ Teemea tiameo, weeka ka'karuma a'chitiame yoramichio ajawatiamepua,

puuu yooma ajawatiamea, apoe Paamirawichio nookemichio ajawatiamepua. ⁶ Teeme taamo ti'tiopachio, weeka tiame tehki iinuemepua, yooma puuu tehkia, Riosiwichio taamo kaawe teerepuawichiopua. ⁷ Riosia yooma apochi paparameo, yooma nane'retiamepua ahpo Riosiwari simiyameopua, pukachi yasitoamekapapua Riosiwari iikachi, Riosiwichioo kaaweruma yoranarewa erateka. ⁸ Piiripi puuu muuwari ye'kari taamo ki'yaa ihjipua: te'ta peeneka naewaniame Riosichi simiyameo; piirea, tísia peeneka kaaweruma tuuyeniamé, yooma pu'kao, te'ta Riosi Riosiwari ihsiamé, pu'ka wa'a tiame taamo yoratekao. ⁹ Aaataopua tiameo, Riosichi te'pa kahtiaméchi paparatémichio, kiatiamé; aaata wahjachi Riosichi paparame Riosi Riosiwarié kianiamea, kokoriame yachapatewa ihsimichio kiatiamé; ¹⁰ aaata epeche wahjachiopua tiameo, Riosi peenia ihsiwá nokimichio kiatiamé; wahjachi pehjiopua tiameo, Riosi chiia aaata chaachapamichio kiatiamé; wahjachia, itapiti se'wi masitia machika tetewimichio kiatiamé; wahjachia, seesenu nayewa pepenipamichio kiatiamé; wahjachiopua tiameo, aaata seesenu nayewa, taamo nayewachi ma'chitamichio, kiatiamé. ¹¹ Yooma i'ka ye'kario, piiripi wa'api Riosi ihsikamé, ahpo Riosiwarié ki'yakao, yoomahka pipiripio, ahpo e'raría nokisimichio.

Riosichi paparamea, yoomahka piiripi weerewachitia te'tereniamé teemea

¹² Teemea Riosieo weeka itapiti chuhchetiamékaipua taamo weerewachio, piiripi wa'api weerewakaite teemea. Wa'achitia teemea ki ookapikai Riosie Weratiamechi paparamea, yooma teeme Riosie Weratiamechi ihchiamé, piiripi weerewachitia. ¹³ Wa'a tiipa teemea, yooma Riosi Riosiwari yachatoameapua tamochio, Riosie Weratiamechio, piiripi weerewa wa'api enepakamechitia, pe'yachi isaeri ti'tijokai, aaataai Riosichi paparameopua, seesenu ti'tijokai, pe'yachi puhku ti'tijokai ki puhku ti'tijokai, aaata tekpanameai, ki tekpanameai.

¹⁴ Taamo weerewaa, ki ookapi itapitie netetiamé, ki piiripie. ¹⁵ Pukaepa taamo taaraai cheesaa: “Ki seekarakapa neea ki weerewachi ihchiamé”, nape wa'a chiiaipua, ¿ki ihchiamenakosapua weerewachio? ¹⁶ Nahkaai cheesapua: “Ki puusikapa neea, ki weerewachi ihchiamenia”, nape wa'a chiiaipua, ¿ki ihchiamekosapua weerewachio? ¹⁷ Weerewaa puusiemeche enesapua ki nahkaeme, ¿achini iika inamutamarepua puuu? Weerewaoi, nahkache iinueme enesaa ki yahkaeme, ¿ihtanae saaetamariame teeme? ¹⁸ Pukaepa Riosia taamo weerewao, muuwaeme itapitieme neterepua, nane'riapa Riosia, yooma pu'ka taamo nakiriameekopua. ¹⁹ Piiripi wa'api itapitie netetiame enesaa teemea, ki weerewa ahsepari enemiiipua. ²⁰ Teemea ki ookapi itapitie netetiamekaipua, piiripi wa'api weerewakaitepua.

²¹ Wa'a tiipa taamo puusia, kihta chaanemetepua seekao: “Neeche piineriai soparamepua”, chaachapaniamé. Taamo mo'oai ki cheemetepua taamo taaraai: “Neeche piineriai soparamepua chaniwameo.” ²² Ohsotia ki te'ta ahjaepuameka tiiaio, epeche tísia ahjaeniamékaitepua. ²³ Teemea taamo weerewachi yooemina noriwi tiamea, ki te'ta natewameka tiiaipua, epeche tísia nateyai tiamepua. Teemea kihtawichio teteipuchi teetopuameo, mo'poraka ohjoamepua wisasorieo, ²⁴ ki wahjachia taamo weerewachi i'toachitiaopua, yooma teteiwachio. Taamo tetewiniachi i'toaa, naatipua: taamo nanari, taamo taaraa, taamo seekaopua tiame. Riosia taamo weerewachi iintoriaa, itapiti ki nateyameka tiamekoio, te'ta tísia nateyame iintoriakaitepua taamo weerewachio, tísia tehkiemekopua pu'kao, taamo weerewachio. ²⁵ Wa'a tiamekapa teemea taamo weerewachio, yooma taamo itapitiwa taamo weerewachio yooma pirena ahpo tísia ku'isika teetoamekaitepua teemea, taamo weerewachio. ²⁶ Wa'a tiiachipa ihtaio taamo weerewachi kokosa ikisoo, yooma taamo weerewachi itapitiraa, kokosa ikiwame saayamepua. Ahkaio taamo weerewachi kokosa ikiria sautetiaa, yooma taamo weerewa itapitira ta'iria itipiamé.

²⁷ Wée, yooma teeme Riosie Weratiamechi te'teriamea, Riosie Weratiame weerewarachi ki teteiwamechi itapitira teemea, yooma pipiripi ahka. ²⁸ Riosia Riosie Weratiame weerewara ki teteiwame itapitirao, yooma ihta ye'kari ki'yakamepua, yoomahka pipiripi ooweru tiame. Puuu yoomahka pipiripio, yomatiamé wehjoarichi tiopachi ku'imichio kiatiamé pua, i'ka eee tiame nokisipuame: paikapio Eesusie ajawatiame enemichio kiatiamé pua, wahjachi puuu ki teteiwame weerewachi itapitirao, Riosi kaaweruma tuuyewari tuuyemichio kiatiamé pua ye'kari, wahjachi tiameopua, masiteri ye'kaniame kiatiamé pua; aaata puuu tiameo, itapiti peenia ihsiwa ki maaepori yoramichio kiatiamé pua; wahjachi aaata puuu tiameo, kokoriame sautemichio kiatiamé pua; wahjachi puuu tiameo, aaata peeneka ku'imichio kiatiamé pua; wahjachi puuu tiameo, peeneka nuuremichio kiatiamé pua; wahjachi tiameopua, seesenu naera penipamichio, kiatiamé pua. ²⁹ ¿Naakonakosa yoomahka Eesusi ajawatiame enemichio kiatiamé pua? ¿Naakonakosa yoomahka, Riosi tuuyewari enemichio kiatiamé pua? ¿Naakonakosa yoomahka Riosichi simiyame masitemichio, kiatiamé pua? ¿Naakonakosa yoomahka Riosi ki maaepori peenia ihsimichio, kiatiamé pua? ³⁰ ¿Naakonakosa yoomahka, kokoriame sautemichio kiatiamé pua? ¿Naakonakosa seesenu naera penipamichio kiatiamé pua? ¿Naakonakosa yoomahka aaata pejana seesenu naera ma'chitamichio, kiatiamé pua? Ka'ipua, kiisi wa'a teeremeripua. ³¹ Eemea ohso kaawe enemipua, aachin teeka aamo nokisipuame i'yame enesaa, itapiti Riosi ye'kari aamo ki'yariaopua.

Ehpeo aamo ne'netemania aachin teeka epeche ta'iria amochi mochtitopuameopua.

13

Nakiwarichi simiyame nayewaniame

¹ Neeea weeka seesenu naera nayewaka machiaio, ahkasi Riosi ku'iwari naera nayewamekaipua, kihta tísia nakirewaka nayewiame enesania, kihta nateyame eneminiia no'o chiiiao, oowera te'ochaniameka teeremiipua, oote ka'rame choniwamechitia. ² Yooma peeniamékainia Riosichi simiyame nayewakao, yooma ye'kainia tísia tehki tiame pahtekao, ki nu'uti paparainia Riosichio, ahkasi kaawioi noonoteme tiiao, wa'a tiame enesania, aaata kihta nakiyame enesaoinia, kihta nateyame eneminiia, Riosichi te'ta paparainia. ³ No'o iinuekaoi yooma aaata tesiwa tiame ihko nehjakainia, no'o weerewaoi Riosiwichio kosoka manarikainia, kihtawichio nateyame enemii no'o iintoriaa, kiisi iinueme enesania aaata nakirewaopua noochio.

⁴ Pichiwa nakiwari tiamea, eee tiamepua: ki yaapi e'riamepua aaatao; kaawe e'rewaka ihsiame aaataoi; ka'chi e'rame aaata epeche tiamekoipua ki ahpochitia; ki iko-tuwa e'ramepua aaata epeche itapiti iinuekoio; ki ahpo oijeraka yasitoamepua; ki ahpo weruma tiameko e'rameoipua; ⁵ ki iinya chaaniame aaatao; ki iinya ihsiame aaataoi; apoeche peeneka yasitonariamepua; ki nekatuame aaatachioi; ki nekumeka itipiame; ⁶ ki peenia e'riame aaata wenejitiameepua, nape wenejiwa wihtuki machenasoopua, peenia erapame. ⁷ Aaata pichiwa nakiwari iinuemea Riosiwichioo, eee tiamepua: kiisi we'sapamepua ahpo Riosichi paparao; Riosi iintomo tuuria ahpowichioo, iintokache itipimeriko e'ramepua; ihtaio aiwaka yasitoaio, wa'api teeka yasitoamepua ahpo Riosichi oowe e'riao.

⁸ Nakiwaria wa'api teeremeri puuu, kiisi wahjiamesi. Piie taawechi wahka ihtoriachio, Riosichi simiyame nayewatuwaa kajumeriitepua wa'asi. Riosichi simiyame seesenu naewarichi nayewatuniameai, kajumeriitepua. Kiisi nakipuamepua wa'asio, yooma Riosi iintomo tuuriao, yomatiamé tetewamekapa pu'kao, Riosi iintomo tuuriao. ⁹ Ehpiami yooma Riosi iintomo e'rariao, teesa ta'wesame nane'reka mochtitoame teemea, pukaepa teemea ki te'ta ahsieme machiyaiopua taamo kajuyachisi pahtekao, aamo masitesiamé teemea aamo tuuyewao. ¹⁰ Nape pu'ka teesa ta'wesame nane'reka taamo mochtitoao, u'matosoopu wahka ihtoriachi kajuyachio, yooma te'ta ahsieme nane'repuaitepua, ma'chiame.

¹¹ Neeea nu'utikaio, nu'utichitia nayewakamenia, nu'utichitia inatakamenia, nu'utichitia e'rakamenia tiameo. Nape weripasaapa neeea, pu'ka no'o nu'utichitia teereriaio, yooma u'matokamenia noochio. ¹² Ehpe taawechiamiopua pehjo Riosichi simiyameo, teesa ta'wesame tetewame teemea pu'kaopua pehjo, itapiti nanarichari ki ma'chiame ta'wesame taamo tetewitamechitia. Nape yooma kawiyame nane'repori asisoopua, yooma ma'chiame tetewipuaitepua, waapi taamo nanarichi ne'niamechitia. Ehpe taawechiamio, paikapi wa'api nane'reka mochitoniamepua pehjo, nape waika taawechio, yooma ahsepari nane'repuaitepua, yooma Riosi taamo nane'rejeriaopua. ¹³ I'wa wehjoarichi taamo mochikoioopua pehjo, paika itapiti yooraka mochitomeri teemea, puuu paikaa ihjipua: taamo Eesusichi paparapuamepua; piirea, Riosiche taamowichio iintomo tuuria, oowe e'reka mochitopuamepua; piirea tiameo, taamo te'ta nakiwari iinuewapua ahpoo, Riosichi tiame. Nape te'ta nateyamera i'ka paikachi simiyameaa, taamo te'ta ahpo nakiwarikamerapua, taamo Noono tewekachi kahtiame nakiniameopua tiame.

14

Seesenu naewari nayewaniame

¹ Wa'a teeresoo, Riosichi ahpo kaawe te'terewa tetewitenariaa, kaawe aamo neesetoka ihsiwamepua kaawe nakika nayeweniame aaatao. I'yaka mochitopuapua amochio, aachin teeka nokisipuameopua, pu'ka Riosie aamo kiaretia ye'kario; nape te'ta Riosichi simiyamekamera tetewiteka, ahpo kaawe e'reka kipoteka Riosichi simiyameo nayewaniamepu napawitiame mochikachio, pu'ka napawitiachi mochikameo, wa'api naerachi nayeweka. ² Nape aaata wa'a eenakame enesoo, ki wa'api naerachi nayewasisoo, aaataai wa'a napawikamea kihta pahtemapua pu'kao seenukopa ahpo nayewao. Apoeche nane'remapua ahpo inatarichio, ahpo chiiapua, nape napawikamea ka'i. ³ Nape aaata wa'a napawitiachi naerachi nayewamea, ma'chiame nayewiamepua napawikameo, te'ta Riosi chaanenariaopua pu'kao, ihtaiwichiopua kaawe erapatepuawichiooi, oisa erapatepuameoipua Riosichi te'ta te'teretoaopua. ⁴ Aaata ahpo seenu naerachi nayewiameapua wahka napawitiachio, apoeche ahpo te'ta teerepamepua Riosichio, nape puuu napawikame naerachi nayewesaapua, itapiti Riosichi simiyame kaawerumaopua, yooma ahpo keepuria tiame Riosichi te'ta te'teriami enepatiamepua, ki ahpoche piineri.

⁵ Yooma eeme Koorintio tiopachi mochikamea, kaawe enemii seesenu mochiwachiami naera pepenipakame enesaa, pu'ka seesenu nayewameo, seesenu naewachi kipotepuawichio itapiti Riosi ka'karuma tuuyewario. Nape epeche kaawe e'riamenia aamo wa'api mochikachikamera aamo te'ta naerachi te'ta ye'kaka nayewaniameopua, aamo ahpo kipotekaopua, itapiti te'ta Riosie ka'karuma tuuyewari aamo tetewiteriaopua aamo pahterichioopua, wa'atiao yoomahka aamo napawiriachio, te'ta ma'chiame pahtemichioopua. Nape aaata seenu nayewame asisoopua wa'a aamo napawiriachio, aaata wa'a aamo napawiriachi nayewaniame machiyame uusaa, pukachi nayewama puuu ahpo seenu naerao. Wa'atiao yoomahka pahtemeripua wa'a napawitiachio, pu'ka seenu eenakame u'paria chaanenariaopua. ⁶ Wa'a tiiachipa tiameo, No'ooi piirechi mochiwachi seenu naewaniame amochi eenaka nayewesoo, kiisi no'o pahtemiipua. Nape no'o aamo wa'api naerachi nayewesoopua aamo napawiriachio, ihtaoi te'ta nane'repori masitemichio Riosie no'o kiaretia amochi upamichioopua, tísia ma'chiame no'o pahtemerii eemea.

⁷ Te'ta kawiyame nayewaniame simiyame nayewakao, i'ka aamo chaaniamenia. Ihta itapiti cheeteniamelai, machika inamupuawichio netetiamepua tiameo, ahpo iiyena ihkepariopua. Itapiti cheeteniamelai pakapuchera a'rapaoiopua, ki machipuame ihkepame netetiame enesaopua ahpo iiyenao, ki aaata pahteme teeremiipua cheeteniao. ⁸ So'sontaroai nasiwapuachio, ki ma'chiame turupuchatioopua nasiwapuame o'inepuawichio, ki nane'remiipua nasiwari o'inepuachio. ⁹ Wa'achitia teemeai aaatao, ki machipori tiame taamo ihkepasoopua aaataoi ahpo naerachio, taaamo pahtemanapu

aaataa? ;Oowera nayewatiame enemiipua eekachi! ¹⁰ I'ka wehjoarichio, ki ookapi naera yeenieniamepua, yooma puuua pahtewari tiiamepua. ¹¹ Nape ki pahtiame enesaania no'o aaatae nayeweniamemo, seenu enemiinia pu'ka aaata nayewao, puuu aaataai seenu enemiipua no'o nayewaoi. ¹² Eeme tísia ku'inariamea aamo Riosichi te'teretoachio, aamo Riosie kiaretia ye'karie ku'ipuapua, aaata ku'iwa nakiyameo. Nape te'ta Riosi ye'kari aamo kiaretiae teetopuapua, epeche Riosichi paparama enepamichio.

¹³ Aaata aamo napawiniachi seenu mochiwachi eename enesoo, ki aamo napawiriachi naera naewame enesoo pu'kao, wa'a ohjoepaka enesoo pu'kao, wa'api napawiniachi nayewaniame penipanurepuapua pu'kao, Riosichi ahpo ku'iwa itakao. Teesaoi penipasaopua aamo napawiniachi naerao, teesaoi ma'chiamie iyenaniaopua ahpo chaniaria aamo naerachio, kaawe enemapua. ¹⁴ Aaata wa'a aamo napawiriachio, ahpo naerachi paparaka nayewesoo pu'ka Riosio, apoe wa'api ahpo pahtewachichewichio nayewame enemiipua Riosichio, ki wa'a napawikame pahtewachiwichio. ¹⁵ Wa'a tiiachio, ;ihtana noonowita teemea? Aaata taamo napawitiachi Riosichi nayewesaopua, ahpo naerachi e'raka nayewametepua Riosichio, nape wa'api napawikame naerachi paparaka Riosichio, yoomahka wa'a napawikameo, ma'chiamie pahtemichio pu'ka. Taamo nanapawitiachi wikataniamea tiameo, taamo iikachi o'inia pajename e'rarie, wikatamete teemea, yooma pirena Riosichi wikataio, nape wa'api napawikame naerachi, yoomahka ma'chiamie pahtepuawichio pu'ka. ¹⁶ Wa'a aamo nanapawitiachio, aaata ahpo naerachiche pahtia Riosichi nayewasoo, ;aachin teeka pu'ka ahjama Riosichi paparatapu napawikamea, ki ahpo naerachi nayewetiame enesoo pu'ka, Riosichio? Puuu napawikamea kiisi pahtemipua pu'ka aaata chiiao, ihtaoi pu'kao, Riosichi cheeriao. ¹⁷ Puuu aaata Riosichi paparariaa, tísia kaaweruma enetarepuua eneyao, nape aaata ahjama Riosichi paparama, kihta kaawe teeremipua Riosichi kaawe te'tereniamemo pu'ka. ¹⁸ Cheriwema ki'yaninia Riosio, epeche seesenu mochiwachiami naerao, epeche ye'kamekapa nayewakaopua ki aamochitia. ¹⁹ Nape wa'atiai neea ti'tiopachiamio, ohso kaawe marikioi wa'api napawitiachi pahteniamie nayewanariamea, ma'chiamie pahtemichio pu'ka napawikameo, ki oosa mariki miiri ahka no'o seesenu naerachi nayewaniameopua, kihta pahteme tiamekoopua.

²⁰ Eeme Riosichi poponiwaa pipiniwaa tiamea, aamo nanapawitiachio pu'ka, aamo ahjaewa i'ka seesenu mochiwachiami nayewaniameo, pa'pamura inatachitia kaawe inatapuapua, ki kukuchi nu'nunti inatari inatachitia. Nape aamo Riosichi te'terewachiope, kukuchi nu'nuntichitia teeremete eemea, ki itapiti tatakoriichi inatame tiamechitia pehji. ²¹ Puuu seesenu mochiwachi nayewaniame ahjaeniamiechi simiyameo, taamo Paamira Riosia ehkoriaamio, i'ka cheeka cheekame eneriaipua i'ka Iyoterichio: “Neeea i'ka ti'tijoerio, seesenu ti'tijoeri naerachie nayewemania, aaata piirechi ku'iwae, nape aaatae ahpo naerachi nayewetiaio, kiisi no'o e'wemeripua.” ²² Wa'a teesoo seesenu naera pepeniamiea kaawe tiamepuua, ahkaoi seesenu nayewaniachi eenakiaopua, ki Riosichi paparaniachio pu'ka pehji, wa'api mochiwachi naerachi masitepuawichio pu'ka, itapiti Riosichi simiyameo. Neipao wa'api nanapawiniachi mochiwachi ohjoemea, te'ta Eesusichi paparama enepasapaopua, aapoe wa'api ahpo naerachi nokisimeripua masitepuua, Riosie apochi enatesiaopua masitepuua. ²³ Nape wa'a aamo Koorintio tiopachio, ki ookapi Riosichi paparama seesenu nayewame aamo tiopachi enesoo, pu'kao ahpo seesenu naerachi Riosichi simiyame naewasisoo, aaata wa'a aamo tiopachi eenakame Riosichi simiyame penipanariamea, pu'kao ahpo seesenu naerachi naewachianiamie inamukapaopua, rooroikame maaepamapua pu'ka. ²⁴ Nape wa'a napawitiachio ahpo naerachi yoomahka pu'serenioipua Riosichi paparaniameo, aaata wa'a eenakamea ahpo naerachi naewaniame inamukamea, ki Riosichi paparamekaipua pehji, tísia kaawe ihsiamie nayewaniame inamukapaopua Riosio, Riosichi paparamo erapamaoipua tiameo, ahpoo ki kaawe ihsio, yooma toinarepakaopua. ²⁵ Wa'a erapasaopua ahpo iikachio, chopokorieka weripaka ahpo ma'chitamapua Riosichio, yooma ihta ahpo noriwi iintoriaopua. Waikaopua, wa'a tiopachio, Eesusichi paparamichio paaetiai tiamekapaopua

Riosieo, chanimapua: “Pichiwa Riosia i'wa tiopachi ihsiamepua, aamo tiopachi napawiniachio.”

Aachin te'terepuame ti'tiopachio

²⁶ Eeme Riosichi poponiwaa pipiniwaa tiame aamo ti'tiopachiamio, eee te'terejeramenia. Ahkai aamo tiopachiami napawiniachi enapameo, kaawe e'raka teepotaka asitejeraninia pu'kao. Wa'a napawitioopua, Riosichi simiyame nayewajeraninia wa'ao, i'ka eee tiamechitia: wikataka pepeniamea, Riosiwichio chaniwame wikatamapua, yoomahka pirena, o'okai Riosiwichio wikataka; aaata wa'a napawitiachio, itapiti Riosi ahpo pahtewari tetewiteria, masitemapua; aaata seenu mochiwachiami nayewaniame nayewanaresaa, aaata wa'api naeraeme uusaa, pukae nayewamapua. Wa'atiao yoomahka pirena pahtemapua pu'ka wa'a asikame cheeriao, ma'chiamie nayewatiopua ahpo naerachi. ²⁷ Nape seesenu naewamea wa'a napawitiachio e'enasoo, ookai paikaoiche wa'asi muika nayewajeraninia pu'kao, nape aaata wa'api napawitiachi naera nayewame uusa, wa'a tiiao yooma wa'a napawikame ma'chiamie pahtepuawichio. ²⁸ Nape ki iinuemea ahpo nayewa ma'chitamero, wa'atia itipimeripua kihta naewaka wa'a napawitiachio. Ohso kaawe teesaoi pahtiamie enesaopua wa'a napawiniachi nayewaniameo, apochiche inataka keepumapua Riosichi simiyame. ²⁹ Wa'a mochiwachitia naeraemea, ookapioi ti'tijoeri Riosichi simiyame nayewamia werisika nayewakooi, kaawe enemapua. Wahjachi wa'a napawitiachi keepuamea, oowera ahpo inatarichiche kaawetame enemapua, pu'ka muikame chaachapariaopua, kaawe tiame enesooopua apochio. ³⁰ Aata keepuameai, itapiti Riosie ahpo ku'itiame ahpo inateparia nayewanaresoo pu'kao, reesisepuapua, nape nayewaka ihsiamie teewemapua pahchuo. ³¹ Wa'atiao aataai iinuemapua itapiti ahpo chanimiao, wa'a napawitiachio. Wa'atiao yoomahka ahpo pirena nokisimapua Riosichi simiyame pepenipachioopua, yoomahka ahpo weemuteka. ³² Yooma aaata wa'a aamo napawitiachio nayewanariamea, ku'witapi wa'api nayewametepua, ahsepamichioopua piirechiwichioo nayewamichioo, itapiti ahpo cheenariao. ³³ Wa'a aamo te'teretosoo kaawe te'teretoma eemea aamo napawitiachio, ki wekapuwa te'teretoka aamo napawiwachio.

Ehpe taawechiami taamo te'terewaa taamo Riosichi te'teretoame nanapawiachio, ³⁴ ki reesiseniame oowerua napawitiachi naewamichioo. Oowerua ahpo kuunache neesetotere mochtomeri puuua, ehkoriai Riosi nuurario, wa'a chiamekopa. ³⁵ Oowitiamea itapiti epeche nane'renaresaa wa'a napawitiachi masitetiameo, petechi enasa iinatukemapua ahpo kuunao. Wa'a nokisijeraninia, taamo Riosichi te'tereka mochtoniameopua napawiniachio, ki kaawe tiamekopa, napawitiachi ooweru werisika nayewaniameo.

³⁶ Eemea kaawe neesetoka mochtomitiapua, i'ka Riosi ka'karuma tuuyewari Eesusichi simiyameopua no'oe aamo masiteriao. Ihji Riosi kaaweruma tuuyewario, ki aaata aamoe mehtanakamekopua, ki aamoche u'yepatiamekopua amochi uumichioo. ³⁷ Aata piire wa'a aamo napawitiachio, yooma Riosichi simiyame ahpo penipakame maayamea, ahpo te'ta Riosi ahjama yasito e'rameioopua, ma'chiamie nane'remete puuua, i'ka no'o aamowichio iyoteka chiiao, Apoe Paamira te'ta eenamekopua pu'kao. ³⁸ Puuu ki uuka tetewisaa i'ka Eesusichi eename no'o masitiao, ka'te reesisemitia pu'kao, wa'a aamo nanapawiachio, masitemichioo.

³⁹ Ehpeo neeea, i'ka te'ta aamo chaaneka kajunarenia. Wa'a aamo napawiniachio, aamo wa'api naerachiche nayeweka masitepuapua, ihtaoi itapiti Riosie aamo penipatetiao. Ka'te wa'inemitia aaata ahpo naerachi nayewamichioopua, wa'a aamo napawiriachio, ⁴⁰ no'oeche aamo tuuyeriatiachiche te'teretopuapua, ki wekapuri teeretomichioopua wa'a aamo nanapawiachio.

¹ Ehpeo neeea, Riosichi simiyame eenechi aamo inatepatenarene, Riosi ka'karuma tuuyewari no'o aamo nayeweria, pu'kao aamo uuka mochtitoameopua wa'asi. ² Pu'ka Riosi tuuyewarichi ki se'wika mochtitokamea, pukae newipakame eemea aamo tatakoriririao, nape ki oosa aampa Riosichi paparamia toisaapua ahpo Riosichi paparao, kihtachi itipima puuuu waikao, ahpo Riosichi paparario.

³ Pu'ka tísia nateyamera tuuyewari aamo masitekamenia, pu'kao Eesusie wa'api no'o masiteretia. Neeea Eesusi Riosie Weratiameo taamowichio pejana mukukamekopua, aamo masitekamenia, te'ta Ehkoriaami Iyoterichi chanitiamechitia. ⁴ Ehkoriaami Iyoteria cheeriaipua tiameo, Eesusi Riosie Weratiameo, mukukai katewetiaiopua, paika taawechi ahjamerikopua eenechio. ⁵ Puuu Eesusi eenechi oijenasaapua neipao, Peero machejenerepua pahchao, Seeja teewataniameopua tiameo. Pu'ka meeriamio waikao, ahpo ajawaria machejenerepua tiameo, ahpo oosa mariki piiripi ajawaria. ⁶ Epeche meeriamio, u'matoame mariki siento mochtikame machejenerepua tiame, ahpo Riosichio poponiwa pipiniwaopua tiame. Puuu Riosichi poponiwaa pipiniwaa tiame, u'matoame naasipasi mochtitoamepua pehjio, wahjachia wahjipakamepua puuuapa. ⁷ Pu'ka meeriami neipao, Saantiao machejenerepua waikao, epeche neipao, eenechi pu'ka ajawaria machejenerepua waikao, yooma pu'ka oosa mariki aampa piiripi ahpo ajawaria.

⁸ Wa'asi weeka taawechi neipamiopua, no'okamera machejenakapua waikao, wa'asi kuwachi ahpo weeraria enemichioopua, aaata kuita ahpo naawamiachi, u'matotekamechitia. ⁹ Neeea Eesusie no'o weratiameo, ki te'ta no'o weruma tiiamerako e'ramenia, kiisikoi, Eesusie weratiame no'o tewapuame maayamenia, pukeri o'iniaopua neeea, na'ara yoramia naanarika oikamekapa Eesusichi paparameo, ahkai ti'tiopachiamio. ¹⁰ Nape wa'a teerekameai neeepa pu'kao, Riosieo cheriwetiame niapa pu'kao. Riosie no'o cheriweraa, ki wa'atia kihtachi itipikamepua, Riosi no'o tesiwera ku'iriao, no'oo epeche tehki yoorakamekopua, ki wahja Eesusi ajawatiame pahcha yoorariachitia. ¹¹ Riosie Weratiamechi aamo nayewetiamea, aaata enekoipua aamo nayewekameo, ka'chitepua, Eesusi ajawatiame enerioio, no'oeoi. Yooma teeme Eesusie ajawatiamea, pu'ka Eesusi chaachapame teemea, nayewatukao.

Wahjipakameopua eenechi kiapuamepua ahjari

¹² Taamo pu'ka Eesusio ma'chiamie oijenako chaachapio, nape eemea aatao, ki taamo pichikamepua. ¿Achini iikai ki taamo pichikamepua, teemea Eesusio ahjakame tetewikamekoipua? ¿Achini iikai wa'a tiioio, ki'tio tuuna eemea, eenechi ahjaniameo? ¹³ Kiteresoopua eenechi ahjaniameo, waikao Eesusiai, ki oijenakame enemiipua. ¹⁴ Eesusio ki oijenakame enesoopua, kihtawichio enemii taamo nokariaa, Eesusi oijenaria nayewatutiamea. Wa'a teeresoo, aamo Eesusichi paparario, kihtachi itipimiipua. ¹⁵ Waikao wahjipakameo, kiteresoopua oijenaniameo, teemeai waikao wih-tuki chaachapariame enemiipua, Riosi ahpo Taana Eesusio, Apoe oijenaterio tuutiameo. Wa'a teeresoopua, Riosio ki oijenaterioopua ahpo Taanao, pichiwa ki'tiame enemii oijenaniamea. ¹⁶ Eenechi chaaninia, eenechi ahjaniameo kiteresoo, waikao Eesusiai, kiisi oijenakamepua wa'a teesoo. ¹⁷ Riosie Weratiameo ki oijenakame enesoo, taamo ahjachi paparariaai, kihtawichio kaawe ikitiame enemiiipua; taamo tatakoriaai tiame, kihta cheriwetiame itipikame enemiiipua; teemeai tamochio, ki iinuemii teemea, weemera ahjario. ¹⁸ Ki teemeche ki weemera ahjari iinueka itipimiipua, waikao wahjipakameai Riosi Taanarachi paparakao, wa'achitia itipimiipua tamochitia, kihta weemera ahjari iinueka. ¹⁹ Taamo Riosie Weratiamechi paparariaa, i'wa wehjoarichiche nateyame enesoo, ki nu'uti wih-tuki aiwameri teemea tesiwa iikao.

²⁰ Nape Eesusi Riosie Weratiamea, te'ta pichiwa oijenakamepua, ke'chu aaata oijenaai, ki wahjiamechi ahjarichio. Eesusi oijenasio tewekachi apechunatiamea ahpo Noonoe, pukeri pahcha simiyame i'ipari, apechunatiameka tiamepua weemera ki wahjiame ahjarichio. ²¹ Wahjipaniamea, piiripi tijoe wa'api ki iyoririopa, o'inesikamepua. Wa'achitia eenechi ahjaniameai weemera ahjarichi ki wahjiniameo, piiripi tijoe wa'apichi o'inesikamepua tiame. ²² Yooma Aaranichitia tatakoriaamea,

wahjipameripua, ki iyorika mochitoriapapua Riosichio. Nape yooma Eesusichi paparakamea, eenechi ahjatepuamepua Riosieo, weemera ahjarichio. ²³ Nape pu'kachepa puuu weemera ahjarichi ahjatepuamea, eee teerekapua: pahchao, Riosie Weratiame ahjatetiamepua ahpo tewekachi Noonoeopua tewekachi kahtiamee apechunatiapa, puuu itapiti pukeri i'ipari apechunakameka iintokamepua; neipao teeme yooma Eesusi ijinuwaraa, weemera ahjarichi oijenatepuamepua tiameo, Eesusi te'ta enasoopua, i'ka wehjoari kajuyachiohua wa'asi. ²⁴ Waika kajuyachi taawechio, Eesusi Riosie Weratiamea, wa'a yomatiamene newitosaapa ahpo seepurawaopua wa'asio, yooma itapiti ahpo newitoriaopua, ahpo Noonochi upamapua, Apoe Te'ta taamo Noonochi, tewekachi kahtiamechi. ²⁵ Nape ke'chu ahpo Noonochi upatioiopua ahpo newitoriao, Eesusia yawichitumeripua pehjiio, ahkasi ahpo Noonoo ahpo taaratere toapachisiohua, yooma ahpo seepurawaopua. Wa'a teeremeri Riosie Weratiamea, wa'a chiioa Ehkoriaami Iyoterichio. ²⁶ Wa'a ikitioopa wa'asio, mukiwarioopua ahpo seepurawao, kiterepatekame enemapua wa'asio, taamoo ki wahjipame enemichiohua wa'asio, ki seena aampasi ki wahjiamesi. ²⁷ Eesusio, ihji Ehkoriaami Iyoterichi yomatiamene ahpo taaratere toapapua chaniatiamea, ki Apoe Noonorakamera taaratere toapuameko tuutiamepua. Apoe Noonorakamera iintomerikopua ahpo Taana taaratere toapakao, yomatiamene ahpo Taana seepurawao. ²⁸ Waikao Riosi Taanaraa wa'apio ahpo Noonoo, neipa yooma ihtaio ahpo taaratere eenepatesoopua newitotekao, yooma ahpo newitoriaopua ahpo Noono kiameripua, ahpo Noono Apoe Riosiohua, yomatiamene aampa teereka yasitomichiohua.

²⁹ Ki'tiame enesoo eenechi ahjaniameo, ¿achinikai aata tijoea, aatia ahpo paa-toamepua aata mukukamewichio pu'ka mukukameo newipatepuawichio? Kiteresoopua oijenaniameo, ¿achinikai wa'a nokayamepua erakokao? Ki teeresoo eenechi ahjatepuameo, ¿wa'ana nokimii puuu?

³⁰ Kiteresoo oijenaniameo, ¿no'o maaporichina teeretotamarenia senepi taawechio, yooma taamo Eesusi ajawariaa? ³¹ Kiisi wa'a e'ramenia noochio, senepi taawechi mukime teetoamekaipua, Riosie Weratiame nayewatoapaopua, Riosie Weratiameopua eenechi ahjario tuuyapao. Neeea oijenaniameo, pichiwa te'ta wa'a teeremio e'rame neeea. Neeea noochio kaawe e'ramepua aamoo tiameo wa'achi erakoamekopa. Aamoo noochitia erakoamekoopua, Riosie Weratiamea amochi inisiamepua aamo kaaweruma teetotesikao. ³² Kiteresoo oijenario no'o puuu oorichi no'o nasiwaria Eejesioo, ¿ihtana yowika machenatania, pu'ka wa'a no'o iintorioa? Kihta kiteresoo eenechi weemera ahjario, ¿ohso kaawe a'chikoi nokitariarepua naaju, kihta inatakache koakao, oowera itapiti tísia taamo pu'serewaoiopua nokaka, ahkasi wa'a nokakaopua wahjipakao?

³³ ¡Ka'í! Ka'te aamo wisikuate eemea. Ka'te wa'a erako eemea, ki'tio erakokaopua eenechi ahjaniameo, pukae wa'a erakotetiame enesaa, yooma eemea wa'achi erakotepuamepua pukaeo. ³⁴ Aamo wa'a tiame Koorintio tiopachi masitiame, aamoo chaaniamenia: “Teewemitia eemeapa wa'a tiame tatakorikao, wa'a tiame masiteniameopua. Wa'a aamo chaaniame neeea, aamoo suuwe erapamichiohua. Aata eeme wa'a tiame masitiamea, teesaio kihta machiyamepua Riosichi simiyame.”

Achini teeka ahjameri eenechi wahjipakameo

³⁵ Aata eemea chaachapaniarepua: “¿Achini iika ahjatariapua eenechio, wahjipakamea? ¿Achin tiame enetapu weerewaraa?” ³⁶ Puuu wa'atiame inataniamea, ki inatame inatarirapua. Itapiti iimoria yaupamiaa, mukuyamekatepua pahchao, esorapaka aaperao. ³⁷ Pukeri echiwaa, pahchirachepua. Yaupasaopua, sewina tiame yaupamepua, ihta pahchirakai, tiirikooi, suunuooi. ³⁸ Wa'a ikiyame puuu, Riosi ihsiamekopua weerewa ki'yakao, aachin tiame enemerikopua oowarao, yooma ihta echitiameopua. ³⁹ Yooma ihta weerewaa, ki ahpo wa'achi te'tiamepua. Weerewaa iintunapua: tijoe weerewa, animari weerewara, tuchiki weerewara, so'chi weerewara tiame. ⁴⁰ Yooma tewekachi iintuameai, seesenu tiame weerewaemepua, yooma itapitia,

ki i'wa weeechio te'tiamechitia. ⁴¹ Taaa piiripi ttaaemepua, meechaai piirechi ttaaemepua, so'poriai piirechi ttaaemepua; so'poriai, ahpo wa'apio seesenu te'tiamekaitepua tiame. ⁴² Wa'achitia teemeai, eenechi oijenasa, seenu weerewa te'teremeripua. I'wa weeechi weerewa taamo mukiso wetemajiniamea, ki tehpe e'ramepua, pikayamepua esoratupakao; nape eenechi ahjaniame weerewaa, ki wahjamesi enemeripuuu, kiisi esoratukao. ⁴³ Taamo weerewa wetemajisa itipiniamea, yooma ihta itapiti iinyatiame taamo ikiriao, pujaka toiniamepua. Taamo eenechi ahjatiame weerewaa, kihta itapiti iinya tiame iinueneri puuuu. Taamo weerewa mukusa wetepasa toitiamea, i'ka weeechi echisa toitiamekate puuuu, weemera ahjarichi tewekachi naawamiapa, weemera weerewakamera uuka, yooma teeme, ooweruai. Puuu weerewa wehtere toitiamea, o'ochetupaka esoratupamepua. Nape taamo weemera weerewa eenechi taamo ahjatetiamea, kihta ka'chi ikiwame enemeripua, kokorepaniameo o'ochetupaniameoi, ya'watupaniameoi. ⁴⁴ I'ka weeechi weerewao echiwamechitepua, tewekachi weerewa enepamiaapapua. Wa'a teeso teemea, ki i'kache weerewa teeremerikaite teemea. Piiripi weerewaa, weeechiwichio taamo ohjoremichio weerewatetiamepua; piire taamo weerewaa, tewekachi taamo ohjoremichio weerewatepuamepua.

⁴⁵ Ehkoriaami iyoterichio chiiamepua: "Pukeri pahchi Aarano Riosia, i'wa weeechi ohjoremichio ahjari yahcherepua." Neipa Aarani Eesusi tewaniamea, Apoe taamo Paamira Eesusi puuuu. Puuu Eesusia, Riosi tiarie tijoetutetiamekapaopua i'wa wehjoarichio, tewekachi ahjari ttaaeme puuuu. Wa'a tiipa puuuu, tewekachi tiame ahjari taamo ki'yame puuuu, ahpo Eesusi ahjama ohjorepuaihiopua. ⁴⁶ Nape pahchao weeechi ahjaniame kiatime teemea, neipao tewekachi ahjaniame. ⁴⁷ Pukeri naayachi Aarani tijoe, we'ee netetiamepua, i'ka wehjoarichi ohjoemichio. Neipa simiyame Aarania Eesusi, tewekachi o'inia eenaka naawakamepua, tijoe enepaka, nape Riosi tiari yahchame. ⁴⁸ Yooma weeechi tijoetukamea, naayachi o'inia netetiame weerewa iinuemepua, i'wa weeechiche ohjoepuame. Yooma weemera ahjari kiatimea, tewekachi ohjorepuame ahjari kiatimepua. ⁴⁹ Yooma i'wa weeechi ohjoemea, pukeri Aaranichitia weerewaemepua. Yooma tewekachi ohjoemia, Riosie Weratiameka tiame weerewameripua.

⁵⁰ No'o Riosichi poponiwa pipiniwaa tiame, tísia kaawe inataka no'o keepumitia i'kao, i'ka aamo chaanemiao: Iiweta i'ka weerewa eeraamechi ahjaapua pehjo, ka'chi iika ohjoremeri teemea tewekachio, Riosi ohjoekachio. Taamo weerewa esoratupamea, ka'chi iika tewekachi i'topuamepua, ki tehpesi e'ramekapapua. ⁵¹ Ehpeo, kaawe keepumitia i'kao. Itapiti ki yoomae nane'reniame pehji, aamo tuuyemane. Riosichi paparakamea, ki yoomahka wahjipamerikaite puuuu. Wa'atia puuuu ki mukukaio, sewina ijikimeripua weerewao. ⁵² Puuu wa'a ikiniamea, seenepi kupipari ikiwachi ikimeripua, turupuchari kajuyachi chaachamiachio. Pu'ka wa'api turuwari chaachachio wahjipakamea, ki wahjipakameaiopua pehjo, weemera weerewapameripua. ⁵³ Puuu weerewa na'ituamea, ki na'ituame weerewachi enepatepuamepua. Mukiwame weerewaa, ki mukiwame weerewachi enepatepuamepua. ⁵⁴ Puuu weerewa na'ituamea, ki na'ituame weerewachi enepatetioopua, pu'ka weerewa mukiwameo, ki mukiwame weerewachi enepatetioopua, kiteremeripua wa'asi wahjipaniamea, ehkoriaami iyoterio te'ta chiiachitia, Riosio ehkoriaamio eee cheeriopa:

Mukiwamea, newitowae ko'kotiamepua wa'asi,
kitereparepua wa'asi.

⁵⁵ Aa muuu wahjipaniamea,
¿achini iikamemua aamo newitoriraa?

Ai muuu wahjipame toaniachio,
¿akana akiparu muuuu tísia kokosa yoorameai?

⁵⁶ Mukiwari taamo ikitiamea, tatakori puuuu. Tatakoria taamo poanataamepua Riosichio te'ta mukukamechitia Riosiwichioo, Riosi nuurario wa'a tiame ma'chitamekopapua. ⁵⁷ Nape Riosia, taamo newitori ki'yariopaopua tatakorchio, taamo

cheriwemeripua yooma ihta taamo tatakoririao, ahpo Taana Eesusi iintoriaeopua, pu'ka Apoe taamo Eesusi Paamirao, apoe Riosi weerakamekapapua pu'kao.

⁵⁸ Pukaepa tísia no'o nakiya poponiwaa; pipiniwaa tiame, pewatiame mochtitopua-pua Riosichio, ki ikicha paparaka taamo Eesusi Paamirachio, taamo Paamira Eesusi tehkirachiche yorasika, epeche epecheche nokisika Riosi tehkiwachio. Nane'riame eemea aamoo, Eesusi Paamirawichio aamo nokariao, kiisi wa'atia kihtachi itip-imerikopapua pu'kao.

16

Riosichi paparamewichio ku'ipua na'poatiame

¹ Ehpeo neea aamo no'o Riosichi poponiwao pipiniwaopua tiame, toomi na'poaniamechi simiyame aamo nayewamane, wahjachi Riosichi paparama ku'iwa nakiyamewichio, te'ta Kaarasia tiopachi mochikame no'o masiteriachitia. ² I'kao eemea, senepi pahcha weeriamae oowisari taawechio, yooma pipiripi eeme na'poasipuapua toomio, wa'a no'o eenoio ki pukeri na'poaka nokipuawichio. ³ Wa'a asisaapa neea, aamoe uutiamae uhjuramania Eerusarenio, iyojura i'tochekaopua, yooma eeme pirena uhjuro tuuka, pu'ka toomi na'poatiameo. ⁴ No'o simiwa nakiwame enesoo wa'a Eerusarenio, pirena siimpama teemea waikao.

Paoro asisimo e'rachiami nayewari

⁵ Maseronia weechiami u'matoaio, aamo mochiwachi enamania, Maseronia weechiami oisimo o'ranepu pahchao. ⁶ Seenekachi aamo ahjama itipimane ku'itapi, seenekachi ahkasi tuurawio u'matoachisi. Wa'atiao eemea no'o ku'inaresao, no'o ku'ipamapua ahka no'o simiyachiwichio. ⁷ Ki ikanati u'matonarenia wa'ao, nape pu'ka no'o wa'a e'rao, Apoe no'o Paamira cheemapua, tewekachi kahtiamae. Itapiti no'o yoramia iinuesoopua wa'ao, tepepi itipimania waikao. ⁸ Nape i'wa Eejesio muuwari mochiwachio, i'ipari pahko u'matoachisi itipimania i'wao, Peentekote pahko tewaniamechi. ⁹ I'wa itipimane pehjio, Riosio ki ookapi tehki no'o wahjoneriopa, i'wa ti'tijoerio pu'sereme tiame, wahjachi muuwaeme i'wao, ki no'o nakioipua no'o masitewao, eerina chaachapakao.

¹⁰ Timoteo wa'amahka oiaio aamo mochikachi asisoo, kaawe uuka teteipua-pua pu'kao, kaaweruma tehki yooramekopapua, taamo Paamira Eesusiwichioopua no'owichioopua tiame. ¹¹ Pukaepa Timoteo wa'a asisoo, aataai wa'a aamo mochikachio, ki ipaka tetewipuapua pu'kao. Wa'a asisooopua pu'kao, kaawe ku'ipuapua, no'o kahtiachi enamerieopua, i'wao neea no'o ahjama mochikameapua tiameo, puuyeka mochikamepua.

¹² Taamo pooniwa Aaporo, utewa yoorakainia siimichio, wahjachi poponiwa ahjamaopua aamo ne'nemia, nape puuua ki siinarekapua pehjio, itapiti yoramerikapapua pehjio. Neipa siimotiapua wa'ao, ahpo yekiwa iinuesaapa.

Kajuwachi wa'asi teepotari

¹³ Aamo Riosichi paparaka mochitoao, kaawe aamo neesetoka mochtitopuapua, pewatiame mochtitoka aamo te'ta Eesusichi paparao. Oisa te'teretopuapua pukachio, ki ikanati aamoo, sewina erapatepuaichio. ¹⁴ Aataawichio yooraka ihsiaioo, kaawe e'raka ihsipuapua pu'kao.

¹⁵ Ehpeo eeme no'o poponiwa tiiaa pipiniwa tiame, nane'riame eemea yooma Ehtejana ta'pechio mochikameo Aakaya weechio, puuukopua wa'ao o'inekameo, pahcha Eesusichi paparaka. Puuukopua tiameo, pahcha o'inekamekopua ku'isikao yooma wa'a mochikame Riosie Piipatetiameopua, yooma ihta itapiti ku'iwa nakisiwaeopua. ¹⁶ Aamoo neea, yooreka tetewijerani neea pu'kao, pu'ka ti'tijoeri wa'a teeka ku'yameo, yooma pu'kachitia, Riosi tehkiwa nokisiameo. ¹⁷ Neea tísia kaawe erapakamepua, i'wa eenakopa Ehtejanasiopua Otunato yeekao, Aakaikoopua tiame. Puuua i'wa e'enakao, tísia no'o ku'ikamepua, aamoo, ka'chi iika no'o ku'imia teereriao, ki no'o ahjama mochikamekapa eemea. ¹⁸ Apoe nokakapua no'o oisa erapatekaopua Riosichio, aamo

oisa erapateriachitiaopua, aamochi Koorintio e'enariaiopua. Wa'a nokayame tijoeopua, kaawe e'raka tetewiniamepua.

¹⁹ Aasia weechi ti'tiopachi mochikamea, aamo uhjurenepua teepotari, ehpeo i'wa no'o ahjama mochikamea. Aakiraa, Pirisiriaapua tiamea, ahpo ta'pechi nanapawitiamea, aamo teepotenapuapua tiame, te'ta tísia Paamirachi tiame teepotarie. ²⁰ Yooma Eesusichi poponiwa pipiniwa tiame no'o ahjama mochikamea, aamo teepotenachipua tiame. Aamoo eemea, aamo napawimiachi asikoiopua, kaawe e'raka aamo teepotepuapua, Riosichi te'teriamechitia.

²¹ I'ka teepotario, nooe Paoro sekae iyotesa aamo uhjuriamepua.

²² Yooma aaata ki nakika tetewikame taamo Eesusi Paamirao, Riosi kokosarichi ruhjimeripua.

“Aa muuu taamo Paamira Eesusi, aamo eenakame tetewinare neeepa tamochio.”

²³ Yooma aamo Koorintio mochikame Eesusichi paparameo, yooma Eesusi kaaweruma cherirewao, amochi teerepajeraninia pu'kao. ²⁴ Neeea yooma aamo Koorintio mochikameo, te'ta Eesusi Riosie Weratiamechi paparameo, ki nu'uti no'o iikae aamo nakiyao, i'ka iyosichi iyotesa, aamo uhjurenania. I'kao neeaa i'ka iyojurachio, i'wasi kajuyamenia iyotekao. Cheriwema wa'asi.

Paoroe Ooka Simiyame Koorintio Paoro Iyojurewa

Teepotari

¹ Kúíra. Paoro neeea, Riosi e'rarie Eesusie weratiame, Apoe Riosie Weratiamee. Neeea Timoteo iyotetekao, i'ka iyojura iyotesa uhjurenania, Koorintio mochikameopua tiopachi, yooma Aakaya weewarachiami mochikameopua tiameo, yooma wa'ami mochikameopua, Riosie piipatetiameo. ² Neeea taamo Noonora Riosio, Apoe Eesusi Riosie Weratiameopua tiameo, aamo iikachio, ta'iria mochijera kiajerenania.

Paoro kokosa tiame aiwaka yasitoo

³ Apoe Eesusi Noonora Riosio, taamo Paamira Weerakameopua, kaawe e'rewa chaachapapuaamepua pu'kao, apoekopua taamoo, taamo tesiwe e'reka kaawe erapatesiameo. ⁴ Riosia, taamo kaawe erapatesiamepua, itapiti taamo a'chitiame aiwasiamopua. Wa'a tiachipa teemeai, wa'achitia kaawe erapatesimeripua tiame, aata itapiti aiwaka mochitoameopua. ⁵ Teemea, Riosie Weratiamechi paparapa, aiwame teemea. Taamoo, Riosie Weratiame aiwaria tamochi pochiwisusiamechitia, wa'achitia Eesusichi machenamepua taamo kaawe erapatesiwaai, puuu wa'api Eesusi kaawe erapatesiwaa, wahjachi Eesusichi paparamechi inisiamepua tiameo, yooma ihta kokosa aiwaniamechiopua. ⁶ Wa'a teesoo puuu a'chitiame taamo aiwariaa, aamo kaawe erapatesipuai-chio puuu, pu'ka aamo Eesusiwichio aamo aiwaopua, aamo iika yachapasimichiopua amochio. Pukaechi tiameo, puka kaawe erapasiwae anachasimeri eemea, ihtaai aamo kokosa tiame aiwasiao, wa'achitia taamooi, kokosa tiame aiwasiaachitia. ⁷ Aamo oowe erakona teemea, ki sewina erapamerikopua Eesusichio, tísia aiwaiopua pu'kawichioo, tamochitia aiwaiopua pu'kawichioo, pu'ka wa'api taamo kaawe erapatesiwae, kaawe erapatesipuaame eemeai, Eesusi taamo ki'yae.

⁸ Riosichi poponiwa pipiniwa tiameo, ki wa'atia aamo itipijerani teemea ki nane'rekao, pu'ka itapiti tísia taamo aiwariaopua, Aasia weeechi ohjoaiopua. Tahpitika iikame teeme wa'ao, itapiti maapori tiame, oowera mukime iikame teemea wa'ao, teemea taamoo, ahkasi ki ahjameri maayaipua, kiisi anachai teemeapa wa'asio. ⁹ Wa'asa iika teemea wa'ao, mukiwachi uhjurawatiameka erakoai teemeapa. Wa'a taamo ahjakame puuyariaa, Riosi apoe iintokamepua, ki teeme. Wa'a pepenipakame teemea, Riosiche taamo newipatemiao, ki taamo wa'api u'warie, Riosikamera ihsiamepua, ahkasi wahjipakameoi oijenatiamepua. ¹⁰ Apoe iintokamepua taamo newipatekaopua, pu'ka taamo wahjipamia teereriachio. Puuu, ki nu'uti taamo eeyowachi ma'chipakamepua. Teemea pukachio, te'ta oowe e'rewa enepakamepua, yooma taamo maapori teeretoachio, Apoe Eesusi taamo ma'chipasimerikopao. ¹¹ Aamoo aamo napawitiachio, senepi Riosichi aamo papasoopua taamowichio, epeche enema eeme cheriwema ki'yameopua Riosichio, Riosio taamoo, tísia kaawe iintorio tuuopua.

Paoro aatia tiachipa ki simiyopa Koorintio muuwari

¹² Teemea tamochio kaawe erakoamepua, taamoo kihta a'chi tiame taamo nokario erakoamekapa, kihtaopua ki ka'karumao, ki kaawe tiame inataniameo, epeche wa'a aamo mochikachi ohjoaio, tísia suwepori nokiwachio. Nape yooma puuu wa'a taamo kaawe te'teretoriaa, apoe Riosichi eenakame puuu, ki taamoechi wa'api. ¹³ Taamo iyotiaa, ki wihtuki puuu taamo nokisiao. Kaawe enemii eemea taamo pichikesaa. ¹⁴ Aaata wa'a ki oowe e'riame enesaapua pehjo, tamochi oowe e'repaka ahjachi erapasaapua, kaawe enemiiopua. Wa'a ikisaa eemea, ki nu'uti kaawe e'remeripua taamoo, i'ka taamo amochi nokayaopua. Teemeai, tísia kaawe erakomapua, Eesusi eenechi eenoiopua ahka taawechio, aamoopua tiameo, Eesusichi paparariopa.

¹⁵ Wa'a tiame taamo nokaya oowe e'repameri erapakaopua, oosa wa'a u'matosimo o'raninia, wa'a aamo mochikachi, wa'atiaopua oosa epeche pepenipamichiopua no'o masitiaio. Maseronia siinyaio, eenechi no'raionia, eenechi asisimo o'rainia aamo mochikachi, wa'atiaopua, oosa enemichiopua no'oo, wa'ami no'o u'matoachiopua masiteka, neipaopua waikao, no'o ku'imichiopua aamoo, Uurea weeechi simiwachiwichiopua. ¹⁶ Wa'a tiame inataka neeea, Maseronia simiyaio, aamo mochikachi asisika tetewisinariapa. Maseronia no'rasaapua, eenechi wa'ami u'matoka tetewinariapa. Aamo mochikachi o'iniaio, Uurea weeechi siminarekamenia, aamo no'o ku'iwaepua ku'inariae. ¹⁷ Ihji aamo no'o ne'nemia inatariaa, kaawe inatasa eratiamepua. Ki aaata chaachapameka tiame ihjia, itapiti cheesaopua, ikanati sewina cheesiamechitiaopua eenechio. ¹⁸ Taamo aamo masiteniameoi Eesusichi simiyameo, ki sewina chaachapasime teemea, piiripi tiame cheesaa piiripi tiame puuuu, ki eenechi sewina cheesiamepua, pu'ka Riosichi simiyame taamo masitiaio, taamo masitiaio Riosichi eenamekopua. Taamo Noono Riosia ahpo chiiiao, kiisiki eenechi sewina chiiamepua. ¹⁹ No'o Timoteo ahjama nayewaturiaa Siriwano ahjamaopua tiameo, yooma taamo masiteria Riosi Taanarachi simiyameopua, Riosie Weratiame Eesusi tewaniamechio, ki teesa pichiware puuuu. Ki taamo ehpe masiteriao, meereo eenechi sewina chaachapasikame teemea. ²⁰ Riosi yooma ihta taamowichio iintomo tuuyaa, Eesusichi iintoamepua ahpo Taanachi. Pukaepa teemea, Apoe Riosi ihsiamekopua Eesusichio, Eesusichi taamo paparao, ahjachi erakoame teemea, kihta seeweka. Wa'a erakoka, cheriwema ki'yame teemea Riosio. ²¹ Riosia, apoe ihsiamepua taamoo, apochi kaawe teeretekao, ahpo Taana Eesusichi paparamepua. Apoe pua tiameo, taamoo, ahpo ijinuwa uuyameo ahpowichio. ²² Apoe ihsiamepua tiameo, taamo iikachi yahchakao ahpo iinuwatario, tamochi erateka ahpo Riosiwariopua, ahpokamera ijinuwarakopua taamoo. Ihji wa'a taamo eratewaa, Riosi Riosiwariopua, taamo nuutekia Riosiopua, o'ichari ki'ya.

²³ Eenechi inatepaka eenechi aamo mochikachi enamia, Riosi nane'renapua no'oo, ki te'ta aamo terinariapa, ki eenechi eenariopua wa'ao. ²⁴ Ki aamo paamiratuamechitia eratoame neeea. Ohso kaawe aamochitia, Riosichi tekipaname e'rame neeea, oowera wa'a eenakamenia aamo mochikachio, epeche kaawe erakomichiopua Eesusichio.

2

¹ Pukachipa ki siimo orapakania wa'a aamo mochikachio, ki taamo iiyana erapua-puawichiopua iikachio. ² Wa'a mahka eenaka iiyana eratesaania aamoo, ki aaata no'o kaawe erapatemerikopua no'oo, eemechekopua no'o kaawe erapatimea, no'oo iiyana erapasoopua. ³ Pukaepa wa'a cheeka iyotekamenia pukachi iyojurachio, wa'a asisaapa, ki iiyana erapanariapa eenechio yuuwesika, eemeo, ohso kaawe no'o kaawe eratermerioipua. Neeea aamoo, oowe e'rakania, kaawe e'raka aamo ahpo katewemiaopua, aamo a'chi tiame iiyana erapori tiaopua, wa'a ikitioopua, neeeai kaawe erapanariapa. ⁴ Ki nu'uti iiyana e'rapa wa'a tiame aamo iyotekania pu'ka oosa iyoterichio, ahkasi naarakaoi iyotekamenia pu'kao. Ki aamo iiyana erakomichio aamo iyotekania pu'kao, ohso kaawe pukachi iyoterichio, no'o te'ta aamo nakiyakamera, tetewimichio iyotekamenia wa'ao, no'o chiiiao.

Paaroo ahpo na'arekame cheriweria

⁵ Aaata puuu iiyana iintokamea, ki no'оче iiyana eratekamepua, yooma aamo iiyana erapatekamepua tiameo. Neeea teesa tiame chaania pu'kao, ki tahpitika tiame aamo erapuapuawichiopua pu'kao. ⁶ Puuu yomarika aaata ki kaawe iintorio wenejiriaopua, soparani puuuapa, aamo aiwateka yahchao. ⁷ Epeche kaawepua cheriwetiaa, kaawe erapatetiaopua tiameo, ki te'ta pehtime yuuwesimichiopua pu'kao. Kaawe enemiiipua pu'ka pehtiao, puhjetiaopua cheriwekao, ohso kaawe naewetia kaawepua kaawe e'reka, kaawe erapamichiopua pu'kao, ki a'chi ikimichiopua ahpo iikachio, yuuwesikaopua te'ta. ⁸ Pu'kao, ki kaawe iintorioipua pu'kao, nakiwameko tuuyejerania pu'kao. ⁹ Pu'ka wa'a tiame aamo iyotekameainia, aamoo no'o cheeriachitia katewetariarepua e'rakaopua,

wa'a aamo a'chi te'tereriaopua. ¹⁰ Aamo cheriwesoopua pu'kao, no'oeoi cheriwetiame itipiamepua. Aataoi aamo cheriwesiao, cheriwetiame itipitemeripua no'oeoi, Eesusi Riosie Weratiame tetewachio. Wa'a iintosima neeea, kaawe te'tereka mochtomichioopua Eesusichio, ta'iria mochtowa. ¹¹ Wa'a taamo te'teresoopua riaorósia, ka'chi iika na'ara ihsimeripua tamochio.

Paoro Torowa tewaniachi ki ta'iria yasaria

¹² Torowa muuwarichi no'o asisooopua, kihta eina teeriapua wa'ao, Riosie Weratiamechi simiyame no'o masitiachio. ¹³ Naatiche yuuwesika yasakania wa'ao, ki tewakapa Tiitoo, no'o Riosichi pooniwao. Wa'ao neeea: "U'matona neeeapa", cheesache u'matokania wa'a o'iniao, Maseronia weechiamio.

Riosie Weratiamee newitowa

¹⁴ Wa'a e'raka kahtiaichenia wa'ao yuuwesikao, ki tewakapa wa'a Tiitoo, ki piineri no'o kahtio erapakaopua wa'ao, Riosi no'o ahjama kahtieme erapakania, itapiti seewajuyame eejekayamechitia noochi. Riosia, ihta taamo aioioopua, taamo newitoka ma'chipasiamepua taamoo, tamochi enatesika ahpo peeniajuyao, yomachi ti'tijoechiopua ahpo peeniajuyao, yomachi yasipasimichioopua tiameo ti'tijoechichio, ahkaoi taamo ohjoioopua. ¹⁵ Teemepua, pu'ka Riosie Weratiame seewachitia peeniajuwa i'toamea, aaatachi e'wamekopua pu'kao, Riosichi e'enatekaopua. Pu'ka peeniajuwae Eesusichi e'enatetiameo, Riosie cheriweka piipatesiamepua pu'kao, tatakoriiriao. Ki peenia e'raka saayamea pu'ka Riosie Weratiame peeniajuwao, wa'api itipiamepua ahpo tatakoriwachio, ki piipatetiapa puuuu Riosieo. ¹⁶ Aata Riosie Weratiame peeniakame pu'serekamea, Riosie piipatetiameapua, puuuu mukukaipua i'ka ahjarichio, piirechi weemera ahjarichi ahjameripua. Nape puuu ki pu'serekamea Riosie Weratiame peeniajuwao, ki Riosie piipatetiamea, i'ka weechi ahjari mukusaapua, ki oosa ahjameripua eenechio, piirechi weemera ahjarichioopua. Puuuu poanachi mochimieripua ki Riosi ahjama, wahjipakameka teeremeripua Riosichio. Nape i'ka Riosichi tehkichio, ¿aatanakamera ohjoarepua, i'ka Riosichi tehki te'ta kiapuame tiameraa, tisiwa iyoriwaemeopua? ¹⁷ Ki'tepua aaataai wahjachia, ki iyorika tetewamekapapua i'ka Riosichi tehkio, kiisi kaaweruma inataka nokisiamepua, toomichiche inataka masitiame, ahpo se'wi masitiao toomichi nehjapa. Nape teemea kaaweruma inataka nokisiamepua i'ka Riosi tuuyewario, iyorika teetoka i'ka kaaweruma tuuyewario, te'ta Riosie taamo nuureniachitia, te'ta Eesusi Riosie Weratiame, seekarewarachitia.

3

Weemera katewewari tuuyetowa

¹ Nape teemea Riosie uhjuratiameko taamo chaachapaa, ki taamokamera epeche weruma tiame tetewipuawichio, chaachapamepua. Taamo chaachapaa ki weechi ti'tijoe nuuretiamepua. Pukaepa ki nakiyame teemea ihta iyosi iyotetiameo, ahkaoi taamo asiyachio kaawe e'raka asipupuawichioo, wa'aoi aamo mochtichio; aamoe taamo kiapuameoi, sewinachi taamo siimpamiawichioo. ² Taamo ahkaoi kaawe uuka tetewimeria, eeme wa'apipua Koorintio mochtikame, yoomachi nane'reniamekopa, Riosi amochi iintoriaopua aamo Eesusichi papararioioopua. ³ Aamo Eesusichi papararioopaa, taamo Eesusichi simiyame aachin teeka pichikeria, Riosie Weratiame wa'api aamo i'ikarachi iyotekapua ahpo kaaweruma ihsiao. Puuu aamochi kaaweruma iintoriaa, itapiti iyosichi iyotetiamechitia tiamepua. Pukaepa teemea pukae ahkaoi taamo ajasiachiamio, pukae nayewatusimapua, aachin teeka aamo Riosie Weratiamechi paparariamekoopua. Wa'a tiame taamo nayewatuka nokisiamekopao, kaawe tetewisipume teeme ti'tijoechieo.

⁴ Wa'a tiamepua tiiao nape te'ta tamochi iintokamea, te'ta te'pa kahtiamera puuuu, te'ta Apoe Riosi. Pukaepa teeme Eesusie ajawatiamea, Riosichi paparamepua, Apoe Riosi iintorioopua amochio, ahpo Taanaeo, yooma taamowichioo kaawe iintokaopua.

⁵ Teeme Eesusie ajawatiamea, kihta nokayame teemea te'ta Riosichitiao, teemea oowera Riosi tehkiwache nokisiameopua. Ki Riosi ihsiwa tamochi teetosoopua ku'ikao, ki te'ta kaawe teetomii teemea, i'ka Riosi kaaweruma tuuyewario, ti'tijoeekachiami i'tokao.

⁶ Apoe iintokamepua tiameo, i'ka Riosi tuuyewari yahchakaopua, weemera te'terewa yorakeka mochitopuawichioopua, apochikamera kaawe te'teretokao, ki ahpo ehkoriami te'teretopuame, yahchariachitia. Ihji weemera teerewaa, Riosi Riosiwari yasipaniamepua tamochio, Riosi Taanarachi pichiketioopa tuuyewarirao. Piire oochetiame nuurari te'terepua teereriaa, taamo wahjiparichi ihpapaniame teereriaipua, ki ahsepari iyoritaaopua, pu'ka nuurario ka'chi iika yorame tiamekopa ahsepario. Nape ihji weemera Riosichi te'terewaa, weemera ahjari taamo kianiamepua ahkasi ki wahjiamesi, Riosi Taanarachi taamo paparatioopa. Apoe Riosia ahpo Taanachi paparatioopua, tamochi yahchamepua ahpo Riosiwario.

⁷ Moiseo Sinai kaawichi ihshai o'inia tekikoiopua, Riosi nuurari u'pakaopua ti'tijoeriwichioo, ti'tjoeria pu'kao, kiisi ne'neme erakorepua nanarichio, tísia utewaeme tajitopa nanarichio. Nape Moisea wa'a teetoka tekiaopua, puuu nanarichi tísia taji-toaa, saipatorepua. Puuu Riosi nuurari Moise kiaretiaa tísia majapori tiame cheeka kiaretiamepua, tísia Riosi utewarieme tiame, ki nu'nunti ki ku'kuita te'teoka chiame, ki e'wetiaapua pu'ka ahpo tisiwa iyoriwa nuurario, wahjipaniamee kokosamerikoopua.

⁸ Nape puuu nuuraria tísia eeyowa tiame kiatiamekaiopua Riosieo, kihtakaitepua taamo Riosi Riosiwari taamo tísia kaaweruma tuuyewari taamo iikachi nayewiao, pu'kao pirenataka ne'neniaoopua, epeche ki nu'uti tisiwa peenia tiame Riosiwari taamo iikachi nayewiaa. ⁹ Puuu ehkoriami Riosi nuurari taamo ki e'wetiaapua taamo Riosi kokosarichi ihpapamea, tahpitika cheeka tísia maapori tiame kiatiamepua; nape ehpiami Riosi kaaweruma tuuyewari nayewiaa, epeche tisiwa tahpitika tiame peenia tiamepua, ki ehkoriami nuurari Riosie tísia eeyowaeme chanitiamechitiaopua, i'ka ehpiami Riosi kaaweruma tuuyewario, taamo nehpuamekopua taamo Riosi kokosarichi wichipuameo, taamo Riosi Taanara papasoopua, pu'ka tuuyewari tamochi uusoopua.

¹⁰ Pu'ka oochetiame nuurari tísia eeyowa tiame ne'newachio, kihtakaite puuu eeyowaa, Riosi te'ta kaaweruma tuuyewari te'ta tísia tahpitika peenia tiariwa ne'nepatiao. ¹¹ Puuu ehkoriami nuurari Moise Riosie kiatiameta, ki tehpewichio eratiame eneriamepua Riosieo, pukaepa ki tehpesi nateyamechitia teererepua. Nape ihji weemera ahjari Riosi taamo ki'ya ahpo Taana Eesusichi papararichio, ki wahjiamesi e'ramerapua.

¹² Pukaepa teemea pu'ka weemera ahjari ki wahjiamesi enemerikoopua, yomatiameta ahjachi e'rarie nayewatiamepua, te'ta ma'chiame nayewatuka, ti'tijoeopua ooweruopua tiame, ahkai taamo asisiachiamio. ¹³ Teemea, ki Moiseka te'teretoamepua, Moiseo ahpo to'pekamechitiaopua nanarichio, ki tetewipuawichioopua apochio, Riosi tisiwarirao ahpo nanarichi teteiwameo, saipachisi. Teemea i'ka tísia tisiwari Riosi ka'kaweruma tuuyewario, kihta tamochi to'penaka nayewatusiamepua ti'tijoerio, pu'ka ti'tijoerio teemea, weemera ki wahjiamesi ahjari iinuejeramekapapua pu'kao, pu'kao Riosichi itanesoopua. ¹⁴ Ti'tjoeria ki pahteka tetewirepua Moisechi tetewitiameopua Riosi iyoriwa tisiwariopua, pu'ka saipao, ihtana ikiwamekoopua. Riosi nuurari Moise kiaretiaa, oowera ti'tjoeria na'ara iintotiame tetewipuawichio enerepua. Aataoi ki cheriwiameta Riosia tatakoriario, Riosi nuurari e'wekache mochitoniamemo. Ahkasi ehpe taawechiamioi wa'api erakoka mochitoamepua, pu'ka oochetiame nuurari e'weka mo-chitoamea. Wa'a tiame inataka mochitoapa puua, Riosi nuurarichi simiyameo, itapitie to'peniamekatepua inatarichio. Pu'ka inatarichi eina tiame puhjeniameta, te'ta Riosie Weratiame iintoria ahpowichio, te'ta pahtetiache wichima puua. ¹⁵ Ahkasi ehpiamioi wa'api te'teriamepua, ki pahtekao, pu'ka Riosi nuurarichi simiyameo. ¹⁶ Nape aata te'ta ne'nepasaapua Riosi chiia ahpo Taanachi simiyameo, te'ta pahteka tetewikamepua, ihtanawichio ki'yariopua Riosia, ahpo nuurario. ¹⁷ Puuu taamo Noono tewekachi kahtiameta, Apoe Riosiwari ihshiamepua, taamo inatarichi pahtemichioopua. Pukaepa aatachioi apochi pakimichio reesisetiaapua, puuu Riosi Riosiwari ihshiamepua, taamo

inatarichi to'piao, puhjekao. ¹⁸ Pukae puhjetiapa teemea taamo inatarichi to'piao, epeche ma'chiame teerepame teemea ti'tijoerichio, te'ta kaaweruma ihsiaopua Riosiopua, pu'kawichioo. Wa'a te'terepakamea Riosi Riosiwario, enepatesikaopua, epeche epecheche Eesusika te'teriamo, enepame teemea. Puuu wa'a tiame taamo enepatiamea, Apoe te'ta te'pa kahtiame taamo Noono ihsiamepua, Apoekamera te'ta Riosiwari.

4

¹ Pukaepa Apoe te'ta Riosiwari tamochi yasitopao, ki nahsinapame teemea i'ka tehkichio, apoe taamo teetotiamekopapua i'ka tehkichio. ² Itapiti aaata wihkuepuao, toakame teemea pu'kaopua, yooma ihta Riosichi simiyame ki noriwi nokisiamekapapua pu'kao, kihta e'rakaopua, noriwi yoranarewao. Teemea Riosi chiia pichiwaro, ma'chiame apoe cheeriachitia teetoame teemea, tuuyepasika Riosi ne'niachiopua, ti'tijoeripopua tiame tetewachio. ³ Aaata tukapame tetewame enesoo i'ka Riosi tuuyewari taamo nayewatuao, wahjiparichi uumpameri puuu, te'ta kominarichi te'teretoamekapa puuu wekaparichi. ⁴ Puuu ti'tijoeria kiisi pichikenariapa Eesusichi simiyame taamo nayewatuao, i'wa weechi riosirewa Satanasia, ki ma'chiretiamepua inatarichio, kiisi pahteka tetewimichipopua Eesusichi simiyame taamo nayewatuao, Eesusio, Riosi wa'api nanarirakoioo. Wa'a teereniapapua puichio, kiisi Eesusichi tetewame puuu, Riosi nanarirao. ⁵ Teemea ki taamo weruma e'repuawichio nayewatuamepua, oowera Riosichewichio yooraka mochitoame teemea, aamoo te'ta taamo pahtemichipopua, te'ta taamo Paamira Riosie Weratiameo, apoekopua te'ta Riosio, apoe te'ta Riosi, te'pa tewekachi kahtiame taamo Noono. ⁶ Puuu wa'api Riosi naayachiopua cheekame: “Uutapasa tukapachio”, puuu wa'api wa'a cheekame tamochi tajayamepua pahtewario, taamopua Riosia, Eesusichi tetewitekaopua ahpo nanarirao, ahpoo aachin tiamekopua.

Eesusichiche paparaka mochitoniamo

⁷ Pu'ka tisia nateyame Eesusichi simiyame pahtewariopua, tamochi i'toame teemea, i'ka weerewa sikori kahsimerika tiamechi. Teemea i'ka weerewa kahsime tiamechio, tisia aiwaka nokisiameteemea Eesusichi simiyame nayewatukao. Nape teemea pu'ka aiwarichio, ma'chiame tetewame teemea, Riosi ihsiamekopua tamochi utewatekao, te'ta anachaka nokisimichipopua. ⁸ Nape a'chi tiame aiwari anachaka mochitoaipua, ki yuumpaniamo teemea kahsinakao, Riosie ku'iniapa utewarirao. Seenekachio, ka'chi ikime erakoai teemea, kiisi so'mipamepua, Riosie ku'isiwapa taamo erakoao, nape kiisi sewina erapame teemea, taamoo, kaawe teeka puuyamiaopua. ⁹ Tisia na'ara yorasiwaaipua, ki taamo ooyepiko erakosiameteemea, nane'riamekapa teemea Riosio, taamo ahjama inisiamekopua. Teemea ahkasi puipatiaai nanaarameeo, Riosi ahpo utewarie taamo werisitesiamepua, senepi taamo wa'a ikitioiopua. ¹⁰ Teemea Eesusi inatakaopua, ahkasi mukiwachisi aiwaripopua taamowichioo, ka'chi erakoka nokisiameteemea taamo aiwao, tisia teetonariapa teemea, pu'ka weemera ahjari tamochi tiiao, wahjachi tuuyenarewaopua tiameo, apoe Eesusi taamo ki'yario. ¹¹ Teemea, pe'yachi Eesusiwichioo eepi meripuame ikisiamepua, kihta ka'chi erasiameteemea pu'kao, wa'a teeka tamochi tetewitetiapapua wahjachio, apoe Eesusi weemera ahjario, tamochi yasitoamekopua pu'kao, ahkasi ki wahjiamesiopua, taamo mukukoipopua i'wa weechio. ¹² Wa'a tiachio, taamo eepi wahjipame teetowachi teetoiopua, Eesusichi simiyame aamo nayewatukao, eeme Eesusichi paparasiamea, Riosie kiasiniamepua weemera ahjario, ki seenampasi ahjapuameopua.

¹³ Ehkoriaami aaataa cheepua: “Ahjachi paparapa, naewakania.” Wa'achitia teemeai, Eesusichi chaniwame pichikekapa, pu'ka nayewatusiameteemea taamo asiyachio. ¹⁴ Pu'ka nokisiameteemea, pichiwa eenechi taamo ahjamerikopua, erakoapa, wa'achitia Eesusichitia, eenechi oijenatiachitia, Riosieo. Eenechi taamo ahjatesaopua, yooma taamo aamo ahjamapua tiameo, Riosi tetewachi ajapuatepuaichipopua. ¹⁵ Yooma Riosi ihsiaa, yooma taamo nokisiaapua tiameo, aamowichio kaawe teerewawichipopua, yooma wahjachiwichipopua tiame Eesusichi paparasiameo, Riosichio, epeche epecheche weeka

enemichiopua, Riosichi cheriwema ki'yameopua, ki nu'uti kaaweruma iintorioopua ahpowichioo.

¹⁶ Pukaepa wa'a tiachipa teemea, anachaka nokisiameteemea, i'ka tehkichio. Teemea, epeche epecheche oochetupai aampamio, yooreminao teemea taamo iikachio, epeche epecheche weemera enepasiamepua. ¹⁷ Pukaepa ehpe taamo aiwaka te'teretoao, kihtakaitepua, pu'ka epeche nateyame weemera ahjarichio, taamo mochtomerichiopua ki wahjiamesi. ¹⁸ Wa'a teeremerichiopua teemea, i'ka weeechi taamo pusie tetewaopua, ki tehpe e'ramekopua pu'kao, kihtachitia tetewame teemea pu'kao, te'ta Riosi taamo kiamerichiopua, pu'ka taamo kiamiao, ki tamoe tetewamekoopua pehjo.

5

¹ I'ka weeechi weerewaa, weeechi taamo kariwaka tiame puuua, kiisi tehpe e'rame. I'ka karichi mukisaapa teemea, weemera weerewachi akipamepua teemea, tewekachi weerewachi. Puuu weerewaa, taamo kariwa weerewa enemeripua, apoe te'ta Riosi taamo kiameri, ki weeechi weerewachitia. Ihji weerewa kaaria, ki ku'witapisi e'rame enemeri puuua, ki wahjiamesi. ² Teemea i'ka weeechi mochikaiopua pehjo, ki ahjame e'raka mochitoame teemea pehjo, te'ta taamo kariwachi mochinariapaopua tewekachio, te'ta tehpe e'rame weerewachioopua, tewekachi weerewaeniameopua. ³ Teemea, tewekachi weerewao, tisiwa iinuenariame teemea. I'wa weeechi mukisaapa teemea, taamo iikara apechusaapa teemea, kihta weerewaeka apechumeri teemea. Wa'a ikisaapa teemea iikaraa, poiyame itipimeri teemea pehjo ki weerewaeme, kihta wisasori chuhchamechitia tamochio, ahkasi taamoo, weemera weerewa uuyachisi. ⁴ Pu'ka weerewa weemerachi inatakaopua, tahpitika erakoame teemea pu'ka puuyekao pehji, kai waapisi iwikao chaachapaka: "Ai puuua, yaapiti enesaa kaawe enemiiopua." Wa'a erakoame teemea, i'ka karichi weeechi weerewaeniamechi puuyeka mochtokao, yaapi erakoka pu'ka weemera weerewa karichi mochtotonariapa. Puuu yaapi eraniameo, ki ikanati taamo mukinario chaachapame teemea, i'ka weerewa oochetiame toakao, nape teemea tisia weemera weerewa mochinariamepua. Taamo weemera weerewachi mochipatioopa, taamo weerewa wahjipaniameo, ki wahjipaniame enepamepua. ⁵ Riosia naayachi o'inia, pukeri enepatiapua tijoeo, ahjari ki wahjiame kiamo o'raka iintoriaipua, ki wahjiame ahjari teeremichiopua ti'tijoerio. Riosia ahpo Riosiwario, pukachi inataka taamochi yahchamepua pu'kao. Puuu Riosiwaria, Riosi pichiwatamepua, taamo weemera ahjari kiamiaopua, ki wahjiamesi.

⁶ Pukaepa teemea Riosichi paparamepua, pichiwa taamo kiamerikopapua, pu'ka ki wahjiame ahjariopua, tamochi inatariaopua. Nape i'ka weerewachi mochikaapa pehji, pu'ka puuyeka te'tereniamepua, yooma Riosichi pichikeka paparama. ⁷ Teeme Riosichi te'teretoamea, itapiti ki ikiya puuyeka mochitoame teemea pehji, pu'ka iintomeri puuyetoka Riosichi paparama teemea. Pu'kaopua teemea, mehka ihtoriachi, ne'netoka mochitoapapua, ki ehpechi simiyame. ⁸ Riosi iintomia puuyekao, i'ka weerewachi mochitoaio pehji, kaawe erakona teeme erakoao, nape epeche kaawe eneriaipua toitaa i'ka weerewao, te'ta Paamira kahtiachi mochipuawichioopua wa'asi. ⁹ Nape teemea pehjo, utewaeme kaawe teerenareka mochtomeripua, kaawe erateka Eesusiopua Apoe Paamirao, ahkai ohjoaio, mehka taamo ta'pechi ohjoaio, ki mehka ohjoaio, taamo petechio. ¹⁰ Wa'a te'teremeri teemea, kaawe eratekao Eesusio, taamoo, Riosie Weratiamechi e'namerikapa, apoe ne'niachi ajapamia, pu'ka Eesusio, itapiti taamo kiamerikopua, yooma ihta taamo noonowiriawichioo, ka'karumaoui, ki ka'karumaio.

Ta'iria mochtopua tuuyewari

¹¹ Nane'riame teemea, taamo Paamira Eesusio, ki nu'unti iyoriniamekopapua pu'kao, pukaepa teemea Eesusichi simiyameo, te'ta iyoriwa masitiamepua ti'tijoeo ooweruopua tiame, Eesusichi oowe erapatekaopua. Riosia nane'renapua taamoo, i'ka taamo oowe erapatewa nokayao, kaaweruma taamo erakoka nokayo, ki taamo weruma erakoka, Riosi tehkiwachi nokayapao. Pu'ka erakosaa eemea, kaawe enemiiopua. ¹² Ki taamo wa'api

kaawe nayewaka chaachapani teemea pu'kao, aamoe aamokamera, kaaweruma taamo tetewachi, chaachapajerani teemea. Wa'a te'teresaa eeme, kaawe taamo nehpuwaka nayewama eemea, ki kaaweruma e'raka taamo nokayame chaachapamioopua. ¹³ Nape pe'yachi wa'a chaachapamapua, taamo rooroikame teewakao, ki rooroikameoi, te'ta taamo nokisiaa, Riosi tehkiwarapua, Riosiwichio nokiwa, eemewichioo, kaawe teere-meripua. ¹⁴ Teemea tísia kaawe e'raka nokisiamé i'ka tehkichio, Riosie Weratiameo, ki nu'unti iintoriakopua taamowichioo, taamoo ki teesa nakiriopua tiameo. I'ka Riosie Weratiameo, taamo mukimia mukukame enesoo, pu'ka ahjama mukukamekate teemeai. ¹⁵ Yooma teeme ahjachi wahjipakameka teeresaa, ki taamoechewichio piineri nokisimeri teemea, taamowichio mukukamerachiwichio te'teremeri teemeai, apoeopua tiameo, taamowichio kiamiapa weemera ahjario, oijenakamepua. ¹⁶ Pukaepa teemea ehpeo, nane'riapa teeme iintuameko weemera ahjaniamé, aataoi ti'tijoeopua nateyame tetewame teemea, Riosiwichioo, ki aata piirechi wahjachtiao, taamo wahjipasao, kihta iintumeriko erakoamechitiaopua. Pukerio teemeai, ke'chu oijenoi Eesusio, wa'a erakoameai teemeai, pu'ka mukisoo ki eenechi ahjameri maaewao. Nape ehpeo nane'riame teemea pu'kao, iintuamekopua eenechi ahjaniamé, Eesusio eenechi ahjakopa. ¹⁷ Pukaepa aata Riosie Weratiamechi enepakamea, weemera ahjari kiapuame puuuu Riosieo. Puuu ochetiamé ahjaria, u'matokamepua wa'asi; weemera ahjarikamera, yasitoamepua ehpeo.

¹⁸ Yooma i'ka ikiniameo, Apoe Riosikamera ihsiamé, yooma aata ahpo Taanachi paparaméopua Eesusichio, ta'iria mochtomichioopua apochio, kihta kokosapuame Riosieo. Taamoo Riosia pu'kawichio taamo ajawakamepua, ti'tijoeri ku'ipuawichioopua apochi ta'iria mochtomichioopua, puhjepuawichioopua pu'kao, Riosie kokosapua tiiao. ¹⁹ Waikao Riosia, ahpo Taanachi paparakameo, cheriwesiamé, tatakoriira puhjekao, wa'a inisika puipakame Riosia, ahpo apochi eina teereriaopua. Taamoo, pu'kawichio ki'yamepua tehki. ²⁰ Teemea, Riosie Weratiame utewaeme chiia aamo u'yepakame teemea. Pukaepa teemea Eesusi cheeriachitia, utewa chaachapame teemea, apoe Eesusie eee chiame aamo uhjurekapua: Toimitapua pu'ka ki kaawe aamo nokayao, ohso kaawe aamo cheriwepua itanemetiapua Riosio, aamo puhjemichioopua aamo kokosapuao, ta'iria mochtopuawichio Riosichio, kihta kokosapuame te'tereka Riosieo. ²¹ Apoe Riosie Weratiamea, kihta iintokamepua ki kaawerumao, nape Riosia pukachi, taamo piipatekamepua tatakoriirao, pu'ka taamo tatakoriwao, Eesusikamera te'ta tatakoriamechitia. Riosia, wa'a iintokamepua Eesusichio, taamoo, te'ta piipakame tetewinariapa, Eesusichitia, te'ta piiparieme.

6

¹ Pu'ka Riosi wa'a iintoria nayewatuame teemea. Pukaepa teemea, Riosi chiia ku'ika chaachapakao, utewaeme aamo chaachapani teemea, ki wehchi ipanurakaopua, i'ka Riosi chiiao. ² Riosia ehkoriaami Isaia iyoteriachio, cheeriaipua:

Aamo cheriwewa itayoio, aamo inamukamenia;
aamo tatakori kokosari newipari itayoio,
aamo inamukamenia.

Ehpeoi Riosia, pu'ka newipari aamo kianariamepua, yooma aamo tatakoriawichio kokosapuameo, newipateka. Pu'ka newipari inatapuapua Riosichio.

³ Teemea pu'ka tehki taamo teetoao, kaaweruma te'teretoka nokisiamé teemea, ka'karuma inatapuawichioopua Riosichi taamo nokayao, kihta eerina teewetoka ti'tijoechiopua, Eesusichi paprapuamé. ⁴ Wa'a te'teretoame teemea, ahkai taamo asiyachio. Teemea taamo asiyachiamio, ka'karuma Riosi ku'iwarichitia te'teretonariamepua. Teemea wa'a teetokao, tísia taamo na'arewa anachatoka te'teretoamepua; tísia taamo a'chi ikiya anachatoka; tísia taamo ka'chi ikime e'ra, aiwatoka; yooma ihta tísia maaporichi tiameo, anachatoka; ⁵ naatichitia tiame anachaka, taamo wepiwa; taamo karichi yeetepawa anachasika; muuwaeme tamochi nasioio

anachatoka; tísia resipaka tekipanaio, anachasika; kiisi kochika ma'chirepasiniame, anachatoka; tísia toore aiwari, anachasika. Wa'a tiame aiwasiame teemea, senepi taawechio; pu'ka yooma taamo aiwariae te'ta utewaeme taamo nokisiwa Riosi tete-witeka. ⁶ Yooma pu'ka wa'a tiame aiwarieo taamo ka'karuma taamo tetewiwatiame teemea, Riosi te'ta seekaerewachitia nokiwa. Pu'ka taamo Riosi seekaerewachitiaeo, i'ka eetiame taamo tetewitiame teeméa: kihta ki piipariwa ikotuwa nokisika; ki yaapi e'rewae aaatao, aaata ki te'ta machiyame pehjo, i'ka Riosi kaaweruma tuuyewarichio; kaawe yoraniame aaata; Riosi Riosiwari tamochi yahchamechitia taamo tetewitewa; kaaweruma nakiwaeme ti'tijoeri; ⁷ naatichitia tiame, pichiwa tiiae taamo nayewae; Riosi utewari tamochi kahtiame tetewitewae; taamo utewaeme nehpusiwaepua, taamo Riosichi paparao; ⁸ naatie tiame, kaawe nayewaniaio, ki kaawe nayewaniaio, wa'api te'teretowae teemea, kaawe e'rewae; aaatao ki kaaweruma taamo wenejioiopua, kaawerumaoi taamo chaachapaoio, wa'api te'teretoka kaawe e'raka tetewiniamee; taamo ki pichiwa chaachapame tewaniaio, tísia aiwasiaio; ⁹ wa'a ikisao tiameo, ki taamo machiyamechitia teteiwa aiwaniame; amori mukuyamesi toitiai, werisisiwa; mukiwachisi kokosatia, ojenasika; ¹⁰ teemea tiameo tísia yuuwesiaio, Riosie kaawe erapatesiniame teemea; teemea i'wa weechi ti'tijoerio, kihta paarasatiamekaio, teemea Riosieo ki ookapi tísia paarasatiamepua; teemea kihta iinuekaio i'wa weechio, teemea Riosichio tísia paarasatiamekaitepua.

¹¹ Teemea aamoo, taamo iikachi machenamee kaawe e'reka nayewekamepua. ¹² Taamoo yomatiame taamo kaawe e'rarie aamo chaanekoio, eemea tamochio, ki wa'achi erakoamepua. ¹³ Aamo wa'a te'tiopao, no'o tatana tuuyemechitia, chaaninia aamoo, aamoo teemea, aamo iikachi machenamee, taamo tísia kaawe e'riameko tuusoo, tísia kaawe erakomii teemea.

Riosi ahjame tiopara teemea

¹⁴ Neeea ehpeo poponiwa pipiniwa tiameo, Riosichi te'terepua aamo nayewemania, ihtana te'terepuamekoopua. Ka'te pirená te'tere eemea ki Riosichi paparama ahjamaopua, kiisi kaawe te'teriamiopua, Riosichio. Wa'a te'teresaa eemea, ooka animari yoomuwame ki wa'achi ahpo te'teriamiaka te'teremapua. Aaata Riosi te'ta teeret-onariamea, ¿aatia ahpo pirenatutapua, ki Riosi te'teretoniame ahjamao? Uutapachi oiyamea, ¿aachin teeka ta'iria yasitotaria, tukapachi oiyame ahjamao? ¹⁵ ¿Wa'achi erakotarekosa ahpo kaawe erakowaopua, Riosie Weratiamea, Satanasi ahpo seepurawa ahjamao, Weeriari tewaniame? ¿Ihtanachi ahpo wa'achi te'tiamepua, Eesusichi paparama, ki Eesusichi paparamechitiao? ¹⁶ ¿Ihtatia kaawe teereta ri'riosi netetiamea, Riosi tiopachio? ¿Ki nane'reka mochikame eemea aamoo, te'ta Riosi ahjamekamera tioparakoo? ¹⁷ Riosia cheerepua tiameo:

Puuyasa eemea wa'ao; poanatusa eeme pukachio;

ka'te noonote eemea wa'ao,

ihtaio aamoo, ki kaaweruma iintapamechio,

¹⁸ pu'ka no'o tuuya ikisoo,

kaawe uuka aamo tetewimania waikao.

Aamo Noonochitia teeremania waikao,

eemea, no'o tatanachitia te'teremapua,

wa'a chiiame apoe Paamiraa,

yooma ihta itapitichi utewaemea.

7

¹ Wa'a taamo iintomo tuuyopa Riosio, pu'kakamera inatakao, toitia kaawepua yooma ihta ki ka'karuma nokiwameo, yomatiame epeche epeche taamo piipasika, taamo weerewachio yooreminao ma'chiopua tiame, yooma tamochio ki kaaweruma tiia. Taamo Noonoo iyoriwao kaawe neesetoka mochitotia kaawepua, weruma iyoripuapua naaju, taamo Noonochi tewekachi kahtiameopua.

Koorintio mochikame Riosichi enepaniame

² Eemea taamo nokisiao, kaaweruma taamo tetewijeranipua, taamoo kihta na'ara nokisikamekopua, aataoi. Aataoi ki wisikuame teemea, taamo masitiaepua. Aataoi kihta u'yekame teemea wisikuekao. ³ I'ka no'o chiiiao neeea, kihta nekaka aamo chaaniame neeea, ohsotia neeea, tísia aamo nakiyapa aamo kaaweruma tuuyeka chiiamenia. Teemea aamowichioo, ahkasi mukiwachisi maapori tiiachioi nokisikamepua. ⁴ Neeea, oisa e'riamepua amochio, aamo kaawe te'teretopa Riosichio. Neeea wa'a e'rapao, weeka itapiti ki kaawe tiame simiyoiopua i'wao, tahpitika e'ramenia aamo kaawe e'rakao, aamo kaawe te'teretoame inamukapao, Riosichio.

⁵ Pukeri ajasisaapua teeme i'wa Maseroniao, tísia taamo na'araniame natepakame teemea i'wao, yomachi i'wa Maseroniao, ahkasioi, kiisi ta'iria taamo resiputiapua, na'arakao. Ma'chi tamochiopua na'araai aiwatiapua, yooreminao, majawi seewewa. ⁶ Nape Riosia, yuuwesirichi wichikame kaawe erapatiamekapao, taamo kaawe erapatekapua Tiito asiraeo. ⁷ Nape ki Tiito asiraече te'ta kaawe erapakamenia, epeche tísia kaawe erapakamenia, Tiito aamo erakoa no'o u'yepariawichio, tísia no'o tetewinario chaachaparia, aamooopua no'owichioo, tísia yuuwesirio tuuyopua no'oo, weeka itapiti no'o aiwaka yasitooapua i'wao.

⁸ Ehpeo neeea, pu'ka tapanarami aamo uhjureria iyojurao, aamo ki kaawe eratekainia ku'itapio, kaawe no'o iintorio e'raninia pu'kao. ⁹ Ehpeonia kaawe e'raninia noochio, pu'ka uhjurariae, aamo yuuwesiteriai ku'itapio, kaaweruma machenariopa aamo ki kaaweruma te'tereriaa. Puuu aamo yuuwesiteriaopua ku'itapio, kaawechupena no'o kaawe erakonapua, pu'ka aamo ki kaawe nokariaoipua, toinarepaka, iiyana e'repakaopua ki kaawe nokiwao. Wa'a tiame nakiyame Riosia. ¹⁰ Riosie ikiwa yuuwesiwaa, taamo ki kaawe ihsika yasario eraniamepua, Riosie taamo cheriwejera eraniamepua, kiisi ta'iria kahtiapa ahpoo, ki kaawe iintorio. Riosia wa'a e'rameopua, cheriwamepua pu'kao, ahkasi ki wahjamesi piipatekaopua pu'ka tatakorirao. Nape aataa aata ihtaoi ki kaaweruma yoorakapua pu'kao, ahpo ki kaaweruma iintoria nane'retiamechi yuuwesiamea, Riosichi cheriwema itakaiopua, kiisi cheriwepuamepua Riosieo, nane'riamekapapua Riosieo, wistuka ahpo cheriwepua itayamekopua Riosichio. Puuu aata wa'a tiamea, kiisi Riosi ahjama yasimeripua, seena aampasio, mukukame tiipa Riosiwichioo. ¹¹ Ai, ¿tetewaru eemea aamoo e'wesoopua Riosio, tísia kaawe iintoriopua amochio? Puuu wa'a aamo ikiriaa, Riosi e'wekapa aamo toinareka ki kaaweruma, kaawe ikitiamepua Riosieo, puuu tísia aamo yaapi e'rariaa. ¿Ki tísia iinyatiame tetewikapa ki kaawe nokiwa wa'a ikitiamepua Riosieo? ¿Ki Riosichi tísia iyorinariapa toitiamewichio ki kaawe nokiwao, Riosia tísia kaawe iintorepua amochio? Wa'a tiame aamo inatakopa Riosia, aamo cheriwerepua, yooma aamo ki kaawe iintorio, puhjeka. ¹² Neeea pukeri simiyame aamowichio iyotepariaa, ki pu'ka te'ta iinyatiame suwepori iintotiamekaipua aamo eenechi inatepamichioopua wa'a aamo tiopawachio, ohso kaawe puuuu, taamo tesiwa e'reria inatapamichiokakai puuuu, taamo aamo katewewa iyoteri uhjurerioiopua iyojurachio. ¹³ Pukaepa wa'a te'tereka mochitorioapa tamochio, tisiwa kaawe erakoame teemea amochio.

Teemea tiameo, tísia kaawe erakonapua, Tiitooopua tiame wa'achitia amochio, tísia kaawe e'reka kahtiamekopa i'wao, tísia kaawe e'reka inatepamepua, aamo tísia kaawe yooraka yasiteriopa aamo mochikachi ahjama kahtioio. ¹⁴ Ke'chu wa'a te'terenioio, tísia aamo kaawe nayewakamekainia Tiitoo, ehpeonia pichiwa wa'a tiame machinariopao, ki nu'uti kaawe e'ramenia noochio, kihta suuwe erapariamekapa no'o wa'a cheeriao. ¹⁵ Tiitoo, tísia kaawe e'ranipua tiameo, pu'ka no'o aamo chaaneka iyoteka uhjureriaopua, kaawe e'raka aamo uuriopua pu'kao, ahpoo, weruma kaawe yooraka tetewitiapapua wa'ao, wa'a aamo mochikachi asikoiopua. ¹⁶ Neeei tísia kaawe e'ranipua amochio, aamo kaawe te'teretopa wa'asio, aamoe wa'api te'teretomio.

8

Tesiwatia ijinuekai weeka ihkoretiamē

¹ Ehpeo aamo Koorintio tiopachi mochikameo, aamo tuuyenarenia, achini teetoriokamekopua Riosio, Maseronia weechiami mochikamechiopua ti'tiopachio. ² Aapoeo tísia aiwaka mochitoamekaipua, kiisi weeka tomiwaeka mochikaio, pu'ka Eerusareni Riosie Weratiamechi paparameo, tísia kaawe e'raka ku'inarekamekopua, ihtawichioopua nakiwiamewichioopua toomi. ³ Nane'riamenia Maseronia Riosichi poponiwao pipiniwaopua tiameo, ahkasi ahpo ku'imetiachisi, ku'iriamekoopua ahpo kaawe erakoariachisi. ⁴ Aapoeo, aapoe wa'api yaapi no'o chaachapakamepua ahpo reesisepuaichioopua ku'inareka ku'ipuawichioopua, pu'ka Eerusareni mochikame ahpochitia Eesusichi paparamewichioo. ⁵ Nape Maseronia ti'tiopachiami mochikamea, ehpe noonoikamepua ki maaeriachitia taamoo; puuu aapoea Riosichi paparame eenepasaapapua, tísia taamo ku'ikame puuuu, te'ta Riosi Riosiwari ahpo erateriachitia. ⁶ Waikao aamo Koorintio mochikameo, wa'a uhjuramo o'ra teeme Tiitoo, i'noramichioopua aamo ku'iriao, Tiito wa'a kahtioi o'inetiameopua na'poakao. ⁷ Eemea, Riosie Weratiamechio, kaawe te'teretoamepua wa'asio, aamo wahjachi nayewiaopua tiameo, pepeneka nayewiamepua pu'kao, Eesusichi simiyame aamo nane'reka mochikaopua, taamooipua kaawe uuka tetewamepua. Wa'a te'tiapa eemea, kaaweruma erakoka kajupuapua pu'ka ku'iwa aamo na'poao.

⁸ Ki aamo nuureka chiiamenia chiiiao, nape kaawe erakoka aamo kuuwepame tetewinarenia, aamo ku'inariao, aamo o'ineriachitia wa'achitia. ⁹ Nane'riame teemea pu'kao, tewekachio tísia paarasatiaio, kihta iinuemechitia i'wa weechi eenakamekopua, taamoo, ahpo paarasarichi te'teretamia, taamoo weemera ahjari ki'yakaopua, ahpo ahjama mochipuameopua, ki wahjiamesi.

¹⁰ Ihpi ki'yao, eemekamerakaipua pahcha ku'imio erapakamea Eerusareni mochikameo, tísia tooremuka mochikamekopa Eesusichi paparameo. ¹¹ Ehpeopua pu'ka ku'iwao, aamo ajasepa ku'yae, kaawe e'raka kajupuapua wa'asi, pu'ka aamoo, pukeri aamo o'ineriachitia. ¹² Riosiwichioo, te'ta kianarewakamera nateyamepua, kihta iinuekaio, paarasatiaio.

¹³ Ihji taamo wahjachi ku'yaa, ki taamo tooremuka itipipuawichio puuuu, ohso kaawe napati taamo Eesusichi mochitoame, teerepuawichioopua. ¹⁴ Ehpeo eemea, iinuekapa ku'yamepua aamo wahjachio, nape meeriami ahkao, aamo wa'achi te'teresoopua tooremukao, apoekamera aamo ku'imeripua tiameo. Wa'a te'teriame enesaa eeme, napati ahpo ku'yame enemapua, ¹⁵ Ehkoriaami Iyoterichi chiiachitia: “Weeka i'ipakamea, ki u'matoame soparatiaitepua; ki weeka i'ipakameai, ki toorewika itipimerikaitepua.”

Tiito ahpo ahjama nokisiamē tiame

¹⁶ Cheriwema ki'yaninia Riosio, no'ochitia erateriopua Tiitoo, pu'ka ku'iwa aamo na'poakameriopua, kaaweruma neesetoteka. ¹⁷ Tiitoo, apoe wa'api siinarekapua wa'ao, pu'ka ku'iwa na'poaniameo, wa'achitia yaapi e'rapapua pu'kao tamochitia.

¹⁸ Tiito ahjamao, wa'achi uhjurena teemea piirechi Riosichi pooni, tísia machiwame ti'tiopachio, puuuu tísia kaawe masitiame Riosi tuuyewario. ¹⁹ Puuu wa'api uutiamepua tiameo, yooma ti'tiopachi mochikamea, taamo ahjama siimichioopua Eerusarenio uhjurarepua, pu'ka ku'iwa i'yetokao, taamo siimpoioopua. Puuu Eerusareni taamo i'toa ku'iwao, taamo Noono Riosi kaawe ihsiamē tetewipuawichioopua, taamooipua tiameo, kaawe e'raka na'poariopua, taamo wa'api kaawe e'rachi. ²⁰ Ihji yooma ti'tiopae uutiamē, taamo ahjama siimerikapua Eerusarenio, ki aata taamo a'chi chaanemichioopua, i'ka ki ookapi toomi taamo i'tomeriopua, kaawe neesetokao. ²¹ Wa'a teeka inatesimeri teemea, pu'ka ku'iwa neesetokao, wa'a teekao yooma ti'tijoeria taamoo, Riosi tetewachioopua tiameo, te'ta iyoriamechitia tetewimichioopua.

²² Aamo Koorintio mochikameo, Tiito ahjamao piirechi uhjuraninia tiameo, taamoo pu'kao, tísia pu'sereka tekipaname no'o tetewiria Riosi tehkiwachio, ehpeo epeche

pu'serepakamepua Riosi tehkiwao, aamoo, tísia kaaweruma teetoame inamukapa Riosichio. ²³ Aaata Tiito oowe e'repuame iinatukesoo, oowe e'repuameko tuupuapua pu'kao, no'o ahjama tekipanamekopua aamowichioo. Wahjachi Riosichi poponiwa wa'a Tiito ahjama siimpameo, yoomahka ka'karumapua, Riosie Weratiame nayewatuame, ahkai tiopachiamiopua. ²⁴ Wa'a ajasisoopua pu'kao, pu'ka wa'a weruma ku'iwa na'poaniameopua, kuuwepapuapua pu'kao, i'ka Maseronia ti'tiopachiami e'enakameo, aamo tetewimichioopua pu'ka ku'iwao, pichiwa na'poatiamekopua pu'kao, yooma Eerusareni mochikame poponiwa pipiniwa tiameo, ku'ipuawichioopua. Wa'a aamo noonowiriaopua tiameo, taamo aamo kaawe chaachapariaopua tiameo, pichiwa enemichioopua.

9

Riosichi poponiwakame pipiniwakame tiamewichio, toomi na'poaniame

¹ Pu'ka toomi ku'iwa na'poapuamechi simiyameo, ki nakiyame eemeapa aamo tuuyepuameo, ² nane'riamenia aamoo, weekaeoi aamo tísia ku'inariamekopua. Neeea Maseroniami ohjoemeo, eepi chiiamenia, eeme Aakaya weechi mochikameo, ki'ya o'inia tísia aaata ku'inareka mochikamekopua, aamo wahjachi Riosichi paparameopua. Wa'a aamo erakoamekopua aamoo tísia ku'inarekao, wa'achi erapakamepua tiameo, wa'a Maseronia weechiami mochikameai. ³ Ki wa'a siinariapa pehjo, pu'ka uhjuranía wa'ao, pu'ka aamo ku'iwa na'poapua, kajumichioopua wa'asi, pu'ka aamo ku'iwao, i'wa Maseronia mochikameo, no'o nayeweriaopua wa'asi. ⁴ Ki siminarekamenia pehjo, ki suuwe erapuapuawichioopua aamoo, pu'ka ku'iwa na'poaniameopua, ki aamo kuuwepakame tewisoo. Wa'a tiame no'o tewisooopua aamoo, tísia suuwe erapamii eemea. Puuu i'wa Maseronia o'inia no'o yeetoaai, wa'achi ijikimiipua, tísia suuwe erapakao, pu'ka aamo ku'iwa na'poao, kajukame tewipo tuuriopa. ⁵ Pukaepa pu'ka poponiwa pahcha uhjuramo orapakane, aamo ku'ika kajutepuaichioopua, aamo ku'iwa na'poao, pu'ka weruma ku'iwa ihkokewao, kajutiame manimichioopua wa'asi no'o asioio. Wa'a noonosaa ke'chu no'o asiyoio, aamo kaawe e'rachi noonowitiame enemapua, ki no'o aamo nuurewachi.

⁶ Nane'reka mochimitia i'kao: Aaata ku'ichi echakamea, paikapi i'ipamerikatepua; weere echakamea, weeka i'ipamerika tiamepua. ⁷ Aaata ku'iwa ihkokiamea, echayamekatepua. Paikapie ku'ikame enesaa, paikapi tooremuamewichio ahsepamapua ku'iríaa, weeka ku'iwa ihkokekamea, weeka tooremuamewichio ahsepameripua ku'iwaa. Yooma aaata ku'iwa ihkokenariamea, kehkisa ahpo ihkokenaria e'raria, ihkokepuapua; Riosia aamo ku'iwao, kaawe e'raka ihkokejeranipua. ⁸ Apoe Riosia aaata tesiwa tiameo ku'yameo, ki nu'uti ku'imeripua pu'kao yooma ihta nakiwiaopua, epeche ku'yamepua tiameo, ahjae iinuepuawichioopua aaata tooremuame ku'ipuawichioopua, yooma ihta nakiwia tesiwa te'tereka mochitoao. ⁹ Ehkoriaami Iyoterichio chiiachitia:

Taamo Noonoo, yomachi echakamepua ahpo tesiwewao,

aaata ki apochi paparameopua pehjo,

pukae ku'ipuaichioopua,

aaata pu'ka tesiwewa nakiyameopua,

apochi papapuawichioo,

aaata pu'ka Riosi tesiwewa uukameo,

ki wahjiamesi ahjameripua.

¹⁰ Riosia, aaata echimichioo, Riosi ihsiamepua iimori ki'yakao, pu'ka echisaopua tísia paarasatemichioopua taakeriao, u'matoame soparame aamo iinuemichioopua ko'kometio. Waikao puuu soparame u'matoame iinuemea, soparame iinuemichioopua ahjae ku'ipua, aaata ahpo wahjachi tísia tooremuameo. ¹¹ Puuu Riosie aamo nokisiriawichio ku'inarekao, Riosia amochio, epeche epecheche aamo ku'itenaremapua, aaataoipua, wa'a erapakaopua aamoo, Riosia aamo wa'a tiopao, epeche epecheche aamo kaawe

teerepamapua apochio. Wa'a tiaopua eemea, i'ka aamo ku'iwa i'toaopua Eerusarenio, ki ookapi enemeripua, cheriwema Riosi kiameria. ¹² Wa'a teekao, pu'ka ku'iwa i'topuameo, ki kooameche i'toai teerepuawichio. ¹³ Puuu aamo ku'iriaopua wahjawichio, ma'chiame aamo tetewipamepua, te'ta Riosie Weratiamechi paparamekopua, aamoopua, Riosichikamera iyorika mochitoamekopua. Puuu Eerusareni pichikiameo wahjachiopua tiameo, aamo weruma ku'irae ku'tiamea, muuwaeme weruma cheriwema kiameripua Riosio, aamo Riosichi ka'karuma paparameo, aamo tísia kaawe noonowiriaopa. ¹⁴ Puuu yooma aamo ku'iwa kiatamea tiameo, Riosi ahjama naewaiopua, tísia aamo kaawe e'reka nayewemapua Riosichio, Riosio tísia kaawe iintoriopua aamoo. ¹⁵ Taamo Noonoo Riosio, cheriwema kiataria naaju, yooma ihta taamowichio iintorioopua, yooma aachin teeka eenariawichioopua i'ka weechiopua, Riosikai tamochi ti'tijoechi tijoetuka. Pu'ka iintorio teemea, ahkasi kiisi ahsepari iinueme teemea, aachin teeka taamo te'ta tísia cheriwema kiamiao, ahkasi ki nu'unti tiame iintoriopua Riosio, taamowichio.

10

Paoro Riosie weratiamekapa ahpo iintomia

¹ Ehpeo neeea, no'o nayewaniame chanimane. Aaata wa'a mochikamea, no'oo suuwe e'raka nayewame teewameopua, wa'a aamo mochikachi kahtiaopua tiopachio, nape no'o iyoteka nayewachio, kiisi suuwe e'raka nayewamekata neeea, tísia utewaeme nayewamekata neeea. Nape ehpeo neeea, Riosie Weratiamechitia aamo nayewemania, tesiwa aamo e'reka nayewaka, kihta utewa yoojorawa cheeka. ² Puuu no'o wa'a chaachapamea, kaawe enemipua wa'a no'o asisoo, ki no'o nekame tiame no'o chaanesaa, seenekachio wa'a tiame chaanetiaania, tahpitika yoojoramaoinia chaanewaeo, pu'ka wa'a tiame nakiyame puuu. ³ Nape teemea, ki wa'a chaachapaka katewamepua, ki i'ka weechi eenamekopua taamo eratiaa. ⁴ Teemea riaorósi utewarirao, Riosi Riosiwari nehpupaka taamo newipuame teemea, Riosi pichiwarie nayewaka, ki i'ka weechi kateweniachitia. ⁵ Teemea pu'ka Riosi pichiware te'ta kaawe teeremerie, puipame teemea taamo seepurawaopua, oowera ahpo ki waapisi inatame maayameopua, oowera maeuwachiopua, yooma ihta Riosichi simiyameo, inatasaapua. Yooma taamo ahjanehpupasiwaa, Riosie Weratiame taamo masitiamechee, taamo nehpupanare teemea. ⁶ Neeea wa'a asisaa, yooma kiatamekapa na'poatiameo, aamo Riosi e'weka noonowiriao, yooma katewemania waikao, yooma ihta a'chi teereniameopua Riosichio, ki e'wewa.

⁷ Aaata eemea, itapiti aampache tetewaka maayame eemea aaata tiarao, ki aaata ahpo yooremina tiia tetewai. Aaatai te'ta ahpo Riosie Weratiamechi kaawe te'terio erakoamea, wa'achi taamo te'tereko erakoame enemeriipua. ⁸ Neeea taamoo, te'ta Riosie Weratiamee ajawatiameko tuuyaio, kihta suuwe erapame neeea pu'ka cheekao, taamoo, aamo kaawe yoramiakamera ajawatiamekapa teemea, kihta Riosichi aamo eerina teeremichio uhjuratiame teemea, wepira makotoka aamo wewemerichitiaopua. ⁹ Neeea no'o iyoterichio, ki aaata ahpo mamajochaniame, e'rejerania. ¹⁰ Aaata wa'a chaachapamea, tísia no'o pehtiame nayewameko tuuyamea no'o iyoterichio, nape wa'a kahtiapao aamo ahjamao, kihta tahpitika chiiame tuuwamekoio, no'o nayewiaio kihta nateyameko tuuwaio, ¹¹ nape wa'a enasaa neeea, amochitia teerema neeeai, tahpitika yoojorawa naewakao, ki maaeniai neeea. Puuu aaata wa'a chaachapamea nane'remetepua, no'o iyoterichi cheerichitia, wa'api no'o teeremerikopua pu'ka ahjamao, no'o ahjama wa'a e'enakameo, wa'achi te'teremerikopua puai.

¹² Teemea ki wa'achi te'tiamepua, puuu ahpo wa'api kaawe nayewamechitiakoo. Puuu, epeche weruma enenariamepua ki piirechi te'terichitia; puuu wa'a eraniamea, ki ijinatame nokayapua. ¹³ Teemea ki wa'achi erakoamepua, aaata epeche weruma eraniameo, i'ka Riosiwichio tehkiwachiopua, Apoe Riosi ihsiriamekopua i'ka tehki taamo ki'yakaopua, ahkai taamo teetotekaopua, ahkasi aamo Koorintio mochikachiami i'yetokaopua, i'ka te'ta kaaweruma Riosi tuuyewariopua. ¹⁴ Teemea

taamo amochi e'enariaa, ki se'wi e'enakame teemea Riosi taamo teetojerachio, Riosikamera iintokamepua eenechi wa'a u'pakao, pukeri o'inia pahcha simiyachi, wa'ami taamo u'poiopua, i'ka te'ta Riosi kaaweruma tuuyewari Eesusichi simiyame, nayewatuniamopua. ¹⁵ Teemea piirechi tekipanariao, ki teeme nokario chaachapanariamepua. Ohso kaawe teemea, aamo muuwepakame enesoo Eesusichi paparameo, aamo ku'inariame teemea aamo waapiami sewinachiami waminakaopua, i'ka Riosie taamo teetoa Riosi te'ta kaaweruma tuuyewario, Eesusichi simiyame nayewatuniamopua, nape oowera ku'ikache. ¹⁶ Wa'a aamo wa'a tiame ku'isacheopua, epeche waanami siimpanariame teemea, i'ka Eesusichi simiyameopua newipatewa, nape sewinachi ki piirechi nayewaturiachi, ki raampata teeremichioopua aaata nayewaturiachiopua pahcha.

¹⁷ Aaata werumatanariamea, Riosikamera werumatametepua, Riosio tísia iintoriopua ahpowichioo, ahpo Taana Eesusieo. ¹⁸ Taamoe wa'api kaawe iintorio tuuniamea, Riosiwichioo, kiisi nateyamepua; nape apoe Riosikamera taamo kaawe iintorio tuusoo, ki teesa nateyamekaitepua.

11

Eesusichi simiyame ki pichiwaka na'nayewatuame

¹ Ehpeo, ehpeche ku'itapi no'o anachasaa kaawe enemii eemea, i'ka ki inatachitia iiweta no'o nayeoiopua. Nane'renania nane'riao, no'o anachaka keepuamekoo, nape ehpeche ku'itapi, no'o anachaka keepupuapua. ² Neeea aamo wa'ina e'ramenia, aamo wa'api kaawerumawichio, aaata noonora ahpo maara ki aaata tijoe ahjama neewijerachitia pehji wa'inamechitia. Neeea aamoo, ka'karuma ne'netenariamenia Riosie Weratiameo, kihta a'chitiame ki kaawe te'teriami. ³ Neeea aamoo wa'inamepua, aamo Eesusi Riosie Weratiamechi iyoriao, aamo sewina erapatepuame seewiapa. Neeea aamoo majawenania wiskueniamoo, ehkoriaami Satanasio, siinoiye wisikueriachitia ehkoriaami Eewa tewaniameopua oowitiame; neeeaa aaata wa'ao, Eesusichi simiyame masitiameo, se'wi teeka aamo masitio e'ramenia, kiisi pichiwaka chaachapame. ⁴ Eemea wisikueeka mochitoniamopua, aaata wa'amahka enasooopua peenia cheeka masitekao, sewina tiame masitioopua ki no'o aamo masiteriachitia Eesusichi simiyameo, ikanati pichikiamekopua aaataoi peenia cheeka masitioopao. Eemea ikanati uuyamepua tiameo, se'wi masiteniamooipua, ki Riosi Riosiwariachi simiyame. Eemea wa'achitia tiame ikanati uuyamepua, sewina teeka ahpo newipuapuameopua tatakoriachio, ki taamo te'ta aamo masiteriachitia. ⁵ Neeea pu'ka se'wi ma'masitiamechio, ki no'o epeche nu'utiko e'ramenia, ohsotia neeeaa epeche no'o e'ramenia ki pu'ka te'te ahpo peenewarieme erakoachitia, te'ta Riosichi simiyameopua. ⁶ Neeea, ki te'ta ye'kamejuarenia nayewakao, nape no'o Riosichi simiyame machiyao, te'ta penipakamenia. Eemea ma'chiamoo nane'riamepua pu'kao, taamoo a'chitiao machenasiriopua, ma'chiamoo aamo nayewesikao.

⁷ ¿Ki kaawe iintokamekosa neeeaa, ki uunarekapa aamo no'o ihkokiao, Riosie newitoniamochi simiyame aamo mochikachi nayewatuao? ¿Ki kaawe iintokamekosa neeeaa, aamokamera epeche kaawe tetewika masitekapa yooma itapiti Eesusichi simiyameo, aamoo, epeche kaawe teetopamichiooipua Riosichio? ⁸ Neeea pirenachi ti'tiopachiami ko'kometikamerae, no'o ku'itiaa aamo masitekamenia. ⁹ Wa'a Koorintio ihsiania masitekao, itapiti nakiyainia Riosichi tehkiwa teetopuawichioo, kihta aaata itanekamenia, Maseronia o'inia e'enakame poponiwa, ahpo kaawe e'rachi no'o ku'ikamepua, yooma ihta no'o nakiyapua, i'ka tehkichi no'o teetoachio. Neeea, nooe no'o neesetokamepua, kihta itanariapa amochio, neeeaa no'o tiiao, wa'api teetomeripua. ¹⁰ Neeea, puuu no'o wa'a teetomia yomachi Aakaya weechi kihta itakao, te'ta pichiwapua, no'oo te'ta pichiwa Riosie Weratiamechi teetoachitia. ¹¹ ¿Aatia wa'a teeretotarenia, kihta ku'iwa itanesikao? ¿Ki aamo nakiyapa ki no'o ku'ijeramenia? Ki puuupua. Nane'riame Riosia no'oo, tísia aamo nakiyamekopua.

¹² Neeea no'o teetoao, wa'api teetonariame neeea, pu'ka taamochitia nokisiame erakoameopua Riosichio, ki ihta iinuemichiopua taamoo, ki kaawe nokayo tuukao, i'ka Riosichi masitiao, taamo toomitunario nokayo tuukao. ¹³ Wa'a nokayame ti'tijoea, ki pichiware Riosiwichio tekipanamepua, wiskuamepua, ki pichiwa chaachapame. Puuu ti'tijoea, Riosie Weratiamee ahpo ajawatiameko erakoowiamepua. ¹⁴ Puuu wa'a te'tiaa, ki sewina nokayamepua Satanasi ihsiao, Satanasio, wa'a ihsiamekopua, tamochi enasaapua, kaawerumaka chiiamepua. ¹⁵ Satanasiwichio tekipanameai, ki sewinatiamene nokayamepua Satanasichitiao. Puuuu, Riosi ka'karuma chiia, masitiameka chaachapamepua. Nape kajuyachi taawechiopua, ahpo i'ya tewimapua, Riosi kokosarieo.

Paoro aiwa Apoe Eesusie weratiamechitia

¹⁶ Neeea, Riosie Weratiamee weratiamepua, kiisi aaata ki inatame neeea. Nape no'o ki inatame erakonioipua, anachaka no'o keepupuapua ku'witapioi, ki inatameka cheeka nayewachio. ¹⁷ Ihji no'o naewamiasa, oowera ki inatamechitia nayewamane pu'kao, Apoe no'o Paamiraa, ki wa'a cheemiipua. ¹⁸ Muuwaame ahpo wa'api aiwamechitia, wa'achitia no'o aiwiameka cheema neeeai, nape oowera ki inatamechitia. ¹⁹ Eemea, j'ísia machiyamekapao, aaatao ki ijinatame pichikeka keepuame eemea!, ²⁰ ahkasioi t'ísia ki kaaweruma aamo masitioipua pu'kao, ahkasioi tiameo t'ísia yooreka keepuamepua pu'kao. Puuu wa'a nokayamea, ahpokamera utewachi natetepuawichio, tekipanamepua. Puuuu ahkasi aamooipua, weweka ichikokiamepua itapiti aamo iinuekao. Wa'a nokakaopua tiameo, t'ísia ujuwatiamene nuuramepua, aamoo ahpo ijinuwarachitia, t'ísia utewaame nayewaka aamo nuuriamepua. ²¹ ¿Teemeai, wa'akosa te'teremepua, epeche kaawekosajoarepua naaju, pu'ka te'ta na'ara nokayamechitia? Ka'ipua.

Pu'ka wa'a nokayameo, ki suuwe e'rame enesoopua ahpo oisa e'rekao, wa'achi ki suuwe e'ramechitia nayewama neeeai, oowera ki inatamechitia. ²² Euroo ti'tijoeo chaachapasoo, ¿ki euroo neeeai? Isaeri ti'tijoeeriko chaachapasoo, ¿ki isaeri neeeai? Aurani o'inia ti'tijoesirio chaachapasoo, ¿ki Auraniichi eenakame neeeai, tijoetusiwachio? ²³ Puuuu Riosie Weratiame nookiameko tuusoo, ¿ki epeche iintokamekosania Riosie Weratiamewichioo, no'o oijerameka chiiamekai? Nape ki no'o aiwiamenia, wa'a tiiaio. Neeea, epeche tekipanamenia Eesusichio; karichioi, epeche yachatiamenia; wepiwaoi, epeche wepitiamenia; ki ookapisa amori meritiai, ahjakamenia. ²⁴ Isaeri ti'tijoeo, marikisa simiyame wepitiamenia, ooka weerewachi wewepuameo, piiripi toiteka. ²⁵ Paisa simikameo, weruma kuhsie wepitiamenia; seenepi simikameopua tiameo, tehtee papaka t'ísia aiwatetiamenia; paisa maapori tiiaichi no'o tetewikamenia pa'wechioi, pawekakera motasoopua, piwiteme ikitiameneo, wa'a ikitioio, piie taawe piie tukawari anachamenia neerochio, pa'wechi; ²⁶ Neeea, eepi ahkai oikamenia, ki ookapi maapori tiame aiwaka, i'ka eee tiamechitia: aakichi paatewa maaporichi; ichikoamee maaporichi; no'o tetejimarichi maapori ikiwame; seesenu ti'tijoechioi maapori ikiniame; muuwari mochiwachi, maapori; ooruchiami oiwa maapori; pa'wechiami oiwa maapori; ki pichiware poponiwachi maapori. ²⁷ T'ísia utewaame tekipanakamenia, seenekachioipua, kiisi kochika maapori tiioa; neeea t'ísia toorewioi, machikamenia, paramuniaoi t'ísia aiwakamenia; eepi chorowaio, ki teeweka tekipanakamenia; tuurawioi t'ísia aiwakamenia; ki wisasoriekapao, t'ísia aiwakamenia.

²⁸ Wa'a ikiyainia tiameo, ti'tiopachiami Riosichi paparakameopua, t'ísia utewa e'rakamenia aachin, no'o neesetomiaopua pu'kao. ²⁹ ¿Aatanakosa epeche aiwakamepua, ki kajume tiameoipua tehki, ki neeéche? ¿Aatanakamerapu epeche na'aretiamene, aatanakamerapu epeche nekamutetiamepua ki neeé? ³⁰ Yooma ihji no'o nayewariaa, aaata ki inatamechitia nayewariao, kii ki inatamechitia tetewipuawichio cheekamenia, ki no'okamera epeche ye'kamechitia tetewipuawichioo, e'raka nayewakamenia. No'okamera kaawe nayewaniachio nooeo, ki noekamera epeche kaawe ye'kameko tuukamenia. Ohso kaawe neeea, Riosi noochi inisiameko e'ramania, noochi ye'katesikaopua no'o masitesiao. ³¹ I'ka no'o chiiao, yooma no'o tetewakame Riosia, te'ta

pichiwakopua pu'kao. Apoe Eesusi taamo Paamirakamera Noonoraa, apoekamerapua, te'ta kaawe nayewapuamea, ahkasi ki kajuyame taawe chisi. ³² Seenepi simikameo neeea, chapipuai newikamenia, nape ki no'o ye'karie. No'o Raamahko ihsioio, wa'a muuwarichi yawichia, Aareta tewaniame te'ta yawichie weratiamea, ahpo soontaroe no'o inat'aiipua wa'a mochiwachi puuyaniachio, no'o chapisa karichi yachamichioopua. ³³ Nape aaata wa'a ko're sa'michi kariwaemea, weruma waarichi no'o yahchaka ma'chipakapua, sa'mi yeewachipo ma'chisio, wa'a iintoa wanamina no'o tekupukapua ma'chi. Wa'asa yooraka newipatetiania wa'ao. Puuu wa'a mochiwachi no'o ikitiamea, Riosikamera iintokamepua, ki nooe ye'karichikamera.

12

Itapiti teteitewa ne'netetiame

¹ Simatekaonia, no'o kaawe nayewaniachio, kihta kaawekoi no'o wa'api kaawe nayewaniameo, itapiti Riosie no'o tetewiteretia kochirewachi, nayewamane. ² Neeea ki'yamio, oosa mariki aampa naao paaumpari i'toachiopa, ahkasi paika tiiachi tewekachi i'totiamekania, no'o weerewama i'totiameo ki nane'riamenia, ki no'o weerewama i'totiameoi, pu'kao apoeche Riosikamera nane'riamepua pu'kao. ³ Nape pichiwa wa'a i'totiamenia, weerewamao ki weerewamaoi, ki nane'riamenia. Pu'kao, Riosiche nane'renapua. ⁴ Wa'a no'o i'totiachio, Riosi taamowichio kateweriachikapua, ki teesa peeniatiame tiiachi, wa'ao inamukane itapiti naawesari, nape pu'ka naawesario ki aaata chaninuretiane. ⁵ Neeea, pu'ka kochirewachi no'o tetewariao, kaawe nayewamania, no'oo ki aatakoio, Riosio wa'a ahpo tisia peeniatiwachi no'o i'toriopua; nape neeea, ki no'o kochirewachio, no'o ki ye'kameche uuka nayewamania. ⁶ Nape no'o wa'api kaaweruma nayewakainia, ki aaata ki inatamechitia nayewame enemiinia, no'o nayewaopua pichiwakopa. Nape ki no'o weruma uuka nayewamenia, ki aaata no'o werumachitia tetewijerapa.

⁷ Pukaepa neeea, ki weruma no'o uumichioopua, pu'ka no'o kochirewachi tetewite-tiameo, Satanasi reesetiamenia, itapiti ki kaawe yorapuaichioopua no'oo, weerewachio. ⁸ Neeea no'o Paamirao, paisa simiyame itaniame neeeapa, i'ka no'o weerewachi aiwaka yasitoao, no'o puhjemichioopua, ⁹ nape Apoe Eesusia senepi no'o itanioio, chaachaniamepua: "Neeea amochio soparame teewiamenia aamo ku'imiao, kihta eerina teeremichioopua, aamo noochi tekipanao; wa'a teekao amochi no'o tetewipuawichioopua, no'o te'ta utewario, a'chitiao ki eerina teetoka simitiamekopua no'o tehkiwao." ¹⁰ Wa'a teetoame enesoo no'o Paamirao noochi, kaawe e'raka teetoamenia, yooma ihta a'chi tiame tesiwa ikiyaio, naatichitia, no'o na'ara chaanewa, ka'chi ikime eraniame, yooma ihta a'chikoi yoraniame tisia aiwatekao, yooma ihta no'o tehki tiame ikiwame. Yooma pu'ka aiwari no'o ikiyoioopua, te'ta Apoe Paamira utewariraa, noochi enesiamepua ku'ipasika.

Paoro ki Eesusie weratiameko chaachapawa

¹¹ Neeea, ki inatameka chaaninia chiiao, nape eemepua ki no'o kaawe chaachapaka wa'a no'o chanitiamepua. Nape neeea ki nooe no'o kaawe nayewametepua, eemekamera puuuu, no'o kaawe nayewame te'teramea. No'oo kihtakoio, neeea ki epeche nu'utikaitenia pu'ka te'ta ahpo Eesusie ajawatiamekoo, chaachapameo. ¹² Neeea eepi naaniatiame inisikamenia noochio, no'oo pichiwa Riosie weratiamekoo, naati no'o iintoriachitiaopua: ki ku'itapisi no'o tekipanaka ihsia Eesusichio, amochioopua kaawe te'teremichioopua, Eesusie no'o kiasiwaopua, kokoriame yachapatesika ki maaenari peenia ihsiwa. ¹³ Wahjachi tiopachiamio Riosichi paparakamea, aapoe ahpo wa'api kaawe erakowachi no'o ku'ikamepua, nape neeea aamoo, no'o ku'inarioio ki no'o ku'ijerakamenia, ki amochi petenariapa itapiti no'o tesiwatia ki no'o iinuekao. Neeea ki no'o ku'ijerariawichioo, no'o cheriwejeraninia. Neeea aamo tiopachi mochikameo, ki epeche wichipa tetewamenia aamoo, wahjachi ti'tiopachi mochikamechio.

¹⁴ Ehpe aamo tuuyamenia, no'oo wa'a siimeri kahtiamekopua wa'asi, amori yooma katewesa. Ihji no'o wa'a simiyaa, paisa enemeripua wa'asi, neeea ki peterenariapa amochio, ki uunariamenia no'o ku'iwao, nooekamera aamo ku'inariamepua, itapiti Riosichi simiyameepua. Aaata tatanaraa, ki aapoekamera i'yamepua ko'kometio, ahpo noonowichioo; noonorakamera ihsiamepua ahpo tatanawichioo, ko'kometi i'yanekao. ¹⁵ Pukaepa neeea aamo noonochitiao, neekamera resipanariamepua aamowichioo, ahkasioi mukiwachisio, kihta no'o ku'ijerapao. Nape epeche no'o ihsioio aamowichioo, ¿epeche no'o nakiyame enetare eemea?

¹⁶ Nape a'chitioi no'o eranioipua, kihta ku'iwa petereka yasitokamenia amochio. ¿Naakonakosaoi, ki no'o nakiriopa aamo ku'iwao, no'o aamo wiskuiame maaena eemea?

¹⁷ Ka'íí, ki wa'atepua. ¿Naakonakosa no'o uhjurariaa wa'a, aamo wisukuaka itanekamepua itapitikosa? ¹⁸ Tiitooi piirechi ahjama no'o uhjurariaa, ¿wisikuekosa aamo itanekamepua ku'iwa?

¹⁹ ¿Taamo aamo wihkuekame maaenakosa eemea, neipa epeche weeka itanariapa? Kiisi wa'a e'rame teemea. Yooma taamo nokariaopua, chaachapariaopua tiameo, yooma Apoe Riosi ne'niachi ikitiamepua, te'ta Riosie Weratiamechi, te'teriamiachitia. Yooma taamo yoorariaa, aamokamera epeche aamo Riosichi utewarepamichio, noonowitiame puua. ²⁰ Nape seewenania wa'a no'o eenoio, seenekachioi ki yoomahka kaawe te'tereniaopua, no'o aamo te'terejeriachitiaopua. Seewiame neeea aamoo, tísia no'o aamo yoojorania amochi eenameko, erakomio. Seenekachio eemea wa'a erakomapua, weeka itapiti ahpo wenejiniamie te'teriapa, i'kachitia: ahpo aamo nekamucheniamie aaata itapiti epeche tiopua wa'achi teerenarewa, ahpo nekakoniamie, ahpochiche inataniamie, ki kaaweruma naewaniame aatachio, ki kaawe iintorio tuuwame, ahpo weruma uuyame, wa'a tiopachio ki Riosi nakiyachitia tahpitika nokiwame. ²¹ Seewenania tiame aamoo, pu'ka ki'yami o'inia kiisi kaawe aamo nokaka mochitoriao, ki yoomahka aamo katewetiame teimiaopua Riosichio. Wa'a te'teriamie aamo tewisaania, tísia suuwe aamo erapamania Riosichio, neeea tísia kaawe aamo nayewakamekapa no'o oiriachiamio. Soparame tehpe iinueme eemeapa aamo ka'karuma enepamiaopua, yooma iinya aamo nokayaopua toaká, ki ka'karuma pahkotaka nawajiwaopua, ihtaoi suwepori nokiwameoioopua tiamé.

13

Paoro kajuyachi tuuyewa teepotari tiame

¹ Ihji wa'a no'o enamiachio, paisa simiyamechipua. Peerei katewiamechitia, paika nakiyame pichiwatameo, wa'achitia teeremerkate neeeai, wa'a asisaa. ² Wa'a aamo cheekame neeepa, oosa oiyaiopua wa'ao, eenechi wa'a eenao, ki teesa utewaeme terimeriko. Ehpeoi, eenechi wa'a chiiamenia, yooma pu'ka pukeri o'inia iinya noonoikame tatakoriakao, yooma pu'ka neipa tatakoriakameoi tiameo, ki nu'uti terimania pu'kao. ³ Waikapa noochi tetewimeri eemea, no'oo te'ta Eesusi Riosie Weratiamee weratiamekopua, wa'a tiiapa neeea, Riosie Weratiamechitia, aamo utewaeme terimania, pu'ka Riosie Weratiame ahpo terimiao, noochi kahtiamekopa. ⁴ Eesusia wiroriameka teerekameaipua meriniaio, te'ta ki nu'uti utewariemeai wa'a teerekamepua. Pukaepa pukae te'ta utewarie eenechi ahjakame Eesusia, ahpo wa'api te'ta Riosi utewarie. Wa'achitia teeme Eesusie ajawatiamea, weeka itapiti aiwaka nokisiameai, te'ta Riosi utewarie ku'isiniame teemea, anachaka nokisimichioopua Riosi Taanarachi simiyame aamo masitekao.

⁵ Kaawe ne'nepuapua amochio, aatia tiiarepua amochio, pichiwa Eesusichi paparamekoopua aamoo. ¿Ki nane'riame eemea Riosie Weratiameo, amochi ya-sitoamekopua, te'ta pichiwa Eesusichi paparamie enetioopua? ⁶ Taamooi eemea ka'karuma taamo tetewisaa, kaawe enemiiipua, te'ta pichiwa Eesusichi paparamekoopua. ⁷ Teemea eepi aamowichio itayamepua Riosichio, ki tatakoriachi ruhjimichioopua aamoo.

Teemea kiisi taamokamera ka'karuma te'ta tetewijeramepua, Riosi kaaweruma tuuyewari Eesusichi simiyame taamo aamo masitekamekapao, ohso kaawe aamokamera, te'ta ka'karuma tetewijerame teemea Riosichi te'teretowao, pe'yachi aaata wahjachio taamoo, taamo wiskuameko teewamekoi. ⁸ Wa'a chaachapamea ki pichiwai wa'a chaachapamepua, taamoo, te'ta Riosi pichiwarichi chiia, mochitoamekopapua. Wa'a te'tiame teemea, ka'chitia aaata wihkueme te'tiame teemea, ki teesa Riosichi iyoriamekapa. ⁹ Wa'a te'tiapa teemea kaawe erakoame tamochio, aaata wahjachio no'o nanarichi tiiao, tesiwe e'reka no'o tetewamekoio, teeme aamo masiteriao epeche pewatiame enepariopua Riosichio, tísia pukachi aamo paparaopua. Wa'a aamo te'terepamichioopua teemea, senepi taawechi epeche epecheche Riosichi itakame teemea Riosichio. ¹⁰ Pukaepa ki wa'a kahtiaonia pehjo, utewaeme cheeka aamowichio iyotenania, wa'atiaonia, wa'a no'o enasoopua, kihta no'o cheemichioopua itapiti utewaameo. Neeea no'o Paamira Eesusieo, aamo Riosichi te'terewakamera te'ta pepenitemichio, weratiamenia, ki aaata aamo pihtunamichioopua, itapitiahka amochi eina teeretekao, aamo Eesusichi kaawe te'terepuao.

¹¹ No'o Riosichi poponiwa pipiniwa tiame, i'ka no'o kajuyachioopua iyotiao, kaawe eratojeraninia aamoo, ahkasi ahsepari ka'karuma enepachioopua Riosichio, epeche epecheche pewatiame enepaka. No'o aamo tuuyeriachiche inatatuopua, kaawe aamo, ahpo nakika mochitoka, napatika tiame. Ta'iria mochitomitia eemea, kihta a'chi erakoka iikachio. Wa'a teeka mochitosaa eemea, Riosi nakiyachitia, amochi teetomeri eemea, ta'iria yasiwa iikachioopua tiame. ¹² Ahkai aamo teepotiaio Riosichi te'teriamea, aamo koorepaka teepotepuapua ti'tijoea, ooweru enesaa ahpo chuchukaoi. ¹³ Yooma Riosichi piipakame no'o ahjama mochikamea, aamo teepotenapua tiame, yooma aamoopua, Riosichi poponiwaopua pipiniwaopua tiame. Wa'a te'terepuapua naaju.

¹⁴ Neeea amochio, Eesusi Riosie Weratiameo, ahpo te'ta kaawerumari teerejeraninia amochio. Eemeopua tiame taamo Noono Riosi nakira, amochi teetoka, ohjoejeraninia, amochi teeretokapua tiameo, Riosi Riosiwario. Wa'a te'teretosa eemea, tísia kaawe enema eemea.

Wa'asi kajuyamenia i'ka no'o iyotiao. Weruma cheriwema naaju wa'asio.

Paoro Karata Iyotepawa

Teepotari

¹ Kúíra ti'tijoe ooweru tiame, Karata ti'tiopachiami mochikame. Nee Paoroa, wera-tiame neeea weratio, nape ki aaata ti'tijoe, aaataei ki uhjuratiameia ti'tijoeo; aaata no'o weerakao Apoe Riosie Weratiame iintokamepua, Apoe Eesusi Noonora tiame, Apoe Eesusi oijenatekame. ² Neeea yooma no'o ahjama Riosichi poponichitia mochikameo, pipinichitia tiame, i'ka iyosi iyotesa aamo uhjuriameia, yooma Kaarasia weechiami mochikameopua ti'tiopachi. ³ Neeea taamo Noonora Riosio, Apoe Riosie Weratiameopua tiameo, ta'iria aamo erakoa mochitejeraninia iikachio. ⁴ Apoe Riosie Weratiamea, taamowichio pejana mukukame puuu, taamo tatakoriario natetetiame itipimichiopua, yooma i'ka weechi ki ka'karuma nokiwachio, newipapuawichiopua; wa'a e'rakame taamo Noonora Riosia, yooma taamowichioo. ⁵ Riosio wa'a e'rariopa taamowichioo, te'ta ki nu'uti iyoriwa te'teremete teemea, kiisi ki wahjiamesi ki nu'uti tiamee. Taamo Noonochi wa'a te'teresaa teemea, tísia kaawe enemapua.

Ki'tiame piirechi tuuyewaria, taamo newipateme tiamea

⁶ ¡Ai eeme! Kiisi pichikeme e'ramenia pu'ka aamo te'teriao. ¿Kiisi tehpekosa toayame eemea, pu'ka Riosie aamo paajutetiao, aamoo Riosie Weratiamechi paparamichioo? ¿Kiisi tehpe toakamekosa eemea, te'ta aamowichio kaawe iintokameo? ¿Eemea ki tehpe sewina iikamepua, aamo kaaweruma tuuyewarikamera na'naritoaio? ⁷ Piirechi tuuyewari newipaniamea, ki'tiamepua. Puuu sewina tiame aamo masitiamea, oowera pichiameka chaachapamepua, eina nokaka Riosie Weratiame tuuyewario, sewina aamo ijikimichiopua pukachio. ⁸ Nape aaataoi sewina tiame masitesoopua ki taamo aamo masiteriachitia, taamooio enesoo, Riosi ku'iwarikooi tewekachi eenakamekooipua, pu'ka se'wi masitiamechio neeea, te'ta Riosi kokosari ahjachi wichisaa, tísia kaawe enemiiipua. ⁹ Wa'a cheekamekai eenechi wa'a aamo tuuyamenia, aaata se'wi masitiame enesoo, ohso kaawe Riosie kokosatiaa, kaawe enemiiipua. ¹⁰ ¿Aatana kaawe eramichio no'o ihsiamae maaena eemea, ti'tijoeriwichio, Riosikamerawichiokosa? Ti'tijoeri kaawe eramichio ihsiamae enesania, ki Riosie Weratiamewichio ihsiamae enemiinia.

Aatia tiiachipa weratiame Paoroo

¹¹ No'o nayewatuaa, Riosi inatarichi o'iniakamera ihsiamenia, ki aaata ti'tijoeri inatarichi eenamekamera, Riosie newipaniamechi simiyamekamera. ¹² Ihji no'o nayewatuaa, Apoe Eesusi Riosie Weratiame kiatiamenia, kiisi aaata tijoe, puuu Riosie Weratiame i'ka wa'a tiame no'o inatapatekao, kihta aaata ti'tijoe, masitetiamenia. ¹³ Eemea nane'rekamepa no'oo, pukeri simiyachio achini ihsika no'o yasitoriopua i'isaerichio, neeea pariserokaio pehjío. Neeea i'isaeri ti'tijoerichio, tísia i'isaeri nokiwa yoorewa, iyoriamekainia. Pu'ka taawechiamio neeea, naanariamekai neeea Riosichi paparaka mochitoameo, sa'runanareka ahpo Riosichi paparao. ¹⁴ No'o wa'api isaerichiopua, epeche tiamekai neeea, no'o noonorie ehkoriai iyoriwa nokariame neesetowachiopua, epeche ki no'o kekechuma tehtemarichitia. ¹⁵ Nape neeea wa'a tiamekaio, ke'chu naawai Riosie uutiamae eneriamepua. Riosia no'o weripasoopua, ahpo Taanae no'o paaekamepua, apochi paparamichiopua. ¹⁶ Waikao Riosia apoe wa'api no'o weerakamepua, ki isaeri ti'tijoerichi no'o nayewatumichiopua, ahpo kaaweruma tuuyewariopua, ahpo Taanachi simiyame nayewatumichiopua tiame, taamo tatakoriario newipatewa iintoriaopua. I'ka wa'a tiame no'o wa'a iintotiameo, ki aaata tuuyekamenia. ¹⁷ Wa'a o'inia neeea seenepi Aarawia weechi simikania, ki aaata tuuyesaopua pehjío Eerusareni simikao Eesusi ajawariachio, ke'chu Eesusi no'o weeroi Eesusie ajawatiame.

Aarawia o'iniao waikao, Raamahko eenakania eenechio, no'o o'inia simiriachio. ¹⁸ Paika paamuparichi neipao, Eerusareni mooenakania waikao Peero machimia Seepa tewaniameopua tiame, wa'a yasakania waikao oosa mariki aampa mariki taawe, ahjama nayewaka Eesusichi simiyameo aachin te'tewa. ¹⁹ Wahjachi Eesusi ajawatiameo, ki tetewikania pu'kao; Saantiaoche machikania wa'ao, pu'kao Aakowo teewaemeopua tiame, Apoe Eesusi Paamira poonira. ²⁰ Ihji no'o aamowichio iyotiaa, Riosi tetewachio, te'ta pichiwa puuuu. ²¹ Eerusareni o'iniao, Siiria weechi simikania waikao, wa'a o'inia u'matosao, Siirisia weechiami eenaka, wa'ami oikania waikao. ²² Wa'a no'o oioio Uurea weechiami mochikamea, ki no'o machiyamea weemera enepakame Eesusichi paparameo, ²³ oowera eee chaachapaniame no'o inamuka mochitoriaipua: “Nee, puu pukeri taamo Eesusichi paparameo ko'inariameaio, apoepechi o'ineriatapua ehpeo, Eesusichi simiyame paparaniame masitekao, pu'ka Eesusichi paparaniameo pukerio, sa'runanariaio.” ²⁴ Wa'a tiame no'o inamukapaopua, tisia kaawe erakoka Riosichio, ki nu'uti cheriwema ki'yarepua, Riosi iintoriawichioopua noochio.

2

Wahjachi Eesusi ajawaria Paoro uuna

¹ Neipamionia, oosa mariki aampa naao paamupari u'matosoopua, wa'ami mehka weechiami masiteka yaajatoaio, eenechi Eerusareni eenakania, wa'a eenaiopa neeea, Wenawe yeeka oiyamekania, Tiito tiame. ² Wa'a Eerusareni no'o simiriao, Riosie wa'a erapatetiapa wa'a simikania. Wa'a Eerusareni asisapaonia, wa'a tiopachi pa'pamiratoame ne'nemia simikania, no'o ki i'isaeri ti'tijoerichi no'o nayewaturia tuuyemia. Pu'ka pa'pamiratoameo yeetaeka mochiwaka tuuyekania wa'ao, aachin teeka masiterio no'oo, Eesusichi paparatekao, pu'ka tatakoririao, Riosie cheriwepuawichioopua newipateka. Wa'a tiame tuuyekania pu'ka pa'pamiratoameo, nane'renariapa neeea aatia chaachapamerikoopua, ki kaawe e'retiaapa, ki kiltawichio itipimichioopua ookapi ahka pu'ka pa'pamiratuamewichioo, no'o nayewaturiao. ³ Wa'ao neeea, utewa taamo yorapume maaeyainia siichitepuwachi simiyame taamo masitemichioo, taamoo Riosichi kaawe teerepuawichioo. Nape pu'ka wa'a tiameo, kihta no'o chaachapakapua. Tiitoai, Rieko tijoekaiopua ki isaeri, kihta noonotetiapa pu'kao, siichitepupuawichioo. ⁴ Naatiche utewa chaachapakaipua Tiito siichitepupuawichioo, wahjachi ki paaetiai wa'achi muikame no'o pa'pamiratuame ahjama nayeio. Puuuu, taamo chaachapamia keepumia e'nakamekaipua, no'oo Eesusi Riosie Weratiamechi simiyame nayewamia. Puuukamera siichitepuwa simiyamekamera taamo masitemichio utewa chaachapaihua, taamo eenechi Moise nuurari nokiwaetere nokisimichioopua. ⁵ Nape neeea no'o ahjama e'enakame tiamea, kiisi e'rakapua siichitepuwachi simiyameo, pu'ka Riosi tuuyewari aamo masitetiameo, wa'apitia itipimichioopua aamo masiteretiachitia, kihta sewinata-tiame, Riosichi simiyame te'ta pichiwariraopua. ⁶ Nape puuu Eesusichi ajawaria epeche yoorewachitia tetewiniameaipua, kihta aampachi sewina chaachapakapua no'o nayewaturiao. Noochio, puuu epeche yoorewa tetewiniameo, ki epeche weruma tiame tetewikania noochio, taamoo Riosio, wa'achitia napati taamo te'terio tuuyopa. ⁷ Ohsotia puuuu wa'atia kaawetakapua no'o naewaturiao, aapoeo nare'rekapa Riosi wa'api iintoriopua taamo na'pa ajawakao, no'oo ki i'isaeri ti'tijoerichi simitemichio uhjurakapua naewatumichioo, Peeroo, siichiteputiame ti'tijoerichi uhjurakapua nayewatumichioo. ⁸ Wa'a tiachipa puuu wa'api Riosi ihsiriopua taamo na'pa ajawakao, Peeroo, siichitepuwa nokiwamechi uhjurakapua pu'kao, no'oo, ki siichitepuwa nokiwamechi ti'tijoerichi uhjuratiana. ⁹ Wa'a e'erakosaapa, puuu te'ta pa'pamuratuamea tiopachio, Saantiao, Peeroa, Waania tiame, taamo ahjamina sekachi chapika no'oo Wenaweo tiameo, taamoo ki i'isaerichi uhjurakapua wa'ami nayewatumichioo, wa'a ikisaopua, taamo kaawe teetonurekapua. Aapoe puuu pa'pamiratuamea, wa'api itipikapua waikao, i'isaeri

ti'tijoerichi nayewatumia tiame. ¹⁰ Naatiche taamo te'ta ki natekepamichio chaanekapua, tísia tooremuame ti'tijoeri ku'ipua, nape neea pu'ka ku'inarewachi simiyameo, tísia wa'api tiamekania ku'inarekao.

Paoro Peero teriwa

¹¹ Neipami Antiokía mochikaiopua, Peeroo wa'achi enasoopua, ki kaawe iintoriopua pu'kao, te'yakania pu'kao. ¹² Ihji Peeroa, ki i'isaeri ti'tijoeri nokayame ahjama koayamekai pukeri eenaio, toakamepua pu'kao, pu'ka Saantiao na'naritoame wa'a e'enakame seewiapapua pu'kao, pu'ka ti'tijoeopua, tísia weemuamekopua pu'kao, siichitepuwa nokiwameo. ¹³ Wa'a iintokopa Peeroo, wa'achi noonowisire wahjachiai, ookapi i'isaeri Eesusichi paparamelai, ahkasi Wenaweai wa'achi iintosiriapua tiame, ki ahpo Eesusichi teerewakamera iintoka. ¹⁴ Wa'a noonoikaopua pu'kao, se'wi ikikapua Riosi ka'karuma tuuyewarichio, neea wa'a noonoikopua pu'kao, yooma wa'a inamua-chio, chaanekania Peeroo: “Nee, muuúa, uurio tijeokaiomua, ki uurio tijeochitia aamo uuyamepua, pu'ka aamo siichitepuwa nokiwameo, kihta nateyamechitia tetewapao. ¿Achinikai muuuu ki nateyame tetewaimua siichitepuwao, ki uurio ti'tijoe amochitia Eesusichi paparakameo, siichitepunuranimua uurio ti'tijoe nokayachitia ohjoremi-chioopuá?

I'isaeri ti'tijoeria yoomahka wa'achitia, newipatetiame ahpo Eesusichi paparae

¹⁵ 'Muuuu nee tiamea, isaeri ti'tijoe na'nawakamepua, pukaepa teemea isaeri ti'tijoeopua. Pukaepa te'ta nane'reka mochitoame teemea, aachin teeka taamo Riosie cheriweniameo taamo tatakoriario, ki seesenu ti'tijoerichitia, ki i'isaeri ti'tijoeri. ¹⁶ Teemeai wa'a ahkasi ehpe taawechiami nane'rekamepua, pu'ka Moise nuurario, ki piipatiamekopua tatakorio, pu'ka nuurari yooraka mochitoniamelo. Ehpeo nane'riame teemea, Eesusichikamera taamo paparakopa, piipatiamekopua taamo tatakoriario, kihta puuu ehkoriaami Moise nuurari nokiwae. Puuu ehkoriaami nokitiamea, aaataoi ki te'ta piipatekamepua tatakoriario. ¹⁷ Nape teemea Riosie Weratiamekamerachi paparawae i'yamekapa taamo tatakoriaria te'ta piipatetiame, ¿te'ta piipakame itipiame ohjoare teemea taamo tatakoriario, ki siichitepuwa tiamekapa pehjo? Wa'a tiame enesoo, ¿ki kaawejoare wa'a teeso Eesusichi taamo paparaa? Ka'ii, kiisi wa'a tiame puuuu. ¹⁸ Neeea toakamekai oochetiame nokiwao Riosichi kaaweruma te'terewachi enepakao, wa'a iintokamekai eenechi oochetiame nokiwamechi oowe erapasaonia, neekamera ki kaawe iintokame enemiinia. ¹⁹ Neeea Riosie Weratiamechi paparaeo, me'yakamenia oochetiame nokiwame noochi teereriario. Puuu wa'api Riosi nuurari chiiia, kiisi no'o ahsepari e'wewa teerekopao apochio, no'o mukukamechitia ikiteka, Riosichi no'o poanatakamepua. Nape ehpeo neea Riosie Weratiamechi paparapao, pu'ka oochetiame nuurari ki no'o ahsepari e'weriawichioo, kihta kokosapuame neea Riosieo, Riosie Weratiame ahjama mukukameka tiipao. Wa'a tiachio neea, Eesusi ahjama mukukame enesaa, Eesusi ahjama oijenakamenia tiame, weemera ahjari iinuepakaopua, Riosikamera yorakeka yasitomiapaopua. ²⁰ Ehpeo neea Eesusi ahjama mukukaio Eesusichi oijenakapao, no'o weemera ahjari Eesusichi ahjariaa, Eesusie teetoamenia, apoe Eesusikamera noochi yasitoamekopua. Wa'a tiachipa no'o weerewao ki nooe teetoamepua, Riosie Weratiamekamera no'o teetoamepua, apoe tísia no'o nakiyapa, no'owichio mukuriopa. ²¹ Wa'a iintokao neea, kiisi wehchi ipaka tetewikamenia, Riosi no'owichio iintoriario; aaata Riosi nuurari e'weka newipaniame enesoo, kihtawichio mukukame enemii, Riosie Weratiamea.”

3

Riosichi kaawe te'terewa nayewaniame

¹ ¿Ai eeme Karata ti'tijoeri, kiisi ijinatame eemea! ¿Aatana ihsikame aamoo wa'a ikitekao? ¿Ki ma'chiamekosa aamo chaachapakame teemea, Eesusi Riosie Weratiameo kurusichi meritiamekopua pu'kao, yooma tetewachi meritiamekoo,

aamokamera kaawewichio meritiamekoo? ² Ehsoo aamo iinatuketaone: ¿Achini teeka amochi ukame eemea Riosi Riosiwario, ehkoriaami Riosi nuurari nokiwarichio, naatichikosaoipua, weemera Riosi kaaweruma tuuyewarichi paparakopakosa? ³ ¿Rooroikamekosa eemea naaju? ¿Eemea ehkoriaami nuurari nokiwa na'pepakosa epeche aamo kaawe teeremio maayame eemea Riosichio? ¿Ki Riosi Riosiwariakamera o'inekame eemea, Riosichikamera aamo kaawe aamo te'terepuawichioo? Wa'a teesoo, Riosi Riosiwarie aamo o'ineriaekamera te'teretomeriapua, ohso kaawe. ⁴ Ihtanawichio kaawe enekamepu, yooma ki ookapi itapitia, Riosi Riosiwarie aamo ku'iretiaa, ¿kihtawichio kosa kaawe enekamepu, seenekachio pu'kao, kihtawichio kaawe eneka itipikame enesoo? ⁵ ¿Naakonakosa Riosia, aamo ehkoriaami yoorariokopa, aamo ki'yakamepu ahpo Riosiwario? ¿Ki Riosi tuuyewarichikosa pichiekopa, aamo ki'yakamepu, ahpo Riosiwario? ⁶ Wa'achitia Aurani ehkoriaamiai, Riosi paparakapa, kaawerumachitia tetewitiamepu Riosieo. ⁷ Wa'a teesoo, te'ta Riosichi paparaka mochikamerapua, te'ta Aurani tatanarachitia tiamera, ma'chiam wa'a tiame puuuu. ⁸ Ehkoriaamio Riosia cheeriaipua Ehkoriaami Iyoterichio ki i'isaeri ti'tijoerioiopua tiameo, apochiche paparakopa, piipakame tetewimo tuurepuu tatakoriario. Riosia Ehkoriaami Iyoterichio eee cheeka nayewerepuu Auranio: “Neeea aamo tetejimarisiwachi aaata iintomiaeo, yomatiam wehjoarichi ti'tijoerioopua ooweruopua tiaméo, amochitia te'ta noochi paparakameopua, cheriwemania tatakoriario.” ⁹ Wa'a teeresoo yooma puuu Riosichi paparamea, Auranichitia papariaopua, kaawe yorapuame puuuu Riosieo, tatakori cheriwekao. ¹⁰ Yooma puuu Riosie Moise kiaretia nuurari ahsieme e'weka ahsepanariameapua Riosi cheriwewao, Riosi kokosaritere itipimerapua, ki yooma ahsepakapa yooraka Riosi nuurario. Wa'atiame iyotetiamepu Ehkoriaami Iyoterichio, eee cheeka naewakaopua: “Yooma ki ahsepaka yoorakame Riosi nuurariopua, Riosi kokosaritere itipimeriche puuuu.” ¹¹ Ma'chiam taamo chaaniamepua, nuurari chii yoorarichio, aaataa ki piipakame tetewipuakopua Riosieo. Wa'achi chiiopa Ehkoriaami Iyoterichioopua tiameo, eee cheekao: “Aaata Riosie kaaweruma enepatetiamea, te'ta piipatetiamea ahpo tatakoriario, weemera ahjari kiapuamepu ki wahjiamesi, Riosichicheo, paparakache.” ¹² Nuurari chii nokiwamea, kihta tiamepu Riosi papararichioopua; puuu nuurari chii, oowera ahseparika e'wepuameche nayewamepu, eee chiiapapua: “Riosi nuuraritere yasitonariamea pu'ka e'weka nokiwa yasitokao, wa'api teetomeripua piiripioi ki se'wiche yorasika, Riosi nuurario.” ¹³ Riosie Weratiamea, ahpo taamowichio kurusichi mukuriae taamo newipatekamepu, pu'ka nuurari chii taamo Riosie kokosapuameo, cho'wepaka; i'ka eee tiame Eesusi ikimiao, Ehkoriaami Iyoterichi, eee chiiamekopa: “Kurusichi meriwamea, tísia na'aramechitia meritiamepu.” ¹⁴ Ihji Riosie Weratiame iintoriaa, Riosi Aurani tísia kaawe iintokemo tuuria puuuu, Aurani tetejimarisiwachi naawakamee. Eesusi Riosie Weratiamea kurusichi taamowichio mukuriaa, Riosi Aurani iintokemo tuuria puuuu, yomatiam weechi mochikamewichioopua, ki i'isaeri ti'tijoerichewichio. Ehpeo yooma aaata Eesusi iintoria ahpo pejanawachitia ukamea, Riosi Riosiwarira apochi yasitoamepu, te'ta Riosi cheeriachitia ehkoriaami o'inia, iintomo tuukao.

Riosi nuurari ki Riosi Aurani iintokemo tuuriachitia tiame

¹⁵ Ehpeo neea wa'achitarichi aamo nayewemania, itapiti aaata toowenarewa mukusao: Wee, aaata tijoea oowitiameai, aaata toonariame mukisaa ihtoi ahpo iinuekao, iyosichi iyotesa tooweniamepua. Pu'ka iyoterichi tooeka tooetiameo, aaataoi, kiisi sewinatapuamepu, epechetakaoi ki epechetakaoi. ¹⁶ Wa'a iintokame Riosia, ehkoriaami taawechio, ti'tijoeri tatakoriaria ahsieme cho'wepuo tuukao, ooka aaata iintokemo tuuriaio. Piiripi puuuu Aurani enerepuu, piirea aaata Aurani tetejimarisiwachi naawameri, neipa wahka ihtoriachio. Aurani iintokemo tuuriaeopua, aaata Aurani tetejimarisiwachi, naawameri nayewaka cheerepuu. Ki muuwaeme Aurani tetejimarisiwachi naewaka cheerepuu, aaata weeka maaepoioopua, piiripi wa'apiche naewaka cheerepuu pu'kao. Puuu piiripi aaata Riosi cheeriaa, Riosie Weratiame puuuu, apoe enameri eenakamepa. ¹⁷ Pukachi simiyame no'o ma'chitanariaa, ihjipua: Riosia Aurani

ahjama katewiaio, ahpo iintokemo tuuriao, te'ta pichiwa wa'a iintomo tuurepua, kiisi wehchi wichiteka. Pukaepa Riosi Aurani cheeriaa, ka'chitia taawechei sewinatatiamepua Riosi nuurarieoi, naao siento piire weerewa aampa oosa mariki paaumpari neipami, eenakameaipua nuurari, Moise Riosie kiaretiaa. ¹⁸ Wa'a tiiachiopua, Riosi nuurari Moise kiaretiae yooreka, cho'wepuame enesoo taamo tatakoriario, kihtawichio nateriame enemii, Riosi Aurani apochiche paparariae, tatakoriaria cheriwio tuuriaa, kihta itapiti yoorari natekachiopua. ¹⁹ Wa'a teesoo, ¿ihtanawichio yachatiamene erepu Moise kiatiame nuuraria? Puuu Riosi nuurari Moise ki'yariaa, Riosie ahjae wenenejimichio enerepua, ki kaawe noonotiame ti'tjoerieo. Nape Riosie kiatiameapua nuurari, animari kosoka ahpo cheriwepuawichio tatakoriario, aaata Aurani tetejimarisi teetowachi eenachisi wa'a teeremeri eneriamepua. Puuu wa'a tiame teeretoniamea, ahkasi Aurani tetejimarisiwachi naawachisi wa'a teeremeri eneriamepua, pu'ka Aurani tetejimarisiwachi enam-erichio Riosia pu'kao, tísia kaawe iintomeriko tuuriamepua, yooma pukachi paparariao, tatakoriaria cho'weneka. Riosia pukeri ahpo nuurari ki'yaio pu'a ti'tjoerio, pahchao Moise ki'yakamepua pu'kao ahpo tewekachi ku'kuiwáeo, neipao Moisea, ti'tjoeri u'yeparepua pu'ka nuurario, yooreka mochtomichio pu'a. ²⁰ Nape Riosia ahpo iintomo tuuyao, aaata Aurani tetejimarisiwachi naawamerichio, ki aaata piirechie chaanepua nakiriamepua. Riosia pu'ka aaata cheeka nayewariao, ahpo Taana i'ka weechi tije tijeotumerio, apoeko tuuka cheeriamepua; ka'chitia ooka tiamekapa Riosia.

Aatia tiiachipa Riosi nuurari yachatiamene

²¹ ¿Riosi nuurari e'weniamea, Riosi iintomo tuuriachitia tiame, wa'achi tiame ohjoarepua, Riosichi kaawe te'terepuamewichio? Ka'i kiisi wa'achi ahpo te'tiamepua. Wa'achi tiame enesoo, Moise nuurari e'weka mochtioio Riosia, taamo weemera ahjari kiamiipua, taamo apochi kaawe te'tereka mochtio pu'a. ²² Nape Riosia Ehkoriai Iyoterichio, yooma taamo tatakorieme teewamepua, ki ahsepari taamo e'wiamekopao, ahpo nuurario. Wa'a tiiachipa Riosia, ahpo Taana taamo uhjurerepua, pukachi paparakataamo piipamichio pu'a taamo tatakoriario, pukachi paparakataameo, taamo teimichio pu'a weemera ahjario, te'ta apoe Riosio wa'a iintokemo tuuriao. ²³ Ke'chu eenoi Riosie Weratiameo taamo ahjachi paparamerio, Moise nuurari chiiaa, taamo chapika yasitoame eneriapua pehjo, ahkasi Eesusi Riosie Weratiame eenachisi, pu'ka nuurarie taamo kokosapuameo, ahpo mukiwae taamo pejana cho'wepuachisi. ²⁴ Puuu oosa mariki aampa ooka nuurari chiiaa, puuu animari ko'yaka Riosichi oowewaa, ahpo tatakoriaria cheriwepuawichio, ahpo masitewatere taamo teeretokamepua, kukuchi nu'nunti masitiamechitia, taamo ki kaawe iintosoo pu'ka nuurari ki e'wesoo, Riosi taamo kokosamerikopua. Wa'a teetokame teemea pu'ka Riosi nuurari Moise kiatiamechi teetoka mochtokame teemea, ahkasi Riosie Weratiameo tamochi eenariachisi. Ehpeo Riosia weechi tekisaopa tijeochitia tijeotukao, ahpo Taana Eesusi weerewachi enepakaopua, pukachi iintokamepua yomatiamene ti'tjoeri apochi paparamero, ah-sieme ti'tjoe tatakoriaria cho'wewaopua ooweruopua tiame. Puuu, ahpo kurusichi mukiwae natetekamepua pu'kao, ehkoriai animari Riosi oowewarichitia ko'yéka. ²⁵ Ehpeo teemea wa'asio, taamo Noonoo ahpo Taana Eesusichi wa'a tiame taamowichio iintoriopao, ki Moise nuurari masitewatere mochtioamepua, Riosi masitewatere mochtioamepua, apoe te'ta inisiamepua taamo neesetokao, apoe tewekachi kahtiame taamo Noonoo. ²⁶ Eesusi Riosie Weratiamechi paparopao, Riosi taamo Noonoo tewekachi kahtiamea ahpo tatana taamo enepatekamepua. ²⁷ Eemea Riosie Weratiamechi paparopao, Riosie Weratiame ahjama pirenatukamepua, Eesusi Riosi Riosiwari paatotiamekapa, pu'ka Riosiwari wakiraeka aamo neesetoame eemea. ²⁸ Wa'a taamo iintokapa Riosia, ahpo te'ta tatanachitia taamo tetewamepua, yooma taamo apochi paparamero, wa'achitia napati tetewaka, pe'yachi isaeri ti'tijeotukamekoipua, rieke ti'tijeoturikooiopua, teekoemekooi, ki teekoemekooiopua, tijeokooiopua, oowitiamekooi. Yooma wa'a te'tiapaopua teemea, Riosie Weratiamechi pirenatupakamekapao, piiripi wa'api enepakame teemea, Riosichio. ²⁹ Yooma Riosie Weratiamechi te'tiamea,

Aurani tetejimarika tiame enepakame teemea, Aurani tetejimari enepakapao, yoom-ahka iinueme teemea kiapua, Aurani Riosie kiapo tuutiameo.

4

¹ Nape neeea, pu'ka nuutewachi simiyameo, kaawe aamo ma'chitanarenia neeea. Aataai pukeri weweripaio, ki sewina te'tiame eneriai teemea, aataoi ta'pechi tekipanameopua, yooma ahpo iinuwakoi, ahpo noono tooeriaopua. ² Ihjia, aata neesetorichi yasitoamepua pehjo, ahkasi ahpo noono cheeriachisiopua, kiapuameopua ahpo iinuwa tooeretiao. ³ Wa'a te'tereriai teeme i'isaeri ti'tjoeria, Moise taawechisi wa'anao, kukuchi nu'nuntika te'tereriai teemea, pu'ka oochetiame nuuraritere nokiwa, ti'tjoeri tatakoriao cheriwewa teewesiwachiopua, ki nateteniamopua pehjo. ⁴ Wa'a te'tereniamopua teemea ahkasi Riosi e'raria taawechisi, waika asisooopua, apoe wa'api oowitiamechi naawarepua weeechi tjoerichitiao, wa'a iintosaapua ahpo wa'apio, apoe wa'apikaioopua, ahpo Taana teewarepua; wa'a ikisaopua pu'ka ahpo Taana teewariao, ti'tjoeekachimi uhjurarepua, ahpo tisia kaaweruma tuuyewari nayewatumichioo. Riosia pu'ka taawechiami ahpo Taana ti'tjoeekachiami uhjuroio, teemea Moise nuurari nokaka mochitoriaipua pehjo. ⁵ Nape Riosia ahpo Taanachitia eenakaopua, wa'asi weraparepua, Moise nuuraritere nokiwameo. Riosia pu'ka Moise nuuraritere nokiwa wa'asi werapasaapua, ahpo mukiwae yooma taamo tatakoriao ahsieme natetesaopua, ahpo tatana iintapakamepua taamoo. ⁶ Ehpeo Riosia, aamoo ki i'isaeri ti'tjoerikoio, te'ta ahpo tatana iintapakapao ahpo Taana Riosiarira, aamo iikachi yasipaterepua. Wa'a te'terepatiaapa eemea Riosieo, aamo Noono nayewiaio, Riosi kukuchiwarachitiao: “;No'no, no'o No'nola!”, chaachapamepua Riosio. ⁷ Wa'a ikitiapa muuuu ki seenu muuuu Riosi tetejimarichio. Muuuu te'ta Riosi taanarakapao, Riosi aamo Noonoe kiapuamepua, yooma ihta ahpo taana kianiamopua, yooma ihta Riosie aamo kiapuame nuutekiao.

Paoroe Eesusichi paparamo inataniame

⁸ Eemea, pukeri ke'chu Riosi machiyaiopua pehjo, itapiti aamo ri'riosiwatae, chapitiame mochitoriaipua, pu'kakamera aamo riositewa e'weka. ⁹ Nape ehpeo eemea, Riosichi mochikai eemea, ohsotiao Riosikamera amochi kahtioopua, ;achini iikai eenechi pu'ka aamo chapitiamechere mochitonare eemea, pu'kao kihta aamo ki'yamekoipua aamo Riosichi kaawe te'terepua? ¹⁰ Eemea pehjo, aamo kaawe te'teremichio Riosichio, ihtaohi taawechioi iyoriweka pahkotamepua, ihtaohi paaumpari paamuniachioipua, ihta mechachioi iyoriweka pahkotiamopua, ihta taawechioi iyoriweka pahkotamepua. ¹¹ Tisia seewenania amochio, no'o tehki amochio, kihtawichio kaawe eneriameko e'rakao. ¹² No'o Riosichi poponiwa pipiniwa tiameo, neeea aamoo utewaeme aamo chaanenania, eenechi noochitia utewaeme paparaka mochitomichioopua Eesusi Riosie Weratiamechio. Neeea amochitiao toakamenia no'o pukeri o'inia teereriaio, Moise nuuraritere nokiwameopua. Eemea aamo no'o masitia toayaio, ki no'okamera ki kaawe ikitiamepua, eemekamera ki kaawe ikiyamepua wa'a nokakao. ¹³ Nane'riame eemea, pukeri wa'a aamo no'o nayewaturioopua Riosi tuuyewario, no'o kokoriame oirioopua, waika taawechiamio. ¹⁴ Wa'a tiapa neeea, tisia tehki teeretoka aamo masitekamepua wa'ao, nape neeea amochio kaawe e'ramenia, kiisi no'o nahsineka tetewikamekopua, kihta no'o ipaka. Ohsokamera kaawe no'o uuka tetewikame eemea, no'oo Riosie aamo tuuyemichio uhjuratiamechitia, no'oo Eesusichitia tetewika, apoe Riosie Weratiamechitia uuka. ¹⁵ ;Ihtana ijikikame eemea pu'ka no'o aamo masiteria pu'sereriaio, no'o Riosichi simiyame kaaweruma aamo masiteriaio? Wa'a no'o ihsioio no'o masitekao, tisiwa kaawe erakoameai eemea, ahkasioi aamo puusioi ma'chipasa, no'o yahcheme erakokameai no'o tisia aiwame tetewapa no'o kokoriopao. ;Ihtana ijikikame eemea naaju? ;Achini iikai wa'a noonokame eemea? ¹⁶ Neeea aamoo, aamo toayame inamukame neeea, aamo ka'karuma tuuyewari Eesusichi simiyame nooe aamo masiteriaio. ;Kikosa eemea no'o aamo masiteria ipaka tetewapao, aamo seepurawachitia no'o tetewamepua, no'oo, te'ta pichiware Eesusichi simiyame aamo masitekamekaiopua? ¹⁷ Puuu wihekueka aamo

masitiamea, tísia kaawe aamo yorakio chaachapamepua chaachapao, nape ahpo iikachio, kiisi kaaweruma erakoai chaachapamepua. Puuuu oowera wa'a aamo chaachapamepua, taamo poanatuawichio, apochikamera te'terepuawichioopua. ¹⁸ Wahjachi kaawe nayeweniamea, kaawerumapua kaawerumao, nape kaaweruma inataka chaachapatiamene esoo. Neeea mehka kahtiaio, senepi taawechi wa'a tiame kaawe e'raka aamo nayewenariamenia nayewiao, nape ka'chi ikime wa'a e'rio, tísia iikachi kokoreka inamuamekapa pu'ka aamo nokayao. ¹⁹ Eeme no'o noonolawaka te'teriamene Riosichio, tísia kokorenania wa'a aamo nokayopao, ahkasioi saumerichitia kokosa tiame saayamenia noochio. Ahkasi wa'a teeremeri neea iikachi kokorewa aiwakao, ahkasi eenechi Riosichi aamo kaawe teerepachisiopua. ²⁰ Ehpe wa'api aamo mochikachi yasisaa tísia kaawe eramiinia, tísia kaawe e'raka no'o aamo nayewemiaoopua; nape mehka kahtiaio neea, ka'chi ikime e'raninia wa'a e'raio.

Aachin teereria Aurani ooka tatanarachi

²¹ Eeme wisikuari masitiamechi uumpanariamea, ¿nane'riamena eemea Ehkoriaami Iyoteri chiiio pu'ka masitia Moise nuuraritere mochitoniamene? ²² Wee, Aurani ooka tatanarachi teerekame, pu'ka wa'achitarichi aamo kaawe tuuyemania aachin teereriae pukachio. Ihjia eee teereriaipua: Piiripi puuu Aurani taanaraa, Aakari tewaniame oowitiamechi taanatatiame eneriaipua, puuu oowitiamea Aurani ta'perachi puhkuchitia yasakame. Piire Aurani taanaraa, Aurani te'ta uupirachi naawakame puuuu, ki puhku oowitiamechi. ²³ Puuu puhkuchitia kahtiamenechi naawakamea, aaataoi taanataniamechitia, tanatiamepua. Nape ki oowitiame puhkuchitia yasitoamechi naawakamea, Riosie taanaepo tuutiapa, taanaetiamepua. ²⁴ Ihji ooka Aurani tatanara te'teriaa, ooka Riosi kateweri iintotiamepua, Riosie ti'tijoerichi katewetiamechi simiyameo. Piiripi ihji ooka kateweria, Riosie sinai kaawichi Moise kiatiamene. Puuu kateweria, Aakari oowitiamekaitepua, Aurani ta'perachi puhkuchitia yasakame. Yooma pu'ka Moise kiaretia yooraka mochitoamea, Aakari tatanarachitia te'tereniamene, pu'ka e'wewatere mochitoapa, pukae chapitiame. ²⁵ Ehpe taawechi Eerusareni mochiwaria, Sinai kaawika tiamepua Aarawia weechi weeriamene. Ihji i'ka weechi Eerusareni i'isaeri mochikamea, iiweta simitiamepua pehjo, Riosie Moise kiaretia nokaka mochitopuame, pu'ka nokiwame puhkurachitia te'teriamenechi pehjo, pukae chapitiame te'teriapua pehjo ehkoriaami Aakarichitia. Yooma ihji i'isaeri pu'ka nokiwa masitiamea, yooma puuuu aaata masitiao, pu'ka Moisee nokisitewa puhkuchitia enepatiamepua, apochitia te'teria. ²⁶ Nape Aurani uupira Saara teewaeriamene, tewekachi Eerusarenikaite puuuu, te'ta weemera Eerusareni, ki pusie tetewiniame pehji. Puuu Saara Riosie tuutiame taanaremioo, taamo yeeyekaitepua Riosichio. Yooma pu'ka Saara Riosichi tatanaraka te'teriamene, tewekachi Eerusareni taamo mochiwaripua. Wa'a tiachio yooma teemea, pu'ka Saara tatanaraka te'tiame teemea, Riosie iintomo tuuria pichikekapa ahpo Taana Eesusichi iintomo tuuria. ²⁷ Ehkoriaami iyoterio pu'ka Saara oowitiame nayewakao, eee chaanekamepua pu'kao:

Peenia erapa muuuu, muuu ki taanatamea,

kaawe e'raka sisinamitiama,
muuu ki sauka kokosa aiwakamea.

Muuu ki tatanatameai,
epeche tatanaemeri muuuu,
ki aaata oowitiame tatanatamechitiapa.

²⁸ Ehpeo no'o Riosichi poponiwaka te'tiamea pipiniwaka te'tiamekaapua tiame, Ihsa teereriaka te'teriamene teemea, Ihsaa, Riosi iintomo tuurewachi naawakamekapa. Ehpeo teemea Ihsa Riosi iintomo tuurewachi naawakamechitiao, Saara tatanara teemea, Riosi taamo iintokemo tuuriachi paparakapa mochitoamekapapua, Auranichitia. ²⁹ Puuu Aakari taanara Ihmaéri tewaniamea, oowera tijoe naawachitia naawakamepua, nape Ihsaa Riosi Riosiwari taanaretewachi naawakamepua, Riosia Auranio, Saara iintokemo tuuriachitia. Wa'achitia waika taawechiamio, Ihmaéria na'arerio Ihsao, wa'achitia teemea Riosi Riosiwari naawakamea, na'areniamene teemea, ki apochi ijinuemeopua

Riosi Riosiwario. ³⁰ Ne'nemitiaopua Ehkoriaami Iyoterichio, achin tiamekopua i'ka ooka tatanareniachio: “Saaraa chaanerepua Auranio: U'mapumitia muuua, i'ka oowitiame puhkuchitia taamo ta'pechi ohjoemeo, taanara tiame. Puuu oowitiame taanaraa, kihta kipotepuamepua aamo taana tooemiameopua aamo iinuwariorio.” ³¹ Wa'a teeresoo teemea, ki pu'ka oowitiame puhkuchitia yasakame tatanaraka te'teriami teemea, Saarakamera tatanarakameka te'teriami teemea, Riosi Riosiwario weemera naawakamekapua, Riosichio.

5

Puhjetiami mochiwa oochetiami nokiwaio

¹ Teemea Riosie Weratiameeo, puhjetiami teemeapa oochetiami nokiwameo, pu'ka Riosie Moise nuuretiao, utewachi ki ookapi taamo e'wepua nuurewaopua. Ehpeo kaawe aamo inateka mochtupuapua, ka'te eenechi pu'ka oochetiami nokiwatere mochtomitia eemea, aamoo itapiti utewachi nokitiameopua, itapiti oisi yoomuame kutamochi puritiame tekitoamechitia. ² Kaawe keepumitia eemea i'ka aamo chaaneniao. Nee Paoroa, aamo tuuyeka chaaniame neea, eenechi pu'ka siichitepuwa nokisisaa eemea, Riosie Weratiame iintoriaa, kihta nateyame enemapua aamowichio. Riosie Weratiame aamowichio pejana iintoriaa, kitachi kaawewichio itipimapua tiameo. ³ Pichiwa aamo chaanania i'kachi simiyameo, aata siichitepuwa ihsinariamea ahpo tatakoria cheriwepuwachio, yooma ahsepari e'wewa yorametepua Moise nuurari nokiwaopua. ⁴ Eemea pu'ka Moise nokiwatere mochtionaresaa Riosichi kaawe te'terepuawichio, poanatakame eemea, Riosie Weratiamechio, wa'a te'teriapao eemea, kiisi uuka mochimera eemea Riosie aamo te'ta nakiwaio. ⁵ Nape teemea uukamekaopua Riosi taamo nakiyao, Riosi Riosiwario kaawe e'raka mochtioame teemea, yooma Riosie taamowichio iintomo tuuriao, ahjachi erakokaopua Riosie taamo kiapuamekoo. ⁶ Riosie Weratiamechi ahjama enepatioopua taamoo, puuu siichitepuwa nokiwamea, kihtawichio nateyamepua taamowichio, pe'yachi ki siichitepuwa nokiwaio. Riosie Weratiamechio, paparanakamera, te'ta nateyamepua, Apoekamera te'ta taamo nakika pejana mukukamekopa, teemea Eesusio ahpo taamo nakiyachitia, wa'achitia taamo nakika mochtomichioopua i'ka weechio. ⁷ ¿Achini ijikiru eemea, aamo kaawe te'teretoaio? ¿Aatana aamo sewina erapatekame aamoo, ki e'waka mochtomichioopua, te'ta pichiware chiiameo? ⁸ Ihji sewina aamo ijikiriaa, ki Riosichi eenamepua, Riosio ahpo Taanachiche paparamichio aamo paaekamekopua. ⁹ Nane'reka mochtupuapua, pu'ka aamo se'wi erapatiamechioopua, puuu ki kaaweruma aamo erapateniamea, rewaruraka ihsiamepua amochi muipakao, ti'tjoerio eee chaachapawachitia: “Ku'ita rewarurakaio, yomatiami paatusichi mu'ipamepua.” Pukaepa tisia kaawe aamo neesetomitia eemea pu'ka ti'tjoerichio, ki rewarurachitia amochi ikimichioopua, pu'ka ki kaaweruma masitiao ki amochi mu'ipamichioopua mehtapakao. ¹⁰ Nape neea Riosichio ahjachi e'ramenia, ki amochi mehtamichioopua pu'kao, aamo sewina erapatekao; puuu aamo sewina erapatamea aataai, ki wa'atia itipimeripua Riosi kokosario, pe'yachi aataai enema. ¹¹ No'oo siichitepuwachi simiyame no'o masitiami enesooopua pukeri no'o o'ineriachi o'inia, ti'tjoeri Riosie kaawe tetewipuawichio, ki no'o nekamuchemii i'isaeri ti'tjoeria; pu'ka siichitepuwachi simiyame no'o masitiami enesoo, puuu Riosie Weratiame taamowichio mukuriamechi simiyame no'o masitiamewichio. ¹² Puuu aamo sewina erapatiamewichio Riosichio, aamo siichitepuwa nokiwa nokijeramea, jte'ta yomatiami ahpo tehpunasaapua, kaawe enemiipua ohso kaawe! ¹³ Eeme Riosi ijinuwa enemichio paaetiamea, poanatuopua pu'ka ehkoriaami nokariamechioopua, Moise nuurarichio. Poanatuopua tiameo yooma ihta ki ka'karuma erakowaopua, ka'karumakamera erakoka mochtupuapua ohso kaawe, kaawe aamo nakika tetewipuapua, te'ta aamo nakirae. ¹⁴ Puuu Riosi nuurari chiiiaa, piiripi naawesarichi ahsieme chiiamepua nokipua, puua ihjipua: yomatiami Riosi yooreniamea, piiripi naawesarichi ahsieme nuurari puua, eee chiiame: “Aamo wa'api

aamo nakirewachitia, wa'achitia nakipuapua aamo piirechioio.”¹⁵ Pukaepa kaawe aamo inateka mochitopuapua, aamoe wa'api aamo na'ara nokaka mochitosaa eemea, aamoe wa'api aamo soopameripua.

Taamo ki kaaweruma ikotuwa

¹⁶ Pukaepa eemea, ohso kaawe Riosi Riosiwari nakiyachitia mochitopuapua, ki aamo a'chi tiame erakoa nokaka. ¹⁷ Ki kaaweruma ikotuwaa, tijoeriopua oowitiamechiopua tiameo, Riosiwari kaaweruma e'rawachi nasiwamepua; Riosiwari kaaweruma e'raria, ti'tijoe ooweru tiame ki ka'karuma erakowa ikotuachi, nasiwamepua. Puuu ki kaaweruma ikotuwaa, kaaweruma ikotuwachiche nasiwakache yasitoamepua. Pukaepa aamo inatarichio, tehki e'rame eemea, aamo kaaweruma uumia yorapua. ¹⁸ Eemea Riosi itanemetepua ku'iwao, Riosi Riosiwari aamo ma'chiametewitemichio, ki kaawerumakopua pu'ka ki ka'karuma masitia na'naritoniametewite, Moise nuuraritere mochiniametepua ehkoria misini nokiwameopua. ¹⁹ Puuu ti'tijoe ki kaaweruma ikotuwaa, ma'chiametewite mochiniametepua ihsiametewite, ihjichitia: suwepori nokinarewa, ewipua me nokinarewa, ki kaawe nokinarewa siintoka, ²⁰ itapiti netetiamechi riosienaretewa, siporewa nokinarewa, nekumekache mochitonarewa, ki kaawe erakoa mehtakache mochinarewa, wa'inakache mochinarewa, nekakokache mochinarewa, ki ihkokeka mochinarewa, seepurewatekache mochinarewa, naasipasi poanatonarewa, pirenachi pirenaturichi enepanarewa, ²¹ piirechi iinuekachitia ikotuka yasinarewa, nawajinarewa, siinto pahkochi oinarewa, yooma ihtaoipua wa'a te'tiameo. Aamo inateka mochinurakai pu'ka wa'a tiame ikotuwao, eenechi aamo chaaniamenia, kaawe aamo inatepuapua. Yooma wa'a tiame nokayamea ki reesisepuamepua, Riosi ye'karichi mochipuawichio. ²² Riosi Riosiwaria, iikachikamera taamo ku'yamepua taakekao: nakiwari, peenia erakori, ta'iria yasira e'rari, moena tiioi kaawe e'rewa, kaawe e'raka ku'iwa, kaaweruma eneniame ti'tijoe ooweru tiame, ahpo iyorimiache ihsiametewite, ²³ tesiwe e'raka tetewiniame, ahpo na'ara ihsinarewao wa'iname. Yooma i'ka iyorika yasitoamea, kihta tiamepua ahpo ki kaawe iintorio chaanieniametewite, ihta nuurarioi iyorikawapua. ²⁴ Riosie Weratiame ijinuwaraa, me'yakamepua ahpo ki kaaweruma eratiao, te'ta ikotuwa eratiamerao. ²⁵ Teemea taamo weemera ahjarichio, Riosi Riosiwari ku'iwae mochitoame enesaa, Riosi Riosiwari taamo neesetoka panitotomete teemea. ²⁶ Kiteremete teemea tamochio, epeche weruma ahpo erakoniametewite, ihtaoi ki iintomete teemea taamo ahpochi nenekaniameo; aaataoi ki ahpo ikotukemetete teemea wa'achi teerenarekao, ihtaoi itapiti wa'achitia iinuenarekao.

6

Ahpo ku'ika mochitopuame

¹ Eeme Riosichi poponiwaa pipiniwaa tiamea, aaata pooniwa piiniwaoi eenechi ki kaawerumachi wichikame enesoo, muuu kaawe oiyameapa Riosichio, kaawe e'reka ku'ipuapua pu'kao, sosopatiame nayeweka, eenechi kaaweruma pooechi enepatepuapua. Nape pu'ka tuuyeka ihsiaio muuuu, kaawe aamo inateka ihsipuapua, seenekachi wa'achi iintotare muuuai, se'wi wichikaopua ki kaawerumachio. ² Pukaepa eemea, kaawe aamo neesetoka mochitopuapua, ki itapiti ki kaawerumachi aamo ruhjipuawichioopua. Kaawe aamo neesetoka mochitosaa eemea, Riosie Weratiame nakiya yoorame enemapua, aaata ku'ipuawichioopua. ³ Aata te'ta ki ahpo ki kaawerumachi wichimio e'ramea, wa'a e'ramea, ahpo wa'api wisikuamepua. Aata kihta ahpo tuuyepo maayamea, iinuekaitepua aaatae ahpo tuuyeka chaanepua, wa'a e'raka ahpo wa'api wihkuamekapao. ⁴ Aata ahpo piirechi ku'inariame enesaa, ahpo wa'api Riosichi kaawe tiikamera ne'nemetepua pahchao, aaata piirechi ku'ipuawichioopua. Kaawe ahpo teeresoopua Riosichio, kaawe erametepua aaata piirechi ku'ime tiipao. Nape puuu aaata ku'ikaipua, ki ahpokamera epeche werumako erametepua aaatachio. ⁵ Yooma aaata pipiripi teeme, ahpo Riosichi kaawe teereme tiia, yorameripua, ki aaata piirechi ku'iwa iintoria wa'achi iintonareka.

⁶ Ehpeo te'ta aamo inatepajeraninia i'ka: Yooma aaata Riosi kaaweruma tuuyewari masitiameraa, ahpo masiterae ku'ipuamepua, ihta kooameeo, ihta nakiwaeoi.

⁷ Piirechi tuuyewari aamo kiamania tiameo, puuu ihjipua: Ka'te wihkuenaremitia eemea Riosio. Riosi wihkuenariamea, ahpo wa'apikamera wihkuamepua. Eemea ihta aamo echaria, pu'ka echitiame i'ipameripua. ⁸ Ahpoche ki kaaweruma ikotuwa teerewa echakamea, ahpo ki kaaweruma ikotuwa taakeriache i'ipamapua. Puuu echakame waikao, te'ta poanatokame enemeripua Riosichio, mukukamechitia Riosiwichioo. Nape Riosi Riosiwari pu'seria echakamea, kaaweruma ahpo iintoria i'ipamapua, Riosikamera pu'seria. Puuu Riosi pu'seriakamera echakamea, ki wahjiamera ahjari i'ipameripua. ⁹ Wa'a teeresoo, ki nahsinapamete teemea, aaata taamo kaawe yoorao. Wa'a taamo te'teretosoopua, i'ipapuame asisooopua, taamoo uumerikopua Riosie taamo kiapuameopua, Riosie taamowichio nuuteniameo. ¹⁰ Wa'a teesoo waikao, senepi aaata ku'ime teeresaa, ku'ipuapua, aaataoi, nape te'ta Riosichi paparameo.

Kajuyachi wa'asi tuuyewari

¹¹ Nee, no'o cheriwepuapua no'o weeweruma iyoterioipua, no'o wa'api sekaeo. ¹² Puuu aamo eina nokayamea, aamo siichitepuwaka mochijeramea, oowera i'isaeri ti'tijoeriwachi kaawe itipinaria nokayamepua puuu, oowera Moise nuurarichi aamo kaawe te'teretomichio chaachapamepua, ki ahpo wepipuawichioipua i'isaeri ahpo siichitepuwa nokayameopua. Puuu ki masitenariamepua Eesusi Riosie Weratiamechi simiyamepua, ki ahpo kokosa tiame aiwatepuawichioipua. ¹³ Nape yooma puuu ahpo siichitepuwa nokayameai, ki ahsieme yooreka mochikamekaipua, Moise nuulario. Aapoea oowera aamo utewa yoorame puuu, aamoo siichitepuwa nokisisoopua, ahpo aiwenariapa aamoo utewachi ahpo nokiwa nokayame, enepateriapa. ¹⁴ Nape neeea noochi wa'apio, kihta oisa e'ramenia ihtoioipua, Riosie Weratiame iintoriakamera oisa e'ramenia, no'owichio kurusichi mukukamekopa. Yooma i'ka wehjoarichi ki ka'karuma nokinarewaa, mukukame puuupa noochio; i'ka weechi ki ka'karuma nokiwameonia, ki pu'seriamenia, mukukamepua wa'asi no'o pu'serepuawichioo. ¹⁵ Teemea Riosie Weratiamechi kaawe te'teramea, siichitepuwa nokiwamea ki siichitepuwa nokiwameopua tiameo, kihta nateyamepua wa'asio, taamowichioo; taamowichio te'ta nateyameraa, weemera ahjarikamera puuu, te'ta ka'karumakamera taamo eneparia Riosichio.

¹⁶ Ehpeo neeea yooma no'o tiiachitia te'terameopua Riosichio, taamo Noono tewekachi kahtiameo amochi tewejeramenia, yooma amochi ta'iria mochiwa, tísia kaawe aamo yorawa iintowa. Wa'a aamoo yorajeramenia Riosio, te'ta pichiwa Riosi mochiwarirakopa. ¹⁷ Neeea ehpe waanamio, ki aaatae a'chi chaaneme tiiamenia, se'wi no'o masitio tuuwaopua, Riosie Weratiamechi simiyameo, neeea no'o weerewachio, naania tiiamekopapua no'o wepiretiachio, pu'ka wepiretia no'o kokosa saaeria. Puuu te'ta saaeria te'ta no'o ma'chitamepua, no'oo te'ta Eesusichi simiyame pichiware masitiamekoo.

¹⁸ Yooma eeme no'o Riosichi poponiwao pipiniwaopua tiameo, Apoe Eesusi Riosie Weratiame Paamiraopua, amochi yahchejerani neeea, ahpo kaaweruma tesiwewaopua amochio, yooma aamo pipiripi iikachioipua. Wa'a ikisaa tísia kaawe enemapua. Cheriwema ehpeo, yooma i'ka no'o iyoteria keepuameo.

Paoro Ejesio Iyotepawa

Teepotari

¹ Kúíra Ejesio tiopachi mochikame. Nee Paoroa Riosie Weratiame Eesusie weratiamepua, Riosi e'rarieo. Neeea i'ka iyojura aamo uhjuriaa, Ejesio mochikame ti'tijoewichiopua ooweru tiame, Riosie piipatetiamechitia mochikamewichioo, aamo Eesusi Riosie Weratiamechio, ki se'wika paparaka mochitoamewichio. ² Neeea, Apoe taamo Noonoo, Apoe Eesusi Riosie Weratiameopua tiameo, wa'api teetojeraninia aamo kiasikaopua ahpo cherirewao, aamo iikachiopua ta'iria mochitomichiopua pukaeo.

Riosi Riosiwarioe kaawe ikiwame

³ Teemea taamo Noonoo tewekachi kahtiameo, kaaweruma nayewataria naaju, Apoe Eesusi Riosie Weratiame taamo Paamiraopua, Noonora. Teemea tewekachi kahtiame taamo Noonoo, kaaweruma nayewemepua, taamowichio ki teesa kaaweruma tiame iintoriopua, taamoo ahpo Taana Eesusichi paparariopa. Puuu Eesusi Noonoraa, ahpo ye'karichi tewekachi o'iniao, tísia kaawe ihsiamepua, yooma ihta itapiti tísia kaawe taamo ikiwa kiasikaopua, i'ka wehjoarichi apochi paparakameopua. ⁴ Ihji Noonoraa, ahpo Taana Eesusichi tísia paparama taamo tetewikapa naayachisi o'iniao, taamo ahpowichio poanatakame, kihta tatakorieme enepamichiopua apochio, ahpo tetewachio. ⁵ Tewekachi taamo Noonoo, tísia taamo nakiyapa puuuu, ke'chu naayachikoiopua pehjo, paa puuupa taamoo, ahpo tatanachitia tetewiriamepua, ahpo Taana Eesusichi paparamerikoo. Wa'a tiame inatakame taamo Noonoo, tewekachi kahtiamea. Ke'chu Riosi yooma ihtaio itapiti neteyoiopua naatichitiao: taaao, meechao, yomatime muuwari so'porioio, wehjoarioiopua, Riosiapa taamo tetewame eneriamepua, aatanakamera apochi paparamerio. ⁶ Pukachipa wa'a tiichipa kaaweruma naewame teemea Riosio, ahpo tísia peeniatiwari kaawerumari tamochi iintoriopa, taamoo ahpo Taana, tísia nakiyamerachi iintapariopa. ⁷ Ahpo Taanachi iintokame puuuu, yooma taamo tatakoria nateteniamero, ahpo Taana eerara wi'suwarie, pu'ka mukiwaeo. Puuuu wa'a iintokao, ki nu'uti taamo tesiwewa iintokamepua. ⁸ Puuuu wa'a iintokaopua, ahpo ki nu'uti nakirewa taamo ne'netekamepua, taamoo ki'yakaopua tiameo, yooma ihta peenewariopua, yooma ihta pahtewariopua tiame, pu'ka naayachisi o'inia taamowichio inatariaopua, ⁹ yooma ihta ahpo noriwi teereriaopua pehjo, ehpiami wahka ihtoriachi ahpo iintomiaopua. ¹⁰ Riosia i'ka ihta taawechi asisooa ahpo ikitemiachio, yooma ihta iintuameo pirenatumeripua, Riosie Weratiame ye'karitereopua, tewekachi iintuameopua, weechi iintuameopua tiame. ¹¹ Apoe Riosia ahpo Taana Eesusichi taamo paparamio ne'netokao, pukachi inataka ahpo ijinuwa iintaparepua, waika o'inia. Pukaepa wa'a iintokame Riosia, wa'a iintonareriamekapa, puuuu, ahpo iintonariaa ki wa'atia itipiamepua ahpo iintonareriaio. ¹² Pu'ka ahpo iintonareriaa Riosia, tamochi iintokamepua pahchao, i'isaerichio, teeme pukeri pahcha Riosie Weratiamechi paparakameopua, Riosi te'ta weruma nakirewara tamochi te'tereka mochitomichio. ¹³ Ehpeo eemea ki i'isaeri ti'tijoea oowerua tiame, Riosie newipatewa pichikekamekapao, ahpo Taana Weeraria ahjama enepatekamepua, tamochítia. Wa'a iintokaopua Riosia, te'ta ahpo ijinuwa iintapakamepua, ahpo Riosiwarioe ahjachi yasipateka, apoe Riosia, iintomo cheeriachitia. ¹⁴ Ihji Riosi Riosiwarioe te'ta kaawerumariaa, puuuu te'ta Riosie taamo nuutewa kiapua, pichiwatamepua, wahka ihtoriachi Eesusi ahpo Taana tamochi enasooopua, iintopuame. I'ka Riosie Weratiameo taamo apechunamia enasooopua, i'ka weechi nanaarame mochikameo, taamo puhjekaopua wa'asi, tewekachi ahpo kahtiachi

apechunakao. Teemea waikao, wa'a iintoriokamepua pu'kao, ki nu'unti tísia kaaweruma nayewame teemea, taamo tewekachi kahtiamé Noonóo, ki nu'uti cheriwema ki'yaka.

Paoroa peenewari itaniame Riosio, Eesusichi paparakamewichio

¹⁵ Pukaepa neeea, Apoe Paamira Eesusichi aamo ahjachi erakoame inamukapao, aamoo yooma Riosichi piipakameo, kaawe ahpo nakika mochiko tuuopao, ¹⁶ senepi Riosichi nayewaio, tísia cheriwema ki'yamenia pu'kao, amochi kaawe teetoachiopua, amochi yasitoamekopua Riosio. ¹⁷ Neeea tewekachi taamo Noonóo tísia tisiwariemeopua, taamo Paamira Eesusi Noonoraoo, pu'ka peenewari tísia pahtewari tiame itaniamenia, pu'ka ahpo Taanachi simiyame aamo ma'chiteria, tísia kaawe peeneka pahtemichiopua. ¹⁸ Neeea Riosio itaniamepua tiameo, ma'chiamé aamo pahtetemichiopua, ihtanakoopua Riosichi aamo puuyetoka mochitoao, pu'ka nane'remichio aamo paajuteriao, yooma ahpo ijinuwa iintapario. ¹⁹ Riosio itaniamenia tiameo, aamo ku'imichiopua pahtetekao, aachin tiame ki nu'utikopua ahpo utewario, pu'ka ahpo utewari ahjae taamo newipaterio, yooma taamoo, Riosichi paparakameo. ²⁰ Riosia pukae wa'api tísia weruma utewarie, oijenatekamepua ahpo Taana Eesusioipua, wa'a iintosaopua tewekachio, te'ta weruma tiamera yasira ki'yakamepua Eesusio, pu'kao ahpo ahjamina yasimichioopua. ²¹ Ihji Eesusi yawichituniamea, yomatiamé wehjoarichi ya'yawichi aampa tiamepua, yooma ihta te'ta tiame utewari yoorewiniameeopua, yomatiamé aampa tiameopua, ahkai weechio, ahkai tewekachioipua tiameo, ihta taawechioi ehpe taawechiamioipua tiameo, ahkasi wahka ihtoriachi taawechioipua tiame. ²² Riosia yooma ihta iintuameopua, yooma ahpo Taana Weerariatere iintapakamepua, puuu ahpo Taana Weerario, mo'orawa iintapakamepua yomatiamé ihta iintuameopua. Riosia ahpo pirenatura ijinuwaopua, ahpo Taana weerarepua mo'oratumichio, yomatiamé ahpo tiopa ki pusie teteiwameoipua. ²³ Puuu Riosi tiopawa ki pusie teteiwamea, Eesusi Riosie Weratiame weerewarakaitepua, Eesusi Riosie Weratiame Riosiwario, pukachi pochikame kahtiamekopua. Puuu Riosie Weratiame Riosiwari tisiwa tiariraeopua, yomatiamé ihta itapitichioipua, pochikame kahtiaitepua.

2

Riosi nakiwae newipateniamé taamo tatakoriario

¹ Pukerio eemea mukukameka te'tereriaipua, tatakorika mochitoamekapa pehjo, ² ki ka'karuma nokiwame na'naritoamekapa, i'ka weechi nokiwame, na'arari noonora e'rárira, eekachi oiyame Satanasi tewaniame, kiisi pusie tetewiniame. Puuu ti'tijoe iikarachio ooweru iikarachiopua tiameo, ahpo e'rakamera nokitiame, kiisi Riosichi paparanariameopua. ³ Yooma teemeai pukeri ki Riosichi paparariaiopua pehjo, wa'achi nokaka mochitokamepua, taamo wa'api eraniamera nokaka, ki Riosikamera e'rarira nokaka. Wa'a te'teriapa teemea, Riosi kokosarichikamera uhjurapo teereriai teemea, yooma aataai, ti'tijoeo ooweruopua tiameo, kiisi Riosi e'weka mochitonariameo. ⁴ Nape Riosia pu'kao, ki ahpo ahjama mochime te'tererioipua, pu'kao tísia tatakoriamekoiopua, ki nu'uti nakiwari iinuemekapapua taamo ti'tijoeerichio, ki nu'uti taamo tesiwa e'rekamepua, ti'tijoeo ooweruopua tiameo. ⁵ Riosia, wa'a tiame ki nu'uti taamo nakiyamekapao, taamo apochi ukamepua, Eesusi Riosie Weratiame taamowichio iintoria pichikeriopua. Tatakoriichi ohjoapa teemea pehjo, mukukamekate teemea, nape taamoo cheriwesoopua Riosio, eenechi ahjakameka enepame teemea, Riosio weemera ahjari taamo ki'yamekopa, Apoe Riosie Weratiameo taamo tewiteria, eenechi oijenaka. Wa'a teeso Riosi cherirewachiche newipateniamé eemea aamo tatakoriario. ⁶ Riosia taamoo ahpo Taanachi paparakame enepakopao, pu'ka ahjama mukuka oijenakame taamo tetewame puuu, Eesusi oijenateriaiopua. Waika o'inia Riosia, Riosie Weratiame ahjama taamo mochikame tetewamepua, te'pa tewekáchio. ⁷ Riosia wa'a tiame tetewimeripua tiameo, yooma aata ti'tijoe ooweru tiameo, ahpo Taana Eesusichi paparasiaméopua, ahpo tísia nakiya nane'repatesinariapapua, ahpo kaaweruma tuuyewari

pichikesiameopua, pu'ka ti'tjoeri tatakoria cheriwesiwachiopua. ⁸ Wa'a tiichipa yooma tamochitia Riosie cherirewachiche newipatiamepua, yooma aaata ahpo Taana Eesusichiche paparariaecheopua, kihta natekachi, kihta yoorariawichiooi. ⁹ Wa'a tiame inatakame Riosia, kihta taamo iintoriae newipatekáo, ki aaata ahpo oisa eramichiopua, ahpo iintoriae newipatetiameko e'rakao. ¹⁰ Riosia enepatiame teemea, itapiti tísia nateyame netetiamechitia. Wa'a tiame taamo netekamepua, taamoo ahpo tísia nateyame ka'karuma yoratoka ohjoretomichiopua, taamo wahjachio, Riosichi eename tísia ka'karumari tetewitemichiopua, ahpoo pukeri naayachi o'inia ahpo inatária.

Riosie Weratiamechi paparapa, ta'iria mochiwame iikachi

¹¹ Nane'riame eemea ke'chu Riosie Weratiamechi paparaio, kihta eneriai eemea Riosichio, oowera seesenuchitia te'tereriaipua Riosichio, kihta machiyamekapa Riosi tiiao. Eemea ki i'isaerioi eneriamepua, pukaepa i'isaeria aamo seesenuchitia tete-wariaipua. Aamoo i'isaeria ki aamo siichitepuwaka ohjoekopao, ki siichitepuwati-ame aamo teewariaipua. ¹² Eemea pu'ka taawechiamio, kihta te'tereriaiopua tiameo, Riosie Weratiamechio, i'isaeri ti'tjoechioi, kihta te'tereriai eemea. Wa'a te'teriapa eemea, kihta machika ohjoeriaipua Riosichi simiyameo, Riosi kateweria i'isaeri ti'tjoeri ahjamaopua, Riosioi i'isaeri iintokemo tuuriao. Pukaepa eemea, kihta puuyetoka mochitoriaipua Riosio, yomatiamé wehjoarichi ti'tjoeri iintokemo tuuriao. ¹³ Nape ehpeo eemea, Riosi ahpo Taanachi aamowichio iintoria pichikekapao, Riosichi kaawe te'teriamepua; eemea pukerio, mehka mochikameka teereriaiopua Riosichio, Riosichi te'terepatetiamepua, Riosie Weratiame iintoria, pichikekapa. ¹⁴ Apoe Riosie Weratiamea, apoe iintokamepua puhjekao, aamo seesenuchitia mochitowa tetewiwao, yooma ihta aamo pejana teereriaopua, i'isaeri ti'tjoechiopua ki i'isaeri ti'tjoechiopua, yooma aamo ihta, Riosichi kaawe te'terepua, eerina teereriaopua. Wa'a iintoka Riosia, i'isaerio eeme ki i'isaeripopua tiameo, piipiri wa'api ahpo mochiwari iintapakamepua, na'pa eeme aamo seesenu mochiwari, ahpo Taanachi paparariopa. ¹⁵ Wa'a iintoka Riosia ahpo Taana mukiwaeo, wa'asi werapakamepua, ehkoriai o'inia Moise nurari, Riosie kiaretiatere mochitoniamé, ki ookapi e'wewa ki ahsepame tiiametere mochitoniamé, ahpo tatakoria cheriwepuwachio; nape pu'ka Moise nokiwao ki ahsieme nateteniamé ahpo Riosie kokosapuame wikiriao. Nape Riosie Weratiamea, ahpo mukiwae te'ta ahsieme natetekopa taamo tatakoria Riosie kokosapuameo, i'isaeri ki i'isaeri wa'achitia, aaatai ti'tjoeri tatakoriao, ahsieme cho'weniamé Riosieo, ahpo Taanarachiche paparasoche. Wa'a tiichipao Riosia, apoe wa'api iintokamepua ahpo Taanao, pu'ka ooka ti'tjoeturi mochitowao, piiripi wa'api weemera Riosi mochiwari iintapakao. ¹⁶ Riosie Weratiamea apoe mukuka wa'asi weraparepua, na'pa mochiwari ahpo seesenu eneniaméopua, Riosichikamera kaawe te'terepuawichio. Wa'a tiichipao Eesusia, isaeri ti'tjoerio ki isaeri ti'tjoerikooiopua tiameo, ahpo iintoriaeopua kurusichi mukukao, kaaweruma te'terewari enepaterepua Riosichi pirenapatakao, piiripi wa'api ahpo weerewachi pirenatukame enepatekáo, ahpo weerewa ki pusie teteiwamechiopua. ¹⁷ Riosie Weratiame eenakao, amochi nayewaturepua Riosi kaaweruma tuuyewario, aamo kaaweruma te'teremichiopua Riosichio, ki isaeri ti'tjoeripopua, aamooopua, mehka te'tereriameopua Riosichio pehji, i'isaeri ti'tjoerio ki Riosichi mehka te'tereriameopua tiame. ¹⁸ Ehpeo tamochi iinuekapa teemea pu'ka Riosi kaaweruma tuuyewario, yooma teeme i'isaeria ki i'isaeria tiameo, kaawe te'teriame teemea pu'ka Riosi kaaweruma tuuyewarichi taamo paparasoopua, Riosi ahpo Riosiwari tamochi yasitoniaméopua. ¹⁹ Wa'a tiachiopua ehpeo eemea, ki seesenu eemea Riosi ijinuwara mochiwarichio, eemea ehpeo Riosi ohjirachikamera ohjoemepua. ²⁰ Ehpeo eemea tiameo, Riosi ahjae karitaniamepua, Riosio ahpo kariwa ahjae karita, itapitichi tísia pewatiame nawateka. Puuu tísia pewatiame nawateka karitaniamea, Riosie Weratiame ajawariapua, ehkoriai Riosi na'nayewatura tiame, waika o'inia masitesiria Riosichi simiyameo, ahkasi ehpesiami tiame, Eesusi ajawaria masitesia. Nape Apoe Riosie Weratiamea,

te'ta nateyamera tehtepua, kaari te'ta pewatiame nawaterachi yachatiamé, pukeri kaari nawatera o'icharichi te'ta yachatiamé. ²¹ Pukachi te'ta nateyamera tehtechio Riosia, ahpo kariwa werisipuamepua, taamoo yoomahkae pu'ka Riosi kaari ki teteiwame, sa'mitewarachi to'wesiamechitia, ahkasi ahsepari kajuyachisi Riosi kaarira weraniameo, yooma taamo Riosiwichio piipatetiameo. ²² Eeme ki i'isaeri ti'tijoea ooweruaiopua tiame, Riosi kaarira enepakame eemea, amochi yasitoamekopa Riosi Riosiwario.

3

Paoro weraretia, Riosi kaaweruma tuuyewari, ki i'isaeri mochikachiami nayewatumichio

¹ Nee Paoro Riosie weratiamea, i'wa perekarichi no'o kahtiaa, Eesusi Riosie Weratiame kaaweruma nayewari, nayewatuapa i'wa yachatiamenia, yooma aamo ki i'isaerio, Riosichi kaawe te'teremichiopua. ² Nane'riame eemeapa Riosio, aachin teeka no'o tesiweriopua weerakao, aamo ahpo kaaweruma tuuyewari nayewatumichioo, yooma aamo ki i'isaeri ti'tijoeo, ooweru tiame. ³ Puuu Riosi kaaweruma tuuyewario, ahkasi ehpiamisio noriwi teereriaipua pehjiio, puuupua apoe Riosia, noochi ma'chitaka, pahteteriao, pu'ka teesa ma'chiteka aamowichio iyotiamenia. ⁴ I'ka aamowichio no'o iyotia aamo uhjurewesoopua, nane'remapua eemea no'o aamowichio iyoteria iyonasaapa, Eesusi Riosie Weratiamechi simiyameo, aachin tiame no'o pahteria Riosio. ⁵ Ihji Eesusichi simiyamea noriwi Riosie teereretiaopua pehjiio, pukeri ehkoriai Riosi na'nayewaturachisi o'iniaio, Riosia Eesusi ajawaria ma'chitekamepua no'oeo, yooma Eesusichi simiyame na'nayewaturaopua tiameo, Riosi Riosiwari pukachi yasitoka ku'isikaopua. ⁶ Puuu ehkoriai mochiriame ki pahteteka mochitetiamea, ahkasi ehpiamisio ihji puuuu: Riosia ahpo Taana Eesusichi iintoriaeo, Eesusichi piiripi pirenaturi iintaparepua, yooma ihta ti'tijoeripopua, pukachi paparakameo, i'isaeri ti'tijoerio ki i'isaeripopua tiamé. Na'pa puuu ooka ti'tijoeturi Eesusichi Riosie piiripi pirenaturi iintapatiamea, Riosie Weratiame ki pusie tetewiniame weerewarachi te'teraniamepua, wa'a te'teriane enepakapaopua, kiapuamepua Riosie nuutewa kiamo tuuriao, yomatiamé ahpo Taana Eesusichi paparakameo. ⁷ Neeea, kihta kaaweruma enekamekaio, Riosia no'o tesiwekamepua, ahpo kaaweruma tuuyewari nayewatumichio weerakao, no'oo ahpo te'ta utewarie noochi yahchaka, no'o ku'itomichioopua. ⁸ Neeea Riosichi te'ta te'terianechio, ki epeche no'o tiameko e'ramenia, ohsotia neea noochio no'oo, epeche nu'utirako no'o e'ramenia pukachio; nape wa'a no'o e'roipua noochio, Riosia no'okamera uukamepua, ki i'isaeri mochikachiami nayewatumichioo, i'ka ki nu'uti nateyame ahpo kaaweruma tuuyewari nayewatumichio, ahpo Taana Eesusichi simiyameopua. ⁹ Riosie weratiamenia tiameo, yooma ti'tijoe ooweru tiame ma'chitemichiopua, i'ka Riosi iintomo e'rariaopua, ahkasi naayachi o'iniaopua, ahpo noriwi iinueriaopua pehjiio ki ma'chitaka. Wa'asa iintomo e'rariaopua, yooma ihta itapiti enepatekamea i'ka wehjoarichio. ¹⁰ Yooma Riosie iintomo e'rariaa, tewekachi ahpo te'ta peenewari tetewipuawichio iintokamepua, tewekachio yooma ihta yawichituwa te'terewachioopua. Puuu tewekachi ohjoemea, aapoe tetewamepua Riosio, achini ihsiamepua i'ka wehjoarichio, ahpo te'ta peenewarieopua, ahpo ki ookapi iintomo e'rariaopua. Piiripi tisia peenewari Riosi iintoriaa, ooka i'ka wehjoarichi ti'tijoeturi pirenatutiame puuuu, i'isaeri ti'tijoeri ki i'isaeri ti'tijoeri, pu'kao Riosia, na'pa ti'tijoeturi mochitowario, ahpo tiopa ki pusie teteiwame netetiame. ¹¹ Yooma i'ka Riosi iintomo e'rariaa, naayachisi o'inia inatariamepua, iintonarewaa, taamo Paamira Riosie Weratiamechi, Eesusi ahpo Taanachi. ¹² Pukaepa teemea ehpeo, taamoe wa'api iinueme teemea Riosi ahjama taamo nayewamiao, ahjachi oowe erakoka, kihta seweka tiame, Riosi ahpo Taanarachi iintoriopa, Riosi Taanarao ki nu'uti taamowichio iintoriopua pu'kao, taamowichio mukuriopa taamo tatakoria ahsieme cho'wepuawichioo, taamo apochi paparasoopua. ¹³ Wa'a tiachipa itaniame neea aamoo, ka'chi erakomichioopua, aamo mochikachi Eesusichi simiyame nayewatukapa, no'o peereso yachatiamekoopua. Ohso

kaawe eemea kaawe erakopuapua, Riosie no'o wa'a uhjuratiamekopua, ahpo kaaweruma tuuyewari aamo nayewemichio, ahpo Taana Eesusichi simiyame.

Riosie Weratiame, yomatiame ti'tijoeturi nakiya

¹⁴ Pukaepa neeea, yooma Riosi ahpo te'ta machiwarie iintomo e'raria inatapasaapa, chopokorieka weweripamenia Riosie Weratiame Noonora te'ta iyoriwa ki'yakao, ¹⁵ apoeopua yooma ahpo Taanachi paparame enepakopao, taamo ahpo tatana iintapariopua, i'ka wehjoari taamo mochikameopua pehjo, te'pa tewekachi ahpo i'toriaopua tiameo, pu'ka wahjipakameopua wa'asi. ¹⁶ Neeea Riosio, ahpo tisia peeniatiamie paarasarichi uuka, utewari anachianiamie aamo kiajeraninia, aamo iikachi teeretomichiopua ahpo Riosiwari ku'ikao. ¹⁷ Neeea Riosio itaniamenia tiameo, Riosie Weratiameopua epeche epecheche amochi aamo ahjama teeretomichiopua, aamoo Riosie Weratiamechio, te'ta aamo oowe erapachisi pukachio. Neeea aamo Riosi nakirawachio, ki e'nekuma teeresi nawatajeramenia, ¹⁸ aamo kajume eramichiopua pahtekao, yooma wahjachi Riosie piipatetiamie ahjama, Riosie Weratiame nakirao, ki nu'uti tiamekopua aamochio: ahkasi tewekachi keenako nakirao, ahkasi kawiyanao ki wahjiamesi, ahkasi tetuyanasio ki wahjiamesi, ahkasi cherayachisi ki wahjiamesi, ahkasi ariyachisiopua tiame ki wahjiamesi tiame. ¹⁹ Ki nu'uti pichiwa amochi teerejeraninia, pu'ka Riosie Weratiameo, ki nu'uti tiamekopua amochi nakirao, kiisi ahsepame tiamekopua chanikao, kiisi ahsepame tiame pahtekaoi; wa'a teerejeraninia amochio, wahjachi aamo tete-wameo, Riosie amochi pochikame yasitoame tetewimichiopua. ²⁰ Ehpeo neeea Riosio, tisiwa peenia tiame chaachapajeraninia pu'kao, pu'ka Riosio ahpo utewarieo, epeche iintome tiamekopua, ahkasi epeche ki nu'uti taamo itayachitia, ahkasioi taamoo ki ahsepame tiame inatakao. ²¹ Ehpeo teemea, taamo tewekachi Noonoo ki pusie teteiwame tioparachi mochitoamea, te'ta pichiwari Eesusi Riosie Weratiamechi paparakamea, ahkasi tewekachi asiyame ki nu'uti iyoriwa ki'yame teemea, ahkasi ki wahjiamesi teetowame.

4

Riosi Riosiwari pirena nokisiniame

¹ Nee Riosie Weratiamechi simiyame nayewatuapao, karichi yachatiamenia, aamoo neeea, Riosi te'ta mochiwarichitia mochitojerapa, Riosio aamoo, ahpo ijinuwa tee-wariopa. ² Eemea aamoo, ka'te weruma aamo uuka mochitomitiapua; ohso kaawe kaawe aamo uuka ku'ika mochitopuapua. Ka'te ikanati ki kaawe chaachanimitiapua aaataoi; ohso kaawe eemea, kaawe aamo nakika ku'ipapuapua. ³ Kaawe aamo neesetoka mochitopuapua, ki a'chi tiame teeremichiopua aamo apochio, aamoo Riosi Riosiwari, aamo pirenatutiameo. ⁴ Teemea piiripi wa'api weerewachi pirenatutiamepua; teemeai tamochio, piiripi wa'api Riosiwari iinuemepua; teemea tiameo, piiripi wa'api paajute-tiamepua, itapiti tisia peenia tiame uumichiopua, taamo Noonoo tewekachi kahtiamie, taamo nuutekeniamieo. ⁵ Teeme piiripi wa'api Paamira iinuemepua, tewekachi o'inia taamo ne'neka yasitoame; teemea piiripi wa'apichi paparamepua, apoe Paamira Riosie Weratiamechi; teemea piiripi wa'api paatoniamie iinuemepua, Riosi Riosiwari taamo iikachi paatoniamieche, Riosi Taanara Eesusichi taamo paparasoo. ⁶ Teemea piiripi wa'api Riosiemepua, puuupua apoe te'ta taamo Noonoo, yooma taamo Riosi Taanarachi paparakameo. Puuupua tamochi tiameo, yooma tamochi neesetowao. Puuua apoeopua tamochi noonosiamea, ahpo erasia iintonariaa, taamo weerewachi yasitoamekapa pu-uua. ⁷ Taamo Noonoo tewekachi kahtiamie tiameo, taamoo muuwaame itapiti ye'kari taamo ki'yakamepua pipiripichio, yoomahka teeme pipiripio, ahjae taamo nokisimichiopua pu'ka ahpo ijinuwachio, yooma ihta itapiti Riosie Weratiame yorajerasichiopua. ⁸ Riosia ahpo Taana Riosie Weratiamechi simiyame nayewakao, ehkoriaami Raawi ahpo nayewatura iyotetiaio, eee cheerepua:
Puuu Riosie Weratiamea,
muuwaame tatakorie chapitiame,

na'sonatiame i'toka eenechi tewekachi mooenasaopua;
 yooma weeechi mochikame pehji ahpo ijinuwa piipateriao,
 muuwaeme ye'kari ihkokewa ki'yakamepua,
 ahpo ijinuwa ti'tijoe ooweruopua tiameo,
 ahpo weerewa tiopachi ki pusie teteiwamechi te'teriamo,
 pukae ku'isimichiopua wahjachi apochitia piipatetiameo.

⁹ “Eenechi tewekachi mooenasaopua”, chanitiamea, “tewekachi o'inia tekisa eenechi moenario”, tuuniamea, i'ka wehjoari kiisi weruma tiariemechi. ¹⁰ Puuu tewekachi o'inia tekikamea, puuu wa'api eenechi mooenakamepua tewekachio, wa'a mooenasaopua wa'a yasipakamepua yawichitumiao, yomatiamo ahpo enepateria yawichitumia, pusie teteiwame ahkasi yomatiamo ki wahjiamesi ki puusie teteiwamesi, yooma ihta ahpo enepateriachisi pochikame yasaka. ¹¹ Ihji wa'api Eesusi mooenakame iintokamepua weeechi mochikame ki'yakao, aachin teeka ahpo ku'ika mochitomichiopua apochi paparakameo, i'ka pepeniwari ye'kaniamechitia: Riosie Weratiame aaata ajawariachitia; wahjachi pepeniwarichitia, Riosi tuuyewari ma'masitari; wahjachi pepeniwari kiatiamea, ahkai mochiwachiami Riosi kaaweruma tuuyewari tuusimichio; wahjachi pepenewari kiatiamea, ti'tiopachi paamiratumichio; wahjachi tiameo pepenewari kiatiamea, nanapawiniame kaawe ma'chiame tuuyeka masitemeri, Riosichi simiyame tuuyewario. ¹² Riosie Weratiamea, wa'a teeka katewekamepua ahpo ijinuwao, ihta ahpo tehkiwao, kaawe pepeneka yooraka mochitopuawichiopua, wa'a teekao, epeche epeche kaawe te'teretopuawichiopua taamo Noono Riosichio, Riosie Weratiame weerewarachio, yoomahka teeme pirena nokisika. ¹³ Wa'a te'teretomete teemea, taamo pirena wa'achitia erakowa teeremichiopua, taamo Noono Riosi Taanarachi paparaniamo. Wa'achi erakoame te'terepasaapa teemea Eesusichi paparaniamo, iwapakame enema teemeapa, Riosie Weratiame tiarichi simiyameo. ¹⁴ Riosie Weratiame tiarichi iwapakame enesaopua teemea, ka'chi iika ikanati sewina erapatepuame teemea, ihtaoi sewina weemera tiame masitewarieopua, aaata taamo wihkuemia enakameeopua. Teemea Riosie Weratiame tiarichi iwapakamekapao, ki kukuchi nu'nuntichitia ikanati pichiketepuamepua, aaatae itapiti ahpo chaanetiaeo; ki aaatae i'ka wehjoarichi ohjoeme taamo apochi eejepume tiame teemeapa. ¹⁵ Pu'ka wa'a nokayame taamo wihkuenarioo, ohso kaawe Riosi pichiwari inatakache itipipuapua, kihta nekamuwa chaaneka. Epeche epeche pepenipaka mochitomete teemea Riosie Weratiamechi te'teretowaopua, Riosie Weratiame weerewarachi itapitirachitiaopua, Eesusio taamo mo'orachitia te'teretoeka. ¹⁶ Riosie Weratiame taamo mo'orachitia te'teretoame enesaa teeme, kaawe te'teretoame enema teemea Eesusichio, Eesusi weerewarachi itapitirachitia te'teretokao, yooma pipiripi teeme ahpo yoramia kaawe teeretowa yorasika. Yooma teeme pipiripi Eesusi weerewarachi itapitira kaawe nokisiam e nesaa, kaawe ahpo wa'achitia ku'itoka nokisiam e nesaa, kaawe ahpo wa'achitia nakitoka.

Weemera te'tereka ohjoeniam Riosie Weratiamechi

¹⁷ Pukaepa i'ka aamo chaaniamenia Eesusi Apoe Paamirae weratiamechitia, ka'te ki Riosichi paparamechitia nokimitia eemea, aapoe wa'api ahpo erakoa nokayamechitia, pu'kao kihtawichio kaawekame. ¹⁸ Puuu ahpo wa'api erakoakamera nokayamea, tukapachi te'teriamoepua ahpo inatariao, ki Riosi uutapari inatarichi. Puuu, kiisi uunareka mochitoamepua, Riosi weemera ahjario ahpo kianarewao, peewamekapapua ahpo iikachio, kiisi sewina erapanariamepua ka'karumachio, kiisi toinariapa ahpo ki ka'karuma nokiwao. ¹⁹ Puuu kihta suuwe erakoamepua ahpo ki ka'karuma nokiwachi yokipakamekapapua, yooma ihta eiwepua tiame, pu'serewa nokiwachi. ²⁰ Eemea Eesusi Riosie Weratiame tuuyewari pepenipao, pu'ka wa'a nokiwameo, kiisi kaaweko tiame pepenipakamepua. ²¹ Wa'a tiachiopua eemea, Riosie Weratiamechi pepenipakapa, kiisi kaawe tiamekopua wa'a nokiwao, ²² yomatiamo pu'ka ki kaawe nokiwao, toipuapua wa'asi. Puuu ke'chu Riosie Weratiamechi paparai nokariaa, ahsieme ki ka'karuma nokiwamechi wekaniamepua, aamo iinya tiame yooraka mochitonareriaa. ²³ Eemea

ehpeo yomatiamē aamo weemera te'terewachi enemetepua, ahsieme kaawerumachiche inatatoame, kihta inatapuawichio wa'asi aamo ki kaawe nokinarewao. ²⁴ Eemea, aamo weemera ahjariwa tiia tetewitepuapua, weemera Riosi tiariwa enepatetiamēkapa Riosio, aamo weemera Riosi tiariwa te'teriamē tetewimichio pua wahjachio, te'ta Riosi ka'karumari aamo nokayame tetewiteka, kihta suwepori ihsiwa tetewitiamē. ²⁵ Wa'a te'tiamēkapa eemea, kihta wistuame enemitiapua; ohso kaawekamera aamo ahpoo te'ta pichiwaka nayewepuapua, yoomahka teeme pirenao, piiripikai tiiamēkapa, Riosie Weratiamē weerewachio, ki pusie teteiwame weerewachio. ²⁶ Ka'te aamo newitote nekarewaeo, aaata aamo na'ra iintokoio, itapiti aamo nekame tiame chaanekoio, nekarewae aamo newitotesaamua, tatakori iintoame muuuu. Aaata ahjama nekasaamu, ikanati aamo katewepuapua pu'ka ahjamao, pu'ka wa'api taawechioio, ²⁷ riaorósio ki amochi iintomichio nasiwatekao.

²⁸ Pukerio ichikoame enekaio, kihta inatepuapua aamo ichikomiao; ohso kaawe tekipanaka yowipuapua aamo nakiwiao, soparame iinuemichio pua aamo ko'komiao, ahkasi aamo aaata ihkokemiaoi, tesiwa te'tiamēkoopua kihta ko'kometieo.

²⁹ Eemea aamo chu'wachio, ka'te chiame enemitiapua, itapiti nekame tiameo, ihtaoi ki kaaweruma chaniwao; ohso kaawe kaawe e'reka nayewiamē enepuapua aamo wahjachio, kaawe wichiyame inamuniamē teerewaame.

³⁰ Ka'te yuuwesitemitia eemea Riosi Riosiwario, ki kaaweruma aamo noonowisoo tísia yuuwesiamēpua, tewekachi taamo Noonoa, ahpo Riosiwari amochi yasitopatekamepua, aamo tuuyesimichio pua aamo eeyowa teeresoopua ki kaawerumachi aamo wichipua. Riosia ahpo Riosiwario, ahpo ijinuwa iintapariache ki'yamepua, pukae kakupachiche aamo teetomichio pua, ahkasi wahjiamē taawechisi Eesusi Riosie Weratiamēo, eenechi tekiyachisi tamochio, ahsepari taamo newipatemiaopua.

³¹ Eemea ihpapamitia wa'asio, pu'ka aamo chipurewa tiameo, aaata aamo neka-muchewa erakoao, aaata ahjama nekakoniameo, siinto e'raka chaniwame nayewakao, aaata na'arewa nokiwame, wa'a ikisa yooma ihta kiisi kaawe nokiwameo. ³² Kaaweruma enemitia muuuu naaju amochio, tesiwe e'reka nayewiamē enepuapua aaatao, tesiwe e'riame enepuapua aaatao. Eemea aamo ahpo wa'achitia cheriwiamē enepuapua, aamo ki kaawe yooraretiaio, Riosi iintoriachitia aamo cheriwekao, aamoo, Riosie Weratiamēchi aamo paparariopa.

5

Achini teeka ohjoeme tiia Riosi tatanaraa

¹ Wa'apenatio Riosi nakiya tatanarakapa eemea, kaawe aamo nakika ohjoepuapua, Riosi aamo nakika yasitoachitia. ² Wa'a teeka ohjoremitia eemea, Riosie Weratiamē taamo te'ta nakiriachitia, Apoeopua taamo te'ta nakiyapao, ahpokamera ki'yariopua meripuawichioo, ahpo pejana po'wachitia Riosi oowepakao, taamo tatakori Riosie piipatepuawichioo, Riosia ahpo Taana meritiamēo, peeniakame saekamepua. ³ Riosi tatanara enepatetiamēkapa eemea, kihta suwepori nokiwame amochi tetewitemeripua, a'chi tiamekoio pua, suwepori nokiwameo, ihtaoi ki kaaweruma simiyame aamo weemuwario. ⁴ Ka'te nayewamitia eemea, iinya tiame chaachapaniamēopua, itapiti kiisi inatari nayewaniameo. Ka'te tamojeramitia eemea, aaata iinya tiame chaanekaio. Kiisi kihta nayewamete eemea wa'a tiameo. Ohso kaawe eemea, cheriwema kiapua pua Riosio, apoe iintokamekopua, kaaweruma aamo iintapakao, aamoo ki iinya tiame nayewamichio pua. ⁵ I'ka no'o cheemiao, inataka inamumitiapua: Aawataai ki ahpo uupimache uupitaniame nokiwamea, ooweruai ki ahpo kuunamache kuunaniameaio, ki reesisepuamepua Riosie Weratiamē ye'karichi mochipuawichioopua, Riosi wa'api ye'kariwachio; aawataai puuuu, ahpo weerewa ikotuwache i'yamea, eiwepua tiameche nokayamepua. Aaata tahpitika e'ramea toomichioio, ihtaoi itapitichi ki kaawerumachi weemuameo, ki reesiseri Riosia ahpo ahjama ohjoemichio pua pu'kao ahpo ye'karichio, pu'kao, ahpo toomichiche riosiwakamekopa. ⁶ Ka'te aamo tooa

aaata aamo wihkuemichio ahpo wistukieo, puuu aamo wihkueniamea, oowera aamo wistukiamepua. Puuu wa'a tiame nokayamea, apochi wichitemiitepua, Riosi kokosari nekarewao, ki Riosi chiiamekamera, ma'masitiamekopua pu'kao. ⁷ Wa'a tiiachipa eemea pu'kao, ka'te pichikemitia pu'kao. Pu'ka masitia pichikesaa eemea, ahjama te'terame enema eemea; wa'a aamo te'teresoo Riosia, aamo kokosamapua. ⁸ Pukerio eemea tukapachi ohjoereriaipua, ki machiyapa Riosichi te'tereniameo, nape ehpeo eemea Apoe Riosie Weratiamechi te'terepakamekapao, Riosi uutaparichi ohjoemepua, Riosi te'ta kaaweruma tuuyewari taajenarichi. Eemea te'ta Riosi uutaparichi mochi-toamechitia, aamo tetewitepuapua. ⁹ Pu'ka Riosi kaaweruma taajenarichi ohjoetoamea, kaaweruma e'rarie ihsiam eemapua ahpo piirechio, ki se'wika Riosi nakiyachitia, puuu pichiwakache nayewamapua. ¹⁰ Eemea te'ta Riosi pu'seriachitia, mochitonareka ohjoepuapua. ¹¹ Eemea tukapachi simiyameo, ka'te wa'achi nokisimitiapua, puuu tukapachi nokiwamea, kihta kaaweruma machenamepua; ohso kaawe eemea pu'kao, terika tuuyepuapua pu'kao, ahpo tukapachi nokayao, kiisi kaaweruma nokiwameko tuukaopua pu'kao. ¹² Utewaeme teripuapua pu'kao, pu'ka noriwi nokayao, ki nu'uti suwepori nokayameko tuuyeka, kiisi chanime tiame iinya tiame. ¹³ Nape yooma itapiti taamo nokiwao, Riosi tuuyewari taajenarichi ma'chiba tiiapa, ma'chiam tetewipuamepua, kaawerumakoo ki kaawerumakooipua. ¹⁴ Pukaepa chaachapaniamepua: Pusasa muu-uapa, kochika tiamea. Werisisa muu-uapa, wahjiparichi tiamea, Riosie Weratiameo, aamo tahjepamichiopua. ¹⁵ Eemea amochio, kaawe amochi ne'nemitiamua aamo nokayao. Aamo pusakame yasitopuapua inatarichio. Ka'te kihta peenewari machiyame enemitiama; ohso kaawe eemea, te'ta peenewari tiame enemitiapua, Riosi nakiyamera kaaweruma teetowara. ¹⁶ Senepi taawechi aamo teetoachio, kaaweruma pooe ne'neteka mochitopuapua aamo wahjachio, tisia tehki tiame teetoamekopua ehpe taawechiamio, i'ka wehjoarichio tisia muuwaemekopa nanaarameo. ¹⁷ Ka'te natakepaka mochitomitiapua, Riosikamera kaawe eratepua nokipuameo. ¹⁸ Aamo kaaweruma Riosichi tetewipuawichioo, ka'te nawajimitia ihtaoi paatarieo, puuu paatario taamo ki inatepame enepatiamekopao, ihtaoi a'chi tiame ikiniameo; ohso kaawe ihtaoi itapiti a'chi tiame amochi ikisaa, aamo Noono tewekachi kahtiame paparaka, itanepuapua aamo ku'ika katewepuawichioo, waikao apoeopua, aamo ku'ika katewemapua ahpo Riosiwarioe. ¹⁹ Eeme Riosie Weratiamerachi paparamea, wa'amahka ta'pechi napawisaa, a'chitiaoi aamo peeniachitia nayewepuapua tewekachi Noonoo, Apoe Eesusiopua tiameo, ihtaoi Riosi iyotaperichi chiia iyonaio tiameo, ihtaoi Riosiwichio kaawe e'rewa wikatapuapua, nape te'ta aamo iikachi machename e'rewae. ²⁰ Senepi Riosichi nayewaiio, ihtaoi itapiti nayewiaio, ka'te natekepamitia eemea, cheriwema kiamiao, Eesusi Riosie Weratiameo, pu'ka aamowichio iintoriopa.

Aachin teeka mochiniam neNEWIKAMEO

²¹ Eeme neNEWIKAMEA, nenekuti ahpo yoorewatere te'tereka mochitopuapua, wa'a tiame yachatiamekopua Riosie Weratiameo. ²² Eeme ujupiraa aamo kuunao, mo'orachitia teetoame tetewimitiapua, aamo kuuna neesetowatere mochitoka, ²³ taamo Paamira Eesusio, yooma ahpo weerewa ki pusie teteiwamechi taamo te'teretoameo, apoe mo'orachitia teetoamekopa tamochio. Puuu Eesusi weerewa ki pusie teteiwamea, Riosi tioparakaitepua tiameo, pu'ka tiopa ki pusie teteiwamechi mochikamewichioo, Riosie Weratiamea ahpo ahjari nehjakamepua, pu'ka newipamichio, pu'ka tatakoriaria ahsieme cho'wepuawichioo. ²⁴ Wa'achitia teemeai Riosie Weratiame ki pusie teteiwame tioparachi enepakamea, taamo Paamira Eesusio taamo mo'oratuamechitia tetewachitiao, wa'achitia eeme uupiraa aamo kuunao, wa'achitia aamo mo'oratuamechitia tetewimetepua, yooma itachioi, yooretoka. ²⁵ Eeme kuunaraai, tisia kaawe nakika mochitomitiapua aamo uupio, Riosie Weratiamechitiao yooma ahpo tiopa ki pusie teteiwameo, nakika yasitoamechitia, pu'kao te'ta taamo nakiyapao, taamowichio ahpo mukiwarichi ki'yariopa. ²⁶ Wa'a iintokame puuu ahpo mukiwachisi ki'yakao, taamo te'ta papakotiame itipimichiopua taamo tatakoriario, te'ta ahsieme piipakame,

ahpowichio taamo poanatakamekapapua. Wa'a iintokame Eesusi Riosie Weratiamea, taamo tatakoriria cheriwepuawichio itanetiapao, taamoo neeroie paatonioipua. ²⁷ Wa'a tiame iintokame Eesusi Riosie Weratiamea tamochio, te'ta ahsieme piipakame ne'netenariapapua, ahpo wa'apiopua. Puuu te'ta taamo piipateriaapua, ki teesa tiame tatapara tiamepua piipario, teesaai ki ohchoparieme, teesaai kihta chu'ruame. ²⁸ Eeme aamo uupi kuunaraa, aamo tísia weerewa nakiyachitia, wa'achitia nakipuapua aamo uupioi. Aaataai ahpo uupi te'ta tísia nakiyamea, ahpo wa'api nakiyamekai teereniamepua, ²⁹ aaataai ahpo weerewao, ki'tiamekopua ahpo weerewa wa'api nekamuchiameo, wa'a tiamekapa puuua ahpo weerewao, tísia kaawe ahpo neesetoamepua, tísia kaawe koi'teka. Riosie Weratiamea wa'achi ihsika taamo neesetoamepua ahpo tiopawao, puuu tiopa ki pusie teteiwamea, apoe wa'api weerewakapapua, weerewa ki pusie teteiwame. ³⁰ Teemea pu'ka weerewa ki pusie tetewiniamechi te'teramepua, pu'ka weerewachi piiripikame teemea, piiripi wa'api pirenaturichi. ³¹ Wa'achitia Riosiai nenewikameo, piiripi weerewachitia pirenatukame tetewamepua, Ehkoriai Iyoterio, te'ta eee chiachitia: "Aata tijoea toimeripua ahpo noonoo yeeyeopua tiame, ahpo uupimao piiripichitia enepamiapa pirenatukao." ³² Ihji pirenatuniamé piiripi weerewachitia, tísia tehki tiamepua pahpewuawichio, puuu piiripi weerewachitia pirenaturi enepaniameo, ki pusie teteiwamekapa. Wa'a te'terame teemea, piiripi pirenaturi enepakamekapa, Eesusi Riosie Weratiamechí, ki pusie tetewiniamechi. ³³ I'kao cheeriamekainia wa'asio, eenechi aamo chaaniamenia: Eeme kuunaraa, aamo wa'api aamo nakiyachitia, nakika yasitopuapua aamo uupio; eeme uupiraa, yooreka yasitopuapua aamo kuunao.

6

Tatanara nayewaniame, yayawara tiame

¹ Eeme kukuchia, yooreka mochitomitia aamo yayawao. Puuu aamo yayawa yooreniamea, kaawerumapua, wa'a tiame nakiyame taamo Noonoo tewekachi kahtiamea. ² Iintuame piiripi nuurari Moisetaru Riosie kiatiamé, ti'tijoeo ooweruopua tiameo, e'weka mochitomichio. Riosia ahpo nuurari Moise ki'yaiopua tiameo, pu'ka nuurari yooreka yasitokameo, tísia kaawe ikitemo tuukamepua. Puuu nuuraria eee chiamepua: "Yooremitia aamo noonoo, aamo yeeyeopua tiame." ³ Puuu Riosie iintomo tuuriaa, eee cheeriopao: "Aamo noonoo aamo yeeyeo tiame yooreka yasitosaa, tehpe weritomerimua ahjatokao."

⁴ Eeme noonoraa, ka'te nekaka tuuyemitia aamo tatanao; ohso kaawe kaawe e'reka tuuyepuapua masitekao, kaaweruma weripamichio pu'kao, yooreka yasitoame. Ki aamo e'wenaresoopua aamo tatanao, utewachi yooretupuapua pu'kao, a'chitiaoi aamo ye'kachitia masiteka, nape tísia nakika, kiisi nekaka; wa'a tiame nakiyame taamo Noonoo tewekachi kahtiamea.

⁵ Eeme aaata aamo teeko tekpanakiamé, yooreka tekpanapuapua aamo teekochio, iyorika yorapuapua aamo tehki, kihta inasoame enepuapua, tijoeai oowitiameai, aamoo Riosie Weratiame tekpanakiamé iyorika. ⁶ Aamo teekoe ki tetewiniachi ihsiaio, wa'api tiame enepuapua, ki aamo teekochiche kaawe aamo itipinarewaeoi, Riosie Weratiamechio tiamé, wa'a tiame kaawe e'riame Riosia. ⁷ Wa'a tiachio aamo teekochi tekpanaio, Riosie Weratiamewichio, tekpanameka erapuapua, ki aaata ti'tijoe teekowichio, ooweruoi teekowichioi. ⁸ Nane'remitia eemea, puhku tekpanameo ki puhkuchitia tekpanameopua tiameo, wa'achitia kaawe yorapuamekopua Riosieo, yooma aaata ahkasi kaawe ahpo tekpanariachitiaio.

⁹ Eeme tekpaname teekoraai, aamo tekpanamechitia te'terepuapua, aamo yooreka tekpanakiaméchitia, ka'te e'raka yooraka tetewimitiapua pu'kao, kaawe nane'riamekapa eemeapa, tewekachi kahtiamekopua te'ta aamo Teekoraio, aamoopua aamo tekpanateka iintuamea. Puuu aamo te'ta Teekoa, apoe Eesusi Riosie Weratiame puuua. Puuu Eesusi Riosie Weratiame aamo Teekoa, ki epeche weruma tiame tetewamepua aamoo, aamo tekpanakiaméchio.

Ihtanae taamo nehpuameriko riaorósi na'ararichio

¹⁰ Ehpeo neeea, no'o iyotewachi kajuyachiopua, aamo riaorósichio, ihtanae aamo nehpuameria, nayewemane. Eemea, riaorósi wihkuarichi aamo nehpuameria, Riosie Weratiame itanepuapua aamo te'ta ahpo utewarie ku'imichioo. ¹¹ Eemea Riosie aawewiame enepuapua, ahjae aamo neesepuame riaorósi wihkuario. ¹² Apoe Riosi enemeri taamo ahjae nehpuameria, ki aaata ti'tijoechi nasiwaniamekopua, apoe te'ta Satanasikoopua taamo seepurawao, kihta sa'paeme ki eraameoipua tiame. Taamo ahjachi nasiwaa, eekachi ohjoame ahjaripua, Satanasie ku'yamera ahjari, tísia nanaarame ti'tijoechi. Puuu Satanasie ku'yamea, i'ka wehjoari tukaparichi tekipanamepua, te'ta Satanasie kiatiame, te'ta utewari kiatiame i'ka wehjoarichi nokisimichioo. ¹³ Pukachipa Satanasie ki pusie teteiwamechi nasiwaniamekopao, yomatiamie Riosie aamo nehpuameria amochi teeretopuapua, ahjae aamo aawemichioopua, Satanasie aamo wihkuwarichioopua. Wa'atiaomua kiisi yuumpatiame enesaamua Satanasie wihkuarie nanaarameeopua, ma'chiamie teteipuaame enemamua Riosie Weratiamechi te'ta tiamekopua aamo paparao. ¹⁴ Pukaepa eemea, pusakame mochtitopuapua, kaawe aamo inateka. Satanasie aamo wihkuarichioo, te'ta pichiware Riosi chiiiae, nehjiaka aamo nehpuameria, pukae aamo nehpuameria ki'yakame Riosie. Satanasie aamo chaanenaresoo: “Kiisi kaawe tiame muua Riosichio, tísia wihtuka chiiame muua”, chaanenaresoo pu'kao, “no'oo tísia kaawe tiamekopua Riosichio, no'o Riosie paparakopa no'o cheriwekopa.” ¹⁵ Kaawe katewetiame mochtitopuapua, aamo wahjachi nayewemia Riosi kaaweruma tuuyewario, Riosie aamo iikachi ta'iria yasitowa eraniameo, Riosie taamo kianiameopua. ¹⁶ Riaorósio aamo sewina erapatenarioo, ki aamo ahjama tiioa Riosie aamo ku'ikao, aamo Riosie paparae aamo nehpuameria, pukae aamo pejanaweka, choipatepuapua riaorósi ataporirao, taamo ki kaaweruma iintojeraopua, tajenarieme. ¹⁷ Pu'ka Riaorósio aamo sewina erapatenarioo: “Ki Riosie aamo newipatetiameko”, chaanesoo, peeneka aamo nehpuameria, tísia wihtuameko tuuka pu'kao. Puuu tísia peeneka aamo inatawae nehpuameria, soontaro kajewa mo'koritoniameka tiamepua. Riaorósi wa'a mahka amochi eenaka itapiti ki kaaweruma Riosiwichio, aamo weemupanaresoo iintojerakao, Riosi Iyoterichio chiiiae aamo nehpuameria, Riosi Riosiwarie ku'iwo. ¹⁸ Senepi kukuwe Riosie itaka mochtitopuapua aamo ku'iwo, apoe aamo chaanesimichioopua, pukae aachin teeka aamo nehpuameria, Satanasie na'ararichio. Wa'achi cheeka nehpuameria yooma aamo wahjachiwichio itakao, Riosi Riosiwichio. ¹⁹ No'owichioopua tiame itapuapua Riosie, ma'chiamie ki seeweka no'o masitemichioopua, ahpo Taana Eesusi simiyameo, yooma pu'ka kaaweruma Riosi tuuyewario, ki ma'chitaniame pehji, ehpe taawechiamio noriwi teereniame pehji. ²⁰ Neeea pu'ka tuuyewari nayewatuapa, i'wa yachatiamenia peereso, Riosi no'o chaanesiwa nayewatuamekapa. Te'ta itaka mochtitomiapua no'owichio ehpe i'wa no'o kahtioopua peereso, Riosie no'o ku'imichioopua, no'o oisatia nayewamichioopua, te'ta kaawe no'o teetomichioopua, Riosi nakiyachitia.

Kajuyachi teepotari

²¹ Ehpeo nee Paoroa wa'a Eejasio tiopachi mochtikameo, wa'a aamo uhjurenane Tikikoo, taamo Riosie pooniwaka tiame, puua tísia yokipakame puuapa Riosie Weratiamechio, puua tísia kaawe no'o ku'ikamepua tiameo, Riosi tehkiwa nokiwachio. Tikikoeo neeea, wa'a aamo i'tochenania, yooma aachin teetoa tamochio i'wa, puua aamo mochtikachi asisaapa, puuu ihsimipua yooma aamo tuuyekao, aachin teeka taamo mochtikaopua i'wa, ²² aamo kaawe erakomichioopua, taamo kaawe te'terio tuuyetiapa Tikikoeo. ²³ Yooma eeme Riosie poponiwa pipiniwaopua tiame, Riosi ihsijerania amochio, ta'iria mochtikaopua aamo iikachio, Riosie amochi teerejerania tiameo, te'ta aamo ahpo nakika mochtitoniame; aamo ku'imichioopua tiameo, ki se'wika aamo teetowetekao, aamo te'ta paparawaopua, ahpo Taana Eesusichio. ²⁴ Yooma aamo taamo

Paamira Eesusichi tísia ki wahjiamesi nakika ahjachi paparaka mochitoameo, Riosio neeea, te'ta kaaweruma ikiwame amochi teewejeraninia, ahkasi ki wahjiamesi.

Wa'asi kajuyamenia i'ka no'o aamo uhjuriaa, i'ka tuuyewari aamowichio iyotiao. Kaawe erakosa naajúu, cheriwema wa'asi.

Paoro Eeripo Iyotepawa

Teepotari

¹ Kúíra Iiripo tiopachi mochikame, Riosichi poponiwa pipiniwa tiame. Nee Paoro Timoteo ahjamao, Eesusi Riosie Weratiame yorakeka mochitoamea, i'ka iyotesa aamo uhjurena teemea, yooma pu'ka Iiripo mochikameopua, Eesusi Riosie Weratiamechi te'teriamo, yooma wa'a tiopachi pa'pamuratuameopua tiameo, wa'a ikisa wa'a pa'pamuratuame ku'kuyameopua tiamé. ² Teemea aamoo, Taamo Noono Riosiopua, Apoe Eesusi Riosie Weratiameopua tiameo, aamo tísia kaawe iintojerani teemea, aamo iikachiopua, tísia ta'iria mochitekao.

Paoro Eesusichi pichikiamewichio, Riosichi itanewa

³ Neeea senepi amochi inatepaio, cheriwema ki'yamenia te'pa tewekachi kahtiameopua Riosio, ⁴ tísia kaawe e'rapa noochio, ⁵ pu'ka aamo no'o tísia ku'ika mochitoriwichioo, yooma i'ka ka'karuma Riosi tuuyewari no'o nayewa tuuoioopua, pukeri o'inia i'ka ka'karuma naawesari aamo inamuriachisio, ahkasi ehpe taawechiamisi. ⁶ Neeea i'ka Riosi iintomia amochio, tísia ahjachi e'rame neeea: Puuu tísia kaaweruma itapiti iintokame aamo iikachio, puuu wa'api amochi o'inekame, amochi simitemeripua wa'apitia tísia kaaweruma inisikao, ahkasi Riosie Weratiameo, eenechi eenachisio. ⁷ Neeea Riosio amochio, tísia kaawe iintomeriko e'ramenia, wa'a e'ramenia aamo tísia nakiyamekapao, aamoopua tiameo, tísia no'o ku'ika mochitoriopapua, i'ka Riosi no'o ki'yaria yoramichio tehkichio, aamoopua tiameo noochi kiatiamekopua Riosie kaaweruma teetowao, pe'yachi no'o peereso yachatiaio, pe'yachi yawichichi no'o weranioi Riosi kaaweruma tuuyewari nehpuapakao, te'ta pichiwako tuukaopua pu'kao. ⁸ No'o Noono tewekachi kahtiamea, nane'riamepua achini e'raka no'o kahtiamekoopua iikachio, aachin teeka no'o tísia aamo tetewinareka yasitoo, ki nu'unti aamo kuchichewaka nakiyapa Apoe Riosie Weratiameo aamo kuchicheka tetewachitia. ⁹ Neeea Riosio, napatika aamo nakika mochitomichio itaniamenia, epeche machika mochitomichioopua Riosichi tiameo, epeche kaawe nokisikao Riosichio, ¹⁰ aamo peeneka uumichioopua epeche te'ta kaawerumara ne'nekao. Wa'a te'tereka mochtosaa eemea, kihta a'chi tiame te'tereka mochtomeripua i'wa wehjoarichio, ahkasi Apoe Riosie Weratiame eenechi eenachisi, aamo tewekachi apechunamiao. ¹¹ Wa'atiao aamo kaaweruma teerewa nokariao, kaaweruma i'ipari enemeripua Riosie Weratiamee ku'itiame, wa'a ikitiapa eemea, kaaweruma nayewaka cheriwema kiama eemea Riosio, Riosie Weratiame Noonoraopua.

No'owichioo te'ta nateyamea, Riosie Weratiamechiche teetoniamepua

¹² Riosichi poponiwa pipiniwa tiamée, aamo nane'rejeraninia i'wa peereso yachatiamo, ohso kaawe teetomichio eneriopua Riosi kaaweruma tuuyewario, epeche muuwaeme machimichioopua i'ka tuuyewari tuuyesiwaopua. ¹³ Yooma i'wa yawichikarichi so'sontaroa, ki so'sontaroaapua tiame, nane'riamepua i'wa no'o peereso kahtioopua, Riosie Weratiame naewatuapa i'wa yachatiamekoopua. ¹⁴ Wa'achitia ki ookapi Riosichi poponiraai pipiniraai ma'chi mochitoamea, i'wa peereso kahtio tuuopa no'oo, aapoepечи tísia oisa erapaka, tísia oowe erapaka taamo Paamira Riosie Weratiamechiopua tiameo, tísia nayewatunareka mochitoamepua, i'ka tuuyewari Eesusichi simiyame tísia ka'karumaopua.

¹⁵ Aaata ti'tjoeria Riosie Weratiameo, naewatuamepua naewao, nape ahpokamera kaawe e'repuawichio, ki aatae ahpo imepuawichioamera; nape aaata wahjachia Riosie Weratiameo, kaaweruma erakoka nayewatuamepua pu'kao. ¹⁶ Ihji ki ka'karuma

naewatuamea Eesusi Riosie Weratiameo, no'o kokosa eratenariapa wa'a nokayamepua ki pichiwarikamera aamo nayewatuka Eesusichi simiyameopua. ¹⁷ Puuu pichiwaka nayewatuame Eesusichi simiyame Riosi ka'karuma tuuyewario, no'o nakika mochi-toamepua. Puuu nane'riamepua tiameo, Riosi chiia nehpuapa i'wa peereso no'o yachatiamekopa, no'o Riosi kaaweruma tuuyewari nayewatuapa. ¹⁸ Nape pe'yachi ki kaaweruma iikaeka kaaweruma iikaeka nokayoio ka'chi no'o yoramepua, a'chitiaoi puuu, Riosie Weratiamechi simiyame nayewatuamepua. Wa'a teerewachio, kaawe e'ramenia. Wa'apitia epeche kaawe eratomania, ¹⁹ Riosie neesetoniamekapa i'wao, ku'we no'o ma'chipapuameko e'rapa i'wa perekarichio, aamo Riosichi no'owichio itarewae ku'iwa, Riosie Weratiame Riosiwari ku'iniapa tiameo. ²⁰ Neeea ahkai oiyaio, tísia kaawe nayewanariamenia Eesusichi simiyame, kihta suuwe e'reka aaataoi. Neeea no'o nayewaturao, Riosie Weratiameo ki nu'uti tiameko nane'rejeramenia, pu'ka wa'a tiameo noochi epeche, epeche tetewitoka, ahkasi no'o ahjaka yasitoachisi, ahkasi no'o mukuyachisio. ²¹ No'owichioo ahjaka yasitoniamena, Riosie Weratiamewichio yorakeka yasitoniamena puuu, nape mukisaooinia, tísia kaawe enemeripua noochio. ²² Pu'ka na'pa kaawe tiame no'o uumia ne'newakao, ki tewayamenia aachin tiamekamera no'o uumiao. Ahjaka yasitosaania, Riosikamera yorakeka yasitomania, Riosiwichio epeche taakiamechitia itipipuawichio. ²³ Mukisaania, Riosie Weratiamechi ahjama yasimerinia, pu'kakamera uusania kaawe enemiinia. ²⁴ Nape wa'a tiame no'o inatoio, amochi inataniachio, aamo ahjama itipiniakameraa, epeche kaawepua. ²⁵ Wa'a teeso Riosichi paparapa no'o ahjamiaopua pehjo, aamo ku'ika yasitonariamenia ohso kaawe, pu'ka aamo Riosichi paparawao, aamo waminasinariapa, epeche kaawe aamo teetomichio Eesusichio, ta'iria mochtoka Riosie Weratiamechio. ²⁶ Wa'atia eenechi amochi no'o iinuetare eeméa, peereso no'o kahtioio, ma'chipatioiopua, wa'a aamo ahjama no'o kahtioopua, tísia kaaweruma nayewapuawichioopua Riosie Weratiamechi simiyameo.

²⁷ Neeea aamoo, i'kache aamo te'tereka mochtogeramepua: kaawe aamo e'reka mochtowa, kaawe aamo nakika mochtowa, yooma aamoo Eesusi Riosie Weratiameo, taamo mochiherachitia. Wa'a te'tereka mochtopuapua, wa'a aamo mochiachi no'o eenachisioio, ki no'o wa'a eenakooio, eemea wa'api te'teretopuapua. Nape ki wa'a simikaionia, kaawe aamo nayewaniame inamunariamenia, kaawe aamo uuka mochtowa tuuwame, ki se'wika nokisio tuuwame, Riosi tehkiwachi nokisiwao, wa'a tiiao, muuwaeme ti'tijoe ooweru tiameo, Eesusichi paparamichioopua. ²⁸ Ka'te seewemitia eemea aamo seepurawao, a'chikoi aamo yoramio tuuka mamajochoio; ohsotia oisa te'teretopuapua, kiisi suuwe erapaka nayewasikao, Riosi kaaweruma tuuyewario. Puuu aamo seepurawaa aamo momojochamea, aapoekamera kokosapuai wa'a chaachapamepua, ki uukamekapa puuu Riosi chiiao, Riosie Weratiamechi simiyame aamo nayewatuao. Nape eemea Riosi kaaweruma tuuyewari uukamekapao, newipameripua Riosi kokosarichio. ²⁹ Eemea Riosie newipatepuamekapaopua, kaawe e'raka nokisipuapua yooma a'chi tiame aiwasiaopua Eesusiwichio nokisiwachio. ³⁰ Wa'a tiachioopua teemea, Riosi soontarora teemea, Riosi ahjama Satanasi puipanareka nasiwaniachio. Eemea tetewikamepapua no'oo, aachin teeka no'o tísia utewaeme tekipanamekopua Riosi tehkiwachio, ehpeoi wa'apitia no'o utewaeme teetome, inamuamepua, neea no'oo i'wa peereso kahtiaopua, kiisi toaka simitekaopua, Eesusichi simiyame masitekao.

2

Eesusi ahpo wa'api tesiwataria; wa'a ikisa te'ta weruma teeremichio weratiame

¹ ¿Ihtana erakoame eemea Riosie Weratiameo, oisa erapame eemea pukao? ¿Aamo Riosie Weratiame aamo nakiyao, kaawe aamo erapatiameko erakoame eemea iikachio itapiti ihta aiwao? ¿Amochi ku'ika yasitoameko erakoame eemea Riosie Weratiame Riosiwari? ¿Pichiwari tísia nakika tesiwewa erakoame eemea, aaataoi aamo piirechio? ² Wa'a te'terame enesaa eemea, no'o ahsieme kaawe eratepuapua, yooma pu'ka

yooraka, yooma pu'ka wa'a tiame erakoka mochtoka, kaawe aamo ahpo nakika mochtoka, piiripi wa'api erakowari nokisika, Riosie Weratiameche yorakesikache. ³ Eemea ka'te yoramitiapua ihtaoio, aamo epeche weruma tiame eraniameo, aamochewichio yorapua eraniameo; ohso kaawe eemea aamo piirechio, epeche weruma tiamechitia teteipuapua, ki amochitia. ⁴ Aaataai eemea ki aamoche kaawe e'rewa i'yapuapua, ohso kaawe aamo piirechiopua, kaawe e'rewa yasitowa i'yepuapua, kaaweche yorakewa teetoka.

⁵ Eemea, Eesusi Riosie Weratiame te'ta inatariachitia, inataka mochtupuapua. ⁶ Puuu Eesusia, ke'chu tijoe tijoetuaio, ki ahpochewichio inatariamepua, ohsotia puuuu, taamowichiokamera inatariamepua tiamé. ⁷ Pukaepa ki ahpo wa'inarepua ahpo tisiwari Riosiarichi itipimiao, ohsotiakamera puuuu ahpo tisiwarichi ku'itapi poanatukao, tijoekamera tijoetumio eraparepua, i'wa weechio tijoe weerewaraeme enepaka, tomo-chitiao puuuu, tijoe naawaka. ⁸ Neipao tijoetusaapa puuuu, epeche nu'uti tiame ahpo iintaparepua pehjo, ahkasi ahpo mukiwachisi tesiwatakao, tísia suwepori tiame ahpo yorapuawichio ikitewakao. ⁹ Wa'a iintoriawichioo ahpo Taanao, apoe Eesusi Noonora tewekachi kahtiamé te'ta Riosia, yooma te'ta weruma iyoriwa teerepaka weerarepua, yomatiamé tatakoriniame newipaterachitia weeraka, pu'kao Newipateri teewaka, puuuu Eesusi cheeka chaniwame. ¹⁰ Pukaepa ihji teewaraa ki nu'uti iyoriwa tiamepua, yomatiamé ahjakamea te'ta yoorewa teerepuame tiarieme, ahkasi yomatiamé tewekachi ahjario, ahkasi yomatiamé weechi ohjoeme ahjariopua tiame, wa'a ikisaopua tiameo, wehtere ohjoeme ahjariopua tiame. ¹¹ Wa'a iintokame Riosia Eesusichio, yomatiamé Riosio ahjakame enepateriao, Eesusikamera te'ta weruma iyorimichio, te'ta ahpo ki nu'uti Paamirachitia tetewaka. Wa'a tiachio puuu Eesusi te'ta iyoriniameo, te'ta taamo Noonora Riosie, iyoriniame enemichio tiame.

Riosie Weratiamechi paparaméa, tajayamechitia mochtomepua

¹² Wa'a teetoachipa aamo tísia no'o nakika yasitoo, e'waka mochtomeeraa Riosie tuuyewario, wa'api teetoka mochtomepua, aamo ahjama no'o kahtioio, ki aamo ahjama no'o kahtioopua; nape ki aamo ahjama no'o kahtioo, epeche iyorika mochtomepua no'o e'wejerio. Eemea ka'te weruma aamo erakoka mochtomitiapua, eemea eeyowa e'reka aamo mochtomepua aamo ki ka'karumachi ruhjipua, Riosia aamoo, wa'a teeka aamo neesetomichio newipatekamepua. ¹³ Riosio, amochi teetomekopa ahpo Riosiarie ku'isikao, puuuu a'chitiaoi ahpo yorajera aamo yomachioopua.

¹⁴ Ka'te nekamuchiameche enemitiapua, ihtaoi aamo yoorao; ka'teoi aamoche kaawe tiameche eramitiapua. ¹⁵ Wa'a te'tiame enesaa eemea, kaaweruma aamo te'teretowame tetewitemamua aamo wahjachio, wa'a te'teriamé aamo enesoo, ki aata aamo ki kaawe te'terio chaachapamapua. Eemea so'pori tajayamechitia mochtomeripua, ki ka'karuma mochtokachi tukaparichio, aamo te'ta ka'karuma te'teriaéo. ¹⁶ Riosie kaaweruma tuuyewari weemera ahjari naewae, uutapasipatepapua pu'ka ki ka'karuma ti'tijerichio, tukaparichi te'tereka ohjoemeopua pehjo, ma'chiamé tetewimichio, weemera ahjarichi poe. Wa'a aamo te'teresoo, Riosie Weratiame eenoio, kihtawichio no'o tehkiwa amochi iintorio eramania. ¹⁷ Nape i'ka amochio kaaweruma Riosie tuuyewariwichio meripuaio i'wao, Riosie oowewarichitia meritiaa, kaawe e'ramenia pu'kawichio meritiao, nane'riapa aamo no'o nayewaturiao, kaaweruma machenariopa Riosichio, aamoopua ka'karuma tekpaname eneriopa tiame Riosichio. Wa'a aamo te'tereriopa aamoo, tísia kaawe e'raminia amochio, pu'ka amochi no'o kaawe e'ra, noonowiriopa. ¹⁸ Wa'achitia no'oo amochi kaawe e'riachitiao, wa'achitia eemeai, kaawe erakoka te'teretoka mochtomepua Riosie tehkiwachio, ka'karuma aamo tekpaname erakoka amochio.

Timoteo, Eepajorito tiame nayewaniame

¹⁹ Ahjachi e'raninia no'o Paamira Eesusichio ku'we no'o aamo mochtokachi uhjurementiaopua Timoteo. Timoteo wa'a no'rasa eenechi enasoo, tísia kaawe eramania aamo nane'riapa, aachin te'tereka aamo mochtokoo. ²⁰ Ki aata piirechi

iinuemenia piiripioi, te'ta noochitia inatameo, aaatae aamo aachin teeka mochika nane'retemiao. ²¹ Aaataai wahjachia, ahpoche kaawe teerewawichio i'yamepua, ki Riosie Weratiamechitia erakoamepua, Eesusi Riosi Taanarachitia. ²² Nape Timoteoo nane'riame eemeapa no'oo, tísia no'o ku'ika yasitoriamekopua, pu'kao neeea no'o taanachitia tetewamepua, puuua te'ta kaawerumache yooraka yasitoamekopapua. ²³ Wa'a tiiachipa Timoteoo neeea, aamo uhjuremo orapakania, nape neeea pehjo, puuyemania aachin teeremio no'o peereso kahtiao, no'o ku'we ma'chipapuamekooio, tehpesi no'o teerepuamekooipua peereso. ²⁴ A'chitiao neeea, ahjachi e'ramenia Riosichio, ku'we no'o ma'chipapuamekopua i'wa no'o peereso kahtiao, wa'a tiiachionia, ma'chipatiaapa neeea i'wa peereso kahtiao, nooe wa'a siimania aamo ne'nemiao.

²⁵ Nape wa'atioi, Eepajoritoo ku'we wa'a aamo uhjurekemo o'rania, aamo mochikachio eenechi no'rapuka. Puuua te'ta ihsikamepua no'o tehkiwachi ku'ikao, pu'kao no'o seekarewachitia yasitomichiopua no'o ku'ikao, yooma ihta no'o nakiya ihsikao, pu'kao aamoe wa'api no'o uhjureria no'o ku'ika yasitomichioopua i'wao. ²⁶ Apoe puuu Eepajoritoo ki ahjame e'ramepua aamo tetewinariao, yooma aamoo pu'ka tísia kokorio tuuwa inamukapao, tísia yuuwesiriopa weeka inataka. ²⁷ Pichiwa tísia kokorekamepua kokoriao ahkasi kiiya mukiwachisi, nape ehpeo yachapakamepua Riosieo, Riosie tesiwa e'repariopa pu'kao. Wa'a iintokao Riosia, ahkasi no'ooi yuuwesiao, kaawe no'o erapatekamepua tesiwekao, kihta no'o epeche no'o yuuwesimichiopua wa'asi, i'wa no'o peereso aiwaka kahtioio. ²⁸ Pukaepa yaapiti aamo uhjuremo o'rania Eepajoritoo, aamoo eenechi tetewapao, kaawe erakomichiopua wa'asi. Aamoo kaawe erakoka mochikopa saukame eenariopa Eepajoritoo, neeeai kihta yuuwesimapua waikao, aamo tísia yuuwesia e'rakaopua, Eepajoritoo kokoreriao. ²⁹ Wa'a aamo mochikachi enasopa, kaawe e'reka asipupuapua pu'kao, taamo poonichitia tetewika, kaaweruma Riosichi tekipanamekopua. Pu'ka wa'a te'tiameo, aaataai ti'tijoeo ooweruoi tiameo, kaawe e'raka uuka tetewipuapua; ³⁰ ihji Eepajoritoo ahpo kokorewaeo, kiiya mukukamekopapua, Riosie Weratiamewichio tekipanakao. Ihjia no'owichio ihsikao, tísia tesiwa ihsikamepua no'o ku'isikao, ahpo ahjario tísia maaporichi teeretokao, eemeo ka'chi iika ki aamoe no'o ku'imia teereriaopua, mehka mochikamekapa eemea.

3

Kehkisa ki nu'uti nateyame Eesusichi paparaniameo

¹ Ehpeo Eesusichi simiyame aamo nayewemania, aachin teeka ki nu'uti nateyamekopua Eesusichi paparaniameo. Eeme no'o Riosichi poponiwaa pipiniwaa tiame, te'ta taamo Teekora Eesusichio, peenia erakoka mochitomitiapua. No'owichioo ka'chi tiio e'ramenia eenechi wa'api aamo chaaneka aamo iyotepainia, no'oo wa'api cheeka iyoteriapiopua wa'asio; ohsotiaonia i'kao, kaawe teeremeriko e'raninia amochio, ki natakepa mochitomichiopua no'o aamo chaaneriaopa wa'asi, i'kao tísia kaawe tiamekopua amochio. ² Kaawe aamo neesetoka mochitomitia eemea, pu'ka saoorika erakoamekoopua aamo ko'konariao, puuu nanaarame se'wi aamo masitiamea, aamo tahpitika erakoamepua aamo ko'konariao, ahpo ki ka'karuma se'wi masitiaeo. Puuua utewa aamo yooramepua aamo siichitepuwa nokimichioo, aamoo Riosichio, kaawe te'terame tetewipuawichio tuukao. ³ Puuu weerewachi siichitepuwa ahpo nokiwamea, ehpiamio kihta nateyamepua Riosichi kaawe te'terepuawichioo. Teemea ki taamo weerewachi siichitepuwaio, teemekamera te'ta pichiware siichitepuwatiameraka tiamepua, puuu siichitepuwao te'ta Riosi Riosiwarikamera taamo iikachi tehpuhaniamekamerapua taamo tatakoriario, ahpo Taana Eesusichiche taamo paparatioiche. Teemea kiisi ahjachi erakoamepua ihtaioi itapitichio, taamo tewekachi kahtiamé Noonochi kaawe te'terepuawichioo, ki pu'ka Taanarachi paparaniameo, Riosie Weratiamechiche. ⁴ Aaata isaeri tjoekapao, te'ta ahpokamera epeche kaawe tetewiniamé e'rame enesoopua Riosieo, neeea epeche tiamekaitenia wa'a tiiachio; ⁵ neeea te'ta isaerikaitenia, osanao taawe i'toai no'o

naawariachio, siichiteputetiamekapapua; neeea tiamekoo, Chaamini ojochiwarachi naawakamekapao, te'ta isaeri tijoekaitenia tiame, isaerikopua no'o yayawao eureo nayewame. Neeei Moise nuurari nokiwa yooreniawachio, tísia iyoriwa tiame enekame neeea, ahkasi no'oo parisero masitari enepachisi. ⁶ Pariserochitia enepasaapa neeea, tísia weemuka yasitokamenia nooe wa'apioi, Eesusichi paparama tísia na'arewa ihsiwachio, ki kaaweruma maaeka Eesusichi simiyame masiteniameo, ki iyoriameko e'rapaopua Moise nuurário. Waika taawechiamio neeea, Moise nuurari e'wewa nokiwachio, aaataai kihta no'o terime tiamekainia. ⁷ Nape ehpeo neeea Riosie Weratiamechi paparamekapao, pu'ka Riosie Weratiameo no'o tatakoria piipamichio mukuriopua pu'kao, pu'kakamera kaawerumako e'ramenia ehpeo. Pukaepa ehpeo neeea, yooma pu'ka pukeri no'o ihsiriao, Moise nuurari nokiwachi simiyameo, pu'ka yoorewae yooraka no'o kaawe teeremio e'rariaopua Riosichio, pu'kao neeea ehpeo, ipaka tetewamenia pu'kao, kihta nateyamekopa pu'kao. ⁸ Ehpeo neeea no'o te'ta Eesusi Paamirachio, ihtaai ki epeche nateyame tetewamenia, ki Eesusichi paparaniamechio. Pukaepa neeea, yomatiamie pu'ka te'ta nateyamechitia no'o tetewaria pukerio, yomatiamie ipakame neeepa pu'kao wa'asi, kasarachitia, te'ta Riosie Weratiamechikamera paparamiapa. ⁹ Ehpeo neeea, Riosie Weratiamechikamera enepakapao, tewekachi kahtiamie Riosi no'o Noonoe, kaaweruma tetewiniamenia, ki pukerichitia no'o maaeria, Moise nuurari nokiwa iyoriniame yoorariwae. Wa'a teeresoo, taamo te'ta kaaweruma tetewiniame Riosieo, Riosie Weratiamechikamera paparaniamekamera puuua, kihta itapiti taamo wa'api kaawe ihsiwaepua. ¹⁰ Pukaepa neeea ehpeo, te'ta pewatiame no'o naawaemeko eranariamenia, no'o Eesusichi te'ta paparawao, pu'ka Riosie Weratiameo no'owichio iintorio, te'ta pichiwa wa'a iintorio eranariamenia noochio, pu'kao kurusichi mukuria no'o piipamichioo, mukukai eenechi oijenariao. Neeea Riosie Weratiamechio, ahjama mukukameka eranariamenia, pu'kao te'ta kokosa aiwariaopua mukukao, te'ta no'owichio aiwario inatakache yasitonariamenia noochio. ¹¹ Wa'a no'o e'raeopua, ahkasi Riosi wahjipakame oijenatemiachisi puuyeka yasitonariame neeea, waika oijenatewachio, no'oo eenechi ahjatemichioopua tiameo.

Ahkasi Riosie kiapuame puuyetoka mochtowa

¹² Wa'a cheeka nayewaionia, ki no'o sewina erapateniameko cheeka chiiamenia, ki no'o seenekachi itapiti ki kaawe tiameko yoorameko cheeka chiiamenia. Nape wa'a tiiai neeea, utewaeme teetoame neeea, yooma Eesusi Riosie Weratiamee, kiatiamie yoramichioo, ahkasi ahsieme no'o ahsepatiachisi. ¹³ Neeea no'o Riosichi poponiwa pipiniwa tiamée, ki no'o sewina erapameko chiiamenia no'o Eesusichi paparaniamechio; nape yomatiamie te'ta natakepakache yasitoaonia, no'o pukeri o'inia ki kaaweruma ihsiriao, utewaeme teetoka yasitoamenia yorasikao, ¹⁴ Riosie Weratiame ki'yaria yoramichioo, ahkasi no'o ahsepachisi no'o Riosie kiapua, no'o kiamiawichio nuuteka kahtiao, yomatiamie taamo ahpo Taana Eesusichi paparaka mochtotoame kiapumewichioo.

¹⁵ Yomatiamie teeme iwapakamea Riosie Weratiamechi paparawachio, wa'a tiame erakoka mochtomete teemea. Nape aaata eemea seenekachio, noochitia se'wi erapaka yasitoame enesaa Eesusichi aamo paparao, Riosi wa'api ahpo Riosiwari amochi ma'chiamie erapatemapua, aachin teeka aamo peewanamerikopua, aamo Riosie Weratiamechi paparao, eenechi aamo kaawe teetomichioopua Riosichio. ¹⁶ Pukaepa i'wa weechi mochikaapa pehjo, Riosi Riosiwari taamo tuuyesiachiche, taamo se'wi wichiyame tuuyesoo, taamo Eesusichi pewatiame te'tereto paparao.

¹⁷ No'o Riosichi poponiwa pipiniwa tiamée, no'ochitia teetoka yasitoachitia, wa'achitia teetoka mochtotojeraninia, wahjachi no'ochitia teetoka mochtotoameo, ne'netokaopua tiame. ¹⁸ Neeea weesa aamo chaaniamenia wa'asiopua aamoo, wa'a aamo mochikachio muuwaeme wa'a mochikamea, ki ahpowichio mukukame erakoamepua Eesusio, ahpowichio ihsiwa, kurusichi mukukamekoiopua pu'kao. Pukaepania ehpeo, o'kewataka aamo chaaniamenia eenechio, Eesusi Riosie Weratiameo,

ki ookapi seepurawa iinuemekopua ahkai. ¹⁹ Neeea Eesusi seepurawaka te'teriamo, tesiwa e'riamenia pu'kao, Riosieo ki teesa kokosa yorapuamekopua pu'kao. Pukaepa naaraka yasitome e'ramenia pu'ka wa'a ikimiopao. Puuu Riosie kokosapuamea, wa'a yorapuamepua, ahpo suwepori nokiwarichikamera ahpo riosiepariopaopua, pu'ka ahpo suwepori nokayaeopua, tísia ahpo ojeramepua, tísia ahpo te'ta suuwe eramitioiopua. Puuuu pu'kache ki kaaweruma inataka mochitonariamepua, i'wa wehjoarichi nokiwameche pu'sereka. ²⁰ Teemea ki pu'ka ti'tijoechitia inataka mochitoamepua, i'wa weechiche pu'sereniamo, ohsokamera teemea, tewekachi taamo ohjoremiakamera inataka mochitoamepua, wa'a o'inia enameri puuyeka mochitokaopua, Apoe taamo Paamiraopua, Eesusi Riosie Weratiameo. ²¹ Puuu Eesusia enasaapa, Apoe iintomeripua sewinatakao, i'ka ehpe taamo weerewa mukuka pikayameopua, ahpo weerewaka tiamekamera iintapaka, weerewa ka'chitia taawechi mukuyamera. Wa'a taamo iintomeripua te'ta ahpo utewariego, yomatiamo ahpo utewarie ahpo ye'katere teerepateniameeopua, Apoe te'ta enasáa.

4

Senepi taawechi peenia erakoniamo taamo Paamirachi

¹ Wa'a taamo iintomerikopua Eesusi Riosie Weratiameo. Eeme no'o tísia nakiya Riosichi poponiwao pipiniwaopua tiameo, ka'te se'wika mochitomitia eemea aamo Eesusichi paparao, Apoe te'ta taamo Paamirachio. I'ka aamo chaaniamo neea, tísia aamo tetewinariapa, eemekamerakopua no'oo, no'o te'ta kaawe erapatiamo, pu'ka no'o amochi masiteriao, kaawe e'raka amochi uukamekopua.

² Neeea i'wa o'inia, aamo Euoriao, Siintike tewaniameopua tiameopua wa'a tiopachi mochikameopua ooka ooweruo, Riosichi kaawe erapajerani neea, Eesusi Riosie Weratiamechi, ahpo pipiniamechitia mochitomichio. ³ Muuu wa'a tiopachi paamiratuamea, i'ka Riosi tehkiwachi no'o ahjama anachatokameopua, aamo ku'ijerania i'ka ooka ooweruo, puuu Keremete ahjamao, yooma wahjachi Riosichi tekpaname ahjamaopua tiameo, tísia kaawe no'o ku'ikamekopaopua pu'kao, Eesusichi simiyame tuuyewari tuuyetokao; puuu yoomahkao, Riosi iyotaperichi iyopuka toatiame puuuapa teewarao, Riosi Ahjari Iyotaperichio.

⁴ Yooma eeme wa'a Iiripo tiopachi mochitoamea, peenia erakomitapua eemea, taamo Paamirachio, wa'apiche te'teretoka eemea. Eenechi wa'api aamo chaaniamenia, taamo Paamira Eesusichio, peenia erakokache mochitopuapua pukachio. ⁵ Eemea aamo wahjachi kaawe e'reka tetewao, aamo tesiweka tetewameko tetewitepuapua pu'kao, aamo wahjachioo, Apoe taamo Paamira tewekachi kahtiamo, ma'chiamo aamo tetewamekopua pu'ka aamo wahjachi kaawe ihsiao, pu'ka Apoe Eesusi Riosie Weratiameo tewekameo, waapi teetoamekoopua ahpo enamiao, epeche epecheche. ⁶ Ka'te weka inataka mochitomitia eemea, itapiti ka'chi ikime tiachi, ka'chi iika machename tiiao, pu'kawichio kahtiamo taamo tewekachi Noonoa, aamo ku'ika machenatemichio, pu'ka tewekachi kahtiamo taamo Noonoo, itanepuapua aamo ku'ipapuawichioo, pu'kao yooma ihta aamo tesiweka ku'iriopao, cheriwema kiapuapua pu'kao. ⁷ Wa'a aamo te'teretosoo Riosia, ta'iria aamo mochitowa aamo kiamo Riosia iikachio, puuu ta'iria aamo mochitowaa, ki nu'uti tiame puuuu, epeche tiame ki taamo maayachitia. Puuu taamo iikachi ta'iria mochitoniamo Riosie taamo kianiamo, puuu tamochi ihsiamepua, ki taamo toitenaretekaopua Riosie Weratiameo, Apoe Eesusio. Pukae kaawe erakoame teemea taamo iikachio, Riosie Weratiamechi taamo te'teretoopua, pirena kaawe eratoka pukachio.

Ka'karumache inataka mochitoniamo

⁸ Kajuyachio i'ka no'o naewao, yooma aamo neea, chaaniamepua: Eemea pichwarichiche inataka mochitopuapua; ihtaio yoorewa nakiwiamo yoorekache mochitopuapua; te'ta ki ikicha tiamerache, kaawerumache inataka mochitopuapua; ka'te

suwepori tiame inataka mochtomitipua; te'ta peenia tiameche inataka mochtotopuapua; eemea tiameo, kaawe wichiyamechiche inatapuapua; aaata kaawe iintokameo, kaaweruma iintorioche chaachapapuapua.

⁹ Eemea no'o aamo masiteriache, nokisipuapua, yooma aamo no'o ihisia tetewariache yooraka, yooma aamoo no'o cheeria inamuria. Wa'a aamo te'teriame enesoo, Apoe Riosi aamo te'ta ta'iria yasiwa ki'yameraa, aamo ahjama yasitomeripua.

Paoro Iiripo tiopachi mochikame ku'iria

¹⁰ Neeea no'o Paamirachio tísia peenia e'ramenia, aamoo eenechi noochi inatepariopa. Neeea ki no'o natakepatiameko cheeka chiiamenia, kaawechupena eemea noochi inatepariopa, no'oo, ku'iwa uhjurekaopua, ki ehpesi o'inia wa'a e'raka mochtotaiopua, nape ka'chi iika no'o ku'ime tiiapao, ki no'o ku'iriameo. ¹¹ Nape eemea, ka'chi erakopuapua ahkasi ehpe no'o ku'ikaio, nane'riame neeea aamoo, ka'chi ikime e'rapa wa'a te'tererioo. ¹² Neeea penipakamepua, kihta iinueka yasitowao, paarasateka yasitowaoiopua. Yooma a'chitiaoi no'o ye'kakamenia ohjoewao: posakame yasiwao, chorowaka yasiwaoi, u'matoame soparame iinueka yasitowaoi, tesiwa teereka yasitowameoi, itapiti no'o nakiwiaoio. ¹³ Ihtaoi kaawe anachamenia Riosie Weratiame utewario, puuupua yooma ihta no'o nakiwia kiasiao, no'o ahjaka weritomichioo. ¹⁴ Nape wa'a no'o tiioio, tísia kaawe noonowikame eemea no'o ku'ikao, no'oo te'ta kihta no'o iinuekoio, no'o uhjurakaopua aamo no'o tesiwiao.

¹⁵ Neeea aamo Iiripo mochikameo, nane'riamenia eemeche no'o ku'iriamekopua, Maseronia o'inia no'o machenoioopua, wahjachi mochiwachiami no'o nayewatumia simirioio, i'ka Riosichi simiyame kaaweruma tuuyewario. Waikami taawechio ki'tiainia aaata tiopae ku'iniameo. ¹⁶ Tesaronika no'o kahtioio tiameo, kiisi no'o toakame eemea no'oo ku'ipakao, weesa no'o u'yepakame eemea no'o ku'iwao, ihtaoieo no'o nakiya. ¹⁷ Neeea ki no'okamera te'ta kaawe ku'ijeramepua, neeea Riosieo, ohso kaawe aamokamera te'ta kaawe ku'ijeramepua, i'ka no'owichio tísia kaawe noonowiriaopua. ¹⁸ Ehpe aamo no'o uhjureriaeo, soparame iinuemenia no'o Riosi tehkiwachi teetomioo. Puuu eemea no'o uhjureriaa Riosiwichioo, tísia peenia tiame puuuu, itapiti peeniajuwa e'onichitia. ¹⁹ Puuu wa'api Riosi no'o neesetoamea, ahpo te'ta paarasarichi ma'chipaka aamo ku'isimeripua, yooma ihtaoi aamo nakiwiasichioopua, napatii taamoo, Eesusi Riosie Weratiamechi paparaka mochtotameo. ²⁰ Pukaepa teemea yoomahka, te'ta kaawe nayewametepua Riosio, te'pa taamo Noono tewekachi kahtiameo, ahkasi ki wahjiamesi tiameo.

Iyojura kajuyachi teepotari

²¹ Teepotemitia eemea, yooma pu'ka Riosie Weratiame Eesusichi, paparaka mochtotame. I'wa no'o Riosichi poponiwachitia pipiniwachitia mochtotameapua tiamea, aamo teepotenapua tiameo. ²² Wa'achitia aamo teepotenapua tiameo, wahjachi i'wa Rooma mochiwachi mochikame, wa'achitia Eesusi Riosie Weratiamechi paparame, ookapi puuuu, i'wa Rooma yawichikarichi tekipanamea, aamo teepotenapua tiame.

²³ Neeea nooeo, Apoe taamo Paamira Eesusi Riosie Weratiameo, te'ta kaaweruma amochi teerejeraninia. I'wasi ihji no'o naawesari iyotiaa. Kaawe erakoka mochtomitia.

Paoro Koorosa Iyotepawa

Teepotari

¹ Kúíra Koorosa tiopachi mochikame. Nee Paoroa, Riosi e'rarichi Eesusi Riosie Weratiamee weratiamepua, Eesusi wa'api taamowichio iintoria nayewamichio. Pukaepa i'ka iyojura iyotesa aamo uhjurenania, no'o Riosichi pooniwa Timoteo ahjama, ² yooma aamo Koorosa mochikameo, Riosie Weratiamechi te'te iyorika mochikameo, yooma wa'a Riosichi piipakameopua poponiwa pipiniwaoopua tiame. Teemea yooma aamooopua tiameo, Riosi taamo Noonoopua, tísia kaawe teeretojeranipua amochio, iika yachapari kiamichiopua, ta'iria aamo mochiwari kiamichiopua tiame.

Paoro Riosichi nayewa, Eesusichi paparamewichio cheriwema ki'yaka

³ Senepi aamo kaawerumawichio itayaiopua Riosichio, cheriwema ki'yame teemea taamo Riosio, Riosie Weratiame Noonorao, ⁴ aamo wa'a Koorosa mochikameo, tísia aamo paparame inamuamekapa, Riosie Weratiamechi Eesusichio. Teemea tiameo cheriwema ki'yamepua Riosio, aamoo tísia nakika mochitoamekopao, Riosichi ahpo ijinuwaka mochitoameopua wa'ao. ⁵ Wa'a te'teretoame eemea, te'pa tewekachi nuutewa inataka mochitoamekapa, aamowichio enemerikopua, Riosie aamo kiapuameopua nuutewao. Eemea pu'ka nuutewa puuyeka mochitoamepua, pukeri aamo o'ineriachisi Riosi pichiwari tuuyewarichi paparakapao, i'ka Riosi Taanarachi simiyame, aamo tatakoriaria newipari aamo nayewaretiachi. ⁶ Ihji wa'api pichiwari kaaweruma tuuyewari amochi tuuyetiamea, ahkasi yomatime wehjoarichi mehtakamepua, epeche epecheche muuwepari teetoka, Eesusi Riosie Weratiamechi paparasiamero. Wa'achitia ikiyame eemeai wa'a aamo mochikachio, Riosi pichiwari tuuyewarichi inamukapao, epeche epecheche muuwepaka Eesusichi paparasiamero, nane'rekapa eemea Riosio, ki nu'uti aamo nakiyai teereriopa, aamo tatakoriaria cheriwemio erapariopa tiameo. ⁷ I'ka tuuyewari aamo u'yetokamea, Epajarasi iintokamepua, puuu taamo ahjama tekipanakame, taamoeo tísia nakiya. Puuu aamo mochikachi kahtiaio, kiisi se'wika aamo masitekamepua, Riosie Weratiamechi simiyameo. ⁸ Apoe i'wa enasaopua, yooma taamo tuuyekamepua, aachin teeka aamo mochikao, tísia kaawe aamo nakika mochika.

⁹ Pu'ka taamo nane'retewa u'yepatiachisi wa'anao, ki toayame teemea Riosichi itaka aamowichioo, Riosio ahpo Riosiwarioo, ahpo e'ra aamo nane'retemichiopua, yooma ihta pahtewari machiwari aamo kiamichiopua, apochi simiyameo. ¹⁰ Wa'a tiame amochi iintoopua Riosio, Riosi nakiyachitia mochitoame enemapua; wa'a nokisikame eemea tiameo, kaaweruma taakeri noonowikame enemapua, Riosi kaawe eratewakamera, yooma ihta machipakamekapapua Riosichi simiyameo. ¹¹ Teemea Riosio itaniamepua tiameo, ahpo te'ta peenia tiame utewarioo, aamo utewatesimichiopua, aamoo pu'sereka te'teretomichiopua, anachasika aamo a'chikoi tiame ikiyaiopua. ¹² Teemea taamo Noono tewekachi kahtiamero, cheriwema ki'yamepua pu'kao, pu'ka itapiti aamowichio katewiamekopua tiame itapiti nuutewao, ahpo ahjama te'ta kaaweruma mochiwarichi mochipuame, te'ta tajayame piiparichi mochiwarichi. ¹³ Riosia taamo tukapachi mochikoi tatakoriarioo, taamo puuyanakamepua, ahpo Taana te'ta nakiya ye'karirachi enepatekamepua, ¹⁴ ahpo Taanao taamo pejana mukuriopa taamo tatakoriaria cheriwepuawichioo, Riosia te'ta ahsieme taamo piipatekamepua.

Ihtanako Riosie Weratiamea, Riosi tiarichi

¹⁵ Riosie Weratiamea, tewekachi taamo Noonokaitepua ki pusie teteiwame. Puuu tewekachi taamo Noonoa, i'ka wehjoarichi eenakamepua, ahpo Taanachitia naawaka. Pukaepa Riosie Weratiamea, ke'chu naayachisi o'inia ahjaka yasitoame tuuyamepua.

¹⁶ Wa'a tiiachiopa yooma ihta tewekachi iintuameopua weeechi iintuameopua tiameo, apoe Riosie Weratiame iintoriakaitepua enepatekao, Riosie Weratiameo apoe taamo Noonoo tewekachi kahtiamakai tiiámekapa, apoe taamo Noonoo ki pusie teteiwame. Apoe wa'api iintokamekaitepua tiameo, yooma ihta teteiwame, yooma ihta ki teteiwame tiamé, yooma ihta ye'kariwaoi, yooma ihta ya'yawichiwaoi, yooma ihta pa'pamiratuwaoi, yooma pu'kao ahpowichio enejámeo. ¹⁷ Ihji Riosi Taanara Eesusi tewaniamea, ke'chu kihta ki'tioi ki tetewitiame ahpo Noonochi yasitoniamekaitepapua, Apoe ihsikamepua yooma ihta itapiti iintuame enepatekao, puuu tiameo yooma ahpo enepateriao, kiisi ikicha iintokamepua kaawerumachio, yooma ahpo enepateriao te'ta kaawerumachiche teeretomichiopua. ¹⁸ Puuu Eesusi wa'apiapua, yooma apochi paparaka pirenatukameo, ahpo kiisi pusie weerewa tetewiniameka, tiame te'teriami tetewamepua, Apoeo pukachio, mo'oraka teetowachitia tetewiniame. Puuu Eesusi ki pusie weerewarachi pirenatutiamea, Riosi tioparakaitepua, ki pusie tetewiniamera. Apoe Eesusia tiameo, apoekamera ihsiamepua mukukai eenechi ahjaniameo, ki'tiamepua aaataai wa'asi wa'a tiiamea, pukaepa puuu Eesusia, yomatiami ihtaohi ahpo enepateria, te'ta aampa tiiamepua. ¹⁹ Riosia ahpo te'ta kaawe e'rachi, yomatiami ahpo Riosichitia tiiio, ahpo Taana Eesusichi yasipakamepua. ²⁰ Riosia tiameo yomatiami ahpo tewekachi iinuekaopua, weeechi iinuekaopua tiame, ahpo Taanachi taamo ahsieme piipatenarekamepua, taamo ahsieme cho'wekaopua taamo tatakoriario, taamoo te'ta kaawe te'teremichiopua apochio. Wa'a tiame iintore Riosia ahpo Taana taamowichio iintoriaeo, taamo tatakoria Riosie kokosapuame, pejanaka kurusichi mukuriaeo.

²¹ Eemea pukerio, seesenuka te'tereriaipua Riosichio seepurawarachitia, itapiti ki ka'karuma yooraka ohjoekapao. ²² Nape ehpeo Riosia, ahpo Taanara aamowichio ahpo weerewachi aiwariaeo, aamoo kaawe te'terepaterepua Riosichio. Wa'a iintokame Riosi Taanaraa amochio, ka'karuma aamo ne'netenariapapua ahpo Noonochio, kihta a'chi tiiameopua ohchopario, te'ta piipákame, aaataeo kihta aamo chaanepo tiiameopua. ²³ Nape ahpo Noonochio, wa'a tiame aamo tetewitepuamewichioopua Eesusieo, kiisi se'wika Eesusichi paparaniami nakiyamepua, kiisi toaka yasitomeripua Riosi ka'karuma aamo tuuyewari nayewetiameopua, itapiti Riosie aamo kiapo tuuriache inataka yasitomerimua. Puuu wa'a tiame Riosi cheeriaa, yomatiami wehjoarichi nayewatupo tuutiamepua, Riosi Taanara Eesusieo. Nee Paoroa tiameo, pu'ka nayewatuka ku'ika yasitoamenia.

Paoro Riosi tioparawichio tekipanawa, ki pusie teteiwame

²⁴ Nee Paoroa, ahkaoi aamo mochiwachiami Eesusichi simiyame nayewatuka aiwakamekaio, a'chitiaoi aiwaka yasitoainia, ta'iria itipiame neea, puuu Eesusi i'wa weeechi oiyame enesaapua pehjo nayewatukao, i'ka no'o aiwa nayewatuka aiwamii puuu, pu'ka aiwari aiwameri teereria, aiwatoka aiwame neea, Eesusichi simiyameo. Pu'ka yooraka aiwaka yasitoame neea, Riosi tioparawichio tekipanaka, pu'kao ki pusie teteiwame, Eesusi weerewara tewaniame. ²⁵ Nee pu'ka Eesusi weerewarachi te'teriami, te'ta ma'chiame simiyame masitemichio weratiamenia, Eesusichi simiyameo. ²⁶ I'ka Eesusichi simiyameo Riosia, ehkoriai o'inia noriwi teewereriaipua pehjo, nape ehpe waanamio Riosia ahpo ijinuwa enepatesiao, ma'chiame tuuyesiamepua pu'kao. ²⁷ Riosia wa'a iintoamepua yooma ahpo piipateria ijinuwachio, te'ta nane'reka mochtomichiopua i'ka te'ta peenia tiame yooma ihta Eesusichi tiameopua, pu'ka taamo Noonoo Riosio yomatiami ti'tjoeriwichioopua ahpo tii ma'chitameo, isaeri ti'tjoeripua ki isaeri ti'tjoeripua tiamé. Puuu Riosi ma'chitaa ihjipua: Eesusi Riosie Weratiame amochi yasitoamepua ahpo Riosiwario, pu'ka tísia peeniatiami ahpo mochiwarichi mochipuame, aamo inatapatesiamepua. Ihjipua te'ta taamo Noonoo, te'ta ahpo pichiwataa.

²⁸ Teemea, yooma Riosi na'nayewaturaa, i'ka Riosie Weratiamechi simiyame nayewatusiamepua ti'tjoerio, ahkaoi mochiwachiami tuuyesikao, kiisi wehchi ipaka tetewimichiopua i'ka tewekachi kahtiami taamo Noonoo taamo masitetiao. Teemea i'kao,

te'ta peenewari machiwarichi teetoka masitiame teemea, pu'ka taamo masitiao tísia kaawe pahtepuawichiohua, yooma ihta Eesusichi simiyameo. Teeme pu'ka wa'a tiame masitekao, tísia kaawe te'teremichiohua Riosie Weratiamechio. ²⁹ Pu'kawichio neeea utewaeme tekipanamenia Riosie Weratiamechio, yomatiamete'ta utewarie no'o teeretotiao.

2

¹ Neeea no'oo aamo nane'reka mochtotojeraninia, aachin teeka tísia utewaeme tekipanakamekopua wa'a kahtiao, aamo Koorosa mochtokamewichioo, yooma wa'a Raoriséa mochtokamewichioopua tiameo, yooma wahjachi no'o oiyachiamio ki no'o tetewamewichioopua tiameo. ² Wa'a tiame tekipaname neeea, yooma aamowichioo, aamo iikachi oisa erapamichiohua, napati eeme aamo kaawe nakika mochtotoka. Wa'a teetoamenia tiameo, epeche ahsieme aamo pahtiamete'neepamichiohua, pu'ka Riosi ki ehpesi o'inia noriwi teereriameopua pehjo, pu'kao yooma Apoe Riosie Weratiamechi simiyameo. ³ Ikachi simiyame te'ta nane'reka mochtosaa eemea, te'ta pahtewari paarasatiame enemeripua, te'ta peenewari machiwarie nokisika. ⁴ Neeea i'ka aamo chaaniamenia, i'ka wa'a aamo teeresoo, aataa peenia cheeka aamo wihkuenarioio, ka'chi iika aamo wihkuepuawichiohua. ⁵ Neeea, ki nooe wa'a kahtiainia, aamo ahjama wa'a kahtiaitenia no'o inatarieo. Peenia e'rame neeea Riosi nakiyachitia te'tereto tuuopa, te'ta pewatiame mochtoto tuuopa Riosie Weratiamechio, pukachi ahjachi te'ta paparameko tuuopa.

Weemera teerewa mochtokuame Riosie Weratiamechi

⁶ Wa'apitia pukeri o'inia aamo Riosie Weratiamechi paparariachitia, Apoe Eesusi aamo Paamira uuriachitia, pu'kache e'weka mochtotopuapua, pukachiche ahjachi paparatoka. ⁷ Pukachio eemea teeresi naawaeka mochtotopuapua, pewatiame naawaeka Eesusichi aamo paparario, Apoe Eesusi te'ta aamo masiteretiachitia. Eemea aamo Noono tewekachi Riosio, cheriwema ki'yakache mochtotopuapua, apoe iintoriopua aamowichio tísia kaawe iintokao, ahpo Taana Eesusichi iintokao.

⁸ Ka'te aamo toimitia aata aamo ko'komichioo, aata aamo ki pichiwaka nayewesooopua Eesusichi simiyameo, aamo wihkueka nayewenaresooopua. Puuu oowera i'ka weechi ti'tijoeri nokiwameche inatamepua, ki ehpesi o'inia wa'a nokiwame. Puuu chaachapaa rooroikame masitewa puuu, kiisi Riosie Weratiame masitia, uuka chaachapame.

⁹ Puuu aata wa'a chaachapaka aamo wihkuenariamea, ki nane'rekamepua ihji Riosie Weratiame weechi oikameo, pukachi weerewachi yasitoriamekopua, te'ta tisiwari Riosi tiarirao. ¹⁰ Eemea te'ta Riosie Weratiamechi te'teriapao, amochi teerepuame eemea Riosie nehpuari ku'iwario, ka'chi iika aamo wihkuepuawichioopua. Puuu Apoe Riosie Weratiamea, puuu wa'api tisiwarikai tiapaopua, yomatiamete' ihta ki ka'karuma tiariopua, aampa te'ta utewari tiiamepua, yomatiamete' ki ka'karuma nokiwari noonoraopua, ahpotere tiamepua pu'kao, yomatiamete' aampa tiamepua yomatiamete' pu'ka utewarira tiarirao. ¹¹ Eemea Riosie Weratiameo, iikachikamera tehpuetiamepua, yooma ihta amochi ki ka'karuma te'terieriao, ki ma'chikamera weerewachi siichitepuwekao. ¹² Eemea paatoniao, Riosie Weratiame ahjama mukukameka ijikamepua, ahjama wetemajitiamechitia; wa'a tiachio, neerochi o'inia puuyapao, eenechi ahjakameka ijikamepua weemera ahjarichi, Eesusi ahjameo. Wa'a ijikame aamo tetewame Riosia, Riosi te'ta utewarirachi paparakamekapa, ahpo Taana oijenateriae, te'ta ahpo utewarirae. ¹³ Eemea pukerio, poanachi te'terieriapua Riosichio, aata wahjipakamechitia Riosie tetewiwachio, aamo iikachio pehjo eemea, ki Riosie tehpueniapua pehjo aamo tatakoriario. Nape ehpeo eemea, yooma tehpuetiamekapaopua ki kaawe aamo te'terieriao, weemera ahjari kiatiamepua, yomatiamete' aamo cheriwekekaopua aamo ki kaawe noonowiriao. ¹⁴ Riosia yooma ihta ahpo nuurari taamo wenejiao, yooma wa'asi werapakamepua pu'kao, taamo tatakoriaria wenejiwa wikirieriao, kurusichi

raositepakaopua pu'kao, ahpo Taana Eesusi mukiwarieo, ahsieme kajuka netetepakao. ¹⁵ Riosie Weratiamea yomatiamе tamochi ki ka'karuma chaachapaka wenejitiameo, ahsieme kihta nateyame enepaterepua pu'kao, yooma ti'tijoeri tetewachi kurusichi meritiameo. Wa'a iintoka Apoe Riosi Taanaraa, pu'ka Satanasi ku'kuiwari taamo na'areka Riosichi wenejika mochtokameopua, tisia suuwe erapatekamepua pu'kao, te'ta newitoka chapisa pe'pereso i'tokaopua, yooma ti'tijoeri tetewachi suuwe erapateka newitokamechitiao.

Ki i'ka wehjoarichi inataka mochitoamechitia inataniame

¹⁶ Pukaepa eemea i'ka wehjoarichi mochikaioopua pehjo, ka'te aamo tooa wenejimichioo, aaata i'ka wehjoarichi iyoriniame nokayameeo, i'ka eee tiame iyoriniamechitiao: ihta koame iyoriniameoi, ihta itapiti iijirewa iyoriniame, ihta yoorewa teeweniameoipua pahkochio, meecha weemerachi simiyame iyoriniameoi, Riosi resipuniame taawechi iyoriniameoi. ¹⁷ Yooma puuu itapiti iyoriniamea, kihta nateyamepua Riosichi ka'karuma te'terepuawichioo, se'wi iyoriwakapapua. Te'ta Riosiwichio iyoriniame nateyameraa, ihjipua: Riosi ahpo Taana Weerariakamera iyoriniame. ¹⁸ Ka'te aamo tooa aamo wenejimichio, Riosi tewekachi ku'kuiwari tisia yoorewari te'terewameeopua, aaata ahpo tisia tesiwa te'teriamе, e'retiamеeopua. Pu'ka wa'a tiame nokiwa inatamea, apoe wa'api ahpo oisataka chaachapamepua, ahpokamera tisia machiyameko erakoka. Yooma puuu wa'a ahpo oisataka masitiamea, kihta Riosi pichiware tiamepua, teesaoi ki Riosi inatá, oowera weechi ti'tijoerichitia inatamepua. ¹⁹ Puuuu ki nakiyamepua Riosie Weratiameo, ahpo mo'orachitia teetomichioopua, puuuu kihta Eesusi weerewara itapitira enepanariamekapapua, te'ta taamo Noono tewekachi kahtiamе e'rariachitiaopua, ahpo Taanakamera mo'orachitia teetomichioopua, ahpo Taana weerewachi ki pusie teteiwamechiopu.

²⁰ Nape eemea, Riosie Weratiame ahjama mukukameka ijikikamepua, ki i'ka wehjoarichi mochikamechitia inatamiapapua wa'asi. Nape wa'a ijikikamekaai eemea, ¿achini iikai eemea wa'api te'teretoamepua eenechio, ke'chu aamo Eesusichi paparoi te'tereriachitiao, aamo ki ka'karuma yooraria yooraka mochitoao? ¿Achini iikai i'ka wehjoarichi nokiwame yoorewatere mochtionariame eemea, i'ka eee tiame nuurari yachatiamеchitiao: ²¹ “Ka'te ihchepa pukachio, ka'te ko'ka pu'kao, ka'te ahjae ihsi pu'kao”? ²² Yooma puuu nuurari ka'tetaniamea, i'ka wehjoarichi mochikameche nuurari iyoriniame puuuu, puuuu Riosichi kaawe te'terepuawichioo, kihta nateyame puuuu. Puuu i'ka wehjoarichi nuurari yachatiamе wa'inewa iyoriniamea, kajumiite puuuu wa'asi, taamoo tewekachi Riosi ahjama mochipatetiopaopua. ²³ Puuu i'ka wehjoarichi itapiti iyoriwa nokayamea, tisia Riosichi iyoriameka nokayamepua, tisia ahpo weerewachi kokosa yooramekapaopua, te'ta Riosichi iyoriame ahpo eratekaopua ti'tijoerio. Nape puuu weerewachi ahpo kokosaniamea, kiisi taamo ku'yamepua ki ka'karuma nokipuwachioo, itapiti ki ka'karuma nokiwa weemuniamеopua.

3

¹ Eemea Riosie Weratiamechi paparakapaopua, weemera ahjarichi oijenakameka iikamepua Eesusi Riosie Weratiame ahjamao, Eesusi mukukoi eenechi oijenatetioipua. Pukaepa eemea wa'a ijikikamekapao, aamo tewekachi mochikameka erakópuapua wa'asi, Riosie Weratiame yawichituachi ahjama mochikameka erakoka, Eesusi ahpo Noono yawichiturachi kahtiachi, ahjamina ahjama ya'yawichituka. ² Pu'kache epeche te'ta nateyamechi inataka mochtopuapua, tewekachi mochipuameche, ki i'ka weechi aamo mochikamechitia erakoka. ³ Eemea ehpeo, i'ka wehjoarichi iintuame aamo ki ka'karuma weemuka mochtoriao, mukukameka ikikame puuuupa amochio, weemera ahjarikamera uukamekapa eemea, Riosie aamo kiatiamеkamera, Riosie Weratiamechi paparakamekapapua. ⁴ Riosie Weratiamea pu'ka weemera ahjari taamo ki'yakamepua, pukae taamo ahpo tisia peeniatiame mochiwarichi mochime te'teriamе enemichioopua, eenechi enasaopua taamo apechunamiao, ahpo ahjama mochiwamiachioopua.

Ke'chu Eesusichi paparai te'teretotiamē; Eesusichi paparaka te'teretoniame tiame

⁵ Pukaepa eemea i'wa wehjoarichi mochikaioipua pehjo, yooma toipuapua wa'asio, mukukamechitia tetewipuapua pu'kao, yooma pu'ka ki Eesusichi paparaniamē noki-wameopua, i'ka eee tiaméchitia: ihtaoi suwepori nokiwame, ki ka'karuma ikotuwa nokiwame, aaata iinuekopao wa'achi teerenarewa, ihtaoi itapitichi riosiwataniameoi. ⁶ Yooma aaata i'kaka tiame ki kaawe nokayamea, Riosi nekarewae kokosapuamepua, kiisi e'weka mochitoamekapapua, tewekachi kahtiameopua Riosio. ⁷ Eemeai wa'achi nokaka mochiriaipua, ke'chu taamo Paamira Eesusichi paparaio. ⁸ Nape ehpeo eemea, ki oosa wa'a nokaka mochitopuapua, i'ka eee nokiwamechitia: aaata tísia nekakapa merinarewa, aaata na'ara yorapuaichio na'ara ihsiwa, na'ara chaachapawa aaata na'arepuawichio, iinyatiame suwepori nayewaniame. ⁹ Ehpeo eemea ka'te aamo ahpo wistuka mochitomitipua, yooma toakamekapa eemeapao, aamo ki ka'karuma nokariaopa, ke'chu Riosie Weratiamechi aamo paparai nokariameo. ¹⁰ Ehpeo eemea Riosio, weemera ti'tijoe enepakamepua, ooweru tiameo, wa'achitia. Amochio eemea senepi epecheche teetopamepua yooma ihta Riosichi simiyame machiwari, Riosi tiameka teerepakamekapapua amochio, weemera te'terewachio. ¹¹ Wa'a tiame iintokame Riosia aaataoi tamochio, yooma Eesusichi paparamechiopua, pe'yachi ki i'isaeri ti'tijoerikoio, pe'yachioi siichitepuwatiamekooi ki siichitepuwatiamekoioipua, pe'yachioi aaata Siintiani weechi ti'tijoerikooi, pe'yachi simaroni ti'tijoerikooioipua, pe'yachi teekoemekooi ki teekoemekooioipua. Te'ta nateyameraa, Eesusi Riosie Weratiame yomatiamē wehjoarichi mochikame iintoriakamerawichio puuuu; puuuu yooma aaata ti'tijoerichi apochi paparakamechio, pukachi yasitonariame eneriame puuuu, ahpo Riosiwario.

¹² Riosia aaata ahpo Taana Eesusichi paparakameo, ahpo ijínuwa iintapakamepua, tísia nakiyamekapapua aamoo. Pukaepa eemea amochio, ka'karumache tiame tete-witotopuapua, eee tiamechitia: aamo ahpo tesiwe erakoniamē, kaawe e'raka ihko-keniamē, kihta aamo weruma uuniamē teerewa, ki e'raka cheeka nayewaniame, ki aaata nahsinepaniamē. ¹³ Aamo ahpo anachiamē enepuapua; aaatae aamo wenejitiaeo, cheriwepuapua pu'kao. Eemea taamo Paamira Eesusi aamo cheriweriachitia, wa'achitia aamo ahpo cheriweka mochitopuapua. ¹⁴ Te'ta nateyameraa amochio, te'ta kaawe aamo nakika mochitoniamerapua. Te'ta aamo nakika mochitosaa eemea, te'ta kaawe nokaka mochitomeri eemea amochio, taamo nakika mochitoniamekopapua, taamo piiripi pirenaturi iintapamepua, Riosie Weratiame weerewarachiopua, Riosie Weratiame weerewara ki pusie teteiwamechio. ¹⁵ Ta'iria mochitopuapua aamo iikachio, kaawe aamo te'terio erakokaopua, taamo Noono tewekachi kahtiamechio, pu'kawichio apochi aamo paajutekame Riosia, piiripichitia enepamichiopua, ahpo Taana Eesusi weerewachio, ahpo Taana Eesusi weerewara ki pusie teteiwamechio. Riosi amochi iintorioa, kaawe e'rekache mochitopuapua, eepi cheriwema ki'yakache, aamo ahpooioipua tiameo, cheriwema kiapuapua aaataeo aamo kaawe yoratiao.

¹⁶ Eemea amochio, amochi pochikameche te'terepuapua Riosie Weratiamee aamo masiteretiao. Aamo nanapawiachi napawisaapua Riosi iyorimiao, Riosie Weratiame te'ta machiwari masiteriachiche teetowa masitepuapua. Ahkai aamo nanapawiachi-amio, ihtaoi Riosi nayewame wikatapuapua, yoomahka pirena kaawe chaachapaniamē Riosio, pirena aamo iikachi kaawe erakoka, cheriwema ki'yaka Riosio. ¹⁷ Ihtaoi aamo chaachapaopua, ihtaoi aamo nokayaopua tiameo, aamo Paamira Eesusichi te'ta aamo te'teria inataka nokisipuapua, ahkai aamo nokisiachiamiopua. Ka'te natakepamitia eemea tiameo, aamo cheriwema kiamia Riosichio, Eesusi te'ta kaawe iintoriawichioipua aamowichio.

Ta'pechi mochikamewichio tuuyewari

¹⁸ Eeme kukunara ujupiraa, aamo kukunawa neesetowatere te'teretopuapua. Wa'a te'tereka mochitojereniamē Eesusi Apoe Paamiraa, ooweru apochi paparameopua.

¹⁹ Eeme ujupira kukunaraai, kaawe nakika mochitopuapua aamo uupio. Ka'te e'raka

ihsywa ihsimitiapua aamo uupichio. ²⁰ Eeme kukuchiwaraa, ka'te toaka mochimitiapua aamo yayawa e'wewao, wa'a aamo te'terejeramekopua Apoe aamo Paamira Eesusia. ²¹ Eeme yayawaai, ka'te ki taisia erapatemitiapua aamo tatanao, tísia nekaweka tuuyewaeopua pu'kao, utewaeme e'raka yoorawa chaanewaeo. ²² Eeme ahpo teeko seekaraka teeka mochitoameai, kaawe e'waka mochitopuapua aamo teekoo. Nape pichiwarie e'weka mochitopuapua pu'kao, taamo Paamira Eesusio aamo kaawe nokayame e'remichiopua aamo wa'a te'teretoopaopua. Eemea wa'a te'teremeripua, ki aamo teekoe tetewiniaioopua. ²³ Yooma eeme Eesusichi paparamea, yooma ihta aamo yoorapua tiameo, kaawe e'raka kaawe yorapuaopua, aamo Paamira Eesusiwichioo, kaawe e'raka yorakiamechitia. ²⁴ Wa'a erakoka mochitomete eemea, aamoo Riosio itapiti aamowichio nuutia kiamerikopapua. Pukaepa yooma ihta aaatawichio aamo yooraiopua, Eesusi Riosie Weratiamewichio yoraniameko erakopuapua, puuu Eesusikamerakopua te'ta aamo Teekorao. ²⁵ Nape aaata ki kaawe nokakamea, ahpo ki kaawe nokariawichioo, kokosari aiwatepuamepua Riosieo, ki aaata epeche weruma tiame tetewamekopua.

4

¹ Eeme tetekoraai, kaawe uuka mochitopuapua aamo seekarewachitia mochitiao. Ka'karuma eenepuapua pu'ka ahjamao, kaawe e'erakoka kiapuapua pu'kao, yooma itapitio ihtaai nakiyao, nane'reka mochitoamekapa eemea, te'ta aamo Teekoo, te'pa tewekachi kahtiamekoopua.

² Eeme Eesusichi paparamea, senepitia Riosi nayeweka mochitopuapua. Ihtawichiooi nayewiaioopua Riosio, aamo e'ra nayewepuapua pu'kao, ki ni'oka nayewepuapua Riosio. Riosio eemea, ka'te natakepamitia aamo cheriwema kiamiao. ³ Riosio itanepuapua taamowichio, kaaweruma tiame tamochi teetomichiopua, wahjachi mochiwachiami taamo masitemichioo, ahpo kaaweruma tuuyewari taamo ki'yaria taamo nayewatumichio. Ihji Riosi Taanarachi simiyame no'o nayewatuaa, Riosi noriwi teereriapua, ehpiamio taamoeo, yomachiami mochiwachiami ma'chitapuawichioopua. Neeea pukachi simiyame nayewatuamekapao, i'wa peereso yachatiamenia. ⁴ Riosichio no'o ku'iwa itaka mochitopuapua tiameo, no'o ahpo kaaweruma tuuyewario, ma'chiamie no'o masitemichioopua, ahkai mochiwachiami no'o masitesiachio, yooma ihta Riosie Weratiamechi simiyame no'o nayewatuachioopua, te'ta Riosi no'o yorajerachitiaopua.

⁵ Eemea Riosie Weratiamechi simiyame masitiaioopua, aaata ki Eesusichi paparakameopua pehjo, kaawe peeneka nayewepuapua pu'kao, kaawe e'reweka teeka masiteka, kihta kokosa erapuaichioopua aaatachio, aaata masiteme tiioo, ka'te wa'atia u'matotemitiapua. ⁶ Muuuu aaata nayewiaio, kaawe e'raka nayewepuapua pu'kao, kaawe e'raka itipimichiopua pu'kao; itapiti aamo iinatukesoo, peeneka nehjiapuapua pu'kao.

Kajurachi teepotari

⁷ Wa'a aamo uhjurenane aaata tijoe Tikiko tewaniame, apoe aamo tuuyemichiopua te'ta achini teeka taamo mochika i'wao, aachin teeka taamo simitia Riosichi tehkio. Puuuu Riosi tehkiwachio, tísia kaawe taamo ku'ikamepua, pukaepa teemea pu'kao Riosichio, taamo poonichitia tetewamepua. ⁸ I'ka Tikiko wa'a aamo uhjurekania aamo tuuyemichioo, aachin teereka taamo mochikao, aamo taamo nane'resaapa wa'ao, kaawe erakomichiopua. ⁹ Wa'a uhjuramenia tiame Tikiko ahjamao, Oonesimo tewaniame. Puuuu, wa'a aamo mochiwachi ohjoemepua, taamoo pu'kao, Riosichi poonichitia tetewa, puuu ooka chaachapamapua aachin teeka taamo mochikaoopua i'wao.

¹⁰ Arihtako tewaniameai no'o ahjama peereso kahtiamiea, aamo teepotenapua tiame. Marako tewaniame tiameai, aamo teepotenapua, puuuu Wenawe pa'chira taanara. Nane'riame eemeapa aachin teeka no'o tetewamekopua Marakoo; wa'amahka aamo mochikachi enasoopua piie taawechiami ahkai, kaawe uuka tetewipuapua pu'kao. ¹¹ Eesusi Uhto teewataniameai, aamo teepotenapua tiame. Ihjichepua paika i'isaeri Eesusichi paparakamea, no'o ahjama tekipanamea Riosiwichioo, ti'tijoeri paajutekao Riosi

ye'karichi e'enamichioo. Ihji paikaa, no'o tísia yuuwesioio, no'o kaawe erapateka mo-chitokamepua. ¹² Aamo teepotena tiame Epajarasí tewaniame, aamo ohjoekachi o'inia eenakame tiame. Ihjiai Eesusi Riosie Weratiamewichioo, tísia tekipanaka yasitoamepua. Ihjia aamowichioo, tísia itaka yasitoamepua Riosichio, aamoopua Riosichio, epeche kaawe te'teretoka mochtomichioopua, yooma ihta Riosi te'ta nakiyachitia, yooma wah-jachi aamo yorakeka mochtowachio. ¹³ Epajarasio nooe wa'api tetewakamepua pu'kao, tísia utewaeme tekipanaka yasitokamekopua aamowichioo, Raoriséa mochtikamewi-chioopua tiameo, Eerapori mochtikamewichioopua wa'achi. ¹⁴ Ruuka merikoai tísia kaawe nakiwamea, piirechi tijoe Reema tewaniameapua tiame, na'pahka aamo teepote-napua wa'achi, yooma aamoo.

¹⁵ Eemea no'o teepotekemitiapua, Riosichi poponiwa pipiniwa tiame Raoriséa tiopachi nanapawiamé. Niinja tewaniame oowitiameopua, no'o teepotekepuapua tiame wa'achitia, yooma Riosichi paparame, ahpo ta'perachi naanapawitiame. ¹⁶ Eemea yooma i'ka iyojura chiia iyonaka nane'resaopua, Raoriséa tiopachi mochtikame i'yetopuapua i'kao, Raoriséa tiopachi mochtikame iyonamichioopua tiameo, i'ka no'o iyojura. Wa'a i'yetosapa i'ka no'o iyojura, Raoriséa no'o uhjureria iyojura Koorosa tiopachi up-apuapua, wa'a Koorosa tiopachi iyonapuawichioopua tiameo. ¹⁷ Aakipo tewaniameo chaanepuapua eee chanikao: “Ahseparika kaawe teetopuapua, aamo Paamira Eesusi ki'yaria tehkichio, ahpowichio aamo yoramichio ki'yariachio.”

¹⁸ Nee Paoroa, nooe sekae iyoteka chiiamenia i'ka no'o aamo chaaniao: Ka'te no'o natakepamitia eemea Riosichi itamiao, no'o i'wa peereso kahtioio, kaawe no'o neesetoka yasitomichioo. Neeea i'ka aamowichio iyotewachioopua wa'asio, taamo Noono tewekachi kahtiamé, aamo tísia kaawe ikiniame ikijerania. Wa'a ikisaa kaawe enemapua. Cheriwema wa'asi.

Paoroe Seenepi Simiyame Tesaronika Iyojurewa

Teepotari

¹ Kúíra Tesaronika tiopachi mochikame Riosichi poponiwaa, pipiniwa tiame. Ka'karuma mochikare eemea, teemea i'wao ka'karuma mochikamepua. Ka'karuma mochisaa eemea teemechitia, tísia kaawe enemiihua. Wee, i'wa aamo uhjurenane itapiti aamo no'o nayewiao. Nee Paoroa, Siriwano ahjamao Timoteo tiameo, yooma wa'a Tesaronika tiopachi mochikameo, taamo Noonochi te'tereka mochitoameo, i'ka iyosi iyotesa aamo uhjurenania, yooma wa'a tiopachio, Eesusi Riosie Weratiamechi paparaka mochitoameo. Yooma wa'a Riosi tuuyewarichi te'teretoameo, aamo iikachio neea, ta'iria mochitojeraninia, amochiopua tiameo, taamo Noono tewekachi kahtiameo, taamo Paamira Eesusi Riosie Weratiameopua tiameo, tísia ta'iria mochitojeraninia, aamo tísia ka'karuma neesetori, teewetokeka.

Tesaronika tiopachi mochikame, tísia Riosichi paparama

² Teemea aamowichioo, senepi taawechi Riosi ahjama nayewaio, tísia cheriwema ki'yamepua Riosio. ³ Teemea Riosichi nayewaio ki natakepame teemea, aamo tísia kaawe te'teretoapua, Eesusi Riosie Weratiame tehkiwachio, aamo iikachio tísia kaawe erakoamekapapua, tísia paparamekapa eemea Eesusichio, tísia puuyetoka mochitoamekopua tiame, Eesusi tewekachi o'inia eenechi enamiaopua weechio. ⁴ Aamo taamo Riosichi poponiwao, taamo pipiniwaopua tiameo, nane'rena teemea Riosio, tísia aamo nakiyamekopua, aamoo tísia apochi paparariopa. Nane'riame teemea aamoo wa'a te'teritopao, ahpo ijinuwa iintapariopua Riosio. ⁵ Teemea aamoo, Riosi ka'karuma chiia aamo neyewiaio, te'ta pichiware Riosi chiia aamo nayewiamepua, Riosi Riosiwario tamochi yasitopa, puuu ki taamoe wa'api inatariaepua. Eemea amochi e'enarioiopua, nane'riame eemeapa aachin teeka taamo amochi kaawe te'tereka mochiriopua, kaawe teeremichiopua amochio.

⁶ Kaawechupena eemea taamo Riosi kaaweruma tuuyewari chaachaparia, peenia erakoka ahjachi pichikerepua, tísia aiwaka mochitoaiopua, Riosie Weratiamechi paparpao. Puuu aamo aiwaka mochitoaa, Eesusi aiwariaka tiame puuu i'wa weechi oiya nayewatukao, teemeai wa'achitia aiwaka nokisiamepua, Riosie Weratiame nayewatuaio. Nape Riosia yooma amochi aiwatoachiopua, wa'achi ihtoame Riosiai amochi yasitoaite ahpo Riosiwari amochi yasitoko, yooma amochi pipiripichiopua. ⁷ Eemea wa'a te'teretoaa aiwaka anachakao, yomachiami Riosichi paparakamea nane'rekamepua wa'asi, yooma Maseronia weechiami mochikame, Aakaya weechiami mochikame tiame. ⁸ Eemea i'ka Riosie Weratiame naawesario, eeme wa'api amochi uuriaa, yomachi i'toriam eemeapa, Maseronia weechiamio, Aakaya weechiamiopua tiame. Eemea, ki wa'amisiche i'tokame eemea Riosi tuuyewario, ahkasi epeche waanamisi i'tokamepua pu'kao. Pukaepa teemea, ki nayewatumeri teemea wa'a aamo ohjoriachiopua, aamoo puua wa'amio puua wa'asio, nayewaturio puua wa'asi. ⁹ Puuu aamo ahpo mehkamisi i'yetoriopua i'ka Eesusi ka'karuma tuuyewario, aapoeo wa'api tísia kaawe erakoa aamo nayewamepua Tesaronika mochikameo. Puuu mehkami tuuyewari aamo i'yetoriaa, aamoo kaawe nayewamepua tiameo, taamo aamo Eesusichi simiyame i'yetoriao, tísia kaawe aamo noonowiriopua ahjachi tísia paparakao, tísia aamo Eesusichi paparpao, ahkasioi aamo itapiti ri'riosiwa ri'riosiereria ki ahjameo towariopua pu'kao, te'ta Riosi ahjamerachi paparamiapa, pu'kakamera yorakeka mochitonariapa, ki waapisi i'toka Riosi kaaweruma tuuyewario. ¹⁰ Aapoeopua tiameo amochitiao, tísia puuyeka mochitoamepua Eesusi Riosie Weratiame eenechi enamerio, wa'a tiame tuuyetiamenia pukaeo. Puuu eenechi

enameria, apoe Eesusi puuua apoe Riosikamera Taanara i'wa weechi tijoetukame, Riosio pu'kao, mukukoi eenechi oijenateria, puuupua te'ta apoeo, taamo newipatiamea, Riosie tísia iinya tiame kokosariepuachio.

2

Paoro Tesaronika mochiwachi tekipanaria

¹ Eeme wa'api no'o Riosichi poponiwa pipiniwa tiamea, nane'riamepapua taamo amochi tekipanariao, ki oowera kihtachi itipiriopua. ² Eemea nane'riamechi taamoo, Iiripo mochiwachi ajasirioiopua pehjo, tísia taamo na'aretiamekopua wa'ao, ke'chu aamo mochiwachi e'enoioopua. Nape teemea tísia wa'ineka na'aretiai Iiripo mochiwachio, Riosia taamo ku'ikamepua kihta seeweka amochi e'enamichioopua, wa'a Tesaronika mochiwachio. Wa'a aamo mochiwachio, tísia tehkikoi Eesusichi simiyame nayewatupuawichio pukeri taamo ajasirioio, kaawe nayewatukame teemea wa'ao, Riosie ku'ipatiapa wa'ao, oisa erapatekao. ³ Teemea waikao oisa erakoka nayewatukamepua wa'ao, taamo Eesusichi simiyame nayewatuao, te'ta pichiwari chaachapamekapapua. Teemea ki aaata wisikuiamekapaopua, te'ta Riosi pichiwari chiia pichiwaka masitekamepua aamoo. ⁴ Ihji Riosi newipari tuuyewaria, Riosie e'retiame teemea amochi upamichioopua, amochi nayewamichioopua. Teemea i'ka taamo nayewatuao, ki ti'tijoeri ahpo pu'seriakamera kaawe erakomichioopua, Riosi pu'seriakamera taamo erakomichioopua, Apoekopua taamo tewekachi kahtiame Noonoo, taamo inata tete-waka ne'niamea. Pukaepa puuua nane'riamepua, taamo masitia ti'tijoerikamera pu'serewawichio enesoo, apoekamera pu'serewawichiooio. ⁵ Teemea aaataoi ki peenia chaaneka u'yekamepua toomioi; ihtaoi taamo ku'ipuawichiooio, kiamo itanekame teemea, Apoe Riosiai, nane'riamepua pu'kao, pichiwa no'o chiamekoo. ⁶ Teemea amochio aatachioio, ki taamokamera iyoripuawichio i'yakamepua, ⁷ iinuekai teemea wa'a tiame taamo noonoimiao, Riosie Weratiamee ajawatiamekapa. Ohsotia teemea, kaawe e'reka aamo neesetokamepua, kukuchi yeeyerachitia ahpo tatana inatiamechitia. ⁸ Teemea ki nu'uti aamo nakika mochitoamepua, Pukaepa teemea aamo mochikachi ohjoaio, ki i'ka Riosi kaaweruma tuuyewariche aamo kianarekamepua, epeche tiame aamo kianarekamepua pehjo, ahkasi aamowichio mukiwameoioopua, wa'a tiame nakiwewiame enesoo. ⁹ Nane'riame eemea wa'a taamo mochikoio, i'ka Riosi kaaweruma tuuyewari aamo nayewiaio, te'ta utewaeme tekipanaka i'yariamekopua taamo ko'komiao, kihta peterenariapa teemea amochio.

¹⁰ Teemea wa'a aamo mochikachi mochikaio, ka'karuma enekame teemea amochio, taamo te'ta piipakame ti'tijoechitia tetewitekaopua wa'a aamo mochikachio, kihta a'chi tiame taamo nayewapuawichioopua, aataeoi. Pu'kao eemea aamoe wa'api tetewikamepua. ¹¹ Nane'riame eemea tiameo, taamoo Riosichi tatanachitia aamo uuka tetewiriopua, aamo itapitiwichio yuuwesirioiopua, kaawe e'raka aamo kaawe erapatesiriopa, aamooopua Riosichio, te'ta oisa erapatesika. ¹² Teemea aamoo tiameo, kaawe e'reka aamo tuuyekamepua, te'ta Riosi tatanarachitia aamo mochijerawao, Apoe Riosi wa'api aamo paajuteriopa, ahpo ahjama mochipuawichioopua, ahpo te'ta tísia peenia tiame ye'karichio.

¹³ Eemea Riosi aamo paajuteria nakikamekapa, ahpo tísia peenia tiame mochivarichi mochimeripua, Riosi te'ta ye'karichi. Riosio aamo ku'iriopa pahtekao taamo amochi nayewatuao apochi eenamekoopua ki taamochi wa'api, cheriwema ki'yamepua Riosio, senepi taawechi. Pukaepa ihji Riosi kaaweruma tuuyewari pichiwa Riosichi eenamekapaopua, aamo iikachio yooma itapiti kaaweruma inisiamepua, yooma aamo pipiripichio, Eesusichi paparakamechio. ¹⁴ Eeme Tesaronika mochikame Eesusichi paparama, Uurea weechi tiopachi mochikamechitia ikitiamepua. Puuu Uurea tiopachi mochikamea, ahpo wa'api weechi mochikame i'isaerie, tísia aiwetetiame puuua, wa'achitia eemeai aamo wa'api weechi mochikameeo, tísia aiwatetiamepua. ¹⁵ Ihji ehpiami i'isaeri pa'pamuratuamea, Eesusi Riosie Weratiame me'yakamepua, te'ta ahpo

ehkoriami mochiriamechitia noonowiriachitia, Riosi na'nayewatura ko'yakamechitia. Ihji pa'pamiratuame Riosie Weratiame me'yakamea, kiisi kaawe e'retiamepua Riosieo, taamo wa'ineriamekopua pu'kao, ti'tijoeri ki taamo nayewemichioopua Eesusichi simiyameo. Pukaepa, wa'a nokaka wa'inamekapao, ahkasi ahkai taamo muioipua Eesusichi simiyame nayewatumiao, taamo ma'chi uhjurakame puuuu, ki taamo nahkeka nayewatumichio ahpo mochiwachio. ¹⁶ Puuuu wa'a nokaka taamo wa'inarewaeo, kiisi taamo toakapua, i'isaeri ti'tijoerichi taamo nayewetumichioopua, Riosie ahpo newipatepuawichioo. Wa'a nokakaopua ahpo, epeche epeche tatakoriamepua. Pukaepa Riosia tísia nekakaopua pukachio, ki nu'uti kokosameripua pu'kao.

Paoro eenechi, Tesaronika tiopachi siminarewa

¹⁷ Aamo taamo Riosichi poponiwao pipiniwaopua tiameo, neipami aamo mochikachi puuyasaapa teemea, aamo eenechi tetewinareka mochtokamepua, aamo ijinatempa mochtokamepua. ¹⁸ Teemea weesa wa'a siimpanarekamepua aamo ne'nemiao, nape nee Paoro epeche, nape Satanasia senepi wa'a taamo siimpanarioiopua, eepi taamo pejana weeweripakamepua, ki siimpapuawichioopua wa'ao. ¹⁹ Ehpe taawechiamioi teemea tísia aamo tetewinareka mochtokamepua, eemekamerakopapua taamo te'ta peenia erakotiameo, ki aata ki'tiamekopua wa'asi te'ta taamo kaawe erateriopua. Eemea tiameo tísia taamo kaawe erateriopua, Eesusi eenechi enasoiopua pu'ka ahjama mochikoio. ²⁰ Eje'e amochio, wa'a erakoame teemea, te'ta pichikekamekopapua, taamo aamo nayewaturiao, Eesusi Riosie Weratiamechi simiyameo.

3

¹ Pukaepa wa'a tiachipa tísia aamo tetewinariapa teemea, tísia aamo nane'renariapa tiameo, achini aamo te'teretoaopua Eesusichi aamo paparao, ki anachapakaopua wa'asio, Timoteo aamo uhjurekame teemea tapanaramio, teemea Aatena mochiwachi itipikapua waikao, pu'kao wa'a no'ramioio. ² Timoteo aamo uhjurekame teemea, pukachi aamo nane'renariapa aachin teetoamekopua aamoo, Eesusi Riosie Weratiamechi aamo paparao. Ihji Timoteoa, kaaweruma tijoe puuuu, taamo ahjama tekipanakame Riosichio, Eesusichi simiyame tuuyewatukao. Timoteoo amochi uhjurekame teemea, aamo pewatiame mochtionureka ku'imichioopua Eesusichi aamo paparao, aamo oisa erapatemichioopua Riosichio, ³ kiisi nahsinepaka, anachaka mochtomichioopua ihtaoi Riosiwichio aamo aiwaka mochtioaio. Eeme wa'api ai nane'riamepua wa'a tiame aiwaniamekopua, Eesusichi paparameo. ⁴ Aamo ahjama mochikaio, wa'a tiame aamo nayewakame teemea, aamo kokosa tiame aiwamiaopua, yooma teeme Eesusichi paparameo. Wa'a tiame taamo ikisipo tuuriaa, kiisi wehchi wichikamepua, pichiwa wa'a teetoniamepua amochio. ⁵ Pu'kawichio aamo uhjurekamekai teemea Timoteoo, nane'renariapa neea, achini aamo te'teretoaopua, Eesusichi aamo paparao. Neeea ke'chu wa'a uhjurai Timoteoo, majawiameai neea Satanasia, aamo sewina erapatepuameopua, aamo wa'a Tesaronika tiopachi mochikameo, Eesusichi paparameo. ⁶ Nape ehpe wa'a no'rariopa Timoteoo, kaawe erapakame neea, kaawe aamo te'tereto tuuyopa Eesusichio, kaawe aamo ahpo nakika mochtio tuuopaopua tiameo. Aamoo tísia taamo ijinatempa mochtio tuuopao taamo tetewinarekao, wa'achi erakoame teemeai aamo tetewinariao. ⁷ Teemea i'wao tísia aiwao, tísia kaawe erapakamepua, wa'a aamo mochikachio tísia aiwaka mochtioaiopua, pewatiame aamo mochtio tuuyetiapa Riosie Weratiamechio, ahjachi paparakao. ⁸ Wa'a tiame inamukapa teemea aamochio, tísia oisa erapakame teemea, Riosi tehkiwarachi taamo mochtomiaio, eenechi oijenakamechitia. ⁹ Teemea soparamena cheriwema kiamerina teemea Riosio, aamoo tísia kaawe yoratiamewichioo, tísia kaawe erakowa taamo eraterioopua tiameo, aamoo taamo nayewaturiachi paparakamekopao? ¹⁰ Teemea Riosichi nayewao, senepi itaniamepua pu'kao, taamo ku'imichioopua eenechi ahpo tetewimichioo, aamo toitia masitepuawichio pehjo, aamo ahsepari nane'reka mochtomichioopua, Eesusichi simiyameo.

¹¹ Pukaepa teemea, Apoe taamo Noono Riosio, Apoe Eesusi Paamiraopua tiameo, taamo ku'ijerania wa'a siimpaka aamo tetewipuawichioo. ¹² Apoe Paamirao aamo ku'ijerani teemea, epeche aamo nakika mochtomichiopua ahpo, aamo wa'achi te'teremichiopua wahjachioi, te'ta taamo aamo nakiyachitia. ¹³ Neeea taamo Paamira Eesusio itaniamepua, aamo ku'ika Riosichi pewatiame mochtotemichiopua, kiisi se'wimichiopua aamo Riosichi paparao, no'oo aamo te'ta piipakame tetewitemichiopua no'o Noono tewekachio, no'o Noono te'ta katewiachi taawechio, no'o eenechi i'ka wehjoarichi tekiniioipa.

4

Aachin nokaka kaawe eratepuame Riosi

¹ Ehpeo utewaeme aamo chaaniame teemea, Riosi kaawe eratewache aamo nokisimichio, te'ta taamo aamo masiteriachitia, nape utewaeme taamo te'ta Paamira Eesusi ijinuwarachitia.

² Machiyame eemeapa no'o aamo tuuyeriaio, aachin teeka aamo mochinuraria taamo Paamira Eesusichio, Apoe no'o weerakamechiopua, Apochi simiyame no'o nayewatumichiopua. ³ Riosi nakiyaa ihjipua: Riosiche nakiya yooraka mochtopuame; kiisi suwepori nokipuame, ⁴ yoomahka eeme nenewikameaio, yoomahka pipiripi ahpo yooreka mochtomeripua; kuunaraa ahpo uupi yooremeripua, uupiraa wa'achitia ahpo kuunachio, ⁵ ki aaata ki Riosi machiyamechitia te'teretoka, ki aaataoi uupiraoi kuunaraoi ikotukeka. ⁶ Aaataai eemea, ki wa'a nokaka mochtometepua, yooma i'ka wa'a tiame suwepori nokiwao, piiripioipua wisikueniameo. Suwepori nokaka mochtotoameopua Riosia, ki teesa kokosamapua pu'kao. Yooma pu'kao, aamo tuuyekame neeepa, amochi masitiaio. ⁷ Riosia ki iinya tiame taamo nokimichio taamo paajutekamepua, ohso kaawe Riosia, kaawerumarache taamo nokimichio apochi paaekamepua, ahpoche peenia e'ria nokisimichiopua. ⁸ Wa'a tiiachipao aaata ki e'wiamea i'ka no'o chiiao, ki tijoekamera ki e'wiaitepua, Riosikamera ki e'wiai tiamepua, Apoekamera ahpo Riosiwari taamo ki'yaa, taamo neesetomichio kiatiamepua, ki itapiti suwepori tiamechi, taamo ruhjimichiopua.

⁹ Neeea, ahpo nakika mochipuamechi simiyameo, kihta chanimetenia wa'asi pu'kao, apoe Riosi wa'api iintokamepua pu'kao, ahpo Riosiwari wa'api wa'a erapateka. ¹⁰ Kaawe nane'reniamenia aamoo, Riosichi poponiwao pipiniwao tiameopua, Maseronia weeechi mochtikameo, taamo te'pa kahtiam Noono nakiyachitia mochtotoamekopua, yooma aamo ahpo kaawe e'reka mochtotoamekopua. Nape teemea i'ka aamo nakika mochtotoniameo, epeche aamo epeche epechechi teetojeramepua. ¹¹ Eemea kaawe aamo neesetoka mochtotopuapua, ki aaata aamo eina chaachapamichiopua aamo ku'ipuawichioo; ohso kaawe, aamoe tekipanaka i'yapuapua aamo ko'komiao, te'ta aamo no'o tuuyeriachitiaopua aamo masitekao. ¹² Eemea wa'a te'tereka mochtometepua, ki Riosichi paparamo, kihta aamo chaanemichiopua. Aamoe wa'api i'yaka ku'yame enesaa, kihta tooremumeri eemea.

Eesusi Apoe Paamira eenechi enameri

¹³ Ehpeo neee, aamo Eesusichi paparamo poponiwao pipiniwaopua tiame, aaata eeme mukisoo ihtana aamo ikimio nayewamane. Ma'chiam aamo tuuyenarenia pukachi simiyameo, ki te'ta aamo yuuwesimichiopua aaata Riosichi paparamo mukukoio, kiisi eenechi ahpo tetewipuameko maaeka. Ihji no'o nayewamiana, mukukai eenechi ahjaniamepua, ki Riosichi paparamo ki pichikiamepua i'kao, wa'a te'tiapa puuua i'kao, kihta inataka mochtotoamepua, i'ka mukukai eenechi ahjaniam. ¹⁴ Teemea Apoe Eesusio pichiwa mukukai eenechi oijenario erakoapao, teemeai mukukaio, pichiwa eenechi taamo ahjamio erakoamepua. Wa'achitia Riosio, Eesusi oijenateriachitia, wa'achitia taamo oijenatemio erakoamepua, yooma taamo Eesusichi paparamoepua.

¹⁵ Wa'a tiachioipua Eesusia, yooma taamo ahpo ijinuwao, apechunamia enasaapua, wahjipakame pahcha oijenatesa apechunameripua taamoo, yoomatiame ti'tijoe ooweru

tiame apochi paparakameo. ¹⁶ Pu'ka taawechi ikipuamea, tewekachi o'inia ki ku'ita sisi-name inamupuame Eesusia, te'ta Riosi ku'iwariai, ki ku'ita turuwachameri puuuai, ahpo turupuchaeo. Pu'ka turupucharie sisinamutioopua, tewekachi o'inia toomarichi weritoka, enameri tekika, Eesusi Riosie Weratiamea. Puuuu te'pa toomarichi werikao, yooma apochi paparaka wahjipakameo, wa'a o'inia apechunamapua pu'ka pahcha. ¹⁷ Pu'ka yooma mo'moenapusaopua toomarichi ahpo weeriachio, taamopechi apochi apechunameripua waikao, yooma taamo Eesusichi paparameo, ahjaka mochikameo. Kajusaapa taamo ahjakame weechi mochikame apechunakao, ahpo oijenateria ahjama taamo enepatemeripua, pahcha ahpo apechunaria ahjama. Wa'a o'inia teemea, Eesusi ahjama mochipuachi i'topuamepua, wa'ao teemea, ahkasi ki wahjiamesi mochipuamepua. ¹⁸ Wa'a ikipuamekopa taamoo, kaawe erakopuapua, aamo ahpo wa'achi teerenarewa erapateka, Riosi ye'karichi mochipuameo.

5

¹ No'o Riosichi tetejima, te'ta taawechi Eesusi enamiachio, ka'chi iika iyotepuamepua achini keenakoo, aaataai kiisi nane'riamekopua pu'kao. ² Nane'riame eemeapa Eesusi enamioio, ichikoamechitia enamerikopua, tukaomi ahka senawato, wa'a tiame te'ta aamo masitekame teemea. ³ Pu'ka taawechiamio ti'tijoerio, natakia ta'iria mochikoioopua, senawato enameripua, ti'tijoerio chaachapoiopua: “Ehpiamio kihta a'chi tiame naanewa tiamepua, yuuweeme po'yamepua i'wao.” Nape wa'a chaachapaka mochikoioopua, pukachio Riosi kokosaria senawato ahjachi enamiitepua, oowitiame saumerichitia senawato kokorepamechitia. ⁴ Nape eeme ki tukapachi mochitoamea, pu'ka taawechi Eesusi enamiachio, ki senawato natakia mochikame chapipuamepua, ⁵ eemea uutapachi mochitoamekapapua, Riosi uutaparichi ohjoamekapapua, ki tukapachi. Pukaepa ma'chiamete tetewika mochitoame eemea, itapiti ikiniameopua enamrikopua. ⁶ Riosi taajenarichi mochitoamekapao teemea, ki kochika mochitometepua, ki natakia mochikame, tewimichio Eesusio, eenechi eenaiopua. ⁷ Aata Eesusi enamia natakia mochikamea, tukao natakia kokochiamekatepua, aaata nawajika mukipamechitia. ⁸ Nape teemea senawato enamiopa Eesusio, ki kochika mochitoamepua, taamo Eesusie apechunapuame puuyeka mochitoamekapa. Teemea tiameo, taamo Eesusichi paparae taamo neesetoamepua, weruma nakiwarieopua tiame, Eesusichi taamo iinuekaeopua. Teemea pukae papararieo Eesusichi nakiraeopua tiameo, kajewakiraemeka te'teriamepua muripao, soontaro nasiwamerika tiamechitia. Eesusi taamo newipatemia enamio inatatoka mochitoao, taamo nehpuari kajemokorikachitia teetoame teemea tamochio. ⁹ Wa'a te'teretoka taamo neesetoame teemea, Riosio taamoo, ki taamo kokosapuawichioopua ahpo kokosarieo, apochi iintapariopa, ohso kaawe taamo newipamichioopua, ahpo Taana Eesusichioopua, pukachi te'ta paparakapa. ¹⁰ Apoe Eesusia, taamowichio mukukamepua, ahpo ahjama mochipuawichioopua, taamo apechunamia enasooopua wa'asi, taamoo ahjakame mochikameo, taamo wahjipariameoiopua wa'asi. ¹¹ Wa'a tiachipa eemea, utewaeme te'teretopuapua, kiisi nahsinepaka puuyekaopua, ahkasi Eesusi eenachisi anachaka. Ka'te kochika mochitomitia, ohso kaawe, aamo ku'ika oisa erapatepuapua, aamo utewaeme te'teretoachitiapa wa'asi.

Paoroe tuuyewa Riosichi te'tereniame

¹² No'o Riosichi tetejima, yooreka mochitomitia eemea, aaata Riosi tuuyewari masitario, aaata aamo ki kaawerumachi weritooopua, aamo kakupachi iintapasiamopua, puuu aaataa aamoo, kaawe aamo neesetoka mochitojeriameopua, ki aamo tatakorichi ruhjimichioopua. ¹³ Eemea kaawe e'reka tetewipuapua pu'kao, Riosi tehkiwachi yooramekopua aamowichioo, Riosichi aamo kaawe teeremichioopua. Neeea aamoo amochio ta'iria aamo mochitojeramepua, kihta amochio nasiwaka.

¹⁴ Aamo no'o Riosichi tetejimario, aamo terijeraninia aaata nanasinameo, ki i'yaka mochitoame, itapiti ahpo ta'pechi nakiwiao. Aata ki Riosie ahpo nakiwameko e'raka yuuwesiameo, kaawe erapatepuapua pu'kao, Riosieo, tísia nakiniameko tiio, tuuyeka.

Aaata ki te'ta utewaeme tiimeopua Eesusichi ahpo paparao, kaawe e'reka ku'ipuapua pu'kao, kihta nahsinapa aamo pu'ka ku'imiao, oisa erapaka utewapamichiopua Eesusichi ahpo paparao.

¹⁵ Kaawe aamo neesetopuapua, aaata aamo na'araka ki kaawe iintoso, ki wa'achitia na'ara yooraka natetetepuapua. Ohso kaawe kaaweruma nayewaka katewepuapua pu'ka ahjamao. Wa'a te'teremete eemea amochio, Riosichi paparaka mochitoamea, aaatachioipua, ki Riosichi paparamechioi.

¹⁶ Eeme Eesusichi paparamea, ka'te yuuwesika mochitomitia, ohso kaawe kaawe erakoka mochitopuapua aamo iikachio. ¹⁷ Ihta itapiti ki kaawe ikiwame aamo teetosoopua aamo pipiripichio, Riosi itapuapua aamo ku'ipuawichioo, a'chitia keenakooi ki kaawe ikiyaio. ¹⁸ Ihta a'chi tiime ikiwachioi, cheriwema kiapuapua Riosio, kaaweruma ikiyaio ki kaaweruma ikiyaio. Itapiti ki kaaweruma aamo ikiwame enesaa, cheriwema kiapuapua aamo tewekachi kahtieme Noonoo, aamo chokichi kahtiemekopua pu'kao, aamo ku'ipuamewichioo. Wa'a tiime aamo te'teretojerame Riosia, yooma ahpo Taana Weerariamechi paparaka mochitoameo.

¹⁹ Ka'te choipamitia eemea Riosi aamo tuuyenariao, ihtaai aamo tuuyenariao, ahpo Riosiwario. ²⁰ Ka'te ke'chu aamo kaawe ne'niai Riosi tuuyewari iyotetiameo, ipaka tetewimitiapua, aaataoi Riosie eratetiame masitiame tuuyoio. ²¹ Yooma aamo masiteka tuuyao, kaawe wa'achitaka ne'nesa Riosi Iyoterichi chiiio, kaawerumarache uusa amochi teetopuapua. ²² Yooma aaata se'wi masitiame enesoo, poanatuapua pukachio.

²³ Neeea Riosio, aamo te'ta cheriweka piipatekameo, wa'api te'tiame piipatetiame aamo te'teretojeraninia Riosio, ahkasi Riosie Weratiame eenachisiopua, kihta ki kaaweruma aamo te'teretomichiopua aamo iikachio, yomatiamo aamo weerewachioi, yomatiamo aamo inatarichiopua tiame. ²⁴ Neeea Riosio, yooma aamowichio no'o itaneriao, yoorakache itipiemekopua pu'kao, tísia ikikache itipimeriko e'ramenia pu'kao, pu'kawichio aamoo, ahpo tatana iintapakamekopua pu'kao, pu'kawichio aamo apochi paaekamepua.

Kajuyachi teepotari

²⁵ I'wasi ihji no'o aamowichio iyotiaa. Taamochewichio itajeraninia Riosichio, taamo kaawe teetomichiopua Riosichio.

²⁶ Teepotemitiachepua wa'ao, yooma taamo Riosichi tetejima, kaaweruma aamo e'rewakaopua.

²⁷ Neeea Riosie Weratiamee weratiamea, tísia aamo iyonajeraninia i'ka aamowichio iyoteriao, yooma wa'ao, wa'a Tesaronika tiopachi mochikameo, yooma wa'a mochikame Riosichi tetejima, poponiwao pipiniwaopua tiameo.

²⁸ Apoe taamo Paamira Riosie Weratiameo, yooma ihta Riosi kaawerumario, amochi yachajeraninia. Wa'a no'o aamo e'ria ikisaa, tísia kaawe enema Riosia.

Cheriwema, kajurunia wa'asi.

Paoroe Ooka Simiyame Tesaronika Iyjurewa

Teepotari

¹ Kúíra, Tesaronika tiopachi mochikame. Ka'karuma mochisaa eemea kaawe ene-miipua. Teemea i'wao, ka'karuma mochikamepua. Nee Paoroa Siriwano ahjamao Timoteo tiameo, i'ka aamowichio iyoteria uhjuriamepua, yooma aamo Tesaronika tiopachi mochikame, taamo Noonoo Riosichi te'teriamo, Apoe taamo Paamira Riosie Weratiamechi te'teriamo. ² Neeea yooma aamo taamo Noonoo te'pa kahtiamie Riosio, taamo Paamira Eesusio tiameo, te'ta kaawerumari amochi teerejeraninia, te'ta ta'iria mochiwa amochi teeretetoka.

Paoro kaaweruma te'terewata Tesaronika Eesusichi paparama

³ Teemea senepi taamo Noonochi naewaio, tísia kaawe tiio erakoamepua cheriwema kiapua, tísia kaawe aamo teetopa taamo Noonochio, te'ta utewaeme teetoka Eesusichi aamo paparao, amochi nakiraopua tiameo, tísia kaawe te'teretopa. ⁴ Teemea ahkai ti'tiopachi asiyaio, kaaweruma aamo nayewame teemea, aamo Eesusichi paparaopua, kiisi se'wika teetoamekopua aamooopua pukachio, ki ookapi a'chi tiame na'arari yoraniame aiwaio, anachaka nokisiaio. ⁵ Nape Riosia yooma aamo ehpiami Eesuwichio aiwaka mochitoao, kajuyachi taawechi ahpo katewiachioopua wa'asio, tísia kaawe aamo erapatemeripua, tísia kaawe iintoka aamowichioo, ahpo ye'karichi mochipatekao. Wa'a iintoka Riosia, tísia kaawe ahpo iintuameko, tetewitemapua. ⁶ Nape aamo na'areka aiwatekameo, ki ahpo ye'karichi reesemapua ohjoremichioo, ohsotia puua, tísia kokosarichi aiwaniachikamera uhjurameripua pu'kao. Wa'a iintokao Riosia, te'ta ahpo kaaweruma tiia tetewitemeripua, wa'a yoraniame nakiriamekopua nanaarameo. ⁷ Wa'a iintoopua Riosi waanamio, kiteremeru eemea ihtaoi aamo aiwaniameo, wa'achitia tiame taamooi. Wa'a teeremeripua, te'ta Riosie Weratiame enasooopua, ahpo tewekachi ku'kuiwa ahjama enoioopua, Apoe te'ta ahpo utewari teetoka enoioopua. ⁸ Pu'ka taawechi enaio Eesusia, tahpitika teetoka enameripua na'ietoka, pukae na'ie ma'chitamiaopua kiisi kaawe nokitiameopua. Wa'a iintosaapua kiisi kaawe noonoikameopua, yooma ki Riosichi paparanarekameo, taamo Paamira Eesusichi simiyame tuuyewari ki nakiriameoioopua, ki nu'uti kokosameripua pu'kao. ⁹ Ihji kokosaria, ki nu'uti teeremeripua, ahkasi ki seenampasi tiame. Puua, kai waapi mehka ihpapapuamepua Riosichio, ki Riosi te'ta peenia tiachikamera, Riosi utewarioi kihta teewewiachi. Puu ki ka'karumaa wa'a itipimeripua wa'asi, ahkasi ki wahjamesi seenampa. ¹⁰ Nape eemea pu'ka taawechi Eesusi enasooopua, yooma wahjachi tiame Eesusichi paparakame ahjamao, tísia kaawe erakowa wiikemapua Eesusio. Wa'a noonoimeri eemea wiikekao, yooma eeme Eesusichi paparakamea, taamo Eesusichi simiyame aamo nayewaturia pichikeka inamukamea. ¹¹ Pukaepa teemea, ehpe taawechiamio, Riosichi itasiamie teemea aamo ku'ipuaichioo, Riosichi te'ta aamo kaawe te'teretopuawichio, pu'kawichio apochi aamo paaekamekopapua. Teemea Riosichio itaniamepua tiameo, aamo ku'isimichioopua ahpo utewarioo, yooma aamo itapiti Riosichi paparawa nokisinarekewachioopua. ¹² Pu'ka wa'a aamo nokisisoo, yooma aata aamo Eesusichi simiyame aamo masiteria pichikekamea, pu'ka aamo noonowiriae, ki nu'uti iyoriwa chaachapameripua Eesusichio. Aamoo kaawe noonowiriopa tiameo, Eesusia pu'kawichioo, ki nu'uti kaawe aamo iintomeripua. Wa'a iintokaopua Riosia Riosie Weratiamea tiamea, ki nu'uti aamo nakiya tetewitemapua.

2

Ki pichiwa masitiame eenechi enaniame Eesusichi simiyameo

¹ Ehpeo aamo no'o Riosichi tetejima, Eesusi enamerichi simiyame aamo nayewemania, aachin teeremerikopua wahka ihtoriachio, Eesusi ahjama taamo mochipamio, Eesusi enasoo, ahpo ye'karichi i'tomia. ² Nee, ka'te ikanati aamo sewina erapamitia aataeio, taamo Paamira Eesusi enamiachio asikameko wa'asi, aamo chaachapanio, pe'yachi ahpo masitiao, Riosi Riosiwari ahpo masitiameko tuuyoio, pe'yachi taamo masitia iyojurachi uhjureria masitiameko tuuyoio. Kiisi pichikepuapua wa'a chaachapoio. ³ A'chikoitia yoraniao ka'te aamo toimitia eemea aamo wisikuepawichio. Yooma wa'a aamo chaachapamea, aamo wiukuame enemeripua. Ke'chu Apoe Eesusi eenoio i'ka weechi yawichitumiao, aata Te'ta Tatakori Ihsiamera machenameripua ti'tijochio, ki teesa tiame na'arari iintomia. ⁴ Puuu Na'araria makenasacheopua i'wa weechio, ki nu'nuti mehtanameripua ti'tijochio, yooma ihta eerina teereniame Riosichi simiyameo, Riosichi paparanameopua. Puuu yooma u'yemapua ihta Riosichi iyoriniameo, ahkasioi Eerusarenio, Riosi te'ta tioparachioi yasipamapua, apokamerako tuuka te'ta Riosio. ⁵ Neeea i'ka wa'a tiame ikipuameo, aamo tuuyekame neeepa aamo mochikachi ihsiriaio. Pukaepa nane'riame eemeapa wahka ihtoriachi wa'a ikipuameopua. ⁶ Pukaepa nane'riame eemeapa tiameo, ihta eerina tiopua pehjo, pu'ka na'arari tijoe ki makenamichio, pu'ka aamo nayewekame neeepa, Eesusichi paparakame apechunapuame aamo nayewiaio. Puuu te'ta na'arari tijoe ki makenameri puuu ke'chu reeseri kianio, Riosio. ⁷ Puuu na'arari tijoe ki makenaiopua pehjo, o'inekame puuapa ahpo na'arari ihsiaopua i'ka wehjoarichio, ahkasi yooma apechunaniachisi i'ka wehjoarichi ahpo Riosie eina teerewenia. ⁸ Pu'ka ahpo eina teerewa apechunatiaapua, waika makenameripua te'ta na'arari tijoeturia, ti'tijochio na'ara iintomia. Nape Eesusi Riosie Weratiamea tepipi neipamio, apoe ki nu'uti utewari teetoka enasoo, kiisi tehki e'raka newitomapua pu'ka tisia na'arameo, itapiti puupuchekamechitia. Wa'a iintokaopua, yooma u'yemapua pu'ka tisia utewarirao. ⁹ Nape ke'chu Eesusie newitoniaopua na'araria, ihji machejenasaapua ti'tijochio, yooma ihta utewari peenia ihsiwa inisimapua, Satanasi ahpo kiatia, puka wiukuesimapua ti'tijoe ooweruopua tiame, ki Riosi te'ta pichiware tuuyewarikamera, pichikemichio. ¹⁰ Yomatime ti'tijochio, pu'ka peenia ihsiwa wiukuaeopua, apochikamera papapatemapua, apochikamera iyoritekaopua pu'kao. Nape Riosia, pu'ka Satanasi wiukuetiameopua, tisia kokosamapua pu'kao, kai waapi uhjurakaopua ki apochi, ki ahpokamera pichikeriopa ahpo pichiware chiiao, ahpo Taana Eesusichi simiyameopua ahpo ahjae newipatepua. ¹¹ Riosia ki ahpo Taanachi simiyame pichikenareriopao, na'ararichi toimeripua, wiukuarichi. ¹² Riosia ki ahpo pichiwarekamera pichikeriopao, pu'ka na'arari wihtukikamera pichikeriopao, ki reesimeripua pu'kao, ahpo Taana Eesusi ye'karichi mochimichio, pu'kao tisia pu'sereriopua kiisi kaawe ahpo nokiawo.

Riosie newipamichio paaeniame

¹³ Teemea senepi Riosichi nayewaio, aamowichio cheriwema ki'yame teemea Riosio, eemekamerakopua pahcha Eesusichi paparakameopua wa'ao, taamo aamo mochikachi nokayoio Eesusichi simiyame nayewatukao, Riosio ahpo Riosiwario, apochi aamo paajutioio newipatemiao. Riosia ahpo ijinuwa iintapakamepua, ki aamo aiwamichio ahpo kokosario. ¹⁴ Riosia ahpo kaaweruma tuuyewari taamo aamo nayewioio, ahpo Taana Eesusi tisia peeniatiame ye'karichi, mochimichio aamo paaekamepua. ¹⁵ Wa'a tiachipa eemea, wa'api te'teretopuapua aamo Riosichi paparaka nokisio, kaawe inatatoka wa'a taamo masiteriaopua, neipami taamo aamo masiteriaopua tiame iyojurae. ¹⁶ Ehpeo taamo Riosichi tetejima, aamo inatepajerani neeepa, taamo Noonoe tewekachi kahtiameo, tisia taamo nakika yasitoamekopua pu'kao, Apoe Eesusi tiameopua, taamo Noonoe Weratiamea. Wa'a tiame yasitoamekapa puuu

tamochio, ki wahjiamesi taamo ki'yakamepua kaawe erapario, ki nu'uti kaawe e'raka taamo puuyeka mochtomichiopua, ahpo ki teesa peenia tiiamechi taamo mochipuame, Riosi taamo mochiwamio tuuriachi. ¹⁷ Neeea taamo Noono Riosio, taamo Paamira Eesusi tewekamepua tiameo, aamo utewaeme ku'imichio itaniamenia pu'kao, aamo pewatiame mochtomichiopua Riosichi paparao, kiisi se'wi nokaka ki kaawerumachio, ihtaoi se'wi ki kaaweruma nayewaniamechio.

3

Taamowichio itamitia Riosichio

¹ I'ka iyojura kuwatewachio, no'o Riosichi tetejima, taamowichio Riosichi itajerani teemea, taamo ku'isimichiopua pu'kao, ikanati yomachiami i'topuwichiopua, i'ka Eesusichi simiyame ka'karuma tuuyewario. Riosichi itamitiapua tiameo, yomachiami ti'tijoe ooweru tiameo, i'ka Riosi tuuyewari inamukameo, kaawe e'raka apochi uumichiopua pu'kao, amochitia pu'sereka uuriachitia. ² Taamo Noono te'pa kahtiamedio, taamo neesetowa itapuapua tiameo, taamo kaawe inatemichio tísia nanaarame ti'tijoechio, kiisi taamo keepunariameopua i'ka ka'karuma tuuyewari Eesusichi simiyameo, taamoo nayewesiao. ³ Nape wa'ataioi ki ookapi nanaarameo ki Eesusichi paparanariamekoipua, ahjachi erakoame teemea taamo Noonochio, Apoe inisimerikopua, aamo Riosichi paparakame inatetokao, aamo Eesusichi paparakameo pewatiame mochtomichiopua. ⁴ Riosichio teemea kaawe erakoamepua, aamoo kaawe teetoamekopua taamo masiteria nokisikao, ahjachi erakoame teemea Riosio, aamo ku'isimerikopua pu'ka aamo nokisiwachi masitekao. ⁵ Nee Paoroa taamo Noonoo, aamo ku'ijerania pahtemichioo, ihtana keenakosi tísia aamo nakiyamekoopua, tewekachi taamo Noonoo. Neeea taamo Noonoo aamo ku'ijeramenia tiameo, Riosie Weratiamee aamo anachasimichiopua, yooma ihta aiwari aamo ikisiaopua.

Ki nanasiname enepuame

⁶ Ehpeo taamo te'pa Noonochi poponiwao pipiniwaopua tiameo, neee Eesusie weratiamechitiao, i'ka aamo utewa chaaniamepua. Poanatumitia eemea wa'a mochikame nanasinamechio, kiisi tekipanaka mochinariamechio, kiisi i'yaka mochikamechiopua ahpo ko'kometio. Puuu wa'a nokayamea, kihta yooraka mochtomepua Riosi nurario, Riosioio, kiisi iyoriamepua. ⁷ Eemea nane'riamepua taamoo, te'ta taamo teeretomechitia teetoriopua, kihta nanasinaka taamo nokisiriopua wa'ao, taamo ihtaoi nakiwiao tekipanaka i'yasiriopua. ⁸ Teemea wa'a mochikaio, tekipanakache i'yakamepua taamo ko'komiao. Teemea aaataoi ki ko'konekamepua ki tarakao, ohsotia teemea tarakache ko'kakamepua, ki peterenariapa amochio, tekipanakache koaka. ⁹ Aamo ihkorewa itaka koaka mochtokame enesaoi teemea, ka'chi teeremii teemea, Eesusie ajawatiamekapa teemea, ahpo tehkiwachio. Nape ki wa'a teerekame teemea aamoekamera taamo ko'kotepuaoi, aamoo taamo ki nanasiname tetewapa, tamochitia ki nanasiname enemichioopua. ¹⁰ Wa'a mochikaio teemea, utewaeme eee aamo chaanekamenia: "Aata ki tekipanariameo, kiisi kianurekamenia kooameo." ¹¹ Wa'a aamo chaaniamenia i'kao, wa'a aamo mochikachio aaata ti'tijoe ooweruopua tiame, oowera ki tekipanaka ko'konariameko tuuwamekopa, oowera ta'pechimiache ohjokache ihkorikache konariamekopua. ¹² Pu'ka nanasiname ti'tijoeo ooweruioipua tiameo, utewaeme chaaneka tekipananiamenia, Riosie Weratiame tuuyachitia pu'kao, tekipanaka yowika ko'konuriachitia pu'kao, ki aaata kichiwa nokaka wa'ami ahkao, aaata ta'pechiamio. ¹³ Eeme wahjachi no'o Riosichi tetejima, ki nanasinapaka mochtomerania, ihtaoi te'ta ka'karuma aamo aaata yorasikiaopua. ¹⁴ Wa'a aamo tiopachio, kaawe ne'nepuapua wa'ao, aatanakamerakopua, ki yooreka mochtomeriamio i'ka iyojurachi no'o chaaniao. Ka'te ahjama teeremitiapua pu'kao, ohso kaawe ipaka teteipua pu'kao, suuwe erapamichiopua pu'kao, ahpo ki kaawe nokayao. ¹⁵ Nape wa'a te'tioi pu'ka nanasinameo, ka'te aamo seepurawachitia tetewimitiapua, ohso kaawe aamo

Riosichi tetejimachitia uupuapua, kaawe e'raka utewaeme tuuyeka, pu'ka ahpo ki kaawe nokayao, kiisi kaawe e'raka tetewamekopua Riosio.

Kajuyachi teepotari

¹⁶ Ehpeonia Apoe taamo Paamiraonia, yooma ihta aamo ta'iria yasitia, amochi teerepajeraninia pu'kao, ahkasi aamo weritoachi taawechisi, aamo ahjama ojeraninia taamo Paamirao.

¹⁷ Kajukamenia neeeapa no'o chanimiao. I'wa iyopumane no'o teewa, aamo nane'remichiopua i'ka iyojurao, noochi o'inia eenamekopua. Wa'a teeka no'o teewa iyopusa uhjuramenia, yooma no'o iyojura uhjurasiopua. ¹⁸ Ehpeo Apoe Paamira Eesusi Apoe Riosie Weratiameo, yooma amochi Tesaronika tiopachi mochikamechio, te'ta ta'iria mochiniameteewejeraninia amochio.

Wa'asi ihjia. Wa'a aamo teewesaa Riosia, tísia kaawe enemapua.

Paoro Timoteo Seenepi Iyotepawa

Paoroe Timoteowichio iyotepawa

¹ Kúíraa Timoteo. Nee Paoro Riosie e'rariaeo, Riosie Weratiamee weratiamea, i'ka iyojura aamo uhjurenania. Pu'ka Eesusi Riosie Weratiame enamio puuyeka mochitoame teemea, puuu iintomichiopua taamo ki'yakao, itapiti Riosie taamo kiapo tuutiameo. ² Neeea aamo Timoteo Riosichi no'o taanachitia tetewao, Apoe taamo Noono tewekachi kahtiameo, Apoe Eesusi Riosie Weratiameopua tiameo, aamo ta'iria yasira kiajeraninia pu'kao aamo iikachio, te'ta kaawerumari amochi teeréwari.

Paoroe inatenura ki pichiwaka masitiamechi

³ Neeea aamo Timoteoo, Maseronia simiyaonia, wa'a Eejasio aamo itipinurakamenia, ki ka'karuma ma'masitariopua terimíchio, pu'kao kiisi pichiwaka masitiamekopa wa'ao. ⁴ Pu'kao teripuapua, kiisi masitenuraka ihtaoi ehkoriaami ki pichiwarichi simiyame naawesario, ki mehkasi mehtanamichiopua pu'kao, oowera pu'serepuawichio nayewaniameo. Ka'te tehpe wekatenuremitiapua tiameo, ehkoriaami o'inia ahpo tijoetusiriachi nayewaniame nayewakao, puuuu pu'kakamera aamo nane'rejerekao, sewinatamepua te'ta nateyamera Riosichi simiyameo. Puuu wa'a tiamea, itapiti nekakoniameche mehtachamepua, kihta taamo ku'yame Riosichi taamo paparamiaopua, taamo Riosi nakiyachitiaopua.

⁵ I'ka no'o aamo terinuriaa wa'a Eejasio mochikameo, aamoo neeea, te'ta Riosichi e'enaniame aamo masitenuramichio cheekamenia, pu'ka Riosichi e'enaniame pu'sereka keepukekameo, kaawe e'raka Riosichi e'enamichiopua. Wa'a tiiao Riosi nakirewa uukamea, pu'ka nakirewae wa'achitia ahpo kaawe nakika mochitomichiopua, te'ta pichiwa Riosie ahpo piipatetiameko erakoka, te'ta ahpo Noono tewekachi kahtiamechi paparakamekapa. ⁶ Ookapi wa'a mochikame ma'masitaria, kihta pichiwari te'teriamepua Riosichi simiyame ahpo masitiao, tisiwa se'wi wewekamepua, Riosikamera te'ta ahpo nokijeratowaopua. ⁷ Puuuu Riosi nuurarichi simiyame masitari enenariamepua enenariaa, nape oowera ahpo pichiwariko erakoa, maeawache masitiamepua, kiisi nane'riamepua Riosi pichiwarirachi simiyameo, te'ta Riosi pichiwari masitio tuuyai.

⁸ Riosi nuurari ehkoriaami Moise kiaretiaa kaawerumapua kaawerumao, nape ki aampachi pehji epeche nuurarieme yahchetiamea taamo Noono tewekachi kahtiameche yahcharia, nuurarira na'naritoniamemeche enesaa. ⁹ Ihtaoi yoorewa nuuraria, ki aaata ka'karuma nokayamerawichio kokosapuawichio yachatiamepua, ki ka'karuma nokayamechewichio yachatiamepua. Wa'achitia Riosi nuurari yahchariai, ki Riosi nuurari yooreka mochitoakamera, kokosamichio yachatiamepua, i'ka noonokamechitia: tewekachi taamo Noono ki iyorikamechitia; aaataoi tewekachi taamo Noonochi papameo kiisi yooreka tetewikamechitia; ti'tijoeri ko'yamechitia; aaata ahkasi ahpo yayawaoi ko'yamechitia; ¹⁰ yooma aaata suwepori nokayamechitia, ti'tijoe ooweruchitia ahpo uuyamechitia, ooweru ti'tijoechitia ahpo uuyamechitia; aaata ti'tijoeri ichikoka chapisa toomichi nehjame; wistuka mochitoniameme pu'serewa tiamechitia; kihta iintokoi wenejiamechitia; wistuki te'ta ahpo pichiwarichitia tuuyamechitia. Yooma ihtawa' a tiame nokiwamea, ki Riosi nuurarikamera e'weniamepua, ihtaoi kaawerumachi simiyame masitewachio. ¹¹ Ihji kaaweruma no'o masitiao, Riosi kaaweruma masiterachi o'inia eenamepua, Riosi kaaweruma tuuyewari no'o ki'yaria, yomatiameme ti'tijoerichi no'o masitemichiopua. Ihji te'ta tisia nateyame tuuyewaria, Riosi kokosarichi simiyame newipapamepua.

Paoro cheriwema ki'ya, Riosie ahpo tesiwetiamewichio

¹² Neeea Riosie Weratiame no'o Paamirao, tísia kaawe e'raka cheriwema ki'yamenia pu'kao, no'oo ki no'okamera werame tiioio, no'oo oowe e'reka weerariopua pu'kao, apochi simiyame no'o nayewatumichioopua. ¹³ Riosia wa'a iintoriopua noochio, no'oo pukerio kiisi kaaweruma inatakamekoipua Riosie Weratiamechio, tísia a'chikoi chaanekamekoipua ki kaawerumao, no'oo Eesusichi paparameo tísia na'ara yoorakamekoipua ko'inareka naanarikáo, wa'a no'o iintokamepua. Riosia tísia kaaweruma iintokamepua noochio, tísia no'o cheriwekaopua no'o pukerio kiisi kaawe no'o iintorio, no'oo pukerio ki nane'riapa, wa'a iintokamekopua, Eesusi Riosi Taanaroo aatanakoopua. ¹⁴ Pukaepa neeea, ki nu'uti noochi kaawe iintowa tetewamenia, i'ka tehki apochi simiyame kaaweruma nayewamichio no'o weerariopua, yomatiamé ti'tijoeri Eesusichi paparamichioopua, te'ta Riosi Taanarakamera nakika mochtomichioopua, Eesusi tewaniameopua.

¹⁵ Eesusi Riosie Weratiamea, te'ta tatakoriame newipatemiawichio naawariaa, te'ta tísia pichiwa puuuu, pu'kawichio naawakameo, yomatiamé teeme ti'tijoeri, te'ta pichiketepua pu'kao, ti'tijoea, ooweru tiame. Yoomahka Eesusie newipatetiamea, neepua te'ta tísia tatakoriio e'ramea. ¹⁶ Nape Riosia tísia no'o na'ara ihsioio pukerio, wa'a no'o teewetorepua ahkasi ahpo Taana Eesusichi no'o paparasichi, ki nu'uti no'o tatakoriario, ki nu'uti cheriweniame tetewitenariapua noochio, pu'ka wa'atiame noochi tetewikameo, ki nu'uti tatakoriatiameoioopua, cheriweniamekopua Riosieo, wa'a iintosaapua, ki wahjiamesi ahjari kiamiapa. ¹⁷ Pukaepa wa'a iintoriopa Riosio, ahpo Taana Eesusieo, ki nu'uti te'ta iyoriwa teewemete teemea, Te'ta Yawichi ki wahjiamesi yasitoamekopua pu'kao, apoechekopua ki wahjiamesi ahjamekopua Riosio, apoe kai Riosikai tiioa pu'kao, ki pusie tetewiniame, kiisi teteipua tiamekopapua, puuu Apoechepua, te'ta peenewari tiameraa. Wa'a teeresa naaju.

¹⁸ Pukaepa neeea aamo Timoteo no'o taanachitia tetewao, i'ka aamo chaaniamenia: Utewaeme aamo teetomitiamua Riosi tehkiwachio, te'ta ahjachi erasika Riosichio, Riosi Riosiwari amochi chiiáe e'wekache teetoka, te'ta aamoo nuureretiachitia, i'ka tehki yoramichio weratioio. ¹⁹ Aaata ki apochi teetokamea Riosi Riosiwari chiiáe, ahpo na'ituamepua, Riosichi ahpo kaawe te'teriaio, ipakame puuuu ahpo Riosichi paparariao. ²⁰ Ihji iimeneo tewaniamea, Arejanto tewaniamea tiamea, wa'a noonoika ipakamepua ahpo Riosichi paparariao. Wa'a noonoikopania pu'kao, Satanasi aiwarichi toakamenia, wa'a ahpo inatapamichioopua Riosi na'areriaio, wa'a inatapasaopua, Riosichikamera eenepamichioopua eenechio.

2

Aachin teeka nayewapuame Riosichi paparaka

¹ Neeea aamo Timoteo, i'ka aamo chaanejeramenia wa'a Eejesio mochkameo, Riosichi iyorimia nanapawiameopua, pu'kaonia Riosichi ku'iwa itanejeraninia, yomatiamé weechi mochkame ti'tijoeriwichioo, Riosichi e'enamichioopua paparamiaio. Pu'ka wa'a Eejesio nanapawiameopua tiameo, aamoo chaanenuriamenia pu'kao, aataoi ahkai Riosichi paparakameo, Riosichi ku'iwa itanemichioopua pu'kaoi, ihtaoi ahpo tesiwa te'teria nakiweka mochtioo, iinuemichioopua. Ka'te natekepanuremitiapua pu'kaio, ahpo cheriwema kiamiaopua Riosio, itapiti ahpo tesiwetiwachioopua. ² Wa'achitia yooma ya'yawichiwichiooi, kaaweruma yawichituniame itanenurapuapua Riosichio, ahkai yawichitutere mochtioameo, ta'iria mochtomichioopua pu'kao, kihta eeyowa erakoka. Wa'a te'tereka mochtioaapua, ta'iria yooreka mochtomapua Riosio, wa'achitia ahpo wa'apioi puuuu, kaawe erakoka ahpo yooreka mochtomapua. ³ Wa'a tiame Riosichi itayamea, kaawe e'reka tetewipuamepua tewekachi kahtiamé Riosieo, Apoe te'ta taamo Newipatiameo. ⁴ Puuu Riosi Apoe Newipatiameraa, yooma aataoi ahpo pichiware tuuyewari pichikekameo, yoomahka apochi e'enaka newipajeramepua. ⁵ Yomatiamé te'ta utewari Noonoraa, piiripi wa'apiche puuuu. Aaata pukachi kaawe

taamo teerepatiameai, piiripiche puuui, puuuu, Riosi tiiari i'ka wehjoarichi eenaka tijoetukamepua, Apoe te'ta Eesusi Riosie Weratiame. ⁶ Puuu Eesusia, taamo pejana ahpo ahjari mukiwachi nehjakamepua, kurusichi mukuka taamo tatakoria wikiria natetekao. Wa'a iintokame Eesusia, te'ta Riosi yahcharia taawechi iintopuawichioo. ⁷ Nee Paoroa Apoe Eesusi wa'apie weratiamepua, apoe wa'api iintoria pichiwataka tuuyepamichioo, yomachiami oika, ki i'isaeri ti'tjoerichio. Ihji no'o tuuyesika oiyaa, te'ta pichiwari puuuu, kiisi wihtuki.

⁸ Eeme ehpe taawechiami Riosichi paparamea, kaawe erakoka ahpo nayewejeraninia, kihta siinto weeru chaachapaka ahpo nayeweka, kihta nekakome chaachapaniame. Ohso kaawe eemea Riosichi te'teriamiemitia te'terepuapua, itapiti ki kaawe tiiame amochi teeresoo, Riosichi itapuapua ku'iwao, kaawe teerepamichioo amochio. ⁹ Eeme ooweru Riosichi paparamea, ehpe taawechiamio pehjo, Riosichi te'teriamiemitia sipichatajeriamenia, ki siintoka peeniatatiame, ki aatae ikotupua teerepuawichioo; itapiti o'roe netetiame tisia nateyameo, ki siintoka chuchatuapua pu'kao, aamo peeniataniachitioo; aamo kuupaoi ki siintoka peeniatatiame itichitiamie tetewiteréjaninia. ¹⁰ Ohso kaawe eeme oowerua, aamo Riosiwawichio peenia te'terewaa, aamo ka'karuma nokiwakamera puuuu, aamo wahjachi tetewachio; wa'a te'teremete oowerua, te'ta Riosichikamera te'te iyorika mochitoamea. ¹¹ Eeme oowerua tiameo, tiopachi Riosichi simiyame masitioi tijoeo, ihchi mochika kaawe keepupuapua pu'kao, te'ta iyorika Riosichi simiyame aamo keepuao. ¹² Neeea ooweruo ehpe taawechimio tiameo, ki masitemeriko e'ramenia tiopachio, ti'tjoechio ki aata paamiratuame enejeramenia, tjoekamera ahpo paamiratuamechitia tetewijeramenia. ¹³ Wa'a tiame e'ramenia ooweruchio, Riosio, tjoekamera neteriopa pahchao, Aarani tewaniame, ki oowitiamekamera pahcha, Eewa tewaniame. ¹⁴ Aaranja tiameo, ki puukamera wihkuetiamepua Satanasieo, Eewakamerapua Satanasie wihkuetiamepua, wa'a iika tatakoriamepua pukeri o'iniachioo naayachio. ¹⁵ Nape pahcha netetiame ootiamie tisia tatakoriamekaipua Riosichio, yooma oowitiame Eewa tewaniame Riosi neteriachisi wa'anao, Riosie cheriwepuamepua tatakoriario, kokosapuamechi newipatekao, Riosi Taanarachi paparasoo, oowitiamechi naawakameo. Puuu oowitiame Riosi Taanarachi paparamea, eee tiame enepamapua: kaawerumachi ihsiwa inatame; ki siintoka ahpo tisia peeniatapua e'rame.

3

Riosichi paparame pa'pamiratuame, aachin te'teretomeri

¹ Aata Riosichi paparame paamiratuame enenariamea, tisia kaawe wa'a tiame inataniamea. ² Nape puuu i'kache tisia kaawe teeremerichio: Kihta ahpo teripua teerewaame; ahpo uupiche ahjama ohjoeka yasitomeripua; kaaweruma teetoameche enemeripua tijoe; tisia kaawe inatasa iintoame; ki a'chikoi ihsiame ki inataniameo; kaawerumache nayewaniame aataeoi; ahpo ta'pechi enapameoioo, kaawe uuka tetewame; masiteniamiechio, kaawe peeneka masitiame enemeripua; ³ ki nawajiamie enemeripua; tesiwe e'reka tetewame enemeripua aataoi, ki e'raka ihsiwa yoorame; sosopatiame ihsiwaame eneméripua, aatachio; ki nasiwame enemeripua, naawesarichio; toomichio, ki weemuame enemeripua. ⁴ Aata Riosichi paparame paamiratuamea, ahpo ta'pechio, kaaweruma yooretewa masitiame enemeripua ahpo tatanao; ⁵ puuu ki peeneka yoorewatiameo ahpo ta'pechio, ka'chi iika paamiratuameripua, ka'chi iika neesetomerikapa Riosichi paparameo. ⁶ Puuu paamiratuameria, ki pukeri weemera Riosichi paparakame enemeripua puuuu, weemera paparakamea, riaorósi wichichairachi wihitepuamekoi puuuu, riaorósia pu'kao, weruma ahpo erakotemakoipua. ⁷ Puuu tiameo, kaawe tetewame enemeripua ki Riosichi paparameo, kihta ki kaawe tiame ahpo nayewapuawichio. Ki kaawe teeretoame enesoo ki Riosichi paparameo, riaorósia ti'tjoerio, na'ara chaanetemapua pu'ka paamiratuameo.

Tiopachi neesetoka ti'tijoe ku'kuyameopua, ooweru ku'kuyameopua tiame, aachin teeretop-uame

⁸ Tiopachi ku'kuyame ti'tijoe ooweruopua tiameo, kihta ahpo teripua tiame enemeripuuu; piiripi tiame cheesaa, ki eenechi sewina cheesiameripua; nawajikaoki pu'seriameripua; toomichioi ki tahpitika siinto e'rame enemeripua. ⁹ Puuuu yooma pu'ka Riosie Weratiamechi simiyameo, te'ta pichikiame enemeripua, pu'kao taamoo, te'ta nateyamechitia taamo neesetoka. Kihta itapiti a'chitiame apochi noriwi tiame inatame enemeripua; puuuu, itapiti ki ahpo Riosichi tuuka katewiaopua pehjo, ahpo katewekame enemeripua; ahpo inatarichio, itapiti ki kaawe ahpo iintoriopua aatachio, ahpo katewekame enemeripua Riosichio. ¹⁰ Ke'chu weraniaopua, aatiatiame enemeripua; ti'tijoeo, kaawe tiame tetewiniameripua. Yooma ahpo aatiatawachio, kihta ki kaaweruma tiame machenakame enesoo, oowe e'reka werapuamepuu pu'kao. ¹¹ Ooweruai tiopachi ku'kuyameai, wa'achitia yooreka tetewipuame enemeripuuui; kaawe inataka ihsiameripua ahpo yoorao aatawachio; ki tísia na'arari naawesariame enemeripua; yoorakache itipiameripua ahpo iintomo tuuriao; oowe e'repuu tiame enemeripua apochio. ¹² Puuu ti'tijoe tiopachi ku'kuyameai, ahpoche uupiche ahjama mochitoame enemeripuuui; ahpo ta'pechio, kaaweruma yooretewa masitiame enemeripua ahpo tatanao, ki ahpo tatanaopua tiamé. ¹³ Puuu ku'kuyame wa'a te'teriameripua ahpo ta'pechio, puuukamera kaawe neesetokame enemeripua tiopachio. Pu'kao wahjachia, te'ta ka'kaweruma te'teriameripua tetewapa pu'kao wa'a tiopachio, puuuu tísia oowe e'remapua pu'ka wa'a tiopachi ku'kuyameo, puuuu wa'a iikao epeche ahjachi erapamapua, Riosie Weratiamechi ahpo paparao, Eesusi tewaniamechio.

Taamo Eesusichi paparawa pichiwariri

¹⁴ Ku'we wa'a enamo o'rane aamo kahtiachi, nape ke'chu wa'a no'o eenoio, i'ka tuuyewari aamo uhjuremo erapakane pahchao. ¹⁵ Ihji aamo no'o uhjuriaa, aachin teeka aamo mochitojerapua wa'a tiopachio, seenekachi no'o tehpe enepamio e'rapa. Eeme Riosichi paparame wa'a tiopachi nanapawiameripua, Riosi tioparachi ki pusie teteiwamechi te'teriameripua, pu'ka tiopa ki pusie teteiwame tewekachio, Apoe Riosi wa'a kahtiameripua neesetokao, ahpo te'ta pichiwarie nehpuapakao. ¹⁶ Ihji Riosi pichiwarira taamo pichikeka mochitoaa, ki nu'uti tísia te'ta kaawe tiame iintatiamepuu, taamo Noonoo tewekachi kahtiameripua. Puuu tísia pichiwariri taamo pichikeka mochitoaa, ihjipua:

Apoe taamo Noonoo,

apoe tijoetuka tamochi eenakameripua;

puuu Riosi Riosiwariara tamochio,

te'ta tísia Kaawerumako taamo tuuyameripua Riosio;

Apoe Riosi Tijoetumioio,

ki ookapi Riosi tewekachi ku'iwariet tetewitiameripua,

aapoe chaachapakameripua akana naawario Eesusio kohjakoio.

Yomatiameripua wehjoarichi ahjachi pichiketiameripua,

Apoe wa'api Riosichi simiyame aachin tiameko apochio Eesusi nayewatuka oirioio;

Puuu weechi oisooopua,

ahpo te'ta Noonoo apechunatiamepuu tewekachio,

ahpo Noonoo te'ta Riosi kahtiachiopua.

4

Eesusichi ahpo paparawa toimeri wahka ihtoriachio

¹ Riosi Riosiwariara ma'chiameripua no'o tetewitiameripua, i'ka wee kajuyachi teetowachi ikimeripua, muuwaame ti'tijoeri Riosichi ahpo paparao, toaka mochitomeripua. Puuu ti'tijoea oowerua tiame, ohsokamera reemoni na'ararichikamera uumpamapua Satanasi riaorosi, tisiwa wihtuka masitiamerakachi, na'naritoka. ² Puuu ahpo Riosichi paparawa toakamea, wihtuame ma'masitarikamera na'naritomapua, ma'masitari kiisi suuwe erapamechi wistuki masitai, puuu ma'masitaria ahpo inatarichio na'ie tajaka

choochokamekatepua, puuu inatarichio wewekakamekapao. Puuuu, pichiwaka chaachapameka nayewamepua Riosichi simiyameo, nape kiisi pahtiaiopua ahpo inatarichio. ³ Puuu ti'tijoeri wistuki masitiamea, nenewiwao kiisi kaawe tiameko chaachapamepua, nape Riosia ki wa'a chiiamepua. Puuu wa'a chaachapamea tiameo, ihta kooameoi taamo wa'inamepua ko'kopuawichioo iyoripua tuukao. Nape teeme Riosi chiia machiyamea, nane'riame teemea kihta iyoripuamekopua ihta kooamekoio, yooma kooameo Riosi apoe iintoriopua taamo ki'yakao, yooma kaaweruma kooame, yooma ihta kooame pukeri naayachi enepatiaio. Pukaepa teemea, ihta kooame Riosie kiatiamero, kihta iyorika koayamepua, cheriwema kiasache Riosio, kaawe ko'kopuamepua. ⁴ Riosia yooma ihta ahpo enepateriao, kaawe tiameko tetewikamepua. Pukaepa Riosi iintoria kooame taamo ko'komiawichioo, kaaweruma puuuu, aaataai ki ahpo wa'inametepua ko'kopuao. Pukaepa Riosi taamo ki'yaria kooameo, ta'iria ko'kometepua pu'kao, cheriwema ki'yakache Riosio. ⁵ Riosi cheriwema kiasaa teeme, ihta kooame ko'komiaio, Riosi apoe kaawerutamepua aamo ko'komiao.

Paoro Timoteo kaawe tuuyewa, Riosie Weratiame tehkiwachi kaawe teetowa

⁶ Yooma wa'a tiame aamo masitesoo wa'a tiopachi Riosichi paparamero, kaaweruma ihsiamero enemamua Eesusi Riosie Weratiamewichioo. Muuuu tiameo piirechi masiteka ihsiaio, aamo wa'api penitamamua, aamo Riosie Weratiamechi paparariachitia, aaatae aamo masitetiaio Eesusi Riosie Weratiamechi simiyameo. ⁷ Nape Riosie Weratiamechi simiyame masitiaio, ka'te na'roemitiapua kihta nateyame ehkoriami nayewaniame pu'serewaeo; ohso kaawe muuuu, te'ta aamo Riosichi kaawe teeretoniamero, pewatiame teetopuachepua masitekao. Muuuu tiameo, te'ta aamo Riosichi simiyame penipawa i'yasipuapua. ⁸ Taamo weerewa wi'rochaniamea, kaawe wichiyamepua weerewawichioo, nape Riosichi epeche kaawe teerepuawichio i'yasiamea, pu'ka aaatawichio epeche nateyamepua, ki ehpechewichio natemerikapa, ahkasi wahka ihtoriachisi natemerikapapua, te'ta Riosi taamo ahjama mochikoio. ⁹ Yooma ihjia tuuyewari no'o aamo chaaniaa, te'ta pichiwari puuuu, i'kao yomatiamero ti'tijoeri pichikémetepua, ti'tijoe ooweru tiame wa'áchitia. ¹⁰ Pu'kakamera Eesusi pichiwarirakachi simiyame, pichikémichio. Taamo keepuameo, utewaeme tekipanakame teemea, tisia taamo na'ara chaanewa aiwatoriaopua. Wa'a te'teretoame teemea masitekao, taamo tatakoria newipatewa oowe e'riapa, pu'ka Riosi Ahjamechiopua, puuu Riosi ahjamea yooma newipatiamepua, nape ahpo Taana Eesusichi paparakameo.

¹¹ Muuu Timoteoa, yooma i'ka aamo no'o masitenuriao, yooma wa'a tiame masitemiamua aamo masitiaio, kaawe pepenipanurekapua pu'kao, ahkai aamo oiyachiamio. ¹² Aamoo temarikapa a'chi chaaneniaio, ka'te a'chi eramitiamua; ohso kaawe muuuu, aamo Riosichiche kaawe teetoame enepuapua, pu'ka aamo kaawe teetowao amochi tetewiteka, aamo wahjachi Riosichi poponiwao pipiniwaopua tiame, aamo ihsiwa na'naritoka wa'achi nokisimichio, yooma i'káchitia: kaawe e'reka nayeweniame; kaaweruma ihsiwa teereniamero; kaawe e'raka yorakeniamero aaatawichio; te'ta paparawa tetewitewa Riosichio; ti'tijoe ooweruchio, yooreka ahpo tetewitewa, kihta suwepori ahpo nokiwa; ooweruai ti'tijoechio, yooreka ahpo tetewitewa, ihtaio suwepori ki kaawe nokiwa. ¹³ Nape ke'chu ki wa'a no'o simioio pehjo, iiweta simitepuapua iyonakao, Riosi Iyotaperichi chiia, yooma inamuachi wa'a tiopachio, pu'ka chiia masiteka. Pu'kao kaawe tuuyepuapua kiisi nahsinepaka teetowaopua Riosi chiiá. ¹⁴ Muuu Timoteoa, ka'te natakepamitiamua amochi seekarepaka weraretiao, wa'a tiopachi pa'pamiratuameo, Riosi Riosiwari erapateretia aamo werapuawichioo. Muuuu paikapieoi Riosi ye'kari aamo kiatiamero, ku'ika yasitopuapua wa'a Ejesio tiopachi mochikameo, ihtaio ku'iwa yorakekaopua pu'kao, ihtaio Riosichi simiyame kaawe masitekaopua pu'kao.

¹⁵ Kaawe teeremio iintasa inisipuapua aamo tehkiwa, kaaweruma epechetoame tetewipuawichio amochio, aamo paamiratuachi yoorapua. ¹⁶ Kaawe aamo neesetomitiapua pewatiame yasitoka, wa'a tiopachi aamo masiteka ihsiachio. Wa'a tee-

tosaamua Timoteoa, wa'achitia Riosie aamo tatakoriria cheriweka newipateretiachitia, wa'a tiiao ki ookapi aamo keepunariamea tiame, Riosie newipatemapua pu'kao, ahpo Taana Eesusichi paparasoo.

5

Paoro tuuyerewa Timoteoo, Riosichi paparamечи simiyameo

¹ Nee Paoroa aamo Timoteoo, aamo chaanania, yooreka aamo tuuyenurenia o'ochetiameo, kihta te'ya cheeka, kaawe e'reka tuuyepuapua ohso kaawe, aamo noono itapiti nane'remichio tuuyamechitia. ² Ooweru pa'pamiraopua, aamo yeeye yooreka nayewiamechitia, tuuyepuapua pu'kao. Ooweru kuteweopua pehjo, aamo pipinichitia yooreka tuuyepuapua pu'kao, kihta ahjama kochiwa erakoka.

³ Aaata ooweru ahpo kuuna mukipatekameopua, kaawe e'raka ku'ipuapua pu'kao, itapitichi tísia tesiwa teeresoopua pu'kao. ⁴ Nape tatanaesoopua ahpo ku'ime te'terame, pu'ka tatanarao, kaawe ku'inurepuapua ahpo yeeyeo. Inuesoopua susuwarao, kakawarao tiameo, kaawe ku'inurepuapua pu'kaoi ahpo su'suo ahpo ka'kaoi. Riosia wa'a te'tereka mochitoniamoo, tísia kaawe e'reka tetewamepua, neeeai wa'achi e'raka tetewamepua. ⁵ Aaata kunamukukamea, te'ta Riosichi paparamee enesaa, Riosichiche paparakayaasitoamepua ahpo ku'ipuao, senepi taawechi Riosichi paparakaya itaka, ihtaoi itapiti ahpo nakiwiao. ⁶ Nape aaata kunamukukame ki Riosichi paparakayaasitoamea, oowera ahpochewichio ta'irewa yoorakayaasitoamepua. Puuu kunamukukamea, mukukamekatepua Riosiwichioo, ahjaka yasitoamekai. ⁷ I'ka aamo kaaweruma teerenurewa, masitepuapua tiame wa'a tiopachi mochikameo, kihta ki kaawe ihsio tuupuaichio, aaataeo. ⁸ Aaata ka'chi erakoamea ahpo tetejima tísia tesiwa te'tereka mochikoio, ihtaoi itapiti nakiwekao, ahpo ta'pechio epeche te'ta tesiwa teewenioio kiisi ku'yamea, kiisi Riosichi teerepuame inataka yasitoamepua; wa'a tiamea, ohso kiisi kaawe tiamepua Riosichio, ki aaatachitia ki Riosichi paparamechitia.

⁹ Puuu ooweru kunamukukamea, ahpo ku'ipua teerepuawichioo tiopachi mochitoameo, eee tiame enemetepua: paika weerewa oosa mariki u'matoame paamuame; piiripi wa'api kuunaeka yasitokame, ahpo kuuna ahjaka yasitoiopua. ¹⁰ Puuu tiameo, ahpo yoorakayaasitoriao, ka'karuma yoorakayaasitokame, tetewitiame enemeripua; ahpo tatanaopua tiameo, ka'karumache tuuyewa tuuyekayaasitokame; ahpo ta'pechi asikoameoiopua, kaawe uuka asipukame; aaata Riosichi paparamoo, ki weruma ahpo uuka yorakekame enemeripua; aaata itapiti aiwaka mochitoameo, ku'ikache yasitokame enemeripua; ihta itapitioi, kaaweruma ihsika yasitokame.

¹¹ Puuu ooweruo ki ahsepame paamuameopua paika weerewa oosa mariki paaumpario, ki iyopupuapua pu'kao ku'iwa kiapuawichoo, seenekachioi neewinaremerikopua pehjo. ¹² Neewisaapua, ka'chi iika tekipanamaoiopua tiopachio, ahpo yoorakayaasitomia chaachapatiamoo. ¹³ Puuu tiameo ku'iwa kiatiaopua, nanasiname enepamaoiopua, oowera wa'ami ahka ohjonaremapua ta'pechiamikoio, ki ka'karuma i'topakaopua naawesari, itapiti naawesaniachiopeyachi papakika, itapiti kichiweme tiame chanika, pu'ka wa'a tiameche nokaka mochitomapua, kihta yoorakaya wekateka. ¹⁴ Pukaepania pu'kao, nenewijerania ohso kaawe, tatanatasaoopua moosina yasimichio, ahpo tatanakamera inateka. Pu'ka wa'a teeka yasitooopua pu'kao, Na'arari Noonoraa, ka'chi iika aaata na'aretemapua pu'kao. ¹⁵ Nape ookapi ooweru kunamukukame ki te'ta paamuame ki nenewikameopua, seewiamenia pu'kao, se'wikamekopua Riosi kaaweruma poerachio, Satanasikamera ahpo eratiakamera nokisikamepua, ahkai ta'pechiami ta'ratoka, kiisi kaawe te'tereniame nokisika.

¹⁶ Aaata Riosichi paparamee kunamukukame tetejimaeme enesaa, pu'ka tetejimarao, ku'inurepuapua pu'kao, kihta pehtime teeremichio, tiopachi mochikamewichioo, pu'ka kunamukukame ku'ipuao. Pu'ka ahpo tetejima kunamukukame ku'ika yasitooopua, yooma tiopachi ku'iwaa, ahsepamapua waikao, tiopachi kunamukukame mochikame ku'iwaa, te'ta tesiwa te'tiamerawichioo.

¹⁷ Ehpeo neeea aamo Timoteoo, tiopachi pa'pamiratuame ajawaniame aamo nayewemane. Yooma tiopachi pa'pamiratuame kaawe yoorameopua ahpo tekimpanao, epeche kaawe e'reka teteipueamepua pu'kao, Riosi tuuyewa masitiame enesoo osopena, tuumika ki'yaka itapiti kianiame ku'iwao. ¹⁸ Wa'a tiame aamo chaaniamenia, Riosia Ehkoriaami Iyoterichio, eee cheeka iyoteteriamekopua: “Ka'te yakajipuremitiamua oisio, aamo tiirikoia tekejokiteka oitioiopua.” Sewinachi Iyoterichioiopua tiameo, eee chiamepua: “Tekipanamea nateténiamepua.”

¹⁹ Aaata tiopachi paamiratuame aamo weerario, aaata ki kaawe ihsiameko tuusoopua pu'kao, nape ki u'pakame enesoo aaata tetewikame ookao paikaoiopua, ka'te pichikemitiamua pu'kao, apoe piineri chiiao, kihta nateyamekopua. ²⁰ Aaata tiopachi paamiratuame ki kaawe iintokame tewitiameopua, ooka paikaoi tetewikame enesoopua pichiwatame, yooma tetewachi weeraka tísia teripuapua pu'kao, wa'a yoratioopua pu'kao, yooma tetewikameo seewepakaopua, ki wa'achi nokinaremichio. ²¹ I'ka no'o aamo pa'pamiratuame ajawanurario, neeea Riosi tetewachio, Riosie Weratiame tetewachio, Riosi tewekachi ku'iwari tetewachio, tísia kaawe aamo neesetojeraninia pu'kao, napati aamo tetewikapua aaataoi, ki aaata epeche teereweka. ²² Ka'te aaata ajawamitiapua, ki ne'nesaopua pahchao, ihtana tiameopua pu'kao, ki aaata aamo ki kaawe iintorio tuumichio, ki kaaweruma machenasoopua aamo weerario.

²³ Ihji no'o chiiaa, aaata ti'tijoeri chaachapamechitia tiamepua: “Ka'te neeroiche nerojimitiamua, aamo eepi topachi kokoresaa, wiino iijipuapua ku'ita.” Pukaepa muuuu, ke'chu aaata weeraiomua wa'a tiopachio, kaawe ne'nesa ihtana kaawe ihsiameko tijoe, werapuapua.

²⁴ Aaata ki ka'karuma nokiwaa, ma'chiametewiniamepua ke'chu ahjachi i'yaiopua itapiti ki kaawe iintorio, nape iintuamepua tiameo, itapiti ki kaawe iintotiameo ki ikanati ma'chiametewiniameo, ahkasi te'ta i'yawesaape ahjachio. Pukaepa te'ta kaawe tiia ahjachi i'yewesa werapuapua, aaata tiopachi paamiratumerio, seenekachi neipa ki kaawe ihsiamera enemaopua weratiameo. ²⁵ Seenekachioiopua aaata kaawe ihsiwaa, ki ikanati tetewiniamepua, puuyeniame nakiyamepua aaata ku'we nane'repua kaawe ihsiamekoo, pu'kao kaaweruma tiiao.

6

¹ Ehpeo aaata ahpo teekorachi te'tereniametewiniame. Aaata teekoemea Riosichi paparametewiniame enesaa, yooreka tetewame enepuapua ahpo teekoo, kihta ki iyoriwa masitio tuupuaichio Riosio ahpo paparawiao, aaatao wahjachi ti'tijoerieopua, ki na'arepuawichio tiaméo, taamoo aamo teekoeka mochikameo, Riosichi paparaniametewiniame aamo masitiao.

² Aaata Riosichi paparametewiniame, wa'apitia teekochitia yooreka tetewimetepua pu'kao, Riosichi paparametewiniame pu'kao ahpochitia. Riosichi paparametewiniame ahpo teekoo, epeche te'ta yooreka tetewimeripua pu'kao, pu'kao Riosichio, ahpo pa'chichitia tiamekoopua pu'kao. Pu'kawichio epeche kaawe yorakeka yorametepua pu'ka tekimpanakiao, na'pa Riosichi te'teriametewiniame. Yooma i'ka no'o aamo masitenurario, utewaeme wa'a tiame masitepuapua, yooma wa'ami ahkai aamo asiachio.

Te'ta pichiwari paarasari

³ Aaata seenu te'terewamasiame, i'ka Eesusi Riosie Weratiamechi simiyame ka'karumara tuuyewario, pu'ka tuuyewarichi taamo paparaka mochitoao, ⁴ ahpokamera tísia weruma uukao, ahpokamera tísia machiyame maaekoamepua. Puuuu ahpo Riosichi simiyame seesenu te'terepuame masitiamechio, tísia ahpo weruma erakoniametewiniame tiamechipoa wa'ao, tísia ahpo machiyamera erakoniametewiniame, tísia nekoniametewiniame mehtáchaniachi, tísia nasiwaniame mehtáchaniachi, tísia aaata na'arewachi, tísia nekamucheniachi aaata, tísia aaata ikotukewachi. ⁵ Senepi taawechi wa'apitia nekakoka ma'chirepaniachipoa wa'ao, ki ijinatarichi wewekaniachikapua wa'ao, kiisi machiniamekapa wa'ao, Riosichi eename pichiwaro. Puuuu, kihta machiyamepua, te'ta Riosie

pichiwariraopua, te'ta Riosi iintoriaopua ahpo Taanaeo. Puuuu oowera seenu Riosichi simiyame masiteka, tomiwaremio erakoamepua. Nape muuu Timoteoa, ka'te pu'ka te'teria ahjama, teeremitiamua. ⁶ Teemea Riosichi te'ta paparamea, paarasatiamepua paarasatia, nape taamo Riosichi paarasatiaa ki toomipua. Ihji paarasaria, te'ta Riosie te'ta taamo ta'iria mochtowa puuuu, Apoe te'ta taamo Riosi kiasiaeo, ihtaoi taamo nakiwiao. ⁷ I'wa weechi naawaio, kihta iinueka naawakame teemea; wa'achitia mukisaoi, kihta i'tomeripua. ⁸ Wa'a teeremeri enesoo mukiniamechio, kihta te'ta weemumete teemea i'ka wehjoarichi iintuameo, koameche wisasoriche iinuekaio, kaawe erakomete teemea. ⁹ Yooma u'matoka ohso e'rameopua paarasarichio, pu'ka ki kaaweruma tísia weemuwa paarasari ihsumarachi, wichiyamepua. Puuu ki ka'karuma weemuniamua, taamo ki ka'karuma nokiwa ihsitiamepua, kiisi ijinata nokiwame, na'ara nokiwame aaata tiame. Yooma ihji ki ka'karuma nokiwamea, kominarichi simiwamepua, ahkasi yooma si'riwachi ki ka'karumachi wichiwachi, ahpoo pihtuka kajuyachisi. ¹⁰ Siintoka weemuniamua toomichio, yooma ihta ki ka'karuma naawarapua. Muuwaeme siintoka u'matoka toomichi weemupakamea, poanatokamepua Riosichio, Riosichi ahpo paparao; wa'a iikapa puuuu, tísia yuuwesi mochtomepua, epeche tísia tomiwaereka mochinarewae aiwaka.

Aachin teeka ahpo inateniamua Riosichi paparaniamewichio

¹¹ Nape muuu Timoteo Riosiwichio tekipanamekapao, yooma wa'a tiame weemuwachio, ikicha enepuapua, kaawe aamo neesetoka, ki wa'a tiamechi aamo wichipuawichio. Ohso kaawe muuuu, kaawerumache ihsiamua enepuapua, pewatiame yasitoame Riosichio, aamo Riosichi paparawa yasitao, aamo tesiwa tiame uuyame iikachio, kihta nahsinepaka tetewame aamo Riosichi poponíwao, pipiniwa tiaméo. ¹² Utewaeme teetopuapua aamo Riosichi paparaniamua nehpuwarichio; pewatiame chapika yasitomitiamua, aamo ki wahjiamua ahjari Riosie aamo kiaretiao, Riosie aamo uumichio paajutetiao. Muuuu pu'ka ki wahjiamua ahjari aamo Riosie kiaretiao, ki ookapi tuuyekame muuuu, Eesusi Riosi Taanarachi paparakapa kiatiameko tuuka. ¹³ I'ka no'o aamo tísia neesetotiao, kiisi toaka aamo teetojeraninia pu'kao, kaawe teetokache kihta se'wikao, Riosi yooma ihta ahjari ki'yamera tetewachio, Eesusi Riosie Weratiame tetewachio tiameo, puuuu Poonsio Piiratochio, ahpo ma'chitakame aatanakoo, Piiratochio ahpo iinatukenioio. ¹⁴ Neeea i'ka no'o aamo neesetotiao, tísia aamo neesetojeraninia, ahkasi Eesusi Riosie Weratiame taamo Paamira eenachisi, kihta aamo ki kaawe chaachapapaichio, aaataeo. ¹⁵ Ihji Eesusi enameria, Riosi te'ta yomari aampa tiamera e'rariapua, ihta taawechi yachatiamewichio, tekitepuame; ihji Eesusi Riosie tekimichio eratiamea, te'ta weeweruma ya'yawichio, te'ta yomatiamua aampa werumara tiamepua, te'ta pa'pamiratuameopua, te'ta aampa Paamiratuamepua tiameo. ¹⁶ Puuu Eesusi Noonoraa, apoe eenechi tekitemeria Eesusio ka'chitia taawechi mukuyamepua; puuuu te'ta ki teesa taajenachi kahtiamerapua; aaataai pu'kao, kiisi ahseme tiiachi kahtiachio; pu'kao aaataeo ki teteiwamepua ahpo pusieo, ka'chi iika tetewime tiameopua pu'kao.

¡Pu'kakamera te'ta weruma iyoriwa kiapuamepua taamoeo, te'ta weruma utewari iinuewa e'rewa tiame! Wa'a tiame e'rejeremitiapua naajúu.

¹⁷ Pu'ka ti'tijoe ooweru tiame tísia paarasateka mochtomeo, chaanepuapua pu'kao, pu'ka ahpo iinueka mochtokao, Riosi wa'a tiame teewewiopa, wa'a te'terio tuuyepuapua pu'kao, pukaeo wa'a tiame ta'iria mochtomichio, nape kihta weruma ahpo erakoka, tísia paarasatiapao. Pu'kao chaanepuapua tiameo, pu'ka weechi iintuame ahpo paarasatia, kihtawichio kaaweko tuuyepuapua, Riosichi kaawe te'terepuao, pu'ka paarasario kihta tehpe e'ramekopapua. Wa'a tiiachipao, ohso kaawe Riosichikamera paparaka mochtotonurepuapua pu'kao, apoe te'ta Riosi ahjamerakamerachi, pukachikamera te'ta oowe erakoka, taamoo chuurame wi'suame taamo nakiwia ki'yamechi. ¹⁸ Pu'ka paarasatiameo chaanepuapua tiameo, pu'ka paarasario, ahpo iinuekaopua paarasatia, ihkokewa erakoka mochtojerepuapua pu'kao, tísia tesiwa te'tereka tooremuachio. Wa'a nokaka mochtosoopua ihkokekao, te'ta pichiware paarasario iinuemio tuuyepuapua

pu'kao, Riosi ahjama mochiwachiopua, Riosi ye'karichi. ¹⁹ Puuu wa'a te'tereka mochi-tosaapua ahpo paarasari tooremuame ihkokeka mochtokamea, te'pa tewekachikamera paarasari muuwepatiame enemapua waikao, te'ta Riosi ahjama ahpo mochimiachiopua tewekachio, ahkasi ki wahjamesio.

Paoro kajuyachi Timoteo neesetotewa

²⁰ Muuu Timoteoa no'o aamo uhjurario, yoorakache itipipuapua wa'a ti'tiopachiamio. Ka'te e'waka keepumitia ki ijinatame nayewao. Puuu ti'tijoea tamochio, ki ookapi itapiti, tísia Riosichi simiyame peenewari machiwari teewaka masitiamepua, nape oowera wa'a chaachapaka nayewamepua, kihta machiyai Riosichi simiyameo. ²¹ Ookapi Riosichi paparame ti'tijoea ooweru tiamea, pu'ka ti'tijoe wihkuari masitiakamera na'naritoamepua wa'asi, ikicha simiyamera ki Riosichi paparaniamera, ipaka tetewamepua Eesusichi ahpo paparao, Riosie Weratiameo. Yooma aamo kahtiachi mochikamewichioo, Riosichi itayamenia pu'kao, ahpo te'ta kaawerumari kiasimichioo.

I'wasi ihjia, kaawe erakoka ehpeo. Wa'a ikisaa tísia kaawe enemapua.

Paoro Timoteo Oosa Iyotepawa

Teepotari

¹ Nee Paoro Riosie Weratiame weratiamea, i'ka weemera ahjarichi simiyame nayewemichio Riosi e'rarie uhjuratiamenia, yomatiame ahkai ti'tijoeri no'o nayewemichiopua, i'ka weemera ahjario aataoi ahpo Taanachi Eesusi paparasoo kiamo tuuyame. ² I'ka iyojura iyotiamenia aamowichio Timoteo, no'o taanachitia Riosichi tiameo. Aamoo neea, taamo Noono tewekachi kahtameo, Apoe Eesusi Riosie Weratiameopua tiameo, ahpo aamo tesiwa e'rewaeo, aamo iikachio ta'iria yasirewa kiajeraninia.

Riosie Weratiame chiia pichiwataniame

³ Nee Paoroa, senepi taawechi aamowichio nayewiainia Riosio, cheriwema ki'yamenia pu'kao, aamoo kaawe teetotiamekopua, aamo Riosichi teetowa tehkiwachiopua. Neeea Riosieo ahsieme cheriwetiameko no'o tatakoriario e'raka yorakiamenia, no'o ehkoriaami noonoriwa te'ta Riosi iyoririachitia inisitoka. ⁴ Senepi aamo iijinatepaio, aamo nanararia iijinatepamenia aamo mochikachi o'inia machenarioio. Wa'a tiame iijinatepakaopua, eenechi tisia aamo tetewinariapame neea, eenechi aamo ahjama tisia kaawe eranarekaopua. ⁵ Neeea aamo tetewinareka yasitoamepua tiameo, tisia aamo iijinatepapaopua, Eesusi Riosie Weratiamechi aamo paparamekoo, ki'yami Raira tewaniame aamo su'su Eesusichi paparariachitiaopua, aamo yeeye Eunise tewaniame Eesusichi paparariachitiaopua tiame. Ehpeo neea aamooi, wa'achitia tetewamepua, tisia Eesusi Riosie Weratiamechi papara'me.

⁶ Pukaepa neea, amochi oijenatejeraninia tahjewachitia amochi teetomichiopua, Riosi ye'kari amochi yahchariaopua, no'o amochi seekarepaka uhjurioiopua Riosi kaaweruma tuuyewari kihta seeweka nayewatumichio, ⁷ Riosio taamoo, kihta majawewa ki'yakamekopapua, aataoi kihta seewewa. Riosia apoeekamera taamo utewataniame erakotiamepua. Riosia tamochi yahchakamepua tiameo, taamo ahpo nakika mochitopua erakoniamie, pu'ka nakiwarie taamo nokisimichiopua aatachioi, kihta ki kaawe teerepuame aamo teerepuawichio aata aamo masitiachio. ⁸ Wa'a teeka ku'itoniamekapamua Riosieo, ka'te suuwe e'raka nayewamitiamua aataoimua, i'ka Eesusi taamo Paamirachi simiyame nayewaiopua; peereso aamo yachapo tuuwai, noochitia Eesusi taamo Paamirachi simiyame nayewatuapaopua. Ohsotiamua, tisia wa'a chaanenaiopua, tisia aiwatoaimua taamo Paamira Eesusichi simiyame nayewatuapao, erasika anachatopuapua pu'kao, no'oo te'ta teetoriachitia. ⁹ Riosia kihta yoorarie natetewachi taamo newipatekamepua, taamo apochiche teetoka taamo ahjatomi-chiopua, Riosia wa'a tiame inatakamekapapua, naayachisi o'inia, ahpo tisia taamo nakiwari, taamo ne'netenariapapua, yooma ihta Eesusi taamowichio iintoriaeopua. Wa'a iintokame Riosia tamochio, yooma ahpo Taana Eesusichi paparakamewichio inatakao. Wa'a tiame inatakame Riosia, ke'chu kihta i'ka wehjoarikoio. ¹⁰ Pu'ka ke'chu naayachi ahpo e'raria taamo tetewitiamepua ehpe taawechiamio, ahpo Taana Eesusi naawateriachi tetewitekamepua. Puuu ahpo naawateria iintokamekopua taamo newipatekao, wahjipari utewarira newitosaapapua. Puuu Riosi naawateria iintokamepua tiameo, taamo ma'chiamie pahetekaopua, ahpo kaaweruma tuuyewarichi simiyameo, aachin teeka taamo teimeri weemera ahjariopua, ahkasi ki wahjiamesi ahjaniamieo.

¹¹ Riosia no'oo, apoe wa'api weerakamepua ki i'isaeri nayewatumichioopua, ahpo naawateria Eesusi tewaniame taamowichio iintoria nayewemichioopua, yooma

ti'tijoeopua ooweruoiopua tiame. ¹² Pu'ka yoorapa i'wa kahtiamenia peereso aiwakao. Nape wa'a teereniainia i'wao, kiisi tesiwa erapame neeea, ki teesa ahjachi oowe e'riamekapaopua, aatanachi no'o paparario, pukachi te'ta ahjachi erapame neeea. Pukaepa kiisiki se'wi erapamenia, apoeopua tísia ahpo utewarie no'o ku'isiamekopaopua, i'ka tehki ki teeweka no'o simitemichio no'o ki'yariachio, te'ta utewaeme kaawe neesetokaopua, ahkasi yomatiamie no'o yoorachisi i'ka tehki no'o nuureriaopua, ahkasi Eesusi eenechi eenachisi teeretopuameo.

¹³ Wa'a tiachio muuu Timoteoa, te'ta no'o masiteria inamuriachitia masitepuapua, aaataoi aamo masitiaopua, pu'ka te'ta kaaweruma Eesusie tuuyewario, kiisi se'wi ikika masiteka. Muuu tiameo, kiisi se'wi teetopuapua Riosie Weratiamechi aamo paparaopua, Riosie Weratiame nakirewarachi yasitokaopua. ¹⁴ Te'ta Kaaweruma Riosiwari ku'iwarie tamochi yasitoameopua, te'ta kaawe neesetopuapua, i'ka pichiwarichi simiyameo, Riosio aamo te'ta masitemichio ki'yario.

¹⁵ Nane'riame muuupa, yooma Aasia weechiami no'o kahtiachi e'enakameopua, yooma eenechi nonowakamekopapua; ooka puua wa'asi Aasia nonowakamea, Iijero tewaniame, piirea Eremojene tewaniame enekamepua. ¹⁶ Onesijoro tewaniame ta'perachio, Riosio te'ta kaawe teewejeraninia pu'kao, pu'ka Onesijorokamera tísia kaawe iintoriopua weesa no'o ku'iwa u'yepakao, i'wa peereso no'o yachatiachio, kihta suuwe erapaka, no'o peereso yachatiao. ¹⁷ Ohsotia puua i'wa Rooma weruma muuwarichi asisaopua, no'o yaapi e'raka i'yariapua ahkasi no'o tewayachisi. ¹⁸ Tísia kaawe enemiiopua pu'kao, Apoe taamo Paamira Eesusi eenechi enasaa, itapiti tísia kaaweruma tiame ikitesaa. Muuu Timoteoa nane'riame muuupa, Ejesio aamo ahjama taamo mochikoio, tísia kaawe taamo ku'iriopua Onesijoroa.

2

Riosie Weratiame kaaweruma soontarowara eneniame

¹ Pukaepa muuu Timoteo no'o Riosichi taanachitia yasitoamea, ka'te wiorepamitia-mua aamo Riosichi teetowao; ohsotia utewaeme teetopuapua aamo Riosi tehkiwachio, yooma Riosie Weratiame utewari aamo kiasiaeo. ² Muuu no'oo muuwaeme ti'tijoeeri no'o masiteria tetewiriachitia inamuriachitia tiame, pu'ka masitenurapuapua aamo ajawasiao, ahkai mochiwachiami enapaio.

³ Pu'ka aamo tehkiwachi ahkai aamo ihtoachio, te'ta Riosie Weratiame soontarowachitia teeretopuapua, ihtaai aamo aiwasiao muuu, anachatopuapua. ⁴ Muuu Timoteoa ka'te papakimitiamua itapiti ki Eesusi Riosie Weratiamee aamo nuuretiachio, aaataai kaaweruma soontarochitia enenariaa, kiisi se'wi ihsiamepua ahpo te'ta kapitai nuureretiao, seesenu nokiwachi papakikaopua, ahpoche nuureretia iyorika teeretoamechepua. ⁵ Wa'achitia newitowa te'ewa nokayameai, te'ta kaawe te'epua yachatiameche na'naritomerichepua; ki pu'ka kaawe te'epua ki na'naritosaa, kiisi newitomeripua. Pukaepa muuui Timoteoa, tísia kaawe teetoka i'tomerichemua, Riosichi aamo tehkiwao; wa'a aamo teetoame enesooopua Riosia, tísia kaawe aamo iintorio tuumapua. ⁶ Aata ahpo echaria tísia kaawe neesetokamea, tísia paarasatemeripua ahpo echariao. Wa'achitia muuu Timoteoi, tísia paarasatemeripua muuu Riosiwichio aamo ihsika teeretorio. ⁷ Naakoo, kaawe ne'nemitiakoomua i'ka no'o aamo chiiao, Apoe tewekachi kahtiamie taamo Noono, ihsisimeripua aamo te'ta pahtetekao, aachin tiamekoopua no'o aamo chiiao.

⁸ Ka'te natakepamitiamua aamo masitia tuuyemiao, yooma Eesusichi simiyame eee teereriame: Eesusia ehkoriai Raawitaru tetejimarisiwachi o'inia tijoetutetiamepua Riosieo, Riosi Taanarachitia naawakao; neipami taamo tatakoria cho'weka mukisapua, eenechi oijenasaapua, tewekachi moonakamepua ahpo Noono kahtiachi. Puupua no'o te'ta kaaweruma tuuyetooa, aachin teeka taamo tatakoria mochtowachi newipatetiamea. ⁹ Pu'ka Riosie Weratiame tuuyewarira tuuyesika yasitoapao, káátisia aiwari anachaka yositoamenia, ahkasi kaarenaoi o'oyaekaopua i'wao, káátisia aata

ko'yamechitia. Nape neeea kaarenae o'yaeka yachanioio, Riosi kaaweruma tuuyewaria, kihta o'yetiamepua, aataai kaawe ahjachi pichikeme tiamepua. ¹⁰ Neeea wa'a tiiachipao, kiisi toaka simitiamenia Riosi kaaweruma tuuyewario nayewatukao, tísia aiwaka yasitoai i'wao. Neeea ihtaoi kokosa yoraniaio anachaka yasitonariamenia, Riosio yomatiamae ahpo Taanachi paparakameopua, ahpowichio uumichio, ahpo tatanachitia iintapaka, pu'kao ahpo tatakoria newipateriaopua, ki wahjiamesi ahjari kiamichio.

¹¹ Ihji no'o chanimia Riosie Weratiamechi simiyamea, pichiware puua:
Teeme Riosie Weratiame ahjama mukukameka erakoame enesaa,
pu'ka ahjamakamera mochimia eenechi oijenakameko erakometepua,
tewekachi Riosie Weratiame ye'karichi.

¹² Eesuwichio kokosari anachaka mochtokamekai teemea i'wa weechio,
Riosie Weratiamee apochi uupuamepua,
ahpo ahjamakamera mochipuwichio,
ahpo tewekachi ye'karichio.

Taamo Eesusi ahjama te'terewa ka'itasoo,
Apoe Eesusia tiameo, wa'achitia taamo ka'itamapua,
ahpo taamo ahjama teerewao,
wahka ihtoriachi te'ta kateweri taawechio.

¹³ Teemea Eesusichi papara ki kaawe noonoikoio,
Apoe kiisi taamo toayamepua ahpo nakirao;
ka'chitia wa'a iintomeri tiamekapaopua,
ahpo Riosi nakiwariwae tisiwa taamo nakiyamekapaopua.

Piiripi Eesuwichio tekipaname kaawe iintoria nayewaniame

¹⁴ Muuu Timoteoa, pu'ka aamo ajawaria masitemichioo, yooma i'ka aamo no'o iyoteparia, inatepateka masitenurapuapua pu'kao. Pu'ka aamo ajawaria masitemia keepumeriopua tiameo, Riosi tetewachi chaanenurapuapua, kihta naawesari chaachapanurepuapua pu'kao, kihtawichio kaawekameopua, nekakome chaachapaniame nayewaniameoi, kihtawichio kaawekameopua; wa'a tiame naawesaria, kaawe erakoka keepuamekaiopua Riosi kaaweruma tuuyewario, nahsinapatemeripua keepuameoi. ¹⁵ Muuu Timoteoa Riosi tetewachio, utewaeme tekipaname enepuapua Riosi tehkiwachio, tísia kaawe teetoame Riosi kaaweruma tuuyewari masiteniamechio. Wa'a teetoka masitiame enesaamua, kihta suuwe erapamerimua itachioi itapitichi aamo yoorao. Kihta nekakome cheeka masitiame enesaamua, kihta Riosie teripuame teeremerimua aamo masitewachio, te'ta kaawe tiame teetoka masitiamekapaomua, te'ta pichiwarichi simiyameopua, Riosi naera. ¹⁶ Itapiti Riosichi simiyame aamo nayeioopua aatao, ka'te aatae aamo se'wi ikimitiamua, aata peyachi ki Riosichi simiyame nayewanariameopua; wa'a tiame peyachi papakiwachio nayewamiao, oowera se'wi ikiniame ikitiamepua. ¹⁷ Puuu wa'a te'tiame naawesari kihtawichio kaawekamea, taamo wa'api soopamapua, ko'koame ka'chi iika yachapaniame ikiniamechitia ikiwamepua. Wa'a ikikameka te'terime imeneoa, lireto tewaniameopua tiameo, ¹⁸ Riosi pichiware masitewaopua, se'wi masitiamekapa wa'a ijikikame puua. Puuu wa'a iikame ti'tijoea, pu'ka ti'tijoei mukukoi eenechi oijenaniameo, ikikamekopa chaachapaka masitiamekapa. Puuu aapoea pu'ka eenechi oijenaniameo, taamo iikachiche wa'a erakoniameko tuuyamepua, Riosio ki taamo oijenatemerikopua, eenechi weemera weerewa taamo ki'yakaopua. Yooma i'ka inamukamea, wekamupakamepua ookapiopa, Riosichi papameo. ¹⁹ Nape Riosia, se'wi masitiameopua ahpo pichiwarichi simiyame tuuyewario, tetewaka yasitoamepua aatanakamerakoopua ki ahpo ijinuwao. Riosi pichiwariraa, kaari nawateraka tiamepua, pukachi nawaterachi eee cheeka iyotetiame: “Apoe taamo tewekachi kahtiamae Noonoa, te'ta machika tetewamerapua ahpo ijinuwao.” Piirechi Riosi pichiware wa'achi nawaterachi iyoteriaapua tiameo, eee chiiamepua: “Yooma

Riosie Weratiamechi te'teramea, te'ta Riosi pichiwarira masitiamerapua, puuua te'ta pichiwa poanatukame enemetepua, ihtaoi ki ka'karuma nokiwamechio.”

²⁰ Aaata tísia paarasatiame ta'perawachio, ki ookapi itapiti iinuemepua tísia nateyame, itapiti pehtori o'roe netetiame, tataparasi meetarieoi netetiame, puuu oropetoria, tataparasi pehtoria tiame te'ta pahkotaniachiche ahjachi koi'wamepua. Nape wa'achi ta'pechioi iinueniamepua tiameo, senepi ko'komia ahjachi koi'wame, puuua wehchorie pehtoritatiamepua, kuuu oowarae netetiamekoo. ²¹ Muuu Timoteoa, o'ro pehtorika tiame enemitia muuuu, Riosi ahjae tekipananaria enenariaa ahpo tehkiwachio. Wa'a tiame ahjaera enenariaa Riosiwichioo, yomatiam e aamo se'wimetechemua ki ka'karuma nokiwameopua. Wa'a teeresaamua, yooma ihta Riosiwichio yoraniamewichio, ahsepari kaawe tiame enemerimua.

²² Ikicha enepamitiamua pu'ka tehtemari ki kaaweruma erakoka mochitoaopua, ihtaoi ki kaaweruma ikotuwaoui, Riosichiche paparame ahjama teeremitiamua, kaawerumache inatatoka, i'ka eee tiamechitia: Riosichi paparaniame teetowa, nakirewa teetowa, ta'iria yasirewa teetoka tiame. ²³ Ka'te nehjiamitiamua, ki inatari tiame iinatukewao. Puuu ki inatari iinatukewaa, oowera nekakowa chaachapaniameche mehtachamepua, ahkasioi nasiwaniame. ²⁴ Aaata Riosi yorakiamea, kiisi papakimetepua nekakowa chaachapaniachio; ohso kaawe muuuu, kaawerumakamera enemitiamua aaatachioi, ki ikanati nekayame; ye'kame enemitiamua aamo masitiachio; kaawe e'reka nayewepuapua aaataoi, kihta yaapi e'raka nahsinepaka. ²⁵ Aaata aamo masitia na'ara chaachapasoo, ka'te nekamitiapua pukachio, ohso kaawe te'ta kaawe erapua tiame nayewepuapua, tísia ma'chiam tuuyeka aamo masitiao, ihtana achini tiamekopua aamo masitiao. Wa'a tiame aamo masitesoopua pu'kao, seenekachioi puuua, aamo chiiro oowe erapamapua, aamo masitiao tísia pichiwariko nane'rekapa. ²⁶ Wa'a iikapaopua te'ta aamo kaawe chiiame pahtepaopua, riaorósi wisikuewachi ahpo ruhjikameko erapamapua, riaorósikamera masitia pichikeka mochitoriamekopua.

3

Achini teeremeri ti'tjoeri, kajuyachi taawechi

¹ Wa'a tiichipao muuu Timoteoo, aamo nane'rejeraninia ehpiami kiisi kaawe nokiwamea, tísia epeche epecheche teetomerikopua, ahkasi kajuyachi taawechiopua, eee te'tereniam: ² waika taawechiamio ti'tjoeria, ahpochwichio erakoame enemeripua; toomichiche weemuame; ahpo oijerame ihta ahpo iinuekae; ahpo tiiao ki nu'nuntiko erakoame; ihtaoi Riosichi simiyameo tísia na'ariame; kiisi ewakoame ahpo yayawao; kihta kaawe e'reka itipiame, itapiti tísia kaawe ikitetiaipua; puuua kiisi ka'karuma ti'tjoeri enemeripua; ³ kihta ahpo katewenariame apochio aaataoi ahjamao, kiisi aaata tesiwa e'riame enemapua; ti'tjoea ooweruapua tiameo, ka'chi iika ahpo teeweteme erakoame, ahpo ki kaaweruma nokiwa ikotuwaoui; tísia na'ara chaachapame aaataoi; tísia na'ra yoorame ahpo na'ara chaachapae; aaataoi oorichitia ni'epanarewa erakoame; yooma ihta kaaweruma nokiwameo, seepurawaeme; ⁴ aaataoi ahpo kaawe uuyameo, pukamina na'ara nokayame; aaataoi eeyowachi werapame; ki nu'uti ahpo erakoame; ahpo pu'serewache i'yaka mochitoamea, Riosikamera pu'serewa i'yaka mochitometepua; ⁵ Riosi iyoriameka nokayamea kiisi wa'a erakoaiopua, Riosi utewari ka'karuma enepatiameo, wehchi ipaka tetewamepua pu'kao.

Yooma pu'ka wa'a te'terame ahjamao, kiisi ahjama teeremitiamua. ⁶ Puuu wa'a te'terame ti'tjoea, ahpo wihkuari na'ararieopua ta'pechiami asikokaopua ooweru piineri mochikachio, suwepori nokayamepua pu'ka ahjamao, kiisi ahpo wa'inameopua wa'a nokiwao, wa'a pu'seriamekapa. Puuu wa'a nokiwame pu'seriam e oowerua, Riosi pichiwari eepi keepuka yasitoamekaio, kiisi iyorika inamuamepua, ⁷ ahpo ki ka'karuma ikotuwa pu'serewae, panisutoniamekapa. ⁸ Puuu wihkuari ti'tjoea, ehkoriaami Aanesika te'teramepua Amperesi tewaniamekoopua tiame, puuu ookaa ehkoriaamio, Moiseo ahpo kaaweruma Riosichi simiyame masitenarioiopua, ahpo wa'inekame. Puuu ti'tjoe aamo

masitia na'arekamea, te'ta wewekakamepua ahpo kaaweruma inatariwao, pukaepa kiisikoi inatamepua Riosi kaaweruma pichiwari chiiao. Puuuu ahsieme na'arachi wewekakamepua, Riosichi paparawachi simiyameo. ⁹ Nape puuuu, kiisi mehkasi mehtamitepua ahpo wistuki masitiaeo, yooma ti'tijoerie nane'riamekopua pu'kao, kiisi ijinatamekopua. Wa'achi te'tereriame puuu ookaai ehkoriamio, Moisee ahpo wa'inekameopua ahpo masitepuawichioo.

Paoro Timoteo tuuyewari ki'ya

¹⁰ Muuu Timoteoa, kaawe machikamepua no'o masitewao, no'o aachin teeka yasitoriaopua tiameo, ihtana ne'netoka no'o teetoamekopua no'o masitewao. Nane'riame muuuapa tiameo, no'oo Riosichi te'ta oowe e'reka yasitoamekopua, aachin teeka ki yaapi e'raka itapiti aiwaka anachao, aachin teeka no'o nakika teetoriopua Riosichio, yooma ihta ti'tijoerichioopua tiame, kiisi toaka masiteka yasitokaopua, Riosi tehkiwachio. ¹¹ Nane'riamemua aachin teeka no'o na'ara yoraretioopua tiameo, aachin teeka no'o aiwariopua Antiokía kahtiaioopua weruma mochiwachio, Iikonio muuwari mochiwachioopua tiame, wa'a ikisa Rihtirá tewaniachi weruma muuwari mochiwachioopua tiame, aachin teeka no'o anachaka yasitorio, tísia no'o na'ara yoranoioopua ti'tijoeri nanaarameeo. Nape te'ta taamo Paamira tewekachi kahtiamea, yooma i'ka no'o na'ara yoranoio, no'o newipatekamepua wa'a na'ara no'o yoraniachio. ¹² Wa'atepua, aaata Riosi nakiyachitia yasitonariamea, Riosie Weratiamechi te'teriamewichioo, wa'a ahpo yoraniame na'ara yoraniame aiwameripua, nanaarameeo. ¹³ Wa'a teerenioipua, puuu ki ka'karumaa, epeche epecheche teetomeripua ahpo na'ara nokiawao, puuu wistuki ma'masitiamea tiamea, epeche epechechi teetomeripua ahpo wisikueka masitiaeo, epeche muuwepateka ahpo wihkuarieo.

¹⁴ Nape aamo Timoteo neea, aamo penipariakamera te'ta yorajeraninia, aamo te'ta kaawe tiio e'riamera, kiisi se'wika teetoka nane'riamekapa muuuu, aatanakamera iintoriopua aamo masitekao, ¹⁵ pukeri o'inia aamo nu'utikoi masitenioio. Aamo su'suwa aamo yeeyewa tiame masitekamepua Ehkoriami Iyoterichi chiiao. Pu'ka Ehkoriami Iyoterichi nane'rekame Eesusichi simiyame, wa'a iika Eesusichi paparakamemua Eesusichi newipamiapa, yooma ihta aamo tatakoriario. ¹⁶ Yomatiamé Tumipirichi Iyoteriaa, taamo Noono tewekachi kahtiamee eratesiwae iyotetiamepua, ehkoriami Riosi na'nayewaturaeo. Pukaepa tísia kaaweruma tiame puuuu, taamo ahjae masitepuawichioo; taamo kaawe iintoso, pukae Iyoterichi Riosi chiiae, kaawe taamo iintorio tuupuame teemea; ki kaawe taamo iintoso, pukae ahpo Iyotaperichi chiiae, taamo terimapua; tísia kaawe ihsiamepua tiameo, te'ta kaaweruma teeretoka taamo ohjoremichioopua, yooma ihta Riosie kaawerumachi simiyameo, ¹⁷ ahsepari taamo ye'kari penipatiamepua enepatiamepua, yooma ihtaohi kaawerumachi simiyame yorapuumewichioo.

4

¹ Pukaepa neea aamo Timoteo, taamo Noono tewekachi kahtiame tetewachi, taamo Paamira Eesusi tetewachioopua tiameo, ahsieme Riosi kaaweruma tuuyewari aamo nayewatumichio weeramenia. Muuuu aamo tuuyewarichio, Yooma aaata ti'tijoeri tuuyepuapua i'ka Eesusi ihta wahka ihtoriachi taawechio, eenechi enamerikopua yomatiamé ti'tijoe ooweruopua tiame katewemia, yomatiamé ihta ahpo ki kaawe nokario, ahjaka mochitoameopua pehjo, wahjipakameopua tiameo eenechi oijenatesaopua. Neipa ti'tijoeri katewesaapapua, yawichi yasipameripua, ahpo ye'karichio yasipamiaopua yawichitumia. ² Muuu Timoteoa utewaeme aamo nayewatujeraninia i'ka Riosi kaaweruma tuuyewario, nape a'chitia keenako aamo nayewatumia tiioio, ki tiioioi. Aaata ki oowe e'riameopua pehjo Riosi kaaweruma tuuyewarichio, oowe erapatepuapua pu'kao. Aaata ki kaawe tiame iintoso, terika tuuyepuapua pu'kao. Aaata ki ikanati pepenipame masitiaomua, ka'te nahsinepamitiamua, ohso kaawe kaawe tuuyeka pahetepuapua pu'kao. ³ Wa'a yooraka aamo masitejeraninia, ehpe

waanami taawechiopua, epeche epecheche kihta inamunareka mochtomerikopua ti'tjoerio, Riosichi simiyameo. Oowera ahpo inamunariache keepumapua, ahpoche pu'seria keepuka mochtitonaremapua. Wa'a te'teriapapua, ahpo pu'seria masitiame ma'masitarikamera, i'yaka mochtitonaremapua. ⁴ Wa'a te'teriapaopua, ipaka tetewaka mochtitoame enemeripua, pu'ka te'ta Riosi kaaweruma tuuyewario ahpo keepuka mochtitoriao. Naatikamera inamunareka mochtitomapua, oowera maaewarichi simiyame ehkoriami ahka nayewatiame, pu'kao kihtawichio kaawekame. ⁵ Nape wa'a teeremioi muuu Timoteoa, pewatiame teetomitiapua amochio, kiisi sewina erapakaopua, pe'yachi wa'a teeremerikoio, ka'te sewina erapamitiama. Wa'api teetoka masitepuapua, Riosichi eename newipatewaopua, ahkasi aamo ahsepatiachisi aamo yoramichio weratiao.

⁶ No'o Riosiwichio tehkiwa i'wa weechio, amori kajuyamenia, ki tehpe no'o yasitomeriko e'rame neeeapa; no'o ahjario neeea Riosiwichio, no'o Noono tewekachi kahtiamewichio, no'o oowewariameko e'ramenia. ⁷ Neea Riosiwichio kaaweruma nasiwari iintokameka e'ramenia, no'oo ahsepari no'o iintokamekoopua pu'kao. Neea u'masiwa te'etiame newitokameka e'ramenia. Neea Eesusichi no'o paparariasichi wa'anaopua, kiisi toaka yasitoamenia Eesusichi no'o paparao. ⁸ Pukaepa pu'ka te'ta kateweri taawechi enasooopua, Apoe te'ta Paamira Eesusia te'ta kaawe katewiamekapaopua peereichitia, no'oo te'ta kaaweruma tetewikapaopua no'o kaaweruma iintoriawichio, no'o te'ta kaaweruma tiari mo'koritemapua, yawichi o'ro mo'kori no'o mo'koritiamechítia, o'roe cheenkeritetiame, no'oo te'ta Paamirachio, kiisi se'wika no'o ahjachi te'ta paparaka yasitóriopa. Nape Eesusia ki no'ochekamera wa'a yorameripua, yomatiame aaata apochi tísia inataka puuyetoka mochtokameopua tiaméo, ahkasi ahpo eenechi eenariachisiopua, wa'a iintomeripua.

Paoro Timoteo nuurewa iintojerawa wa'asi

⁹ Timoteo, kú'we enapuapua no'o ne'nemiao, amori neeeche itipiame i'waopua wa'asio, amori ki'tiamepua aaata no'o ku'imeri i'wao. ¹⁰ Reema tewaniamea, no'o toaka Tesaronika muuwarichi akipakamepua, epeche pu'serekamekapapua i'ka wehjoarichi iintuameo. Keresente tewaniamea, Kaarasia weechi akiparupua, Tiitoa Raamasia weerachi akipakapua. ¹¹ Ruukache itipiamepua i'wao, no'o ahjamao. Muuuu wa'ana enamiao, Marako i'yasa no'o u'yepapuapua, pu'kao no'o ku'imichio, tísia nakiyamekane i'wao. ¹² Tikikoo neea, Eejasio uhjurakamenia pu'kao weruma muuwarichi, itapiti no'owichio yoramichioopua wa'ao. ¹³ Muuuu wa'ana eenao, no'o kemajipora u'yepamitiapua, Karapo tewaniame ta'perachi no'o towaria. Wa'a no'o toakamenia tiame ookapi iyoteri pi'pirinatiamé, ookapi iyosi iyotetiame ahjama, paapirooe iyosi netetiamechi; pu'kakamera epeche ki natakepaka no'o u'yepamitiapua, pu'kao tísia no'o nakiyamekopapua.

¹⁴ Arejanto tewaniamea, sisioki tahtame chonaka tekipanamea, kiisi kaaweruma iintokamepua i'wa noochio. Nape pu'kao, Apoe taamo Paamirakamera nane'riamepua pu'kao, aachin teeka ahpo katewemiaopua pu'kao. ¹⁵ Enasaapa muuuu, kaawe aamo inatepuapua pu'kao, ki nu'uti no'o wa'inekamekapu puuuu, i'ka Eesusichi simiyame taamo i'toa nayewatukao.

¹⁶ Pukeri peereichi no'o i'totioi no'o nehpuapaka ihsioio, aaataai Riosichi paparamé, ki no'o ku'ika nehpuapakapua. Nape wa'a te'terekoi pu'kao, kihta nekajeraninia Riosio pukachio. ¹⁷ Nape Apoe Eesusi no'o Paamirache no'o ahjama ihsikapua wa'a peereirachio, noochi yasitoamekapapua, no'o ku'ika simitetotekapua pu'ka Riosi newiparichi simiyame tuuyewario, ahkasi yomatiame ki isaeri ti'tjoeri no'o nayewatumichioopua. Apoe Eesusi iintokapua no'o ku'ika newitotekáo, pu'ka tahpitika erakoamechi no'o wenejikao, ma'mawiyachitia no'o konariamechio. ¹⁸ Pukaepa tísia te'ta no'o Paamirachi paparamé, tísia oowe e'riamenia pu'kao, no'o newipatesimerikopua ihtaai kiisi kaawe tiame no'o natepasiachio, Apoeo ahpo tewekachi ye'karichi ahpo ahjama yasimichio neesetomeriko tísia ahjachi e'ramenia. Pukaepa ki wahjiamesi cheriwema ki'yaka yasitoamenia. Wa'a ikijeraninia Eesusio, tewekachi kahtiaméopua.

Kajuyachi teepotari; kaawe ikijera tiame

¹⁹ Neeea yooma Riosichi te'teriamo no'ochitiao, teepotari uhjurenania: Piriwkawichioo, Aakirawichioo, yooma Onesijoro ohjoerachi mochwikamewichioopua tiame.

²⁰ Erahto teepotepuapua tiame tetewisaa, puuuu Koorintio muuwarichi itipikameo, wa'ami taamo u'matoiopua. Tóximo tewaniameoi no'o teepotio tuuyepuapua pu'kaoi, tetewisaa, Meerito muuwari mochwachi no'o toariaopua, kokoriopao. ²¹ Muuu Timoteoa, ke'chu tuuroi i'yapuapua aamo enamiao. Yooma ihjia aamo teepotiamepua tiame: Euwuro tewaniame, Puurente, Riino, Kauria, yooma wahjachi Riosichi poponiwachitia mochwitoame pipiniwachitia tiamé.

²² I'wasi kajunane i'ka iyojurachi nayewakaopua. Aamo ahjama yasitojera e'riamenia, Apoe taamo Paamira Eesusio. Yooma Riosichi poponiwa pipiniwa tiameo, amochi tísia kaawe teewejeraninia Riosio.

Wa'asi ihjia. Kaawe ikisa naaju.

Paoro Tiito Iyotepawa

Teepotari

¹ Kúíra Tiitoo. Nee Paoroa Riosi yorakiamenia, apoe Eesusi Riosie Weratiamee weratiame. Neeea i'ka iyojurachio, papararichi simiyame aamo nayewemania, yooma Riosi ahpo ijinuwa enemichio uuriao, pu'kao ahpo Taanachi Eesusichi paparakameo. Ihji ikachi iyojurachi no'o aamo iyotepaa, epeche ma'chiamé chiiame aamo iyotepa-
mania, Riosi te'ta pichiwarichi simiyameo, yooma aaata Eesusi Riosie Weratiamechi paparamewichioo, epeche kaawe te'teretomichiopua Riosichio, wa'ami ti'tiopachiami mochikameo, pu'kao epeche kaawe tetewipuawichiopua Riosieo. ² Aamo iyotepaninia tiameo, pu'ka Eesusi Riosie Weratiamechi paparamé nane'remichiopua tiameo, pichiwa enemerikopua ahpo puuyeka mochitoa ki wahjiamesi ahjapuameo, pu'kao Riosia, ke'chu weee yasipoi o'iniao aamo kiamo e'raria. Riosia wa'a ahpo e'rariaa, kiisi wistukupua, Riosia te'ta pichiwa wa'a iintomeripua, kiisi wistuamekapa. ³ Ihji Riosi ke'chu naayachi o'inia iintomo e'rariaa, ehpe taawechiami ma'chitaniamépuahpo ahpo nayewatuameó. Neeei apoe taamo Newipatiame Riosie uhjuratiamenia, ahpo e'raria ma'chitamichiopua ehpe taawechiamio. ⁴ Aamo Tiitoo, no'o poonichitia tetewameoopua Riosichio, wa'achitia te'tiamekapa teemea Riosichi paparawao, i'ka iyojura aamo iyotiamenia aamowichioo, Riosichi taamo oowe e'ria. Neeea taamo Noonu tewekachi kahtiamé, Eesusi taamo Newipatiameopua tiameo, amochi teerepajeraninia aamo iikachi tísia ta'iria yasirao, aamo kaaweruma tesiwewaopua.

Tiito tekipanaria Kereta, neronasipa weechi ohjoewachi

⁵ No'oo aamo Kereta pawenasipa weechi toakoioo, itapiti katewemichio wa'a aamo toakamenia, wa'a ikisa aaata pa'pamiratumeri ajawamichio, yooma pipiripi ti'tiopachiamiopua ahkaoi mochiwachiamio, te'ta no'oo aamo chaaneriachitia. ⁶ Puuu pa'pamiratuame aamo ajawamíaa, ka'karuma tíaame enemeripua, kihta a'chi tiame apochio, ihta itapiti a'chitiame ki kaawerumaopua; piiripi wa'api uupieme enemeri pu-
uua; tatanaraai, Riosichi paparamé enemeripua, kihta a'chitiame iintowa wenejitiamé, kihta iinueme enemeripua, newitokache itapiti ki kaaweruma iintonarewao. ⁷ Tiopachi te'ta paamiratumeria, te'ta Riosi iyoriwa tetewiniame enemeripua, puuu Riosi itapiti-
wara te'ta neesetoamerakapapua; ki e'raka ihsiamé enemeripua ahpo ku'kuiwachio; ki utewachi newitoka iintomeripua ahpo e'rarikameraopua; kiisi nawajiamé enemeripua tiameo; kiisi nasiwame enemerikoipua; itapiti yooraka yowiwameoi, kihta na'ara ihsika yowinariame enemeripua. ⁸ Ohso kaawe puuu, te'ta kaaweruma tijoe enemeripua, te'ta kaaweruma inatame; aaata ki ahka che'repame tiameo, ki'yame enemeri puuu ahpo ta'pechi che'repamichioo; puuu kaaweruma e'rari iinueme enemeripua Riosichio, tísia ahpo kaawe neesetoame, ki kaawerumachi ahpo wichipuameo; ki nahsiname enemeri-
oipua, ahpo Riosiwichio ihsiwao. ⁹ Puuu pa'pamiratuamea, kihta se'wi ikiyame kaaweru-
machi enemeripua; puuu Riosichewichio ihsiwache, ahpo teerewaeme; kaaweruma inataniame peenewarieme, enemeripua. Ahpo masitiaopua, kaawe machiyame ene-
meripua ahpo masiteretiao, peeneka pu'seretiamé aaatao ahpo wahjachio, pu'ka ahpo kaaweruma masitiaeo kipoteka. Wa'atiaopua, kaawe ahpo nehpuamichioopua, itapiti ahpo ki kaaweruma chaanetiao,

¹⁰ muuwaeme mochikamekopua ti'tijoeri, kiisi kaawe erakoame taamo masitiao. Puuu ti'tijoeria wahjachio, epeche utewa erakoame siichitepuwa nokiwameo, pu'ka ki ijinatari ahpo masitewao, pukae se'wichamepuahpo Riosie kaawerumara masitewao. ¹¹ Nape pu'kao muuu Tiitoa, to'pepuapua chu'waraopua pu'kao, utewaeme terikaopua pu'kao, wa'ineka pu'ka chaachapao, wa'asi aamo werapamichiopua pu'kao, pu'ka wihkuariwarao. Puuu

ta'pechiami enapaka wihkuekao, yooma petechiami mochikame se'wichamepua ki Riosikamera pichiwarichi masitewachio, toomi koparoaka masitekaopua. Wa'a nokaka yowiyamepua, ki pichiwari chaachaparíe.

¹² Piie taawechei wa'a Kereta no'o kahtioiopua pehjo, aaata Kereta wa'api ohjoemea, wa'a mochikameo machikamekapapua ihtana nokaka mochikamekopua pu'kao, no'o tuuyekapua eee cheekao: "I'wa Kereta mochikamea, kiiya yoomahka wihkuiamepua, oorika te'teriamé puuua, tísia nanasiname, oowera u'matoka koaka pu'seriamé posakamekaipua." ¹³ Ihji tijoe wa'a tiame no'o tuuyekamea, pichiwa cheekamepua wa'a te'teriao. Pukaepa muuua Eesusichi paparamé, utewaeme tuuyepuapua pu'kao, ki wa'achi nokimichiopua pu'kao, ohso kaawe pewatiame mochtionurepuapua pu'kao, ki se'wi nuureka ahpo Eesusichi paparao. ¹⁴ Wa'a aamo chaanesoopua pu'kao, kaawe chiiame aamo inamukamea, ki e'weka mochtionapua waikao, siichitepuwa nokiwameo, pukae ahpo wihkueniameopua, ki Riosi pichiwarichi simiyameo, ukana ajatoameopua Riosi pichiwarío.

¹⁵ Aaata kaaweruma inatariemea, kihta inatanariamepua ki kaawerumao kihtawichio kaawekameo, oowera pu'serewapuawichio nayewaniameo. Nape aaata kihtawichio ki ka'karumache inatamea, puuua ahpo iikachio, pochikame kahtiamépuua na'arario, ki nakika mochtioamekapapua Riosi te'ta pichiwarirao, te'ta kaaweruma tuuyewario.

¹⁶ Puuua wihkuari ma'masitaripua, Riosi te'ta ma'masitariko tuuyaiopua, ahpo wa'api wihkuari nokayaeo, ahpo wa'api wihkuchame tetewitamépuua. Puuu ti'tjoeria, kichiwa nokayamepua, kiisi e'weka mochtioamekapaopua Riosio, newitokache ki ka'karumara nokisiamepua, kihta noonoe tiiamepua, ihtaio kaawerumao.

2

Kaaweruma masitewa ki se'wi simiyame

¹ Muuu Tiitoa, kaawerumache nokiwame masitepuapua. ² O'ochetiameo, apochi neesetoka mochtionurepuapua ki kaaweruma yoraniameo, se'wi ahpo nokimiaopua ki kaawerumachio, ahpo puuua, yooreka tetewipuawichiopua. Iwapakame enenurapuapua pu'kao, ahpo Noono tewekachi kahtiaméchio, te'pa tewekachi kahtiamé Noono, pichiwa nakiyameko tetewiteka, ahpo wahjachioiopua tiameo, pichiwa nakika tetewameko tetewiteka, ahpo wahjachioi ki kaawe nokayoio, ki ikanati nahsinenurapuapua. ³ Ooweru yayawatiameopua tiameo, tuuyepuapua, taamo Noono tewekachi kahtiamékamera pichiwa te'ta nakika mochtioamechitia, ahpo tetewiteka mochtionurepuapua. Ki aaata na'araka tísia naawesarieme enenurepuapua; paatarío kiisi nawajiamé enenurepuapua, ihtaio wiino iijiwa nawajiwaopua. Ohso kaawe puuua wahjachi ooweru kuteweopua pehjo, te'ta kaawerumache ahpo nokiwa tetewitenurapuapua. ⁴ Wa'a tiame enesaapu ooweru yayawatiamea, wahjachi ooweruo ki yayawatiameopua pehjo, kaaweruma tiame masitemapua pu'kao, kaawe nakika yasitomichiopua ahpo kuunao, ahpo kukuchiwa nakiwaopua tiame. ⁵ Pu'ka yayawatiameo masitenurapuapua tiameo, pu'ka ki yayawatiame pehjo, kaawe ahpo neesetomichio ki kaawe ahpo nokimiao, itapiti yoranariaa, kaawe inatasa iintonurepuapua. Pu'ka yayawatiameo chaanenurapuapua tiameo, pu'ka ooweru nenewikameopua wa'asio, ki ikotuwachitia mochtionurewa, ihtaio ahpo peeniatawaeo; kaawe ahpo neesetoka mochtionurenurepuapua aaata ta'pechi mochikameo; ohso kaawe itapiti ka'karuma te'teriamékamera, yooraka mochtionurenurepuapua; ahpo kukunaopua tiameo, yooreka mochtionurenurepuapua. Pu'ka yayawatiameo, wa'a tiame tuuyenurepuapua pu'ka nenewikameo, ki aaata na'ara chaachapapuaichiopua pu'kao, taamo Riosichi simiyame masiteriao.

⁶ Muuu Tiitoa wa'achi tiame tuuyepuapua tehtemarioi, kaawe ahpo neesetonurapuapua ahpo ikotuka eraniameo, kihta iintomichiopua wa'a tiameo. ⁷ Muuu Tiitoa yomatiamé aamo wahjachio, amochi tetewitiame enemitiama, aamo kaawerumache ihsiao, aamo kaaweruma ihsiwachitia nokisimichiopua tiame; nape te'ta pichiwa wa'a tiame e'raka, aaataeo ki aamo wistuame maaepuawichio. ⁸ Muuua kaawe neesetoka

masitemerimua aamo chiiao, ka'chi aamo chaachapapuaaichio, apochi ki kaawe erakoameopua Riosi chiia aamo nayewao. Wa'a tiiame masitepuapua, aaata ki kaawe erakoaihua taamo Noonoo tewekachi kahtiaame chiia aamo masitiao, suuwe erapamichiohua pu'kao, te'ta pichiwa kaaweruma tiiame aamo nayewamekoopua.

⁹ Pu'ka ahpo teeko seekarachitia tekipanakiameopua, e'weka mochtioniaame teteiwa masitepuapua pu'kao, yooma ihta ahpo teeko nuurewachio, kihta nahsinepawa nehjiakaopua. ¹⁰ Ka'karuma teerewa masitepuapua pu'kao, kihta noriwi ki kaawe ihsiwa ahpo teekoo, wa'a tiiapua ahpo teekoo, ahpo oowe e'repua tiiame tetewipuwawichio. Wa'a tiiame enesooopua wahjachi ti'tijoeriaiopua tiameo, pu'ka tísia peenia tiiame taamo Newipatiame Riosichi eename masitewae, tísia kaawe teeka ohjoemeko erakomapua.

¹¹ Taamo Noonoo tewekachi kahtiaamea, tesiwewa oowepakamepua taamoo, apoe wa'api ahpo Taana enepakaopua, apoe wa'api taamo mochikachi masitenariapa puuuu, yomatiaame i'ka wehjoarichi ahpo newipatemiaopua, ¹² yomatiaame i'ka wehjoarichi ohjoemee, kaaweruma inataka mochtomichiohua, pu'kao yomatiaame ahpo tatakoriniameo, ipaka mochtomichiohua, ihtaohi ki kaaweruma ikotuwa tiiameo, te'ta taamo Noonoo tewekachi kahtiakamera, iyorika mochtomichiohua. ¹³ Wa'a te'tereka mochtomeri teemea i'ka wehjoarichi mochikaapua pehji, ahkasi tísia peenia tiiame tisiwari taawechisi, taamo Noonoo Newipateri Eesusi Riosie Weratiamechitia tewekachi mooenakameo, eenechi weechi tekiyachisi, pu'kao taamo puuyeka mochitoa. ¹⁴ Puuu apoe enameria, apoe kaawe e'rachi iintokamepua, ahpo mukiwarichi taamo pejana nehjakaopua, yooma taamo tatakoririawichio Riosie kokosapuameo, taamo newipamichiohua, yomatiaame taamo tatakoriria piipatekaopua, ahpo ijinuwakamera enepamichiohua, te'ta kaawerumarakamera tísia nokinariame enepamichiohua.

¹⁵ Yooma i'ka eee tiiame no'o aamo nayeweria nayewemitiapua, ahkai aamo oiyachiamio. Ahkai kahtiaomua, kaawe e'raka paajutesimitiamua taamo Noonoo tewekachi kahtiaamechio, pukachi paparaka mochtomichiohua aamo masitesiao. Nape wistuka taamo Noonochi paparameko tuuyameo, ki taamo Noonoo chiia yooraka mochitoameo, teripuaopua pu'kao, kiisi e'waka mochtonariamekopa pu'kao. Aaata utewaeme terisaa-mua, taamo Noonoo tewekachi kahtiaame utewarirae teripuaopua pu'kao, aaataohi kihta suuwe erapakaopua, na'areniaiomua temarikopao.

3

Riosichi paparaka mochikamea, ihtana yooraka mochtomeri

¹ Muuu Tiitoo wa'a ti'tiopachi naanapawiaameo, e'waka mochtionurepuapua pu'kao, aaataohi wa'a yawichichitia te'teriaameopua, aaataohi te'ta weruma te'teriaameoi. E'waka mochtionurepuapua pu'kao, ihta kaaweruma itapiti ahpo yorakejerasoopua, ahpo wa'api mochiwariwichio tekipananuresoo. ² Pu'ka tiopachi te'teretoameopua, aaataohi kihta na'arenurepuapua. Ohso kaawe ta'iria mochinurepuapua pu'kao, kihta nasiwaniame mehtachaka, kaawe ahpo e'reka tetewika, aaataohi kihta ahpo weruma uuká.

³ Teemea pukerio tiameo, wa'achitia ki ijinatamechitia nokayamekaipua, ki e'weka mochitoamekapa Riosio. Teemea wihkuarie chapitiame eneriaipua, ki ka'karuma ti'tijoerie wihkuarieo, pu'ka ki ka'karuma yoranarewae chapitiame eneriai teemea, ki ka'karuma ikotuwa pu'serewa. Teemea pukerio ki kaawerumachi te'tereka ohjoeriaipua; piirechi iinueka ikotuchewachio, tahpitika erakoamekai teemea. Nekumeka tetewamekai teemea wahjachio, epeche iinuwaemekopaopua ki tamochitia. ⁴ Nape taamo Noonoo te'pa tewekachi kahtiaamea, wa'a taamo te'terioiopua, tísia taamo nakiyamekapaopua, tísia taamo tesiwa e'repakamepua, pu'ka taamo ki ka'karuma nokiwachiohua puuyanakaohi. ⁵ Riosia wa'a iintokaopua tamochio, ki nu'uti kaawe iintokamepua tamochio, taamo tísia tatakoririao, apoe wa'apie taamo kokosapuame newipatekaohi. Puuu wa'a iintoriaa, kihta taamo iintowa natekachi iintokamepua, oowera tísia ki nu'uti taamo nakiyamekapapua, pukaepa ahpo Riosiwariopua, yomatiaame ahsieme taamo piipatekamepua, weemera ahjarikamera tamochi enepateka. ⁶ Taamo Noonoo tewekachi

kahtiamea, ahpo Taana Eesusichi iintoriaeopua, tamochi yahchepakamepua ahpo Riosiwario, ahkasi pochikame wi'suamesi. ⁷ Ehpeo teemea weemera ahjari iinuekapaopua, ahpo taamo ki nu'uti tesianewae taamo cheriweroipaopua, puuyeka mochitoamepua, ki wahjiamesi Riosi ahjama mochipuameo.

⁸ Yooma ihji aamo no'o tuuyeriaa, tisiwa ahjachi oowe e'repuame tiamepua, pichiwa simiyame. I'ka no'o cheeriachi simiyameo, eepi utewaeme chaanesipuapua pu'kao, yooma taamo te'pa kahtiame Noonochi paparameopua, pukae ahpo ne'nesetoka mochitomichioopua pu'kao, ka'karumache yoorakao. Ihji no'o chiiiaa, tísia kaaweruma tiamepua, yoomawichioopua, tísia nateyame. ⁹ Ka'te tehpe eenepamitiamua, ki inatame iinatukewa nehjiakaopua, kihta kaawewichio iinatukeme tiameopua. Ka'te ehkoriami ahpo noonorichi o'inia e'enawa nayewaka, tehpe eenepamitiamua, pukachi simiyame chaachapakao, kihtawichio kaawe tiameopua. Ka'te nekakowa mehtanamitiamua, Moise nuurari yoratewachi simiyame nayewakao, puuuu kihta nateyame puuuuapa. Yooma pukachi simiyamea, kihtawichio chaachapapuamepua wa'asio, puuuu, kihta kaawerumachi taamo i'toamekopao.

¹⁰ Aaata wahka taamo Noono ti'tioparachiami ahka napawitiachio, se'wika masiteka ahpo nasiwatiamene soopua, seenepioi oosaoi utewaeme terika tuuyepuapua pu'kao. Ki aamo e'wesoopua tísia tuuyetiaio, ka'te uuka tetewimitiapua pu'kao wa'ási. ¹¹ Puuu aaata aamo kaaweruma tuuyewari tísia utewaeme tuuyetiaio ipaka tetewikamea, ah-sieme wekakameko tetewimamua pu'ka wa'api ahpo nokayaeo, ahpo wa'api ki kaawe nokayaeo, ahpo wa'api Riosi kokosarichi ahpo ihpapakamepua, taamo Noono te'pa kahtiameo, ahpo kokosapuamechi.

Paoro Tiito tuuyewa yoramichio

¹² Wee muuu Tiitoa, no'oo Atemasi tewaniame aamo uhjuresoo, Tikikooi no'o aamo uhjuresooio, a'chitiaoi Niikopori no'o tetewijerania, wa'a yasimo o'ranepu tuuroi u'matoachisio. ¹³ Nehpupari tekipaname Seenasio, Aaporo tewaniameoi tiameopua, a'chitia aamo ku'imetiae ku'ipuapua pu'kao, iinuetomichioopua itapiti ahpo nakiwiao, wahka ahpo siimpachioopua. ¹⁴ Wa'a aamo iintosoopua, pu'ka aamo iintoriaeo, wa'achi nokipua pepenitemamua wahjachioi, ahpo ku'ika mochitopuameopua, ahpo tesianewa nokiwame ku'iniameo, taamoo ti'tijoeri masitiaeo. Wa'a te'teriamene soopua ahpo ahjaka ajatowachio, nateyamerakamera nokayame enemeripua, taamo Noono tewekamechi te'teretokaopua.

Kajuyachi teepotari; Paoroe kaaweruma e'rewari tiame

¹⁵ I'ka aamowichio no'o iyotewa kajuyachio, eee chiiame aamo uhjuriamenia: Yooma i'wa no'o ahjama mochikaa, yooma aamo teepotiamepua wa'a aamo kahtiachi mochikameo. Yooma wahja tamochitia Eesusichi paparameopua tiamé, teepotemitiapua tiame.

I'wasi kajuyamenia i'ka iyojurao. Kaaweruma e'rewa e'riamenia wa'a aamo kahtiachi mochikámeo, taamo Noono tewekachi kahtiame e'rewaeo.

Cheriwema i'wasio.

Paoro Iremoni Iyotepawa

Paoroe teepotewa Iremoni

¹ Kúíraa Iremoni. Paoro neeea, Eesusi Riosie Weratiamechi simiyame nayewat-uamekapao, i'wao peeresochitia yachatiamo. Neeea Timoteo ku'iraeo, i'ka iyoteri aamo uhjurenane. Aamo Iremonio teemea, tísia aamo nakika mochitoamepua, aamoo tamochitia Riosichi tekipanaka yasitoamekopa. ² Ihji iyoteri taamo uhjuriaapua tiameo, yooma aamo ta'pechi nanapawiamewichioopua tiame, Riosichi paparama ti'tijoewichio ooweruwichioopua tiame. I'ka iyojuraopua tiameo, Aapia tewaniamewichioopua tiame, pu'kao taamoo Riosichi piinichitia tetewa. Arakipo tewaniamewichioopua tiameo, teepotari uhjuriame teemea, tamochitia Riosiwichio utewaeme tekipanaka weritoamekopa. ³ Taamo Noono Riosio, apoe Eesusi Riosie Weratiameopua tiameo, yooma amochio kaawerumari yahchejeraninia, aamoo ta'iria mochitomichioopua, kihta a'chi erakoka aamo iikachio.

Iremoni Eesusi Riosie Weratiamechi nakirewa, pukachi paparawa tiame

⁴ Neeea aamowichioo Iremonio, senepi Riosi ahjama nayewaionia, aamowichio cheriwema ki'yamenia Riosio, ⁵ aamooopua inamukapao, tísia nakiweka paparamekopua taamo Paamira Eesusichio, aamooopua tiameo, yooma Riosie piipatetiameopua, yooma tísia nakika yasitoameko tuuwame. ⁶ Nane'riame neeea aamoo Riosie Weratiamechio, tísia oowe e'raka yasitoamekoopua, tamochitia. Simitiamenia Riosichi itakao, epeche machika aamo yasitomichioopua, Riosie aamo kaawerumari kiasiwaopua, yooma Riosichi aamo ahjama te'teriamiopua tiame, tamochitia Riosie Weratiamechi paparakameopua. ⁷ Tísia kaawe e'raka yasitoamenia amochio, tísia nakika yasitoamekopua aamoo, yooma wahjachi aamo ta'pechi nanapawiamo Eesusichi paparamiao, ahpo iika yachapateriopua iikachio, itapiti ahpo a'chi erakoa.

Paoroa tesiwe e'rewa itanipua Oonesimowichio

⁸ Ehpeo aamo Iremoni itanemania, itapiti no'owichio yorajerawa. Muuua, ki se'wika na'naritoamekopa Eesusi Riosie Weratiamechio, wa'a tiioapa aamoo, itapiti no'o yorakemichio aamo itanesoo, tísia oowe e'riamenia amochio, yoramerichekopua. ⁹ Neeea aamo utewa yorame tiiaipua no'o yorajekewao, ki wa'a iintonariapaopua, ohso kaawe aamo kaawe e'rachi yorajeraninia, teemea ahpoo, tísia kaawe e'raka tete-wamekopa. ¹⁰ Wa'a taamo te'teripao, no'o kaawe iintojeraninia Oonesimochio, pu'kao neeea Riosichio no'o taanachitia enepateriopapua, pu'kao noochitia, tísia Eesusichi paparamepakamekopapua, i'wa no'o ahjama kahtiaopua perekarichio. ¹¹ Ihji Oonesimoa amochi kahtiaopua puhkuchitiao, ki kaawe ihsiameripua waikamio, nape ehpeo puuua, kaaweruma enepakamepua, Eesusi Riosie Weratiamechi paparakapao. Pukaepa kaawe ihsiamekapapua ehpeo, kaawe ihsiameripua amochio, noochitiaopua tiame. ¹² I'kao neeea ehpeo, kaaweruma enepakame no'rapuamenia amochio, naarame e'rainia noochio, ki no'o ahjama yasimerikopua wa'asio. Pukaepa neeea pu'kao, kaawe e'raka asipujeraninia aamo ta'pechio, kaawe e'raka uuká. ¹³ Pu'kao neeea tísia kaawe eramiipua, i'wa no'o ahjama itipisoo, i'wa karichi no'o kahtiaopua pehjo, no'o ku'ika yasitomeriaipua, Riosi kaaweruma tuuyewariwichio. ¹⁴ Nape aamo iinatukenare neeea i'ka Oonesimo amochi uhjureniamio, ki nooe aamo uhjurenariapa ki aamo reesierieo, ohso kaawe aamo reesisewachikamera amochi uhjurenariamenia. ¹⁵ Seenekachi Oonesimo ku'itapi amochi poanaturiaa, Riosichi kaaweruma enepamichiokoi enerepua, no'oopua amochio, kaaweruma enepakame no'rapumichioopua, eenechi aamo ahjama yasimichioopua wa'asi. ¹⁶ Eenechi aamo kaawe uusoopua Oonesimoo, epeche kaawe

ihsika yasitomapua amochio, nape ki puhkuchitia, puuuu amochio Riosichi poonika teeremerikopua. Neeea pu'kao, tísia kaawe nakika yasitokamenia, nape muuuu ehpeo epeche kaawe nakimakoi, Riosichi aamo poonika teeremerikapapua, ki aaata puhkuchitia. ¹⁷ Muuuu Riosichio, no'oo aamo poonichitia tetewame enesaa, wa'achitia Riosichi poonichitia teteipuapua pu'kaoi, kaawe uuka. ¹⁸ I'ka Oonesimo ki kaawe iintokame enesoopua amochio, itapiti aamo wikirieme enesooio, no'okamera koparopuapua wikiriarao. ¹⁹ Nee Paoroa no'o aamo natetemo tuukao, nooe iyoteka aamo chaaniamenia, kiisi wa'atia itipimerinia pu'kao, ki natetekao. ²⁰ Eje'e, pichiwa wa'a iintomania pu'kao. Pu'ka Oonesimoo, kaawe uuka aamo tetewisoo, tísia kaawe e'raka yasitomania, iika yachapakame noochio waikao. Wa'atiao teemea, nenekuti tísia kaawe itipimeri teemea Riosichio, Eesusi Riosie Weratiamechiopua tiame. ²¹ Nee, neee aamo Iremonio, amochi tísia oowe e'reka itanekamenia iyotekao, i'ka no'o aamo itaniao, yoramerichekoopua i'kao, epeche tísia kaawe iintomio oowe e'riamenia Oonesimochio, ki no'o aamo te'ta itaneriachitia. ²² No'oopua tiameo, katewetiamie iinuejeraninia no'o che'repamiachioi, ookapi taaweoi yasimo o'rachi wa'a enasaa. Wa'a ikimania i'wa no'o perekarichi ma'chipatiaapua, aamo no'owichio Riosichi itaya inamutioopua.

Kajuyachi teepotari

²³ Yooma i'wao, Riosie Weratiamechi simiyame no'o ku'ika mochitoamea, aamo teepotenapua puuuu ihjipua: Epajarasi tewaniamepua piiripia, puuuu i'wa no'o ahjama perekarichi yachatiamia, Eesusichi simiyame nayewatuamekapaopua tiame; ²⁴ wahjachi aamo teepotiameapua tiameo, Marako tewaniamepua, Arihtako tewaniame tiamé, Reemasi tewaniame, Ruuka tewaniame tiame.

²⁵ No'o chiiapua wa'asio, puuuchepua. Taamo Paamira Eesusi Riosie Weratiamecheo, tísia kaawe iintojeraninia amochi.

Wa'a ikisaapua, tísia kaawe enemapua. Cheriwema wa'asi Iremoni.

Eureo Ti'tijoeriwichio Iyojura

Riosia ahpo Taanachi nayewakamepua, ahpo Tijoe Tijoetukame

¹ Kúíra, yomatiamé i'ka wehjoarichi mochikame. Neeea no'o cheriwejaraninia, ki no'o teewara tuuka aamo nayewiaopua. I'ka no'o iyotiachio aamo nayewemania, Apoe taamo Noonoo tewekachi kahtiaméchi simiyameo, achini teereriopua pu'kao, i'ka wehjoarichi mochikamechio. Wee, i'wa o'inemane pu'ka wa'a teeretiamé naewakao.

Kai waapisi ehkoriaami o'inia taamo Noonoo Riosia, ki ookapisa a'chi teeka nayeweriaipua, taamo ehkoriaami noonorio, ahpo ehkoriaamisi o'inia ahpo na'nayewatura ajawasiriachio. Pu'ka na'nayewaturachi nayewao, taamowichio iyotenukasikamepua pu'kao; ² nape ehpe taawechiami wa'asichio Riosia, Apoekamera taamo nayewenariapaopua, apoe wa'api ahpo Taanachitia tijoetukamepua, i'ka wehjoarichi naawakao. Ihji Riosi Tijoetukamea, yooma Riosi wa'api tiariwa iinuekapaopua, yooma Riosi iinuekao, ahpo Taanawichio nuuteka yasitokamepua. Ihji Riosi Taanaraa, apoe Noonorakai tiipaopua, apoe iintokamepua yooma ihta iintuame enepateka weechio, ahkasi yooma ihta tewekachi iintuameopua tiameo, wa'asa tiame inatakamekapua. ³ Ihji Riosi Taanaraa, yomatiamé ahpo Noonoo tiariwa, enepakamepua. Ihji Riosi wa'api Taanara nanariraa, apoe Riosi tiia nanarira puuuu. I'ka Riosi Taanachi simiyame nayewaniachio, yomatiamé Riosi ahpo utewari teerepakamepua pukachio, ahpo Riosiwariopua, yomatiamé ahpo enepateriao ahpo utewari naerae te'ta teerewiamépuu teetotewachio.

Puuu wa'api Riosi Taanarachitiaopua, yooma taamo tatakoria papakosaapua, eenechi moenarepua tewekachi kurusichi mukusao, ahpo te'ta yawichitumia yasito miachio, ahpo Noonoo ahjama ahjaminao.

Riosi Taanaraa, epeche tiamepua ki tewekachi mochikame Riosi ku'iwariachitia

⁴ Ihji apoe wa'api Riosi Taanarachitia tiiaio, Riosia tewekachi ohjoeme ahpo tewekachi ohjoeme ku'kuiwario, epeche tísia weruma tiamepua pukachio. Riosia ahpo Taana Tijoetukameo, yooma ahpo iinuwa kiamerapua pu'kao, ahpo Taanakamera tooepaka.

⁵ ¿Aatana chaanekame Riosia ahpo tewekachi ku'iwario:

Muuu no'o Taanapua?

¿Aatana pu'kao chaanekame:

Ehpiamio neee, aamo tijoetutekamepua?

¿Achinitio wa'a chaanekamepua, aata ahpo tewekachi ku'iwario? Riosi tewekachi kahtiamé, ka'chitia taawechi cheekamekoipua, aata ahpo tewekachi ahpo ku'iwario:

Nee enema aamo Noonoraa, cheekao,

muuu no'o Taanara enemapua,

cheekaoi.

⁶ Ohsotia Riosia, ahpo wa'api weechi tijoetutesaapua, ahpo Taana teewarepua, ahpo piiripi wa'api Taanao. Wa'a iintosaapua chaanerepua ahpo tewekachi ku'kuiwario:

Yoomahka eemea,

i'ka no'o Taanachi paparamitiapua.

⁷ Nape Riosia, ahpo tewekachi ku'kuiwarichi simiyame nayewakao, eee cheerepua:

Eeme no'o tewekachi ku'kuiwaa,

eekaka te'teriamépuu,

ki teteiwame.

Eeme no'o uhjurawa tu'tuiwaa tiameo,

na'i tajariraka te'teriamépuu.

⁸ Nape Riosia Ehkoriaami Iyoterichio, ahpo Taana nayewekao, chiiamepua:

Aa muuu te'ta Riosia,

aamo ye'kari yasiraa,

ki wahjiamesi teeremeri puuua;
 muuua aamo yawichituwachiopua,
 tísia kaawerumache teetomerimua.
⁹ Muuua kaawerumache nakiyamekapao,
 nekumiamemua ki kaawerumao.
 Pukaepa neee Riosia aamo Riosiwaa,
 aamokamera uukamepua,
 epeche kaawe kaaweruma e'rari amochi yahchepakaopua,
 ki aaataoipua wahjachio, wa'achitiao.

¹⁰ Pirenachi iyoterichiopua tiameo, piiripi Riosi nayewatura aaataa, cheeriopua Riosiwichio nayewaka, mehka ihtoriachi Riosi ikipuame ne'nekao, cheeriaipua ahpo Taana tijoetutemiao:

Aa muuu te'ta Paamiraa,
 muuu iintokamepua i'ka wehjoari enepatekao,
 muuua iintokamepua tiameo,
 yooma te'pa tewekachi tetewiniameo iintuametio.

¹¹ Yooma aamo i'ka wehjoarichi enepateriaa,
 yooma wehjoari tewekachi tiameo,
 yooma kihta itipimeripua,
 nape Muuua wa'api teeremeripua enetokao.

Yooma puuua oochetupameripua, itapiti wisasorichitia ka'rapaka.

¹² Yooma pu'kao itapiti aamo iintoria netekao,
 wisasori tuuminaka iintomerimua, muuu no'o tijoetutertiaa.

Yooma pu'kao sewina ikitemeri muuua,
 aaata weemera wakiratetekamechitia;
 nape Muuua wa'api teeremeripua,
 kiisi sewina iika.

Aamo ahjaa, wa'api teetomerimua,
 ki seena aampasi.

¹³ ¿Aatana seenepi ahka Riosia,
 cheekamepua ahpo ku'iwario:
 “No'o ahjamina yasipamitia muuua,
 ahkasi no'o aamo seepurawao,
 aamo tarachisi koomorepatiachisi”?

¿Ki ahpo Taanache wa'a cheekamepua, ahpo ahjamina yasipamio tuuka? ¹⁴ Wa'a tiiachio Riosi Taanaraa, epeche kai nu'uti puuua, ki Riosi tewekachi ku'iwarichitia. Riosi tewekachi ku'iwaria, oowera Riosi ku'iwaripua, oowera nuurewariche. Puuu Riosi tewekachi ku'kuiwariaa, Riosi ahpo newipateria ti'tijoeri ku'imichio nuurewariemechepua, i'ka weechi taamo mochitoachiopua pehjo, ahkasi ahsieme taamo kiamiachitia Riosie newipatewao.

2

Ki sewina ne'nepa i'ka Riosi newipariopua

¹ Wa'a tiiachipa teemea tísia e'waka mochitomete teemea, Riosi Taanarachi simiyameopua, yooma pu'ka ka'karuma tuuyewari taamo inamuriaopua tiame, kiisi taamo neipumichiopua pu'kao. Ki wa'a teeretosaa teemea, mekache enetoma teemea Riosichio. ² Taamo ehkoriaami yayawa Riosie kokosatiamepua, ki e'wekamekapa puuua, Riosi tewekachi ku'kuiwarie, uhjuritame Riosie tuuyewariopua. ³ Pu'kao ki e'wekapa kokosariopao, ¿kehkisa epeche taamo kokosatapua ki iyorisooopua taamo Paamira Eesusi chiiiao, tísia taamo newipatenareka chiiiaoopua, taamo tatakoria cheriwenareka chiiiao? Ihji Riosi Tijoetukamea i'wa weechi kahtiaioopua pehjo, yoomatiame tuuyekamepua ti'tijoeo ooweruopua tiameo, ahpo newipatewachi simiyameo; neipao, puuu Eesusi chiiia inamukamea, puuu nokakamepua tamochi tuuyepakao, Eesusi cheeriao, te'ta

pichiwako tuuka. ⁴ Riosiai apoe ku'ipakamepua tiameo pichiwatakao, pu'ka Eesusi cheeriaopua, itapiti peenia ihsiwaeopua, itapiti ki maaenarieopua tiame, yooma ti'tijoeri tetewachi wa'a iintokamepua, yooma ihta kokoriameopua yachapateka. Yooma apochi pichikekameopua Riosia, yooma pukachi yasipaterepua ahpo Riosiwario, ahpo te'ta e'rariachitiaopua.

Eesusi Riosie Weratiame, weeechi tijoechitia tijoetutetiame

⁵ Riosia ahpo tewekachi ku'kuiwario, ki ki'yakamepua pu'kao, aapoe yawichitumi-chioo, weemera wehjoarichi taamo nayewa, taamo mochimichioopua. ⁶ Ehkoriaami Iyoterichi aaataa iinatukeriaipua Riosio:

¿Ihtana tiachipa tísia nateyamepu weeechi ti'tijoeria aamowichioo,
pukachio aamoo,
tísia inataka yasitoamekoopua?

¿Ihtana tiame weeechi ti'tijoeria,
tísia nateyamechitia tetewarioopua,
tísia neesetokao?

⁷ Muuuu ku'itapio ti'tjoerio,
ki aamo ku'kuiwarichitia weruma tetewikamekaimua pu'kao,
epeche kai nu'uti tiame tetewikamemua pu'kao;
wa'a iintokaomua yooma aamo tísia weruma tiariwa ki'yakamemua pu'kao,
yooma ki nu'uti aamo iyoripuame tiamé;
muuuu pu'kao, yomatiamé ki'yakamemua pu'kao,
yomatiamé ihtaai aamo enepateriao,
ahpo ye'karitere teeremichioopua.

⁸ Yoomátiamé pu'ka aamo enepateria wehjoarichío,
pu'kátere teerepakámemua.

Wa'a tiachioopua Riosia, kiisi kihta toaka yasitoamekaitepua ahpo inatariaopua ti'tjoerioopua ahpo ye'karitere teerepuao. Nape wa'a teeremeri yooma ihta ahpotere te'ta e'weka mochitoniamé, ahkasi ehpiamioio ti'tjoerieo, ki tetewiniamépu pehjo.

⁹ Nape teemea Eesusi Riosie Weratiameo tetewakamepa teemea, pu'ka Eesusio Riosia, weeechi weerewaame tijoetutekamepua pu'kao, ki tewekachi ahpo ku'kuiwa weerewamechitia. Riosia weeechi tije weerewaame tijoetutekamepua ku'itapiwichioo, pu'ka Eesusio weeechi weerewaekapa mukuyame enemichioopua, pu'kao taamowichio mukuka, taamo natetekemichioopua tatakoriario, Riosie taamo kokosapua nehpuamichioopua. Wa'a iintokame Riosia ahpo Taanachio, tísia taamo nakiyámekapa. Riosia ahpo Taana Eesusio, taamo tatakoriaria pejanaka mukuriopao, tísia kaawe e'reka tetewamepua pu'káo. Wa'a iintokopa pu'kao, ki nu'uti iyoriwa ki'yakamepua pu'káo.

¹⁰ Yomatiamé i'ka wehjoarichi iintuamea, Riosie enepatetiamepua ahpo iinuwa enemichio. Yooma Riosi ahpo Taanachi iintoriaopua taamowichioo, taamo ahpo tatana iintapanariapa wa'a iintokamepua, wa'atiao, yooma taamoo ahpo ahjama ahpo tisiwa peeniatiwachi, mochimichioopua, apoekamerakapapua te'ta apoe teekora. Nape wa'a iintonariapa Riosia, tísia kokosa tiame aiwari saaetekamepua ahpo Taanao, ahkasi mukiwachisio, taamo tatakoriaria Riosie kokosapuame newipatekao. ¹¹ Teeme te'ta piipatetiamea Eesusio, Eesusi wa'api Noonora noonome teemeai, te'ta taamo piipatekamechi. Pukaepa Eesusia, kihta suuwe e'ramepua taamoo, ahpo poponiwa pipinioi teewakao. ¹² Ehkoriaami Iyoterichio Riosia, ahpo wa'api tije tijoetuteria ne'nekao, cheekamepua:

Nee Tije Tijoetutetiamea,
amochi simiyame nayewamapua No'no,
yooma no'o poponiwaopua,
yooma no'o poponi pipini tiame,
ahkai nanapawiachiami asikaopua,
kaaweruma amochi nayewaniame, wikatamania.

¹³ Pirenachi Ehkoriame Iyoterichio, chiiamepua tiame:

Neeea no'o oowe e'riao,
no'o Noono Riosichikamera teeremapua.

Pirenachi Iyoterichiopua tiameo, Riosi ahpo Taanachitia tijoe tijoetusaapa, chaanipua:

I'wa kahti neeea,
no'o Noono Riosi tatanara ahjama,
no'o poponiwa pipiniwa tiame enepateriachi.

Pirenachia Iyoterichio, chaanichipua tiameo:

I'wa kahtinia no'o poponichi,
pipinichi Riosi tatanara ahjama,
apoe no'o No'noo,
no'o ki'yariachi poponi pipini tiame.

¹⁴ Aaata ta'pechio, ahpo wa'achi te'teriamepua weerewao. Pukaepa Eesusia weeechi tijoe weerewaeme tijoetutetiamepua, Eesusio tijoe weerewaekapa mukimichiopua taamowichio. Wa'a iintoka Eesusia u'yekamepua riaorósio, te'ta utewari iinuekaopua ahpo mukitemiao, pukachi mukitewachio Riosichi poanataopua. ¹⁵ Wa'a iintokaopua sa'runakamepua, pu'ka mukiwame tísia majaniame ti'tijoeopua, ahkasi ahjaniachi o'inia, majaka mochiniaopua. ¹⁶ Eesusia, taamo weerewachitia weerewapakamepua, ki tewekachi Riosi ku'kuiwarichitia weerewa, taamochitiakamera weerewaeme ku'imerikapa tamochi weeechi eenakao, yooma aaataoipua, Auranichitia Riosichi paparakameo. ¹⁷ Ihji Eesusia, yomatiamé weeechi ti'tijoeri mochikamewichioo, te'ta tesiwe e'riame neeseriosi enenariapaopua, tijoechoitia te'ta naawanariame eneriamepua; tijoe enepasaapa, ahpo weerewao Riosiwichio kurusichi mukukao, oowewarichitia kianariapa Riosio, yomatiamé ti'tijoe ooweru tiame tatakorika wikiriatariao, natetépa. ¹⁸ Riosia, tijoechoitiakapaopua Eesusichio, kokosa aiwame eneparepua, tijoechoitia kokosa saayame, wa'achitia tijoechoitia tísia na'ara yoraniame aiwakamepua tiame, wa'a ikisa riaorósie aatiatawa, tísia na'arari aiwatetiame tiame. Wa'a tiame enepakapaopua, kaawe taamo ku'imerikapaopua, ihtaoi taamo na'arewa anachasiwachio, yooma taamo riaorósie na'arari aiwaniachio, riaorósie taamo pa'pasuniamechio.

3

Eesusi epeche werumachitia tetewipuame ki Moisechitia

¹ Pukaepa eeme no'o poponiwa pipiniwa piipatetiameapa, kaawe keepuka no'o inamumitiapua i'ka no'o aamo chaanemia Eesusichi simiyameo, yooma eeme Riosichi paewa uukamea, Riosiwichioo ahpo ijinuwa enemichio. Ihji Eesusia, Riosie te'ta weratiamepua, Riosichi simiyame taamo masitemichio, Apoe pua tiame taamowichioo, te'ta neeseriosia Riosichio. ² Eesusia ahpo weerario, tísia iyorika yasitokamepua pu'kao, Moisechitia tísia iyorika yasitoriachitia Riosichio, yooma ihta yorakeka Riosi ijinuea mochiwarichio, Riosio ahpo kariwarachitia te'teriamechio. ³ Nape nenekuti wa'achi te'terioipua pu'kao, Moiseo Eesusiopua tiameo, Eesusikamera te'ta yoorepuamepua, ki Moisechitia, aaata te'ta Riosi kariwarakamera netekamechi, te'ta kaaweruma nayewapuawichio, ki kaarikamera netetiame. ⁴ Ihta kaario, aaatae neteniamé, nape itapiti ahjae karitaniameo, Riosie enepatetiamepua, yooma ihta itapiti ahjae netetiamea, Riosio yomatiamé iintuame iintokamekopua, enepatekao. ⁵ Moisea, Riosi ta'perachio yorakiameche enerepua, itapiti Riosi cheesia tuusikamera, wahka ihtoriachi epeche ma'chiamé nayewapuame. ⁶ Eesusia Riosi Taanakapaopua, epeche te'ta iyorika tetewipuame puuua, te'ta Riosi ta'pera karitamé. Teemea itapiti puuua, Eesusi ahjae karita, ki wahjiamé Eesusichi paparamé enesaa, ahkasi taamo ahjachisio.

Riosie piipatetiamewichio resipuniame

⁷ Pukaepa neeea aamo chaaniamé, e'weka mochitopuapua Riosi Riosiwari aamo nayewesoo, Riosia eee cheeriachitia ehkoriaio: No'o Riosiwarié chiiame inamusaa,

- ⁸ ka'te peewame enemitia eemea aamo iikachio,
aamo resipuwa iinuemichiopua aamo iikachi.
Ka'te aamo ehkoriaami mochiriamechitia,
erapamitiapua,
wahka wakiwechi nokisinioio,
ki no'o e'weriachitia.
- ⁹ Ihji aamo ehkoriaami noonoriwaa,
ooka weerewa paamupari no'o peenia ihsiawa tetewikameaipua,
ki noochi paparakamepua.
Nape wa'a te'tiai puuua,
oowera ahpo neesetojeraipua.
- ¹⁰ Pukaepa neea nekaka pu'ka ehkoriaami ti'tjoerichio,
erapakania:
“Ihji ti'tjoeria wekakache mochitonarepua ahpo iikachio,
ki no'o e'wenareka,
kaaweruma pooechi mochitopua.”
- ¹¹ Waikao nekakao erapakania:
“Ka'chitia ajasitemania i'kao,
no'o i'towa resipupua weechi chaaneriachio.”
- ¹² Eeme no'o Riosichi poponiwa pipiniwa tiamea, kaawe aamo inateka mochitopua-
pua, ki ka'karuma nokiwamechi ruhjipua kiisi kaawe tiame tetewamechiopua Riosio,
aamo Riosichi paparáo, toaka. ¹³ Ohso kaawe eemea kaawe aamo neesetoka mochitopua-
pua, senepi taaweche wa'api te'teretoka Riosichi paparakao, kihta peewanapaka iikachio,
kihta aamo wisikuepuawichiopua, tatakorieo. ¹⁴ Teemea pewatiame mochitosaapua
Riosie Weratiamechi paparakao, ahkasi taamo o'ineriachi o'iniopua, kiapuame teemea
yomatiamé Riosi kianareka yasitao, Eesusio taamowichio iintoriopaopua.
- ¹⁵ Pukaepa ki wehchi ipaka keepupuapua Riosi Riosiwari aamo nayewesoo, pu'ka
Ehkoriaami Iyoterichi cheeriachitia Raawitaruo, eee cheeka nayewaio:
Ehpiamio eemea, no'o aamo nayewesoopua Riosiwario,
ka'te peewame enemitiapua aamo iikachio,
aamo ehkoriaami mochiriamechitia
wahka wakiwechi nokisinioio,
ki noochi erakoka paparakameopua,
oowera ahpo neesetojerakameo.
- ¹⁶ ¿Aatana eneriarepua, wa'a chiiame inamukamea Riosi Riosiwario? ¿Kikosa Moise
Eejito puuyanaria, chaanerepua? ¹⁷ ¿Aatanakosa ahjama nekakame Riosia, ooka
weerewa paaumpari nokisinioi wakiwechio, kiisi e'weniapa pukaeo? ¿Ki puuukosapu
tatakorika wahjipakame wakiwechio? ¹⁸ ¿Aatanakamerakosa ki asitemo tuukame Riosia,
ahpo i'toachi resipuwa weechio? ¿Kikosa ki e'wekamera enerepua? ¹⁹ Wa'a teesoo, ¿ki
paparaniamerapu te'ta nateyamerpua, kii ki paparapa ki asikamepua ahpo resipumia
i'toniachio?

4

¹ Pukaepa teemea, pu'ka Riosi cheeria taamo iikachi nayewekao, iiweta pehji taamo
ooweniamé enesoopua taamo iikachi resipuniameo, e'waka uupuapua, seenekachi
eeme aata ki e'weka ukamea, wa'atia ki resipuwa iinueka itipimapua ahpo iika-
chio. ² Ehpe taawechiamio, puuua wa'api Riosi tuuyewari taamo tuuyeniapua, puu
ehkoriaami chaaneretiaa, nape pu'kao ki pichikeria ahpo chaanetiao, wa'a tiiachipa
ki ajasirepua Riosie resipuwachio. Puuua ki pichikekapa ahpo Riosie chaanetiaopua
Moisechi, kitachi itipire ahpo inamuriaa. ³ Nape teemea ki wa'a noonowikamepua taamo
ehkoriaamechitiao. Teemea, Riosi chiiiao, pichiwa pichikekamepua pu'kao, pukaepa
uukame teemea Riosie resipuwao, ta'iria mochitoniaméopua iikachio. Pukaepa ki
wa'achi te'teriamé teemea, Riosio ki muiitemio tuuriopaopua ahpo kiamio tuuriachiopua

Kaanani weechio. Wa'a teesoo Riosi cheeriao muipuachio, iintuaitepua waikao piirechi resipupuachio. Puuu Riosi resipuwaa, Riosi yahchariapua ehkoriaami taamowichio, i'ka weee yahchaiopua kajusa. ⁴ Nane'riame teemea Riosio taawe resipuniachi yahchariamekoo, pirenapi Iyoterichio eee chiimekopapua:

Riosia yooma ihta netesaopua, oowisani taawechi resipurepua.

⁵ Nane'riame teemea iintumerikoo, piirechi resipupuachi mochiwachi taamowichio tiameo, pirenachi Ehkoriaami Riosi Iyoterichio, Riosio, ahpo ki e'wiame ti'tijoeri nae-wakao, eee cheerimekopua:

Kiisi muitemania no'o ahjama te'ta resipupuachio.

Pu'ka “piirechi resupupuachi” cheeriao, wahka ihtoriachi enemeru tuuka, cheeriamepua. ⁶ Wa'a teesoo iiweta toiyoopua resipupuachio, iintuamepua pehjiu muipuameo. Puuu ehkoriaami ki e'wakamea Riosi tuuyewario, ki muimeripua. ⁷ Wa'a teesoo, Riosi resipupuachi muipuaa, ahpo Riosie paajutetiaa, inamusache ehpe wa'api enaniamepua Riosichio. Ihji “ehpe wa'api” Riosie chanitiamepua ehkoriaami o'iniaio, eee cheeka:

Ehpe wa'api no'o Riosiwari inamusaa,
ka'te peewanamitia aamo iikachio,
cheeka chanitiamepua.

Wa'achi cheeriamu taamo ehkoriaami Raawiai ahpo Iyoterichio, ki ku'itapi neipa, Kaanani muitioio, Osuwee. ⁸ Wa'a teesoo, Kaanani muitiamea Riosie i'toniaio Eejito o'iniaio, puuu resipuwaa, ki wahka ihtoriachi resipupua enerepua, te'ta resipupuachiopua wa'asio, Riosi ahjamaopua tewekachio. Puuu Osuwe i'toteka Kaanani resiputiamea, te'ta resipupuachi enesoo, ki piirechi resipuwaa nayewamii Raawia, neipami taawechiamopua, wahka ihtoriachio. ⁹ Wa'a teesoo te'ta Riosichi paparakamewichioo, iinuemepua pehjiu ihta resipuwaa taawechi, yooma pu'kawichioo ahpo iikachi resipuwaa uukamekoopua, Riosi Riosiwari ahpo paajutetioio. ¹⁰ Pu'ka mochipuachi taamo asisooopua tewekachi resipupuachio, kajumeripua wa'asio, taamo Riosiwichio tekipanakiaa. Wa'a mochipasaa teemea, pu'ka ahjama resipumiachio, resipumeri teemea wa'asi, Riosi yooma kajusaapa yooma ihta enepatekao, resipurichitia. ¹¹ Pukaepa teeme Riosichi paparamu, utewame taamo kaawe neesetoka mochitoamepua, ki taamo ehkoriaami mochiriamechitia, ki e'weka Riosio, ki taamo ka'itepuawichioopua Riosi resipuwachi muipuaa, Riosi ahjama resipupuachio.

¹² Riosia wa'a taamo resipupuachi ajasipuawichioo, ahpo tuuyesiwae taamo ku'ipamepua ka'karuma asipuawichioopua wa'a ahpo kahtiachio, ahjama resipupuachio. Riosia te'ta ahjae taamo ku'ipaeo, ahpo Riosiwari puuu, pukae taamo iikachi nayewiaeo. Riosia tiameo, ahpo nayewaturae iyoteteriae taamo nayewesiamepua, ku'ipasikaopua taamo nokisiwachio. Puuu Riosi naeraa ahjamekaitepua, tamochi yasitoka neesetoame, a'chitia keenakooi kakupachi panitoka. Puuu Riosi naeraa, te'ta nane'riamepua taamo ki kaawe nokisoo. Puuu Riosi naeraa, ahkasi tisia noriwi taamo tiiachisi pakiyamepua, taamo erakoaopua tetewipaka, taamo inataopua tiame, puuu, itapiti nasimachetaka ihsiamepua, neneku tisia yoorame chupatetiame, puuu ahkasioi owachisioi pakime tiiame, ma'chiamu tetewipaka aataoi noriwi tiiio. Puuu Riosi naeraa tamochi yasipakao, ahkasioi taamo inataoi taamo ma'chitamepua Riosichio, ihtaio taamo iintonariaopua. ¹³ Kihta ki'tiame Riosiwichioo, itapiti ki tetewipua tiamea. Yooma teemea Riosi tetewachi te'terimekaitepua, kihta ichipume tiame teemea, Riosi tetewachio, yooma kawiame ma'chiamepua. Pukaepa ka'chi iika wihtume tiiame teemea, Riosi te'ta katewiachi taawechio kajuyachioopua wa'asi.

Eesusia Apoe te'ta neeseriosipua

¹⁴ Wa'a teeremiopa waika kajuyachi taawechio, Riosia taamo neeseriosi weererepua, aata Riosichi taamo pejana nayewesimeri, ihtaio taamo tatakoria cheriwepuawichioo. Puuu te'ta neeseriosi Riosi weratiamea, apoe Eesusi puuu, te'ta Riosie Tijoetutetiame, Riosio ahpo Taana teewaria. Pukaepa utewaeme pukachichi te'teretomete teemea, utewaeme pukachiche paparatoka. ¹⁵ Puuu Eesusi taamo te'ta neeseriosia, tamochi

oikamekapaopua tamochitia aiwasikaopua, yooma ihta taamo kokosa ikiyachitia saaekapaopua, machikamepua taamo tesiwa erakoao. Pukaepa kaawe taamo pejanameri tiame enepakamepua, puuukamera taamowichio ahpo Noonochi tuuyesimeri tiame, taamo tesiwa chaachapaopua, taamo te'ta aiwasiaopua. Puuu Eesusi neeseriosi tiameo, weesa pa'pasutiamepua tiame riaorósieo, taamochitia tatakorijerakaopua, nape Eesusia kiisi e'weropua, wa'a chiioi tatakorijerakao. ¹⁶ Wa'a teeso teemea, kihta seeweka itanemetepua, ihtaohi itapiti taamo cheriwepuaopua, ahseka te'ta kahtiachi, apoeo, taamo puuyeka kahtiamepua wa'asi, tísia tesiwenareka taamoo, a'chitia keenakooi a'chitia taawechioi apochi enapameopua ihtaohi itanemio.

5

¹ Yooma weechi te'ta neeseriosia, ti'tijoerichi uutiamepua, ti'tijoeri animari Riosiwichio meritiame, eerarao Riosichi oowesimichioopua, ti'tijoe tatakoriia cheriwepuawichio oowewawichioopua, ooweruwichioopua tiamé; naatiopua tiame, itapiti ti'tijoeri Riosiwichio ihkorewara, oowesimichioopua Riosiwichio kaawe e'rewao.

² Puuu te'ta neeseriosi weratiameai, tatakoriichi wichipuame eeyowa tiamekapaopua ti'tijoerichitia, machiyame puuuu aata tesiwe e'repua. ³ Puuu te'ta neeseriosiai, wa'achitia tatakoriamekapapua tiameo, animari merisa eerara, Riosi oowemeripua ahpo tatakoriia cheriwepuawichioo, wa'a iintosaopua ahpowichioo, animari me'yaria Riosiwichio, pu'ka animari eerara Riosichi oowemeripua, ti'tijoe ooweru tiame tatakoriia cheriwepuawichioo.

⁴ Puuu te'ta neeseriosi enepariao, ki apoe ahpo e'rachi, te'ta neeseriosi enepakameko erametepua. Riosikamera ihsikamekopua pu'ka weerakao, ehkoriaami Aarona weerariachitiaopua, pukeri simiyachioopua. ⁵ Apoe Riosie Weratiameai, ki apoe wa'api te'ta neeseriosi enepakamepua. Pu'ka weerakao, Apoe Riosi iintokamekopua, eee cheekao: Nee aamo tijoe tijoetutekamepua,

pukaepa no'o Taana muuuu.

⁶ Sewinachi Ehkoriaami Iyoterichio chaanipua tiame: Muuupua weechi mochikame te'ta neeseriosia,

ki wahjiamesi teeremerioopua,

i'ka weee kajuyachisio,

Merekiserechitia teereria.

⁷ I'wa weechi kahtiai Riosie Weratiamea, weesa tísia tesiwa cheeka nayewakamepua ahpo Noonochio, ki ahpo neesetopuawichioopua pehjo ahpo meripua, ahpo Noonochioopua te'te ahpo newipateme tiamechioopua. Pu'kao apoe Nooraraa, wa'a teerekamepua keepukapao, te'ta iyoriamekopua ahpo Noonoo. ⁸ Apoe Eesusia, Riosi Tijokai, ahpo Noonoo e'wawatare yasitorepua, tijoe aiwachitia saaeka. ⁹ Yooma ahsepari iintokapaopua tatakoriia natetekaopua, ti'tijowichioopua ooweruopua tiame, taamo ki wahjiame ahjaniame newipatiame eneparepua, yooma aatawichioopua, apochi paparakameopua. ¹⁰ Pu'ka wa'apichi tiameo, apoe Noonoraa, te'ta neeseriosichitia yasi-patekamepua pu'kao, Merekisere neeseriosi teereriachitia, ki wahjiamesi i'ka weechio.

Ahpo Riosichi paparao, eeyowa tiame ahpo toimia

¹¹ Ehpeche nayewamiinia i'kao, nape eemea pehjo, ki te'ta pu'sereka inamunariamepua no'o masitiao, tísia tehki tiamekopua i'kao, kaawe pahtepuameo. ¹² Aamo tepesi masiteniameopua wa'asio, masitari eneme teeriai eemeapa, nape eemea ohsotia eenechi masiteniame nakiyamepua, kukuchi masiteniamechitia, yooma ahkasi ki eerina tiamekoiopua. Kohjaka te'teriami eemea iiwetao, ka'chi iika ko'kome tiame, pa'pamira koayao. ¹³ Eeme kohja koaya koayameapua pehjo, kihta inatamepua ihtanakamera kaawerumakoo, ki kaawerumarakooiopua. ¹⁴ Weeweruma koaya koayamekamera inatamepua, puuukamera nane'riamepua aachintiamera kaawerumakoo, aachintiamera ki kaawerumakooio.

6

¹ Nape eemea weweripakameapa wa'asi Riosichio, toitia kaawe pukeri simiyachi aamo masiteretiaopua, ohso kaawe ki aamo masiteniakamera pehji, pepenipapuapua. Ki wa'api chaachapamete teemea eenechio, taamo kaawe masiteriaopua wa'asio, ihji eee tiame masitetiamechitiaopua: ki kaaweruma nokiwa toinarewa, Riosichi mochi-toamekapa; itapiti yoorewa kihtawichio teerepuame, Riosichi kaawe teerepuameo; naatioipua itapiti iintoka Riosichi paparaniameroi; ² paatoniamечи simiyame nayewaniameoipua; aatachi seekarepaka weraniameoipua, aata itapiti yoramichioopua; eenechi ahjaniamечи simiyameoipua; Riosi kajuyachi katewepuameoipua. Yooma ihjia masitetiamepua wa'asio, ki masitenia nakiyamepua wa'asio. ³ Riosi wa'a erasoo, wa'a noonoima teemea, pu'ka pahcha masiteriao toaka, piirechi itapitichi simitema teemea masitekao.

⁴ Aata puuu pahteka inamukaipua, Riosi ahpo taana enemichio paaewao, Riosi Riosiwari ahpo iikachi ta'irekaipua, ⁵ Riosi kaaweruma tuuyewari tísia penipakapa pu'serekamekaipua, aachin ihsika ohjoemeripua weemera ahjarichi te'teretopuao, ⁶ wehchi ipaka tetewikamea yooma ahpo Riosie masitetiao, kihta ki'tiamepua wa'asio, epeche ahpo masitepuao, ahpo kaaweruma enepamiaechi simiyameo. Puuu Riosi Taanarao, eenechi ahpowichio mukijerakameka noonoikame puuu, eenechi ahpo tatakoriwa cheriwejerachitia. Puuu wa'a tiame iintokamea, tísia na'arari iintokamepua Riosi Taanarachio, ki uunariamekapapua, Riosi ahpowichio kaawe iintorio. ⁷ Puuu wa'a te'terekamea, waasaka te'teriamepua, kaawe yukisoo kaawe taakermeriai, kiisi taakekamechitia kaawerumachio, Riosieopua apochio, ahpo kaawerumari teerepuawichioopua. ⁸ Puuu Riosi masiteria wehchi ipaka tetewikamea, waasa apoche tahjichuri taakekameka tiamepua. Puuu wa'a teerekamea, tehpunasa kosipuamepua, kihtawichio kaawekamekapaopua.

Taamo Riosi iintomo tuuriaa, pewatiame inataka mochtotewa

⁹ Nape neea wa'a tiame nayewao, ki wa'a aamo noonowirio tuuka chiiamenia. Ohsotia neea aamoo Riosio, iyorika mochikameko e'ramenia, wa'a te'tiapao eemea, newipatepuamepua Riosieo. ¹⁰ Riosia ki se'wi e'ramepua kaawerumachio, Apoeo ki natakepamepua ahpo ku'iretiao, aamo wahjachi ku'iriaopua kaawe erakokao, aamo wahjachio, aamochitia apochi paparamero, yooma pu'kawichio aamo nokisiaoipua pehjo. ¹¹ Teemea pu'kao, wa'api teetojeramepua yooma pipiripi eemea, aamo wahjachi poponiwachio, pipiniwachioopua tiame. Nape utewaeme aamo teetopuapua pukachio, ahkasi aamo weritoachisi, yooma aataoi aamo tetewimichioopua, aamo utewaeme te'teretoame Riosiwichio, te'ta ahjachi erakokao. Wa'a te'teretosaa eemea, aamo Riosiwichio nokinareria tetewima eemea, ahsieme noonowitiamekopua aamo inatariao. ¹² Wa'a te'teretoame enesaa eemea, ki nanasiname enemeri eemea, wahjachi Riosichi paparamechitia te'teretoamekapa, Riosie aamo kiapo tuutia puuyetoka, Riosiwichio tekipanaiopua pehjo.

¹³ Riosia, Aurani pukeri iintokemo Aurani nayewao, apochi wa'api pichiwataka nayewakamepua, ki'tiopa aata ahpo epeche weruma tiariemeopua. ¹⁴ Riosia eee cheeriapua Aurani iintomo tuuyaio: "Te'ta aamo pichiwa chiiame neea, ihji aamo kaawe iintokemo tuuyao, tisiwá kaawe iintomerinia amochio; neea, aamo tetejimarisiwao, ki ookapi aamo muuwetekemania." ¹⁵ Waikao Aurania, moena teereka, oowe e'reka puuyerepua ahkasi ahpo iintokiachisiopua Riosio, pukeri pahcha simiyameopua ahpo taana taanatariachisi, o'iniachisi ahpo tetejimarisiwa muuwemerioopua. Wa'a iintoka o'inere Riosia, Aurani iintokemo tuuriaopua, ahpo muuwetewao. ¹⁶ Ti'tijoeria ihta itapiti pichiwatanariaa, aata ahpo epeche pa'pamira ajawaka pichiwatame puuu, wa'a teekao ki aatae ahpo a'chi chaanepuawichioopua, ki pichiwako tuukao. ¹⁷ Waikao Riosia ahpo iintomo tuuriao, ahjachi erakomichioopua ti'tijoerio, ki nu'uti apochi pichiwatariamepua, apochi wa'api. ¹⁸ I'ka Riosi iintomo tuuriaopua, ooka itapiti kiisi sewina ikiwamechi ahpo pichiwatakamepua. Puuu ooka naatipua: puuu piiripia, te'ta

ahpo iintomo tuuriapua, piirea, ahpo wa'apie pichiawatatiamepua, piiripioi i'ka ookao, ka'chitia wihtukipua, apoeo te'ta Riosikapa. Pukaepa ahjachi paparaka mochitoame teemea, oowe e'reka taamo iintomerichio, kaawe erakoka puuyetoka. ¹⁹ I'ka Riosi taamo iintokemo tuuria puuyetoka mochitoamea, puuupua taamo Riosichi paparawa pewatiame te'teretiao, pewatiame naawaamechitia kiisi wichipame teereka. Ihji taamo pewatiame naawaerewaa, tewekachi te'ta Riosi iyoriwachi naawaerewaeme teemea, wisatori te'ta iyoriwachi to'peraekachi yooreminaopua, pu'ka Riosi tioparachi ki pusie tetewiniamechio. ²⁰ Wa'a te'ta tewekachi Riosi iyoriwachio, Eesusia, wa'a yasimia akipakamepua. Wa'ao puuua taamo te'ta neeseriosichitia pakikamepua, wa'a o'iniaopua weeechi mochikame ti'tijoeriwichioo, te'ta neeseriosiwaraa, Merakisere neeseriosichitia tiamepua, ki ku'itapisi neeseriosika yasitokamekapa.

7

Eesusia, Merakiserechitia neeseriosi

¹ ¿Aatanajuare ihji Merakiserea? Ihji Merakiserea, Saaremi muuwari yawichira eneriaipua, te'ta Riosi neeseriosi enekame tiameo, Aurani taawechiamio. Ihjia Saaremi yawichituaio, Aurani nasiwarichi o'inia eenioopua, machenaka natepakame puuua, kaawerumari yahchemia Auranichio. ² Aurania wa'a ikitiaapua Merakisere neeseriosio, piie si'sientochio, yooma ahpo yowiriaopua nasiwarichio, o'osa ma'mariki uuyesa ki'yarepua Merakisereo. Merakisere teewaraa, Kaawerumari Yawichi, chaniwamepua. Saaremi tewaniachi yawichituwaa, Ta'iria Mochiniame Yawichitua, chaniwame puuua. ³ Ihji noonora kihta nane'reniamepua, yeeyeraai, aaata pu'ka ehkoriaami mochiriameai. Ihjia naawariachioi ki nane'reniamepua, ahkai mukuriachioopua. Wa'a tiiachipa puuua, Riosi Tijoetukameka tiamepua, ki wahjame neeseriosichitia tetewiniame.

⁴ Ne'nemitiao i'kao, achipu tiame yooreniaeme eneriaipua, Merakiserea. Aurania i'isaeri paamiratuamekaipua, Merakisere ki'yarepua o'osa ma'mariki u'yesa pipiripi si'sientochio, yooma nasiwariachi newitosa u'yeriaopua. ⁵ Neipami Moise taawechiamio, puu Reewi ne'neseriosia reesetiame eneriaipua, yooma ti'tjoeri koparoamichioopua Moise nuurario, o'osa ma'mariki u'yeka pipiripi si'sientochio yooma a'chi ahpo iinuekao. Wa'a yoorarepua pu'kao ahpo Aurani tetejimarisiwachi ti'tjoekoio, Reewitaa tiame tetejimarikai, Auranichi o'inia. ⁶ Nape ihji Merakiserea, seenukaio, Reewi tetejimarioro, Aurani koparoarepua, pu'ka o'osa ma'mariki u'yekaopua, pipiripi si'sientochio ahpo nasiwarichi o'inia u'pariaopua. Merakiserea tiame Auranio, Riosie muuwetetiameko tuutiamekoipua Aurani o'inia tetejimarisiwao, Riosi kaaweruwari yahcherepua pu'kao. ⁷ Yooma aaatae nane'reniamepua, kaawerumari yahcheniameo aaata weruma teereniamee yahcheniamekopua ki weruma teerewaameopua. ⁸ Moise ajawaria ne'neseriosia, pu'ka o'osa ma'mariki si'sientochio u'yeka koparoakamea, wahjipasikame puuua. Nape ihji Merakiserea, ki mukukamekoopua, iiweta ahjame kahtiamekatia tiamekotipu Ehkoriaami Iyoteria. ⁹ Neeea kaawe chanimeteoipua, ahkasi Reewi ti'tjoe neeseriosiai, ki aapoe wa'api ki'yakamekaipua pu'ka o'osa ma'marikiwa ahpo oowewao, Merakisere koparoario, Aurani iintoria noonoikameka tiame puuui, Auranikamera wa'a iintokamekooipua pu'kao. ¹⁰ Wa'a erakoame teemea, Reewi ne'neseriosio Aurani weerewachi te'tereriopua pehji ki na'nawakame pehji, iiweta Merakisereo, Aurani natepoiopua pooechio.

Weemera te'ta neeseriosi nakiretiame

¹¹ I'isaeri ti'tjoeria ahpo Moise nuurewarichi nokisimichioo, Reewi ne'neseriosie uukamepua, waika o'inia oowewari nokisimichio yoorakao, ti'tjoe ooweru tiame tatakoria cheriweniamewichioopua. Puu Reewi ne'neseriosia Aaroni tjoechi o'inia tetejimarisiame puuua. Reewi ne'neseriosi nokariao, te'ta piipatiame enekame enesooopua tatakoria, ¿aatia tiiachipa seenu neeseriosi nakiretupua, ki Aaroni neeseriosi tiiachitia tiameo, aatakamera weeraka Merakiserechitia tiameo? ¹² Weemera neeseriosi weraniame nakiretupua ki mukuyame, puuua, weemera Riosichi te'terewa

mochitoniamе kateweri yachamerikopua pu'kao. ¹³ Ihji weemera neeserosi taamo weereketiamea, Eesusi Apoe puuua, weechi Tijoe Tijoetukame Riosi; ihjiai seenu tetejimarisiwachi eenariamepua, ki Reewi tetejimarisiwachi eenakame; pu'ka seenu tetejimarichi eenariameo, aataai ki neeserosi machenariamekaipua wa'ao. ¹⁴ Ihji weemera Eesusi neeserosia, ma'chiamе tetewame teemea, ki Reewi tetejimarisiwachi o'inia eenakamekopua, ihji weemera neeserosio Uura tetejimarisiwachikamera eenamekopua pu'kao, pu'ka Uura tetejimarisiwachio Moisea, ka'chitia taawechi neeserosi, machenakameko tuuyamepua, aataai pukachio.

Eesusia Merekiserechitia tetewiniame

¹⁵ Wa'a tiiachipao ihji Eesusi neeserosia, epeche ma'chiamе taamo nane'retiamepua ki Reewi ti'tijoechi o'inia eenamekopua, seenukopua pu'kao, Merekiserekameraka tiiamekopua pu'kao. ¹⁶ Ihji Eesusi neeserosiwa, ki aata ti'tijoeekamera neeserosi weratiame puuua, aata tetejimarichi uukaopua, ohsotia ihji Eesusi neeserosi teereniamea Apoe tewekachi Noonorae weratiame puuua, Apoe te'ta Riosie. Weechi ne'neserosia, naapi weemera ajawasiniame nakiyame eneriai puuua, aata neeserosi mukisoo. Nape ihji weemera Eesusi neeserosia, ki'tiamepua piirechi neeserosi weraniameo, ka'chitia taawechi mukimerikopua pu'kao, pu'kao mukiwario, newitokamekopua wa'asi. Pukaepa Eesusi neeserosiwa ki wahjiamеsi teeremeripua ahkasi ki wahjiamеsi i'ka weechi kajuyachisio, Merekisere ki wahjiamеsi neeserosi tetewitiamechitia i'ka weechio. ¹⁷ Ehkoriai Iyoterichio, Riosia Eesusi inataka cheerepua eee cheekao:

Aamo neeserosiwa,

wa'api teetomeripua ki wahjiamеsi,

Merekiserechitia, ahkasi i'ka weechi kajuyachisi.

¹⁸ I'ka weemera Eesusi neeserosi yasipakopao, Moise ne'neserosi ajawasika o'ineriaa, ikicha ipatiame puuupa wa'asi, ka'chi iika ahsieme cho'wakamekopapua tatakoriameo. ¹⁹ Puuu Moise animari me'yaka te'teretoria tatakoriamewichioo, kihta natetiame enerepua, te'ta piipateniamewichioo, naatikamera natetekamepua, weemera te'ta neeserosi Riosie weratiame, Apoe Eesusi. Pukae teemea iinuemepua tamochio, Riosichi e'enaka taamo itamiaopua cheriwepuao, ihtaai taamo tatakori iintoriao, pu'ka taamo tatakori kokosapuameopua Riosieo, ahsieme natetetiame itipiriopua Eesusieo, apoe taamo tatakori nateteka mukuriopa.

²⁰ Ihji Eesusi weemera neeserosia, Riosie apoe wa'api apochi pichiwataka weratiamepua. ²¹ Wahjachi ehkoriai neeserosia, oowera ti'tijoechi uuka ajawatiamеpua, kihta ki aatachi pichiwataka. Nape ihji Eesusi neeserosiwachi simiyame, Riosia, te'ta apochi pichiwataka weerakamepua pu'kao, eee cheeka:

Muuua, ki wahjiamеsi no'o neeserosiwa enemeripua,

ahkasi i'ka weechi kajuyachisi,

Merekisere tetewiretiachitia.

²² Wa'a tiiachipao Eesusia, epeche ma'chiamе pichiwatamepua, Riosi weemera kateweria, weechi mochikame ti'tijoeeri ahjamaopua, aachin teeka te'ta cho'wetiamе itipimerikopua taamoo, taamo tatakoriario. ²³ Ehkoriai ne'neserosia, ki ookapi ne'neserosi eneriaipua, wahjipasiopa ajawasitiamekapaopua. ²⁴ Nape i'ka Eesusio ki mukuyamekopao, ihji neeserosiwa ka'chitia taawechi piirechi neeserosi, werasiwa nakimeripua, ahkasi i'ka weee kajuyachisiopua. ²⁵ Wa'a tiiachipao, ihji Eesusia yooma aata ahpo Noonochi e'enakameopua, ahpo tatakori cheriwepuawichio itakao, newipateka yasitomeripua pu'kao, ahkasi i'ka wehjoari kajuyachisi. Wa'a inisimeripua pu'kawichioo, senepi taawechi ahpo Noonochi utewaeme itasikao, wa'apitia yasitomerikapapua neeserosichitia, ka'chitia taawechi ki mukuyamekapa.

²⁶ Wa'a tiamekasa te'ta neeserosi nakiyamekaisa teemea, i'ka Eesusika tiame: kihta a'chi tiame ki kaawerumao, kihta iintokame ki kaawerumao, i'ka weechi tatakoriachio poanatokao, tewekachisi apechunatiame, ahkasi kai waapisi te'pa. ²⁷ Ihji taamo te'ta neeserosi Eesusia, ki ehkoriai te'ta ne'neserosi nokaka mochitoriachitia

ihsiamepua, senepi taawechi animari ko'yaka Riosi oowewari nokariachitia, ahpo tatakoria cheriweka piipatepuawichioopua, ti'tjoeri ooweruwichioopua tiameo. Ihji Eesusi taamo te'ta neeserosia ahpo Noonochio, seenepi wa'api ahpo oowepakamepua ahpo weerewa meritiamero, yomatiamero i'ka wehjoarichi mochikameo, ahsieme natetiamero itipimichioopua tatakoriao, ahsieme cho'wetiamero. ²⁸ Moise taawechiami o'inia ahkasi ehpesiamio, yooma te'ta ne'neserosi ajawatiamea, tatakoriame enerepua, aataai ti'tjoechitia. Riosia pu'ka ehkoriaami o'inia te'ta ne'neserosi nokisiriaopua kajumichioopua, yooma pu'ka ehkoriaami pukeri o'inia ne'neserosio, yooma aataoichitia tatakoriamekopua pu'kao, wa'asi tewetekamepua wa'a te'teretotiamero, ahpo Taanakamera te'ta neeserosi weerakamepua, ahpo wa'apichie pichiwatakao. Ihji Riosi Taanaraa, kiisi iintokamepua ihtaoi tatakoriameo, puuupua ehpeo, taamo te'ta neeserosia ahkasi ki wahjiamero, ahkasi wahka ihtoriachisi i'ka wehjoari kajuyachisio.

8

Eesusi Te'ta Pichiwa Neeserosi

¹ Te'ta nateyame nooe aamo nayeweriaa, ihjipua: Te'ta Pichiwa Neeserosi iinueme teemea, te'pa kahtiamero Riosi ahjamina, epeche te'ta yooreniamero te'ta iyoriwachi tewekachio. Ihji te'ta neeserosia, Eesusi Apoe taamo Paamira puuuu. ² Puuuu wa'a yasaka tewekachio, te'ta iyoriwachi neesetonapua, apoe Riosi weeraria iyoriwachi, puuu wa'a te'ta iyoriwao, ki aata ti'tjoeri neteriachipua. ³ Yooma te'ta neeserosi ajawatiamea, ti'tjoewichio Riosi oowemeripua itapitio, itapiti Riosi ihkorewa, naati tiame, itapiti animari kokoniamero tiame. Pukaepa ihji weemero neeserosiai, nakiyamepua tiameo, itapiti Riosi ahpo oowemiao. ⁴ Ihji Eesusi taamo weemero tewekachi neeserosia, i'wa weechi yasisaapua pehji, ki te'ta neeserosi enemiipua wa'ao, ahpo tewekachi neeserosiwao ki weechi ne'neserosi nokiwa ihsiamekapapua. I'wa weechio iinuemepua pehji aata neeserosi, Moisee ajawatiamechitia nuurari nokayame. ⁵ I'wa weechi neeserosi nokariaa, Eesusi tewekachi ihsiwia ekawira puuuu. Wa'a tiame nane'riame teemea, Moise Riosi te'ta iyoriwachi netemioio, eee chaaneriopua Moiseo: "Te'ta te'pa kaawichi no'o aamo cheerichitia netepuapua."

Weemero katewero ti'tjoeri ahjama

⁶ Ehpeo ihji Eesusi weemero neeserosia, te'ta weruma iyoriwachi ihsiamepua tewekachio, te'ta kaawerumara neeserosiwa teetoka. Ihji Eesusia wa'a tewekachioopua tiameo, apoepechi yasipakamepua Riosi weemero katewero weechi ti'tjoeriwichio inisiwaopua. Puuu weemero katewero yooraa, tisia epeche kaaweruma tiamepua taamowichioo, epeche kaaweruma Riosi taamowichio iintomo tuuriokopa. Puuu Riosi taamowichio iintomo tuuriaa, ihji eee cheeriapua: "Aataai no'o Taana Eesusichi paparakamea, nooe cheriwetiamero itipitiameripua tatakoriaa, te'ta ahsieme cho'wetiamepua wa'asi."

⁷ Pahcha simiyame Riosi katewero, ahsepari tiame enesooopua ki sewinapuameo, ki nakimii puuuu, weemero katewero yachaniameo. ⁸ Nape Riosia pu'ka ti'tjoerio, pu'ka katewero kiisi ahsepame tiioa iyorikao, pukaepa weemero katewero yahcharepua. Riosia ehkoriaamo, eee cheeriaipua Eremia iyoterichio:

Enamiitepua no'oo piie taawechio,
weemero katewero no'o yachamiachioopua,
yooma i'isaeri ti'tjoerichioopua,
Uura mochikame ti'tjoerichioopua tiame.

⁹ Nape ihji weemero katewero no'o yachamiaa ti'tjoerichio,
ki aamo ehkoriaami mochiriamero no'o katewero
yahcheriachitia, teemeripua,
pu'kao Eejito no'o puuyanarioiopua panitokao.

Pu'ka katewero nuurario,
ki yooreka mochitopua ti'tjoerio,
ki no'o tatanachitia uukania pu'kao.

¹⁰ Nape neipami pu'ka weemera kateweri no'o yahchariachio,
 yooma noochi e'enaka paparakameopua no'o tatana iintapasaopua,
 eee iintomiaa, cheere Riosia:
 yomachiami i'isaeri noochi paparakamechio, yomatiamе noochi paparaka te'ta
 i'isaeri enepakamechiopua tiameo,
 no'o nuurari iyoripuameo,
 pu'ka inatarichi teerepamania,
 i'ka ti'tijoeri iikarachiopua tiameo,
 wa'a iyotepa tiame iintapamania no'o nuurariopua tiame.

Pu'kao neeea, Riosiwaraa enemapua, aapoeo no'o mochiwaria enemapua.

¹¹ Puuu wa'a no'o mochiwarichi mochikamea,
 aaataai kihta aaata masitemapua noochi simiyameo,
 ahpo poonioi, aaata ahpo ahjama oiyameoi,
 yoomahka pu'kao,
 te'ta no'o machika mochikamekopaopua wa'asi,
 nu'nuntiraai ahkasi weewerumaai.

¹² Wa'a teeremeri puuua,
 no'oo pu'ka weeechi mochikoioopua pehjo,
 yooma no'o cheriweriopua na'ara nokariao,
 kiisi inatepawichioopua wa'asio,
 pu'ka tatakoriario.

¹³ Riosi weemera kateweri nayewasaopua, pahcha kateweri yachatiamеopua oochetupario tuukapua wa'asi, pu'kao kihta itipimio tuukapua wa'asio.

9

Weeechi Riosi iyoriwachi; tewekachi Riosi iyoriwachi tiame

¹ Ehpeo pu'ka ooka Riosi kateweri aamo nayewemane. Pukeri Riosi ti'tijoeri ahjama ahpo kateweri yahchariaio, aachin teeremeri eneriaipua Riosichi iyoripua; puuu pukeri simiyamechi Riosichi iyoripuaa, i'wa weeechiche mochikamewichio iyoripuwichio enerepua. Puuu Riosi iyoriniamea, Riosi kariterachi yooremina eneriaipua. ² Ihji Riosi karitera wakiwechiami i'toka siimpatiamе senepi resipumia werasitiamea, eee teereriaipua yooreminao: pahcha yooreminao teesa iyoriwachi eneriaipua, wisasori to'pera chuhkuachioopua; wa'ao, piiripi kanterero weririaipua; wa'ao werirepua tiame piiripi tepatetiame, paani to'wame neeserosiche koaya. ³ Epeche yooreminaopua, piirechi wisasorie to'perachio, te'ta iyoriwachi enerepua wa'ao; ⁴ wa'ao, tepawetiachio, moorera cho'i sewajuyame yahchame werirepua, puuua ahjae kokosa mooriniame enerepua, yooma puuu tepawea mooreraapua tiame, yomatiamе puuua, o'ro tahpeteka netetiame enerepua. Wa'achi yooreminaopua tiameo, kaaja poirepua piiripi. Puuua Riosi kateweri yahchame enerepua, ehkoriai ti'tijoeri ahjama katewetiame. Puuu kaaja kateweri yahchamea, yomatiamе o'ro apoche tahpeteka chuhchetiame enerepua tiame. Pu'ka kaajachi yooreminaopua, wa'a werirepua piiripi sikorijari apoche o'roe netetiame, pukachi yooreminao Riosi maanara to'wame enerepua. Pukachi kaajachi yooreminaopua tiameo, Aaroni teesorara poirepua tiame, puuua seenepi simikameo uuyakame. Wa'achi kaajachio manirepua tiameo, ooka tehte rarapename, pukachi iyotetiame manirepua Riosi nuurari chiiapua, Riosi ti'tijoeri ahjama katewetiameo. ⁵ Pu'ka kaajachi neneku kuachio aampao, ooka itapiti anaame ajarepua, o'roe chuhcheka netetiame. Puuua, Riosi ku'iwarika te'tiame enerepua, Keruwine tewaniame. Ihji na'pa ahpo aanaraeo, mo'poraka teeka ajarepua wa'a Riosi te'ta iyoriwachi yooreminariwachio, Riosi kaaja to'perachi aampao, wa'ao, te'ta piipateniachi eneriamepua Riosieo, ti'tijoe ooweru tiame tatakoriameo. Nape ehpeonia, ki yooma cheemania, Riosi kariterachi simiyameopua pehjo.

⁶ Yooma weratiachiopua Riosi kariterao, wa'a pahcha iyoriniachi yooreminao, ne'neseriosiche muiwachi enerepua wa'ao, ahpo ne'neseriosi ihsiwa yoramia. ⁷ Nape te'ta tísia iyoriwachio ookachi simiyame epeche yooreminao, piiripi wa'api te'ta neeseriosi pakiyachi enerepua wa'ao, te'ta neeseriosiche. Puuu piiripi te'ta neeseriosia, piie paaumparichio, seenepi wa'api pakiyachi eneriamepua wa'ao, nape animari eerara oowatokaopua, ahpo tatakoria Riosie cheriwepuwachioopua, ti'tijoe tatakoria cheriwepuwachioopua tiame, ooweru tiame, ihtaoi tatakori ikitiameopua, ahkasi ki nane'reka tatakori tiameioopua. ⁸ Waikao yooma wa'a nokitiame ne'nekaopua, Riosi Riosiwaria, i'ka taamo inatatenapua, iiweta pahcha weririamera nokiwachi weerioio, aaataai ki ahsieme natetekame eneriaipua tatakorio, ahpo oowewari i'yetoaieopua Riosichio. Aataoi ki tetewitiamereneriaipua aachin teeka muipuameopua, te'ta Riosi iyoriwachio, ihtanaeioopua, te'ta ahjae natetepuameopua tatakorio, epeche te'ta nateyamera Riosi oowewari, nakiwame enerio. ⁹ Yooma puuu ehkoriai Riosiwichio oowewaka nokitiamea, itapiti Riosiwichio oowetiamea, animarioopua Riosiwichio meritiameapua tiame, kihta tatakori piipatiame enerepua, ahkasi taamo tatakori inatariaopua. Yooma puuu nokitiamea, oowera ekawirara enerepua, Riosi te'ta iintomiaopua neipao. ¹⁰ Puuu muuwaeme itapiti nokaka mochitiamea, koamechi simiyameopua, itapiti iijiniameopua tiameo, itapiti ahpo papakoniamereneriaipua tiameo, ahpo weerewachiche aampa papakoniamereneriaipua, ahkasi Riosi sewina tiame teerepachisi, ahpo weemera kateweri te'teretowa ki'yachisiopua.

¹¹ Nape ehpeo apoe Eesusi Riosie Weratiamea, taamo te'ta neeseriosi weratiamekapapua Riosie, Riosi weemera katewerichi, ihsika yasitoamepua, ahpo Noono Riosichioopua taamowichioo. Pukaepa Riosia ahpo Tijoetuteria te'ta neeseriosi werasaopua tewekachio, ahpo weemera katewerichi yorasimichio weerakamepua. Puuu Eesusi te'ta neeseriosi weratiamea, tewekachio ahpo Noono te'ta iyoriwachi pakikamepua, ahpo mukuria oowewarichitia i'toka, ahpo te'ta nateyamera eerachitia, ahpo Noonochio oowepamia, pukaeo, yooma taamo tatakoriaopua, ahsieme te'ta natetetiame itipimichioopua wa'asi. ¹² Ihji Eesusi apoe neeseriosia, ki itapiti animari eerara i'toka pakikamepua wa'ao, naatichitiaopua, weesero eerara, chiwajowira eeraraoipua, ihjia ahpo kurusichi meritiamekamera i'toka pakirepua wa'ao, pukae taamo taripakamepua ki wahjiamesi mochipua. ¹³ Puuu ehkoriai mochiriamea, ahpo tatakoria cheriwepuwachioo, chiwajowira eerarae wakajowira eerarae nokariaipua pu'kawichioo, aata ahpo tatakoria cheriwejara itasoo, pu'ka eera ahjachi chi'poneka, wakasi taanara ye'ira kosisaopua tiameo, pu'ka naporaeo wa'achi yooraka ahjachi ipaserepua pukachio. Pu'ka wa'a nokitiame tatakoria cheriwekwo, inasokache nokitiame enesooopua tatakoriame natetewao, ¹⁴ Eesusia epeche tísia ki nu'uti nateyame iintokamepua, pu'kao ahsieme taamo cho'wekamekopapua taamo tatakoria. Ihji Eesusi Riosie Weratiame te'ta neeseriosi enepatiamea, Riosi Riosiwarichitia ahkasi ki wahjiamesi ahjamekapapua, te'pa tewekachi te'ta Riosi iyoriwachi eenakaopua, ahpo wa'api oowewarichitia ooweparepua ahpo Noonochio, puuu oowewaria, taamo tatakoria nehpuari enemichioopua, ahkasi yooma taawechisi. Ihji Eesusia, ahpo taamowichio mukuriae, ahsieme taamo iikachi piipatiamepua, taamo te'ta ahjame Riosi, yorakeka mochitomi-chioopua.

¹⁵ Wa'a iintoka Riosie Weratiamea, ahpo mukiwaeo taamo pejana teerepakamepua Riosi kokosario, ki taamo kokosapuawichioopua. Wa'a iintokaopua Riosichio, taamo pejanawa enepakamepua weemera Riosi katewerichio. Ihji Eesusi mukuriae weemera Riosi katewerichio, ahkasioi pu'ka ti'tijoeri oochetiame kateweritere nokitiameioopua, ahpo tatakori cheriwepua itatiameopua Riosichio, ahkasi pu'kawichioo ahsieme natatekamepua tatakoria. Wa'a iintore Riosie Weratiamea, yooma uukame Riosie paaetiao, kiapuaichioopua tiameo, pu'ka kiapuame nuutewa ki wahjiamesi ahpo iin-uepua. ¹⁶ Nape i'wa weechio, aataai mukisa ahpo iinueka aata tooemo tuukamea, ahkasi pu'ka aata tooemeri, pichiwa mukisopa naachutaniamepua. ¹⁷ Ke'chu mukuyoio

pu'ka tooewari iinuemeo, kiisi naachutaniamepua pehjiio, kihta natemerikopua puuuu, pu'ka tooemio tuuka katewetiamero. ¹⁸ Pukaepa ehkoriaami kateweriopua tiameo, meritiame eerara nakiriamepua, pu'ka ehkoriaami kateweri chiia nokisipuawichiopua. ¹⁹ Pukaepa Moise Sinai kaawichi tekisaiopua, Riosi yahcharia nuurari yooma ti'tijoeri tuuyaiopua, chiiwa me'yarepua weesero tiame, pu'ka eerara uunariapa. Waikaopua, pu'ka eerao neeroi na'pesaopua, poasiki saampatesa ahjae chi'ponerepua Riosi nuurario, tehte rarapenamechi iyotetimeo. Wa'a iintosaapua, iisopo kuhsisawa uusa eerachi saampatesaapua tiameo, ahjae chi'ponerepua ti'tijoechiopua chaaneka: ²⁰ "Ihji eeraa, Riosi aamo ahjama kateweria pichiwatamepua, aamoo pu'ka kateweri chiia, yooraka mochtomichiopua."

²¹ Wa'achitia eera chi'ponerepua tiameo, yomatiamero itapiti wa'a pahcha yooreminari Riosi iyoriwachio, yomatiamero pu'ka itapiti ne'neseriosi ahjae yoorao. ²² Ehkoriaami Moise nokitiamea, ahkasi kiiya yooma itapiti Riosi ahjae yooreniamea, eerae piipatetiameopua, aataoipua tiameo, ki cheriwetiamepua ahpo tatakoriario, ki animari eerarae chi'ponekao, Riosio ki cheriwiamekopa tatakoriario, ki aata eerarae chi'ponekamechitia iintosoopua aatachio.

Riosie Weratiamea, ahpo mukuria cho'wakamepua tatakoriario

²³ Pukaepa Riosia weechi mochikameo, ahpo iyorikarichiopua, animari eerarae yooma piipatenurarepua, tewekachi Riosi te'ta iyoriwachio ekawirakopapua pu'kao. Nape yooma tewekachi iintuame Riosi iyoriwachio piipatemichioo, epeche kaaweruma tiame oowewari eerae nakiriamepua, ki pu'ka weechi eerae iyoriwachitia, nape te'ta Eesusi eerarae, te'ta tisiwa kaawerumarae. ²⁴ Pukaepa Apoe Eesusi Riosie Weratiame tewekachi moenasaapua, te'ta iyoriwachio pakisaapua, ahpo wa'api mukuria eerara oowerewachitia ahpo Noono ne'netekamepua, wa'a yasakaopua, pukae ahpo mukuria eerae Noono ne'neteriae taamo nehpuwaka yasitomichiopua wa'ao. ²⁵ Nape ihji Eesusia ahpo mukuria eeraeo, seenepi wa'api wa'a iintomia eenakame puuuu, taamo tatakoriario cheriweka ahsieme cho'wepuawichioopua, ki weechi te'ta neeseriosi seenepi wa'api pakiriachitia te'ta Riosi iyoriwachio, senepi paaumparichioopua, nape animari eerarakameraepua, ki ahpo eerarae. ²⁶ Riosie Weratiamea weechi mochikamechitia ihsiame enesaapua, senepi paaumpari tatakoriame cheriwepuame asisooopua senepi mukimeri eneriaipua ahpo mukiwa eerara oowepuawichioopua, yomatiamero Riosi mochiwari tatakoriario cheriwepuawichioopua, ahkasi i'ka wehjoari naayasichisi o'inia. Nape Eesusia i'ka oochetiame kateweri kajumiachioopua, seenepi wa'api mukimia eenakamepua, yomatiamero i'ka wehjoarichi ti'tijoeri tatakoriario, cheriwaka ahsieme cho'wepuawichioopua. ²⁷ Ti'tjoeria, seenepi wa'api mukiwamechitia, neipao ahpo katewepuamechitia Riosie, ²⁸ wa'achitia Riosie Weratiameai seenepi wa'api taamowichio mukukame puuuu. Neipao ihji Eesusia wahka ihtoriachio, oosa simiyachi enamerikapapua, nape ki taamo tatakoriario natetemia, ohso kaawe puuuu, taamo apechunamiakamera enameripua wa'asio, taamo tewekachi mochimichioopua wa'asio, ahpo ahjamaopua wa'asi. Wa'a teeremeripua, yooma aata wa'a tiame puuyetoka mochikamechio.

10

¹ Yooma puuu pahcha oochetiame katewerichi nokitiamea, tewekachi weemera teeremia ekawira nokaka te'tererepua. Pukaepa senepi taawechi animari me'yeka mochtotiamea, ahpo tatakoriario cheriwepuawichioo. Yooma puuu wa'a tiame nokitiamea, tewekachi teeremia taamo tetewitetiame puuuu, achini teeremia wa'a tewekachi te'ta Riosi iyoriwachio. Puuu animari meritiame ka'chitia taawechi ahsieme cho'wakamepua tatakoriameo. ² Puuu senepi paaumpari animari meritiame nokitiameo, te'ta pichiwa ahsieme cho'wiame enerioopua tatakoriame Riosie kokosapuameo, ¿wa'ana nokimiipua simitekao? Ka'i, ki wa'a nokimiipua. Pu'ka ahpo tatakoriario cheriwetiameo, te'ta cho'wetiamero enesooopua, natakepasimiipua ahpo tatakoriario,

kihta apochi petereka pehji ahpo cheriwetia tatakoririao. ³ Puuu te'ta neeserosi te'ta Riosi iyoriwachi seenepi wa'api pakiniameopua senepi paaumparichi, animari eerara owatokaopua ti'tijoeri tatakoriria cheriwepuawichio, naatiopua tiame inatepatepuawichioopua, yooma paaumpari ahpo tatakoriria. ⁴ Puuu tooro eeraa, chiiwa eeraraaiopua tiame, kihta ahsieme cho'weme teerekamepua tatakoritiamemo, pu'ka tatakori te'ta cho'weniamemo, tijoe eerarakamera nakiriamekopua.

⁵ Pukaepa Eesusi Riosie Weratiame i'wa weechi naawakamea, chaanerepua ahpo Noonoo tewekachi kahtiamemo:

No'noo, muuuu ki nakikamepua animari aamowichio eepi me'yeniamemo,
ihta itapitioi aamo ooweniamemoipua,
tatakoritiamemo nateteniamewichioo.

Pu'kawichioo, no'okamera tijoetutekamemua,
no'o weerewa aamo oowewari enemichioopua.

⁶ Yooma itapiti aamo me'yeniamemo,
ihtaai aaatae aamo ooweniamemoi,
kihta ihsiamemo tetewame muuuu tatakori cho'weniamemo.

⁷ Waikao neeaa no'o Noonoo, chaanekania: “Née No'nóo, i'wa weeriamemo neeepa wa'asi, yooma iintomiapa aamo ehkoriami iintomo e'raria, te'ta Ehkoriami Pi'rinatiame Iyoterichi aamo cheeriáchitia.”

⁸ Pahchao Eesusia chaanekamepua ahpo Noonoo: “Ki nakiyamemua ihta oowewario animari me'yeniamemoi, tatakoritiamemo cho'wepuamewichioo”, pukeri o'inia Riosia, wa'a tiame nuurakameai. ⁹ Neipao Eesusia cheekamepua ahpo Noonoo: “I'wa eenakamenia aamo e'raria iintomia.”

Ihji ooka chanitiame Eesusieo, oochetiame te'teretoka animari me'yaka oowetiameo, wa'asi teeweteniamemua Riosieo, piirechi tiame oowewarichitia yachapamia, ahpo wa'api Taanara weerewarakamera oowewarichitia. ¹⁰ Riosia ahsieme taamo tatakoriria nateteka cho'warepua, ahpo Taanaopua, ahpo weerewa ooweriopua, nape seenepi wa'api oowewaka taamo pejanao. Wa'a tiame inatakame Riosia, pukeri naayachi o'iniao.

¹¹ Yooma uurio ne'neserosia, senepi taawechi ahpo neeserosiwa yooramepua, weesa wa'api nokaka, animari ko'yewa eerarae Riosiwichio oowepuawichio, tatakoritiamemo cheriwepuawichio, wa'a nokiwameo kihtawichio kaawekoipua, tatakoritiamemo te'ta cho'wewao. ¹² Nape ihji Eesusia ahpo weerewakamera, seenepi wa'api ooweparepua Riosiwichio, tatakoritiamemo ahsieme cho'wemichio. Wa'a iintosaapa puuuu, ahpo Noonomina ahjamina yasiparepua, te'ta iyoriwa yasirachiopua, ahpo Noonoo yawichituwa apoepechi yawichitumia. ¹³ Wa'ao yasaka puuyemeri Eesusia, ahkasi ahpo Noonoo, ahpo taaratero toapachisi ahpo seepurawao. ¹⁴ Puuu Eesusi Riosie Weratiamea, piiripi wa'api oowewarie, ahpo wa'api weerewa eerarae, te'ta ahsepari cho'werepua taamo tatakoririao, yooma aaata ahpo Noonowichio piipatesikame. ¹⁵ Eremiaa, Riosi Riosiwario, Riosi pichiwatarepua, i'ka weemera katewerichi simiyameopua, eee cheeka iyotekaopua:

¹⁶ Waika taawechemio,
neipa i'ka no'o weemera kateweri uutiamemo weechi mochikamechio,
eee tiame iintomania pukachio, cheekame Riosia:

No'o nuurario ti'tijoerichio,
iikachi yahchemania pu'kao,
i'ka inatarichi moochiopua,
pukachi iyotemania tiameo,
no'o nuurario.

¹⁷ Wa'a iintosaapua,
ki oosa inatepamania aamo tatakoririao,
kihtaai aamoo, ki kaawe nokariaoi.

¹⁸ Wa'a iintosoopua Riosia, te'ta ahsepari cho'wetioopua tatakoriario, ki nakimapua waikao wa'asio, itapiti ahpo tatakoriario cheriwewawichio Riosi ooweniameo, ihtaoi itapiti animari me'yeniameo.

Riosio, naaepaniame nahkipua

¹⁹ Pukaepa ehpeo poponiwa pipiniwa tiame, i'wa weechi mochikaapua teemea pehgio, kihta seeweka ahsemetepua Riosio, te'ta iyoriwachi kahtiachioopua, ihtaoi itanemiaopua taamoe nayewekao. ²⁰ Puuu Eesusi Riosie Weratiamepua, ahpo wa'api weerewa mukiwa eerarae, ahpo Noonochi ne'neteka taamo reesiseparetiopua, ahpo Noono te'ta iyoriwachi ahseka itanepuwachioopua, taamo tatakoriario cheriwepuwachio; wa'a taamo iintoso, weemera ahjari taamo kiapuawichioopua. ²¹ Ehpeo teemea Riosie Weratiameo, tewekachi kahtiamekopao te'ta Riosi iyoriwachio, wa'a kahtiametamowichio ihsikaopua. ²² Pukaepa teemea yooma taamo weerewachi ki kaawe te'teria papakotiamekapaopua, kihta tamochi na'ara tiame tamochi pehtiamekopao, kihta seeweka ahjachi erakoka e'enamete teemea Riosichio, ihtaoi itanemiaopua epeche kaawe yorakepuawichioopua Riosio, wa'achitia tamochitia wahjachi Riosichi poponiwaai pipiniwaai tiame. ²³ Pukaepa teemea pukachi taamo paparao, pewatiame mochtomete teemea, Riosio ki wa'atia itipiamekopua ahpo cheeriao. ²⁴ Teemea kaawe ahpo ku'ika mochtometepua, ka'karuma nokaka taamo piirechio, ka'karuma naewekaopua pu'kao, kaawe ahpo nakikaopua tiame. ²⁵ Teemea ka'te toaka mochtotaria naaju, pu'ka taamo napawika mochtotao, aaata pu'ka napawiniame toaka mochtotachitiao. Teemea ohso kaawe taamo oowe erapatesika, epeche weeka napawisimetepua, epeche epecheche waapi teetoamekopua, i'ka wehjoari kajumiachioopua wa'asi, Apoe taamo Paamira Eesusi enamiachioopua eenechi.

²⁶ Aaata Riosi kaaweruma chiia pahtekaio, ki kaaweruma ihsiwa simitesaapua, kiteremeripua wa'asi ahpo newipamiao, ki'tiopa wa'asi sewina tiameo newipapuameo, ki'tiopa wa'asi piirechi aaataoi, ahpo pejana mukimeriopua, ahpo tatakoriario nateteka cho'wepuwachio. ²⁷ Aaata ki nakikamea Riosie Weratiame iintoriaoopua ahpowichio, ki nu'uti kokosari saaemeripua yooma Riosi seepurawara ahjama, Riosio tahpitika yooraka kokosioopua na'ieo. ²⁸ Aaata pu'ka Moise nuurario ki iyorikamea, meriwame eneriaipua, ookaoi paikaoi tetewachioopua pichiwatameo. ²⁹ Wa'a yoratiame enesoo, ¿ki epeche kokosa iintotare Riosia, tekesetiaapua ahpo Taana iintorio, ti'tijoewichio nateteriaopua tatakoriario? Riosia ki e'wakameo ahpo Riosiwariie paaewao, wa'a yoramapua kokosakao. ³⁰ Nane'rena teemea eee cheeriao Riosio:

Nee iintoma puuu,

aaata tatakoriariawichio,
kokosakao.

Nane'riamechi teemea cheeriao tiame:

Nee Apoe Paamiraa nooe ihsimapua,

no'o mochiwari katewekao.

³¹ ¡Riosi ahjame kokosarichi wichiniamea, tisia majapori tiamepua, tisia iinya tiamekopua pu'kao!

³² Inatepamitia eemea, aamo pukeri o'inerioiopua Riosi kaaweruma tuuyewarichi pichikekao, tisia kokosa tiame aamo aiwariokopua, itapiti a'chikoi tiamechi motasiamekapapua. ³³ Aaata eemea seenekachioopua, yooma tetewachi na'areka wepitiamepua, seenekachioopua tiameo, aaatawichio aamo ta'omoi wepitiametamowichio. Wa'a ikisaopua, yooma itapiti kokosa ikitiameopua tiame, Riosie Weratiamechi paparakamekapa. ³⁴ Eemea, tesiwa e'reka tetewikamepua karichi pe'pereso mochtikameopua. Eemea tiameo, yooma aamo iinueka u'yetiapua, ka'chi chaachapakamepua pu'kao, ohsotia eemea kaawe e'raka anachakamepua, nane'riapa eemea aamoo, te'pa tewekachio, epeche nateyame iinuemerikapa. Puuu itapiti Riosio aamo kiamiaa, ki aaata aamo u'yeme tiamepua.

³⁵ Pukaepa eemea Riosi aamo paparao, ka'te ipaka tetewimitiapua, pukachi aamo ahjachi

paparao, Riosieo, ki teesa tiame aamo kiamerikopua. ³⁶ Eemea Riosie aamo kiapuamewichioo, tísia anachaniame nahkipua, te'ta Riosi nakiyachitia teetowa. ³⁷ Riosia Ehkoriaami Iyoterichio, cheeriaipua:

Puuu aaata enameria,
tísia ku'we enamíítepua,
kiisi mehka teetoachipa.

³⁸ Aaata no'o kaawerumachitia uuriao,
te'ta ahjarikamera kiamania pu'kao,
pu'kao, aaata te'ta enamerichi paparamekopapua.

Nape pu'ka aaata enamerichi paparai toisoo pu'kao,
kiisi kaawe eramania pukachio.

³⁹ Nape teemea ki wa'achi te'tiamepua, Riosichi paparakai toiniameo, Riosi kokosarikamera aiwapuawichioo. Ohsotia teemea, ahkasi taamo newipamiachisi Riosichi te'teretomeripua, taamo iikachio kaawe neesetoka.

11

¿Ihtanawichio kaawekamepu paparaniamea?

¹ Ehpeo, te'ta paparaniamechi simiyame aamo nayewemane. Te'ta paparaniamea ihjipua: Pichiwa ikimache puuuu eraniamepua, itapiti ki ikiyameopua pehji, ikikameche tetewiniame puuuu. ² Taamo ehkoriaami mochiriame noonoria, te'ta paparakamepua Riosichio, pukaepa kaawe tetewitiamepua, te'pa tewekachi kahtiameeopua taamo Noono.

³ Taamo pichiwa ahjachi oowe e'rarieopua, Riosi iintorio erakoame teemea, i'ka wehjoari yahchakaopua. Taamo Noonoa oowera chaachache, ihtaaoi ki tetewiniameoipua, tetewiniame iintapakamepua, yooma ihta ahjachi iintuame enepatekaopua, yooma ihta taamo pusie teteiwame.

⁴ Naayachi pukeri pahcha tijoe Aarani tewaniame neterioiopua, Aarani taanara Aaweritaru tewaniamea, ahpo Riosichi te'ta ahjachi paparakao, epeche kaaweruma oowewari ooweriamepua Riosiwichioo, ki Kaainikamerachitia ahpo pooni. Pukaepa Riosia, Aawerikamera kaawe e'reka tetewarepua, kihta a'chi tiamekopua ahpo iikachio. Aaweria mukurepua mukuyao, nape Aaweri Riosichi paparariaa, tamochi naewaka teeretoamepua pehji, ahkasi ehpesiamio, aachin teeka Riosichi paparapuameo.

⁵ Ehkoriaami Eenoko tewaniameai Riosichi te'ta paparamekapapua tiame, puuuu Riosieo, ahjakame apechunatiamepua tewekachio. I'yaretupua i'yao, nape ki tewiretupua ahkai, apoe Riosie i'toretioopua pu'kao. Ihji Eenoko tewaniamea, ke'chu apechunaniaipua Riosie tewekachio, kaawe e'raeka tetewiniame eneriaipua Riosieo. ⁶ Aataai ki kaawe e'reniame Riosieo, ki te'ta paparamekopua Riosichio. Aaata Riosi ahjama teerenariamea, Riosio, pichiwa kahtiameko erametepua pahchao; wa'a erasa Riosichi enamiapa, kaawe e'raka ahpo nehjiapo erametepua; wa'a teereka enakamea Riosichio, kaawe ahpo teeremeripua Riosichio, Riosieopua tiame wa'achitia.

⁷ Ehkoriaami Nooeai, tísia oowe e'rakamekapapua Riosichio, yooma yoorare puuuu, Riosie ahpo nuureretiao, itapiti ki nu'uti ikimeriko tuuyetiapa, te'ta weruma si'ripuame, te'ta wawasora yu'kie. Wa'a tiiachipa Nooea, Riosi chiia te'ta pichikekapaopua, ki nu'uti pawekakera neterepua, yooma ahpo ta'pechi ohjoemeo, newipamichioopua. Nape Nooea, wahjachi ki pichikekameopua Riosi chaaneria ki nu'uti ikipo tuuyeriaio, toarepua wa'asi pu'ka ti'tijoerio, Riosie kokosapuawichioopua wa'asi. Wa'a tiiachipa Riosia, kaaweruma apochi tiame tetewarepua Nooeo.

⁸ Wa'achitia ehkoriaami Auraniai, Riosichi te'ta oowe e'rekapa, machenakamepua ahpo ohjoekachio, Riosikamera e'wekaopua, te'ta itapiti kaaweruma kiapo tuutiaopua Riosieo. Waikao Aurania, ki nane'riaipua ahpo i'toniachio, oowera e'weka simirepua, kihta yuuwesika ahpo toayao. ⁹ Riosichi ahjachi e'rapa ahpo i'toniachi asisaapua, seenuchitia ohjoerepua wa'a weechio. Oowera teesa kaarichi netesa yaajatorepua ohjoekao. Wa'achitia ohjoere neipamio, Aurani ti'tijoetukameai, Ihsa tewaniameai,

Aakowo tewaniameaipua, puuua tiameo Aurani Riosie kiapo tuutiame kiapuamepua tiame. ¹⁰ Aurania, ki weeechi simiyame tetewitoka yasitoai teetorepua, te'ta Riosi ahjama mochipuamera tetewitoka yasitokamepua, tewekachi Riosi ahjame mochipuame.

¹¹ Aurania Riosi te'ta ahjachi e'reriai, Saaraai kiaretupua tiame Riosieo, peteteremichiopua, kiisi tanayamekoipua Saara tewaniameopua, u'matoka werakamekoipua pu'kao, Auranioi tísia oochetiame. Wa'a te'teriamakai puuua tísia oowe e'rekapa Riosi iintomio, taanaere Aurani uupiraa. ¹² Wa'a tiiachipao Aurania, ki tatanaamerika tiiamekaipua, ki ookapi tatanaremiai teererepua, kiisi ahsepame tiame ihtetakao, so'porichitia, ahkasi pa'we seeterachitia kehki.

¹³ Yooma puuua, Riosi iintomia te'ta ahjachi erakoka, wahjipakame puuua, ke'chu ahpo uuyoioipua pehjiio, i'ka Riosi ahpowichio iintomo tuuriao. Ihjia i'ka weeechi mochikaioipua pehjiio, pooesimiachitia mochiriamepua i'wao, nane'riapa puuua, ki i'wa weeechikopua te'ta Riosi ahjama ahpo mochitemiachio, te'pakamerakopua pu'kao, te'ta tewekachi. Yooma ehkoriaami mochiriame Riosichi paparakamea, mehka tete-wamekaipua pu'ka wa'a teeremerio, pukachi Riosi wa'a teeremerichiche, mochitoriamepua. Puuua ki i'ka weeechi ahpo ohjoepuameo, kaawe e'raka tetewarepua. ¹⁴ Wa'a erakoamea, ma'chiampe ahpo tetewamepua, iiweta i'wa weeechi nokisiniame, ahpo te'ta Riosi ahjama mochipamiachi, siimpaniamekopua. ¹⁵ Puuu ehkoriaami ti'tijoeri mochitokamea, ki tewekachi mochipuame inatakame enesoopua, ahpo noonori puuyariachi nane'rekame enesaapua, wa'a nonoramikoipua eenechio. ¹⁶ Nape puuu poorosimiwaa, ehpe taawechiamisi teetoniamepua pehjiio, pu'ka tewekachi mochipuamechi inatatoka, te'ta Riosi kahtiachioipua, te'ta kaaweruma mochirachi. Pukaepa Riosia, ki suuwe e'ramepua pu'ka ti'tijoerio, pu'ka Riosiwara tewaniai. Pukaepa Riosia katewiamepua pu'kawichioo, te'ta ahpo ahjama mochimiachioipua.

¹⁷ Aurania Riosie ahpo aatiatiaopua, ahpo taanakamera itanetiaioipua merisa ahpowichio oowepuawichioo, yoramochie e'rariaipua. Waikao Aurania weeka inataka ahpo katewepua, ahpo taana Ihsa meripuao, Riosio eee ahpo chaanerioioipua: ¹⁸ "Aurani, neea aamo taana Ihsa tewaniamechio, tísia muuwepatemanía aamo tetejimarisiwachio." ¹⁹ Wa'a cheeriopa Riosio, Aurania ahpo taana me'yakoio, eenechi oijenatemio e'rarepua, Riosichio Aurania, ki nu'uti paparamekapapua. Nape Riosie ta'omatiaipua ahpo taana Ihsa meripuameo, Aurania eenechi ahjatetiame kiatiameka iikamepua ahpo taanao.

²⁰ Puuu wa'api ehkoriaami Ihsa iintokamepua, te'ta ki nu'uti Riosichi paparaka, Riosi kaawerumari ahpo tatana yahchekamepua, Aakowoo, Esauopua tiame. Ihsaa, pu'ka Riosi kaawerumari yahchaiopua ahpo tatanachio, tísia Riosichi oowe e'reka cheekamepua, Riosio, te'ta iintomerichiekopua pu'kao. ²¹ Aakowoai Eejito ohjoekai mukimiaioipua, wa'achitia Riosichi te'ta oowe e'raka iintokamepua, ahpo ojochiwa Oose tatanarachi Riosi kaawerumari yahchiaioipua. Wa'a iintosapua Riosi ahjama nayewarepua iyorikao, ahpo teesorae iiweta werisisaapua. ²² Ooseai tísia Riosichi paparapa i'isaeri Eejito weeechi puuyanamo tuurioi, ahpo weerewa mukuria o'wara i'tonurerepua.

²³ Moise yawarawai, Riosichi ki nu'uti paparakapa, paika meeche inasorepua Moiseo kohjakoio, yooma kukuchi tehtemari ko'inurerioioipua te'ta Araoni yawichio, Eejito te'ta yawichikoioipua. Puuu yawarawa Araonio ki seewerepua, Riosichi te'ta paparakamekapua, ahpo taana tísia peeniatiameo, Riosi ihsimerikopua te'ta neesetokao.

²⁴ Puuu wa'api Moiseai weripasaapa, Riosichi paparamekapapua ahpo wa'inarepua, Araoni maarara ahpo yeeyetewaopua. ²⁵ Puuu Moisea ohso kaawe ahpo tetejimarichikamera yasimo o'rarepua aiwakao, Riosichikamera paparaka mochitoamechi. Araoni ta'perachio, na'ara nokiwa tatakori pu'seriopua wa'ao, kiisi yasinarepua wa'ao ehpeche ku'itapiioi. ²⁶ Moisea ohso kaawe ahpo i'isaeri tetejimeri ahjama aiwamio e'rarepua, iiweta pehji puuyeka mochitonioioipua aaata Riosie enameri tuutiame Meesíao, ki Eejito weeechi te'ta ahpo paarasateniamekamera uumo erapakamepua, Araoni Eejito te'ta yawichi, maarara taanarachitiaopua. Moisea ahpo inatarichio,

Riosikamerachi te'ta ahpo kaawe teeremia inatakamepua. ²⁷ Ihji Moisea tiame, Riosichi ki nu'uti paparamekapa, kihta seeweka Araoni nekarewa, machenakameepua Eejitoo, wa'a o'inia Riosimina teetorepua, Riosio, ki ahpo pusie tetewamekaipua.

²⁸ Moisea tiameo, Riosichi ki nu'uti paparamekapa, Eejito mochikai pehjo, animari eerara chuhchenurerepua yooma kaari yeetarachiopua Riosichi paparameopua. Wa'a tiame nuurekamepua yooma Riosichi te'terameopua, ki wa'a pakika ko'inekemichiohua Riosi ku'iwario, tehtemari pahcha naawakameopua. Waikao puuu Riosi ku'kuiwaria, yeetarachi chuhchetiame tetewakaopua eerarao, semejenatorepua ki ko'yesika wa'ao. Wa'a o'inia o'inetiame Semejenato pahkotawaa. ²⁹ Waikamiopua tiameo, Eejito puuya-saiopua i'isaeria, Riosichi oowe e'reka paparakapa, wakiyachi uumatore i'isaeria pa'we sehtanachi paonakaopua. Waikao wa'a u'matopoi i'isaerio, Eejito soontaroa na'narika paatioiopua, yooma si'rika wahjiparepua, pa'wee mo'porepatiapaopua.

³⁰ Neipamioipua tiameo, Kaanani weeechi muipuaiopua wa'asio, Eriko mochiwarichi noriyameai sa'mi ko'rea, ti'tijoori Riosichi paparariae, ru'mikamepua wehchi yasipakao, te'ta oowisanisa norikame nokisika ku'ritioipua, te'ta Riosi cheeriachitiaopua. ³¹ Raaja tewaniame oowitiame pukerio suwepori tekipanameai, Riosichi te'ta paparakamekapa, ku'ikamepua ahpo mochiwarichi ihpuemia e'enakameo, i'isaeri ti'tijoori. Riosichi paparameka ki meritiamepua yooma ahpo mochiwachi ko'itioiopua, yooma puuu ki Riosichi paparanarekameopua.

³² ¿Kehkisa epeche chanimerikoinia Riosichi ahjachi paparaniamopua? Nape ki iinuenia tehpesio, Kereoni tewaniame no'o nayewamiaopua, Waarakioi, Saansonioi, aaata Ejete tewaniameoipua, Raawioi, Saamuerioi, yooma Riosi na'nayewaturaoipua.

³³ Yooma puuu, Riosichi te'ta ahjachi paparapa ku'itiameopua Riosieo, yooma i'kaeo: Riosie ahpo kiapo tuutiame weee uutiamie, weruma nasiwarichi newitoniamie; oorai ki oojasipamepua ko'komiao; ³⁴ weeresi tajenakamekooi kajuteme tiamepua cho'wetekao; nasiwari machetae ko'ipoai newipatiame; ki u'wamekai, newitotiamie ahpo seepu-rawao; nasiwarichioipua, ki nu'uti utewarieme te'teretiamie; ahpo seepurawa soontaroo, newitoka ujumaputiame. ³⁵ Ooweruai te'ta Riosichi paparamekapao, ahpo tetejima wahjipakameoio, eenechi ahjatetiame.

Nape wahjachia, ti'tijoea oowerua tiame, ki e'wakamea, ahpo Riosichi te'ta para toinurenaiopua, ohso kaawe ahpo meripuakamera e'rakamepua, nane'riapa puuu epeche kaawe enemioa ahpowichioo, Riosio apochi paparakame oijenatioio, eenechi ahpo ahjatepuamekopapua. ³⁶ Wahjachia ahpo Riosichi ahjachi paparamea, na'araretupua weporetupua tiame, wahjachia tiame ahkasi kaarenaeoi o'yeretupua peresokarichi yahchaka. ³⁷ Epeche wahjachia tiameo, pasipuka ko'iretupua tiame; wahjachia, seeruchoe naasipa tehpunaka ko'iretupua; wahjachia ki toinariamea ahpo Riosiwachi te'ta paparao, merimachetae ko'iretupua; wahjachi tiameopua ki wisasori chuhchaka ohjoerepua, oowera po'wa wi'chira ahpo wakiraekachitia chuhchaka ohjorepua, chiiwa wi'chiraoi. Puuu oowera ohjorepua tiameo, ihpapatiamechitia tísia aiwaka, na'ara yooraka tetewiniapa. ³⁸ Yooma puuu wa'a tiame yoratiamea, tísia ka'karumakapaopua, epeche kaaweruma te'tereniachi mochimetepua, ki i'ka wehjoarichi na'araniachi. Yooma puuu, ooruchi weeechiami ohjokamepua, kaawichiami ohjoeka, teesochiamioipua tiame, ahkasioi weee yeewachiamioi. ³⁹ Yooma pu'ka Riosichi te'ta paparaka mo'mochitokameo, ahkasi ehkoriaimisi o'iniario, Riosia pu'kao tísia kaawe e'raka tetewamepua, pu'kao ki uukamekoipua pehjo, Riosie ahpo kiapo tuutio. ⁴⁰ Ki uuyamepua Riosie kiapuameopua pehjo, Riosio pukeri Aurani ahjama nayewakaio, taamo wahka ihtoriachi teeremeri inatariopua Riosio, taamo kiatioi kiapuawichiohua tiameo, taamo ahjama.

¹ Teemea taamo nokikameo, ki ookapi taamo tetewame iinuemepua, taamo tetewaka mochitoame aachin teeka taamo ohjoemekopua Riosichi paparakao, ehkoria misi o'inia mochitoriamie, i'wa weeechi taamo norikame mochikame tiame. Pukaepa se'wi toimete teemea yooma pu'ka taamo eerina tiameopua, yooma taamoo, te'ta taamo ki kaawerumachi wichipateme tiameopua. Mochitomete teemea, pewatiame teetoka tamochiopua taamo kaaweruma teetowao. ² Teemea Eesusio, kurusichi mukuka taamo tatakoria nateteria taamo inatarichi tetewitoka mochitometeopua. Eesusia ki suuwe e'rakamepua tísia suuwe erapori teeka kurusichi mukuyaipua taamo tatakoria natetekao, tísia kaawe eramiapa neipao, ahpo tísia kaaweruma iintorio e'rapaopua. Ehpeopua tewekachio, Riosi ahjama kahtiamepua, Riosi ahjamina seekarachitia ihsika, ahpo Noonoo yawichituwachio.

³ Nahsina erasaapua amochio, toinarekaopua Riosichi inisiao, Eesusi iintoria inatapuapua ohso kaawe, te'ta aiwariaopua aamowichioo, tísia na'ara yoraretia ti'tijoerieopua, yooma wa'a yoratiameopua tísia aiwaka anachariachi. ⁴ Eemea ki anachamepua pehji ahkasi mukiwachisio, aamo ki tatarichichi ruhjipua. ⁵ ¿Natakepakamekosa eemea, Riosie aamo tuuyeretiao pukeri simiyachio? Riosia eee chiiamepua Ehkoria mi Iyoterichio:

No'o kuitawa,
 ka'te ipaka tetewimitiamua,
 Riosi aamo tuuyao;
 ka'te nehkamua,
 Riosi aamo te'yoipua ki kaawe iintoriao.
 Ka'te ki oowe erapaoimua Riosichi aamo teetoao.

⁶ Apoe Paamiraa,
 ikicha teetosoopua ahpo nakiyao,
 kakupa teerewachi iintapasiamepua;
 Riosia, yooma ahpo tatanachitia uuriaopua,
 te'yamepua pu'kao.

⁷ Riosi aamo te'yaa, aamo ahpo taanachitia tetewapa te'yamepua. ¿Aaatana kaaweruma noonoo, ki terika tuuyamepua ahpo taana ki kaawe iintoso? ⁸ Taamo Noonoo tewekachi kahtiamea, wa'a tiame puua. Ki teriwame enesaa eemea pukaao, ki Riosi tatanaraka te'teriamepua, oowera seesenu tatanaraka te'teriamepua, ki Riosichi paparamie. ⁹ Taamo weeechi noonoo taamo nu'utikoio, taamo ki kaawe noonoo te'yoio, yooreka e'wekame teemea. Taamo Noonoo tewekachi kahtiameo, ¿ki nu'uti yooriniameopua, ki epeche yooreka tetewitariarepua, ki kaawe taamo iintoso terisoo? Wa'a teereniamepua pukachio, apoe tewekachi taamo Noonoo, ki wahjiamie taamo neese-toamekopua, ki wahjiamera ahjari taamo uumichioopua. ¹⁰ Taamo noonoo weeechio, ahpo peeniachitia teetorepua taamo tuuyesikao, ka'karuma taamo enemichioopua; nape taamo Noonoo tewekachi kahtiamea, taamo te'ta peeneka tuuyepasiamepua, te'ta taamo piipatiamepua ahkasi yooreminasiopua iikachio, te'ta yomatiamie taamo enepamichioopua, taamoo kiisi kihtaoi a'chi tiame enepamichioopua, ahpóchitia. ¹¹ Teemea ki kaawe noonoo teritaa, pukerio ki pu'sereka inamuame teemea, ko'koamekopua terika tuuyewao; nape pahtesaapa teemea taamo terika tuuyetiao, kaawerumakopaopua pu'kao, kaawe e'raka kaaweruma enepamepua, wa'a ikisao tísia ta'iria ohjoeniamepua.

Riosi chiia ki e'wewa maapori teerewa

¹² Pukaepa utewa teetopua eemea, aamo te'ta kaawerumachi teetopuapua, ¹³ ki se'wi ihtesikaopua rojowi oiyamechitia.

¹⁴ Kaawe ahpo uuka mochitopuapua, te'ta kaaweruma teereka mochitoka. Ki te'ta ka'karuma te'terepakamea, aataai ki ahpo tetewimeripua, ahpo Riosi kahtiachi kahtiameopua. ¹⁵ Kaawe aamo neesetopuapua Riosie aamo cheriweretiao, kihta a'chitiame ihsika ki kaawe teeremeri tiiao, Riosi te'ta kaaweruma amochi iintoriaopua; ka'te itapiti chihpuameka teeremua aamo aatachioi, Riosichi mochitoameo. ¹⁶ Kaawe aamo inateka

mochitopuapua, Riosichi aamo iyorika mochitoapua, ki aamo wekatemichiopua Riosichi aamo iyorika yasitao, ki aaata kuunachitia aamo teeremichiopua ki iyorikamechitia ahpo uupiewao, puuua tísia suwepori nokiwamepua. Ka'te Esauchitia iintomitia muuua, ahpo pa'chirachitia teereria iinuekao, itapiti kooame ahpo ko'konariawichioo, nehjakamechitia. Aamo Eesusichi papara toisaamua, Esauka iintokameka teeremamua, pukae papararie iinuemerikapamua ki wahjiamesi ahjario. ¹⁷ Nane'riame eemea, Esau tísia naaracherioipua ahpo noonoo, Aakowochi yahcheria ahpo kaawerumari apochi no'rapumichioo, ka'chi iika no'rapume teereriopua Esauchio.

¹⁸ Nape ki aamo wa'a noonoikameko e'raka chaaninia, ki aamo Riosichi kaawe te'terewa wehchi ipaniamechitia. Eemea ki aamo ehkoriaami noonori ahjama mochiriameopua, pu'ka Riosi Sinai kaawichi tekiriaoipua na'i tajenarichio, wa'ao tísia tukapachi eneriaipua, oorosu weeriachi tukawari, tísia yukiterechiopua. ¹⁹ Ki inamukame eemea wa'ao tiame, ki nu'uti Riosi turupuchatiameopua. Ki inamukame eemea tiame, ki ku'ita ki anachame tiame Riosi nayewachaniameopua, ahkasi ti'tijoerio Rioso, ki ahpo nayewajerarioopua wa'asi. ²⁰ Puuu wa'a mochikamea ki inamunarerepua Rioso, kiisi anachame tiipa Riosi chiia iyoripuameo, eee chiipa Rioso: “Aata i'ka kaawi kajenariemechi ihtepakamea, tetee pasaka meripuamepua, merijicheraeoi checheka; ihta animari wa'a moenameopua, wa'achi yorapuamepua.” ²¹ Ki teesa tahpitika tiame maapori teerepua wa'ao, ahkasi Moiseai cheerepua: “Ki teesa majaya e'rani neeeai, neeeai chachapi ihsinapua majakao”, cheerepua.

²² Nape Riosia pu'ka ehkoriaami nokiwa tewekamekapapua wa'asio, piirechi kaawichi e'enameri eemea tewekachi weeriame, puuua Siioni tewaniamechi. Puuu tewekachi Siioni kaawia, Riosi tewekachi te'ta muuwari mochirachi puuua, puuu wa'a Riosi mochiwaria, Weemera Eerusareni tewaniachipua, nape te'pa tewekachi ki i'wa weeechi. Wa'a tewekachi Siioni mochiwarichio, kii ookapi Riosi ku'iwari mochikachipua, mi'miri miiri. ²³ Wa'a Siioni Riosi mochirachio, wa'a mochiwipu Riosi ahpo iyotaperichi iyoputiamea tiamea, Riosie ahpo tatana enepatetiamea, Riosie kiapo tuutia kiatiameaapa wa'asi. Wa'achi kahtiame tiame Eesusia, te'ta Apoe Peereiraa, te'ta yooma ti'tijoewichio katewiameraa. Wa'achi mochiwipua tiameo, yooma ti'tijoe ooweruai tiame iikara, Riosie te'ta cheriwetiamea tatakoririao. ²⁴ Wa'achi kahti Eesusiai, weemera katewerichi taamo nehpuameai, ahpo eerae iintokameapua taamo piipatekao, te'ta kaawerumara ahpo eera nehjakamea, ki Aaweri eerarachitia, ahpo Riosichi wenejiamu ahpo pa'chi, Kaaini tewaniame.

²⁵ Wa'a tiichipa i'ka weemera Riosichi teerewa taamo yachatiamachio, aamo seeweka mochitopuapua, ipaka tetewiniameopua Riosi aamo tuuyeka chiiao, apoe Riosi Riosiwari chiia aamo nayewekapua. Ka'te aamo ehkoriaami nokariamechitia te'teremitia, ki Moise e'wepame Riosi ahpo nayewiao. Yooma puuua, Riosi ki yooreka ipaka tetewikameopua, yooma ko'iretupua Riosieo. Rioso wa'a te'terekameo, ki teesa kokosaka ko'yakame enesoopua pu'kao, ¿ki epeche kokosatarepua apoe Riosi Riosiwari taamo iikachi nayewioi ki e'wetioopua? ²⁶ Riosia wa'a Sinai kaawichi o'inia ti'tijoeri nayewerioio, ahkasi weeeai noonorepua, nape ehpeopua Riosia chaanipua: “Eenechi wahka ihtoriachi no'o noonotesoopua weee, ki weeeche noonotemania, ahkasi tewekachi iintuameoi, sasaweka noonotemania.”

²⁷ “Ki weeechiche noonotemania” cheeriaa Riosi, yomatiamu ahpo enepateriao, sewinatamio tuuka chanitiamepua, yooma sewinatapua, naatichu itipimeripua, ki sewinatame tiiamerache. ²⁸ Puuu ki sewinatame tiamea, taamo Riosichi paparaniamepua, taamo kiamo tuuria, te'ta Riosi ahjama mochipuamepua, ahpo ye'karichi mochipua, ki seena aampasi. Pukaepa wa'a iintomerikopua Rioso, ki nu'uti tahpitika tiame, kaawe erakomete teemea pukachio, ki nu'uti iyoriwae nayeweka. ²⁹ Wa'a teeremete teemea taamo Noono Tewekachi kahtiamechio, tisiwa ki nu'uti iyoriwa tiamekopua pu'kao, ki nu'uti utewarieme, ki nu'uti na'ika tiame puuua, yooma ihta ahpo seepurawao, saipatiameopua wa'a erasacheo.

13

Achini teeka kaawe eratewa Riosio

¹ Ka'te toaka mochito eemea, aamo ahpo kaawe e'reka nakika mochitoao.
² Aamo ta'pechi asikameoi ahpo che'repamiachi i'yakao, reesisepuapua aamo ta'pechi che'repamichioo, seenekachi aaata Riosi ku'iwari, che'repateka ihsimaoimua, tewekachi o'inia eename.

³ Ka'te natakepaka mochitomitiapua pe'pereso iinueniameoi, pu'ka wa'a karichi mochika aiwari saayao, wa'achitia amochi saakea mochitopuapua tiameo. Tesiwa e'reka tetewipuapua, aaataoi tesiwa teereka aiwameopua, eemeai wa'achitia saayamekopua ihtaoi kokosa ikisaa.

⁴ Aamo kaawe neesetoka yasipuapua aamo neewiriao, ki suwepori ihsika wa'amahka piirechi ootiamae ahjamao; uupiraai wa'achitia yooreka yasitometepua ahpo neewiriao. Aaata nenewikai suwepori nokaka mochitoameo, Riosia, kokosa yoramapua pu'kao.

⁵ Ka'te yooma ihta itapiti weemuame enemitiamua, toomichioi ka'te u'matoka tahpitika e'rame, itapiti epeche aamo iinueka yasinariao. Soparame kaawe e'raka yasitopuapua aamo iinuekae, aamo Noono tewekachi kahtiameo, eee cheeriopa: "Kiisi toima neea aamo neesetokao, piinerioi kiisi aamo toimania."

⁶ Pukaepa kaawe chaachapamete teemea, taamo ehkoriai Raawi cheeriachitia ahpo Ehkoriai Iyoterichio:

No'o ku'yamea,

no'o Paamira Riosipua;

kihta seewiame neea,

aaatae no'o na'ara yorapua.

⁷ Aamo Riosi naera aamo masiteriachitia nokisipuapua. Pu'ka Riosichi oowe erakoriachitia, wa'achi nokisipuapua eemeai.

⁸ Riosie Weratiamechi simiyame masiteniamea, ka'chitia taawechi sewina ikiyamepua, tapanamioi, ehpiamioi, meremiamioi, wa'api teeremeripua. ⁹ Pukaepa eemea kaawe inataka keepupuapua aaata ma'masitiao, seenekachioi seesenu masitiamekoipu. Ka'te aamo toimitiapua, aamo oowe erapatemichioopua pukao, ki pichiwa Eesusichi simiyame masitewae. Taamo Riosichi ka'karuma te'terepuaa, Riosie ahpo te'ta nakirarachi eenamepua taamowichioo eenamepua, ki ihta itapiti kooame iyoriwa nokiwa Riosichi kaawe te'terepua. Yooma pu'ka kooame iyoriwae, kaawe te'terepo tuuyameopua Riosichio, ka'te pichikemitia pu'kao, puuua, kihta nateyamepua Riosichi kaawe te'terepua. ¹⁰ Ehkoriai i'isaeri ne'neseriosia, animari merisa Riosiwichioo, wahseka oowewariaipua, ti'tijoe ooweru tiame tatakoria cheriwepuawichioo. Wa'a noonosaa puu ne'neseriosia, pu'ka Riosiwichio oowetiameopua sa'pa wahsetiameo, apoe wa'api kokowariaipua. Nape puu ehkoriai ne'neseriosia, ka'chi iika ko'komeripua taamo tatakoria cheriwepuawichio pejana oowewariopua, pukae taamo tatakoria cheriwepuawichio itayao, apoe taamo Paamira weerewa puuua, apoe wa'api ahpo Noono ooweparia tewekachio, kihta ihta animari ko'kopua tiame. ¹¹ Puu ehkoriai te'ta neeseriosia, ne'neseriosi nokariaa, senepi paamuparichi piiripi chiiwa meriniameo, wa'a ikisaopua, eerara puhjesao te'ta Riosi iyoriwachi i'toka oojoweriaipua, ti'tijoeri tatakoria cheriwepuawichioo. Nape puu animari ko'ika eerara u'yeniamea, ma'chi mochiwachi ko'isa uujupaniame enerepua.

¹² Puu animari ma'chi mochiwachi ko'iniamea, Eesusi ma'chi mochiwachi i'toka meripume tetewipua eneriamepua. Pukaepa wa'achitia apoe Riosi Tijoetukame Eesusiai, ma'chi mochiwachi i'toka meritiamepua tiameo, ahpo wa'api mukiwa eerarae, ahsieme cho'wetiamae itipimichioopua taamo tatakoria. ¹³ Wa'a teesoo tisia aiwariopua taamowichioo, puuyataria teemeai naaju, ma'chiami aiwasimia, Eesusi taamowichio iintoria nayewatuwachio, a'chikoitiame suuwe erapari tiame aiwasimia, taamo Paamira Eesusi na'areretiachitia. ¹⁴ Teemea i'wa weechio, ki yooma taawechi mochimerikapaopua, pooechi nokisiameka te'teretoame teemea, piirechi ta'pechi inataka taamo ohjoemiachio. Ihji taamo ohjoemiachio, te'pa

tewekachi puuua. ¹⁵ Wa'a iintoriopua Riosio taamowichio Eesusichio, te'ta kaaweruma nayewamete teemea Riosio, senepi taawechi cheriwema ki'yakaopua pu'kao, itapiti tísia kaaweruma oowewari ki'yamechitia. ¹⁶ Eemea kaaweruma yooraka mochitoio, ka'te natakepamitiapua, aamo piirechi ku'imiao, kipoteka nokisikapua pu'kao aamo teesa iinuwaekaiopua, tesiwa te'tiameopua kihta iinueka. Riosia, wa'a te'tereka mochitoniaméo, kaawe e'reka tetewamepua, kaaweruma ahpo ooweniaméchitia tetewika.

¹⁷ Pu'ka aamo neesetoka masiteka tuuyameo, kaawe e'raka keepupuapua pu'kao, pu'ka chiiáo kaawerumakopua aamowichioo. Puuua ahpo masitiao, kaawe neeso-toamepua, nane'riamekapa puuua, Riosi tetewachi ahpo nokisiamekopua. Ka'te aamo itapitie ki kaawe tiamee eerina teewemitiapua pu'ka ka'karuma aamo masitario. Wa'a te'teresaa eemea yuuesipatemaói eemea pu'kao, aamo wa'a teeresoo, kihta kaawe teeremapua aamowichioo.

¹⁸ I'wa taamo mochikawichioo, kaaweruma itapuapua Riosichio. Teemea, a'chikoi chaaneniaipua, kihta ki kaaweruma taamo iintorio erakoamepua, te'ta kaawerumache nokisiamekapa. ¹⁹ Eemea Riosi ahjama nayewaio, utewaeme itapuapua Riosichio, ku'we no'o aamo mochikachi tetewipuawichio.

Kaaweruma e'rewa; kajurachi teepotewa tiame

²⁰ Ehpeo itaniamenia taamo Noono Riosio, aamochi yasitomichioopua pu'kao, yooma aamo pipiripichio, puuukopua taamo iikachio, taamo ta'iria yasira ki'yamea. Puuua apoe iintokamepua Eesusio, mukukoi eenechi oijenatekamea. Ihji Eesusia, taamo te'ta Inatiame puuua, po'wa tepuyamechitia, yooma taamoo, ki se'wi te'teretomichioopua Riosichio. Ihji Eesusia tiameo, ahpo mukuriae eerarae pichiwatamepua, Riosi weemera katewerichio, taamo tatakoriria cheriwepuawichioopua, te'ta ahsieme choatiame itipimichioopua, ahkasi ki wahjamesi. ²¹ Itanenania tiame taamo Noono Riosio, aamo ku'imichioopua pu'kao, yooma ahpo e'rachitia teetopuamichio, ahpowichio kaawe wichiyahe nokisika. Yooma no'o itayaa, Eesusi Riosie Weratiame iintoriae itayamenia, pu'kawichioopua, te'ta weruma iyoriwa e'reka, ahkasi ki wahjamesi.

²² No'o Riosichi poponii pipiniwa tiame, kaawe e'raka inamujerania i'ka paikapioi aamowichio iyoteria, aamo iikachio yachapari, kaawe erapari tiame. ²³ Aamo nane'rejeranine tiameo, taamo Riosichi pooniwa Timoteoo, ma'chiparetiopua perekarichioopua wa'asi; ku'we enasooopua no'o kahtiachio, yeetoma neeea aamo ne'nemia simiyaipua aamo mochikachio.

²⁴ Yooma pu'ka aamo masiteka mochitoameo, teepotemitiapua, yooma wa'a taamo Riosichi poponiwao, pipiniwaopua tiame. Aamo teepotenapua tiame, Iitaria o'inia e'enakame.

²⁵ I'kache cheeka kajuyamenia amochi uhjuraopua iyojura. Riosio, amochi yahchejerania ahpo kaaweruma cheriwewao. Wa'a ikisaa tísia kaawe enemapua.

Saantiao Iyojura

Saantiao iyojura, i'isaeri chi'rika mochikamewichio

¹ Kúíraaa, yomachiami i'isaeri mochikame. Ka'karuma mochisaa eemea, kaawe enemiihua. Teemea i'wao, ka'karuma mochikamehua. Nee Saantiao Riosiwichio tekipanamehua, Eesusi Riosie Weratiamewichio tiame. Yooma aamo oosa mariki aampa ooka i'isaeri tetejimario, wekanami chi'rika mochikamewichio, i'ka iyojura teepotari aamo uhjurenania.

Riosichi o'inia eename machiwari

² Aamo no'o Riosichi poponiwao pipiniwao tiame, i'ka no'o iyotiachio, itapiti aamo tuuyewa chaanemania, achini teeka taamo mochitomerikopua Riosichio. No'o poponiwa no'o pipiniwa tiamée, ka'chi erakomitia eemea ihta itapiti a'chitiame aiwao, ohso kaawe kaawe erakomitiapua pu'kao, epeche pewatiame aamo enepamichioko puuuu, aamo Riosichi paparawao. ³ Wa'a te'teresa eemea, Riosi ku'irao, ihtaio te'ta aiwaiopua, epeche kaawe anachaka mochitomapua. ⁴ Puuu aamo aiwari anachaka te'teretoaa, epeche epecheche aamo utewaeme enepatemichio puuuu, te'ta aamo oowe e'rewachiohua Riosichio. Wa'a iikao eemea, soparame u'matoame iinuemapua utewari, ihtaio aiwari aamo ahjae anachapuameo.

⁵ Nape ka'chi ikime erasaamua itapiti a'chitiame aamo aiwaka ikiyao, Riosi itanepua-pua aamo ku'ipuaichio, apoe tísia kaawe e'raka aamo ku'ipamapua kiisi kihta aamo nahsineka, soparame u'matoame aamo ku'iwae, aamoo iikachio, iika yachapamichiohua, pu'ka ihtaio aamo aiwaka yasitoo. ⁶ Nape te'ta ahjachi paparaka te'ta ahjachi oowe e'reka tiame, itanepuapua Riosio, kiisi sewina e'raka, ki pukeri ahjachi paparasikaopua, ki eenechi pukachi paparasikaopua Riosichio. Puuu wa'a nokaka paparamea Riosichio, pa'we eekae pe'koteniameka nokayamehua, seenekachi eejesoopua pe'koame, ki eejesoopua ki pe'koame. ⁷ Puuu aaata wa'a nokayamea, kiisi inatametepua Riosie ahpo ku'ipua itanewao. ⁸ Ooka e'rarichi naasipa yasitoamea, Riosichi papariopua piirechi inatarichi erapasiamapua tiameo, ka'chitia piiripi tiame inatamete puuuu.

⁹ Aaata tesiwa teerewaeme Riosichi paparakamea, tísia kaawe erametepua Riosichio, Riosio ahpo, tísia nateyamechitia tetewiriopua, ahkasioiopua Riosio, ahpo taanachitia uuka tetewiriopua. ¹⁰ Aaata tísia paarastiamé Riosichi paparamea, wa'achitia tísia kaawe erametepua Riosichio, Riosio apochi paparariopua ahpo tatakoriaria cheriwieriopua, ki ahpo te'ta paarasari iinuekamekopua. Ihta paarasario kihtawichio nateyamekopua Riosichi kaawe teerepuameo, pu'ka paarasario kiisi tehpe e'ramekopa, pu'ka paarasario to'iwe seewarachitia, ikanati waaropaka wakipamekopa. ¹¹ Oowera puuu to'iwe seewaraa, taaa machenasoche, ki teesa taipasochehua wakipaka wehchi wichiamekopua, ahpo tísia peenia tiiao wekateka. Wa'achitia tísia paarasatiameai, ahpo paarasarichikamera paparamea, ahpo paasararichi saipameripua, ki Riosie cheriwetiaopua ahpo tatakoriario.

Riosichi taamo paparawa taamo toitetewa

¹² Riosia ki nu'uti kaawe e'raka tetewamehua, aaata apochi iyoriwao, kiisi toayameo, weeka ihta aiwari aiwaka yasitaiopua. Wa'a teereka yasitokamea, yooma ahpo aiwatoa newitoka machenakameo, Riosia pu'kao, ki wahjamesi ahjari kiameripua, itapiti u'masiwa te'eri newitotiame, yowitiamechitia. Wa'a iintomeri Riosia, yooma ahpo te'ta nakiyao, aapoe wa'a iintokemo tuukamekapa pu'kawichio.

¹³ Aaata itapiti ki kaaweruma ahka, tísia ki ka'karuma yoramichio pa'pasuniame enesaa, ka'te Riosi aamo aatiatawa maamitiapua, Riosia ka'chitia taaweche wa'a tiame

aamo erateripua, Riosio, ka'chitia taaweche wa'a tiame inatamekopua, tatakorinarewao. ¹⁴ Puuu ki ka'karuma taamo yoranarewaa, taamo wa'api ki kaaweruma ikotuwa eratewae taamo panisuniamepua, taamoo ki kaaweruma iintomichioo. ¹⁵ Pu'ka ikotuwa ki kaaweruma eratewa panisuwae newipatotiaapa muuua, tatakoriamemua. Pu'ka tatakorichi yasitosisaamua, Riosi kokosapuamemua, Riosie poanatumiachi ki wahjiamesi seenampa, mukukamechita Riosiwichioo.

¹⁶ Pukaepa ka'te aamo wa'api wihkuemua, tatakorio kihta aamo a'chi ikiyame maekaopua. ¹⁷ Yooma kaawerumachi mochipuawichio ku'iwaa, te'pa taamo Noonochi o'inia eenamerapua, tamochi eenaka ku'yamepua, ki tatakorichi taamo wichimichio. Puuu tewekachi taamo Noonoa, puuu wa'api iintokamepua yooma tewekachi tajayame netetiamepua, i'wa wehjoarichio taamo tahjemichio. Puuu tewekachi tajayame ekawiraa, sewina ikiyamepua, nape Riosi ku'iwa ki taamo tatakoriwachi wichipuawichioo, ka'chitia taaweche sewina ikiyamepua. ¹⁸ Riosia epeche te'ta nateyame taamo tetewinariapao ki yooma ihta itapiti ahpo neteriachitiao, tísia taamo cheriwenariame puuua, yooma taamo tatakoririao, taamo weamera ahjari ki wahjiame kianariapapua, yooma taamoo, te'ta ahpo pichiwarichi simiyamechi paparariopa.

Te'ta Riosi pichiwarichi te'terewa

¹⁹ Waikao Riosio ahpo tatanachitia tetewame enesoo, no'o kaawe e'rewa poponia, kaawe ahpo uuka mochitopuapua, kaawe ahpo nakika tiame. Aaata piirechi aamo ki kaawe nayewioio, kaawe uuka keepusapa nehjiapuapua pu'kao, ki ikanati nekaya chaachaka. ²⁰ Taamo piirechichi nekaka mochitoame enesaa teeme, ki Riosi kaawe e'rachitia mochitoame teemea. ²¹ Pukaepa eeme ki uuyamea pehjo pu'ka i'ka Riosi pichiwa chiiiao, yooma toipuapua ki ka'karuma nokiwameo, ihtaoi suwepori ki ka'karumaopua tiameo, pu'kao yomachi wehjoarichi pochikame kahtiamero. Ohso kaawe eemea, pu'ka Riosi kaaweruma tuuyewari amochi teewia, teewetopuapua, wa'a aamo ohjoekachiami tuuyeka nayewatutiamero. Puuu naawesarikamera aamo newipateripua, itapiti ki ka'karuma nokiwamechiopua, aamoo Riosieo, weamera ahjari kipuawichio.

²² Nape pu'ka Riosi tuuyewari amochi tuuyesiwao, yoorakache mochitopuapua pu'kao, ki oowera keepukache. Oowera keepukache soparaniame maesaa eemea, aamoe wa'api wihkuamepua. ²³ Puuu ki yooramea ahpo kaaweruma tuuyeniamero, ahpo nanari neerochi tetewitekameka tiamepua, ²⁴ wa'a neerochi se'wi akipasaapua, ahpo neerochi nanariraa ki naania ikiyamepua. Wa'achitia ki naania ikiyame Riosi kaaweruma tuuyewari keepukai toakamea natakepaka, ki yooraka yasitoakamekapapua pu'kao. ²⁵ Nape Riosi te'ta kaawerumara tuuyewari ahpo keepuria yooraka yasitoamea, yooma toinarepakaopua ahpo ki kaaweruma ihsiwao, yooma cheriwepuamepua Riosieo, ihtaoi ahpo ki kaawe ihsiriaopua. Wa'a iintosaapa Riosia, ahpo Taana Eesusichi paparariopao, tísia kaawe yorameripua pu'kao, ahsieme piipakame enepatekaopua.

²⁶ Aaata Riosichi te'ta paparameka e'ramekai, nape wa'a e'rameaio a'chikoi ki kaawe tiame chiiame enesaapua ahpo yeenieo, wistuamepua ahpo te'te Riosichi papara e'raopua. Kiisi te'ta paparai chiiamepua. ²⁷ Te'ta pichiwa Riosichi paparamea, eee te'tiamepua: kaawe uuka tetewamepua aaataoi; aaata kunamukukameo, kaawe e'raka ku'yamepua tiameo, ihtaoi itapiti nakiwawachio; kukuchi ki yayawaemeoipua, tesiwe e'reka ku'yamepua pu'kao, ihkoekao. Te'ta pichiwa Riosichi chii teetoamea, tísia kaawe ahpo neesetoamepua, i'ka weeechi ki ka'karuma nokiwao, ki ahpo chuhkemi-chio.

2

Ki epeche nateyame tetewiniame aaataoi

¹ No'o Riosichi poponiwaa pipiniwaa tiame, eeme te'ta iyoriwame enepakame Eesusi Riosie Weratiamechio, te'ta kaawe aamo neesetopuapua eemea, ki aaata

epeche nateyame aamo tetewimia aatachiopua. ² Oowera naewakao chanimakosao neeea: Wa'amahka aamo napawiriachi enatarekoioipua aatao, aata tísia tomiwaeme tísia nateyame wikiraameopua, sutuchioipua tiameo, o'ro sutuchuchari chuchatoameoioipua, pu'kaomua epeche nateyame uuka eee chaanesaomua: “I'wa yasipamua te'ta kaaweruma yasirachi”, ³ nape piirechi wa'a asisooipua tísia ka'rame wakiraameo, pu'kaomua kihta neteyamechitia tetewakaopua eee chaanesaamua: “Waami werimitiamua ikicha, i'waoi yasimitiamua nape wehchi”, ⁴ ¿ki aata epeche ki nateyame uuyamemua? Wa'a iintosaamua ¿napatinakona uuyamemua aatao?

⁵ No'o poponiwa pipiniwa tiamea, no'o keepumitiaomua i'kao: Nape Riosia ki amochitia inatamepua. Riosia te'ta ki paarasatiameopua, te'ta paarasatiamechitia tete-wamepua, apochi papararie te'ta paarasatiame enepatemerikapapua, ahpo tatanachitia ahpo te'ta ye'kariwachi mochipatesaapapua. Wa'a iintomo tuukame Riosia, yooma aata ahpokamera te'ta nakika mochitoameo. ⁶ Nape eemea te'ta paarasatiamera ehpe nateyamechitia tetewakao, tesiwa yooramepua tesiwa te'tiameopua ki paarasariekao. ¿Ki puuukamerapu ki Riosichi paparamera te'ta paarasatiame, a'chikoitia wisikuaka aamo wenejika, peereirachi aamo panisutoka aamo iijitoamea? ⁷ ¿Ki puuupu tiame Eesusi na'ariamea, pu'ka Eesusi aamo tísia iyorika mochitopao, aamo Eesusi teewarachi Riosichi aamo itapiti itayopao?

⁸ Eemea te'ta nane'riamepua, Riosi te'ta iyoriwa nuurario, eee chiamekopua pu'kao: “Aamo wa'api nakiyachitia nakipuapua aamo piirechio.” Wa'a te'tereka mochitosaa eemea, kaawe nokayamepua. ⁹ Nape eemea, aamo wa'api nakiyachitia ki napati uuyame enesaamua aamo wahjachio, tatakoriamepua, kiisi kaawe iintoamemua Riosi nuurariwao. Puuu wa'a iintoniamea, Riosi kokosapuachi wichiniamepua. ¹⁰ Muuuu yooma yooramekai Riosi iyoriwa nuurarirao, piipiri wa'apichioi se'wi ikisaomua, yomatiam Riosi nuurari ki e'wekamekaitemua. ¹¹ Puuu wa'api Riosi nuurari: “Ka'te suwepori ihsi”, chiamea: “Ka'te me'ya”, chiameapua tiame, Riosi nuurari wa'apikaitepua tiame. Pukaepa ki suwepori iintokaiomua, nape aata merisaamua, yomatiam Riosi nuurarichi na'itutiamemua, ki ahsieme e'wekamekapapua Riosi nuurario. ¹² Pukaepa taamo neesetoka mochitomete teemea, ki ahsepari e'weka mochitoniame Riosi nuurario, Riosi kokosarichi wichiniamekopapua. Puuu Riosi oosa nuuraria, taamo ku'ika ki se'witomeri enerepua, taamo ka'karumara e'wewa teetomichioipua Riosi pooerachio. ¹³ Ki aata tesiwe e'reka mochitokamea ahpo piirechio, wa'achitia ki tesiwe e'reka kokosapuamepua Riosieo, ahpo nuurari chiiae. Nape aata tesiwe e'reka mochitokamea ahpo piirechio, newitoka puuyameripua pu'ka Riosi kokosarichio, te'ta Riosi wa'asi, ti'tijoeri katewiachioipua.

Riosia ahpo nuurario yorajeramechepua, ki oowera yoramo tuuniameche

¹⁴ Nee, eeme poponiwaa pipiniwaa tiamee, ¿ihtatia kaawe enetariapua, te'ta iyoriameko tuuyaipua Riosichio, kiisi yooraka yasitoamekaipua Riosi chiiao? ¿Nehpupapuaame ohjoarepua Riosi kokosarichio, wa'a ahpo tiameko tuuyamekocheeo?

¹⁵ Oowera wa'a teeretakao cheemania. Aataoioipua aamo piirechio, itapiti wisasorichio tesiwa tiamekoioipua, koamechioioipua tiameo, ¹⁶ pu'kaomua oowera wa'atia: “E'esa kaawe teetoka naaju, kaawe aamo neesetoka tuurawio, kaawe ko'komitia aamo ta'pechi asisaa.” Nape kihta wisasori ki'yakai wa'a cheesaamua, wisasorioi koameoi, keemai ahjae kemitopuao, ¿ihtatiana kaaweruma enetapu, aamo kaawe chaaneka no'rapuriaa? Kihta. ¹⁷ Wa'achi tiame aamo Riosichi paparariai. Kihta nateyame aamo Riosichi tísia paparameko tuuyaa, ki amochi tetewitiame enesaamua, aata tísia itapitichi tesiwa tiame tísia kaawe e'raka ku'ikao.

¹⁸ Muuuu no'o chaanemakoiomua: “Neeea tísia paparameko tuumanekoipua Riosichio, muuuu tísia aataoi ku'ika yasitoameko tuumaioipua aatao.” Wee, wa'a teesoo no'o ne'netemitiamua, aamo Riosichi paparao, nape kihtae ku'yai aamo piirechio. Neeea aata ku'ika aamo ne'netemania no'o te'ta Riosichi paparao. Wa'a teesoo

ki noochitia aaata ku'isaamua, ka'chi iika aamo ne'netemamua Riosichi paparao. ¹⁹ Muuua piiripi Riosi wa'api iintuameko erasaamua, pichiwa wa'a tiio e'ramemua; riaorósi re'remoniai nane'riamepua tiame, piiripi wa'apikoopua Riosio, Riosio tísia utewaeme kokosamekopapua pu'kao, chachapia nokayamepua majakoamepua Riosio, tísia kokosapuamekapapua ahpoo. ²⁰ Ka'te kii ijinatame enemitia eemea, se'wi erakokao. ¿Kiisi pahtiam eemea, kihta yooraka mochtosa eemea Riosiwichioo, kihta Riosichi paparari aamo tetewitiamekoopua? ²¹ Ne'nepamitia eemea, aamo ehkoriaami Aurani iintoriao. ¿Ki ahpo Riosichi paparari ma'chitariapua Auraniai, ahpo taana Riosiwichio oowemo o'rarioiopua, Riosie ahpo chaaneretiahtitiao? Eje'e, wa'a iintokaopua, Riosichi paparari ahpo tetewiterepua. Riosia Auranio, apochi paparapa wa'a iintomerikoopua, ka'teparepua ahpo merimioiopua ahpowichio oowepakao. Pukaepa Riosia Auranio, te'ta apochi paparamekopa uukamepua, te'ta tísia kaawerumachitia tijoe, ahsieme piipakame tiamechitia. ²² Aaí, Aurania ahpo iintoriae te'ta ahpo paparari tetewiterepua Riosichio. Wa'a chiiame Ehkoriaami Iyoteria, Auranichi simiyame nayewakao. ²³ Wa'a teesoo Ehkoriaami Iyoteri chiiiaa, tísia pichiwa chiiamepua, eee chiiachio: “Aurania ki nu'uti pichiwa oowe e'rekamepua Riosio, pukaepa te'ta tísia kaawerumachitia uutiamepua Riosieo. Wa'a iintowachi Aurania, ahsieme piipakame tetewitiamepua, Riosieo. Waika o'inia Riosia Auranio, tísia kaawe ahpo e'riameko tuukamepua.”

²⁴ Aaí, wa'a tiiachipua, Aurani wa'a iintoriae ma'chiam nane'reniam teemea, ki oowera taamo Riosichi paparariche te'ta tamochi kaaweruma tetewiniamekopua, taamo Riosiwichio yoorakache tiame. ²⁵ Ehkoriaami Iyoterichio tiame, Raaja tewaniame oowitiame nayewamepua tiameo, suwepori tehkiwa toakame oowitiame. Puuuaiopua, ahpo iintoriae tetewitekamepua, Riosichi ahpo paparario. Pu'kao Riosia kaawerumachitia tetewikamepua, Erikoo, isaeri ti'tijoe ihpuemia e'enakameo, ahpo ta'pechio, ichipupaka nehpuateriopa, sewinachi pooechiami newiteka. ²⁶ Wa'a tiiachio, aaata Riosichi ahpo paparameko tuuyamea, ki itapiti kaawe iintoka ahpo paparari tetewitiamea, puuua Riosichi ahpo paparao ki'tiamepua, aaata weerewa mukukameo, ki iikaamechitia.

3

Ahpo yeeni na'ara cheemia inatewa

¹ Eeme no'o Riosichi poponiwaa pipiniwaa tiame, ki yooma tu'tuyewari enemeripua, ahpo kaawe mochtopuawichio tuuyemeria, pu'ka yooraka mochtioamea tu'tuyewari, teesa sewina iikaipua ahpo tuuyewarichio, na'arepuamekopua, kiisi kaawe cheerio tuukaa. ² Yooma teeme se'wi chaachapamaoipua seenekachio, nape aaata kaawe ahpo neesetoka ahpo nayewamea, peeniamepua ye'kaka ahpo yeenio, iwapakamekapa puuua ahpo yeeni chanimia ye'kakao, puuu wa'a tiamea, ahkasi yomatiam ahpo weerewaoi, ye'kamepua ki na'ara iintomichioo. ³ Teemea kaawaioi chu'wachi yakajipurekacheoi, yooma weerewama cheewame teemea ye'kakao. ⁴ Pawekakeraai ki nu'utikoipua tiameo, kiisi werumakoipua ahjae ye'kaniameo, kiisi pehtiam ku'richianiamepua ki muuenati ekayoio, ahka ahpo i'tonariachiamiopua. ⁵ Wa'achitia taamo yeeniai, kiisi werumakaipua taamo weerewachio, pukae yeenieo, ki nu'uti oijerari chaachapame teemea. Na'iai teesa tajenakaio, ki ku'ichisi kosoyamepua tajenakao. ⁶ Taamo weerewachio taamo yeenia, na'ika ihsiamepua, taamo nayewasoo, ki nu'uti nekarewa tajenatiame taamo aaatachiopua. Taamo ki kaaweruma nayewaa, taamo na'itutiamepua, taamo wahjachichi kaawe te'teria. Wa'a te'teriam enesaa teemea, Satanasi e'rarikamera nokayamepua, ki Riosi e'rarikamera. ⁷ Yooma ihta animaria kaawe kajuniamepua e'wetekao, tuchikichitia, siinoioi, ihta pa'wechi ohjoemeoi, ⁸ nape aaatai ahpo yeeni na'ara chiiio, ka'chi iika teeweteme e'ramepua. Puuu yeeni na'ariraa, yerowaka ihsiamepua, taamo kaawe te'terewa Riosichio, taamo aaatachi kaawe te'terewa tiame, aaatachi taamo kaawe te'terewao, na'itutiamekapa. ⁹ Teemea taamo yeenie wa'api, kaawe chaachapamepua tewekachi taamo Paamirao, pu'ka taamo yeenieo wa'api tiameo, na'ariame teemea aaatao, napatika ti'tijoeo ooweruopua tiame, teeme ti'tijeria. Riosi

e'rachitia erakoamekapapua. ¹⁰ Wa'api taamo yeenieo tiameo, ka'karuma nayewame teemea, ki ka'karuma tiame. Nape teeme Riosichi poponiwaa pipiniwaa tiame, ki na'arari chanimetepua taamo yeeniewao, ohso kaawe taamo yeenieo teemea, kaawe taamo neesetometepua, taamo na'ara chanimiao, taamoo ki itapiti ki kaawerumachi wichipuawichioo. ¹¹ Naakooko eemea, wahka paichio inataka ne'nemitiao: ¿Naakonakosa ookasa tiiame pajename wa'ao, ki onachari neeroi pajenamekai, onacharieme neeroi pajenatarepua? ¹² Ka'i, ka'chitiapua. Nee, naakoo no'o poponiwa pipiniwaopua tiame, chuunaai ki ooriwo taakewa taakiamepua; panijuwariai ki chuuna taakiamepua. Pukaepa ihta onachari pajename paichiai, ka'chitia pajenamapua neeroi ta'yameo.

Te'ta pichiwari peenewari

¹³ Aaata aamo mochikachio, te'ta peenewari ahpo penipakame erasaa, iintoka ahpo ne'netemapua, kaaweruma inisika ti'tijoerichio, kaawe e'raka aaatachiopua tiameo, kiisi weruma ahpo e'raka. ¹⁴ Nape aaata ikotuwae pochikapa ahpo iikachio, aaata chipuweka nekumiamene esaa, kihta te'ta peenewari, ahpo machiyame ne'netiamepua. Aaata wa'a e'ramea, kihta e'ramepua Riosi nakiyao, aaata wa'a tiiamea, ki nu'uti ahpo wa'api wihkuiamepua. ¹⁵ Puuu wa'a tiiame peenewaria, ki te'pa taamo Noonochi o'inia eenamepua, i'wache weeechi peenewari inataniamepua, Satanasikamera inatarira. ¹⁶ Ikotuwa iintoniamea, ahpo nekamucheniamepua tiameo, yooma ihta na'arari mehtachame puuuu, a'chikoi nokiwame kiisi ka'karuma. ¹⁷ Nape taamo Noonochi peenewari eename iinuemea, eee teeka mochitoamepua: pahcha simiyameo, te'ta piipakame puuuu ahpo inatarichio, ahpo nayewaopua tiame; wa'a tiiamea, ki aaata nasiwateniamene mehtachamepua; kaawe e'raka ihkokeniamene aaatao; ki e'raka ihsiamepua aaatachio; puuuu tesiwa e'riamepua aaataoi; aaataoi puuuu, napatitewamepua wa'achitia; puuuu ahpo e'rao, pichiwa chaniwamepua; ki wihtuwa chiiname; kaawe ihsiwa nokiwame. ¹⁸ Yooma i'ka ta'ireka te'teretoamea, ta'iria mochipuame echayamepua, ta'irewa taakerewa teetoamepua, ti'tijoerichio.

4

Ki Riosichi te'tereniamene nokiwa

¹ ¿Akana machenamepu aamo ahpo aaatachi nekakoniamea, nasiwaniamea tiame? ¿Ki aamo ki kaaweruma ikotuwachi machenamepua, itapiti tísia aamo pu'seria iinuwenariapa? ² Eemea itapiti tísia iinuenariamepua, wa'a erakoamekapa eemea, ahkasioi nasiwamepua iinuenariapao, ahkasioi aaata me'yakao. Nape wa'a nokaka iinuepaniamea, kiisi kaaweruma puuuu, ohso kaawe eemea Riosikamera itanepuapua, itapiti iinuenariaa. ³ Nape ki kaaweruma inataka itanesaamua Rioso, ki kiapuamemua, ki kaaweruma ihsinariapao, aamoo, ki kaaweruma pu'serewachi na'ataka soopanariopao. ⁴ ¿Ai eeme kiisi iyoriame Riosichio! ¿Kiisi inatapame eemea, aaata ahpochewichio ihsiwa i'yamea i'wa wehjoarichi yasitoaio, Riosi seepurawa enepamekoo? Aaata ki Riosichi paparaka yasitonariamea, Riosi seepurawa puuuapa. ⁵ Pukaepa eee chiiname Riosia, Ehkoriai Iyoterichio: “No'o Riosiwari amochi yahchario, ki i'tojeramenia ki kaawerumachio. Ki nu'uti yuuwesimerinia, wa'a aamo i'tosoopua.” ⁶ Nape aaata Riosiwari apochi yahchatiamekai, ki kaawerumachi wichisoo, wa'a iikaio eenechi Riosichi enanaresoopua, Riosia, cheriweka tetewimapua pu'kao, Ehkoriai Iyoterichio eee chiachitia: “Riosia, aaata ahpo aiweka ki toinareka yasitonariameopua, ki ka'karuma yooraka ahpo yasitoao, wa'iniamepua pu'kao, ki yooraka yasitomichio ki ka'karumao; nape aaata tesiwa erapaka toakameopua ahpo ki kaaweruma ihsiao, Riosia kaawe e'raka uuyamepua pu'kao.” ⁷ Pukaepa eemea, kaawe te'tereka mochitopuapua Riosichio. Satanasio, aamo ki kaawerumachi wichenarioopua, aamo wa'inepuapua pu'kao, aamo tísia utewari e'rae wa'inesoopua pu'kao, aamo toimapua. ⁸ Satanasio ki kaaweruma aamo eratenaresoo, Riosi chokichikamera enepapuapua aamo iikachio, Riosi amochi enamichio aamo ku'ipamiao, Satanasio ki aamo newitomichio, ahpokamera ihsia,

ki kaaweruma yorasimichioo. Eeme Riosichi mochitoai, Satanasi aamo ki kaawerumachi eratewachi wichisaa, Riosi nayewepuapua waikao, apoe taamo Noono Riosio, aamo cheriwemichioo aamo ki kaawerumachi wichiriaopua. ⁹ Eemea, naaracheka itanepuapua aamo Noono Riosio, nape pichiwa amochi e'raka: “Kiisi kaawe iintokame neeee”, chaaneka. Nape pichiwa amochi yuuesiri e'rapa, chaanepuapua, aamo pukerio, aamo kaawe e'rachi ki kaawe iintoriapa. ¹⁰ Tesiwa cheeka itanepuapua Riosio, aamo kiisi kaawe iintoriaopua cheriwemichio, waikaopua apoeo, aamo ki kaawe iintoriao, puhjesa kakupachi iintapamapua.

Ki na'ara chaniwame ahpo piirechio

¹¹ No'o poponiwaa pipiniwaa tiame, ka'te na'ara chaanemitiapua aamo aatao. Aata ki kaaweruma iintoso, Riosikamera katewemeripua pu'kao, ki muuu. Aata ki kaawe iintokame amoe katewenaresaamua pu'kao, kiisi kaawe iintomerimua Riosi nuurarichio. Wa'a iintosaamua, amoe wa'api ki kaawe iintomerimua Riosi nuurarichio, amoekamera nuurario, e'wemiaipua. ¹² Muuu kihta iintomerimua Riosi nuurario, aatachi ki kaawe iintokamechio, te'ta Riosichekopua ahpo nuurari taamo yoramichio yahchakamea, wa'a tiichio, apoechepua, ahpo nuurarie katewemeria. Wa'a tiichio muuu, ¿aatanakana muuu, Riosi nuurarie aamo aata ki kaawe iintoria aamo katewemerioopua?

Ki pichiwataniame ahpo iintomia, ki nane'riamekai meeriamahka ikipua

¹³ Ehpeo eemea kaawe keepumitiapua i'kao. Eemea chaachapamepua: “Meereo ihta mochiwachi siimpama teemea. Wa'a mochika tekipanakao piie paumpari, weeka yowimeri teemea toomi.” ¹⁴ Nape ¿aachin teeka wa'a chaachapata eemea, kiisi nane'riai meeriamahka aamo ikimiao? ¿Ki nane'riamekosa eemea aamo ahjario paawika ikiyamekoopua, ahjaniamea ku'witapi ahjasaopua, ikanati ki naania ikiwamekoopua? ¹⁵ Pukaepa eemea ohso kaaweo, eee chaachapamete eemea: “Taamo Noono tewekachi kahtiamo, no'o ahjari e'reesoo, yoromania waikao no'o iintonario.” ¹⁶ Nape eemea kihta apochi Riosi e'rewa itakao, amochiche machename e'rakao, chaachapamepua: “Siimache neeee no'o siinariachio.” Yooma wa'a tiame chaachapaniamea, ahpo aiweniamepua, puuu wa'a chaachapaniamea, kiisi kaawe tiamepua Riosiwichioo. ¹⁷ Aata Riosi nakiya nane'riamekai ki yoraniamea, tatakoriniamepua Riosiwichioo.

5

Tísia totomiwaeme naane e'reka mochitonurawa

¹ Eeme paarasatiamea toomichio, no'o keepumitiapua pahchuo. Eeme totomiwaeme ki Riosi e'weka mochitoamea, naarakomete eemeapa, aamoo tísia kokosapuamekopapua, aamo ki kaawe noonowiriawichioo. ² Ne'nemitiapua eemea aamo paarasario, wahka ihtoriachio, aamo te'ta nateyame wisasoriaa, yooma ka'rapakame puuu wahka ihtoriachio, wehtapachie ko'kotiam puuu. ³ Aamo paarasatia o'ro toomia, tataparasi toomia tiameo, yooma nanaepakame maaniamepua wahka ihtoriachio. Yooma puuu toomi nanaepariraa, aamo i'ka wehjoarichi ki kaawe noonowiria puuu, te'ta aamo wenejimeripua, wahka kajuyachi taawechio, Riosieo tísia aamo kokosapuawichioopua. Yooma ihta aamo paarasatiaa, na'ie kosipuaitepua, yooma i'ka wehjoarichi paarasari na'poatiameopua. ⁴ ¡Inamukao eemea! Puuu aamo ki nateteka tekipanatiamea, aamo echaria i'ipaka tekipanaria ki natetetiamea tiame, Riosichi sisinatiame puuuapa tekipanakameo, Riosi yomatiam te'ta aampa utewariemea keepukame puuuapa pu'kao. ⁵ Eemea i'ka wehjoarichio, ta'iria koaka wiipakamepua, wakasi wiipateniamechitia, tísia peenia te'tiame itapiti iinueka mochitokame eemeapa. Nape eemea wa'a te'tiaio, amori asiamekaite eemeapa wiipakame ko'ipuachio wakasi wiichiatamechitia, ko'kopuawichioopua. ⁶ Wa'a yorapuame eemea, pu'ka ti'tiioeri kihta na'ara aamo yorakameo, tesewa yoraka ko'yakapa.

Ki yaapi eraniame; Riosichi paparaka nayeweniame tiame

⁷ Eeme no'o poponiwachitia pipiniwachitia mochitoamea tiame, ka'te nahsinapa eemea aamo puuyeka mochitoao, ahkasi taamo Paamira Eesusi eenachisio, epeche epecheche wapiche teetoame. Eemea, aaata echayamechitia te'terepuapua, pu'ka echitiamechi yukuyoipua kiisi yaapi e'raka momochiachitia, ahkasi i'ipaniame asiyachisi. ⁸ Wa'achi te'teremete eemea, ahkasi taamo Paamira Eesusi eenachisi, kiisi nahsinepaka puuyeka, puuu Riosie Weratiame enamiachio, epeche epechechi waapi teetoaitepua. ⁹ Eemea Riosichi mochitoamea, ka'te aamo apochi nasiwaka mochitomitia, apoe Riosie Weratiamechi eenaiopua, kihta na'ara aamo nokayame teimichiopua, pu'ka enamerio, aamo petechi muirachi weeriameka, tiamekopua wa'asi. ¹⁰ Eeme Riosichi no'o poponiwaa pipiniwaa tiame, ehkoriaami Riosi nayewaturachitia mochitopuapua, aiwaka mochitoao, ki nahsinepaka Riosie ahpo chaanesiwaopua, nayewatukao. ¹¹ Teemea pu'ka ehkoriaami na'nayewatura, anachaka mochitoriaopua ahpo aiwao, yooreka tete-wame teemea pu'kao. Nane'riame eemea, pu'ka Oou tewaniameopua ehkoriaamio ki teesa aiwaiopua puuuu, tísia anachariamekoo puuuu, pu'kao Riosia tísia anachariopao, aachin iintoka ki nu'unti tésiweriopua pu'káo, tísia kaawe yoorakaopua neipamio. Riosia wa'a iintokamepua Oou tewaniameo, tísia tésiwa e'rewa ihsiamekapapua aaataoi, apochi te'ta paparaka yasitoamekoo, tisiwa iyorikaopua apochio.

¹² Nape neeea te'ta aamo chaanenariao, ihjipua: Ka'te aamo pichiwata muuuu cheekao: “Ki no'o iintosoo, no'o meripuapua.” Ihta itapitichioi, ka'te aamo pichiwata muuuu, itapiti tewekachi iintuamechioi, ihta weeechi iintuameeoi. Muuuu: “Eje'e” cheesaa, eje'e enepuapua; “Ka'i” aamo cheesoo, ka'i enepuapua. Wa'a tiame enepuapua, ki aamo kokosamichiopua Riosio, wistuamekoopua.

¹³ Aaata itapiti kiisi taisa e'rame enesaa, Riosichi itapuapua kaawe erapario. Aaata Riosichi tísia peenia e'ramea, Riosiwichio kaawe e'rari wikatapuapua. ¹⁴ Aaata ka'chi ikime e'rame enesaa, tísia yuuwesiri aiwame enesaapua ahpo tatakoriariao, tiopachi pa'pamiratuame paaepuapua, pirena Riosichi paparaka itanepuawichiopua Riosio, pu'ka iikachi aiwamewichioo, yachapatepuawichiopua. Ahpo pirena Riosichi paparianiopua, itapiti nerowieoi pechichipuapua, Riosie yachapateniame tetewipuawichiopua pu'kao. ¹⁵ Te'ta Riosichi paparaka itatiao, pu'ka tísia yuuwesiri aiwameo, yachapatemapua pu'kao, pu'ka tísia tatakoriariao, cheriweka. ¹⁶ Eeme tiame Riosichi paparakameapa, aaata ki kaawe aamo yoorariao, aamo na'ara yooraria aamo cheriwepua itaka katewepuapua, pirena Riosichi itaka ahpoo, kaawe te'terepuawichiopua. Riosichio te'ta pichiwa e'raka itatiamea, kaawerumache ikiwamechepua te'ta Riosi utewarieo. ¹⁷ Wa'achi iintokame ehkoriaamio Eeriataruai, ki yukijera Riosi itanerioiopua, ahkasi Eeria eenechi yukijererioipua Riosi itanekao. Waikao wa'a teerekamepua ahkasi paika paamuparichisi u'matoame. ¹⁸ Neipamio ahkasi Eeria eenechi Riosi itaneriachi yukijerakao, eenechi yukurepua, yooma ihta echitiamekoo, taaketeka.

¹⁹ I'ka no'o aamo iyotepa kajuyachiopua, i'ka no'o aamo chaanemio, tísia kaawe inataka keepujerania. Aaata Riosi paparama sewina erapaka se'wikame Riosi pooerachio, eenechi Riosichi e'enamichio oowe erapatekamea, ²⁰ ka'te natakepamitia eemea, Riosie kokosapuameoi newipatekamekopua, yooma tatakoriariaopua cheriweteka, ki ookapikoipua tatakoriariao.

I'wasi ku'yamenia wa'asi i'ka no'o aamo iyotepao. Cheriwema wa'asi.

Pahcha Simiyame Peero Iyojura

Teepotewa

¹ Kúira, yooma aamoo seesenu weechiami mochikame, aamo taamo tewekachi kah-tiame Noonoeo, ahpowichio iintapatiame. Nee Peero Eesusi Riosie Weratiamee weratiamea, i'ka iyojura iyotesa aamo uhjurenania, yooma aamo seesenuchitia ohjoemeopua: Poonto weechiami, Kaarasia weechiami, Kaparasia weechiami, Aasia weechiami, Wiitinia weechiami tiame. ² Eeme Riosie ahpo ijinuwa u'uwitiamea, ahpo ehkoria misi o'inia wa'a tiame ahpo iintomia inataria puuu. Riosia aaataoi waika o'inia ahsieme piipatemo e'rakamepua tatakoriameo, ahpo Weeraria Eesusichi te'ta paparakameopua, Eesusi ahpo Taana meripua eerara ne'netokaopua, taamowichio mukimerikopua pu'kao. Riosia ahpo e'rarichio e'rariaipua tiameo, tamochi yasitomerikopua ahpo Riosiwari taamo ku'isinariapapua, ahpo nuuresiachitia nokisimichiopua. Neeea Riosio amochio, ahpo te'ta kaawerumari teetotejeraninia, yooma pipiripichi amochio, te'ta ta'iria aamo mochtomichiopua iikachio.

Ki wahjiamesi ahjaniame Riosichi erakoa

³ Teemea kaaweruma nayewataria naaju Riosio, te'ta weruma iyoriwa teeweka taamo Paamira Eesusi Riosíwarachio, Apoe Eesusi Noonórawachi. Wa'a tiiame ki nu'uti iyoriwa kijaeraninia te'ta Eesusi Noonorao, taamoopua pu'kao, ki nu'uti taamo tesiweriopa, pu'kaopua taamoo, weemera ahjariwa taamo ki'yamekopapua, ahpo Taana taamowichio mukukamekoio, eenechi ahjateriaeopua, taamo ahjachi paparariopáopua. Ehpeo teemea weemera ahjari ijinuekapaopua, kaawe erakoka puuyetoka mochitoame teemea, ⁴ itapiti Riosi taamo nuutekeka kahtiaopua tewekachio, wahka ihtorichi taawechi taamo kiamiaopua. Puuu itapiti nuutewa taamo kiapuamea, ka'chitia taawechi esoratu-pamepua, kiisioi nanaepamepua kiisioi ka'rapamepua, puuu ohsotiao, ki wahjiamesi e'ramepua. ⁵ Teemea te'ta iyorika paparamekopua Eesusichio, Riosia taamo neesetoka yasitoamepua, ahkasi taamo ki'yachisi ahpo taamo nuutekiaopua, i'ka weechi tatakoriameo, taamo newipatekaopua te'ta kajuyachi taawechiopua.

⁶ Wa'a tiiachipa eemea pu'ka newipari kiapuamekapaopua, kaawe erakoka mochitoamepua i'ka wehjoarichio, yooma ihta a'chi tiame aiwaka mochitoaio, ehpiamiopua pehjo. ⁷ Aamo Eesusichi paparaka mochitoaa, epeche nateyamepua ki o'rochitia. Aamo Eesusichi paparaka mochitoaa, aamo aiwarie aatiataka ne'neniamepua te'ta paparari pichiwarirao, o'roo na'ie kosoka, kaawerutaniamechitia. Wa'achitia eemeai, yooma ihta aiwarichi newitoka kaawerupakamea pu'ka na'iechitiao, kiapuame eemea Riosieo, Riosi aamowichio nuuteka kahtiao, te'ta kajuyachi Riosi katewiachi taawechiopua, Eesusi eenechi enasoopua i'ka wehjoarichio. Waikao yooma tewekachi mochikameaipua tiame, aamo kaawe e'raka uuka tetewimeripua.

⁸ Eemea ki aamo puusie tetewikameai Eesusio, tísia aamo nakika ukamepua. Ki tetewikai eemea, tísia oowe e'reka ahjachi paparakamepua, ki nu'unti kaawe erakoka, kiisi ahsepame tiame chanikao. ⁹ Ehpeo eemea tísia kaawe erakoka mochitoamepua, nane'reka mochitoapa Riosie kokosapua, Eesusichi paparaka newipaniamekopua.

¹⁰ Yooma ehkoria mi Riosi nayewaturaa, i'yeka kiisi pahtekaipua, Riosie ahpo chaanetiache iyoterepua, i'ka tatakoriwachi simiyame, Riosie newipaniameopua. Puuu ehkoria mi Riosi na'nayewatura ahpo taawechiami ti'tijoeturi nayewaturiaa, ehpe aamo taawechiami ikipuame chaachapariamepua. Riosia ehkoria mi o'iniao ki nu'uti amochi iintomo inatakamepua aamo taawechiamio. ¹¹ Ihji Riosie Weratiame Riosiwari, ke'chu i'ka weechi naawaiopua pehjo, apoe iintokamekaitepua ehkoria mi

Riosi na'nayewatura tuuyekaopua, aata Riosie uupuame enameriko tuukao; pu'kao ehkoriai Riosi na'nayewaturaa, aiwatepuameko tuukamepua, nape neipa te'ta ahpo aiwasoopua, tísia peenia tiame teeremerikopua, pu'ka aata tísia aiwariaeo, ahsieme natetetiame itipiriopa, tatakoriameo. Pukaepa ehkoriai Riosi na'nayewaturaa, te'ta kaawe ne'neka i'yeriaipua pu'ka aatao, aatanakamera enemerikopua Riosi Riosiwari ahpo chaaneriaio, achinitio wahka ihtoriachi enamerikopua tiameo.

¹² Nape Riosi Riosiwaria, ehkoriai na'nayewatura ahpo iyoteteriaio, ki ahpo taawechiami enameriko erapaterepua pu'kao, ahpo Riosie iyotenureteriaio, taamokamera wahka ihtoriachi taawechiwichio, enemerikopua pu'kao. Yooma ihji ehkoriai Riosi na'nayewatura chaachapatiamea, ihji Eesusi ikiriamepua taamo taawechiamío, Eesusie tísia peeniatiame iintotiame tiame. Pu'ka Eesusichi simiyame ehkoriai Riosi na'nayewaturae iyotetiamea, puuupua, ehpe taawechiami aamo mochikachiami nayewatuniamea, Riosie newipaniame tatakoriaio, tepoona eename Riosi Riosiwarie ku'iwarie, nokisiniame. I'ka Eesusi ikitiame ke'chu ikinioiopua pehjo, ahkasi Riosi ku'iwari tewekachi mochikameai, tísia tetewinareka mochitoriaiopua tiame, i'ka Eesusichi ikitiameopua.

Riosi ka'karumache yorajera

¹³ Pukaepa eeme tewekachi Noono kahtiachi ahjama ohjoemerikapaopua, kaawe neesetoka aamo mochitopuapua, aamo ki ka'karuma nokiwameopua, ka'karumache yooraka mochitoka. Riosie aamo kaawe yorapuameche puuyeka mochitopuapua, Apoe Eesusi Riosie Weratiame eenechi eenachisisopua. ¹⁴ Eemea Riosi te'ta tatanarachitia tísia e'weka mochitopuapua, kihta nokisika ki ka'karumao, ke'chu Eesusichi aamo te'tererioio, nokaka mochitoriachitiaopua tatakorikao. ¹⁵ Toipuapua tatakoriniameo ohso kaawe, ohso kaawe te'ta piipakame mochitopuapua, ka'karumache nokiwa te'teretoka, Apoe taamo Noono tewekachi kahtiameo, wa'a tiamekopua pu'kao. ¹⁶ Wa'a te'teretoka mochitomeri eemea, Ehkoriai Iyoterichio Riosia, wa'a taamo chaaneka, iyoteriachitia:

Neeea te'ta aamo Noono tewekachi kahtiamea,
 aamo chaaniamenia:
 “Ka'te tatakorika mochitomitia eemea;
 ohso kaawe noochitia,
 kaawe piipakame enemitiapua,
 no'oo tísia piipariemekopaopua.”

¹⁷ Wa'a teeresoo, Riosio aamo Noono teewame enesaa, te'ta tísia iyorika mochitopuapua pu'kao, te'ta e'weka tiame. Wa'a te'teremeri eemea, iiweta i'ka wehjoarichi mochikaioopua pehjo, Riosi katewiachi taawechisiopua, pu'ka katewiachi taawechio, ki aamo kokosapuawichioopua Riosieo, napati aamo wa'achitia katewiachioopua. ¹⁸ Ka'te natakepamitia eemea, aamo te'ta ki ka'karuma nokiwachi puuyanatiamekoo, kihtawichio kaawekamechi, aamoo, ehkoriai noonoriwa nokaka mochitoriachitia. Nane'riame eemea tiameo, aamo kihtawichio nokiwachi puuyanaretiaa, tísia natekachi natetetiamekopaopua, epeche ki o'rochitia nateyamee natetetiamekopapua, epeche ki tataparasi toomi nateyachitiaoi, puuu meetari toomia, i'ka wehjoariche nateyamepua. ¹⁹ Eemea aamo tatakoririawichio natetetiamea, te'ta Eesusi mukiwarie natetetiamepua, te'ta ki nu'uti nateyameraae, Apoe te'ta Riosie Weratiame eerarae. Ihji Riosie Weratiame Eesusia, te'ta Riosi oowewa enekamepua, po'wa meritame Riosi oowewachitia, nape taamo tatakoririao ahsieme natetepuawichioopua, ki ehkoriai nokiwa oowewachitia, animari merisa ooweniame Riosio, ahpo tatakoriria oowera cheriwepuawichioopua pehjo. Puuu animari eeraraa ki natetiame enerepua tatakoriameo, kihta ahsieme cho'wiamekapapua tatakoriameo. Ihji Eesusi mukiwae oowewaria, te'ta kaawerumara piiparieme enekamepua, kiisi ihta a'chi tiiame, kiisi ehkoriai Riosiwichio animari meriwa Riosi ooweweniamechitia, te'ta kaawerumara animari uusa Riosiwichio

me'retiaio. ²⁰ Ihji Eesusia, ke'chu i'ka weee yasipoio pehji, taamo tatakoria natetemi-
chio inatatiame enerepua Riosieo, Riosia i'kao, ki ma'chiametewipukame eneriaipua
pehjo, ahkasi taamo taawechiami tetewipuawichioopua. Yooma ihji Riosie inatati-
amea, yooma aamo kaawe teeremichio enekamepua, apoe Riosi Eesusichi iintoriae,
yooma aamo newipatepuawichioopua tatakoriao. ²¹ Ehpeo eemea Riosi wa'a iintoriopa
Eesusichio, Riosichi oowe e'reka mochitoamepua, Riosio Eesusio mukukoio apoe wa'api
eenechi oijenateriopua. Wa'a tiiachipa eeme Eesusichi paparaka mochitoamea, pukachi
puuyetoka mochitoame eemea, itapiti tísia peeniatiametewipukame eneriaipua
Eesusi eenechi wehjoarichi enasooopua tepoona o'iniaio.

²² Pu'ka Eesusichi simiyame kaaweruma tuuyewari e'waka mochikamekapao, pi-
ipatetiame eemeapa, kaawe aamo nakika mochitopuawichioopua. Wa'a teesoo wa'a
te'teretopuapua, nape te'ta aamo iikachi utewaeme aamo erakowae. ²³ Eemea
wa'a erakoka aamo nakika mochitoamepua, weemera enepakamekapa aamo iikachio,
eenechi naawakamechitia aamo yoreminao. Ihji weemera naawaniamea, ki weeechi
noonorewachi naawaniamepua; ihjia tewekachi kahtiametewipukame eneriaipua
Eesusi eenechi wehjoarichi enasooopua tepoona o'iniaio. ²⁴ I'wa wehjoarichi ahjaniametewipukame
eneriaipua Eesusi eenechi wehjoarichi enasooopua tepoona o'iniaio. Puuuu cheeriaipua:

Yooma i'ka wehjoarichi mochikamea,
to'iwe seewaraka te'teriametewipukame eneriaipua
ki tehpe e'rame;

Ihta ti'tijoeria,
yooma itapiti tísia peeniatiametewipukame eneriaipua
yooma kiisi naania ikiyametewipukame eneriaipua,
itapiti to'iwe seewarachitia,
wakipaka wichiyame.

To'iwe seewaraa,
wichika wakipamepua,
kiisi tehpe e'raka;
²⁵ nape Riosi chiiaa wa'api teeremeripua,
ka'chitia taawechi sewina ikika.

Puuu Riosi kaaweruma tuuyewari aamo nayewetiamea, Riosi chiia puuuu, kiisi sewina
ikiyamera.

2

¹ Wa'a tiiachioopua eemea, yooma ihta itapiti ki ka'karuma nokiwameopua, yooma
toaka mochitomiapua pu'kao, i'kachitia: wihkueniamechitia, wistuai pichiwameka
chaachapaniame, ikotuchewa, noriwi na'ara chaniwame aata. ² Eemea Riosichi
simiyame te'ta kaawerumakamera masitewario, kohjachitia erakometepua, ahpo yeeye
mu'ira paramuamechitia, tísia paramuka eepi i'iyame. Wa'a te'teriametewipukame eneriaipua
Eesusi eenechi wehjoarichi enasooopua tepoona o'iniaio. ³ Pu'ka ta'irepasaa eemea, tísia kaawe erakoma eemea
taamo Noonotewekachi kahtiametewipukame eneriaipua Eesusi eenechi wehjoarichi enasooopua
tepoona o'iniaio.

Eesusia tehte ahjamechitia nayewaniame

⁴ Ehpeo eemea wa'a erakomea, tehte ahjameka te'teriametewipukame eneriaipua, Riosi ahpo tiopa
ahjae weraniame, nape tiopa ki pusie teteiwame. Eesusia te'ta Riosi tioparachi
nawatewachi yachaniamepua, aamoo pukachi tehtechi toasika sa'miteka weraniame
Riosi tioparao. Yooma aata ti'tijoeturi ki Eesusi paparakamea, ipaka tetewikamepua
Eesusio, ki kaaweruma tehtechitia ahjae karitapuameo. Nape Riosia ki ipaka
tetewikamepua Eesusio, ohso kaawepua pu'kao, ki nu'uti nateyame tetewikamepua

pu'kao. ⁵ Aampoopua tiameo ahpo ahjae neteyameopua pu'ka tiopa ki pusie tetewiniamechio, ne'neseriosichitia tetewamepua wa'ao, wa'a yooreminao Riosi yorakeka mochitoame. Eeme Eesusichi paparakamea, aamo kaawerumache yooraka mochitoaa, Riosi oowewarikai tiamepua ki pusie tetewiwame, apoe taamo Noono tewekachi kahtiameeo, tísia kaawe e'raka uuniame. ⁶ I'ka Tehte Ahjame taamo chaachapaa, Ehkoriaami Riosi eee cheeripua Iyoterichio:

¡Nee! Nee Riosia no'o mochiwarichi Siioni tewaniachio,
te'ta nateyamera Tehte yahcheka o'inemania,
wa'a ohjorepasimichiopua no'o piipatesiao.

I'ka Tehte Ahjame tísia nateyamechi paparamea,
ka'chitia taawechi suuwe erapamapua.

⁷ Aamo tísia paparame pu'ka Tehte Ahjamechio, puuu Tehte Ahjamea, tísia nateyamechitia tetewamepua; nape ki pu'ka Tehte Ahjamechi paparamea, tísia ipaka tetewamepua pu'kao, Ehkoriaami Iyoterichio eee cheerichitia:

Riosia pu'ka Tehte Ahjameo, aaata ahpo ahjae karitamia ipaka tetewiriao,

Riosia te'ta tísia nateyame iintaparepua, ahpo tiopachi nawatewachi yachaniamechitia.

⁸ Sewinachi Ehkoriaami Iyoterichioopua tiameo, Riosie Weratiame naewakaopua, eee cheekamepua tiameo:

Wahka ihtoriachi i'ka wehjoarichio,
iintumeri aaata ahjachi motochipuachi,
puuuu tehteka teeremeripua aaata ti'tjoeturi nanaarame,
motechika ruhjiniachi.

Yooma puuu ki Riosi Taanarachi paparaka nakika tetewikamea, ki pichikekamea tiame Riosi chiiiao, pukachi Riosi Taanara Tehtechi, motechika ruhjimeripua Riosi kokosariachio, ahpo tatakoriwachi itipikaopua.

Aaata Riosi ijinuwara

⁹ Nape eemeapao ki wa'achi kokosarichi ruhjimeripua, eemeapa weemera ka'karuma mochiwarikapapua, Riosiekamera uutiamekapa Riosichi tetejimari. Eemea ehpeo, weemera Riosi ye'karichi mochitoamepua. Eemea tiameo, we'wemera Riosi ne'neseriosi enepakamepua, weemera Riosi tioparachi ki pusie teteiwamechi. Eemea wa'a weemera mochiwarichi mochikamepapua, apoche te'ta piipakame, Riosikamera ijinuwara. Wa'a iikapa eemea, yooma napatika siimpaka tuuyetomeri eemea, ahkaoi mochiwachi-amiopua, pu'ka peenia tiame Riosi iintoria amochio, aamo tukaparichi oiyameoi ma'chiparia, aamoo kaaweruma uutapachi iintapaka, te'ta kakupachi. ¹⁰ Ke'chu aamo tukapachi puuyachaniaio, kihta mochiwari eneriai eemea Riosichio, nape ehpeo eemea, Riosi te'ta mochiwari enepakamepua; Riosia ke'chu apochi papario, aaataa ki aamo cheriweka tetewiraiopua, aamo ki ka'karumachi tesiwa te'terioio, nape ehpeo Riosia aamo te'ta tesiwa e'rekapaopua, aamo cheriweka puuyanakamepua aamo ki ka'karuma tukapachi mochitorichio.

Ahpo kaawerumache mochitowa tetewitewa

¹¹ Aamo Riosichi poponiwao pipiniwaopua tiame tísia no'o nakiyao, wa'a weechiami seesenuka te'tereka mochikameo, aamo inateka mochitojeraninia ki ka'karumachi ruhjipua; itapiti ikotuawa ki kaawe ikitiame iikachi. ¹² Kaawerumache aamo yoorame tetewitepuapua, ki Riosi machika mochitoameopua pehjo. Puuuu ehpiamio aamo na'areka tetewameaipua, wa'a te'tiai puuuu Eesusichi paparapasaapa, Riosi katewiachi asisooopua taawechio, ka'karuma nayewamiitepua Riosio, yooma ahpo ki kaawe nokaria tatakorio, Riosie cheriwetiamekapua.

¹³ Ahkaoi seesenu yawichituwachi mochikaio, yooreka mochitopuapua ya'yawichituameo, weruma yawichikoi ki weruma yawichikoio, aaataoi ti'tjoeri ajawatameo. Wa'a aamo te'terejerani Eesusi taamo Paamiratuamea. ¹⁴ Yooma

mochiwari ya'yawichia, mochiwari kaawe teeretomichio ajawatiame puuuu, ahkai mochiwachiamio yoorewa neesetomichiopua, ki kaawe nokayameo kokosamichiopua, kaawe nokayameo ku'imichiopua pu'kao, kaawe te'teremichioo. ¹⁵ Riosia kaawe aamo nokayame tetewitejerame puuuu; wa'a aamo te'teresoo, puuu ki ijinatame aamo na'ariamea, ki machiyapa Riosichi simiyameo, ki iinuemichiopua aamo ki kaawe chaachapamiao, ihchi mochimichiopua pu'kao.

¹⁶ Eemea riaorósi puhkurachitia tekimpanaio, puhjetiamie eemeapa Riosieo, ki pu'kakamera e'weka mochitomichiopua wa'asi. Nape puuu riaorósichi aamo puhjetiamie, ki aamo na'ara nokimichio puhjetiamiepuu, ihtaoi ki kaaweruma aamo yoranarewao; ohso kaawe eemea, Riosikamera tekimpanakewa yoramichio puhjetiamiepuu, Riosi nakiyache yooraka nokisiwa. Wa'a aamo te'teretosoo, yoorewa ne'nesetoamea, kihta aamo terimapua waikao. ¹⁷ Aataoi yoorepuameo, yooreka teteipuaupua, nape epeche aamo Riosichi poponiwao pipiniwaopua tiameo, te'ta kaawe e'reka tetewipuapua. Te'ta taamo Noono Riosio, te'ta ki nu'uti iyoriwa teewepuapua pu'kao. Aamo te'ta weruma weeechi yawichituameo, yooreka yasitopuapua pu'kao.

Aaata teekoraemea, aachin teereka Riosie Weratiame nakiyachitia mochitopuame

¹⁸ Aaata ahpo teeko tekipanakiamea, yooreka mochitopuapua pu'kao, e'weka tiame, kaawe e'reka aamo nayewiameoi, e'raka cheeka aamo nayewiameoi. ¹⁹ Aamoo Riosia, apochi kaawe te'teriapa na'arewa aiwamekoo, anachamekoopua pu'kao, Riosia aamo kaawe te'teretoame tetewamepuu. ²⁰ Nape ahpo na'ara iintoriawichio na'ara yoorariao, Riosia kiisi kaawe iintokame tetewamepuu pu'kao. Nape kaaweruma yooraka aiwameopua, Riosia pu'kao, tísia kaawe e'raka tetewamepuu pu'kao. ²¹ Riosia apochi aamo paajutiaiopua, nane'riame enere puuuu, wa'a tiame aamo aiwamerikoopua, ahpo Taana Eesusichi te'teriapaopua. Teemea Eesusio taamowichio te'ta aiwariopao, ka'chi eramete teemea Eesusichi taamo te'teriapa aiwaniameo. ²² Isaiaa ahpo Ehkoriai iyoterichio, i'ka Eesusi iintomeri taamowichio naewakao, cheeriamiepuu, eee cheekao: "Puuu kihta tatakoriamepuu, kihta wihkuakamepuu aataoi. ²³ Te'ta na'areniaipua, kihta nekaweka na'areka nehjiakamepuu. Tísia aiwateniaiopua ahpo, kihta wa'achi iintomo tuukamepuu, ohsotia ahpo na'ara yoraniameo, Riosikamera toowekapua pu'kao katewemichioo. ²⁴ Puuuu tiameo, ahpo weerewachi i'toka mukurepuu kurusichio, yooma taamo ki kaawe nokaka tatakoriia, natetetiame itipimichiopua. Wa'a tiachiopua teemea, taamo weerewa tatakoriameopua, pu'ka ahjama mukuyamechitia, taamo ikiyameko tuuyamepuu, weemera weerewachi enepakamechitia, ka'karumache yooraka mochitopuame. Wa'a tiame enepateka sautetiame teemea, taamo tatakoriame mochitonarewao." ²⁵ Eemea pukerio tatakoriame mochitoaio, po'wa wewekakameka te'tereriaipua. Nape ehpeo eemea wewekakaio, tewitiameka ijikamepuu Eesusichi paparakamekapa, Eesusi poakorechi upatiamechitia, Eesusi neesetotere mochitoamekapa. Ehpeo eemea Eesusieo, po'wa tepuniameka te'teriamiepuu.

3

Achini teeka ohjorepuame nenewikamea

¹ Ehpeo nenewikamewichio nayewemane aamoo, aachin teeka ohjorepuame ahpo ta'pechio. Wa'achitia taamo Eesusi neesetotere te'tetoachitia, wa'achitia eemeai ujupiraa, aamo kuuna neesetotere te'teremeripua, aamo kukunao aamo ta'pechio, mo'orachitia tetewika, wa'a tiame yachatiamekopua Riosieo, aamo ta'pechi te'teretopuameo. Muuu uupiraa, Riosi nakiyachitia aamo neesetoka yasitomeripua, pu'ka aamo kuunao ki Riosichi paparemekoiopua, aamo Riosichi kaaweruma teetowa tetewitepapua aamo kuunao, amochitia Riosichi paparame, enepanaremichioopua pu'kaio. ² Wa'a ikisaa aamo kuunaa, aamo ihsitoo ne'netoka Riosichi paparanarepakame enemapua; oowera aamo Riosichi iyoriwa tetewaka, kihta masiteka nayewetiaipua Riosichi simiyameo, paparakame enemapua. ³ Eeme ujupiraa, aamo te'ta peenia

tiiame enenariamea, ki aamo ma'chi iintoame te'ta peenia tiamee enemeripua, itapiti naatichitiaepua: o'roe chuhchaka aamo peeniataniameepua, siintoka peeniataka itichinarewaoi, wisasorioi siintoka te'ta nateyame chuchanarewaoi. ⁴ Eemea aamo iikachi yooreminakamera peenia tiame enemeripua ki ma'chi aamo weerewachikamera, ki itapiti o'ro peenia tiame chuchaniamee, kiisi tehpe e'ramee. Eemea amochi peenia te'tereniameaa, aamo wahjachi kaawe e'reka nayeweniamera puuua, aamo ta'iria yasitoame tetewiniame, wa'a te'teriane ooweruo Riosia, peenia e'reka tetewamepua pu'kao. ⁵ Wa'a te'tereka ohjoeme eneriai oowerua, ehkoriai Riosichi paparaka mochitoriamea, ahpo iikachi yooremina kaaweruma te'teriae, peenia te'tiame enerepua Riosie teteiwachio. Puuua Riosi oowe e'reka, ahpo kuuna neesetowatere, mochitoame eneriaipua tiameo. ⁶ Piiripi puuu oowitiame te'ta wa'a teereka yasitokame Riosichio, ahpo kuunachiopua tiame, Saara tewaniame enerepua, ehkoriai Aurani uupira. Puuua ahpo kuuna Auranio, ahpo petechio mo'orachitia tetewame eneriaipua, ahpo kuunao yooreka tetewame. Eemea Saarachitia te'tereka mochitosaa, kihta aaata aamo a'chi chaanewa seewemeripua, kaaweruma aamo nokisiwa te'teriamekapa, aamo wahjachi ooweruo tetewakao, wa'achi nokisimichiopua.

⁷ Eemea oowitiame kukunaraa, kaawe uuka teteipupua aamo uupio, kaawe e'raka keepupuapua aamo uupio, itapiti aamo tuuyenarioo. Ka'te natakepamitia aamo uupio, ki amochitia utewaemekoo, ki Riosichi paparamekoiohua pehjo, nape Riosia ahpo Taana Eesusichi paparasoopua, amochitia wa'achitia kiapuamepua ki wahjiamesi weemera ahjario, Riosia tísia tesiwa e'riamekapa pu'kao. Wa'a te'teretosaa eemea aamo nenewiria mochitoniametio, kihta a'chi tiame teerema eemea, Riosi ahjama aamo nayewamiao.

Kaaweruma yoorapa aiwaniame

⁸ Ehpeonia yooma aamo Riosichi paparametio, i'ka aamo chaanemania: Aamo tesiwaka e'reka mochitopuapua, aamo Riosichi poponiwaopua pipiniwaopua tiame, yoomahka aamo, yooma aamo ahpo napati nakika, kiisi weruma aamo erakoka. ⁹ Aatae na'aretiaeo, ka'te wa'achi iintonaremitia muuua, na'arekao. Ohso kaawe ka'karuma nehjiapuapua pu'kao, kihta nekaweka. Wa'a aamo te'teresoo, kaawe e'reka aamo tetewimapu Riosia, aamo itaeoi kaawe yooraka. ¹⁰ Ehkoriai Iyoterichio eee cheeka nayewamepua:

Tehpe ta'iria ohjoenariamea,

ahpo inateka yasimachepua yeeniwao,
ki na'somichiopua itapiti ki kaawe tiame nayewakao;
kihta aamo chu'wachi machenamichiopua wistukio.

¹¹ Poanatuapua aamo ki kaawe nokiawo,
ukana weripakapua pu'kao.

Ta'iria yasitowa i'yapuapua aamo wahjachioipua,
kihta ki kaawe teerepuawichio aaatachio.

¹² Apoe taamo Paamiraa,
taamo tetewaka yasitoamepua taamo nokaka mochitoao,
ahpo nahkaepua tiame inamuka,
taamo inamumia teereka kahtiamepua,
ihtaoi itapiti taamoe ahpo itanetioopua,
ikanati taamo keepunariapao.

Nape na'ara nokayameopua,

kiisi kaawe e'reka ukana weripamepua pu'kao.

¹³ Aamoo utewaeme kaawerumache yooraka yasitonariame enesoo, ¿aatana aamo uumpatapua aamo itapiti ki kaaweruma yoranarewa erapatekao? ¹⁴ Nape kaawerumache yoranariame enesoo, a'chikoi aamo chaanenia aiwaiopua ki kaaweruma enepamichioo, newitoka machenamerimua, waikao ta'iria yasitomamua. Yooma pu'ka a'chikoi aamo chaaneniaio, kiisi majawemamua. ¹⁵ Pukaepa yooma eeme Riosie Weratiamechi paparaka mochitoamea, kaawerumache te'tereka mochitopuapua, Apoe Eesusi aamo te'ta

Paamira nakiyachitia. Aaata aamo utewa yooroo ki kaaweruma iintomichioo, ohso kaawe kaawe e'reka tuuyepuapua pu'kao, achini tiiachipa ki na'ara ihsinariamekopua aamoo, itapiti Riosi aamo kiamia puuyeka yasitoapa, Riosi Eesusichi iintomo tuuria. ¹⁶ Nape sosopatiame nayeweka chaanepuapua, kaaweruma inataka, kihta aamo weruma uuka. Eemea, ka'karumache yooraka mochitopuapua, te'ta Riosie Weratiame ijnuwarachitia, aaata aamo na'ara chaachapameo, suuwe erakomichiopua aamo na'arenariaio. ¹⁷ Epeche kaawe kaawerumawichio aiwaniamea, Riosio wa'a tiame reesiserioipua, ki taamo ki kaawe nokayapa aiwaniamechitiao.

¹⁸ Eesusia taamo kaawe teerepuawichio aiwaka mukukamepua, kihta ki kaaweruma iintokameai. Apoe wa'api ahpo kaawe e'rachi ahpo mukiwachi nehjakamepua, taamo tatakoriario, seenepi mukuka ahsieme taamo cho'wepuawichiopua. Puuuu wa'a iintokamepua taamowichioo, ahpo Noonochi mochipuawichio i'tomiapa. Eesusia meriretupua me'yao nape weerewarache, nape Riosiariraa ka'i, ahjamepua pehji; Eesusia ahpo Noonoe oijenatetiaapa, tewekachi weerewaeme enepakamepua. ¹⁹ Eesusia meritai mukisao, ehkoriai naayachi mochiriame, wahjipakame mochikachi nayewemia tekikamepua ahpo Riosiarieo. ²⁰ Yooma puuu wahjipakamea, ehkoriai Nooe taawechiami, kiisi e'weka mochitokamepua Riosio. Riosia pu'ka taawechiami ti'tijoeri wahjipakameo, ki ku'itapisi puuyekame eneriaipua, apochi e'enaka paparamichioopua, teewekaopua kiisi ka'karuma ahpo nokayao, Nooeo, pawekakera o'ineriachisi netekao, ahkasi kajuyachisi pu'kao. Nape Riosia ki wa'a noonowiriopao, osanao wa'api newipaterepua pu'ka Nooe pawekakera neteriachioopua, pu'kao te'ta tisiwa Riosichikamera paparakamekopapua. ²¹ Puuu neeroichi newipatiamea Riosichi paparakapao, ehpe taawechiami taamo tatakoriaria toinareka neerochi paatoniamekaitepua, Eesusi taamowichio iintorio erakoapa, cheriweniame teemea taamo tatakoriario. Puuu neerochi paatoniamewa, ki taamo aampa weerewachikamera piipatiamera puuuu, taamo yoreminakamera piipatiamepua, te'ta taamo iikachi eraniamee, Eesusi te'ta taamowichio mukuka eenechi oijenakamekopua. ²² Wa'a ikisao Eesusia, tewekachi moenarepua ahpo Noonoo Riosi kahtiachi, wa'aopua ahpo Noonoo kahtiachi yasirachi yasiparepua ahjamina, ahpo Noonoo seekarewachitia, i'wa wehjoarichi ya'yawichio, seekarewachitia. Wa'a yasakao Eesusia, yooma ahpo Noonoo utewarieo, yooma ihtaoi aaata te'ta ku'kuiwari tewekachio, ihtaoi tewekachi te'ta utewariopua tiameo, ahpo teereterete te'tere tiamepua, ahpo tisiwari te'ta utewarieopua.

4

Riosi nakiyachitia ohjoeniame

¹ Eemea aamo tatakoriwichio mukuriopua Eesusio, ahjama mukukamechitia erakomete eemea, ki simitenareka aamo tatakorinarewaopua wa'asi, aaata wahjipakameopua wa'asi, ki tatakoriamekopua wa'asi. ² Aaata Eesusi ahjama mukukameka e'ramea, kihta tatakorinareka yasitomeri puuuu, ahpo ahjaka weritoachioopua pehji, ka'karumache yooraka yasitomapua, te'ta taamo Noonoo nakiyachitia, te'pa tewekachi kahtiameo. ³ Aamo ki ka'karuma yooraka mochitoriao, pu'ka ti'tijoeri ki Riosichi paparama pu'sereka nokayao, kiisi wa'a nokaka mochitopua eemea pu'kao, ka'chitia taawechi, i'ka eee tiameo: ki teesa suwepori ihsiwame; ki ka'karuma e'rari ikotuwa; nawajiwa nokiwameopua; weeru chaachapaniame pahkotakaopua; itapiti ri'riosi neteniamechi paparaniameoi, ki taamo Noonoo Riosichikamera paparaniame. ⁴ Puuu ki Riosichi paparamekapaopua, u'matoka ki ka'karuma enepakamepua wa'asi, ahkasioi aamo iinsa te'tiameko e'riamepua, ki ahpochitia nokisinariopao ahjama. ⁵ Nape puuuu wa'a nokayaiopua, Riosi te'ta katewiachioopua taawechio, iinatuketiao ahpo noonowiriao, yooma tuumii nookapua Riosio, ahpo ki ka'karuma nokaria i'ka wehjoarichio. Wa'a teeremiitopua yooma ahjaka mochikamewichioo, yooma wahjipakamewichioopua tiame. ⁶ Pukaepa Eesusia i'ka weechi oiyaiopua, Riosi ka'karuma tuuyewari tuuyerepua, yooma aaata tatakoriichi wahjipakameka te'terimeo, ahpo Noonochi

e'enamichiopua, pu'ka ki kaawe noonowiriao, cheriwepuawichioopua, ahpo weemera ahjari kiapuawichioopua tiame, Riosi Riosiwariichi te'tereka mochtomichiopua, i'ka wehjoarichi mochikaiiopua pehjo.

⁷ Epeche epecheche waapi teetoamekopa Riosi te'ta katewemiachiopua taawechio, kaawe aamo inateka mochtopuapua aamo ki ka'karumachi ruhjiniameopua, Riosichiche itaka mochtopuapua aamo ku'ipuao, ki wa'a aamo ruhjipuawichioopua, nape te'ta pichiwa Riosichi paparaka. ⁸ Aamo nakika mochtoniameo, epeche teeremitiapua puka-chio, puuu aamo nakika mochtoniamea, ki ookapi ki kaawe teereniame, katewiamepua amochio, ahpo kaawe erapatekaopua amochio. ⁹ Kaawe aamo e'reka tetewame enepuapua ahpo, aata aamo ta'pechi che'repaniame nakiwame enesoo, kaawe e'raka reesisepuapua, chorowame enesoo, ihkokepuapua kooameoi, kihta kichiwewa erakoka. ¹⁰ Yooma aata iinuekaitepua Riosi ye'kario, Riosichi eename ku'i'wao, ahjae a'chitiaoi ku'ipuameopua aatao. Pukae ihsipuapua ahkai aamo kahtiachio, Riosie kaawe ikipuameopua ahkai, amochie asimichiopua aamo wahjachioi. ¹¹ Peeneka naewame enesaamua, peeneka ma'chiamu tuuyemerimua aatao, Riosichi simiyameo. Peeneka ku'yame enesaamua, peeneka ku'ipuapua aatao, Riosie aamo ye'kari ki'yariachitiaopua. Aamo aata ku'inarewaa, Riosichi eenamepua Eesusi Riosie Weratiamechi paparakopa, pu'kao te'ta utewari tiameopua, pu'kao teemea, te'ta iyoriwa kiameripua, ahkasi ki seena aampasi. Pu'kawichioo, wa'a teerewaopua naaju.

Riosie Weratiamechi paparapa aiwaniame

¹² No'o te'ta nakika tetewa poponia pipinia tiame, ka'te aamoche tísia aiwameko erakomitiapua. Yooma aata teeme Eesusichi paparamea, yooma wa'a tiame aiwamekaite teemea, taamo toiteme tiame Eesusichi paparaniameo. ¹³ Pu'ka aiwaniameo, ohsotia kaawe e'raka aiwapuapua, pu'ka Riosie Weratiameo, wa'a tiame aiwakamekopua aamowichioo. Wa'a te'tiame enesaa eemea, apoe enasoo Riosie Weratiameo, epeche tísia kaawe erakomeri eemea, ki aamo aiwariachitia. ¹⁴ Riosie Weratiamechi te'teripua na'aretiaa, ohso kaawe tísia kaawe erakopuapua, Riosi Riosiwari aamo ku'yamekapa wa'a aamo eratekaopua, aamo aiwaopua anachateka. ¹⁵ Aata Eesusi Riosie Weratiamechi paparapa aiwamea, ka'chitia aata meritiamewichio enemeripua, ichikoniamewichiooi, ihtaoi einasika ikitiameewichiooi. Wa'a noonokameo na'araka, kiisi kaawe e'raka tetewame Riosia. ¹⁶ Riosie Weratiamechi mochtioapa na'arewaa, kihta suuwe erapoa tiame puuu. Pukaepa eemea ohsotia tísia kaawe erakomete eemea, te'ta Eesusichikamera te'teramekapa eemea, Riosieoiopua tísia kaawe e'raka aamo tetewiniamekopapua.

¹⁷ Ehpe taawechiami te'ta aiwaniamechio, tísia kaawe tamochi yooremina ne'nepamete teemea, te'ta pichiwa taamo Riosichi te'ta iyorika mochikao. Teemea taamoe wa'api taamo katewia tísia taamo suuwe e'riame enesoo, ¿kehkinasa epeche te'ta kokosa tiame enetapu te'ta kajuyachi taawechiopua, te'ta Riosi ti'tijoeri katewiachiopua taawechio, kiisi Riosi Taanarachi paparakamewichioo? ¹⁸ Ehkoriai Saromonía cheeriaipua Ehkoriai Riosie Iyoteriachio:

Riosie cheriwetiameo,

tísia tehki e'rario enesoo Riosichi ahpo paparamia enanarewaopua,

¿epeche kehkisa tísia tehkisa ohjorepua,

kihta iinuemekopaopua Riosichi ahpo e'enanarewaopua paparamia,

puuu tísia pu'seramekapaopua,

te'ta tatarikao?

¹⁹ Wa'a tiachipa eemea, Eesusichi paparakamekapaopua, itapiti aiwasaapua Eesusichi te'teretowawichioo, ka'te aamo einawa tetewimitiapua pu'kao, ohso kaawe pu'ka aamo eerina tiiao, Riosikamera tooepuapua pu'kao aamo katewekemichioo; ohso kaawe eemea, kaawe erakokache simitepuapua aamo kaawerumache nokisiao.

¹ Ehpeo neeea, wa'a aamo mochikachiami napawiniachi pa'pamiratuameo, aamo chaanemania aamoo. Neeea eemechitia paamiratoamekapao, neeea yooma tetewikamekapa Eesusi meritioio kurusichio, neeeapua tiameo, wa'achitia kiapuamekapa Riosie taamo kiapua ki taamo tetewiteniameopua pehjo, i'ka aamo tuuyenarenia: ² Kaawe neesetomitia eemea, wa'a Riosichi paparaka mochitoameo, aaata po'wa tepuyameka te'teriamo, nape aamoe kaawe e'rawae, ki aaata nuurewachi, kihta erakoka aamo toomi natetewao. ³ Pu'ka aamo neesetoka mochitoao, ka'te e'raka yoramitiapua pu'kao, aaata teeko ahpo puhkuchitia tetewameopua, ahpo tekipanatia; ohso kaawe eemea pu'ka aamo neesetoo, ka'karuma aamo te'terewa nokayame, tetewitepuapua pu'ka aamo neesetoka teetoao. ⁴ Wa'a aamo te'teretosoopua, aamoo po'wa tepuyamechitia neesetokao, aamo Te'ta Neesetoame enasaapua Apoe Eesusia, tísia kaawe aamo yoramapua, itapiti tísia peenia tiame aamo ki'yakaopua, ki wahjiamesi e'rame.

⁵ Ehpeo neeea aamo tehtemario, aamo chaanenania. Eeme tehtemaria, yooreka tetewipuapua aaata te'ta paamuriemeopua, pe'yachi tijoe enema, pe'yachi ooweruoi. Eemea amochioi, ka'te weruma erakoka mochitomitapua apochioi.

Yooma ahpo weruma tetewameopua Riosia,
 kiisi kaawe e'raka tetewamepua pu'kao,
 nape tesiwa teeka ahpo uuyameo,
 tísia kaawe e'raka tetewamepua pu'kao,
 tesiwa e'reweka.

Wa'a chiiame ehkoriai Saromonia pu'ka iyoteriachio. ⁶ Pukaepa eemea, Riosie neesetotereche mochitopuapua tesiwa te'teretoka, Riosio ahpo te'ta utewarie aamo neesetomichio, Riosio te'ta aamowichio iintomiachi asisoo, te'ta weruma kaawe e'rari aamo teeremichio, ahpo ahjama mochipuachi aamo ki'yoio, te'ta tísia peenia tiiachi mochiwarichio. ⁷ Yooma ihta aamo a'chi erakoao, Riosichi paparuapua pu'kao, aamo katewekepuawichio, Apoe aamo Noono tewekachi kahtiamo, wa'ache tiame aamo e'reka yasitoamekopaopua, aamo ku'inarewakao.

⁸ Che'maka mochitopuapua eemea riaorósichio, puuu riaorósi aamo seepurawao, mawiyáchitia ma'uchaka oiyamekopapua, aaata konarekao. ⁹ Pu'ka riaorósi amochi enasoo, ki kaaweruma ihsimichio eratekao, utewaeme aamo wa'inepuapua pu'kao: "Ka'i, kiisi wa'a iintomania", chaaneka, aamo Riosichi paparakaopua. Amochio inatepapuapua, ki muuuche wa'a tiame ikiyamekopua, yomachi weechi aamo poponia pipiniai, wa'achi tiame ikiyamekopua pu'kao, riaorosiéo. ¹⁰ Nape Riosia neipao, ku'itapi aamo wa'a te'terioio, aamo riaorósi ahjama nasiwakao aamo wa'ineka, Riosia amochi enamiitepua te'ta na'sonemio, aamo riaorósichio o'yaekachitia te'teriao. Nape i'wa wehjoarichi aamo aiwaka mochitoio, aamo utewari kiamapua, aamo anachaka mochitomichio, aamo na'areka yasitoao, pu'ka utewari aamo ku'iwa newitomichio, aamo riaorósi. Wa'a iintomeri Riosia, apoe aamo paaekamea, tísia peenia tiiachi ahpo ye'karichi mochimichio, yooma ahpo Taanachi paparakameopua, Eesusichio. ¹¹ Wa'a iintomerikopua Riosio, tísia cheriwema ki'yamenia pu'kao, te'ta ki nu'uti utewari tiameraopua, ahkasi ki wahjiamesi simiyame wa'a teerejeraka.

Kajuyachi teepotari

¹² I'ka iyojura no'o aamo uhjuraa, paikapioi naawesaripua, no'o ku'iwa Siriwano ahjama iyotetiamepua, pu'kao no'oo poonichitia tetewa. I'ka iyoterichi no'o chiiia, Riosie te'ta taamo tesiweria nayewamepua, te'ta pichiwarichi simiyame, aamoo Riosichio, te'ta pewatiame mochitojerawa, Riosichi aamo paparawao.

¹³ I'wa Wawironia tiopachi mochikamea, puuu Riosie ahpowichio uutiaame amochitia, aamo teepotewa uhjurenepua. Marakoai no'o taanachitia tetewao, aamo teepotenapua tiame. ¹⁴ Eemea Riosichi te'terimea, ahkai aamo natepaio, yoorewae koomorepaka teepotepuapua.

Yooma aamo Riosie Weratiamechi paparameo, ta'iria mochitojerame neeea. Wa'a aamo te'teresoo tísia kaawe eramania. Cheriwema wa'asi.

Ooka Simiyame Peero Iyojura

Teepotewa

¹ Kúira, yomatiamé tamochitia Eesusichi paparamé. Neeea Siimoni Peeropua, piiripi Eesusi Riosie Weratiame ajawaria, ti'tijoeekachiami uhjuratiame, Riosi ka'karuma tuuyewari tuuyemichioopua. Aamoo pu'ka tuuyewari pichikeka Eesusichi paparakamewichio i'ka iyotesa uhjuriamenia, aamo tatakoririao Eesusi iintoriae piipatetiameopua, puuua Apoe te'ta taamo Riosiwara, Apoe te'ta taamo Newipatekame. ² Neeea Riosieo, tísia kaaweruma amochi teetojeraninia, aamo Riosichi simiyameo epeche epecheche pahteniameeo, aamo te'ta Paamira Eesusichi simiyameo, epeche epecheche nane'rerewae.

Riosi Weratiamechi aachin teeka mochtopuame

³ Riosia epeche kaawe taamo pahtesoopua Eesusichi simiyameo, ahpo tísia utewarie taamo kaawe mochtotesimapua, ahpo te'ta nakiyachitia. Riosia apoe taamo Noonoa, ahpo Taanachi iintoka taamo ta'iria mochiwa iintapakamepua. ⁴ Riosia ahpo Taana Eesusi iintoriae taamowichioo, ahpo tísia peenia tiame iintomo tuuria taamowichio iintokamepua, taamo i'ka wehjoarichi kiisi kaaweruma nokiwachi puuyanakaao, apochi newipatekao. Wa'a tiamechi taamo puuyanakapaopua, ahpo kihta a'chi tiame Riosiarichi taamo kipotepamepua. ⁵ Pukaepa neea aamo chaanena-pua, aamo Riosichi paparaka mochtitoaio, i'ka naati itapiti yorapuapua tiameo: te'ta kaaweruma eneniame; epeche epecheche Riosichi simiyame pepenipaka mochtitoka; ⁶ pu'ka aamo ki ka'karumachi wichiniameo, kaawe aamo neesetopuapua; aamo pewatiame te'terewaopua Riosichio wa'api pewatiame teeremitiamua, kiisi toaka pu'kao; aamo Riosichi iyoriwao epeche epecheche teerepuapua; ⁷ amochitia Riosichi paparamé, te'ta kaawe e'raka tetewipuapua pu'kao; wa'a ikisa tiameo, aamo ahpo nakika mochtowao, epeche epecheche teetopuapua. ⁸ Yooma i'ka yooraka mochtosaa eemea, te'ta Riosie Weratiame nakiyachitia mochtomapua, itapiti kaaweruma yoorame enemapua, aamo mochiwachi taaketiamé. ⁹ Nape yooma i'ka teereniame toinariamea, ki tetewamepua Riosie ahpo kaawe yorapuameopua meere taawechio, puuua ahpo tesiweka tatakoriwa piipatetiameo, natakepakame puuua pu'kao. ¹⁰ Pukaepa eeme Riosichi poponiwaa pipiniwaa tiame, Riosie paaetiamekapa ahpo tatanachitia enemichioopua ahpo ta'pechio, pewatiame amochi chapika mochtopuapua Riosichi aamo paparawao. Yooma i'ka yooraka mochtitoame enesaa, kiisi so'mimeri eemea ki kaawerumachio. ¹¹ Wa'a te'tereka aamo mochtosoopua Riosia, kaawe e'raka aamo uumapua weemera wehjoarichio, ahpo Taana aamo newipatekame ye'kaka yasimiachioopua, ki wahjiamesi.

Pichiwarikamera masitewa e'wewa

¹² Wa'a tiichipa neea, kiisi toimania i'ka aamo tuuyesiaopua, kiisi natakepakamo-chitomichioopua aamoo, i'ka no'o aamo masitiao, aamoo nane'reka mochtitoamekoiopua pu'kao, pichiwarikoopua. ¹³ Neeea ahjaka kahtiaapua pehjo, kaawe no'o ihsiamé maayamenia i'ka aamo no'o iyotepao, i'ka aamo pusatewa inatepasiwaopua, yooma aamo no'o chaaneriaopua masitekaao. ¹⁴ Nane'riame neea i'ka no'o weerewaeka kahtiao, amori kiteremerikopapua, wa'a tiame ne'netetiame neea no'o Paamiraeo, apoe Weratiameeopua Eesusi. ¹⁵ Nape iiweta ahjaka yasitoaone pehjo, yooma a'chikoi iintoma neea, i'ka no'o aamo masiteriaopua, no'o ki'tioiopua masitekaao, wa'api teetomichioopua no'o masiteriao.

Eesusi ajawaria Eesusichi simiyame pichiwataria

¹⁶ Teeme Eesusi ajawaria masitiaa, ki taamoe erakoa chaachapakameopua teemea aamo masiteriao, yooma ihta Eesusi Weratiame utewarira taamo aamo nayeweriaopua, pu'kao wahka taaweichi enamerichi simiyame taamo aamo nayeweriaopua tiame. Yooma puuua te'ta pichiwaripua, teeme wa'apiai tetewikamepua Eesusio, ki nu'uti tiame utewariemekopua pu'kao. ¹⁷ Pu'kao tiame teemea, nane'riame teemea ki teesa tiame werumakoopua, pu'ka Eesusi te'ta Noonorao, Eesusichi simiyame inamukamekapapua, eee cheekamekoopua ki nu'uti tahpitika tiame nayewakao: "Ihja no'o Taanápuua, te'ta ki nu'uti nakika yasitoamerao, tisiwa ki nu'uti kaawe e'riamenia pu'káo." ¹⁸ Pu'ka wa'a chiame taamo inamoio Noonorao, kaawichi taamo yeetokoikapua, sewina tiame enepariamekoio. ¹⁹ Ihji wa'a taamo inamuraia sewina ikiriachio, te'ta pichiwa puuua. Yooma ehkoriaami Riosi na'nayewatura Eesusichi simiyame iyotekaopua, te'ta pichiwa puuuai tiameo. Pukaepa eemea te'ta pichiwa chaachapario tetewika mochitopuapuaa, yooma pu'ka Ehkoriaami o'inia Riosi na'nayewatura Iyoterichi chaachapario, yooma puuua pichiwa machenamerikopua. Yooma i'ka chaachapatiame ikisiwa teteiwachio, amochi tahjeraka teeretoniamepua, aamo te'ta pahtepuamechio ku'isimichiopua, ahkasi aamo ma'chirepachisiopua te'ta aamo pehterepachisio, aatanakamera nayewaka chaachapariamekopua Eesusichi simiyame iyoteriaopua. ²⁰ I'ka ehkoriaami Riosi na'nayewatura chaachapario, aataai ki sewina tiame chaachapametepua ahpo masitiachio, aapoeche wa'api machename kaawe chaachapaniameo. Aapoe ehkoriaami Riosi na'nayewaturaai, ki aapoe ahpo inatarichi e'ra chaachapatiame puuua, ²¹ Riosi apoekamera ahpo Riosiarie wa'a cheeka iyoteteriopa, ki aapoe Riosi na'nayewatura erakoachi iyoteriapa. Pukaepa ihji Riosi na'nayewatura chaachapaka iyoteriaa, ki nu'uti iyoriwa tiiatepua.

2

Ma'masitari wistuki masitiame
(Uurasi 4-13)

¹ Ehkoriaami isaeri ti'tijoeturichioio, iinturiaipua tiame ti'tijoeri, Riosichi simiyameo tísia wistuka nayewame; wa'achitia ehpe taawechiamioi amochio, iintumeripua tiame aata wistuka naewameopua Riosichi simiyameo. Puuua ki maaeteka nayewaka aataoi wihkuemeripua, ihtaaoi aamo sewina ikimichiopua ahpo masitewaeo, pukachi ki nane'retoka wichimichiopua, ahkasioi Eesusi aamowichio mukuria aamo tatakoria natetekao, ki pichiwako chaachapamamua. ² Muuwaeme ti'tijoeria, pu'ka ki pichiwa chaachapaniamera nokisisimeripua, pu'ka yooma ihta suwepori tiame nokisika, itapiti ki ka'karuma. Wa'a te'teretopua pu'kao Riosi pooechi nokisiameai, kiisi kaawe chaachapapuamepua. ³ Ihji ki ka'karuma masitaria, tahpitika e'ramekapapua toomichio, wihkueka toomitumapua ti'tijoerichio. Nape pu'ka wa'a nokayamewichio Riosia, ki ehpesi o'inia, ki nu'uti kokosamo e'ramepua, ka'chitia taaweichi puuyame tiamechi kokosari. ⁴ Riosia tewekachi ahpo ku'iwaioi, kiisi cheriwerepua pu'kaio tatakoriameo, yooma ahpo seepurawachikamera enepakameo, pu'kao Riosia pehji puuyeka mochitenapua pehji wahka oosoi tukapachio kaarenae o'yaekáo, ahkasi wahka ihtoriachio ahpo te'ta katewemiachi taawéchio. ⁵ Riosia ehkoriaami Noe taawechiamioi ki ka'karuma ti'tijoerio, ki ahpo iyorika mochitoriopa pu'kao, yomatiamé si'ripuka kokosariamepua pu'kao, kiisi cheriweka tatakoriopua pu'kao, kiisi ahpo cheriwejereriopa. Riosia wa'a iintoaio, Noeche newipateriamepua, oowisani ahpo ta'pechi ohjoemeche ahjama, Noeche waika taawechiami ti'tijoerio, Riosi kaaweruma tuuyewari nayeweka yasitoriopa. ⁶ Riosia ehkoriaami Aurani taawechiamioi, Sooroma tewaniachio Oomora tewaniachiopua tiameo, tísia tatakorika mochiriopua pu'kao, na'ie tísia kokosarepua pu'kao, napiso yachapateka. ⁷ Riosia wa'a Sooromao, Rooti tewaniameche newipateriamepua pu'kao, kaawerumakoopua pu'kao, i'kao tísia aiwaka kahtiamekopua wa'ao, wahjachi wa'a ohjoeme tísia na'ara yoraniaeo. ⁸ Ihji Rooti tewaniamea, tísia aiwaka yasariaipua wa'ao, yooma ihta kiisi kaawe tiame nokioipa wa'ao, yooma a'chi tiame ki kaaweruma inamukaopua, kiisi kaawe nokiwame tetewapaopua

tiameo, kiisi wahjiame senepi taawechi. ⁹ I'ka Riosi wa'a iintoria tetewitoka teemea, te'ta ki ka'karuma yooraka mochitoameopua, ki teesa kokosari aiwatemeru Riosia pu'kao. Nape te'ta ka'karumache yooraka mochitoameo, kaawe e'raka tetewamepua pu'kao, kaawe e'raka ma'chipasiamepua, ihta itapiti a'chi tiame aiwasiachiopua. Puuu te'ta ki kaawe noonoikame te'ta kokosapuachio, Riosi ki nu'uti kokosamiachio, Riosi te'ta katewemiachi taawechi enemeripua. ¹⁰ Ihji nuuteniame kokosaria, naatiwichiopua: te'ta suwepori nokayamewichio, Riosi kaaweruma tuuyepuawichio wa'iname, kiisi yooreka yasitoame aaata tísia yoorepua tiariemeoi. Ihjia, te'ta iyoriniameoi kiisi suuwe erapaka na'ara chaachapame, ahkasioi te'pa kahtiamé Riosi ku'iwa na'arekaiopua, kiisi suuwe erapame. ¹¹ Nape puuu Riosi tewekachi ku'kuiwaria, epeche tísia utewari iinuekaipua tewekachi taamo Noonoeo, kihta teriwa chaachapamepua pu'kao, Riosi tetewachio. ¹² Ihji ma'masitari kiisi ka'karuma masitiamea, oowera animarika te'tiamepua chapisa ko'iniame. Ihjia kiisi ijinatamepua, ahpoche erasia nokisiamepua; ihji ti'tijoeria, kiisi ihta kaawe pahtiaiopua, aaata na'ariamepua. ¹³ Yooma ihji aiwateka nokisiame Riosichi te'teriamo, ki teesa kokosapuaité puuu Riosieo, yooma pu'ka aaata tetewachioi suwepori nokayameopua, pahkotaka, a'chitia keenakooi. Ihjia, aamo koayachi koaka mochikaoiopua tiameo, tísia iinya nokayamepua amochio, aamo ka'karuma tiia ohchopatekao. ¹⁴ Ihji ti'tijoea aaata oowitiame ne'naiopua ahpo puichio, ki nu'uti ikotuka tetewamepua, tahpitika e'raka ki aiwaniamesi; ihjia tiameo kiisi teeweka tatakoriamepua. Ihjia tiameo, tahpitika e'ramepua ahpo ikotuwachio, tísia pepeniamekapa aaataoi oowe erapatekaopua, ihjia aaataoi oowe erapatiamepua, ki pepeniameopua ahpo wa'inakao. Nape pu'ka wa'a nokayameo, kiisi wa'atia itipimeri puuu Riosi kokosario. ¹⁵ Puuu, toakamekapa puuu kaaweruma pooeo, ki teesa wewekakame puuu na'ararichio. Ihji ti'tijoeria, Waarami tewaniame tijeochitia nokisiamepua, ehkoriami yasakame. Ihji Waaramia Weeri taanara eneriaipua, toomi ikotuwawichio, sewina iintokame ahpo Riosichi iyoriao, ahpo ki kaawe iintomiawichioopua, toomi uunarekame. ¹⁶ Nape ihjia, i'ka ki kaawe iintomia simiaio, teriretupua ahpo uuruwa yaasetoao, ka'chitiame taawechi nayewameoi, i'ka uuruchi ihtoio, ki u'matonarerioi. Uuruwa wa'a iintoka ki iintoterepua Waaramio, ahpo ki kaaweruma iintomia erasio. ¹⁷ Puuu wistuki ma'masitiamea tiameai, neeroi kaaweruma pajename wakipakameka te'teriamo, pukachio kihta ka'karuma pajenamekopua wa'asi. Ihji ti'tijoeria ki ka'karuma masitiamea, pa'wichurichitia i'toniamepua eekaeo, ku'witapiche nokisa toomitusa sewinachi-ami uumatosiame. Ihjia wa'a nokayaio na'arakao, ki teesa tiame Riosi kokosamiachi i'topuaitepua, ki teesa iinya tiame tukapachi ahpo uhjurachi, ahkasi ki wahjiamesi ki teesa tiame aiwamiachi. ¹⁸ Ihjia tísia peenia tiame nayeweka oowe orapatiamepua, wa'a chaachapakaopua aaata ki pewatiame te'teriamoopua Riosichio, sewina erapatekaopua pu'kao, ahpochitia nokisimichio ki ka'karumachio, kihta nateyamechi, aamo ka'karuma enepanariapao, ki ka'karuma yooraka mochitoai puuyariachi. ¹⁹ Puuu aamo se'wi tiame ma'masitiamea, ahpo ahjamao nokisisoopua, sa'rumio tuuyamepua itapiti nuurari iyorika mochitoniameopua aamo o'yaeka te'teretiao. Pu'ka nuurari aamo o'yaeka te'teriachi na'sosaapua, ihtaaoi aamo nakiya yoranariachiopua, kihta eerina teeremio tuuyamepua. Nape puuu aapoekamera o'yaeka mochitoai chaachapamepua, ahpo tísia tatakoriwachi chapitiamekapa, yooma ahpo ihta ki ka'karuma ikotuwachi. ²⁰ Aata taamo Apoe Paamira Eesusichi paparakapa i'ka weeechi ki kaaweruma nokiwa newipate-tiameaipua, ki wa'achi nokisimichio, eenechi ki ka'karuma yooraka yasitosaapua, epeche ki kaaweruma teerewa tiame, enepamepua Riosichio, ki pukeri ahpo teereriachitiaopua. ²¹ Aata wa'a iintokame enesaa, epeche kaawe eneriaipua ki machisaa Riosi kaaweruma pooeo, ki epeche ikimichioopua pu'kao, ahpo ki kaaweruma teereriachitiaopua pukeri o'icharichio, i'ka Riosi kaaweruma machikaiopua. ²² Waikaopua puuu wa'a iintokamea, eee chaachapaniameka iintoamepua: “Chuhchuria, eenechi ahpo yo'yoria ko'komia eenakamepua”; piirechi chaniwamea, eee chaniwamechitia tiamepua tiameo: “Koowia kaawe papakoka uupetiaioo, eenechi wehsarachi eenaka wehsarapamepua.”

3

Taamo Paamira Eesusia eenechi enameri

¹ Aamo no'o te'ta nakiya poponiwa pipiniwa tiame, ihji no'o aamo iyotepaapa, oosa simiyamepua. Neeea i'ka oosa simiyame iyojurachio, te'ta aamo inatajeramenia, kai waapisi tiame inataka Riosichi simiyame, yooma te'ta tísia ka'karuma Riosi tuuyewarichiopua. ² Ki natakepajerani neeea, pu'ka ehkoriaami Riosi nayewatura iyoteka chaachapariaopua, Riosie piiparieme. Yooma pu'ka chaachapariache yooraka mochitojeraninia, yooma Eesusi ajawaria aamo masiteriaopua tiame, Eesusie taamo Paamirae Apoe taamo newipatekameopua tiame, nayewatumichio uhjuraria. ³ Ke'chu ihta chiiainia aamoo, i'ka pahcha aamo nane'rejeraninia: kajuyachi taawechemio, e'enameripua aaata ti'tijoeri, ahpochewichio erakoa inatame. ⁴ Puuua aamoo na'ara erakokao, iinatukemeripua chaachapaka: “Nee, ¿enameriyoarepua, ki ku'itapisikoipua Eesusi ahpo ku'we enamio tuurioio? Ihji weeeai wa'api teetoamepua naayachi o'inia enepatetiao, kihta sewina ikiyamepua ahkasi ehpiami taawechemio. Taamo ehkoriaami noonoriai wahjipakameai, wa'achi chaachapaniame puuyetoka mochitoriaipua Eesusi enamerio, nape ahkasi ehpesioi, kiisi eenamepua. ¿Achinitio enameripua naaju?” ⁵ Wa'a chaachapamea, kiisi pichikiamepua Riosi iintomo tuuyaa kiisi wehchi wichiyameopua ahkasi ahsieme ikiyachisi. Ki pichikiame puuua i'ka weeeo, ke'chu i'ka yachanioiopua pehjiio, Riosio chaachakache wakiyachi iintapariopua i'ka weeeo, pa'wetere tiioipua i'ka weeeo, pa'weo norikame manipateka. ⁶ Ihji nanaarame masitaria, kiisioi nane'riamepua tiame ehkoriaamio, Riosi cheeriachichee yomatiamie si'ripurioopua weeeo, yomatiamie nanaarame wehjoarichi si'ripuka. ⁷ Nape i'ka weee kajuyachio Riosia, te'ta ahpo utewarieo, chaachasache tajenatemeripua yomatiamie i'ka weeeo, ahkasi tewekaopua tiame. Wa'a iintomeri Riosia, te'ta ahpo katewiachi taawechiopua, yooma nanaarame katewesa kokosaiopua. ⁸ Pukaepa eeme no'o Riosichi poponiwaa pipiniwaa tiame, ka'te wa'a yaapi erakoka mochitomitapua, nanaaraka chaachapamechitiao, taamowichioo piie miiri paamupario, Riosia piie taawechemio tetewamekopa; Riosio piie taawechemio tetewao, taamowichio piie miiri paaumparipua. ⁹ Wa'a teeka tetewiniachioopua, taamo Paamira Eesusia waikao, kiisi ariwapaitepua ahpo te'ta enamiachio, aaata wa'ami ahka tísia ariwapamekoo Eesusio chaachapanioioo; nape ihji taamo Eesusi Paamiraa, ki aaata epeche tatakoriichi wewekamichioopua puuyeka tiamepua pehjiio, tehpe teewepamepua ahpo enamiao, epeche weeka apochi e'napuawichioopua, ahpo tatakoriinameopua wa'asio, toakaopua wa'ási. ¹⁰ Nape taamo Paamiraa enamachepua, ihji eenaiopua senawato asimitepua ichikoamechitia. Pu'ka taawechemio, ihji tewekaa, kiterepamitepua waikao, ki nu'uti tiame te'teoka. Yooma aaata taamo itapiti ahjae neteniameai, yooma saipameri puuuai na'ieo, kihta enepaka wa'asi. Weeechioi, yooma ihta netetiameai, wa'achitia saipameripua tiameo, weee tajenarieo. ¹¹ Yooma i'ka weeeo saipaka kajupuamekoopua, i'ka weee tewekara tiameo, ¿ki te'ta ka'karumachi yooraka mochitomeriyoare eemea te'ta aamo iyoriwa te'terekaopua Riosichio, ¹² yaapi erakoka Apoe Eesusi tekimichioopua, aamo newipatemiao, i'ka weee kajuyachi taje-namerichio? ¹³ Teemea, yooma wa'a i'ka weeeo tajenaka kajumerikoioopua, yooma tewekaoioopua ki naania ikimerikoopua tiame, yooma ahjachi iintuameopua ki naania ikimerikopua tiameo, weemera wehjoari taamo mochimiachi, puuyeka mochitoame teemea, weemera teweka iinueme, Apoe taamo Paamira Riosio, iintomo tuuriachitia. Wa'a weemera taamo mochikachio, kiteremeripua ki ka'karumao, apoche ka'karumache ohjorepuachi wa'ao. ¹⁴ Pukachipa eeme no'o tísia nakiwaa, ka'karumache yooraka mochitopuapua pewatiame mochitoka Riosichio, wa'a aamo te'teresoo Eesusi eenai aamo katewemiao, ka'karuma te'teriamie aamo tewimichioopua, kihta a'chitiame tatakorieme. ¹⁵ Puuu tepipi teeweniamea Eesusieo, epeche weeka muuwepamichioopua apochi newipamerio; wa'a teeka tetewimete teemea, pu'ka Eesusi tehpe puuyewa teewiao. Taamoo Paoroa taamo pa'chichitia tetewaa, wa'achi cheeka aamo iyotepekame puai i'ka tehpe eenepaniame Eesusieo, i'ka Riosie ahpo kiaretia ti'tijoeri tuuyewarichioopua.

¹⁶ Yooma ahkai ahpō iyotepariachiopua, wa'achi cheeka iyoteparepua i'ka tehpe eenepaniame Eesusieo. I'ka Paoro iyoteparichi tísia tehki tiame masitiamekopao, ki kaawe pahtekameapua, se'wikamepua pu'kao, te'ta Paoro masiteriachitia masitepuao. Pukaepa, ki te'ta machiyame Riosichi simiyameo, se'wichi ruhjiamepua ki kaawerumachi. Ihji ma'masitari ki ahsieme pepenipakame Paoro masiteriao, se'wi chaachapaka masitiamepua, wahjachi Riosi iyotaperichi chiiiao. Puuu se'wi masitiamea, kiisi kaawe nokayamepua Riosi te'ta pichiwari chiiiao, wa'a te'tiapa puuu, ahpō wa'api na'atamepua. ¹⁷ Pukaepa eeme no'o poponichitia kaawe e'riaa, pu'ka se'wi masitiamechio, kaawe aamo inateka mochitopuapua, ki aamo apochi panisutomichiopua ahpō tísia wihkuewae, aamo kaawe Riosichi te'terewao, ruhjipateka. ¹⁸ Pukaepa eemea, kaawe machipakame mochitopuapua Eesusi masitiao, te'ta taamo Paamira Eesusi nakiyachitia, Apoe Eesusi Riosie Weratiameo, taamo te'ta newipatemichio weratiame. Pukaepania i'ka iyotepe kajuyachiopua, i'ka Eesusi Riosie Weratiamewichioo, weruma iyoriwa teerejeraninia pu'kawichioo, ahkasi ki wahjiamesi.

Wa'a te'teresaa kaawe enemiipua. Cheriwema wa'asi.

Seenepichi Waani Iyoteria

Riosi Naera

¹ Kúíra yomatíame i'ka wehjoarichi mochikáme. I'ka no'o iyotewachio, aatachi simiyame itapiti aamo nayewemane, kihta ki'tioi i'ka wehjoario, ahjaka yasitokameopua wa'asi, ke'chu naayachisi o'ínia. Puuu aataa ihji aatapua: taamo wa'api pusie tete-waria, taamoo pu'kao keepuka ohjoria; taamoo pu'kao, taamo sekae ahjachi ihcheperia. Ihji te'ta aataa, Eesusi Riosie Weratiame puuuu; puuuu, Apoe te'ta Riosi Naera puuuu, Riosia pukae ahpo Naeraeo, te'ta kaaweruma ahjarikamera taamo ki'yamepua, weemer-akamera ahjari. ² Ihji wa'api Riosi Naeraa, i'wa wehjoarichi eenaka tijoetukamepua, taamoo taamo pusie tetewiriamepua; pukachi wa'a tiiachipa teemea, pichiwako tuuyámepua, i'wa wehjoarichi eenário. Pu'ka Naera Tijoetukamechi simiyame, aamo nayewatuna teemea. Puuu Naera Tijoetukamea ki wahjiamesi ahjari tiamepua, puuu taamo Noono Riosi tiarichi o'inia tekikamepua, pu'ka tiarichi o'inia tekika weeechi eenaka, taamo ahpo tetewitekame. ³ Pu'ka te'ta taamo tetewaria, pu'ka te'ta taamo inamuria tiame, aamo nayewatuame teemea, aamóo, wa'achitia tamochitia taamo Noono tewekachi kahtiamечи te'tereka mochtomichiopua, wa'achitia Riosi Taanarachi taamo te'tereka mochtioachitia, wa'achi te'tereka mochtomichiopua, Eesusi Riosie te'ta Weratiamechio. ⁴ Wa'a tiame aamo tuuyepame teemea i'ka iyotewachio, pu'ka aamo Riosichi peenia erakoao, epeche ahsepari teerepuawichiopua.

Riosia piipari tahjewari puuuu

⁵ Eesusi Riosie Weratiame taamo aamo masitenureriaa, ihji kaaweruma weemera tuuyewari puuuu: Riosia piipari tahjewari, ki'tiameoipua tiameo, ihtaoi ki kaaweruma tiameo, kiisi oiyameoipua tiameo, tukaparichio; ihjia te'ta kaawerumache ihsiwa tiamepua. ⁶ Pu'ka Riosi ahjama kaawe te'tio tuusaa teeme, nape wa'a chaachapao ki ka'karuma yooraka ohjosaa teeme, wistuame teeme taamo chaachapario, ki taamo chaachapariachitia ohjoekapa teeme. ⁷ Nape uutapachi ohjoresaa teeme kaawe ahpo uukao, Riosichitia uutapachi te'tereka mochtioame teemea, kaawe erakoka mochtioa taamo wahjachi ahjamaoi, Riosi Taanara Eesusio taamo tatakoria te'ta taamo piipate-riopao, tísia kokosa aiwaka, ahkasi kurusichi mukukao.

⁸ Ki tatakoriwaeme taamo teewasaa teeme, taamo wa'api taamo wihkuiámepua, kihta ki'tiame teemea waikao, taamo pichiwariwao. ⁹ Nape teemea Riosio taamo tatakori-rio tuusaa, tísia kaawe erakometepua taamo tatakoritiao taamo cheriwemerikopua, pu'kao tamochio, te'ta kaawerumache ihsiamekopapua, yomatíame taamo kiisi kaawe nokariaopua, piipáteka. ¹⁰ Nape ki tatakoriwaeme taamo tewasaa teeme, Riosikamera wihwuchame teeme waikáo, ki pichiwaka uuyamekapa teeme pu'ka cheeriao, Apoe Riosio cheeriopa taamoo, yomatíame teeme tatakoriameko tuuka.

2

Eesusi Riosie Weratiame taamo nehpuuari

¹ No'o Riosichi kukuchiwa, i'ka itapiti aamowichio iyotiamenia, kaawe aamo inateka mochtomichio itapiti ki ka'karumachi wichipuameo. Nape seenekachi aawata piire tatakoriichi wichisoo, ijinueme teeme aata taamo nehpuamerio, riaorósi taamo wenejia taamo Noono tewekachi kahtiamechio. Puuu Eesusi Riosie Weratiamea, wa'a iintomeripua taamo nehpuakao, puuu Apoea, te'ta tísia kaawerumakapa puuuu, taamowichioo kaaweruma wichiyameche, ihsiamekapapua. ² Pu'ka Eesusio taamowichio mukiwarichi ahpo nehjariopaopua, yooma taamo tatakorika wikiriataria natetetiame

itipikamepua, ki ehpe taawechiami taamochwewichio, ahkasi yomatiamie i'ka wehjoarichi mochikamewichio, Eesusichi paparakameo.

³ E'waka mochisaapu teeme pu'ka Riosi nuurario, pukachi nane'repuame teemea, pichiwa kaawe te'tereka mochitoamekopua Riosichio. ⁴ Nape aaata ahka cheeso: "Tísia kaawe teereka yasitoamenia Riosichio", nape wa'a chiiiao, ki yorame enesaapua Riosi nuurario, kihta Riosichi kaawe teereka yasitoamepua, oowera tísia wistuamepua, kihta pichiware tiamepua apochio. ⁵ Sewina chaniwachio, aaata e'waka yoorameapua Riosi nuurario, pukae e'wewa ihsiwae tetewitiamie Riosio, tísia ahpo nakiyaopua Riosio. Pukachi wa'a taamo tiiachi, taamo nane'riame teemea, taamo kaawe tiamekopua Riosichio. ⁶ Aaata ahpo Riosichi kaawe teereka yasitoameko tuuyamea, Riosi Taanara Eesusi i'wa weechi yasariachitia, yasitómetepua.

Weemera nuurari

⁷ No'o Riosichi nakiwaa, ihji nuurari aamo no'o iyotepiaa, ki weemera simiyame puua, puuu wa'apikai tiipaopua ehkoriaami o'inia simiyame, puuu wa'api puuu, ehpiami taamo nayewatuaa, pu'kaopa aamoo inamuriapa wa'ási. ⁸ Nape wa'a tiiapua, Riosie Weratiameo ahsieme e'wewa iintoriopa, yomatiamie Riosi nuurari e'wepakaopua i'wa weechi oirioio, weemera tiame Riosi nuurari e'wewa, enepakamepua. Ehpeo eemeai Riosieo, yomatiamie ahpo Taana Eesusichi paparamieo, ahsepari e'wekame taamo tetewamepua ahpo nuurario. Pukaepa ehkoriaami tukapari Riosi nuurari nokisitiamie, puuu saipatoamepua, ehpeo taamoo Riosi Taanara tahjewarachi mochitoamekopa, Eesusichi paparakao. Ehpeo eemea Eesusi tahjewarachi mochitoamea, kaawe ahpo nakika mochitoamepua.

⁹ Aaata piire ahka Eesusi tahjewarachi yasitoame teewasoo, wa'achiaipua nekumesaa ahpo piirechio, tukapachi yasitoamekai chiiamepua pehjo. ¹⁰ Nape puuu ahpo piire nakika yasitoamea, Eesusi tahjerawachi kaawe teeretoka yasitoame puuu, aaatai kihta tatarichichi wichiteme tiamepua. ¹¹ Nape aaata ahpo piirechi nekumeka yasitoamea, wa'a ahpo ma'chitamepua tukaparichi yasitoamekoo, ki ma'chiriamieka tiamepua, tukapachi oiamechitia kiisi ma'chiriachi.

¹² Neeea Riosichi kukuchiwalao, i'ka no'o iyoterichio eee chiiame ka'karuma tuuyewa iyotiamenia aamowichioo, Riosichi aamo te'terepariopa aamoo, Riosio aamoo cheriwieriopa tataririao, Eesusi Riosie Weratiameo aamowichio iintóriae. ¹³ Eeme kukuchi yayawarao, i'ka aamo iyotiamene aamowichioo, tísia nane'reka mochitoamekopa Riosie Weratiamechi simiyameo, pu'kao ke'chu naayachisi o'iniasi ahjaka yasitoame.

Aamo tehtemario, i'ka kaawe e'rewa aamowichio iyotiamenia, tísia aiwaio anachaka newitioriopua riaorósio, tísia na'ara aamo yoranarierameo.

Aamo kukuchio, i'ka kaawe e'rewa aamowichio iyotiamenia tiameo, aamoo tísia nu'nuntikoio, pehjo, aamo Riosichi paparamiekopua.

¹⁴ Eeme yayawaraa, kaawechupena tísia paparakame eemea Riosie Weratiamechio, ke'chu naayachi o'inia ahjaka yasitoamechio.

Eeme tehtemariaio, kaawechupena eemeai newitokamepua riaorósio, tísia anachatoaipua riaorósi na'arario, amochi tísia na'ara yoranarewa, Riosi kaaweruma tuuyewarichikamera enepakaopua, tísia utewaeme enepakaopua amochio, riaorósi aamo tísia na'arewa nehpuariwichioo.

¹⁵ Wa'a tiiachipao neea yooma aamoo, chaaniamenia, ka'te pu'sereka mochitomitia eemea, itapiti ki ka'karuma nokiwame i'ka wehjoarichio, ikotukaoi ihtaoi itapiti i'ka wehjoarichi iintuameo. Aaata i'ka wehjoarichi iintuame ikotuka yasitoamea, kiisi nakika yasitoamepua tewekachi taamo Noonoo. ¹⁶ Wa'a tiamepua, yooma ki ka'karumaa i'ka wehjoarichie taamo ooweniamiea, ki taamo tewekachi Noonoe ooweniamiepua, ihjichitia weechi iintuamea: yooma ihta taamo tetewao, ki ka'karuma yoranarewa; yooma taamo erakoa ki ka'karuma yoranarewa; tísia paarasarieka yasonarewa. ¹⁷ Ihji weea ahpo kajumite puuu, yooma apochi mochikame ti'tijoeri kiisi ki ka'karuma ikotuame

ahjama; nape sewina tiiachio, puuu Riosi nakiyachitia mochitoamea, ki wahjiamesi ahjameripua Riosi ahjamao.

Napapuka ne'newa, aachintiamera te'ta pichiwarikoo ki pichiwarikooio

¹⁸ No'o Riosichi kukuchiwala, waapi teetoamekaitepua epeche epecheche, Riosi ihsia kajumiachiopua i'ka wehjoarichio. Inamukame ohjoare eemeapa, aaata iintumio tuuwao, aaata Riosie Weratiame te'ta weruma Seepurawarao. Wee, weeka puuyapamepua wa'asio Riosie Weratiame seepurawao, te'ta Riosie Weratiame Seepurawa ijinuwarao. Wa'a tiiachipa epeche epecheche, waapi teetoameko erakoame teemea, Riosi i'ka wehjoarichi ihsia, kajumiachiopua. ¹⁹ Puuu Riosie Weratiame seepurawaa, ahkasioi taamo ti'tiopachiamioi e'enariameaipua ookapio, ki pichiwa taamo Paamira Eesusichi paparame. Puuu ki taamo ijinuwara eneriamepua taamo Riosichi poponiwachio pipiniwachiopua tiameo, poanatokamekapapua, tamochitia pichiwa Riosichi paparame enesaapua, taamo ahjama itipimeriaipua. Nape wa'a noonotiamea, taamo ma'chiame tetewimichio iintuamekopua taamo ti'tiopachioi Eesusi seepurawa, nape ki yoomahka.

²⁰ Nape eemea ki poanatuamepua taamo Riosichi paparamechio, eemea amochi uukamekapa te'ta Kaaweruma tiamera Riosi Riosiwario, Riosi aamo ki'yariao, pukaepa machika mochitoame eemea, taamo Paamira Eesusi pichiwari tiiao. ²¹ Pukaepa aamo iyotepamenia, aamo machiyamekopa Eesusichi simiyame pichiwarirao, kii ki aamo machiyamekopa. Eeme wa'api nane'riamepu, wistukio ka'chitia pichiwarichi eenamekopua. ²² ¿Aatana ohjoarepu te'ta wistuamea? Naati puuu, ki Riosie Weratiameko tuuyame Eesusio, ki Riosi tiarichi eenameko tuuyame. Puupua, te'ta Riosie Weratiame seepurawarao, ki uuka tetewamekamera Eesusi Riosi Taanarao, apoe te'ta Eesusi Noonoraoi. ²³ Aawataai ki Riosichi eenameko tuuyamea Eesusio, ki apochi iniwaeka yasitoamepua te'ta Eesusi Noonoraoi; nape, Riosichi eenameko tuuyamea Eesusio, apochi iinueka yasitoamepua te'ta Eesusi Noonorao.

²⁴ Pukaepa kaawe neesetomitiamua, pu'ka Riosichi simiyame tuuyewario, pukeri o'inetiachisi aamo inamuriao. Wa'a te'teretoka neesetosaa eeme, pukachi Riosi Taanarache te'tereriame enemapu eemea, Eesusi Noonorachi te'teretokameche tiame. ²⁵ Teemea wa'a te'teretokamea, kiapuame teemea waikao, Riosie Weratiame taamo kiapo tuutiameopua, kiisi wahjiamesi ahjaniameopua weemera ahjari.

²⁶ Pu'ka wa'a tiame aamo iyotepamenia, kaawe aamo neesetoka mochtomichiopua aamo wihkuenariameo. ²⁷ Eemea tísia machika mochitoamekapaopua Eesusi Riosie Weratiame pichiwarirao, ki aaatae aamo epeche masitepuamepua, Riosi Riosiwarikamera aamo masitiamekopua, amochi yasitokao. Puuu Riosi Riosiwarikamera inisiamepua aamo te'ta masitekao, ihtáoi Riosichi simiyameo. Puuu Riosiwari masitiaa, te'ta pichiwarikamera puuu, kiisi wistúki. Wa'a tiiachipa eemea, pu'ka Riosiwari amochi yasitoo masitia, e'weka mochtopuapua, pu'ka Eesusi Riosie Weratiamechiche, Riosiwarichi teetoka.

²⁸ Ehpeo no'o Riosichi kukuchiwala, peewatiame mochtomitia eemea Riosie Weratiamechio, ki aamo suuwe erapatepuachio aamo te'teretorioa, pu'ka Riosie Weratiame enasoopua te'ta taawechio; epeche kaawe ahjachi erakoka mochtoniamea, pu'ka taawechi te'ta enameriwichioo. ²⁹ Eemea nane'riame enesaa Riosie Weratiameo, kaawerumache ihsiamekoopua pu'kao, nane'remete eemea tiameo, yooma aaata kaawerumache nokayameo, Riosi tatanarachitia te'teriamiakopua, Riosi Taanara Eesuchi enepakamekopua.

3

Riosi te'ta tatanara

¹ Eemea i'ka no'o chiiao, inataka ne'nemitiapua: Nee, taamo Noonoo Riosia, ki teesa taamo nakiyamepua, ahkasioi puuu taamoo, ahpo tatana taamo teewamepuá; pichiwa wa'a te'tiamekate teeméa. Nape wahjachia, ki Riosichi paparaka mochtomekapaopua, ki taamo Riosi tatanarachitia tetewamepua, kihta tewekachi kahtiamé

Noonochi te'teriapa. ² No'o Riosichi poponiwa pipiniwaa tiame, ¡Riosi tatanarapa teeméa! Teemea ki te'ta kaawe nane'riamepua taamo weerewa te'teremiao, nape wahka ihtoriachio Eesusi eenechi tewekachi o'inia tekisoo, Eesusi weerewaeka eenaria tetewapao, pu'ka weerewa taamo weerewaameriko erakoame teemea. ³ Yooma pu'ka puuyetoka mochikamea, Eesusi ye'karichi ahjama mochipuameo, tísia piipari tiame ahpo neesetoka mochimetepua, iiweta i'wa wehjoarichi mochitoaiopua pehjo, te'ta Eesusi piipari tiichitia.

⁴ Ki ahpo piipari neesetoka mochitoamea, ki iyorika mochitoamepua Riosi nuurario, puuu ki iyorika mochikamea pu'ka nuurario, tatakoriame puuuu. ⁵ Eemea nane'riamepua Eesusi Riosie Weratiameo, apoeopua kiisi ihta tatakoriameo, i'wa wehjoarichi eenariopua taamo tatakoriaria kokosapuame, ahsieme cho'wemiao. ⁶ Aaata te'ta Riosie Weratiamechi kaawe teeretoamea, kiisi oiamepua tatakoriwachio; tatakoriwachi oika pu'seramea, kihta Riosie Weratiamechi teeretoamepua, puuuu Riosie Weratiameo, kiisi machiyameka teeretoka yasitoamepua. ⁷ No'o Riosichi kukuchiwaa, ka'te aamo toimitia wihkuemichioo aaataoi; aaata kaawerumache yooramea, kaaweruma puuuu, Riosie Weratiameka tiamepua, ahpo kaaweruma tiiao. ⁸ Nape tatakorika pu'seramea, riaorósikamerachi tiame puuuu, riaorósi iinuwaru. Riaorósia, tatakorika pu'seramepua, Riosichio, ahpo poanaturiachisi wa'ana, ki nane'reniachi wahkasi ehkoriaami o'iniao. Nape Eesusi Riosi Taanaraa, riaorósi taamo ahpo ijinuwa eenepatenariopa, wa'inemia eenakamepua, riaorósi, ki taamo Riosi tatanara enejeriopa.

⁹ Aaataai te'ta Riosi taanarachitia yasitoamea, kiisi tatakorika yasitonariamepua, weemera ahjari iinuekapapua Riosichio Riosie ahpo kiatame. Pukaepa ki itipiamepua tatakorika simitewachio, eenechi naawakameka tiame enepatetiapaopua, Riosieo. Puuuu ahpo yooreminaopua iikachio, Riosi taanara enepakame puuuuapa. ¹⁰ Nane'repori tiame teemea, Riosi tatanara aatanakoo, riaorósi ijinuwarao aatanakoiopua, ahpo nokiamechi ma'chiamé tetewiniamepua, aatanakamerakoo. Aawataai ki kaaweruma yooraka yasitoamea, kiisioi nakika yasitoame enesaa ahpo piirechio, ki Riosichi tatanarachitia te'teramepua, riaorósikamera ijinuwarapua.

Napatika ahpo nakika mochtotaria naaju, aaatachioipua

¹¹ Ki'yamisi o'inia taamo tuuyesiwa inamutiamepua, puuu wa'api ihjia: taamo ahpo nakika mochtotupamepua. ¹² Teemea ki Kaainitaru ohjoériachitia ohjoétometepua, ehkoriaami naayachikoio pehjo, ohjoeriachitia. Puuu Kaainia, riaorósi iinuwaru enekamepuáa, ahpo pooni me'yakamekapa. ¿Ihtatia tiichipa wa'a iintoriarepua ahpo pooni me'yakao? Wee, puuu Kaainia, na'arari inataka yasitoriamekapa wa'a iintokamepua, pu'ka poonira Aaweri tewaniamea, kaawerumache yooraka yasitoamekopa, wa'a yoratiamepua.

¹³ Wa'a tiichipa eeme no'o Riosichi kukuchiwaa, aamo nekumeka teteiwai i'ka wehjoarichi mochikameeo, ka'te iinsa tiameko erakoka mochtomitipua. Puuu aamo ku'kume e'raka tetewamea, ehkoriaami naayachi Kaaini teereriachitia, te'tereka mochtotoamepua. ¹⁴ Nape teemea Eesusichi paparamea, taamo kaawe nakika mochitoamepua, aaataoi kaawe e'raka nayeweka. Wa'a te'teriapa teemea, nane'riamepua taamoo, ki aiwamerikopua oosa simiyamechi mukiwaro, teemea weemera ahjarichi teetoapa, taamo Noono tewekachi kahtiamé ki'yaria. Aaataai ki ahpo piirechi nakika yasitoamea, ahjaka oiaiopua mukukameka tiamepua. Puuuu wa'apitia itipisaa, puuuu eeyowa tiamepua oosa mukiwachi wichipuameo. ¹⁵ Aaataai ahpo piirechi nekumeka yasitoamea, tijoe ko'yameka tiamepua; eeme wa'apiai nane'riamepua pu'kao, aaataai tijoe ko'yameo, kiisi kiapuamekopua, ki wahjiamesi ahjario. ¹⁶ Teemea Eesusi Riosie Weratiame iintoriaeo, te'ta pichiwarikamera nakiwari machiyamepua, ki teesa taamo nakiyapao, kurusichi mukuriopa, ki nu'uti kokosa tiame aiwaka taamowichioo, apoe ahpo kaawe e'rachi wa'api. Wa'achitia teemeai taamo poponi pipiniwa Riosichi paparamewichioo, ihtaai aiwari aiwaiopua pu'kawichioo, kaawe erakometepua, wa'a teeka tetewiteniamepua tamochio, te'ta kaaweruma Riosichi eename nakiniameo. ¹⁷ Aaata ahka soparame

iinuekai yasitoameapua ahpowichioo, wa'a tiiaiopua ahpo piirechio, itapitichi tísia tooremuka yasitoame tetewaiopua kihta ihkorewae ku'isaopua pu'kao, jihatiana, te'ta kaaweruma nakiwari Riosichi eename iinuetapua? ¹⁸ No'o kukuchiwaa, taamo aaata nakiwaria, tamoe iintokache tetewiteniamepua, ki oowera chanikache.

Pichiwa cheriwetiameko tatakoririao

¹⁹ Wa'a teeresoo taamo iintowachi tetewima teemea, taamo te'ta Riosi pichiwarichi te'teriamekopua. Wa'a te'teriapa teemea, te'ta pichiwa ki kokosapo erakoame teemea, Riosi te'ta taawechi ti'tijoeri katewiachio. ²⁰ Tahpitika e'roiopua taamoo, ki nu'utiko taamo tatakoririao, te'ta taamo pichiware e'raka cheriwejeraka itasoo Riosichio, cheriwepuameche teemea Riosieo, apoeo ma'chiamete tetewamekapa taamo iikachio, tahpitika e'raka taamo itaya cheriwejerao. Wa'a iintomeri Riosia, yomatiamete tiamekapa nane'rewao. ²¹ Nape kihta weruma tatakori tamochi pehtiamekoio Riosia, taamo cheriwemeripua tiameo, ²² ahkasioi tísia nu'utikoi taamo tatakoririáo. Wa'a iintoame taamo Noono Riosia, ahpo mochijerachitia mochitoameo, ahpo nuurariwa e'weka. ²³ Taamo Noono Riosi nuuraria ihjipua: ahpo Taana Eesusichiche paparaka mochitoniamete, te'ta pichiware taamowichio iintorio erakoniamete Eesúsio, te'ta kaawe taamo ahpo nakika mochitoniamete, te'ta apoeo, taamo nuureriachitia. ²⁴ Yooma aaata pu'ka tewekachi taamo Noono nuurarira e'weka mochitoamea, taamo Noono tewekachi kahtiamechi te'tereka mochitoamepua; Apoe taamo Noono tewekachi kahtiamelai pukachi. Teemea tamochi kahtiameko nane'riamepua Riosio, tamochi yasitoamekopua Riosiarirao.

4

Riosi Riosiarira nayewaniame; riaorósi riaorósiwarira tiame

¹ Aamo tísia no'o nakiyaa, ka'te yooma Riosichi simiyame masitio tuuyame pichikemitia. Nane'reka uumitia pu'kao, kaawe inataka, seenekachi ki Riosichi eenamekoi enema puuuu; i'ka weechio ki ookapi ohjoamepua ma'masiteri, puuuu ki pichiwaka masitiamete. ² Aaata ma'masitari Riosi Riosiwari apochi yachatoamea, eee cheeka ahpo masitewachi ma'chitamapua: “Riosi tijoe tijoetukameo, Eesusi Riosie Weratiameko”, tuumapua. ³ Ki Riosiko tuuyamea Eesusi Riosie Weratiameo, wa'a chiiachi nane'rema teemea ki pichiwa chiiamekoo, pu'kao teesaioi ki apochi tiamekoo Riosi Riosiwario; puuuu, riaorósi riaorósiwarikamera yachatoamepua, Riosie Weratiame te'ta seepurawa. Inamuriare eemeapa, aaata enamerikoo, Riosie Weratiame te'ta seepurawa. Weh, neea pu'kaopao, eenariameko tuuyamenia, puuu Riosie Weratiame seepurawa riaorósiwarirao, i'wa wehjoarichi tetewiniamekopa ihsiaopua wa'ási.

⁴ Eeme no'o Riosichi poponiwaa pipiniwaa tiame, Riosi tatanarakamera eemeapa, pukaepa eemeapa newitokamepua, pu'ka ma'masitari wihtuka masitiamete. Eemea ki yuumpatiamepua pukaeo, pu'ka Riosi Riosiwario amochi yasitoameo, tísia utewaemekopa, ki pu'ka riaorósi riaorósiwarichitia i'ka wehjoarichio, ihsitoameo. ⁵ Puuu ma'masitari wistukia, riaorósi riaorósiwarirae ahpo eratewakamera masitiamete, ki Riosichi tiiakamera. Pukaepa ki Riosichi paparanariamea, pu'ka riaorósi riaorósiwarie eratetiamee masitiamekamera tísia pu'sereka keepuamepua. ⁶ Sewina te'terewachio, teemea Riosi ijinuwarapua. Puuu Riosi nakiyamea, taamo ahjama nayewaka pu'seriamepua Riosichi simiyameo; nape ki nakika mochitoamea Riosio, kiisi pu'seriamepua taamo ahjama nayewakao. Wa'a teeka nane'remeri teemea, aatanakamera pichiwaka nakiyamekopua Riosio, aatanakamerakopua tiameo, ki pichiwaka nakiyamekopua Riosio, oowera wihtuaka nayewamekopua.

Ahpo nakika mochitopua

⁷ Eeme no'o poponiwaa pipiniwaa tiamea, tísia no'oe nakika mochitoamea, teemea Riosichi poponiwaa pipiniwaa tiame taamo kaawe nakika mochitometepua, ahkasi taamo wahjachioi, pu'ka nakiwario Riosichi eenamekopao. Aaata nakika uuyamea aaatao, kaawe tiamepua Riosichio, Riosi taanarachitia. ⁸ Aaata ki nakika tetewamea

ahpo wahjachio, kihta iinuemepua Riosi nakiwariopua apochio, Riosia apoe te'ta pichiware nakiwarikapapua, yomatiame aataoi nakiyame. ⁹ Riosia tísia taamo ahpo nakiya tetewitenariapaopua, ahpo Taana tijoetutesa uhjurekamepua i'ka wehjoarichio, taamo weemera ahjari kiapuawichioopua, pu'ka ahpo piiripi wa'api Taana iintóriae. ¹⁰ Te'ta ki nu'uti nakiwaria, Riosie taamo tetewitetiamepua, ki tamoekamera Riosio, apoe Riosio ahpo Taanakamera uhjurakamekopua, ahpo Taanakamera iintoriawichio, taamo cheriweriopa taamo tatakoririao, yomatiame ahsieme natetekaopua.

¹¹ Wa'a teesoo eeme no'o Riosichi poponiwaa pipiniwaa tiamé, Riosio ki teesa taamo nakiyame enesoo, wa'achitia teemeai tísia kaawe taamo ahpo nakika mochtometepua. ¹² Riosia seenepioi, ki aatae tetewiniamepua; nape ahpo kaawe nakika mochtioniachi, tetewiniamepua pukachio, te'ta kaaweruma Riosichi eename nakiwariaa, puuu Riosi nakirewaa, kaawe ahpo nakika mochtitoamerakachi, epeche epecheche tamochi teetopasiamepua.

¹³ Teemea taamoo, ki taamo ahpo nakiwariche nane'riame teemea, taamoo Riosichio kaawe te'teriamekoo, apoekamerakopua Riosio, ahpo Riosiwarié tamochi yasitoamekopua, ahpo Riosiwariéopua taamo inatarichio chaanesika, taamo tísia kaawe tiamekopua apochio. ¹⁴ Teemea tiameo, Riosi Taanarao, tamoe wa'api pusie tetewikamepua pu'kao, pukaepa teemea Eesusi Noonorao, apoe wa'api tamochi uhjurario pichiwatamepua, yooma taamo i'ka wehjoarichi mochikameo, newipatemichioopua. ¹⁵ Riosia aatachioi Eesusio Riosi wa'apichi eenameko tuusoo, Riosie wa'api tijoetutetiameko tuusoo, Riosia pukachi pakiyamepua iikarachio, pukachi ohjoretomiaopua; puuu wa'a ikitiamea Riosieo tijoeta oowitiameaio, tísia kaaweruma te'teretoamepua Riosichio, Riosia tiameo pukachio.

¹⁶ Naakona wa'a tiiatepua, ma'chiame pahtiame teemea ehpeo, achini tiameko Riosi nakiwariopua tamochio; eje'e pichiwa wa'a tiame puuuu, pukaepa wa'a tiiachipa pukachio, te'ta pichiwariko erakoame teemea pu'kao. Riosio te'ta nakiwarikopaopua pu'kao, aata ahpo wahjachi tiame nakika yasitoamea, Riosichi ahpo teereka yasitoamepua; Riosiai pukachi teereka kahtiamepua. ¹⁷ Wa'a te'teretosaa teemea taamo wahjachi kaawe nakika mochtioniameo, kihta taamo seeweka mochtomete teemea, wahka ihtoriachi ti'tijoeri ki kaawe noonoikame, te'ta Riosi katewemerichio, te'ta Riosie Weratiame nakika yasitoriachitia, mochtitoamekapa. ¹⁸ Aataai te'ta Riosi nakiyachitia ahpo nakika mochtioniachio, ki'tiamepua Riosi kokosari majaniamea, wahka ihtori taawechiopua ti'tijoeri te'ta katewemiachio. Ohsotia puuu majaniamea, ahpo pujayamepua tamochio, Riosi nakiyachitia taamo te'ta ahpo nakika mochtitosoo. Nape Riosi kokosari majaka yasitoamea, ki Riosi nakika yasitojerachitia, yasitoamekapa, wa'a e'ramepua.

¹⁹ Teemea ahpo nakika mochtioniameo, Riosie pepenipakamepua, ahpo Taana Eesusichi taamo tetewiterie, kurusichi taamowichio mukiwarie. ²⁰ Aata piire ahka cheesaa: “Nakiyamenia Riosio”, nape wa'a chiiaiopua, nekumesaa ahpo piirechio, wistuame puuúa. Aata ki nakiyamea ahpo piirechio pusie teteiwameoipua pu'kao, ¿osopenana nakitarepua Riosio ki ahpo pusie tetewao? Nakiniamea ki naawesarieche tetewiteniamepua, yoorakache tetewiteniamepua. ²¹ I'ka nuurari taamo ki'yarepu Eesusi Riosie Weratiamea: ki Riosiche nakika mochtomete teemea, teemea ohso kaawe taamo piirechio, nakika mochtometepua tiaméo.

5

Ki kaaweruma weemuwao, newitoniamé

¹ Aata piire Eesusiko e'rame Riosie Weratiameo, pu'kao Riosi tiarachi o'inia eenamekoopua, puuuu Riosi taanaraka tiame puuuapa. Aata tewekachi kahtiame Noonora nakiyamea, wa'achitia nakiyamepua tiameo, pu'ka tatanarao. ² Riosi nakiyame enesaa teemea, e'waka mochisaa tiame pu'ka nuurariwaoio, pukachi nane'reka mochtitoma teemea, Riosi tatanarao, nakika mochtitopuameo. ³ Teemea Riosiwichio te'ta

pichiwari nakiwaria, Riosi nuurariwa e'weka yasitoniamepua; puuuu e'weniamea kihta pehtiamekaitepua, ewanarewawichioo. ⁴ Taamo Eesusichi paparaniamечи o'inia, eename taamo Riosi nuurariwa e'waka yasinarewaa; pukae newitoame teemea ki ka'karuma yoranarewa weemuwao. ⁵ Newitoka machenasiamea pu'ka ki ka'karuma yoranarewao, Eesusi utewarira apochi yachatoamekapa wa'a tiamepua, Riosi tiarichi eenameko e'ramakopua Riosie Weratiameo, Riosi Taanarakopua naawakameo.

Eesusi Riosie Weratiame naania tiame aatanakoo

⁶ Teemea nane'riamepua Eesusi Riosie Weratiameo, Riosi Taanarakoopua, neerochi paatotioi machenoio, tewekachi kahtiamе taamo Noonо tewekachi kahtiamе ma'chitiamеkopua pu'kao, ahpo Taana teewakao. Piirechi akana o'inia eenameko taamo nane'riaa, kurusichi mukuyai tewekachi kahtiamе taamo Noonо nayeweriapua, ahpo Noonо teewakao. Taamo nane'riaa tiameo, Riosi Riosiwari puuuu, tamochi iikachi yasitoka, pichiwa Riosi Taanarako taamo tuuyamekopua pu'kao, te'ta Riosi tiarichi o'inia naawakame. ⁷ Wa'a tiachipa paikapua tewekachio, te'ta Eesusi pichiwatamea aatanakoo: piiripia, taamo Noonо Riosi tewekachi kahtiamеpua, piirea Apoe Riosi Naerapua, piirechia tiameo, Apoe taamo Noonо Riosiwariapua, tewekachi kahtiamе; ihji paikaa piiripikaitepua. ⁸ I'wa wehjoarichi taamowichioo, te'ta Eesusi Riosie Weratiame aatanataa, ihji paikapua: piiripia Riosi Riosiwariapua, taamo iikachi tuuyame; piirea, Eesusi paatotioi neerochi machenoipua, ahpo Noonoe tewekachi kahtiamе nayewetiame, ahpo Taana teewakao; piirea, Eesusi kurusichi mukuyai taamowichio erawisukao, ahpo Noonо nayeweriapua tewekachi kahtiamеo, ahpo Noonо teewakao. ⁹ Weh, pichikiame enesaa teeme ti'tijoori chaachapao, epeche pichikemetepu teeme Riosi chiiao, epeche ki teesa nateyakamera. Pukaepa te'ta pichikemete teemea Riosi chiiao, yomatiamе Riosi Taanarachi simiyameo. ¹⁰ Riosi Taanarachi paparakamea, ahpo wa'apichi i'toamepua Riosi Riosiwari chiiao. Ki pichikiamea Riosi chiiao, wistuchamepua Riosi chiiao, ki pichikiamekapapua Riosi Taanarachi simiyameo, apoe Riosi cheeriao. ¹¹ Riosi taamowichio te'ta ma'chitaa, ihji iintoriapua: ki wahjiamesi ahjari taamo ki'yaria, yooma aata taamoo, ahpo Taanachi paparakameo, pu'ka Eesusi iintorio, taamowichio iintorio erakoamekoo. ¹² Aata ahpo nehpuwarichitia iniwaemea pu'ka Riosi Taanarao, pu'kakamera ki'yakame Riosia, ki wahjiamesi weemera ahjario. Nape ki ahpo nehpuwarichitia apochi teetoameo, Riosi Taanarao, kiisi kiatiamеpua Riosieo, pu'ka weemera ahjari ki wahjiameo.

Kajuyachi kuwateka tuuyewari

¹³ Nee Waania i'ka aamo iyojurachio, te'ta pichiwako nane'remichio iyotiamenia pukachio, amochi iinuemekoopua wa'asi, pu'ka weemera ahjario, te'ta Riosi Taanarachi paparakamekapao.

¹⁴ Pukaepa tísia ahjachi erakoame teemea, yooma ihtaoi taamo tatakoria cheriwepua inatetioo, taamo inamumerikopua puuuu, wa'a e'raka kahtiamеkapaopua wa'asi. ¹⁵ Wa'a teesoo Riosia, ki wa'atia itipimeripua, ki taamo inamukaopua. Nane'riame enesaa teeme taamoo keepuamekoopua pu'kao, nane'riame enemeriai teeme waikao, taamo tatakoria cheriwemichio itanesoo, taamo cheriwemerikochehua.

¹⁶ Aata na'ara ihsiamе tetewisaapua ahpo Riosichi pooniwao piiniwaoiopua, pu'ka wa'a ihsiwamewichioo Riosichi itamete muuuu ku'iwao, pu'kao ahpo katewemichioopua, weemera te'teremichioopua. Nape taamo Riosichi Taanarachi paparamеo, itapiti ki kaawe tiame tatakorisoo, pu'ka tatakoriawichio Riosia taamoo, ki taamo ipaka tetewimapua ki apochio, oosa simiyame mukiwachioopua. Nape ki ahpo Taanachi paparamеopua Riosia, pu'ka tatakoriawichio Riosia, ki nakika teteimapua apochio, ipaka tetewimapua pu'kao, ki wahjiamesi ki ahpo ahjama mochimichioopua, puuu wa'a tiame Riosie ipaniamea, oosa mukiwa tiamera puuuu. Pu'ka ki Riosichi te'teriamе tatakoriawichioo, ki aamo itapo tuuyamenia Riosie cheriwepuao; aapoe wa'api Riosi itanemerikopua pu'kao, ahpo tatakoria cheriwepuawichioo. ¹⁷ Yooma ihta ki kaawe

nokiwamea tatakoriopia; nape iintuaiteopia tiame ki kaawe iintotiamea, pu'kawichioo ki oosa simiyame mukiwarichi taamo i'toamea, Riosi ijinuwarakamera enepatetiamekápa.

¹⁸ Nane'reka mochitoame teemea, aaata Riosi Noonoeke yasitoame, ki tatakorika yasitonariamekopua, ahpo neesetoka yasitoamekopua pu'kao tatakoriniameo; Riosi Taanara Eesusieopia apochi inateka yasitoniamekapa, apoe Riosiwario. Pukaepa Satanasia ka'chi iika yuumpame tiameopia pu'kao, ahpokamera tatakoriniame na'naritomichioo.

¹⁹ Teemea Riosi ijinuwarakai, nane'riame teemea i'wa taamo ohjoekachio, Satanasi ye'karitere taamo mochikamekoopua; pukaepa taamo kaawe neesetoka mochito-metepua. ²⁰ Nane'riame teemea tiameo, Riosio ahpo Taanachi i'ka wehjoarichi tekikamekoopua taamo mochikachio, apoe taamo machitanariapa, aatanakoopua te'ta pichiwari Riosio. Wa'a tiachipa teemea pukachi te'ta pichiwa Riosichi, pirena mochitoameopia, pu'ka Riosi Taanarachi te'téretoka, pu'ka Eesusi Riosie Weratiamechi. Wa'a teeso ihji Eesusi Riosie Weratiamea, Apoepua te'ta Riosi pichiwaria, te'ta ki wahjiamesi ahjamea. Wa'a tiachipao apoepua taamoo, te'ta ki'yameraa ki wahjiamesi ahjário.

²¹ No'o Riosichi kukuchiwaa, ka'te paparamitia eemea itapiti riositaniamechio.

Wee, wa'asi ihji no'o aamo tuuyeka iyotiaa. Wa'a te'teremitiapua naaju.

Oosachi Waani Iyoteria

Pichiwarirawa nayewaniame, nakiwarirawa tiame

¹ Nee e i'wa te'ta tiopachi paamiratuamea, Oochetiame tewaniamea, i'ka iyojura iyotiamea, yomatiame pu'ka Riosi taanarachi paparamoopua, yomatiame ti'tiopachi mochitoameopua, Oowitiame Riosie uutiamewaniamechopua, yooma pipiripi pu'ka Oowitiame tiopa tatanarawichioopua tiame. Pu'kao neea tísia kaawe e'reka ya-sitoamepua, tísia kaawe e'raka mochitoamekopa Riosi tísia kaaweruma tuuyewarichioopua, ki neechepua, yooma wahja i'wa mochikame tiamépu. ² Teemea tísia aamo nakika mochitoame, tísia papaka mochitoamekapa te'ta pichiwarirawa Riosi tuuyewario, puuuu, ki wahjamesi yasitomeripua tamochio. ³ Pukaepa neea taamo Noonoo tewekachi kahtiamewaniamechopua, amochi te'ta teeretojerani neea, amochi tísia tesiwewa e'rewaopua, aamo tísia ta'iria mochiwa iikachioopua tiame, yooma pu'kaopua tiamé, Riosi Taanarachi o'inia eenamekoopua, apoe taamo Paamira Eesusichi o'iniaopua. Wa'a tiame itayamenia Riosichio, yooma aamowichio Riosi te'ta pichiwarirawa uukameo, pu'ka te'ta nakiwarirawa uukameopua tiameo.

⁴ Nee tísia kaawe erapakamepua, aaata ookapi aamo tatana tetewikapaopua, pu'kao tísia kaawe te'teretoamekopaopua, Riosi te'ta pichiwarirachi paparaniamewaniameopua, te'ta taamo Noonoo tewekachi kahtiamewaniamechopua. ⁵ Ehpeopu aamo Riosi tiopa Oowitiame tewaniameo, aamo utewaeme nokisijeraninia, ahpo nakika mochitoniamewaniameopua. Ki weemera nuurari simiyamechitia tetewijeraninia, i'ka no'o aamowichio iyotiao, ohsotiaonia pu'kao, ehkoriami o'inia wa'a teetoniamewaniamekopa tetewijeraninia. ⁶ Ihji Riosi nakiwarirawa aamo iyotekiaa, Riosi nuurari uuka, yooraka yasitoniamewaniameopua. Ihji nuuraria ahpo nakika mochiwamepua, kiisi ehpesi o'inia aamo inamuriachitia.

Wihkuame ti'tijoeri

⁷ Ki ookapi ohjoamepu i'ka wehjoarichio, wihkuaka masitiame, puuu wa'a nokayamea, kiisi uukamepua te'ta Riosi nakiwarirawa; puuuu ki pichiwarirachitia tetewamekopaopua, Eesusi Riosie Weratiameo, Riosi tiarichi o'inia weechi tijoe tijoetukamekoo. Puuu wa'a erakoamea, tísia se'wi te'teriamewaniameopua te'ta pichiwarirawa Eesusichi simiyameo; wa'a te'teripa puuuu Riosie Weratiameo, seepurawara puuuu, Pukaepa te'ta Eesusichi simiyameo, wihkuaka masitiamepua. ⁸ Wa'a tiichipa pukachio eemea, tísia aamo neesetoka mochitopuapua, ki wa'atia wekatepuawichioopua, pu'ka taamo aamo masiteriaopua, Riosie Weratiameo taamo aatatariaopua amochio, aamoo ahsieme uumichioopua taamo nokariaeo, Riosie aamo ihkokepuapua, weemera ahjari ki wahjameo.

⁹ Aaata se'wi masitiame na'naritoamea, ki Eesusi Riosie Weratiamekamera masiteriaeo, te'ta ahpo aatanakopua chaanekao, kihta Riosichi teereka yachatoamepua. Nape aaata te'ta Eesusi masitiakamera teetoamea, apochi iinuepua tewekachi kahtiamewaniameo taamo Noonoo, pu'ka Taanaraiopua tiamé, Eesusio. ¹⁰ Pukaepa aaata wa'ami ahka aamo nanapawiachi enasoo, aamo itapiti masitenarioopua, pu'kao ki i'tosoo i'ka Eesusichi simiyame pichiwarirawa masitiao, ka'te kaawe uuka reesemitiapua aamo napawiriachio; pu'kaoio ka'te kaawe cheeka paajutemitiapua aamo petechio, pu'ka ki kaaweruma masitiaomua, kaawe iintákao; ka'te Riosi kaawerurae tepotemitiakoiopua pu'kao, wahka pooechiamiahka natepakaiopua. ¹¹ Wa'a nokisaa eeme, pu'kachi yoorame enemapu eemeaipua waikao, pu'ka ki ka'karuma masiteniamewaniame nehpupaka.

Kuatera naawesari

¹² Weeka iinuene pehji aamo no'o chaanemia, nape ki yoranarene iyojurachio, siimo o'rapa wa'a aamo ti'tiopachiami ne'nemiao, nooe aamo nayewemia pu'kao. Epeche kaawe eneriai no'o wa'a ikisoopua, epeche kaawe erakopuawichio nenekuti.

¹³ I'wa no'o kahtiachio, aamo ko'chi tiopa tatanaraa, yooma aamo teepotenapua tiame. Puuuu Riosie uutiamepua aamochitia, ahpo ijinuwa enemichiopua.

Wa'asi ihjia ehpeo.

Paisachi Waani Iyoteria

Kaayo tewaniame kaaweruma nayewaniame

¹ Nee i'wa tiopachi Riosichi paparamewichioo, Te'ta Oochetiame tewaniame paamiratuamea, i'ka iyoteri iyotiamenia Kaayowichioo, pu'kao Riosi te'ta pichiwarichio, tísia no'o nakiya.

² Aamoo, tísia no'o kaawe e'riaopua Riosichi poonio, tísia kaaweruma yasitowa aamo kiajeraninia Riosio, yooma ihta aamo yoorao kaawe tiame machedasiwa, ta'iria yasitoniamie kihta kokoreka, nane'riamenia aamoo, tísia kaawe teetoamekopua Riosichi simiyameo. ³ Tísia kaawe erapakane aamo kaawe tiio tuuyetiaapa, ookapi wa'a o'inia e'enakamee poponiwaeo, puuuu aamoo, ki se'wika teeto no'o tuuyekopa, pu'ka aamo Riosi pichiwarichi teetoa tehkiwachio. ⁴ Kihta epeche kaawe erapamenia noochio, ki i'kachitia: yooma Riosichi kukuchiwao, Riosie Weratiamechi kaawe ohjoameko tuutiameo, Eesusichi simiyame te'ta pichiwarichio.

⁵ Muuu no'o tísia kaawe e'ria Riosichi poonia, muuuu tísia kaawe teetoamepua wa'a Riosi tiopachio, poponiwachio pipiniwaopua tiameo, senepi ku'ika yasitoameka-paomua, wa'a Eesusichi papameo, epeche pehjomua, ahkai o'inia enapameo, Eesusichi simiyame ma'masitiameo. ⁶ Puuu ahkai ohjoka nayewatukamea, wa'a chaachapakamepua i'wa tiopachi e'ensaopua yooma inamuachio, kehki aamoo ki nu'uti nakika ahpo ku'itiamekopua. Muuuu wa'a aamo tiopachi mochikamee ku'yame enesaamua wa'ami u'matopame Eesusichi simiyame masitiameo, ihtaioi oowewiame enesaamua pu'kao poeche nakipuameo, no'o kaawe itipiwa ihsimeri muuuu, Riosio te'ta pu'ka yorajera ihsiamie enemerimua. ⁷ Pu'kao, aamochiche Riosichi papamechiche uumeripua ku'iwao, pu'ka Eesusi Riosie Weratiame tehkiwachi ahpo nokisimiaopua, kihta aaata ki Riosichi papame ku'iwa uusika nokisiamekopapua. ⁸ Pukaepa teemekamera Riosichi papamea ku'itomeripua pu'kao, iinuemichioopua pu'kao, ihta ahpo ahjae nokisipuameopua, pu'ka te'ta Riosichi simiyame pichiwari nayewatusiwachioopua.

Rioteje kiisi kaawe ihsiamie

⁹ Neeea iyotepakamepa seenepio, pu'ka Rioteje tioparachi nanapawiamechiopua, nape Riotejea kiisi taamo nahkekapua wa'ao, taamo Riosichi eename tuuyewario, wa'ami u'matopameopua ku'inarekao, Riosichi simiyame masitiameo, apoeche e'ramekapapua te'ta ahpo paamiratuameo. ¹⁰ Pukaepa neea wa'a Rioteje tioparachi simisaopania, yooma tuuyemenia wa'a tiopachi nanapawiameopua, aachin cheeka tísia taamo na'ariamekoopua Riotejeopua, yooma ihta wihtuki cheeka oiyaopua tamochio. Puuuu ki soparachitia ahpo cheeka oiyaao, wa'inamepua wa'a ahpo tiopachi asipuawichioo, Eesusichi simiyame masitiameopua Riosichi poonio; wa'api ahpo tiopachi nanapawiameoi tísia wa'iniamepua asipumichioo pu'ka Riosichi simiyame ma'masitario. Yooma aaata wa'a tiopachi mochikameo, ahpo ta'pechi asipunariameopua Eesusichi simiyame nayewatuameo, ujumapuamepua wa'ao, ahpo tiopachio, ki ahpo tiopachi mochitomichioopua.

¹¹ Muuu no'o te'ta nakiya poonia, ka'te wa'achi ihsimitia muuuu, ihtaioi aaata ki ka'karuma nokayao; te'ta kaawerumarache ihsipuapua ohso kaaweo. Kaaweruma ihsiamie, kaawe tiamepua Riosichio, nape ki kaawe ihsiamie, kiisi kaawe tiamepua Riosichio.

Reemetio nayewaniame

¹² Nape Reemetio tewaniamea, tísia kaawe tiame nayewaniamepua. Yooma pu'ka te'ta machiyamea, te'ta pichiwako tuuyamepua, Reemetio wa'a chaachapaniameo.

Teemeai wa'achi chaachapamepua, te'ta pichiwako tuukao, Reemetio wa'a chaachapaniameo; muuu wa'api ai te'ta nane'riamepua pu'kao, te'ta pichiwakopua taamo chaachapao.

Kujuyachi chaniwa wa'asi

¹³ Ki ookapi iinuenia aamo chaanemiao, nape ki iyoterichi aamo cheenariamena pu'kao. ¹⁴ Ku'we wa'a siimo o'rapa, nooe aamo nayewenariapa wa'a enasapao.

¹⁵ Wa'asi ihjiapa no'o aamo tuuyaa. Kaawe e'raka yasitojeramechenia aamo iikachio. I'wa no'o ahjama mochikamea aamo kaawe e'riame, aamo teepotenapua. Muuua tiameo, teepotaka kiamitiapua, yooma pu'ka taamo kaawe e'reka mochikameopua wa'ao. Wa'a ikisa naaju.

Uurasi Iyojura

Uurasi teepotewari

¹ ¡Kúraa yomatiamé Riosie Weratiamechiwikame, yomatiamé pukachi paparamé! Neeea Uurasi tewaniamenia, Riosie Weratiamechi tekipaname, Saantiao yeeyerachi naawakame tiame. I'ka iyojura iyotesa uhjurenania, yooma aamoo tewekachi kahtiamé Noonoe paajutetiameo, ahpo ijinuwa enemichioo, yooma aamo taamo Noonoe tísia neesetoniamé ahpo ijinuwa enepateriopaopua, ahpo Taana Eesusichi tísia paparakopaopua. ²Yooma aamoo neeea pukaéo, ki nu'uti kaaweruma tiame teerejeraninia amochio, tísia ta'iria erakoka mochitomichioopua aamo iikachio. Aamo ku'ijeraninia tiameo, aamo tísia nakika mochitonemichioopua aamo wahjachioi.

Wistuki ma'masitiame (2 Peero 2:1-17)

³ No'o Riosichi poponiwa pipiniwa tiamée, taamo newiparichi simiyame tísia aamo nayewemo o'rainia, nape ohso kaawe papaparichi simiyamekamera aamo nayewemania, pu'kakamera tísia nakiwiamekopua nehpuapuao. Pu'kakamera aamo utewaeme chaaniamenia, aamo pu'kakamera utewaeme teetomichioopua pu'ka nehpuakao, Riosi te'ta kaaweruma tuuyewari pichiwarikámara. Riosia i'ka pichiwari ki seenampa sewina ikiyame, ki'yakamepua ahpo ijinuwao. ⁴ I'ka aamo chaaniame neeea, muuwaeme weeechi siikuarichitia amochi muipariopao, Riosi te'ta pichiwarichi simiyame se'wika masitiameo. Puuuu, ka'chi ikiniameko tuuyamepua ihtaoi ki kaaweruma iintotiaio, Riosieopua taamo cheriweniamekopao, ihta tatakori iintotioiopua. Puuuu ki masitiamepua Riosie te'ta newipaniameo, Riosichi te'ta paparaniameoi. Puuuu tísia iinya tiame nokakao, ukana ajatoamepua taamo te'ta Paamirakamera taamo Teekoo, apoe te'ta taamo Paamira Eesusio, Riosie Weratiameo. Nape pu'ka wa'a nokayameo, ki ehpesi ehkoriai o'inia Riosia Iyoterichio, ki nu'uti kokosamio tuuyamepua.

⁵ Aamo nane'reka mochikoioopua i'kao, aamo chaanemania eenechio. Taamo Noonoe tewekachi kahtiamé, ehkoriai taamo noonori Eejito mochikame puuyanakoio, yomatiamé apochi paparakamekooio, neipamioopua yooma pu'kao, toakamekopua pu'kao apochi paparao, wahjipaterepua pu'kao. ⁶ Riosia ahkasi ahpo tewekachi mochikame ki kaawe noonokame ahpo ku'iwarioi, ahpo ki iyorikameopua, tukapachi kaarenae purisa iinuemepua pehjo, ahkasi asiyachisi pu'ka ahpo te'ta kokosamia taawechio. ⁷ Naati ma'masitari Riosi te'ta pichiwarichi simiyame sewinatamea, puuuu wa'a nokayaio Riosie tísia kokosapuaitepua, ehkoriai Sooroma mochiwari kokosaretiachitia, Oomora mochiwari kokosaretiachitia tiame, wahjachi yooma norikame mochiwari mochikamechitia ahjamachitia tiamé, itapiti tísia iinyatiame yooraka mochiriamekopaopua, kiisioi nokime tiame nokaka mochitoriopa. Pukaepa wa'a noonoikapa puuuu, ki nu'uti kokosari na'ie aiwatetiamepua Riosieo. Puuu wa'a iintoka kokosatiame Riosieo, Ehkoriai Iyoterichi iyotetiamea, taamo Riosichi iyoriwa te'ta neesetoka mochitomichio ikitiamepua, ki wa'achitia na'ie taamo kosoka kokosapuawichioopua, ki wahjiamé kokosari-chio.

⁸ Puuu ma'masitari Riosi te'ta pichiwarichi simiyame se'wika masitiamea, nane'riamekai na'ie kokosatiameopua kiisi iyoriameopua Riosichio, wa'api teetoamepua ahpo weerewachi tísia iinya tiame ahpo na'ataka nokisikao, itapiti iinyatiamee suweporitiaméoi yorasika. Puuuu kiisi aaata yooreka mochitoamepua, ihtaoi te'ta iyoriwa yoorewaopua, ahkasi te'ta Riosi iyoriwaoiopua na'areka tetewamepua, ahkasi Riosie tewekachi ku'kuiwari utewaraiopua tísia na'areka kiisi iyoriamepua, ahkasioi Satanasioi na'areka. ⁹ Nape Apoe Mihkeai, Riosi te'ta ku'iwarikaipua, ki te'yarepua Satanasio, ki reesiseriemekapaopua Riosieo, Moise weerewa iintoriarekooichi simiyame

chaachapanioio, wahka ihtoriachi ehkoriaamio, Mihkea oowera eee chaanerechepua pu'kao: “Aamoo Riosikamera apoe aamo terimeripua, neea ka'i.” ¹⁰ Ihji ma'masitari te'ta Riosi pichiware se'witaka mochitoamea, ihtaoi itapiti ki pahtiaio, na'areka naewamepua, kihta machiaipua pu'kao. Nape puuuu ahpo tísia weerewachi ikotuwaerakoawaeopua, animarichitia nokayamechitia nokayamepua, a'chikoi nokaka suwepori, ahpo weerewa na'atamepua, ahpochitia tijoечи kunapakao uuwasari chewipakao, ooweruchioi uupitaka uuwasari chewipakao.

¹¹ Nape ai puuu wa'a iintokameapua, tísia iinya tiame ko'koame yekika wahjipameripua. Puuuu tísia na'ara nokayamepua ahpo piirechio, ehkoriaami Kaaini ahpo pooni me'yariamechitia. Puuuu ehkoriaami Waarami iintoriachitia nokayamepua tiameo, puuuu tahpitika erakoamekapapua toomichio, noriwi ku'ipamo e'rakame i'isaeri seepurawakamera newitomichioo. Puuu ma'masitari Riosi te'ta pichiwarira se'wichamea, ehkoriaami Koorea ikiriachitia ijikimeripua, Riosieo, puuuu Moise paamiratuwa wa'inekamekapapua wenejikao, weee wahjoraerupitutetiameopua, Riosieo. ¹² Ihji ma'masitaria, iinya nokayamepua aamo Eesusichi iyoriwa ko'kopoi napawiriachi e'énapakao, tahpitika erakoka ejenapamekopapua, tísia posakache ko'konarekaopua. Puuu ki ka'karuma ma'masitaria, ki ka'karuma tepuyameka te'teriamepua, puuuu sapoori ahpo tepuya ko'konaresoopua, ahpo tepuyao toisa uujumapamepua, ahpochekamerache kaawe neesetopaka. Puuuu toomarika te'teriamepua tiameo, kihta neeroi iinueme eekae i'toniame. Puuuu tiameo, itapiti oowara taakiamе ki taakiamеka te'teriamepua. Puuuuapa, itapiti oowara wakipaka oosa wahjipakameka te'teriamepua, yomatiamе nawapuka ko'rinatiame. ¹³ Puuuu tiameo, pa'weka nokayamepua, ahpo tahpitika ihsika pe'konieo, ahpo toonewatae ahpo tísia maapori ihsiwa tetewitiame. Ihjia so'pori wewekamepua, ki nu'uti tukaparichi uumpakame. Puuu ki kaawe wa'a nokayamea, ahkasi ki wahjiamеsi tukaparichi mochimichio, kokosatiamepua aiwamichioo.

¹⁴ Eenoko ehkoriaamiai, Aarani oowisani neipa tijoeturichi naawakameai, i'ka na'ara nokayame ti'tijoerio, cheeka nayewariaipua: “No'o Riosi Paamirao tetewakania, kíi ookapi mi'miri ti'tijoeri piipakame yeetoka eename, ¹⁵ Apoe Paamirao yooma ti'tijoeri katewemia eename, yooma pu'ka ti'tijoeri ki kaawe noonoikame, yooma na'ara nokaka tatakoriame, yooma pu'ka ti'tijoeri weechi ohjoriameo, taamo Paamira Eesusi na'arekameo.” ¹⁶ Ihji ti'tjoeriai ehpe taawechiamioi, wa'achi chaachapamepua, yooma ihtaoi Riosichi simiyame ki kaawe chaachapakao, tísia na'arekaopua tiame. Yooma ihtaoi ki ta'iria mochiko tuuyamepua; ahpoche erakoa ikotuka i'yamepua; ahpo oisa e'reka, weeru nayewame; peenia chaachapamepua aatao, oowera ahpo yoramichio ahpo nakiyao.

Kaaweruma tuuyewari

¹⁷ Pukaepa eeme tísia no'o nakiyaa, ka'te natakepamitia eemea, pu'ka Eesusi ajawariae aamo masiteretiao. Puuu ajawaria aamo masiterepua, itapiti simiyameo ikimeripua, ke'chu ikimiachioopua. ¹⁸ Apoeo aamo chaaneke nayewariaipua, kajuyachi taawechiamioopua, e'enamio tuuka, Riosi nanaarameopua, ahpoche weemua, na'ara nokayame. ¹⁹ Ihjipu ti'tjioea oowerua tiame, aamo poanatumichio nokayamea, oowera i'ka weechi iintuame pu'serewache inatamepua, kihta yasitoamepua apochio, Riosichi eenameopua Riosiwario.

²⁰ Nape eeme tísia no'o nakiyaa, utewaeme Riosichi mochitomiapua, epeche epecheche ahjachi erakoka, Riosichioopua. Eemea Riosichi nayewariaipua, Riosi Riosiwari amochi e'raka, nayewepuapua. ²¹ Nape eeme Riosi Riosiwari amochi yachatoamea, Riosi nakiwarichiche teetoka mochitopuapua, puuyetoka ahkasi pu'ka Eesusi Riosie Weratiame eenechi eenachisio, aamo ki wahjiamе ahjari aamo kiamichisio, pu'kao Riosio, aamo tesiwa e'riamekapa aamo kiamiao.

²² Aaata i'ka weemera ahjari ki apochi tiame erakoameopua, oowera erapuatepua-pua pu'kao, pichiwa Eesusichi paparame enesoo ahpo tatakoria cheriwepuawichioo, pichiwa iinuemeriko tuuyepuapua, Riosie ahpo kiapuameopua weemera ahjario.

²³ Aaata eeyowati mochikameopua Riosie ahpo kokosapuameo, tesiwa e'reka ku'ipuapua pu'kao, Riosi kokosari na'irachi puuyanamechitiaopua, tísia kaawe tuuyeka pu'kao, te'ta Eesusichi paparasache newipatepuamekopua Riosi kokosapuachio. Wahjachi tísia iinyatiame tatakorichi nokayameoi, tesiwa e'reka ku'ipuapua pu'kaoi, nape aamo inateka naaju ki wa'achi nokiwamechi wichitarekoi muuuai. Eiweka tetewipuapua pu'ka tísia iinya tiame nokayao, aamo kaawe inateka ki amochi chuhkepamichio pu'kao.

Kaawe e'reka kaaweruma nayewaniame Riosiwichio

²⁴ Ehpeo kajuyachionia, Riosi ahjama nayewamania: “Muuu te'pa kahtiame taamo Noono Riosia, muuuchepua. Muuuchepua tiameo, te'ta taamo neesetoamea, taamoo muuuu, ki ruhjimichioopua tatakorichio. Muuuchepua tiameo, taamo ki nohpieme i'tomeri tiamea, te'ta aamo kahtiachioopua tewekachio, aamo kahtiachioopua tísia peenia tiachioopua, wa'a ajasisaopua tísia peenia erapuachio. ²⁵ Muuuche puuuu, te'ta machiwari machiyamea. Muuuche puuuu tiameo, te'ta taamo newipatiamea, Eesusie taamo Paamiraeo, muuuu apoe amoe Weerariaeo. Pukachipa teemea, pu'ka yooma ki nu'uti aamo iintoriowichioopua taamowichioo, wa'api tiame aamo te'ta weruma iyoriniame, enejeriame teemea, ki nu'uti te'ta weruma utewarieme, ahkasi ki wahjiamesi tiame.”

I'wasi ihji no'o iyotepawaapa. Wa'a teeresa naaju.

Eesusie Waani Tetewiteretia

Waani teepotari

¹ Kúíraa Riosichi paparame, ahkaoui ti'tiopachiami mochikame. Waani neeea, piiripi Eesusi Riosie Weratiame ajawaria. Ihji no'o cheemiachi simiyamea, Apoe Eesusi Riosie Weratiame no'o tetewiteriapua, apoe Riosi wa'api ne'neteriapua Eesusio, no'oo tetewitepuaichio. Ihji Eesusia eetiame no'o tetewitekapua ahpo tewekachi eenamee ku'iwarielopua, no'oo ahpo seekaerewachitia tiameopua, yomatiamé wehjoarichi mochikame nane'retemichio, i'ka itapitio yomatiamé wehjoarichi ikipuameo, ikikache itipimerikoopua. Ihji itapiti i'ka wehjoarichi ikipuamea, ihta taawechi o'inesaopua, kiisi tehpe simiyamechi kajumeripua, yomatiamé i'ka wehjoarichi ikime-riopua, ikika. ² I'kao nee Waania, yooma no'o tetewiriaopua, yooma no'o inamutere-tiaopua tiameo, Riosi te'ta apoe iintokamepua i'kao, Eesusie no'o tetewitepuawichio.

³ Nee Waani Eesusie weratiamea, yooma Eesusie no'o tetewiteretiaopua, te'ta ki nu'uti iyorika iyonameopua i'kao, tísia kaawe e'riamenia pu'kao, yomachiami ti'tiopachiami wa'a te'teriaméopua tiame, ihji no'o tetewiteretiaopua, waapiche tee-toamekopapua pu'kao.

Waani oowisani ti'tiopachi iyojura uhjurari

⁴ Nee Waania, i'ka iyotesa uhjuraninia pu'ka ti'tijoeo ooweru tiameo, oowisani ti'tiopachiami mochikame, Aasia weechiami wekanami ti'tiopachi. Ta'iria mochisaa kaawe enemii eemea, aamo iikachio moena e'rari erakoka, Apoe Riosieopua aamo kiania. Ihji Riosia, ke'chu naayachi o'inia ahjaka yasitoriaméopua, ahkasi ehpe taawechi-amichisi, ahkasi wahka ihtoriachisiopua ki wahjiamési. Riosi Riosiwari oowisani puusieka tetewameai, yooma ihtaoi noriwi tiame tetewamea, aamo iikachi ta'iria mochirowa ki'yamepua tiame, puuu Riosi yasirachi, norikame ajakamerapua. ⁵ Nee yooma i'ka kaawerumari aamo e'rejerao, Apoe Riosie Weratiame tiame aamo kija-geraninia. Puuu Eesusi Riosie Weratiamea, yooma no'o tetewitekamepua, Riosi ahpo Noono no'o tetewitenureriaopua, no'oo pu'ka cheeka no'o iyotesimichio. Puuu Eesusi Riosie Weratiamea, apoe iintokamepua tiame, pukeri pahcha simiyame oijena-niaméopua, te'ta wahjipaniame tewitokaopua. Puuu tiameo, Apoe Te'ta Yawichipua, yooma i'ka wehjoarichi ya'yawichio, yooma te'ta aampa teerekaopua. Riosie Wera-tiaméa, tísia taamo nakiyamekapapua, ahpo mukiwae taamo piipatekamepua tatako-ririao, ahpo eera wi'sukaopua taamowichio. ⁶ Wa'a iintokaopua taamoo, ne'neseriosi enepatekamepua, taamoo ahpo Noono Riosi ku'ika nokisimichio, ti'tijoeopua ooweruopua tiame, tuuyepakaopua ahpo Noono tísia kaaweruma tuuyewario, pu'ka ahpo Noono Riosi keepukameo, pukachi paparamichio. Neipa weamera wehjoarichio, ahpo ahjama ya'yawichitumeri enepatekamepua taamoo, tiame. Pukaepa Eesusi Riosie Weratiamea, te'ta ki nu'uti yooreniamé nakiyamepua, ki nu'uti nuure-wari ye'kame, ahkasi ki wahjiamési simiyame yawichituwa! Wa'a teeremitia naaju pu'kawichio.

⁷ Waika taawechio, chaachapapuaitepua: “¡Nee! ¡Wa'a ihtonapua wa'asi! ¡Toomarichi weritoka ihtonapua!” Waikao, yooma weechi mochikamea, ahpo pusie apoe tetewimeripua pu'kao, ahkasi puuu merijicherae chechekameai tetewimeripua tiame. Yooma ki ka'karuma noonoikamea, naarakomeripua pu'ka taawechio, pu'ka Eesusio wa'a ihtoame tetewapaopua, ahpoo tísia kokosamia. E'esa naaju, wa'a teerepuapua.

⁸ Apoe Te'ta Paamiraa, Apoe te'ta yomatiamé utewari iinuemea, eee chiiamepua: “Nee apoepua, ki o'inaamea; neepua tiameo, ki kajuyaame tiameraa”, wa'a chiiame Apoe ehpiami ahjaka yasitoamea, Apoepua ki wahjiamési o'inia yasitoamea, Apoepua

tiameo, ki seena aampasi yasitomeria, Apoepua tiameo eenechi i'ka wehjoarichi tekimeria.

Riosie Weratiame tahpitika tiame, Waanie tetewitiame

⁹ Nee Waania, Eesusichi teereka kahtiamekaapa, aamo poonichitia tiame neea. Neeaa aamochitia iinueme teemea, Riosi ye'kariwachi pirena ohjorepua, piie taawechi-ami ahkao. Nape i'ka weechi tísia aiwaka nokisiaiopua pehjio, Riosi ku'iwarie anachasiame teemea, te'ta Riosi utewarie. Neeai ehpiamio aiwaka yasitoamepua, i'wa pawenasipa Pahmo tewaniachi peereso yachatiapa. I'wa peereso yachatiame neea, Riosi kaaweruma tuuyewari naewatuamekapa, i'kao Eesusia ahpo mukiwarie pichiwa tiame machenakame. ¹⁰ Piie taawe Toomikochio, taamo Paamira Taawe tewaniachioopua, no'o yuuweeme kahtioio no'o Noono te'pa kahtiamечи tísia inatakao, ki ku'wita nayewachianiame inamukania no'o pukaminao. ¹¹ Puuuu cheechaniamekapua: —I'ka no'o aamo tetewitemiao, yooma iyotesa uhjuramitiapua, oowisani ti'tiopachiami, Aasia weechiami ajakamechiopua: Ejesio tewaniachioopua, Ehmirinapua, Peerekamo, Tiatira, Saarisí, Irarejia, Raoriséa tewaniachi tiame.

¹² Waikao, no'o ku'rika ne'nioiopua aatanakoo no'o nayewiao, naatichie ajakapua wa'ao, oowisani kaantera ahjachi ajawaniame, o'ro netetiame. ¹³ Wa'a naasipa pu'ka ajakachio, tijoeka tiame weeriapua, tarachisi wakiraeme, norikame muripao, o'ro apoche wahsipuameapua, ¹⁴ moochiopua, tohsanameapua kuuparao. Ihjia, taje-nakameapua puichio. ¹⁵ Ihji taararaa, oronse meetarika tiamekapua, na'ie kosoka taapasitatiamechitia. Ihji iyenaria, ki ku'ita neeroi wichiyameka chiipua. ¹⁶ Ihjia ahpo ahjamina sekachio, oowisani so'pori makoka weeriapua. I'ka chu'wachioopua, tepekuma machenameapua nasimacheta, neneku tehpuhame. Ihji nanariraa, ki teesa kokosatiame tajayamekapua, taaachitia.

¹⁷ Pu'kao wa'atiame tetewakapania, mukipakame wichikania, chokichi ne'niachi. Nape Apoepua no'o chaanekapua, noochi seekarepakaopua, ahjamina:

—Ka'te mahja muuuu, neepua aamo machiyaa, aamo Riosiwa neea; neepua ki o'ineriemea, ahkasi ki kajuyamea tiameo. ¹⁸ Ahjame neea; mukukaiopua eenechi ahjakame, ki seena aampasi ahjaka yasitomeri neea; neepua, te'ta wahjochari iinuemea, pu'ka wahjipakame mochikachio, ahjae yeetapuniamopua yeetarao. Neepua tiameo, pu'ka mukiwariopua ye'kameo, aampa tiame utewariemenia pu'kao. ¹⁹ Yooma iyotemitiamua, i'ka aamo no'o tetewitiaopua; ehpe taawechi simiyame puuuu, wahka ihtoriachi ikimeripua tiameo. ²⁰ Ihji oowisani so'pori no'o ahjamina sekachi makoka weririraa, oowisani tuuyetori puuuu, kaaweruma tuuyewari i'toame, oowisani tiopachi mochikame. Puuuu oowisani kaantera ahjachi ajawaniamea, o'ro netetiamea, oowisani tiopapua.

2

Ejesio tiopachi nayewatuamee tuuyepori

¹ Waikao puuu tijoeka tiame no'o nayeweria, no'o chaanekapua tiameo:

—Ejesio kahtiamopua Riosichi simiyame masitekao, i'ka iyotesa uhjuremitiapua pu'kao:

“Ihji naaweseria, Apoe oowisani so'pori makoka weeriamechi o'inia eenamepua, ahjamina sekachi makoka weririame. Puuuu, i'ka o'ro oowisani kanterero naasipa oiamepua, puuuu, oowisani ti'tiopachi puuuu. Puuuu eee aamo chaaniamepua:

² Neepua, te'ta machiyameraapua aamo yooraka mochikao, aamo aachin teeka anachaopua tiameo, itapiti a'chi yoraniaopua, mooena e'raka. Nane'riamenia aamoo, ki anachaka tetewamekopua ki kaawe nokiwao. Muuuu iintoteka ne'nekamepua, pu'ka no'o ajawaria ahpo teewameopua pichiwatakao. Nane'rekame muuuu pu'kao, kiisi pichiwa chaachapamekopua pu'kao. ³ Nane'renania aamoo ki naanaso e'ramekopua, kiisi nahsinepaka tekipanapakapua no'owichioo, anachakapua eemea, aiwakapua tiameo.

⁴ Nape wa'a chiiainia amochio, itapiti iinuenia amochio. Eemea toarepua pu'kao,

pukeri o'iniaio, aamo peenia e'raka no'o yorakeka mochiriao. ⁵ Inatepamitiaopua eemea, pukeri o'iniaio, itapiti a'chi teeriaopua no'o ahjamao, sewina erapamitiapua eemea, eenechi wa'api teeremitiapua, pukeri o'iniaopua aamo teeriachitia. Ki wa'a aamo noonisoo, wa'a eenaka aamo u'yemania, pu'ka aamo kantererowaopua. ⁶ Nape wa'a te'tiai eemea, itapiti iinue eemea noochitia, aamoopua, nekumiamekopua, Nikorai nokayaopua ti'tjoeri, noochitiaopua. ⁷ E'waka mochitonariamea, inataka keepupuapua i'ka Riosi Riosiwari chiao, yooma eeme ti'tiopachio. Yooma e'waka mochitokamea i'kao, newitoka puuyakameopua ki ka'karumachio, neeeai reesiseri kiamania pu'kao, kaawe ko'komichioopua, pu'ka kuuu ahjarichi taakiameopua, ki wahjame ahjaniamie taakiameopua, pu'ka Riosi eechichi, paarasarichi naasipa weeriameopua.”

Ehmirina tiopachi nayewatuamee tuuyepori

⁸ Waikao puuu tjoeka tiame no'o nayeweria pukeri o'iniaio, eee no'o chaanekapua: —Ehmirina tiopachi mochikameo, pu'ka Riosichi simiyame wa'a nayewatuameo, i'ka no'o cheemia iyotesa, uhjurepuapua: “Ihji i'ka naawesari chiiamea, aaata ki o'inerewa iinuemepua, kajuwaoiopua; ihjia mukukamekaiopua, eenechi ahjakamepua. ⁹ Puuuu eee aamo chaaniamepua: Neeea aamo Ehmirina mochikameo, nane'riamenia aamo tísia aiwaka mochikaopua, nane'riamenia aamoopua tiameo, kihta iinuekopua paarasario. Nape eemea wa'a te'tiaio, te'ta tísia paarasariemekaitepua. Nane'reka yasitoamenia pu'ka ahpo i'isaeri ti'tjoeri teewameo, aamoo a'chikoi chaaniakopua na'arekao; yooma puuuu, Satanasi napawikarichi mochitoamekapa wa'a chaachapamepua. ¹⁰ Nape eemea ka'chi eramitia tísia aiwateniaepua pukaeo. Neeea Satanasio, wa'a tiame reesisermerinia pu'kao aamo aiwatemichioo, aamoo ne'nenariapaopua, akatiasi noochi paparamekoopua. Néé, Satanasia, aamo amori o'iniame puuuapa, aamo karichiami to'towatowaopua, ahpo ku'iwariopua aamo na'ara yoratekao. Wa'a teeremeripua oosa mariki taawe Riosi inatarichi tiiao. No'o iyorieme enepuapua naaju. Aamoo noochi paparario, ahkasi mukiwarichioi ki wekatiamie enesoo, neee aamoo waikao, te'ta ahjari aamo kiamania, te'ta ki wahjame ahjarirakamera, te'ta ki teesa nateyamera ahjari. ¹¹ No'o keepuka mochitonariamea, no'o e'weka mochitopuapua, no'o keepuka i'ka Riosi Riosiwari chiaoopua, yoomahka wa'a Ehmirina tiopachioopua, yomachi ti'tiopachioopua tiameo, wa'amio. Yoomahka Satanasia na'arari aiwatewa newitokamea, kiisi aiwameri puuuu, oosa mukiwarichi simiyameopua wa'asio, te'ta ki Riosi ahjama mochiwameopua.”

Peerekamo tiopachi nayewatuamee tuuyepori

¹² Waikao puuu tjoeka tiame no'o nayeweria pukerio, no'o chaanekapua tiameo, Riosichi simiyame tuuyetoameopua, Peerekamo tiopachioopua, i'ka iyotesa uhjurepuapua pu'kao:

“Ihji naawesari chiiamea, maacheta neneku yoorame chu'wachi iinuemerapua, ahpo chiiiaa ki teesa tiame mu'ipamera. Puuuu Eesusi puuupua, eee aamo chaaniamepua: ¹³ Nane'renania wa'a aamo ohjoekachio, Satanasi ye'kachikopua. Nape eemea Satanasi ye'karichikoipua wa'ao, no'okamera iyorika mochitokame eemea. Aantipasi taawechi meritioopua aamo tetewachi wa'a tiopachio, muuuu no'okamera te'ta kaaweruma naewakamepua, káátisia aiwaniamekoipua wa'a tiopachio, no'okamera paparakame eemea. ¹⁴ Kaawepua aamo noonowiria, nape pu'kachepa, itapiti iinuekane amochio ookapi. Eemea Waarami masitewachi mochitoaio, kiisi toinareka eemea pu'ka ki kaaweruma masitiaio. Aamoo wa'a te'tiopao, Waaramia Waaraki nuurerepua, pu'kao ahpo i'isaeri ti'tjoerioo masitemichio, ka'chi tiio ri'riosi manaketiamie ko'kotiaio, suwepori nokitioopua, ka'chi ikinio tuuyemichioopua. ¹⁵ Ahkasi nikoráita nokaya na'naritona eemea, ookapia, ka'chi ikipo chaachapaka suuwe erapori nokayaio. ¹⁶ Sewina erapasa naaju eemea. Ki aamo sewina erapasoo, wa'a enamane nasiwari maachetaeka, pu'ka maacheta no'o chu'wachi iinuekaeopua, nasiwari mehtanamania. ¹⁷ E'waka mochitonariamea, inataka keepupuapua i'ka no'o Riosiwari iyoterichi chiao, yomachiami ti'tiopachi

mochikamea. Yooma e'waka newitoka puuyakameo ki ka'karumao, no'o Noonochi te'pa eenamee, koi'temania, puuu apoechi eename, ki teteiwamepua pusieo. Aamoo, tehte tohsaname kiamane tiameo, aamo weemera teewarao ahjachi iyotetiame. Pu'kao aawataoi ki nane'remapua, muuuche nane'remapua kiatiamerachi.”

Tiatira tiopachi nayewatuamee tuuyepori

¹⁸ Waikao puuu tijoeka tiame no'o nayeweria pukerio, no'o chaanekapua tiameo, Tiatira tiopachi mochikameo, Riosichi simiyame wa'a naewatuameopua, i'ka iyotesa uhjuremitiapua:

“Ikachi nayewamea, Apoe Riosi Taanara puuuu, ahpo puichio na'ika tiame tajenarieme, ahpo tarachioepua oronse meetarika tiamepua, kosoka apochetatiame. Puuuu eee aamo chaaniamepua: ¹⁹ Neeea aamo yoorao yooma tetewamepua, aamo nakira iinuuekaopua tiame noochio, aamo noochi paparaopua tiame, aamoo Riosiwichio yorakeka mochika, aamoo ki nahsinepaka te'teretoa, aamo tísia aiwatoai anachatoameko. Yooma aamo ehpe yooraka mochiraa, yooma epeche kaawe teetoamepua, epeche ki pukerichitia, aamoo pukeri noochi pichikerioio. ²⁰ Nape i'kachepa ki kaawe tiame eemea, pu'ka Esaweri oowitiameo aamo reesisiamekopao, no'o ti'tijoeriwao wisikuemichioo. Puuu oowitiamea, suwepori nokiwa masitiamepua no'o ti'tijoerio, no'o ti'tijoerioepua tiameo, ri'riosi oowewatiame kooame konuriamepua, ka'chi ikipo tuuka Riosichi kaawe te'tereniameo, ko'kakaiopua pu'kao. ²¹ Neeea pu'ka oowitiameo, tehpe ki'yakame neeepa, ahpo suwepori ihsiao toimichioepua, nape puuu oowitiamea, ahpo wa'inanipua pu'kao. ²² Pukaepa wa'api inisinariopa pu'kao, tísia aiwatemania, yooma pu'ka ahjamao, suwepori nokayameo. Pu'ka Esaweri tatanaraopua tiameo, ki kakupachi enepasooepua, ²³ yooma ko'imania. Waikao yooma ti'tiopachio, nane'remapua no'oo, ahkasi kai waapisi no'o nane'riamekopua aaata inataopua, ti'tijoe ooweruioepua tiameo. Pukaepa neea, yooma pipiripi pu'kaonia, ahkasi nokaria kiamania pu'kao, no'o teewiaopua kiapuameo. ²⁴ Nape wahjachi aamo Tiatira mochikameo, ki pu'ka masitewa nokaka mochikameo, ki pu'kachi wahjachi pepenipaka mochitoameo, pu'ka kai waapisi noriwi tiameopua Satanasichio, ka'chi chaaninia aamoo. ²⁵ Wa'api teekache mochijerania aamoo, noochiche paparaniame neesetoka, ahkasi no'o eenachisi eenechi. ²⁶ Yooma newitoka machenakame yomatiamé na'arewao, no'oche e'ra iintokaopua ahkasi kajuyachisio, neea pu'kao yomatiamé i'ka wehjoarichi ti'tijoerichioepua, kiamania yawichitumichioo. ²⁷ Puuuu waikao, sisioki wepirae makoka nuuremapua, ki kaaweruma tiario, sikorichitia kahsinamapua te'ta ahpo utewarie, no'oopua ki'yariae. ²⁸ Pu'ka kiatiamé neeepa wa'a iintomeria, te'ta Apoe cheeriachitia no'o Noono. Pu'kao kiamania tiameo weemera cheisopori, weemera wehjoarichio weemera ma'chirepari, te'ta peenia tiiamera. ²⁹ E'waka mochitonariamea, inataka keepupuapua i'ka no'o Riosiwari iyoterichi chiiao, yomachiami ti'tiopachi mochikamea.”

3

Saarisi tiopachi nayewatuamee tuuyepori

¹ Waikao puuu tijoeka tiame no'o nayeweria pukerio, no'o chaanekapua tiameo, Saarisi tiopachi Riosichi simiyame wa'a naewatuameopua, i'ka eee chiiame iyotesa uhjuremitiapua pu'kao:

“Puuu Apoe oowisani Riosiwari iinuemea, oowisani so'pori sekachi iinuemea tiame, aamo chaaniamepua: Aamo tetewaninia wa'ao ihtana aamo ihsio. Tísia kaaweruma naewaniame muuuu, nape mukukameka tiiate muuuu, ki ahjamekate muuuu, kiisi kaawe tiiapa noochio. ² ¡Pusasa muuuupa! ¡Yaapiti muuuu! Oijenate pu'ka amochi tiiapua, teesa amori mukuyame wa'asi itipiameopua amochio. Kihta tetewamenia amochio, no'o Noonowichio kaawe ihsiwao. ³ Inatepasa naaju, pu'ka pukeri oi'inia aamo masiteretia. Pu'kakamera na'naritopuapua. Aamo Riosikamerachi ku'ripuapua ohso kaawe. Naane e'reka moochi. Ka'karumache yooraka ahkasi no'o eenachisi, ki nane'riapa eemea,

achini keenako no'o enamiao. Seenekachi ki kaawe teeretare eemea, senawato no'o enasoopua, ichikoamechitia tukaoo. ⁴ Wa'a Saarisi tiopachio, mochiwipua pehji ookapi ki nohpikameopua apochio. Puuua no'o ahjama mochimeripua tohsaname wakiraeka, Riosie piipatetiamekapapua tatakoririao, Te'ta apoe no'o Noonoeopua cheriweka. ⁵ Yooma ne'newitoka puuyakamea ki ka'karumachio, tohsaname wakiratepuame puuua. Yooma pu'kaonia no'o ahjari iyotaperichio, ki cho'wemania teewaraopua pu'kao. Yooma pu'ka teewarao, ka'karumachitia ne'netemania no'o Noonoopua wa'a tewekachio, yooma no'o Noono ku'kuira tetewachio tiame. ⁶ E'waka mochitonariamea, no'o Riosi Riosiwari chiia keepupuapua, i'ka iyoteri chiia iyonanioipua ahkaoi ti'tiopachio.”

Irarejia tiopachi nayewatuamee tuuyepori

⁷ Waikao puuu tijoeka tiame no'o nayeweria pukerio, no'o chaanekapua tiameo, Irarejia tiopachi nayewatuameo, wa'a mochikameopua tiameo, i'ka eee chiame iyotesa uhjuremitiapua pu'kao:

“Ihji eee chiamea neepua, apoche te'ta kaawerumaemera, apoe te'ta pichiwakamera chiame; neea apoe Raawitaru yeetapura te'ta iinuemerapua; neea yeetepapurae no'o iinuekao, ihtaio pukae no'o yeetepario, ka'chi iika wahjonameripua aaataai; pukae no'o yeetepuriao, aaataai ka'chi iika yeetepameripua. ⁸ Tetewaninia aamo kaawe nokayao. ¡Néé! Nee apoea no'o Noono ye'karichi muimichio aamo wahjonekamepua, wa'a aamo muimiao aaataai kihta aamo wa'inameripua. Nane'riamenia aamoo aiwaka tesiwa teetoka nokisiriopua, kihta sewina erapaka noochio, ohsokamera eemea noochikamera epeche kaawe teetoka. ⁹ ¡Néé! Nee pu'ka Satanasi ijinuwaraopua ti'tijoerioopua, ahpo pichiwa i'isaeri ti'tjoeriko tuuyoioipua wihtukao, yooma pu'kaonia kajuyachi taawechio, yooma aamo chokichi tetewachi chopokorieka ajatetemania, pu'ka Satanasi ijinuwara wistuameo, aamokamera te'ta no'o nakiyameko tetewimichio, pu'ka chopokorieka aamo ajatekameo ka'i. ¹⁰ Aamoopua, ahsepari noonowiriopa, i'ka aamo no'o nuureriao nayewatukao, ki toaka neesetoriopa aamoo, wa'achitia neeeai kiisi chewitema neea, pu'ka ki teesa tiame aiwariopua, yomachi i'ka tjoerichi enamerio, pu'ka kajuyachi taawechio, yomatime teeremerio, i'ka wehjoarichio. ¹¹ Senawato enameri neea. Pukaepa kaawe neesetoka mochitomitia eemea noochi paparao, ki aaata aamo sewina erapatemichio ki aamo kiapua, itapiti tísia nateyameopua aamo kiapua. ¹² Newitoka puuyakameopua ki ka'karumachio, ki ku'witapisi mochira kiamania pu'kao, no'o Noono kariwachio tewekachi, wa'a aamo mochimapua ki wahjiamesi, wa'a nawapakame mochimichio. Pukachio no'o Noono Riosi teewara iyotemania, pu'ka mochikachi mochiwari teewara tiamé, no'o Noono Riosi ijinuwarako tetewipuawichio, weemera Eerusareni tewekachio. ¹³ E'waka mochitonariamea, i'ka no'o Riosi Riosiwari chiia keepupuapua, i'ka iyoteri iyonanioipua, ahkaoi ti'tiopachio.”

Raoriséa tiopachi nayewatuamee tuuyepori

¹⁴ Waikao puuu tijoeka tiame no'o nayeweria pukerio, no'o chaanekapua tiameo, Raoriséa tiopachi naewatuameo, wa'a mochikameopua tiameo, i'ka iyotesa uhjuremitiapua pu'kao:

“I'ka naawesari chiamea neepua, Apoe ahjachi erapua tiamerachi; Apoe te'ta pichiwatame ahpo Noonoo; Apoeopua Riosichitiao, pukeri o'inia yooma ihta itapiti iintokameopua netekao. ¹⁵ Aamo tetewaninia aamo te'ta nokayao, ki te'ta ma'chiamé te'tiamekopua noochio, aaata piirechio. Ki tahtame eemea noochio aaatchio; ki tuurameoi eemea, noochio, aaatchio. Piiripi wa'api tiame enesaa, kaawe enemii eemea; tahtamechekoi, tuuramechekoi. ¹⁶ Aamo noochi te'terewao, teesa tataposoriamekopa noochio, yo'yomania aamoo, ki noochi poanatuwaka. ¹⁷ Eemea chaachapanipua chaachapao: Ki teesa paarasakame teemea, yooma itapitichio, toomichio tiame, kiisi tesiwa erakona teemea, chaachapawa. Nape ki nane'riame eemea, ki nu'uti yuuwesirikai amochio, kihta iinuekapa eemea aamo te'ta paarasario. Eemea tesiwa te'teriaitepua, kiisi pahtime eemea aamo inatchio, poiyame mochikamekate

eemea aamo naawariachitia. Wa'a te'tiame eemea noochio, aamo paarasarichikamera paparariapa. ¹⁸ Pukaepa neeea, noochi aamo paayamepua, noochi iintuame o'ro te'ta nateyame, amochi paarasatemichiopua, o'ro na'ie te'ta piipatetiame. No'okamera itanepuapua, aamo poiyaame mochikao ahjae to'pepuameo, wisasori tohsaname piipate-tiameo. No'okamera itanepuapua tiameo, aamo puichi i'yowapuaopua aamo kaawe ma'chiremichiopua, ki kaawe aamo tiia puichio. ¹⁹ Yooma no'o nakika kahtiao, kokosa yooraka kakupachi iintapame neeea, aaata ki kaawe noonoisoo. Ka'te ki kaawe nokimitia naaju. Ikanati iiyana erapamitia eemea naaju, pu'ka ki kaawe aamo nokayao. Ohso kaawe noochi e'enamitiapua, aamo sewina erapakapua kaawerumachi. ²⁰ ¡Nee! Amochi asiru neeepa, muuuche toinapua reesisekichio, aamo iikachi pakimichioo. Aaata piire ahpo iikachi no'o paajutesoo, ahjachi enamania iikachio, wa'a yasitomiaopua ahjama, ta'iria mochitopuaichiopua pirena, kaawe e'raka. ²¹ Neeea wa'achitia neipa mukiwari newitoka machenakapao tatakori natetekao, no'o Noono ye'kachi yasipakame neeea, no'o Noono ye'kari yasirachiopua ahjama; wa'achitia neeeai, yooma pu'ka ki ka'karuma newitoka puuyakameo, no'o yawichika kahtiachi mochimichio kiamania pu'kao, no'o ahjama mochitomichiopua. ²² E'waka mochitonariamea, i'ka no'o Riosi Riosiwari chiia keepupuapua, i'ka iyoteri iyonanioipua ahkaoi ti'tiopachiamio.”

4

Riosichi paparaniame inamutiame tewekachi

¹ Neipa i'kao neee Waania, te'pa ne'nepakania tewekachi, wa'a tewekachionia, piiripi yeeta wahjokame tetewikania. Wa'a yeetaputiachi o'inia, no'o paaechaniapua. Puuu wa'a no'o paaechaniamea, puuu wa'api enechaniamekapua, puuu pukeri no'o paaekame. Puuu wa'a no'o paaechaniamea, kokotiame cheechaniapua te'onichitia:

—Waaníí, moenasa wa'atikiáaa. Aamo ne'netenariame neeea, itapiti achini teere-meriko neipá itapiti no'o aamo tetewitemichio.

² Wa'a cheesopua neeea, ikanati uutiapa Riosiwarioe, te'pa no'o tetewikania, no'o paaekame weeriachi. Wa'a moenasaapa no'o moenaputiachio, yawichi yasira weeriapua wa'ao. Pukachi yasirao, wa'a kahtiapua aaata. ³ Puuu wa'a kahtiamea, tehteka tiamekapua, tisiwa peeniatiame tehte. Puuu tehtea, asape tewaniame tehte tiamekapua, konarina tehteoika tiame. Wa'a ikisao ye'ka yasirachio, kenora weeriapua wa'ao aampao. Puuu kenora, esmeráta tehteka tiamekapua, káátisia peeniatiame. ⁴ Wa'achi norikame ye'ka yasirachioi, wa'achi ahjakapua piire weerewa aampa naao ya'yawichi yasira, pukachi pipiripichio mochikapua, piire weerewa aampa naao ti'tijoe o'ochetiame. Puuu, apoche tosaname wakiraemekapua, puuu moochio apoche o'ro yawichi mo'korira mo'korieemekapua, ya'yawichichitia. ⁵ Nape te'ta yawichi yasirachi o'inia, kuhjipari puuyapapua wa'ao, rurusura chiiapua tiameo, wa'a ikisa te'oni. Tawemina ye'kari yasirachio, oowisani tahjera ajakapua wa'ao, puuu oowisani Riosiwariapua. ⁶ Wa'a te'ta yawichi yasirachi taweminaopua tiameo, pa'weka tiame po'yapua wa'amio, kawiyame akipame, kaawirachitia.

Wa'a yawichi yasirachi norikameo, wa'a ajakapua tiame, naao itapiti ahjakame, pochikame puusiemekapua taweminao, pukaminaopua wa'achitia. ⁷ Piiripi puuu ahjakamea, mawiyaka tiamekapua; piire ahjakamea, oisika tiamekapua; paikachi simiyamea, tjoekapua nanarirao; naaochi simiyamea, wa'weka tiamekapua, anasawiapua poojachuka simiyamechitia. ⁸ Yooma puuu naao ahjakamea, puhsani aanaemekapua pipiripichi. Aanatereopua, aampaopua tiameo, puusi apochekapua, puuu. Puuu naao ahjakamea, kiisi tewiapua kusuka chaachapakao, yooma taaweo, yooma tukaoo. Puuu ahpo wiikachio, chaachapapua:

Te'ta piipari, te'ta piipari, te'ta piipari,

wa'a tiame taamo Paamiraa,

wa'a tiame taamo Noonoa.

Wa'a tiame Noonoa,

ki teesa tiame Utewariemeraa,
 puuuu yasariameraapa,
 puuuu ehpiami yasitoameraapua tiame,
 apoeopua ahkasi ki seena aampasi yasitomeri,
 kiisi nane'rewa wahka ihtori taawechisi.

⁹ Senepi ihji ahjakame wikataiopua, cheriwema kiasiapua yoorewi nookeka tiame pu'ka yawichi ki wahjiamesi ahjameopua. ¹⁰ Puuu piire weerewa naao pa'pamiratuamea, chopokorieka ajapakaopua taweminao, ahpo yawichi mo'kori pujisaopua, pu'ka te'ta yawichi tawemina to'towesiapua. Wa'a nokisikaopua tiameo, wiikesiapua tiameo chaachapasika:

¹¹ Tisiwa weruma muuuu, yooma ihta enepatekapu
 tisiwa yooreniamu muuuu,

ki teesa cheeka nuurariemekapao,
 yooma itapiti iintuameopua muuuu,
 amoe e'rae iintupatekamepua,
 amoe e'rae netetiamepua,
 amoe e'rarichi enepakamepua.

5

Pi'rinatiame iyotetiame, Po'wa teewataniame tiame

¹ Waikao puuu ye'kari yasirachi kahtiameta, ahjamina sekachio, piiripi iyosi pi'rinatiame makoyamekapua, neneku iyotetiame, oowisanisi ikichetiame, ma'chi o'inia ahkasi kajuyachisi yooremina. ² Waikaonia pu'ka tetewisaapa, piiripi Riosi ku'iwari tetewakania, ki teesa u'wame. Waikao puuuu, ki ku'ita sisinakao, chaachakapua:

—¡Aatanakamera ikichapume tiamejuarepu, i'ka pi'rinati iyotetiameooo? ¡Aatana-juarepu i'ka iyosi pi'rinatiameo sa'runasa iyonameriaaa, itapiti iyotetiame yooremina iinuekaooo?

³ Nape kiisi nehjiakapua aawataai. Yuuuwéeme tiiaapua wa'ao. Aawataai ki'tiapua wa'ao, i'ka iyoteri ikichera wahjopume tiameopua, ahkaoiopua, tewekachioi, weechioi, wehtereoi. Aataai ki ne'neme tiariemekapua pu'ka iyoterio. ⁴ Nee Waania waikao, naarapua, ki tewiniopa aataoiopua, pu'ka iyoteri wahjonameri tiameopua; aawataai ki'tiapua wa'ao, pu'ka iyoteri yooremina ne'nemeri ahsepari tiariemeopua. ⁵ Waikao, piiripi puuu wa'a mochikame paamiratuamea, no'o chaanekapua:

—Ka'te naara muuuu, iintuaitepua i'wao aata ikichapumeria. Nee, naati iintomeripua pu'ka ikichapukao, Apoe Mawiya teewataniamera, Apoeo yooma ihta itapitichio, newitokame. Puuu Apoe Mawiyaa teewataniamea, naatikapua, Uura tetejimarichi mackenakame, puuu Raawitaru ojochiwarachi naawakame. Puuukapua, pu'ka pi'rinatiame iyoteri oowisani ikichera ikichapumeria. Puuukamerapua te'ta ikichapume tiariemea.

⁶ Wa'a te'ta ye'kari yasirachi weeriachi norikameo, pa'pamiratuame ajakapua, pu'ka pukaminao naao ahjari ahjakame ajakapua norikameo. Yooma pu'ka norikame ajakachi naasipao, Po'waka tiame chuhkuapua wa'ao, tijoekai tiameka puuuu. Puuu Po'waka tiamea tijoekai tiamea, meriretiamekai tiamekapua tiiao, nape wa'a chuhkuapua ahjakame. Puuu chuhkuamea, oowisani aawaemekapua oowisani puusieme tiame. Puuu Po'wa oowisani puusiraa, oowisani Riosi Riosiwariikapua, yomachi wehjoarichi uhjuratiame. ⁷ Waikao puuu Po'waka tiame tijoekai tiamea, eenaka uukapua pu'ka pi'rinatiame iyotetiameo, yawichi yasirachi kahtiameta, ahjamina sekachi makoka kah-tiao. ⁸ I'kao uusoopua pu'ka wipiri iyoterio, puuu naao ahjari ajakamea, puuu piire weerewa naao pa'pamiratuameapua tiamea, chopokorieka ajapakapua pu'ka Po'wa teewataniame taweminaopua. Yooma puuuu a'rapa iinuekapua, moorera makoyameapua tiame, apoche o'roe netetiame, cho'ie pochiwetiameta. Puuu cho'ia, Riosi ahjae mooriniamekapua, yooma Riosichi mochiwariopua, ahjae Riosi taaenari itaneniameta,

ihtaoi itapiti. ⁹ Ihjia wa'ao, weemera wiika wikatakupua, ki wikataniame pehji. Ihjia i'ka wiikachio chaachapapua:

Muuuchepua i'ka pi'rinatiame iyotetiame iyoname tiameraa,
 ikichapume tiameraa tiameo,
 yooma pu'ka oowisani ikicheraopua.

Muuuchepua aamo mukuriae tarakamea ti'tijoerio,
 Riosiwichio enemichioopua,
 yomatiamē ih̄ta ti'tijoerioi,
 yooma ih̄ta nayewameoi,
 yooma ih̄ta tetejimari iintuameoi,
 yooma pirenatakamemua taamoo,

¹⁰ piiripi wa'api ye'karichi iintapaka,
 piiripi wa'api mochiwarichi yomatiamē paamiratuame iintapaka,
 aamo yawichi ye'karichi ku'ipuawichioopua,
 ahkasi yomatiamē weeechi wehjoarichioopua.

¹¹ Neipa eenechi no'o ne'nepoio, muuwaeme ajakapua Riosi ku'iwari, nape kii ookapi miyoni, epeche epechesi simiyame miyoni, ahkasi epeche mi'miyoni, kiisioipua ihtetakao, ahsepame tiame, ¹² puuuu, weeru siinakoapua, chaachapapua:

Puuu Po'wa teewataniame taamowichio meritiamea,
 puuupua te'ta yomatiamē paarasari uume tiariemea,
 yooma ih̄ta ye'kariopua,
 yooma ih̄ta machiwariopua tiame,
 ki teesa u'wariopua tiame,

weruma te'ta tisia yoorewiwa tiameopua tiame,
 yooma apochi kaaweruma chaachapari.

¹³ Pu'ka tetewisaapua inamukania, yooma ih̄ta ahjatetiameopua, tewekachi ohjoemeopua, weeechi ohjoemeopua tiame, wehtere ohjoemeopua, pa'wechi ohjoemeopua tiame, yooma ihjia chaachapachaniapua:

Te'ta ye'karichi kahtiameopua,
 Apoe Po'wa teewataniameopua tiameo,
 pu'kakamera te'ta kaawerumari chaachapari chaachapapua pu'kao,
 te'ta weruma yoorewi e'repuapua tiamé,
 te'ta weruma utewari u'waeniame,
 ahkasi ki wahjiamesi.

¹⁴ Puuu naao ahjakame te'ta yawichi nooreka ajakamea, chaachapakapua waikaopua tiame:

—jWa'a ikimitiapua! jWa'a teeremitia!

Puuu piire weerewa naao pa'pamiratuamea, chopokorieka ajapakao, weruma yooreka iyorekapua.

6

Po'wa teewataniame Tijoe oowisani ikichapura wahjonaria

¹ Wa'a ikisaopu Po'wa teewataniamea, piiripichi simiyame oowisani ikichapura, ikichapukapua. I'kao ikichapoiopua, piiripi puuu naao ahjari wa'a ajakamea, no'o chaanechaniapua:

—jYaapiii, u'masika ne'nesaopua! —nape kokotiamē nayewachaniame, ki ku'ita te'teokachitia.

² Waikaonia wa'a u'masika ne'nepakania. Wa'a no'o ne'nioio, kaawai chukitoapua wa'ao tohsaname. Pu'ka kaawai yaasetoamea, atapori makotoamekapua, ahjae nasiwapuame. Puuuu ke'chu nasiwasiaio, yawichi mo'kori kiatiapua. Puuuu nasiwamiao newitomiache akipakapua.

³ Waikao ooka simiyame ikichera ikichapoiopua, puuu naochi simiyame ahjariaipua, no'o chaanekapua:

—¡Yaapi u'masika ne'nésaaa!

⁴ Waikao piirechi kaawai machenakapua sehtaname. I'ka yaasetoamea, weruma maacheta nasiwari kiatiapua, ta'iria mochikameopua, nasiwari mehtanamichio, aapoe ahpo ko'imichio.

⁵ Paikachi simiyame ikichari ikichapuniopua:

—¡Yaapi u'masio ne'nesaaa! —no'o chaanechaniame inamukania, pu'ka paikachi simiyame ahjariopua.

Waikao no'o ne'nepoio, kaawai ohchoname machenakapua. Ihji yaasetoaa, sekachi makotoamekapua, pehtewari ahjae ihtetaniame. ⁶ Pu'ka machenoio, naasipa pu'ka naao ahjari ajakachio, cheechaniapua:

—Piiripi peteri ihtetaniame kiapuamepua tiirikoo, piie taawechi tekipanaka yowiwameopua. Nape seewara tewaniame enesooopua tiirikoo, paika peteri ihtetaniame wa'asi kiapuapua pu'kao, piie taawe tekipanaka yowiwamewichio. Iinuesaa itapiti ihkomerao itapiti nerowioi, itapiti wiinooi, inateka nuutetopuapua pu'kao. Ka'te na'atamitiapua pu'kao, soopatioo kiteremerikopua pu'kao wa'asi.

⁷ Naochi simiyame ikichera ikichapuniopua Po'wa teewataniame ti'tijoeo, puuu naochi simiyame ahjaria, no'o chaanekapua:

—¡Yaapiti eenaka ne'nesa!

⁸ Waikao, kaawai saawaeme machenakapua. Pu'ka yaaseka yasitoamea, Mukiwari tewaniamekapua, pu'kapu pukaminao, Wahjipari Noonora ihtoapua. Puuu kiatiapua, piie naasipa naasipasi ko'imichio, yomataniame weechio, yooma ihta itapitie, nasiwarie, toorewie, ko'koamee, ooriewi ko'koniamie.

⁹ Pu'ka Po'wataniame Tijoeo, marikichi simiyame ikichera ikichaputiopua, waikao tatakori piipateniamechi teere ajakame tetewakania, Riosi tuuyewari iyorika mochitokamekapua, ko'itiame. ¹⁰ Puuu, ki ku'ita siinakoapua chaachapaka:

—Yomari aampa tiaméee, apoche te'ta kaawerumáaa, te'ta pichiwaremeráaa, ¿ahkasi achinitio katewetamua Riosíi, aamowichio te'teretopa, taamo ko'yakameopua weechi mochikameo?

¹¹ Waikao wisasori totosaname kiatiapua, wakiratamichioopua, yoomá pipiripi puuu, yooma ahsieme piipatetiameopua Riosieo. Pu'kao Riosia puuyenurekapua pehjo, yooma kokosaniamepua weechi nanaarameo, ahkasi ahsepachisiopua tiameo, Riosichi poponiwao, kehkisa enemerikoopua, Riosie Weratiamewichio nokaka wahjipakameopua, ko'ipuame toyameopua pehjo, wisasori totosaname kiapuawichio tiame.

¹² Waikao Po'wataniame Tijoeo puhsanichi simiyame ikichera ikichapusoopua, ki nu'uti ahpo sasawekame tetewakania weeeo, taaaai ohchonasipakapua waikao, itapiti tunakamee mo'poretiamechitia. Waikao meechaa, eeraka tiame eenepakapua. ¹³ Waikao itapiti so'porika te'tiame wehchisi ruhjikapua, itapiti taakeri eekae ki muuenati sasawetiapa ruhjikamechitia. ¹⁴ Te'pa tiame tewekaai, pi'ripaka apechuka kiisi naania iikapua. Kaawiai i'ka weechio, yooma sewina ajapakapua ahpo ajakachio. Neronasipa weeeai, wa'achi noonoikapua tiame, sewinachi ajapakapua. ¹⁵ Waikao i'ka weechi ya'yawichia kapitai tiame, yooma ahpo soontaro ahjamaopua, yooma te'ta totomiwaeme ahjamaopua tiame, ahpo puhkuchitia tekipaname ahjamaopua tiame, wahjachio oowera tekipanakame ahjamaopua tiame, yooma kaawichiami ujumakapua, teesochiami ichipumia. ¹⁶ Waikao wa'a kaawi teesochi mochikaopua, chaachapapua:

—¡Áii, áii! ¡Yaapiti tamochi ru'misa kaawíi, taamo ichipupapuapuaaaa! ¡Ka'te taamo tetewite pu'ka yawichi yasirachi kahtiaméooo, pu'ka tamochi nekakameopua! ¡Taamo ichipupamitiaaaa, pu'ka Po'wa Tijoeo nekarewachioooo! ¹⁷ ¡Asirupa Riosi ki nu'uti nekarewaaa, kiisi anachame tiameaaa, tísia aiwari tiameaaa!

¹ Neipa i'kao nee Waania tetewakania, naomina i'ka weeechio, naao Riosi ku'iwari ajakame. Puuuu, naomina i'ka weeechio, eeka to'piamekapua ki weeechi eejemichio, pa'wechiamioi, uumawechiamioi; wa'a teereniopa eekaa, yomatiamie yuuwéeme itipikapua. ² Wa'a te'tioipua ajakao, cherayachitepa eenakapua piirechi Riosi ku'iwari, puuuu ahjae machitapuame i'toamekapua, Riosi Ahjamechi paparameopua. Ihjia sisinamukapua pu'ka naao Riosi ku'iwari ajakameopua, yooma na'atamichiopua kiatiamieopua, weeeopua pa'weopua tiame. ³ I'kao chaanekapua:

—¡Ka'te pehjiii! Ka'te na'ata aataoi pehjiii, weeeoi, pa'weoi, uumaweoi. Puuyemi-tiapua pehjío, ahkasi pu'ka Riosi tekipanakekameo, yooma yahcheniasichiopua pehjio, Riosi machitewaraopua koata.

⁴ Puuuu machitewari yahchepuamea, kehki enemeri inamukania. Puuuu, piire sientoo ooka weerewa aampa naao miirikapua. ⁵ Yooma puuuu, oosa mariki aampa ooka tetejimari, apoche isaeri ti'tijoeri, waika o'inia ehpe taawechiamisi, mochtioame ti'tijoetusika. Pu'ka oosa mariki ooka tetejimarichio, oosa mariki aampa ooka mi'miri uutiapua, yooma pipiripi tetejimarichiopua: piiripia naatikapua, Uura tetejimari, pi-irea Ruuweni tetejimari, wa'a ikisa Kaati tetejimari, ⁶ Aasere tetejimari tiame, wa'a ikisao tiame, Nehtari tetejimari, Manase tetejimari, ⁷ Simeoni tetejimari tiame, Reewi tetejimari, Isaka tetejimari, ⁸ Sauroni tetejimari, Oose tetejimari, kuachiopua wa'asio, Chaamini tetejimari.

Totosaname wakiraeme muuwaeme

⁹ Neipa i'kao i'ka ne'netetiania. Waikao yawichi yasirachi taweminao, i'ka Po'wataniame Tijoe kahtiachi taweminaopua tiame, ki ookapi ajakapua ti'tijoeri, nape ki ookapikapua, kiisi ahsepame tiame ihtetaka. Ihji ti'tijoea oowerua tiame, yooma ihta ti'tijoeturikapua, yomatiamie weeechi ohjoeme, yooma ihta naera yeenieme. Yooma puuuu, wisasori tososaname chuhchaemekapua, ahpo sekachio, tahku saawara makoyáme. ¹⁰ Ihji ti'tijoea oowerua tiame, weeru siinakoapua chaachapakao:

Cheriwema Riosíi,
yawichi yasirachi kahtiámeooo,
cheriwema tiame Po'wa teewataniame tiaméee,
yooma taamoo, te'ta newipateriawichiooo!

¹¹ Neipao tetewakania, pu'ka yawichi yasirachio, pu'ka naao ahjari ajakameopua tiameo, pu'ka o'ochetiame pa'pamuratuameopua tiameo, yooma puuu Riosi ku'iwaria, norikame ajapakapua pu'kao. Waikao ihjia, wehchisi koomorasipakao, ¹² chaachapapua:

¡Wa'a teeremitiaaa!
¡Wa'a teeremitiaaa!
¡Cheriwema pu'kawichiooo! ¡Kaaweruma chaachapari pu'kawichiooo!
¡Ki nu'uti yoorewa pu'kawichiooo!
¡Ki nu'uti iyoriwa pu'kawichiooo!
¡Ki nu'uti machirewa pu'kawichiooo!
¡Ki nu'uti ye'kari pu'kawichiooo, ki wahjiamesi simiyame pu'kawichiooo!

¹³ Waikao piiripi puuu piire weerewa naao pa'pamuratuamea, no'o iinatukekapua:
—¿Aatanaju ihji tososaname wakiraemea? ¿Ki machiyamemua? ¿Ki nane'riamemu akana o'inia e'enakamekopua?

¹⁴ —Ka'i. Ki nane'riamenia. Muupua nane'riameraa —chaanekania pu'kao.

Waikaopua no'o chaanekapua:

—Naati ihjia, te'ta aiwari enekachi o'inia e'enakame. Ihji puupua, ahpo wisasoriwa piipatekamea, Apoe Po'wataniame Tijoe eerarae. Puuu ti'tijoeopua, Apoe Po'wataniame Tijoeo, tososaname enepatetiame wakirarao. ¹⁵ Pukaepa i'wa nokayamepua Riosi tetewachi, Riosi kahtiachi tekipanamepua, yooma taawe yooma tukawariopua tiame. Pu'kao Apoe Yawichi yasirachi kahtiame neesetomeripua pu'kao, ahpo ahjama ohjoekopapua. ¹⁶ Puuuu Te'ta Yawichi ahjamao, kiisi cho'chorowaemeripua, kiisioi paramuka mochtomeripua, taaaeoi ki aiwaka mochtomeripua, taajenari tataeoi, ki

aiwameripua. ¹⁷ Wa'a te'teremeri puuua, Apoe Po'wa teewataniamee neesetopuamekapua, Apoe te'ta yawichie yasirachi kahtiamee. Puuu Po'wataniamea, neeroi ahjamechi paichi maaniamechi nerojiteka mochitemeripua. Wa'ao, ki iintumerichipua naarakoniameopua wa'asio, Riosio kiterepateriopa o'kewaniameo, wa'asi werapakao.

8

Oowisani ikicherachi simiyame naewaniame; o'ro moorerachi nayewaniame tiame

¹ Pu'ka Po'wa teewataniameo, oowisani ikichera ikichapusoopua, yuuweeme itipikapua, tepepi. ² Waikaopua pu'ka oowisani Riosi ku'iwari Riosi ne'niachi ajakameo, oowisani kusupuchari kiatiapua. ³ Waikao, piirechi Riosi ku'iwari wa'a eenakao Riosi o'ro tepawechi weripakapua chokichi. Puuua, weeru yahchetiapua moorerachio, cho'wi. Puuu cho'wia, Riosi tepawerachi, moomorepuamekapua, Apoe Riosio, saaemichiopua pu'kao, pukachi Riosie yooma piipatetiameo, pukachi moorechi asimichiopua, ahpo nayewiaopua Riosichio. ⁴ Puuu moorewaa, yooma paparatiame ahjamao, sekachi o'inia moomokaopua, Riosichi asikapua saaetekao. ⁵ Waikao Riosi ku'iwaria, pu'ka Riosi o'ro tepawechio, pu'ka moorerao, ihsawi tajenakame pochiwasaopua, weechitipo wi'sunakapua. Wa'a ikitioopua puuu ihsawia, yooma puuua tahpitika chaachapakapua tataka. Tahpitika nokayapua kuhjipaka, ki ku'wita te'teosika. Weeeai kai muuenati noonokapua waikao.

Kusupuchari turuwaniame

⁶ Waikaopu puuu kusupuchari kiatiamea, oowisani Riosi ku'iwaria, kaawe ahpo ajapapua, o'inemia nokayapua wa'asio, puupuchekapua ahpo kusupuchario.

⁷ Piiripichi simiyame Riosi ku'iwari kusutesoopua ahpo kusupuchewao, waikao tehje wi'sunetiapua weechio, na'i, wa'a ikisa eera tiame. Waikaopu wi'suwetiamea, kiiya naasipasi kosokapua weechio, yooma uumaweopua, yooma to'iweopua tiame.

⁸ Okarichi simiyame Riosi ku'iwario, kusutesoopua ahpo kusupuchario, pa'wechio, itapiti ipasetiapua na'i tajenakame. Puuua ki nu'utikapua, kaawi kehchuma. Pa'wea waikao, kiiya naasipasi eeraeme enepakapua. ⁹ Pa'wechi ahjameai, kiiya naasipasi wahjipakapua. Pa'wechi pawekakera nasiwaniamechiai, kiiya naasipasi kosotiapua.

¹⁰ Paikarichi simiyame Riosi ku'iwari, kusutesoopua ahpo kusupuchewao, tewekachi o'inia, ki nu'uti wichiyapua so'pori tajenakame. Weechio puuua, akichiamisi wichikapua, paichiamisi tiame. ¹¹ Puuu so'pori tajenariraa, Chihpuame tewaniamekapua, yerowakapa puuua. Puuua, kiiya naasipasi neeroi nerojiniame, chihpunakapua yeroweeteka. Waikao pukaeo, ti'tijoeria, tahpitika iikapua wahjipaka.

¹² Waikao, naaorichi simiyame Riosi ku'iwario, puupuchesoopua ahpo kusupuchewao, taaa kiiya naasipasi tajayao, tukapasipakapua waikao. Meechaa kiiya naasipasi choipakapua tiameo. So'poriai tewekachio, kiiya naasipasi choipakapua, tiame.

¹³ Ehjepaoo, wa'weka tiame tetewakania tewekachio, te'pa oiyapua eekachio cheeka: —jÁiii, áiii, áiii, eeme weechi mochikamea, tahpitika ikimera eeméaaa, pu'ka wahja paika Riosi ku'iwari ahpo kusupuchari kusupuchamioipua!

9

¹ Waikao marikichi simiyame Riosi ku'iwaria, kusutekapua ahpo kusupuchewao. Waikao aaata so'porika tiame wichikame tetewakania weechio. Puuua ahjae wahjochaniame kiatiapua, ki wahjiamesi yeewachi to'perao, wahjonamichio. ² I'kao mo'porapusoopua, ki ku'ita moomokapua wa'atika. Ooronakapua puuua, nape kai nu'uti. Puuu moorewaraa moonakao, yomatiam weechi tukapame ekatatupatekapua, ki naania ikitekaopua, taaaoi. ³ Pu'ka moroyachio, itapiti ohchika te'teriam puuyakapua. Puuua, machiri nokaya utewari kokosamichio kiatiapua. ⁴ Puuua chaanetiapua:

—Ka'te na'atamitia to'iweo, kuuu siionameoipua. Ti'tijoeche na'atapuapua, ki koata yahchetiameopua Riosi machitewarao. ⁵ Ki reesetiapua ko'imichioo, oowera aiwatenuretiapua. Mariki meeche nokinuretiapua pu'kao. Puuu kokosa aiwateniamea, machiri ki'kitiameka, eraniamekapua. ⁶ Pu'ka taawechiamio ti'tijoeria, wahjipame e'raipua aiwakao, ka'chi ikime erameripua, mukinariai.

⁷ Ihji ohchika tiamea, kaawairakapua, ahjachi nasiwaniame. Ihjia moochio, o'ro apoche mosokiratoapua ya'yawichi mo'koriraka tiame. Nanariraa, tijoe nanariraka te'tiamekapua. ⁸ Kuuparaa, oowitiamechitia kuupaemekapua. Taameraa ihjia, mawiyaka tiamekapua. ⁹ Ihji weerewaraa, sisioki wakiratetiamekatiapua, ahpo neese-toachitiao. Ihji ma'saraa, ki ookapi kaareta nasiwari kaawaiye panisutoamechitia, cheetoamekapua, nasiwasimia ujumasikamechitia. ¹⁰ Ihji wasichiopua, machirika te'tiamekapua, ahjae inikia. Pukae ki'kitiaa, mariki meeche kokosa aiwaniamekapua. ¹¹ Yooma i'ka ohchi ye'kamea, ki wahjiame wichiwachi ohjoemekapua, apoe wahjipari noonora; euro naewarichio, Awaroni tewaniamekapua, rieko naewaniachio, Aporioni tewaniamekapua, na'atarika piltuchari noonora cheeka chaniwame.

¹² Wa'asipua, piiripichi simiyamea te'ta iinyatiame aiwaria. Puuu pahcha simiyame aiwaria, u'matokapua u'matoao, toiyapua pehji, ooka simiyame.

¹³ Waikao, puhsanichi simiyame Riosi ku'iwaria, puupuchekapua ahpo kusupuchario. Waikaopua, wa'a Riosi taweminao, o'ro apoche tepawetiame weeriapua. Waikao, wa'a naasipa pu'ka aawa naomina ajakameopua pu'ka Riosi tepawechio, chaanechaniapua, pu'ka puhsanichi simiyame ku'iwariopua, kusupuchari iinuemeo:

¹⁴ —Muuua puhjesa ehpeo, pu'ka naao Riosi ku'iwario, Eurate weruma akichi o'yaameopua.

¹⁵ Waikaopu naao Riosi ku'iwaria, puhjetiapua. Ihji naao puhjetiamea, yooma ti'tijoe ooweru tiame ko'imerikapua, kiiya naasipasi weechi ohjoerio. Te'ta i'ka taawechiwichio, nuutetiame eneriapua. ¹⁶ Ihji naao soontaroraa, kawachi nokisiapua, ooka sientoo miiyoni kehkikapua. Wa'a kehkiko tuuwame, inamukania.

¹⁷ Ihji no'o tetewitetiamea, eee te'tiamekapua, yaasetoamea, kaawaia tiame. Kawachi nokisiamea, muripa i'toapua ahpo neesetowao, paika tiamekapua. Piiripi tiaria, sehtanamekapua, tajenarichitia. Piire tiaria, siionamekapua, tewekachitia. Paikachi simiyameopua tiiaa, saawaemekapua. Puuu kaawai mo'oraa, mawiyaka te'tiamekapua. Ihjia chu'wachio, na'i puuchiamekapua aasujere tisia tahtame apochi, moroyamekapua tiameo. ¹⁸ I'ka paika na'atarieopua, pu'ka ka'kawai chu'wachi machenameeopua, kiiya naasipasi wahjipatekapua ti'tijoerio, i'ka wehjoarichio. ¹⁹ Puuu ka'kawai na'atari utewariraa, chu'wachi yasitoamekapua, wahsirachi tiame. Ihji wahsiraa, siinoika te'tiame mo'oekapua. Ihjia, ahpo mo'oe na'atapu.

²⁰ Nape puuu ti'tijoeri ki wahjipaka itipikamea, pu'ka yerowa ipasetiaio, kiisi ka'karuma enepakapua ahpo ki ka'karuma nokayao. Ohsotia simitekachekapua pu'ka kiisi kaaweruma ahpo nokayao, reemokamera na'naritoamekapua. Ihji ti'tijoeria ooweruria tiame, wa'api te'teretoapua, ahpo ri'riosiwachi paparakaopua, itapitie netetiamechiopua, miina meetarie, tehtee netetiamechi, kuuue netetiamechi tiame, yooma puuu ahjachi paparaa, kiisikoi tetewame puuu, kiisikoi inamuamekoiopua, kiisikoi ohjoamepua ahjameo. ²¹ Ihji ti'tijoeria, kiisikoi toayapua ahpo ko'yaai. Kiisiki toayapua ahpo sipoyaoi, ahpo suwepori nokayaoi, ichikokaoi naapi simitiapua.

10

Te'ta Riosie uhjuratiame iyoteri pi'rinatiame makoyame

¹ Waikao nee Waania, aata Riosie uhjuratiame tetewakania, puuu ki nu'uti tiariemekapapua. Ihjia, tewekachi o'inia tekiyapua, toomarichi yooremina weritoka. Mo'oraa, kenora naasipa weritoapua. Nanariraa, taaa tajayameka tiamekapua, tisia uutapatoapua. Toonoraapua, na'i tajayameka teetoapua. ² Sekachio ihjia, nu'uti iyosi pi'rinatiame makotoamekapua. Ahjamina taararaopua, pa'wechi ihteka weripakapua,

owenamina taararaa, weechi ihteka weripakapua. ³ Wa'a weripakao, ki ku'ita sisi-nakapua, mawiyaka chaachaka. I'ka sisinasoopua, oowisanisa te'teoka nayewakapua. ⁴ Oowisanisa te'teosoopua i'ka te'teoni chiiiao, o'inemo o'rai neeeapa iyotekao, nape tewekachi o'iniao no'o chaanechaniapua:

—I'ka oowisani te'teoni chanitiameo, ka'te iyote pu'kao. Amochi inatarichiche neesetopuapua pu'kao, puuuu noriwi teeremerikopua pehjo.

⁵ Puuu ki nu'uti weruma tiariemea, pa'wechi ihteka weripakapua weechi tiame. Waikao, te'pa apechunaka ahpo ahjamina seekao, ⁶ Riosi tetewachi ahpo pichiwatapua, yooma ahpo cheemiaopua. Ihji chanimiaa te'ta pichiwakapua, Apoe ki wahjiam ahjamerachi eenamekapua; Apoe te'ta teweka enepatekamerachi eenamekapua, apoe yooma tewekachi iintuame enepatekamechi; Apoe te'ta wehjoari enepatekamepua, yooma ihta ahjachi iintuame tiame; Apoe te'ta pa'we enepatekame, yooma pa'wechi iintuame enepatekame tiame. Puuu aata te'ta weruma Riosie uhjuratiamea, eee cheeka sisinakapua:

—Pichiwa Apoe Riosi e'raria ikipuameo, kiisi kihta toiyamepua wa'asi. ⁷ Pu'ka oowisanichi simiyame Riosi ku'iwario, ahpo kusupuchari chaachatesoopua, asikame enemapua ikipuameo wa'asio, Riosio, yooma ahpo nayewaturachi cheeriaopua ehkoriamio.

⁸ Waikao te'pa tewekachi no'o nayewachaniamea, eenechi no'o nayewechaniapua:

—Waaniiii, waami enasa pahchu weruma tiarieme weeriachi, pa'wechi ihteka weeriamechi, weechi tiame. Itanemitiapua pu'kao, pu'ka nu'uti iyoteri pi'risarutiame makoka weeria.

⁹ Waikao, wa'a eenaka itanekania pu'ka iyoteri pi'rinatiame makoyao. Puuuu pu'ka iyoteri pi'rinatiame no'o ki'yaiopua, no'o chaanekapua:

—Íya, rupitupuapua i'kao. Ko'kopuapua. Kakaremapua chu'wachio, se'orichitia kahkame, nape aamo topachio, tisiwa chipuremapua.

¹⁰ Waikao uusapania pu'kao, rupitukania. No'o chuwachio, kahkamekapua se'orichitia, nape no'o rupitusoopua topachio, chihpuamekapua. ¹¹ Waikaopu te'ta weruma tiarieme no'o chaanekapua:

—Muuua eenechi simitemerikaitepua nayewatukao, i'ka Riosi chiiiao, ki ookapi ti'tijoerichi ikipuame tuuyesiwa, seesenu ti'tijoerichi, seesenu na'nayewaniachi, seesenu ya'yawichichi tiame.

11

Ooka pichiwatame ti'tijoe

¹ Waikaopu te'ta weruma tiariemea paaka ahjae ihtetaniame no'o ki'yakapua. Wa'a ikisaopua no'o chaanekapua:

—Werisika ihtetamitiame Riosi tiopao. Ihtetamitiapua tiameo, wa'a yooremina weeriame iyoriwachio, o'ro netetiame tepaweoi. Wa'a ikisaopua, ihtetapuapua tiame kehkinajuarepu wa'a Riosi tioparachio, Riosichi paparameo. ² Nape ma'chi tiopachi ta'perachio, ka'te ihtetamitiapua wa'ao, wa'ao seesenu ti'tijoeri kiatiamekopua pehjo. Puuu seesenu ti'tjoeria, yooma nanaarame tekisomerichipua wa'ao, Riosi pi'ipari muuwarichipua mochiwari. Wa'a teeremerikapua ahkasi ooka weerewa aampa ooka meechachisi. ³ Neeea, ooka ti'tijoe ajawamania no'o chiia ikipuame tuuyemeri, sosotiame wakiraeme. Puuuu, piire miiri ooka sientu, aampa paika weerewa taawe, nokimeripua. Pu'ka ooka no'o ajawamiaopua, utewari yahchesa yomatiam wehjoarichi uhjuramania, pukae utewarie pu'kao, ahpo ku'isimichipua.

⁴ Waikaopu te'ta weruma tiariemea, no'o simiteka tuuyekao, eee cheekapua:

—Ihji ooka no'oe uhjurapuamea, ooka ti'tjoekaitepua, Riosieo ooka ooriwo kuuuchitia tetewiniame, Riosi tawemina ajakame; puuu wa'api ti'tjoekaitepua ooka kaantera ahjachi ajawaniamechitia Riosie tetewiniame, Riosi tawemina ajakame, te'ta yomatiam wehjoarichi Paamiratuame. ⁵ Aata na'ara yoranaresoopua i'ka ooka Riosi ajawaria pichiwatameo, na'ie kosimapua ahpo chu'wachi machenamee. Aata pu'ka na'ara

yoorakamea, choochotepuapua kosokao, mukimapua. ⁶ Ihji ooka pichiwari tu'tuwaria, iinuepua ahpo ku'iwa utewario, yu'kioi ki ahpo yukitemiaopua, iiweta Riosi ahpo nayeoiopua; pu'ka ahpo utewarieopua tiameo, neeroioi puuua, eera ahpo enepatemia; puuua pu'ka ahpo utewarieopua tiameo, iinuepua ahpo iintomio, ihtaoi itapiti te'ta aiwaniame ahpo mehtanamiao, kehkisaoi ahpo e'rachisiopua. ⁷ I'kao kajusoopua, Riosichi simiyame nayewatukao, puuu maapori tiame ahjakamea, ki wahjika wichiwachi o'inia mooenakaopua, nasiwasimapua pu'ka ooka ahjamao. Nape ihji ookaa, newitopuamepua. Puuu maapori tiamea pu'ka ookao, ko'imapua. ⁸ Ihji weerewaraa wahjipakamea, oowera wa'a maaniame tetewipuamepua, wehchi, wa'a weruma mochiwarichioopua, pooerachi. Wa'ao, Eerusareni tewaniachi enemeripua, taamo Paamira Eesusio, kurusichi merinuratiachi. (Wa'a Eerusareni ikipuachio, Sooroma teewataniachipua, Eejito teewataniachi tiame.) ⁹ Waikao ko'itiaapua, paika taawe aampa naasipasi, ahkai mochikame enapameripua ne'nemiao, seesenu ti'tijoeri seesenu nayewame. Yooma wa'a e'enakamea ne'nemiao, oowera tetewimapua wa'a po'yame. Pu'kao, aawataai ki toipuamepua wetemajimichioopua. ¹⁰ Waikao, i'ka wehjoarichi mochikamea, kaawe erakomapua pu'kao, meritiopa. Ahpo ihkokemapua pahkotakao, tisiwa peenia erakomapua, ki ta'iria mochtetiamekapa. ¹¹ Paika taawe aampa naasipasi manisaopua wa'ao, puuua iwira kiatiapaopua Riosieo, ajasikapua oisikao. I'kao wa'a ikisoopua, tísia majakapu ti'tijoeria.

¹² Waikao i'ka oijenakameo, te'pa o'inia tewekachio, paechaniapua pu'kao. Puuua cheechaniapua:

—Mo'moena wa'atikiáaa.

Waikao puuua, yooma ahpo seepurawa tetewachio, toomarichi mo'moenakapua tewekachio. ¹³ I'ka mo'moenasocheopua, ki muenati noonokapu weee. Pukae ahpo sasaweriae weeeo, muuwaeme kaari ru'rumikapua, ki ookapi ko'yaka. Wahjipakamea, oowisani miirikapua. Waikao, ki wahjipakamea, ki nu'uti majariapua Riosio. Wa'a ikisaopua, sewina erapakaopua kaawerumachi paparasikapua, Riosi tewekachi kahtiamerachi.

¹⁴ Wa'a iikaopua, ookachi simiyame kokosari u'matokapua, tisiwa aiwaniamea. Nape piirechi toiyapua pehjo, kiisi tehpe simiyachi ikimeri.

Oowisani kusupuchari chaachatetiame

¹⁵ Waikaopua, oowisanichi simiyame Riosi ku'iwari, kusutekapua ahpo kusupuchario. Waikao, te'pa tewekachi o'iniao, ki ku'ita chaachapachaniapua:

Weeechi ye'kariwaaa,

taamo Noono Paamira iinuware puuúaa,

taamo Paamira Riosie Weratiame iinuware tiaméee.

Ki seena aampasi yawichitumeri puuúaa, ahkasi ki wahjiámesiii.

¹⁶ Puuu piire weerewa aampa naao pa'pamuratuamea, Riosi yasirachi ne'niachi mochikamea, chopokorieka ajapakaopua, wehchisi koomorasipaka. Puuua, chaachapakapua Riosi iyorikao:

¹⁷ Aamoo Paamira Riosiii,

aamoo tísia te'ta utewariemeooo,

aamoo senepitia kahtiameooo,

aamoo senepitia yasakameooo.

Aamopua ehpeopua,

te'ta utewari uukameooo,

Aamoopua ehpeo,

te'ta yawichi yasipakame;

weruma ye'kaka yasimeriooo,

te'ta weruma cheriwema ki'yame teemea aamoo,

muuukamera o'ineriopa yawichitukao.

¹⁸ Yomatiamé wehjoarichi ti'tijoeturia,

nekakokamepua amochío,

nape muuua asikamepamua,
 aamo te'ta kokosamiachiopua pu'kaooo,
 wahjipakameoiopua aamo katewemiachiopua.
 Asikamepua tiameo,
 aamo nuutewa kiamiachiopua,
 aamoo yooreka mochiriameopua,
 aamoopua, nayewatuka mochiriameopua tiameo,
 ahpo iikachio piipatetiameopua,
 pu'ka aamo iyorika tetewameopua.

Yooma katewemeri muuua,

pe'yachi aaata weeweruma teerewaeme enemaaa,

pe'yachi aaata ki weruma te'terewaeme enemaaa.

Asikamemua taawechio, aamoopua pihtunamiachiopua,
 i'ka weeechi na'atameopua.

¹⁹ Waikao tewekachio, Riosi tiopachio tetewakania wahjokame. Wa'a yooreminao po'yamekapua kaaja, Riosi Riosiwari yasitoriachio, pukachi yooreminaopua tiameo, wa'a maaniamekapua Riosi i'isaeri ti'tijoeri ahjama kateweriaa. Waikao tahpitika iintokapua kuhjipakao, ki ku'ita te'teokaopua tewekachio. Turuwaka itipiapua, ku'itapio. Weeeai, ki nu'uti ahpo sasawekapua. Tehjeai, ki nu'unti yukukapua.

12

Oowitiame taaa sipichaeme; itapiti ahjakame tísia iinya tiame tiame

¹ Ehjepao tewekachio, itapiti uurapari tetewakania. Puuu uuraparia oowitiamekapua. Ihji oowitiamea, taaa wakiraemekapua sipicha tiame. Taararaa, meechachi ihtiamekapua. Ihji oowitiamea moochio, yawichi mo'korira mo'korieemekapua. Pu'ka yawichi mo'korichiopua, oosa mariki aampa ooka so'pori nachutetiamekapua. ² Ihji oowitiamea peteterepakamekapua amori sauyame. Ihji oowitiamea kokorepakapua, saumiapa wa'asi. ³ Wa'a o'iniao, piirechi uurapari machenakapua te'pa tewekachio. Puuuu, raakoni iinyatikapua, sehtaname, puuuu oowisani mo'oemekapua. Ihji mo'orachi pipiripichio, yawichi mo'kori mo'korieemekapua. Aawaraa, oosa marikikapua. ⁴ Ihjia ahpo wahsiao tewekachio, kiiya naasipasi karuwakapua so'porio. Pu'kao waikaopua, weeechi ihpapakapua. Waikao wa'a iintosaopua, puuu raakonia, weeechi tekikao oowitiame kahtiachi chukipakapua; pu'ka oowitiame sausoopua taanarao, ko'konariame enemerikapua. ⁵ Ihji oowitiamea ehjepamio saukapua, piiripi temari. Ihji temaria, yawichitumerikapua, yomatiamе weeechi ti'tijoeturichiopua, tísia utewaerieme nuurarieme enemerikapua, sisioki wepijuarae. Nape ihji taanaraa, apechunatiapua Riosieo, ahpo ye'kaka kahtiachi yasirachi i'tokapua. ⁶ Waikao oowitiamea mehka newipakapua, Riosi kateweriachi newipamichioo, Riosi neesetowatere ahpo yasitomiachi. Wa'ao ooruchi kahtioio, piire miiri ooka siento, aampa paika weerewa taawechi, Riosie ko'kotetiapua wa'ao.

⁷ Waikao eenechi pu'ka oowitiame taanara apechunatiame nayewaniachio, waikao tewekachio, weruma nasiwaniame simikapua wa'ao. Mihkea, te'ta Riosi ku'iwaria wa'a tewekachio, ahpo ku'iwari ahjamaopua, raakonichi nasiwasikapua ahpo ku'iwari ahjama. ⁸ Nape ihji raakonia newitotiapua Mihkeeo. Waikao puuu raakonia newitotiaapa wa'asiopua, ka'chi iika tewekachi yasimerikapua wa'asio. ⁹ Wa'a iika tewekachio raakonia, ipatiame itipikapua Riosieo, yooma ahpo ku'iwari ahjamaopua. Puuu raakonia, ehkoriame Siinoikapua, Satanasi tewaniame, riaorósi teewaeme tiame. Ihjia, puuukaitepua, yomatiamе weeechi mochikame wisikuiamea.

¹⁰ Puuu raakonia weeechi ipatiamekapua yooma ahpo ku'iwari ahjamapua, Eesusio weeechi o'inia tewekachi eenariopapua, yooma natetewaopua tatakori tiameo. Waikao tewekachi o'inia inamukane chiiameo:

—Natetetiame itipikame yooma tatakoritiamеapa, asikame i'waopa Riosi newipari-aapa, yooma aaata Riosichi paparakamewichioo. Riosie Weratiamea, yawichitumia

yasipakame puuuapa i'wa tewekachio, weeechi ipatiamekopua Satanasio, tísia wenejika yasitoriameopua Riosichio, yooma taawechiopua tukawariopua tiameo, yooma weeechi mochikame Riosichi paparameropua, poponiwaopua pipiniwaopua tiame. ¹¹ Taamo Riosichi poponiwaa pipiniwaa tiame, pu'ka iinyati ahjakameo, Riosi Po'wa teewataniamee newitoriopapua pu'kao, ahpoo nehpuwaka pejana mukuriamekopua pu'kao. Wa'a iintokamekopapua pu'kao, ahpo tatakoriria cho'wekaopua. Puuuu, tísia paparamekapapua Po'wataniame Tijoechio, ki se'wika mochitorepua, te'ta aiwaka mochitoaiopua, ahkasi mukiwachisioi anachasika. ¹² Pukaepa eeme Po'wataniame Tijoe newipatetiamea, kaawe erakomitiapua, tewekachi mochikamekapa wa'asi pu'ka ahjama. Nape áiii eemea, weeechi mochikamea pehjio, pa'wechi ohjoameopua tiame tekipanakao. Wa'a akipa riaorósia weeechi ki teesa nekakame, nane'riapa puuuu, waapi toiyopua ahpo te'ta newitopuachio pu'ka wa'asio.

¹³ Waikao tewekachio, puuu raakonia, weeechi enasaapua no'o tetewitewachio, pu'ka naawakame yeeyerao, te'ta yorasikapua pu'kao merinareka. ¹⁴ Nape waikao, puuu oowitiamea, ooka wa'we aana kiatiapua, mehka ki ti'tijoeekachi akipamichio pu'ka siinoi nekarewao ki ahsepame tiiachi. Wa'a akipasaapa pohjachuka anasawekao, wa'ao paika paaumpari aampa naasipasi yasariapua wa'ao, Riosi inatewachi koaka. ¹⁵ Waikao puuu iinyati siinoia, neeroie puupuchekapua ahpo chuwachi machename, aaki eenepakao, ru'rupumichio pu'ka oowitiameo. ¹⁶ Nape we'ea, ku'ipakapua oowitiameo. Puuuu, chu'wachitia wahjokaopua, yooma nerojikapua pu'ka iinyati siinoi pupucheriaopua neeroi. ¹⁷ Waikao raakonia, káátisia nekakapua oowitiamechio. Wa'a iikapa puuuu, simikapua waikao oowitiame tetejimarachi nasiwamiaopua, ko'imiaopua pu'kao. Ihji tetejimaraa, Riosi yooreka mochitoamerakapua, Eesusi pichiware tuuyewari, ki se'wika iyorika mochitokame.

13

Ooka iinyati ahjakame

¹ Ehjepamio, pa'we suuwerachi weripakainia setechi. Pa'wechio waikao, kai nu'uti iinyati pawesinoi, werisiametewakania. Puuuu oowisani mo'oemekapua, aawaraa oosa marikikapua. Yooma pipiripi awachio pu'ka, yawichi mo'kori yahchamekapua. Yooma pipiripi moochio pu'ka, itapiti teewara to'wetiamekapua, Riosi na'arewa. ² Ihji iinyati pa'wechi machenakamea, oori korowameka tiiamekapua. Taararaa, ooji taararaka tiiamekapua. Chu'waraa, mawiya chu'waraka tiiamekapua. Waikaopu raakonia, ki nu'uti utewari tiiamea, i'ka pawesinoi iinyati, weruma utewari ki'yakapua pu'kao, ahpo ihsika yasitoachitia teetomichio pu'ka. ³ Piiripi puuu iinyati pawesinoi mo'oraa, mukukai ahjakamekapua. Naania tiiamekapua moochio, meritai saukachio. Wa'a iikamekopua pu'kao, yooma ti'tijoeeria, ki nu'uti ikiriame erakoewa e'riamekapua pu'kao. ⁴ Waikao raakonio yooma ti'tijoea oowerua tiame, weruma paparawekapua pu'kao, raakonio, ki nu'uti utewari ki'yariopua iinyati pawesinoio. Wa'a ikitiopua iinyati pawesinoio, ti'tijoeeria chaachapakapua, oisa e'rekao:

—¿Iintunare aaata i'kachitiao? ¿Aatana newitonaretapua aaata i'kaka tiiameo?

⁵ Puuu iinyati pawesinoia, ooka weerewa aampa ooka meeche reesisetiapua, na'areka oimichio pu'ka Riosi, ahpokamera weruma tiiameko tuuka. ⁶ Wa'a iintokapua waikao. Riosi tísia na'arekapua i'ka kaariraopua tewekachio, yooma ahjama mochikameopua tiame. ⁷ I'ka weeechio puuu iinyati pawesinoia, nasiwari mehtanamichio reesisetiapua, Riosi piipateria ti'tijoechi nasiwamichio pu'ka, yooma pu'kao newitomichio pu'ka. Ihjia kiatiapua tiameo, yomatiametiti'tijoeeria ahpowichio iintamichio pu'ka, yooma ahpo utewarieo, yoomachi weeechi ti'tijoeeturiopua, yooma ihta ti'tijoeeturiopua, yooma ihta nayewa yeeniemeopua. ⁸ Yooma ki Po'wa teewataniame iyotaperirachi iyotetiame teewaraa naayachisi o'inia, pu'ka pawesinoichi paparakapua. Puuu Po'wa teewataniame iyotaperirachi maaniame teewaraa, ke'chu we'e yasipoi Riosia, wa'a to'wakamepuu teewarao,

ahpo Taana Po'wa teewataniamechi, paparamerikopua, pu'ka Po'wa teewataniameo, yomatiamе wehjoarichi mochikamewichioo, meritoopua.

⁹ I'ka no'o cheemiao nahkaemea, pahtemitiapua pu'kao. ¹⁰ Pu'ka taawechiamio, Riosie karichi yachapuame tetewitiamea, karichi yachapuamepua. Riosie ko'ipuame tetewiriaa, ko'ipuamepua. Wa'a teeremirikopaopua pu'ka kajuyachi taawechiamio, eeme Riosichi te'ta paparamea, kaawe aamo neesetomitiapua ki kaawe nokiwao, pu'ka taawechiami tisia aiwapuachio, ki aamo wekatemichio, te'ta Riosichi aamo paparao.

¹¹ Wa'a tiame tetewisaapania, piirechi iinyati ahjari tetewikania. Puuuu, wehtere o'inia werisiapua. Puuuu ooka aawaemekapua po'wachitia, nape raakonichitia nayewamekapua. ¹² Ihji puuu wehtejuri iinyatia, wa'achitia ahpo nuuramia utewari iinuemekapua, iinyati pawesinoi kiatiamechitia. Ihji iinyati wehtejuria, pu'ka iinyati pawesinoi moochi saukamerachi, paparatekapua, yooma weechi ti'tijoerio. ¹³ Ihjia waikao, yooma tetewimichio, ahpo, wa'achi ihsiamekopua ahpo, na'i ruhjitekapua tewekachitepaopua, pu'ka pawesinoi po'yachio. Ihjia yooma ihta peenia ihsiwa ihsiamekapua tiame. ¹⁴ Ihjia, pukae ahpo peenia ihsiwaeopua, yooma tijoeri wisikuekapua, pawesinoikamera paparatekapua, pu'ka pawesinoi itapitichi netesa, siinoika tiame. ¹⁵ Ihji wehtejuria, nayewatekapua ahjateka, pu'ka pawesinoi itapitie netetiameopua, pu'ka utewari, pawesinoie ahpo kiaretiaeopua. Ihji wehtejuria, ko'imichio reesetiamekapua tiame, ki yooriameopua, pu'ka itapitie netetiameopua pawesinoio, chopokorieka ajapekapua. ¹⁶ Ihjia tiameo, yooma ihta ti'tijoe ooweruopua tiame weechi mochikameo, pu'ka pawesinoi ma'chitame yahchenurakapua koatao, sekachio, pu'ka tiame yahchenurakapua ahkasi yomatiamе wehjoarichi mochikameopua, yooma ihta ya'yawichio, totomiwaemeopua ki totomiwaemeopua tiame, puhkuchitia mochikameopua ki puhkuchitia mochikameopua tiame, oowera tekipanameopua tiame. ¹⁷ Ki koata yachatoameopua sekachio, pu'ka pawesinoi teewaraopua, pu'ka teewara chiiameopua ihtetari, ka'chi iika tarimerikapua ahkai, ka'chi iika nehjimerikapua ihtaio. ¹⁸ Ihji ihtetaria, weechi ohjoeme ahjae ihtetaniamekapua; ihji ihtetaria, puhsani sienta paika weerewa aampa puhsanipua. Nape pu'ka ihtetari pahtenariamea, te'ta inatari nakiyame puuuu, nane'renaria ihtana chiiamekoopua pu'kao.

14

Piie sienta ooka weerewa naao miiri, wikatari

¹ Pu'kachi neipao neea, Apoe Po'wa teewataniame tetewakania, Siioni roomosachi weerame. Puuuu, piie sienta ooka weerewa aampa naao miiri, ahjama weerapua, ti'tijoe ooweru tiamé. Yooma pu'ka ahjama ajakamea, pu'ka Po'wa teewataniame teewara, koata iyotetiamekapua, pu'ka Po'wataniame Noonora teewaraopua tiame. ² Waikao, te'pa tewekachi eename inamukania, kai ku'ita a'rapachitia cheetechaniame, tahpitika cheechaniapua, ki ookapika nokichaniame, kai ku'ita wawasora chiiame, neeroi kai ku'ita wichiamechitia. Kai ku'ita te'onichitia chiiapua. ³ Puuu weeka ahjama ajakamea, weemera wiika wikatapua. Riosi yasirachi wiikiapua pu'ka itapiti naao ahjakame ajakachi, pu'ka piire weerewa naao pa'pamiratuameopua, naasipa. Pu'ka wiikao, aataai ki pepenipame tiapua, naatichape, piie sienta ooka weerewa naao miiriche. Puuuu, ahpo tatakoriwa natetetiame iikamekapua, weechio o'inia e'enakame. ⁴ Puuuu ahsieme iyorikamekapua Riosio, yooma ki kaaweruma ihtaopua, piipatetiame, Riosio. Ihji ti'tijoea, Riosichewichio mochiriamekapua, kiisioi nenewikame. Puuuu, ahkai simiyoipua, pu'ka Apoe Po'wataniame Tijoeo, na'naritoamepua. Ihjipua tiameo, Riosiwichioopua, Apoe Po'wataniame Tijowichioopua tiameo, pahcha simiyame taakerichitia, i'ipatiamea. ⁵ Ahpo chu'wachioipua, kihta chaachakamepua, ihta itapiti wihtukio, kihta a'chi tiamekapua apochio.

Paika Riosi ku'iwari tu'tuiwisari

⁶ Eenechio neee Waania, piirechi Riosi ku'iwari tetewakania. Puuuu te'pa poo-jachuka simiyapua eekáchi, itapiti cheesiapua ki wahjiamesi teetopuame, yooma ti'tijoeriwichioapua, ihta ti'tijoeturiwichiooi, ihta naeraemeoipuwichioo. ⁷ Puuuu ki ku'ita sisinewasikaopua, cheesiapua:

—¡Tewekachi kahtiamé te'ta Noonorao, seeweka tetewimitiapua pu'kao, asikamekopua pu'ka apoe te'tao, ti'tijoeri te'ta katewemerio! Pukaepa eemea pu'kao, te'ta iyorika mochtitopuapua, pu'kao Apoe iintokamekopua teweka enepatekao, weeeioi, pa'weopua tiamé, wa'a ikisa yooma ihta pa'paichioapua tiamé.

⁸ Pu'ka wa'apichio tiame, piirechi Riosi ku'iwari machenakapua, ookachi simiyamekapua. Puuuu cheesiapua:

—¡Wichiparupa! ¡Wichiparupaaa, te'ta weruma tiame Wawironiaapa, yomatiamé wehjoarichio, yomatiamé ti'tijoeturi teekupatekamea, ahpo tísia ki kaaweruma suweporichi ikotutekamea.

⁹ Waikao piirechi Riosi ku'iwari machejenakapua, puuuu paikachi simiyamekapua. Puuuu no'o tetewachi weripaka sisinapakapua, eee cheeka:

—Aata piire ahkao, pu'ka wehtejurichi paparakamea, ahpo koataoi ahjamina sekachioi ahpo toisopua pu'ka wehtejuri machitewarao ahpo yahchepuwichioopua, ¹⁰ te'ta saaemerichepua Riosi kokosario, kiisi anachame tiameopua. Puuu ki teesa aiwaria, na'ie kosoka saatetuamepua, aasujeree tisiwa tahtamee tiame. Wa'a yorapuame ihjia Riosi ku'iwari ne'niachi, Apoe Po'wa teewataniame tetewachioapua tiame. ¹¹ Ihji aiwaka moroyaopua tajakao, ki wahjika moromapua apechuka, ahkasi ki seena aampasi. Kiisi resipuniachipua wa'ao, yooma taawechioipua, yooma tukaoopua tiame, yooma pu'ka wehtejurichi paparakamewichioapua, wehtejurika tiame netetiameopua tiame paparakamewichioo, pu'ka teewara machitewara ukamewichioopua tiame. ¹² Wa'a ikipuaopua, anachari nakiwamepua Riosi ijinuwaraa, Riosi nuurari apochi neese-toameopua, Eesusichi paparaméa.

¹³ Waikao tewekachio, chiiame inamukania:

—Iyoteo i'ka: “Ehpe o'inia Paamirachi wahjipakamea, ki teesa kaawe ikitepuamepua. Tisiwa kaawe siimeria, pichiwa puuuu.” Eje'e, wa'atepua, wa'a no'o chaanena Riosiwaria, resipumeri puuuu, kaawe noonoikapa tekipanaka weeechio Apoe te'ta Paamirawichioo.

Weeechi i'ipaniame

¹⁴ Waikao neee Waania, toomari tohsaname tetewakania, pu'ka toomarichio, tijoeka tiame kahtiapua wa'ao. Mochioapua, yawichi mo'korira mo'koriekapua o'roe netetiame, sekachio puuuu, ohsa makoyamekapua, tísia yoorame. ¹⁵ Tewekachi tiopachio, piirechi Riosi ku'iwari machenakapua. Puuuu weeru sisinakaopua, chaaniapua pu'ka toomarichi kahtiaméopua:

—O'inesa muuuapa, tehpuhaka pu'ka weeechi taakekameopua, ahsepare puuuapa i'ipapuachio. Iwapare puuuapa wa'asi —wa'asa chiiapua.

¹⁶ Waikao, puuu toomarichi kahtiaméa, o'inekapua karuwaka tehpunakapua weeechio, wa'a o'inia. Waikao weeechio, i'ipatiame itipikapua.

¹⁷ Pu'ka wa'a ikisopua, te'pa tewekachi tiopaopua, piirechi Riosi ku'iwari machenakapua wa'ao, puuuu ohsachi makotoamekapua sekachio, ki teesa yoorame. ¹⁸ I'ka machenasoopua, wa'api tewekachi tiopachioapua, wa'a tepatetiachio, piirechi Riosi ku'iwari machenakapua. Puuuu, pu'ka tísia yoorame ohsa makotoameopua, utewaeme sisinamukao chaanekapua:

—¡Yaapiti o'inesa tehpuhaka pu'ka panijuwari yo'piameóopua! ¡Iwakame puuuapáaa, i'ipapuawichioopuáaa!

¹⁹ Waikao puuu Riosi ku'iwari ohsa makoyamea, weeechi u'matotekaopua pu'ka ohsao, yooma tehpunakapua pu'ka panijuwari yo'piameo, i'ipaka. Wa'a ikisaopua, Riosi iinuwaráa tekesowachi ihpoporowachi ihpapakapua pu'ka yo'pio. Puuu tekesoni ihpoporowaa, Riosi nekarewakapua. ²⁰ Ihji tekesoni ihpoporowaa, ma'chi weeriamekapua muuwari mochiwachio, wa'a sahtuchaniachiapua panijuwa iwapakamea. Waikao pu'ka

panijuwa sahtuchaniachiopua, eera machenakapua wa'ao, nape kai ku'witakapua, ahkasi kaawaio yakachisi manitoame, ahkasi norikameo, puhsani taawe pooesiniamekapua, weeresi. Puuu eeraa tijoe eerarakapua.

15

Riosi ku'iwari kajuyachi wa'asio; oowisani te'ta aiwari tuuyeriwa

¹ Waikao pu'ka tetewisaania, itapiti tetewakania tewekachio, itapiti ikipuame uura-pame. Puuu weruma itapitikapua, tahpitika tiame. Pukachi teteiwachio, oowisani Riosi ku'iwari ajakapua, puuu kajuyachi oowisani aiwapuame iinuemekapua. Riosia pukae oowisani tísia aiwarieo, kajumerikapua wa'asi ahpo tísia nekarewao.

² Waikao wa'ao, naati tiame tetewakania, pa'we po'yapua kaawiraka tiame, i'ka aampao, na'ichitia tajayapua. I'ka pa'we ikichaminao, yooma ihji wehtejuri newitokamea, wa'a ajakapua. Yooma puuu ajakamea, ki wehtejurika tiame netetiamechi paparakamekapua, yooma puuu tiameo, ki apochi toakamekapua yahchepuawichio wehtejuri machitewarao. Yooma ihjia wa'a pa'wesuwe ajakapua ahpo a'rapama, Riosie ahpo kiatimee. ³ Ihjia, Moise wiikara wikatapua, Riosi ihsiweka yasakame. Naati wiikiapua tiameo, Apoe Po'wataniame paparawa. Puuu wiikekao chaachapapua:

¡Muuu te'ta weruma tiarieme Riosia, ki nu'uti peenia tiame iintokamemua taamowichio!

¡Muuua, taamo te'ta Paamira Riosia,

yooma ihta itachi aampa simiyame utewariememua!

¡Aamo ti'tijerichio te'ta kaawerumara ahjachi teerewaememua, te'ta pichiwarichi tiameraopua!

⁴ Aamo Apoe Paamirao, ¿aatana ki aamo seewetarepua?

¿Aatana amochio, ki kaaweruma aamo nayewanaretapua, amochi paparakapua?

Ki'tepua wa'asio, epeche iyoriniameopua ki amochitiao.

Yomatiamé ti'tijoeturi wehjoarichio, amochi paparamia e'eneripua,

pu'ka aamo iintoriao, tísia kaaweruma iintoria tetewikapao.

⁵ Neipa i'kao tewekachio, te'ta Riosi iyoriwachi tiopachio wahjoame weeriame tetewakania, wa'a yooreminao, wa'a ajakapua tehte rarapenamea, ahjachi iyotetiamea, oosa mariki Riosi nuuraria. ⁶ Wa'a iyoriwachi o'iniao, oowisani Riosi ku'iwari puuyakapua. Ihjia oowisani aiwari i'toamekapua, kiisi nohpieme riino wisasori wakiraeme tísia tatapara ihsiamé, ihta itapiti ki kaawerumaopua; muripami norikameo, o'ro apoche teekeraemeapua, wahsipurachitia. ⁷ Puuu piiripi naao ahjari no'o tetewariaa, pu'ka Riosi ku'iwari oowisaniopua, oowisani oropetori ki'yakapua pu'kao, yooma pipiripi. Ihji oropetoria, apoche Riosi nekarewae, popochiamekapua puuu, Apoe ki wahjika ahjamera Riosi. ⁸ Waikao wa'ao, Riosi iyoriwa tiopachio, moorewa pochikapua wa'ao, puuu moorewaa Riosi utewarikapua, te'ta Riosi tiarichi eename. Waikao wa'ao, aawataai ki pakimerikapua wa'ao, ahkasi ki kajuyachisiopua, pu'ka oowisani Riosi ku'iwario, itapiti te'ta aiwari ihpapakao.

16

Ijipaso Riosi kokosari ijinueme

¹ Waikao nee Waania, wa'a Riosi tiopara te'ta iyoriwachio, cheechaniame inamukania, pu'ka oowisani Riosi ku'iwario:

—Ehpeo weechi siimpamitia eemea. Wa'a siimpaka wi'sunamitiapua, pu'ka aamo oowisani oropetorichi iinuekao, Riosi te'ta kokosari aiwariopua.

² Waikao puuu pu'ka pahcha simiyame Riosi ku'iwario, weechi wi'sunesoopua pu'ka Riosi te'ta kokosari aiwario, yomatiamé ti'tijoea oowerua tiame, tisiwa na'arari ikiwa ehcha puuyatekapua, tisiwa iinya te'tiame. Yooma puuu ehchapakamea, wehtejuri tee-wara yahchetiamekapua ahpo koatao, wehtejurika tiamechi netetiame paparakamera.

³ Ookachi simiyame Riosi ku'iwario, pa'wechi wi'sunesoopua, ahpo oropetori toatoao Riosi kokosari te'ta aiwariopua, waikao pa'wechi neeroia, eeraeme enepakapua, tijoe meritamechitia eerarae. I'ka wa'a ikisoopua, yooma pa'wechi ahjamea, wahjipakapua.

⁴ Waikao paikachi simiyame Riosi ku'iwario pu'ka Riosi kokosari te'ta aiwari, akichiami wi'sunesoopua ahpo i'toao, yooma paichiamiopua tiameo, yooma eeraeme enepakapua.

⁵ Waikao puuu Riosi ku'iwari neerochi wi'sunekamea, chaanechaniapua Riosio:

—Aa Muuua Riosia, Te'ta Kaawerumachekameraa, tísia kaawe iintokamemua pu'ka nanaarame tísia kokosakao, ⁶ wa'a yoraniame nakiyamekaipua, pu'ka aamo na'nayewatura piipateriaopua tiameo, eerara wi'suteriopa ko'yakao. Pukaepa muuuai, wa'achitia tísia aiwari saaetekamemua pu'kaoi, ko'yakao.

⁷ Waikao Riosi iyoriwa tepawetiachi o'iniaio, inamukania cheechaniameo:

—Aa muuua, Apoe te'ta yooma Paamiraa, ki teesa kaawe iintokame muuua, Aamo iintoriao tísia pichiwarikopaaa, kiisi se'wi kaaweruamachiche teetokaopuaaaa.

⁸ Naaochi simiyame Riosi ku'iwario, Riosi kokosari te'ta aiwari ahpo oropetorichi i'toao taaachi wi'sunesoopua, waikao, weechi mochikame ti'tijoeria, taaa tahtarae tajakapua. ⁹ Nape ki teesa tajaka aiwakai puuuu, kiisi sewina erapakapua ahpo ki kaawe nokayao. Ihjia, Riosikamera seewemetioipua iyorikao, ohsotiakamera nekawekapua Riosio.

¹⁰ Marikisachi simiyame Riosi ku'iwario, Riosi kokosari te'ta aiwari ahpo i'toao, wehtejuri ye'kari yasirachi wi'sunesoopua, waikao wehtejuri yawichituachio, tukapachi enepakapua wa'ao. Waikao puuu wehtejuri weechi paparakamea, kiisi anachame erakoapua Riosie tísia aiwariopua, ahkasioi ahpo yeenioi ki'puchapua, káátisia kokosari aiwapapua. ¹¹ Nape tisiwa aiwakaipua ehchapakao, kiisi toinarekapua ahpo na'ara nokayao ohsotia wa'a yoratiapa Riosieo, Riosikamera tísia na'arekapua tewekachi kahtimeo, tísia iinya chaachapakaopua Riosio.

¹² Puhsanisachi simiyame Riosi ku'iwario Riosi kokosari te'ta aiwario, Eurate akichi wi'sunesoopua pu'ka ahpo oropetorichi i'toao, aakia wakipakapua, pu'ka cherayachi ohjoeme ya'yawichiwichioo, katewetiamie itipikapua, ahka ahpo siimpachi nasiwamia paateka uumatomichioipua.

¹³ Waikao tetewakania raakoni chu'wachio, iinyati pawesinoi chu'wachioipua tiameo, ki pichiwari Riosi nayewaturachi chu'wachioipua tiameo, teemo puuyakapua pukachi pipiripichio. Puuu ki pichiwari Riosi nayewaturaa, wa'api iinyati wehtejurikai tiapua. ¹⁴ Ihji paika teemo nanaarari reemoniwaria, ahpo utewarie ki'yaka pu'ka iinyati pawesinoio, pu'ka iinyati wehtejuriopua tiame, itapiti ki maaepori peeniatiame nokisimichioipua. Puuu pawesinoia wehtejuria tiame, puuu ookaa, yomachi puuyakapua weechio, yooma ya'yawichiami paajutemiaopua, pu'ka ya'yawichio pirenatumichioipua, yooma pirena nasiwapuawichioipua Riosi te'ta puipanariapa nasiwarichioo, Apoe Po'wa teewataniame Riosieo, pu'kao ki yawichi yasipamichioipua i'ka weechi enasaapa. ¹⁵ Waikao nee Waania, Po'wa teewataniameo chiiame tetewakania taamoo: “¡Nee, neeea senawato enameripua, ichikoamechitia! Eeme no'o Noonoe piipakatetiamea, pusakame mochipuapua. Ki se'wika mochitosaapua noochi aamo paparao, tísia kaawe erakoma eemea, wa'a no'o enasoopa, kihta suuwe erapakapaopua aamo ki kaawe te'tereriaopua noochio.”

¹⁶ Waikao tetewakania, weechio yooma ya'yawichia, Amakeróni tewaniachi napawiriapua, yooma ahpo soontaroma. Amakeróni tewaniachikapua wa'ao, eureo naewaniachio.

¹⁷ Oowisanisachi simiyame Riosi ku'iwario, Riosi kokosari te'ta aiwario, te'pa eekachi wi'sunesoopua ahpo oropetorichi i'toao, tewekachi tiopachi o'iniaio, nayewachaniame inamukania. Puuuu cheechaniapua:

—¡Riosi nekarewaa, o'inepuameche toiyame puuuapa!

¹⁸ Waikao, tahpitika iintoka kuhjipakao, ki nu'uti tatakao, tahpitika chaachakapa te'teokao. We'eai, tahpitika iintokapua ahpo sasawekao, ahkasi ki tetewiniachitiaopua,

ti'tijoeri ohjoekoiopua weechio. ¹⁹ Waikao, puuu te'ta ki kaaweruma mochiwaria, paikana ta'pakapua. Waikaopua tiameo, yomachi muuwari mochiwari ka'kariwaraa, wehchi e'enakapua ru'mika. Wa'asa iintoka Riosia. Riosia yooma weechi mochikame ki ka'karuma Wawironiao, kiisi kaawe nokaya inatepakaopua, ahpo tahpitika ihsiwa nekarewa saetekapua. ²⁰ Yooma pawenasipa we'e, ki naania iikapua pa'wetere noripakaopua; kaawiai, ki naania ijikikapua ru'mikao. ²¹ Waikao tewekachi o'inia, ki ookapi kai nu'nunti tehje ruhjikapua, ti'tijoerikachiopua. Ihji ki nu'nunti tehjea, ooka weerewa u'matoame kiiru pehtiamekapua. Ihji tehje ruhjikamea, tisiwa eeyowa iintokapua ti'tijoerichio, wa'a iintotiapa ti'tijoea ooweru tiamea, tisiwa na'araka chaachapakapua Riosio.

17

Te'ta suwepori ihsiame oowitiame kokosari aiwatepuame Riosie

¹ Piiripi puuu oowisani Riosi ku'iwaria, oowisani o'ro pehtori iinueriamea sekachio, noochi eenakapua chaaneka:

—Nahpeomua. Aamo ne'netemaneopua, aaata oowitiame te'ta suwepori ihsiameopua, ihjia ahpo kuunachi poanatokao, piirechi ahjama akipamechitia. Puuu naatika iintokame puuu, yooma aaata Riosichi papararao poanatokame, Satanasichikamera eenepaka. Aataai ki iyorika mochikameapua Riosichio, suwepori noonokameapua Riosichio, pu'ka oowitiame suwepori iintokamekatepua, Riosi toakao Satanasikamerachi e'enekapao. Aamo tuuyemania Riosi kokosario, achini yoojoramioopua, yooma pu'ka oowitiamechitia nokaka mochitoamekoo. ² Pu'ka oowitiame ahjamao, yomatiam weechi mochikame ya'yawichia, tisia suwepori noonowiriamekatepua. Yooma aaata ti'tijoe ooweru tiamea, ki ookapi i'ka weechi iintuame itapiti ikotuka ohjoemea, yooma ya'yawichi pu'ka oowitiame ahjama suwepori noonowiriae, tetekupatetiameka ijikitiamepua.

³ Waikao puuu Riosi ku'iwaria, poanachi no'o i'tokapua, ki tijoeekachi. Wa'ao, oowitiame no'o tetewitekapua, weruma itapiti iinyati ahjakamechi kahtiam, te'ta tajayame sehtanamechi. Ihji itapiti iinyatia, pochikame to'wamekapua teewao, Riosiwichio tisia nekame tiame. Ihji oowitiame yasitoachio, oowisani mo'oemekapua; aawara mo'oraa, oosa marikikapua yooma ahkao. ⁴ Oowitiame wisasoriwaa, iimuri taakara iwakameka tiame sehtamurame pa'wisetiamekapua, wa'a ikisa naapo iwakameka tiame sehtaname pa'wisetiamekapua tiameo. Ihji peeniatetiamea, o'ro apoche chuhchetiamekapua; yooma ihta tehte peenia te'tiame chuhchetiameapua; puuu tehta tisia nateyamekapua, pa'wechi uutiam. Ihji oowitiamea, sekachio o'ro iijipaso makoyameapua. Pu'kachi paasochio, pochikame yahchamekapua, itapiti tisia iinya tiameopua na'arari, itapiti tatakori eiwepua tiame. ⁵ Ihji oowitiamea, ahpo koataopua itapiti teewa iyotetiame i'toka oiyeamekapua, tesiwa eerina tiame pahtepuao. Puuu chiame iyotetiamea, eee chiamekapua: “Te'ta Weruma Tiamera Wawironia, Apoe Te'ta Suwepori Nokayamera Yeeyera, Apoe Te'ta Ki Ka'karuma Mehtatiamera Yomachi Weechi Mochikameopua Ti'tijoerio.” ⁶ Ihji oowitiamea, Riosi piipateria ahpo ko'yaria eerarae, teekupakamekapua, Eesusi nehpuaka nayewamekapa ko'itiame. Neeea, pu'ka oowitiame tete-wakaopua, tajinachukania, tahpitika tiamekoopua pu'kao. ⁷ Nape Riosi ku'iwaria, noomina eenakao, no'o chaanekapua:

—¿Achini iikai tahpitika erapanimua, pu'ka tahpitika iintoriaeo? Aamo tuuyemania aatia tiichipa wa'a tiopua pu'kao, ihtanakoopua puuu oowitiame tiiaa, ihtanakoopua tiame puuu oowitiame ahjachi yasitooa, ihtanakoopua tiame pu'ka oowitiame ahjachi yasitooa oowisani mo'oraa, ihtanakoopua tiameo, pu'ka yaasetoa oosa mariki aawaraopua. ⁸ Puuu ahjari, itapiti tisia iinyatiame aamo tetewariaa, ki'yami yawichitukame puuu, ehpeo newitotiamepua newitotiao, nape eenechi machenamiite puuu yawichitumiao, ki wahjiamesi wichiwachi o'inia mooenasao, wa'a ikisao eenechi enasaopua, kajuka pihunapuamepua wa'asio. Puuu weechi mochikamea, ki naayachi

o'inia Riosi iyotaperichi toatiameopua teewaraa, tahpitika erakomapua, pu'ka ki'yami yawichitukameo mukukaio, eenechi ahjaka ahpo mochiwachi yawichituamekopua pu'kao, kiisi maaepori tiiapua.

⁹ Ihji pahteniamea, te'ta inatari machiniame nahkipua. Puuu oowisani mo'oa, oowisani kaawipua, ihji oowitiame ahjachi kahtia, ¹⁰ puuu kaawia oowisani ya'yawichikaitepua; mariki ihji yawichituwaa, newitotia ruhjikamepua wa'asi; piiripi ihjia, ehpe taawechiami yawichituamepua pehjio; piirechi yawichitumeria pehjio, ki eenamepua pehjio; puuu yawichitumia enameria, ku'itapi yawichitumeripua wa'asi, enasaapa. ¹¹ Puuu yawichituwa ki'yami enekamea, ki'tiameapua ehpeo, nape eenechi enepasaapua yawichituwao, osanao yawichituwa enemeripua, puuu osanao yawichituame enameria, piiripi puuu oowisanichi yawichi yawichitukame enemeripua. Nape puuu wa'apia waikao, ki tehpesi yawichitumapua.

¹² 'Puuu oosa mariki aawa aamo tetewariaa, oosa mariki ya'yawichi puuua, puuua ki yawichitumia mochipamepua pehji. Ku'itapi yawichitumichio kiapuamepua iinyatiame ahjari ahjama yawichitumichiopua. ¹³ Ihji oosa mariki ya'yawichia, yooma ahka pirena, ahpo kaawe iintameripua ahpo ku'ipakao, pu'ka iinyatiame ahjari yawichituachiopua. ¹⁴ Yooma ahka nasiwasimapua, pu'ka Po'wachitia uutiamechiopua Riosieo, nape Apoe Po'wa teewataniamea, yooma newitomeripua pu'kao, apoeopua, Apoe puuukapa puuua, te'ta pa'pamiraopua epeche te'ta Paamirarakapapua; te'ta ya'yawichiopua, epeche Te'ta Werumara Yawichirakapapua; puuu Po'wa tewaniame ahjama te'tiamea, aapoe kaawe e'rekamepua ikae Po'wataniamee ahpo paajuteretiao; ihji Po'wataniamea ahpo paaeriaio, ahpo ijinuwachitia uuriamepua Riosichio; ihji paajutetiamea, yoorewa iyoriwa tewaniamekapua.

¹⁵ 'Neeroi ne'neroi aamo tetewariaa, pu'ka oowitiame suwepori ihsiaame ahjachi yasariaa, yooma weeechi ti'tijoeripua; ki ookapi ti'tijoeri, yooma ihta naeri ye'yenieme, yooma ye'kari ti'tijoeri. ¹⁶ Puuu oosa mariki aawa aamo tetewariaa iinyati ahjari-chio, nekumemeripua pu'ka oowitiamechio, suwepori ihsiaameo. Pu'ka oowitiame na'ara yoramapua ahkasi piineri toaka, poiyáme; pu'ka sa'parao ko'komeripua; pu'ka sa'para itipikameo, kosimeripua. ¹⁷ Riosia, pu'ka oosa mariki pawesinoi iinyati aawara ya'yawichio, wa'atiame noonoitekame enemapua, pu'ka ya'yawichio ahpo katewe-saopua, te'ta utewari kiamichiopua pu'ka iinyati pawesinoio, ahkasi yooma ikiyachisiopua pu'ka ahpo iintomia no'o tetewiteriao. ¹⁸ Puuu oowitiame aamo tetewariaa, ki nu'uti mochiwari puuua, yomachiami paanieka kahtiame ihcheka, yomachi chuhkeka kahtiame ahpo tísia ki kaaweruma ihsiao, yomachi ya'yawichituniachiamiopua, yomatiame wehjoarichiopua.

18

Wawironia muuwari wichiparia

¹ Neipa i'kao nee Waania, piirechi Riosi ku'iwari tetewakania, tewekachi o'inia tekiyame. Puuua ki teesa tiame iinuemekapua ahpo nuuramiao; oowera tisiwa taji-toapua uutapatoka, weeeai pukaeo, kawiyame uutapasipakapua. ² Weeechi tekisaopua, weeru sisinakao chaachakapua:

—¡Wichiparu tisiwa weruma Wawironiáapa! ¡Wichiparu tisiwa weruma Wawironiáaapa! ¡Puuu weruma Wawironiaaa, re'remo ohjirachi enepare puuuapáaa, yooma ihta ki ka'karuma naayuri ohjirachi eneparepuaaa, oonori kaarira enepare puuuapáaa, yooma ihta oonorioipua tiaméee! ³ Wa'a ijikire ihjia, pu'ka suwepori oowitiame paatari ijjikapapua, puuua pu'ka oowitiame erateriae, tetekupakapaopua, yomachiami weeechi mochikame ya'yawichi, yoomachi ihta ye'kari yawichituka mochitoameopua. Yooma chuhkewepakame puuua, pu'ka oowitiame suwepori mehtanariaeopua, yooma ihta ki ka'karuma a'chi tiame nokiwaeeo. Puuu yomachi weeechi mochikameaipua yooma itapiti nehjameai, tísia totomiwaeme enepare puuua,

pu'ka itapiti tarinariapaopua, na'ataka toomi, tahpitika erakoapa puuua, yooma itapiti iinuenariapa, Riosikamera kaawe e'remitiooipua.

⁴ Piirechi sisinachachapua te'pao, puuua cheechaniapua:

—Pukaepa eemea no'o ijinuwaa, puuyamitiapua pukachio, ki aamo chewipami-chiopua, pu'ka ki ka'karuma nokiwaopua, tatakori nokiwaopua, pu'ka ihta a'chi tiame tísia aiwariopua, ki amochi wichimichiopua. ⁵ Pu'ka suwepori oowitiamewichioo, ki teesa teeremerapua pu'kawichioo, Riosi te'ta kokosariopua. Ihjia, ki waapisi tatakori-kame puuuapa, ahkasi tewekachi asina puuuapa, chuurawi tatakoriariaopua. Apoe Riosia, tetewakamepua pu'kaopua. ⁶ Puuu oowitiamea, epeche yoraniame nahkipua puuua, apoekamera epeche kianiameopua paatario, epeche te'ta utewaeme paatari, epeche te'ta oosa simiyame utewaeme, tuumika epeche yorapuapua pu'kao. ⁷ Wa'achita aiwatepuapua pu'kao, pu'kao ahpo iintoriachitia. Ahpo ki ku'ita paarasateka yasariachitia, wa'achitia aiwatepuapua pu'kao, kehkisa. Ihji oowitiamea e'raka kahtipua: “Yawichi oowitiame neeea, ki aiwame neeea, kuunara mukukamechitiaopua. Ka'chitia taawechi yuuwesiamelai neeea.” ⁸ Pukaepa pukachi oowitiamechio, seenepi simikame yooma ihta kokosari enamapua ahjachio. Ahjachi enamapua toore aiwari, naarakowa, yoomá ihta aiwaniame tiame. Ihjia wa'a ikisaa, kosipuamepua. Wa'a iintoma Riosia, Apoekapa puuua, te'ta Paamiraa, yooma aampa tiamekapa puuua, utewariraa.

⁹ Yooma ya'yawichi ki iyorika mochikamea Riosio, pu'ka suwepori oowitiame te'terewa nokakamea, “Áiii” chaachapama puuua, ki teesa yuuwesika, naarakomapua. “Tísia kaawe te'tiai teemea”, chaachapamapua ahpoo, pu'ka oowitiame tajenaria moorewara ne'nekaopua. ¹⁰ Ihji ya'yawichia waikao, eeyowa e'erapakaopua pu'ka na'i tajenario, mehkache enetoma puuua, ki chewinariapaopua pu'ka na'ieo. Chaachapamapua:

—¡Áiii, áiii, muuua te'ta werumakaimua mochiwari! ¡Tahpitika ikina muuua Wawironi! ¡Tahpitika tiamekaimua natekarirao! ¡Ikanati saipani muuua! ¹¹ Yooma ihta nehjame tariwachio, tísia yuuwesimapura ehpeo, naarakomapua ki'tiopa aaata tarimerio, ¹² itapiti o'roo, parata o'roo, tehte nateyameopua, perera peeniatiwaopua, riino wisasorioi, pupura pa'wisame wisasorioi, pupura pa'wisame wisasorioi, sehtaname wisasorioi, seera wisasori, yooma ihta ma're taparasi peeniajutiamelai, marajiri o'rooi, yooma ihta netetiame kuuu nateyamee, oronse meetarioi, sisiokioi, maramo e'peoi, ¹³ kaaneraoi ihtapaniameo, yooma ihta kooame yahcheniameoi ujurewao, moomori cho'ioi, miira sewajuyaoi, ihtaoi peeniajuwa sewajuyaoi, wiinooi, soowioi, aarinaoi, tiirikooi, wakasioi, po'waoi, kaawaoi, kaarooi, ti'tijoeri nehjiwameoi. ¹⁴ Puuu ne'neka ajakamea, chaachapatapua pu'ka tísia weruma muuwario:

—¡Muuua, yooma wewekakamemua itapiti te'ta ta'yame taakeriao, aamoo tisiwa aamo pu'sereriai, pukaemua tisiwa peenia e'raka yasariai! Yooma itapiti nateyameopua aamo pu'sereriaa, yoomá wewekare puuua. ¡Ki seena aampa teteipume muuua, pu'ka aamo paarasariaa!

¹⁵ Yooma i'ka itapiti nehjiwari yooramea, pu'ka oowitiamechi te'ta toomituri enepakamea, mehka ajaka itipima puuua, pu'ka aiwa majakaopua. Naarakoma puuua, ki teesa ka'chi ikime erakoapa. ¹⁶ Puuua chaachapamapua naarakokao:

—¡Áiii muuua mochiwari! Te'ta nateyame tiiai muuua, tisiwa peeniatiamekai muuua, wisasoriwao muuua, apoche riinokai muuua, pupura apohekai muuua, apoche sehtanamee yo'kiwa, o'ro apoche peenia tiame teweekai muuua, yooma tehte peenia te'tiameeo peeniatatiameai, perera o'ro peeniatatiamekai, yooma saiparu muuua. ¹⁷ ¡Yooma aamo ki teesa paarasateriaa, ikanati kihta itipiru muuua!

Yooma pawekakerachi kapitairaa, yooma pawekakerachi e'enakamea, yooma pawekakerachi tekipanamea tiame, mehka o'inia ne'nekao, ¹⁸ pu'ka Wawironi weruma mochiwario, moorewatere po'yamekopua pu'kao tajenakao, chaachapakapua ki ku'ita siinakokao:

—¡Lintukame ohjoare i'ka wehjoarichio, i'ka te'ta weruma mochiwarichitiaopua, epeche tísia weruma paarasari teerekamea?

¹⁹ Wa'a chaachapakaopua, tísia yuuwesikao, weeee ahpo mosowiapua naarakokao, eee chaachapapua:

—¡Áiii, áiii, weruma mochiwariaaa! Tesiwa ikina puuuu. Yooma pawekakera puhkue-meo, ki teesa toomitupariachiopua, ¡ikanati wehchi yasipanipua saipakao!

²⁰ Waikao Riosi ku'iwaria chiiapua:

—¡Eemea tewekachi mochikamea, kaawe erakoka eemea! ¡Weeechi mochikamea tiamea, peenia erakomitia eemea, yooma Riosi ijinuwarakapao, Eesusi ajawariaa tiame, yooma ehkoriai Riosi nayewatukamea tiame, peenia erakoka eemea, i'ka Riosi iintoriao, aamowichio iintoriopapua, i'ka werumari muuwario, te'ta weruma kokosari saaeteka kokosariopa!

²¹ Waikao, piirechi Riosi ku'iwari tísia u'wamea, weruma tehte apechunakaopua moorino matasuraka tiameo, neerochi ipakapua pu'kao. Wa'a iintosaopua chiiapua:

—Wa'a yooraka ipapuame, te'ta werumara Wawironiaai, tísia e'raka yoojoraka, kai waapisi akipamichiopua pa'wechi piwitewikaopua, ki oosa teteipuwichioopua pu'kao, wa'asio.

²² Pu'ka cheesaapua, chaanekapua Wawironiao:

—Muuu Wawironiaa, kiisi inamupuame muuuapa amochio, a'rapa cheeteniamopua, pakapuchera cheeteniamopua, kusupucha turuwa cheeteniamoi, ihtaoi cheeteniamoi sooniai; aataoi ihta neteyameopua; ahjachi tusuniamoi ki inamupuamepuu wa'asi, seenampa. ²³ Ta'pe tahjeraai, ki uutapamapua wa'asi amochio; nenewiwaai ki iintumeripua amochio wa'asi. Wa'a teeremeri muuu Wawironiaa, te'ta weeweruma nehjame aamo wisikueriopa, aamo te'ta tomiwaetameopua.

²⁴ Puuu Riosi ku'iwari tísia u'wamea, cheekapua tiameo:

—Wa'a ikimeripua puuu weruma Wawironia mochiwaria, pukachi wa'a ko'itiamekopapua, te'ta weeweruma nayewaturaopua, yooma wahjachi tiame Riosi ijinuwarao, wahjachi ti'tijoeri yomatiamé i'ka wehjoarichio, ko'iretiamewichioopua tiame.

19

¹ Neipa i'kao, ki ookapi ahka chaachapaniame tewekachio. Puuuu chaachapachaniapua:

¡Aamoo taamo Riosio, cheriwema aamo ki'yame teemea,

aamoo taamo newipatekamewichioopua;

Aamooopua taamo Riosio, ki teesa tiame tisiwari iinuemeopua;

Aamooopua taamo Riosio, tísia utewariemeopua!

² Kaaweruma chaachapame teemea pukachio,

kaawe iintoriopua Riosia,

pu'ka te'ta oowitiame suwepori iintokame kokosariopapua,

pu'ka oowitiameo, yomatiamé weeechi mochikame ahpo suwepori ihsiriae na'atariopa.

Riosia, wa'a yooraka nateteterepuu pu'ka oowitiameo,

kokosakao, ahpo na'nayewatura ko'yariopa,

ahpo te'ta ka'karuma tuuyewari nayewaturaopua.

³ Tewekachi o'iniao eenechi siinakokao, chaachapachaniapua:

—¡Cheriwema, tisiwa kaawerumari Riosi! Weruma Wawironia mochiwaria, puuu apoe suwepori ihsikame oowitiamea, morika itipiamepuu wa'ao, ahkasi ki wahjiamé taawechisi, wa'a teeremeriopua morokao.

⁴ Puuu piire weerewa aampa naao o'ochetiamea, puuu naao ahjaria tiamea, Riosi yasirachi norikame chopokorieka ajapakapua, chaachapaka:

—¡Eje'e muuuu, kaawe iintore muuuu! ¡Cheriwema ehpeo, pu'ka aamo iintoriawichio!

⁵ Ehjepao, Riosi yasirachi o'iniao, aata te'ta Riosi ku'iwaria, eee cheechaniapua yomatiamé wa'a chaachapachaniameo:

Ehpeo eemea, ka'karuma nayewamitiapua,

te'ta taamo Riosio, yooma eeme Riosiwichio nokisiameraa;

yooma eeme, weeweruma te'tereka teereka mochitoamea,
yooma eeme ki weeweruma te'tereka mochitoamea tiame,
yooma te'ta weruma iyoriwa ijinuwaemeapua Riosichio.

Po'wa teewataniame neewiwa pahko

⁶ Waikao inamukane, tahpitika chaachapaniame ti'tijoeri, kai ku'ita chiiame chaachapachaniapua, kai ku'ita wichiyamechitia neeroi, kai muenati te'ochaniamechitia toomari. Puuuao Riosi yasirachi kahtiameo, kai ku'ita eee chaachapachaniapua:

¡Tísia kaawe erakotaria pukachio,

Riosi taamo te'ta Paamirawachioo,

ehpeo pu'kao, apoekamera te'ta yawichikopapua,

yomatiamé pu'ka Apoeo te'ta aampa utewarie tiamekopapua!

⁷ ¡Kaawe erakoka kaaweruma nayewetariapua pu'kao,

kaawe eratekaopua pu'ka Apoeoo,

pu'ka Po'wachitia uuniamé

tewekachi kahtiame taamo Noono Riosieo,

asikopa pu'kao ahpo neewiwachitia taawechio,

yomatiamé apochi paparakamechio!

¡Yomatiamé Eesusichi paparamé, tísia peeniatatiame kahtiame puuuapa,

aaata oowitiamé neewimerichitiao!

⁸ Puuu yomatiamé Eesusi ahjama neewimerichitia te'teriamé,

apoche riino wisasori tísia nateyame reesisetiamé, chuhchetiamé mochikame puuuapa.

Puuu wisasori tohsanamea, Riosi piipateria puuuu, ahpo ka'karuma yorakeka mochitoria.

⁹ Waikao Riosi ku'iwaria no'o chaanekapua:

—Iyotemitia i'kao: “Pu'ka Po'wa teewataniame neewiachi paajutetiamé, tísia ta'iria nokimeripua wa'a kaawe erakowa pahkotaniachio, ahpo pirena mochitopua katewetiaméopua ahkasi ki wahjiamé taawechisi.”

Wa'a cheesaapa, no'o chaanekapua:

—Ihji naawesari Riosi chiiaa, ki teesa pichiware puuuu.

¹⁰ Waikao neea, chopokorieka weripekai neea Riosi ku'iwario. Nape puuuu, no'o chaanekapua:

—Ka'i no'oo, ka'te wa'a iintomua; amochika tiame neeeai Riosiwichio. Pu'ka ihsiweka kahtiame neeeai, wahjachitia tiame, aamo poponichitia, Eesusi nayewaria pichikekamechitia. Riosiche chopokorieka weripepapua.

Eesusi cheeriaa, Riosi Riosiwariichi eename puuuu, ahpo ehkoriaami nayewaturiachi, nayewaria.

Kaawai tohsaname yaasetoame

¹¹ Waikao tewekachio, kawipakapua te'pao wahjokamechitia. Wa'a kawipakachio, kaawai tohsaname chuhkuapua, yaaseka kahtiamea pukachio, Ki Se'wika Ihsiamé tewaniamekapua teewaraa, Pichiware tewaniamekapua tiame; nasiwamia machenasaapua, riisaka simiyame nasiwamekapua. ¹² Ihji puusiraa, na'i tajanakameka tiamekapua; moochio, ki ookapi yachatoamekapua, yawichi mosokira. Ihjia, ahpo tiara iyotetiamé i'toapua tiame, teewatewarachitia, aawataa ki machiya pu'kao, Apoeche. ¹³ Ihji ampawakiraraa, eerae saampatetiamékapua. Ihji teewaraa, Riosi Naera, tewatiamerakapua. ¹⁴ Tewekachi so'sontarowa ahjama nokisiamea, pukamina nokisiapua, riino wisasori ampawakira chuchatoamekapua, ki teesa totosáname piipakame, puuuu ahjachi nokisiao, kaawai totosánamechikapua. ¹⁵ Kawachi yaaseka kahtiamea, tepekuma machenamekapua chu'wachio, nasiwari maacheta, tisiwa yoorame, ahjae nasiwamerika puuuu. Ahpo seepurawao, ahpo teereteré teeremerikapua pu'kao, sisioki kuhsie iintomerikapua, tisiwa aiwari saaetekapua pu'kao; ahpo seepurawao, maaji sonaka yoojoramiapua pu'kao, pihtunakao, maaji ihpoporowamechitiaopua, pu'ka te'ta Riosi

utewariemeopua, nekarewa ahjachi iintokaopua. ¹⁶ Ampawakirachi kaichio, iyoteti-amekapua, “Ya'yawichio, Te'ta Yawichi; pa'pamirao, Te'ta Paamira”, chiamekapua.

¹⁷ Waikao aaata Riosi ku'iwari tetewakania, taaachi weeriame. Wa'a werikaopua sisinakao, yooma paaekapua oonorio, te'pa kunuriameopua eekachi, eee cheeka:

—E'ena eemea, te'ta weruma Riosie ko'kotewa, ko'kopuachi, ¹⁸ yooma ihta wahjipakame sa'para ko'komichioopua: ya'yawichi sa'para, kapitai sa'para, ti'tijoe tísia natekari te'terriame sa'para, kaawai sa'para, kaawai ya'yaseto sa'para, yooma ihta ti'tijoeri sa'para tiame: weeweruma teere te'terriame, nu'nunti teerewa te'terriame tiame, tehki pa'pamiratoameopua sa'para, wa'a ikisaopua tiameo, tekipanatewa tiame sa'para.

¹⁹ Waikao tetewakane, pu'ka wehtere o'inia machenakameopua wehtejurio. Waikao yooma weechi ya'yawichia, ahpo soontaro ahjamaopua, wehtejuri ahjama, pirenatukapua nasiwamia. Ihjia, pirena nasiwamerikapua, pu'ka kaawai tohsanamechi kahtiname puipamerikapua, nasiwaka. ²⁰ Waikao, puuu kaawai tohsanamechi yasitoamea, pu'ka wehtejuriopua, pu'ka wihtuki naewatuameopua tiameo, chapikapua pu'kao. I'ka wihtuki naewatuameopua, Apoe iintoriopua pu'kao, pu'ka wehtejuri utewarie peenia ihsikaopua, puuuu pukae peenia ihsiwae, ti'tijoeri wisikuekaopua. Ihji ihsiriopa tiameo, ahpo wehtejuri machitewara ti'tijoechi yahchekaopua, wehtejurika tiame netetetiamechi, paparatekaopua tiame. Pukaepa ihji ookaa, na'i pa'wechi ihpapatiaopua waikao, tisiwa tahtamechi, aasujere tajenarichioopua. ²¹ Ihji soontarowaraa, yooma ko'itapua, kaawaichi yasitoameeopua, ahpo chu'wachi merimachetaeopua. Waikaopua, yooma ihta oonorio, poposakapua pu'ka, wahjipakame sa'paraeopua.

20

Piie miiri paamupari

¹ Pu'ka tetewisaapania, piirechi Riosi ku'iwari tekiyapua tewekachitepao. Sekachio kaarena makotoapua, piiripi ikichapura tiame, ki wahjiamesi wichiwachi yeetara, ahjae yeetapuniname. ² Ihji Riosi ku'iwaria, pu'ka raakoniopua, eee kehki teewaameo, ehkoriai Siinoio, riaorósio, Satanasi teewaameopua tiameo, chapika purisa, kai waapi ki wahjiamesi wichiwachi ipakapua. Ihji raakoni wa'a ipatiamea, piie miiri paaumpari wa'a yasimerikapua, kaarenae o'yetiame. ³ Waikao, ikicheka yeetepakapua pu'kao, ki machenamichioopua wa'ao, aaataoi wehjoarichi mochikameo wisikuemia, ahkasi piie miiri paamuparisi u'matoachisi. Wa'ao piire miiri paamutesaopua o'yaekao, puhjemerikapua eenechio ku'itapio, Riosi ku'itapi.

⁴ Waikao, ya'yawichi mo'mochira tetewakania. Wa'a pukachio, wa'a mochikapua yooma kiatinameapua, aaata katewemichioopua. Pu'ka tetewisaa, wahjipakame tetewakania waikao. Puuuu, Riosie Weratiame pichiwatakameapua, Apoeo, Riosi Naerako tuukamekapua. Ihjia, ki pawesinoi iinyatichi paparakamekapua, naatichioi, pu'ka iinyati pawesinoi tiamechi netetiamechioi; iinyati pawesinoi machitewaraoi, ki ahpo toakamekapua, ahpo yahchepuawichioo, ahpo koataopua sekachioi. Ihjia eenechi oijenakamea, piie miiri paaumpari mochimiapua, Riosie Weratiame ahjamaopua. ⁵ Ihji oijenawaa, pahcha simiyamekapua, oijenaniame. Wahjachi ki Riosichi wahjipakamea, ki oijenamiapua pehjo. Neipa oijenamiapua eenechio, ahkasi piie miiri paaumpari u'matosopa. ⁶ ¿Achipusa peenia tiamejuarepu, pahcha simiyame oijenapuachi oijenaniameapua, yooma tatakori piipatetiame kaawe erakoameopua, kihta seewiapa teemea taamo poanachi uhjurapuaopua Riosieo, oosa simiyamechi mukiyamechitia? Teemea tísia kaawe erakomeripua Riosichi, Riosi neesetowatere mochitoamekapa Riosie Weratiametera tiame; pu'ka ahjama nokisikaopua yawichitukao, piie miiri paaumpari simiyame, pu'kao pu'kache yorakeka ku'isika.

⁷ Piie miiri paaumpariopua u'matsoopua waanamio, eenechi puhjepuameapua Satanasia, ku'itapio. ⁸ Eenechi puhjetiaapua, eenechi machenamerikapua waikao, yooma wisikuemiaopua, yooma weechi ti'tijoeri. Yooma puuu Satanasi wisikueria, yomatiamie i'ka weechi e'eneripua, i'ka weee Koojo kawiyanchisi yomatiamie, ahkasi i'ka weee

Maakojo tetuyachisi. Pu'kao Satanasia, ahpo nasiwamiawichio, soontarotameripua, nape yomatiamе weeechi ki ookápi enemeripua, pa'wé seeterachitia kehki. ⁹ I'kao tete-wakania, yomatiamе weeechi weerechisi nokiriameopua. Puuuu, norikame noorepakapua pu'ka, muuwari Riosi te'ta nakiyaopua, mochiwario; nape na'ia i'kao, tewekachi o'inia eenakaopua, yooma ko'yakapua pu'kao, kosoka. ¹⁰ Puuu Satanasi wisikuekamea noonoimichioo, na'ichi ipatiapua waikao tiame, pu'ka wiwisituri nayewaturao, pu'ka iinyati ahjariopua tiame, ihpapatiachioopua, na'i pa'we tajayachioopua. Wa'a yasimiapua wa'asi, yooma taawechi aiwaniachioopua, tukaoopua, taawechioopua tiame. Ki seenáa aampasi aiwaka yasitomiapa wa'asi.

Weruma te'ta kateweri, te'ta tohsaname yasirachi

¹¹ Waikao, wéruma yawichi yasira tetewakania, tohsáname, wa'a yasirachi yasi-pame tetewakania aata. I'ka tetewakaopua, yoomá ujumakapua, weeechi ohjoemea, tewekachi ohjoemea tiame, ki wa'a mochime tiamekapa puuuu, pu'ka tetewachio. ¹² Wa'a ikisaopua, puuu weeechi wahjipakamea, pu'ka yawichi ne'niachi, ajakapua, yooma weeweruma te'terewaemeapua, nu'nunti te'terewaemeapua tiame. Waikao, ooka i'iyotape wahjonatiapua, piiripi puuu ooka iyotapea Ahjaniamе Iyotapekapua, yooma ki wahjiamesi ahjameri toatiachi teewara. Piire iyotapechio, yooma wa'a toatiame maaniapua teewaraa, ki wahjiamesi ahjari uumeria. Yooma aataai wahjipakamea, pu'ka ooka i'iyotapechi chiiiae ihta noonowiria, pukae katewetiapua Riosieo. ¹³ Yooma pa'wechi wahjipakamea, weeechi wahjipakamea tiame, pirena katewetiapua Riosie, ihtana kaawe noonowiriaeopua ahpo kaaweruma tuuyewarieopua. ¹⁴ Waikao wahjiparia, wahjipakame mochiriachioopua tiame, na'ie kosotiapua Riosieo, na'i pa'we tajenarichi. Puuu pa'we na'ichi ihpapaniamea, oosa simiyame mukiwamekapua wa'asi, ki oosa aampa Riosi ahjama yasipuame. ¹⁵ Yooma aata pu'ka ahjari iyotaperichi ki'tiameopua teewarao, wa'achi ihpapatiapua tiame, pu'ka na'i pa'we tajayamechi, ki wahjiamesi ki Riosi ahjama mochimerikapua.

21

Teweka weemera; weemera weee tiame

¹ Yooma pu'ka ikitiame u'matosóopua, weemera teweka tetewakania waikao, weemera weee tiame; puuu pahcha simiyame tewekaa, puuu pahcha simiyame weeeapua tiamea, wa'a ikisa puuu pa'we pahcha simiyameapua tiamea, ki'tiapua wa'asi; yoomá pahcha simiyame iintuamea, u'matokapua wa'asi. ² Waikao wa'a weemera tewekachio, Te'ta Piipakame Muuwari, tetewakania waikao, Weemera Eerusareni. Puuu Weemera Eerusarenia, tewekachi o'inia tekiyapua, Riosi kahtiachi o'inia. Tisiwa peenia teetoapua, oowitiame neewimerichitia. ³ Waikao inamukania wa'ao, ki ku'ita siinachianiamе, pu'ka Riosi yasirachi o'iniaopua:

—Riosia, yomatiamе weeechi ti'tijoeekachi kahtiame puuuapa wa'asi. Ti'tijoeria Riosi mochiwari enemeripua, Apoe Riosia pu'ka ti'tijoeri mochiwari, Riosiwara enemeripua.

⁴ Nape Riosia, ke'chuo muioi ahjama mochipuachio, wakipatemapua o'kewarao, pu'ka ti'tijoerio, kiteremiopua wa'ao, yuuwesirio, naarakorioi, kokosa saeniameoi, wahjipaniameoi; wa'a ikisa yooma ihta iintukame oochetiame ahjarichio, pu'kao yoomá u'matoriopua wa'asio.

⁵ Waikao, yawichi yasirachi kahtiamea, Riosi Apoea, chaachakapua:

—Nee, yooma weemera netekame neeea.

Chiiapua tiame:

—Iyotepuapua i'kao, pichiwari simiyame ihjia, ki se'wi wichiyame.

⁶ No'o chaanekapua tiame:

—Yooma kuuweparu neeepa. Neeepua, o'icharia, kajuyachioopua tiaméo, aapini o'inia yu'usisio. Weeechi mochikameo, pa'paramuameo, ki natekachi nerojitemania,

ahjaniame paichi neeroie. ⁷ Aaata ka'karumachi newitokamea, no'o taana enemapua; neeea, noonora enemapua pu'kao, Apoe Riosi. ⁸ Nape ki ahpo pujime erakoamea ki ka'karuma nokiwao, ki ahjachi erakoamea noochi ahpo Riosichio, te'ta ki kaawerumachio enepakamea, tijoe ko'yamea, suwepori yooramea, susukituamea, ihtaoi riosiamea, wi'wisitua, yooma puuuu, na'i pa'wechi ihpapapuame puuuu, pa'we tajenarieme po'yachi. Puuu pa'wechi ihpapaniamea, puuukamera “te'ta mukiwamera” tewaniamekapua, ki wahjamesi se'wi mochiniamekapua Riosichio.

Weemera Eerusareni

⁹ Waikao wa'a eenakapua, piiripi puuu oowisani Riosi ku'iwaria, pehtorichi oowaka ajakamea, pukachiopua, aiwari iinueriamea. Puuuu no'o chaanekapua:

—Eenakóómua wa'ana. Aamo ne'netemane, pu'ka oowitiame Po'wa teewataniame ahjama neewikameo.

¹⁰ Waikaopu Riosi ku'iwaria, kai waapi weeriamе kaawichi no'o i'tokapua. Wa'a o'inia no'o ne'netiaopua, Riosi piipateria muuwarikapua, weemera Eerusareni tewaniame. Puuu weemera Eerusarenia, tewekachi o'inia tekiyapua, Riosi kahtiachi o'inia, ¹¹ tahpitika teetoapua tajitokao, Riosi tisiwarieopua, tiitari. Ihji muuwari mochiwaria, tatapara teetoapua, tisia nateyame tehtee peeniatatiameopua. Ihji mochiwaria, kawiyamekapua, kiisi kihta a'chi tiiaeme, tehte ahpe kawiyamechitaopua. ¹² Puuu muuwari mochiwariopua, kai waapisi weeriamе, ko'raemekapua norikameo, oosa mariki aampa ooka muiraemekapua. Wa'a mu'muirachio, oosa mariki aampa ooka ajakapua Riosi ku'iwari, yooma pipiripi muirachiopua. Yooma pipiripi muirachiopua, wa'a iyotetiamekapua, yooma pipiripi puuu oosa mariki aampa ooka i'isaeri tetejimari teewaraopua. ¹³ Cherayachiminao, paikakapua muira; kawiyamina wehjoarichiopua tiameo, paika muirakapua; wehjoari tekiyaminao, paikachikapua wa'aoi muiwachio; ariyataminao, paikachikapua wa'a muiraa. ¹⁴ Puuu muuwari mochiwari ko'reraa, oosa mariki aampa ooka chokitetiamekapua; pu'ka chohkirachi pipiripichio, wa'a iyotetiamekapua teewarao, puuu oosa mariki aampa ooka Po'wa teewataniame ajawariaa.

¹⁵ Puuu no'o ne'neteka naewekamea, o'ro kuhsi makotoapua, ahjae ihtetamiapua mochiwario, yooma muirachiopua tiame, yooma sa'mi ko'reopua tiameo. ¹⁶ Puuu muuwari mochiwaria, naao ihkiamekapua, wa'achi kekenuame. Pu'ka muuwari mochiwario, ooka miiri aampa ooka sienta matoka, ihtetakapua kenekumao; wa'achitia ihtetakapua weereo, oowepoteopua tiame. ¹⁷ Ihji ko'reraa, paika weerewa aampa mariki matoka puuyakapua, te'pasi weeriamеopua, Riosi ku'iwari i'toaopua ihtetaeo, wa'achi kehki ihtetameapua, tijoe ihtetaeo.

¹⁸ Puuu ko'rea, ahpe tehte nateyamee netetiamekapua; puuu muuwari mochiwaria, apoche o'roapua, kiisi a'chitiame iinuwaeme, ihtao. ¹⁹ Yooma puuu ko're maaniame nawateraa, yooma ihta tehte peenia te'tiamee, peeniatatiamekapua: piiripichi simiyamea, ahpe tehte; ookachi simiyamea, saajiro; paikachi simiyamea, ákata tehte; naaochi simiyamea, esmeráta; ²⁰ marikichi simiyamea, onise tehte; puhsanichi simiyamea, konarina; oowisanichi simiyamea, kirisorito; osanaochi simiyamea, weeriro; watanichi simiyamea, toopasio; oosa marikichi simiyamea, kirisopasa; oosa mariki aampa piiripichi simiyamea, aasinto; oosa marikichi ookachi simiyamea, amatihita. ²¹ Yooma puuu oosa mariki aampa ooka muiraa, o'ro perera netetiamekapua; yooma pipiripi muiraa, pipiripi perera iinuekapua. Te'ta muirachi pooea, apoche o'roapua, kiisikioiopia a'chitiameo.

²² Tiopaa, Riosi iyoriwachio, ki'tiamekapua wa'ao, Apoe yooma Paamirao wa'a kahtiopa, wa'achi kahtiamеkoopua tiameo, puuu Paamira Po'wa teewataniameopua. ²³ Wa'a muuwari mochiwaria, ki nakiyachikapua taaa tajenariopua, meechnaoipua, Apoe Riosi tisiwarira taajenamerikapua wa'ao; Po'wa teewataniamea, ahjachi tahjeraapua ahjae tahjeniamе. ²⁴ Yomatiamе pu'ka wehjoarichio, yooma ihta ti'tijoerio, pu'ka tahjeraechi ohjomeripua. Ihjia, yooma ya'yawichiraa, Riosi kahtiachi e'enamapua, ahpo weruma iintowa, te'tereparia Riosio, i'yetokaopua, ahpo iyoriwaopua Riosio, Riosi kaawe

e'remiaopua, cheriwema kiamiaopua tiameo. ²⁵ Wa'a yomachi mu'muirachio, wahjoame werimeripua a'chi keenakooipua taawe; tukawaria kiteremeripua wa'ao. ²⁶ Yomatiaame wehjoarichi ohjoemea, yooma ihta ti'tijoeri tijoetukameai, wa'a e'enamapua Riosi kahtiachio te'ta muuwarichio, ahpo ka'karuma erakoa, chaachapamia Riosio, Riosi iintoriaopua. ²⁷ Nape aaata a'chitiamea ki ka'karumao, ki muimeripua wa'ao, aaata te'ta na'ara nokayamea; aaataai, oowera Riosi pichikiameka nokayamea. Wa'ao, Po'wa teewataniame ahpo ahjari iyotaperichiche to'waria teewara, muimeripua wa'ao.

22

¹ Yooma pu'ka no'o tetewitesaopua, naati no'o tetewitekapua waikao, piiripi aaki. Ihji aakia, kawiyame neeroikapua, ki teesa kawiyame. Ihji aakia, Riosi yasirachi o'inia pajenamekapua, wa'a Po'wa teewataniame kahtiachi tiame. ² Ihji aakia, te'ta Riosi muuwari mochiwachi, naasipami po'yapua, te'ta naasipa pooechiami yeenapua. Pu'ka aakichioopua, nenekuo, kuuu ahjari ajakapua, senepi mechachi taakia. Ihji kuuu saawaraa, yooma mochiwari ka'karuma mochipuamichio i'yowapuamekapua. ³ Ihtaoi kiteremerapua wa'ao a'chitiamea, Riosiche yasimapua wa'ao, Apoe Po'wa teewataniameopua tiame. Riosi tekipaneka mochikamea, ahjachi paparaka mochimeripua iyorikao. ⁴ Riosio puuua, nanarira tetewika mochimeripua, ahpo koata yachatomerapua, Riosi teewarao. ⁵ Kiterema tukawaria wa'ao; wa'a mochikamea, ki tesiwa erakomapua tahjerawichioopua, taaa taajenaripua, Apoe Paamira enemapua, taajenaria. Ihji ahjamao, ahkasi ki seena aampasi ahjaka, mochimerapua.

Eesusi Riosie Weratiame eenaria, waapi teetonapa

⁶ Waikao Riosi ku'iwaria no'o chaanekapua:

—Ihji naawesaria te'ta pichiwari simiyamepua, te'ta ahjachi erakopuame tiame. Apoe Paamiraa, Apoe ihsikamekapua, ahpo naewaturachi nayewakaopua, Apoe uhjurakamepua tiameo, i'ka ahpo ku'iwarioi ahpo yorakeka mochikameopua, aamo tete-witemichioopua.

⁷ Nee Eesusi tewekachi o'inia no'o ku'iwari aamo uhjuriamea, yooma weechi mochikameo, chaanenania:

—Ku'we enamiite neeea, wa'a weechi aamo mochikachio. I'ka iyotaperi chiia e'weka yasitokamea, tísia kaawe siimeripua, tísia kaawe erameripua.

⁸ Yooma i'ka tetewikamea, inamukamea tiameo, neepua Waani. Waikaonia, chopokorieka weripakainia, yoorewewa iintokaopua pu'kao. ⁹ Nape ihjia no'o chaanekapua:

—Ka'te yoorewi no'oo, Riosiwichio ihsiwame neeeai aamochitia, aamo poponichitiaopua, Riosi naewatukame, yooma i'ka iyoteri neesetoka mochitoamechitia tiame. Riosikamera chopokorieka weripapuapua.

¹⁰ No'o chaanekapua tiame:

—Ka'te oowera iinuemitipua i'ka iyoteri chiiaopua, ohso kaawe nayewemitipua aaata. Ihji chiia, ki mehka teetoamepua ikimiachio. ¹¹ Nape pahtekai ki nakikameopua i'ka iyoteri chiiao, wa'atia toipuapua pu'kao, ahpo ki ka'karuma yoorachioopua, ahpo ki kaaweruma tiia, na'naritomichioopua. Ka'karuma yooramea, ka'karumache ahpo yoorasimitema puuua. Aata te'ta iyoriamea Riosi, wa'apitia teetomeri puuua Riosi iyorikao.

¹² Waikaonia eenechi Eesusi naewame inamukania, puuua eee cheechaniapua:

—Ku'we enamiitene wa'ao, yooma Riosichi te'terameo, Riosichi te'teremia nutewa i'toka, yooma pipiripiwichioóopua, ahpo ihta kehkisa noonowiria kiapuameopua.

¹³ Neepua, pahcha o'inia kahtiamea; neepua tiame, neipa yasimeriapua pehji. Neepua ke'chu ihtaoi ki'tioi, yasariameapa; kihta iintumerioipua wa'asio, wa'apitia iiweta yasitomeri neeea. Neepua o'icharia, kajuraapua tiame; kihta kiterekame no'o pahchao, no'o neipaai, kihta kiteremeripua.

¹⁴ Tísia kaawe siimerapua aaataa, aaata ahpo wisasori wichonarekamea, tísia kaawe siimerapua, puuua, reesisepuamekapapua, pu'ka ahjari kuuura taakewa, ko'komichioopua; reesisepuamepua tiameo, Riosi muuwarichi pakimichioóopua.

¹⁵ Yooma na'araria Riosi muuwarichio, ma'chi itipimerapua itapiti yoorakamekapa, tukapachi ohjowa nokiwame, ihtaoi riosichitia uuyamea, suwepori nokayamea, tijoe ko'yamea, yooma puuu wisikuari yooraka pu'seriamea.

¹⁶ —Neee Eesusia, no'o uhjurawa uhjurakamenia, yooma ti'tiopachi ma'chitamichiopua, no'o tetewiteriao. Neeea apoe naatipua, ke'chu Raawitarukooi ahjaka yasitokame, nape wa'a tiiai neeea, te'ta Raawi tetejimarisiwachi, naawakamenia tijoetukao. Neeea, cheisorika tiame neeea amochio.

¹⁷ Riosi Riosiwari iinuemea, wa'api Po'wa teewataniamechi nenewikamechi te'teriamea, chaachapamepua pu'ka Po'wa teewataniameo:

—Yaapiti enamitia muuupa, muuuu Apoe taamo Paamiraaa!

Apoe yooma weeechi taamo Paamiraa, taamo chaanenapua weeechi mochikameo:

—Aaata paramusaa, noochi enapuapua, ahjaniame neeroi noochi pajename nerojimia. Neeea aamoo, kihta natekachi aamo nerojitemapua.

¹⁸ Neeea Waania te'ta pichiwa Riosie tetewitetiameapua i'kao, aamo chaanenane: I'ka iyotaperichi chiiiao, ka'te epeche chanimitiapua aampachio; wa'a iintosaamua, epeche tisiwa aiwatepuame muuuu, i'wa iyoterichio, wa'a chiiamekopua Riosio. ¹⁹ Aamo u'yesoo i'ka iyotaperichi chiiiao, Riosiaipua aamo u'yemapua aamo ahpo ahjama yasipua nuuteka teewiaopua, ahpo ahjama mochipuachi taakia ko'kopuameopua, te'ta kuuu ahjari taakewaraopua; wa'ao, ka'chitia taawechi pakime teeremeri muuuu, Riosi te'ta muuwari mochiwari piiparichiopua.

²⁰ Ihji i'ka pichiwako tuuyamea, Apoe te'ta Riosie Weratiamepua, eee chaanipua:

—Eje'e. Enamache neeea wa'ao, ku'we simiyachio.

Wee, wa'a ikimitia naaju, Apoe taamo Paamira Eesusia.

²¹ Amochi Riosie piipatetiameo, Apoe taamo Paamira Eesusio, apoe Riosie Weratiameopua, amochi teetojeraninia ahpo kaawerumari tiariwaopua. Wa'a teerejerame neeea.

I'wasi kajuyamenia cheekao, yomatame Riosie Weratiamee no'o tetewitetiamea. Cheriwema, wa'asipua.